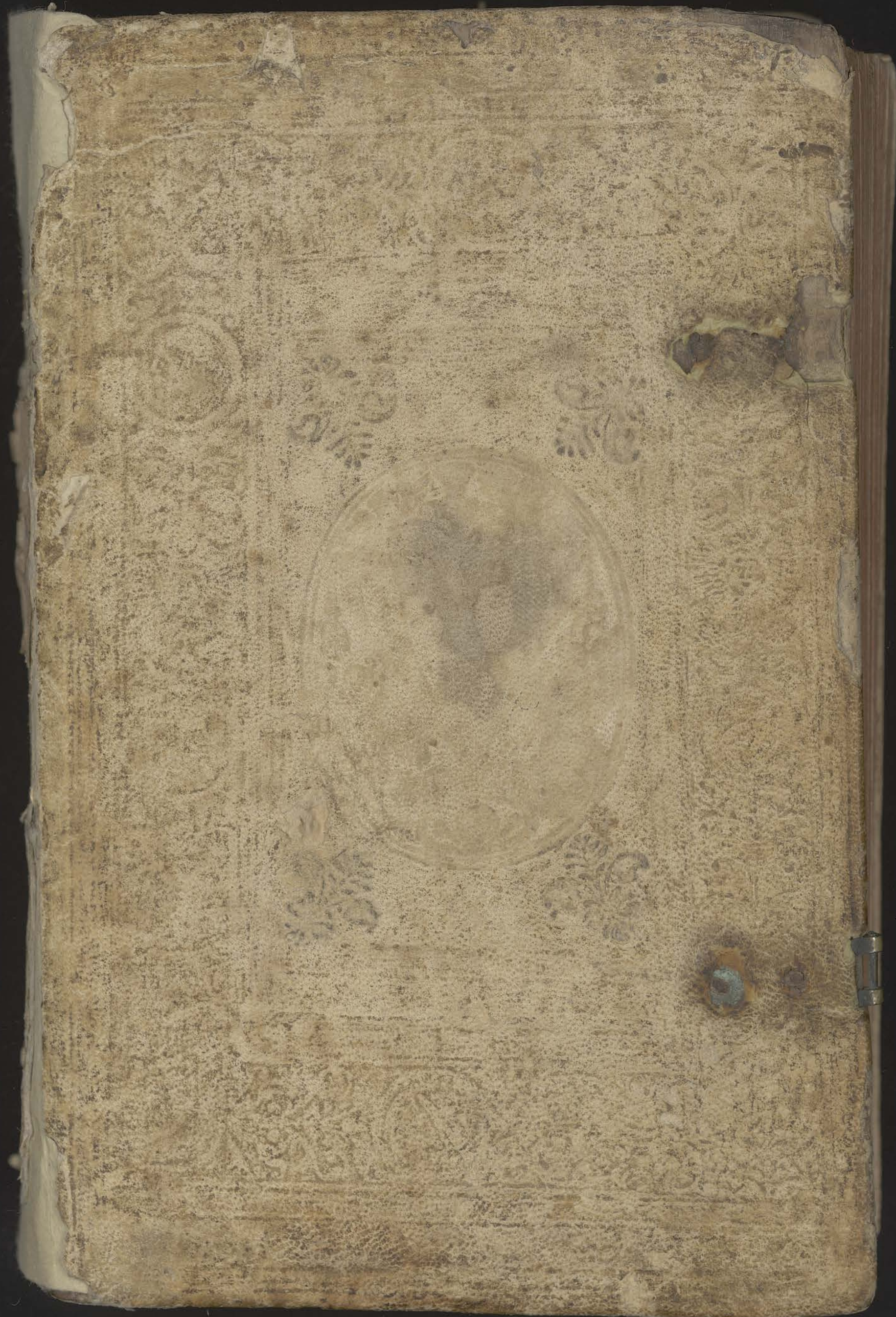

+

Poloniae privilegia etc.

De residentia et multa. p. 292.

SACROS. CONCILIVM TRIDENTINVM:

ADDITIS

DECLARATIONIBVS

CARDINALIVM, EX VLTIMA RECOGNITIONE IOANNIS GALLEMART:

ET CITATIONIBVS IOAN. SOTEALLI THEOLOGI, & HORATII LVCII *Iurisconsulti : necnon Remissionibus* P. AVGVSTINI BARBOSAE.

QVIBVS RECENS ACCREVERVNT VTILISSIMÆ ADDITIONES BALTHASARIS ANDREÆ I.C. Cæsaraugustani,

CVM DECISIONIBVS VARIIS ROTÆ ROMANÆ eodem spectantibus, è Bibliotheca D. PROSPERI FARINACII I.C.

EDITIO REFORMATA, ET SVPRA OMNES superiores Gallicas & Belgicas locupletata, non modò sexcentis circiter Declarationibus, sed etiam innumeris ferè Remissionibus; permultis item Pontificum ad varia Concilij capita insertis Constitutionibus, ac nominatim Clementis VIII. Pauli V. & Vrbani VIII.

Cum INDICE librorum prohibitorum ex præscripto Concilij.

Ex catalogo librorum propriorum Ladislai Zaklika. 1642. mpp.

ANTVERPIÆ,

Apud IOANNEM MEVRSIVM.

ANNO M. DC. XXXIII.

Patrum Ertarum Camaldulensium prope Varsaviam.

LECTORI BENEVOLO,

De anterioribus huius Operis editionibus, deque hac noſtra nunc prodeunte,

ADMONITIO.

QVONIAM Pius IV. interdixerat, ne cui, prout liberet, ſacra Oecumenici Tridentini Concilij decreta liceret exponere, priuataque auctoritate interpretari: ſed ſi cui dubium aliquid appareret, ad Sedem Apoſtolicam accederet: quæ per Illuſtriſſimos Cardinales, in eam rem delegatos, id reſolueret atque enodaret: Declarationes eiuſmodi Cardinalium, difficultatum Concilij Interpretum, rogari, obſeruari, atque in veneratione haberi cœperunt. Manuſcriptæ, vt rara κειμήλια, paucorum manibus ferebantur, donec in Germania, Galliis, Hiſpaniis, ac demum in Belgica typis vulgatæ, atque ex eruditorum virorum cenſura, Regum etiam Principumque priuilegiis donatæ, publici iuris factæ, in oculos, manuſque paſſim omnium deuenerunt. Putauerunt Typographi benè [illegible]que ex publica re facturos,

ꝺturos, ſi lucernam accenſam ponerent non ſub modio, ſed ſuper candelabro, vt luceat omnibus, qui in domo ſunt: omnibus, inquam, qui in Eccleſia Chriſti verſantur, quibus Concilij latæ leges ſunt, ſi qua parte obſcurius aliquid dictum fuerit, illuſtratæ appareant: quæque ad vnius fortè poſtulationem elucidata ſunt, omnibus, quos eædem ſpinæ difficultatum tribulique dubitationum pungerent, plana fierent. Sic Philoſophi aſſerunt bonum omne natura ſui eſſe diffuſiuum. Porrò nullibi hactenus emendatius, quam Duaci declarationes impreſſæ ſunt, ob operam & induſtriam Ioannis Gallemart S. T. Doctoris, & in Academia Duacena Profeſſoris, qui priores editiones recenſuit, limauit, ſummaque fide exemplorum varietatem recognouit. Ceterum, neſcio qua occaſione, fugit illius diligentiam, pars melior declarationum illa, quæ cum die & conſule, ad finem aliorum exemplarium impreſſorum, manuſcriptorumque, à 21. Martij 1591. poſita erat. Itaque eam partem huic Operi ad finem intexui, ſic tamen, vt in ordinem Concilij redacta ſit, ſingulæque declarationes ad ſua capita reuocatæ. Quibus aliæ (nimirum in quibus tempus & dies in margine additi non ſunt) acceſſerunt nonnullæ, ex fidelibus exemplaribus manuſcriptis, vno præſertim à viro quodam pro-

probè erudito in ipsa Vrbe descripto, suppeditatæ. Textum ipsum Concilij adiunxi, quò facilius Lector eum, declarationesque ad eum relatiuas, simul capere possit. Accesserunt denique Remissiones P. Augustini Barbosæ, nullum etiam interpretationis priuatæ genus continentes, sed nudas tantùm Doctorum citationes, qui incidenter varia Concilij loca tractauerunt; de quibus audi ipsum Barbosam, eiúsve prologum apologeticum: [De consilio, *inquit*, doctissimorum virorum, qui diuini & humani Iuris peritissimi extitêre, Bullæ Pij IV. prohibitionem solùm procedere in illis difficultatibus & interpretationibus, quæ peculiari ipsiusmet constituentis declaratione egent, non tamen, quæ ex iuris regulis & Doctorum resolutionibus decisæ manent, attenta prædictæ Bullæ dispositione, probabilius iudicatum est, quia aliter necessariò pro decisione cuiusque dubij super aliquo Concilij decreto excitati, & in ipsomet non decisi, reiecta iuris dispositione, ad Sedem Apost. recurrendum esse diceremus, contra mentem & aperta verba ipsius Bullæ: *Si cui verò in eis aliquid obscurius dictum & statutum fuisse, eamq; ob causam interpretatione, aut decisione aliqua egere visum fuerit, ascendat ad locum, quem Dominus elegit, ad Sedem videlicet Apost.* Prædictam deinde Bullæ prohibitionem

procedere ſolùm in interpretatione, quæ fit ex capite, & prout vnicuique libet, non tamen in interpretatione iuris, eiuſdem Bullæ proœmialis ratio ſequentibus verbis apertè demonſtrat: *Ad vitandum præterea peruerſionem & confuſionem, quæ oriri poſſet, ſi vnicuique liceret, prout ei liberet, in decreta Concilij Commentarios & interpretationes ſuas edere.* Omnis enim iuris interpretatio non eſt prohibita, ſed illa tantùm, quæ fit, prout vnicuiquè libet, id eſt, ex capite. reſoluunt Chaſſan. ad Conſuetudines Burgund. Rub. 2. §. 2. in princip. n. 13. Latè Perez in proœmio ad Leges Ordin. q. 2. De iure ergo communi non licet interpretari leges niſi Imperatori, l. fin. C. de Legibus, & tamen licet eas declarare ſecundùm verum ſenſum & iuri conſonum ex Bart. in l. Omnes populi. q. 6. verſ. Tertio loco, nu. 62. ff. de Iuſtit. Valaſc. conſult. 41. num. 7. Sic etiam Leges Regiæ Luſitanorum non poſſunt interpretari ex Ordin. lib. 1. tit. 5. §. 5. quam tamen intelligendam eſſe de interpretatione hominis capitoſa, non verò de interpretatione iuris, reſoluit Valaſc. d. conſult. 41. n. 7. Quamobrem ſic eſſe accipiendam prædictam Pij IV. Bullam ex præcitatis iuribus non eſt qui dubitet, præcipuè cùm illius verba clarè inſinuent illo tantùm caſu locum habere, quo aliquid obſcurius dictum, & ſtatutum ſit,

pecu-

peculiarique declaratione egeat, quia tunc nullum posse, prout ei liberet, in Decreta Concilij Commentarios & interpretationes suas edere libenter fatemur: ad alios verò euentus vltra prædictum magni dubij, & peculiaris interpretationis casum huiusmodi dispositionem, cùm sit pœnalis, iuxta vulgares iuris regulas, nō esse trahendam apertè colligitur, sicut nec trahi ad interpretationes, quæ incidenter à Doctoribus suis in tractatibus, vel in scholis docendo fiunt, resoluit P. Valer. Regin. in Praxi fori Pœnit. lib. 20. nu. 53. in fine. Non veniunt igitur reprehendendæ hæ non nostræ, sed Doctorum remissiones, quas ex illorum libris collectas singulis ipsiusmet Concilij Decretis & locis fideliter distribuendas curauimus, sicut nec reprehenduntur Ioannis Sotealli, & Horatij Lucij ad marginem sacri Concilij annotationes & concordantiæ, quia sicut illæ nudam continent locorum sacræ Scripturæ & Sanctorum Patrum ostensionem, ita hæ nudas habent Doctorum allegationes, in quibus nec vllum quidem verbum ex nostro capite adducimus, nullam eorum opinionem approbatione admittimus, vel reprobatione confutamus, imò indicis officio fungentes Doctorum loca ostendimus, vbi varia Concilij Trid. decreta incidenter tractantur. Illustrissimorum etiam Cardina-

lium inter has Remiſſiones aliquas inſeruimus deciſiones, quas, reiectis aliis quampluribus, à Doctoribus de illarum tenore atteſtantibus receptiores iudicauimus, ideoque nullam adducimus, quæ ſuum non habeat auctorem, vt hîc tranſcriptæ illam habeant vim & auctoritatem, quam merentur Doctores, quos, formalia eorum verba tranſcribentes, ad ipſarum pedes citamus. Pro quarum Deciſionum vi & auctoritate Lector adeat Fr. Emman. Quæſt. Regul. Tom. 1. quæſt. 11. art. 2. P. Martin. Delrio Diſquiſit. Magic. lib. 6. cap. 1. ſect. 3. in fine. Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo Auctoritas, in fine, & p. 2. verbo Abſolutio, in fine.] Hactenus ille. Qui deinde proteſtatur, ſe libellum ſubmittere correctioni ſanctæ Matris Eccleſiæ Romanæ, ſi quid minùs conueniens dictum fuerit, paratum mutare, pro non dicto haberi velle. Signis alphabeticis vſi ſumus, Latinis ad deſignandas concordantias textus Concilij cum ſcripturis ſacris, & Iure Canonico, ab ipſo Ioan. Soteallo olim citatas: numeralibus, ad Declarationes Sacræ Congregationis; Græcis, ad Remiſſiones Barboſæ. Quæ autem vltra prædictas nouiſſimè addidit Baltaſar Andreas V.I.D. ac in florentiſſima Cæſarauguſtanorum Academia olim decreti Gratiani publicus Interpres, nunc autem

in ſupremis Regni Aragonum tribunalibus cauſarum Patronus, hoc ſigno *, vel illo † notauimus; eo quòd eius aſſidui, ac indefeſſi labores, boni honeſtique mores, hac noſtra tempeſtate non minùs, quàm ſidera fulgeant. Vale Lector, & faue.

MONITIVNCVLA DE HAC POSTREMA EDITIONE.

Non est quòd à nobis vino vendibili hederam apponi putes, LECTOR. *Itaque breuiter dumtaxat moneo, Opus hoc iam antè satis commendatum, nunc tot recèns factis accessionibus ita locupletatum fuisse, vt ferè Opus nouum videri possit. Declarationes quadraginta supra quingentas, ac etiam paulò plures, partim de nouo addidimus, partim in sua loca digessimus: ita vt cùm priùs extra locum suum vagarentur, vixq; possent lectori vsui esse, nunc subiectæ sint Concilij capitibus ad quæ pertinent, sintq; habituræ vsum suum nullo lectoris labore. Plurimas Pontificum extrauagantes, quarum ipsum Concilium meminit, vel quas qui Concilium subsecuti sunt Pontifices declarandis aut roborandis Concilij decretis edidere, suis item locis apposuimus, ac nominatim quas nuperi Pontifices fel. record. Paulus V. & Greg. XV. de B. Virginis Conceptione, annis superioribus promulgarunt. Itemq; quam idem Gregorius Pontifex de regularibus confecit, addita Sacræ Rituum Congregationis declaratione, quæ non ita vulgata videbatur, ac ipsa constitutio ad quam pertinet. Denique totum opus seriò emaculauimus, & nitidissimè cudi curauimus. Tu, lector, labore nostro fruere, &* VALE.

AP-

APPROBATIO HVNNÆI
notarum ad marginem.

ANnotationes ad marginem, quæ huic Tridentini Concilij editioni accesserunt, nudam & fidelem continere ostensionem locorum, vnde singula dogmata sunt desumpta, nihilque quod vel ad Canonum istius Concilij interpretationem pertineret, vel hęresim saperet, inesse, attestor ego *Augustinus Hunnæus*, 8. Maij, 1570.

CEN-

CENSVRA

EX COMMISSIONE REGII SENATVS CASTELLÆ.

IVSSV Regij Senatus, qua potui dexteritate, perlegi librum, cui titulus est: *Decisiones & declarationes Illustrissimorum Cardinalium sacri Concilij Interpretũ, quæ in quarto volumine decisionum Rotæ Romanæ habentur,* editum à doctissimo Patre Magistro, F. PETRO VINCENTIO DE MARCILLA, Cæsaraugustano, Ordinis S. Benedicti, eiusdemque Magistro Generali, & in Alma Vniuersitate Compostellana sacræ Theologiæ Primario prælectore, ac etiam Iuris Pontificij Candidato. Qui liber nõ tantùm immunis est à quauis erroris, seu falsitatis nota, concorsque propriis Archetypis, à quibus est extractus: verùm etiam eius auctor ita prudenter se gerit in omnimoda obseruãtia & humili obedientia decreti Pij Papæ IV. prohibẽtis quoduis interpretationis genus propria auctoritate emittendum super decreta Concilij Tridentini, vt neque in iota vno ipsum in ea re defecisse sentiam. Quo fit, vt satis tutè ac summa cum legentium, præsertim Iuri communi incumbentium, vtilitate, opus præfatum in publicum prodire, ad idque à Regio Senatu licentiam obtinere iure optimo mereatur. In Conuentu nostro Victoriano, Madriti die nono mensis Iunij, anno Domini 1609.

F. Franciscus de Tamato.

AP-

APPROBATIO.

DECISIONES istas Sacræ Congregationis, iam antea in quarto volumine decisionum Rotæ Romanæ impressas, & postea R.P.M. VINCENTII DE MARCILLA Ordinis nostri Magistri Generalis, & in Academia Compostellana primarij quondam in Theologia Professoris studio, vnà cum Concilio Sacrosancto editas, nunc iterata cura eximij D.M.N. IOANNIS GALLEMART, Catechistæ regij, secunda emendatione cum Concilij decretis coniunctas, cum Archetypis suis, vnde desumptæ sunt, accuratè conuenire inuenio. Et in iis edendis exactè obseruatum est Pij IV.P.M. decretum de non edendo priuata auctoritate in Sacrum Conciliũ quocumque interpretationis genere. Nihil enim hic præter Illustriss. Cardinalium Declarationes suis quasque capitulis subiunctas, summa tamen diligentia à mendis perpurgatas, Concilij decretis additum est. Opus absque dubio maximæ vtilitatis omnibus fidelibus, quibus genuina maximi doctissimique Concilij sententia in summa debet esse veneratione.

F. LEANDER DE S. MARTINO, *Benedictinus Congregationis Hispanicæ, S. Theologiæ Magister, & in Alma Academia Duacena linguæ Sanctæ Professor Regius.*

AP-

CENSVRA.

OMnibus, quibus genuina doctiſsimi ſanctiſsimiq́ Concilij Tridentini ſententia & doctrina in ſumma debet eſſe veneratione, proficuum erit, ſi volumen hoc, quod per varios Theologos ac Iuriſconſultos variis notis ad marginem ditatum ac donatum eſt, typis mandetur; vt quod non tantùm immune eſt à falſitatis nota, verum vt à mente Concilij Tridentini eiuſq́ decretis in nullo receſsiſſe videatur. Quo fit, vt tutè, ac ſumma cum legentiū vtilitate opus præfatum in publicum prodire mereatur. Actum Antuerpiæ, die octaua menſis Februarij, 1633.

GASPAR ESTRICX, S.T.L. Plebanus,
ac Librorum Cenſor.

SVMMA PRIVILEGII.

PHILIPPVS Dei gratia, Hiſpaniarum, Indiarum, &c. Rex Catholicus, Archidux Auſtriæ, Dux Burgundiæ, Brabantiæ, &c. Sereniſſimus Belgarum Princeps, diplomate ſuo ſanxit, ne quis *Concilium Tridentinum, cum Declarationibus Illuſtriſsimorum Cardinalium*, citra IOANNIS MEVRSI voluntatem, vllo modo imprimat, aut alibi terrarum impreſſum, in Inferioris Germaniæ ditiones importet, venaléve habeat. Qui ſecus faxit, confiſcatione librorum, & alia graui pœna mulctabitur, vti latius patet in Litteris datis Bruxellæ, XI. Ianuarij, M. DC. XXXIII.

Signat.

I. COOLS.

IN-

INDEX
DECRETORVM
CONCILII TRIDENT.

SESSIO XX.

SESSIO XXI.

SESSIO XXII.

SESSIO XXIII.

SESSIO XXIV.

SESSIO XXV.

FINIS.

CAPI-

CAPITVLA CONCILII TRIDENT.

IVXTA SERIEM ALPHABETI

Po-

F I N I S.

ORDO
LEGENDI DECRETA
REFORMATIONIS
PER CONCILIVM TRIDENTINVM
facta, distinctus per Titulos & Capita.

			Sess.	Cap. Reform.
Tit.	1.	*De fide.*		
Cap.	1.	*De facienda professione fidei.*		
		Cogit temporum calamitas.	25.	2.
		§.Prouisi etiam, vsque, Neminem,	24.	12. paulò post init.
Cap.	2.	*De impressione, expositione, & legitimo vsu sacræ Scripturæ.*		
		Insuper.	4.	Post decretum de libris Canonicis.
Tit.	2.	*De sacrorum Canonum obseruatione.*		
Cap.	vn.			
		Sicut publicè expedit.	25.	18.
Tit.	3.	*De Conciliis Prouincialibus & diœcesanis.*		
Cap.	vn.			
		Prouincialia concilia.	24.	2.
Tit.	4.	*De his quæ ad vniuersi cleri reformationem spectant.*		
Cap.	vn.			
		Nihil est.	22.	1.
		Quia verò.	14.	6.
		Quàm turpe.	25.	14.
		Vt paternæ.	eius.	15.
		Optandum.	eius.	1.
		Admonet, vsque, Illis verò.	eius.	8.
		Quicumque de cetero.	7.	4.
		Cum Ecclesiasticus.	24.	7.
Tit.	5.	*De Episcopali functione.*		
Cap.	1.	*Qui, quales, & quomodo ad Episcopatum aßumendi, & intra quod tempus consecrandi.*		
		Ad Cathedralium.	7.	1.
		Quicumque.	22.	2.
		Si in quibuslibet.	24.	1.
		Ad maiores.	7.	9.
		Ecclesiis.	23.	2.
Cap.	2.	*De residentia & honestate Episcoporum.*		

Eadem

		Sess.	Cap. Reform.
	Eadem sacrosancta.	6.	1.
	Cum præcepto, vsque, Eadem omnino.	23.	1.
	Non potest.	25.	17.
Cap. 3.	*De beneficiorum pluralitate Episcopis prohibita.*		
	Nemo.	7.	2.
	Cùm Ecclesiasticus, vsque, Hæcque.	24.	17.
	Quoniam pleræque, vsque, In parochial.	eius.	13.
	Adhæc in posterum, vsque, In iis.	eius.	13.
Cap. 4.	*De officio Episcopi in prædicando.*		
	Qui verò.	1.	2. in princ.
	Prædicationis.	24.	
Cap. 5.	*De officio Episcopi in ordinando.*		
	Episcopi.	23.	3.
	Quoniam.	21.	1.
	Ordinationes.	23.	8.
	Episcopus.	14.	3.
	Episcopus.	23.	9.
	Nulli Episcopo.	6.	5.
	Et quoniam.	14.	2.
	Abbatibus, vsque, Nec ipsi.	23.	10.
	Facultates de promouendo à q.	7.	11.
	Nec ipsi, vsque, Pœnam quoque.	23.	10. paulò post init.
Cap. 6.	*De officio, iure, & auctoritate Episcopi in visitando.*		
	Patriarchæ.	24.	3.
	Beneficia.	7.	7.
	Capitula.	6.	4.
	Quæcumque in diœcesi.	21.	8.
	Locorum ordinarij.	7.	8.
	Quæ aliàs.	24.	9.
	Ecclesiarum prælati.	6.	3.
	Episcopi vt aptius.	24.	10.
	Omnes Ecclesiarum prælati.	14.	4.
Cap. 7.	*De officio, iurisdictione, auctoritate Episcopi in iudiciis ciuil. & crimin. tã in foro conscientiæ quàm contentioso.*		
	Eadem sancta, vsque, Cùm igitur.	13.	1.
	Cum propriè.	14.	procem.
	Causæ omnes, vsque, Legati quoque.	24.	20.
	In exemptorum.	7.	14.
	Insuper cum nonnulli.	14.	5.
	Quoniam priuilegia.	24.	11.
	Omnes Ecclesiarum prælati.	14.	4.
	Præterea quia nonnulli.	eius.	8.
	Legati quoque, vsque, Præterea, si quis.	24.	20. in med.
	Cum igitur rei criminum.	13.	1. in med.
	A sententia.	eius.	2.
	Legati ac Nuntij.	22.	7.
	Reus, ab Episcopo.	13.	3.
	Præterea si quis.	24	20. post med.

			Seff.	Cap. Reform.
		Cùm verò tam.	13.	4.
		Et quoniam.	eiuſ.	5.
		Liceat.	24.	6.
		Apoſtolus monet.	eiuſd.	8.
		Quamuis excommunicationis.	25.	3.
		Quoniam ob malitioſam.	eiuſ.	10.
		Diſpenſationes.	22.	5.
		In commutationibus vltim.voluntatum.	eiuſ.	6.
		Epiſcopi.	eiuſ.	8.
		Adminiſtratores.	eiuſ.	9.
		Cum ex notariorum imperitia.	eiuſ.	10.
Cap.	8.	*Cauſæ in Epiſcopos, apud quos, & à quibus tractandæ, & ſuſcipiendæ.*		
		Quoniam verò.	13.	6.
		Teſtes.	eiuſ.	7.
		Cauſæ.	eiuſ.	8.
		Cauſæ.	24.	5.
Tit.	6.	*De iuriſdictione, ac poteſtate Capituli ſede vacante.*		
Cap.	vn.			
		Capitulum ſede vacante.	24.	16.
		Non liceat.	7.	10.
		Pœnam quoque.	23.	10. ſub. fin.
Tit.	7.	*De Parochis.*		
Cap.	1.	*Qui & quales creandi parochi.*		
		Inferiora beneficia.	7.	3.
		Expedit maximè.	24.	18.
		Præſentati.	7.	13.
		Decernit ſancta Synodus.	24.	19.
		Prouiſi etiam, vſque, Neminem etiam.	eiuſ.	12. paulò poſt init.
Cap.	2.	*De reſidentia parochorum.*		
		Epiſcopis inferiores.	6.	2.
		Eadem omnino.	23.	1. ſub fin.
		In iis quoque ciuitatibus, ac locis.	24.	13. poſt med.
Cap.	3.	*De beneficiorum curatorum pluralitate prohibita.*		
		Quicumque de cetero.	7.	4.
		Ordinarij locorum.	eiuſ.	5.
		Cùm Eccleſiaſticus.	24.	17.
		Epiſcopi etiam.	21.	4.
Cap.	4.	*De vnione beneficiorum, ſiue curatorum vel non curatorum, cum curatis, ſiue non curatorum inter ſe.*		
		Vt etiam Eccleſiarum.	21.	5.
		In parochialibus, vſque, In iis.	24.	13. in med.
		Et quia iure optimo.	14.	9.
		In vnionibus.	24.	13. in med.
		Vniones perpetuæ.	7.	6.
Cap.	5.	*De officio parochorum, in prædicando & Sacramenta adminiſtrando.*		
		Archipresbyteri, vſque, Quæſtores.	5.	2. paulo poſt init.
		Prædicationis, vſque, Iidem.	24.	4.

Vt

			Seſſ.	Cap. Reform.
		Vt fidelis populus.	eiuſ.	7.
		Quia illiterati.	21.	6.
Cap.	6.	*De Parochialibus Eccleſiis, earumq́ prouentibus ſeruandis.*		
		Statuit Sancta Synodus.	25.	16.
		Decernit ſancta Synodus.	eiuſ.	13.
		Cum illud.	21.	7.
Tit.	8.	*De Canonicis.*		
Cap.	1.	*Qui & quales ad dignitates & Canonicatus Eccleſiarum, tam Cathedralium quàm Collegiatarũ, vocari & admitti debeant.*		
		Cùm dignitates, vſque, Præterea obtinentibus.	24.	12.
		Ratio poſtulat.	25.	5.
Cap.	2.	*De reſidentia Canonicorum.*		
		Præterea, obtinentibus, vſque, Omnes verò.	24.	12. in med.
		Cum beneficia.	21.	3.
		Epiſcopi.	22.	3.
Cap.	3.	*De officio & moribus Canonicorum.*		
		Quicumque.	eiuſ.	4.
		Omnes verò.	24.	12. ſub fin.
Cap.	4.	*De modo augendi præbendas æquo tenuiores.*		
		In Eccleſiis.	eiuſ.	15.
Cap.	5.	*Canonicorum mali mores quòd Epiſcopi auctoritate corrigi poſſint & debeant.*		
		In pluribus.	24.	14.
		Capitula.	6.	4.
		Statuit ſancta Synodus.	25.	6.
Tit.	9.	*De vita Religioſorum.*		
Cap.	1.	*Qui, quales, quomodo ad beneficia regularia debeant promoueri.*		
		Regularia.	14.	10.
		In electione.	25.	6. de Regul.
		Abbatiſſa.	eiuſ.	7.
		Cum pleraque.	eiuſ.	21.
Cap.	2.	*De reuocanda vita religioſorum ad monaſticam diſciplinam.*		
		Quoniam.	eiuſ.	1.
		In quacumque.	eiuſ.	15.
		Nulla quoque.	eiuſ.	16.
		Libertati.	eiuſ.	17.
		Anathemati.	eiuſ.	18.
		Quicumque.	eiuſ.	19.
		Quia verò Regulares.	14.	11.
		Prohibet.	25.	4.
		Bonifacij.	eiuſ.	5.
		Nemini.	eiuſ.	2.
		Concedit.	eiuſ.	3.
		Regularis.	eiuſ.	14.
		Cenſuræ.	eiuſ.	12.
		Controuerſias.	eiuſ.	13.

			Seſſ.	Cap. Reform.
		Monaſteria Sanctimonialium.	eiuſ.	9.
		Attendant.	eiuſ.	10.
		In monaſteriis.	eiuſ.	11.
		Abbates.	eiuſ.	20.
		Monaſteria omnia.	eiuſ.	8.
		Hæc omnia.	eiuſ.	22.
Tit.	10.	*De fideli administratione hoſpitalium.*		
Cap.	vn.			
		Curent ordinarij.	7.	15.
		Illis verò.	25.	8. paulo poſt init.
Tit.	11.	*De Quæſtoribus Eleemoſynariis.*		
Cap.	vn.			
		Quæſtores vero.	5.	2. in fin.
		Cum multa.	21.	9.
Tit.	12.	*De iure patronatus.*		
Cap.	vn.			
		Nemo.	14.	12.
		Non liceat.	eiuſ.	13.
		Sicut legitima.	25.	9.
Tit.	13.	*De tollendis quibuſdam quæ omnium Eccleſiarum debitam adminiſtrationem euertunt aut dedecent.*		
Cap.	1.	*De tollendis regreſſibus & coadiutoriis.*		
		Cùm in beneficiis.	25.	
Cap.	2.	*De tollendis locationibus bonorum Eccleſiæ, quæ fiunt repræſentata pecunia.*		
		Magnam Eccleſiis.	eiuſ.	11.
Tit.	14.	*De his qui ſunt initiandi ſacris.*		
Cap.	1.	*De tonſurandis, & ad minores ordines promouendis.*		
		Prima tonſura.	23.	4.
		Minores.	eiuſ.	11.
		Ad minores, vſque, Hi vero.	eiuſ.	5. in princ.
		Nullus prima.	eiuſ.	6.
Cap.	2.	*De promouendis ad maiores ordines.*		
		Hi verò qui ad ſingulos.	eiuſ.	5. poſt init.
		Nullus in poſterum.	eiuſ.	12.
		Subdiaconi.	eiuſ.	13.
		Qui piè.	eiuſ.	14.
		Cùm non deceat.	21.	2.
		Cùm etiam qui.	14.	7.
		Cùm honeſtius.	eiuſ.	1.
		Cùm nullus.	23.	16.
		Vt Sanctorum.	eiuſ.	17.
		Quamuis presbyteri.	eiuſ.	15.
		Facultates de non promouendo.	7.	12.
Cap.	3.	*De examine ordinandorum, & tempore ac loco ordinandi.*		
		Sancta Synodus.	23.	7.
		Ordinationes, vſque, Vnuſquiſque.	eiuſ.	8.

Cap.

			Seſſ.	Cap. Reform.
Cap.	4.	*A quo ſit quiſque ordinandus.*		
		Vnuſquiſque autem.	eiuſ.	eo in med.
		Non liceat.	7.	10.
		Pœnam quoque.	23.	10.ſub fin.
Tit.	15.	*De celebratione Miſſarum.*		
Cap.	1.	*De his quæ in ea ſunt obſeruanda, & quæ vitanda.*		
		Quanta cura.	22.	Proximè poſt Cano.
Cap.	2.	*De moderando numero Miſſarum, certo caſu.*		
		Contingit ſæpè.	25.	
Tit.	16.	*De clericis inſtituendis in Theologia diſciplinis eò ducentibus, eorumq́ Seminariis erigendis.*		
Cap.	vn.			
		Eadem Sacroſancta, vſque, Quia verò.	5.	1.& init.2.iuxta pleraſque impreſſiones.
		Cum adoleſcentium.	23.	18.
Tit.	17.	*De matrimonij reformatione, de reſtrictione quorumdam eius impedimentorum, de raptoribus, vagis & concubinariis, de libertate matrimonialis contractus, de temporibus ſolemniter matrimonium celebrandi.*		
		Capita nouem, ordine continuo.	24.	Proximè poſt Canones.
Tit.	18.	*De his qui bona Eccleſiæ ſubtrahunt, aut ſibi ſumunt.*		
Cap.	vn.			
		Si quem clericorum.	22.	11.
		Non ſunt ferendi.	25.	12.
Tit.	19.	*De ſublatis duellis.*		
Cap.	vn.			
		Deteſtabilis.	eiuſ.	19.
Tit.	20.	*De officio Chriſtianorum principum & poteſtatum in tuenda immunitate Eccleſiarum.*		
Cap.	vn.			
		Cupiens.	eiuſ.	20.
Tit.	21.	*De officio eorumdem in recipiendo & obſeruando ac obſeruari procurando decreta Generalis Conc. Trid.*		
Cap.	vn.			
		Tanta fuit.	eiuſ.	ſub finem.

FINIS.

CANONES, ET DECRETA SACROSANCTI OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENT.

iuxta ordinem titulorum Decretalium, per A. Barbosam.

Liber Primus.

De summa Trinitate, & Fide Catholica.

CONGRVVNT huic tit. decreta Sess. 3. de Symb. Fidei, & Sess. 4. de Canonicis scripturis, ac de editione, & vsu sacrorum librorum. Et Sess. 5. de peccato originali. Et Sess. 6. de Iustif. Ac Sess. 25. de Purgatorio.

Cap. Tanta in Decreto de Indulgent. Sess. 25.

Cap. Cogit. 2. Sess. 25. de Reformatione.

Cap. Cùm dignitates 12. §. Prouisi Sess. 24. de Reform.

De Constitutionibus.

Congruit huic tit. Cap. Sicuti publicè 18. Sess. 25. de Reformatione.

De Rescriptis.

Congruunt huic tit. Cap. Quoniam 2. Sess. 14. de Reformatione.

Cap. Dispensationes 5. & cap. In commutationibus 6. Sess. 22. de Reform.

Cap. Quoniam ob malitiosam 10. sess. 25. de Reform.

De Electione.

Congruunt huic tit. cap. ad Cathedralium 1. sess. 7. de Reformatione.

Cap. Quicumque posthac 2. sess. 22. de Reformat.

Cap. Si in quibuslibet Sess. 24. de Reformat.

Cap. Cùm dignitates 12. sess. 24. de Reformat.

Cap. Inferiora 3. sess. 7. de Reformat.

Cap. In electione 6. & cap. Abbatissa 7. sess. 25. de Regularibus.

Cap. Expedit sess. 24.

De supplenda neglig. Prælat.

Congruunt huic tit. Cap. Eadem 1. §. In Monasteriis. Et cap. 2. §. Si quæ verò sess. 5. de Reformatione.

Cap. Causæ omnes 20. §. Legati sess. 24. de Reformat.

Cap. Capitulum Sede vacante 16. vers. Etsi Ecclesia. sess. 24. de Reform.

Cap. Monasteria 8. versic. quòd si in his sess. 25. de Regularibus.

Cap. Hæc omnia 22. versic. Et quia, & cap. Regulares, 14. sess. 25. de Regularibus.

Cap. Quicumque sess. 21.

De temporibus ordinat. & qualitate ordinand.

Congruunt huic tit. cap. Ad maiores 9. cap. Non liceat 10. cap. Facultates de promouendo 11. cap. Facultates de non promouendo 12. sess. 7. de Reformat.

Cap. Et quoniam 5. Sess. 13. de Reformat.

Cap. Ordinationes, sess. 23.

Cap. Cùm non liceat, sess. 23.

Cap. Abbatibus, sess. 23.

Cap.

Cap. Cùm non deceat 2. sess. 21. de Reform.

De Scrutinio in ordine faciendo.

Congruunt huic tit. cap. Sancta Synodus. 7. & cap. Cum nullus 16. Session. 23. de Reform.

De ætate, & qualitate, & ordine præficiendorum.

Congruunt huic tit. cap. Quicumque posthac 2. Sess. 22. de Reformat.
Cap. Nullus in posterum 12. sess. 13. de Reform.
Cap. Expedit 18. sess. 24. de Reform.
Cap. Cum pleraque 21. sess. 25. de Regularibus.
Cap. Nullus prima, sess. 23.
Tota sess. 23. de Reform. agit de Sacram. Ordinis.

De sacra Vnctione.

Congruunt huic tit. Canon. 1. 2. & 3. de Confirmatione sess. 7.
Cap. Visum est cum tribus seqq. sess. 24. de Sacram. Extremæ Vnctionis.

De Filiis presbyterorum.

Congruit huic tit. cap. Vt paternæ 15. sess. 25. de Reform.

De clericis peregrinis.

Congruunt huic tit. cap. Quanta. §. Deinde sess. 22. de obseruandis & euitandis in celebratione Missæ.
Cap. Cùm nullus, 16. vers. Nullus præterea, sess. 23. de Reform.

De officio & potestate Iudicis delegati.

Cap. Insuper, sess. 14. & magna pars Cap. proximè annotatorum sub Officio Ordinarij, vtpote cui Concilium plurima tamquam Sedis Apostolicę delegato committit.

De officio Ordinarij.

Congruunt huic tit. c. Eadem 1. prope finem vers. Et ne sub specie, & c. Quia verò, 2. sess. 5. de Reform.
Cap. Ecclesiarum prælati, 3. cap. Capitula 4. sess. 6. de Reformat.
Cap. Ordinarij locorum, 5. cap. Vniones 6. c. Beneficia 7. sess. 7. de Reform.
Cap. Eadem 1. in princ. Sess. 13. de Reform.
Cap. Episcopus quoscumque 3. & cap. Omnes Ecclesiarum 4. sess. 14. de Reform.
Cap. Quicumque in Diœcesi 8. & c. Episcopi etiam 4. & c. Quia illiterati 6. sess. 21. de Reformat.
Cap. Episcopi etiam 3. c. Administratores 9. c. Cùm ex notariorum 10. sess. 22. de Reform.
Cap. Vt fidelis 7. c. Apostolus 8. c. Episcopi vt aptiùs 10. sess. 24. de Reform.
Cap. Monasteria Sanctimonialium 9. c. In monasteriis 11. sess. 25. de Regularibus.
Cap. Prædicat sess. 24.

De Maioritate & obedientia.

Congruunt huic tit. cap. Statuit Sancta Synodus 6. vers. Episcopis, c. Non potest 17. cap.
Cap. Postremo 21. sess. 25. de Refor. cap. Controuers. sess. 25. de Regul.

De pactis.

Congruit huic tit. c. Nulla quoque renuntiatio, sess. 25. de Regularib.

Liber secundus.

De foro competenti.

Congruunt huic tit. c. Quoniam, 6. c. Causæ Episcoporum 8. sess. 13. de Reformat.

Cap.

Cap. Causæ criminales, 5. cap. Causæ omnes, 20. sess. 24. de Reformat.
Cap. Nullus prima tonsura, 6. ses. 23. de Reformat.
Cap. Non liceat, §. & sic, ses. 7.
Cap. Præterea. §. quia, sess. 14.

De Feriis.

Congruunt huic tit. c. Ab aduentu 10. sess. 24. de Reformat.
Cap. Mandat post med. versic. Omnis ibi & Sanctorum celebrationes sess. 25. de Inuocat. venerat. & reliquiis Sanctorum.
Cap. Censuræ 12. sess. 25. de Regularibus.
Cap. Insuper hortatur sess. 25. In decreto de Indulg.

De Testibus.

Congruit huic tit. c. Testes ses. 13. de Reformat.

De Appellationibus.

Congruunt huic tit. c. Eadem 1. prope finem, versi. In causis, c. A sententia 2. c. Reus 3. sess. 13. de Reformat.
Cap. Legati 7. sess. 22. de Reformat.
Cap. Episcopi vt aptius 10. §. Nec in his, c. Expedit 18. vers. Nec prædictorum, cap. Causæ omnes, sess. 24. de Reformat.
Cap. Quàm turpe 14. versic. Nec. sess. 25. de Reformat.

Liber tertius.

De vita & honestate Clericorum.

Congruunt huic tit.
Cap. Sacrosancta vni, vers. Episcopos sess. 2.
Cap. Cùm propriè procem. cap. Quia verò 6. sess. 14. de Reformat.
Cap. Cùm dignitates 12. sess. 24. de Reformat.
Cap. Optandum 1. sess. 25. de Reformat.

De Cohabitatione Clericorum & mulierum.

Congruit huic tit. cap. Quàm turpe 14. sess. 25. de Reformat.

De Clericis coniugatis.

Congruunt huic tit. cap. Nullus prima, 6. §. In clericis verò, c. Vt Sanctorum 17, in fine sess. 23. de Reformat.

De Clericis non residentibus.

Congruunt huic tit. c. Eadem sacrosancta 1. c. Inferiores 2. sess. 6. de Ref.
Cap. Inferiora 3. sess. 7. de Reform.
Cap. Cùm beneficia 3. sess. 21. de Reformat.
Cap. Episcopi etiam 3. sess. 22. de Reformat.
Cap. Præcepto 1. sess. 23. de Reformat.
Cap. Cùm dignitates 12. §. Præterea & §. Distributiones sess. 24. de Refor.

De præbendis & dignit.

Congruunt huic tit. cap. Nemo 2. c. Inferiora 3. c. Quicumque 4. cap. Ordinarij 5. sess. 7. de Reformat.
Cap. Et quia iure 9. cap. Regularia 10. sess. 14. de Reformat.
Cap. In Ecclesiis 13. c. Cùm Ecclesiasticus 17. sess. 24. de Reformat.
Cap. Ratio postulat 5. c. Statuit 16. sess. 25. de Reformat.
Et quoad decreta de vnione loquentia cap. Vniones, 6. sess. 7. de Reformation.
Cap. Et quia 9.. sess. 14. de Reformat.
Cap. Vt etiam 5. sess. 21. de Reformat.
Cap. Quoniam pleræque sess. 24. de Reformat.

Cap.

Cap. Sicuti 18. verſ. Inſuper ſeſſ. 25. de Reformat.

De Clerico ægrotante.

Congruit huic tit. cap. Cùm in beneficiis 7. verſic. In coadiutoriis ſeſſ. 25. de Reformat.

De Inſtitutionibus.

Congruunt huic tit. cap. Præſentati 13. ſeſſ. 7. de Reformat.
Cap. Concedit 3. verſic. In prædictis, ſeſſ. 25. de Regul.

De Conceßione præbendæ, & Eccleſiæ non vacantis.

Congruunt huic tit. c. Cùm in beneficiis 7. ſeſſ. 25. de Reformat.
Cap. Decernit S. Synodus 19. ſeſſ. 24. de Reformat.

Ne ſede vacante aliquid innouetur.

Congruunt huic tit. cap. Non liceat 10. ſeſſ. 7. de Reformat.
Cap. Abbatibus 10. verſic. Pœnam ſeſſ. 23 de Reform.
Cap. Capitulum ſede vacante 16. ſeſſ. 24. de Reform.

De his quæ fiunt à prælatis ſine conſenſu Capituli.

Congruit huic tit. cap. Statuit 6. ſeſſ. 25. de Reformat.

Vt Eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione conferantur.

Congruit huic tit. c. Quoniam pleræque 13. verſic. Ad hoc in poſterum ſeſſ. 24. de Reformat.

De rebus Eccleſiæ alienandis, vel non.

Congruunt huic tit. c. Magnam 11. ſeſſ. 25. de Reformat.
Cap. Si quem Clericorum 10. ſeſſ. 22. de Reformat.

De ſepulturis.

Congruit huic tit. c. Deteſtabilis 19. in med. ſeſſ. 25. de Reformat.
Cap. Decernit, ſeſſ. 25.

De Parochis & alienis parochianis.

Congruunt huic tit. c. Epiſcopi etiam 4. ſeſſ. 21. de Reform.
Cap. Quanta 1. §. Moneant ſeſſ. 22. de obſeruandis & euitandis in celebratione Miſſæ.
Cap. Quoniam pleræque 13. verſic. In parochialibus & verſic. In his quoque.
Cap. Prædicationis 4. verſic. Moneatque, ſeſſ. 24. de Reform.

De Decimis.

Congruit huic tit. c. Non ſunt ferendi 12. ſeſſ. 25. de Reformat.

De Regularibus & tranſeuntibus ad Religionem.

Tota ſeſſ. 25. de Regul.
Congruunt huic tit. cap. Quia verò Regulares 11. ſeſſ. 14. de Reformat.
Cap. Quoniam cum ſeqq. ſeſſ. 25. de Regul.

De ſtatu Regularium.

Congruunt huic tit. c. Abbatiſſa 7. c. Monaſteria Sanctimonialium 9. c. Attendat 10. c. In quacumque 15. c. Libertati 17. ſeſſ. 25. de Regularib.

De ſtatu Monachorum.

Congruunt huic tit. c. Nemini 2. c. Monaſteria omnia 8. cum ſeq. ſeſſ. 25. de Regular.

De *Religioſis domibus.*

Congruunt huic tit. cap. Curent 15. ſeſſ. 7. de Reformat.
Cap. Admonet 8. ſeſſ. 25. de Reformat.

De *Iure patronatus.*

Congruunt huic tit. cap. Nemo etiam 12. c. Non liceat 13. ſeſſ. 14. de Reformatione.
Cap. Si quem clericorum 11. verſic. Quòd ſi ſeſſ. 22. de Reformat.

Cap.

Cap.Patriarchæ 3. versic. Patroni, c Expedit vel porrò vers.Si verò sess. 24.de Reformat.
Cap.Sicuti 9.sess.25.de Reformat.

De Censibus, exactionibus, &c.

Congruit huic tit.c.Patriarchæ versic.Interimque sess.24. de Reformat.

De Celebratione Missarum.

Congruunt huic tit.sess.13.21.& 22.
Cap.Sacrosancta versic.Episcopos sess.2.
Cap.Quanta sess.22.de obseruandis & euitandis in celebratione Missæ.
Cap.Qui piè 14.ver.Curet sess.23.de Reformat.
Cap.Cùm dignitates 12.versic.Omnes verò sess.24.de Reformat.
Cap.Contingit sæpe 4.sess.25.de Reformat.

De Baptismo.

Congruit huic tit.sess.7.

De reliquiis & veneratione Sanctorum.

Congruit huic tit.c.Mandat sancta Synodus sess.25.in fine.

De obseruatione ieiuniorum.

Congruit huic tit.c.Insuper hortatur, in decreto de Indulgentiis sess. 25.

De Ecclesiis ædificandis vel reparandis.

Congruunt huic tit.c.Cùm illud quoque 7.cap.Episcopi etiam sess.21.de Reformat.
Cap.Concedit 3.in fin.sess.25.de Reformat.

De Immunitate Ecclesiarum.

Congruunt huic tit.c.Quanta 22.versic.ab Ecclesiis, sess.22.de obseruandis & euitandis in celebratione Missæ.
Cap.Cupiens 20.sess.25.de Reformat.

Liber quartus.

De sponsalibus & Matrimoniis.

Congruunt huic tit.sess.24.de Sacram.Matrimonij.
Cap.Iustitia publicæ honestatis 3. c.Multi sunt qui vagantur, cap.Ita plerumque sess.24.de Reformat.Matrim.

De Clandestina desponsat.

Congruit huic tit.c.1.sess.24.de Reformat.Matr.

De cognatione spirituali.

Congruit huic tit.c.Docet experientia 2.sess.24.de Reformat.Matrim.

De consanguinitate & affinitate.

Congruunt huic tit.c.Si quis intra gradus 5.c.Præterea 4.sess. 24. de Reformat.Matr.

De Matrimonio contra interdictum Ecclesiæ.

Congruit huic tit.cap.1.versic.Qui aliter sess.24.de Reform.Matrim.

Liber quintus.

De Simonia.

Congruunt huic tit.c.Quoniam ab Ecclesiastico sess.21.de Reformat.
Cap.In pluribus Ecclesiis, 14.c. Expedit 18.versic.Caueantque sess.24. de Reformat.

Ne prælati vices suas, &c.

Congruit huic tit.c.Magnam, v.Non liceat sess.25. de Reform.

De

De Magistris.

Congruunt huic tit.cap. Eadem Sacrosancta 1.sess.5.de Reformat.
Cap.Prædicationis,4.vers.Iidem etiam,sess.24.de Reformat.
Cap.Cùm adolescentium ætas 18. Sess.25.de Reformat.

De Homicidio.

Congruit huic tit. cap. Cum etiam qui per industriam 7. sess.14. de Reformat.

De pugnantibus in duello.

Congruit huic tit.c. Detestabilis sess.25.de Reformat.

De Adulteriis.

Congruit huic tit.c.Graue peccatum 18. Sess.24. de Reformat. Matr. vbi etiam de Concubinis.

De raptoribus.

Congruit huic tit.cap.Decernit sancta Synodus 6. Sess.24. de Reformat. Matrim.

De clerico venatore.

Congruit huic tit.c.Cùm dignitates 12.versic.Vestitu sess.24.de Reform.

De Clerico per saltum promoto.

Congruit huic tit.cap.Qui piè 14.in fine sess.23.de Reformat.

De eo, qui furtiuè ordines suscepit.

Congruit huic tit.cap.Ordinationes,8.versic.Quòd si quis,sess.23. de Reform.

De Priuilegiis.

Congruunt huic tit.c. Ecclesiarum prælati sess.6.de Reform.
Cap.In exemptorum causis 14.sess.7.de Reformat.
Cap.Insuper 5.c.Præterea quia 8.sess.14.de Reformat.
Cap.Quoniam priuilegia 11.sess.24.de Reformat.

De pœnis.

Congruit huic tit.cap.Cùm verò tam grauia 4.sess.13.de Reform.

De pœnitentiis, & remissionibus.

Congruunt huic tit.de Sanctissimo Pœnitentiæ Sacr.sess.14.
Cap Quia verò sess.5.in fine.
Cap.Cùm multa 9.Sess.21.de Reformat.
Cap.Quamuis presbyteri 15.Sess.23.de Reformat.
Cap.Apostolus monet.8.c.Liceat Episcopis 6.sess.24.de Reformat.
Cap.Cùm Catholica in decreto de Purgatorio, & cap. Cùm potestas in decreto de Indulgentiis sess.25.

De sententia excommunicationis.

Congruunt huic tit.cap. Si quem clericorum 11.sess.22. de Reformat.
Cap.Ita plerumque sess.24.de Reformat.
Cap.Quamuis excommunicationis gladius sess.25.de Reformat.
Cap.Censuræ 11.c.Anathemati 18.sess.25.de Regularibus.

De verborum significat.

Congruunt huic tit. c. Cupiens 20. sess.25. de Reformat. & cap. Tanta. versic.Quòd si in his ead.sess.prope finem.

FINIS.

BVLLA INDICTIONIS SACRI OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI,

SVB PAVLO III. PONT. MAX.

PAVLVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI.

Ad futuram rei memoriam.

NITIO nostri huius Pontificatus, quem non ob merita nostra, sed propter suam magnam bonitatem, Dei omnipotentis prouidentia nobis commisit, cernentes iam tum in quas perturbationes temporum, quotque incommoda rerum ferè omnium nostra Pastoralis sollicitudo & vigilia esset vocata, cupiebamus quidem mederi Christianæ Reipubl. malis, quibus illa
Hebr. 5. iamdudum vexata, & propemodum oppressa est: sed ipsi etiam vt homines circumdati infirmitate, ad tantum onus tollendum impares vires nostras esse sentiebamus: nam cùm pace opus esse intelligeremus ad liberandam & conseruandam à plurimis impendentibus periculis Rempubl. omnia inuenimus odiis & dissensionibus plena, dissentientibus præsertim Principibus iis inter se, quibus summa rerum penè omnis à Deo permissa est. Cùm vnum ouile, & vnum Pasto-
Ioan. 10. rem Dominici esse gregis, ad integritatem Christianæ religionis, & ad cælestium bonorum spem in nobis confirmandam, necessarium duceremus; schismatis dissidiis, & hæresibus erat Christiani nominis diuulsa iam penè & lacerata vnitas. Cùm tutam atque munitam ab infidelium armis atque insidiis Remp. optaremus, nostris erratis, nostraque cunctorũ culpa, Dei videlicet ira peccatis nostris imminente, Rhodus fuerat amissa, Hungaria vexata, conceptum & meditatum contra Italiam, contraque Austriam, & Illyricum terra marique bellum: cùm impius & immitis hostis noster Turca nullo tempore requiesceret; nostrorumque inter se odia & dissen-

dissensiones suam bene gerendæ rei occasionem duceret. Igitur, vt dicebamus, in tanta hæresum, dissensionum, bellorumque tempestate, tantisque excitatis fluctibus, cùm essemus ad moderandam & gubernandam Petri nauiculam vocati, nec viribus ipsi nostris satis fideremus, primùm coniecimus in Domino cogitatus nostros, vt ipse nos nutriret, animumque nostrum firmitate & robore, mentem consilio sapientiaque instrueret: deinde animo repetentes maiores nostros, sapientia admirabili & sanctitate præditos, sæpè in summis Christianæ Reip. periculis remedium optimum atque opportunissimum, œcumenica Concilia, & Episcoporum generales conuentus adhibuisse; ipsi quoque animum ad generale habendum Concilium adiecimus; exquisitisque Principum sententiis, quorum nobis videbatur vtilis in primis & opportuna in hanc rem esse consensio, cùm eos tunc non alienos ab hoc tam sancto opere inuenissemus, œcumenicum Concilium, & generalem eorum Episcoporum aliorumque Patrũ, ad quos pertineret, conuentũ in ciuitate Mantuæ indiximus, anno Incarnationis Domini, sicut litteris & monumentis nostris testatum est, millesimo quingentesimo trigesimo septimo, Pontificatus nostri tertio, ad X. Kalend. Iun. inchoandũ; spem propè certam habentes, fore, vt, cùm illic in nomine Domini essemus congregati, ipse, sicut promisit, Dominus in medio nostrum affuturus, & bonitate ac misericordia sua omnes temporum procellas, omniaque pericula spiritu oris sui facilè depulsurus esset. Sed, vt semper insidiatur piis actionibus humani generis hostis, primùm contra omnem spem & expectationem nostram denegata fuit nobis Mantuana ciuitas, nisi aliquas conditiones subiremus ab institutis maiorum nostrorum, & conditione temporum, nostraque, ac huius sacræ Sedis, ac nominis Ecclesiastici dignitate libertateque prorsus alienas; quas in aliis nostris litteris expressimus. Quapropter alium inuenire locum, aliamque deligere ciuitatem necesse habuimus, quæ cùm non statim nobis occurreret idonea & apta; ad sequentes Kalend. Nouemb. prorogare Concilij celebrationem fuimus coacti. Interim sæuus & perpetuus hostis noster Turca, ingenti classe Italiam adortus, aliquot oppida in littoribus Apuliæ cepit, vastauit, diripuit, prædas hominum abegit. Nos in maximo timore, & periculo omnium, muniendis littoribus nostris, finitimisque auxilio iuuandis fuimus occupati: nec tamen interea destitimus consulere & hortari Christianos Principes, vt, de ido-

Psal. 54. *Matth. 28*

neo ad habendum Concilium loco quid ſentirent, nobis exponerent: quorum cùm eſſent incertæ variæque ſententiæ, tempuſque diutius, quàm erat opus, videretur extrahi; nos optimo animo, atque, vt arbitramur, etiam conſilio, Vincentiam elegimus, vrbem copioſam, & Venetorum, qui eam nobis concedebant, virtute, auctoritate, potentia cùm aditum patentem, tum ſtationem omnibus liberam, atque tutam imprimis in ſe habentem. Sed, cùm iam tempus longiùs progreſſum eſſet, nouæque vrbis electionem omnibus ſignificari conueniret; iamque Kalendæ Nouemb. appetentes facultatem huius diuulgationis excluderent, hyemſque eſſet propinqua; rurſus altera prorogatione tempus Concilij differre in proximum ſequens ver, Maiique futuras Kalendas, compulſi fuimus. Quare firmiter conſtituta atque decreta, cùm & nos ipſos, & cetera omnia ad eum bene agendum, Deo iuuante, celebrandùmque conuentum pararemus, plurimùm reputantes intereſſe cùm celebrationis Concilij, tum vniuerſæ Chriſtianæ Reipub. Chriſtianos Principes pace inter ſe & concordia conſentire; cariſſimos in Chriſto filios noſtros, Carolum Romanorum Imperatorem ſemper Auguſtum, & Chriſtianiſſimum Regem Franciſcum, duo præcipua Chriſtiani nominis firmamenta atque ſubſidia, orare atque obſecrare inſtitimus, vt ad colloquium inter ſe & nobiſcum vnà conuenirent; quorum quidem apud vtrumque litteris, Nuntiis, & à latere noſtro miſſis, ex venerabilium fratrũ noſtrorum numero Legatis, ſæpiſſimè egeramus, vt ex ſimultate & diſſidiis ambo in vnum fœdus & piam amicitiam vellent conuenire, labentibuſque ſuccurrere Chriſtianis rebus, quarum ſeruãdarum cùm eſſet illis poteſtas à Deo præcipuè tributa, ſi id non agerent, & ad commune Chriſtianorum bonũ ſua conſilia non dirigerent, acris & ſeuera ratio eidem Deo ab ipſis reddenda eſſet. Qui aliquando precibus noſtris annuentes, Niceam ſe contulere, quò nos quoque longum iter, & ſenili ætati noſtræ vehementer contrarium, Dei & pacis conciliandæ cauſa ſuſcepimus: neque prætermiſimus intereà, cũ tempus Concilij præſtitutum, Kalendæ videlicet Maiæ, appropinquaret, tres Legatos ſummæ virtutis ac auctoritatis à latere noſtro, de numero eorumdem fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium, Vincentiam mittere, qui initium Concilij facerent, Prælatoſque vndique venientes exciperent; & ea, quæ iudicarent eſſe opus, agerent & tractarent, quoad nos, ab itinere & negotio pacis reuerſi, omnia accuratiùs dirigere poſ-

possemus. Interim verò in illud sanctū opus, maximeque necessarium, tractationem videlicet pacis inter Principes, incubuimus, & quidem omni animi studio, omni pietate ac diligentia. Testis est nobis Deus, cuius freti clementia, nosmetipsos itineris & vitæ periculo exposúimus. Nostra testis conscientia, quæ nihil habet in hac re quidem, in quo nos arguat aut prætermissæ, aut non quæsitæ ad pacificādum occasionis. Principes ipsi testes; quos tam sæpe, tamque vehementer Nuntiis, litteris, Legatis, monitis, hortatu, precibusque omnibus obsecraueramus, vt simultates deponerent, vt in societatem coirent, vt Christianæ Reipub. in maximum & propinquum iam adductæ discrimen, cōmunibus studiis & subsidiis opitularentur. Iā verò testes illæ vigiliæ atque curæ, illi diurni nocturnique animi nostri labores, grauesque sollicitudines, quas ob hanc rem & causam plurimas iā suscepimus: nec tamen ad optatum exitum nostra consilia, & acta adhuc perducta sunt. Ita enim visum Domino Deo est: quem tamen nō desperamus aliquando optata nostra benignius respecturum, ipsi quidem, quantum in nobis fuit, nihil quod esset nostro Pastorali officio debitum, in hac re omisimus. Quòd si qui sunt, qui actiones pacis nostras in aliam interpretentur partem: dolemus quidem; sed tamē in dolore nostro gratias Omnipotenti agimus, qui ad exemplum & doctrinam patientiæ nostræ suos voluit Apostolos haberi dignos, qui pro nomine IESV, qui pax nostra est, contumeliam paterentur. Verùm in illo congressu colloquioque nostro, quod Niceæ habitum est, etsi, peccatis nostris impedientibus, inter duos Principes vera & perpetua pax non potuit confici, induciæ tamen decennales factæ sunt: quarum opportunitate nos sperantes & sacrum Concilium commodiùs celebratum iri, & deinde ex Concilij auctoritate perfici posse pacem; apud Principes institimus, vt & ipsi venirent ad Concilium, & Prælatos suos præsentes ducerent, absentesque accerserent. Qui cùm de vtroque se excusassent, quòd & ipsis redire in regna sua tum necesse esset; & Prælatos quos secū habuissent, itinere atque impendiis fessos atque exhaustos, recreari & refici oporteret; nos hortati sunt, vt aliam quoque prorogationem temporis habendi Concilij decerneremus. Qua in re concedenda cùm essemus aliquantum difficiles, litteras interim à Legatis nostris, qui Vincentiæ erant, accepimus, transacto iam, & longius præterito Concilij ineundi die, vnum vix, aut alterum ex externis nationibus Prælatum Vincentiam se contulisse.

Quo nuntio accepto, cùm videremus eo tempore nulla iam ratione haberi Concilium posse, ipsis Principibus concessimus, vt differretur tempus agendi Concilij vsq; ad sanctũ Pascha, diemq; festũ futurę Dominicæ resurrectionis. Cuius nostri præcepti, expectationisque decretæ litteræ Genuæ anno incarnationis Domini M. D. XXXVIII. IV. Kal. Iulij, factæ publicatæque sunt, atque hanc dilationem eo propensiùs fecimus, quòd pollicitus est nobis vterque Princeps Legatos suos Romam ad nos se missurum, vt ea quæ ad perfectionem pacis reliqua essent, neque Niceæ ob breuitatem temporis potuerant omnia confici, Romæ commodiùs coram nobis agerentur & tractarentur, & ob hanc rationem etiam à nobis ambo petierunt, vt hæc pacificationis procuratio Cõcilij celebrationi præponeretur, cũ ipsum Cõcilium, pace facta, multò deinde vtilius & salutarius Christianæ Reipubl. futurum esset, semper enim hæc pacis spes nobis iniecta Principũ nos voluntatibus assentiri hortata est: quam spem vehementer auxit post discessum à Nicea nostrum ipsorum duorũ Principum inter se beneuola amicaque cõgressio: quæ, maxima nostra cum lætitia à nobis intellecta, confirmauit nos in bona spe, vt tandem aliquando nostras preces apud Deum exauditas, & vota pacis accepta esse crederemus. Hanc igitur pacis conclusionẽ cùm & expeteremus, & vrgeremus; nec solùm duobus antedictis Principibus, verùm etiam charissimo in Christo filio nostro, Ferdinando Regi Romanorum, videretur, actionem Concilij, nisi pace facta, suscipi non oportere; cunctique à nobis per litteras suosque Oratores cõtenderent, vt alias rursus tẽporis prorogationes faceremus; præcipuè autem instaret Serenissimus Cæsar, promisisse se demonstrans iis, qui à Catholica vnitate dissentiunt, se operam suam apud nos interpositurum, vt aliqua concordię ratio iniretur; quod ante suam in Germaniam profectionem aptè nõ posset fieri: Nos, eadem semper spe pacis, & tantorum Principum voluntate adducti, cùm præsertim cerneremus, ne ad dictum quidem Resurrectionis festum alios Prælatos Vincentiam conuenisse, prorogationis nomen iã fugientes, quod tam sæpè frustra fuerat repetitum, celebrationem generalis Concilij ad nostrũ & Sedis Apostolicæ beneplacitũ suspendere maluimus: itaque fecimus, & de suspensione huiusmodi litteras ad singulos supradictorum Principum decima die Iunij, M. D. XXXIX. dedimus, sicut ex illis perspicuè potest intelligi. Ea itaque suspensione necessariò per nos facta, dum tem-

tempus illud magis idoneum à nobis, pacisq; aliqua conclusio expectatur; quæ & dignitatē postea, frequentiamq; Concilio, & Christianæ Reipub. præsentiorem salutem erat allatura, Christianæ intereà res in deterius quotidie prolapsæ sunt, Hungaris, Rege ipsorum mortuo, Turcam vocantibus, Ferdinādo Rege bellum in eos mouente; Belgis ad defectionē à Cæsare ex parte quadam incitatis; cuius defectionis cōprimendæ causa per Galliam amicissimè, & cum Rege Christianissimo cōcordissimè, magno beneuolæ inter eos voluntatis indicio transiens in Belgas Serenissimus Cæsar, & illinc deinde in Germaniam profectus, conuentus Germaniæ Principū & ciuitatum, tractandæ eius, quam dixerat, concordiæ causa habere cœpit. Sed cùm, spe pacis iā deficiente, ille quoque modus curandæ in conuentibus, tractandæque concordiæ ad maiores potiùs discordias concitandas aptus esse videretur: inducti fuimus ad pristinū Concilij generalis remedium reuerti, idque per Legatos nostros S.R.E. Cardinales, ipsi Cæsari obtulimus; quod etiam postremò, & præcipuè in Ratisponensi conuentu egimus; cū illic dilectus filius noster, Gaspar tit. S. Praxedis, Cardinalis Contarenus, & summa doctrina & integritate, Legatum nostrum ageret, nam cùm, id quod ne accideret, anteà veriti eramus, ex eius conuentus sententia peteretur à nobis, vt ab Ecclesia dissentientium quosdā articulos tolerandos declararemus, quoad per œcumenicū Concilium illi excuterentur & deciderentur; idque nobis vt concederemus, neque Christiana & Catholica veritas, neque nostra & Sedis Apostolicæ dignitas permitteret; palàm potius Cōcilium, vt quamprimùm fieret, proponi mādauimus. Neque verò in alia vmquam sententia & voluntate fuimus, quàm vt primo quoque tempore Concilium œcumenicum & generale congregaretur: sperabamus enim ex eo & pacem populo Christiano & Christianæ religionis integritatē posse recuperari: verumtamen id cum bona gratia & voluntate Christianorum Principū habere volebamus. Quā voluntatem dum expectamus; dum obseruamus tempus absconditum, tempus beneplaciti tui, ô Deus: aliquando tandem decernere compulsi sumus, omne esse tempus beneplacitum Deo, cùm de rebus sanctis, & ad Christianam pietatem pertinentibus consilia ineuntur. Quapropter videntes, maximo quidem animi nostri cum dolore, rem Christianam quotidie in peius ruere, Hungaria à Turcis oppressa, Germanis periclitantibus, ceteris omnibus metu mœroreque afflictis, *Psal. 68.*

nullius iam Principis consensum expectare, sed tantùm Dei omnipotentis voluntatē, & Christianæ Reipubl. vtilitatē attendere constituimus. Itaque cùm Vincentiam amplius non haberemus; cuperemusq́; cùm vniuersæ Christianorum saluti, tum Germanicæ nationis incōmodis in eligendo per nos nouo Concilij habendi loco consulere: aliquotq́ue locis propositis ipsam Tridentinā ciuitatē ab ipsis desiderari videremus: nos etsi in citeriore Italia commodiùs omnia tractari posse iudicabamus, ad eorū tamen postulationes nostrā voluntatem paterna charitate deflex imus, itaque Tridentum ciuitatē elegimus, qua in ciuitate œcumenicum Concilium ad proximè venturas Kalendas Nouembris haberetur, idoneum locum illum statuentes, quò ex Germania quidem, aliisq́; Germaniæ finitimis nationibus facillimè, ex Gallia, Hispania, ceterisq́ue prouinciis remotioribus non difficiliter Episcopi & Prælati cōuenire possent. Dies autē Concilij à nobis expectata est, quę spatiū in se haberet & publicandi per Christianas nationes nostri huius Decreti, & facultatis omnibus Pręlatis ad veniendū tribuendæ. Quo minùs autem annuum tempus pręfiniremus mutando Concilij loco, sicut quibusdā constitutionibus aliàs præscriptum est, ea res fuit in causa, quòd longiùs extrahi spē sanandæ aliqua in parte Christianę Reipub. quæ tot detrimētis & calamitatibus affecta est, noluimus: & tamen videmus tempora; agnoscimus difficultates: quid sperari possit ex consiliis nostris, incertū esse intelligimus, sed quia scriptum est, Reuela Domino viam tuā, & spera in eo; & ipse faciet: magis Dei clementiæ & misericordię confidere, quàm nostrę imbecillitati diffidere, constituimus. Sæpè enim fit in bonis operibus incipiendis, vt, quod humana consilia non valent, diuina virtus efficiat. Huius igitur ipsius Dei Omnipotentis Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ac beatorū eius Apostolorum Petri & Pauli auctoritate, qua nos quoque in terris fungimur, freti atque subnixi, de venerabiliū item fratrum nostrorum S.R.E. Cardinalium consilio & assensu sublata, amotaq́; suspensione, de qua suprà commemoratum est, quam per præsentes tollimus & amouemus, sacrum œcumenicum & generale Concilium in ciuitate Tridentina, loco commodo & libero, omnibusq́; nationibus opportuno, ad Kalend. proximas Nouemb. anni præsentis ab incarnatione Domini M.D.XLII. incipiendum, prosequendum, & eodem Domino adiuuante, ad ipsius gloriam atque laudem, & Christiani totius populi salutē absoluendum perficiendumq́ue indicimus, annuntiamus, conuocamus,

uocamus, statuimus, atque decernimus; omnes omnibus ex locis tam venerabiles fratres nostros Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, quàm alios quoscumque, quibus iure aut priuilegio in Conciliis generalibus residendi, & sententias in eis dicendi permissa potestas est, requirentes, hortantes, admonentes, ac nihilominus eis vi iurisiurandi, quod nobis & huic sanctæ Sedi præstiterunt, ac sanctæ virtute obedientiæ, aliisque sub pœnis iure aut consuetudine in celebrationibus Conciliorum aduersus non accedentes ferri & proponi solitis, mandantes, arcteque præcipientes, vt ipsimet, nisi fortè iusto detineantur impedimento, de quo tamen fidem facere compellantur, aut certè per suos legitimos procuratores & nuntios, sacro huic Concilio omnino adesse & interesse debeant. Suprà autem dictos, Imperatorem, Regemque Christianissimum, nec non ceteros Reges, Duces, Principes, quorum pręsentia, si aliàs vmquã, hoc quidem tempore maximè sanctissimæ CHRISTI fidei, & Christianorum omnium futura est salutaris, rogantes atque obsecrantes per viscera misericordiæ Dei & Domini nostri IESV CHRISTI, cuius fidei veritas & religio, & intus & extra grauiter iam oppugnatur, vt, si saluam volunt Christianã esse Rempub. si se Domino obstrictos & obligatos pro maximis illius erga se beneficiis intelligunt, ne deserant ipsius Dei causam & negotium; ipsimet ad sacri Concilij celebrationem veniant, in quo ipsorum pietas atque virtus communi vtilitati salutique suæ ac ceterorum & temporali & æternæ plurimùm est profutura. Sin autem, id quod nollemus, accedere ipsi non poterunt, at graues saltem viros Legatos cum auctoritate mittant, qui personam Principis sui quisque & cum prudentia, & cum dignitate possint in Concilio referre. In primis verò vt id curent, quod ipsis facillimum est, vt ex suis cuiusque regnis ac prouinciis Episcopi & Prælati sine tergiuersatione & mora ad Concilium proficiscantur, quod maximè quidem à Prælatis Principibusq; Germaniæ Deum ipsum, atque nos impetrare æquũ est, vt cum eorum præcipua causa, ipsisque cupientibus Concilium indictum sit, & in ea ciuitate indictum, quę ab eis est desiderata, non grauentur ipsi sua cunctorum præsentia id celebrare & ornare; quò melius atque commodius, quæ ad integritatem & veritatem Christianæ religionis, quæ ad bonorum morum reductionem, emendationemque malorum, quæ ad Christianorum inter se tam Principum, quàm populorum pacem, vnitatem, concordiamque pertineant, & que

ad

ad repellendos impetus Barbarorum & infidelium, quibus illi vniuersam Christianitatem obruere moliuntur, sint necessaria, Deo nostris consultationibus præeunte, & lumen sapientię suæ ac veritatis mentibus nostris præferente, agi in dicto sacro œcumenico Concilio, & conspirante omnium charitate consuli, tractari, confici, ad optatosque exitus deduci quamprimùm & quàm optimè possint. Atque vt nostræ hæ litteræ, & quæ in eis continentur, ad notitiam cunctorum, quorum oportet, perueniant, néve quis illarum ignorantiæ excusationem prætendat, cùm præsertim etiam non ad omnes eos quibus nominatim illę essent intimandę, tutus forsitan pateat accessus, volumus & mandamus, vt in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi, cùm ibi multitudo populi ad audiendam rem diuinam congregari solita est, palàm clara voce per Curiæ nostrę cursores, aut Notarios aliquos publicos legantur, lectęque in valuis dictarum Ecclesiarum, itemque Cancellariæ Apostolicæ portis, & Campi Floræ solito loco affigantur; vbi ad lectionem & notitiā cunctorum aliquandiu expositę pendeant: cumque inde amouebuntur, earum nihilominus exempla in eisdem locis remaneant affixa. Nos enim per lectionem, publicationem, affixionemque huiusmodi, omnes & quoscumque, quos antedictæ nostræ litteræ comprehendunt, post spatium duorum mensium à die litterarum publicationis, & affixionis, ita volumus obligatos esse atque adstrictos, ac si ipsismet illæ coràm lectæ & intimatæ essent, transumptis quidem earum, quæ manu publici Notarij scripta aut subscripta, & sigillo personæ alicuius Ecclesiasticæ, in dignitate constitutæ, munita fuerint, vt fides certa & indubitata habeatur, mandamus atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrę indictionis, annuntiationis, conuocationis, statuti, decreti, mādati, præcepti, & obsecrationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli, Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ M.D.XLII. XI. Kal. Iun. anno VIII.

Blosius.

Hier. Dand.

SACRO-

SACROSANCTI OECVMENICI ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI SESSIO PRIMA.

SVB PAVLO III. PONT. MAX.

Celebrata die 13. mensis Decemb. Anno Do. 1545.

Decretum α β γ δ ε ζ * *de inchoando Concilio.*

PLACETNE vobis, ad laudem & gloriam sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ad incrementum & exaltationem fidei & religionis Christianæ, ad extirpationem hæresum, ad pacem & vnionem Ecclesiæ, ad reformationem Cleri & populi Christiani, ad depressionem & extinctionem hostium Christiani nominis, decernere & declarare, sacrum Tridentinum & generale Concilium incipere, & inceptum esse? *Responderunt*, PLACET.

Indictio futuræ Sessionis.

ET cùm proxima sit celebritas Natiuitatis Domini nostri IESV CHRISTI, & subsequantur aliæ festiuitates labentis & incipientis anni; placetne vobis primam futuram Sessionem habendam esse die Iouis post Epiphaniam, quæ erit septima mensis Ianuar. Anno Dom. 1546. *Responderunt*, PLACET.

REMISSIONES.

α *An Concilium generale absque auctoritate summi Pontificis celebrari possit?* Negat Bobal. in sua Politica lib. 2. cap. 18. nu. 194. vbi etiam resoluit, *quòd licèt principes sæculares non posint illud conuocare, possunt tamen per suos iudices ad illius agere obseruantiam.*

β *An summus Pontifex posit dispensare super Concilium?* Affirmant, *si de eo faciat expressam mentionem, & non sufficere clausulam derogatoriam generalem*, Cott. in memorab. verbo clausula non obstante, Rebuff. in Auth. habita, verbo examinatione pag. 580. cum seq. C. ne filius pro patre, & in praxi benefic. tit. de dispensat. super defectum natal. n. 24. Gutier. pract. l. 3. q. 17. num. 231. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 1367. *prope finem.* P. Henriq. in sum. lib. 13. cap. 57. §. 1. Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo absolutio, vers. dico 5. ibi, sed ad hoc respondetur pag. 5. Flores Vari. lib. 1. q. 10. num. 50. Steph. Gratia. discept. forens. c. 397. à n. 35. Fr. Emman. qu. Regul. tom. 1. q. 8. art. 10. & tom. 3. q. 36. art. 2. & q. 39. art. 4. P. Azori. instit. moral. p. 2. lib. 5. c. 14. col. 574. P. Valeri. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 5. n. 2. *& quod constitutio Conciliaris tacitè continet clausulam derogatoriam, & propterea ei non derogetur per clausulas generales, resoluunt* Caputaq. q. 1. decis. 268. Verald. decis. 176. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. coll. 849.

γ *An Episcopus contra Concilium dispenset expressè, vel tacitè?* Negant gloss. in cap. cùm dilectus, verbo in ætate, de elect. Rebuff. in tract. Nominat. quæst. 5. num. 30. Gutier. de Iuram. confirm. p. 1. cap. 51. num. 24. & Canon lib. 1. cap. 6. num. 10. P. Henriq. d. c. 57. §. 1. lit. C. Stephan. Gratian. d. c. 397. n. 33. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 31. cap. 27. n. 202. in princ.

δ *An posit dispensare ex magna causa necesitatis, vel vtilitatis?* Affirmant Tiraquel. de pœnis temper. in præfat. n. 31. Lambert. de iure patronat. p. 1. l. 2. a. 19. q. 7. principio n. 2. Cott. in memorab. verbo Episcopus, Rebuff. in praxi tit. de dispensat. ad plura benef. à n. 30. Spin. in speculo testam. gl. 15. princ. à n. 8. Humad. in l. 5. gl. 12. in fine, vers. limitatur tit. 5. part. 1. P. Sanch. de Matrim. lib. 2. disp. 40. à n. 2. Cened. Pract. & Canon. quæst. lib. 1. q. 30 à n. 5. Mich. Grass. tom. 1. com. opin. lib. 1. tit. 2. n. 67. vbi resoluunt, *Episcopum posse dispensare super Concilium ex magna causa necesitatis, vel vtilitatis, quando Concilium, vel permittit dispensare, vel loquitur impersonaliter, nec vetando, nec permittendo, nec imponendo aliquam pœnam.*

ε *An omnia decreta Concilij contineant decretum irritans?* Affirmat Gonzal. ad reg. 8. cancel. gloss. 15. n. 37.

ζ *An litteræ & constitutiones contra Trident. reducendæ sint ad ius commune? Affirmatiuè proprio motu definiuit Greg. XIII. prout testatur* P. Henriq. p. 1. sum. lib. 6. c. 6. §. 6. in gloss. lit. R.

\+ Concilia generalia approbata quæ fuerint, pulchrè recenset P. Ludou. Torres in suo singulari tract. de fide, disp. 18. dub. 5. fol. mihi 242.

SESSIO II.

Celebrata die 7. mensis Ianuarij, 1546.

Decretum de modo viuendi, & aliis in Concilio seruandis.

SAcrosancta Tridentina Synodus α, in Spiritu sancto β legitimè congregata, in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ

ſtolicæ Sedis Legatis, agnoſcens cum B. Iacobo Apoſtolo, quòd *a* omne datum optimum, & omne donum perfectum de ſurſum eſt deſcendens à patre luminum, qui iis, qui poſtulant à ſe ſapientiam, dat omnibus affluenter, & non improperat eis; & ſimul ſciens, quòd *b* initium Sapientiæ eſt timor Domini: ſtatuit & decreuit γ, omnes & ſingulos Chriſti fideles, in ciuitate Tridentina congregatos, exhortandos eſſe, prout exhortatur, vt ſe à malis & peccatis hactenus commiſſis emendare, ac de cetero *c* in timore Domini ambulare, & deſideria carnis non perficere, orationibus inſtare, ſæpiùs confiteri, Euchariſtiæ Sacramentum ſumere, eccleſias frequentare, præcepta denique Dominica, quantum quiſque poterit, adimplere, necnon quotidie pro pace Principum Chriſtianorũ, & vnitate Eccleſiæ priuatim orare velint, Epiſcopos verò, & quoſcumque alios, in Ordine ſacerdotali cõſtitutos, œcumenicum Concilium in ea ciuitate concelebrantes, vt aſſiduè in Dei laudibus incumbere, hoſtias, laudes, & preces offerre, ſacrificium Miſſæ quolibet ſaltem die Dominico, in quo Deus lucem condidit, & à mortuis reſurrexit, ac *d* Spiritum ſanctum in diſcipulos infudit, peragere ſatagant, facientes, ſicut idem Spiritus ſanctus *e* per Apoſtolum pręcipit, obſecrationes, orationes, poſtulationes, gratiarum actiones pro Sãctiſſimo Domino noſtro Papa, pro Imperatore, pro Regibus, & ceteris, qui in ſublimitate conſtituti ſunt, & pro omnibus hominibus: vt quietam & tranquillam vitam agamus, pace fruamur, fidei incrementum videamus. Prętere a hortatur vt ieiunent ſaltem ſingulis ſextis Feriis in memoriã paſſionis Domini, & eleemoſynas pauperibus erogent: in eccleſia autem cathedrali ſingulis quintis Feriis celebretur Miſſa de Spiritu ſancto, cum litaniis, & aliis orationibus ad hoc inſtitutis: in aliis verò eccleſiis eadem die dicantur ad minus litaniæ, & orationes *f*, tempore autem, quo ſacra peraguntur, collocutiones, & confabulationes non fiant; ſed ore & animo, celebranti aſſiſtantur. Et quoniam *g* oportet Epiſcopos eſſe irreprehenſibiles, ſobrios, caſtos, domũi ſuæ benè præpoſitos; hortatur etiam, vt ante omnia quilibet in menſa *h* ſeruet ſobrietatem, moderationemque ciborũ; deinde cùm in eo loco ſæpè otioſi ſermones oriri ſoleant, vt *i* in ipſorum Epiſcoporum menſis diuinarum Scripturarũ lectio admiſceatur: familiares verò ſuos vnuſquiſque inſtruat, & erudiat, ne ſint rixoſi, vinoſi, impudici, cupidi, elati, blaſphemi, & voluptatum amatores; vitia demum fugiant, & virtutes amplectantur; & in veſtitu, & cultu, & omnibus

a Iac.1.
b Pro.1. Pſal.110.
c Prou.8. & 9.
d Act.2.
e 1.Tim.2.
f Infr. in ſeſſ.22.in decreto de obſeruandis in celeb.Miſ.
g 1.Tim.3.
h Tit.1. 1.Tim.3. c.fin.2.q. 7.cũ ſim. Cõc.Tol. 3.cap.7. Concil. Rhemen. c.17. Euſeb.in 4. decret.& infr.ſeſſ. 25.c.1.de reform.
i Euſeb.1. epiſt.3.

actibus honestatem præ se ferant, sicut decet ministros ministrorum Dei. Ad hæc, cùm huius sacrosancti Concilij præcipua cura, sollicitudo, & intentio sit, vt propulsatis hæresum tenebris, quæ per tot annos operuerunt terram, Catholicę veritatis lux, IESV CHRISTO, *a* qui vera lux est, annuente, candor puritasque refulgeat; & ea, quæ reformatione egent, reformentur: ipsa Synodus hortatur omnes Catholicos hîc congregatos, congregandos, atque eos præsertim, qui sacrarum litterarum peritiam habent, vt sedula meditatione diligenter secum ipsi cogitent, quibus potissimum viis, & modis ipsius Synodi intentio dirigi, & optatum effectum sortiri posit; quo maturiùs & consultiùs damnari damnanda, & probanda probari queant: vt per totum orbem omnes vno ore, & eadem fidei confessione glorificent Deum, & Patrem Domini nostri Iesu Christi.

a Ioan. 1. c. cùm ex iniuncto. de hæret.

In sententiis verò dicendis, iuxta *b* Toletani Concilij statutum, in loco benedictionis considentibus Domini sacerdotibus, nullus debeat aut immodestis vocibus perstrepere, aut tumultibus perturbare, nullis etiam falsis vanisve, aut obstinatis disceptationibus contendere: sed quidquid dicatur, sic mitissima verborum prolatione temperetur, vt nec audientes offendantur, nec recti iudicij acies perturbato animo inflectatur.

b Concil. Tolet. 1. c. 1. Concil. Constant. Sess. 1. in princ. c. in loco 5. q. 4. Vide & 4. Tolet. c. 3.

δ Insuper ipsa sacra Synodus statuit, ac decreuit, quòd, si fortè contigerit aliquos debito in loco *c* non sedere*, & sententiam, etiam sub verbo, *Placet*, proferre, Congregationibus interesse, & alios quoscumque actus facere, Concilio durante, nulli propterea præiudicium generetur, nullique nouum ius acquiratur.

c Idem in concl. repetitur. Episcopis forma prescripta est. 1. Brac. c. 24.

Deinde indicta fuit futura Sessio ad diem Iouis, quartam mensis Februar. proximè venturi.

REMISSIONES.

α *In Spiritu sancto legitimè congregata.*] *Quod Spiritus S. Conc. generali legitimo immediatè assistat,* resoluunt Iacobatius de Concil. lib. 10. a. 1. num. 205. Arag. in 2. 2. D. Th. q. 1. ar. 10. pag. 88.

β Vtrùm *generalia Concilia legitimè congregata in fidei, & in morum definitione errare possint?* Negant Campec. de Concil. 35. Canus in locis Theol. lib. 5. cap. 4. concl. 9. Albertin. de agnosc. asser. q. 5. n. 7. & q. 21. n. 16. & q. 30. n. 24. Iacob. lib. 6. de Concil. art. 2. n. 155. & lib. 5. art. 11. num. 14. Cordub. in quæst. lib. 4. q. 1. concl. 9. Castr. aduersus hæreses lib. 1. c. 6. & de iusta hæret. punitione lib. 1. c. 5. Arag. in 2. 2. D. Th. q. 1. art. 10. pag. 82. col. 2. vers. Sed est dubium,

dubium,& verſ.2.concluſ.Veg.lib.9.in Cónc.Trid.c.39. P.Azori.inſtitut. moral.p.2.lib.5.c.4.col.359. vbi reſoluit, Papam in his quæ ſunt fidei errare non poſſe.

γ *Omnes & ſingulos Chriſti fideles in ciuitate Tridentina congregatos.*] *An omnes fideles intereſſe debeant Concilio generali?* Vide Iacob.de Conc.lib.1.a.2.Turrecrem.lib.3.ſum.cap.12.cum ſeq.Guerrer. in Theſauro Chriſtianæ Religionis cap.52.§.7. *qui reſoluunt ad vocem deciſiuam ſolùm Epiſcopos alioſq; ſuperiores Prælatos conuocari, ceteros tamen Eccleſiaſticos & ſæculares intereſſe poſſè abſque deciſiuo ſuffragio: generale enim Concilium dici Synodum Epiſcoporum probat* cap.Romana Eccleſia 15.diſt.c.ſatis euidenter 96.diſt.

δ *Inſuper ipſa ſacra Synodus,&c.*] *Quis ordo in ſedendo, & ſubſcribendo, & in aliis actibus generalis Concilij ſeruandus ſit?* Vide caput fin.17.diſt. c.placuit el 1.diſt.18.c.Epiſcoporum 74.diſt.Petr.à Monte de poteſt.Pontif.tit. ordo aſſiſtentium in Concil.à num.1.& in Monarch.Concil.q.5.Iacob.de Concil.lib.1.art.2.pag.20.cum ſeqq. Roch.de Iure patr. verbo Honorificum, quæſt.42. Caſſan.in Cata.gloriæ mundi p.4.conſid.23. Guerr.d.cap.52.§.6.

* *Debito in loco non ſedere.*]Ant.Gamma deciſ.1.ex n.2.Io.Aloyſius Riccius deciſ.582.n.6.

SESSIO III.

Celebrata die 4. menſis Februarij, 1546.

Decretum de Symbolo fidei.

IN α nomine ſanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Hæc ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, in ea præſidentibus eiſdem tribus Apoſtolicæ Sedis Legatis, magnitudinem rerum tractandarum conſiderans, præſertim earum, quæ duobus illis capitibus, de extirpandis hæreſibus reformandis, continentur, quorum cauſa præcipuè eſt congregata; agnoſcens autem cum *a* Apoſtolo, β non eſſe ſibi colluctationem aduerſus carnem & ſanguinem, ſed aduerſus ſpirituales nequitias in cæleſtibus, cum eodem omnes, & ſingulos in primis hortatur, vt confortentur in Domino, & in potentia virtutis eius, in omnibus ſumentes *b* ſcutum fidei, in quo poſſint omnia tela nequiſſimi ignea extinguere, atque galeam ſpei ſalutis accipiant, cum gladio ſpiritus, quod eſt verbum Dei. Itaque, vt hæc pia eius ſollicitudo principium, & progreſſum ſuum per Dei gratiam habeat, ante omnia ſtatuit, & decernit, præmittendam eſſe confeſſionem fidei *c*; γ Patrum exempla in hoc ſecuta, qui ſacratioribus Conciliis hoc ſcutum contra omnes hæreſes in principio

a Epheſ.6.
b c.qui reſiſtit 11.q.3.
c Cõc.Nic. Cõc.Roman.ſub Iul.2.Cõc. Hippon. in princ. Concil. Conſtant. 6.Act.17. cum ſim. c.1.diſt.15. c. baptizandos cũ ſeq.de cõſ. diſt.4. c.1. de ſumm. Trinit.

cipio suarum actionum apponere consueuere: quo solo aliquando & infideles ad fidem traxerunt, hæreticos expugnauerunt, & fideles confirmarunt. Quare Symbolum fidei, quo sancta Romana Ecclesia vtitur, tamquam principium illud, in quo omnes, qui fidem Christi profitentur, necessariò conueniunt, ac fundamentum firmum ac vnicum, contra quod portæ a Inferi numquam præualebunt, totidem verbis quibus in omnibus Ecclesiis legitur, exprimendum esse censuit. quod quidem eiusmodi est: Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, visibilium omnium, & inuisibilium. Et in vnum Dominũ Iesum Christum, filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia sæcula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero: genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cælis, & incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria virgine, & homo factus est. Crucifixus etiã pro nobis sub Pontio Pilato, passus & sepultus est; & resurrexit tertia die, secundùm Scripturas: & ascendit in cælum, sedet ad dexteram Patris; & iterum venturus est cum gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum, & viuificantem; qui ex Patre Filioque procedit; qui cum Patre & Filio simul adoratur, & conglorificatur; qui locutus est per Prophetas. Et vnam sanctam Catholicam & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnum baptisma in remissionem peccatorum: & expecto resurrectionem mortuorum, & vitam venturi sæculi. Amen.

a Matth. 16. cap. in nouo 21. dist. cap. saluator. 1. q. 3.

Indictio futuræ Sessionis.

Eadem sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè cõgregata, in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, intelligẽs multos Prælatos ex diuersis partibus accinctos esse itineri, nonnullos etiam in via esse, quò huc veniant; cogitansque omnia ab ipsa sacra Synodo decernenda, eò maioris apud omnes existimationis, & honoris videri posse, quò maiore fuerint, & pleniori Patrum consilio, & præsentia sancita, & corroborata; statuit, & decreuit, futurã Sessionem post præsentẽ celebrandam esse die Iouis, quæ subsequetur Dominicam Lætare, proximè futuram: interim tamen non differri discussionem, & examinationem eorum quæ ipsi Synodo discutienda, & examinanda videbuntur.

REMIS-

REMISSIONES.

α *In nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis.*]Concord. Apostolus ad Colos. ibi, *Quodcumque facitis in verbo, & opere, in nomine Domini Iesu Christi facite.* Vide Lusitanum Ioannem Vallensem, Peixotium in addit. ad repet. Signoroli. de Homedæ. ad Rub. Cod. Qui admitti, num. 1. cum seqq. Mozzi. de contractib. tit. quomodo contractus deficiat, à n. 27. nouissimè Fr. Paulin. Berti. Lucens. in praxi crim. Regul. tit. 4. in princ. n. 6. Cald. Pereira de empt. c. 1. n. 1. & 14. latè Steph. Gratian. decis. 1. per totam.

β *Non esse sibi colluctationem.*]Concordat Apost. ad Ephes. c. 6. & c. qui resistit 11. q. 1.

γ *Patrum exempla, &c.*]Concordant Conc. Nicænum, Conc. Constant. 6. act. 17. c. 1. 19. dist. cap. baptizandos, de consecrat. dist. 4. c. 1. de sum. Trin.

δ *Quare symbolum fidei.*]Symbolum dicitur à syn, quod est simul, & bolus, quod est morsellus, quia vnusquisque Apostolorum suum morsellum, id est, partem suam apposuit, gl. in Rub. de summa Trinit. Vel dicitur secundùm Dionysium à syn, quod est cum & boulin, quod est sententia, vel conuenientia, quia de omnium Apostolorum conuenientia stabilitum fuit. Greg. Lopez l. 1. verbo bocados, tit. 3. p. 1.

ε De fidei symbolo vide D. August. serm. 115. & 119. D. Ambr. serm. 38. de Ieiuniis Quadrag. D. Hieron. epist. 61. ad Pammachium, Turrecr. lib. 1. suæ sum. c. 19. Bañez in 2. 2. D. Thom. p. 1. art. 9. Repert. Inquis. verbo Ecclesia, Ruffin. de symbolo fidei. P. Azor. institut. moral. p. 1. lib. 8. c. 5. P. Ledesma in sum. p. 1. tract. de doctr. Christia. in princ.

SESSIO IV.

Celebrata die 8. mensis April. 1546.

Decretum de Canonicis scripturis.

SAcrosancta Oecumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, hoc sibi perpetuò ante oculos proponens, vt sublatis erroribus, puritas ipsa Euangelij in Ecclesia conseruetur, quod promissum antè per Prophetas in Scripturis sanctis, Dominus noster Iesus Christus, Dei Filius, proprio ore primùm promulgauit; deinde per suos Apostolos tamquam fontem omnis, & salutaris veritatis, & morum disciplinæ, α a omni creaturæ prædicari iussit: perspiciensq; hanc veritatem, & disciplinam contineri β in libris scriptis, & sine scripto traditionibus, quæ ipsius Christi ore ab Apostolis acceptæ, aut ab ipsis Apostolis, Spiritu sancto dictante, quasi per manus traditæ, ad nos vsque peruenerunt, orthodoxorum Patrum exempla secuta, omnes libros tam veteris, quàm noui Testamenti, cùm vtriusque vnus Deus sit auctor, necnon traditiones ipsas, tum ad fidem, tum ad

a Marc. vlt.

mores pertinentes, tamquam vel ore tenus à Christo, vel à Spiritu sancto dictatas, & continua successione in Ecclesia Catholica conseruatas, pari pietatis affectu, ac reuerentia suscipit, & veneratur. Sacrorum verò librorum *a* Indicem huic decreto adscribendum censuit; ne cui dubitatio suboriri possit, quinam sint, qui ab ipsa Synodo suscipiuntur. Sunt verò infrascripti, γ Testamenti veteris, quinque Moysi, id est, Genesis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deuteronomium, Iosue, Iudicum, Ruth, quatuor Regum, duo Paralipomenon, Esdræ primus & secundus, qui dicitur Nehemias, Tobias, Iudith, Hester, Iob, Psalterium Dauidicum centum quinquaginta Psalmorum, Parabolæ, Ecclesiastes, Canticum Canticorum, Sapientia, Ecclesiasticus, Isaias, Hieremias cum Baruch, Ezechiel, Daniel, duodecim Prophetæ minores, id est, Osea, Ioël, Amos, Abdias, Ionas, Micheas, Nahum, Abacuc, Sophonias, Aggæus, Zacharias, Malachias, δ duo Machabæorum, primus & secundus. Testamenti noui, quatuor Euangelia, secundùm Matthæum, Marcum, Lucam, & Ioannem: Actus Apostolorum à Luca Euangelista conscripti: quatuordecim Epistolæ Pauli Apostoli, ad Romanos, duæ ad Corinthios, ad Galatas, ad Ephesios, ad Philippenses, ad Colossenses, duæ ad Thessalonicenses, duæ ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebræos: Petri Apostoli duæ, Ioannis Apostoli tres, Iacobi Apostoli vna, Iudæ Apostoli vna, & Apocalypsis Ioannis Apostoli. Si ε quis autem libros ipsos integros ι cum omnibus suis partibus, prout in Ecclesia Catholica legi consueuerunt, & in veteri vulgata Latina editione habentur, pro sacris, & canonicis non susceperit; & traditiones prędictas sciens & prudens contempserit; anathema sit. Omnes itaque intelligant, quo ordine, & via ipsa Synodus, post iactum fidei cōfessionis fundamentum, sit progressura, & quibus potissimum testimoniis, ac præsidiis in confirmandis dogmatibus, & instaurandis in Ecclesia moribus, sit vsura.

a In Can. Apost. c. 84. Innoc. 1. epist. 3. c. 7. Gelas. in Conc. 70. Episc. Concil. Laodic. c. 59. Concil. Carthag. 3. c. 47. c. sancta Romana dist. 15. & fine Epist. Eugen. in Cōcil. Flor. ad Armenos.

Decretum de editione & vsu sacrorum librorum.

INsuper eadem sacrosancta Synodus considerans non parum vtilitatis accedere posse Ecclesiæ Dei, ζ si ex omnibus Latinis editionibus, quæ circumferuntur, sacrorum librorũ, quænam pro authentica habēda sit, innotescat; statuit, & declarat vt hæc ipsa vetus, & vulgata editio, quæ longo tot sæculorum vsu in ipsa Ecclesia probata est, in publicis lectionibus, disputationibus, prædicationibus, & expositionibus pro authenti-

ca

ca habeatur; & vt nemo illam reiicere quouis prætextu audeat, vel præsumat.

Præterea, η ad a coërcenda petulantia ingenia, decernit, vt nemo, suæ prudentiæ innixus, in rebus fidei, & morum, ad ædificationem doctrinæ Christianæ pertinentium, sacram Scripturam ad suos sensus contorquens, θ contra sensum, quem tenuit, & tenet sancta mater Ecclesia, * cuius est iudicare de vero sensu & interpretatione Scripturarum sanctarum, aut etiam b contra vnanimem consensum Patrũ, ipsam Scripturã sacram interpretari audeat; etiam si huiusmodi interpretationes nullo vmquã tempore in lucem edendæ forent. Qui cõtrauenerint, per Ordinarios declarẽtur, & pœnis à iure statutis puniantur. ι Sed & impressoribus modum in hac parte, vt par est, imponere volens, qui iam sine modo, hoc est, putantes sibi licere quidquid libet, sine licentia superiorum Ecclesiasticorũ, ipsos sacræ Scripturæ libros, & super illis annotationes, & expositiones quorũlibet indifferenter, sępe tacito, sępe etiã ementito prælo, & quod grauius est, κ sine nomine auctoris imprimunt, alibi etiam impressos libros huiusmodi temerè venales habẽt; decernit, & statuit, vt posthac S. Scriptura, potissimũ verò hæc ipsa vetus & vulgata editio quàm emẽdatissimè imprimatur; nulliq; liceat imprimere, vel imprimi facere quosuis libros de rebus sacris sine nomine auctoris, neque illos in futurũ vendere, aut etiã apud se retinere, nisi primũ examinati probatiq; fuerint ab Ordinario, sub pœna anathematis & pecuniæ, c in canone Concilij nouissimi Lateranensis apposita. λ 2 Et si regulares fuerint, vltra examinationẽ & probationẽ huiusmodi, licentiam quoque à suis superioribus impetrare teneantur, recognitis per eos libris, iuxta formam suarũ ordinationum. Qui autem scripto eos cõmunicant, ȝ vel euulgant, μ nisi ante examinati probatiq; fuerint, eisdem pœnis subiaceant quibus impressores. Et qui eos habuerint vel legerint, nisi prodiderint auctores, pro auctoribus habeantur. Ipsa verò huiusmodi librorũ probatio in scriptis detur, atque ideo in fronte libri, vel scripti, vel impresi authenticè appareat; idq; totum, hoc est, & probatio & examen gratis fiat: vt probanda probentur & reprobentur improbanda. Post ν hæc temeritatem † illam reprimere volens, qua ad profana quæque conuertuntur & torquentur verba & sententiæ sacræ Scripturæ, ad scurrilia scilicet, fabulosa, vana, adulationes, detractiones, superstitiones, impias & diabolicas incantationes, diuinationes, sortes, libellos etiam famosos, mandat & præcipit, ad

a Cap. hæresis, & c. Adam, in fin. 24. q. 3. & infrà, Sess. 11. c. 1

b Sic Synodus in Trul. c. 19. quam putant Constant. 6. c. exiit circa fi. de verb. sign. in 6. lib. 5.

c Soario de impressione librorũ sub Leone X. vide infrà.

tollendam huiuſmodi irreuerentiam & contemptum, ne de cetero quiſquam quomodolibet verba Scripturę ſacræ ad hæc & ſimilia audeat vſurpare; vt omnes huius generis homines temeratores & violatores verbi Dei, iuris & arbitrij pœnis per Epiſcopos coërceantur.

Indictio futuræ Seſſionis.

ITEM hæc ſacroſancta Synodus ſtatuit, & decernit, proximam futuram Seſſionem tenendam, & celebrandam eſſe Feria Quinta, poſt ſacratiſſimũ feſtum proximum Pentecoſtes.

Leo X. in Concilio Lateranenſi.

SESSIO X.

NOs, ne id quod ad Dei gloriam, & fidei augmentum, ac bonarum artium propagationem ſalubriter eſt inuẽtum, in contrarium conuertatur, ac Chriſti fidelium ſaluti detrimentum pariat, ſuper librorum impreſſione curam noſtram habendam fore duximus, ne de cetero cum bonis ſeminibus ſpinæ coaleſcant, vel medicinis venena intermiſceantur. Volentes igitur de opportuno ſuper his remedio prouidere, hoc ſacro approbante Concilio; vt negotium impreſſionis librorũ huiuſmodi eo proſperetur faciliùs, quo deinceps indago ſolertior diligentiùs & cautiùs adhibeatur: ſtatuimus & ordinamus, quòd de cetero perpetuis futuris temporibus, nullus librum aliquem, ſeu aliam quamcumque ſcripturam, tam in Vrbe noſtra, quàm aliis quibuſuis ciuitatibus & diœceſibus imprimere ſeu imprimi facere præſumat, niſi priùs in Vrbe per Vicarium noſtrum & ſacri Palatij Magiſtrum: in aliis verò ciuitatibus & diœceſibus per Epiſcopum, vel alium habentem peritiam ſcientiæ, libri ſeu ſcripturæ huiuſmodi imprimendæ, ab eodem Epiſcopo ad id deputandum, ac inquiſitorem hæreticę prauitatis ciuitatis, ſiue diœceſis, in quibus librorum impreſſio huiuſmodi fieret, diligenter examinentur, & per eorum manu propria ſubſcriptionem ſub excommunicationis ſententia, gratis, & ſine dilatione imponendam, approbentur. Qui autem ſecùs præſumpſerit, vltra librorum impreſſorum amiſſionem, & illorum publicam combuſtionem, ac centum ducatorum fabricæ Principis Apoſtolorum de Vrbe ſine ſpe remiſſionis ſolutionem, ac anni continui exercitij impreſſionis ſuſpenſionem, excommunicationis ſententia innodatus exiſtat;

existat; ac demum ingrauescente contumacia, taliter per Episcopum suum, vel Vicarium nostrum respectiuè per omnia iuris remedia castigetur; quod alij eius exemplo similia minimè attentare præsumant.

DECLARATIONES.

1. *Cum omnibus suis partibus.*]Etiam dicendum est, quod ne vel periodus, vel vna clausula, vel dictio aut syllaba, iotave vnum repugnet in veteri vulgatæ linguæ Latinæ editione. Quoad oppositiones autem contextus Græci aut Hebraici cum Latina vulgata editione, Cong. remisit ad tertiam regulam Indicis sub Pio IV. editam.

Carthusiani obligati sunt vti veteri ac vulgata editione sacræ Scripturæ secundùm vsum S.R.E.

2. *Et si regulares fuerint, vltra examinationem.*] Congregatio Concilij censuit idem in concionibus obseruandum, etiamsi concionatores ab Ordinario fuissent approbati.

3. *Vel euulgant.*] Etiam lectiones, annotationes, disputationes, conciones & alia similia, nec non tractatus pertinentes, tum ad deuotionem, tum ad quietationem conscientiarum stimulatorum fratrum & alia huiusmodi, quæ sibi inuicem communicant fratres.

REMISSIONES.

α *Omni creaturæ prædicari iussit.*] Concil. illud Matth. vlt. *Euntes ergo docete omnes gentes*, & illud Marci 16. *Euntes in mundum vniuersum prædicate omni creaturæ.*

β *In libris scriptis, & sine scripto traditionibus.*] Vide Patrem Ioannem Azori. instit. moral. p.1. lib.8. c.4. q.1. vbi q.2. vocat *traditionem diuinam illam, quæ in Scripturis non continetur expresse, sed adhibito communi Patrum, vel Ecclesiæ sensu, certa & necessaria consecutione ex sacris litteris colligitur.* Et q.3. *quærit, quænam sint traditionum genera.*

γ *Testamenti veteris, &c.*]Vide Patrem Ioannem Azori. instit. moral. p.1. lib.8. c.1. q.4.

δ *Duo Machabæorum.*]Vide Arnald. Pontacum in annotat. ad Eusebium Cæsar. colum. mihi 446.

ε *Si quis autẽ libros, &c.*]Vide P. Ioan. Azor. inst. mor. p.2. lib.5. c.8. col.556.

ζ *Si ex omnibus Latinis editionibus, quæ circumferuntur, &c.*] Vide P. Ioannem Azor. institutionum moralium p.1. lib.8. c.3. q.2. vbi q.3. resoluit quòd *approbatione vulgatæ & Latinæ editionis non damnantur exemplaria Hebraica, vel Græca, ex quibus tamquam ex fontibus Latina editio fluxit, quæ quidem retinent suam fidem & auctoritatẽ, vbi incorrupta & integra fuerint.*

η *Ad coërcenda petulantia ingenia.*] Concordat textus in cap. hæresis, & in c. Adam in fine 24. q.3.

θ *Contra eum sensum, quem tenuit, & tenet sancta mater Ecclesia.*]In Concilio Mileuitano cap.2. decreuerunt Patres *non aliter intelligenda esse verba sacræ Scripturæ, nisi quemadmodum Ecclesia Catholica semper intellexit.* Vide Sebast. Medices in summa omnium hæresum p.1. q.2. Martin. de Ayal. de tradit. Ecclesiast. asser.5. Mesch. Can. de locis Theolog. lib.12. c.7. Cordub.

lib.4.quæſt.Theolog.q.1.propoſit.6.verſ.tertium ſignum veræ fidei. Cened.ad Decretal.collect.8.n.5.cum ſeqq. P.Azori.inſtitut.moral.p.1.lib.8. cap.2.quæſt.2.veſ.reſpondeo,vbi quæſt.3.*an interpretari liceat Scripturam ſacram, & quidem contra vnanimem conſenſum Patrum, ſed præter illum dumtaxat.* & q.5.quærit,*quot ſenſus poſſit habere vnus Scripturæ locus,& reſpondet poſſe habere duos,vnum litteralem,alterum myſticum.** Quibus accedit Ildefonſus de Azeuedo in l.27.tit.7.lib.1. nouæ recopil.n.1.& 2. in addit.pag.2.

ι *Sed & impreſſoribus,&c.*] In Concilio nouiſſimo Lateranenſi ſeſſione decima de impreſſione librorum,conſtitutum eſt quòd *nulli liceat imprimere,vel imprimi facere quoſuis libros de rebus ſacris ſine nomine auctoris,neque illos in futurum vendere, aut etiam apud ſe retinere; niſi primum examinati probatiq; fuerint ab Ordinario ſub pœna anathematis & pecuniæ.* Vide P.Valeri.Reginald. in praxi fori pœnitent. lib.19.cap.13.ſect.4. num.256. Caſtr.lib.1.de poteſt.legis pœnal.c.8.verſ.eſt etiam quædam lex. Cou.lib. 4.var.cap.17.num.1.verſ.at hiſce calamitoſis temporibus.Fuſc.de viſitat. lib.2.c.31. num.9. Felician.de cenſur. tit.de excommunicat. cap.24. verſ. qui librum,pag.96. Andream Gambar. de officio & poteſt.legati de latere,lib.2.num.430. Cened.ad Decretal.collect.8.num.7. P.Azori.inſtitut. moral.p.1.lib.8.c.17.q.1.vbi q.2.idem reſoluit de quacumque ſcriptura.

κ *Sine nomine auctoris.*] An ſufficiat,ſi nomen certi collegij,conuentus, vel vniuerſitatis apponatur? Affirmat P.Ioannes Azori.inſtit.moral.p.1. lib.8.cap.17.q.3.

λ *Etſi regulares.*] Vide F.Emman.quæſt.Regul.tom.1.q.8.art.6.

μ *Niſi ante examinati,&c.*] An comprehendat priuatas orationes, conciones, annotationes, & obſeruationes de rebus ſacris? Vide P.Azori.d. c.17.q.4.

ν *Poſt hæc temeritatem,&c.*]An nefas ſit Scripturarum ſacrarum verba ad profanam & vanam interpretationem conuertere? Affirmat P.Ioannes Azori.dict.lib.8.cap.2.q.4. † Videndus etiam Salzedo ad Bern.Diaz in prax. canon.c.100.litt.A.

SESSIO V.

Celebrata die 17.menſis Iunij,1546.

*Decretum α * de peccato originali.*

a Hebr.11. b. VT fides noſtra Catholica,*a* ſine qua impoſsibile eſt placere Deo,purgatis erroribus,in ſua ſinceritate integra & il-
b Epheſ.4. libata permaneat;& ne populus Chriſtianus *b* omni vento do-
c Geneſ.2. ctrinæ circumferatur; cùm *c* Serpens ille antiquus, humani generis perpetuus hoſtis, inter plurima mala,quibus Eccleſia Dei his noſtris temporibus perturbatur, etiam de peccato originali, eiuſque remedio non ſolùm noua, ſed vetera etiam diſsidia excitauerit:ſacroſancta œcumenica,& generalis Tridentina Synodus in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidenti-

ſidentibus in ea eiſdem tribus Apoſtolicæ Sedis Legatis, iam ad reuocandos errantes, & nutantes confirmandos accedere volens, ſacrarum Scripturarum, & ſanctorum Patrum, ac probatiſsimorum Conciliorum teſtimonia, & ipſius Eccleſiæ iudicium,& conſenſum ſecuta,hæc de ipſo peccato originali ſtatuit,fatetur,ac declarat.

1 Si *a β* quis non confitetur,primum hominem Adam,cùm mandatum Dei in paradiſo fuiſſet tranſgreſſus, ſtatim ſanctitatem,& iuſtitiam,in qua conſtitutus fuerat, amiſiſſe, incurriſſeque per offenſam præuaricationis huiuſmodi iram, & indignationem Dei,atque ideo mortem, quam antea illi comminatus *b* fuerat Deus, & cum morte captiuitatem ſub eius poteſtate, *c* qui mortis deinde habuit imperium, hoc eſt, diaboli, totumque Adam, per illam præuaricationis offenſam, ſecundùm corpus, & animam in deterius commutatum fuiſſe; anathema ſit.

a Celeſt.1. Epiſt.1.c.4

b Geneſ.3.

c Hebr.2. Conc. Arauſicanũ 2.c.5.

2 Si quis Adæ præuaricationem ſibi ſoli, & *d* non eius propagini, aſſerit nocuiſſe; & acceptam à Deo ſanctitatem, & iuſtitiam, quam perdidit ſibi ſoli, & non nobis, etiam eum perdidiſſe; aut inquinatum illum per inobedientiæ peccatum, mortem & pœnas corporis tantùm in omne genus humanum transfudiſſe, non autem & peccatum; quod mors eſt animæ; anathema ſit: cùm contradicat Apoſtolo dicenti: Per *e* vnum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors; & ita in omnes homines mors pertranſit, in quo omnes peccauerunt.

d Rom.5. 1.Cor.15. Arauſicanum 2.c.2

e Rom.5. c.placuit, c. regenerante,& c.quæris, in fin.de conſ. diſtinct.4.

3 *Si quis γ hoc Adæ peccatum*, quod origine vnum eſt,& propagatione, non imitatione transfuſum omnibus ineſt vnicuique proprium, vel per humanæ naturæ vires, vel per meritum vnius mediatoris Domini noſtri Ieſu Chriſti, *f* qui nos Deo reconciliauit in ſanguine ſuo, factus nobis *g* iuſtitia, ſanctificatio, & redemptio; aut negat ipſum Chriſti Ieſu meritum per Baptiſmi ſacramentum in forma Eccleſiæ ritè collatum, tam adultis, quàm paruulis applicari; anathema ſit: quia non *h* eſt aliud nomen ſub cælo datum hominibus, in quo oporteat nos ſaluos fieri, vnde illa *i* vox: Ecce agnus Dei: ecce qui tollit peccata mundi. Et illa: *k* Quicumque baptizati eſtis, Chriſtum induiſtis.

f 1.Tim.2. Coloſſ.1. c.multipl. de pœnit. diſt.1.

g 1.Cor.2.

h Act. 4.

i Ioan.1. c. nemo de conſ. diſt.4.

k Galat.3.

4 Si *δ* quis paruulos recentes ab vteris matrum baptizandos negat, etiam *ε ζ* ſi fuerint à baptizatis parentibus orti; aut dicit *l* in remiſſionem quidem peccatorum eos baptizari, ſed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod regenerationis lauacro

l Cõc.Mileuit.c.2. Cõc.Afri. c. 77. & c. placuit,de conſecr. diſt.4.

lauacro necesse sit expiari ad vitam æternam consequendam; vnde fit consequens, vt in eis forma Baptismatis, in remissionem peccatorum, non vera, sed falsa intelligatur; anathema sit: quoniam non aliter intelligendum est id quod dixit Apostolus: *a* Per vnum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt: nisi quemadmodum Ecclesia Catholica vbicumque diffusa semper intellexit: propter hanc enim regulam fidei ex traditione Apostolorum etiam paruuli, qui nihil peccatorum in semetipsis adhuc committere potuerunt, ideo in remissionem peccatorum veraciter baptizantur, vt in eis regeneratione mundetur, quod generatione contraxerunt. *b* Nisi enim quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.

5 Si *a* quis per Iesu Christi Domini nostri gratiam, quæ in Baptismate cõfertur, reatum originalis peccati remitti negat; aut *b* etiam asserit non tolli totum id, quod verã & propriam peccati rationem habet; sed illud *c* dicit tantùm radi, aut non imputari; anathema sit. in renatis enim nihil odit Deus: quia *d* nihil est damnationis iis, qui verè *e* consepulti sunt cum Christo per Baptisma in mortem, qui *f* non secundùm carnem ambulant, sed *g* veterem hominem exuentes, & *h* nouum, qui secundùm Deum creatus est, induentes, innocẽtes, immaculati, puri, innoxij, ac Deo dilecti effecti sunt, *i* heredes quidem Dei, coheredes autem Christi, ita vt nihil prorsus eos ab ingressu cæli remoretur. Manere *i* autem in baptizatis concupiscentiam, vel fomitem, hęc sancta Synodus fatetur, & sentit: quæ cùm ad *k* agonem relicta sit, nocere non consentientibus, sed vtiliter per Christi Iesu gratiam repugnantibus non valet: quinimò, qui *l* legitimè certauerit, coronabitur. Hanc concupiscentiam, quam aliquando *m* Apostolus peccatum appellat, sancta Synodus declarat Ecclesiam Catholicam numquam intellexisse peccatum appellari, quòd verè, & propriè, in renatis peccatum sit, *n* sed quia ex peccato est, & ad peccatum inclinat. Si quis autem contrarium senserit, anathema sit.

1 Declarat *x* tamen hæc ipsa sancta Synodus †, non esse suæ intentionis, comprehendere in hoc decreto, vbi de peccato originali agitur, beatam & immaculatam Virginem Mariam, Dei genitricem; sed obseruandas esse *o* constitutiones felicis recordationis Sixti Papæ IV. sub pœnis in eis constitutionibus contentis, quas *z* innouat.

a Rom.5. c. placuit, c. quæris in fin. & c. regenerante, de cõs. dist. 4.
b Ioan. 3. c. filius, & c. non dubito, de cons. dist. 4. c. debitũ cũ seq. de bapt.
c Ex c. 13. l. 1. contra 2. ep. Pela.
d Rom. 8.
e Rom. 6. & c. propriè, de cõs. dist. 4.
f Rom. 8. 2.
g Colos. 3.
h Eph. 4. c. quomodo renouari de pœnit. dist. 2.
i Rom. 8. Galat. 3.
k Ex c. vlt. lib. 1. de pec. mer. & rem.
l Tim. 1.
m Rom. 6. 7. & 8. Coloss. 3.
n Respicit c. 23. lib. 1. contra 2. ep. Pelag. & alios locos eiusd.
o In extr. comm. l. 3. de reliq. & ven. sanct. c. 2. Graue nimis. *vide paulò post.*

SIXTI

SIXTI QVARTI CONSTITVTIO prior de festo Conceptionis immaculatæ Virginis ex l. 3. Extrauagantium communium, tit. de Reliquiis & veneratione Sanctorum.

CVm præexcelsa meritorum insignia, quibus Regina cælorum, Virgo Dei genitrix gloriosa, sedibus prælata æthereis, sideribus quasi stella matutina perrutilans, deuotæ considerationis indagine perscrutamur, & intra pectoris arcana reuoluimus, quòd ipsa, vtpote via misericordiæ, mater gratiæ, & pietatis amica, humani generis consolatrix, pro salute fidelium, qui delictorum onere grauantur, sedula oratrix & peruigil, ad regem quem genuit, intercedit: dignum, quin potiùs debitum reputamus, vniuersos Christi fideles, vt omnipotenti Deo (cuius prouidentia eiusdem Virginis humilitatem ab æterno respiciens pro concilianda suo auctori humana natura, lapsu primi hominis æternæ morti obnoxia, eam sui Vnigeniti habitaculum sancti Spiritus præparatione constituit, ex qua carnem nostræ mortalitatis pro redemptione populi sui assumeret, & immaculata Virgo nihilominus post partum remaneret) de ipsius immaculatæ Virginis mira conceptione gratias & laudes referant, & instituta propterea in Ecclesia Dei, Missas & alia diuina officia dicant & illis intersint, indulgentiis & peccatorũ remissionibus inuitare, vt exinde fiant eiusdem Virginis meritis & intercessione, diuinæ gratiæ aptiores. Hac igitur consideratione inducti eiusdem omnipotẽtis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorũ eius auctoritate confisi, auctoritate Apostolica hac in perpetuum valitura constitutione statuimus & ordinamus, quòd omnes & singuli Christi fideles vtriusque sexus qui Missam & Officium Cõceptionis eiusdem Virginis gloriosæ, iuxta piam, deuotam & laudabilem ordinationẽ dilecti filij Magistri Leonardi de Nogarolis clerici Veronẽsis, Notarij nostri, & quæ desuper à nobis emanauit, Missæ & Officij huiusmodi institutionem in die festiuitatis Conceptionis eiusdem Virginis Mariæ, & per Octauas eius deuotè celebrauerint & dixerint, aut illis Horis canonicis interfuerint, quoties id fecerint, eamdẽ prorsus indulgentiam & peccatorum remissionem consequantur, quam iuxta felicis recordationis Vrbani IV. in Conc. Viennensi approbatæ, ac Martini V. & aliorum Romanorũ Pontificum prædecessorum nostrorũ constitutiones consequuntur illi, qui Missam & horas Canonicas in festo Corporis & Sanguinis Domini

Iesu

Iesu Christi à primis Vesperis, & per illius Octauas, iuxta Romanæ Ecclesiæ constitutionē, celebrant, dicunt, aut Missæ officio & Horis huiusmodi intersunt, præsentibus perpetuis temporibus valituris. Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1476. 3. Kal. Martij, Pontificatus nostri anno 6.

Constitutio altera.

Graue nimis gerimus & molestum, cùm sinistra nobis de quibusdā Ecclesiasticis personis referuntur. Sed in eorum, qui ad euangelizandum verbum Dei sunt deputati, excessibus, prædicando commissis, eo grauiùs prouocamur, quo illi periculosiùs remanent incorrecti: cùm facilè deleri nequeant, qui multorū cordibus sic publicè prædicando diffusiùs & damnabiliùs imprimūtur errores. Sanè cùm sancta Romana Ecclesia de intemeratæ semperq; Virginis Mariæ conceptione publicè Festum solemniter celebret, & speciale ac proprium super hoc officium ordinauerit, nōnulli, vt accepimus, diuersorū Ordinum prædicatores, in suis sermonibus ad populū publicè per diuersas ciuitates & terras affirmare hactenus non erubuerūt, & quotidie prædicare non cessant, omnes illos, qui tenent aut asserunt eamdem gloriosam & immaculatam Dei genitricem absque originalis peccati macula fuisse conceptā, mortaliter peccare, vel esse hæreticos: eiusdem immaculatæ cōceptionis Officium celebrantes, audientesq; sermones illorum, qui eam sine huiusmodi macula cōceptam esse affirmant, peccare grauiter; sed & præfatis prædicationibus non contenti, confectos super his suis assertionibus libros in publicū ediderūt, ex quorum assertionibus & prædicationibus non leuia scandala in mentibus fidelium exorta sunt, & maiora meritò exoriri formidantur in dies. Nos igitur huiusmodi temerariis ausibus, ac peruersis assertionibus ac scandalosis, quæ exinde in Dei Ecclesia exoriri possunt, quantum nobis ex alto conceditur, obuiare volentes, motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione & certa scientia, huiusmodi assertiones prædicatorum eorumdem & aliorum quorumlibet, qui affirmare præsumerent, eos qui crederent aut tenerent eamdem Dei genitricem ab originalis peccati macula in sua conceptione præseruatam fuisse, propterea alicuius hęresis labe pollutos fore, vel mortaliter peccare: aut huiusmodi Officiū conceptionis celebrātes, seu huiusmodi sermones audientes, alicuius peccati reatū incurrere,

currere, vtpote falsas & erroneas, & à veritate penitus alienas, editósque desuper libros prædictos id cõtinentes, quoad hoc, auctoritate Apostolica, tenore præsentium reprobamus, & damnamus: ac motu, scientia, & auctoritate prædictis statuimus & ordinamus, quòd prædicatores verbi Dei, & quicumque alij, cuiuscumque status, gradus aut ordinis ac conditionis fuerint, qui de cetero ausu temerario præsumpserint in eorum sermonibus ad populum, seu alias quomodolibet affirmare, huiusmodi sic per nos improbatas & damnatas assertiones veras esse, aut dictos libros pro veris legere, tenere vel habere, postquam de præsentibus scientiam habuerint, excommunicationis sententiam eo ipso incurrant, à qua ab alio quàm à Rom. Pontifice (nisi in mortis articulo) nequeant absolutionis beneficium obtinere. Item motu, scientia & auctoritate similibus, simili pœnæ ac censuræ subiicientes eos, qui ausi fuerint asserere, contrariam opinionem tenentes, videlicet gloriosam Virginem Mariam cum originali peccato fuisse conceptam, hæresis crimen vel peccatum incurrere mortale, cùm nondum sit à Romana Ecclesia & Apostolica Sede decisum: non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscumque, quibus communiter vel diuisim à Sede Apostolica indultum existat, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam ac expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Et ne de præmissis aliquando valeant ignorantiam allegare, volumus, quòd locorum Ordinarij requisiti, præsentes litteras in Ecclesiis, consistentibus in eorum ciuitatibus, & suarum diœcesum locis insignibus, dum maior ibi multitudo populi ad diuina conuenerit, sermonibus ad populum mandent & faciant publicari. Præterea quia difficile foret præsentes litteras ad singula loca, in quibus expediens fuerit, deferre: etiam volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd earumdem litterarum transumpto, manu publici Notarij confecto, & authentico alicuius prælati Ecclesiastici sigillo munito, vbique stetur, prout staretur eisdem originalibus litteris, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reprobationis, damnationis, statuti, ordinationis, voluntatis & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incur-

ſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ 1483. pridie Nonas Septemb. Pontificatus noſtri Anno 13.

DECLARATIONES.

1. *Declarat autem hæc, &c.*] Nemo cuiuſcumque ordinis, gradus vel dignitatis exiſtat, in popularibus concionibus, vel vbicumque promiſcua virorum & mulierum multitudo conuenire ſolet, de controuerſia Conceptionis immaculatæ Dominæ noſtræ ex alterutra parte diſputare rationibus, vel Doctorum auctoritate alteram ſententiam aſſerendo, & contrariam refellendo aut impugnando, vel de hac ipſa quæſtione cuiuſuis pietatis aut neceſſitatis pretextu vulgari ſermone ſcribere vel dictare præſumat. Qui contra fecerit, ſuſpenſionis pœnam à diuinis abſque noua declaratione ipſo facto incurrat, ſi modò fuerit in ſacris conſtitutus, & quocumque præterea gradu ſiue dignitate fungatur, illis omnibus ſit ipſo iure priuatus; & ad ea vel ſimilia munera obtinenda, vel obeunda perpetuæ inhabilitatis cenſuræ, ipſo etiam facto ſit obnoxius: ſuper quibus niſi à Rom. Pontifice pro tempore exiſtente diſpenſari, ſiue abſolui non poſſit, & nihilominus aliis pœnis, ſi opus fuerit, à proprio prælato pro delicti menſura infligendis ſubiiciatur. Ita Pius V. extrauagant incipiente, *Super.* Quamdiu tamen per Apoſtolicam Sedem altera pars diffinita non fuerit, oppoſitáque ſententia condemnata, liceat viris doctis in publicis Academiæ diſputationibus, ſiue generalium, ſiue prouincialium Capitulorum (vbi aliàs interſunt qui rem capere poſſint, nec ſcandali vlla ſubeſt occaſio) de illa quæſtione diſſerere, & argumentis vtramlibet partem, vel aſſerere, vel impugnare: dummodo tamen neutra velut erronea præiudicetur, ſeruenturque illa omnia, quæ à Sixto IV. prædeceſſore noſtro monſtrata ſunt.

Idem Pius pœnas à Sixto IV. contra aliter facientes ſtatutas, ibidem innouat. Conſtitutio Sixti extat in extrauagant. communibus, de Rel. & ven. Sanct. c. *graue nimis*, in qua condemnantes alteram partem, ipſo facto excommunicationem incurrunt, cuius abſolutio, (ſolo mortis articulo excepto) ipſi Pontifici Romano eſt reſeruata.

2. *Innouat, &c.*] Et ſuper huius opinionis altercatione nullæ ſunt litteræ Apoſtolicæ promulgandæ, cum ſufficiant illæ Sixti IV.

REMISSIONES.

α Vide Nauarr. in manu. prælud. 8. à princip. P. Azori. inſtit. moral. p. 1. lib. 3. cap. 31. & 32. de Iuſtitia originali, & lib. 4. cap. 24. de peccato originali. * Iac. de Graffis 2. p. ſuæ ſummæ caſuum conſc. lib. 1. c. 4. n. 9.

β *Si quis non confitetur.*] Vide P. Ioannem Azori. d. lib. 4. c. 25. quæſt. 1.

γ *Si quis hoc Adæ peccatum, &c.*] Vide P. Azori. dict. lib. 4. cap. 26. *prope finem.* pag. 328. P. Vaſquez in tom. 4. diſput. 151. num. 18. & 19.

δ *Si quis paruulos recenter, &c.*] Concilium Mileuitanum dicit *anathema iis, qui recenter natos paruulos baptizandos negant.* Vide Clem. Rom. lib. conſtit. cap. 15. in ſine. P. Ægid. de Coninck de ſacram. & cenſur. tom. 1. q. 68. num. 55. P. Valent. diſp. 4. q. 3. punct. 3. eſſent. 3. Patrem Valerium Reginald. in praxi for. pœnit. lib. 27. num. 66.

ε *An poſſint baptizari infantes infidelium inuitis parentibus?*] Vide Gabr. Vaſ-

Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. disp. 153. P. Ægid. d. tom. 1. disp. 68. art. 10. P. Soar. d. disput. 25. sect. 3. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 27. num. 68. Afflict. decis. 151.

ζ *An Dominus teneatur sua mancipia curare baptizari?*] Vide Patrem Soar. tom. 3. disp. 25. sect. 6. P. Vasq. d. disp. 155. c. 7. P. Ægid. dicta disp. 68. num. 87.

η *Si quis per Iesu Christi, &c.*] Vide Couar. in cap. alma p. 1. §. 10. num. 11. P. Ægid. d. tom. 1. q. 66. art. 6. num. 1. P. Valer. Reginal. d. lib. 27. n. 61.

θ *Aut etiam asserit non tolli.*] Vide Cardin. Bell. lib. 1. de baptism. cap. 11. P. Ægid. tom. 1. q. 69. art. 1. à num. 1.

ι *Manere autem in baptizatis concupiscentiam, &c.*] Vide P. Henriq. in sum. p. 1. lib. 2. cap. 16. §. 2. & §. 7. P. Ægid. d. quæst. 69. art. 3. num. 6.

κ *Declarat tamen hæc ipsa Sancta Synodus, &c.*] Quòd Beata Virgo fuerit immunis à peccato originali, affirmant P. Henriq. in sum. lib. 3. cap. 11. §. 3. prope finem. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. quæst. 57. Spin. in speculo testam. gloss. 3. princ. num. 17. Ceuall. communium contra comm. 1. p. q. 346. num. 11. P. Martin. Delri. disquis. magic. lib. 4. cap. 1. quæst. 3. sect. 9. pag. 266. cum seqq. P. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 6. quæst. 40. P. Azori. instit. moral. p. 1. lib. 4. cap. 34. col. 352. & p. 2. lib. 1. cap. 21. col. 93. P. Soar. de Religione, tom. 1. lib. 2. cap. 8. num. 2. P. Gabr. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. disput. 116. & nouissimè D. F. Ægid. de præsentatione, de immaculata Virginis conceptione librum composuit. Et nouissimè in generali congregatione S. Romanæ Ecclesiæ, & vniuersalis Inquisitionis, coram S. D. N. Paulo V. constitutum est, *vt in posterum nullus audeat in publicis concionibus, lectionibus, conclusionibus, & aliis actibus publicis asserere quòd B. Virgo fuerit concepta in peccato originali, donec articulus ille à Sede Apost. fuerit definitus, cum prius ipse sanctissimus, sedare motus quosdam super eo negotio exortos nisus esset*, constitutione sequenti, Paulus Papa V. † Quibus accedunt Aluar. Pizaño in discursib. de conceptione. tract. 1. de immaculata concept. Virginis Mariæ. & doctissimus Pater Ferdinand. Salazar in suo defensorio pro immaculata Deiparæ Virginis conceptione, vbi copiosè, post Didac. Lainoz, Alfons. Salmeron, Petr. Canis. Franc. Suarez, Gabriel. Vasquez, Benedict. Pereiram, Martin. Delrio, Ioann. de Salas, Enric. Enriquez, Ioseph. de Acosta, Petr. Sanchez, Didac Granado & alios grauissimos Patres religionis Societatis Iesu, qui assumptum hoc lato sermone fuerunt prosequuti: & idipsum affirmant P. Basil. Ponce de Leon in suis Quodlibet. P. Hieron. Roman. de Republic. lib. 6. cap. 39. P. Thomas Argentin. in 3. sententiar. dist. 3. quæst. 1. art. 1. Petr. Lombard. in 3. sententiar. dist. 3. Albert. Magnus de laudib. B. Mariæ. cap. 166. & in Scholiis ad cap. 1. Diui Lucæ, Abulens. Paradox. 1. cap. 21. Melchior Cano de locis Theologic. lib. 7. cap. 1. Illustrissimus Præses Couar. in c. Alma mater. de sentent. excommun. lib. 6. in 2. p. §. 5. num. 2. vbi ad id etiam refert Ambros. Catharin. Petr. Galatin. Scotum & alios, Martin Azpilcueta, Nauarr. variis in locis, præcipuè tamen in Manuali Latino prælud. 8. de peccato originali num. 9. & in c. si quis autem. de pœnit. distinct. 7. num. 74. Et in Aragonia habemus for. vnic. sub tit. Forus conceptionis B. Mariæ Virginis, editum anno 1461. per Serenissimum Regem nostrum D. Ioannem II. & id ipsum in regno Valentiæ, & in Principatu Cataloniæ per Regem Ioan. I. insigni priuilegio ac constitutione speciali anno 1451. fuisse stabilitũ, constat ex latè adductis per P. Ioan. Baptist. de Lozana ordinis

De Conceptione B.V.M. NB.

Carmelitarum in sua Apolog. pro immaculata Deiparæ Virginis Mariæ conceptione, cap.22.fol.96. ac dicti nostri fori vnici meminit etiam Balthassar Porreño in suo libro de immaculata Virginis Mariæ conceptione.c.12.fol.34.apud quem plura Concilia, variæque Romanorum Pontificum, Patriarcharum, Cardinalium, ac diuersorum Doctorum auctoritates, id ipsum affirmantes, commodè videri poterunt. Quibus addendi Iband à Bardaxi in explicatione dicti fori vnici. num.1.fol.297. Anton.de Butrio in c.fin. de feriis, n.11.in fine, ac ibi etiam Panorm.n.3. & Didacus Matut.in suo lib.Prosapiæ Christi.c.2.§.4.5.& 6.& in c.4.§.1.quorum opinionem & sententiam tamquam receptiorem, probabiliorem, & pietati ac deuotioni fidelium congruentiorem, hodie iam ab omnibus ferè Ecclesiasticis & sæcularibus, Prælatis & subditis, ac ceteris omnibus cuiuscumque gradus, dignitatis & sexus existentibus, adeò receptam inuenimus, vt eam veritatis scopum attingere dicendum videretur; præsertim cùm omnes insignes Academiæ non solùm illum receperint, sed & publico & solemni iuramento eius definitionem hilari fronte susceperint, vt de Coloniensi & Moguntina testatur Laurenti. Suri. de rebus memorabilib.anno 1501. & de antiquissima ac famigerata Parisiensium Academia scriptum reliquerunt Canisi.lib.1.Deiparæ cap.7. Iacob. Gordonius tom.2.Chronolog.in anno 11.Papæ Vrbani VI. Cæuallos d.q.346. n.18. & Balthassar Porreño, quo loco nuper citauimus, in c.28. insuper affirmans, tam in Vniuersitate Salmantina, Toletana & Complutensi, quàm in nostra florentissima Cæsaraugustanorum Academia, & in Ilerdensi, Tarraconensi, Barquinonensi, Hispalensi, Valentina & ceteris omnibus nostræ Hispaniæ speciali Decreto stabilitum fuisse, vt nulli ad Doctoratus gradum aditus pateat, qui priùs sub iuramento nō promiserit, numquam seueritatem hanc oppugnaturum, & de Parisiensi, Complutensi, & Valentina id etiam affirmat P. Io. Baptista Lozana in citato c.22. fol.98. qui non solùm variis Pontificum & grauissimorum Doctorum auctoritatibus ab eo congestis c.13.& sequentibus; verùm etiam vrgentissimis rationibus, c.35.in medium propositis, hanc piam & verissimam assertionem ingeniosè confirmat; quam & nos triginta ab hinc annis, aduersus gloss.verb. Natiuitas in c.1. de consecratione dist.3. & verb. miraculo. in cap.2. de consecratione distinct.4. dum hæc iura publicè in nostra Academia doceremus, libenti animo sequuti fuimus, variis rationibus ac fundamentis illam comprobantes. Et postmodum anno 1618.cùm huius nobilissimæ ciuitatis Cæsaraugustæ Supremum Consulatum exerceremus, vnà cum aliis eiusdem ciuitatis moderatoribus, copiosáque nobilium ac ciuium & Equitum multitudine, in Angelico Sacello serenissimæ Deiparæ ac immaculatæ Virginis, *del Pilar* communiter à nostratibus nuncupata, eiusdem piæ assertionis defensionem solemni iuramento firmauimus.

PAVLVS PAPA V.

ad perpetuam rei memoriam.

REgis pacifici quamquam nullo nostro merito diuina dispensatione vices gerentes in terris, ex muneris nostri de-

debito, pacis, & concordiæ inter Chriſti fideles, præſertim eccleſiaſticas perſonas, que aliis in viam pacis dirigendis & in vnitate Spiritus continendis, ſunt propoſitæ, conſeruationi ſedulò inuigilare cupientes, ea quæ à Prædeceſſoribus noſtris Roman. Pontif. ad ſcandalorum ſemina tollenda ſalubriter conſtituta ſunt, cum hoſtis antiqui inſidiis, qui ab initio diſſidia ſerere cœpit, minimè obſeruari, aut variis modis eludi dignoſcuntur, vt inuiolata ſeruentur, opportunis remediis, quantum cum Domino poſſumus, prouidemus. Olim ſiquidem per felicis record. Sixtum Papam IV. Prædeceſſorem noſtrum accepto, quòd nonnulli diuerſorum Ordinum prædicatores in ſuis ſermonibus ad populum publicè per diuerſas Ciuitates & Terras affirmare non erubuerant, & quotidie prædicare non ceſſabant, omnes illos, qui tenebant, aut aſſerebant glorioſam & immaculatam Dei Genitricem abſque originalis peccati macula fuiſſe conceptam, mortaliter peccare, vel eſſe hæreticos, eiuſdemque immaculatæ conceptionis officium celebrantes, audientéſque ſermones illorum, qui eam ſine huiuſmodi macula conceptam eſſe affirmabant, grauiter peccare: ſed & prædictis prædicationibus non contenti, confectos ſuper eiſdem ſuis aſſertionibus libros in publicum ediderant, ex quorum aſſertionibus & prædicationibus non leuia ſcandala in mentibus fidelium exorta erant, & maiora meritò exoriri formidabantur in dies; idem Sixtus Prædeceſſor huiuſmodi temerariis auſibus, & peruerſis aſſertionibus, & ſcandaloſis, que exinde in Dei Eccleſia exoriri poterant, obuiare volens, huiuſmodi aſſertiones prædicatorum eorumdem, & aliorum quorumlibet, qui affirmare præſumerent eos, qui crederent, aut tenerent eamdem Dei Genitricem ab originalis peccati macula in ſua conceptione præſeruatam fuiſſe, propterea alicuius hæreſis labe pollutos fore, vel mortaliter peccare, aut huiuſmodi officium conceptionis celebrantes, ſeu huiuſmodi ſermones audientes alicuius peccati reatum incurrere, vtpote falſas, & erroneas, & à veritate penitus alienas, editoſque deſuper libros prædictos id continentes, quoad hoc reprobauit & damnauit, ac ſtatuit & ordinauit, quod prædicatores verbi Dei, & quicumque alij cuiuſcumque ſtatus, gradus, aut ordinis, & conditionis eſſent, qui auſu temerario præſumerent in eorum ſermonibus ad populum, ſeu aliàs quomodolibet affirmáre huiuſmodi ſic per eum improbatas, & damnatas aſſertiones veras eſſe, aut dictos libros pro veris legere, tenere vel habe-

re, excommunicationis ſententiam eo ipſo incurrerent, à qua ab alio quam à Romano Pontifice, niſi in mortis articulo, nequirent abſolutionis beneficium obtinere: ſimiliq́ue pœnæ & cenſuris ſubiecit eos, qui auſi eſſent aſſerere contrariam opinionem, tenentes, videlicet glorioſam Virginem Mariam cum originali peccato fuiſſe conceptam, hæreſis crimen, vel peccatum incurrere mortale, cum nondum id eſſet à Romana Eccleſia, & Apoſtolica Sede deciſum. Hanc verò Sixti prædeceſſoris Conſtitutionem Oecumenica Tridentina Synodus poſtea innouauit. Ac denique ſimilis record. Pius Papa Quintus,* etiam prædeceſſor noſter, ſtatuit, ordinauit, & mandauit, quatenus nemo cuiuſcumque ordinis, vel dignitatis exiſteret, in popularibus concionibus, vel vbicumque promiſcua virorum, & mulierum multitudo conuenire ſolet, de huius controuerſiæ alterutra parte diſputare rationibus, vel Doctorum auctoritate, aſſerendo propriam ſententiam, & contrariam refellendo, vel impugnando, aut de hac ipſa quæſtione cuiuſuis pietatis, aut neceſſitatis prætextu vulgari ſermone ſcribere, vel dictare præſumeret, qui contra faceret, ſuſpenſionis pœnam à diuinis abſque noua declaratione ipſo facto incurreret, ſi modo eſſet in Sacris conſtitutus, & quocumque præterea gradu, ſiue dignitate, vel adminiſtratione fungeretur, illis omnibus foret ipſo iure priuatus, & ad eadem, vel ſimilia munera obtinenda, vel obeunda perpetuæ inhabilitatis cenſuræ, ipſo etiam facto obnoxius foret, ſuper quibus niſi à Romano Pontifice pro tempore exiſtẽte diſpenſari, ſiue abſolui nõ poſſet, & nihilominus aliis pœnis, ſi opus foret, à proprio Prælato pro delicti menſura infligendis ſubiectus eſſet, prout ſubiecit. Ceterum quãdiu per Apoſtolicam Sedem altera pars diffinita non eſſet, oppoſitáque ſententia condemnata, liceret viris doctis in publicæ Academiæ diſputationibus, ſiue generalium aut prouincialium Capitulorum, vel vbi alias intereſſent qui rem capere poſſent, nec ſcandali vlla ſubeſſet occaſio, de illa quæſtione diſſerere, & argumentis vtramlibet partem vel aſſerere, vel impugnare, dum tamen neutra veluti erronea prædicaretur, ſeruarenturq́ue illa omnia, quæ à dicto Sixto prædeceſſore ſtatuta ſunt, quorum ſingula etiam quantum ad alias pœnas duxit innouanda, & innouauit, prout in Sixti, & Pij prædeceſſorum litteris deſuper confectis plenius continetur. Verum licèt hæc prouide ſtatuta ſint, nihilominus ſicut accepimus, nonnulli in diuerſis Chriſtiani Orbis

* Dominicani; quod NB.

bis partibus interminatis quæstionibus nimis intenti, dissensionum huiusmodi, iampridem Ecclesiæ disciplinæ vigore recisa germina coalescere procurant, indeque contentiones & rixæ non sine Dei offensa & scandalo plurimorum exortæ sunt, & grauiores in dies ne exoriantur periculum est, nisi à Nobis opportunè prouideatur. Quamobrem motu proprio, non ad alicuius Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris Constitutionum Sixti & Pij prædecessorum huiusmodi veriores tenores præsentibus pro expressis, & ad verbum insertis habentes, easdem constitutiones Apostolica auctoritate, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, & etiam quoad earum pœnas quascumque etiam absolutionis reseruationem innouamus, & inuiolabiliter ab omnibus, etiam regularibus, cuiuscumque ordinis & instituti, & aliis quibuscumque tam Ecclesiasticis quàm sæcularibus personis cuiusuis status, gradus, ordinis & conditionis, aut dignitatis tam Ecclesiasticæ quàm sæcularis, etiam si specialis, specifica, & indiuidua eorum esset necessariò facienda mentio, obseruari præcipimus & mandamus, donec à Romana Apostolica Sede huiusmodi controuersia fuerit diffinita. Ac præterea si quis quouis modo contrauenerit, præter supradictarum constitutionum pœnas respectiuè ipso facto incurrendas etiam concionandi, publicè legendi, seu docendi, & interpretandi facultate ac voce actiua & passiua in quibuscumque electionibus eo ipso absque alia declaratione priuatus existat, nec non ad concionandum & publicè legendum, docendum, & interpretandum perpetuæ inhabilitatis pœnas similiter ipso facto incurrat, absque alia declaratione, à quibus nonnisi à Nobis ipsis, vel successoribus nostris Rom. Pont. pariter absolui, seu super iis dispensari possit, & nihilominus aliis pœnis nostro, & eorumdem Rom. Pontif. successorum nostrorum arbitrio infligendis, subiiciatur, prout eum subiicimus per præsentes. Et contra huiusmodi transgressores, etiam regulares, cuiusuis ordinis & instituti etiam quomodolibet exemptos, & alias quascumque Ecclesiasticas & sæculares personas cuiuscũque status, gradus, ordinis, aut dignitatis tam Ecclesiasticæ quàm sæcularis, vt præfertur, tam Episcopi & Prælati Superiores, aliique Ordinarij locorum, quàm hæreticæ prauitatis vbique locorum deputati Inquisitores procedant, & inquirant, atque in eos seuerè animaduertant. Nos enim iis, &

eorum cuilibet, contra eoſdem tranſgreſſores procedendi & inquirendi ac pœnis coërcendi & puniendi liberam facultatem & auctoritatem iiſdem auctoritate & tenore tribuimus & impartimur, eoſque vt præfertur procedere, inquirere, & punire præcipimus & mandamus. Non obſtantibus omnibus iis & ſingulis, quæ tam Sixtus, quàm Pius prædeceſſores prædicti in litteris ſuis huiuſmodi voluerunt non obſtare. Quibus omnibus & ſingulis eorum tenores præſentibus pro plenè & ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſsè derogamus ceterisque contrariis quibuſcumque. Et ne præmiſſorum ignorantia à quoquam prætendi poſſit, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod præſentes litteræ, ſeu illarum exempla ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ affixa omnes ita arctent & afficiant, perinde ac ſi vnicuique perſonaliter intimatæ fuiſſent, quódque præſentium tranſumptis etiam impreſſis manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Dat. Romæ apud ſanctam Mariam Maiorem ſub Annulo Piſcatoris die VI. Iunij milleſimo ſexcenteſimo decimoſexto, Pontificatus noſtri Anno duodecimo.

S. COBELLVTIVS.

Anno à Natiuitate Domini noſtri Ieſu Chriſti milleſimo ſexcenteſimo decimoſexto, Indictione decimaquinta, die vero nona menſis Iulij, Pontificatus Sanctiſſ. in Chriſto Patris & Domini noſtri Diui Pauli diuina prouidentia Papæ V. anno duodecimo retroſcriptæ Litteræ Apoſtolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, per me Auguſtinum Bracherium Curſorem.

Siluerius Pontirolus Mag. Curſ.

FERIA QVINTA DIE XXXI. AVGVSTI, Anno à Natiuitate Domini noſtri 1617. *in generali congregatione ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, & vniuerſalis Inquiſitionis habita in palatio Apoſt. in monte Quirinali, coram S.D.N.D. Paulo diuina prouidentia Papa V.*

SAnctiſſimus Dominus noſter poſt longam & maturam diſcuſſionem, auditis votis Illuſtriſſimorum, & Reuerendiſſimorum DD. Cardinalium contra hæreticam prauitatem generalium Inquiſitorum, re accuratè ac diligenter per-

perpenſa prouidè conſiderans, quòd quamuis in conſtitutione felicis record. Sixti IV. ſuper Conceptione Beatiſſimæ Virginis Mariæ pro ſubmouendis inter Chriſti fideles ſcandalis, rixis & contentionibus edita, à S. Trident. Synodo innouata, & deinde in alia conſtitutione ſanctiſſ. Pij V. ſuper eadem re, quas ſimiliter Sanctitas ſua innouauit, cum quibuſdam prouiſionibus, & adiectionibus pœnarum pro efficaciori earum obſeruatione, relinquatur vnicuique libera facultas tenendi, & etiam aſſerendi vtramque partem, quòd ſcilicet fuerit, vel non fuerit concepta cum peccato originali, dum tamen neutra veluti erronea, aut hæretica damnetur: nihilominus ex occaſione aſſertionis affirmatiuæ in publicis concionibus, lectionibus, concluſionibus, & actibus publicis, quod eadem Beatiſſima Virgo fuerit cum peccato originali concepta, oriuntur in populo Chriſtiano cum magna Dei offenſa ſcandala, iurgia, & diſſenſiones; Propterea volens huiuſmodi ſcandalis ex debito ſui muneris, prouidere, decreuit, & præcepit, ac præſentis decreti virtute mandat, & præcipit omnibus & ſingulis cuiuſuis ordinis, & inſtituti Regularibus, & aliis quibuſcumque, tam Eccleſiaſticis, quàm ſæcularibus perſonis cuiuſuis conditionis, ſtatus, gradus, ordinis, aut dignitatis, tam Eccleſiaſticæ, quàm ſæcularis, etiam ſi ſpecialis, ſpecifica, & indiuidua earum eſſet neceſſariò mentio facienda, vt in poſterum, donec articulus huiuſmodi à S. Sede Apoſtolica fuerit definitus, vel per Sanctitatem ſuam, & Sedem Apoſtolicam fuerit aliter ordinatum, non audeat in publicis concionibus, lectionibus, concluſionibus, & aliis quibuſcumque actibus publicis aſſerere, quod eadem B. Virgo fuerit concepta cum peccato originali. Contrafacientes autem eadem Sanctitas ſua voluit, & declarauit, ſabiacere debere, & ſubiici cenſuris, & pœnis contentis in ſupradictis conſtitutionibus ſuorum prædeceſſorum, & ſua ipſo facto incurrendis. Per huiuſmodi tamen prouiſionem Sanctitas ſua non intendit reprobare alteram opinionem, nec ei vllum prorſus præiudicium inferre, eam relinquens in eiſdem ſtatu & terminis, in quibus de præſenti reperitur, præterquam quoad ſuprà diſpoſita. Vlterius ſub eiſdem cenſuris, & pœnis mandans, quòd negatiuam opinionem, videlicet quòd non fuerit concepta in peccato originali, in prædictis publicis actionibus aſſerentes aliam opinionem non impugnent, nec de ea aliquo modo agant, ſeu tractent. Inſuper voluit, & expreſsè mandauit,

vt extra hos casus expressos publicorum actuum, reliquis omnibus supradictæ constitutiones firmæ & illæsæ remaneant, & exactè obseruentur, perinde ac si præsens decretum non emanasset. Et ita decreuit, & mandauit vbicumque inuiolabiliter obseruari, non obstantibus in hac parte supradictis constitutionibus, & aliis omnibus in contrarium facientibus. Volens & decernens pro obseruatione, & executione præsentis decreti, & omnium in eo contentorum, quod contra huiusmodi transgressores etiam Regulares cuiusuis ordinis, & instituti, etiam quomodolibet exemptos, & alias quascumque Ecclesiasticas & sæculares personas, cuiuscumque status, conditionis, gradus, ordinis, aut dignitatis, tam Ecclesiasticæ, quàm sæcularis, tam Episcopi, & Prælati superiores, aliique ordinarij locorum, quàm hæreticæ prauitatis vbique locorum deputati Inquisitores procedant, & in eos seuerè animaduertant, tribuens eis, & eorum cuilibet liberam facultatem, & auctoritatem contra eosdem transgressores procedendi, ac pœnis coërcendi, ac puniendi. Voluit demum, ne præmissorum ignorātia à quoquam prætendi possit, quod præsens decretum, seu illius exemplar ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ affixa omnes ita arctent, & afficiant, perinde ac si vnicuique personaliter intimata fuissent. Quódque præsentium transsumptis etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Andreas de Pittinis sanctæ Roman. & vniuersalis Inquisitionis Notarius.

Anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi 1617. indict. XV. die vero 12. mensis Septembris, Pontificatus autem sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pauli diuina prouidentia Papæ V. anno 13. præsens Decretum affixum, & publicatum fuit ad valuas Principis Apostolorum, & in acie Campi Floræ, per me Franciscum de Clericis sanctiss. D. N. Papæ Cursorem.

Siluerius Pontirolus Mag. Curs.

Quia post hæc omnia Sanctissimus D. N. Gregor. XV. fel. record. alia quoque in hoc negotio magis peculiaria sanxit, visum est ea hîc referre.

FERIA III. DIE XXIV. MAII ANNO à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi 1622. in generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & Vniuersalis Inquisitionis, habita in Palatio Apostolico in monte Quirinali coram S.D.N.D. Gregor. diuina prouidentia Papa XV. ac Illustrissimis & Reuerendissimis DD.S.R.E.Cardd. aduersus hæreticam prauitatem Inquisitoribus Generalibus à Sancta Sede Apostolica specialiter deputatis.

SAnctissimus D.N. auditis votis Illustrissimorum & Reuerendissimorum DD. Cardinalium contra hæreticam prauitatem Generalium Inquisitorum Decretum aliàs editum à fel. rec. Paulo V. eius Prædecessore tenoris sequẽtis, videlicet.

Sanctissimus Dominus noster post longam, & maturam discussionem auditis votis Illustrissimorum & Reuerendissimorum DD. Cardinalium contra hæreticam prauitatem Generalium Inquisitorum re accuratè, ac diligenter perpensa prouidè considerans, quòd quamuis in Constitutione fel. rec. Sixti IV. super Conceptione Beatissimæ Virginis Mariæ pro submouendis inter Christi fideles scandalis, rixis, & contentionibus edita, à Sancta Tridentina Synodo innouata, & deinde in alia Constitutione San. me. Pij V. super eadem re, quas similiter Sanctitas sua innouauit cum quibusdam prouisionibus, & adiectionibus pœnarum pro efficaciori earum obseruatione, relinquatur vnicuique libera facultas tenendi, & etiam asserendi vtramque partem, quòd scilicet fuerit, vel non fuerit concepta cum peccato originali, dum tamen neutra, veluti erronea, aut hæretica damnetur: nihilominus ex occasione assertionis affirmatiuæ in publicis Concionibus, Lectionibus, Conclusionibus, & actibus publicis, quòd eadem Beatissima Virgo fuerit cum peccato originali concepta, oriuntur in populo Christiano, cum magna Dei offensa, scandala, iurgia, & dissensiones. Propterea volens huiusmodi scandalis ex debito sui muneris prouidere, decreuit, & præcepit, ac præsentis Decreti virtute mandat, & præcipit omnibus, & singulis cuiusuis Ordinis, & Instituti Regularibus, & aliis quibuscumque, tam Ecclesiasticis, quàm sæcularibus personis cuiusuis conditionis, status, gradus, ordinis, aut dignitatis, tam ecclesiasticæ, quàm sæcularis, etiamsi specialis, specifica, & indiuidua earum esset necessariò mentio facienda, vt in posterum, donec articulus huiusmodi à Sancta Sede Aposto-

lica

lica fuerit diffinitus, vel per Sanctitatem Suam, & Sedem Apostolicam fuerit aliter ordinatum, non audeant in publicis Concionibus, Lectionibus, Conclusionibus, & aliis quibuscumque actibus publicis asserere, quòd eadem Beatissima Virgo fuerit concepta cum peccato originali. Contra facientes autem eadem Sanctitas Sua voluit, & declarauit subiacere debere, & subiecit censuris, & pœnis contentis in supradictis Constitutionibus suorum prædecessorum, & sub ipso facto incurrendis. Per huiusmodi tamen prouisionem Sanctitas Sua non intendit reprobare alteram opinionem, nec ei vllum prorsus præiudicium inferre, eam relinquens in eisdem statu, & terminis, in quibus de præsenti reperitur, præterquam quoad supra disposita. Vlterius sub eisdem censuris, & pœnis mandans, quòd negatiuam opinionem, videlicet, quod non fuerit concepta cum peccato originali, in prædictis publicis actibus asserentes, aliam opinionem non impugnent, nec de ea aliquo modo agant, seu tractent. Insuper voluit, & expressè mandauit, vt extra hos casus expressos publicorum actuum, in reliquis omnibus supradictæ Constitutiones firmæ, & illæsæ remaneant, & exactè obseruentur perinde, ac si præsens Decretum non emanasset. Et ita decreuit, & mandauit inuiolabiliter obseruari, non obstantibus in hac parte supradictis Constitutionibus, & aliis omnibus in contrarium facientibus, &c.

Hoc suo præsenti decreto ex eiusdem causis euitandi scandala, dissensiones, atque discordias in Populo Christiano, quæ pari ratione oriri possunt, &, vt accepit, in aliquibus regionibus iam ortæ sunt ex sermonibus priuatis occasione assertionis affirmatiuæ, extendit, & ampliauit etiam ad priuata colloquia, & scripta, mandans, & præcipiens omnibus, & singulis supradictis, ne de cetero, donec articulus huiusmodi à Sede Apostolica diffinitus, vel per Sanctitatem suam, & Sedem Apostolicam fuerit aliter ordinatum, neque etiam in sermonibus, & scriptis priuatis audeant asserere, quòd eadem Beatissima Virgo fuerit concepta cum peccato originali, nec de hac opinione affirmatiua aliquo modo agere, seu tractare, exceptis tamen, quibus à Sancta Sede Apostolica fuerit super hoc specialiter indultum. Per hoc tamen Sanctitas sua non intendit reprobare hanc opinionem, nec ei vllum prorsus præiudicium inferre, eam relinquens in eisdem statu, & terminis, in quibus reperitur, præterquam quoad in supradi-

prædicto fel. record. Pauli V. & hoc suo Decreto dispo-
sita. Eadémque Sanctitas sua voluit, & expressè manda-
uit, vt in reliquis omnibus, vbi huiusmodi Decretis non
aduersantur, Constitutiones Sixti IV. Alexandri VI. &
Pij V. ac Pauli V. eius Prædecessorum super Conceptio-
ne Beatissimæ Virginis firmæ, & illibatæ remaneant, ac
exactè obseruentur, perinde ac si huiusmodi Decretum
non emanasset. Et insuper eadem Sanctitas sua; cùm Sancta
Romana Ecclesia de Beatissimæ Virginis Conceptione Fe-
stum solemniter, & Officium celebret; omnibus, & sin-
gulis personis Ecclesiasticis, tam sæcularibus, quàm cuius-
uis Ordinis, & Instituti Regularibus mandat, ac præci-
pit, vt in Sacrosancto Missæ Sacrificio, ac diuino officio
celebrandis, tam publicè, quàm priuatim, non alio, quàm
Conceptionis, nomine vti debeant. Contrauenientes au-
tem Sanctitas sua voluit, & declarauit subiacere debere,
& subiecit censuris, & pœnis contentis in supradictis con-
stitutionibus, ac præfato Decreto suorum Prædecessorum
ipso facto incurrendis. Et ita decreuit, & mandauit vbi-
que inuiolabiliter obseruari, non obstantibus in hac par-
te constitutionibus suprascriptis, Decreto præfato Pauli
V. consuetudinibus etiam immemorabilibus, nec non om-
nibus, & singulis, quæ Prædecessores prædicti volue-
runt non obstare, ac aliis quibuscumque in contrarium
facientibus. Volens, & decernens pro obseruatione, &
executione præsentis Decreti, & omnium in eo conten-
torum, quòd contra huiusmodi transgressores, etiam Re-
gulares cuiusuis Ordinis, & Instituti, etiam quomodo-
libet exemptos, & alias quascumque Ecclesiasticas, & Sæ-
culares personas cuiuscumque status, conditionis, gra-
dus, ordinis, aut dignitatis, tam Ecclesiasticæ, quàm Sæcu-
laris, tam Episcopi, & Prælati Superiores, aliique Ordinarij
locorum, quàm hæreticæ prauitatis, vbique locorum depu-
tati Inquisitores procedant, & in eos seuerè animaduertant,
tribuens eis, & eorum cuilibet liberam facultatem, & aucto-
ritatem contra eosdem transgressores procedendi, ac pœnis
coërcendi, & puniendi. Voluit demum, ne præmissorum ig-
norantia à quoquam prætendi possit, quod præsens Decre-
tum, seu illius exempla ad valuas Basilicæ Principis Aposto-
lorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ affixa omnes ita ar-
ctent, & afficiant, perinde ac si vnicuique personaliter inti-
mata fuissent; quodque præsentium transsumptis etiam im-
pressis

pressis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Andreas de Pittinis Sanctæ Romanæ, & vniuersalis Inquisitionis Not.

Anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi millesimo sexcentesimo vigesimo secundo, Indict. v. die verò secunda mensis Iunij, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XV. Anno eius secundo supradictum Decretum affixum, & publicatum fuit ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, vt moris est, per me Brandimartem Latinum S.D.N. Papæ Curs.

Octauius Spada Mag. Curs.

Decretum α † de Reformatione.

CAPVT I.

Habentes stipendium pro lectione sacræ Scripturæ, debent cogi per Ordinarios ad munus exequendum per se vel per alios, & qua via procurandum stipendium, si hucusque non fuerit constitutum.

EAdem sacrosancta Synodus, piis summorum Pontificum, & probatorum *a* Conciliorum Constitutionibus inhærens, eásque amplectens, & illis adiiciens; ne cælestis ille sacrorum librorum thesaurus, quem Spiritus sanctus summa liberalitate hominibus tradidit, neglectus iaceat; statuit, & decreuit, quòd 1 β in illis Ecclesiis, in quibus præbendæ, aut præstimonium, seu aliud quouis nomine nuncupatum stipendium γ pro lectoribus sacræ Theologiæ deputatum reperitur, Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alij locorum Ordinarij, eos, qui præbendam, aut præstimonium, seu stipendium huiusmodi obtinent, ad ipsius sacræ Scripturæ expositionem & interpretationem 2 per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneum substitutum ab ipsis Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, 3 & aliis locorum Ordinariis 4 δ eligendum, etiam per subtractionem fructuum, 5 cogant, & compellant. 6 De cetero verò præbenda, præstimonium, aut stipendium huiusmodi non nisi personis idoneis, & quæ per seipsos id munus explere possint, 7 conferantur: 8 & aliter facta prouisio nulla sit, & inualida. 9 ε In Ecclesiis autem

a Vide Concil. Later. sub Innoc. 3. c. 12.

Metropolitanis, vel Cathedralibus, si ciuitas insignis, vel populosa, ac etiam in Collegiatis existentibus in aliquo insigni oppido, etiam nullius diœcesis, si ibi Clerus numerosus fuerit, 10 vbi nulla præbenda, aut præstimonium, seu stipendium huiusmodi deputatum reperitur, 11 præbẽda quomodocumque, præterquam ex causa resignationis, 12 primò vacatura, cui aliud onus incompatibile iniunctum nõ sit, ad eum vsum ipso facto perpetuò 13. constituta & deputata intelligatur. Et quatenus in ipsis Ecclesiis nulla, vel non sufficiens præbenda foret, Metropolitanus, vel Episcopus ipse per assignationem fructuum 14 alicuius simplicis beneficij, eiusdem tamen debitis supportatis oneribus, vel per contributionem beneficiatorum suæ ciuitatis, & diœcesis, vel aliàs, prout commodiùs fieri poterit, 15 de Capituli consilio ita prouideat, vt ipsa 16 sacræ Scripturæ lectio habeatur; ita tamen, vt quæcumque aliæ lectiones, vel consuetudine, vel quauis alia ratione institutæ, propter id minimè prætermittantur. ζ Ecclesiæ verò, quarum annui prouentus tenues fuerint, & vbi tam exigua est Cleri, & populi multitudo, vt Theologiæ lectio in eis commodè haberi non possit, 17 saltem *a* magistrum habeant, ab Episcopo cum consilio Capituli eligendum, qui Clericos, aliosque scholares pauperes 18 Grammaticam gratis doceat*, vt deinceps ad ipsa sacræ Scripturæ studia, annuente Deo, transire possint; 19 ideoque illi magistro Grammatices vel alicuius simplicis beneficij fructus, quos tamdiu percipiat, quamdiu in docendo perstiterit, assignentur; dum tamen beneficium ipsum suo debito non fraudetur obsequio: vel ex Capitulari, vel Episcopali mensa condigna aliqua merces persoluatur: vel aliàs Episcopus ipse aliquam rationem ineat suæ Ecclesię, & diœcesi accommodam; ne pia hæc, vtilis, atque fructuosa prouisio quouis quæsito colore negligatur. In monasteriis quoque monachorum, vbi commodè fieri queat, etiam lectio sacræ Scripturæ habeatur, qua in re si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorum, in hoc vt sedis Apostolicæ delegati, eos ad id opportunis remediis 20 compellant. In conuentibus verò aliorum Regularium, in quibus studia commodè vigere possunt, sacræ Scripturæ lectio similiter habeatur; quæ lectio à Capitulis generalibus vel prouincialibus assignetur 21 dignioribus magistris. In gymnasiis etiam publicis, vbi tam honorifica, & ceterorum omnium maximè necessaria lectio hactenus instituta non fuerit, religiosissimorum Principum,

Ca. quia, & cap. fi. de mag. & infrà Sess.23. de refor. c.18.

Infra Sess. 24.c.15.de reform.

a Concil. Constantinop.6. c.5. cum alleg. à me in tract. de priu. schol. priu.88. c.1.& c. quia, de mag. Concil. Lateran. sub Alex.3. c.18.& sub Innoc.3. cap. 11. & infr. Sess. 23. c.18. de refor. Clem. ne in agro, de sta. mon. c.2. de mag.

ac Rerumpublicarum pietate & charitate ad Catholicæ fidei defensionem, & incrementum, sanæque doctrinæ conseruationem, & propagationem instituatur: &, vbi instituta foret, & negligeretur, restituatur. Et, 22 ne sub specie pietatis impietas disseminetur; statuit eadem sancta Synodus, neminem ad huiusmodi lectoris officium tam publicè, quàm priuatim admittendum esse, qui prius ab Episcopo loci de vita, moribus, & scientia 23. examinatus, & approbatus non fuerit: quod tamen de lectoribus in claustris monachorum non intelligatur. 24 η θ* 25 Docentes verò ipsam sacram Scripturam, 26 dum publicè in scholis docuerint, & 27 κ scholares †, α qui in ipsis scholis student, 28 λ μ priuilegiis omnibus de perceptione fructuum, præbendarum, ν & beneficiorum suorum, in absentia à iure communi concessis, plenè gaudeant, & 29 fruantur.

α c. fin. de mag. al. leg. in meo tra. de priu. sch. priu. 98.

DECLARATIONES.

1. *In illis Ecclesiis, &c.*] Vbi non est constituta præbenda Theologalis, & viget consuetudo, quòd detur à Capitulo stipendium perpetuum Theologo, qui docendi ibi officio fungatur, ea seruanda est: quod si illud etiam poterit Theologum reddere diligentiorem in sui muneris functione, triennium eius conductioni Ordinarius vnà cum Capitulo præfinire debet.

14. Martij 1598. Congregatio Concilij censuit, si stipendium pro lectore sacræ Theologiæ iam ante Concilium fuit, vt proponitur in Cathedrali, deputatum, non esse necesse ex Decret. Concil. erigere præbendam Theologalem.

2. *Per seipsos, &c.*] Si Theologus huiusmodi habens præbendam, legitimè obtineret Parochialem, teneretur in ea residere, amissis distributionibus quotidianis, & aliis emolumentis, quæ tantùm deseruientibus dari solent: in officio autem arbitrio Ordinarij, alium deputare debet: assignato ei competenti salario.

Rhemensis 24. Maij 1591. Congregatio Concilij censuit, quando clericus sæcularis idoneus pro Theologali præbenda non reperitur, collationem illius suspendendam esse, donec inueniatur idoneus Theologus sæcularis, cui fieri possit, & interim nullum esse deputandum custodem, aut curatorem fructuum ipsius Canonicatus, sed eos omnes tradendos superiori alicuius ordinis, qui curet, vt aliquis Theologus ex suis Regularibus publicè in Cathedrali Ecclesia doceat sacram Scripturam, prout mandatur Decreto Conc. c. 1. Sess. 5. eique inprimis necessaria subministret ex dictis fructibus, quod reliquum fuerit in vsum Monasterij conuertat.

Quando Clericus sæcularis idoneus non reperitur pro dicta præbenda, statuerunt Pius V. & Gregorius XIII. collationem huius Canonicatus suspendendam esse donec inueniatur idoneus Theologus sæcularis si fieri possit: interim verò nullum esse ab Episcopo fructuum ipsius Canonicatus custodem aut curatorem deputandum, sed eos omnes superiori alicuius Monasterij tradendos, qui curet, vt aliquis idoneus Theologus ex suis Regularibus publicè sacram Scripturam in Cathedrali doceat, prout hîc mandatur, eique in primis necessaria subministret ex dictis fructibus: quod si quid reliquũ erit, in Monasterij vsum cõuertatur, Doct. in c. Maioribus,

ioribus, de præbendis, & magis in terminis gloss. in cap. quod nullus, de Magist. in verb. præbendæ.

3 *Et aliis locorum Ordinariis eligendum, &c.*] Et si Ordinarius inferior fuerit negligens, putà Prior, Abbas, Præpositus, & ceteri similes alicuius Ecclesiæ collegiatæ, poterit Episcopus, in cuius Diœcesi sunt, supplere, id est, cogere.

4 *Eligendum, &c.*] Electio hæc soli Episcopo competit, quia à Concilio in hoc Decreto, (cum de sustituto eligendo agitur,) soli Episcopo datur electio, & adiuuat exemplum Pœnitentiarij, licet conceptum aliis verbis.

5 *Cogant, & compellant, &c.*] Si lectores isti collatoribus inferioribus sunt subiecti, vt muneri suo satisfaciant, per Episcopum sunt compellendi. Etenim Episcopus potest supplere negligentiam superiorum non compellentium ad eligendum eos qui stipendium pro huiusmodi lectione obtineant, licet Ecclesia esset exempta: qui quidem Episcopus id exequi volens, moneat, terminum præfigat, & eo elapso, suppleat cogendo, vel eligendo.

6 *De cetero, &c. quæ per seipsos, &c.*] Canonicatum & magistralem præbendam obtinens cum parochiali, si in ea (vt tenetur) resideat, fructus Canonicatus & præbendæ percipere potest: ita tamen, vt quotidianas distributiones amittat, atque alia præterea, quæ absentes iusta de causa percipere non possunt. In præbenda autem Magistrali idoneum virum sibi substitutat, qui ex veteri instituto annexum suæ præbẽdæ munus obeat sacræ Scripturæ interpretandæ. Idem suprà §. per seipsos, & Sess. 23. c. 1. de Ref. §. eum qui.

7 *Conferantur, &c.*] A quo autem hæc collatio fieri debeat, Concilium non expressit. Quare pertinebit ad eum, ad quem antea de iure spectabat. Idem infrà §. Constituta.

8 *Et aliter prouisio facta, nulla sit & inualida.*] Eamdem facultatem habebunt Ordinarij in Ecclesiis collegiatis, in eisdem terminis Concilij, quando inferiores Ordinarij illarum Ecclesiarum fuerint negligentes, præsertim cum in discursu Scholasticæ, necesse sit explicare locos sacræ Scripturæ.

Non est satisfactum huic Decreto, si stipendium iam constitutum pro lectore Sacræ paginæ non sufficiens, augeatur, vel per accessionem alicuius beneficij simplicis, vel per contributionem, &c. quando in illa Ecclesia adesset præbenda, quæ pro hac lectione, iuxta formam dicti decreti, vniri possit.

Præbenda quæ vacat potest optari, nec illa potest erigi in Theologalem, quia Concilium loquitur de præbenda vacatura, cum ista non vacauerit: quia præuenta est à iure optandi, & ideo illa sola dabitur Theologo, quæ remanebit post optionem.

Congregatio Concilij censuit, erectionem præbendæ Theologi non habere locum in ea, quæ vigore statuti assequenti Canonico optatur, sed illam præbendam, quam dimiserit Canonicus, qui nouissimè optat, huic muneri affectam, & vnitam remanere. Iunensis 6. Iulij 1592.

9 *In Ecclesiis autem Metropolitanis vel Cathedralibus.*] Per decretum visitationis Apostolicæ de constituenda præbenda vacatura non fiat præiudicium legitimo collatori, cum vacauerit.

10 *Vbi nulla præbenda.*] Vbi nullæ sunt præbendæ, eo quod Canonicatus tantùm distributiones quotidianas habeant, idem statuendum est, quod de præbendis, cum illarum loco succedant.

An ſi Canonicatus omnes conſiſtant in quotidianis diſtributionibus, ipſæ præbendæ erunt intelligendæ, & ſic quoque Congregatio cenſuit.

11 *Præbenda quomodocumque.*]Intelligitur etiam præbenda, cuius fructus omnes conſiſtunt in diſtributionibus quotidianis, ſicut reliquæ.

12 *Primo vacatura.*]Non tamen in menſe Apoſtolico: quia non comprehenduntur ſub hoc Decreto præbendæ vacantes in menſibus reſeruatis, & idem ius in præbenda pœnitentiali, ſeſſ.24.c.8.de reformatione. S. D. N. ſentiens hoc decretum Concilij eſſe conditionatum, & requiri priùs declarationem & actualem deputationem Epiſcopi, vt ſc.illa præbenda ſit Theologalis; reſpondit valere collationem præbendæ (quæ primùm poſt Concilium vacauit) factam perſonæ minus idoneæ ad ſacram Scripturam per ſeipſum interpretandam, ſi nondum illa præbenda actu fuerit deputata in Theologalem. Nec eſt in optione Epiſcopi primam præbendam vacantem aſſignare pro Pœnitentiario, licet ratione curæ animarum videatur magis neceſſarius, ſed debet pro Theologo, propter verba huius Decreti, *ipſo facto*. Verum ſi magis expediens in aliquo loco particulari fuerit iudicatum, vt priùs de Pœnitentiario prouideatur, habenda eſt confirmatio in ſpecie à ſanctiſsima Sede Apoſtolica, ad omnem difficultatem tollendam.

Non debentur quidem lectori diſtributiones quotidianæ pro illis horis quibus legit, ex diſpoſitione Iuris & doct. per gloſſ. vlt. in cap. quia nonnulli, de Magiſt. quos dixit Sanctitas ſua non loqui reſpectu illius lectoris qui in Eccleſia ſua legit, vt facit iſte de quo in hoc textu: tamen ſanctiſſimus Dominus noſter Gregor. XIII. audita relatione Congregationis, ex gratia illas eſſe ei tribuendas, non modò pro illis horis, vt ſi manè legit pro horis matutinis, & miſſa ſolemni; ſed etiam pro tota die conſultus reſpondit.

13 *Conſtituta & deputata intelligatur.*] Huius beneficij collationem Concilium reliquit illis, ad quos de iure ante Concilium ſpectabat. Nec talis deputatio & inſtitutio habet locum in Canonicatibus & præbendis Sedi Apoſtolicæ reſeruatis & affectis. Item ſi in præteritis menſibus Cardinalis haberet indultum à Sede Apoſtolica, deputationem tamen huiuſmodi præbendæ Concilium reliquit illis, ad quos verè ante Concilium ſpectabat, quoniam ex hoc Decreto hoc ſolum habetur quòd in Theologalem erigatur. Electio verò ſoli Epiſcopo competit, quia à Concilio in hoc decreto, cum de ſubſtituto eligendo agitur, ſoli Epiſcopo datur electio, & adiuuat exẽplum Pœnitentiarij, licet ſit cõceptum aliis verbis. Nec ſucceſſori præiudicium factum eſt, ſi aliter per prædeceſſorem fuit ſeruatum. Et id intelligendum eſt de iis canonicatibus Theologicis, qui erecti non ſunt ante Concil. Tridentinum. Secus ſi ante eſſent erecti, tunc enim ſeruandum eſt quod ante Concilium ſeruabatur. Ita Congregatio in vna Aſtoricenſi cenſuit cum conſilio Capituli, ſi tamen ante Concilium in collatione requirebatur. Idem ſuper §. Eligendum.

Hoc decretum habet locum etiam in Eccleſiis collegiatis, quarum præbendæ ſunt de iure patrio Laicorum, vt deputetur præbenda primò vacatura concurrentibus omnibus requiſitis, prout hîc: & perſona non erit nominanda ante vacationem, ſed electio perſonæ ſpectabit ad Epiſcopum, collatio verò, ad quem legitimè ſpectabat ante deputationem præteritam. Non poteſt optari præbenda, quæ fuerit erecta & deputata in Theologalem pro Theologo, à ſequenti Canonico.

Con-

Congregatio Concilij censuit, obtinentem præbendam Theologalem non esse admittendum ad ius optandi competens Canonicis. Astensis 12. Febr. 1601.

In Ecclesia verò Cathedrali aut Collegiata insigni, quæ nõ est numerata, vel quæ nullas habet distinctas præbendas, Ordinarius, vt habeatur omnino lectio sacræ Scripturæ (cum non possit in huiusmodi Ecclesiis deputari præbenda primò vacatura) prouideat alia ratione, iuxta hoc Decretum. Ideoque erit procedendum, sicut si Ecclesia esset exempta, quo ordine poterit hoc facere in negligentiam superioris.

In præbenda primò vacatura post Concilium, locum optio non habebit. Si autem de ea, quæ primò vacauit, prouisum non fuit de Theologo, relictum est ordinariæ decisioni Iudicum.

14 *Alicuius simplicis beneficij.*] Vbi sunt præbendæ & Canonicatus, non potest assignari aliud beneficiũ pro isto Theologo vel Pœnitentiario.

15 *De Capituli consilio.*] Hæc verba tantùm ad proxima sunt referenda, cùm agatur de assignatione & contributione.

In nonnullis casibus, veluti in materia correctionis morum, vbi Concilium expresse sustulit appellationem, ea sublata intelligitur quoad effectum dumtaxat suspensiuum, non autem deuolutiuum: quare auctoritas delegata, quæ Episcopis à Concilio tribuitur, non aufert ius illorum, ad quos legitimè interposita appellatione aliàs causa deuolueretur.

Si in electione Theologi, vacante præbenda, inter Episcopum & Capitulum sit controuersia, ad Metropolitanum erit recurrendum, & eius iudicium sequendum.

16 *Sacræ Scripturæ lectio.*] Satisfit Concil. etiam Scholasticam Theologiam legendo.

De tempore, hora, & materia sacræ Scripturæ vel Theologiæ, quæ in sacra Scriptura continentur, super qua legendum sit, relinquitur arbitrio Ordinarij: potest tamen ipse lector vacare à lectione tribus mensibus, scil. Iul. Augusti, & Septembris.

Congregatio Concilij censuit tempus, horam & materiam sacræ Scripturæ, super qua legendum sit, remitti arbitrio Ordinarij. 11. Ianua. 1594.

17 *Saltem magistrum.*] Congregatio censuit, casu quo deficit magister Grammaticæ in vrbe, fieri non posse vt Curatus ruralis ibi habitet relicto idoneo Vicario & approbato ab Ordinario, cum congrua mercede in parochiali, etiamsi talis Curatus solemnibus saltem festis officium in parochia exercere vellet.

18 *Grammaticam gratis doceat.*] Vbi est Laicus, qui Clericos Grammaticam doceat, si presbyter ad Parochialem Ecclesiam à ciuitate duo milliaria non distantem, deputetur, qui tamen suæ parochiali diebus festis inseruit, à residentia non excusatur.

19 *Illi Magistro Grammatices.*] In collatione Cathedræ legatur Grammatica, & præsupposito quod dictæ Cathedræ sint annexa duo præstimonia, quorum fructus sint pro sustentatione lectoris dictæ Cathedræ, pertineat simul ad Episcopum & Capitulum admittere Vicarium habentem potestatem.

20 *Compellant.*] Etiam Carthusiani strictioris Clausuræ comprehenduntur sub hoc Decreto.

21 *Dignioribus Magistris.*] Isti lectores sacræ Scripturæ in conuentibus Regularium non sunt examinandi & approbandi ab Episcopo loci, de vita, moribus, & scientia, vt infra: cum Concilium videatur id committere Capitulis generalibus, vel prouincialibus. Sed si in Ecclesia publicè

populo sacra Scriptura legenda esset, tunc seruandum esset, quod in Prædicatore statuitur infra c. 2. de munere præd.

22 *Ne sub specie pietatis.*] Ordinarius non potest examinare seu approbare de vita, moribus & scientia eos, qui sacram Scripturam interpretaturi sunt in conuentibus Regularium: & multo minus eos, qui tali munere fungi volunt in claustro Monachorum, prout iam dictum est.

23 *Examinatus & approbatus.*] Ad hoc examen tenentur etiam Ludimagistri, qui priuatim in domibus particularibus prima principia Grammaticæ docent, vel aliarum similium artium, qui etiam tenentur, vt supradicti, facere professionem fidei iuxta bullam Pij IV. Kalend. Nouemb. emanatam.

24 *Se coram Episcopis præsentare.*] Poterit Ordinarius si sibi videbitur etiam ab eo exigere professionem fidei.

25 *Docentes sacram Scripturam.*] Congregatio censuit, docentes ius Canonicum in publica Vniuersitate gaudere priuilegiis de percipiendis in absentia fructibus suarum præbendarum, etiam si præbendæ, quas obtinent, sitæ essent in cathedrali eiusdem ciuitatis, in qua publici lectoris munere funguntur. Non recipient tamen distributiones illas quotidianas quæ solent accrescere solis præsentibus: quod si omnes reditus Capituli huiusmodi distributionibus constent, reputabuntur pro præbendis, & tales Doctores Iuris debebunt percipere distributiones, dimissa vna ex tribus partibus quæ inseruientibus accrescit.

26 *Dum publicè in scholis docuerunt.*] Idem iudicandum de docentibus in Ecclesiis cathedralibus & collegiatis quoad priuilegia, quando legunt sacram Scripturam.

Theologus legens, quamdiu legit, pro residente habeatur, & recipiat omnes fructus præter distributiones quotidianas, præsupposito quod adsit massa grossa vel præbenda.

27 *Et scholares.*] Non idem in scholaribus qui in Ecclesiis audiunt.

Scholares ergo audientes in Ecclesiis Cathedralibus, non gaudent iisdem priuilegiis quibus studentes in publicis Academiis, nec percipiunt distributiones quotidianas.

28 *Priuilegiis omnibus de perceptione fructuum.*] Lectores non excusantur à residentia in parochialibus, nec possunt habere beneficia incompatibilia ratione illorum priuilegiorum. Non possunt etiam obtinere aliud beneficium incompatibile, nec beneficium curatum vel requirens residentiam, & legendo deseruire per substitutum. Et contra contumaciam in non residendo Episcopus debet procedere iuxta decretum Concil. sess. 24. cap. 12. & tempore quo (cessante legitima causa, & iusto impedimento) non resederit, debet alium substituere sumptibus illius, qui lectioni sacræ Scripturæ loco ipsius satisfaciat.

Lector Cathedralis Ecclesiæ non potest obtinere beneficium curatum, vel residentiam requirens, & legendo deseruire per substitutum, & gaudere fructibus in absentia, nec licet cum Doctorali Canonicatu obtinere aliud incompatibile, vt seruatur multis in locis. Nec concedenda est eis licentia vacandi à lectione, vt alibi munere prædicationis fungantur. Supr. §. Priuil egiis.

29 *Et fruantur.*] Idem censendum est de docentibus in Ecclesiis, scilicet, quod quamuis à seruitio chori absentes essent, possint percipere fructus suorum Canonicatuũ, exceptis quotidianis distributionibus: tamen ex gratia diebus quibus legunt, habendi sunt sicut præsentes in choro, &

& inseruientes: vt declarauit S. D. N. Gregorius, & suprà declarauimus: sed non gaudent isti lectores sacræ Scripturæ in Ecclesia illis priuilegiis, quibus gaudent docentes in Scholis pub. Idem suprà verb. Non debentur.

Lectores hi non sunt censendi præsentes matutinis, quæ ex antiqua Ecclesiæ consuetudine dicuntur sero præcedenti pro die sequenti.

REMISSIONES.

α Vide Nauarr. in manu. cap. 27.num. 107. Medices in summa peccatorum. p. 2. cap. 2. tit. 34q. 74. n. 209. Optimè Zerol. in praxi Episcop. 1. verbo præbenda Theologalis, pag. mihi 299. P. Valer. Regin. in Praxi fori pœnit. lib. 20. num. 53. † Vide etiam Nau. in cons. vnic.lib.5. de magistris. Vinc.Grilinzon. cons. 9. & cons. 51. per totum. Aloiś. Riccium in prax.var. resol. c. 175.

β *In illis Ecclesiis, &c.*] Sacra Cardinalium congregatiô ita censuit. Vbi viget consuetudo, quòd detur à Capitulo stipendium proprio Theologo, ea seruanda est: quòd si illud etiam poterit Theologum reddere diligentiorem in sui muneris functione, triennium eius conductionis ordinarius vnà cum capitulo præfinire debet. De hac responsione testatur Zerol. d. verbo præbendaTheologalis, vers. Ad secundum.

γ *Pro lectoribus sacræ Scripturæ.*] Sacra Cardinalium congregatio ita censuit. Quando clericus sæcularis idoneus pro Theologali præbenda non reperitur, collationem illius suspendendam esse; donec inueniatur idoneus Theologus sæcularis,cui fieri possit,& interim nullum esse deputandum custodem,aut curatorem fructuum ipsius canonicatus, sed eos omnes tradendos superiori alicuius ordinis, qui curet, vt aliquis Theologus ex suis regularibus publicè in cathedrali Ecclesia doceat sacram Scripturam, prout mandatur decreto Concil.cap.1.sess.5. atque in primis necessaria subministret ex dictis fructibus:quod reliquum fuerit, in vsum monasterij conuertat,& in Concil.Prouinciali Beneuentano cap.de præbendis Theolog. idem seruari resoluit Zerol. verbo præbenda Theologalis, vers.ad quintum.

δ *Eligendum.*] Sacra Card.congregatio ita censuit. A quo autem collatio præbendæ Theologalis fieri debeat, Concilium non expressit: quare pertinebit ad eum,ad quem antè de iure spectabat.De hac responsione testatur Gonzal. ad reg.8. cancel.glo.9.§.1.num.83.

ε *In Ecclesiis.*] Concordat text.in cap.finali, de magistris.

ζ *Ecclesiæ verò quarum annui prouentus,&c.*]Zerol.in praxi episcopali p. 1. verbo, præbenda Theologalis, vers. ad 3.

* *Grammaticam gratis doceat.*] Vide Tiraquell. de nobilitate c.29.n.42. Horat.Luti.de priu.schol.priu.88.& 89.

† *De vita, moribus & scientia examinatus,&c.*] Vide Rotam nouiss.decis.551.recollectis à Farinacio.

η *Docentes verò ipsam sacram Scripturam.*] An idem sit, si doceant ius canonicum? Affirmat Nicol.Garc.de benef.p.3.c.2.num.64.

θ Vtrùm docentes in scholis Theologiam, vel ius canonicum, dum publicè in die docuerint, & studentes in eis excusentur à residentia, & fructus suorum beneficiorum in absentia percipiant? Vide scribentes in cap.fin.de magist.Nauar.in man. cap.25. num.120.Rebuff. in praxi tit. de dispensat.de non resid.num.25.& in tract.de priuileg.29.&31.Horat.Luti. cod.tract. priuileg. 99.& 100. Ludou. Lopez in instructor. conscientiæ

tom.1.c.149. verſ. ſed quotuplex Viual.in candelabr.aureo, in appendice c.9.num.13.& 14.& verbo reſidentia nu.8.Hoied. de incompatibil.benef. cap.17.num.28. Fr. Emman. in ſum.tom.1.c.33. num.2. & tom.2.cap.36. num. 2. & in addit.ad bullam Cruciatæ cap. 2. ad 4. clauſulam num. 27. Gonzal.ad reg.8. cancel.7. §.7. proœ. num.180. Nicol.Garci.d.p.3.cap.2. num.54.cum multis ſeqq.Maynar.deciſ.8.lib.1.Aloyſ.Ricci.in collect.deciſio.collect.446.* Grilinzon.conſ.9.num. 10. Quid ſi ſponte, & voluntariè legant ſine ſtipendio, & cathedra? Vide Grac. de c.2. num. 60. vbi reſoluit hoc non ſufficere: ſecus ſi legant cum licentia vniuerſitatis, ſeu clauſtri, ſiue collegij Doctorum.

ε *Dum publicè in ſcholis docuerint.*] Sacra Cardinalium congregatio ſic cenſuit. Idem cenſendum eſt de docentibus in Eccleſiis, qui quamuis à ſeruitio chori abſentes eſſent, poſſunt percipere fructus ſuorum canonicatuum, exceptis quotidianis diſtributionibus: ſed ex gratia diebus quibus legunt habendi ſunt ſicut præſentes in choro, & inſeruientes non modò pro illis horis, vt ſi manè legunt, pro horis matutinis, & Miſſa ſolemni, ſed etiam pro tota die. referunt Gonzal. ad reg. 8. cancel. §. 7. procem.num.180.Nicol.Garci.d.c.2.n.118.

κ *Scholares.*]An debeant eſſe in ſtudio generali,ſeu celebri Vniuerſitate? Affirmant Rebuff.d.priuil.31.n.8. Horat. Luti. ad finem dicti tract.de his qui gaudēt priuil.ſcholaſt.n.23. ad finē.Perez l.1.tit.10.lib.1.ordin. Zechi. de Repub.eccleſiaſt.tit.de clericis num.7. verſ.28. Flotes vari.lib.3. quæſt. 24.num.19.Zerol.in praxi epiſc.verbo ſtudium.§. 4. † Vide etiam Camil. Borrel.conſ.16.per totum.

λ Sacra Cardinalium Congregatio ita cenſuit: Scholares in Eccleſiis cathedralibus non gaudent eiſdem priuilegiis, ſicut ſtudentes in ſtudiis publicis, vel Academiis: interim tamen huiuſmodi ſtudentes in Academiis non percipiunt diſtributiones quotidianas.refert Nicol.Garci.d.c.2. num.117.

μ An ſcholaſtici otioſi, qui non ſtudent, & ſcholas non frequentant, gaudeant priuilegiis ſcholaſticorum,& abſentes cauſa ſtudij fructus ſuorum beneficiorum percipiant?Negant Tiraquel.in tract.ceſſante cauſa p. 1.num.213.Maſcarad.de probat.concl.1290.nu.9. cum ſeqq. Fr. Emman. quæſt.Regular.to.1.q.9.art.10.Proſper de Auguſtino in addi.ad Stephan. Quarant.in ſumma bullarij,verbo,reſidentia,verſ.limita,pag.443.

ν *Et beneficiorum ſuorum.*] Sacra Cardinalium congregatio ita cenſuit. Obtinentibus parochiales Eccleſias poſt Concil. Trid. ſtudendi licentia, atque in abſentia ſtudiorum cauſa fructus percipiendi non datur, referunt poſt Gonzal Proſper de de Auguſtino vbi proximè, verſ.item limita,& Nicol.Gar.d.c.2.num.81.Farin.deciſ.29.Aloyſ.Ricc.in collect.deciſ. p.3.collect.563.in med. & conſtitutum eſt in Concil.Prouinc. Brachar.4. act.3.c.9.

CAPVT II.

De verbi Dei concionatoribus, & quaſtoribus eleemoſynariis.

a Infr. Seſſ.24. c.de ref. b 11. Tolet. c.3.

QVia verò α* Chriſtianæ Reipublicæ a non minùs neceſſaria eſt β prædicatio Euangelij, quàm lectio, & b hoc eſt γ præcipuum Epiſcoporum munus; ſtatuit, & decreuit eadem ſancta Synodus, 1 omnes Epiſcopos, Archiepiſcopos, Pri-

Primates, & omnes alios Ecclesiarum Prælatos teneri per se ipsos, si legitimè impediti non fuerint, ad prædicandum sanctum Iesu Christi Euangelium. Si verò contigerit Episcopos, & alios prædictos legitimo detineri impedimento; 3 iuxta formam *a* generalis Concilij † 2 viros idoneos assumere 3 teneantur ad huiusmodi prædicationis officiũ salubriter exequendum. Si quis autem hoc adimplere contempserit, districtæ subiaceat vltioni. Archipresbyteri quoque, Plebani, & quicumque Parochiales, vel aliàs curam animarum habentes Ecclesias quocumque modo obtinent, 4 per se, vel alios idoneos, ε si legitimè impediti fuerint, *b* diebus saltem Dominicis, & Festis solemnibus plebes sibi commissas pro sua & earum capacitate pascent salutaribus verbis; docendo, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, annuntiandoque eis cum breuitate & facilitate sermonis vitia, quæ eos declinare, & virtutes, quas sectari oporteat; vt pœnam æternam euadere, & cælestem gloriam consequi valeant. Id verò si quis eorum præstare negligat, etiam si ab Episcopi iurisdictione quauis ratione exemptum se esse prætenderet; etiam si Ecclesiæ quouis modo exemptæ dicerentur, aut alicui monasterio, etiam extra diœcesim existenti, forsan annexæ, vel vnitæ, modò re ipsa in diœcesi sint, prouida pastoralis Episcoporum sollicitudo non desit, ne illud impleatur; *c* Paruuli petierunt panem, & non erat qui frangeret eis. Itaque vbi ab Episcopo moniti trium mensium spatio muneri suo defuerint, per censuras Ecclesiasticas, seu alias, ad ipsius Episcopi arbitrium cogantur; ita vt etiam, si ei sic expedire visum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præstet, honesta aliqua merces persoluatur, donec principalis ipse resipiscens officium suum impleat.

a Conc. Lat. sub Innoc. c. 10. ca. inter cetera, de off. iud. ord.

b Concil. Cõstant. 6. c. 8. c. exiit. §. habetur etiam, de verb. sig. Concil. Lat. vlt. Sess. 11.

c Hier. thr. 4.

Si quæ verò parochiales Ecclesiæ reperiantur subiectæ monasteriis in nulla diœcesi existentibus; si Abbates, & regulares Prælati in prædictis negligentes fuerint; à Metropolitanis, in quorum prouinciis diœceses ipsæ sitæ sunt, tamquam, quoad hoc, Sedis Apostolicæ delegatis, compellantur, neque huius decreti executionem consuetudo, vel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio, siue recursus impedire valeat, quousque desuper à competenti iudice, qui summariè, & sola facti veritate inspecta procedat, cognitum & decisum fuerit. *d* ζ Regulares verò * cuiuscumque ordinis, nisi à suis Superioribus de vita, moribus & scientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, η 5 etiam

d Concil. Lat. vlt. Sess. 11. de modo præd.

etiam]in Ecclesiis suorum Ordinum † prædicare non possint: cum qua licentia personaliter se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, 6 antequam prædicare incipiant. ℈ 7 In Ecclesiis verò quæ suorum Ordinum non sunt, vltra licentiam suorum Superiorum *a* etiam Episcopi licentiam habere teneantur; sine quo in ipsis Ecclesiis non suorum Ordinum nullo modo prædicare possint; ipsam autem licentiam gratis Episcopi 8 concedant.

a c. excõmunicamus §. quia verò, de hæret. infr. Sess. 24. c. 4. de refor.

ι Si verò *, quod absit, prædicator errores, aut scandala disseminauerit in populum, etiam si in monasterio sui, vel alterius Ordinis prædicet; Episcopus ei prædicationem interdicat. Quòd si hæreses prædicauerit; contra eum, secundùm iuris dispositionem, aut loci consuetudinem 9 procedat; etiam si prædicator ipse generali, vel speciali priuilegio exemptum se esse prætenderet, quo casu Episcopus auctoritate Apostolica, κ & tamquam Sedis Apostolicæ delegatus procedat. Curent autem Episcopi, ne quis prædicator vel ex falsis informationibus, vel aliàs calumniosè vexetur, iustámve de eis conquirendi occasionem habeat.

λ Caueant præterea Episcopi, ne aliquem, vel eorum, qui cùm sint nomine Regulares, extra claustra tamen, & obedientiam religionum suarum viuunt, vel Presbyterorum sæcularium, nisi ipsis noti sint, & moribus atque doctrina probati, etiam quorumlibet priuilegiorum prætextu in sua ciuitate vel diœcesi prædicare permittant, donec ab ipsis Episcopis super ea re sancta Sedes Apostolica consulatur; à qua priuilegia huiusmodi, nisi tacita veritate, & expresso mendacio, ab indignis extorqueri verisimile non est.

μ ν Quæstores *b* verò eleemosynarij, qui etiam Quæstuarij vulgò dicuntur, ξ cuiuscumque conditionis existant, nullo modo, nec per alium prædicare præsumant, & contra facientes ab Episcopis, & Ordinariis locorum, priuilegiis quibuscumque non obstantibus, opportunis remediis omnino arceantur.

a Concil. Lat. sub Innoc. 3. c. 12. c. cùm ex eo, de pœnit. & remiss. Clem. abusionib. eo. tit. infr. Sess. 21. de refor. c. 9. c. vt officium. §. compescendi. de hær. in 6.

Indictio futuræ Sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit, & decernit, primam futuram Sessionem tenendam, & celebrandam esse die Iouis, Feria 5. post festum B. Iacobi Apostoli.

Prorogata deinde fuit Sessio ad diem mensis 13. Ianuarij, 1547.

DECLARATIONES.

1 *Omnes Episcopos.*] Episcopus, vel debet per seipsum prædicare, vel sumptibus suis alium conducere qui id munus exequatur.

2 *Viros idoneos assumere teneantur.*] Seipsis solis absque consensu Capituli, vt infrà notatur, sess. 24. cap. 4.

Stante Decreto Concilij hoc c. & c. 4. sess. 14. deputatio prædicatoris in Cathedrali Ecclesia pertinet ad solum Episcopum: ita quod Canonici & Capitulum non possint se intromittere in huiusmodi deputatione, nec inconsulto, vel contradicente Episcopo aliquem ad prædicandum in Cathedrali etiam ex prædicatoribus ab ipso Episcopo approbatis, approbare, deputare, seu admittere. Congregatio enim censuit ad solum Episcopum pertinere in sua Cathedrali, nulla habita ratione consuetudinis etiam immemorabilis, qua competeret Capitulo, vel de consilio Capituli.

3 *Teneantur.*] Dum dubium est quorum sumptibus conducendus sit Concionator pro quadragesima, debet Episcopus eum interim proprio sumptu conducere.

Episcopus debet sumptibus propriis conducere in Ecclesia Cathedrali aliquem prædicatorem, non obstantibus quibuscumque consuetudinibus & immunitatibus. vide c. 4. sess. 24. de Ref. Si communitas alicuius loci solet ex immemorabili consuetudine, de mercede prædicatoris prouidere, ad eam de cetero tribuendam cogenda est.

4 *Per se vel illos idoneos, &c.*] Ordinarius debet ipse eligere Prædicatores, nisi in contrarium sit consuetudo ab immemorabili tempore citra, &, si Curatores animarum per se volunt munus prædicationis obire, non debent impediri.

Congregatio Concilij censuit, cogendos esse curatos ad subeunda per seipsos, & non per substitutos ea munia, ad quæ tenentur, tolerandos autem, vt per substitutum suppleant in illis tantùm casibus, quibus expressis verbis Canonum, Decretorumve Concilij permissum est eis, vt per Vicarios coadiutores, vel substitutos possint officio suo fungi. Nullius 3. Iul. 159.

5 *Etiam in Ecclesiis suorum ordinum.*] Regulares in Ecclesiis suorum ordinum prædicare volentes, non tenentur ab Episcopo licentiam obtinere, sed tantùm à suis superioribus, de vita, moribus, & scientia examinari & approbari debent, ac ab eis habere licentiam, & cum ea se personaliter coram Episcopo præsentare, ab eoque petere benedictionem, tametsi eam non obtinuerint.

6 *Antequam prædicare incipiant.*] Si præsentatus fuerit prædicator idoneus Ordinario, iuxta hoc decretum, non est ei deneganda licentia. Nec poterit Ordinarius ad libitum & sine rationabili causa suspendere à prædicatione.

7 *In Ecclesiis verò.*] Consuetudine præsupposita, Prædicator deputatus ab Ordinario in aliquo populo prædicare in Ecclesiis regularium (etiam si esset alterius ordinis) potest, & Episcopus potest Regulares compellere, si noluerint admittere exterum in eorum Ecclesia ad prædicandum, vt seruetur consuetudo: sed si prædicatores eiusdem ordinis haberi possunt, ceteris paribus sunt præferendi.

8 *Concedant.*] Et quando imprimitur (*de licentia sui superioris*) in Ecclesia sæculari semper intelligitur Episcopus, nisi esset Ecclesia nullius diœcesis, nec obstat si iste superior esset exemptus.

9 *Procedat.*] Congregatio Concilij censuit, per confirmationem priuilegiorum Regularium, à Sancta Sede Apostolica non derogatum huic Decreto Concilij, nisi in ipsis priuilegiis appareat expressa dispositio, quæ contraria sit dictæ dispositioni Concilij.

REMISSIONES.

α Vide latè P.Valer.Reginald.in praxi fori pœn.lib.18.nu.118.cum seqq. Fr.Ioan.de la Cruz,de statu Relig.lib.1.c.7.dub.2.* Ricc.in prax.var.resol. c.190.

β *Prædicatio Euangelij.*]Concordat Concil.Toletan.11.c.2.Concil. Carthag.4.c.2.c.Episcopus nullam 88. dist. Repert.Inquis.verbo prædicatio. Quarant.in summa bullarij, verbo prædicator.

γ *Præcipuum Episcoporum munus.*] Declaratum fuisse per Clem.8.non concedi prædicationem Episcopo extra suam diœcesim, cùm possit prohiberi ab Ordinario, cuius est diœcesis, testantur praxis Archiepisc.Neapol. cap.58.& Stephan.Gratian. discept. forensium cap.393. à num.9. vbi num.11.resoluit,quòd priuilegiumEpiscoporum,vt per vniuersum mundum possint prædicare,iuxta illud Matth.9.& Marci vlt.& cap. in nouo 21. dist. intelligitur, nisi in alienis diœcesibus prohibeantur ab Episcopis illius loci, quasi potestas prædicandi sit intelligenda in proprio populo, non in alieno.Fusc.de visitat.lib.2.cap.20.num.13.in fin.

δ *Iuxta formam generalis Concilij.*] Scilicet Lateran.in c.10.sub Innoc.III. Et refertur in c.inter cetera,de officio iudicis ord.† Ric.in prax.var.c.190.

ε *Si legitimè fuerint impediti.*]Concordat Concil. Constant.6.c.8.c.exiit, §.habetur etiam,de verbor significat. Concil.Lateran.vlt.sess.11. P.Valer. Reginald.d.lib.18.n.119.

ζ *Regulares verò,&c.*] Vide latè Fr.Emman.q.Reg.tom.3.quæst.32.art.1. cum seqq.P.Valer.Reginal.in praxi lib.18.n.123. * Hugolin.de offic. & potest.Episc.p.1.c.20.de guber.Regular.§.2.n.2.

η *Etiam in Ecclesiis suorum ordinum.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit.Regulares inEcclesiis suorum ordinum prędicare volētes non tenentur ab Episcopo licentiam obtinere, sed tantùm à suis superioribus de moribus, & scientia examinari, & approbari debere, ac ab eis habere licentiam,& cum ea se personaliter coramEpiscopo præsentare,ab eoque petere benedictionem,tametsi eam minimè obtinuerint.refert Fr.Eman. d.qu.32.art.5.resoluitP. Valer. Regin.d.lib.18.num.123.†Ricc.in prax.var. cap.290.

θ *In Ecclesiis verò,quæ suorum ordinum non sunt,&c.*]Greg.XIII.concessit Societati Iesu,quod huius sacræ religionis confessarij,ac prædicatores ab aliquo Ordinario semel approbati, & à suis superioribus ad huiusmodi munera deputati, quandoque,siue mari, siue terra, iter faciunt, possint, non repugnantibus tamen curatis Parochialium Ecclesiarum,verbū Dei prædicare;& quorumcumqueChristi fidelium confessiones audire,dummodo id non faciant in oppidis, aut locis, in quibus Ordinarij existunt, nisi eorum licentia desuper obtenta. refert Fr. Emman. d.q.22.art.6. vbi in fine dicit illo priuilegio frui Prædicatores Ordinum Mendicantium & alios, qui cum ipsis communicant in priuilegiis concessis & concedēdis.

ι *Si verò.*]Vide Fr.Emman.q.Reg.to.2.q.32.art.8.* Hugol.d.c.20.§.2.n.3.

κ *Et tamquam Sedis Apost.delegatus procedat.*] Vide Fr Emman.q.Reg.to. 1.q.8.art.7.

λ *Caueant præterea Episcopi.*]Vide Fr.Emman.q.Reg.tom.3. q.32.art.9.

μ *Quæstores verò eleemosynarij.*] Vide Cened.ad Clem. & Extrauag. collect.9.Fr.Emman.d.q.32.art.11.

ν Constitutum est apud Lusitanos per Ordin. regiam libr. 5. tit. 103. ne quæstores alicuius Sancti nomine petitoria facientes permittantur, nisi regiæ litteræ ostendantur : si aliter factum sit, omnes pecunias

ab illis quæſitas quæſtori redemptiouis captiuorum tradendas præcipit, vt per Cardoſ. in praxi iudicum, & aduocat. verbo eleemoſyna, num.2. practicatum fuiſſe refert Cabed.p.1.dec. 193. Similis apud Hiſpanos extat. l. 1. & 2.tit.8.lib.1.ord. vbi Perez, nunc l.1.tit.9.lib.1. & lib.37.tit.6.lib.3. nouæ Recopil.vbi Azeued.vide Auend.de exequendis mand.lib.3.c.30.& apud Gallos idem regij Senatus decretis diſpoſitum aſſerit Renat. Chopin.de ſacra Politia,lib.3.tit.5.à n.23.

§ *Cuiuſcumque editionis exiſtant.*] An comprehendat Mendicantes religioſos pro ſuorum cõuentuum ſuſtentatione eelemoſynas quæſtuantes? Negant Nau.l.3.conſil.tit.de Regular.conſil.79.n.3.latiſsimè Fr.Emman. q. Reg. tom. 2. q. 57. art. 7.

SESSIO VI.

Celebrata die 13. menſis Ianuarij, 1547.

Decretum de Iuſtificatione.

PROOEMIVM.

CVm hoc tempore, non ſine multarum animarum iactura, & graui Eccleſiaſticæ vnitatis detrimento, erronea quædam diſſeminata ſit de iuſtificatione doctrina: ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, Eccleſiæ tranquillitatem, & animarum ſalutem, ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea nomine Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & Domini noſtri, Domini Pauli, diuina prouidentia Papæ III. Reuerend. Dominis, Dom. Ioan. Maria Epiſcopo Præneſtino, de Monte, & Marcello, tit. S. Crucis in Hieruſalem Preſbytero, S. Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & Apoſtolicis de latere Legatis, exponere intendit omnibus Chriſti fidelibus veram ſanamque doctrinam ipſius iuſtificationis, quam Sol iuſtitiæ Chriſtus Ieſus, *a* fidei noſtræ auctor, & conſummator docuit, Apoſtoli tradiderunt, & Catholica Eccleſia, Spiritu ſancto ſuggerente, perpetuò retinuit; diſtrictiùs inhibendo, ne deinceps audeat quiſquam aliter credere, prædicare, aut docere, quàm præſenti decreto ſtatuitur, ac declaratur.

a Hebr. 12.2.

CAPVT I.

De natura & legis ad iuſtificandos homines imbecillitate.

PRimum declarat ſancta Synodus ad iuſtificationis doctrinam probè & ſincerè intelligendam, oportere vt vnuſquiſque agnoſcat, & fateatur, quòd *b* cum omnes homines in præuaricatione *a* Adæ innocentiam perdidiſſent; *c* facti

b Cœleſt. 1.ep.1.c.4. 1.Cor. 5. Rom. 5. *c* Iſa. 64.

cti immundi, &, vt Apostolus inquit *a*, natura filij iræ, quemadmodum in decreto de peccato originali exposuit, vsque adeò serui erant peccati, & sub *b* potestate Diaboli ac mortis, vt non modò gentes per vim naturæ, sed ne Iudęi quidem per ipsam etiam litteram legis Moysi, inde liberari, aut surgere possent; tametsi in eis liberum arbitrium minimè extinctum esset, *c* viribus licet attenuatum, & inclinatum.

a Ephes. 2. a. sup. Sess. 5. in princ. *b* Rom. 5. & 3. Heb. 2. *c* Conc. 2. Arausi. c. 15.

REMISSIONES.

a *Adæ innocentiam perdidissent.*] Cócordat Cœlest. Pa. I. epist. 1. c. 4. & illud ad Rom. 5. vers. 12. *In omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt*; & illud 1. Cor. 15. vers. 22. *In Adam omnes moriuntur*; & illud Isa. 64. vers. 6. *Facti sumus*, &c.

CAPVT II.

De Dispensatione, & mysterio aduentus Christi.

QVo factum est, vt cælestis Pater, *d* pater misericordiarum, & Deus totius consolationis; Christum Iesum, Filium suum, & ante legem, & legis tempore multis *e* sanctis Patribus declaratum, ac promissum, cùm venit beata illa plenitudo *f* tẽporis, ad homines miserit; vt & Iudæos, qui sub lege erant, redimeret, & *g* gentes, quæ non sectabantur iustitiam, iustitiam apprehenderent, atque omnes adoptionem filiorum reciperent. hunc *h* proposuit Deus propitiatorem per fidem in sanguine ipsius pro peccatis nostris, non *i* solùm autem pro nostris, sed etiam pro totius mundi.

d 2. Cor. 1. a. *e* Genes. 49. cum sim. *f* Galat. 4. *g* Rom. 9. *h* Rom. 3. & 5. Colo. 2. 1. Tim. 1. & 2. Tim. 1. c. multiplex, de pœn. distinct. 1. *i* 1. Ioan. 1.

CAPVT III.

Qui per Christum iustificantur.

a VErum, etsi ille pro omnibus mortuus *k* est, non omnes tamen mortis eius beneficium recipiunt, sed ij dumtaxat, quibus meritum passionis eius communicatur. Nam sicut reuera homines, *l* nisi ex semine Adæ propagati nascerentur, non nascerentur iniusti; cùm ea propagatione, per ipsum dum concipiuntur, propriam iniustitiã contrahant: ita nisi in Christo renascerentur, numquam iustificarentur, cùm ea renascentia per meritum passionis eius, gratia qua iusti fiunt, illis tribuatur. Pro hoc beneficio Apostolus gratias nos *m* semper agere hortatur Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum in lumine, & eripuit de potestate tenebrarũ, transtulitque in regnum Filij dilectionis suæ; in quo habemus redemptionem, & remissionem peccatorum.

k 2. Cor. 5. *l* Allusio ad verba August. epist. 89. Omnes qui renascũtur in iustificationem, & c. quæ alibi crebro inculcat inf. can. 1. *m* Colos. 1.

RE-

REMISSIONES.

α Vide Sayr. de Sacram. in gen. l. 2. c. 2. q. 9. a. 3. v. Tertiò.

CAPVT IV.

Insinuatur descriptio iustificationis impij, & modus eius in statu gratiæ.

α QVibus verbis iustificationis impij descriptio insinuatur, vt sit translatio ab eo statu, in quo homo nascitur *a* filius primi Adæ, in statum gratiæ, & adoptionis filiorum Dei per secundum Adam IESVM Christum, saluatorem nostrum: quæ quidem translatio post Euangelium promulgatum, β sine lauacro regenerationis, γ aut eius voto fieri non potest, sicut scriptum est: *b* Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.

a Gal. 4. Tit. 3.

b Ioan. 1. c. filius, &c. non dubito. de cõsecr. dist. 4.

REMISSIONES.

α Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 2. c. 2. quæst. 9. art. 3. in fin. P. Ægid. de Conink de Sacram. & censuris tom. 1. quæst. 68. à num. 23. Gabr. Vasquez in 3. part. D. Tho. tom. 2. disp. 151. num. 18. disp. 158. num. 27.

β *Sine lauacro.*]. Vide Sot. in 4. dist. 5. q. 1. art. 2. col. 5. D. Thom. p. 3. q. 68. art. 2. Veg. in Concil. Trid. lib. 9. cap. 4. fol. 220.

γ *Aut eius voto.*] Vide P. Ægid. dict. tom. 1. q. 62. num. 66.

CAPVT V.

De necessitate præparationis ad iustificationem in adultis, & vnde sit.

α * DEclarat prætereà, ipsius iustificationis exordium in adultis à Dei per Christum Iesum præueniente gratia sumendum esse: hoc est, ab eius vocatione, qua nullis eorum existentibus meritis vocantur; vt, qui per peccata à Deo auersi erant, per eius excitãtem atque adiuuantem gratiam ad conuertendum se ad suam ipsorum iustificationem, eidem gratiæ liberè assentiendo & cooperando, disponantur; *c* ita vt tangente Deo cor hominis per Spiritus sancti illuminationem, neque homo ipse nihil omnino agat, inspirationem illam recipiens, quippe qui *d* illam & abiicere potest, neque tamen sine gratia Dei mouere se ad iustitiam coram illo libera sua voluntate possit. Vnde in Sacris litteris, cùm dicitur *e*: β Conuertimini ad me, & ego conuertar ad vos; libertatis no-

c Infr. can. 3.

d Prosp. lib. 2. de voca. gẽtium c. 28. & 29.

e Zach. 1. a. Ioel. 2. c. conuertimini de pœn. distin. 1. Thren. 5.

a Hiere. in fin. orationis, & c. 31.

nostræ admonemur. Cùm respondemus: γ a Conuerte nos Domine ad te, & conuertemur; Dei nos gratia præueniri confitemur.

REMISSIONES.

α Vide Sot. in 4. q. 2. art. 5. col. 10. Nauar. in man. cap. 2. nu. 39. Balduin. Iunium super opera controuers. Bellar. p. 2. l. 5. cap. 3. vers. Quæst. 2. P. Ægid. de Sacramentis, & censur. tom. 2. disp. 2. dub. 4. n. 14. * Vide etiam Barth. Medinam super D. Thom. l. 2. q. 112. a. 2. & q. 113. a. 3.

β *Conuertimini ad me.*] Concordat text. in c. conuertimini. de pœn. dist. 1. & illud Zach. 1. vers. 3. *Conuertimini ad me, ait Dominus exercituum, & cõuertar ad vos*; & illud Ioel 2. vers. 12. *Conuertimini ad me in toto corde vestro.*

γ *Conuerte nos Domine ad te.*] Concordat illud Ierem. 31. vers. 18. *Conuerte me, & conuertar*; & illud eiusdem Ierem. in orat. vers. 21. *Conuerte nos Domine ad te, & conuertemur.*

CAPVT VI.

Modus præparationis.

b Rom. 10.
c Rom. 5.
d Infr. c. 14. & Sess. 14. c. 4. de contritione.
e Hebr. 11.
f Marc. 2. & Matth. 9.
g Eccl. 1.
h Act. 2. 6. c. agunt & c. propriè, de cõsec. dist. 4.
i Matth. vlt. Luc. 24. c. 1. c. si quæ, & c. propriè, de cõsecr. dist. 4.
k 1. Reg. 7. 2.

α * DIsponuntur autem ad ipsam iustitiam, dum excitati diuina gratia & adiuti, *b* fidem ex auditu concipientes, liberè mouentur in Deum credentes vera esse, quæ diuinitus reuelata & promissa sunt; atque illud in primis à Deo iustificari impium per gratiam eius per *c* redemptionem quæ est in Christo Iesu; & dum peccatores se esse intelligentes, à diuinæ iustitiæ timore, quo vtiliter concutiuntur, ad considerandam Dei misericordiam se conuertendo, in spem eriguntur, fidentes Deum sibi propter Christum propitium fore; illumque tamquam omnis iustitiæ fontem diligere incipiunt: β † ac propterea mouentur *d* aduersus peccata per odium aliquod & detestationem, hoc est per eam pœnitentiam, quam γ ante Baptismum agi oportet: denique dum proponunt suscipere Baptismum, inchoare nouam vitam, & seruare diuina mãdata. De hac dispositione scriptũ est: *e* Accedentem ad Deum oportet credere quia est, & quòd inquirentibus se remunerator sit. Et, *f* Confide fili; remittuntur tibi peccata tua. Et *g* Timor Domini expellit peccatum. Et, *h* δ Pœnitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum, in nomine Iesu Christi, in remissionem peccatorum vestrorum, & accipietis donũ Spiritus sancti. Et, *i* ζ Euntes ergo docete omnes gẽtes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, docentes eos seruare, quæcumque mandaui vobis. Denique, *k* Præparate corda vestra Domino.

REMISSIONES.

α Vide Balduin. Iunium super opera controuers. Bellar. p. 2. l. 5. cap. 3. vers. 9. P. Ægid. de Sacram. & censuris, tom. 2. dips. 2. dub. 6. n. 56. * Vide etiam no-

nouissimè tradita per P.Lud.Torres in suo singulari tract. de fide disp.41. dub.5.& 7.

β *Ac propterea.*] Vide Nau.in man.c.1.n.38. † Medin. vbi supr.d.art.2. col.2.& q.113.a.4.

γ *Ante baptismum.*]Vide Nau.in cap.vlt.de pœn.dist.7.n.10.P.Henriq. in sum.lib.1.n.5.Pat.Soar.disput.7.sect.4.§. occurrebat. P.Ægid.quæst.62. art.2.dub.2.num.31.cum seqq.

δ *Vnde in ipsa iustificatione, &c.*] Vide Gabr. Vasquez in 3. p. D. Thomæ tom.2.q.19.disp.158.num.50.

ε *Et pœnitentiam agite.*]Concordat text.in cap.agunt,& cap.propriè,de consecr.dist.4.& illud Actor.2.vers.38.

ζ *Euntes ergo docete omnes gentes.*] Concordat illud Matth.vltim.vers.19. & illud Marc.vlt.vers.15.& cap.1.c.si qua, cap.propriè, de consecr.dist.4.

CAPVT VII.

Quid sit iustificatio impij, & quæ eius causæ.

α HAnc dispositionem seu præparationem iustificatio ipsa consequitur; quæ non est sola peccatorum remissio, sed & sanctificatio & renouatio interioris hominis per voluntariam susceptionem gratiæ & donorum. vnde homo ex iniusto fit iustus, & ex inimico amicus, vt sit *a* heres secundùm spem vitæ æternæ. Huius iustificationis causæ sunt, finalis quidem, gloria Dei & Christi, ac vita æterna: efficiens verò, misericors Deus, qui gratuitò *b* abluit & *c* sanctificat, signans & vngens *d* Spiritu promissionis sancto; qui est pignus hereditatis nostræ: meritoria autem, dilectissimus Vnigenitus suus, Dominus noster Iesus Christus: qui, cùm *e* essemus inimici, propter nimiam charitatē, qua dilexit nos, sua sanctissima passione ligno crucis nobis *f* iustificationem meruit, & pro nobis Deo Patri satisfecit. instrumentalis item, Sacramentum Baptismi; quod *g* est Sacramentum fidei, sine qua nulli vmquam contigit iustificatio. demū vnica formalis causa est iustitia Dei, nō qua ipse iustus est, sed qua nos iustos facit, qua videlicet ab eo donati, renouamur spiritu mentis nostræ; & non modò reputamur, sed verè iusti nominamur, & sumus, iustitiam in nobis recipientes, vnusquisque suam secundùm mensuram, quam *h* Spiritus sanctus partitur singulis prout vult, & secundùm propriam cuiusque dispositionem & cooperationem. β quamquam enim nemo possit esse iustus, nisi cui merita passionis Domini nostri Iesu *i* Christi communicantur: id tamen in hac impij iustificatione fit, dum eiusdem sanctissimæ passionis merito per Spiritum sanctum charitas *k* Dei diffunditur in cordibus eorum qui iustificantur, atque ipsis inhæret. γ vnde in ipsa iustificatione cum remissione peccatorum hæc om-

a Tit.3.
b 1.Cor.6.
c Tit.3.
d Ephes.1.
e Eph.2. 8. Rom.5.
f Eph.2.a. Rom.4.d.
g c. nihil est, de consecr. dist. 4.
h 1. Cor. 12. Eph.4.
i Phil.3.
k Rom. 5.

omnia simul infusa, accipit homo per Iesum Christum, cui inseritur, fidem, spem, & charitatem. *a* nam fides, nisi ad eam spes accedat & charitas, neque vnit perfectè eum Christo, neque corporis eius viuum membrum efficit. qua ratione verissimè dicitur, *b* Fidem sine operibus mortuam & otiosam esse. Et, In *c* Christo Iesu neque circumcisionem aliquid valere, neque præputium; sed fidem, quæ per charitatem operatur. Hanc fidem ante Baptismi Sacramentum ex Apostolorum traditione Catechumeni ab Ecclesia petunt, cùm petunt fidem, vitam æternam præstantem; quam sine spe & charitate fides præstare non potest. vnde & statim verbum Christi audiunt: *d* Si vis ad vitam ingredi, serua mandata. Itaque veram & Christianam iustitiam accipiẽtes, eam *e* ceu primam stolam, pro illa quam Adam sua inobedientia sibi & nobis perdidit, per Christum Iesum illis donatam, candidam & immaculatam iubentur statim renati conseruare, vt eam perferant ante tribunal Domini nostri Iesu Christi, & habeant vitam æternam.

a Infr. c. 10.
b Iac. 2. in fin.
c Gal. 5. & 6. cap. circumcisio, de pœnit. distinct. 2.
d Matt. 19.
e Luc. 15. c. quomodo renouari de pœn. dist. 4.

REMISSIONES.

α Vide Nauar. in man. cap. 11. n. 13. ad finem. P. Ægid. de Conink de Sacramentis, & censuris, tom. 1. quæst. 62. art. 2. dub. vnic. num. 128. q. 69. nu. 8. & tom. 2. disp. 2. dub. 2. num. 17. & dub. 10. num. 84. cum seqq. Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 2. cap. 2. dub. 3. concl. 1. reg. 1.

β *Quamquam enim nemo poßit esse iustus, &c.*] Vide Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. disp. 231. num. 37.

γ *Vnde in ipsa, &c.*] Vide Pat. Azori. instit. moral. p. 1. lib. 9. c. 4. quæst. 3.

CAPVT VIII.

Quomodo intelligatur, impium per fidem, & gratis iustificari.

CVm verò Apostolus *f* dicit, iustificari hominem per fidem & gratis; ea verba in eo sensu intelligenda sunt, quem perpetuus Ecclesiæ Catholicæ consensus tenuit, & expressit; vt scilicet per fidem ideò iustificari dicamur, quia fides est humanæ salutis initium*, fundamentum, & radix omnis iustificationis: *g* sine qua impossibile est placere Deo, & ad filiorum eius consortium peruenire: gratis autem iustificari ideò dicamur; quia nihil eorum quæ iustificationem præcedunt, siue fides, siue opera, ipsam iustificationis gratiam promeretur; si *h* enim gratia est, iam non ex operibus: alioquin, vt idem Apostolus inquit, gratia iam non est gratia.

f Rom. 8.
g Hebr. 11. infr. Can. 9.
h Rom. 11. Eph. 2. Tit. 3.

RE-

REMISSIONES.

* *Quia fides eſt humanæ ſalutis initium.*] Vide P. Molinam in concord. q.14.a 13.diſp.44.§.deinde Concilium.P.Vaſquez 1.2.diſt.210. c.7.n.52. & P.Lud.Torres de fide diſp.41.dub.5.6.& 7.

CAPVT IX.

Contra inanem hæreticorum fiduciam.

QVamuis autem neceſſarium ſit credere, neque remitti, neque remiſſa vmquam fuiſſe peccata, niſi gratis diuina miſericordia propter Chriſtum: nemini tamen fiduciam *a* & certitudinem remiſſionis peccatorum ſuorum iactanti, & in ea ſola quieſcenti, peccata dimitti, vel dimiſſa eſſe dicendum eſt; cùm apud hæreticos & ſchiſmaticos poſſit eſſe, imò noſtra tempeſtate ſit, & magna contra Eccleſiam Catholicam contentione prædicetur vana hæc & ab omni pietate remota fiducia. Sed neque illud aſſerendum eſt, oportere eos, qui verè iuſtificati ſunt, abſque vlla omnino dubitatione apud ſemetipſos ſtatuere ſe eſſe iuſtificatos, neminemque à peccatis abſolui ac iuſtificari, niſi eum, *b* qui certò credat ſe abſolutum & iuſtificatum eſſe, atque hac ſola fide abſolutionem & iuſtificationem perfici: quaſi qui hoc non credit, de Dei promiſſis, deque mortis & reſurrectionis Chriſti efficacia dubitet. Nam ſicut nemo pius de Dei miſericordia, de Chriſti merito, deque Sacramentorum virtute & efficacia dubitare debet: ſic quilibet, dum ſeipſum, ſuamque propriam infirmitatem & indiſpoſitionem reſpicit, de ſua gratia formidare & timere poteſt; cùm nullus ſcire valeat certitudine fidei*, cui non poteſt ſubeſſe falſum, ſe gratiam Dei eſſe conſecutum.

Tit.3. — *a* Infr. Can.12. & 13. — *b* Infr. Can.14.

REMISSIONES.

* *Cùm nullus ſcire valeat certitudine fidei.*] Vide Iacob Menoch. conſ.82. num.58.69.& 70.

CAPVT X.

De acceptæ iuſtificationis incremento.

SIc ergo iuſtificati, & amici Dei ac domeſtici facti, *c* euntes de virtute in virtutem, renouantur, vt Apoſtolus inquit, de die in diem: hoc eſt, mortificando membra carnis ſuæ, & *d* exhibendo ea arma iuſtitiæ in ſanctificationem, per obſeruationem mandatorum Dei, & Eccleſiæ, *a* in ipſa iuſtitia per Chriſti gratiam accepta, cooperante fide bonis operibus creſcunt, atque magis iuſtificantur, ſicut ſcriptum eſt: *e* Qui iuſtus

c Pſal. 83. c. infrà Can.24. 2.Cor.4. in fin. Coloſ.3. *d* Rom.6. d. *e* Apoc. vlt.

iustus est, iustificetur adhuc. Et iterum: *a* Ne verearis vsque ad mortem iustificari. Et rursus: *b* Videtis quoniam ex operibus iustificatur homo, & non ex fide tantum. Hoc verò iustitiæ incrementum petit sancta Ecclesia, cùm orat: Da nobis Domine fidei, spei, & charitatis augmentum.

a Eccl. 18. c
b Iac. 2. d.
c Ex Augu. c. 43. li. de nat. & gratia.
d 1. Ioan. 5. infr. cā. 18.
e Arauſ. 2. c. 25.
f Vide Hieron. in epiſt. ad Cteſiphō. 1. Ioan. 5.
g Matth. 11. Ioā. 11.
h Ioā. 14. Conc. Africā. c. 81. 82. & 83.
i Conc. Mileuit. 6. 7. 8. & 9.
k Matth. 6. Luc. 11. c. vnum 25. diſt. c. adhuc & c. de quotidianis, de pœ. d. 3.
l Rom. 6.
m Tit. 2.
n Inf. can. 10.
o Rom. 5.
p Aug. lib. de nat. & grat. c. 26. & Proſp. Sent. 7. ad c. Gallorum, & reſpon. ad 7. obiect. Vincent.
q Rom. 1.
r Phil. 2.
s Heb. 5.
t 1. Cor. 9.

REMISSIONES.

α *In ipsa iustitia.*] Vide Sayr. in claui regia, lib. 3. c. 4. & P. Azor. inst. moral. p. 1. l. 4. c. 34. col. 552.

CAPVT XI.

De obseruatione mandatorum, deq; illius necessitate, & possibilitate.

NEmo autem, quantumuis iustificatus, liberum se esse ab obseruatione mandatorum putare debet: nemo temeraria illa, & à Patribus sub anathemate prohibita voce vti, Dei præcepta homini iustificato ad obseruandum esse impossibilia. nam *c* Deus *d* impossibilia non *e* iubet, sed *f* iubendo monet, & facere quod possis, & petere quod non possis; & adiuuat, vt possis. *g* Cuius mandata grauia non sunt, cuius *h* iugū suaue est, & onus leue. qui enim sunt Filij Dei, Christum diligunt: qui *i* autem diligunt eum, vt ipsemet testatur, seruant sermones eius. quod vtique cum diuino auxilio præstare possunt. Licet enim in hac mortali vita quantumuis sancti & iusti in leuia saltem & quotidiana, quæ etiam venialia dicuntur, peccata quandoque cadant, non propterea desinunt esse iusti *k*: nam *l* iustorum illa vox est & humilis, & verax: Dimitte nobis debita nostra. quo fit, vt iusti ipsi eò magis se obligatos ad ambulandum in via iustitiæ sentire debeant, quò liberati iam à peccato, *m* serui autem facti Deo, *n* sobriè, iustè, & piè viuentes proficere possint per Christum Iesum: per quem *o* accessum habuerunt in gratiam istam. *p* Deus namque *q* sua gratia semel iustificatos non deserit, nisi ab eis priùs deseratur. itaque nemo sibi in sola fide blandiri debet putans fide sola se heredem esse constitutum hereditatemque consecuturum, etiam si Christo non *r* compatiatur, vt & conglorificetur. nam & Christus ipse, vt inquit Apostolus, *s* cùm esset filius Dei, didicit ex iis, quæ passus est, obedientiam; & consummatus, factus est omnibus, obtemperantibus sibi causa salutis æternæ. Propterea Apostolus ipse monet iustificatos dicens: Nescitis, quòd ij, qui *t* in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed vnus accipit brauium? sic

currite

currite vt comprehendatis. *a* Ego igitur ſic curro, non quaſi in incertum: ſic pugno, non quaſi aërem verberans: ſed caſtigo corpus meum, & in ſeruitutem redigo; ne fortè cùm aliis prædicauerim, ipſe reprobus efficiar. Item princeps Apoſtolorum Petrus: *b* Satagite, vt per bona opera certam veſtram vocationem & electionem faciatis. hæc enim facientes, non peccabitis aliquando. *c* Vnde conſtat, eos orthodoxæ religionis doctrinæ aduerſari, qui dicunt iuſtum in omni bono opere ſaltem venialiter peccare, aut, quod intolerabilius eſt, pœnas æternas mereri: atque etiam eos, qui ſtatuunt in omnibus operibus iuſtos peccare, ſi in illis ſuam ipſorum ſocordiam excitando, & ſeſe ad currendum in ſtadio cohortando, cum hoc, vt in primis glorificetur Deus, mercedem quoque intuentur æternam; *d* cùm ſcriptum ſit: Inclinaui cor meum ad faciendas iuſtificationes tuas propter retributionem. & de Moyſe dicat *e* Apoſtolus, quòd reſpiciebat in remunerationem.

a 1.Cor.5. *b* 2.Pet.1. *c* Infr. Can.15. *d* Infr. Can.31. Pſal.118. *e* Hebr.11.

CAPVT XII.

Prædeſtinationis temerariam præſumptionem cauendam eſſe.

* NEmo quoque, quamdiu in hac mortalitate viuitur, de arcano diuinæ prædeſtinationis myſterio vſque adeò præſumere debet, vt certò ſtatuat ſe omnino eſſe in numero prædeſtinatorum *f*; quaſi verum eſſet, quòd iuſtificatus, aut ampliùs peccare non poſſit, aut, ſi peccauerit, certam ſibi reſipiſcentiam promittere debeat. nam, niſi ex ſpeciali reuelatione, ſciri non poteſt, quos Deus ſibi elegerit.

Infr. Can. 15. & 16. c. corripiantur, in fin. 24. q.4. *f* Ezech.11. Galat.3.

REMISSIONES.

* Vide text. in c. corripiantur, in fin. 24. quæſt. 3. & Menoch. conſ. 82. ex n. 57. & 63.

CAPVT XIII.

De perſeuerantiæ munere.

* SImiliter de perſeuerantiæ munere, de quo ſcriptum eſt: *g* Qui perſeuerauerit vſque in finem, hic ſaluus erit: quod quidem aliunde haberi non poteſt, niſi ab eo, qui potens eſt eum, *h* qui ſtat, ſtatuere vt perſeueranter ſtet, & eum, qui cadit, reſtituere; nemo ſibi certi aliquid abſoluta certitudine polliceatur: tametſi in Dei auxilio firmiſſimam ſpem collocare & reponere omnes debent.

g Matth. 10. & 24. c. ſuggeſtum, 7. q. 1. & c. non reuertebātur, de pœn. diſt. 2. infr. Can. 16. & 22. Ezech. 33. *h* Rom.14 Philip.1. 1.Cor.8.

Deus enim, niſi ipſi illius gratiæ defuerint, ſicut *a* cœpit opus bonum, ita perficiet operans velle & perficere. Verumtamen qui ſe *b* exiſtimant ſtare, videant ne cadant; & cum *c* timore ac tremore ſalutem ſuam operentur in laboribus, in vigiliis, in eleemoſynis, in orationib. & oblationibus, in ieiuniis & caſtitate. Formidare enim debent, ſcientes *d* quòd in ſpem gloriæ, & nondum in gloriam renati ſunt de pugna, quæ ſupereſt cum carne, cum mundo, cum diabolo: in qua victores eſſe non poſſunt, niſi cum Dei gratia Apoſtolo obtemperent, dicenti: *e* Debitores ſumus non carni, vt ſecundùm carnem viuamus: ſi enim ſecundùm carnem vixeritis, moriemini: ſi autem ſpiritu facta carnis mortificaueritis, viuetis.

REMISSIONES.

α Vide P. Ægid. de Coninck de Sacram. & cenſ. tom. 2. diſp. 2. n. 154.

CAPVT XIV.

De lapſis, & eorum reparatione.

α QVi verò ab accepta *f* iuſtificationis gratia per peccatum exciderunt, rurſus iuſtificari poterunt, cùm, excitante Deo per Pœnitentiæ Sacramentum, merito Chriſti amiſſam gratiam recuperare procurauerint. Hic enim iuſtificationis modus eſt lapſis reparatio: quam ſecundam poſt naufragium deperditæ gratię tabulam ſancti *g* Patres aptè nũcuparunt. Etenim pro iis, qui poſt Baptiſmum in peccato labuntur, Chriſtus Ieſus Sacramentum inſtituit Pœnitentiæ, cùm dixit: *h* Accipite Spiritum ſanctum: quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta ſunt. Vnde docendum eſt, Chriſtiani hominis pœnitentiam poſt lapſum multo aliam eſſe à baptiſmali, eaque contineri non modò ceſſationem à peccatis, & eorum deteſtationem, *i* aut cor contritum & humiliatum; verùm etiam eorumdem ſacramentalem Confeſſionem ſaltem in voto, & ſuo tempore faciendam, & ſacerdotalem abſolutionem; itemque Satisfactionem per ieiunia, eleemoſynas, orationes, & alia pia ſpiritualis vitæ exercitia; non quidem pro pœna æterna, quæ vel Sacramento, vel Sacramenti voto, vnà cum culpa remittitur; β ſed pro pœna temporali; quæ, vt Sacræ litteræ docent, non tota ſemper, vt in *k* Baptiſmo fit, dimittitur illis, qui gratiæ Dei quam *l* acceperunt, ingrati Spiritum ſanctum contriſtauerunt, & *m* templum *n* Dei violare non ſunt veriti. De qua pœnitentia ſcriptum eſt: Memor eſto vnde excideris:

a Phil.1. & 2.
b 1.Cor.10
c Philip.2.
d 2.Pet.1.a.
e Rom.8.
f Infr. Can.23. & 29.
g Hier.to. 1. in Epiſt. ad Demet. quæ incipit, Inter omnes forſan ex Tertull. l. de pœn. c. ſecunda poſt naufragium, de pœn. diſt.1.
h Ioan.20. Matt. 16. c. vt conſtituerentur, 50. diſt. c. vt euidẽter, 7. q. 1. cũ ſim. inf. Seſſ.14. de pœn. c.2. 3. & 4.
i Pſal. 50. c. ſacrificium, de pœnit. diſt.1.
k Ita & Flor. Conc. in decretis Eugenij.
l Ephe.4.g
m 1.Cor.3.
n Apoc.2. c. quia ſãctitas, 50. diſt. & c. miror, de pœn. di.1.

cideris: age pœnitentiam, & prima opera fac. Et iterum: *a* Quæ secundùm Deum tristitia est, *b* pœnitentiam agite, & facite fructus dignos pœnitentiæ.

a 2.Cor. 17. *b* Marc. 3. & 5. Luc.3.

REMISSIONES.

α Vide Sayr. de Sacram. in genere, lib. 2. c. 2. q. 8. art. 3. v. Quo supposito.
β *Sed pro pœna temporali, &c.*] Vide Fr. Emman. in explic. Bullæ Cruciatæ, fundam. 1. fol. 1. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 4. num. 23.

CAPVT XV.

Quolibet mortali peccato amitti gratiam, sed non fidem.

ADuersus etiam hominum quorumdam callida ingenia, qui *c* per dulces sermones & benedictiones seducunt corda innocentium, asserendum est, non modò infidelitate per quam & ipsa fides amittitur, sed etiam quocumque alio mortali peccato, quamuis non amittatur fides, acceptam iustificationis gratiam amitti, diuinæ legis doctrinam defendendo: *d* quæ à regno Dei non solùm infideles excludit, sed *e* & fideles quoque fornicarios, adulteros, molles, masculorum concubitores, fures, auaros, ebriosos, maledicos, rapaces, ceterosque omnes, qui lethalia committunt peccata; à quibus cum diuinæ gratiæ adiumento abstinere possunt, & pro quibus à Christi gratia separantur.

c Infr. Can.27. Rom. 16.
d 1.Tim.1
e 1.Cor.6.

CAPVT XVI.

De fructu iustificationis, hoc est, de merito bonorum operum, deque ipsius meriti ratione.

α * HAc igitur ratione iustificatis hominibus, siue acceptam gratiam perpetuò conseruauerint, siue amissam recuperauerint, proponenda sunt Apostoli verba: *f* Abundate in omni opere bono, scientes quòd labor vester non est inanis in Domino; *g* non enim iniustus est Deus, vt obliuiscatur operis vestri, & dilectionis, quam ostendistis in nomine ipsius. Et, Nolite *h* amittere confidentiam vestram, quę magnam habet remunerationem. Atque ideò bene operantibus vsque in finem *, & in Deo sperantibus proponenda est vita æterna, & tamquam gratia filiis per Christum Iesum misericorditer promissa, & tamquam merces ex ipsius Dei promissione bonis ipsorum operibus & meritis fideliter reddenda. Hæc est enim illa corona *i* iustitiæ, quam post suum certamen & cursum repositam sibi esse aiebat Apostolus, à iusto iudice sibi reddendam: non solùm autem sibi, sed & omnibus

f 1.Cor. 15.
g Hebr. 6. c. non est tam iniustus, de pœnit. dist.2.
h Heb.10. in fin. infrà c.26.
i 1. Tim.5

bus qui diligunt aduentum eius. Cum enim ille ipſe Chriſtus Ieſus tamquam caput in membra, & tamquam vitis in palmites, in ipſos iuſtificatos iugiter virtutem influat; quæ virtus bona eorum opera ſemper antecedit, & comitatur, & ſubſequitur, & ſine qua nullo pacto Deo grata, & meritoria eſſe poſſent; nihil ipſis iuſtificatis ampliùs deeſſe credendum eſt, quo minùs plenè illis quidem operibus, quæ in Deo ſunt facta, diuinæ legi pro huius vitæ ſtatu ſatisfeciſſe, & vitam æternam ſuo etiam tempore, ſi tamen in gratia deceſſerint, conſequendam, verè promeruiſſe cenſeantur; cùm Chriſtus

a Ioan. 4. Saluator noſter dicat: *a* Si quis biberit ex aqua quam ego dabo ei, non ſitiet in æternum, ſed fiet in eo fons aquæ ſalientis in vitam æternam. Ita neque propria noſtra iuſtitia, tamquam ex nobis propria ſtatuitur: neque ignoratur aut repudiatur iuſtitia Dei. Quæ enim iuſtitia noſtra dicitur, quia per eam nobis inhærentem iuſtificamur; illa eadem Dei eſt, quia à Deo nobis infunditur per Chriſti meritum. Neque verò illud omittendum eſt, quòd licet bonis operibus in Sacris litteris vſque adeò tribuatur, vt etiam *b* qui vni ex minimis ſuis potum aquæ frigidæ dederit, promittat Chriſtus eum non eſſe ſua mercede cariturum: & Apoſtolus *c* teſtetur, id quod in præſenti eſt momentaneum, & leue tribulationis noſtræ, ſupra modum in ſublimitate æternum gloriæ pondus operari in nobis: abſit tamen, vt Chriſtianus homo in ſe ipſo vel confidat, *d* vel glorietur, & non in Domino: cuius tanta eſt erga omnes homines bonitas, vt *e* eorum velit eſſe merita, quæ ſunt ipſius dona. *f* Et quia in multis offendimus omnes; vnuſquiſque ſicut miſericordiam & bonitatem, ita ſeueritatem & iudicium ante oculos habere debet, neque ſe ipſum aliquis, *g* etiam ſi nihil ſibi conſcius fuerit, iudicare: quoniam omnis hominum vita non humano iudicio examinanda & iudicanda eſt, ſed Dei: *h* qui illuminabit abſcondita tenebrarum, & manifeſtabit conſilia cordium: & tunc laus erit vnicuique à Deo, qui, vt ſcriptum eſt, *i* reddet vnicuique ſecundùm opera ſua.

b Matt. 10 in fin & Matt. 9. circa fin. *c* 2. Cor. 4. d. *d* 1. Cor. 2. in fin. 2. Cor. 10. in fin. Gal. 6. Hier. 9. *e* Ex Epiſt. Cœleſt. 1. c. 12. *f* Iac. 3. *g* 1. Cor. 4. *h* Ibid. *i* Matt. 16. Rom. 2.

Poſt hanc Catholicam de iuſtificatione doctrinam, quam niſi quiſque fideliter firmiterque receperit, iuſtificari non poterit; placuit ſanctæ Synodo hos Canones ſubiungere, vt omnes ſciant, non ſolùm quid tenere & ſequi, ſed etiam quid vitare & fugere debeant.

REMISSIONES.

α Vide P.Vasq.in 3.p.D.Thom.tom.2.q.152.n.20.P.Ægid.de Sacram.& censuris,tom.2.disp.2.dub.20.n.160.cum seqq.& disp.4.n.14.

* *Bene operantibus vsque in finem.*] Vide Menoch.in cons.82.n.5.

DE IVSTIFICATIONE.

CANON I.

α Si quis dixerit, *a* hominem suis operibus,quæ vel per humanæ naturæ,vel per legis doctrinam fiant,absque diuina per Iesum Christum gratia posse iustificari coram Deo; anathema sit.

a Supr. c.1. & 2. Rom.3. 1.Cor.15.

REMISSIONES.

α Vide Sot.in 4.dist.14.quæst.2.art.5.n.3. Nau.in man.prælud.3.n. 10. cum seqq.

CANON II.

Si quis dixerit, ad hoc solùm diuinam gratiam per Christũ Iesum dari, vt facilius homo *b* iustè viuere,ac vitam æternam promereri possit; quasi per liberum arbitrium sine gratia vtrumque,sed ægrè tamen & difficulter possit;anathema sit.

b Conc. Mileuit. c.5. Concil. Afr. cap.80. & c.vlt. de cons. dist.5.

CANON III.

α Si quis dixerit,sine præueniente *c* Spiritus sancti inspiratione, atque eius adiutorio, hominem credere, sperare, diligere, aut pœnitere posse sicut oportet, vt ei iustificationis gratia conferatur; anathema sit.

c Concil. Arausi.2. c.6.sup. cap.5. Rom.5.

REMISSIONES.

α Vide Veg. de Iustific. q.9.& 11.Castr.aduersus hæreses, verbo gratia, Nau. in man. c.27.num.290. P.Ægid.de Sacram.& censur.tom.2.disp.2. dub.4. num.34.

CANON IV.

Si quis dixerit, liberum hominis arbitrium à Deo motum & excitatum nihil cooperari assentiendo Deo excitanti atque vocanti; quo ad obtinendam iustificationis gratiam se disponat ac præparet,neque posse dissentire, si velit,sed veluti inanime quoddam nihil omnino agere, mereque passiuè se habere; anathema sit.

CANON V.

* Si quis liberum hominis *d* arbitrium post Adæ peccatum amissum & extinctum esse dixerit, aut rem esse de solo titulo, imò titulum sine re, figmentum denique à satana inuectum in Ecclesiam; anathema sit.

d Vide Aug. l.1. contra 2. Epist. Pelag.c.2.

REMISSIONES.

* Vide Aug.lib.1.contra 2.epist.Pelag.c.2.

CANON VI.

a Vide Aug.l.2. contra 2.Epist. Pelag. & Prosp. Sent.14. ad c. Gallorum & resp.ad 10.obiect. Vincent. Ioan.1. Concil. Arausi.2. circa fin.

α * Si quis dixerit, a non esse in potestate hominis, vias suas malas facere, sed mala opera ita, vt bona, Deum operari, non permissiuè solùm, sed etiam propriè & per se, adeò vt sit proprium eius opus, non minus proditio Iudæ, quàm vocatio Pauli; anathema sit.

REMISSIONES.

α Vide Sot.in 4.dist.15.q.1.art.1.colum.3. * August.lib.2.contra 2.epist. Pelag.c.3.

CANON VII.

α Si quis dixerit, opera omnia, quæ ante iustificationem fiunt, quacumque ratione facta sint, verè esse peccata, vel odium Dei mereri, aut, quanto vehementiùs quis nititur in se disponere gratiã, tantò eum grauiùs peccare; anathema sit.

REMISSIONES.

α Vide Nauar.in comment. de Iubilæo, & indul.fol.73. P.Azori.Instit. moral.p.1.lib.8.cap.25.col.826.

CANON VIII.

b Psal. 17. Luc.12. & Marc.9.in fin.

α Si quis dixerit, b gehennæ metum, per quem ad misericordiam Dei de peccatis dolendo confugimus, vel à peccando abstinemus, peccatum esse, aut peccatores peiores facere; anathema sit.

REMISSIONES.

α Vide P.Azori.d.cap.25.col.826.

CANON IX.

c Sup.c.1. & 2.

α Si quis dixerit, c sola fide impium iustificari, ita vt intelligat nihil aliud requiri, quod ad iustificationis gratiam consequendam cooperetur, & nulla ex parte necesse esse eum suæ voluntatis motu præparari atque disponi; anathema sit.

REMISSIONES.

α Vide P.Gabr.Vasquez in D.Thom.3.tom.2.disp.134.n.36.

CANON X.

d Sup.c.7. Gal.2.& 5.Ephes.1. & 4.

Si quis dixerit, homines d sine Christi iustitia, per quam nobis meruit, iustificari, aut per eam ipsam formaliter iustos esse; anathema sit.

CANON XI.

α Si quis dixerit, homines iustificari vel sola imputatione iustitiæ Christi, vel sola peccatorum remissione, exclusa gra-

tia & charitate, quæ in cordibus *a* eorum per Spiritum sanctum diffundatur, atque illis inhæreat; aut etiam gratiam, qua iustificamur, esse tantùm fauorem Dei; anathema sit. *a* Rom. 5.

REMISSIONES.

α Vide Sot. in 4. dist. 14. q. 2. art. 3. col. 3. Nauar. in man. prælud. 5. nu. 7. Sayr. de Sacram. in genere. lib. 2. c. 2. quæst. 9. art. 3. vers. Quoad.

CANON XII.

Si quis dixerit, *b* fidem iustificantem nihil aliud esse quàm fiduciam diuinæ misericordiæ, peccata remittentis propter Christum, vel eam fiduciam solam esse, qua iustificamur; anathema sit. *b* Sup. c. 9.

CANON XIII.

α Si quis dixerit, omni homini ad remissionem peccatorum assequendam necessarium esse, vt credat certò, & absque vlla hæsitatione propriæ infirmitatis & indispositionis, peccata sibi esse remissa; anathema sit.

REMISSIONES.

α Vide Nauar. in tract. de oration. cap. 22. num. 41.

CANON XIV.

* Si quis dixerit, *c* hominem à peccatis absolui ac iustificari ex eo, quòd se absolui ac iustificari certò credat; aut neminem verè esse iustificatum, nisi qui credat se esse iustificatum, & hac sola fide absolutionem & iustificationem perfici; anathema sit. *c* Sup. c. 9.

REMISSIONES.

* Vide Castr. aduersus hæres. lib. 7. verb. Gratia. hæresi 3. Menoch. conf. 82. ex num. 58.

CANON XV.

* Si quis dixerit, *d* hominem renatum, & iustificatum teneri ex fide ad credendum, se certò esse in numero prædestinatorum α; anathema sit. *d* Aug. c. 3. lib. de corrept. & gratia supr. c. 12.

REMISSIONES.

* Vide Castr. supr. lib. 12. v. prædestinatio. Menoch. d. conf. 82. ex nu. 57. August. c. 13. lib. de corrept. & gratia sup. c. 12.

α *Prædestinatorum.*] Vide Nauarr. in cap. nouit. de Iudic. notab. 2. n. 5.

CANON XVI.

Si quis *e* magnum illud vsque in finem perseuerantiæ donum se certò habiturum, absoluta & infallibili certitudine dixerit, nisi hoc α ex speciali * reuelatione didicerit; anathema sit. *e* Aug. lib. de bono perseu. c. 13. suprà c. 12. & 13. Galat. 3. Ezec. 18.

REMISSIONES.

α *Ex speciali.*] Vide Nauar. in man. c. 1. n. 30. & c. 11. n. 7. & in tract. de orat. Miscel. 39. n. 150. ad finem.* Vide August. lib. de bono perseuer. c. 13. sup. c. 12. & 13. & in d. c. nouit. notab. 2. n. 5.

CANON XVII.

Si quis iustificationis gratiam non nisi prædestinatis ad vitam contingere dixerit; reliquos verò omnes, qui vocantur, vocari quidem, sed gratiam non accipere, vtpote *a* diuina potestate prædestinatos ad malum; anathema sit.

a Conc. Arausi. 2. c. 25.

CANON XVIII.

α Si quis dixerit, *b* Dei præcepta homini etiam iustificato, & sub gratia constituto, esse ad obseruandum impossibilia; anathema sit.

b Sub c. 11. 1. Ioa. 5.

REMISSIONES.

α Vide Castr. aduersus hæreses, verbo præceptum, Nauar. in man. cap. 111. ad finem, P. Ægid. de Sacram. & censur. to. 2. disp. 2. dub. 19. n. 154.

CANON XIX.

Si quis dixerit, nihil præceptum esse in Euangelio præter fidem, cetera esse indifferentia, neque præcepta, neque prohibita, sed libera; aut decem præcepta nihil pertinere ad Christianos; anathema sit.

CANON XX.

α Si quis hominem iustificatum, & *c* quantumlibet perfectum dixerit non teneri ad obseruantiam mandatorum Dei & Ecclesiæ, sed tantum ad credendum; quasi verò Euangelium sit nuda & absoluta promissio vitæ æternæ, sine conditione obseruationis mandatorum; anathema sit.

c Similiter error erat Begardorũ à Cócilio Viennensi damnatorum sup. c. 11.

REMISSIONES.

α Vide Sayr. in claui regia lib. 3. cap. 4. P. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 4. cap. 34. col. 352. P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnit. lib. 13. c. 17. n. 167.

CANON XXI.

Si quis dixerit, Christum Iesum à Deo hominibus datum fuisse vt redemptorem cui fidant, non etiam vt legislatorem cui obediant; anathema sit.

CANON XXII.

α Si quis dixerit, *d* iustificatum vel sine speciali auxilio Dei in accepta iustitia perseuerare posse, vel cum eo non posse; anathema sit.

d Sup. 15.

REMISSIONES.

α Vide P. Ægid. de Sacrament. & censuris tom. 1. q. 62. art. 2. num. 105. & q. 73. num. 47. & 50.

CA-

CANON XXIII.

α Si quis hominem ſemel iuſtificatum dixerit *a* ampliùs peccare non poſſe, neque gratiam amittere, atque ideò eum, qui labitur & peccat, numquam verè fuiſſe iuſtificatum, aut contra, poſſe in tota vita peccata omnia, etiam venialia, vitare, niſi ex ſpeciali Dei priuilegio, quemadmodum de beata Virgine tenet Eccleſia; anathema ſit. *a* Supr. c.14.

REMISSIONES.

α Vide D.Thom.p.3.q.84.art.16.& in 4. diſt.4. q.1. Sayr. in claui regia, lib.6.cap.3.num.9.

CANON XXIV.

Si quis dixerit, *b* iuſtitiam acceptam non conſeruari, neque etiam augeri coram Deo per bona opera; ſed opera ipſa fructus ſolummodò & ſigna eſſe iuſtificationis adeptæ, non autem ipſius augendæ cauſam; anathema ſit. *b* Sup.c.10

CANON XXV.

α Si quis in quolibet bono opere iuſtum *c* ſaltem venialiter peccare dixerit, aut, quod intolerabilius eſt, mortaliter, atque ideò pœnas æternas mereri; tantumque ob id non damnari, quia Deus ea opera non imputet ad damnationem; anathema ſit. *c* Sup. c. 11. in fin.

REMISSIONES.

α Vide Nauar. in cap.14. quæſt.1. num.20.

CANON XXVI.

Si quis dixerit, *d* iuſtos non debere pro bonis operibus, quæ in Deo fuerint facta, expectare & ſperare æternam retributionem à Deo per eius miſericordiam, & Ieſu Chriſti meritum, ſi benè agendo, & diuina mandata cuſtodiendo vſque *e* in finem perſeuerauerint; anathema ſit. *d* Sup.c.16 *e* Matt. 24

CANON XXVII.

α Si quis dixerit, *f* nullum eſſe mortale peccatum niſi infidelitatis, aut nullo alio, quantumuis graui, & enormi, præterquam infidelitatis peccato ſemel acceptam gratiam amitti; anathema ſit. *f* 1.Cor. 6. ſup.c.15.

REMISSIONES.

α Vide P.Gabr.Vaſquez in 3.p.D.Thom.tom.2.diſp.156.n.67.in fine.

CANON XXVIII.

α Si quis dixerit, amiſſa per peccatum gratia, ſimul & fidem ſemper amitti; aut fidem, quæ remanet, non eſſe veram fidem, licet non ſit viua; aut eum, qui fidem ſine charitate habet, non eſſe Chriſtianum; anathema ſit.

REMISSIONES.

α Vide Couar. in cap.alma.p.1.in initio.

CANON XXIX.

a Sup. c.14.

Si quis dixerit, a eum, qui post Baptismum lapsus est, non posse per Dei gratiam resurgere; aut posse quidem, sed sola fide amissam iustitiam recuperare sine sacramento Pœnitentiæ, prout sancta Romana & vniuersalis Ecclesia, à Christo Domino & eius Apostolis edocta, hucusque professa est, seruauit, & docuit; anathema sit.

CANON XXX.

b Sess.14. cap.8. c Inf. Sess. 25. in princ.

α Si quis post acceptam iustificationis gratiam cuilibet peccatori pœnitenti ita culpam remitti, & reatum æternæ pœnæ deleri dixerit, b vt nullus remaneat reatus pœnæ temporalis exoluendæ vel in hoc sæculo, vel in futuro in c purgatorio, antequam ad regna cælorũ aditus patere possit; anathema sit.

REMISSIONES.

α Vide Repertor Inquisit verbo culpa cum addit P. Ægid. de Sacram. & censur. tom.2. disp.11.n.1.& n.36.

CANON XXXI.

d Sup. c. 11. in fin.

α Si quis dixerit, iustificatum peccare, d dum intuitu æternæ mercedis benè operatur; anathema sit.

REMISSIONES.

α Vide Nau.in Man.c.17.n.209.Ludou.Beiam responsor.casuum conscient.p.2.c.24.fol.234.P.Sanch.in præcepta Decalogi,lib.2.c35.n.3.

CANON XXXII.

α Si quis dixerit, hominis iustificati bona opera ita esse dona Dei, vt non sint etiam bona ipsius iustificati merita; aut, ipsum iustificatum bonis operibus, quæ ab eo per Dei gratiam, & Iesu Christi meritum, cuius viuum membrum est, fiunt, non verè mereri augmentum gratiæ, vitam æternam, & ipsius vitæ æternæ, si tamen in gratia decesserit, consecutionem, atque etiam gloriæ augmentum; anathema sit.

REMISSIONES.

α Vide Sayr. de Sacram. in genere lib.2.c.2.q.9.a.3.

CANON XXXIII.

Si quis dixerit, per hanc doctrinam Catholicam de iustificatione, à Sancta Synodo hoc præsenti decreto expressam, aliqua

aliqua ex parte gloriæ Dei vel meritis Iesu Christi Domini nostri derogari, & non potiùs veritatem fidei nostræ, Dei denique ac Christi Iesu gloriam illustrari; anathema sit.

Decretum de Reformatione.

CAPVT I.

Prælati non residentes minimè possunt suum ministerium implere: renouantur canones aliquando promulgati contra non residentes: modusq; datur contra Episcopos absentes à propria diœcesi per sex menses continuos.

a * EAdem sacrosancta Synodus, eisdem præsidentibus Apostolicæ Sedis Legatis, ad restituendam collapsam admodum Ecclesiasticam disciplinam, deprauatosque in Clero & populo Christiano mores emendandos se accingere volens, ab iis, qui maioribus ecclesiis præsunt, initium censuit esse sumendum; integritas enim præsidentium, salus est subditorum. Confidens itaque per Domini ac Dei nostri misericordiam, prouidamque ipsius Dei in terris Vicarij solertiam, omnino futurum, vt ad ecclesiarum regimen, onus quippe Angelicis humeris formidandum, qui maximè digni fuerint, quorumque prior vita, ac omnis ætas, à puerilibus exordiis vsque ad perfectiores annos per disciplinæ stipendia Ecclesiasticæ laudabiliter acta, testimonium præbeat, secundùm venerabiles beatorum a Patrum sanctiones assumantur: omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, & Cathedralibus Ecclesiis quibuscumque, quouis nomine ac titulo præfectos monet, ac monitos esse vult, vt b attendentes sibi, & vniuerso gregi, in quo Spiritus sanctus posuit eos regere Ecclesiam Dei, quam acquisiuit sanguine suo, vigilent, sicut Apostolus præcipit, c in omnibus laborent, & ministerium suum impleant. Implere autem illud se nequaquam posse sciant, si greges sibi commissos mercenariorum more deserant, atque ouium suarum, quorum d sanguis de eorum est manibus a supremo iudice requirendus, custodiæ minimè incumbant: cùm certissimum sit, e non admitti pastoris excusationem, si lupus oues comedit, & pastor nescit. Ac nihilominus, quia nonnulli, quod vehementer dolendum est, hoc tempore reperiuntur, qui propriæ etiam salutis immemores, terrenaque cælestibus, ac diuinis humana præferentes, in diuersis curiis vagantur, aut in negotiorum temporalium

a In sacerdot. & c. Episc. 61. dist. c. fin. 59. d. & inf. Sess. 14. de ref. c. 1.
b Act. 20.
c 2. 11. 4. Ioa. 10. c. sit rector. 43. dist. c. aduersus, 1. q. 1. c. nisi. de renunc.
d Ezech. 33. & 34. Act. 20.
e c. Eph. 43 dist. c. 1. 13. q. 1. & inf. Sess. 14. c. 1. in fin. de reform.

lium sollicitudine, ouili derelicto, atque ouium sibi commissarum cura neglecta, se detinent occupatos: placuit Sacrosanctæ *a* Synodo, *β* antiquos canones, qui temporum atque hominum *b* iniuria penè in desuetudinem abierunt, aduersus non residentes promulgatos innouare; quemadmodum virtute præsentis decreti innouat; ac vlterius, pro firmiori eorumdem residentia, & reformandis in Ecclesia moribus, in hunc, qui sequitur, modum statuere atque sancire. *γ* Si quis à Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, seu Cathedrali Ecclesia sibi quocumque titulo, causa, nomine, seu iure commissa, quacumque ille dignitate, gradu, & præeminentia præfulgeat, ligitimo impedimento, seu iustis *c* & rationalibus *d* causis cessantibus †, sex mensibus continuis * extra suam diœcesim morando abfuerit: *δ* quartæ partis fructuum vnius anni, fabricæ Ecclesiæ, pauperibus loci per superiorem Ecclesiasticum applicandorum, pœnam ipso iure incurrat. *e* Quod si per alios sex menses in huiusmodi absentia perseuerauerit; aliam quartam partem fructuum similiter applicandam eo ipso amittat. Crescente verò contumacia, vt seueriori sacrorum canonum censuræ subiiciatur, Metropolitanus suffraganeos Episcopos absentes, Metropolitanum verò absentem suffraganeus Episcopus antiquior residens, pœna interdicti ingressus Ecclesiæ eo ipso incurrenda infra tres menses per litteras, seu nuntium Romano Pontifici denuntiare teneatur: qui in ipsos absentes, prout cuiusque maior aut minor contumacia exegerit, suæ supremæ Sedis auctoritate animaduertere, & Ecclesiis ipsis *f* ε de Pastoribus vtilioribus prouidere poterit, sicut in Domino nouerit salubriter expedire.

a c. peruenit, cum multis seq. 7. q. 1. de cler. non resid. per tot. & c. cum ex eo, de elect. in 6.
b al *incuria*.
c Vide Sess. 23. c. 1. de refor. vbi causæ subindicantur.
d c. ex tuæ, de cler. non resid. c. quoniam, §. porro, vt lit. non cont.
e Inf. sess. 23. de refor. c. 1. & 2.
f c. ex par. de cler. non resid.

REMISSIONES.

α Vide P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 30. tract. 3. n. 58.

* Vide etiam Iacobat. de Concil. li. 5. n. 6. Couar. lib. 3. variar. c. 13. nu. 9. Cened. collect. 30. ad sextum. num. 3. 2. vbi latè Bobadill. to. 1. suæ Politicæ lib. 2. c. 9. Camil. Borrell. cons. 2. n. 16.

β *Antiquos canones.*] Videlicet cap. peruenit. cum multis seq. 7. q. 1. cap. cum ex eo, de elect. lib. 6.

γ *Si quis à Patriarchali, &c.*] Vide P. Azor. Institut. Moral. part. 2. li. 7. c. 6. col. 825. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 41. n. 9.

† *Iustis & rationabilibus causis cessantibus.*] Quæ autem sint huiusmodi causæ, habes infr. sess. 23. c. 1. & 2. de reform. & in c. ex tuæ, de cler. non resid. & in cap. quoniam §. porrò, vt lite non contestata.

* *Sex mensibus continuis.*] Vide Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. can. c. 51. & Trinisan. decis. 42. lib. 2.

δ *Quartæ partis fructuum vnius anni, &c.*] Vide Fr. Emman. in addit. ad bullam Cruciatæ, part. 2. fol. mihi 215. verso.

6 *De Pastoribus vtilioribus.*] Concordat text. in c. ex tuæ. de clericis non residentib. c. quoniam, §. porro, vt lite non contestat.

CAPVT II.

Nulli obtinenti beneficium quod requirit residentiam licet non residere, nisi ob rationabilem causam ab Episcopo approbandam: deputandi nihilominus Vicarij ob curam animarum, &c.

1 α EPiscopis inferiores, quæuis beneficia Ecclesiastica 2 personalem residentiam de iure siue consuetudine exigentia, 3 in titulum siue commendam obtinentes, ab eorum Ordinariis, quemadmodum eis pro bono Ecclesiarum regimine, & diuini cultus augmento, 4 locorum * & personarum qualitate pensata, 5 expediens videbitur, opportunis iuris remediis 6 residere cogantur †: β nullique priuilegia, seu indulta perpetua de non residendo, aut de fructibus in absentia percipiendis, *a* suffragentur. Indulgentiis verò & dispensationibus temporalibus, ex veris & 7 γ rationabilibus causis tantùm concessis, & coram Ordinario legitimè probandis, in suo robore mansuris: quibus casibus nihilominus officium sit Episcoporum, tamquam in hac parte à Sede *b* Apostolica delegatorum, prouidere, vt per deputationem idoneorum vicariorum, & congruæ portionis fructuum assignationem, cura animarum nullatenus negligatur: nemini quoad hoc, priuilegio seu exemptione quacumque suffragante.

a c. fin. de res. in 6.

b c. cum ex eo, de elect. in 6. c. benefic. de reg. eod. li. & inf. Sess. 7. c. 3. & 7. de res.

DECLARATIONES.

De residentia Episcoporum amplè agitur Sess. 23. cap. 1. de Reform.

1 *Episcopis inferiores.*] De residentia Parochorum vide similiter vt suprà: nam circa residentiam attenditur ordinariè dispositio dict. cap. 1. Sess. 25. de reform.

2 *Personalem residentiam.*] Obtinens beneficium, licet adsit titulus alicuius Sancti; dummodo sit simplex, non tenetur in eo residere, nec eum ad residentiam potest cogere Episcopus.

Congregatio Concilij censuit rectores habentes Parochianos intra & extra ciuitaté, licet hi qui extra sunt plures & magni numeri sint, qui per Vicarios amouibiles regebantur, oportere residere in loco, in quo sita est Ecclesia Parochialis, & ideo si ea intra mœnia ciuitatis sit, ibi ipsos residere oportere. Quod si Parochiani, qui extra ciuitatem habitant ob locorum distantiam vel difficultatem patiuntur incommoda in percipiendis sacris & diuinis officiis audiendis, succurrendum illis esse remedio c. ad audientiam, de Eccles. ædif. & decret. Concilij Session. vigesima prima, cap. 4. Quod si essent duæ Ecclesiæ intus & extra, & vna tantùm parochia, rectorem debere residere in Ecclesia quæ est intra ciuitatem.

3 *In titulum siue commendam, &c.*] Quando abbatia cura & conuentu caret, non est Abbas cogendus residere. *Vide sess. 23. c. 1. de Ref. §. & aliis.*

4 *Locorum & personarum qualitate pensata.*] Nulli tamen est adiiciendum onus extra fundationem beneficij aut consuetudinem.

5 *Expediens videbitur.*]Per hoc non datur facultas Ordinariis dispensandi à residentia ex quauis ratione.

6 *Residere cogantur, &c.*] Prouisus ab inferiori collatore de beneficio personalem residentiam requirente, compellendus est per Ordinarium ad residendum.

Habens Archidiaconatum Palentin. in eo tamquam in digniori loco residere debet, & ibi residens potest percipere omnes fructus Thesaurariæ Legionen. præterquam distributiones quotidianas, in quas si Thesaurariæ ipsius ex decreto Concilij Sess.21.c.3.esset conuersa tertia pars, illam percipere non potest, nisi ibi resideret atque inseruiret.

Episcopus obtinens beneficia simplicia, non potest cogi ad aliquod personale seruitium suis beneficiis impendendum; cum ex antiquissima totius Ecclesiæ consuetudine non teneantur, nisi ad officium recitandũ.

Episcopus non potest cogere obtinentem Capellaniam, vt ipsemet celebret, licet in eius fundatione disponatur, quòd Rectores celebrent Missam: rectè enim per substitutum satisfit.

7 *Rationabilibus causis.*] Canonic. Capuanus fuit per annum excusatus à residentia ex Congregationis declaratione, dummodo eo tempore in loco viciniori habitaret, & quod inimicitiæ essent sine eius culpa ortæ.

Alius Canonicus Aretinus, qui fideiusserat de recedendo ab vrbe, fuit à residentia fideiussione durante similiter excusatus, & inhibitum Ordinario, ne contra eum procederet.

REMISSIONES.

α Vide Mandos. de signatura gratiæ, tit. de dispens. de non resid. fol. 46. Horat. Lut. de priuil. scholast. priu. 98. Matth. Soar. in pract. & ord. visitandi c.3.n.5.

* *Et personarum qualitate pensata.*] Vide tradita per Sim. de Prætis in cons. 68. ex n.8. cent.3.

† *Residere cogantur.*] Vide plures relatos à Petro Cened. collect. 30. ad sextum, ex n.2. Bern. Diaz in prax. can. c.47. & ibi Salzed. & in c.52. lit. C. Pedroch in summa tit. *de los clerigos*. fol mihi 112. Hoied. de benef. 1. p. c.17. num. 21. Carran. lib. de residentia. ex c.3. & infrà referendos circa c.1. & 2. de reform. sess. 23.

β *Nulliq; priuilegia, seu indulta perpetua, &c.*] Vide P. Paul. Comitol. respons. moral. lib.1. q.60. num.6. Cened. pract. & ca non. quæst. lib.1. q.1. num.32. vbi resoluit per clausulam illam generalem nec fuisse derogatam Eugenianam constitutionem.

γ *Rationabilibus cunctis.*] Quatuor causas legitimæ absentiæ nominat Concil. Trid. infr. sess. 231. c.1. Vide P. Paul. Comit. d. q. 60. n.5. P. Valer. Reginald. in prax. for. pœnit. lib. 30. lit. 3. num. 54.

DECLARATIO.

Quod gratiæ de non residendo, & percipiendo fructus ratione studij, non valeant sine consensu Ordinarij.

SAnctissimus in Christo Pater, & Dominus noster, Dominus Pius, diuina prouidentia Papa IV. ad cujus aures nuper

per peruenit, nonnullos curata, vel alios ſacros Ordines, aut perſonalem reſidentiam requirentia beneficia obtinentes, ſub prætextu quod litteris operam dare cupiebant, poſt confirmationem Concilij Tridentini, per ſanctitatem ſuam factam, & publicatam ſecum, vt litterarum ſtudio in loco vbi illud vigeat generale, actu inſiſtendo ratione beneficiorum per eos obtentorum huiuſmodi vſque ad quinquennium, vel aliud tempus tunc expreſſum, dummodo intra primum illius annum ſubdiaconi fierent, ad reliquos ordines promoueri teneantur, & tam iidem interim quàm alij, etiam ad eoſdem ordines, vel eorum aliquem ſeu aliquos promoti, quod ſimiliter ſtudentes beneficiis per eos obtentis per Vicarios idoneos per locorum Ordinarios, etiam congrua fructuum beneficiorum huiuſmodi portione illis aſſignata, vel aliàs deputandos in diuinis deſeruiẽdo animarum curam illis imminentem exercendo, & alia incumbentia onera ſupportando, vſque ad ſimile tempus perſonaliter in eiſdem beneficiis reſidere non tenerentur, & nihilominus interea omnes eorumdem beneficiorum fructus percipere poſſent, per ordinariam Sanctitatis ſuæ Signaturam, ſeu Pœnitentiariæ ſuæ officium diſpenſari, ſibique pariter indulgeri obtinuerunt, nullum in his vel fraudi, vel circumuentioni locum, præſertim quoad abſentes à Romana Curia, de quorum qualitatibus facilis notitia haberi non poteſt, quantum humana ratione prouideri poteſt, relinquere volens, & Concilij etiam Tridentini decretis inhærendo, huiuſmodi diſpenſationes & indulta hactenus conceſſa, ac tam ipſius Pœnitentiariæ, quàm Apoſtolicas, & alias deſuper confectas, & conficiendas litteras proceſſuſque habitos, & habendos per eaſdem dictis abſentibus nullatenus ſuffragari, niſi ſingulorum Ordinariorum locorum, in quibus ſingula beneficia huiuſmodi conſiſtunt, conſenſus gratis præſtandus ad id accedat, Apoſtolica auctoritate declarauit, decernens irritum, &c.

Placet, publicetur & deſcribatur. I.

LECTA & publicata fuit ſuperſcripta Regula Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno incarnationis Dominicæ Milleſimo Quingẽteſimo Sexageſimoquarto, die vero Veneris, Vigeſimaquarta menſis Nouem. Pontificatus præfati S.D.N. Papæ Anno quinto.

A Lomellinus Cuſtos.

BVLLA S. D. N. D. PII, DIVINA *Prouidentia Papæ IV.*

Super reſidentia Prælatorum, Parochialium, & aliorum curam animarum habentium, & reſidere debentium.

Pius Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

IN ſuprema militantis Eccleſiæ ſpecula meritis licet inſufficientibus, diuina diſpoſitione conſtituti, cunctos non ſolum vigilantiæ noſtræ commiſſos Dominicos greges, ſed etiam ſingulorum Paſtorum ſuorum actus intenſa noſtræ mentis acie colluſtrantes ſtudium efficax, operamque ſedulam ad hoc omnino ſtatuimus adhibere, vt quemadmodum operoſum ſacri Concilij Trident. progreſſum, felicemque exitum, Domino cooperante, præſtitimus, ita ſanctiſsima illius decreta, ipſorum præſertim, qui in Apoſtolicæ ſollicitudinis partem vocati ſunt, Paſtorum officium concernentia non tepide, neque diſsimulanter, exequamur. Sane licet in Concilio præfato ſaluberrima fuerit ordinatione decretum, quod omnes & ſinguli venerabiles fratres noſtri, Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, & Epiſcopi, & alij beneficiati, apud Eccleſias ſponſas ſuas reſidere teneantur, nonnulli tamen, quod non ſine animi noſtri mœrore referimus, adeo ſui gregumque quos olim deperditos Saluator noſter proprio ſanguine redimere dignatus eſt, ſibi creditorum obliti ſunt: vt etiam nunc in Alma Vrbe, vel alibi commorantes, & ſacroſancta ſpiritualis, matrimonij inter eos ſuaſque eccleſias ſolemniter contracti, iura confundentes, ſponſas ſuas in longa quaſi viduitate relictas, ad prædictas eccleſias quomodocumque ſibi conceſſas inuiſere, & apud illas, vt probos & prouidos patresfamilias decet, reſidere non curant, in perditionem animarum ſuarum, & ſubditorum ſuorum, ac pernicioſum exemplum, & ſcandalum plurimorum: Nos hác illorum contumaciam alicuius, etiam temporalis pœnæ metu frangendam ſeu conuincendam eſſe cenſentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnibus & ſingulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis & Epiſcopis præfatis, ac aliis quibuſcumque, etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, vel præeminentia præfulgentibus, prædictas eccleſias in commendam, vel adminiſtrationem, aut alio quouis nomine obtinentibus, & aliis

aliis quibuscumque beneficiatis curam animarum habentibus, qui iuxta decreti super residentia in Concilio prædicto promulgati tenorem, personalem in suis Ecclesiis residentiam facere tenentur, in virtute sanctæ obedientiæ & vltra pœnas in dicto decreto Concilij contentas, etiam sub priuationis eorum à regimine, & administratione ecclesiarum suarum, ac aliis nostro, & pro tempore existentis, Romani Pontificis successoris nostri, arbitrio imponendis pœnis, districte præcipiendo per Apostolica scripta mandamus, quatenus omni mora cessante in eisdem suis ecclesiis iuxta formam, & tenorem dicti Concilij personaliter resideant. Et nihilominus, si quos mandato nostro huiusmodi, quod absit, non parere contigerit, ne etiam tales absentes melioris in hac parte conditionis, quam ceteri in suis ecclesiis residentes existant, hac nostra perpetuo valitura sanctione per præsentes statuimus & ordinamus, quod deinceps, omnia & singula mobilia, immobilia, etiam in Vrbe, vel eius districtu existentia & se mouentia, res & bona, iura & actiones cuiuscumque qualitatis, quantitatis, & valoris, ac vbicumque locorum consistant, ad Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos & alios quoscumque etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu & pręeminentia præfulgentes, ecclesias prædictas in titulum vel commendam siue administrationem, aut alio quouis nomine obtinentes, & alios quoscumque beneficiatos curam animarum habentes, qui extra prædictas Ecclesias & diœceses, etiam in Rom. Curia aut alibi degentes, & iuxta decretum & formam Concilij huiusmodi non residentes decesserint, pertinentia, & per illos suarum ecclesiarum, ac quorumcumque monasteriorum, prioratuum, præposituraram, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, sæcularium & regularium, quę illi quomodolibet obtinuerint, ac fructuum, reddituum, & prouentuum Ecclesiasticorum. Nec non pensionum annuarũ sibi super similibus fructibus, redditibus, & prouentibus reseruatarum, & assignatarũ occasione quæsita, etiam facultatem specialem de illis, aut eorum parte testandi, & alias liberè disponendi à nobis & quibusuis aliis Romanis Pontificibus, prædecessoribus, & successoribus nostris etiam cum clausulis, quod facultates huiusmodi reuocari nequeant, aliisque irritãtibus decretis obtinuerint, & in vim illarum litterarum desuper confectarũ de rebus & bonis huiusmodi iam disposuerint, tamquam spolia, ad Cameram Apostolicam legitimè pertineant. liceatq; dilectis filiis, moderno, & pro tem-

pore exiſtenti Cõmiſſario noſtro generali, & ſuis, dictæque Cameræ deputatis in euentum deceſſus huiuſmodi, ſolitum inuentarium ſuper rebus & bonis præfatis conficere, illaque prout de reliquis Clericorum ſpoliis fieri ſolet, ad dilecti filij noſtri, moderni, & pro tempore exiſtentis generalis Theſaurarij manus redigere, dictæque Cameræ applicare, cuiuſuis licentia deſuper minime requiſita. Ac facultates, & deſuper confectas litteras prædictas, etiam motu & ſcientia ſimilibus, etiam in recompẽſam laborum & obſequiorum etiam nobis, & Eccleſiæ Romanæ, dictæque Sedi impenſorum quomodolibet cõceſſas, & etiam iteratis vicibus approbatas, illarum omnium tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habẽtes, in euentũ obitus huiuſmodi, etiam ſi in Vrbe, aut eius diſtrictu, vel alibi extra ſuas Eccleſias, vt pręfertur, contigerit, ex nunc prout ex tunc & è contra, in dictæ cõtumaciæ pœnã eiuſdem poteſtatis plenitudine & tenore reuocamus, caſſamus & annullamus. Ac tã eas, quam earũ prætextu quomolibet, pro tempore cõdita factaque teſtamenta, codicillos, legata, donationes, & alias diſpoſitiones quaſlibet etiam ad pias cauſas, vel in remunerationem ſeruitiorum, nulla & inualida, nulliuſque roboris vel momenti fore, neque quidquam contra præſentium tenorem ſuffragari. Et ſic per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios quauis auctoritate fungentes, etiam ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales in quauis inſtantia, ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & definiri debere. Ac quidquid ſecus à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Per hoc autem noſtris & Romanorum Pontificum, prædeceſſorum noſtrorum, ordinationibus, reſeruationibus, & decretis, quoad Prælatorum, & aliorum beneficiatorum, etiam in ſuis Eccleſiis, aut diœceſibus reſidentium, & ibi decedentium, quæ quia ampliamus & extendimus ad habentes Eccleſias in Vrbis diſtrictu, ibique reſidentes ac decedẽtes ſpolia Cameræ Apoſtolicę applicata, hactenus emanatis, nullatenus præiudicare, neque quidquam in eis alterare intendimus, ſed ea in ſuo robore, vt antea, manere volumus, præterquam, quoad eos qui in ſuis Eccleſiis iuxta formam prædicti Concilij reſederint, & ſpecialem licentiam teſtandi habuerint, hanc enim tantum ſaluam eis eſſe volumus. Ita vt generalis licentia teſtandi, eis quamquam reſidentibus minimè ſuffragetur, ſed ſola ſpecia-

li, si quam habuerint tueri se possint. Ceterum, vt præceptum, mandatum, statutum, ordinatio, reuocatio, cassatio, decretum, & alia præmissa, præsentesque litteræ ad eorum quorum interest notitiam deducantur, nullusque possit aliquam illorum ignorantiam prætendere, vel excusationem allegare, sed illa perpetuo firma & illibata permaneant, volumus & mandamus, quod eædem præsentes in Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ nostræ valuis, ac Acie campi Floræ per aliquem ex Cursoribus nostris affixæ copia illarum ibi dimissa, ab ea die omnes perinde arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent. Non obstantibus præmissis, ac in fauorem curialium per fe. re. Sixtum IV. Leonem X. Iulium III. & quoscumque alios Rom. Pontif. prædecessores nostros, ac etiam per nos editis, & approbatis: nec non aliis litteris, constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ceterisque cōtrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostri præcepti, mandati, statuti, ordinationis, reuocationis, cassationis, annullationis, decreti, ampliationis, extensionis, & intentionis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, septimo Kalend. Decemb. Pontificatus nostri Anno quinto.

Cæ. Glorierius.

Visa de Curia M. de Enciso.

H. Cumyn.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, Indictione septima, die verò quarta mensis Decembris, Pont. Sanctissimi in Christo Patris & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ quarti, Anno quinto, retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ad valuas Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Cāpi Floræ dimissis in præfatis locis præsentium retroscriptarum litterarum copiis, affixis, vt est moris, per nos Iulium Parinum, & Bernardinum Andrentium, prælibati sanctissimi Domini nostri Papæ Cursores.

Antonius Clerici Magister Cursorum.

MOTVS PROPRIVS S. D. N. D. PII, Papæ IV.

Super executione Concilij & litterarum eiusdem Sanctiss. contra Archiepiscopos, Episcopos, Prælatos, & alias personas Ecclesiasticas, non residentes in eorum Ecclesiis.

PIVS PAPA IV.

MOtu proprio, &c. Cum tam per sacrosanctum œcumenicum Concilium Tridentinum, quam etiam per nostras litteras siue Bullas etiam desuper emanatas, & inter alias sub dat. Romæ, apud S. Petrũ, anno Incarnationis Dominicæ 1564. septimo Kal. Decem. Põtificatus nostri anno 5. mandatũ sit omnibus Episcopis, Archiepiscopis, & aliis, quibus animarum cura cõmissa est, oues suas agnoscere, pro eis sacrificium offerre, verbique diuini prædicatione, Sacramẽtorum administratione, ac bonorum omnium exemplo pascere, pauperum aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere, & signanter munera postoralia, & eis diligenter incumbere & assistere, aliaque facere, quæ in d. S. Concilio & in dictis nostris litteris siue Bullis continentur. Quæ omnia nequaquam ab eis præstari & adimpleri possunt, cum gregibus suis non inuigilant neque asistunt, sed mercenariorum more oues suas deserunt: & propterea debuissent, & deberent omnes & singuli Episcopi, Archiepiscopi, & alij in dignitatibus Ecclesiasticis constituti & præfecti, & quibus animarum cura existit, iuxta diuina præcepta, & prædicti œcumenici Concilij, ac prædictarum nostrum litterarum seu Bullarum vim, formã, continentiam & tenorem, ad eorum respectiuè Ecclesias, diœc. ac alia beneficia, in quibus personalis residentia requiritur, ad effectum in eis personalem residẽciam faciend. sese contulisse, ac omnia & singula in eisdem præceptis Concilio & litteris siue Bullis respectiuè contenta adimpleuisse & obseruasse. Attamẽ, sicut accepimus, multi & multi præfatorum & mandatorum contemptores, animarumq; suarum propriæ salutis immemores, & in dictis dignitatibus Ecclesiasticis quibus cura animarum imminet, ac Episcopalibus, & Archiepiscopalibus respectiuè constituti præmissa facere & adimplere hactenus minimè curarunt, sed distulerunt & differunt in graue animarum suarum, gregumque sibi cõmissorum periculum, & ouium suarum perniciosum exemplum & scandalum, sentẽtias, cẽsuras, & pœnas propterea sibi inflictas te-

me-

merè, & damnabiliter incurrendo. Quæ omnia cum non ſint cõniuentibus oculis aut impunè prætermittẽda, ſed grauiter, vt ceteris tranſeant in exemplum, cum iam per tot mẽſes inobedientes fuerint, cenſuras præfatas ſuſtinentes. Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, deque poteſtatis noſtræ plenitudine Dilecto filio noſtro Alexãdro Riario, Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, cui alias etiam, ſeu prædeceſſori ſuo viuæ vocis oraculo cõmiſimus, vt dictos Epiſcopos, Archiepiſcopos & alias perſonas animarum curam hab. non reſid. pœnas præfatas in dicto Concilio & litteris ſiue Bullis noſtris contentas, incurriſſe declararet, & ad illarum effectualem executionem, aliaque grauiora procederet, viuæ vocis oraculo cõmiſimus. Tamen quia nonnulla monitoria cõtra certos Epiſcopos & alias perſonas præfatas in vim commiſſionis noſtræ huiuſmodi ſibi factæ tũc decreuerat & relaxauerat, ne in poſterum de illius iuriſdictione dubitari contingat, denuò eidem Auditoratus exercen. auctoritate noſtra cõmittimus & mandamus, quatenus ſtatim tam cõtra Epiſcopos, Archiepiſcopos, & alios quoſcumque Prælatos, tam in Vrbe quàm alibi & vbique locorum exiſtentes, & in propriis diœc. non reſid. conſtito ſibi, quantũ ſufficere videbitur ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſola veritate inſpecta & manu regia, de inobedientia propria vſque ad ſententiam excluſiuè procedat, & deinde nobis referat, vt nos in Cõſiſtorio noſtro ſecreto de fratrum noſtrorum conſilio, vt moris eſt, ad ſententiam priuationis & depoſitionis Prælatorũ inobedientium huiuſmodi procedere valeamus, prout procedere intendimus: quo vero ad alios curam animarum habentes, vſque ad ſententiam incluſiuè procedat & exequatur iuxta formam & tenorem dicti Concilij & litterarum noſtrarum prædictarum cum eiſdem facultatibus, vt ſupra, ac alia faciat & exequatur, prout in dictis litteris ſiue Bullis continetur, cum poteſtate citandi, inhibendi, excõmunicandi, ſuſpendendi à diuinis, declarãdi, interdicendi, aggrauãdi, carcerandi, & brachium ſæculare decernendi, relaxandi & exequendi, aliaque faciendi neceſſaria quomodolibet & opportuna. Contrariis quibuſcumque non obſtantibus, & quod præſentis noſtri Motus proprij ſola ſignatura ſufficiat, ac vbique fidem faciat, in iudicio & extra regula contraria, & aliis quibuſcumque, omnibus expreſsè derogamus, non obſtantibus.

Placet, Motu proprio. I.

Præſentetur. *Amerin. Regens.*

De Commendatariorum ordinatione Annotationes quædam.

COmmendatarij non tenentur promoueri ad ſacros Ordines. Primò ſi vel monaſteria carent omni prorſus cura & conuentu. Secundò, ſi vel habeant tantum Iuriſdictionem temporalem. Tertiò, ſi cura animarum ſacramentalis conuentui ſoli incumbit, non autem perſonæ Commendatarij. Quartò, ſi vel Iuriſdictionem quam ex conceſsione Sedis Apoſtolicæ habent, non poſsint actu exercere, quia de facto prohibentur. Quintò ſi eam Iuriſdictionem ſpiritualem actu exerceant & non curam animarum habere videantur, *c. Dudum 6. cap. Licet, de elect.* vbi Hoſtien. Ioann. Andr. Bellarm. Anchar. Card. Abbas *cap. ſuper eo, de præb. in 6. extrauag. Execrab. in fin. vbi gloſſ. verſ. viſitare, de præb. & dignitat. in Extra. Ioan. XXII.* tamen quia ex larga ſignificatione eſſe dicitur, *Innoc. & alij c. Cùm ſatis. de offic. Archid. & c. de mulcta, de præb. Staph. de ſtat. & qualit. benef. num.* 20. idcirco regulariter Commendatarij non erunt cogendi ſuſcipere ſacros ordines, ſed quandoque, pro locorum & perſonarum qualitate expedit eos ad id cogere arbitrio Sanctiſſimi. Sed an ſacerdotium, vel ſufficiat ad Diaconatum, *vide Card. Clem. 2. quæſt. 20. de offic. Vicar. Mil. verb. curatum, in fin. Rebuff. in prax. benef. tit. de non promot. num.* 32. & intra quod tempus, & ante, cum Decreto irritante. *Supr. hoc c. §. Commendatarij.*

Si verò cura animarum Sacramentalis, ſiue Monachorum ſiue perſonarum ſæcularium incubuerit perſonis Commendatariorum, tenebuntur ſacris ordinibus initiari. An verò exprimendum ſit præcisè quòd promouendus ſit ad ſacerdotium, & intra annum, & quòd aliàs ipſo iure priuati ſint, vide *ad cap.* Licet canon. *de elect. in 6. vbi gloſſ. verſ.* ſacerdotium. *& verſ.* commendandos, *& Clem.* Ne in agro. §. *ceterum, de ſtat. Monach.* ſicut & pro eo: An diſtinguendum ſit, ſi commendam in anno 22. obtinuerit, teneatur promoueri ad ſacerdotium intra 25. annum.

Ceterùm conuenit vt in Galliis indiſtinctè Commendatarij teneantur promoueri ad ſacros ordines, ideoque in conceſsionibus Commendarum Gallicarum apponatur Decretum, & infra annum ſacris initientur; alioquin poſt annum elapſum, vacent ipſo iure commendæ, quarum ſi quæ exiſtunt de Monaſteriis omni prorſus cura & conuentu carentibus, eo caſu S. D. N. aliquam Commendatariorum habebit rationem.

De

De residentia Commendatariorum.

COmmendatarij non tenentur residere. Primò si monasteria carent omni prorsus cura & conuentu. Secundò si vel habeant tantùm Iurisdictionem temporalem. Tertiò si cura animarum sacramentalis soli conuentui incumbit, non autem personæ Commendatarij. Quartò si vel Iurisdictionem spiritualem, quam ex concessione Sedis Apostolicæ commendatarij habent, non possint actu exercere, quia de facto prohibentur. Quintò ampliùs licet Iurisdictionem spiritualem exerceant, non ideo tamen tenentur residere ex Concil. Decreto, sess.23. capit.1.§. *Eadem omnino.* quod licet exprimat de curatis & aliis quibuscumque beneficiis animarum curam habentibus, quæ verba ad solam quoque iurisdictionem spiritualem referri possent, *c.* Dudum, *& c.* Multæ, *& Extrauag.* Execrab. *d. c.* Super eo tamen intelligendum est, de sola curia animarum sacramentali: & ideo qui solam curam Iurisdictionis spiritualis habent, non comprehenduntur in Decreto, neque pœnis in eo inflictis subiacent, sed tantum poterunt cogi residere, prout ante Concilium tenebantur, ad terminos c. Dudum 6. *& dict.c.* Super eo, *& d. Extrauag.* Execrab. ad quod etiam ius vetus videtur Concilium alibi se retulisse. Si verò cura animarum sacramentalis seu Monachorum seu personarum sæcularium incumbit personis Commendatariorum, tenebuntur residere ex Decreto Concil. *Sess.23.c.1. Vide supr.§.In titulum.*

A quo visitari possint Commendatarij.

DIcebatur Concilium videri subiecisse Commendatarios Ordinariis in materia residentiæ per præsens Decretum. Idemque cum de incompatibilitate agitur Sess. 7.cap. 4. aut de cura animarum sacramentali, quam ipsimet Commendatarij exercent Sess. 25. cap. 11. de Regul. Extra iustos autem casus Concilium nihil in specie decreuisse, à quo Commendatarij possint visitari & corrigi. Considerandum autem esse, quod ea hodie opinio recepta sit: Commendatarios perpetuos pro veris titularibus haberi, & Iura de Abbatibus & Prioribus loquentia, habere etiam locum in hisce Commendatariis, probatur *c.*Nemo, *de elect. in 6.Chassan. in consuet. Burgund. rubr.* 4.§.5.*Rebuff.de nominat. q.8. nu.29. & de pacific.poss.num.96.&* 43.*Gomez in form.resign.4. num.2.*

& de idone. quæst. 5. num. 6. Consequens ergo videtur, vt, quemadmodum Abbates à suis superioribus regularibus visitari debent, ita etiam ipsi Commendatarij visitari possint. Quod si hoc omnino conuenire aut decere videtur, rursus aduertendum, an nullo expresso Iure, nullaque clara concessione Apostolica ab his visitentur, & quamquam se exemptos probarent, posse tamen ab Ordinariis iudicari ratione rei, contractus, aut delicti, vt sanxit Constitutio Innoc. IV. *c. de priuil. in 6.* quam Concilium innouauit, atque etiam ampliauit in causis mercedum & miserabilium personarum, etiam si certus Iudex à sede Apostolica in partibus deputatus esset, & generaliter quoque in aliis causis si certus Delegatus non adesset, vt dicitur Sess. 7. cap. 14. Quoad materiam tamen visitationis visum est plerisque, non posse Commendatarios nomine Commendæ visitari, neque corrigi, nisi à delegatis sedis Apostolicæ: sed quia aliqui Ordinarij hanc facultatem sibi competere credunt, & ob id vrgent aliquos Commendatarios, Sanctitas sua iussit, vt audiantur Commendatarij, quibusnam rationibus se ab hac visitatione tueantur, ideo eis auditis, amplius erit deliberandum.

Item dubitatum fuit, An Commendatarij eorum Monasteriorum, quæ habent conuentũ, à suis Superioribus regularibus visitatum, ab Ordinariis locorum visitari & corrigi possint? Ad hoc autem respondetur; quod licet Concilium Tridentinum Sess. 24. cap. 11. de Commendatariis non meminerit, in illa commemoratione personarum quæ ab Ordinariis visitari debent, non obstantibus quibuscumque priuilegiis eis concessis, Congregatio censuit, si nullius diœcesis sint, ad Episcopos nullum ius pertinere, sed ad Sedem Apostolicam: si verò in certa diœcesi sunt, quoad residentiam subiacere Episcopo ordinario loci, per cap. 2. Sess. 6. & eidem, quoad incompatibilia. Sess. 7. c. 14. Et ponderando quod c. 14. loquitur de commendatis, c. 5. dat Iurisdictionem Episcopis. Quod verò spectat ad visitationem & correctionẽ, Cõgregatio cẽsuit eos non posse ratione cõmendæ visitari aut corrigi, nisi à summo Pontifice aut eius delegato, licet Alciatus, qui aduersabatur, diceret, *Visitator est delegatus.* Ratione autem delicti rei contractus, ad ius commune se remiserunt, prout Concilium se remisit, illudque ampliauit, vt sup. c. 14. Sess. 7. quod est notandum, cum Concilium per d. c. innouauerit *c. 1. de priuileg. in 6. quod incipit,* Volentes.

CAPVT III.

Excessus sæcularium clericorum & regularium agentium extra monasteria, ab Ordinario loci, vt deputato à Sede Apostolica, corrigantur.

1 *α* ECclesiarum Prælati ad corrigendum subditorum excessus prudenter ac diligenter intendant: & nemo sæcularis Clericus, *α β* cuiusuis personalis, vel regularis, 2 extra monasterium degens *, *γ* etiam sui ordinis priuilegij *b* prætextu † tutus censeatur, quominus, si deliquerit, 3 ab Ordinario loci, *δ* tamquam super hoc à Sede Apostolica delegato, secundùm Canonicas sanctiones visitari, puniri & corrigi valeat.

a Fortè legendū *vel cuiusuis ordinis regularis.*
b Infr. Sess. 13. de ref. c. 1. & 4. 2. Sess. 14. c. 4. & 5. de reform.

DECLARATIONES.

1 *Ecclesiarum Prælati.*] Episcopi in hoc Decreto agere possunt contra omnes professores militiarum Hierosolymitanarum exemptos ob priuilegium Pij V. etiamsi dicti milites extra locum suorum ordinum cum licentia suorum Superiorum degerent. Idem censuit Cōgregatio in omnibus aliis Regularibus, qui degunt extra Monasterium, etiam cum licentia suorum Superiorum, si deliquerint, posse puniri à locorum Ordinariis iuxta hoc Decretum.

An milites Hierosolymitani comprehendantur Decret. Concilij etiam vbi de eis non fit expressa mentio. Respondit Congregatio comprehendi, nisi specialiter priuilegiis post Concilium muniantur.

2 *Extra monasterium degens.*] Intellige de degente sine licentia superioris. *Vide cap.* 14. *Sess.* 25. *de Regul.* Si deliquerit.

Fuit dubitatum, Vtrùm existentes in aliqua domo ad erectionem Monasterij destinata, cōprehendantur in hoc Decreto? Et fuit resolutum sub die 24. Maij 1588. quod licet ibi existerent de licentia suorum Superiorum, tamen si non haberent in dicta domo Priorem seu Guardianum, & non viuerent iuxta institutum Regulæ illius Religionis, comprehendantur in dicto Decreto, & ab Ordinario puniri possint: non posse autem, si in ea domo sub Superiore conuentualiter viuant.

3 *Ab ordinario loci.*] Presbyter delinquens in sua Diœcesi, si in altero loco comperiatur, ad suum Ordinarium remitti debet.

REMISSIONES.

α *Ecclesiarum prælati.*] Concordat cap. cùm propriè, de vita, & honest. Cleric.

β *Cuiusuis personalis, vel regularis.*] Nauar. cons. 21. de Regularibus, quamuis dubius videtur existimare hoc decretum nihil derogare priuilegiis Ordinum militarium in his, quæ pertinent ad sacros milites. Aliis probabilius videtur, eos non esse comprehensos: ait enim Nau. vbi suprà, litteram veram prædicti decreti clariorem desiderari, quoniam eam, quam habemus, subdifficilis, & subobscura videtur, quod attinet ad illa verba, *cuiuscumque personalis.* Ceterùm littera huius decreti non videtur obscura Auctoribus statim citandis, & iuxta eos illius sensus

sus est: Nullus Clericus sæcularis cuiusque personalis, videlicet priuilegij prætextu, vel regularis extra monasterium degens, etiam sui ordinis priuilegij prætextu ratus censeatur, quominus si deliquerit, ab Ordinario loci tamquam super hoc à Sede Apostol. delegato secundum Canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi valeat. referunt P. Azor. Instit. Moral. 1. p. lib. 13. cap. 4. q. 3. pag. 1282. Et Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 2. art. 7. per totum, & q. 63. a. 7. vers. Quinto.

* *Extra monasterium degens, &c.*] Vide Mich. Agia de exhib. auxil. fundam. 5. pag. 23. Salzed. ad Bern. Diaz in prax. Can. cap. 3. lit. A. Treuizan. decis. 36. à num. 2. lib. 1. Ioan. Aloys. Riccium decis. 223. num. 4. Curiæ Neapol. p. 1. & in sua collectan. 503.

γ *Etiam sui ordinis priuilegij prætextu.*] Decisionem text. in extrauag. cum Matthæus 3. de hæret. inter commun. non corrigi per hunc text. in præsenti, testatur Cenest. in Clem. & Extrauag. collect. 14. nu. 3. cum seqq.

† Vide Seraphinum decis. 960.

ʒ *Tamquam super hoc à Sede Apost. delegato.*] Dum hic tribuitur prælatis iurisdictio corrigendi excessus subditorum, concessum esse prælatis Regularium priuatiuè ad ordinarium in præsenti, testantur Menoch. de præsumpt. lib. 2. q. 18. num. 22. Cened. ad decretal. collect. 87. num. 4. vers. Secundo.

CAPVT IV.

Quarumcumque Ecclesiarum minorum Capitula, toties quoties voluerit Episcopus & alij maiores Prælati, &c. visitent, corrigant, emendent, non obstantibus, &c.

a Sess. 25. c. 6. de ref. & c. 4. de ref. Sess. 14.

b Infr. Sess. vlt. de refor. c. 6.

α * CApitula a Cathedralium β 1 & aliarum 2 maiorum Ecclesiarum, 3 illorumque personæ, 4 nullis exemptionibus, consuetudinibus, sententiis, & iuramentis, 5 concordiis †, quæ tantùm 6 suos obligent auctores, non etiam successores, tueri se possint; quo minus à suis Episcopis, & aliis maioribus Prælatis, 7 per se ipsos solos, 8 vel illis, quibus sibi videbitur, adiunctis, iuxta b Canonicas sanctiones, toties γ quoties opus fuerit, 9 visitari, corrigi & emendari, etiam 10 auctoritate Apostolica, 11 possint & valeant.

DECLARATIONES.

1 *Capitula Cathedralium.*] Episcopus sua Capitula visitare potest & corrigere si non sunt exempta: si verò exempta essent, seruanda est forma præscripta à Concilio Ses. 25. cap. 6. de Reform.

Congregatio censuit de voto Rotæ hoc decretum non solum comprehendere Capitula exempta, sed etiam omnia alia prætendentia se posse tueri aduersus visitationem, siue vigore cõsuetudinum, siue sententiarum, siue iuramentorum, siue concordiarum, quæ tantum suos obligent auctores, non etiam successores quominus à suis Episcopis, &c.

2 *Et aliarum maiorum Ecclesiarum.*] Neque enim collegiatarum Capitula visitari possunt per hoc decretum.

3 *Illorumque personæ.*] Ita est resolutum à congregatione, non obstantibus priuilegiis ex fundatione. Præsuppostito autem quod res & bona

Capitulorum ſint exempta à Iuriſdictione Epiſcopi, an ſicut Epiſcopus viſitare poteſt Capitula, ita etiam poſſit res & bona rerumque & bonorum adminiſtratores viſitare? Congregatio die 6. Iunij 1587. cenſuit Epiſcopum in viſitatione formali poſſe res rerumque adminiſtratores viſitare; alias deluſoria eſſet viſitatio, ſi negligentes & bonorum vſurpatores non caſtigaret. *Archid. in cap. Romana, de cẽſib. in 6. Fuſ. in ſuo tract. de Viſit. lib.* 1. *c.* 15. *num.* 30. *& alibi.*

Item cenſuit Congregatio Epiſcopum in viſitatione Capituli poſſe ſolum aliquod crimen corrigere & punire, non tamen ad pœnam ordinariam, ſed eam pœnam, quæ magis emendationem morum reſpiciat; cùm finis viſitationis ſit potius emendatio quam punitio. Item ſi compilato proceſſu & formato iudicio contra aliquem capitularem in viſitatione Epiſcopus voluerit procedere, cenſuit Congregatio ſeruandam eſſe formam traditam in cap. 6. Seſſ. 25. vt non ſolus, ſed additis deputatis Epiſcopus procedat.

Præſuppoſito ſtatuto inter Dominum Archiepiſcopum Hiſpalenſem & Capitulum ipſius à Sede Apoſtolica confirmato, de cuius validitate videndum erit in iudicio ordinario, Congregatio cenſuit Dominum Archiepiſcopum, viſitatione qua fit inquiſitio, quæ vocatur præparatoria, non poſſe recipere iuramentum à viſitatis, nec procedere ad capturã, nec mandare vt detur copia teſtium, nec procedere ad vllum genus pœnarũ poſſe, aut viſitare ſolum ſine adiunctis, iuxta formam c. 4. Seſſ. 6. Quod ſi cõpilato proceſſu, formatoque iudicio prout iuris fuerit, contra aliquem Capitularem in caſu quo contra accuſatum de crimine cõprehenſum in iudicio, ſtatuto ſiue concordia ad pœnam voluerit procedere, ſeruandam eſſe concordiam non poſſe Dominum Archiepiſcopum viſitare in domo ſua Epiſcopali, ſed cum viſitare voluerit Capitulum debere accedere ad locum ſolitum, quò ſcilicet Capitulares congregari & eorum actus expedire conſueuerunt, ſi id tamen commodè fieri poterit; ſin minus, ad locum congruum & communem: ſed non teneri accedere ad locum Capituli, quoties proſequi velit viſitationem alicuius particularis perſonæ de Capitulo. Si tamẽ Capitulum occaſione viſitationis ipſe conuocare voluerit, non poſſe extra locum ſolitum iubere illud congregari, vt dictum eſt.

4 *Nullis exemptionibus.*] Si Capitula erunt exempta, tenebuntur ſeruare decreta illius Concil. Prouincialis, cui interfuit eorum Epiſcopus.

5 *Concordiis.*] Fuit reſolutum à Rota & à Congregatione Concilij ex mente Gregorij XIII. hunc textum non tollere Concordias confirmatas à Sede Apoſtolica ex ſcientia certa: ſunt autem ſublatæ illæ quæ dantur in forma communi, cùm indiſtinctè concedantur ab officio contradictarum circa ſcientiam Pontificis. Itaque ad dubium quod mouebatur: An ſcilicet per hoc Capitulum, & Seſſ. 25. cap. 6. derogatum ſit Concordiis non confirmatis per Sedem Apoſtolicam; Congregatio reſpondens cenſuit derogatum eſſe Concordiis omnibus, præterquam confirmatis ſpecialiter à Sede Apoſtolica. *Videatur gloſſ. in cap. veniens, de tranſact. Alex. conſ.* 62. *vol.* 1. quibus innoteſcet quod Concordiæ reliquæ tollantur, quæ ſuos dumtaxat tenent auctores. *Infra hoc cap.* §. *In hoc.*

An derogatio de qua in Seſſ. 25. cap. 6. extendatur etiam ad diſpoſita in hoc cap. 4. Congregatio reſpondit extendi.

6 *Suos obligent auctores.*]Videtur Rota decidisse hæc verba non referri ad Concordias, sed ad iuramenta.

Abulensium quæstio.

EXtat in Ecclesia Abulens. statutum, quo datur forma procedendi in causis criminalibus, vbi agitur de corrigendis beneficiatis Ecclesiæ, tam in visitatione, quàm extra: & in multis casibus soli Episcopo Iurisdictio tribuitur. Istud statutum non est ex certa scientia à Sede Apostolica confirmatum: siquidem nec Papa id exprimit, nec statuti tenor vel illius substantia saltem compendiosè in confirmatione refertur. *Rom.latè cons.327.num.7.& seqq.& cons.336.post num.2.Panor.cons.102.num.3.lib.1.* maximè quia licita & honesta tantùm confirmantur: quod solùm satis ostendit confirmationem esse in forma communi.*Panor.in c.extra nu.6. de confirmat.vtil.vel inutil.Imol.in c.pen.ad fin.eo.titul.Alex. cons.1.lib.5.* Et quod fortius est, neque etiam in ipsa cõfirmatione statutum istud aliquo modo designatur, nec quicquam exprimitur, quo Pontifex verisimiliter intelligere potuit, in eo statuto de Iurisdictione agi, at sub nube ac verborum inuolucro, narrata priùs substantia aliorum quorumdam statutorum, aliò pertinentium, quoad materiam Iurisdictionis, omnia statuta Ecclesiæ confirmantur. Vnde indubitatum est, confirmationem istam non esse ex certa scientia, vt in specie de statutis generaliter confirmatis tradit Alexand.*cons.59.n.8.lib.1.Burs.cons.168.n.25.lib.1.*His stantibus, credimus confirmationem istam non suffragari, quo minus per Conc.Trid. fuerit sublatum statutum hoc: nam etsi Sacra Congregatio iam resoluerit statuta confirmata non esse à Concilio reuocata (quod aliter tenuit Rota in illa Palentin.*Iurisdictionis*, de qua per Archil.*decis.1.de confir.vtil. vel inutil.* & passim seruatur) illud tamen non videtur recipiendum, vt quælibet statutorum confirmatio etiam in forma communi, ad præseruanda statuta sufficiat: cum istius generis confirmatio, parum vel nihil operetur.*Card.cons.44.n.6.Imol.d.cap.penult.in fin.de confirm. vtil. vel inutil.Curt.Iun.cons.312.num.6.*multoque minus videtur illud recipiendum, quando (vt in casu nostro) sub inuolucro & generaliter, omnia statuta confirmantur, ex eo quod optimè in proposito scribit Bart.*in l.ex placito, col.3.n.12.in fin.Cod.de re.permut.*vbi ait quòd statuta non dicãtur Papalia, si illa generaliter fuerint cõfirmata: secus si aliquod statutũ in indiuiduo cõfirmetur, vt sequitur Aret.*consil.8.post n.6.*Hoc enim casu, cũ non videatur concurrere duplex vinculum saltẽ cõsiderabile, cessat ratio qua mota fuit Congregatio, ex dictis Archil. descripta & gloss. in *Clem. dudum, vers. pacta, de sepult.* ibi; quòd derogatio pactorum non trahitur ad confirmata. nam hoc intelligendum est de confirmatis in indiuiduo, & cum causæ cognitione: quo casu vinculum duplex videtur considerabile, vt gloss. sentit, dum præsupponit sententiam etiam fuisse latam pro validitate pacti: & in illa Palentin. *Iurisdictionis*, totius tenor concordiæ erat insertus in confirmatione, prout etiam in confirmationibus tunc scriptis videre licet. Et cum materia ista: An decreta Concilij sustulerint, necne Concordias confirmatas, fuisset semper dubitabilis, nisi sacra Congregatio omnem controuersiam diluisset, & magna hinc inde argumenta adferri possint, maximeque vrgeant verba Concilij in præsenti Decreto, ibi, *nullis concordiis*, quæ verba per sui generalitatem trahuntur etiam ad Concordias confirmatas, secundùm Bonif. *in dicta Clem. Dudum, §. nos etiam n.14.* non debet tam facilè declaratio Sacræ Congregationis trahi ad eas concordias, quarum confirmatio non solùm non fuit obtenta ex cer-

certa ſcientia, ſed nec in indiuiduo. Quare vt omnis diſputandi materia tollatur, & clariùs appareat quid illuſtriſſimi in hoc articulo ſentiãt, ſupplicamus in ſacra Congregatione proponi: An confirmatio ſtatutorum Eccleſiæ Abulenſ. ſit talis, quæ præſeruet ſtatutum eiuſdẽ Eccleſiæ, vt includatur ſub decreto Concil. ſeſſ. 6. c. 4. & ſeſſ. 25. c. 6. vel potius, An huic ſtatuto per decreta prædicta cenſeatur derogatum?

Horatius Mandoſius reſpondet.

PRæſuppoſito Decreto Sacræ Congregationis, quo Concordiæ in forma communi conceptæ à Sede Apoſtolica generaliter confirmatæ, cenſentur ſublatæ per Concilium præſenti capitulo, die Iouis 3. Nouembris 1586. Congregatio auditis vtrimque Aduocatis, eorumque rationibus diligenter perpenſis, cenſuit illas tantùm confirmatas intelligi præſeruatas in Decretis Concilij, quæ emanarunt ex certa ſcientia & cum cauſæ cognitione: ceteras autem penitus eſſe abrogatas.

6 *A ſuis Epiſcopis.*] Non autem à Vicariis, etiam generalibus. Si enim Epiſcopus velit viſitare ex hoc decreto, debet id perſonaliter agere: ſecus ſi ex aliis Concilij Decretis; cum per ſuum Vicarium id agere poſſit, aut Viſitatorem, ſi modò legitimè impeditus fuerit, vt permiſſum eſt infr. ſeſſ. 25. cap. 6. etiam ſi de viſitandis exemptis ageretur, cum dictum capitulum exemptiones tollat: tametſi iuxta c. 8. ſeſſ. 22. de viſitandis hoſpitalibus, Subcollectores & alij Officiales Sedis Apoſtolicæ minimè comprehenduntur, nequidem quoad oſtenſionem titulorum ſub hoc Decreto.

In territorio de Couarruuias extat Collegiata inſignis omni modo exempta à viſitatione Abbatis. Quæritur quis iſtorum, Epiſcopuſne in cuius diœceſi prætenditur eſſe Abbatia, an ipſe Abbas iuxta formam Concilij poſſit viſitare, corrigere, & etiam extra viſitationem iuxta c. 6. Seſſ. 25. Item is qui debuerit viſitare obſeruet formam Concilij aſſumendo duos electos de Capitulo. Item expoſitum fuit, quod eſt aduertendum, quod lis pendet in Rota, an Abbatia ſit in diœceſi Burgenſi necne.

Congregatio cenſuit Concilium d. c. Seſſ. 6. & cap. 4. Seſſ. 25. nullum ius dediſſe Abbati viſitandi Collegiatam, quia dicta Capitula loquuntur de Epiſcopo tantum: Ideo Epiſcopum poſſe viſitare iuxta d. c. 4. non obſtante exemptione etiam immemoriali, quia prædicta Capitula ſublata ſunt. Si modo dicta Collegiata eſt in diœceſi Burgenſi, nec in actu viſitationis tenetur Epiſcopus aſſumere duos de Capitulo. d. c. 4.

7 *Per ſeipſos ſolos.*] Quando ſolus Epiſcopus poſſit hæc facere, cum quibus Notario, & Fiſcali, quo in loco, & quæ crimina, &c. vide infr. ſeſſ. 25. c. 26.

8 *Vel illis, quibus ſibi videbitur, adiunctis.*] Epiſcopus poteſt in viſitatione perſonarum ſui Capituli aſſumere aliquos in actu viſitationis quos voluerit, etiam extra gremium Capituli.

An Epiſcopi incumbẽtes Correctioni & Viſitationi exemptorum vigore facultatis eis tamquam Sedis Apoſtol. delegatis à Concil. tributæ, procedere valeant contra Conſeruatores impedientes, præſertim ſi illi extra Diœceſim commorentur? Congregatio cenſuit die 16. Martij 1589. Epiſcopum poſſe procedere.

9 *Viſitari, corrigi, & emendari.*] An liceat Epiſcopo viſitare volenti ſuum Capitulum, in edictis publicis præſuppoſitis & in Concionibus promulgatis, pronuntiare prouocando quoſcumque, etiam ſub pœna excommunicationis denuntiare, vt deponere debeant, ſi aliqua ſciant vel habeant contra Capitulares & eorum vitam & mores? Congregatio cenſuit Epiſcopo non licere.

An Episcopus visitans possit tamquam suspectus recusari? Congregatio censuit non posse, nisi in visitando modum excesserit.

An Episcopus in speciali visitatione possit exigere iuramentum? Congregatio censuit posse in speciali.

10 *Auctoritate Apostolica.*] Concordiæ confirmatæ, etiam quando Ordinarius visitat tamquam Sedis Apostolicæ delegatus, non censentur sublatæ.

11 *Possint, & valeant.*] Hæc facultas non est priuatiua ad illos qui ius habent visitandi, & corrigendi: vt sunt Abbates, Decani & similes: quia istis licet visitare & corrigere seorsum ab Episcopis.

Hoc decreto prohibetur quod Decanus & Capitulum habens ius sibi legitimè competens, non possit visitare ipsum Capitulum, singularesque personas sibi subiectas cumulatiuè cum Episcopo, seorsum tamen ab eodem, nec potest, si quis in visitatione legitimè fuerit punitus & correctus ab ipso decano, Episcopus denuo punire & corrigere super eodem.

Potest Abbas Benedictinus scilicet ex priuilegio hanc facultatem habens exercere pontificalia, & solemnem benedictionem populo dare in suo monasterio & Ecclesia, in qua habet hanc iurisdictionem: extra verò veluti benedictiones dare, reconciliare Ecclesias & cœmiteria non nisi de licentia Ordinarij loci.

In hoc Decreto includuntur Capellæ, Canonicatus, & alia beneficia non curata, requirentia residentiam: si tamen alias sunt incompatibilia, & temporis longitudo non obstat quin ab Episcopo compelli possint ad dispensationes exhibendas. Et quia mens Concilij est tollere concordias, quæ tantùm suos obligant auctores, ideo dicendum est quod si tantùm est confirmatio in forma communi, non obligat successores. *gl. in cap. Veniens, de transact. Communis text. est Alex. cons. 62. n. 2. lib.* 1. & quia aliqui dicunt pacta confirmata non tolli per generales derogationes; Interpretes Concil. Trid. intelligunt hoc de confirmationibus ex certa scientia, *Alex. cons. 95. n. 12.* & in statutis eorum vult *Aret. cons.* 7.

Dubitatum adhuc fuit tempore Sixti V. An intelligantur præseruatæ Concordiæ confirmatæ in forma communi, an verò illæ quæ sunt ex certa scientia tantùm? Hinc inde, multa fuerunt dicta. Tandem resolutum fuit die 13. Nouemb. 1589. à Sacra Congregatione, fuisse præseruatas tantùm Concordias confirmatas ex certa scientia, cùm aliæ quæ conceduntur in forma communi, concedantur ab officio contradictarum, & officio pœnitentiæ, citra scientiam Pontificis. *Idem supr.* §. Præsupposito.

Congregatio censuit, licere alienò Episcopo exercere pōtificalia in aliena Ecclesia & ordinare clericos eiusdem diœcesis de licentia Ordinarij & cum litteris dimissoriis suorum Ordinariorum. Idē etiā licere de licentia Capituli sede illa Episcopali vacante. Nec obstare c. 10. Sess. 7. quia voluit tantum coarctare hanc facultatem post annum; nec verisimile est, quod voluerit abrogare ius vetus & tollere facultatem & iurisdictionē datam Capitulo. Nec obstare hoc decretum, quia dicit, sine licentia Ordinarij, quia Capitulum hoc casu vice Ordinarij fungitur: Nec obstant verba illa, subditos & subiectos, quia litteræ dimissoriales suorum Ordinariorum fecerunt illos subiectos.

Poterit etiam ille Episcopus ordinare familiares triennales eiusdem Episcopi, in cuius Diœcesi exercet Pontificalia, si ille idem Episcopus qui hanc facultatem exercendi Pontificalia dedit, expresse etiam

dedit

dedit licentiam huic familiari, vt possèt ordinari ab eo, cum talem familiarem Concilium habeat pro subdito illius Episcopi, & sicut Episcopi verè subditum ordinare potest, sic & istum.

Vide meliùs de istis materiis *in Sess.25.cap.6.de Reform.*

REMISSIONES.

α Vide Fr.Emman.quæst.Regul.tom.2. q.21. art.7. P.Azor. Instit.Mor. p.2.lib.3.c.40. à princip.& præcipuè q.4.* & infr.sess.25.6. de reform.

β *Capitula Cathedralium.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. Subcollectores, & alij officiales Sedis Apost.minimè comprehenduntur, neque quoad ostensionem titulorum sub hoc decreto refert Gonzal. ad reg.8. Cancel.gloss.51.n.81.

† *Concordiis.*] Vide Achill.de Grass.decis.60. Cæs.de Grass. decis.88. Salzed.ad Bern.Diaz.in prax.can.c.3.lit.A.vers.competit. Rota nouiss. dec. 715. in recoll. à Farinacio.

γ *Quoties opus fuerit visitari.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. Hæc facultas non est priuatiua ad illos, qui ius habent visitandi, & corrigendi, vt sunt Abbates, Decani, & similes: quia istis licet visitare, & corrigere seorsum ab Episcopis.

Et iterum, An visitatio, de qua in cap.4. Sess.6. & cap.6. Sess.25. de reform. eatenus competat ex his decretis Episcopis, vt non liceat Decano, & Capitulo Regulares personas ipsi Capitulo subiectas cumulatiuè cum Episcopo, seorsum tamen ab eodem, non excludendo ipsum Episcopum, toties, quoties sua auctoritate vti voluerit, visitare, corrigere, & emendare iuxta consuetudinem hactenus obseruatam? Congregatio Concilij censuit, imò totaliter licere Decano, & Capitulo visitare subditos suos. Has decisiones referunt Gonzal. ad reg.8. cancel. §. 2. proœm. num.21. Stephan.Gratian.discept.forens.c.154.num.40.

CAPVT α * V.

Pontificalia in aliena diœcesi non exerceantur, aut ordinatio fiat sub pœna suspensionis ab exercitiis, &c.

β NVlli Episcopo † liceat cuiusuis priuilegij prætextu γ 1 Pontificalia in alterius diœcesi exercere, δ 2 nisi de Ordinarij loci expressa licentia, * 3 & in personas eidem Ordinario subiectas tantùm. si secùs factum fuerit, Episcopus ab exercitio Pontificalium, & sic ordinati, ε ab executione Ordinum sint ζ ipso iure suspensi.

Conc. Aurel.3. c.15. c. placuit cum seq. 7.q.1. & infr.sess. 14. de ref. c.3. & 8.

Indictio futuræ Sessionis.

PLACETNE *vobis proximam futuram Sessionem celebrari die Iouis Feria quinta post primam Dominicam subsequentis Quadragesimæ, quæ erit dies 3. mensis Martij?* Responderunt, PLACET.

DECLARATIONES.

1 *Pontificalia in alterius Diœcesi.*] Cardinales in aliena Diœcesi potestatem non habent consecrandi Ecclesias profanatas, nisi de indulgentia Papæ.

2 *Nisi de Ordinarij loci expressa licentia.*] Non potest Prælatus inferior, etiam exemptus, huiusmodi licentiam concedere, sed Ordinarius loci, qui communiter esse ille intelligitur Episcopus in cuius Diœcesi locus est constitutus.

Patriarcha habens aliquas Ecclesias sibi immediatè subiectas in aliena Diœcesi, non potest dare licentiam exercendi pontificalia in aliena Diœcesi sine consensu Episcopi Diœcesis.

Capitulum sede vacante potest concedere licentiam extero Episcopo exercendi Pontificalia in eorum Ecclesia, & ordines conferendi, tam Clericis illius Diœcesis quàm alterius: iuxta tamen formam huius Decreti, quæ exteris habentibus dimissorias suorum Episcoporum facultatem non negat ordines recipiendi ab Ordinario, legitimam ad id potestatem habente. *Confer cum declaratione sess.7.c.10.§. Capitulum.*

3 *In personas eidem Ordinario subiectas tantum.*] Episcopus in alterius Diœcesi de licentia Ordinarij loci, non potest ordinare personas, quæ non sunt subiectæ illi Ordinario, nisi habeant dimissorias generales à suis Ordinariis, nec potest de licentia Ordinarij ministrare Sacramentum chrismatis. Huc spectat c.1.sess.7. de Reform. Non excluduntur tamen propterea Clerici aliarum Diœcesum, (si suas litteras dimissorias habeant) quo minus possint ab Episcopis extraneis in aliena Diœcesi, de licentia Ordinarij Pontificalia exercentibus, ordinari. Neque Episcopus, qui nullum habet Episcopatũ, potest in sua Ecclesia Iurisdictionali, (velut si esset Præpositura) sine expressa licentia Episcopi, intra cuius fines Diœcesis præpositura existit, chrisma conferre, nec alia Pontificalia exercere.

Nec etiam potest Episcopus Pontificalia exercere in loco exempto Iurisdictionis, non Episcopi, sed inferioris; etiam vocatus ab ipso inferiore, sine licentia Episcopi, intra cuius Diœcesis fines esset locus ille, etiam si ille inferior prætenderet ratione exemptionis vocare Episcopum quem maluerit ad ministrandum Sacramentum confirmationis: dummodo locus ipsius exempti sit intra fines Diœcesis alicuius, ita vt non esset nullius; quia tunc posset, sicut S. D. N. Greg. XIII. declarauit.

Vicarius generalis non potest concedere hanc licentiam, nisi habeat speciale mandatum, *glo. vers. non extendat. c. cum nullũ, de temp. ordin. in 6.*

REMISSIONES.

α Concordat Concil.1. Nicæn.ca.17. Concil.2. Arelat.c.13.& Antioch. c.13.& Conc.3.Aurel.c.15.& Concil.3.Carthag.ca.20.& 21.c.placuit cum seq.7.q.1.& c.1.13.q.1.cap.nullum Episcopum, cum tribus seqq. q.2. Vide Nauar. cons.69. de senten. excomm. Cened. ad Decretum collect. 52. à princ.P.Henriq.in sum.p.2.lib.11.cap.3.§.2.in fin.lit. S.Salzed ad Bern. in pract.cap.26.lit.A.Gutier.Canon.lib.1.c.26.n.26.Flamin.de Resignat.l.1. q.17.num.17.Zerol.in praxi episc.p.1.verbo Archiepisc. n.2. pag.26. & p. 2.verbo Episc.pag.45.Petr.Ledesm.in sum. p.1. tract.de Sacram. Ordinis cap.8.concl.4.dub.4.* Ricc.in prax.resol.c.234.& 300.

β *Nulli Episcopo.*] An etiam Archiepiscopo? Affirmant Cou. pract.c.6. num.2.cum gloss.in cap.1.2.notab. de offic. ordin. lib.6. In terminis nostris

ftris text. allegans Zerol.d. verbo Archiepisc. ver. Ad secundum, vbi respondet ad text. in cap. 1. cum similibus, de Auctoritate, & vsu pallij. † ac Riccard. d. cap. 234. num. 1.

γ *Pontificalia in alterius diœcesi exercere.*] Quod Episcopus, & Vicarius habeant facultatem faciendi actus voluntariæ iurisdictionis extra territorium, resoluit Steph. Gratian. disceptat. forens. c. 127. à princip. & c. 6. dicit quod possunt concedere dimissorias in aliena diœcesi.

Vtrùm Episcopus extra territorium existens possit excommunicare, & absoluere subditum suum? Affirmat Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 62. num. 12. vbi num. 11. resoluit, quod potest Episcopus extra suam diœcesim iurisdictionem contentiosam exercere, quando causæ cognitio non vertitur, & effectus confertur in suam diœcesim, de quo etiam Gratian. dict. cap. 127. num. 8.

* *Expressa licentia.*] Quare hodie cessant tradita per Hostiens. quem refert ac sequitur Zabarell. in clem. Archiepisc. vers. simili, de priuileg. vt animaduertit Hugolin. de offic. & potest. Episcopi p. 1. c. 4. §. 14. num. vlt. in fin.

δ *Ordinarij loci.*] Quod etiam Episcopus in aliena diœcesi, de licentia Ordinarij pontificalia exercens, possit clericis alienarum diœcesium, si suas litteras dimissorias habeant, ordines conferre, docet Fr. Emman. in sum par. 1. cap. 14. num. 7. concl. 7.

ε *Ab executione ordinum.*] Quod ordinatio proprij Episcopi extra territorium valeat, licèt puniri possit, resoluit P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 11. c. 3. §. 2. in fin. lit. S.

ζ *Sint ipso iure suspensi.*] Hoc procedere etiamsi inaduertenter faciat benedicendo calices, vel corporalia, resoluit Zerol. in praxi episcop. p. 2. verbo Episcopi, vers. Secundo.

SESSIO VII.

Celebrata die 3. mensis Martij, 1547.

Decretum de Sacramentis.

PROOEMIVM.

AD consummationem salutaris de iustificatione doctrinæ, quæ in præcedenti proxima Sessione vno omnium Patrum consensu promulgata fuit; consentaneum visum est de sanctissimis Ecclesiæ Sacramentis agere, per quæ omnis vera iustitia vel incipit, vel cœpta augetur, vel amissa reparatur: propterea sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ad errores eliminandos, & extirpandas hæreses, quæ circa sanctissima ipsa Sacramenta hac nostra tempestate, tum de damnatis olim à Patribus nostris hæresibus suscitatæ, tum etiam de nouo adinuentæ sunt, quæ Catholicæ Ecclesiæ puritati, & anima-

rum saluti magnoperè officiunt, sanctarum Scripturarum doctrinæ, Apostolicis traditionibus, atque aliorum Conciliorum, & Patrum consensui inhærendo, hos præsentes canones statuendos, & decernendos censuit; reliquos, qui supersunt ad cœpti operis perfectionem deinceps, diuino Spiritu adiuuante, editura.

DE a SACRAMENTIS IN GENERE.

CANON β I.

a Conc. Floren. in decretis Eugenij ad Armenos b cap. ad abolendam, de hæret.

Si quis dixerit, a Sacramenta nouæ legis non fuisse omnia à Iesu Christo, Domino nostro instituta; aut esse plura, vel pauciora, quàm septem, videlicet Baptismum, Confirmationem, b Eucharistiam, Pœnitentiam, extremam Vnctionem, Ordinem, & Matrimonium; aut etiam aliquod horum septem, non esse verè, & propriè Sacramentum; anathema sit.

CANON γ II.

Si quis dixerit, ea ipsa nouæ Legis Sacramenta à Sacramentis antiquæ legis non differre, nisi quia ceremoniæ sunt aliæ, & alij ritus externi; anathema sit.

CANON δ III.

c c. nihil, de consec. dist. 4. cum sim.

Si quis dixerit, c hæc septem Sacramenta ita esse inter se paria, vt nulla ratione aliud sit alio dignius; anathema sit.

CANON ε IV.

d Suprà sess. 1. de iustit. c. 7. & Can. 5.

Si quis dixerit, Sacramenta nouæ Legis non esse ad salutẽ necessaria, sed superflua; & sine eis, aut eorum voto per solam fidem homines à Deo gratiam d iustificationis adipisci; licèt omnia singulis necessaria non sint; anathema sit.

CANON ζ V.

Si quis dixerit, hæc Sacramenta propter solam fidem nutriendam instituta fuisse; anathema sit.

CANON η VI.

e Conc. Flor. sub Eug. 4. vers. hoc docet Eccles.

Si quis dixerit, e Sacramenta nouæ Legis non continere gratiam quam significant, aut gratiam ipsam non ponentibus obicem non conferre, quasi signa tantum externa sint acceptæ per fidem gratiæ vel iustitiæ, & notæ quædam Christianæ professionis, quibus apud homines discernuntur fideles ab infidelibus; anathema sit.

CANON ϑ VII.

Si quis dixerit, non dari gratiam per huiuſmodi Sacramenta ſemper, & omnibus, quantum eſt ex parte Dei, etiam ſi ritè ea ſuſcipiant, ſed aliquando, & aliquibus; anathema ſit.

CANON ι VIII.

Si quis dixerit, per ipſa nouæ Legis Sacramenta ex opere operato non conferri gratiam, ſed ſolam fidem diuinæ promiſſionis ad gratiam conſequendam ſufficere; anathema ſit.

CANON κ IX.

Si quis dixerit, *a* in tribus Sacramentis, Baptiſmo ſcilicet, Confirmatione, & Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc eſt ſignum quoddam ſpirituale & indelebile, vnde ea iterari non poſſunt; anathema ſit.

CANON λ X.

Si quis dixerit, *b* Chriſtianos omnes in verbo, & omnibus Sacramentis adminiſtrãdis habere poteſtatem; anathema ſit.

CANON μ XI.

Si quis dixerit, *c* in miniſtris dum Sacramenta conficiunt & conferunt, non requiri intentionem ſaltem faciendi, quod facit Eccleſia; anathema ſit.

CANON ν XII.

Si quis dixerit, *d* miniſtrum in peccato mortali exiſtentem, modo omnia eſſentialia, quæ ad Sacramentum conficiendum aut conferendum pertinent, ſeruauerit, non conficere aut conferre Sacramentum; anathema ſit.

CANON ξ XIII.

Si quis dixerit, receptos & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus, in ſolemni Sacramentorum adminiſtratione adhiberi conſuetos, aut contemni, aut ſine peccato à miniſtris pro libito omitti, aut in nouos alios per quemcumque Eccleſiarum Paſtorem mutari poſſe; anathema ſit.

a Seſſ. 23. Can.4. ex decretis Eugenij in Concil. Flor.
b Vide Concil. Carth.4. c.98. & in Conc. Conſtant. a.13. Ioan. Vvicleſ. infr. ſeſſ. 14. de pœn. c.6.
c Conc. Flor. in decretis Eugenij.
d Idem error dãnatur in Vvicleſ. à Conc. Conſtãt. ſeſſ.8. c. multæ c. remiſſionem c. Chriſtus cum plur. ſeq.1. q.1. c.vlt.15. q.vlt.

REMISSIONES.

α Vide Hugolin. de Sacramentis in genere, Sayr. in ſpeciali tract. de Sacram. in communi, Viuald. in Candelabro aureo in principio de Sacramentis in genere, P. Henriq. in ſum. part.1. de ſanctiſſimis Eccleſiæ Sacramentis in genere. Card. Bellarm. tom.2. in lib. de Sacram. P. Soar. tom.3. de Sacram. Gabr. Vaſquez in 3. par. D. Thom. tom.2. diſp.60. Bald. Iunium ſuper opera controu. Bellarm. part.2. lib.1. de Sacram. in genere, Petr. Ledeſm. in ſum. p.1. de Sacrament. nouiſſimè P. Ægid. de Coninck de Sacram.

β CANON I. Vide Perez lib.1.tit.1.lib.1.ordin.Nauar.in man. cap.22. num.2.& 5.& in c.nouit.de iudic.notab.3.num.92.P.Henriq.in sum. li.1. cap.3.§.1. Sayr. de Sacram. in genere lib.2.cap.1. q. vnic. & latiùs cap.2. art.1.& art.2. respondet ad argumenta contraria P.Soar. tom.5. de Sacram.disp.12.sect.1.P.Vasquez in 3.p.D.Thom. tom.2. disput.135. num.1. cum seqq. & disp.139. num. 1. Balduin. Iunium super opera controuers. Bellarm.p.2.l.1.cap.5.vers. Prima ergo quæstio. P. Reginald. in praxi fori pœnit.lib.28.num.4.P.Ægid.de Sacram.tom.2. quæst.64. art.1. dub.1. & q.65.art.1.n.4.Petr.Ledesm.in sum.p.1. tract. *de Sacramentos en commun.* cap.6.concl.4.

γ CANON II. Vide Sayr.de Sacram.in genere lib.5.c.7.art.5. P. Henriq.in sum.lib.1.c.7.P.Valer.Reginal.in praxi fori pœnit.lib.31. n.7.

δ CANON III. Vide Card.Bellarm.lib.2.de Sacram.cap.19.latè Sayr. de Sacram.in genere lib.6.c.3.q.vnic.Balduin.Iun.d.lib.1.cap.8. prope finem.P.Vasquez in 3.p.D.Thom.tom.3.q.74.disp.177.num.6.Petr.Ledes. in sum.p.1.tract.de Sacram.in commun. cap.7.concl.3.

ε CANON IV. Vide Magist.in 4.dist.1. D.Thom. in 4. distinct.1. q.1. art.2.& par.3.q.61.art.1.D.Antonin.p.3.tit. 14. cap.11. §. 4. Can. in relect. de Sacram.in genere cap.24.Hug.Victor.lib.1.de. Sacram.p. 9.cap.3.Cardin.Bellar. lib.1. de Sacram. in genere cap.22. Gregor. de Valent. tom.4. disp.3.q.2.punct.1.P.Soar.tom.3.de Sacram.disp.3. Sayr.de Sacra. in genere.lib.3.cap.1.q.vnic.

ζ CANON V. Vide Sayr.de Sacram.in genere, lib.3.c.1. q.vnic.art.2. & 3.P.Vasquez in 3.p.D.Thom.tom.2.disp.131.num.34.& disp.149.n.5.

η CANON VI. Vide P.Henriq.in sum.p.1.lib.1.c.17.Sayr.de Sacram. in genere,lib.5.cap.5.q.vnic. P.Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib.26. à num.43.Petr.Ledesm.in sum p.1.tract. de Eucharist.c.10.concl.1.

θ CANON VII. Vide Card.Bellarm.lib.1.de Sacram.c.26.P.Ægid.de Sacram.quæst.64.art.9.à num.108.P.Valer.Reginal. d. lib.26. à num.43. Petr.Ledesm.sum.part.1.tract.*de Sacramentos en comun.*c.7.concl.1.

ι CANON VIII. Vide Sayr.de Sacram.in genere, lib.5. c.2. in princ. P.Ægid.de Sacram.q.62.art.1.dub.1.

κ CANON IX. Vide P.Henriq.in sum. lib.1.c.13. Sayr. de Sacram.in genere,lib.4.c.1.cum seqq.P.Ægid.de Sacram.q. 63.a.1.à princ. P.Vasq.in 3.p.D.Thom.tom.2.disp.146.n.5.P.Valer.Regin.in praxi fori pœn.li.26. à n.48.Petr.Ledesm.in sum.1.p.tract.de Sacram.Confirm.c.4. concl.2.

λ CANON X. Vide P.Paul. Comit. resp. moral. lib.1. q.46. num.1. P.Vasquez in 3.p.D.Thom.tom.2.q.138.num.9.

μ CANON XI. Vide Sayr.de Sacram.in genere, lib.2. cap.3. q. vnic. art.3.post princ.Petr.Ledesm.in sum.p.1.tract.*de Sacramentos en commun.* cap.6.concl.13.P.Ægid.de Sacram.q.64.art.8.dub.1.num.62.P.Valer.Reginald.in praxi fori pœnit.lib.26.à num.36.

ν CANON XII. Vide cap.Multi.cap.Significasti,cap.Dominus,cap. Christus 1.quæst.1.P.Henriq.in sum.lib.1. cap.29.Petr. Ledes. in sum.p.1. tract.de Euchar.c.9.concl.8.Cened. ad Decretum collect.39.n.3. Sayr. de Sacram.in genere,lib.5.cap.4.pag.491.P. Vasq.in 3.p.D.Th.to.2.disp.137. num.18.P.Ægid.de Sacram.q.64. ar.6. & q.82.num.34.P.Val. Reginal in praxi fori pœnit.lib.26.num.34.

ξ CANON XIII. Vide P.Ægid.de Sacram. q.66.n.99.& q.71. num.3. P.Valer. Reginald.in praxi fori pœnit.lib.26.n.10.& n.28. cum seq. Petr. Ledesm.in sum.p.1. tract.de Baptismo,c.12.concl.vlt.in fine.

DE

DE α BAPTISMO.

CANON β I.

Si quis dixerit, *a* Baptiſmum Ioannis habuiſſe eamdem vim cum Baptiſmo Chriſti; anathema ſit.

a Aug. Enchiridij, c. 46. c. aliud & c. non regenerabantur, de conſ. diſt. 4.

CANON γ II.

Si quis dixerit, *b* aquam veram & naturalem non eſſe de neceſſitate Baptiſmi, atque ideò verba illa Domini noſtri Ieſu Chriſti, Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu ſancto, ad metaphoram aliquam detorſerit; anathema ſit.

b c. pen. de Bapt. Ioan. 3. c. filius. & c. non dubito. de conſ. di. 4.

CANON δ III.

Si quis dixerit, *c* in Eccleſia Romana, quæ omnium Eccleſiarum mater eſt & magiſtra, non eſſe veram de Baptiſmi Sacramento doctrinam; anathema ſit.

c c. non decet. 12. diſt. c. ad abolendā. de hæret.

CANON ε IV.

Si quis dixerit, *d* Baptiſmum, qui etiam datur ab hæreticis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, cum intentione faciendi quod facit Eccleſia, nón eſſe verum Baptiſmum; anathema ſit.

d Concil. Florent. in decretis Eugenij, c. dictum §. quòd verò cum 2. c. ſeq. 1. q. 1.

CANON ζ V.

Si quis dixerit, *e* Baptiſmum liberum eſſe, hoc eſt, non neceſſarium ad ſalutem; anathema ſit.

e Ioan. 3. cap. nulla præter de conſ. diſt. 4.

CANON η VI.

Si quis dixerit, baptizatum non poſſe, etiam ſi velit, gratiam amittere; anathema ſit.

CANON θ VII.

Si quis dixerit, *f* baptizatos per baptiſmum ipſum ſolius tantùm fidei debitores fieri, non autem vniuerſæ legis Chriſti; anathema ſit.

f Sic ad Galat. 5. dicit Paulus, Teſtificor omni homini, &c.

CANON ι VIII.

Si quis dixerit, baptizatos liberos eſſe ab omnibus ſanctæ Eccleſiæ præceptis, quæ vel ſcripta vel tradita ſunt, ita vt ea obſeruare non teneantur, niſi ſe ſua ſponte illis ſubmittere voluerint; anathema ſit.

CANON κ IX.

Si quis dixerit, ita reuocandos eſſe homines ad Baptiſmi ſuſcepti memoriam, vt vota omnia, quæ poſt Baptiſmum fiunt vi promiſſionis in Baptiſmo ipſo iam factæ, irrita eſſe

intelligant,quasi per ea & fidei, quam professi sunt, detrahatur,& ipsi Baptismo; anathema sit.

CANON λ X.

Si quis dixerit,peccata omnia, quæ post Baptismum fiunt, sola recordatione & fide suscepti Baptismi vel dimitti, vel venialia fieri; anathema sit.

CANON μ * XI.

Si quis dixerit,verum & ritè collatum Baptismum iterandum esse illi,qui apud infideles fidem Christi negauerit, cùm ad pœnitentiam conuertitur; anathema sit.

CANON ν XII.

Si quis dixerit, neminem esse baptizandum, nisi ea ætate, qua Christus baptizatus est,vel in ipso mortis articulo; anathema sit.

CANON ξ XIII.

Si quis dixerit,paruulos,eò quòd actum credendi non habent, suscepto Baptismo † a inter fideles computandos non esse; ac propterea, cùm ad annos discretionis peruenerint, esse rebaptizandos; aut præstare omitti eorum Baptisma, quàm eos non actu proprio credentes baptizari in sola fide Ecclesiæ; anathema sit.

a Aug. lib.1.de pecc. mer. & re. cap.9. & lib.3. cap.2.

CANON ο XIV.

Si quis dixerit, huiusmodi paruulos baptizatos,cùm adoleuerint, interrogandos esse, an ratum habere velint, quod patrini eorum nomine,dum baptizarentur, polliciti sunt: & vbi se nolle responderint, suo esse arbitrio relinquendos; nec alia interim pœna ad Christianam vitam cogendos, nisi vt ab Eucharistiæ aliorumque Sacramentorum perceptione arceantur,donec resipiscant; anathema sit.

DECLARATIONES.

Can.3.ibi, *Veram de Baptismi.*] Ceremoniæ supplendæ sunt in baptizandis à Caluinistis, etiam in adultis, præuia abiuratione hæresis & reconciliatione.

Can.4. ibi, *Ab hæreticis.*] S.D.N. Pius V. probauit sententiam congregationis Concilij dicentis Caluinistarum Baptismum verum esse, & ideo baptizati ab eis,non sunt iterum baptizandi: non enim Caluinistæ discesserunt ab Ecclesia circa baptismum,proinde adhuc seruant formam Ecclesiæ, sed non reliqua solemnia.

RE-

REMISSIONES.

α Vide Magist.& Theol.in 4.dist.3.Petr. Sot. de instit. Sacerd. sect.1. de Baptismo,Ledes.1.q.7.Tolet.de instit.Sacerd.lib.2.cap.18.Card.Bellarm. tom.2.lib.vnic.de Bapt.P.Henriq.in sum.p.1.lib.2.P.Soar.to.3. de Sacra. à q.66.P.Vasquez in 3.p.D.Thom. tom.2. disp.140. cum seqq. Bald. Iuni. super opera cōtrouers.Bellarm.p.2.lib.2.c.1.Petr.Ledes.in sum.p.1. tract. de Baptismo,Viual.in Candelabro aureo de Sacram tit.de Baptismo. P. Valer.Reginald.in praxi fori pœniten.lib.27. à princip. Ægid. de Sacram. & censu . q.66. plures Doctores refert. Carrilh. in tabulis tit. de Sacram. Baptis.

β CANON I. Concordat D.August.in Enchirid.c.49. c.aliud c. non regenerabantur, de consec. dist.4. V. Bal. Iunium super opera controu. Bellarm.p.2.lib.3.prope finem.

γ CANON II. Vide c.pen.de Baptismo, c.filius, & cap.non dubito, de consecr.dist.4.Nauarr.in man.c.22.n.5.& 6.Bellarm.lib.vnic. de Baptismo c.4.Henriq.in sum.lib.2.c.6.P.Soar.tom.3.q.66.art.4.disp.20. sect. 1.Balduin.Iunium super opera controuers.Bellarm.lib.2.c.1.vers.De materia Baptismi part.2.P.Valer.Reginald. in praxi fori pœnit.lib.27. n.10. P.Ægid.de Sacram.q.66.num.20.

δ CANON III. Ibi, *Quæ omnium Ecclesiarum mater est.*] Concordat textus in cap.1.dist.12.c.rogamus 24. q.1. c. fin. de Extrema vnct. & inter alias primatum obtinet,c.quāuis 21.dist.c.omnes, c.Sacrosancta 22. dist. Couar.lib.4.Var.c.14.n.11.Bañez in 2.2.D.Thom. q.1.art.10. concl.5. D. Mart.de Iurisd. p.1.c.13.à n.19.Cardin.Thus.tom.7.lit.R.concl.363. Cardin.Mantic.de coniectur.vltim.volunt.lib.8.tit.6.n.4. in princ. Iacob de Grassis tom.2. consil.lib.3.tit.de clericis non resid. consil.1. n.4. P.Valer. Regin.in praxi pœnit.lib.1.n.22.Fr.Paulin.Bert.Lucen. in praxi criminali Regular.tit.2.c.14.n.4.

ε CANON IV. Vide P.Henriq.in sum.lib.1.cap.28.à princip. & lib. 2. c.28.§.2.

ζ CANON V. Vide Sayr.de Sacram.in genere,lib.6. c.4. q.1. vers. Est quidem Baptismus.P.Ægid.de Sacram.tom.1.q.68.n.6.P. Valer.Regin. in praxi fori pœn.lib.27.n.7.

η CANON VI. Vide P.Henriq.in sum.lib.1. cap.12. §.6. pag. mihi 44. Vasq.in 3.p.D.Thom.tom.2.disp.156.num.63. in fin. Petr. Ledesm.1.p.de Baptismo cap.8.concl. 1.

θ CANON VII. Vide Petr.Henriq.d.§.6.lit.T.Cardin.Bellarm.l.vnic. de Baptismo,c.15.Patr.Vasquez d.disp.156.n.68.

ι CANON VIII. Vide Bellar.lib.vnic.de Baptismo,cap.16.& lib.2. de Sacram.c.29.P.Henr.d.§.6.lit.V.P.Vasq.d.disp.156.n.69.

κ CANON IX. Vide Vasq.disp.156.n.70.

λ CANON X. Vide Bellarm.lib.vnic.de Baptismo,c.18.& lib.1. de pœnit.c.11.col.antepen.& c.12.cum duobus seqq.P.Henriq.in sum.lib.4.c.1. in proœm.§.4.lit.B.P.Vasquez d.disp.156.n.75.

μ CANON XI. Vide Sebast.Medices in summa omnium hæresum,in sexta hæresi pag.69. Repert.Inquisit. verbo Baptismus vers. Sed iteratio, P.Vasq.in 3.D.Tho,tom.2.disp.146. n.6.plures refert Cened. ad Decretū, collect.63.* Vide etiam Salzed.ad Bernard.Diaz in prax.can.cap.15.lit.A. post D.Thom.& alios per eum relatos.

ν CANON XII. Vide P. Vasq.in 3.p.D.Thom.to.2.disp.154.num.3.

ξ CANON XIII. Vide P.Henriq.in sum.l.1.c.17.§.5. lit. H, & I, lib.2. cap.15.

cap.15.§.2.lit.D.Balduin. Iunium super opera controuers. Bellar. p.2. l.2. cap.2. vers. De prima quæst. P. Ægid. de Sacram. 1. quæst. 68. art. 9. num. 58. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 27. num. 34.

† *Suscepto Baptismo.*] Vide D. August. lib. de peccat. mer. & remiss. c. 16. & lib. 3. cap. 2.

ø Canon XIV. Vide P. Henriq. in sum lib. 2. c. 15. §. 2. lit. E, & cap. 24. §. 1. lit. B. P. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. q. 68. disp. 154. num. 3. Petr. Ledesm. p. 1. de Baptism. c. 8. concl. 9.

DE a CONFIRMATIONE.

Canon I.

β Si quis dixerit, a Confirmationem baptizatorum otiosam ceremoniam esse, & non potiùs verum & proprium Sacramentum; aut olim nihil aliud fuisse, quàm catechesim quamdam, qua adolescentię proximi fidei suæ rationem coram Ecclesia exponebant; anathema sit.

Canon II.

γ Si quis dixerit, b iniurios esse Spiritui sancto eos, qui sacro Confirmationis chrismati virtutem aliquam tribuunt; anathema sit.

Canon III.

δ * Si quis dixerit, c sanctæ Confirmationis 1 ordinarium ministrum, 2 non esse solum Episcopum, sed quemuis simplicem sacerdotem; anathema sit.

a c. nullus ministrorum de conf. d. 4. b Vide finem Epist. Vrbani 1. ad omnes, &c. c. 1. cum seq. de conf. d. 5. c c. manus, de conf. dist. 5. Conc. Flor. loco cit. vide Euseb. Pap. 1. Epist. ad Episc. Tusciæ. Melchi. de Hisp. Innocēt. 1. Epist. 1. cap. 3. &c. Sess. 13. cap. 4.

DECLARATIONES.

1 *Ordinarium.*] Abbas habens ex priuilegio sedis Apostolicæ vt sacramentum Confirmationis possit conferre, S.D.N. Gregorius audita relatione Congregationis annuit quod possit, de licentia tamen Ordinarij. Extraordinarium verò cui Papa concederet, S.D.N. Gregorius ex sententia Congregationis respondit, Abbatem priuilegiatum omnia, quæ spectant ad Episcopum, posse exercere, præterquam Chrisma & sacros ordines conferre non posse, & sacramentum Confirmationis administrare, cum ea quæ sunt ordinis, requirant specialem mentionem, nec inferioribus Prælatis inueniuntur concessa, & licet exceptio firmet regulam, non tamen ampliat vltra eius naturam, vt comprehendat ea quæ sunt aliàs reseruata, & de quibus est facienda specialis mentio, prout est confirmare.

Episcopo chrismatis tantum conferendi causa ad loca suæ diœcesis accedente, Laici vel Ecclesiarū Rectores ad illius impensas non tenentur.

2 *Non esse solum Episcopum.*] Etiam Abbates ex priuilegio Sedis Apostolicæ, de consensu tamen Ordinariorum, hoc Sacramentum confirmationis conferre possunt.

Omnes Prælati inferiores exempti habentes Iurisdictionem Episcopalem, si intra fines alicuius Diœcesis sunt, tenentur accedere ad Episcopum, intra cuius limites existunt, pro sanctis oleis.

S.D.N. consultò respondit non posse Abbates vti facultate conferendi

Sacroſanctum Confirmationis chriſma, niſi Ordinarius loci conſenſerit, & quemadmodum & quamdiu placuerit ei. Qui verò eſt nullius Diœceſis, habetque Iuriſdictionem, vt ſuprà, poteſt accerſere quem maluerit Catholicum Epiſcopum pro miniſtrando chriſmatis Sacramento, non obſtante capitulo quinto reformationis ſeſſionis ſextæ.

REMISSIONES.

α Vide Summiſtas verbo Confirmatio, Caſtr. lib.5. aduerſus hæreſes, verbo Confirmatio. Petr. Sot. de inſt. Sacerd. tit. de Confirm. in duplici lectione, Couar. lib.1. Var. c.10. Nauar. in man. c.23. n.8. Angles in floribus Theologicis p.1. de Confirmat. Marc. Ant. lib.5. inſt. maiorum tit.3. de Sacram. Confirm. Petr. Greg. Syntagm. lib.2. c.15. Card. Bellarm. lib. vnic. de Sacr. Confirm. P. Henriq. in ſum. lib.3. Viual. in Candelabro aureo de Sacram. tit. de Confirm. Petr. Ledeſm. in ſum. p.1. tract. de Sacra. Confirm. P. Ægid. de Coninck de Sacram. & cenſur. q.72. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib.28.

β CANON I. Vide P. Henriq. in ſum. lib.1. c.3. §.2. & lib.3. c.1. §.2. Sayr. de Sacram. in genere, lib.2. c.2. q.3. art.2 verſ. Verior itaque opinio, P. Valer. Reginald. d. lib.28. n.28. Petr. Ledeſ. in ſum. p.1. tract. de Sacram. Confirm. c.1. concl.2.

γ CANON II. Vide Sayr. de Sacram. in genere, lib.2. c.2. q.3. art.2. verſ. Verior itaque opinio, & lib.5. c.1. q. vnic. ar.2. verſ. de Confirm. Petr. Ledeſ. in ſum. p.1. tract. de Sacram. Confirm. cap.5. concl.2.

δ CANON III. Concordat text. in c. Manus. de con. diſt.5. Vide Cou. lib.1. Var. c.10. n.6. & 14. P. Henriq. in ſum. li.3. c.6. Card. Bellar. de Confirm. c.12. Bald. Iunium ſuper opera controuerſ. Bellarm. p.2. lib.2. cap.6. prope finem, verſ. Catholici omnes, P. Ægid. de Sacram. q.72. num.97. & n.105. Petr. Ledeſm. in ſum. p.1. tract. de Sacram. Confir. cap.9. * Vide etiam Mich. Agia de exhib. auxil. fundament.2. pag.15.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

EAdem ſacroſancta Synodus, *a* eiſdem Præſidentibus & Legatis, inceptum reſidentiæ & reformationis negotium ad Dei laudem, & Chriſtianæ religionis incrementum proſequi intendens, vt ſequitur, ſtatuendum cenſuit, *b* ſalua ſemper in omnibus Sedis Apoſtolicæ auctoritate.

CAPVT I.

Quis capax regiminis Eccleſiarum Cathedralium.

α AD Cathedralium *c* Eccleſiarum regimen nullus, β niſi ex legitimo matrimonio natus, * γ & ætate matura, grauitate morum, δ litterarumque ſcientia, iuxta conſtitutionem Alexandri III. quæ incipit, *d* Cùm in cunctis, Concilio Lateranenſi *e* promulgatam, præditus aſſumatur.

a Sup. Seſſ.9.c.2. & inf. Seſ.12. c.1. *b* Inf. ſeſ. vlt. de ref. c.21. *c* Seſ.22. c.2. plus exigitur. *d* Parte 1. c.3. conſt. eius, ſed lib.1. Decret. tit.6. c.7. c. cum in cunctis de Elect. *e* c. cum in cũctis. §. cum verò, c. ſicut de exceſſ. prælat. Conc. Chalced. c.10. c.1. & 2.21. q.1. c. ſanctorũ 70. diſt. c. vnio. 10. q.2. cap. quia in tantum c. ad hæc & c. de multa de præb. c. quia nonnulli de mag. c. cum ſingula. de præb. in 6. Clem. grat de refer. c. execrab. §. qui verò in extrau. comm. de præb. &

infr. Seſſ. 24. ca. 17. de reformat.

REMISSIONES.

α Vide Pet.Ledeſ.in ſum.2.p.tract.32.c.3.*del eſtado de los Obiſpos*.concl.10.

β *Niſi ex legitimo matrimonio natus.*] An procedat in legitimato per ſubſequens matrimonium? Affirmat Pereg. de fideicom. art. 24. nu. 12. P. Soar.tom.5.de cenſur.diſp.50.ſect.5.à num.10.P.Azor.inſt.Moral.p.2.l.2. c.14.q.14.& hanc partem ſequutus eſt doctiſſimus, & omni æuo memorandus præceptor meus D.Antonius Homen. in Conimbricenſi Academia iuris Pontificij primarius,& in Cathedrali Eccleſia Conimb.Doctoralis Canonicus,in eleganti & numquam ſatis laudato commentario ad tit.Qui filij ſint legitimi in Decretal.ſuper cap.1.verbo ante deſponſationem,num.9.verſ.Tertio ex dictis conſtat.* Vide Cenedo in collect.77.ad decretales n.2.

γ *Et ætate matura.*] Vide P.Henriq.in ſum p.2. l.4.c.9. in princip. verſ. Ad Epiſcopatum iure requiritur ætas quadraginta annorum, P.Azori.in Mora.p.2.li.6. c.5.in princip.Fr.Ludou.Miranda de ordine iudic.q.4. a.2. concl.3.P.Leſſ.de Iuſtit.lib.2.c.34.num.107. P.Valeri. Regin. in praxi fori pœnit.lib.30.tract.3.num.163.verſ.Primò.

δ *Litterarumq; ſcientia.*] Vide P.Henriq. in ſum.p.2.lib.14. c.8. §.1. verſ. Gradus, P.Azori inſtit.moral.p.2.l.3.c.28. q.9. Petr. Alphonſ. de Vaſconcellos in harm.Rubricarum in Rub.de ætate,& qualit.num.4.P.Valer. Regin.d.lib.30.tract.num.171.verſ.Occurrit.

CAPVT II.

Tenentes plures Cathedrales Eccleſias iubentur omnes exceptâ vnâ dimittere, certo modo & tempore.

α NEmo quacumque etiam dignitate, gradu, aut præeminentia præfulgens, plures Metropolitanas ſeu Cathedrales Eccleſias in titulum, ſeu commẽdam, aut alio quouis nomine, β contra α ſacrorum Canonum inſtituta, recipere & ſimul retinere præſumat: cùm valdè felix ille cenſendus, cui γ vnam Eccleſiam bene ac fructuosè, & cum animarum ſibi commiſſarum ſalute regere contigerit. Qui autem plures Eccleſias contra præſentis decreti tenorem nunc detinent, vna, quam maluerint, retenta reliquas infra ſex menſes, ſi ad liberam Sedis Apoſtolicæ diſpoſitionem pertineant, aliàs infra annum dimittere teneantur: alioqui Eccleſiæ ipſæ, vltimò obtenta dumtaxat excepta, eo ipſo vacare cenſeantur.

α Sub Innoc. III. 2.Later. c.29. alij quique adhuc diſpenſabantur.

REMISSIONES.

α Vide latè,& eleganter P.Azori.inſtit.Mor.p.2.lib.6.cap.13. à princip. P.Leſſ.de Iuſtit. lib.2. c.34.n.138.

β *Contra ſacrorum Canonum.*] Concordat textus in cap. Sanctorum 70.diſt.

γ *Cui vnam Eccleſiam bene,&c.*] Vide Nauarr.de Oratione,c.22.n.22.

CA-

CAPVT III.

Habilibus tantùm personis conferantur beneficia.

α INferiora beneficia Ecclesiastica, præsertim curam animarum habentia, 1 β personis dignis & habilibus, & quæ in loco residere, ac 2 per seipsos * curam ipsam exercere valeant, γ iuxta constitutionem Alexandri III. in Lateranensi, quæ incipit, *a* Quia nõnulli, & aliam Gregorij X. † in generali Lugdunensi Concilio, quæ incipit, *b* Licet Canon, editam conferantur, δ aliter autem, facta collatio siue prouisio omnino irritetur: & Ordinarius collator pœnas constitutionis Concilij generalis, quæ incipit, *c* Graue nimis, se nouerit incursurũ.

a Part. 1. c. 13. c. quia nonnulli de cler. non resid.
b c. licet Canon, de Elect. in 6. Decr. c. 14. c. graue nimis, de præb.
c *Vide paulò post. Nullius 4. Sept. 1591.*

DECLARATIONES.

1 *Personis dignis.*] Stante penuria Sacerdotum idoneorum, Episcopus prouideat beneficiis ea ratione, qua potest, meliori.

Congregatio Concilij censuit, ad obtinendam in Cathedrali vel collegiata dignitatem non curatam, requiri ætatem annorum 22. cõpletam.

2 *Per seipsos curam.*] Parochus, si eo morbi genere teneatur, vt ad functionem sui Sacerdotij, aut ad res diuinas per se obeundas minimè idoneus esse videatur, non tenetur durante illo morbi genere, sacris ordinibus se initiari facere.

Lib. 3. Decretal. de Clericis non residentibus.

CAPVT III.

QVia nonnulli modum auaritiæ non ponentes, dignitates diuersas Ecclesiasticas, & plures Ecclesias parochiales, contra sacrorum canonum instituta nituntur accipere; vt cũ vnum officium vix implere sufficiant, stipendia sibi vendicẽt plurimorum: ne id de cetero fiat, districtiùs inhibemus. Cùm igitur Ecclesia vel Ecclesiasticum ministerium committi debuerit, talis ad hoc persona quæratur, quæ residere in loco, & curam eius per seipsam valeat exercere. Quòd si aliter actum fuerit, & qui receperit, quod contra sacros Canones accepit, amittat, & qui dederit, largiendi potestate priuetur.

REMISSIONES.

α Vide Nauar. ad c. Si quando, de Rescript. except. 17. & Miscel. 34. de orat. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. à n. 174.

β *Personis dignis & habilibus.*] In hoc Lusitaniæ Regno extant plures Summorum Pontificum constitutiones, quibus statuunt, ac decernunt, ne aliqua collatio seu prouisio de beneficiis Ecclesiasticis dispositioni Apost. reseruatis, vel affectis, in hoc regno vacantibus, præsertim in Cathedralibus Ecclesiis existentibus personis, ex Hebræorum genere, seu stirpe descendentibus fiat, & prima Constitutio data fuit à Pio V. Sũmo Pont. die 20. Ian. ann. 1588. Altera à Clem. VIII. die 18. Octob. anno Dom. 1600. vbi ampliauit huiusmodi prohibitionem habere locũ in canonicatibus, præbendis, ac dignitatibus Cathedralium, & in principalibus dignitatibus

bus Collegiatarum Ecclesiarum, in Parochialibus, ac eorum perpetuis, ceterisque Ecclesiasticis beneficiis curam animarum habentibus. Nouissimè S.D.N.Paulus V.Sum.Pont.die 17.Ianuarij, anno Domini 1612. per aliam constitutionem supradictas declarauit habere locum tam in sæcularibus, quàm in cuiusuis Ordinis regularibus Ecclesiis, ita vt ex Hebræorum genere, seu stirpe descendentes, sub quouis prætextu curam animarum Vicariæ etiam amouibilis,exercere prohibeantur.

* *Ac per seipsos.*] Vide tradita à Caualcano in decis.11.n.18.& 26.p.3.

γ *Iuxta constitutionem Alexand.*] Hæc constitutio habetur in c. quia nonnulli,de Cler.non resid.Vide P.Valer. Reg.in praxi fori pœnit. lib.33. tract.2.num.62.

† *Aliam Gregorij X.*] Hæc constitutio habetur in c. licet canon 14. de elect.in 6.cuius declarationem recenset Farinacius in decis. 270. in compi.declarationum sacræ Congregationis Card. & vide infrà Sess.24. c.18. vbi alios retuli.

δ *Aliter autem facta collatio,siue prouisio omninò irritetur.*] Vide Fr. Emman.quæst.Regul.tom.2.q.52.a.5.

CAPVT IV.

Plurium beneficiorum retentor contra Canones, ijs caret, nisi, &c.

α Infr. Sess.24.de refor. c.17.

1 α QVicumque de cetero 2 β plura curata, α aut aliàs 3 incompatibilia beneficia * Ecclesiastica 4 γ siue per viam vnionis ad vitã,δ seu commendæ perpetuæ, aut alio ε quocumque nomine,& titulo,contra formam sacrorum canonum, & præsertim constitutionis Innocentij III. quæ incipit, b De multa, recipere ac simul retinere præsumpserit; beneficiis ipsis ζ iuxta ipsius constitutionis dispositionem, a ipso iure,etiam præsentis Canonis rigore,priuatus existat.

b Supr. c.2.c.de multa, de præb. & c.29. in Conc.Lateranen.1.

DECLARATIONES.

1 *Quicumque de cetero.*] Possidentes beneficia circa dispositionem huius cap.ex præsumpta dispensatione in qua fundatur Regula de triennali,se tueri non possunt, quia non habet locum contra hoc Decretum, & Capitulum 17.sessionis 24.de Ref.ita vt suam prouisionem tueri valeant.

De Parochialibus Ecclesiis quæ residentiam personalem requirunt, & inter se incompatibiles sunt, vna tantum potest,per hoc Decretum,retineri.Quoad alia vero beneficia residentiam requirentia, non residentes distributiones eas percipere non debent, quæ propter seruitium cultus diuini assignatæ sunt, non tamen procedendum est ad priuationem dictorum beneficiorum, si ea cum legitimis dispensationibus obtinuerint, quia de his in futurum tantùm statuit Concilium, dummodo in vno illorum resideat,vbi magis est necessaria residentia.

2 *Plura curata.*] Congregatio censuit posse obtineri dignitatem Parochialem cum numero curato.

3 *Incompatibilia beneficia.*] Parochiales Ecclesiæ sunt incompatibiles cũ benefi-

beneficiis,in quibus assignatæ sũt distributiones quotidianæ, quas amittere debent ij qui à diuinis sunt absentes. Quod de incompatibilibus beneficiis dicitur, idem intelligendum est de omnibus beneficiis residentiam requirentibus, quæ aliquis post publicationem Concilij receperit, veluti,duos Canonicatus, vel, Canonicatum cum parochiali.

Congregatio Concilij censuit, obtinentem Parochialem vnà cum Canonicatu ex dispensatione Apostolica,ante Concilium obtenta,potuisse post Concilium absque alia dispensatione optare præbendam pinguiorem.

Congregatio Concilij declarando supradictum S.D.N.responsum intellexit regulam de triennali non defendere eos, qui beneficia incompatibilia post Concilium obtenta simul retinuerunt contra decretum c.4. Sess.7. nec etiam eos qui beneficia ante Concilium obtenta ratione incompatibilitatis vel aliàs dimittere teneantur, non obstantibus dispensationibus iuxta terminos cap.17.Sess.24.& c.15.Sess.25.

An qui obtineat Dignitates in Cathedrali Ecclesia, quarum præbendæ sunt admodum tenues,nec ad quotidianas distributiones personaliter diuinis laudibus cum aliis in Choro (etiam si inseruiant) admittuntur, possint vacante Parochiali intra ciuitatem, eius curam habere, seruata in reliquis forma Concilij, vid. si digni, & idonei in examine per concursum reperiantur? Congregatio censuit posse; expectandum tamen, donec vacet Parochialis aliqua huiusmodi, tuncque Episcopum debere S.D.N. consulere, & veros redditus Dignitatis & Parochialis exprimere.

An scholares vniuersitatum,quibus ex indulto Apostolico concessum est,vt possint nominari ad beneficia vacatura secundo & tertio, donec qui seniores sunt,assecuti ætatem legitimam 80.florenos auri de camera in fructibus beneficiorum deductis omnibus percipere valeant? S.D.N. Gregorius respondit ex sententia Congregationis hanc receptionem nominationum intelligi de compatibilibus beneficiis.

Scribantur litteræ Archiepiscopo Valentinensi,vt Hieronymo Bodio obtinenti Parochialem in ciuitate, & Canonicatum in Cathedrali (si possit vtrique commodè inseruire) desinat molestiam exhibere.

Hoc incompatibilitatis Decretum procedit etiam in illis, qui post Concilium Tridentinum recipiunt duos Canonicatus, & retinent sine dispensatione Sedis Apostolicæ: secus si ante Concilium, etiamsi ab Ordinario collatio facta sit.

Capellania & Monasterium, quorum fructus tenues sunt,sunt incompatibilia beneficia,nec possunt retineri sub eodem tecto sine dispensatione Apostolica. *Supra hoc §.c.Incompatibilia.*

Congregatio Concilij censuit Episcopum ex causa posse dispensare, vt quis possit obtinere duo beneficia difformia sub eodem tecto, dummodo quodlibet per se non sit sufficiens ad sustentationem prouisi. 11.Ianuar. 1594.

Capellania,quæ habet onus celebrandi certas missas, & coadiuuandi in cura animarum Ecclesiæ plebanatus, est beneficium incompatibile cum alio beneficio curato, vel aliàs personalem residentiam requirente, & licet eius Rector non subiiciatur c.Licet Canon, *de Elect.in sexto*,tamen comprehenditur sub Decretis Concilij Tridentini, loquendo de beneficiorum,non tamen curatorum residentia.

Habenti Dignitatem tenuem in Ecclesia Cathedrali, quique distributionibus quotidianis non participet, Ecclesia Parochialis inconsul-

to Romano Pontifice conferri non debet. *Super hoc c. §.* An qui obtinent.

4 *Siue per viam vnionis.*] Decretum hoc obseruandum est in iis tantum Dignitatibus & Canonicatibus, quibus à principio coniuncta fuit cura animarum, non autem si ab initio illis cura annexa non esset, sed postea, vt aiunt, ex post facto.

Episcopus, cum examinaret vniones iuxta dispositionem huius decreti & in Sess. 21. cap. 9. ante quadraginta annos in eius diœcesi factas, & quæ prius, non tamen ante dictum tempus 40. annorum sortitæ effectũ fuerant, interesse prætendentes vigore suarum prætensarum appellationum impediunt Episcopum ab huiusmodi examine: Respondit Congregatio Concilij casum hunc omissum à Concilio, ideo ex decretis eiusdem non posse quidquam attentari in eos cap. 7.

An hoc decretum habeat locum in duabus Parochiis, quarum altera vnita est beneficio simplici, vel dignitati? Congregatio censuit non habere locum, si Parochialis vnita est perpetuo & accessoriè: vnde hoc decreto non obstante dicendum est quod vtraque Parochialis talis poterit retineri, si modò vtramque legitimè ante obtinuerat.

Censuit Congregatio in Parochialibus, quæ non sunt vnitæ Monasteriis, sed earum membra, aut quomodolibet dependentes sunt, nec Concilium, nec constitutionem Pij V. de vicariis perpetuis disposuisse, an vnus vel duo regulares esse debeant. Ideo hos casus relinquendos esse institutioni cuiusque religionis, nisi aliud Sanctissimus decernat.

Dignitates plures, quibus à principio fuit coniuncta cura animarum, sunt incompatibiles: si verò eis ex pòst facto coniuncta fuit, possunt cum legitima dispensatione ante Concilium Tridentinum obtenta retineri.

5 *Commendæ perpetuæ.*] Commendæ, quæ ad sex menses in Ecclesiis curatis fieri poterant ab Ordinariis cap. nemo, de Elect. in 6. amplius post Concilium locum non habent in eis deputati Vicarij ad formam cap. 18. Sess. 24.

REMISSIONES.

α Vide Nau. cons. 34. de præbend. P. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 6. cap. 13. cum sequentib. Nicol. Garci. de benefic. p. 11. c. 5. §. 2. num. 182. cum seqq. Flamin. de Resignationib. lib. 3. q. 1. n. 121. cum seqq. Prosper. de Augustino in addit. ad summam Bullarij, verbo Beneficiorum resignatio, causa 9. Cardin. Thusc. lit. B, conclus. 64. & 66. Achil. de Grass. decis. 1. & 2. de Elect. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 3. collect. 474.

β *Plura curata aut aliàs incompatibilia beneficia Ecclesiastica.*] Decisum fuisse procedere in requirentibus residentiam, vt sunt duo Canonicatus cum Parochiali, testantur Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 15. nu. 16. Nicol. Garci. de Benefic. p. 11. c. 5. n. 79. cum multis seq. * Vide etiam infr. Sess. 24. c. 17. de reform. & c. de multa. & præbend. Diaz in prax. can. c. 48. vbi latè Salzedo Rota nouiss. decis. 608. & 609. in recollect. à Farinac.

γ *Siue per viam vnionis.*] Vide Quintanad. lib. 1. Ecclesiast. c. 4. nu. 12. & c. 7. n. 6. & lib. 4. temp. 8. n. 46. Flamin. de Resignationib. lib. 12. q. 3. nu. 49. Gonz. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 5. §. 7. n. 146. Nicol. de Benefic. p. 11. c. 5. n. 219.

δ *Seu commendæ perpetuæ.*] Vide Hoied. de incompat. benef. p. 1. cap. 14. à n. 16. Flam. de Resignat. li. 3. q. 1. n. 110. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 5. §. 8. à princ. & n. 20. Prosper. de Augustino in addit. ad Quarant. in summa Bullarij, verbo Beneficiorum resignationes, vers. 9. Causa ibi, secundò limita.

mita. P.Azori.instit.moral.p.2.lib.6.cap.10.quæst.11.vers.Verùm dubiæ, vbi resoluit nec duo beneficia commendata in perpetuum, nec vnum iure tituli, alterum commendatum in perpetuum, posse simul haberi sine iuris relaxatione, quando alioquin sunt beneficia ipso iure incompatibilia, vide eumd. Azori.d.lib.6.cap.13. quæst. 3. Sayr.decis.32. de præbend. quem refert Aloys.Ricci.in collect.decis.p.3.collect.474.in medio.

ε *Quocumque nomine.*] Vide Nau.de Oratione.c.22.num.75.

ζ *Iuxta ipsius constitutionis dispositionem.*] Vide Nicol. Garci.de Benefic. p.11.cap.5.à num.91.

η *Ipso iure etiam præsentis canonis vigore priuatus existat.*] Quatuor tempora ante Concil.Trident.distinguunt Gonzal ad reg.8.Cancel.Gloss.15.à num.9.cum seqq.Hoied.de incompatib.benefic.p.1.cap.7.nu.7. B.Azori instit.Moral.p.2.lib.6.cap.13.quæst.1.Nicol.Garci.p.11.cap.5.à.num.1.

CAPVT V.

Qui plura beneficia obtinent, exhibeant suas dispensationes. Per competentes Vicarios rectè cura animarum agatur. Beneficia suis obsequiis minimè fraudentur.

α * ORdinarij locorum quoscumque plura curata, aut aliàs incompatibilia beneficia Ecclesiastica obtinentes, dispensationes suas exhibere districtè compellant; & aliàs procedant iuxta constitutionem Gregorij X. in generali Lugdunẽsi Concilio editam, quæ incipit, *a* Ordinarij: quam eadem sancta Synodus innouandam cẽset, & innouat; addens insuper, quòd ipsi Ordinarij etiã per 1 idoneorũ Vicariorum deputationem, & congruę portionis fructuum assignationem omnino prouideant, vt animarum cura nullatenus negligatur, & 2 beneficia ipsa debitis obsequiis minimè defraudentur: appellationibus, priuilegiis, exemptionibus quibuscumque, etiam cum iudicum specialium deputatione, & illorum inhibitionibus in præmissis nemini suffragantibus.

a Lib. 6. decret. de offic. Ordinarij, c. 3. infr. c. 17. & suprà Sess. 6. de refor. c. 2. in fin. Vide *paulo pòst.*

DECLARATIONES.

1 *Idoneorum Vicariorum deputationem.*] Deputatio Vicariorum habet locum in omnibus beneficiis incompatibilibus, non autem in curatis casu quo ea obtinentes, eis non inseruire tenentur.

Congregatio Concilij censuit, nominationem Vicariorum ad tempus in beneficiis curatis spectare ad monasterium; perpetuorum verò in vim constitutionis Pij V. spectare ad Episcopos. Fuit in Congregatione Concilij dubitatum, an Vicarius perpetuus cõstitutus vigore huius decreti subire deberet aliqua onera saltem pro rata per constitutionem Pij V. de vicariis perpetuis S. D. N. Gregor. XIII. audita relatione Congregationis declarauit Bullam Pij V. vt omnia onera incumbentia ipsi parochiali, in qua erit vicaria perpetua, pertineant ad ipsum vicarium solum, nulla autem ex parte ad Ecclesiam seu monasterium aut locum pium, quibus erat vnita ipsa parochialis.

Actum est in Cõgregatione Cõcilij an essent cõstituendi vicarij perpetui

in Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis, curam animarum habentibus, & eam per temporarios mercenarios exercentibus.

Congregatio censuit, nihil per legem generalem statuendum esse, sed singulis casibus, qui occurrerint prouidendum, prout magis expedire videbitur.

2 *Beneficia ipsa debitis obsequiis maximè defraudentur.*] In hoc Decreto, & præcedenti, Capellæ & Canonicatus & alia beneficia non curata requirentia residentiam, (si tamen aliàs sint incompatibilia) cōprehenduntur.

Per hoc decretum non permittitur Ordinariis visitare Ecclesias Regularium. Nec temporis longitudo obstat huic decreto, quia ab Episcopo compelli possunt, ad dispensationes exhibendas, & illorum titulos ostendendos.

Subcollectores, & alij officiales Sedis Apostolicæ minimè comprehenduntur, neque quoad ostensionem titulorum, sub hoc Decreto, nisi beneficia ad Episcopi Iurisdictionem spectarent, veluti si essent membra sancti Antonij Viennensis, vel aliorum. Sic è contrario illi qui obtinent duo vel plura beneficia cum dispensatione legitima, ante Concil. Tridentinum obtenta, requirentia personalem residentiam, tenentur residere in illo in quo magis est necessarium; nec ideo possunt alterutro priuari: amittunt tamen distributiones quotidianas eius beneficij, cuius ministerio non inseruiunt.

Congregatio censuit nihil innouandum in beneficiis simplicibus, (quæ etiam Clericatus nuncupantur,) in Ecclesiis parochialibus vel alibi constitutis, quorum fructibus possessores gaudent, nullum seruitium, nec per seipsos, nec per substitutos illis Ecclesiis præstando, quibus dicti clericatus subsunt, vt possint cogi vel per seipsos vel per alios in habitu Clericali manutenere, qui illis Ecclesiis inseruiant. Et licet cap. 3. sess. 21. præsupponat, quòd omnia beneficia sint ad cultum diuinum atque ad Ecclesiastica munera obeunda instituta; iuxta *c. vlt. de rescri. lib. 6.* si tamen tāto tempore possessores talium beneficiorū non sunt coacti ad aliquid istorum, nec apparet quod & ad quid certum sint obligati, satisfacere videbuntur si dicunt horas canonicas. Vnde si beneficia illa non requirunt residentiam, non debent cogi per substitutum deseruire: exemplo illius Canonici, qui causa studiorum non residet; nec enim tenetur ad substitutum. *Abb. in c. Licet, de præb.*

Congregatio Concilij censuit, si aliqua Abbatia nullius diœceseos existat, non posse Episcopum viciniorem ibi conferre Sacramentum confirmationis, & exercere Pontificalia, absque Abbatis expressa licentia, sed esse in facultate ipsius Abbatis conuocare, quem maluerit Catholicum antistitem, saluo tamen maiori iure Episcopi vicinioris, si aliunde id sibi competat, verum posse Episcopum viciniorem visitare beneficia sæcularia, & Clericos sæculares dictæ Abbatiæ, illosque culpabiles repertos corrigere, & Episcopum viciniorem dici tantum illum, cuius Cathedralis Ecclesia sit Abbatiæ proximior, non autem locis dictę Abbatiæ subiectis.

In Sexto, tit. 16. de Officio Ordinarij.

CAPVT III.

ORdinarij locorum subditos suos, plures dignitates vel Ecclesias quibus animarum cura imminet obtinentes, seu

ſeu perſonatum aut dignitatem cum alio beneficio, cui cura ſimilis eſt annexa, diſtrictè compellant diſpenſationes, auctoritate quarum huiuſmodi Eccleſias, perſonatus ſeu dignitates canonicè tenere ſe aſſerunt, intra tempus pro facti qualitate ipſorum Ordinariorum moderandum arbitrio, exhibere. Quòd ſi fortè iuſto impedimento ceſſante, nullam diſpenſationem intra idem tempus contigerit exhiberi, Eccleſiæ beneficia, perſonatus, ſeu dignitates, quæ ſine diſpenſatione aliqua eo ipſo illicitè detineri conſtabit, per eos ad quos eorum collatio pertinet, liberè perſonis idoneis conferantur. Ceterùm ſi diſpenſatio exhibita ſufficiẽs euidenter appareat, exhibens nequaquam in beneficiis huiuſmodi quæ canonicè obtinet, moleſtetur. Prouideat tamen Ordinarius, qualiter nec animarum cura in eiſdem Eccleſiis, perſonatibus, ſeu dignitatibus negligatur: nec beneficia ipſa debitis obſequiis defraudentur. Si verò de diſpenſationis exhibitę ſufficientia dubitetur, ſuper hoc erit ad Sedem Apoſtolicam recurrendum: cuius eſt æſtimare, quem modum ſui beneficij eſſe velit. In conferendis inſuper perſonatibus, &c.

REMISSIONES.

α Vide Aloyſ. Ricci. in collect. deciſ. p. 3. col. 607.* & Did. Spino. in ſpeculo teſtam. gl. 3. princ. num. 75. & quæ hîc Farinacius refert ex declarat. ſacræ Congregationis.

CAPVT VI.

Beneficiorum vniones validæ cenſeantur, quæ debeant irritæ declarari poſt examen factum ab Ordinario.

α* VNiones perpetuæ, *a* 1 β à quadraginta annis citra factæ †, γ examinari ab Ordinariis, tamquam à Sede Apoſtolica delegatis, poſſint: & quæ per ſubreptionem vel obreptionem obtentæ fuerint, irritæ declarentur. Illæ verò, quæ à dicto tempore citra conceſſę nõdum in toto vel in parte ſortitæ ſunt effectũ*, & quæ deinceps ad cuiuſuis inſtantiam fient, niſi eas ex legitimis aut aliàs rationabilibus cauſis, coram loci Ordinario δ vocatis, quorum intereſt †, verificandis, factas fuiſſe conſtiterit, per ſubreptionem obtentæ præſumantur: ac propterea, niſi aliter à Sede Apoſtolica declaratum fuerit, viribus omnino careant.

a Vide Seſſ. 14. c. 9. de ref. infr. Seſſ. 24. de ref. cap. 13. & Seſſ. 25. de ref. c. 9.

DECLARATIONES.

1 *A quadraginta annis citra factæ.*] Non datur poteſtas per Concilium Tridentinum examinandi, & reuidendi vniones, quæ per 40. annos ante confirmationem decretorum eiuſdem Concilij factæ fuerint. Quæ verò poſt quadraginta annos factæ ſunt, Epiſcopo reuidere volenti oſtendi omnino debent.

Per hoc decretum non excludũtur Ordinarij, quo minus vniones reuidere possint in casibus, quibus licet de iure cõmuni etiã vltra 40. annos.

2 *Irritæ declarentur.*] Vniones perpetuæ à 40. annis, à publicatione Conc. Trid. computandæ, debent ab Ordinariis examinari, & irritæ declarari.

REMISSIONES.

α Vide Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbò vnio vers. Ad sextum, & verbo visitatio, vers. Decimum dubium, Flores variar. quæst. lib. 3. q. 23. num. 50. * Ricc. in prax. var. resol. c. 208.

β *A quadraginta annis citra factæ.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. Duæ Parochiæ, quæ per consuetudinem, quæ per quadraginta annos viguerit, tamquam vnitæ cùm semper sine collatione collatæ fuerint, earum sic possessor non est molestandus, & tempus quadraginta annorum currit à publicatione Concilij. refert Zerol. d. verb. vnio, vers. Ad sextum. † Vide etiam infr. Sess. 14. c. 9. de refor. & sess. 24. c. 13. de reform. Menoch. in cõs. 402. n. 80. Ricc. in sua prax. curiæ Eccles. Neapol. decis. 485.

γ *Examinari ab Ordinariis, &c.*] Quomodo probetur vnio, & ad eam probandam quod tempus requiratur? Vide Rebuff. in sua praxi benefic. lib. 1. tit. de vnionib. benefic. à n. 34. Flores Vari. lib. 1. q. 10. n. 19. Mascard. de Probat. concl. 179. & concl. 586. & concl. 1413. Menoch. de Præsumpt. lib. 6. q. 80. latissimè Nicol. Garci. de benefic. p. 12. c. 2. n. 225. cum seq.

* *Sortitæ sunt effectum.*] Vide Io. Aloys. Ricc. d. decis. 484. à n. 2. vbi quando vnio dicatur sortiri effectum. De quo etiam Garcia de benef. p. 10. c. 12. n. 181. Merend. cons. 29. n. 3.

δ *Vocatis quorum interest.*] Vide Matth. Soar. in pract. & ordine visitandi c. 6. nu. 5. † Rotam nouiss. decis. 133. num. 4. p. 2. Ricc. in prax. curiæ Eccles. Neap. dec. 486. à n. 3.

CAPVT VII.

Beneficia Ecclesiastica vnita visitentur: per Vicarios etiam perpetuos cura exerceatur: deputatio ipsorum Vicariorum fiat cum portione assignanda etiam super re certa, non obstantibus, &c.

a Infr. Sess. 14. de refor. c. 9.

b Vide Sess. 25. c. 16. de reform.

1 α β BEneficia Ecclesiastica curata, *a* quæ Cathedralibus, 2 Collegiatis, 3 seu aliis Ecclesiis, 4 γ vel Monasteriis, beneficiis, seu collegiis, aut piis locis quibuscumque perpetuò vnita & annexa reperiuntur, ab Ordinariis locorum annis singulis visitentur. * *b* qui sollicitè prouidere procurent, vt 5 δ ε ζ per idoneos Vicarios, etiã perpetuos, 6 nisi ipsis Ordinariis pro bono Ecclesiarum regimine aliter expedire videbitur, ab eis cum tertiæ partis fructuũ aut maiori, vel minori, arbitrio ipsorum Ordinariorum, 7 portione, etiam super 8 certa re assignanda, ibidem deputãdos, animarum cura laudabiliter exerceatur: appellationibus, priuilegiis, exemptionibus, etiam cum iudicum deputatione, & illorum inhibitionibus quibuscumque in præmissis minimè suffragantibus.

DECLARATIONES.

1 *Beneficia Ecclesiastica curata.*] Congregatio Concilij censuit Episcopum posse

posse visitare Ecclesias Parochiales vnitas Monasterio Canonicorum Regularium, si Generalis in eo sedem ordinariam principalem non habeat. Et si Canonici Regulares, qui præficiuntur de consensu & mandato suorum Superiorum, Ecclesiis vnitis Monasteriis suis, delictum commiserint non concernens animarum curam aut Sacramentorum administrationem, à suis tantum superioribus Regularibus puniẽtur.

2 *Collegiatis.*] Ordinarius tam ex auctoritate Concilij Tridentini, quàm ex Bulla Pij V. quæ incipit, *Ad exequendum*, publicata Kalend. Nouembr. 1567. de Vicariis perpetuis, habet facultatem creandi Vicarios perpetuos in Parochialibus Ecclesiis vnitis collegiatæ Ecclesiæ: & Vicarij siue perpetui, siue temporanei sint, debent ab eodem ordinario examinari & approbari.

3 *Seu aliis Ecclesiis.*] Episcopus debet constituere Vicarium perpetuum, siue temporalem in Prioratu, cui cura animarum incumbit.

4 *Vel Monasteriis.*] In Monasteriis ab ipsorum primæua fundatione curatis non possunt deputari Vicarij isti, sed seruandum est cap. 11. Sess. 25. de Regul. iuxta quod exercentes curam sint ab ipso Ordinario approbati: secus si Parochiales essent Monasteriis vnitæ: eo enim casu possunt deputari tales Vicarij.

Si Ecclesiæ sint curatæ & vnitæ Monasteriis, possunt Episcopi Ordinarij locorum visitare eas, & in eis Vicarios perpetuos siue temporaneos constituere, secundum dispositionem Concil. Tridentini hoc capite. Si autem Ecclesiæ huiusmodi sint in loco ipsorum Monasteriorum, eisque immineat cura animarum, posse Episcop. visitare personas exercentes in eis curam ipsarum animarum, iuxta tamen illam formam, quam præscripsit Concil. Trident. c. 11. Sess. 25. de Reg.

Ergo in Parochialibus vnitis Monasteriis deputari possunt Vicarij perpetui, nisi essent in loco in quo ipsa Monasteria, quo casu seruandum est præfatum Decretum cap. 11. Sess. 25. de Regularium reformatione.

Congregatio Concilij censuit, si beneficium liberum, siquidem vnitum sit Monasterio Monialium, Vicarium in eo constituendum esse perpetuum, vel amouibilem à Monialibus præsentandum, & ab Episcopo approbandum, iuxta cap. 7. Sess. 7. si vero non sit vnitum, sed pertineat ad collationem Monialium, & per personas sæculares deseruiri sit solitum, esse vtique conferendum à Monialibus illi, qui ab Episcopo præuio examine per cõcursum fuerit approbatus. Quod si de iure patronatus Monialium fuerit, seruandum esse, quod statuit Decret. Conc. cap. 18. Sess. 24. vers. si vero iurispatronatus Ecclesiastici: nempe vt si institutio ad Episcopum pertineat, is quem Moniales digniorem inter probatos ab examinatoribus iudicauerint, Episcopo præsentent, vt ab eo instituatur; si vero institutio ab alio, quam ab Episcopo erit facienda, Episcopus solus ex dignis eligat digniorem, quem Patronus ei præsentet, ad quem spectat institutio. Pataulēs. Iulij 1591.

Concessum tamen fuit aliquando ex gratia à Greg. XIII. vt etiam in Parochialibus Monasterio vnitis non deputarentur Vicarij, sed vt aliquis ex Regularibus (ab Episcopo tamen approbatus) curam animarum exercere posset, dummodo secum haberet socium ordinis eiusdem: imò Monachi non possunt prohiberi, quo minus curã exerceant animarum.

5 *Per vicarios, etiam perpetuos.*] Vicarij perpetui non possunt constitui absque erectione tituli Vicariæ, non obstante Bulla Pij V. & hoc Decreto. Non tamen prohibetur, quo minus cura animarum exerceri possit

per Vicarium amouibilem, vt sess.21.ca.7. de Reform. dummodò sit certum, cui particulariter incumbat, vt dicitur cap.13. Sess.24.

Congregatio censuit nominationem Vicariorum, ad beneficiatos pertinere, nec non ad eos beneficia vnita spectant. sic etiã Pius V. dicta Bulla; addens tamen, Ordinarij, vel eius Vicarij præuio examine approbationem necessariam esse.

Ex dicta Bulla Pij V. Kal. Nouem. nominatio Vicariorum etiam perpetuorũ spectat ad Ecclesias seu loca, quibus dictæ Parochiales sunt vnitæ.

Ad dictam nominationem faciendam poterit Episcopus præfigere terminum decem dierum.

Per dictam Bullam non inhibetur, quo minus Vicarij perpetui possint institui, ex declaratione Congregationis Concilij.

6 *Nisi ipsis ordinariis.*] Sicut potest dispensari cum senibus, infirmis, ac decrepitis, ita & eorum Ecclesiis (quæ personalem residentiam requirunt) ab idoneis perpetuisq; Vicariis inseruiatur. Item cum iis, qui propter Monialium, vel hospitalium curam, in Ecclesiis, quas in mensibus obtinent, non facilè possunt residere, seruãdum est Decretum c.1. de Refor. Sess.23. quo Decreto non amplius id permittitur, quod in isto casu relictũ erat sub Paulo III. arbitrio Ordinariorũ, sed non imponitur necessitas residendi.

7 *Portione.*] In constituenda mercede pro inseruientibus aliorum beneficiis curatis, obseruari debent Concil. Trid. Decreta. Quæ autem sit ista portio, declarat Bulla Pij V. licet ad terminos Concilij fuerit redacta, in reuocatione priuilegiorum Mendicantibus concessorũ Bulla superiùs citata. Etsi hæc Bulla Pij V. fuit reuocata, ex ea aliqua, vt suprà, sint notata.

Licet supra dicta Bulla fuerit reuocata per Bullam Greg. XIII. Kal. Martij, ann.1. sub titulo, *Reductio litterarum felicissimæ recordationis Pij Pap. V. pro mendicantibus*, postea tamẽ suo ore idem Greg. illam Pij V. reualidauit.

27. Martij 1594. Congregatio Concilij censuit constitutionem Sanctæ memoriæ Pij V. de Vicariis perpetuis, ita esse intelligendam, vt omnia onera, incũbentia Parochiali Ecclesiæ, in qua fuerit erecta Vicaria perpetua, pertineant ad Vicarium perpetuum solum, nulla autem ex parte ad Ecclesiam, seu Monasterium, aut alium locum pium, quibus vnita fuerit ipsa Parochialis.

Ex fructibus Parochiæ vnitæ Monasterio detrahenda est merces Vicarij, qui ei inseruit, & non ex fructibus monasterij. Et quidẽ si non apparet certi reditus harum Parochialium, censuit Concilij Congregatio, cogendos esse religiosos ad assignandum de suo scuta 50. dictis Vicariis: nisi ipsi clarè & euidenter probent, dictas Parochiales nullos prorsus habuisse reditus, quando fuerunt Ecclesiæ suis locis prædictis vnitæ.

8 *Super certa re assignãda.*] Incerta, de quibus in Bulla, Ordinarij taxabũt.

In Ecclesiis curatis, vnitis Monasteriis, possunt Episcopi Ordinarij locorum visitationem facere, & ponere in eis Vicarios perpetuos vel temporaneos, iuxta dispositionem huius Decreti, prout eis expedire videbitur. Si verò huiusmodi Ecclesiæ curatæ sunt positæ in loco ipsorum Monasteriorum, eisque immineat cura animarum, possunt Episcopi visitare personas exercẽtes in eis curam animarum, iuxta tamen illam formam, quam præscripsit Concilium c.11. Sess.25. de Reg. Sup. §. *S. Ecclesia.*

In Parochialibus autem militiæ S. Ioannis Hierosolymitani, seruandum est Breue Sanctæ memoriæ Pij V. editum 12. Septembris 1571. Pontificatus sui Anno 6.

Sanctissimus Dominus noster Greg. XIII. non habet pro reuocata Bullam Pij V. de Vicariis perpetuis, cum hac limitatione, *in fauorem Monasteriy.*

rij, vt Episcopus ad nominationem Monachorum deputet vnum ex ipsis præuio examine approbatum, & ad nutum ipsorum amouibilem, & cum Vicario sic deputato debet habitare vnus dumtaxat alius Monachus, ne plures extra claustrum maneant. Sed non ita censendum, si vellent deputare Capellanum sæcularem, ad nutum amouibilem: hoc enim pertinet ad Episcopum.

REMISSIONES.

α Vide Steph. Quarant. in summa Bullarij, verbo, Vicarius perpetuus, Matthæ. Soares in practica, & ordine visitandi cap. 3. num. 1.

β Ad declarationem portionum assignandarum Vicariis perpetuis Parochialium piis locis perpetuò vnitarum, emanauit constitutio felicis record. Pij V. Romæ publicatæ die 15. Nouem. 1567. incip. Ad exequendum, quæ constitutio est hodie seruanda, prout testatur Gonzal. ad reg. 8. cancel. gl. 5. §. 3. num. 79.

γ *Vel Monasteriis.*] Si beneficium, aut Parochia vniatur Monasterio exempto, etiam alienæ diœcesis, an visitetur ab Episcopo loci? Affirmat P. Henriq. in sum. p. 1. lib. 7. c. 15. §. 4. lit. 1.

* *Ab ordinariis locorum annis singulis visitentur.*] Vide supr. c. 5. & infr. sess. 25. c. 16. & quæ notat Vincent. Grilinzonius cens. 17. per tot.

δ *Vt per idoneos Vicarios etiam perpetuos.*] Quòd Vicarius perpetuus non potest constitui sine titulo Vicariæ, resoluit Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Vicarius, pag. 112.

ε An Episcopo competat institutio Vicarij, & Monasterio, cui est vnita Parochialis præsentatio? Affirmant attestantes sacram Cardinalium Congregationem censuisse, Gonzal. ad reg. 8. cãcel. glo. 5. §. 3. n. 50. & n. 60. Flores Vari. lib. 1. q. 10. nu. 26. vbi resoluit nominationem Vicariorum ad nutum amouibilem pertinere ad Prælatũ, siue Prælatum Monasterij, cui beneficium vnitum est, & Episcopus solùm debet approbare, & admittere, & licentiam administrandi Sacramenta dare: quando beneficium curatum est vnitum Monasterio Mendicantium, aut Monachorum Regularium, quòd Prælatus possit ei seruire per Monachum, aut Fratrem ad nutum amouibilem, qui quidẽ debebit approbari, & examinari ab Episcopo, nisi Abbas, vel Abbatissa habeant iurisdictionem Episcopalem, respondisse sacram Card. Congregationem, asserit Flores d. q. 10 num. 24. & 26. in fin.

ζ An vicarius ad nutum amouibilis possit amoueri ante finitum annum seruitij? Negant Rebuff. in praxi benefic. lib. 2. tit. de dispens. de non resid. num. 18. & tom. 3. ad leges Galliæ tit. de materiis possess. in benef. art. 9. gl. vnic. in præfat Flores. Vari. lib. 1. q. 10. n. 34. Guttier de iuram. confirm. p. 1. cap. 58. n. 19. Steph. Grat. discept. forensium c. 167. n. 22. cum seqq.

CAPVT VIII.

Ecclesiæ reparentur: cura animarum sollicitè habeatur, non obstantibus, &c.

α LOcorum Ordinarij Ecclesias quascumque, *a* quomodolibet 1 exemptas, auctoritate Apostolica, singulis annis visitare teneãtur, & opportunis iuris remediis prouidere, vt quæ reparatione indigent, reparẽtur; & 2. cura animarum, si qua illis immineat, aliisque debitis obsequiis minimè de- fraudentur

a Infr. Sess. 24. de ref. c. 9. & Sess. 21. c. 8. conc. Arel. c. 17.

fraudentur, appellationibus, 3 priuilegiis, consuetudinibus, etiam ab immemorabili tempore præscriptis, iudicum deputationibus, β & illorum inhibitionibus penitus 4 exclusis.

DECLARATIONES.

1 *Quomodolibet exemptas.*] Episcopus visitat Ecclesias exemptas etiam inferioribus Prælatis subiectas.

Episcopum visitare Ecclesias, quas Abbas S. Benedicti in eius Diœcesi sitas habet, Congregatio censuit posse ex hoc Decreto, si modò in eis cura animarum exerceatur per sacerdotes sæculares.

Congregatio censuit, licere Episcopo visitare capellaniam Iurispatronatus Laicorum, etiam Iurispatronatus Regum ex priuilegio sibi concesso, quia in sua diœcesi, nec Iurispatronatus quamquam Regum obstare, nisi in fundatione id expressum sit: sed si probetur capellaniã exemptam, tunc Episcopus visitet tamquam Sedis Apostolicæ delegatus ex hoc c. 8.

Concilium hîc non videtur sustulisse, neque rem iudicatam, neque concordiam.

Episcopus visitare potest Ecclesias Diœcesis, Castri, vbi Moniales prætenduntur habere iurisdictionem spiritualem à tempore immemorabili visitandi per deputatos, etiam eligendo Episcopum extraneum, Confirmationem & Ordines conferendi gratia, ac alia Pontificalia exercendi etiam inuito Episcopo loci: Congregatio enim ita iudicauit, & censuit Episcopum posse visitare eas Ecclesias, ex facultate sibi attributa à Concil. hoc capite.

12. Febr. 1596. Congregatio Concilij censuit, posse Episcopum visitare quascumque Ecclesias sęculares, intra fines suę diœceseos existentes vigore c. 8. Session. 7. etiamsi ad Regulares pertineant, & ab eis dependeant, dum tamen per sæculares eis deseruiatur.

Episcopus potest visitare omnes parochiales suæ diœcesis, in quibus sunt Sacerdotes sæculares, licet Ecclesiæ sint Regularibus subiectæ. Etiam si Monasteria Religionum prætenderent Iurisdictionem spiritualem immutabilem, in locis, vbi dictæ Ecclesiæ sunt vnitæ.

Episcopus non habet ius visitandi sacellum, vel altare, quod cura caret animarum, & membrum sit Religionis S. Antonij Viennensis. Congregatio tamen censuit hoc non habere locum in Ecclesiis Regularium, vbi à Regularibus inseruitur, & in terminis c. 11. sess. 25. de Regular. vbi excipiuntur Abbates generales, & Capita Ordinum. sed limita, nisi per Regulares inseruiant.

Episcopi tamquam Sedis Apostolicæ Delegati, habent potestatem visitandi omnes suæ Diœcesis Ecclesias collegiatas, eis tamen remanente saluo iure in petitorio.

Item Monasteria quæcumque commendata, in quibus non viget Regularis obseruantia, ac beneficia tam curata, quàm non curata sæcularia, & regularia qualitercumque commendata vigore c. 8. Sess. 21. Præterea tam beneficia curata vnita quibuscumque Monasteriis, & locis piis ex c. 7. Sess. 7. quàm etiam personas exercentes curam animarum in Monasteriis Regulariũ, quibus etiam cura imminet iuxta c. 11. Sess. 25. de Regul.

Item nullam pœnam incurrit Episcopus non vtendo iurisdictione sibi in exemptos à Concilio tributa; sed in illis tantùm casibus, quibus decretã Concilij vtuntur verbis præceptiuis seu obligatoriis, incurrere peccatũ mortale, & in casibus in quibus dispositio Concilij non absolutè admit

mit exemptis hanc iurisdictionem, sed tantùm si Ordinarij velint, Ordinariis volentibus exercere possunt, exempti verò in casibus, in quibus Concilium hanc iurisdictionem exemptis adimit, & præcipit Episcopis vti soli ipsi exerceant, non possunt.

2 *Cura animarum.*] Etiamsi Ecclesiæ sunt Regularium, tamen tunc ab Ordinariis visitari debent, quando cura exercetur per Sacerdotes sæculares. Comprehenduntur enim Ecclesiæ sæculares, tametsi ad Regulares illæ pertineant, & ab eis dependeant, dummodo per sæculares illis deseruiatur. Non autem comprehenduntur Monasteria & Ecclesiæ ipsorum Regularium. hæc procedunt, quando Ecclesiæ sunt in Diœcesi. *Idem supr.* §. Episcopus potest.

3 *Priuilegiis & consuetudinibus.*] Quod si adderetur sententia, & priuilegium, An illis videatur Concilium hic derogare? Congregatio censuit negatiuè, quia cum hoc capit. faciat diuersas derogationes, non videtur aliis ab eo expressis derogare, & ita Rota in vna Legionẽsis Iurisdictionis.

Archidiaconus Mercurij die 13. Nouemb. 1587. coram R.D. Blanchetto firmat dictam Decisionem, videlicet vt hic Concilium non comprehendat casus per sententias determinatos, idemque confirmauit Rota 2. Decembr. 1585. vt Concilium non tollat sententias & res iudicatas, vt infr. c. 20. vers. *ad hæc* sess. 24.

Ecclesias autem militum Hierosolymitanorum esse exemptas priuilegiis summi Pontificis à visitatione Episcopi, præterquam si fuerint curata, tunc enim huiusmodi priuilegia, excipiant ea quæ respiciunt curam animarum, & Sacramentorum administrationem, quoad hoc, posse vtique visitari ab Episcopis, &c.

Vbi Equites Hierosolymitani habent iurisdictionem spiritualem & temporalem, vbi Ordinarij se non interponant ad visitandum, vide Bullam Pij V. *Pastoralis Officij*, die 22. Septembr. 1571. Item Equites Hierosolymitani, quatenus beneficia curata non obtinent, non possunt ab Ordinariis visitari.

Lucensis Collegiata S. Michaelis Iuris patronatus exempta à fundatione & donatione, visitari potest ab Ordinario, sed tamquam Apostolicæ Sedis delegato.

Parochiales Ecclesiæ vnitæ Monasteriis, etiam iis quæ sunt Capita Ordinum, ab Ordinariis visitari debent.

Regulares inseruientes de licentia suorum superiorum beneficiis simplicibus, quæ sunt tamen membra Monasteriorum seu Religionis, non poterunt visitari ab Ordinariis, nec comprehenduntur sub Decreto c. 14. Sess. 7. de Reform. Idem infr. huius sess. c. 14. §. *Aut Regulares*

Qui pacificè per triennium beneficium aliquod possedit, non tenetur ostendere titulum, vel docere de titulo.

Episcopus visitare volens non potest vti suspectus recusari, nec vlla allegatione suspicionis impediri, quo minus pœna extraordinaria, quæ morum correctionem & emendationẽ respiciat, visitatos afficere possit.

Præsupposito ex declaratione congregationis quod Episcopi non solùm per seipsos, sed etiam per illorum in spiritualibus generales Vicarios munus visitationis possunt exercere, an Vicarij eo casu in scriptis facultatem habere debeant, & de illa prius & per authentica documenta ipsis Abbatibus, superioribus, vel eorum officialibus & subditis, dimisso sibi illorum exemplo de verbo ad verbum fidem facere teneantur, & donec istud fecerint libere & licitè eis valeant resistere.

Congregatio censuit opus esse speciali in scriptis facultate, de eaque etiam huiusmodi fidem esse faciendam.

4 *Exclusis.*] Etsi iureiurando solemniter cessisset exemptæ Ecclesiæ, quæ in sua diœcesi reperitur, quia Ordinarius non potest se eximere à præceptis, quæ continentur & in hoc & in aliis decretis Concilij.

REMISSIONES.

α Vide Fr.Emman.quæst. Regul. tom.1. q.36. art.3. Zerol. in praxi Episcop.verbo Visitatio, part.341.p.1.& verbo Exemptus, part.2. P.Azor. instit.Moral.p.2.lib.3.cap.40.col.356.

* *Vt quæ reparatione indigent, &c.*] Vide Mich.Timot.de visitat.lib.1.tr.4. c.32.& lib.2.tr.1.c.11.& tr.3.cap.3.Camil.Borrel. consl.2.n.15. Fr.Salgado de regia potest.3.p. .5.ex n.14.& 35.

† *Etiã ab immemorabili tempore præscriptis,* &c.] Vide decis.Rotæ 744. in 1.p.nouiss.decis.

β *Et illorum inhibitionibus penitus exclusis.*] Sacra Cardinalium Congregatio censuit non posse Episcopum in visitatione recusari tamquam suspectum, dum tamen in ea processum non compilet, & se intra visitationis terminos contineat, referunt Thom.Val.tom.1.allegat.iuris alleg.70. num.7.Cur.Philip.p.1.§.7.num.10.

CAPVT IX.

Breue est, non summatur.

a Sess.13. c.2.c. quoniam quidam, dist.100.

α AD maiores Ecclesias promoti *a* munus consecrationis infra tempus à iure statutum suscipiant: & prorogationes vltra sex menses concessæ nulli suffragentur.

REMISSIONES.

α Vide Syluest.verbo Consecrat.Prælatorum, Zerol. in prax. Episcop. part.1.verbo Consecrat.Prælatorum pag.89.

CAPVT X.

Sede vacante Capitula nulli dent reuerendas, nisi arctato occasione obtinendi aut obtenti beneficij Ecclesiastici: pœna varia contra varios contrauenientes.

b Sess.23. c.10. cum nullus, de temp. ord.in 6.

c Inf.Sess. 13.de reform.

1 α * NOn liceat Capitulis Ecclesiarum, *b* 2 Sede vacante, infra annum à die vacationis, 3 ordinãdi licentiam, aut litteras dimissorias, seu reuerendas, vt aliqui vocant, tam ex iuris communis dispositione, quàm etiam cuiusuis priuilegij, aut consuetudinis vigore, alicui, qui beneficij Ecclesiastici recepti, siue recipiendi occasione β γ δ arctatus non fuerit, concedere: si secus fiat, *c* Capitulum contrauenienes Ecclesiastico subiaceat interdicto: ε & sic ordinati, si in minoribus 4 ζ ordinibus constituti fuerint, nullo η † priuilegio clericali, præsertim in criminalibus, θ gaudeant: in maioribus 5 verò, ab executione Ordinum, ι ad beneplacitum futuri Prælati, sint ipso iure suspensi.

D E-

DECLARATIONES.

1 *Non liceat Capitulis.*]Capitulo Canonicorum,non licet concedere dimissorias ex Decreto Concil. Trident. Sess.23. capite 10. etiamsi territorium habeat distinctum & exemptum ob immemorabilem possessioné, & sint Iudices Ordinarij. Ita responsum fuit Episcopo Sulmonensi die 5. Iulij 1575.

Præposito Ecclesiæ, vel loci multò minus licet concedere litteras dimissorias. Ita à Cardinalibus Congregationis decisum fuit contra Cardinalem Medices, Præpositum terræ Prati.

Congregatio Concilij censuit anno 1586. die Mart. Concil. Prouinciale statuere non posse, vt Capitula non dimittant ordinandos ad alios, quã ad comprouinciales Episcopos, nisi id fiat ex rationabili causa, pro correctione videlicet prouinciæ.

Infra annum, Sedis vacantis Capitulum litteras dimissorias, & facultatem ordinandi in Ecclesia vacante concedere non potest. Sic ipsum Concilium Tridentinum.

Fuit dubitatum, An Concilium prouinciale possit restringere potestatem Capitulis hic tributam, ita scilicet, vt non concedant post annum litteras dimissorias ordinandis ad titulum patrimonij vel pensionem? Responsum fuit in hoc reseruandum esse c. 2. Sess. 21. de Reform. quod docet, obtinentes patrimonium, vel pensionem, non esse promouendos, nisi Episcopus pro necessitate, vel commoditate suarum Ecclesiarum iudicauerit eos assumendos esse.

Vicarius Capituli Sede vacante infra annum potest concedere dimissorias ad primam tonsuram ei qui est præsentatus à patronis laicis ad beneficium Ecclesiasticũ Iurispatronatus ipsorum, vt illud obtinere valeat.

2 *Sede vacante.*] Capitulum Sede vacante potest concedere licentiam extero Episcopo exercendi Pontificalia in eorum Ecclesia, & ordines cõferendi, tam Clericis illius Diœcesis, quam exteris habentibus dimissorias suorum Episcoporum, iuxta tamen formam huius Decreti.

Congregatio Concilij censuit, non posse Capitulum, vel eius Vicarium Sede Episcopali vacante, infra annum litteras dimissorias non arctatis concedere. Tauriné-sis 27. August. 1592.

Congregatio Concilij censuit, licere Vicario Capituli Sede Episcopali quamuis adhuc intra annum vacante, concedere Oratori, vtpote arctato, dimissorias ad ordines, &c. 16. Decéb. 1599.

3 *Ordinandi licentiam.*] Congregatio censuit textum hunc non comprehendere primam tonsuram.

Hoc cap. censuit Congregatio non procedere in insignito solo charactere primæ tonsuræ.

4 *In minoribus ordinibus constituti, &c.*] Non tamen suspenduntur. *Supr. ad Sess. 6. cap. 5. §. Capitulum.*

5 *Si in maioribus ordinibus.*]Ad minores sic promotus, potest in susceptis ordinibus ministrare & beneficium obtinere.

Dubitatum fuit, An Episcopo existente hæretico, facultas concedendi dimissorias iuxta hoc c. pertineat ad Capitulũ Cathedralis Ecclesiæ? Secundò, An eo casu, quo Capitulum concedere potest dimissorias, si Canonici propter hæreses dispersi sunt, & nequeunt cõuenire sine difficultate, sufficiat habere litteras dimissorias, ab vno aliquo ex Canonicis Cathedralis Ecclesiæ? Tertiò, An omnino sufficiat, sine dimissoriis adire, pro suscipiendis ordinibus, viciniorem Episcopum seu Metropolitanum?

Ad

Ad primum Congregatio censuit, & anno 1588. respondit, ad Capitulum pertinere, si Episcopus sit notoriè hæreticus. Ad secundum, sufficere habere dimissorias à residentibus Capitularibus, etiamsi vnus dumtaxat resideret. Ad tertium, non adeundum, neque viciniorem, neque Metropolitanum, sed adeundam Sedem Apostolicam.

REMISSIONES.

α Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Capitulum, in princip. p. 83. P. Henriq. in summ. p. 2. lib. 10. c. 22. §. 3. Sayr. dec. 63. de temporib. ord. P. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Ordin. cap. 8. concl. 3. Quarant. in summa Bullarij, verbo Capitulum Sede vacante, vers. Decimoquarto, vbi ampliat dispositionem huius text. etiam si Capitulum haberet territorium distinctum & exemptum ob immemorialem possessionem, & sint iudices Ordinarij: ampliat etiam procedere in litteris dimissoriis ad primam tonsuram, de quo etiam vide Rebuff. in praxi benefic. titul. de deuolut. num. 67. Ioan. Aloys. Ricci. in decis. Curiæ Archiep. Neap. 23. * & in praxi var. resol. c. 106. num. 2. post Nauarr. cons. 25. de temp. ord. Henriq. cons. 16. num. 8. Rodriq. in summa lib. 2. cap. 14. n. 6. & Nic. Garcian de benef. p. 5. c. 7. n. 95. Vide etiam Bern. Diaz in prax. can. c. 26. n. 2. & ibi Salcedo lit. C. Maiol. de irregul. lib. 4. c. 5. n. 5. Borgas. de irregul. 3. p. in rubr. de dispens. capit. sede vac. Azeuedo ad Curiam Pisan. lib. 1. c. 8. n. 10.

β *Arctatus non fuerit.*] An arctatis beneficiis tam habitis, quàm habendis, possit Capitulum Sede vacante per Vicarium ab eo electum, intra annum litteras dimissorias concedere? Affirmant Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Capitulum, in princip. vers. Secundum, Quarant. d. vers. Decimò quæro, in fin. Ioan. Aloys. d. dec. 30.

γ An litteræ dimissoriæ ad ordines concessæ à Capitulo expirent per ingressum moderni Episc. Negant. Gonzal. ad reg. 8. cancel. gl. 12. in princ. n. 37. P. Ledesm. d. tract. de Sacra. Ordin. cap. 8. concl. 4. Quarant. d. verbo Capitulum Sede vacante, vers. Secundò dubitatur, Guttier. Can. lib. 2. c. 17. n. 12. vbi consulit ordinatoribus, vt si tempore præsentationis dictarum litterarum coram eis sciuerint nouum Prælatum atque successorem possessionem eiusdem Episcopatus cepisse, vel in Episcopatu adesse, illas non admittant, nisi reualidatæ, vel nouiter à successore concessæ productæ fuerint, vel ab eius Officiali ad id speciale mandatum habente.

δ An dimissoriæ expirent morte Episcopi concedentis? Negant Nauar. in c. placuit, n. 163. de pœn. dist. 6. & cons. 49. de temp. ord. in antiq. P. Henriq. in sum. lib. 10. de Sacram. Ord. c. 22. in fin. Quarant. & Gonzal. vbi proximè, Sayr. decis. 52. de temporibus ordinat.

ε *Et si ordinati, &c.*] Vide P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 13. c. 37. §. 2. lit. C. Quarant. in summa Bullarij, verbo Ordo, vers. Secundo limita, pag. 377. Tho. Valasc. tom. 1. allegat. iuris, allegat. 45. num. 19. & 20.

ζ *Si in minoribus ordinibus constituti fuerint, &c.*] Quod hic sit suspensus quoad se, & per consequens ei non possit conferri beneficium, resoluunt Nau. lib. 1. consil. tit. de temporib. ord. in priori edit. cons. 19. in posteriori tamen cons. 28. Flamin. de Resignat. lib. 4. q. 2. n. 58.

η *Clericali priuilegio.*] Præsertim in criminalibus intelligit Cardin. Tolet. in sum. de Sacerdot. lib. 1. c. 49. vers. Secunda, Thom. Valasc. alleg. 45. n. 20. † Vide Iac. Ant. Marta de iurisdict. 4. p. centur. 2. casu 149. Gabriel cons. 181. dub. 1. vol. 2.

θ *Gaudeant.*] Hoc verbum esse futuri temporis, & per illud non infligi ipso

ipso iure pœnam, resoluit nostrum text. allegans Nau. d. cons.19. quem refert P.Sanch.de Matri.lib.7.disp.46.n.18.Sayr.dec.21.de temp.ordinat.

8 *Ad beneplacitum futuri Prælati.*] Impedimentum hoc perpetuum non esse, sed temporale, donec scilicet aliud placeat futuro successori, tenet Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 26. verbo sine licentia, vers. Has autem dimissorias. P. Soar. tom.5. de censur. disput. 31. sect.1. num.20. Petr.de Ledesm.tract.de Sacram.Ord.cap.8.conclus.3. Et quòd potest Episcopus ratificare ordines, quos accepit eius subditus, absque suis litteris dimissoriis, contra Rebuff.in praxi Benefic. tit. de formul. lit. dimissor.num.9.resoluit Fr.Emman.in sum.p.2.cap.14.n.13.

CAPVT XI.

Aliquorum facultates de promouendo continere debent expressam causam, ob quam alienum accedere debeant Episcopum.

1 FAcultates de promouendo à quocumque, non suffragentur, nisi habentibus legitimam causam, ob quam à propriis Episcopis ordinari non possint, in litteris exprimendam; & tunc non ordinentur, nisi ab Episcopo in sua diœcesi residenti, aut pro eo Pontificalia exercente, 2 *a* & diligenti pręuio examine.

DECLARATIONES.

1 *Facultates de promouendo à quocumque.*] An qui facultatem à Sede Apostolica obtinuit, vt possit ordinari ab alio, quàm à suo Ordinario, debeat nihilominus probitatem suam & mores Ordinarij sui testimonio probare? Congregatio censuit debere: prout & signatoria gratiæ S.D.N. iam dudum solita est in huiusmodi facultatibus ponere clausulam illam, *de licentia Ordinarij.*

Facultates de promouendo à quocumque.] Intelliguntur à sede Apostolica concessæ, non ab Ordinariis quæ appellantur litteræ dimissoriæ.

2 *Et diligenti prauio examine.*] Episcopus qui à sua Diœcesi abest, debet subditos suos non aliter quam probatos & examinatos ad alium Episcopum ordinandos dimittere, sicut & suas litteras dimissorias dare & ordinandos subiicere suo examini, si ita sibi videbitur: & si absentes sint, ad se, vt ipsos examinet, vocare, si commodum erit: alioquin eorum examen committere poterit Ordinario loci, in quo illi degunt.

REMISSIONES.

a *Et diligenti prauio examine.*] Vide Guttier.Canon lib.1.c.26.n.24.

CAPVT XII.

Breue est, non summatur.

1 * FAcultates de non promouendo, *a* pręterquam in casibus à iure expressis, concessæ, ad annum tantùm suffragentur.

a c. licet canon. & c. cum ex eo, de elect. in 6.

DECLARATIONES.

1 *Facultates de non promouendo.*] Interim tamen, dum quis needũ est promotus, debet per Capellanum, missarum onera (ad quæ tenetur) subire.

REMISSIONES.

* Vide Aloys.Ricc.in praxi var.resol.cap.289.

CAPVT XIII.

A quocumque præsentati non instituantur, nisi prævio examine Ordinarij, & approbatione; exceptis certis.

PRæsentati, seu electi, vel nominati à quibusuis Ecclesiasticis personis, etiam Sedis Apostolicæ Nuntiis, α β ad quæuis Ecclesiastica beneficia non 1 instituantur, *a* nec confirmentur, neque admittantur, etiam prætextu cuiusuis priuilegij, seu consuetudinis, etiam ab immemorabili tempore præscriptæ, nisi fuerint prius à locorum 2 Ordinariis examinati, & idonei reperti. γ δ ε Et nullus appellationis remedio se tueri posſit, quo minus examen subire teneatur. *b* Præsentatis ζ tamen, electis, seu nominatis ab Vniuersitatibus, seu Collegiis generalium studiorum exceptis.

a Infr. Sess. 25. cap. 9. de reform.

b Sess. 24. c. 12.

DECLARATIONES.

1 *Instituantur, nec confirmentur.*] Congregatio censuit hoc non procedere in Ecclesiis electiuis. Sed in beneficiis curatis, siue sint Iuris patronatus, siue liberæ collationis, examen faciendum est ab Episcopis Ordinariis, secundum dispositionem Concil. Trid. sess. 24. cap. 18. & in quibusuis aliis beneficiis, ad quæ præsentatio seu electio, vel ordinatio facienda sit à quibuscumque aliis personis Ecclesiasticis, inferioribus Episcopo, prout statutum est à Concil. Trid. hîc & sess. 25. c. 9.

2 *A locorum Ordinariis examinati.*] Obtinentes beneficia curata ab inferioribus collatoribus, debent ab Ordinariis examinari, secus in beneficiis simplicibus ad prædictos collatores inferiores pertinentibus. Hoc etiam procedit in beneficiis, quæ sunt de Iure patronatus & simplicibus.

Ianensis 6. Iul. 1592. Congregatio Concilij censuit Canonicum semel ab examinatoribus vrbis, cum Canonicatum adeptus est, examinatum & idoneum repertum, si eo dimisso, alium Canonicatum obtinuerit, non esse iterum examinandum.

In beneficiis simplicibus, quorum collatio libera pertinet ad inferiorem, non requiritur ista approbatio, quæ est facienda ab Episcopo in his beneficiis quorum institutio pertinet ad inferiores, ex c. 9. sess. 25. & præsenti Decreto, velut etiam in iis, quorum institutio pertinet ad Monasterium.

Tertia Ianua. 1594. Congregatio Concilij censuit, in prouisione beneficiorum simplicium, quorum collatio liberè spectat ad collatorem inferiorem, non requiri approbationem Episcopi, prout requiritur in institutione, vt dicitur, ex c. 13. *Sess. 7. de Reform.*

Placentinensis 1. Iulij 1593. Congregatio Concilij censuit, prouisum Apostolicum apprehendentem possessionem beneficij litteris non expeditis, ex Iulij tertij constitutione amittere beneficium, siue ius illud habens, ac ad illa obtinenda Decreto inhabilem effici.

Obseruandum est quod ex hoc decreto, & d. c. 9. Sess. 25. de Reform. Episcopus potest possessores beneficiorum curatorum, siue simplicium de Iure patronatus, compellere ad ostendendas eorum Bullas, si tamen beneficia

neficia post Concilium collata sunt, & declarare institutionem irritam & inanem esse, si ea absque examine Episcopi facta sit, ac compellere ad fructuum perceptorum restitutionem, vltra priuationem. Sed si isti vellent examini iterum se subiicere, deberet eos admittere, & eadem etiam beneficia ipsis concedere, quatenus reperiantur idonei. Et si institutio pertinet ad inferiorem, ita vt non dependeant ab aliquo Iure patronatus, quod per Concilium sublatum est c. 9. sess. 25. de Reform. præsentatio soli Episcopo facienda est, ad effectum examinis dumtaxat, non attenta etiam quacumque consuetudine immemorabili quæ in contrarium inualuisset, vt hîc sancitum est.

Congregatio Concilij censuit, eum, qui ad dignitatem approbatus est, examini nihilominus subiiciendum tam eius Episcopi, qui non contulit dignitatem, quam eius, qui contulit, nisi tamen statim cum collatione dignitatis examinatus, & ordinatus fuerit. 30. Ianua. 1596.

Qui admittuntur in Ecclesiis patrimonialibus aut receptiuis, tam numeratis quam innumeratis ad beneficia seruitoria, non possunt admitti nisi præuio examine & approbatione Episcopi iuxta hoc decretum. In illis Ecclesiis, in quibus occurrente vacatione Canonicatus Canonicus ad illum præsentari debeat, & ab inferiori institui, antiquior pensionarius ad pensionem antiquorum beneficiatus ad beneficium antiquior expectans, censuit Congregatio non sufficere aliquem examinatum & approbatum fuisse ab Episcopo, quando admissus est ad expectandum iuxta dispositionem huius decreti, sed necessarium est in quolibet ascensu nouum examen.

Episcopus cui commissum est examen per litteras Apostolicas alicuius, qui beneficium simplex obtinuit, poterit illud delegare non obstante quod fuerit in litteris eius conscientia onerata.

Cognitio verò an beneficium sit vel ne de Iure patronatus spectat ad habentem ius instituendi.

Ita aliàs in vna Vercellensi.

REMISSIONES.

α *Ad quæuis Ecclesiastica beneficia.*] Quòd in prouisionibus faciendis de beneficiis ex causa permutationis non est necessarium nouum examen, docet Flam. de Resig. lib. 8. q. 9. num. 95.

β Sacra Card. Congregatio in hunc modum censuit. Si permutatio Parochialis cum beneficio simplici coram Ordinario iure fieri potest, requiritur nouum examen quoad Parochialem, sed absque concursu: & iterum, In permutationibus, quæ fiunt de beneficio simplici, & curato, licèt non sit necessarius concursus, examen tamen necessarium est, refert iisdem verbis Garci. de Benef. p. 9. c. 2. n. 162. cum seqq.

γ *A locorum Ordinariis examinati.*] Quòd Parochialis Ecclesia non possit conferri personæ notoriè doctæ, idoneæ, & benemeritæ absque examine, tenent Flamin. de Resign. lib. 8. quæst. 9. num. 8. & 9. Zerol. in prax. Episc. p. 2. verbo Doctor §. 1. Prosper de Augustino in addit. ad Quarant. in summa Bullarij verbo Parochialium beneficiorum collat. q. 1. Marc. Anton. Gennens. in praxi Archiepisc. Curiæ Neap. c. 65. n. 1. ad finem, P. Lessi de Iusti. lib. 1. cap. 34. n. 82. Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. gloss. 4. à. n. 86.

δ Sacra Cardinalium Congregatio in hunc modum censuit. Doctor, siue Licentiat. in Theologia, siue in iure Canonico, etiam in publica Vniuersitate graduatus, non excusatur ab examine, quando petit sibi prouideri

deri de aliqua Ecclesia Parochiali. refert Nicol. Garci d.p.9.cap.2.n.103.

ε Et nullus appellationis remedio se tueri possit.] Vide Azeued ad l.1.num.4. tit.19.lib.3.nouæ Recopil. Gonzal. ad reg.8. cancel. gloss.9. §.1. in annot. contra nullitates, num.184. vbi num.186. resoluit, quòd à mala relatione, & grauamine examinatorum non tollitur appellatio.

ζ Præsentatis tamen electis. Vide Cened. ad Decretum collect.15.n.3.& 9.

CAPVT XIV.

Causæ ciuiles exemptorum, Clericorum sæcularium, & regularium degentium extra monasterium, videantur ab Episcopis vt deputatis à Sede Apostolica.

α * IN exemptorum causis constitutio Innocentij IV. quæ incipit, a Volentes, in Generali Concilio Lugdunensi edita, seruetur; quam eadem sacrosancta Synodus innouandam censuit, & innouat; addendo insuper, quod in ciuilibus causis mercedum, & miserabilium personarum Clerici sæculares, 1 aut regulares, extra monasterium degentes, quomodolibet exempti, etiam si certum iudicem, à Sede Apostolica deputatum, in partibus habeant; in aliis verò, si ipsum iudicem non habuerint, β coram locorum Ordinariis †, tamquam in hoc ab ipsa Sede delegatis, conueniri, & iure medio ad soluendum debitum cogi, & compelli possint: priuilegio, exemptionibus, Conseruatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus aduersus præmissa nequaquam valituris.

a Infr. 6. decret. de priuil. c.1. Vide post finẽ huius li. inf. Sess. 14. de reform. c.6. in fin.

DECLARATIONES.

1 *Aut Regulares, extra monaster. degentes.*] Regulares inseruientes de licentia superiorum suorum beneficiis simplicibus, quæ sunt tamẽ membra Monasteriorum Religionis, non poterunt visitari ab Ordinariis, nec comprehenduntur hoc Decreto. *Idem sup. Sess.7.c.8.§. Regulares.*

An Canonici Regulares, qui de consensu & mandato suorum Superiorum Regularium aliquibus Parochialibus Ecclesiis suis Monasteriis vnitis præficiuntur, si delictum, curam animarum, aut administrationem non concernens Sacramentorum commiserint, possint ab Episcopo puniri, &c.

Congregatio Concilij censuit, non posse ab Episcopo puniri, sed à suis superioribus Regularibus tantum.

REMISSIONES.

α Vide Guttier. pract. lib.3.q.30.num.2. Fr. Emman. q. Regul. tom.1.q.65. art.5.& to.2.q.2.art.8. Nauarr. comment.2. de Regul. n.73. Choppin. decis.361. part.2. Aloys. Ricc. in collect. decis. part.3. collect.503. vers. Tertius * Vide etiam Bobadillam tom.1. suæ Politicæ lib.2.c.19.nu.18. Olibam de iure fisci c.14.n.9. Illustrissimũ Regiæ regni Aragonum Audientiæ Præsidem Ioseph. de Sessè de inhibit. c.8.§.2.n.19.& §.3.n.136.& seqq. Treuisan. decis.56. ex n.2. lib.1.

β Coram locorum Ordinariis.] Vide Fr. Emman. d. tom.2.q.63. art.6. † Seraphin. decis.960.& Rotam decis.702. ex n.1.& 5. in 1.p. diuersorum.

C A-

CAPVT XV.

Ordinarij curent, vt hoſpitalia quæcumque etiam exempta à ſuis adminiſtratoribus fideliter gubernentur.

α β * CVrent Ordinarij, *a* vt hoſpitalia quæcumque à ſuis adminiſtratoribus, quocumque illi nomine cenſeantur, etiam quomodolibet exemptis, 1 fideliter, & diligenter gubernentur, conſtitutionis Concilij Viennenſis, quæ incipit, *b* Quia contingit, forma ſeruata. quam quidem conſtitutionem eadem ſancta Synodus innouandam duxit, & innouat, cum derogationibus in ea contentis.

a Seſſ.23. cap.8.

b Lib.3. de Clem. de religioſis domib.c.2. quia contingit & infr. Seſſ. vlt. de refor. c.8.

DECLARATIONES.

1 *Fideliter & diligenter gubernentur.*] Quoniam curare debent Epiſcopi, vt Hoſpitalia à ſuis adminiſtratoribus, quomodolibet exemptis diligenter ac fideliter gubernentur, dubium non eſt quin illorum viſitationem inſtituere debeant, vt per illam cognoſcere poſſint, quæ facere debeant adminiſtratores Hoſpitalium, & confraternitatum quarumcumque.

REMISSIONES.

α Vide Fr.Emman.quæſt.Regul.tom.2.q.63.art.7.verſ.Quintò, & q.84. art.2.Zerol.in praxi Epiſc.p.1.verbo Hoſpitale, num.2.pag.183.Petr. Azori.Inſtit.moral.p.2.lib.3.cap.40.quæſt.10.verſ.Et ſeſſione.

β Quod teſtator non poteſt prohibere, ne Epiſcopus ſe intromittat circa implementum, & executionem eorum, quæ ad pias cauſas relinquuntur, habetur in cap.Tua, de teſtam. & vide Zerol. vbi ſuprà, Spin. in Speculo Teſtam.Gloſſ.28.principali, num.20.Sarmi.lib.1.Selectar. cap.11. à num.13.D.Marta de iuriſdict.p.4.caſu 88.à nu.14. Soar.de Paz in praxi, tom.2.prælud.2.num.44.Bubadil.in ſua Politica, lib.2.cap.17. nu.102. in fine, Valaſc.conſ.105.num.57.* Idem Marta caſu 113.num.32.

Indictio futuræ Seſſionis.

Item hæc ſacroſancta Synodus ſtatuit, & decreuit, proximam futuram Seſſionem habendam, & celebrandam eſſe die Iouis, Feria quinta poſt ſequentem Dominicam in Albis, quę erit vigeſima prima menſis Aprilis præſentis anni 1547.

BVLLA FACVLTATIS transferendi Concilij.

PAvlvs Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, venerabili fratri, Ioanni Mariæ, Epiſcopo Præneſtino, & dilectis filiis, Marcello tit.S.Crucis in Hieruſalem Presbytero, ac Reginaldo S.Mariæ in Coſmedin Diacono, Cardinalibus noſtris,

ſtris,& Apoſtolicæ Sedis Legatis de latere, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Regimini vniuerſalis Eccleſiæ, meritis licet imparibus, diſponente Domino, præſidentes, noſtri officij partes eſſe putamus, vt, ſi quid grauius cauſa Reipublicæ Chriſtianæ conſtituendum ſit, id non modò tempore opportuno, verùm etiam loco commodo & idoneo perficiatur. Cùm itaque nos nuper, poſtquam ſuſpenſionem celebrationis ſacri œcumenici & vniuerſalis Concilij, aliàs per nos in ciuitate Tridentina ex cauſis tunc expreſſis, de venerabilium fratrum noſtrorũ, S.R.E. Cardinalium conſilio & aſſenſu indicti, ex certis aliis etiam tunc expreſſis cauſis, vſque ad aliud opportunius & commodius tempus per nos declarandum, de ſimili conſilio, & aſſenſu factam audita pace inter cariſſimos in Chriſto filios noſtros, Carolum Rom. Imperatorem, ſemper Auguſtum, & Franciſcum Francorum Regem Chriſtianiſſimum, conciliata, pari conſilio & aſſenſu ſuſtuleramus & amoueramus: nequeuntes ipſi, tunc legitimè impediti, ad dictam ciuitatem perſonaliter accedere, & eidem Concilio intereſſe, vos noſtros & Apoſtolicæ Sedis legatos de latere, in eodem Concilio de ſimili conſilio conſtituerimus, & deputauerimus, voſque ad eamdem ciuitatem, tamquam pacis Angelos, deſtinauerimus, prout in diuerſis noſtris deſuper confectis litteris pleniùs continetur: Nos, ne tam ſanctum celebrationis Concilij huiuſmodi opus ex incommoditate loci, aut alias quouis modo impediatur, aut plus debito differatur, opportunè prouidere volentes; Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, parique conſilio & aſſenſu vobis inſimul, aut duobus ex vobis, reliquo legitimo impedimento detento, ſeu inde fortè abſente, quandocumque vobis videbitur, Concilium prædictum de eadem ciuitate Tridentina ad quamcumque aliam commodiorem & opportuniorem ſeu tutiorem ciuitatem, de qua vobis etiam videbitur, transferendi, & mutandi ac illud in ipſa ciuitate Trid. ſupprimendi & diſſoluendi; necnon Prælatis, & aliis perſonis Concilij huiuſmodi, ne in eo ad vlteriora in dicta ciuitate Tridentina procedant, etiam ſub cenſuris & pœnis Eccleſiaſticis inhibendi, ac idem Concilium in alia ciuitate huiuſmodi, ad quam illud transferri & mutari contigerit, continuandi, tenendi & celebrandi, & ad illud Prælatos & alias perſonas Conc. Trid. huiuſmodi, etiam ſub periurij & aliis in litteris indictionis Concilij huiuſmodi, expreſſis pœ-

nis,

nis, euocandi, eidemque sic translato & mutato Concilio, nomine & auctoritate prædictis præsidendi, ac in eo procedendi, ceteraque in præmissis, & circa ea necessaria & opportuna, aliàs iuxta priorum vobis directarum litterarum continentiam & tenorem faciendi, statuendi, ordinandi, & exequendi, plenam & liberam Apostolica auctoritate, tenore præsentium concedimus potestatem & facultatem; ratum & gratum habituri, quidquid per vos in præmissis factum, statutum, ordinatum, executúmve fuerit, idque facturi, auctore Domino, inuiolabiliter obseruari. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ceterísque contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ, M. D. XLIV. VIII. Kal. Mart. Pontific. nostri anno XI.

Fab. Episcopus Spol.

B. Motta.

SESSIO VIII.

Celebrata die 11. mensis Martij, 1547.

Decretum de translatione Concilij.

PLACETNE vobis decernere & declarare de huiusmodi morbo ex præmissis & aliis allegatis ita manifestè & notoriè constare, vt Prælati in hac ciuitate sine vitæ discrimine commorari, & in ea idcircò inuiti minimè retineri possint & debeant? itemque attento recessu multorum Prælatorum post proximè præteritam Sessionem, & attentis protestationibus aliorum complurium Prælatorum, in Congregationibus generalibus factis, hinc omnino timore ipsius morbi abire volentium; qui iustè detineri non possunt, & ex quorum discessu Concilium vel dissolueretur, vel ex paucitate Prælatorum bonus eius progressus impediretur; & attento etiam imminenti periculo vitæ, & aliis causis per aliquos ex Patribus in ipsis Congregationibus allegatis, vtpote notoriè veris & legitimis. Placétne vobis similiter decernere & declarare, pro conseruatione, & prosecutione ipsius Concilij, securitate

vitæ ipſorum Prælatorum, Concilium ipſum ad ciuitatem Bononiæ, veluti ad locum magis paratum, ſalubrem & idoneum, pro tempore transferendum eſſe, & ex nunc transferri, & ibidem Seſſionem iam indictam, ſtatuta die 21. Aprilis celebrandam eſſe, & celebrari; & ſucceſſiuè ad vlteriora procedendum, donec Sanctiſſimo Domino noſtro, & ſacro Cōcilio expedire videbitur, vt ad hunc ſeu alium locum, communicato etiam conſilio cum Inuictiſſimo Cæſare, Chriſtianiſſimo Rege, & aliis Regibus ac Principibus Chriſtianis, ipſum Concilium reduci poſſit & debeat. *Reſponderunt,* PLACET.

SESSIO IX.

Bononiæ Celebrata die 21. menſis Aprilis, 1547.

Decretum prorogationis Seſſionis.

HÆc ſacroſancta œcumenica & generalis Synodus, quæ dudum in ciuitate Tridenti congregata erat, nunc Bononiæ in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea nomine Sanctiſſimi in Chriſto Patris & Domini noſtri, Domini Pauli, diuina prouidentia Papæ III. eiſdem Reuerendiſſimis Dominis D. Io. Maria, Epiſcopo Præneſtino, de Monte, & Marcello, tit. S. Crucis in Hieruſalem Presbytero, S.R.E. Cardinalibus, & Apoſtolicis de latere Legatis, conſiderans quòd die vndecima menſis Martij, præſentis anni, in generali publica Seſſione, in eadem ciuitate Tridenti, & in loco conſueto celebrata, omnibuſque agendis de more peractis, ex cauſis tunc inſtantibus, vrgentibus, & legitimis, interueniente etiam auctoritate ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, eiſdē Reuerendiſſimis præſidentibus etiam ſpecialiter conceſſa, decreuit & ordinauit, Concilium ex eo loco in hanc ciuitatem transferendum eſſe, ſicut tranſtulit; itemque Seſſionem pro præſenti die XXI. Aprilis, illic indictam, vt de Sacramentorum & reformationis materiis, de quibus tractandum propoſuerat, canones ſancirentur & promulgarentur, in hac ipſa ciuitate Bononiæ celebrari debere. Conſideranſque nonnullos ex Patribus, qui in hoc Concilio intereſſe conſueuerunt, his ſuperioribus maioris hebdomadæ, & ſolemnitatis Paſchalis diebus, in propriis Eccleſiis occupatos, aliquos etiam aliis impedimentis detentos, huc nondum acceſſiſſe,

quos tamen breui affuturos ſperandum eſt, ac propterea factum eſſe, vt non ea, quam ſancta Synodus deſiderabat, Prælatorum frequentia potuerint materiæ ipſæ Sacramentorum & reformationis examinari & diſcuti: vt omnia maturo conſilio, cum dignitate & grauitate debita fiant; bonum, opportunum, & expediens cenſuit, cenſetque Seſſionem prædictam, quæ hoc ipſo die, vt præfertur, celebranda erat, ad diem Iouis, infra Octauam Pentecoſtes proximè futuram, quo ad ipſas materias expediendas, differendam & prorogādam eſſe, quemadmodum differt ac prorogat; quàm diem & rei gerendæ maximè opportunam, & Patribus præſertim abſentibus percommodam iudicauit & iudicat. Hoc tamen adiecto, quòd terminum ipſum ipſa ſancta Synodus, pro eius arbitrio & voluntate, ſicuti rebus Concilij putauerit expedire, etiam in priuata Congregatione, reſtringere & imminuere poſſit & valeat.

SESSIO X.

Bononiæ celebrata die 2. menſis Iunij, 1547.

Decretum prorogationis Seſſionis.

QVAMVIS hæc ſacroſancta œcumenica & generalis Synodus Seſſionem, quæ die XXI. menſis Aprilis proximè præteriti, ſuper Sacramentorum & reformationis materiis in hac inclyta ciuitate Bononiæ, ex decreto, in vrbe Tridentina, in publica Seſſione, die 11. menſis Martij promulgato, celebranda erat, propter aliquas cauſas, ac præſertim propter abſentiam nonnullorum Patrum, quos breui affuturos ſperabat, ad hunc præſentem diem differendam & prorogandam eſſe decreuerit: volens tamē cum iis, qui non venerunt, etiam adhuc benignè agere, eadem ſacroſancta Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus & Apoſtolicæ Sedis Legatis, ſtatuit & decernit, Seſſionem ipſam, quam hac die ſecunda menſis Iunij, præſentis anni 1547. celebrare decreuerat, ad diem Iouis poſt feſtum Natiuitatis beatæ Mariæ virginis, quæ erit 15. menſis Septembris proximè futuri, quo ad prædictas & alias materias expediendas, differendam & prorogandam eſſe, quemadmodum differt & prorogat; ita tamen, quòd proſecutio diſcuſſionis & examinationis eorum,

quæ tam ad dogmata quàm ad reformationem pertinent, interim non omittatur; & terminum ipsum ipsa sancta Synodus, pro eius libito & voluntate, etiam in priuata Congregatione, abbreuiare & prorogare liberè possit & valeat.

Die 14. Septemb. 1547. in Congregatione generali Bononiæ, prorogata fuit Sessio, quæ futura erat die sequenti, ad beneplacitum sacri Concilij.

BVLLA RESVMPTIONIS CONCILII Tridentini, sub Iulio III. Pont. Max.

IVLIVS Episcopus, seruus seruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Cum ad tollenda religionis nostræ dissidia, quæ in Germania longo tempore, non sine totius Christiani orbis perturbatione & scandalo viguerunt; bonum, opportunum & expediens esse videatur, sicuti etiam carissimus in Christo filius noster, Carolus Romanorum Imperator semper Augustus, nobis per suas litteras & nuntios significari fecit, vt sacrum œcumenicum generale Concilium per fel. rec. Paulum Papam III. prædecessorem nostrum indictum, & per nos, tūc Cardinalatus honore fungentes, atque ipsius prædecessoris nomine, vnà cum duobus aliis sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus ipsi Concilio præsidentes, inceptum, ordinatum & continuatum, in quo plures publicæ & solemnes habitæ fuerunt Sessiones, pluraque tam in causa fidei, quàm reformationis promulgata decreta, multaque etiam ad vtramque causam pertinentia examinata & discussa, ad ciuitatem Tridentinam reducatur: Nos, *a* ad quos, vt summos pro tempore Pontifices, spectat generalia Concilia indicere & dirigere, vt Ecclesiæ pacem & Christianæ fidei atque orthodoxæ religionis incrementum ad omnipotentis Dei laudem & gloriam procuremus, & quantum in nobis est, tranquillitati ipsius Germaniæ, quæ sanè prouincia retroactis temporibus in vera religione, ac sacrorum Conciliorum & sanctorum Patrum doctrina excolenda, exhibendaque maximis Pontificibus, Christi Redemptoris nostri in terra Vicariis, debita obedientia & reuerentia, nulli Christianorum prouinciæ fuit vmquam secunda, paternè consulamus, sperantes per ipsius Dei gratiam & benignitatem futurum, vt Reges omnes ac Principes Christiani iustis piisque nostris in hac re votis annuant, faueant, atque assistant: venerabiles Fratres Patriar-

a Teste Marcel. 1. in Epist. 1. ad Episcop. prou. Antioc. & Pel. 2. in Epist. sua decret. in Bonifacio Epist. ad Zachariá Papam, scrib. & Synodo Chalc. act. 1. & 2. Nicæna, tom. 1. act. 6. & Nicolao 1. in Epist. ad Michael.

triarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & dilectos filios Abbates, omneſque alios & ſingulos, qui de iure, vel conſuetudine, vel priuilegio Conciliis generalibus intereſſe debent, quoſque idem prædeceſſor noſter in ſuis Indictionis & aliis quibuſcumque deſuper confectis & publicatis litteris, Concilio intereſſe voluit, per viſcera miſericordiæ Domini noſtri Ieſu Chriſti hortamur, requirimus & monemus, vt proximis futuris Kalend. Maij, quem diem ad ipſum Concilium in eo, in quo nunc reperitur, ſtatu reſumendum & proſequendum, præuia matura deliberatione, & ex certa noſtra ſcientia & de Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine; ac venerabilium fratrum noſtrorum eiuſdem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio & aſſenſu, ſtatuimus, decernimus & declaramus, in ipſa ciuitate Tridenti, legitimo ceſſante impedimento, conuenire & ſe congregare, ac ipſius Concilij continuationi & proſecutioni, omni mora poſtpoſita, incumbere velint. Nos enim operam ſedulò daturi ſumus, vt eodem tempore, in eadem ciuitate noſtri omnino adſint Legati, per quos, ſi per ætatem noſtram valetudinemque, & Sedis Apoſtolicæ neceſſitates, perſonaliter adeſſe nequiuerimus, Spiritu ſancto duce, ipſi Concilio præſidebimus: quacumque ipſius Concilij tranſlatione & ſuſpenſione, ceteriſque contrariis non obſtantibus quibuſcumque, ac præſertim illis, quæ idem prædeceſſor noſter in ſuis litteris prædictis, quas cum omnibus & ſingulis in eis contentis & decretis in ſuo robore permanere volumus atque decernimus, & quatenus opus ſit, innouamus, voluit non obſtare, irritum nihilominus decernentes & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter, contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum, hortationis, requiſitionis, monitionis, ſtatuti, declarationis, innouationis, voluntatis & decretorum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ, apud ſanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ, M. D. XLVIII. Kalend. Decembr. Pontificatus noſtri anno I.

M. Cardinalis Creſcen.

Rom. Amaſæus.

SESSIO XI.

Quæ est prima

Iulio

SVB ~~PIO~~ III. PONT. MAX.

Celebrata Kal. Maij, 1551.

Decretum de resumendo Concilio.

PLACETNE vobis, ad laudem & gloriam sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ad incrementum & exaltationem fidei & religionis Christianæ, sacrum œcumenicum & generale Concilium Tridentinum, iuxta formam & tenorem litterarum Sanctissimi Domini nostri, resumi debere, & procedendum esse ad vlteriora? *Responderunt*, PLACET.

Indictio futuræ Sessionis.

Placetne vobis, proximam futuram Sessionem habendam & celebrandam esse in futuris Kalendis Septembris? *Responderunt*, PLACET.

SESSIO XII.

Quæ est secunda

SVB IVLIO III. PONT. MAX.

Celebrata die prima Septemb. 1551.

Decretum prorogationis Sessionis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nuntiis, quæ in proximè præterita Sessione sequentem hanc hodie habendam, & ad vlteriora procedendum esse decreuerat, cum ob inclytæ Germanicæ nationis, cuius præcipuè causa agitur, absentiam, ac non magnam ceterorum Patrum frequentiam procedere hactenus distulerit, de Venerabilium in Christo fratrum, & filiorum suorum, Moguntini & Treuerensis Archiepiscoporum, ac sacri Romani Imperij Princi-

pum

pum Electorum, & complurium ipsius aliarumque prouinciarum Episcoporum, sub hanc ipsam diem aduentu in Domino exultans & dignas ipsi omnipotenti Deo agens gratias, firmamque spem concipiens, quamplurimos alios tam ipsius Germanicæ, quam aliarum nationum Prælatos & sui officij debito & hoc exemplo commotos, propediem esse venturos, futuram Sessionem ad quadragesimam diem, quæ erit vndecima mensis Octobris, proximè sequentis, indicit; & Concilium ipsum in statu, in quo reperitur, prosequendo, cum in præteritis Sessionibus de septem Sacramentis nouæ Legis in genere, & in specie de Baptismate & Confirmatione definitum fuerit, statuit & decernit de sanctissimæ Eucharistiæ Sacramento, necnon, quod ad reformationem attinet, de reliquis, quæ ad faciliorem & commodiorem Prælatorum residentiam pertinent, agi & tractari debere; ac monet & hortatur omnes Patres, vt interim, Domini nostri Iesu Christi exemplo, quantum tamen humana fragilitas patietur, ieiuniis & orationibus vacent: vt tandem placatus, qui in sæcula sit benedictus, Deus, corda hominum ad veræ suæ fidei agnitionem, & sanctæ matris Ecclesiæ vnitatem, ac rectè viuendi normam reducere dignetur.

SESSIO XIII.

Quæ est tertia

SVB IVLIO III. PONT. MAX.

Celebrata die 11. Octob. 1551.

Decretum a de sanctissimo Eucharistiæ Sacramento.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato & Nuntiis, etsi in eum finem, non absque peculiari Spiritus sancti ductu & gubernatione conuenerit, vt veram & antiquam de fide & Sacramentis doctrinam exponeret, & vt hæresibus omnibus & aliis grauissimis incommodis, quibus Dei Ecclesia miserè nunc exagitatur, & in multas & varias partes scinditur, remedium afferret; hoc præsertim iam inde à principio in votis habuit, a vt stirpitus conuelleret zizania execrabilium errorum & schismatum, quæ inimicus homo his a Matt. 13.

nostris calamitosis temporibus β in doctrina fidei, vsu & cultu sacrosanctæ Eucharistiæ superseminauit: quam alioqui Saluator noster in Ecclesia sua, tamquam symbolum reliquit eius vnitatis & charitatis, qua Christianos omnes inter se cõiunctos & copulatos esse voluit. Itaque eadem sacrosancta Synodus sanam & sinceram illam de venerabili hoc & diuino Eucharistiæ Sacramento doctrinam tradens, quam semper Catholica Ecclesia, ab ipso Iesu Christo Domino nostro & eius Apostolis erudita, atque à Spiritu sancto, illi a omnem veritatem in dies suggerente, edocta, retinuit, & ad finem vsque sæculi conseruabit; omnibus Christi fidelibus interdicit, ne posthac de sanctissima Eucharistia aliter credere, docere, aut prædicare audeant, quàm vt est hoc præsenti decreto explicatum atque definitum.

a Luc. 22. c. 1. vers. ego pro te 1. dist. & infrà Sess. 22. cap. 1. & supr. Sess. 5. Ioan. 10.

REMISSIONES.

α Vide Alan. de Euchar. Valent. eod. tract. Cardin. Bellarm. lib. 2. de Eucharist. P. Henriq. in sum. lib. 8. de sanct. Euchar. P. Gabr. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 3. q. 73. disp. 177. cum seqq. nouissimè P. Ægid. de Coninck de Sacram. & censuris, q. 73. per totam. Petr. Ledesm. in summ. p. 1. tract. *Del excellentissimo Sacramento del Altar, que se llama Eucharistia.*

β *In doctrina fidei, & vsu, & cultu sacrosanctæ Eucharistiæ superseminauit.*] Vide P. Henriq. in summ. lib. 8. in procem. §. 6. Sot. de Iust. in 4. dist. 1. quæst. 6. art. 3.

CAPVT I.

De reali præsentia Domini nostri Iesu Christi in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento.

α PRincipio docet sancta Synodus, & apertè ac simpliciter profitetur, in almo sanctæ Eucharistiæ Sacramento, β post panis & vini consecrationem, Dominum nostrum Iesum Christum, b verum Deum atque hominem, verè, realiter, ac substantialiter sub specie illarum rerum sensibilium contineri, nec enim hæc inter se pugnãt, c vt ipse Saluator noster semper ad dexteram Patris in cælis assideat, iuxta modum existendi naturalem; & vt multis nihilominus aliis in locis sacramentaliter præsens sua substantia nobis adsit, ea existendi ratione, quam etsi verbis exprimere vix possumus, d possibilem tamen esse Deo, cogitatione per fidem illustrata, assequi possumus, & constantissimè credere debemus: ita enim maiores nostri omnes, quotquot in vera Christi Ecclesia fuerũt, qui de sanctissimo hoc Sacramento disseruerunt, apertissimè professi sunt, hoc tam admirabile Sacramentum in vltima

b Ioan. 1. cap. 1. de summ. Trin. sup. sess. 3. in symbolo. Eph. 1. c Matt. 19. in fi. d Matth. 19. Luc. 18.

cœna Redemptorem nostrum instituisse; cùm post panis vinique benedictionem, se suum ipsius Corpus illis præbere, ac suum sanguinem, disertis ac perspicuis verbis testatus est. *a* quæ verba à sanctis Euangelistis commemorata, *b* & à S. Paulo posteà repetita, cùm propriam illam & apertissimam significationem præ se ferant, secundùm quam à Patribus intellecta sunt; indignissimum sanè flagitium est, ea à quibusdam contentiosis & prauis hominibus ad fictitios & imaginarios tropos, quibus veritas Carnis & Sanguinis Christi negatur, contra vniuersum Ecclesiæ sensum detorqueri: quæ tamquam *c* columna & firmamentum veritatis, hæc ab impiis hominibus excogitata commenta, velut Satanica, detestata est, grato semper & memori animo præstantissimum hoc Christi beneficium agnoscens.

a Matt. 26. Marci 14. Luc. 22. *b* 1. Cor. 11.
c 1. Tim. 3.

REMISSIONES.

α Vide P. Henriq. in summ. p. 2. lib. 8. cap. 20. à princ. optimè Bald. Iunium super opera controuers. Bellarm. p. 2. lib. 3. cap. 1. à princ. & cap. 2. vers. At sententia communis scholarum, P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. num. 9. P. Ægid. de Sacram. & censuris, tom. 1. quæst. 78. num. 14.

β *Post panis, & vini benedictionem.*] Vtrùm benedictio illa Christi super panem fuerit distincta à consecratione? Affirmant P. Soar. de Sacram. disp. 58. sect. 2. P. Ægid. d. disp. 78. nu. 14.

γ *Quæ verba à sanctissimis Euangelistis commemorata.*] Horum verborum meminerunt omnes Euangelistæ, ac etiam S. Paulus, videlicet Matth. cap. 26. vers. 26. Marc. cap. 14. vers. 22. Luc. cap. 22. vers. 19. Ioan. c. 6. vers. 25. & 1. ad Cor. 11. vers. 24.

CAPVT II.

De ratione institutionis sanctissimi huius Sacramenti.

α Ergo Saluator noster discessurus ex hoc mundo ad Patrem, β γ Sacramentum hoc instituit, in quo diuitias diuini sui erga homines amoris velut effudit, *d* memoriam faciens mirabilium suorum; *e* & in illius sumptione δ colere nos sui memoriam præcepit, suamque annuntiare mortem, donec ipse ad iudicandum mundum veniat. Sumi autem voluit Sacramentum hoc, tamquam spiritualem animarum cibū, quo alātur & confortentur viuentes vita illius, qui dixit, *f* Qui manducat me, & ipse viuet propter me: & tāquā antidotū, ε quo liberemur à culpis quotidianis, & à peccatis mortalibus preseruemur. ζ Pignus præterea id esse voluit futuræ nostræ gloriæ, & perpetuæ felicitatis, adeoque symbolum

d Ps. 110.
e 1. Cor. 11. Luc. 22. 1. Cor. 11. cap. iteratur de cons. dist. 2.
f Ioan. 6.

vnius

a 1. Cor. 11. Eph. 5. Rom. 12. 1. Cor. 5. b 1. Cor. 1.

vnius illius corporis, *a* cuius ipse caput existit, cuique nos, tamquam membra arctissima, fidei, spei, & charitatis connexione adstrictos esse voluit; vt idipsum omnes diceremus, *b* nec essent in nobis schismata.

REMISSIONES.

α Vide P. Ægid. de Coninck de Sacr. q. 78. num. 21. P. Vasquez. in 3. p. D. Thom. tom. 2. disput. 169. n. 15. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 29. à num. 9.

β *Sacramentum hoc instituit.*] Institutum fuisse hoc Sacramentum Matth. 26. quando Christus in Cœna suum corpus, & sanguinem consecrauit, docent Ambros. lib. 4. de Sacram. c. 4. & 5. & in libro de initiandis myster. c. 9. Damasc. l. 4. c. 14. ad finem, D. Thom. in 4. dist. 8. q. 1. art. 3. & p. 3. q. 73. art. 3. Sayr. de Sacram. in genere, lib. 2. c. 2. quæst. 3. art. 1. vers. De Eucharistiæ Sacramento, P. Henriq. in sum. lib. 8. c. 2. §. 2. P. Vasquez d. tom. 3. disp. 177. à princip. P. Valer. Reginald. li. 29. n. 9.

γ Vtrùm præcepto diuino teneamur aliquando ad huius S. Sacramenti susceptionem? Affirmant P. Valent. disp. 6. q. 8. puncto 4. P. Ægid. de Sacram. disp. 80. à num. 87. P. Soar. tom. 3. disp. 69. sect. 1. P. Valer. d. lib. 29. à num. 57.

δ *Colere nos sui memoriam præcepit.*] Concordat text. in c. iteratur, de consecr. dist. 2. & illud Luc. 22. vers. 19.

ε *Quo liberemur à culpis quotidianis.*] Vide Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tr. de Eucharist. c. 10. concl. 10.

ζ *Pignus præterea id esse voluit futuræ nostræ gloriæ.*] Vide Vasquez d. disp. 169. n. 13. Pet. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Euchar. c. 10. concl. 6.

CAPVT III.

De excellentia sanctissimæ Eucharistiæ super reliqua Sacramenta.

c c. sacrificium, de cons. d. 2. d c. multi, 1. q. 1. e Mat. 26. Marc. 14. f Inf. Cã. 1.

α Commune hoc quidem est sanctissimæ *c* Eucharistiæ cum ceteris Sacramentis, symbolum esse rei sacræ, & inuisibilis gratiæ formam visibilem: verùm illud in ea excellens & singulare reperitur, *d* quòd reliqua Sacramenta tunc primùm sanctificandi vim habent, cum quis illis vtitur: at in Eucharistia ipse sanctitatis auctor ante vsum est; nondum enim Eucharistiam *e* de manu Domini Apostoli susceperant, cùm verè tamen ipse affirmaret Corpus suum esse quod præbebat, & semper hæc fides in Ecclesia Dei fuit, statim post consecrationem *f* verum Domini nostri Corpus, verumque eius Sanguinem sub panis & vini specie vnà cum ipsius anima & diuinitate existere; sed Corpus quidem sub specie panis, & Sanguinem sub vini specie, ex vi verborum: ipsum autem Corpus sub specie vini, & Sanguinem sub specie panis, ani-

animamque sub vtraque vi naturalis illius connexionis & concomitantiæ, qua partes Christi Domini, *a* qui iam ex mortuis resurrexit, non amplius moriturus, inter se copulantur: Diuinitatem porrò propter admirabilem illam eius cum corpore & anima hypostaticam vnionem. Quapropter verissimum est, *b* tantundem sub alterutra specie, atque sub vtraque contineri, totus enim & integer Christus, sub panis specie, & sub quauis ipsius speciei parte, totus item sub vini specie, & sub eius partibus existit.

a Rom. 6. cap. semel Christus, c. iteratur, cap. singuli, & cap. qui manducant, de cons. dist. 2. infr. Can. 3.

b Sess. 21. c. 3 vide Hom. 5. de pascha. inter eas quæ Eus. Emisseno ascribuntur, & de cons. dist. 2. vbi pars est, &c.

REMISSIONES.

α Vide P. Henriq. in sum. li. 8. c. 20. §. 3. lit. R, & c. 26. §. 2. lit. N, & R, Bald. Iunium super opera controuers. Bellarm. p. 2. l. 3. c. 5. P. Gabr. Vasquez in 3. p. D. Thom. to. 3. disp. 186. n. 5. P. Ægid. de Sacram. q. 76. n. 2. cum seqq. & q. 79. n. 25. Card. Bellarm. lib. 4. de Eucharist. c. 29. & 30. P. Soar. tom. 3. disput. 39. sect. 2. P. Valeri. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. n. 4. & 5. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Euchar. cap. 7. concl. 1.

CAPVT IV.

De transsubstantiatione.

α QVoniam autem Christus redemptor noster, Corpus suum id, *c* quod sub specie panis offerebat, verè esse dixit; ideò persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, idque nunc denuò sancta hæc Synodus declarat, per consecrationem panis & vini conuersionem fieri totius substantiæ *d* panis in substantiam Corporis Christi Domini nostri, & totius substantiæ vini in substantiam Sanguinis eius, quæ conuersio conuenienter & propriè à sancta Catholica Ecclesia Transsubstantiatio est appellata.

c Luc. 22. Ioan. 6. 2. Cor. 11.

d c. panis, de cons. d. 2. c. cum Marthæ de celeb. Miss. infr. Can. 2. in 2. Later. Conc.

REMISSIONES.

α Concordat tex. in c. Panis, de consecrat. distinct. 2. cap. Cum Marthæ, de celebrat. Missar. Vidè P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 8. c. 22. P. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 3. q. 75. disp. 181. P. Ægid. de Sacram. q. 75. n. 49. cum seqq. & à n. 171. tom. 1. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. à num. 34. P. Valent. tom. 4. disput. 6. quæst. 3. 4. & 5. P. Soar. tom. 3. q. 58. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Eucharist. c. 6. conclus. 1. cum seqq.

CAPVT V.

De cultu & veneratione huic sanctissimo Sacramento exhibenda.

α NVllus itaque dubitandi locus relinquitur, *e* quin omnes Christi fideles pro more in Catholica Ecclesia semper recepto, β latriæ cultum, * qui vero Deo debetur, huic

e Infr. Can. 6.

huic sanctissimo Sacramento in veneratione exhibeant. neque enim ideò minus est adorandum, quòd fuerit à Christo Domino, vt sumatur, institutum; nam illum eumdem Deum præsentem in eo adesse credimus, quem Pater æternus introducens in orbem terrarum, dicit: *a* Et adorent eum omnes Angeli Dei. quem Magi procidentes adorauerunt; *b* quem denique in Galilæa ab Apostolis adoratum fuisse, Scriptura testatur. Declarat præterea sancta Synodus, piè & religiosè admodum in Dei Ecclesiam *c* inductum fuisse hunc morem, vt singulis annis γ peculiari quodam & festo die præcelsum hoc & venerabile Sacramentum singulari veneratione ac solemnitate celebraretur, *d* 1 vtque in Processionibus reuerenter & honorificè illud per vias & loca publica circumferretur. Æquissimum est enim, sacros aliquos statutos esse dies, cùm Christiani omnes singulari ac rara quadam significatione gratos & memores testentur animos erga communem Dominum *e* & Redemptorem pro tam ineffabili & planè diuino beneficio, quo mortis eius victoria & triumphus repræsentatur. Atque sic quidem oportuit victricem veritatem de mendacio & hæresi triumphum agere; vt eius aduersarij in conspectu tanti splendoris, & in tanta vniuersæ Ecclesiæ lætitia positi, vel debilitati & fracti tabescant, vel pudore affecti & confusi aliquando resipiscant.

a Psal. 99. Hebr. 1.
b Matt. 2. Matt. 28. Lucæ 24.
c Vrban. Pap. citatus Clementinarum lib. 3. de reliq. & vener. sanct.
d Infr. Can. 6.
e 1. Cor. 15. Hebr. 2.

DECLARATIONES.

1 *Vt que in Processionibus reuerenter.*] Magis decet, vt solemnitas Venerabilis Sacramenti celebretur in Cathedrali Ecclesia, quam in alia, ex eaque sumi Sanctissimum Sacramentum, & in processione per vias publicas circumferri, & ad eamdem Ecclesiam referri, totiusque rei agendæ auctoritas penes Capitulum sit.

REMISSIONES.

α Vide P. Ægid. de Coninck de Sacram. & censuris quæst. 73. num. 15. & quæst. 76. num. 85. P. Soar. tom. 3. disput. 35. P. Valeri. Reginald. in praxi fori pœniten. lib. 29. num. 37. in fine.

β *Latria cultu, qui vero Deo debetur.*] Vide Repert. Inquisit. verbo Latria, Azeued. ad lib. 2. num. 14. tit. 1. lib. 1. nouæ Recopil. & in lib. 3. num. 3. Vide etiam gloss. verb. octauo in Clem. fin. de hæret. S. Thom. 3. p. quæst. 25. art. 1. & 2. Castr. aduersus hæres. verb. adoratio vers. secunda hæresis.

γ *Peculiari quodam, & festo die.* Concordat text. in Clem. vnic. de Reliquiis, & venerat. Sanctor.

CAPVT VI.

De asseruando sacræ Eucharistiæ Sacramento, & ad infirmos deferendo.

* β γ Consuetudo *a* asseruandi in Sacrario sanctam Eucharistiam, adeò antiqua est, vt eam sæculum etiam *b* Nicæni Concilij agnouerit. Porrò deferri ipsam sacram Eucharistiam ad infirmos, & hunc vsum diligenter in Ecclesiis conseruari, præterquam quòd cum summa æquitate & ratione coniunctum est, tum multis in *c* Conciliis præceptum inuenitur, & vetustissimo Catholicæ *d* Ecclesiæ more est obseruatum. Quare sancta hæc Synodus retinendum omnino salutarem hunc & necessarium morem statuit.

DECLARATIONES.

In Ecclesiis Parochialibus semper Eucharistia reseruari debet, in aliquo mundo, singulari & signato loco, vt infirmis succurri possit, nec consuetudo excusat contraria, nec paupertas Ecclesiæ, nisi forte subeant periculum à manu sacrilega, contra quod periculum satis cautum esse non possit per quamuis diligentem custodiam.

REMISSIONES.

α Vide P. Henriq. in sum. lib. 8. cap. 28. §. 2. lit. H, P. Ægid. de Sacrament. & censur. quæst. 76. n. 85. cum seqq.

β *Consuetudo asseruandi in Sacrario.*] Concordat text. in cap. Sanè, de celebrat. Missar. c. Presbyter, de consecr. dist. 2. c. 1. de custod. Eucharist.

γ An Episcopus possit concedere licentiam asseruandi sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum in Ecclesia non Parochiali pro adoratione populi? Negatiuè decidit c. in tribus, §. tantæ, de consecr. distinct. 1. Resoluunt Rubin. decis. 29. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 1216.

CAPVT VII.

De præparatione, qua adhibenda est, vt dignè quis sacram Eucharistiam percipiat.

* Si non decet ad sacras vllas functiones quempiam accedere, nisi sanctè; certè, quo magis sanctitas & diuinitas cælestis huius Sacramenti viro Christiano comperta est, eò diligentius cauere ille debet, ne absque magna reuerentia & sanctitate ad id percipiendum accedat; præsertim cùm illa plena formidinis β verba apud *e* Apostolum legamus: Qui manducat & bibit indignè; iudicium sibi manducat & bibit, non diiudicans Corpus Domini. Quare communicare volenti reuocandum est in memoriam eius præceptum: *f* Probet γ seipsum homo. Ecclesiastica autem con-

a Inf. can. 7. c. sanè, de celebr. Mis. c. 3. de custo. Euchar. c. Presbyt. de cons. dist. 2.
b 1. Nicæni fortè c. 14.
c Conc. Rhemen. c. 2. conc. Later. sub Inn. 3. c. 26. c. præsente 93. dist.
d Ancyr. c. 61. Nic. c. 12. Cart. 4. c. 77. 78. Agathen. c. 15. &c.
e 1. Cor. 11 c. quid ergo, c. sancta. c. sicut Iudas, & c. timoré, de cons. dist. 1.
f 1. Cor. 1. c. qui scelerate, de cons. dist. 2. c. quotidie, & c. panem, de cons. dist. 2. c. omnis qui, cum seq. de pœ. dist. 1.

consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse, vt nullus sibi conscius mortalis peccati, quantumuis sibi *a* contritus videatur, absque *δ* præmissa Sacramentali Confessione * ad sacram Eucharistiam accedere debeat, quod à Christianis omnibus, etiam ab iis sacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, hæc sancta Synodus perpetuò seruandum esse decreuit, *ε* modò non desit *b* illis copia confessoris; quòd si, necessitate vrgente, sacerdos absque præuia confessione celebrauerit, quàm primum confiteatur.

a Et infr. can. 11.

b Infr. can. 11.

REMISSIONES.

α Vide Nauar. in man. c. 2. n. 7. cum seqq. & in tract. de Orat. Miscel. 39. num. 155. & in c. Fratres, de pœn. dist. 3. num. 100. P. Henriq. in sum. lib. 8. cap. 34. §. 3. lit. P. Sayr. de Sacram. in genere, lib. 2. c. 47. q. 3. art. 2. Ægid. de Sacr. & censur. q. 80. n. 5. cum seqq. P. Vasquez in 3. p. D. Thom. to. 3. dist. 208. à num. 1. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. n. 98.

β *Verba apud Apostolum legamus.*] Conc. 1. ad Corinth. cap. 10. vers. 27. Relata in c. Quid ergo, c. Sancta, c. Sicut Iudas, c. Timorem, de consecr. dist. 2.

γ *Probet seipsum homo.*] Concordat text. in cap. Quotidie, cap. Qui scelerate, c. Panem, de consecr. dist. 2. Vide P. Vasquez d. tom. 3. disp. 180. num. 52. Pet. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Euchar. c. 10. concl. 15. ver. *A esta duda.*

δ *Absque præmissa Sacramentali Confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat.*] An de iure diuino sacra peccatorum lethalium confessio ante Eucharistiam fieri debeat? Vide P. Azor. inst. Moral. p. 1. lib. 10. c. 31. q. 2. Petr. Ledesm. d. tract. de Euchar. c. 11. conc. 8. * Castro aduersus hæreses lib. 6. verb. Euchar. errore 10. Couar. in c. alma mater p. 1. §. 1. n. 7. conclus. 4. Azeuedo in l. 5. tit. 1. nouæ recopil. num. 1.

ε *Modò non desit illis copia confessoris, quòd si necessitate vrgente, &c.*] Vide P. Azor. d. cap. 31. q. 3. plures per Cened. ad Decret. collect. 98. num. 1. Vasquez tom. 3. disp. 208. à num. 15.

CAPVT VIII.

De vsu admirabilis huius Sacramenti.

α QVoad vsum autem, *c* rectè & sapienter Patres nostri tres rationes hoc sanctum Sacramentum accipiendi distinxerunt, quosdam enim docuerunt sacramentaliter dumtaxat id sumere, vt peccatores: alios tantùm spiritualiter, illos nimirum, qui voto propositum illum cælestem panem edentes, fide viua, *d* quæ per dilectionem operatur, fructum eius & vtilitatem sentiunt: tertios porrò sacramentaliter simul & spiritualiter; hi autem sunt, qui ita se prius probant & instruunt, *e* vt vestem nuptialem induti ad diuinam hanc

c c. quid est, cum seq. c. dupliciter, & c. in illo, de cõsec. dist. 2. Aug. contra Donat. sæpe. Prosp. in lib. sent.

d Gal. 5.

e Infr. can. 8. Matth. 22.

hanc mensam accedant. β In sacramentali autem sumptione semper in Ecclesia Dei mos fuit, vt laici à sacerdotibus Communionem acciperent; *a* sacerdotes autem celebrantes seipsos communicarent: qui mos, *b* tamquam ex traditione Apostolica descendens, iure ac merito retineri debet. Demum autem paterno affectu admonet sancta Synodus, hortatur, rogat, & obsecrat per viscera misericordiæ Dei nostri, vt omnes & singuli, qui Christiano nomine censentur, in hoc vnitatis signo, in hoc vinculo charitatis, in hoc concordiæ symbolo iam tandem aliquando conueniant & concordent, memoresque tantæ maiestatis, & tam eximij amoris Iesu Christi Domini nostri, *c* qui dilectam animam suam in nostræ salutis pretium, & carnem suam nobis dedit ad manducandum; hæc sacra mysteria Corporis & Sanguinis eius, fidei constantia & firmitate, ea animi deuotione ac pietate & cultu credant & venerentur, vt panem illum supersubstantialem frequenter suscipere possint; & is verè eis sit animæ vita, & perpetua sanitas mentis; cuius vigore confortati ex huius miseræ peregrinationis itinere ad cælestem patriam peruenire valeant, eumdem *d* panem Angelorum, quem modò sub sacris velaminibus edunt, absque vllo velamine manducaturi.

a c. relatum, de consec. dist. 1. inf. can. 10.
b Hebr. 5. & 7.
c Ioan. 6. cap. 1. de con. dist. 2.
d Psal. 77. c. reuera, & c. omnis, de cons. dist. 2.

Quoniam autem non est satis, veritatem dicere, nisi detegantur & refellantur errores; placuit sanctæ Synodo hos Canones subiungere, vt omnes iam agnita Catholica doctrina, intelligant quoque, quæ ab illis hæreses caueri vitarique debeant.

REMISSIONES.

α Vide Mirand. q. 7. de Corpore Christi, P. Henriq. in sum. lib. 8. c. 34. P. Vasquez ad 3. p. B. Thomæ, tom. 3. disp. 212. à num. 1. P. Ægid. de Coninck de Sacram. & censur. q. 80. a. 1. & q. 82. n. 16.

β *In Sacramentali autem sumptione, &c.*] Vide Beiam casuum conscientiæ p. 4. casu 14. vers. præterea.

DE SACROSANCTO EVCHARISTIÆ Sacramento.

CANON I.

Si quis negauerit, *e* in sanctissimæ Eucharistiæ Sacramento contineri verè, realiter, & substantialiter Corpus & Sanguinem, vnà cum anima & diuinitate Domini nostri Iesu Christi, ac proinde totum Christum; sed dixerit tantummodò esse in eo, vt in signo, vel figura, aut virtute; anathema sit α.

e Supr. a. 1. Concil. Constant.

CANON II.

a Conc. idem damnans art. Ioan. Vviclef.

b Supr. c.4.

β Si quis dixerit *a* in sacrosancto Eucharistiæ Sacramento remanere substantiam panis & vini, vnà cum Corpore & Sanguine Domini nostri Iesu Christi; negaueritque mirabilem illam & singularem conuersionem totius substantiæ panis in Corpus, & totius substantiæ vini in Sanguinem, manentibus dumtaxat speciebus panis & vini; quam quidem conuersionem Catholica Ecclesia aptissimè *b* Transsubstantiationem appellat; anathema sit.

CANON III.

c Conc. Florent. in decr. Eugen. ad Armenos, supr.c.3. & infr. Sess.21. cap.1.de comm.

γ Si quis negauerit, *c* in venerabili Sacramento Eucharistiæ sub vnaquaque specie, & sub singulis cuiusque speciei partibus, separatione facta, totum Christum contineri; anathema sit.

CANON IV.

d Sup.c.3.

δ Si quis dixerit, peracta consecratione, in admirabili Eucharistiæ Sacramento non esse Corpus & Sanguinem Domini nostri Iesu Christi, sed tantum in vsu, dum sumitur, non autem ante vel post, *d* & in Hostiis seu particulis consecratis, quæ post Communionem reseruantur vel supersunt, non remanere verum Corpus Domini; anathema sit.

CANON V.

e Vide Concil. Florent. ibid.sup. c.2.

ε Si quis dixerit, *e* vel præcipuum fructum sanctissimæ Eucharistiæ esse remissionem peccatorum, vel ex ea non alios effectus prouenire; anathema sit.

CANON VI.

f Supr.c.3.

ζ Si quis dixerit, in sancto Eucharistiæ Sacramento Christum vnigenitum Dei Filium non esse *f* cultu latriæ, etiam externo, 1 adorandum, atque ideo nec festiua peculiari celebritate venerandum, neque in Processionibus, secundum laudabilem & vniuersalem Ecclesiæ sanctæ ritum & consuetudinem, solemniter circumgestandum, vel non publicè, vt adoretur, populo proponendum, & eius adoratores esse idolatras; anathema sit.

CANON VII.

g Supr. c.6.

η Si quis dixerit, non licere sacram Eucharistiam *g* in Sacrario reseruari, sed statim post consecrationem astantibus necessariò distribuendam: aut non licere, vt illa ad infirmos honorificè deferatur; anathema sit.

CANON VIII.

9 Si quis dixerit, Christum in Eucharistia exhibitum, spiritualiter tantùm manducari, *a* & non etiam sacramentaliter ac realiter; anathema sit.

a Sup.c.8.

CANON IX.

1 Si quis negauerit, *b* omnes & singulos Christi fideles vtriusque sexus, cùm ad annos discretionis peruenerint, teneri singulis annis, 2 saltem in Paschate,* ad communicandum, *c* iuxta præceptum sanctæ matris Ecclesiæ; anathema sit.

b c. omnis vtriusque, de pœn. & remiss. Concil. La. sub Inn.3 c. 21.& infr. Sess.14. Can.8. de pœnit.
c Conc. Lat. sub Inn.3. c.21.

CANON X.

Si quis dixerit, *d* non licere sacerdoti celebranti seipsum communicare; anathema sit.

d Supr.c.8

CANON XI.

* Si quis dixerit, *e* solam fidem esse sufficientem præparationem ad sumendum sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentũ; anathema sit. Et ne tantum Sacramentum indignè, atque ideò in mortem & condemnationem sumatur; statuit atque declarat ipsa sancta Synodus, illis quos conscientia peccati mortalis grauat, *f* quantumcumque etiam se contritos existiment, habita copia Confessoris, necessariò præmittendam esse Confessionem sacramentalem. Si quis autem contrarium docere, prædicare, vel pertinaciter asserere, seu etiam publicè disputando defendere præsumpserit, eo ipso excommunicatus existat.

e Supr. c.7.
f Supr. c.7.

DECLARATIONES.

1 *Adorandum.*] Non licet Sanctam Eucharistiam ad eos ægrotantes deferre, qui morbi grauitate impediti sumere eam non possunt, vt scilicet ipsi infirmi venerationis gratia eam deosculentur: & si forte aliquo in loco talis est consuetudo, ea prorsus est tollenda, vel sic Sanctissimum Sacramentum ad infirmos deferendum est, vt illud sumant, non autem vt adorent tantum, sicuti fit in aliquibus locis, quod Pius V. prohibuit.

2 *Saltem in Paschate.*] Quærebatur; stante priuilegio Minoribus & aliis Religiosis concesso, vt omni tempore (præterquam in die Dominicæ Resurrectionis) possit ab illis Eucharistia sumi; an qui ab eis intra Dominicam in Albis Eucharistiam perceperunt, præcepto, de quo in cap. *Omnis, de pœnitentia & remissione*, satisfecerint? Congregatio die 23. Ianuarij 1586. censuit negatiuè, quia d.c. *Omnis* sicut vult, quòd quis proprio Parocho confiteatur, ita à proprio etiam Eucharistiam sumat: & quia subdit, *nisi forte de proprij sacerdotis consilio duxerit abstinendum ab Eucharistia*, ab eodem recipi debet Eucharistia; eius enim est destruere, cuius est condere, *l. vlt. C. de leg. Alex. ibid. num.* 13. Eo magis, quod tunc Religiosi

non poterant hoc Sacramentum ministrare. Card. *in Clem.* 1. *num.* 2. *de priuil.*

18.Febr. 1598. Congregatio Concilij censuit, procedi non posse aduersus eum, qui tribus ab hinc annis ab A. C. excommunicatus ad hanc vsque diem in excommunicatione permansit, præterquam in festis Paschalibus, in quibus anno ab A. C. absolutionem obtinuit.

21. Maij. 1601. Congregatio Concilij censuit, non satisfacere præcepto Ecclesiæ eum, qui sanctissimum Eucharistiæ sacramentum suscipit, ante, vel post diem Paschatis non de manu Parochi, sed Regularium habentium à sede Apostolica priuilegium ministrandi hoc sacramentum, præterquam in die Paschatis.

Dubitatur rursum, An eis, qui infra dictum tempus, de manu parochi Eucharistiam acceperunt, & sic præcepto Ecclesiæ satisfecerunt, vel intentionem habent, priusquam labatur octaua Paschatis, de manu Parochi eam sumere, licitum sit ipso Resurrectionis die ex religiosorum manu communicare? Congregatio die 23. Ianuarij 1586. censuit id non esse licitum, cùm sit expresse prohibitum. Nauar. manualis c. 21. n. 52. Itaque in Paschate sumenda est Eucharistia in propria Parochia, nec excusatur sumens in hebdomada sancta, vel immediatè post Pascha extra eam.

Famuli quoque sæculares in Monasteriis Regularium Ord. Cisterciensis habitantes non sunt cogendi accedere ad Ecclesiam parochialem, nec ibi Sacramenta accipere, nisi tempore Paschali Resurrectionis Domini nostri Iesu Christi. Ita in vna decisione data Episcopo Tornacensi die 20. Febr. 1576.

REMISSIONES.

α CANON I. Vide Pat. Henriq. in summ. lib. 8. c. 20. §. 4. in princip. Valent. disp. 6. q. 3. Pat. Ægid. de Coninck de Sacra. & censur. q. 75. n. 3. Pet. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Eucharist. cap. 1. concl. 5.

β CANON II. Vide Petr. Henriq. in sum. l. 8. c. 30. §. 2. lit. I, P. Vasquez in 3. p. D. Thomæ tom. 3. disp. 180. num. 108. & disp. 194. num. 4. Pat. Ægid. de Sacram. quæst. 75. n. 49. & num. 171. & quæst. 77. art. 1. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 29. num. 36. Pet. Ledesm. d. tract. de Eucharist. cap. 6. concl. 2. & 3.

γ CANON III. Vide P. Henriq. in sum. lib. 8. cap. 27. §. 4. lit. K, P. Ægid. de Sacram. & censuris. quæst. 74. n. 3. & n. 191. & quæst. 75. num. 49. & 168. & quæst. 76. nu. 32. Pat. Vasq. tom. 3. disp. 188. num. 2. & 15. Valer. Regin. d. lib. 29. num. 37.

δ CANON IV. Vide Patr. Henriq. in summ. lib. 8. cap. 29. in princ. lit. C. Bald. Iun. super opera controuers. Bellarm. pag. 2. lib. 3. cap. 5. P. Ægid. d. q. 74. num. 26.

ε CANON V. Vide P. Henriq. in sum. lib. 8. c. 26. in princ. lit. B. P. Ægid. de Sacram. q. 79. n. 53. P. Vasq. d. tom. 3. disp. 205. n. 2.

ζ CANON VI. Vide Can. lib. 5. de locis Theolog. c. 5. col. 144. & lib. 12. cap. 11. col. 441. Patr. Henriq. in summ. lib. 8. c. 32. §. 3. lit. D. & cap. 42. §. 2. litt. H, P. Ægid. de Sacram. tom. 1. quæst. 76. n. 86. P. Valer. Regin. in Praxi fori pœn. lib. 29. num. 37. in fin. P. Soar. tom. 3. disp. 65.

η CANON VII. Vide Bald. Iunium super opera controu. Bellarm. pag. 2. lib. 3. cap. 5.

θ CANON VIII. Vide P. Vasq. in 3. p. D. Thom. to. 3. disp. 212. n. 3.

ι CANON IX. Vide P. Ægid. de Coninck de Sacram. & censur. q. 80. n. 102. cum seqq. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. li. 29. n. 57. in fin.

* *Saltem in Paschate.*] Vide Soto in 4. dist. 18. quæst. 1. art. 4. Couar. in cap. alma mater pag. 1. §. 1. num. 7. vers. hanc præterea. Azeuedo in lib. 5. num. 1. in fin. tit. 1. lib. 1. nouæ recopilat.

* CANON X. Vide Sotum in 4. dist. 12. quæst. 5. art. 4. col. 14. Can. de locis Theolog. lib. 3. col. 189. ad fin. cum seqq. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. quæst. 80. num. 5. cum seqq. P. Azor. inst. moral. p. 1. lib. 10. cap. 31. col. 140. Patr. Soar. to. 3. distinct. 66. sect. 3. vers. Sed quæres, Patr. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 20. n. 53.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

CAPVT I.

Datur forma qua Episcopi debent residere, subditos cum prudentia corrigere, à cuius visitatione nemo appellet, &c.

EAdem sacrosancta Tridentina Synodus, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato & *a* * Nuntiis, intendens nonnulla statuere, quæ ad iurisdictionem pertinent Episcoporum, vt iuxta proximæ Sessionis decretum, illi in commissis sibi Ecclesiis eò libentius resideant, quò faciliùs & commodiùs sibi subiectos regere, & in vitæ ac morum honestate continere potuerint; illud primùm eos admonendos censet, *a β* vt se pastores, non percussores esse meminerint, atque ita præesse sibi subditis oportere, vt non in eis dominentur, sed illos tamquam filios & fratres † diligant; elaborentque, vt hortãdo & monendo * ab illicitis deterreant, ne vbi deliquerint, debitis eos pœnis coercere cogãtur. Quos tamen, si quid per humanam fragilitatem peccare contigerit, *b* illa Apostoli est ab eis seruanda præceptio; vt illos arguant, obsecrent, increpent in omni bonitate, & patientia: cùm sæpè plus erga corrigendos agat beneuolentia quàm austeritas, plus exhortatio quàm comminatio, plus charitas quàm potestas. Sin autem ob delicti grauitatem virga opus fuerit, tunc cum mansuetudine rigor, cum misericordia iudicium, cum lenitate seueritas adhibenda est; vt sine asperitate disciplina populi salutaris ac necessaria conseruetur; & qui correcti fuerint, emendentur; aut si resipiscere noluerint, ceteri salubri in eos animaduersionis exemplo, à vitiis deterreantur: cũ sit diligentis & pij simul pastoris officium, morbis ouium leuia primũ adhibere fomẽta; post, vbi morbi grauitas ita postulet, *c* ad acriora & grauiora remedia descendere; sin autem ne ea quidem proficiant illis submouendis, ceteras saltẽ oues à contagionis periculo liberare. *d* Cùm igitur rei criminum plerumque ad euitãdas pœnas & Episcoporũ subterfugienda iudi-

a Tit. 1. 1. Tim. 3. 1. Petr. 5. dist. 45. in pr. dist. 94 cap. vlt. dist. 95. c. esto subiectus.

b 1. Tim. 4.

c c. resecandæ, & c. corripiantur, 24. q. 3.

d cap. cũ speciali, §. porrò, de elect.

iudicia, querelas & grauamina simulent, & appellationis diffugio iudicis processum impediant, ne remedio, ad innocentiæ præsidium instituto †, ad iniquitatis defensionem abutantur, atque vt huiusmodi eorum calliditati & tergiuersationi occurratur, ita statuit & decreuit: *a* 1 γ In causis visitationis & correctionis, siue habilitatis & inhabilitatis, necnon criminalibus, ab Episcopo seu illius in spiritualibus Vicario generali, ante definitiuam sententiam, δ ab interlocutoria * vel alio quocumque grauamine, 2 nō appelletur: ε ζ η &c. nec Episcopus seu Vicarius appellationi huiusmodi, tamquam friuolæ, deferre teneatur; sed ea ac quacumque inhibitione ab appellationis iudice emanata, necnon omni stylo & consuetudine, etiam immemorabili, contraria non obstante, ad vlteriora valeat procedere: *b* 3 nisi grauamen huiusmodi † per definitiuam sententiam reparari, vel ab ipsa definitiua 4 appellari non possit: quibus casibus sacrorum & antiquorum Canonum statuta illibata persistant.

a Infr. Sess. 22. cap. 1. & 24. c. 20. de ref.

b cap. vt debitus, de appel. cum sim.

DECLARATIONES.

1 *In causis visitationis & correctionis.*] Appellatio à correctione non est admittenda per Metropolitanum ante diffinitiuam sententiam, etiam si Metropolitanus acta solùm videre vellet expensis appellantis transportanda.

7. Martij 1596. Congregatio Concilij censuit, non posse Episcopum in visitatione recusari, tamquam suspectum: dum tamē in ea processum non complicet, & se intra visitationis terminos contineat.

14. Apr. 1597. Congregatio Concilij censuit, Episcopum non posse in visitatione imponere pœnas ordinarias delictorum, sed tantum extraordinarias, quæ magis morum emendationem, ac correctionem, quàm ordinariam delicti vindictam respiciant.

2. Ian. 1601. Congregatio Concilij censuit, non licere Episcopo visitationem aggredienti proponere edicta, quibus subditi iubeantur crimina detegere, multoque minus proposita pœna excommunicationis.

25. Maij. 1601. Congregatio Concilij censuit, Episcopum visitationem aggredientem, atque etiam in præparatoria inquisitione non posse vti suspectum recusari, nec probatione, vel allegatione suspicionis, quo minus pœna extraordinaria, quæ morum correctionem & emendationem respiciat, visitatos afficere possit, impediri.

26. Aug. 1594. Congregatio Concilij censuit, in visitatione, quando fit inquisitio, quæ præparatoria vocatur, non licere Episcopo ad detegenda visitandorum peccata per edicta publica monere homines sub excommunicationis pœna ad reuelandum, neque in ea exigere iuramentum à visitatis, ceterum cum visitare voluerit illos, qui sunt de Capitulo, teneri ad locum Episcopum accedere, vbi Capitulares se congregare consueuerunt, si id commode fieri possit, sin minus ad locum congruum, non tamen teneri accedere ad locum Capituli, quoties prosequi voluerit visitationem alicuius particularis personæ de Capitulo, & si Episcopus visitauerit ad morum

rum correctionem,& emendationem, vtique non posse non compilato processu, nec seruatis de iure seruandis pœnam ordinariam infligere.

2 *Non appelletur.*] Appellatio à diffinitiua in causa correctionis non suspendit executionem. Itaque in nonnullis casibus, veluti in materia correctionis morum, vbi Concilium expresse sustulit appellationem, sublatam intellige quoad effectũ suspensiuum,non autem deuolutiuum.

3 *Nisi grauamen.*] Non est inhibendum Episcopis in aliqua causa, quæ sit coram eis in prima instantia, nec deferendum appellationibus, nisi appellatum fuerit à diffinitiua, vel interlocutoria habente vim diffinitiuæ,cuius grauamen per appellationem à diffinitiua non possit reparari.

Post diffinitiuam sententiam in causis visitationis & correctionis appellari potest, ita tamen, vt appellatio non suspendat executionem, nisi grauamen sit huiusmodi,vt est infrà.

4 *Appellari non potest.*] Intelligitur etiam de indebita carceratione, & ideo ab huiusmodi grauamine appellari potest, & Ordinarius tenetur huic appellationi deferre,& sincere processum transferre ad Iudicem appellationis; interim tamen reo manente in carceribus, donec Iudex appellationis causa cognita aliud iusserit.

Quare auctoritas delegata, quæ Episcopis à Concilio tribuitur, non aufert ius illorum,ad quos legitime interposita appellatione alias causa deuolueretur.

REMISSIONES.

α Vide Fr.Emman.quæst.Regul.tom.2.q.40.art.1.

* Bern.Diaz.c.147.& ibi Salzedo lit.B.Vide etiam Greg.Tholos. de appellationib.lib.2.c.10.ex n.1.cum seqq.art.8.

β *Vt se pastores,non percussores esse meminerint.*] Episcopi perpendere debent summa diligentia,& pietate textum in præsenti,& infr. sess.24. c.3. & sess.25.cap.1. de Reformat. & cap.Esto subiectus, & cap. Episcop. cum sequentibus 92.dist.

† *Tamquam filios & fratres*, &c.] Vide Cabedo lib.1. diuers.iuris argumentorum c.1.n.3.vers. tertio. Petr. Greg.Tholosan. de appellat. d. c.10. n.8.& 9.cum seq.

* *Hortando & monendo*,&c.] Vide Seguram in direct.iudic.2.p.in initio n.9.Bobadill.to.1.suæ Politicæ lib.2.c.13.n.52.& 54.

† *Ne remedio ad innocentiæ præsidium instituto*, &c.] Vide Afflict. decis. 188.num.6.Gail.pract.obseru.lib.1.obseru.152. n.9. Azeuedo in l.7. n.44. tit.18.lib.4.nouæ recopil.

γ *In causis visitationis,&c.*] Vide infr.sess.24.c.3.& 10. Nauarr. in Man. cap.18.& 25.num.24.cum seq.& in Rub.de iud.notab.9.n.83.Thom.Valasc.tom.1.alleg.70.n.4.Nauar.cons.2. lib.2.de appellat.

δ *Ab interlocutoria, vel ab alio quocumque grauamine non appelletur.*] Quando grauamen illatum per illam non potest tolli per appellationem à diffinitiua,posse appellari docet Nauarr.consil.2.de appellat. quod potest etiam appellari ex rationabili causa, & in appellatione expressa, habetur in c.Vt debitus,de appellat.cap.Cùm appellationibus friuolis,eod. tit.lib.6.Vide tamen Soar.de Paz in praxi tom.2.p.5.c.vnic.n.3.Quarant. in summa Bullarij, verbo Archiepiscopi auctoritas, vers. Primò quæro, pag.65.vbi resoluit,quod non potest appellari ab interlocutoria in scriptis,& expressa causa iusta,ex hoc decreto, licet olim ante Concilium attento iure,liceret.

* *Ab interlocutoria*, &c.] Vide Paz in prax. tom. 1. part. 6. in proœmio ex num. 25. Horat. Lucium de priuileg. schol. priu. 72. Aloys. Ricc. resol. 7. in prax. var. resol. n. 3.

ε *Nec Episcopus, seu Vicarius appellationi huiusmodi tamquam friuolæ deferre teneatur.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. Archiepiscopus non debet se ingerere in prima instantia causarum, quæ agitantur coram eius suffraganeo. Et iterum: Non est inhibendum Episcopis in aliqua causa, quæ sit coram eis in prima instantia, nec deferendum appellationibus, nisi in illis tribus casibus, de quibus suprà. adest bulla Gregor. XII. quæ est 24. fol. 1220. in Bullario, & prædictas Cardinalium decisiones refert Zerol. in praxi Episcop. verbo Appellatio, vers. Ad decimum.

ζ Sacram Cardinalium Congregationem definisse, Metropolitanum non posse cognoscere, etiam citra præiudicium cursus causæ coram Episcopo, neque ad eum effectum etiam absque vlla inhibitione posse simpliciter mandare, vt sibi transmittatur copia processus expensis appellantis, extra casus à prædicto Concilio expresse concessos appellandi, refert Stephan. Quaran. in summ. Bullar. verbo Archiepisc. auctoritas. vers. Primo quæro, p. 65.

η In hac denique appellationis materia extat decretum Sacræ Congregationis prolatum die 16. Octobr. anno 1600. Alex. Card. Floren. Hieron. Agucehius Secret. cuius tenor sequens est.

ϑ Ad tollendas ambiguitates, & controuersias iurisdictionales, quæ inter appellationum, & prioris instantiæ iudices non sine partium dispendio, cursusque iustitiæ impedimento, & sæpè cum scandalo, oriuntur, sacra Congregatio causis Episcoporum præposita, facta prius relatione S. D. N. Clemen. Papæ, ac de Sanctitatis suæ mandato viuæ vocis oraculo desuper habito, in hunc, qui sequitur, modum ab omnibus, ad quos spectat in posterum fieri, ac seruari debere, mandauit, & mandat.

ι Metropolitani, Archiepiscopi, Primates, aut Patriarchæ suffraganeos eorumve subditos non iudicent, nisi in casibus à iure expressis.

κ Iidem, nec alij superiores etiam Nuntij, vel legati de latere specificam facultatem maiorem non habentes, causas in curiis Ordinariorum, vel aliorum inferiorum iudicum pendentes ad se non aduocent: nisi per viam legitimæ appellationis ad ipsorum tribunalia deferantur, tuncque appellantes ab inferiorum iurisdictionibus, quo ad alias causas eximere non possint.

λ Appellationes numquam recipiantur nisi per publica documenta, quæ realiter exhibeantur, prius constiterit appellationem à sententia diffinitiua, vel habente vim diffinitiuæ, aut à grauamine, quod per diffinitiuam sententiam reparari non possit, in casibus à iure non prohibitis per legitimam personam, & intra debita tempora fuisse interpositam, ac prosequutam.

Nec dum causæ coram inferioribus iudicibus pendent, ante diffinitiuam sententiam, vel vim diffinitiuæ habentem, de grauamine illato, superiores cognoscere valeant, licet citra præiudicium cursus causarum se id facere contestentur. Nec ad hunc effectum liceat eis inhibere, aut simpliciter mandare, vt ipsis copia processus transmittatur etiam expensis appellantis.

μ Inhibitiones post appellationem, sicut præmittitur, receptam, non concedantur, nisi cum inscriptione tenoris sententiæ, aut decreti diffinitiui, aut vim diffinitiui habentis, vel damnum per diffinitiuam irreparabile

bile continẽtis: alias inhibitiones,& processus,& inde sequuta quæcumque sint ipso iure nulla, eisque impune non parere liceat.

ν Si appellans afferat sententiæ, aut appellationis exemplum culpa iudicis à quo, vel actuarij habere non posse, non ideo recipienda erit appellatio, aut aliqua inhibitio concedenda, sed eis tantùm, ad quos pertinet, iniungi poterit, vt soluta condigna mercede actorum exemplũ authenticum appellanti intra breuem aliquem competentem terminum tradatur. Caueat tamen iudex à quo, nisi verè appellatum fuerit in causa appellabili, interim aliquid in præiudicium appellantis attentet. Et si per actum publicum, aut per testium depositiones constiterit acta denegari appellanti, tunc mandato tradendi acta possit iudex appellationis adiicere, ne interim aliquid noui contra appellantem intentetur.

ξ Ab executione decreti S. Concil. Trident. aut visitationis Apostol. appellationes à Metropolitanis nõ recipiantur, nec, si Episcopi virtute eiusdem Sacri Concilij procedãt, vt Sedis Apostol. delegati in causis, quæ sub eorum iurisdictione ordinaria non comprehenduntur, salua tamen in hoc casu Legatorum, & Nuntiorum Apostol. auctoritate.

ο In causis verò visitationis Ordinariorum, aut correctionis morum, quoad effectum deuolutiuum tantùm admittantur: nisi de grauamine per diffinitiuam irreparabili agatur, vel cùm visitator citata parte, & adhibita causæ cognitione iudicialiter procedit, tunc enim appellationi locus erit, etiam quoad effectum suspensiuum.

π Cùm à grauamine, quod per diffinitiuã reparari nequit, vt indebitæ carcerationis, vel torturæ, aut excommunicationis etiam comminatæ appellatur, non nisi visis actis, ex quibus euidenter appareat de grauamine, appellatio admittatur, aut inhibitio, vel prouisio aliqua concedatur.

ρ Causa appellationis, dum pendet, appellans in eodem quo reperitur carcere, permanebit, quoad iudex, ad quem appellatum est, visis actis, & causa cognita, aliter decreuerit: & tunc si à iudicis ad quem decreto vim diffinitiuæ habente fuerit appellatum, nihil mandare, aut pro sui decreti executione attentare poterit, donec per iudicem superiorem aliud fuerit ordinatum.

σ Acta originalia processuum primæ instantiæ ad iudicem appellationis notarius mittere non cogatur, nisi probabilis aliqua falsitatis causa, & suspicio incidat, quæ iudicialiter obiiciatur; & tunc terminata causa, remittenda sunt ad Ordinarium, vt in suo archiuo conseruentur.

τ A sententia diffinitiua contra verum contumacem prolata appellatio non recipiatur: nec inhibitio, aut alia quæuis prouisio, quamdiu appellans in huiusmodi vera contumacia perstiterit, concedatur. Hæc etiam de verbo ad verbum retulit Aloys. Riccius decis. 504.

† *Nisi grauamen huiusmodi, &c.*] Vide Camill. Borrell. cons. 30. num. 4. Aloys. Ricc. decis. 305.

CAPVT II.

In criminalibus appellationis causa à sententia Episcopi quando Metropolitano, & quando vni ex vicinioribus sit committenda, eorúmve Vicariis, & non inferioribus.

* A Sententia Episcopi, vel ipsius in spiritualibus Vicarij generalis, in criminalibus appellationis causa, vbi appellationi locus fuerit, si Apostolica auctoritate in

partibus eam committi contigerit, 1 Metropolitano, seu illius etiam Vicario in spiritualibus generali; aut, si ille aliqua de causa suspectus foret, vel vltra duas legales diætas distet, seu ab ipso appellatum fuerit, 2 vni ex vicinioribus Episcopis, seu illorum Vicariis, non autem inferioribus iudicibus, committatur.

DECLARATIONES.

1 *Metropolitano, seu illius etiam Vicario.*] Fuit dubitatum, An Legati seu Nuntij Apost. possint committere istas causas suis Auditoribus, vt illas viderent tamquam Iudices delegati? Fuit resolutum die 6. Octob. 1588. non posse: & fuit allegatum c. 10. sess. 25. de Reform.

2 *Vni ex vicinioribus Episcopis.*] An sit à Decretis & sententiis Ordinarij, qui etiam tamquam Sedis Apostolicæ delegatus ex Decreto Concilij processit, interponenda appellatio coram Ordinario, vel potius ad Sedem Apostolicam appellandum? Et fuit resolutum, appellandum esse ad Metropolitanum, quia Concilium videtur coadiuuare, non autem de nouo dare.

Die vigesima quarta Maij, 1590. Congregatio censuit, sententias latas ab Auditoribus Nuntiorum Sanctissimi, in causis appellationum, in criminali, nullas esse: nec propter vtilitatem publicam, & communem partium errorem sustineri.

REMISSIONES.

* Cui sit committenda appellationis causa in criminalibus, vide Arim. Trepat. li. 1. var. sent. tit. 254. de appellat. in genere.

CAPVT III.

Acta primæ instantiæ intra triginta dies dentur gratis reo appellanti,

α * REus, ab Episcopo, aut eius Vicario in spiritualibus generali, in criminali causa appellans, coram iudice, ad quem appellauit, 1 acta primæ instantiæ omnino producat: & iudex, nisi illis visis, ad eius absolutionem minimè procedat. Is autem, à quo appellatum fuerit, intra xxx. dies acta ipsa postulanti 2 gratis exhibeat: alioqui absque illis 3 causa appellationis huiusmodi, prout iustitia suaserit, terminetur.

DECLARATIONES.

1 *Acta primæ instantiæ.*] Constito de contumacia Iudicis à quo, recusantis exhibere acta, partes erunt Iudicis, ad quem appellatum est, absoluere partem appellantem à molestationibus, & pronuntiare acta & sententiam Iudicis à quo, si vmquam reperiuntur cassa esse & vana.

Carcerati sine processu appellatio à Metropolitano cognosci potest, dummodo non impediat executionem: carceratus tamen non est per iudicem appellationis, nisi causa cognita, relaxandus.

2 *Gratis exhibeat.*] Gratis exhibenda sunt acta in causa criminali, confecta per Cancellarium Episcopi aut ipsummet Episcopum: secus si per Notarium, cui soluenda est merces, iuxta c. 20. *sess.* 24.

3 *Causa*

3 *Causâ appellationis.*] Congregatio censuit, Episcopum, ad quem appellatum fuerit, excommunicatum coram se comparentem ad cautelam posse absoluere; visis tamen actis, quibus Iurisdictio sua fundetur, quamuis aliàs de causæ meritis non cognoscat diffinitiuè: tamen non nisi visis omnibus actis primæ instantiæ posse, iuxta hoc cap. sententiam ferre.

REMISSIONES.

a Vide Soárez de Paz. in praxi, tom. 2. part. 5. cap. vnic. num. 7. & 14.* & Petr. Greg. Tholosan. de appell. lib. 6. cap. 9. num. 2. & 3. vltra tradita à Farinacio in præsenti.

CAPVT IV.

Si à iure requisiti Episcopi certo numero non possunt assistere Episcopo deponenti ac degradanti Clericum, assistant totidem Abbates certi, eiusdem diœcesis: quibus assistere non valentibus, assistant personæ alioquin in dignitate constitutæ, &c.

a CVm verò tam grauia nonnumquam sint delicta, *a* ab Ecclesiasticis commissa personis, vt ob eorum atrocitatem è sacris ordinibus deponendæ, & Curiæ sint tradendæ sæculari: in quo *b* secundum sacros Canones certus Episcoporum numerus requiritur: *c* quos si omnes adhibere difficile esset, debita iuris executio differretur; si quando autem interuenire possent, eorum residentia intermitteretur: propterea statuit & decreuit Episcopo per se, seu illius Vicarium in spiritualibus generalem, contra Clericum, in sacris etiam Presbyteratus Ordinibus constitutum, etiam ad illius condemnationem, nec non verbalem depositionem, & per seipsum etiam ad actualem atque solemnem degradationem ab ipsis Ordinibus & gradibus Ecclesiasticis, in casibus, in quibus aliorum Episcoporum præsentia, in numero à Canonibus definito, requiritur, etiam absque illis procedere liceat: adhibitis tamen & in hoc sibi assistentibus totidem Abbatibus, * vsum mitrę & baculi ex priuilegio Apostolico habētibus, si in ciuitate aut diœcesi reperiri & cōmodè interesse possint; alioquin aliis personis in Ecclesiastica dignitate constitutis 1, quę ætate graues, ac iuris scientia commendabiles existant.

a Can. 19. vide 3. q. 2. c. suggero, & 15. q. 7. c. Felix Episco.
b 2. Hispal. c. 6.
c c. si quis cum seq. 14. q. 7. c. degradat. de pœn. in 6.

DECLARATIONES.

1 *Constitutis.*] Non comprehenduntur Prælati mendicantium regularium, cum non habeant nomen dignitatis.

Nec debent interesse in examine processus, sed tantum in solemni & actuali degradatione, tamquam assistentes seu assessores.

Et possunt ab Ordinario assumi aliæ personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ & non diœcesanæ, scientia sacræ Theologiæ commendabiles.

RE-

REMISSIONES.

a Vide Salzed.in pract.c.3.n.7.P.Henriq.in sum.lib.13.c.55.§.2.P.Valer. Regin.in praxi fori pœn.lib.32.tract.2. num.52. Riccium in praxi var.resol.cap.221.

* *Sibi assistentibus totidem Abbatibus.*] Vide Salzed.ad Bern.Diaz in d.praxi can.c.140.lit.A.Franc.Viuium decis.314.lib.2.num.6.

CAPVT V.

Gratias mendaciis aut taciturnitate extortas pro remissione peccati aut pœnæ, ad quam criminosus fuerat condemnatus, reuocet is qui gratiam fecisse videbatur.

ET quoniam per fictas causas, quæ tamen satis probabiles videntur, interdum accidit, vt nonnulli eiusmodi gratias extorqueant, per quas pœnæ, illis Episcoporum iusta seueritate inflictæ, aut remittuntur omnino, aut minuuntur; cùm non ferendum sit, vt mendacium, quod tantopere Deo displicet, non modo ipsum *a* impunitum sit, verùm etiam alterius delicti veniam impetret mentienti; idcircò, vt sequitur, statuit & decreuit; Episcopus apud Ecclesiam suam residens, de surreptione & obreptione gratiæ, quæ super absolutione alicuius publici criminis, vel delicti, de quo ipse inquirere cœperat, aut remissione pœnæ, ad quam criminosus per eum condemnatus fuerit, falsis precibus impetratur, per seipsum, tamquam Sedis Apostolicæ delegatus, *b* etiam summariè cognoscat; ipsamque gratiam, postquam per falsi narrationem, aut veri taciturnitatem obtentam esse legitimè constiterit, non admittat.

a Exod.23. Leui.19. Prou.6.8. 10.12. & 19.cap.si quis dixerit, cùm seq. & c. nemo peritorũ, 11.q.3.

b c.super litteris, & c.cum dilecta, de rescr.

DECLARATIONES.

Congregatio Concilij censuit, subditum Episcopi excommunicatum ab eo, & à Vicario vrbis & delegatione Papæ absolutũ, posse appellare ab ipsius Episcopi pronuntiatione, qui vigore Decreti Conc.c.5.Sess.13.absolutionem obtentam subreptitiam, & obreptitiam declarauit.

Martis Politanî 15.Maij 1591.

CAPVT VI.

Episcopus nequaquam moueatur aut citetur vt personaliter compareat, nisi ob causam ex qua deponendus aut priuandus veniret.

QVoniam verò subditi Episcpo *c* tametsi iure correpti fuerint, magnopere tamen eum odisse, & tamquam iniuria affecti sint, falsa illi crimina obiicere solent, vt quoquo pacto possint, ei molestiam exhibeãt; cuius vexationis timor plerumque illum ad inquirenda & punienda eorum delicta segniorẽ reddit: idcircò, ne is magno suo & Ecclesiæ incommodo gregẽ sibi creditum relinquere, ac non sine Episcopalis

c c.sunt nonnulli. 2. cap.7.

lis dignitatis diminutione vagari cogatur, ita statuit & decreuit: a α* Episcopus nisi ob causam, ex qua deponendus siue priuandus veniret, etiam si ex officio, aut per inquisitionem, seu denuntiationem, vel accusationem, siue alio quouis modo procedatur, vt personaliter compareat, nequaquam citetur vel moneatur.

a Vide, Sess. 24. c. 1.

REMISSIONES.

α *Episcopus nisi ob causam.*] Vide Iacob. lib. 22. de offic. Vicarij lib. 2. quæst. 59. n. 1. & 2. Clar. in §. fin. q. 35. vers. Vlterius quæro. Stephan. Grat. discept. for. cap. 169 num. 15.* & infr. sess. 24. c. 5. & Salzed. ad Bern. Diaz in praxi canon. c. 121. lit. A.

CAPVT VII.

Qualitates testium contra Episcopum describuntur, iisque carentes puniuntur.

α* TEstes b in causa criminali ad informationem vel iudicia seu aliàs in causa principali contra Episcopum, nisi contestes, & bonæ conuersationis, existimationis, & famæ fuerint, non recipiantur; & si odio, temeritate, aut cupiditate aliquid deposuerint, grauibus pœnis mulctentur.

b c. accusatio quoque. c. accusatio Episcoporum. c. testes 2. q. 7. & c. vlt. 2. q. 5. Conc. Rom. sub Sylu. I. iuxta Anacleti Pap. Epist. 2. & Cartha. 2. c. 6. & Carth. 4. c. 96. & Sixt. III. Epis. 3. c. 3.

CAPVT VIII.

β† CAusæ Episcoporum, cùm pro criminis obiecti qualitate comparere debeant, coram Pontifice Max. referantur, ac per ipsum terminentur.

REMISSIONES.

α β Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 41. num. 5. vbi resoluit, Concilium in præsenti dum definit, quòd Episcopus nisi ob causam, ob quam deponendus, seu priuandus venerit, vel personaliter compareat, nequaquam citetur, vel moneatur; intelligendum esse de Episcopis non residentibus; quia illi possunt citari, seu moneri ad comparendum, ob causam ob quam veniant deponendi, seu priuandi: Episcopi autem residentes, etiam si sit causa atrocissima, vtpote hæresis, aut læsæ maiestatis, minimè citari possunt ad personaliter cōparendum, per quoscumque iudices ordinarios, vel delegatos, etiam sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, nisi de expressa ac speciali commissione manu Papæ signata.

* Vide tradita à Salzedo ad Bern. Diaz in prax. crim. can. c. 128. lit. F.

† Vide Salzedum ad Bern. Diaz in prax. canon. c. 121. lit. A.

Decretum prorogationis definitionis quatuor articulorum de Sacramento Eucharistiæ, & salui conductus, Protestantibus dandi.

EAdem sancta Synodus errores omnes, qui super hoc sanctissimo Sacramento repullularunt, tamquam vepres ex agro Dominico euellere, ac omnium fidelium saluti prospicere cupiens, quotidianis precibus Deo omnipotenti piè

piè oblatis, inter alios, ad hoc Sacramentum pertinentes, articulos, diligentiſsima veritatis Catholicæ inquiſitione tractatos, plurimis accuratiſsimiſque pro rerum grauitate diſputationibus habitis, cognitis quoque præſtantiſsimorum Theologorum ſententiis, hos etiam tractabat: An neceſſarium ſit ad ſalutem, & diuino iure præceptum, vt ſinguli Chriſti fideles ſub vtraque ſpecie ipſum venerabile Sacramentum accipiant. Et: Num minus ſumat qui ſub altera, quàm qui ſub vtraque communicat. Et: An errauerit ſancta mater Eccleſia, laicos, & non celebrantes ſacerdotes, ſub panis ſpecie dumtaxat communicando. Et: An paruuli etiam communicandi ſint. Sed quoniam ex nobiliſsima Germaniæ prouincia ij, qui ſe Proteſtantes nominant, ſuper his ipſis articulis, antequam definiantur, audiri à ſancta Synodo cupiunt, & eam ob cauſam fidem publicam ab illa poſtularunt, vt ipſis tutò huc venire, & in hac vrbe commorari, ac liberè coram Synodo dicere atque proponere quæ ſenſerint, & poſteà, cùm libuerit, recedere liceat; ſancta ipſa Synodus, licet magno deſiderio eorum aduentum multos anteà menſes expectarit, tamen, vt pia mater, quæ ingemiſcit & parturit, ſummoperè id deſiderans ac laborans, vt in iis, qui Chriſtiano nomine cenſentur, nulla ſint ſchiſmata, ſed quemadmodum eumdem omnes Deum, & Redemptorem agnoſcunt, ita idem dicant, idem credant, idem ſapiant; confidens Dei miſericordia, & ſperans fore, vt illi in ſanctiſsimam & ſalutarem vnius fidei, ſpei, charitatiſque concordiam redigantur, libenter eis in hac re morem gerens, ſecuritatem & fidem, vt petierunt, publicam, quam ſaluum conductum vocant, quoad ſe pertinet, eius, qui infrà ſcriptus erit, tenoris, dedit atque conceſsit: & eorum cauſa definitionem illorum articulorum ad ſecundam Seſsionem diſtulit; quam, vt illi commodè intereſſe poſſent, in diem feſtum Conuerſionis D. Pauli, quæ erit xxv. die menſis Ianuarij, anni ſequentis, indixit. Illudque prætereà ſtatuit, vt in eadem Seſſione de Sacrificio Miſſæ agatur, propter magnam vtriuſque rei connexionem: intereà Seſsione proxima de Pœnitentiæ & extremæ Vnctionis Sacramentis tractandum. illam autem die feſto D. Catharinæ virginis & martyris, qui erit xxv. Nouembris, habendam eſſe decreuit, ſimulque vt in vtraque materiam reformationis proſequatur.

SALVVS CONDVCTVS DATVS *Protestantibus.*

SAcrosancta generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè cōgregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato & Nuntiis, omnibus & singulis, siue Ecclesiasticis siue sæcularibus personis vniuersæ Germaniæ, cuiuscumque gradus, status, conditionis, qualitatis sint, quæ ad œcumenicum hoc & generale Concilium accedere voluerint, vt de iis rebus, quæ in ipsa Synodo tractari debent, omni libertate conferre, proponere & tractare, ac ad ipsum œcumenicum Concilium liberè & tutò venire, & in eo manere & commorari, ac articulos, quot illis videbitur, tā scripto quàm verbo, offerre, proponere, & cum Patribus, siue iis qui ab ipsa sancta Synodo delecti fuerint, conferre, & absque vllis conuiciis & contumeliis disputare, nec non quando illis placuerit, recedere possint & valeant, publicam fidem & plenam securitatem, quam saluum conductum appellant, cum omnibus & singulis clausulis & decretis necessariis & opportunis, etiam si specialiter & non per verba generalia exprimi deberent, quæ pro expressis haberi voluit, quantum ad ipsam sanctam Synodum spectat, concedit. Placuit prætereà sanctæ Synodo, vt, si pro maiori libertate ac securitate eorum, certos tam pro commissis quàm pro committendis per eos delictis iudices eis deputari cupiant, illos sibi beneuolos nominent, etiam si delicta ipsa quantumcumque enormia, ac hæresim sapientia fuerint.

SESSIO XIV.

Quæ est quarta

SVB IVLIO III. PONT. MAX.

Celebrata die xxv. Nouemb. 1551.

Doctrina de sanctissimis Pœnitentiæ & extremæ Vnctionis Sacramentis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato & Nuntiis, quamuis in decreto de a Iustificatione multus fuerit de Pœnitentiæ Sacramento, propter locorum cognationem, necessaria quadam ratione sermo interpositus: tanta nihilominus

a Suprà Sess. 5. cap. 14.

nus circa illud nostra hac ætate diuersorum errorum est multitudo, vt non parum publicæ vtilitatis retulerit, de eo exactiorem & pleniorem definitionem tradidisse; in qua demonstratis & conclusis, Spiritus sancti præsidio, vniuersis erroribus, Catholica veritas perspicua & illustris fieret; quam nunc sancta hæc Synodus Christianis omnibus perpetuò seruandam proponit.

REMISSIONES.

α De Pœnitentiæ Sacramento bene scripserunt Theologi cum Magistro in 4. dist. 14. D. Thom. p. 3. quæst. 84. Vbi P. Ægid. de Conink in tract. de Sacram. disp. 1. cum seq. doctiss. P. Soar. to. 4. de pœnit. Petr. de Ledesm. in summa part. 1. de tractat. Pœnitentia, Viuald. in Candelabro Aureo de Sacram. Patr. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. Cardin. Bellar. de Pœnit. Patr. Henriq. in summa lib. 4. Gregor. de Valentia, tom. 4. disput. 7. quæst. 3. cum tribus sequent. P. Luc. Pinell. de Sacram. Pœnitentiæ.

CAPVT I.

De necessitate & institutione Sacramenti Pœnitentiæ.

α SI ea in regeneratis omnibus gratitudo erga Deum esset, vt iustitiam, in Baptismo ipsius beneficio & gratia susceptam, constanter tuerentur; non fuisset opus, aliud ab ipso Baptismo Sacramentum ad peccatorum remissionem esse institutum. *a* Quoniam autem Deus, diues in misericordia, cognouit figmentum nostrum; illis etiam vitæ remedium contulit, qui sese posteà in peccati seruitutem, & dæmonis potestatem tradidissent, Sacramentum videlicet Pœnitentię; quo lapsis post Baptismum, beneficium mortis Christi applicatur. *b* Fuit quidem Pœnitentia vniuersis hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquinassent, quouis tempore ad gratiam & iustitiam assequendam necessaria, illis etiam, qui Baptismi Sacramento ablui petiuissent, vt peruersitate abiecta & emendata, tantam Dei offensionem cum peccati odio & pro animi dolore detestarentur. Vnde Propheta ait: *c* Conuertimini & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris: & non erit vobis in ruinam iniquitas. Dominus etiam dixit: *d* Nisi Pœnitentiam egeritis, omnes similiter peribitis. Et princeps Apostolorum Petrus peccatoribus Baptismo initiandis pœnitentiam commendans, dicebat: *e* Pœnitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum. Porrò nec ante Aduentum Christi Pœnitentia erat Sacramētum, nec est post aduentum illius cuiquam ante Baptismum, Dominus autem Sacramentum Pœnitentiæ tunc præcipuè instituit, cùm à mortuis excitatus, insufflauit in disci-

α Infr. Cā. 1. Ps. 102. Ephes. 2. Sic Innoc. 1. Epist. 91. inter Epist. August. Nāquamuis redemisset, &c. Cyprian. ab Aug. citatus, lib. 2. cōtra Iulian. c. 8. Quā benigna, quam necessaria. *b* Supr. Sess. 6. c. 14. de iustif. Cōcil. Cabil. c. 8. *c* Ezec. 18. *d* Luc. 13. *e* Act. 20. c. agunt, & c. Propriè, de cons. dist. 4.

ſcipulos ſuos, dicens: *a* Accipite Spiritum ſanctum, quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta ſunt. Quo tam inſigni facto & verbis tam perſpicuis, poteſtatem remittendi & retinendi peccata, ad reconciliandos fideles poſt Baptiſmum lapſos, Apoſtolis & eorum legitimis ſucceſſoribus fuiſſe communicatam, vniuerſorum Patrum conſenſus ſemper intellexit. Et Nouatianos, remittendi poteſtatē olim pertinaciter negantes, magna ratione Eccleſia Catholica, tamquam hæreticos exploſit atque condemnauit. Quare veriſſimum hunc illorum verborum Domini ſenſum ſancta hęc Synodus probās & recipiens, damnat eorum commentitias interpretationes, qui verba illa ad poteſtatem prædicandi verbum Dei, & Chriſti Euangelium annuntiandi, contra huiuſmodi Sacramenti inſtitutionē falsò detorquent.

a Ioan. 20. Matth. 16. c. vt cōſtitueretur 50. diſt. & infr. c. 8. in fin. & Cā.

REMISSIONES.

a Vide Sayr. de Sacramentis in genere lib. 2. c. 2. q. 1. art. 1. verſ. de Pœnitentiæ Sacramento. P. Gabr. Vaſquez in 3. p. D. Thomæ, to. 2. diſp. 135. n. 10. P. Ægid. de Conink de Sacram. & cenſur. tom. 1. q. 66. n. 140. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 28. n. 39. cum ſeqq.

CAPVT II.

De differentia Sacramenti Pœnitentiæ & Baptiſmi.

a CÆterum hoc Sacramentum *b* multis rationibus à Baptiſmo differre dignoſcitur. nam præterquam quòd materia & forma, quibus Sacramenti eſſentia perficitur, longiſſimè diſſidet: conſtat certè, Baptiſmi miniſtrum iudicem eſſe non oportere; cum Eccleſia in neminem iudicium exerceat, qui non priùs in ipſam per Baptiſmi ianuam fuerit ingreſſus. *c* Quid enim mihi, inquit Apoſtolus, de iis, qui foris ſunt, iudicare? Secùs eſt de domeſticis fidei, quos Chriſtus Dominus *d* lauacro Baptiſmi ſui corporis membra ſemel effecit: nam hos, ſi ſe poſteà crimine aliquo contaminauerint, non iam repetito Baptiſmo ablui *, cùm id in Eccleſia Catholica nulla ratione liceat, ſed ante hoc tribunal, tamquam reos ſiſti voluit: vt per ſacerdotum ſententiam non ſemel, ſed quoties ab admiſſis peccatis ad ipſum pœnitentes confugerint, poſſent liberari. Alius præterea eſt Baptiſmi, & alius Pœnitentiæ fructus: per Baptiſmum enim Chriſtum *e* induentes, noua prorſus in illo efficimur creatura, plenam & integram peccatorum omnium remiſſionem conſequentes: ad quam tamen

b ſup. ſeſſ. 6. de iuſti. cap. 14. & infr. Can. 14.

c 1. Cor. 5. in fin. c. multi, 2. q. 1. c. gaudemus, de diuor.

d 1. Cor. 12. b. c. verbum, de pœn. diſt. 1.

e Gal. 3.

nouitatem & integritatem per Sacramentum Pœnitentiæ, ſine magnis noſtris fletibus & laboribus, diuina id exigente iuſtitia, peruenire nequaquam poſſumus: β vt meritò Pœnitentia, laborioſus quidam Baptiſmus à ſanctis Patribus dictus fuerit. Eſt γ autem hoc Sacramentum Pœnitentiæ lapſis poſt Baptiſmum ad ſalutem neceſſarium, vt nondum regeneratis ipſe Baptiſmus.

REMISSIONES.

α Vide P. Ægid. de Conink de Sacram. & cenſur. quæſt. 68. art. 3. n. 41. Gregor. de Valentia, to. 4. diſp. 7. quæſt. 1. puncto 5. P. Soar. to. 4. diſp. 17. ſect. 1. §. Secunda veritas fidei, P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 28. n. 38.

* *Non iam repetito Baptiſmo ablui, &c.*] Vide ſuprà ſeſſ. 7. can. 11. D. Thom. 3. p. q. 66. articl. 9. Theologos omnes in 4. ſentent. diſt. 6. Alphonſ. à Caſtro aduerſus hæreſes lib. 2. c. de baptiſmo, hæreſi 5.

β *Vt meritò Pœnitentia, laborioſus, &c.*] Vide Nau. in c. vlt. de pœn. diſt. 7. §. Quod quamuis, nu. 10. & 11. Say. de Sacram. in genere lib. 5. cap. 1. quæſt. vnic. art. 2. verſ. de Pœnit.

γ *Eſt autem hoc Sacramentum Pœnitentiæ lapſis poſt Baptiſmum ad ſalutem neceſſarium.*] Vide P. Henriq. in ſumm. lib. 4. cap. 2. §. 2. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 6. n. 42.

CAPVT III.

De partibus & fructu huius Sacramenti.

DOcet præterea ſancta Synodus α Sacramenti Pœnitẽtiæ formam, in qua præcipuè ipſius vis ſita eſt, in illis miniſtri verbis poſitam eſſe: 1 Ego te abſoluo, &c. quibus quidẽ de Eccleſiæ ſanctæ more preces quædam laudabiliter adiũguntur: ad ipſius tamen formæ eſſentiam nequaquam ſpectant, neque ad ipſius Sacramenti adminiſtrationem ſunt neceſſariæ. Sunt β autem quaſi materia huius Sacramenti, ipſius pœnitentis actus, *a* nempe Contritio, Confeſſio & Satisfactio. Qui quatenus in pœnitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamque & perfectam peccatorum remiſſionem ex Dei inſtitutione requiruntur, hac ratione Pœnitentiæ partes dicuntur. Sanè verò res & effectus huius Sacramenti, quantum ad eius vim & efficaciam pertinet, reconciliatio eſt cum Deo, quam interdum in viris piis & cum deuotione hoc Sacramentum percipientibus, conſcientiæ pax ac ſerenitas cum vehementi ſpiritus conſolatione conſequi ſolet. Hæc de partibus & effectu huius Sacramenti S. Synodus tradens, ſimul eorum ſententias damnat, qui pœnitentiæ partes, incuſſos conſcientiæ terrores & fidem eſſe contendunt.

a Supr. Seſſ. 6. de iuſtific. c. 14. & infr. Can. 4.

DE-

DECLARATIONES.

1 *Ego te absoluo.*]Cõgregatio censuit, intelligi in forma solita & consueta ab Ecclesia, quæ debet extendi secundùm consuetudinem & stylum.

REMISSIONES.

α *Sacramenti Pœnitentiæ formam, &c.*]Vide Sayr. de Sacr. in genere lib. 1. c. 3. q. vnic. a. 5. vers. in Pœnitentiæ Sacram. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 4. dub. 8. à n. 49.

β *Sunt autem quasi materia huius Sacramenti ipsius pœnitentis actus.*]Vide Nauarr. in man. prælud. 10. n. 3. & in sum. de pœnit. dist. 5. num. 18. Sayr. d. lib. 1. c. 3. q. vnic. art. 7. vers. Ad primum, in med. P. Henriq. in summ. libr. 4. c. 9. cum seqq. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 4. à n. 27. & præcipuè nu. 32.

CAPVT IV.

De Contritione.

α CONtritio, *a* quæ primum locum inter dictos pœnitentis actus habet, animi dolor, β ac detestatio est de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cetero. Fuit autem quouis tempore ad impetrandam veniam peccatorum hic Contritionis motus necessarius; & in homine post Baptismum lapso, ita demum præparat ad remissionem peccatorum, si cum fiducia diuinæ misericordiæ & voto præstandi reliqua coniunctus sit, quæ ad ritè suscipiendum hoc Sacramentum requiruntur. Declarat igitur sancta Synodus hanc Contritionem, non solùm *b* cessationem à peccato, & vitæ nouæ propositum & inchoationem, sed veteris etiam odium continere, iuxta illud: *c* Proiicite à vobis omnes iniquitates vestras, in quibus præuaricati estis; & facite vobis cor nouum & spiritum nouum. Et certè, qui illos Sanctorum clamores considerauerit, *d* Tibi soli peccaui, & malum coram te feci: *e* Laboraui in gemitu meo; lauabo per singulas noctes lectum meum; *f* Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ; & alios huius generis: facilè intelliget, eos ex vehementi quodam anteactæ vitæ odio, & ingenti peccatorum detestatione manasse. Docet præstereà, etsi Contritionem hanc aliquando charitate perfectam esse contingat, hominemque Deo reconciliare, priusquam hoc Sacramentum actu suscipiatur; ipsam nihilominus reconciliationem ipsi Contritioni, sine Sacramenti voto, quod in illa includitur, non esse adscribendam. γ Illam verò contritionem imperfectam, quæ Attritio dicitur, quoniam vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennæ & pœnarum metu communiter concipitur, si voluntatem peccandi excludat, cum spe veniæ; declarat, non solum non facere hominem hypocritam & magis peccatorem, verùm etiam donum Dei esse, &

a sup. Sess. 6. de iusti. c. 6. & 14.
b Infrà Can. 5.
c Ezech. 18.
d Ps. 50. c. & venit, de pœnit. dist. 1. c. totam, de pœ. dist. 3.
e Psal. 6.
f Isa. 38.

Spiritus sancti impulsum, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantùm mouentis, quo pœnitens adiutus viam sibi ad iustitiam parat. Et quamuis sine Sacramento Pœnitentiæ per se ad iustificationem perducere peccatorem nequeat; tamen eum ad Dei gratiam in Sacramento Pœnitentiæ impetrandam disponit. Hoc enim timore vtiliter *a* concussi Niniuitæ, ad Ionæ prædicationem, plenam terroribus, pœnitentiam egerunt, & misericordiam à Domino impetrarũt. Quamobrem falsò quidem calumniantur Catholicos scriptores; quasi tradiderint Sacramentum Pœnitentiæ absque bonò motu suscipientium gratiam cõferre. quod numquam Ecclesia Dei docuit, nec sensit. sed & falsò docent, Contritionem esse extortam & coactam, non liberam & voluntariam.

a Ionæ 3. Matt.12. Lucæ 11.c. quamobrem, de pœ.dist.1.

REMISSIONES.

α Vide Pat.Henriq.in summ.lib.4.cap.17.cum seqq.Bald. Iunium super opera controuers.Bellarm.part.2.lib.5.c.3.P.Ægid.de Sacram.to.1.quæst.68.n.30.& to.2.disp.1.dub.2.num.13.Petr.Ledesm. in sum.part.1.tract.de Pœnit.c.6.& 7.P.Luc.Pinell.de Sacram. Pœnit.tract. de Contrit.

β *Ac detestatio.*] Vide P. Paul.Comitol.responsorum moral.lib.1. q.32. nu.2.vers. Qui verò.

γ *Illam verò Contritionem imperfectam, &c.*] Vide Pat.Henriq.in sum.lib. 4.c.17.§.4.& c.26.§.5.

CAPVT. V.

De Confessione.

EX *b* institutione Sacramenti Pœnitentiæ iam explicata, vniuersa Ecclesia semper intellexit, institutam etiam esse à Domino integram peccatorum Confessionem, & omnibus post Baptismum lapsis iure diuino necessariam existere: quia Dominus noster Iesus Christus, *c* è terris ascensurus ad cælos, sacerdotes sui ipsius vicarios reliquit, tamquam præsides & iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferãtur, in quæ Christi fideles ceciderint: quo, pro potestate Clauium, remissionis aut retentionis peccatorum, sententiam pronuntient. Constat enim, sacerdotes iudicium hoc, incognita causa, exercere non potuisse, neque æquitatem quidem illos in pœnis iniungendis seruare potuisse, si in genere dumtaxat, & non potius in specie, ac sigillatim, sua ipsi peccata declarassent. *d* Ex his colligitur, oportere à pœnitentibus *β* omnia peccata mortalia, * quorum *γ* post diligentem sui discussionem, conscientiam habent, in confessione recenseri, etiam si occultissima

b Lucæ 5. & 17. Iac. 1.1.Ioan.1. infr.Cã.6.

c Ioan.20. Mat.16. c. verbum, de pœnit. dist.1. & c.adhuc. de pœnit. dist.3.

d infrà Can.6.

ma illa sint, & tantum aduersus duo vltima *a* Decalogi præcepta commissa, quæ nonnumquam animum grauius sauciant, & periculosiora sunt iis quæ in manifesto admittuntur: nam venialia, quibus à gratia Dei non excludimur, *b* & in quę frequentius labimur, quamquam rectè & vtiliter, citraque omnem præsumptionem in Confessione dicantur, quod piorum hominum vsus demonstrat; taceri tamen citra culpam, multisque aliis remediis expiari possunt. Verùm, cum vniuersa mortalia peccata, etiam cogitationis, *c* homines iræ filios, & Dei inimicos reddant; necessum est, omnium etiam veniam, cum aperta & verecunda Confessione, à Deo quærere. Itaque dū omnia, quæ memoriæ occurrunt peccata, Christi fideles confiteri student, proculdubio omnia diuinæ misericordiæ agnoscenda exponunt; qui verò secus faciunt, & scienter aliqua retinent, nihil diuinæ bonitati per sacerdotem remittendum proponunt. si enim erubescat ægrotus vulnus medico detegere, quod ignorat, medicina non curat. ¶ Colligitur præterea, etiam eas circumstantias in Confessione explicandas esse, quæ speciem peccati mutant: quòd sine illis peccata ipsa neque à pœnitentibus integrè exponantur, nec iudicibus innotescant; & fieri nequeat, vt de grauitate criminum rectè censere possint, & pœnam, quam oportet, pro illis pœnitentibus imponere; vnde alienum à ratione est, docere circumstantias has ab hominibus otiosis excogitatas fuisse; aut vnam tantum circumstantiam confitendam esse, nempe peccasse in fratrem. Sed & impium est, Cōfessionem, quæ hac ratione fieri præcipitur, impossibilem dicere, aut carnificinam illam conscientiarum appellare; constat enim, nihil aliud in Ecclesia à pœnitentibus exigi, quam, vt, postquam quisque diligentiùs se excusserit, & conscientiæ suæ sinus omnes & latebras explorauerit, ea peccata confiteatur, quibus se Dominum & Deum suum mortaliter offendisse meminerit: reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in vniuersum, eadem Confessione inclusa esse intelliguntur: pro quibus fideliter cum Propheta dicimus: *d* Ab occultis meis munda me Domine. Ipsa verò huiusmodi Confessionis difficultas, ac peccata detegendi verecundia, grauis quidem videri posset, nisi tot tantisque commodis & consolationibus leuaretur, quæ omnibus, dignè ad hoc Sacramentum accedentibus, per absolutionem certissimè conferuntur. 1 Ceterum, quo ad modum confitendi secretò apud solum sacerdotem, etsi Christus non vetuerit, quin aliquis in vindictam

a Deut. 5.
b supr. Sess. 6. Can. 23. c. adhuc, & c. de quotidianis, de pœn. dist. 3.
c Eph. 2.
d Psa. 18.

ſuorum ſcelerũ, & ſui humiliationem, cùm ob aliorum exemplum, tum ob Eccleſiæ offenſæ ædificationem, delicta ſua publicè confiteri poſſit: non eſt tamen hoc diuino præcepto mandatum, nec ſatis conſultè humana aliqua lege præciperetur, vt delicta, præſertim ſecreta, publica eſſent Confeſſione aperienda. Vnde cum à ſanctiſſimis *a* & antiquiſsimis Patribus, magno vnanimique conſenſu ſecreta Confeſſio ſacramentalis, qua ab initio Eccleſia ſancta vſa eſt, & modò etiam vtitur, fuerit ſemper commendata; manifeſtè refellitur inanis eorum calumnia, qui eam à diuino mandato alienam, & inuentum humanum eſſe, atque à *b* Patribus in Concilio Lateranenſi cõgregatis initium habuiſſe docere non verentur. Neque enim per Lateranenſe Concilium Eccleſia *c* ſtatuit, vt Chriſti fideles confiterentur, quod iure diuino neceſſarium & inſtitutum eſſe intellexerat; *n θ ι* ſed vt præceptum Confeſsionis, ſaltem ſemel in anno, ab omnibus & ſingulis, cùm ad annos diſcretionis perueniſſent, impleretur; vnde iam in vniuerſa Eccleſia, cum ingenti animarum fidelium fructu obſeruatur mos ille ſalutaris confitendi, ſacro illo & maximè acceptabili tempore Quadrageſimæ: quem morem hæc ſancta Synodus maximè probat & amplectitur, tamquam pium & meritò retinendum.

a Conc. Cabilon. 5. c. 33.

b infr. Can. 8. & 14.

c Conc. Lateran. ſub Innoc. III. c. 21. c. omnis vtriuſque de pœn. & remiſ.

DECLARATIONES.

1 *Ceterùm, quo ad modum confitendi ſecretò apud ſolum Sacerdotem.*] Die 20. Iunij ann. 1602. in generali Congregatione S. N. Vniuerſalis Inquiſitionis habitæ in palatio Apoſtolico in monte Quirinali coram S. D. N. Domino Clemente diuina prouidentia Papa VIII. propoſita quæſtione: Vtrùm liceat per litteras ſeu per internuntium Confeſſario abſenti peccata ſacramentaliter confiteri: & ab eodem abſente abſolutionem obtinere? SS. auditis votis Patrũ Theologorum, & re cum Illuſtriſſ. & Reuerẽdiſſ. Cardinalibus contra hæreticam prauitatem generalibus Inquiſitoribus maturè ac diligenter cõſiderata, hanc propoſitionem, ſcilicet *licere per litteras ſeu internuntium confeſſario abſenti peccata ſacramentaliter confiteri, & ab eodem abſente abſolutionem obtinere:* ad minus vti falſam, temerariam & ſcandaloſam damnauit & prohibuit: præcepitque, ne deinceps iſta propoſitio publicis priuatiſque lectionibus, concionibus & congreſſibus doceatur, néve vmquam tamquam aliquo caſu probabilis defendatur, imprimatur, aut ad praxim quouis modo deducatur. Quod ſi quis illam docuerit, defenderit, imprimi fecerit, aut de ea etiã diſputationẽ tractauerit, niſi forſan impugnãdo, ſeu ad praxim directè vel indirectè duxerit, præter excommunicationem latæ ſententiæ, quam ipſo facto incurrat, à qua non poſſit (præterquam in articulo mortis) ab alio quacumque dignitate fulgente, etiam S. R. E. maiori pœnitentiario; niſi à pro tempore exiſtente Romano Pontifice abſolui, aliis etiam pœnis arbitrio infligendis ſubiaceat.

Con-

Concilium Lateranens. sub Innocent. III. cap. 21. De pœn. & Remiss. cap. Omnis.

OMnis vtriusque sexus fidelis, postquam ad annos discretionis peruenerit, omnia sua solus peccata confiteatur fideliter, saltem semel in anno proprio sacerdoti, & iniunctam sibi pœnitentiam studeat pro viribus adimplere, suscipiens reuerenter ad minus in Pascha Eucharistiæ Sacramentum, nisi fortè de consilio proprij sacerdotis ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab eius perceptione duxerit abstinendum: alioquin & viuens ab ingressu Ecclesiæ arceatur, & moriens Christiana careat sepultura. Vnde hoc salutare statutum frequenter in Ecclesiis publicetur, ne quispiam ignorantiæ cæcitate velamen excusationis assumat. Si quis autem alieno sacerdoti voluerit iusta de causa sua confiteri peccata, licentiam priùs postulet & obtineat à proprio sacerdote, cùm aliter ille ipsum non possit soluere vel ligare.

REMISSIONES.

α Vide Nauar. in man. cap. 2. num. 1. ad 5. & cap. 21. num. 30. & 34. & c. 27. num. 269. & in sum. de pœnit. dist. 1. num. 18. P. Henriq. in sum. lib. 5. cap. 1. Petr. Ledesm. in summa, p. 1. tract. de Sacram. Pœnitentiæ, cap. 8. à principio, P. Luc. Pinel. de Pœnit. Sacram. tract. 2. de Confessione, c. 1. cum seqq. P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 2. disput. 4. à num. 27. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 6. à num. 28.

β *Omnia peccata mortalia.*] Quòd laici, qui tantùm habent venialia, non obligantur per se confiteri, cùm non sit materia necessaria, tenent omnes. Regulares tamen videntur ex statuto, & consuetudine obligari sub veniali, vt aliquod ex his fateantur semel in mēse, aut ex aliis à quibus iterum fuerat absolutus; quia videtur aliquo modo confiteri eo tempore, resoluunt P. Henriq. lib. 4 cap. 4. in fine, P. Azori. instit. moral. p. 1 lib. 7. c. 28. q. 3 P. Soar. tom. 4. disput. 36. sect. 3. num. 6. P. Valer. Reginald. d. lib. 6. num. 44. P. Ægid. d. tom. 2. disput. 5. à num. 51. P. Luc. Pinell. d. tract. 2. de Conf. cap. 7. dub. 2. & cap. 8. post princip. * Vide infr. can. 7. & Couarr. lib. 2. var. cap. 13. num. 6. Castr. aduersus hæreses, lib. 4. verb. confessio.

γ *Post diligentem sui discussionem.*] Quod pœnitens præmittere debeat debitam, & diligentem conscientiæ discussionem, post multos, quos refert, docent P. Henriq. lib. 5. cap. 5. à princip. Petr. Ledesm. d. tract. de Pœn. cap. 16. concl. 6.

† *Cum aperta & verecunda confessione.*] Vide Castro & Couarr. vbi proximè. Padillam in l. & in epist. num. 14. C. de fideicommiss. Azeued. latè in l. 5. tit. 1. nouæ recopil. num. 8.

δ *Quæ memoria occurrunt.*] Vide Nau. in man. cap. 21. num. 35. P. Henriq. d. lib. 5. cap. 3. §. 4.

ε Vtrùm si quis in confessione facta hoc anno aliqua peccata mortalia omiserit per obliuionem excusabilem, vel aliquam causam rationabilem, teneatur vi præcepti Ecclesiastici statim confiteri eadem peccata? Negant post Victor. & Nauar. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. l. 6. n. 40. P. Luc. Pinell. d. tract. 2. de Confess. cap. 7. dub. 3.

ζ *Colligitur præterea etiam eas circumstantias, &c.*] Vide Nauar. in Man. cap. 6. num. 3. & in c. Consideret. de Pœnit. dist. 5. num. 10. cum seqq. Pat. Henriq. in sum. lib. 5. cap. 6. cum seq. Sayr. in claui reg. lib. 2. cap. 3. P. Valer. Reginald. d. lib. 6. num. 110. cum seqq. P. Ægid. d. tom. 2. disput. 7. num. 8.

cum seqq. Petr. Ledesm. d. tract. de Pœnit. c. 18. P. Luc. Pinell. de Pœnit. Sacram. tract. 2. de Confess. c. 3. cum seqq.

η *Sed vt præceptum confessionis saltem semel in anno ab omnibus, &c.*] Cõcordat cap. Omnis vtriusque sexus, de Pœnit. & Remiss. Vide P. Henriq. in summ. lib. 4. cap. 3. §. 2. lit. I. P. Ægid. d. tom. 2. disp. 5. à n. 45. P. Luc. Pinell. d. tract. 2. de Conf. c. 7.

θ An hic annus computetur à Paschate vsque ad Pascha? Affirmant Pat. Soar. tom. 4. disp. 36. sect. 3. n. 8. P. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 7. c. 28. q. 6. P. Valer. Reginald. d. lib. 6. n. 36. P. Ægid. d. disput. 5. n. 56. P. Luc. Pinell. d. tract. 2. de Confess. c. 7. dub. 1.

ι An satisfaciat huic præcepto quocumque anni tempore confitendo? Negant Victor. in sum. n. 137. P. Henriq. lib. 4. c. 4. num. 7. P. Vasquez q. 90. art. 3. dub. 1. n. 5. & 15. P. Ægid. d. disp. 5. n. 57. cum seqq.

CAPVT VI.

De ministro huius Sacramenti, & Absolutione.

α Circa ministrum autem huius Sacramenti, declarat sancta Synodus, falsas esse & à veritate Euangelij penitus alienas doctrinas *a* omnes, quæ ad alios quosuis homines præter Episcopos & sacerdotes, Clauium ministerium perniciosè extendunt; putantes verba illa Domini, *b* Quæcumque alligaueritis super terrã, erunt alligata & in cælo; & quæcumque solueritis super terram, erunt soluta & in cælo; *c* &, Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt: ad omnes Christi fideles indifferenter & promiscuè, *d* contra institutionem huius Sacramenti, ita fuisse dicta, vt quiuis potestatem habeat remittendi peccata, publica quidem per correptionem, si correptus acquieuerit; secreta verò per spontaneam confessionem, cuicumque factam. Docet quoque, etiam sacerdotes, qui peccato mortali tenentur, per virtutem Spiritus sancti in ordinatione collatã, tamquam Christi ministros, functionem remittendi peccata exercere; eosque prauè sentire, qui in malis sacerdotibus hanc potestatem non esse contendunt. *e* Quamuis autem Absolutio sacerdotis alieni beneficij sit dispensatio, tamen non est solùm nudum ministerium, vel annuntiandi Euangelium, vel declarandi remissa esse peccata; sed ad instar actus iudicialis, quo ab ipso, velut à iudice sententia pronuntiatur; atque ideo non debet pœnitens adeò sibi de sua ipsius fide blandiri, vt etiam *f* si nulla illi adsit contritio, aut sacerdoti animus seriò agendi & verè absoluendi desit; putet tamen se, propter suam solam fidem, verè & coram Deo esse absolutum. nec enim fides sine Pœnitentia remissionem vllam peccatorum præstaret: nec is esset, nisi salutis suæ negligentissimus, β qui sacerdotem

a Infr. Can. 10.
b Matt. 16. & 18.
c Ioan. 10.
d Sup. Sess. 7. de Sacram. Can. 10.
e c. secundum Ecclesiæ, 19. dist. & c. non nocet, 1. q. 1.
f Inf. Can. 9.

dotem ioco ſe abſoluentem cognoſceret; & non alium, ſeriò agentem, ſedulò requireret.

REMISSIONES.

α Vide P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. l. 1. cap. 1. P. Ægid. de Sacram. diſp. 8. per totam.

β *Qui Sacerdotem ioco ſe abſoluentem, &c.*] Vide P. Henriq. in ſum. lib. 4. c. 11. §. 6. litt. N.

CAPVT VII.

De caſuum reſeruatione.

α QVoniam igitur natura & ratio iudicij illud expoſcit, vt ſententia in ſubditos dumtaxat feratur; *a* perſuaſum ſemper in Eccleſia Dei fuit, & veriſſimum eſſe Synodus hæc confirmat, nullius momenti Abſolutionem eam eſſe debere, quam ſacerdos in eum profert, in quem ordinariam aut ſubdelegatam non habet iuriſdictionem. Magnopere verò ad Chriſtiani populi diſciplinam pertinere, ſanctiſſimis Patribus noſtris viſum eſt, vt atrociora quædam & grauiora crimina non à quibuſuis, 1 ſed à ſummis dumtaxat ſacerdotibus abſoluerentur; *b* vnde meritò Pontifices Max. pro ſuprema poteſtate, ſibi in Eccleſia vniuerſali tradita, cauſas aliquas criminum grauiores ſuo potuerunt peculiari iudicio reſeruare. Neque dubitandum eſt, quando omnia, quæ à Deo ſunt, ordinata ſunt, quin β γ hoc idem *c* Epiſcopis omnibus in ſua cuique diœceſi in ædificationem tamen, non in deſtructionem, liceat; pro illis in ſubditos tradita ſupra reliquos inferiores ſacerdotes auctoritate, præſertim quo ad illa, quibus 2 excommunicationis cenſura annexa eſt. Hanc autem delictorum reſeruationem, conſonum eſt diuinæ auctoritati, non tantum in externa politia, ſed etiam coram Deo vim habere. δ verumtamen piè admodum, ne hac ipſa occaſione aliquis pereat, in eadem Eccleſia Dei 3 cuſtoditum ſemper fuit, *d* ε ζ vt nulla ſit reſeruatio η in articulo mortis *; 4 atque ideo θ ι † omnes ſacerdotes κ quoſlibet pœnitentes à quibuſuis peccatis & λ cenſuris abſoluere poſſunt: extra μ quem articulum ſacerdotes cum ν ξ nihil poſſint in caſibus reſeruatis, id vnum pœnitentibus perſuadere nitantur, vt ad Superiores & legitimos iudices pro beneficio Abſolutionis accedant.

DECLARATIONES.

1 *Sed à ſummis dumtaxat ſacerdotibus abſoluerentur.*] Idem etiam poſſunt Prælati Regulares in Regulares ſibi ſubiectos, & inferiores Epiſcopis ſæculares, qui habent iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem in loco, & nulli Diœceſi, nec ipſi, nec eorum ſubditi, ſubſunt.

a c. ſi Epiſcopus, de pœn. in 6.
b c. ſi quis ſuadente, 17. q. 4. c. ita quorumdam, de iud. c. conqueſt. de ſent. exc. c. quicũque, eo. tit. in 6. & cap. 2. eod. tit. in Clem. cap. & ſi dominiũ, de pœn. in extrau. com. cum ſimil. Rom. 13.
c Vide Seſſ. 24. c. 6. poſt matrimonium.
d c. Felicis de pœ. in 6. cap. paſtoralis, de of. ord. cap. cupientes, de pœnit. in Clem. c. inter cunctas, §. duos de pœn. in extrau. comm. Cæleſt. Epiſt. 2. c. 26. & 4. Cart. c. 7. & 11. Tolet. c. 12.

2 *Excommunicationis censura annexa est.*] Regulares non possunt ex priuilegiis, præsertim ex illo, quod *Mare magnum* appellant, eis concessis, absoluere quemquam in casibus quos Episcopus sibi reseruauerit, nec possũt absoluere ad cautelã, tam in exteriori, quàm in interiori foro eos, qui incidisse videntur in Bullam Cœnæ Domini. At omnes, qui audiunt confessiones, possunt absoluere à casibus Episc. reseruatis virtute Bullæ Iubilæi indicti à summo Pontifice, cum facultate absoluendi à quibuscumque enormitatibus reseruatis Sedi Apostolicæ, etiam in Bulla Cœnæ Domini: sed hoc non contingit ipsis virtute priuilegiorum, & facultatum perpetuo concessarum ipsis Regularibus & Confraternitatibus, vt putà Rosarij, & aliorum piorum locorum: vt in libro litterarum fol. 143. comprehenduntur etiam exempti, non autem qui sunt nullius Diœcesis, qui, vt suprà, possunt reseruare sibi casus.

3 *Custoditum semper fuit.*] Congregatio censuit, sacerdotem alioquin idoneum si tamen ad audiendas confessiones approbatus non sit iuxta cap. 15. Sess. 23. non posse validè à peccatis mortalibus absoluere pœnitentem in articulo mortis constitutum, vbi Parochus præsens iam perhibeatur Sess. 14. de sacramento Pœnitentiæ, & de reseruatione, paratusque sit infirmi audire confessionem, illumque absoluere, neque vlla subsit causa Parochum ipsum recusandi.

4 *Atque ideo omnes Sacerdotes.*] Etiam si isti Sacerdotes essent excommunicati, & denuntiati; extra quem articulum, scilicet mortis, cùm nihil possint, grauiter etiam peccant, excommunicationemque incurrunt.

Regulares per priuilegium, quod Mare magnum vocatur, facultatem non habent absoluendi pœnitentes, in casibus Episcopis reseruatis. Quamobrem neque Mendicantes, neque Iesuitæ, neque alij vigore magni maris absoluere possunt à casibus reseruatis Episcopo.

Confessores in vim priuilegiorum Rosarij non absoluunt confitentes à casibus reseruatis Episcopo, nisi priuilegia ipsa talem habeant facultatem, vel sint obtenta, vel confirmata post Concil. Trident. Quare fratres Mendicantes, & cuiuscumque ordinis Regulares, in vim priuilegiorum, non absoluunt à casibus Episcopo reseruatis. Congregatio censuit, Anno 1587. die 30. Ianuar. Episcopum posse aduersus eos, qui temporibus ab Ecclesia statutis confiteri, & Eucharistiam sumere neglexerint, etiam vsque ad excommunicationem procedere: etsi enim *c. Omnis vtriusque sexus, de pœnitent. & remiss.* ab Ecclesia velit arcendos, ea tamen pœna differt ab Excommunicatione, iuxta *Couar. in c. Alma mater, de sentent. Excomm.* Episcopus ergo potest aggrauare pœnas à iure communi statutas, quia cum tales confessionem & communionem negligentes, mortaliter peccent, ab Episcopo excommunicari possunt. Quin etiam eadem Congregatio eadem die censuit, Episcopum talibus pro satisfactione pœnas pecuniarias pio loco applicandas imponere posse, cùm hæc aliquando magis timeantur. Verumtamen eadem Congregatio die supradicta censuit non expedire, vt Episcopus sibi reseruet absolutionem eorum, qui temporibus sic constitutis negligunt confiteri, & communicare.

Nullius 3. April. 1539. Congregatio Concilij censuit, illos qui cõfessiones audiunt, posse virtute Iubilæi indicti à summis Pontificibus cum facultate absoluendi à quibuscumque casibus, absoluere à casibus Episcopo reseruatis, sed non virtute priuilegiorum Regularibus, seu confraternitatibus concessorum.

16. Febr. 1594. An qui semel in vno tempore Paschatis peccata fuerit confessus pœnitentiario deputato, in vim decreti Concil. Trident. *cap. 8. Sess. 14.* dicatur satis-

satisfecisse præcepto Ecclesiæ contento in cap. Omnis vtriusque sexus. extrau.de pœn.& remiss. Omnes Illustriss. Domini fuerunt illius sententiæ,vt videatur satisfecisse.

Congregatio Concilij censuit,non posse Regulares absoluere à casibus Episcopo reseruatis, in vim priuilegiorum eis ante Concilium concessorum, neque audire confessiones personarum sæcularium, nisi prius fuerint approbati ab Ordinario. 12. Maij 1594.

REMISSIONES.

α Vide P.Henriq.in sum.l.6.c.9.§.3.Patr. Valer.Reginald. in praxi fori pœnit.l.1.n.25.P.Ægid.de Coninck de Sacr. & censur.to.2. disp.8.à n.75.

β *Cùm nihil poßint in casibus reseruatis.*] Sacra Cardinalium Congregatio sic censuit. Regulares per priuilegium,quod mare Magnum vocatur, facultatem non habent absoluendi pœnitentes à casibus Episcopis reseruatis,refert Fr.Ludou.Beia respons.casuum consc.p.2.casu 21.in fin.vers. Nunc tamen,& p.3.casu 5.in fin.vers.Hoc tamen, qui etiam resoluit, postea per Gregor XIII. fuisse specialiter concessum, vt possint absoluere, & hanc concessionem fuisse viuæ vocis oraculo factam Patribus Societatis Iesu,eaque per communicationem gaudere omnes Mendicantes,& multi sapientissimi Doctores indistinctè tenent, Concilium in præsenti non intendere derogare antiquo Regularium priuilegio,quod iuri Communi insertum habet ratione fauoris,sicut & ius commune;& posse Regulares absoluere à reseruatis Episcopo casibus etiam post Concil. Trident. huic opinioni subscripsere P. Henriq. in summ. lib.6.cap.6.§.4. P. Mart.Delr.disquis.magic.l.6.c.1.sect.3.in med.pag.mihi 477. Fr.Emman. q.Regul. tom.1.q.61.art.1.& 3.cum seq.

γ Quòd pœnitens vigore facultatis à Summo Pontifice concessæ Societati cum clausula,vt ingrediens in talem Societatem possit absolui ab omnibus casibus,etiam Sedi Apostolicæ reseruatis, valeat etiam absolui à quibuscumque reseruatis Episcopo tam à iure,quam ab homine,resoluit F.Ludou.Beja respons.casuum conscientiæ p.2.casu 21.per totum.

δ *Quin hoc idem Episcopis omnibus in sua cuique diœcesi, in ædificationem tamen,non in destructionem, &c.*] Posse Episcopum reseruare sibi casus plus minúsve,iuxta maiorem,vel minorem confessariorum, quos in sua diœcesi habet,idoneitatem,capacitatem,& eruditionem,resoluit Zerol. in praxi Epi.p.1.verb.Casus reseruati,pag.88.

ε Vtrùm sicut Episcopus per hunc tex. dispensat in omnibus irregularitatibus,& suspensionibus ex delicto occulto prouenientibus,nisi sint ad forum contentiosum deductę, & nisi ex homicidio voluntario proueniant, ita etiam possint Abbates habentes iurisdictionem quasi Episcopalem dispensare? Affirmat Flores.var.l.3.q.24.n.18.

ζ *Verumtamen piè admodum, &c.*]Vide Sayr. de Sacram. in genere li. 2. cap.8.q.2.art.2.vers.Secunda,in fine.

η *Vt nulla sit reseruatio in articulo mortis, &c.* Vide Nauar. cons.15. de pœnitent.& remiss.P.Azor.instit.moral.p.1.lib.8.c.19.pag.795. Nauar.in princ.de pœnit.dist.6. Azeued.ad l.5.n.5.vers.Est tamen verum,tit.1.lib.1. nouæ Recop.Guttier.Canon.l.1.cap.1. n.58.63.& 73. P.Paul.Comitol. respons.Moral.lib.1.q.21.n.1.& q.22.n.2.& li.5.q.14.n.3. P.Valer. Reginald. in praxi fori pœnit.lib.1.à n.58.P.Ægid.de Sacram.tom.2.disp.8.num.90. cum seqq.P.Sanch.in præcepta Decalogi lib. 2. c. 13. plures refert Cened. ad decretum collect.24.n.5.Petr.Ledes.in sum.p.1.tract.de pœniten.c.14. * Salzedus ad Bern Diaz in praxi canon.c.33.lit.A. Ricc.in sua praxi var. resol.cap.229.n.1.

θ Quòd

ϑ Quod omnis Sacerdos quoslibet pœnitentes, à quibuslibet peccatis absoluere possit, & excusetur ab irregularitate Clericus, qui excommunicatione maiori innodatus, interdictus, aut suspensus absoluerit constitutum in mortis articulo, tradunt Viuald. in Candelab. Aureo, p. 1. tit. de Absolutione n. 64. Nauar. in Man. c. 27. n. 271. vers. Septimò quòd, Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 33. lit. A. vers. Excusabitur, Guttier. Canon. lib. 1. c. 1. à n. 56. plures per Cened. ad Decretal. collect. 25. n. 9. P. Paul. Comitol. respons. Moral. lib. 6. q. 27. Ludou. Beia resp. casuum conscient. p. 4. casu 6. Pet. Ledesm. d. tract. de Pœnit. c. 14. concl. 1. dub. 4. † Ricc. d. c. 229. n. 3.

ι *In articulo mortis, &c.*] Articulus mortis in hac materia quis dicatur? Vide apud Syluest. verbo Absolutio 1. n. 10. P. Valer. Reginald. d. lib. 1. n. 59. Nau. in Man. c. 27. n. 271. Couarr. in c. Alma, p. 1. §. 11. n. 8. Viuald. in Candelab. c. de absolut. n. 60. P. Soar. tom. 4. disput. 26. sect. 4. qui resoluunt, non posse absolui à simplici Sacerdote omnem transfretare volentem, sed credentem, aut dubitantem probabiliter se naufragaturum, aut alias de vita periclitaturum: similiter non quemlibet obsessum ab hostibus, sed telis impugnatum; nec quamuis mulierem prægnantem, sed eam, quæ periclitatur de vita arbitrio prudentis viri.

κ *Quoslibet pœnitentes.*] Quòd in articulo mortis absolui poterunt hæretici a quocumque Sacerdote, absque aliqua bulla, vel priuilegio, tenet P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 8. c. 19. q. 5. & resoluit post Guttier. Roias. Simanc. & alios, Cened. ad Decret. collect. 103. n. 3. vers. in mortis.

λ *Omnes Sacerdotes.*] Non comprehendi hæreticum docent B. Tho. 3. p. q. 82. art. 7. ad 2. & in 4. dist. 19. q. 1. art. 2. ad 7. Nau. in Man. c. 26. n. 26. Couar. in c. Alma, p. 1. §. 6. nu. 8. Posse tamen Catholicum Pœnitentiæ Sacramentum percipere ab hæretico in extremo vitæ periculo, tenent Can. in Relect. de pœnit. p. 5. P. Valer. d. lib. 1. n. 60. P. Ægid. d. to. 2. disp. 14. a n. 234. post B. Antonin. Angel. Rosel. & alios P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 8. c. 11. quæst. 12.

μ An possint, si proprius Sacerdos sit præsens, vel possit facilè haberi? Affirmant Nauar. cons. 14. sub tit. de pœnit. Sayr. decis. 21. eod. tit. P. Valer. Reginald. d. lib. 1. n. 60. qui dicunt consultè facturum esse, qui præsente suo Parocho, vel superiore, ab eo potius, quam ab alio se absolui curat.

ν *Et censuris absoluere possunt.*] Vide P. Henr. in sum l. 6. c. 9. §. 3.

ξ *Extra quem articulum Sacerdotes, &c.*] Vtrùm is, qui non habet potestatem absoluendi a reseruatis, possit extra periculum mortis ab aliis peccatis absoluere eum, qui tales casus habet? Vide Syluest. verbo Confessio 1. q. 19. P. Henriq. lib. 6. c. 15. n. 1. Pet. Soar. tom. 4. disp. 31. sect. 3. n. 2. P. Ægid. to. 2. disp. 8. n. 99. & disput. 31. sect. 3. P. Valer. Regin. d. lib. 1. n. 63.

CAPVT VIII.

De Satisfactionis necessitate & fructu.

α DEmum, quo ad Satisfactionem, quæ ex omnibus Pœnitentię partibus, quemadmodum à Patribus nostris Christiano populo fuit perpetuo tempore commendata; ita vna maximè nostra ætate, summo pietatis prætextu impugnatur ab iis, qui speciem pietatis habent, virtutem autem eius abnegarunt: sancta Synodus declarat, falsum omnino esse, &

à

à verbo Dei alienum, culpam à *a* Domino numquam remitti, quin vniuersa etiam pœna condonetur. Perspicua enim & illustria in sacris litteris exempla reperiuntur, quibus, præter diuinam traditionem, hic error quàm manifestissimè reuincitur. β Sanè & diuinæ iustitiæ ratio exigere videtur, vt aliter ab eo in gratiam recipiantur, qui ante Baptismum per ignorantiam deliquerint; aliter verò, qui semel à peccati & dæmonis seruitute liberati, & accepto Spiritus sancti dono, scienter templum *b* Dei violare, & Spiritum sanctum contristare non formidauerint. Et Diuinam clementiam decet, ne ita nobis absque vlla satisfactione peccata dimittantur, vt, occasione accepta, peccata leuiora putantes, velut iniurij & *c* contumeliosi Spiritui sancto, in grauiora labamur, thesaurizantes nobis iram in die iræ. Proculdubiò enim magnopere à peccato reuocant, & quasi freno quodam coërcent hæ satisfactoriæ pœnæ, cautioresque & vigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt; medentur quoque peccatorũ reliquiis; & vitiosos habitus, malè viuendo comparatos, contrariis virtutum actionibus tollunt. *d* Neque verò securior vlla via in Ecclesia Dei vmquam existimata fuit ad amouendam imminentem à *e* Domino pœnam, quàm vt hæc pœnitentiæ opera homines cum vero animi dolore frequentent. Accedit ad hæc, quòd dum satisfaciendo patimur pro peccatis, Christo Iesu, *f* qui pro peccatis nostris satisfecit, ex quo omnis nostra sufficientia est, conformes efficimur, certissimam quoque inde arrham habentes, quòd si compatimur, & conglorificabimur. Neque verò ita nostra est satisfactio hæc, quam pro peccatis nostris exoluimus, vt non sit per Christum Iesum. γ δ nam qui *g* ex nobis tamquam ex nobis nihil possumus; eo cooperante qui nos confortat, omnia possumus. ita non habet homo vnde glorietur: *h* sed omnis gloriatio nostra in Christo est, in quo viuimus, in quo meremur, in quo satisfacimus, *i* facientes fructus dignos pœnitentiæ, qui ex illo vim habent, ab illo offeruntur Patri, & per illum acceptantur à Patre. Debent ergo sacerdotes Domini, quantum spiritus & prudentia suggesserit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate, salutares ε & conuenientes satisfactiones iniungere: ne, si fortè peccatis conniueant, & indulgentiùs cum pœnitentibus agant, leuissima quædam opera pro grauissimis delictis iniungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem præ oculis, vt Satisfactio, quam imponunt, non sit tantùm ad nouæ vitæ custodiam, & infir-

a Infr. Can. 12. Genes. 3. 2. Reg. 12. Num. 12. & 20. Sess. 6. Can. 30. & c. 14.
b 1. Cor. 3. Ephes. 4.
c Heb. 10. Rom. 2.
d Ezec. 33. Ion. 3. Hier. 3. 18. & 25.
e Isa. 30. Eccl. 17. Matt. 3. 4. 11. & 18. cum sim.
f Rom. 5. 1. Ioan. 2. in princ. 2. Cor. 3. Rom. 8.
g 1. Cor. 3. Philip. 4. 1. Cor. 1. in fin.
h 1. Cor. 10. in fi. Gal. 6. Actor. 17.
i Matt. 3. & 4. Luc. 3. 10. 17. c. tempora, cum multis seq. 26. q. 7. c. de pœnit. de cons. dist. 4. Conc. Carthag. 3. c. 31. & Conc. Carth. 4. c. 74. Cõc. Cabil. c.

34.& 38. Conc. Afr.c.9. a Matt. 16. & Ioan.20. sup.c.1. in fi. & infr. Can.3. & vlt. de pœnit. b Infr. Can.13.

infirmitatis medicamentum; sed etiam ad præteritorum peccatorum vindictam & castigationem: a nam Claues sacerdotum non ad soluendum dumtaxat, sed & ad ligandum concessas, etiam antiqui Patres & credunt & docent; nec propterea existimarunt, Sacramentum Pœnitentiæ esse forum iræ vel pœnarum, sicut nemo vmquam Catholicus sensit, ex huiusmodi nostris satisfactionibus vim meriti & b satisfactionis Domini nostri Iesu Christi vel obscurari, vel ex aliqua parte imminui: quod dum Nouatores intelligere nolunt, ita optimam Pœnitentiam nouam vitam esse docent, vt omnem Satisfactionis vim & vsum tollant.

REMISSIONES.

α Vide Bald.Iunium super opera controuers. Bellarm.p.2.lib.5.c.6. per totum.P.Luc.Pinel.de Sacram. pœn. tract.3. P.Ægid. de Coninck de Sacram.& censur.tom.2.disp.2.dub.12.n.107.& disp.4. num.26. in fi. Petr. Ledesm.in sum.pag.1.tract.de Pœnit.cap.23.

β *Sanè & diuinæ iustitiæ ratio, &c.*] Vide P. Vasquez in 3. p. B. Thomæ tom.2.disp.156.num.54.

γ *Nam qui ex nobis, tamquam ex nobis nihil possumus.*] Ex parte personæ satisfacientis an requiratur primò vt sit in gratia? Affirmat post B. Thom.& B.Bonau.P.Ægid.d.tom.2.disp.10.num.22.cum seqq.

δ An Confessor possit inuitum pœnitentem obligare ad pœnitentiam, & si non acceptet, peccet ob id lethaliter contra aliquod præceptum? Negant Nau.in Man.c.26. num.20. & in c. contrarium. de pœnit. dist.5. num.10.post Caiet.Armil.Med. Syluest. & alios. Fr. Ludou. Beia respons. casuum conscientiæ p.3.casu 3.vers.ex parte ergo pœnitentis, P.Paul.Comit.respons.Moral.lib.1.quæst.35.Pat.Ioannes Rebello, *na historia dos milagres de nossa Senhora de Rosario* lib.3.dialog.7. Cened. ad Decretum collect.40.num.2. P.Valer. Regin. d. lib.7. num.15. Affirmant tamen pœnitentem sub peccato mortali teneri acceptare & implere pœnitentiam à Confessario pro peccato mort.legitimè iniunctam, si materia grauis sit, & velit absolutionem consequi. Victor. de Sacrament. numer.209. Petr. Sot.lect.4.de satisfact.§.impositio pœnitentiæ, P.Soar. tom.4. disput.38. sect.7.num.2.post Magist.B.Thom.& Palud.P.Ægid. de Sacram. tom.2. disp.10.n.79.P.Luc.Pinel.d.tract.3.de satisfact.dub.4.

ε *Et conuenientes satisfactiones iniungere.*] Vide P.Henriq.in summ. lib.5. c.20.§.5.& c.21.in princ.P.Aegid.d.tom.2.disput.10.à n.60. cum seqq. & à num.70.P.Valer.Reginald.in praxi fori.pœn. lib.7.à num.11.Paul.Comitol.respons.Moral.li.1.quæst.35.n.2.Fr.Ludou.Beia casuum conscientiæ p.3.casu 1.f.275.& casu 2.f.281.verso.

CAPVT IX.

De operibus Satisfactionis.

α DOcet præterea, tantam esse diuinæ munificentiæ largitatem, vt non solum pœnis, sponte à nobis pro vindican-

dicando peccato susceptis, aut sacerdotis arbitrio pro mensura delicti impositis, sed etiam, quod maximum amoris *a* argumentum est, temporalibus flagellis à Deo inflictis & à nobis patienter toleratis, apud Deum Patrem per Christum Iesum satisfacere valeamus.

a Cap. sunt plures, in fi. de pœn. dist.3.

REMISSIONES.

Vtrum iusti per opera pœnitentiæ, vel sponte assumpta, vel etiam illis præcepta possint satisfacere pro pœnis ex peccatis remissis restantibus? Affirmant P.Soar.to.4.disp.37.sect.1. Card. Bellarm. lib.4. de Pœnit. c.3. cum seqq. P.Valent. disput.7. quæst.14. punct.2. P.Aegid.de Sacr.tom.2. disp.10.à num.14.

Doctrina de Sacramento extremæ Vnctionis.

a VIsum est autem sanctæ Synodo, præcedenti doctrinæ de Pœnitentia adiungere ea, quæ sequuntur de Sacramento extremæ Vnctionis: quod non modo Pœnitentiæ, sed & totius Christianæ vitæ, quæ perpetua Pœnitentia esse debet, consummatiuum existimatum est à Patribus. Primùm itaque circa illius institutionem declarat & docet, *b* quòd clementissimus Redemptor noster, qui seruis suis quouis tempore voluit de salutaribus remediis *c* aduersus omnia omnium hostium tela esse prospectum, quemadmodum auxilia maxima in Sacramentis aliis præparauit, quibus Christiani conseruare se integros, dum viuerent, ab omni grauiore spiritus incommodo possint, ita extremæ Vnctionis Sacramento finem vitæ, tamquam firmissimo quodam præsidio muniuit. Nam etsi aduersarius *d* noster occasiones per omnem vitam quærat & captet, vt deuorare animas nostras quoquo modo possit: nullum tamen tempus est, quo vehementiùs ille omnes suæ versutiæ neruos intendat ad perdendos nos penitus, & à fiducia etiam *e* si possit, diuinæ misericordiæ deturbandos, quàm cùm impendere nobis exitum vitæ perspicit.

b Infr. Can.3. de Sacr. extremæ vnction.
c Ephes.6.
d 1.Petr.5. c.nulli dubium 3.q.1.
e Gen.3. & infr.c.2 in fi.

REMISSIONES.

a Vide Pat.Henriq.in sum.lib.3. c.7. cum seqq. Viuald. in Candelabro aureo de Sacram.tit.de extrema Vnctione.Zerol.in praxi Episc.p.1. verbo Extrema Vnctio.Fr.Emman.q.Regular.tom.3.q.79.art.1.cum duobus seqq.Pat.Valer.Reginald.in praxi fori pœnit.lib.28.n.43.cum seqq.nouissimè P.Aegid.de Coninck de Sacram.& censur.tom.1.disp.10.Gregor.de Valentia tom.4.d.8.P.Soar.tom.4. d.39. & quinque sequentib. Petr. Ledesm.in sum.p.1.tract.de Sacram.Extremæ Vnct.

CAPVT I.

De institutione Sacramenti extremæ Vnctionis.

INstituta est autem Sacra hæc Vnctio infirmorum, tamquam verè & propriè α Sacramentum noui Testamenti, à β Christo Domino nostro *a* apud Marcum quidem insinuatum, *b* per Iacobum autem Apostolum ac Domini fratrem, fidelibus commendatum ac promulgatum: Infirmatur, inquit, quis in vobis? inducat Presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, vngentes eum oleo in nomine Domini: & oratio fidei saluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus; &, si in peccatis sit, dimittentur ei. Quibus verbis, vt ex Apostolica traditione per manus accepta Ecclesia didicit, docet materiam, formam, proprium ministrum, & effectum huius salutaris Sacramenti. γ Intellexit enim Ecclesia, materiam esse oleum ab Episcopo benedictum. nam Vnctio aptissimè Spiritus S. gratiam, qua inuisibiliter anima ægrotãtis inungitur, repræsentat; δ formam deinde esse illa verba, Per istam vnctionem, &c.

a Matt. 6. *b* Iac. 5. c. presbyt. 95. dist. c. 1. §. 1. de sacra vnct. Conc. Cabilon. cap. 48. Inn. 1. ep. 1. c. 8.

REMISSIONES.

α *Sacramentum noui Testamenti.*] Vnctionis Extremæ Sacramento, quod est quædam immediata præparatio ad gloriam, & ingressum ad cælum, nullum in veteri Lege respondere potuisse Sacramentum, eo quod pretio nondum soluto aditus in cælum patere non potuit, tenet Sayr. de Sacram. in genere lib. 3. c. 4. q. vnic. art. 2. vers. Quintum est, prope med.

β *A Christo Domino nostro apud Marcum, &c.*] Vide Sayr. de Sac. in genere lib. 2. c. 2. q. 2. art. 2. & q. 3. art. 2. vers. de Sacr. Extremæ Vnct. P. Henriq. in sum. lib. 3. c. 7. Balduin. Iunium super opera controuers. Bellarm. p. 2. lib. 6. cap. 1. P. Vasquez in 3. p. D. Thom. to. 2. disp. 135. n. 4. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 28. à n. 45.

γ *Intellexit enim Ecclesia materiam esse oleum ab Episcopo benedictum.*] Vide Sayr. de Sacr. in genere lib. 1. c. 3. q. vnic. art. 3. vers. de Sacramentis, ibi, de Extrema Vnct. Pet. Ledesm. p. 1. de Sacr. Extremæ Vnct. c. 2. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Extrema vnctio, vers. Primo, Pat. Azor. inst. Moral. p. 1. lib. 2. cap. 9. vers. Quotiescumque in fin. p. 107. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. li. 28. n. 50. cum seqq. P. Ægid. de Sacr. tom. 2. disp. 19. à num. 5. & de oleo infirmorum, in quo sunt facta multa miracula, vide P. Martin. Delri. disquisit. magic. lib. 6. c. 2. sect. 3. p. 512.

δ *Formam deinde esse illa verba.*] Vide Sayr. de Sacram. in genere l. 1. c. 3. art. 5. vers. In Extrema Vnctione, P. Henriq. in summ. li. 3. c. 8. §. 3. P. Ægid. d. disp. 19. à num. 13. P. Valer. Regin. lib. 28. à num. 54. Pet. Ledes. d. tract. de Sacram. Extremæ Vnct. c. 3.

CAPVT II.

De effectu huius Sacramenti.

α Res porrò & effectus huius Sacramenti illis verbis explicatur: Et *a* oratio fidei saluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus; &, si in peccatis sit, dimittentur ei. *b* Res etenim hæc gratia est Spiritus sancti, cuius Vnctio delicta, si quæ sint adhuc expianda, ac peccati reliquias abstergit; & ægroti animam alleuiat & confirmat; magnam in eo diuinæ misericordiæ fiduciam excitando: qua infirmus subleuatus, & morbi incommoda ac labores leuius fert, & tentationibus dæmonis, *c* calcaneo insidiantis, faciliùs resistit; & sanitatem corporis interdum, vbi saluti animæ expedierit, consequitur.

a Iac.5. ibid.
b Infr. Can.2. de Sacr. extremæ vnct.
c Gen.3.

REMISSIONES.

α Vide Sayr. de Sacram. in genere lib.5.c.1.q.vnic.art.2.vers. De Sacram. Extremæ Vnctionis, P.Henriq. in sum.lib.3. c.9. Latè P.Ægid. de Sacram. tom.2.disp.19.n.16. cum seqq. Balduin. Iunium super opera controuers. Bellarm.p.2 .lib.6.c.2.Pet.Ledesm.in sum.p.1. tract. de Sacram. Extremæ Vnct.cap.4.

CAPVT III.

De ministro huius Sacramenti, & tempore quo dari debeat.

Iam vero quod attinet ad præscriptionem eorum, qui & suscipere & ministrare hoc Sacramentum debent, haud obscurè fuit illud etiam in verbis prædictis traditum. nam & ostenditur illic, α proprios huius Sacramenti ministros esse Ecclesiæ Presbyteros, quo nomine, eo loco, non ætate seniores aut primores in populo intelligendi veniunt, sed *d* aut Episcopi, aut sacerdotes ab ipsis ritè ordinati *e* β per impositionem manuum presbyteri. γ Declaratur etiam, esse hanc Vnctionem infirmis adhibendam, illis verò præsertim, qui tam periculosè decumbunt, vt in exitu vitæ constituti videantur: vnde & Sacramentum exeuntium nuncupatur. δ Quòd si infirmi post susceptam hanc Vnctionem conualuerint, iterum huius Sacramenti subsidio iuuari poterunt, cùm in aliud simile vitæ discrimen inciderint. Quare nulla ratione audiendi sunt, qui contra tam apertam & dilucidam Apostoli *f* Iacobi sententiam docent hanc Vnctionem vel figmentum esse humanum, vel ritum à Patribus acceptum, nec mandatum Dei,

d Cap. illud superfluum, 95. dist. & inf.2. Can.vlt.
e 1.Tim.4.
f Iac.1.

nec promissionem gratiæ habentem: & qui illam iam cessasse asserunt, quasi ad gratiam curationum dumtaxat in primitiua Ecclesia referenda esset: & qui dicunt, ritum & vsum, quem sancta Romana Ecclesia in huius Sacramenti administratione obseruat, *a* Iacobi Apostoli sententiæ repugnare, atque ideò in alium commutãdum esse: & denique qui hanc extremam Vnctionem à fidelibus sine peccato contemni posse affirmant. Hæc enim omnia manifestissimè pugnant cum perspicuis tanti Apostoli verbis. *b* Nec profectò Ecclesia Romana, aliarum omnium mater & magistra, aliud in hac administranda Vnctione, quantum ad ea quæ huius Sacramenti substantiam perficiunt, obseruat, quàm quod B. Iacobus præscripsit. Nec verò tanti Sacramenti contemptus absque ingenti scelere, & ipsius Spiritus sancti iniuria esse posset.

a Infr. Can. 3. de Sacr. extrem. vnct.
b c. non lic. 12. dist. c. 2. in fin. de sũ. Tri. & c. fin. de fo. compet.

Hæc sunt, quæ de Pœnitentiæ & extremæ Vnctionis Sacramentis hæc sancta œcumenica Synodus profitetur & docet, atque omnibus Christi fidelibus credenda & tenenda proponit. Sequentes autem Canones inuiolabiliter seruandos esse tradit, & asserentes contrarium perpetuò damnat & anathematizat.

REMISSIONES.

α *Proprios huius Sacramenti ministros esse Ecclesiæ presbyteros.*] Vide Pet. Ledes. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Extremæ Vnct. c. 5. P. Henriq. in sum. lib. 3. c. 13. §. 2. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Extrema Vnctio, vers. Secundo, Sayr. de Sacram. in genere lib. 2. c. 2. quæst. 3. art. 2. vers. de Sacrament. in med. latè Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 3. q. 79. art. 1. per totum. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 28. à n. 60. Pat. Ægid. de Sacram. to. 2. disp. 19. à num. 27. Fr. Emman. d. art. 1. & P. Henriq. d. c. 13. §. 4. resoluunt, quòd proprius parochus est minister huius Sacramenti: & si simplex Sacerdos, vel monachus sine licentia Episcopi, vel parochi hoc Sacramentum conferat, est excommunicatus.

β *Per impositionem manuum presbyteri.*] Vide P. Vasquez in 3. p. D. Tho. tom. 3. disp. 239. n. 38. P. Ægid. de Sacram. & censuris tom. 2. disp. 9. n. 27.

γ *Declaratur etiam esse hanc Vnctionem infirmis adhibendam.*] Vide Petr. Ledesm. d. tract. de Sacrament. Extremæ Vnct. cap. 6. à princip. Pat. Henriq. in sum. p. 1. lib. 3. c. 11. à princ. Fr. Emman. d. q. 79. art. 2. Zerol. d. verbo Extrema Vnctio, vers. Tertiò, vbi resoluit, quòd non potest dari condemnatis ad mortem, quia non dicuntur infirmi, & vide P. Ægid. d. disp. 19. à num. 22. P. Valer. Reginald. d. lib. 28. n. 68. vbi num. 69. cum Tabien. verbo Vnctio §. 6. resoluit dari posse his, qui ex solo senio versantur in probabili mortis periculo.

δ *Quòd si infirmi post susceptam hanc Vnctionem conualuerint, iterum huius Sacramenti subsidio iuuari poterunt.*] Vide Victor. in sum. num. 224. Syluest. verbo Vnctio Extrema num. 8. Petr. Ledesm. d. tract. de Sacram. Extremæ Vnct. cap. 8. P. Henriq. d. lib. 3. cap. 9. §. 4. Fr. Emman. d. q. 79. art. 4. P. Soar. disp. 41. in fine tom. 3. P. Ægid. d. disp. 19. à num. 26. P. Valer. d.

lib.

lib.28.num.49.vbi etiam resoluit cum P.Soar. disput. 40. sect.4. num.6. durante eiusdem morbi necessitate hoc Sacramentum non posse iterari.

DE SANCTISSIMO POENITENTIÆ Sacramento.

CANON I.

Si quis dixerit, in Catholica Ecclesia *a* Pœnitentiam non esse verè & propriè Sacramentum, pro fidelibus *α* quoties post Baptismum in peccata labuntur, ipsi Deo reconciliandis, à Christo Domino nostro institutum; anathema sit.

a Supr.c.1. de pœnit.

CANON II.

β Si quis Sacramenta confundens, *b* ipsum Baptismum, Pœnitentiæ Sacramentum esse dixerit, quasi hæc duo Sacramenta distincta non sint, atque ideò Pœnitentiam non rectè γ secundam *c* post naufragium tabulam appellari; anathema sit.

b Supr.c.2.

c c.secūda post naufrag. de pœn. distinct.1.

CANON III.

δ Si quis dixerit, verba illa Domini *d* Saluatoris: Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt: non esse intelligenda de potestate remittendi & retinendi peccata in Sacramento Pœnitentiæ, sicut Ecclesia Catholica ab initio semper intellexit; detorserit autem, contra institutionem huius Sacramenti, ad auctoritatem prædicandi Euangelium; anathema sit.

d Ioan. 20. Mat. 16.sup.c.1. & Sess.6. de iustif. c.14.

CANON IV.

ε Si quis negauerit, *e* ad integram & perfectam peccatorum remissionem requiri tres actus in pœnitente, quasi materiam Sacramenti Pœnitentiæ, videlicet, Contritionem, Confessionem & ζ Satisfactionem, quæ tres Pœnitentiæ partes dicuntur; aut dixerit, duas tantùm esse Pœnitentiæ partes, terrores scilicet incussos conscientiæ, agnito peccato, & fidem conceptam ex Euangelio, vel absolutione, qua credit quis sibi per Christum remissa peccata; anathema sit.

e Supr.c.3. de pœnit.

CANON V.

η Si quis dixerit, *f* eam Contritionem, quæ paratur per discussionem, collectionem & detestationem peccatorum, qua quis *g* recogitat annos suos in amaritudine animæ suæ, ponderando peccatorum suorum grauitatem, multitudinem, fœditatem, amissionem æternæ beatitudinis,

f Supr.c. 4.de pœn.

g Isai.38.

& æternæ damnationis incurſum, cum propoſito melioris vitæ, non eſſe verum & vtilem dolorem, nec præparare ad gratiam, ſed facere hominem hypocritam & magis peccatorem; demum illam eſſe dolorem coactum & non liberum ac voluntarium; anathema ſit.

CANON VI.

a Sup. c. 5. de pœnit. Clemens 1. in epi. 1. ad Iacobũ, Conc. Cabilon. cap. 8.

ϑ Si a quis negauerit, Confeſſionem Sacramentalem vel inſtitutam, vel ad ſalutem neceſſariam eſſe iure diuino; aut dixerit modum ſecretè confitendi ſoli ſacerdoti, quem Eccleſia Catholica ab initio ſemper obſeruauit & obſeruat, alienũ eſſe ab inſtitutione & mandato Chriſti, & inuentum eſſe humanum; anathema ſit.

CANON VII.

b Supr. cap. 5.

c Deut. 5.

Si quis dixerit, b in Sacramento Pœnitentiæ ad remiſſionem peccatorum neceſſarium non eſſe iure diuino, confiteri ι omnia & ſingula peccata mortalia, quorum memoria cum debita & diligenti præmeditatione habeatur, etiam occulta, & quæ ſunt contra c duo vltima Decalogi præcepta, κ & circumſtantias, quæ peccati ſpeciem mutant; ſed eam Confeſſionem tantùm eſſe vtilem ad erudiendum & conſolandum pœnitentem, & olim obſeruatam fuiſſe tantùm ad ſatisfactionem canonicam imponendam; aut dixerit, eos qui omnia peccata confiteri ſtudent, nihil relinquere velle diuinæ miſericordiæ ignoſcendum; aut demum, non licere confiteri peccata venialia; anathema ſit.

CANON VIII.

d Sup. c. 5.

e Conc. Lateran. ſub Inn. 3. c. 31. & c. omnis vtriuſque, de pœn. & remiſſ.

λ Si quis dixerit, Confeſſionem omnium peccatorum, qualem Eccleſia ſeruat, d eſſe impoſſibilem, & traditionem humanam, à piis abolendam; aut ad eam non teneri omnes & ſingulos vtriuſque ſexus Chriſti fideles, iuxta Concilij e Lateranenſis conſtitutionem, ſemel in anno, & ob id ſuadendum eſſe Chriſti fidelibus, vt non confiteantur tempore Quadrageſimæ; anathema ſit.

CANON IX.

f Supr. c. 6. in fin. de iuſtific.

μ Si quis dixerit, f Abſolutionem ſacramentalem ſacerdotis non eſſe actum iudicialem, ſed nudum miniſterium pronuntiandi, & declarandi, remiſſa eſſe peccata confitenti; modò tantùm credat, ſe eſſe abſolutum; aut ſacerdos non ſeriò, ſed ioco abſoluat; aut dixerit, non requiri Confeſſionem pœ-

nitentis,

nitentis, vt ſacerdos eum abſoluere poſſit; anathema ſit.

CANON X.

ν Si quis dixerit, ſacerdotes, qui in *a* peccato mortali ſunt, poteſtatem ligandi & ſoluendi non habere; aut non ſolos ſacerdotes eſſe miniſtros Abſolutionis, ſed omnibus & ſingulis Chriſti fidelibus *b* eſſe dictum: Quæcumque ligaueritis ſuper terram, erunt ligata & in cœlo; & quæcumque ſolueritis ſuper terram, erunt ſoluta & in cœlo; &, *c* Quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta ſunt: quorum verborum virtute quilibet abſoluere poſſit peccata, publica quidem per correptionem dumtaxat, ſi correptus acquieuerit; ſecreta verò per ſpontaneam confeſſionem; anathema ſit.

a Supr. c.1.&c.c.6. de pœnit.
b Matth. 16.& 18.
c Ioan.20.

CANON XI.

Si quis dixerit, Epiſcopos non habere ius *d* reſeruandi ſibi caſus, niſi quoad externam politiam, atque ideò caſuum reſeruationem non prohibere, quo minùs ſacerdos à reſeruatis verè abſoluat; anathema ſit.

d Supr. c. 7.c.ſi Epiſc. de pœn.in 6. cap. de monialib. de ſent. excom.cum ſim.

CANON XII.

ο Si quis dixerit, totam pœnam ſimul cum *e* culpa remitti ſemper à Deo, ſatisfactionemque pœnitentium non eſſe aliam quàm fidem, qua apprehendunt Chriſtum pro eis ſatisfeciſſe; anathema ſit.

e Sup. c.8. de pœn.

CANON XIII.

π Si quis dixerit, pro *f* peccatis, quoad pœnam temporalem, minimè Deo per Chriſti merita ſatisfieri pœnis ab eo inflictis & patienter toleratis, vel à ſacerdote iniunctis, ſed neque ſponte ſuſceptis, vt ieiuniis, orationibus, eleemoſynis, vel aliis etiam pietatis operibus, atque ideò optimam pœnitentiam eſſe tantùm nouam vitam; anathema ſit.

f Supr.c.8. & 9.

CANON XIV.

Si quis dixerit, *g* ſatisfactiones, quibus pœnitentes per Chriſtum Ieſum peccata redimunt, non eſſe cultus Dei, ſed traditiones hominum, doctrinam de gratia, & verum Dei cultum, atque ipſum beneficium mortis Chriſti obſcurantes; anathema ſit.

g Supr. c.5.

CANON XV.

ϛ Si quis dixerit, Claues Eccleſiæ eſſe *h* datas tantùm ad ſol-

h Supr. c.1.& 8.in fin. de pœnit.

ſoluendum, non etiam ad ligandum, & propterea ſacerdotes, dum imponunt pœnas confitentibus, agere contra finem Clauium, & contra inſtitutionem Chriſti, & fictionem eſſe, quòd virtute Clauium, ſublata pœna æterna, pœna temporalis plerumque exoluenda remaneat; anathema ſit.

REMISSIONES.

α CANON I. *Quoties poſt Baptiſmum in peccata labuntur.*] Quòd Sacramentum Pœnitentiæ neceſſarium ſit ſolùm his, qui peccauerunt mortaliter, ſi modo commodè, & tempore debito recipere poſſint, etiamſi contritione cum voto Sacramenti peccata eluerint, reſoluit Sayr. de Sacr. in genere lib. 6. cap. 4. q. 1. verſ. Pœnitentiæ.

β CANON II. Vide Bald. Iunium ſuper opera controu. Bellarm. p. 3. lib. 5. c. 1. poſt princ.

γ *Secundam poſt naufragium tabulam appellari, &c.*] Vide P. Henriq. lib. 1. c. 4. §. 1. in medio, Sayr. in Claui Reg. li. 10. c. 4. n. 1.

δ CANON III. Vide Sot. in 4. diſt. 18. q. 2. art. 1. col. mihi 20. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. diſp. 4. dub. 2. n. 16. P. Vaſquez in 3. p. D. Tho. tom. 2. q. 135. num. 29.

ε CANON IV. *Quaſi materiam.*] Vide Sot. in 47. diſt. 1. q. 1. art. 2. col. 2.

ζ *Satisfactionem.*] Vide Nauarr. in comment. de Iubilæo, & pœnit. notabili 15. num. 2.

η CANON V. *Ponderando.*] Vide Hoſt. in ſum. de pœnit. col. 34. Nauar. in comment. de Iubilæo. not. 19. ad fin.

θ CANON VI. Vide Doctores ſupra citatos ad cap. 1.

ι CANON VII. *Omnia, & ſingula peccata.*] Vide Nauar. conſ. 7. de pœnit. Petr. Ledeſm. in ſum. p. 1. tract. de Pœnit. cap. 17. concl. 1.

κ *Et circumſtantias, quæ peccati ſpeciem mutant.*] Vide Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo Circumſtantiæ, pag. 97. Guttier. Canon lib. 1. c. 31. P. Azor. inſtit. Moral. p. 1. lib. 2. c. 4. col. 89.

λ CANON VIII. Vide P. Soar. tom. 4. diſp. 21. ſect. 3. num. 5. & 6. P. Valen. q. 11. puncto 1. in fine, P. Ægid. de Sacram. & cenſur. tom. 2. diſp. 6. num. 1. cum ſeqq. Petr. Ledeſm. in ſum. p. 1. tract. de Pœnitent. cap. 8. tit. *de la neceſſidad del precepto de la Igleſia*, concl. 2.

μ CANON IX. Vide Sot. in 4. diſt. 14. q. 1. art. 3. Nauarr. in Man. c. 4. num. 7. Vicad. de Sacram. c. 1. q. 2. cum ſeqq. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 1. n. 138.

ν CANON X. Vide P. Ægid. de Sacram. tom. 2. diſp. 8. a princip. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 1. c. 1.

ξ CANON XI. *Quoad externam politiam.*] Quoad forum exterius intelligunt P. Henriq. in ſumm. p. 1. lib. 6. cap. 14. in princ. P. Paul. Comitol. reſp. Moral. lib. 1. q. 25. n. 10.

ο CANON XII. Vide Bellarm. tom. 2. controu. lib. 4. de Pœnit. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 7. n. 2. & n. 95.

π CANON XIII. Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 2. c. 2. q. 9. art. 3. verſ. Quo ſuppoſito, P. Soar. tom. 4. diſp. 37. ſect. 1. Valent. diſput. 7. q. 14. punct. 2. Bellarm. lib. 4. de Pœnit. c. 3. cum ſequentibus.

ρ CANON XV. Vide Nauar. in Manual. c. 26. n. 20. cum ſeqq. & in c. contrarium, de Pœnit. diſt. 5. n. 18. P. Ægid. de Sacram. to. 2. diſp. 10. n. 62.

DE SACRAMENTO EXTREMÆ Vnctionis.

CANON I.

α Si quis dixerit, extremam Vnctionem non esse verè & propriè Sacramentum, à *a* Christo Domino nostro institutum, & à *b* B. Iacobo Apostolo promulgatum, sed ritum tantùm acceptum à Patribus, aut figmentum humanum; anathema sit.

a Suprà de hoc sacram. in princ. & c. 1.
b Marc. 6. Iacob. 5.

CANON II.

β Si quis dixerit, sacram infirmorum *c* Vnctionem non conferre gratiam, nec remittere peccata, nec alleuiare infirmos; sed iam cessasse, quasi olim tantùm fuerit gratia curationum; anathema sit.

c Supr. c. 1. de hoc Sacram.

CANON III.

Si quis dixerit, *d* Extremæ Vnctionis ritum & vsum, quem obseruat sancta Romana Ecclesia, repugnare sententiæ B. *e* Iacobi Apostoli, ideoque eum mutandum, posseque à Christianis absque peccato contemni; anathema sit.

d Suprà c. vlt. Conc. Cabilon. c. 48.
e Iac. 4.

NB. contra Ruthenos.

CANON IV.

γ Si quis dixerit, *f* Presbyteros Ecclesiæ, quos B. Iacobus adducendos esse ad infirmum inungendum hortatur, non esse sacerdotes ab Episcopo ordinatos, sed ætate seniores in quauis communitate; ob idque proprium Extremæ Vnctionis ministrum non esse solum sacerdotem; anathema sit.

f d. cap. vlt. Iac. 5.

REMISSIONES.

α CANON I. Vide Doctores citatos suprà c. 1. & P. Vasquez in 3. p. D. Thomæ tom. 2. disput. 135. n. 4.

β CANON II. Vide Sayr. de Sacram. in genere, lib. 5. c. 1. quæst. vnic. a. 2. vers. de Sacramento Extremæ Vnctionis. Pet. Ledesm. in summ. 1. p. tract. de Sacram. Extremæ Vnct. c. 1. concl. 1.

γ CANON FIN. Vide P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 28. num. 60. & plures Doctores, quos citaui suprà c. 3.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

PROOEMIVM.

Irreprehensibiles sint omnes clerici ad curam animarum constituti: qualiter eos commonere debebunt Episcopi, vt sanctè ministerium suum impleant secundùm præscriptam hîc legem.

CVm propriè Episcoporum munus sit, * *g* subditorum omnium vitia redarguere; hoc illis præcipuè cauendum erit, ne Clerici, præsertim ad animarum curam constituti, criminosi sint, néve inhonestam vitam, ipsis

g Sic præfatur ferè, Cõc. 9. Toletanum, supr. Sess. 6. de refor. c. 3.

ſis conniuentibus, ducant. Nam ſi eos prauis & corruptis moribus eſſe permittant, quo pacto laicos de ipſorum *a* vitiis redarguent, qui vno ab eis ſermone cōuinci poſſent, quòd Clericos ipſis patiantur eſſe deteriores? qua etiam libertate laicos corripere poterunt ſacerdotes; *b* cum tacitè ſibi ipſi reſpondeant, eadem ſe admiſiſſe quæ corripiunt? Monebunt propterea Epiſcopi ſuos Clericos, in quocumque Ordine *c* fuerint, vt conuerſatione, ſermone & ſcientia, commiſſo ſibi Dei populo præeant, memores eius quod ſcriptum eſt: *d* Sancti eſtote, quia & ego ſanctus ſum. Et iuxta Apoſtoli vocem: *e* Nemini dent vllam offenſionem, vt non vituperetur miniſterium eorum; ſed in omnibus exhibeant ſe, ſicut miniſtros Dei; ne illud Prophetæ dictum impleatur in eis: *f* Sacerdotes Dei contaminant ſancta, & reprobant legem. Vt autem ipſi Epiſcopi id liberiùs exequi, ac quoquam prætextu deſuper impediri nequeant; eadem ſacroſancta œcumenica & generalis Tridentina Synodus, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legato & Nuntiis, hos, qui ſequuntur, Canones ſtatuendos & decernendos duxit.

a 1. Cor. 9. c. quid autem, 8. q. 1.
b c. vlt. 25. diſt. c. vna tantùm 26. diſt. c. ſicuti, 1. §. neceſſe, 47. diſt. c. in ſacerdotibus, 61. diſt. Leuit. 11. 1. Pet. 1. & c. propoſuiſti, 81. diſt.
c Seſſ. 22. c. 1.
d Iſaiæ 2.
e 2. Cor. 6. in princ.
f Ezec. 22. Sophon. 3.

REMISSIONES.

* *Epiſcoporum munus ſit, &c.*] Vide Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 3. lit. A.

CAPVT I.

Si prohibiti aſcendere ad Ordines, aſcendant, ſi ſuſpenſi aut interdicti à proprio Prælato, malè ſe geſſerint, puniuntur.

1 CVm honeſtius, ac tutius ſit ſubiecto, debitam Præpoſitis obedientiam impendendo, in inferiori miniſterio deſeruire, quàm cum Præpoſitorum ſcandalo graduum altiorum appetere dignitatem; ei, cui aſcenſus ad ſacros Ordines à ſuo 2 Prælato, ex quacumque cauſa, etiam ob occultum crimen quomodolibet, etiam extraiudicialiter, fuerit interdictus; aut quia à ſuis Ordinibus, ſeu gradibus, vel dignitatibus Eccleſiaſticis fuerit ſuſpenſus, 3 nulla contra ipſius Prælati voluntatem conceſſa licentia de ſe promoueri faciendo, aut ad priores Ordines, gradus, & dignitates, ſiue honores, reſtitutio ſuffragetur.

DECLARATIONES.

1 *Cùm honeſtius ac tutius ſit ſubiecto.*] Congregatio Concilij cenſuit, per hoc Decretum correctum eſſe c. *ex tenore*, & c. *ad aures, de tempor. ordin.* Ampliatum ita, vt comprehendat quoque Clericos ſæculares, dignitates, &

& beneficia, quibus annexus ſit Ordo, obtinentes, tam quoad facultatem prohibendi aſcenſum ad ordines, quàm ſuſcipiendi, in ipſiſque poteſtatem appellandi ademptam eſſe: dictumque fuit, quod arctatus ad ordines ſuſcipiendos, ex hoc Decreto non incidat in pœnam c. *licet. Can. de Elect. in 6. & c. commiſſa, de Elect. eodem lib.* etiam ſi adimat appellationem ſeu recurſum.

Congregatio cenſuit, hoc caput habere locum in ſuſpenſionibus, & prohibitionibus, tam temporaneis, quàm perpetuis: & temporalem prohibitionem, & ſuſpenſionem dici eam, vbi ex delicto occulto extraiudicialiter procedit Epiſcopus, ad ſuum beneplacitum, prohibendo, vel ſuſpendendo, quæ demum tempus ſuæ adminiſtrationis non excedunt.

Congreg. Conc. cenſuit, c. 1. Seſſ. 14. de Reformat. habere locum in ſuſpenſionibus, & prohibitionibus tam temporariis quàm perpetuis, & temporalem prohibitionem & ſuſpenſionem dici eam, vbi ex delicto occulto extraiudicialiter procedit Epiſcopus ad ſuum beneplacitum prohibendi, vel ſuſpendendi. Nullius 3. Feb. 1593.

2 *A ſuo Prælato.*] Siue eius Vicario vel officiali fuerit ſuſpenſus, &c. Congregatio cenſuit, ſuſpenſum à Miniſterio altaris, vel interdictum ad ſe promouendum, contra voluntatem ſui Ordinarij non poſſe promoueri, neque habilitari.

3 *Nulla contra ipſius Prælati.*] Nec etiamſi concedens fuerit Metropolitanus, qui etiam ſuſpenſum aut interdictum ab Ordinario abſoluere non poteſt.

CAPVT II.

Epiſcopus ordinans alienum ſubditum ſine Prælati proprij expreſſo conſenſu, eúmve tonſurare præſumens, etiam prætextu familiaritatis continuæ, ſit vno anno ſuſpenſus: qui autem ordinatus ſic fuerit, ſit ipſo iure ſuſpenſus ab executione ordinum ſic ſuſceptorum, quamdiu Prælato proprio videbitur.

* ET, quoniam nonnulli Epiſcopi Eccleſiarum, quæ in partibus fidelium conſiſtunt, clero carentes, & populo Chriſtiano, cùm ferè vagabundi ſint, & permanentem ſedem non habeant, non quæ Ieſu Chriſti, *a* ſed alienas oues, inſcio proprio Paſtore, quærentes, dum per hanc ſanctam Synodum ſe Pontificalia officia in alterius diœceſi, niſi de loci Ordinarij expreſſa licentia, † & in perſonas eidem Ordinario ſubiectas tantùm, exercere prohibitos vident, in legis fraudem, & contemptum, quaſi Epiſcopalem cathedram in loco nullius diœceſis ſua temeritate eligunt; & quoſcumque ad ſe venientes, etiam ſi ſuorum Epiſcoporum, ſeu Prælatorum litteras commendatitias non habeant, clericali charactere inſignire, & ad ſacros etiam presbyteratus Ordines promouere præſumunt: quo plerumque fit, vt minùs idonei, & rudes, ac ignari, & qui à ſuo Epiſcopo tamquam inhabiles, & indigni reie-

a Infr. cap. 8. Supr. Seſſ. 6. c. 5.

cti fuerunt, ordinati, nec diuina officia peragere, nec Ecclesiastica Sacramenta rectè valeant ministrare: α Nemo Episcoporum qui Tutelares vocantur, etiam si in loco nullius dioecesis, etiam exempto, aut aliquo monasterio cuiusuis Ordinis resederint, aut moram traxerint, vigore cuiusuis priuilegij sibi de promouendo quoscumque ad se venientes pro tempore concessi, alterius subditum, etiam prætextu familiaritatis, continuæ commensalitatis suæ, absque sui proprij Prælati expresso consensu, * aut litteris α dimissoriis † ad aliquos sacros, aut minores Ordines, vel primam tonsuram promouere, seu ordinare valeat: β contra faciens ab exercitio Pontificalium per annum, taliter verò promotus ab executione Ordinum sic susceptorum, donec suo Prælato visum fuerit, ipso iure sint suspensi.

α Sess. 6. c. 5. & Sess. 23. cap. 8. Concil. Nicæn. c. 17. Côc. Aurel. 3. c. 13. Conc. Magunt. c. 14. c. 1. cum seq. de temp. ord. in 6. & sess. 23. de refor. c. 3. 8. & 10.

DECLARATIONES.

Congregatio Concilij censuit, Episcopum exercentem Pontificalia in aliena Dioecesi de Ordinarij loci expressa licentia, posse Ordines conferre etiam suis propriis Dioecesanis, non obstante Concilio *cap. 5. Sess. 6. de Reform.*

6. Iulij. 1595.

In loco exempto intra fines certæ Dioeceseos existenti non posse Episcopum Dioecesanum etiam à superiore loci exempti Ordinario accersitum Pontificalia exercere, nisi de licentia Episcopi loci, intra cuius fines locus huiusmodi exemptus fuerit constitutus.

1. Iulij 1597.

Episcopus.] Concilium Lateranense nouissimum permisit Cardinales in Ecclesiis suis istos habere Episcopos pro suffraganeis *ibi Sess. 9. de Card. omni conatu suis prouideant debite inseruire Cathedralibus dignos & idoneos vicarios seu suffraganeos, prout consuetudo fuerit cum digna & competenti mercede.* Pius V. publicationes circa Concilium Tridentinum decreto suo consistoriali sanciuit huiusmodi Episcopos non esse creandos, neq; in suffraganeos dandos, nisi Ecclesiis Cathedralibus, & illis, quæ solent habere, & cum certo stipendio perpetuo ad minus ducentorum aureorum de Camera super fructibus illius Ecclesiæ, qui propria auctoritate ab Episcopo percipi possunt, & quod nullibi poterit Pontificalia exercere sine expressa licentia sedis Apostolicæ, nisi in illa dioecesi cui datus est in suffraganeum.

Suffragan

REMISSIONES.

* Vide Cæsar. de Grassis decis. 87. & Camil. Borrell. cons. 15. nu. 20. Ricc. in prax. resol. cap. 150.

† *Nisi de loci ordin. expressa licentia, &c.*] Riccius in sua praxi var. resol. cap. 300.

α *Nemo Episcoporum, qui titulares vocantur, &c.*] Vide Nau. in Man. c. 22. nu. 18. §. 3. P. Azor. inst. Moral. p. 2. lib. 3. cap. 48. q. 6. col. 379. P. Henriq. in summ. lib. 14. cap. 17. §. 3. in fine lit. A.

* *Absque sui proprij Prælati expresso consensu, &c.*] Vide tradita à Cephal. cons. 684. ex num. 51. & 59. vol. 5.

† *Aut litteris dimissoriis.*] Vide suprà ses. 6. cap. 5. de reform. & infr. sess. 23.

cap.

cap.8. & DD. ibid. relatos, Iac. Ant. Martam de iurisd. 4. p. cent. 2. casu 149. num. 116.

β Contra faciens ab exercitio Pontificalium per annum, &c.] Vide Salzed. ad Bernard. in pract. c. 26. Gloss. sine licentia sui præsulis, vers. Tertius casus est, Tolet. in summ. c. 89. vers. Tertia, P. Henriq. in summ. lib. 13. de Excommunicat. c. 38. vers. Secundo Episcopus, Thom. Val. tom. 2. alleg. 45. n. 18.

CAPVT III.

Episcopus suos Clericos ab alio malè promotos non ante admittat ad officia celebranda, quàm eos dignos iudicauerit suo præuio examine.

1 *α* * EPiscopus quoscumque *a* suos clericos, præsertim in sacris constitutos, 2 *β* absque suo præcedenti examine, & commendatitiis litteris, quacumque auctoritate promotos, licet tamquam habiles ab eo, à quo ordinati sunt, probatos, quos tamen ad diuina officia celebranda, seu Ecclesiastica Sacramenta ministranda minùs idoneos, & capaces repererit; à susceptorum Ordinum exercitio ad tempus, de quo ei videbitur, suspendere: & illis, ne in altari, aut aliquo ordine ministrent, interdicere possit. *a* Supr. 4. proxim. & sess. 23. de ref. c. 8.

DECLARATIONES.

1 *Episcopus quoscumque suos Clericos.*] Episcopus non potest examinare promotos à suo antecessore, nisi post promotionem aliqua noua causa superuenerit, vt dicitur in *cap. accepimus, de ætat. & qualit. ord.* Quod si idem Episcopus aliquos minùs idoneos ordinauerit, eos suspédere debet.

Suspensus ab eo tamquam non idoneus ad celebrationem Missarum, postea habens idoneitatem absoluendus est.

2 *Absque suo præcedente examine.*] Congregatio censuit non comprehendi examinatos, & promotos ad Sacros ordines à prædecessoribus Episcopis, nisi post promotionem noua causa superuenerit: qua vrgente poterit aliàs examinatos denuò examinare, &c.

CongregatioConcilij censuit, decretumConcilij c. 3. Sess. 14. non comprehendere examinatos, & promotos à prædecessoribus Episcopis, nisi post promotionem noua causa superuenerit. 9. Martij, 1567.

REMISSIONES.

α Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 4. nu. 101. vbi docet, quòd quando agitur de administratione Sacramentorum, vel cura animarum exercenda, tunc presbyter curam animarum exercens, vel Sacramenta ministrans, seu exercere, vel ministrare intédens, potest examinari ab Episcopo successore, licet ab antecessore fuerit approbatus: & si minus idoneus repertus fuerit, excludi debet, scilicet si rector non sit, & perpetuum titulum non habeat, & si titulum habuerit, potest suspendi, & coadiutor benemeritus illius expensis apponi. & idem Gonzal. d. Gloss. 4. num. 8. circa promotos adducit sequentem à sacra Cardinalium congregatione responsionem. Episcopus non potest examinare promotos à suo antecessore,

ſore, niſi poſt promotionem aliqua noua cauſa ſuperuenerit, vt in c.acceptimus, de ætate, & qualitate. * Vide etiam infr ſeſſ.23.c.8.& Salzed.ad Bern.Diaz in prax.can. c.21. lit.B. & cap.26.lit.C.

β *Abſque ſuo præcedenti examine.*] Quid ſi eſſet Doctor in aliqua Vniuerſitate ſtudij generalis graduatus, an examine indigeat? Vide Gloſſ. in c.de Petro, 47.diſt.Cened.ad Decret.collect.15.num.3.Sal.in Aphoriſmis, verbo, Examen, P.Henriq. in ſumm. lib.10. c.18. in princip.Gonzal.d. Gloſſ.4.num.86.optimè decidit præceptor meus D.Antonius Homen.in Conimbricenſi Academia iuris Pontificij primarius, in Comment. ad cap.Cum & plantare, §.In Eccleſiis, verbo, Epiſcopis repræſentent, verſ. Vnde iam colliges, de Priuil. ex quo text, meas de more medio deduxi concluſiones, eaſque in magna ipſius Vniuerſitatis aula ſub tanto patrono publicè defendi.

CAPVT IV.

Nullus clericus eſt exemptus à correctione Epiſcopi reſidentis, etiam extra viſitationem agentis, tamquam ſit deputatus à Sede Apoſtolica, &c.

a Sup. c.1. & Seſſ. 6. de ref. c.3. c. irrefragabili, in princ. de off. ordin.

α * OMnes *a* Eccleſiarum Prælati, qui ad corrigendum ſubditorum exceſſus diligenter intendere debent, & à quibus nullus Clericus per huius ſanctæ Synodi ſtatuta, cuiuſuis priuilegij prætextu, tutus cenſetur, quo minùs iuxta Canonicas ſanctiones viſitari, puniri & corrigi poſſit; ſi in Eccleſiis ſuis reſederint, quoſcumque ſæculares Clericos, qualitercumque exemptos, qui aliàs ſuæ iuriſdictioni ſubeſſent, de eorum exceſſibus, criminibus, & delictis, quoties, & quando opus fuerit, etiam extra viſitationem 1 tamquam ad hoc Apoſtolicæ Sedis delegati, corrigendi, & caſtigandi *b* facultatem habeant: quibuſcumque exemptionibus, declarationibus, conſuetudinibus, ſententiis, iuramentis, concordiis, quæ tantùm ſuos obligent auctores, ipſis clericis, ac eorum conſanguineis, Capellanis, familiaribus, procuratoribus, & aliis quibuſlibet, ipſorum exemptorum contemplatione, & intuitu minimè ſuffragantibus.

b Sup. Seſ.6. c.4. de reform.

DECLARATIONES.

27.Iunij 1596.

Congregatio Concilij cenſuit, non poſſe ex decreto Concilij cap. 4. Seſſ.14.etiam extra viſitationem corrigere, & punire Clericos ſæculares exemptos ab Epiſcopo, & alteri inferiori Ordinario ſæculari intra Diœceſim exiſtenti ſubiectos, quam ſententiam Sanctiſſimus ad ſe relatam approbauit.

1 *Tamquam ad hoc Apoſtolicæ Sedis delegati.*] Quando Epiſcopi procedunt ex Concilio, tamquam Apoſtolicæ Sedis delegati in cauſis quæ ſub eorum Iuriſdictione Ordinaria non comprehenduntur, non poteſt ab iis, niſi ad Sedem Apoſtolicam prouocari, neque ob hoc inferioribus Iudicibus vllum fit præiudicium. At quando Iuriſdictio delegata cumulatur

tur cum ordinaria, Episcopus non potest huiusmodi delegationis prætextu declinare Iurisdictionem Metropolitani in casibus illis, in quibus ante Concilij ordinationem, Metropolitanus poterat vti eodem iure, eademque potestate.

Vide de hac materia, Sess.7.cap.8.& cap.2.Sess.24.

REMISSIONES.

α Vide Cened.ad Clem.& Extrau. col. 14. num. 3. cum seqq. vbi dicit decisionem text.in Ext.Cùm Matthæus 3.de hæret. inter commun. minimè corrigi per textum in præsenti. * & Salzed. ad Bern.in prax. can. c.3.lit.A.

CAPVT V.

Conseruatoriæ non ex inuenta conuentione facienda coram Ordinario in criminalibus & mixtis causis: Conseruatoris & Ordinarij controuersiam super competentia iurisdictionis arbitri electi sedent, & interim in causa non procedatur. Tempus valorus Conseruatoriarum, saluis causis miserabilium personarum, Vniuersitatum, &c.

α β INsuper, cùm nonnulli, qui sub prætextu quod super bonis, & rebus, ac iuribus suis diuersæ eis iniuriæ, ac molestiæ inferantur, a certos iudices per litteras Conseruatorias deputari obtinent, qui illos à molestiis, & iniuriis huiusmodi tueantur, ac defendant, & in possessione, seu quasi, bonorum, rerum, ac iurium suorum manuteneant, & conseruent; nec super illis eos molestari permittant; eiusmodi litteras in plerisque contra concedentis mentem in reprobum sensum detorqueant: idcirco nemini omnino, cuiuscumque dignitatis, & conditionis sit, etiam si Capitulum fuerit, 1 Conseruatoriæ litteræ, cum quibuscumque clausulis, aut decretis, quorumcumque iudicum deputatione, quocumque etiam alio prætextu, aut colore cõcessæ, suffragentur ad hoc, vt coram suo Episcopo, siue alio Superiore Ordinario, in criminalibus, & mixtis causis accusari, & conueniri, ac contra eum inquiri, & procedi non possit: aut quo minus, si qua iura ei ex cessione competierint, super illis liberè valeat apud iudicem ordinarium conueniri. γ In ciuilibus etiam causis, si ipse actor extiterit, aliquem ei apud suos Conseruatores iudices in iudicium trahere minimè liceat. Quòd si in iis causis, in quibus ipse reus fuerit, contigerit, vt electus ab eo Conseruator ab actore suspectus esse dicatur; aut si qua inter ipsos iudices, Conseruatorem, & Ordinarium, controuersia super competentia iurisdictionis orta fuerit: nequaquam in causa pro-

a c. vlt. & c.1. de off. deleg.

procedatur, donec per arbitros in forma iuris electos, super suspicione, aut iurisdictionis competentia fuerit iudicatum: Familiaribus verò eius, qui in huiusmodi litteris Conseruatoriis tueri se solent, nihil illæ prosint, præterquam duobus dumtaxat; si tamen illi propriis eius sumptibus vixerint. Nemo etiam similium litterarum beneficio 2 δ vltra quinquennium gaudere possit. Non liceat quoque Conseruatoribus iudicibus vllum habere tribunal erectum. ε In causis verò mercedum, aut miserabilium personarum, huius sanctæ Synodi super *a* hoc decretum in suo robore permaneat. 3 Vniuersitates autem generales * ; ac Collegia Doctorum, seu scholarium, & 4 regularia loca †, necnon hospitalia, actu 5 Hospitalitatē seruantia, ac Vniuersitatum, Collegiorum, locorum, & hospitalium huiusmodi personæ in præsenti canone minimè comprehensæ, sed exemptæ omnino sint, & esse intelligantur.

a Sup. Sess. 7. cap. 16.

D E C L A R A T I O N E S.

1 *Conseruatoriæ litteræ.*] Conseruatoriæ Vniuersitatum vel Regularium non sunt in hoc Decreto comprehensæ, neque etiam à Concilio abrogatæ per *cap.20.Sess.24.de Reform.* nec per *cap.6.Sess.25.de Reform.*

2 *Vltra quinquennium.*] Litteræ Conseruatoriæ, aliæ à Superioribus, sunt omnino sublatæ, nec eis poterit quisquam se tueri nisi per quinquēnium à die publicationis Concilij computandum.

28. Ianu. 1594. Congregatio Concilij censuit, conseruatorias regularibus concessas, quas Concilium Tridentinum *cap.5. Sess.14.* saluas esse voluit, non fuisse sublatas ex decreto Concilij *cap.20. vers.24.*

3 *Vniuersitates autem generales.*] Conseruatoriæ Vniuersitatum, Collegiorum, Regularium, & similium, non sunt à Concilio sublatæ, nec ex vlla parte imminutæ, non obstante cap.20.Sess.24. de reform. Eo quod causæ graues sint, & plenariam cognitionem requirant. Et ita non obstat Bulla Pij IV. reuocatoria facultatum, quæ Concilio repugnant. Vnde Sanctissimo approbante sententiam Congregationis, Anno 1575. mandatum fuit omnibus Prioribus Regularium notatis in schedula, quod intra mensem in singulis ciuitatibus Italiæ eligerent suos Conseruatores, coram quibus conueniri possent, & eos stabiles haberent, sic vt variare non liceat, eosque Ordinariis significarent: quod si non fecissent, elapso mense scribendum ad Ordinarios, vt coram ipsis conueniri possent.

Congregatio quoque censuit, eos qui facultatem à Sede Apostolica obtinuerunt eligendi sibi Conseruatores, non esse cogendos ad eligendum aliquem ex iis, qui in Synodis Prouincialibus aut Diœcesanis designati fuerunt, ex Decreto Concilij, Sess.25. cap.10.

4 *Et regularium loca.*] S.D.N. Gregorius XIII. concessit omnibus regularibus, quod in omnibus Italiæ ciuitatibus conseruatorem semel eligāt, & coram eo tantum conueniantur, neque illis liceat ab eo recedere, & ad alium conseruatorem transire, eorumdemque nomina intra mensem Episcopis locorum Ordinariis indicarent, alioquin coram ipsis Ordinariis conueniri possunt.

5 *Ho-*

ς *Hospitalitatem seruantia.*] Sub his verbis excluduntur Abbates & conuentus sancti Antonij Viennensis & aliorum similium.

Litteræ cancellariæ concessæ vniuersitati vel regularibus vel aliis quos hoc Decreto Concilium voluit esse saluos, non sunt sublatæ altero decreto Concilij Sess.24.c.10.

REMISSIONES.

α Vide Azeued.ad tit.8.lib.1.nouæ Recopil.p.118.Guttier.pract.lib.3.q.9. Fr.Emman.quæst.Regul. tom.1. quæst.65.concordat.cap.1. & cap.fin.de officio deleg.li.6.nonnulla practicabilia in materia Conseruatorum adducunt Marcerar.Papiæ decis.15. & 16.p.1. Aloys. Ricci.in collect.decis.p.4.collect.899.

β De speciebus Conseruatorum, vide Gloss.verbo Conseruatores in c.1. de Officio deleg.lib.6.Syluest. verbo Conseruator. num.1. P.Azor.instit. Moral.p.2.lib.5.c.54.quæst.3.Fr.Ioan.de la Cruz,de statu Relig.lib.2.c.10. de Iudice conseruatore.

γ *In ciuilibus etiam causis,&c.*] Vide Fr.Emman.d.q.65.art.13.Fr.Ioan.de la Cruz,d.c.10.dub.6.concl.1.

δ *Vltra quinquennium.*] An duret post quinquennium iurisdictio Conseruatoris quoad negotia iam cœpta? Negat Fr.Emman.quæst.Regul.to.1.quæst.65.art.n.9.

ε *In causis verò mercedum,&c.*] Vide Salzed.in pract.c.3.in addit.lit.A,Fr. Ioan. de la Cruz,cap.10.dub.6.versic.Si obiicias.

* *Vniuersitates autem generales,&c.*] Vide Horat.Luc.de priuil.scholar.priuil.103.Selzed.in d.c.3.lit.A.vers.nec possunt.Seraphin.decis.585.nu.2.

† *Regularia loca,&c.*] Vide Treuisan. decis.36.n.4.lib.1. & Rotam nouiss. decis.702.num.5.p.1.diuersorum.

CAPVT VI.

Clericorum ac personarum Ecclesiasticarum quantumcumque exemptarum beneficium aut ordinem sacrum habentium reprehenditur neglectus in gestanda decenti sui ordinis veste. Et nisi monitis pareant Episcopi, priuantur suis redditibus, &c. a 1. Matiscon.c.5.

QVia α β verò, a etsi habitus non facit monachum, oportet tamen Clericos vestes proprio congruentes ordini semper deferre, vt per decentiam habitus extrinseci morum honestatem intrinsecam ostendant: tanta autem hodie aliquorum inoleuit temeritas, religionisque contemptus, vt propriam dignitatem, & honorem clericalem parui pendentes, b vestes etiam deferant publicè laicales, pedes in diuersis ponentes, vnum in diuinis, alterum in carnalibus: propterea omnes Ecclesiasticæ personæ, c quantumcumque exemptæ, quæ aut 1 in sacris fuerint, aut dignitates, personatus, officia, aut beneficia qualiacumque Ecclesiastica obtinuerint, si postquam ab Episcopo suo, etiam per

b c.porrectum, & c.ex parte, de regul. c. vlt. 41.dist.
c 21.q.4. per totã. Concil. Matisconen. 1.c.5. Concil. Constãt. Sess.14.de vita & hon. cler.

per edictum publicum, moniti fuerint, honestum habitum clericalem, illorum Ordini, & dignitati congruentem, & iuxta ipsius Episcopi ordinationem, & mandatum non detulerint, per suspensionem ab Ordinibus, ac officio, & beneficio, ac fructibus, redditibus, & prouentibus ipsorum beneficiorum, necnon, si semel correpti, denuò in hoc deliquerint, γ etiam per priuationem officiorum, & beneficiorum huiusmodi coërceri possint, & debeant: secundùm constitutionem Clementis V. in Concilio Viennensi editam, α quæ incipit, Quoniam, innouando, & ampliando.

α lib. 3. Clement. de vita & hon. cler. cap. 2.

DECLARATIONES.

1 *In sacris fuerint.*] Dubitatur vtrùm eo ipso quod clericus in sacris constitutus, non detulit vestes clericales, iuxta consuetudinem Prouinciæ & statuta Episcopi, sit suspensus etiam ipso iure pro prima vice, vel saltem suspendi debeat ab ipso iuxta hoc decretum. Congregatio respondit quod necesse est vt præcedat monitio Episcopi, quæ sufficiat etiam per edictum publicum, postquam quis deprehensus fuerit non deferre honestum habitum clericalem suo ordini & dignitati congruentem, & iuxta Episcopi ordinationem. non erit quidem ipso iure statim suspensus, sed poterit & debebit Episcopus eum etiam pro prima vice suspendere ad tempus, eius arbitrio.

REMISSIONES.

α Vide infrà, Sess. 22. cap. 1. & Sess. 26. cap. 6. de Reformat. Rot. Lipsiens. decis. 339. p. 2. Rubin. decis. 91. p. 2. Rupert. Inquisitor. verbo habitus, Nau. in comment. 4. de Regul. num. 27. P. Henriq. in summ. lib. 13. cap. 39. §. 3. in fine lit. B. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. n. 10.

β De modo tonsuræ, & vestium, quibus Clerici tam in maioribus, quàm in minoribus Ordinibus vti debent, vide Concil. Brachar. 4. p. 2. act. 4. cap. 8. Couar. pract. cap. 31. num. 7. vers. 4. Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 75. Farin. in praxi q. 8. num. 69. Viuald. in Candelabro Aureo p. 3. ad finem. Albert. Troti. de perfecto Clerico cap. 38. & 39. Burg. de Paz cons. 22. num. 5. Iacob. de Graffis in aureis decis. p. 1. lib. 3. cap. 3. num. 3. Zerol. in praxi Epis. p. 1. verbo Clericus, num. 14. Sigismund. Scacci. lib. 1. de Iudic. causar. cap. 11. num. 84. & 87. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 30. tractat. 3. num. 14. & 15. Petr. Sanch. de Matrim. lib. 7. d. 46. num. 5. Guid. Pancirol. in thesauro var. lection. lib. 1. cap. 21. nouissimè Fr. Paulin. Bert. Lucens. in praxi crimin. Regul. tit. 4. cap. 33. nu. 10. cum seqq. Nicol. Gar. de Benef. p. 7. c. 1. à n. 21. Latè Cened. pract. & Canon. quæst. lib. 1. q. 4. n. 30.

γ *Etiam per priuationem beneficiorum, &c.*] An hæc pœna incurratur, si ratione paupertatis Clericus habitum proprio Ordini congruentem gestare non valuerit? Negat Aloys. Ricci. Curiæ Archiepiscop. Neapol. decis. 129.

CAPVT VII.

Voluntarius homicida, quantumuis occultus, omni Ordine ac beneficio careat: casualis autem, aut vim vi repellens, ab Ordinario loci, aut Metropolitano ex causa, cognita causa, ac probatis precibus dispensetur.

CVm α * etiam qui *a* per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab altari auelli debeat: 1 qui sua voluntate † homicidium perpetrauerit, *b* etiam si crimen id nec ordine iudiciario probatum, nec alia ratione publicum, sed occultum * fuerit, nullo tempore ad sacros Ordines promoueri possit; nec illi aliqua Ecclesiastica beneficia, etiam si curã non habeant animarum, conferri liceat; 2 β sed omni ordine ac γ beneficio † & officio Ecclesiastico perpetuò careat. 3 δ si verò homicidiũ non ex proposito, 4 sed casu *, ε vel vim vi repellẽdo †, 5 vt quis se à morte defenderet, fuisse commissum *c* narretur; quam ob causam etiam ad sacrorũ Ordinum, & altaris ministerium, & beneficia quæcũque ac dignitates, iure quodammodo dispensatio debeatur; committatur ζ η loci Ordinario, aut ex causa Metropolitano, seu viciniori Episcopo; θ qui non nisi causa cognita, & probatis precibus, ac narratis, nec aliter, dispensare possit.

a Exod. 21.

b c. inquisitionis. de accus. & c. cum non ab homine. de iud.

c c. studeat. 50. dist. & c. significasti, in 6. de Homi.

DECLARATIONES.

1 *Qui sua voluntate.*] Mandans homicidium committi in personam vnius, si committatur in personam alterius, an dicatur incurrisse irregularitatem, adeo vt super ea nec dispensari debeat iuxta hoc Decretum, nec Episcopus possit, ex c. 6. Sess. 24. quamuis homicidium sit occultum? Congregatio Concilij censuit, non incidisse in irregularitatem, quæ contrahitur ex homicidio voluntario, ita responsum fuit anno 1587. à Cardinali Caraffa, Hieracensi Episcopo. vide infrà aliam declarationem huius cap.

2 *Sed omni Ordine ac beneficio.*] Hoc Decretum, quod loquitur de incapacitate beneficiorum, in qua sunt homicidæ, non extenditur ad pensiones.

3 *Si verò homicidium non ex proposito.*] Eum qui omni diligentia (prout potuerat) adhibita, dum operam rei licitæ daret, solo casu fortuito homicidium commisit, irregularitatem non incurrisse, adeò vt Ordines suscipere, & beneficia obtinere, absque dispensatione valeat, stante hoc decreto, Congregatio censuit, & habetur expresè *cap. dilectus, cap. ex litteris, & cap. quidam decretalium l. 5. tit. 12.* Et fuit resolutum sub die 1. Septembris 1588. quod Concilium loquatur de eo, qui fuisset in aliqua culpa, & ideo indigeret dispensatione.

4 *Sed casu.*] Quærebatur, An is qui mandauit aliquem baculo verberari, eo expresso, *ne occideretur*, si Mandatarius armis percusserit, & occiderit, intelligatur incidisse in hoc Decretum Cõcilij, adeò vt omni Ordine, atque beneficio, & officio Ecclesiastico absque spe dispensationis perpetuò carere debeat? Congregatio censuit negatiuè, & hanc opinionem con-

 firmat

firmat Nauar.in Manuali Can.27.n.240.Concilium enim requirit homicidium per industriam, per insidias, & ex proposito.

ſ *Repellendo.*] Congregatio censuit, hoc etiam habere locum cum agitur de repellendo, vi illata Patri.

6.Iulij 1599. Congregatio Concilij censuit, ex homicidio merè casuali, cum nulla penitus fuerit admissa culpa, & in quo non dabatur opera rei illicitæ, nullam oriri irregularitatem.

REMISSIONES.

α Vide Nauar.in Man.c.27. n.239. & seq. & n.250.Rebuff. de dispensat. tit.de corpore vitiatis, ad finem, Fr.Emman.in sum.p.1.cap.179. pag.438. Nauar.conſ.37.de Temporibus Ordinat.Pat.Henriq.in sum.lib.14.c.19. Fr.Ludou.in instruct.consc.p.2. c.93. Salzed.ad Bernard.c.94.& cap.118. lit.B.Nicol. Garci.de Beneficiis p.7.c.11.per totum.P.Valer. Reginald.in praxi fori pœniten.lib.30.tract.3. n.154. * Vide etiam Gutier. can. quæst. lib.1.c.13.n.16. cum tribus seq. Io. Aloys. Ricc. in prax.fori Eccles. in decis.520.& 521.Prosp.Farinac.2.p.fragmentor.crim.lit.I.ex num.403.426. & 540.

† *Qui sua voluntate, &c.*] Homicidium voluntarium quando dicatur, post D.Thom.Caietan.Vgoli.Couar.Molinam, & alios, notat Riccius in d.prax.decis.519.

* *Sed occultum.*] De huiusmodi irregularitate Maiolus lib.5.c.48. nu.2. Corduba li.1.q.35.& casu 41.Cou.Nauar.Henriquez & Sayr.relati à Farinacio d.lit.I.n.410.

β *Sed omni ordine.*] Etiam minori intelligit Cou.in Clem.Si furiosus, p.2.§.3.n.5.in fine, P.Henriq.in summa lib.14.c.19.§.1.lit.D.

γ *Beneficio.*] Quòd Episcopus dispensare non possit in irregularitatibus prouenientibus ex homicidio voluntario occulto, aut manifesto, neque ad Ordines minores, nec ad simplex beneficium obtinendum, tenent Nauar.d.c.27.n.194.vers.Septimò, & n.240. vers. Quartò, & Cons. 17.de Homicid.n.2.Greg.de Valent.tom.4.disp.7. p.19.puncto 3.§.5.Petr. de Arag.in 2.2.q.64.a.8.in fine, Tolet.in sum.lib.1.cap.31. Sayr. de Censuris lib.6.c.7.n.14.& 15.P.Henriq.d.c.19.§.1.lit.D.& lib.13. c.57. §.1. vbi videtur contrarium sentire.

† Quòd clericus homicida adhuc pensionem retinere possit, censuit sacra Congregatio Concilij in vna Cremonen. cuius meminit Farinacius in præsenti, & Ricc.in d.prax.decis.524.num.4.subiiciens ita in curia Archiepisc.Neapol.resolutum fuisse.

δ *Si verò homicidium non ex proposito, sed casu, &c.*] Quod in irregularitatibus prouenientibus ex homicidio casuali publico, id est, voluntario, indirectè possit Episcopus dispensare ad Ordines minores, & beneficium simplex obtinendum, ad sacros verò Ordines dispensat, si homicidium casuale sit occultum, affirmant P.Henriq.in sum.lib.14.c.19.§.22. lit. X. Nauar.in Man.c.27.n.240.vers.Quando. P. Ægid.de Sacram.tom.2.disp. 18.n. 111.vers. Potest. Zerol. in praxi Episcop. p.2. verbo Dispensatio, vers. Tertiò, vbi resoluit, Episcopum posse dispensare, vt presbyter homicida voluntarius, qui antea habebat beneficium curatum, illud possit retinere in futurum; & similiter cum Canonico homicida, vt possit interesse choro, & gaudere fructibus Canonicat. vide semper Sayr. de Censur. d. c.9.n.20.& 21.

* *Sed casu, &c.*] Homicidium casuale quod dicatur? Nauar.in manua-

li cap.27.num.240.& conſ.25.de homicidio.Riccius d.deciſ.521.Farinac. d.litt.I.n.525.

ε *Vel vim vi repellendo.*] Vide P.Paul. Comitol. reſponſ. Moral. lib.6. quæſt.54.num.3.Sayr.d.cap.7. num.22. vbi reſoluit, Concilium in præſenti non loqui de illo homicida, qui occidit ob ineuitabilem neceſſitatem defendendi vitam, quia talis nullatenus eſt irregularis, ex Clem. Si furioſus, de homic. iunctis reſolutis per Aloyſ. Ricci. in Collectan. deciſ. p.4.Collect.930. ſed de eo, qui eget diſpenſatione, & per conſequens de eo, qui in ſe defendendo exceſſit moderamen inculpatæ tutelæ; talis enim fit irregularis, quamuis non ea irregularitate, quæ eſt indiſpenſabilis niſi à Papa, ſed illa, quæ ab Epiſcopo diſpenſari poteſt, Sayr.deciſ.9. de homicid. Aloyſ. Ricci. d. collect.930. in fin. Vide Nauar. in Man.c.27. num.239. verſ Secundò, & conſ.36. in nouis, alias in antiq. conſ.8. ſub tit. de homicid. P.Henriq. lib.14.cap.10.§.2. & cap.19. §.3. Bannez in 2.2. D.Thom. quæſt. 64. a. 8. verſ. Ad ſecundum, Fr.Emman.in ſum.tom.1. cap.173.num.1.Veg.p.2.c.15.caſu 23.verſ.Nota.Petr.Nauar.li.2.de Reſtit. c.3.num.367.optimè de intellectu huius text. P.Valer.Regin. in praxi fori pœn.lib.30.tract.2.num.112.latè Cened.practic.lib.1.q.24.num.13.cum ſeqq.P.Ægid.de Sacram.tom.2.diſput.18. à num.73. bene Petr. Ledeſ. in ſum.p.2. tract.8. de iuſt. commut. c.18. concl.14. diffic. 1. † Vide etiam Auilam de cenſuris Eccleſ.p.7.diſput.5.ſect.3.dub.1. Soarez in ſimili tract. diſput.46.ſect.1.num.3.Farinac.in 2.p.fragment.crim.lit.1.num.175.aduerſus Maiol.de irregularit.lib.5.c.48.num.10.verſ.ſexta declaratio.

ζ *Loci Ordinario.*] Capitulo Sede vacante idem concedi docet Beia caſuum conſcientiæ p.4.caſu 37.verſ.Tandem nullus.

η An etiam ſuperiori, vel Prælato Religioſorum, qui diſpenſare poſſunt cum ſubditis ſuis Regularibus in homicidio caſuali virtute ſuorum priuilegiorum? Affirmant Petr.de Arag.2.2.q.64.a.8.in fine, vbi Mich. Salon.Viual.in Candelab.tract.de Irregul.num.329. Pat.Henriq. lib.14. c.9. §.3.lit.A.Beia vbi ſuprà, Sayr.d.c.7.n.24.Fr.Emman.quæſt.Regul.tom.1. quæſt.61.a.9.

ϑ *Qui non niſi, &c.*] Vide P.Sanch.de Matrim.lib.3.diſp.8.n.3.

CAPVT VIII.

Epiſcopus ex priuilegio potens punire ſubditos alienos, non puniat Clericos alienos reos criminum etiam atrocium, niſi ex proprij clericorum Epiſcopi aut perſonæ ab eo deputandæ interuentu.

PRæterea, a quia α nonnulli, quorum etiam aliqui veri ſunt Paſtores, ac proprias oues habent, alienis etiam ouibus præeſſe quærunt, & ita alienis ſubditis quandoque intendunt, vt ſuorum curam negligant: quicumque, etiam Epiſcopali præditus dignitate, qui alienos ſubditos puniendi priuilegium habuerit, contra Clericos b ſibi non ſubditos, præſertim in ſacris conſtitutos, quorumcumque etiam atrocium criminum reos, niſi cum proprij ipſorum clericorum Epiſcopi, ſi apud Eccleſiam ſuam reſederit, aut perſonæ ab

a Sup.c.2. & Seſſ.6. c.vlt.

b Conc. Magunt. ſub Arnulpho Imperatore, c.14. & 15.

ab ipſo Epiſcopo deputandæ interuentu, nequaquam procedere debeat: aliàs proceſſus, & inde ſecuta quæcumque viribus omnino careant.

DECLARATIONES.

Hoc decretum Concilij loquitur de iis, qui in virtute priuilegij animaduertere volunt in non ſubditos, Epiſcopus loci delicti innititur iuri communi c.poſtulaſti,& c.vlt.de foro compet.non priuilegio de quo loquitur Concilium,ſic fuit reſponſum Epiſcopo,qui dubitabat vigore huius decreti procedere contra forenſem, qui commiſerat in ſua diœceſi delictum.

REMISSIONES.

α Vide Thom.Valaſ.tom.1.allegat.iuris allegat.45.num.20.

CAPVT IX.

Beneficia vnius Diœceſis, nullo prætextu vniantur beneficiis alterius Diœceſis.

a A Dionyſio Papa, vide c. Conſtantino, c. primis, c. Eccleſias, 13.q.1.c. Paſtoralis, de his quæ fiunt à præl. & infrà Seſſ. 24. de ref. c.13.in fin. & cap.17. b ſup.Seſſ. 7.c.6.&7. &inf.Seſſ. 24.de ref. c.13.& 15.

ET, α* quia a iure optimo diſtinctæ fuerunt diœceſes, & parochię, ac vnicuique gregi proprij attributi Paſtores,& inferiorum Eccleſiarum Rectores, qui, ſuarum quiſque ouium, curam habeant, vt ordo Eccleſiaſticus non confundatur, aut vna & eadem Eccleſia duarum quodammodo Diœceſum fiat, non ſine graui eorum incommodo, qui illi ſubditi fuerint: 1 β beneficia vnius Diœceſis, etiam ſi parochiales Eccleſię, Vicarię perpetuæ, aut ſimplicia beneficia, ſeu præſtimonia, aut præſtimoniales portiones fuerint, etiam ratione augendi cultum diuinum, aut numerum beneficiatorum, aut alia quacumque de cauſa, alterius Diœceſis beneficio, aut monaſterio, ſeu Collegio, vel loco etiam pio perpetuò non b vniantur: decretum huius ſanctæ Synodi ſuper huiuſmodi vnionibus in hoc declarando.

DECLARATIONES.

1 *Beneficia vnius Diœceſis.*]Beneficia vnius Diœceſis, alterius Diœceſis non debent beneficiis vniri.

10.Nou. 1600. Congregatio Concilij cenſuit, milites regulares militiæ Sancti Iacobi,& Spatha, alioſque huiuſmodi non emittentes omnia tria vota ſubſtãtialia, videlicet paupertatis, caſtitatis & obedientiæ, non eſſe incapaces beneficiorum ſæcularium, ſiue ſimplicium, ſiue curatorum, neque etiam penſionum.

REMISSIONES.

α Vide P.Valer.Regin.in praxi fori pœnit.lib.30.tract.3.num.302.* Ricc. in prax.curiæ Eccl.deciſ.492.n.5.

β *Beneficia vnius Diœcesis, etiam si parochiales Ecclesiæ, Vicariæ, seu præstimonia.*] An præstimonia nominentur beneficia? Affirmant Staphilæ. de litteris gratiæ, tit. de qualit. & statu benef. §. 1. nu. 4. & 5. Rebuff. de pacificis possess. num. 9. & in praxi tit. beneficium sæculare quotuplex sit, n. 16. Pauin. de Officio, & potest. Capituli Sede vacante, in 1. quæst. 2. partis, sub n. 5. vers. Et idem dicendum, & vide quæ Sess. 23. cap. fin ibi (vel etiam præstimonia.) Contrariam tamen opinionem, videlicet, quòd non sint beneficia Ecclesiastica, tuentur Gom. in tract. de spectat. nu. 39. Hoied. de incompatib. benefic. p. 2. c. 7. num. 11. Petr. Gregor. in inst. rei benef. cap. 11. num. 9. Distinguunt alij, quòd prima opinio intelligitur de præstimoniis, quæ in titulum perpetuum dantur, & habent annexum aliquod obsequium spirituale. Secundam verò procedere dicunt in præstimoniis in sola temporalitate consistentibus, aut quæ non dantur in titulum perpetuum. quæ distinctio sumitur ex Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 18. num. 10. Menoch. de arbitr. casu 201. num. 55. cum seqq. Hoied. de incomp. benef. p. 2. cap. 8. num. 11. cum sequent. Flamin. de resig. lib. 1. q. 2. nu. 123. cum seqq. & lib. 2. q. 1. num. 136. & 137. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 5. §. 2. nu. 11. Cùm tamen omnia præstimonia, præsertim in Hispania, communiter solis Clericis cōferantur, & dentur in titulum perpetuum beneficij, beneficia esse resoluūnt Salzed. d. cap. 18. num. 10. & cap. 62. num. 11. Nauar. de Orat. c. 21. n. 9. Fusc. de Visit. lib. 2. c. 20. num. 23. Ludou. Lopez, in Instruct. conscient. tom. 1. c. 105. Arag. 2. 2. q. 33. art. 12. Fului. Pacian. de Probat. lib. 2. c. 31. num. 1. Veg. p. 1. sum. c. 128. casu 13. vers. Sexo, Frat. Emman. in summ. tom. 1. cap. 140. num. 7. Petr. Ledesm. in sum. par. 2. tract. 9. cap. 4. concl. 6. diffic. 1. Iacob. de Graffis, decis. aurea. lib. 2. c. 9. n. 14. P. Azori. instit. Moral. part. 1. lib. 10. q. 4. Pat. Soar. tom. 5. de Censuris, disp. 33. sect. 1. num. 7. quos refert, & sequitur Nicol. Garci de Benefic. p. 1. c. 2. num. 117.

CAPVT X.

Regularia beneficia conferantur non nisi regularibus actu, aut qui esse debeant.

REgularia *a* beneficia, in α * titulum β Regularibus professis prouideri consueta, cùm per obitum, aut resignationem, vel aliàs illa in titulum obtinentis vacare contigerit, 1 γ Religiosis tantùm illius ordinis, δ vel iis, qui habitum omnino suscipere, & professionem emittere teneantur, & non aliis, ne vestem lino, lanaque contextam induant, conferantur.

a c. cum de beneficio de præb. in 6. & infr. Sess. vlt. c. 21. circa med. de regul. & mon. Deuter. 22. c. cum causam, de elect. & c. quidam, de Apo.

DECLARATIONES.

1 *Religiosis tantùm illius Ordinis.*] An præter Papam Ordinarij collatores possint Regularia beneficia in titulum Regularibus professis prouideri consueta, conferre etiam sæcularibus, qui illius habitum omnino suscipere, & professionem emittere teneantur, ex hoc c. Sacra Congregatio die 12. Decem. 1585. censuit, posse etiam Ordinarios collatores portiones Monachales, & Canonicales, & similia simplicia beneficia Regularibus prouideri consueta conferre non modò eius Ordinis professis, sed etiam sæcularibus, qui habitum suscipere, & professionem emittere omnino teneantur: Abbatias tamen, & beneficia administrationem habentia, non

 nisi

nisi professis, iuxta Canones per Ordinarios inferiores cōferri posse. Item censuit, prouisionibus beneficiorum, quas Ordinarij inferiores faciunt vt professis, non esse apponendum decretum (*ex nunc prout ex tunc, & postquam*) in solis prouisionibus Apostolicis apponi consuetum; sed prouisiones faciendas esse purè, & simpliciter ad formam Concilij in hoc capite, vt qui habitum omninò suscipere & professionem emittere teneantur.

Regulares sunt incapaces beneficij simplicis, etiamsi esset Canonicatus regularis, non autem beneficij curati, iuxta dispositionem *cap. Quod Dei timorem, de Stat. Monach.* licet non hodie, cum obstet Concilium Lateranense, ad concordata. Vide not. cap. 18. Sess. 24.

REMISSIONES.

α Vide Rebuff. resp. 113. & de Nomin. qu. 15. num. 25. Selu. de benef. part. 3. quæst. 11. num. 130. Nauarr. cons. 9. de præbend. Flamin. de Resignation. lib. 4. quæst. 5. num. 2. Fr. Emman. quæst. Regular. tom. 1. q. 34. art. 3. Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verbo, Beneficia, num. 5. pag. 35. P. Azor. instit. Moral. part. 2. lib. 6. c. 4. colum. 673. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 8. à princip. Nicol. Garci. de Benefic. part. 7. cap. 10. Aloys. Ricci. in collect. decis. part. 4. collect. 763. * Vide etiam infr. sess. 25. cap. 21. & text. in cap. cùm de beneficio, de præbend. in 6. & Hier. Cæuallos commun. contra commun. quæst. 281.

β *Regularibus professis.*] Beneficia Regularia non posse conferri nouitiis, sed expresse professis, resoluit Nicol. Garc. d. cap. 10. num. 4.

γ *Religiosis tantùm illius Ordinis.*] An in defectu Regularium possint beneficia Regularia Clericis sæcularibus conferri? Affirmant Gonzal. dict. Gloss. 8. n. 43. Garc. dict. c. 10. n. 16.

δ *Vel iis, qui habitum omnino suscipere, &c.*] Vide Gonzal. dict. Gloss. 8. n. 77. & 78. dicit sic sacram Cardinalium congregationem censuisse: An præter Papam Ordinarij collatores possint Regularia beneficia in titulum Regularibus professis prouideri consueta, conferre etiam sæcularibus, qui illius Ordinis habitum omnino suscipere, & professionem emittere teneantur? Sacra congregatio die 12. Decembr. 1585. censuit, posse etiam ordinarios collatores portiones Monachales, & Canonicales prouideri consuetas, conferre, ne dum eius ordinis professis, sed etiam sæcularibus, qui habitum suscipere, & professionem emittere omnino teneantur. Abbatias tamen & beneficia administrationem habentia non nisi professis iuxta Canones per ordinarios inferiores conferri posse.

CAPVT XI.

Nullus admittatur ad professionem, nisi vt in Ordine ad quem transfertur, sub obedientia maneat, & beneficiorum sæcularium, etiam curatorum incapax existat.

α Addit. ad c. 27. Concil. Agath.

QVia α verò Regulares, *a* 1 de vno ad alium Ordinem translati, * facilè à suo Superiore licentiam standi extra monasterium obtinere solent, ex quo vagandi, & apostatandi occasio tribuitur: nemo cuiuscumque ordinis Prælatus, vel Superior vigore cuiusuis facultatis aliquem ad habitum,

&

& professionem admittere possit, nisi vt in Ordine ipso, ad quem transfertur, sub sui superioris β obedientia in claustro 2 perpetuò † maneat: ac taliter translatus, etiam si Canonicorum Regularium fuerit, 3 γ ad beneficia sæcularia, etiam curata, omnino incapax existat.

DECLARATIONES.

1 *De vno ad alium ordinem translati.*] Omnes cuiuscumque Religionis legitimè translati ad Carthusianos, possunt in eadem Carthusiensi religione in claustro Priores, & extra claustrum Procuratores esse.

Contra Regulares vagantes, de vno in alium Ordinem translatos, agit Episcopus ex hoc decreto, vt ex Bulla Pij V. de translat.

2 *Perpetuo.*] Potest tamen superior dare licentiam translato, ad modicum tempus standi extra Monasteria causa prædicationis, vel audiendi confessiones.

3 *Beneficia sæcularia.*] Congregatio Concilij censuit, milites regulares militiæ Sancti Iacobi de Spatha, aliosque huiusmodi non emittentes omnia tria vota substantialia religionis, non esse incapaces beneficiorum sæcularium, siue simplicium, siue curatorum, nec etiam pensionum.

REMISSIONES.

α Vide P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 12. cap. 14. q. 12. vers. in Concilio.

* *De vno ad alium ordinem translati, &c.*] Sacra Cardinalium Congregatio censuit, quòd omnes cuiuscumque religionis legitimè translati ad Carthusianos, possunt in eadem Carthusiensi religione in claustro Priores, & extra claustrum procuratores esse, vt refert Prosper Farinac. in præsenti fol. mihi 161.

β *Obedientia.*] Vide Nauarr. in Comment. 4. de Regul. num. 11. & 12. & 38. cum seqq. Fr. Emman. q. Regul. tom. 3. q. 53. art. 4.

† *Perpetuo, &c.*] Eadem sacra Congregatio (referente Farinacio vbi proximè) censuit, posse superiorem dare licentiam translatis ad modicum tempus standi extra monasteria causa prædicationis, vel audiendi confessiones.

γ *Ad beneficia sæcularia etiam curata omnino incapax existat.*] Vide Nauarr. cons. 9. numer. 1. de præb. Rebuff. in praxi tit. de dispens. cum Regul. numer. 2. Prosper de Augustino in addit. ad Quarant. in summa Bullarij, verbo, Canonicus Regularis, pag. 129. vbi dicit, quòd hodie nulli Regulares, etiam si sint Canonici, habere possunt sine dispensatione Canonica beneficia curata, nec in perpetuùm, nec ad tempus, Veral. decis. 223. Ioann. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 763. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. libr. 30. tractat. 3. numer. 158. & ita in praxi obseruari testatur Gonzal. ad reg. 8. cancel. gl. 7. num. 53. vbi refert in hæc verba sacram Cardinalium Congregationem censuisse. S. D. N. Greg. XIII. noluit licere Canonicis Regularibus congreg. Lateran. etiam de licentia sui Generalis, absque permissu Summi Pontificis, assumere curam animarum, etiam ad tempus, multoque minus beneficium curatum ad tempus: quam decisionem adde ad cap. Quòd Dei timorem, de statu monach. Vide P. Azor. inst. Moral. l. 6. cap. 4. q. 22. & 23.

CAPVT XII.

Solus competenter ex suis dotans, aut de nouo capellam fundans, ius patronatus obtineat.

a Sess. 25. c.9.

NEmo, α* etiam cuiusuis a dignitatis ecclesiasticæ, vel sæcularis, quacumque ratione, nisi Ecclesiam, beneficium, aut 1 β capellam de nouo fundauerit †, & construxerit; seu iam erectam, quæ tamen sine sufficienti dote fuerit, de suis propriis, & patrimonialibus bonis competenter dotauerit *; b 2 ius patronatus impetrare, aut obtinere possit, aut debeat. In casu autem fundationis, aut dotationis, huiusmodi institutio Episcopo, & non alteri inferiori reseruetur.

b c. piæ mortis, cũ seqq. 16. q.7. & c.nobis, de iur. pat. & infr.sess. vlt.c.9. in princ.

DECLARATIONES.

1 *Aut capellam de nouo fundauerit.*] Si fundatio Capellæ stet sub his verbis testatoris: *quod Capellanus debeat celebrare diuina officia die noctuq́, sicut ceteri Capellani faciunt,* An Capellanus hic debeat esse presbyter? Cõgregatio censuit, his verbis positis in fundatione huius Capellæ, non inferri necessariò, vt Capellanus debeat esse presbyter.

An cap. hoc intelligendum sit de patronalibus beneficiis nouiter vel in futurum erigendis, an de iam creatis & institutis? Congregatio censuit ex his verbis, hoc c. intelligendum esse etiam de Iuribus patronatus, erectis ante Concilium legitimè: ideò eorum titulos ostendendos Ordinario, &, si apparuerit huiusmodi Iura patronatus rectè ac ritè concessa fuisse, nec ex illis esse, quæ reuocata sunt à Concilio session. 25. c.9. de ref. & data fuisse, ea lege expressa, vt præsentatio fieret Capitulo seu dignitatibus Cathedralis Ecclesiæ, saluum adhuc manere istud ius præsentationis, ex Decreto Concilij sess. 7. cap. 13. & sess. 25. cap. 9. Si vero de non simplicibus beneficiis agatur, Congregatio censuit seruandam esse formam præscriptam sess. 24. c.18.

Nec sunt sublatæ institutiones, quæ ex immemoriali consuetudine ante Concilium ad inferiorem spectabant, & dummodo ad inferiores ipsos institutio hæc aliàs legitimè spectet & pertineat, ita vt non descendat ab aliquo Iure patronatus quod decreto Concilij sublatum sit, prout disponitur Sess. 7. c. 13. Sess. 24. c. 8. & Sess. 25. c. 9.

2 *Ius patronatus impetrare, aut obtinere possit.*] Hoc caput debet intelligi de Iuribus patronatus in futurum acquirendis, & erigendis post Concilium; non autem de acquisitis, si in illis factis ante Concilium, præsentatio ex eorum institutione non Episcopo, sed alteri facienda erat, nihil enim in his innouatum est. Porro in exemptis Ecclesiis non potest reseruari Institutio alteri, quam Episcopo; nisi Rector illius loci fuerit Ordinarius, ordinariaque fungatur Iurisdictione. Neque Vicarius Episcopi Sede vacante potest instituere præsentatum à prætensis patronis.

REMISSIONES.

α Vide P. Azor. inst. Moral. p. 2. lib. 6. c. 19. q. 11. vers. Si quæras. * & infr. sess. 25. cap. 9. & quæ ibi diximus, & Cephal. in cons. 930. num. 14. & 31. vel 5.

β *Aut Capellam de nouo fundauerit, & construxerit.*] Vide Menoch. de

Præ-

Præsumpt.lib.3.q.90.n.9.† Seraphin.decis.518.Ricc.decis.140.n.3. de iure patron.

* *Competenter dotauerit,&c.*] Vide infr.sess.25. cap.9. & c.nobis. de iure patron.Paris.cons.36.& 47.Selua de benefic.1. p. q.5. num.229. Cæuallos quæst.282.

CAPVT XIII.

Præsentetur beneficiandus ipsi Ordinario, alias institutio sit nulla.

1 NOn liceat præterea *a* patrono cuiusuis priuilegij prætextu aliquem ad beneficia 2 sui iuris patronatus, 3 *a** nisi Episcopo loci ordinario, ad quem prouisio seu institutio ipsius beneficij, cessante priuilegio, iure pertineret, quoquo modo præsentare: aliàs præsentatio, ac institutio, forsan secutę, nullæ sint, & esse 4 intelligantur.

a Vide sess.25. c.9. illud, & c. relatum de iur. pat. Conc. Magunt. tempore Arnulphi c.4. Concil.Salegustrad. c.13.

DECLARATIONES.

1 *Non liceat.*] Intelligendum est hoc Decretum, quoad examen dumtaxat ab Ordinario faciendum de persona præsentati, secundum aliud Decretum eiusdem Concilij sess.7.cap.13. non autem intelligendum, vt censeatur ablata institutio, quam idem Concilium voluit saluam esse omnibus Episcopo inferioribus, ad quos pertinet, vt apparet Sess.25. c.9. vers.*quod si ad inferiores.*

2 *Sui iuris patronatus.*] Hoc decretum loquitur de acquisitis ante Concilium, nec per hoc cap. tollitur dispositio c.13.sess.7.& c. 9.sess.25.

3 *Nisi Episcopo loci ordinario.*] An probatio quæ facienda est ab Episcopo, (etiamsi institutio pertineat ad inferiores, iuxta formam c. 9. sess.25. c.13.sess.7.) debeat fieri etiam in beneficiis, quorum institutio pertinet ad Monachos? Congregatio censuit, etiam in istis beneficiis debere fieri.

An dicta approbatio requiratur tantum in beneficiis Iuris patronatus, an etiam in aliis beneficiis? Congregatio censuit, non requiri in beneficiis simplicibus, quorum collatio libera pertinet ad inferiores.

4 *Intelligantur.*] Non sunt sublatæ fundationes, veluti si fundator Capellæ reliquerit institutionem Capitulo.

An pro beneficiis tantum curatis, an etiam, pro aliis beneficiis quibuscumque fieri debeat examen per Episcopum? Congregatio censuit, in istis beneficiis, siue sint Iuris patronatus, siue liberæ collationis, examen faciendum esse ab Episcopis ordinariis secundùm dispositionem Concil. sess.24.cap. 18. Item censuit, requiri in quibusuis aliis beneficiis, ad quæ præsentatio, vel electio vel ordinatio facienda sit à quibuscumque aliis personis ecclesiasticis inferioribus Episcopo, pro vt statutum est à Concilio sessione 7.cap.13.& sessione 25.c.9.

Vbi ex consuetudinę institutio beneficiorum ad Archidiaconum spectat, velut in inferiori Germania, nihil eis per hoc Decretum derogatum est: etiam si hoc illi faciant in Ecclesiis, in quibus nihil statutum est in eorum fundatione: dummodo tamen hoc aliàs eis legitimè conueniat, ita vt hoc non dependeat ab aliquo Iure patronatus quod Decret.Conc. sublatum sit, & pro vt disponitur cap.13.sess.7.c.18. sess.14. & c.9. sess.25. de Reform.

An aliquo obtinente beneficium vigore præſentationis factæ ab obtinente legitimum ius præſentandi, & non ſequuta poſtea inſtitutione per tunc temporis Epiſcopum, nec demonſtratione contraria voluntatis eiuſdem, declaratum ſit per Ordinarium ſucceſſorem, præſentationem præteritam eſſe nullam, iuxta Concil. Trident. hic & ſeſſ. 25. cap. 9. & pro vt videtur diſponere *c. illud, & c. prælatum, ext. de iur. patr.* An verò declarandum ſit tam præſentatum, quàm præſentantem in excommunicationem incidere, pro vt diſponit *c. præterea, extr. de Iure patronat. & can. ſi quis deinceps, 16. quæſt. 7. cum aliquot ſeq.* Congregatio non derogat d. c. *præterea*, & aliis ſimilibus, ſed quæ in hac materia diſponit, voluit reddere iuri communi.

Dubitatum quoque fuit, quid iuris ſit illis, qui præſentati & inſtituti fuerunt, ſed non habent Bullas? Reſponſum eſt ab eadem Congregatione, ſufficere, ſi aliunde legitimè conſtat de dicta tali inſtitutione: niſi tamen inſtituti obligati fuiſſent expedire Bullas Apoſtolicas; tunc enim obſtaret illis Bulla Iulij edita aduerſus eos qui poſſeſſiones beneficiorum adipiſcuntur, non expeditis omnibus.

Quærebatur, An præſentationes quæ factæ fuerunt per Epiſcopum coram inferiori, ſcilicet Capitulo Collegiatæ eiuſdem Eccleſiæ, ex conſuetudine, ſiue ex priuilegio; deinde factæ coram Ordinario, ſint dicendæ continuatæ pro vt Concilium requirit c. 9. ſeſſ. 25. attento maximè, quod quædam promiſſio inter vtroſque interponitur, ſcilicet, reſignatio cauſa permutationis in Curia factæ, cum derogatione tamen dicti Iuris patronatus? Congregatio Concilij, (vt conſtat ex litteris Illuſtriſſimi & Reuerendiſſimi S. Sixti datis die 4. Februar. 1581.) cenſuit, ſi ante Concilium præſentationes factæ ſint, validas eſſe, ſiue ex priuilegio, ſiue ex conſuetudine; ſecus ſi poſt Concilium: quod quidem in hoc c. 13. ſuſtulit priuilegium, non autem fundationem.

Rurſus quærebatur, An mortuo Epiſcopo Vicarius generalis, Sede vacante, nullum ad hoc habens ſpeciale mandatum, potuerit inſtituere eius litteris? In vna Placentinenſium fuit reſcriptum, Congregationem Concilij declaraſſe Vicarium id minimè potuiſſe: quod nota, quia eſt contra ea quæ ſcripſit Pauinus in ſuo tractatu.

Fuit etiam dubitatum, quid iuris ſit illis, qui nullum certum habent beneficium, ſed ſolùm iure legati relictum fuit à quibuſdam vt certæ in hebdomada miſſæ celebrentur, & eorum heredes faciant electionem Sacerdotum qui huiuſmodi legato ſatisfaciant? Reſponſum fuit à Congregatione, ſatis eſſe, ſi prædicti heredes eligerent Sacerdotem aliquem ex approbatis ab Ordinario.

Præterea fuit dubitatum, præſuppoſito quod aliqui de prædictis inciderent in cenſuram, vt dict. cap. *præterea*, an celebrando facti ſint irregulares, indigeantque propterea Apoſtolica diſpenſatione? Reſpondit Congregatio, illud cap. *præterea, extr. de Iure patronatus*, non excommunicare ipſo iure, ſed dicere excommunicandos eſſe: quod etiam gloſſ. *ibi, verſ. communione priuetur*, annotauit: ideo ſi quis in ſpecie fuit ob cauſam ab Ordinario excommunicatus, & poſtea celebrauit, certum eſt, eum inciſiſſe in irregularitatem, ac ideo diſpenſatione egere. Eſt etiam animaduertendum ad eos qui Laicorum electioni conſenſerunt, quia hos ex eo ſolo creditur fuiſſe factos irregulares, gloſſ. *d. c. præterea.*

Vltimò dubitatum fuit, An tolerantia Epiſcoporum, qui pro tempore fuerũt, & ignorantia, præteritos excuſet, maximè cũ dicta beneficia ſint valdè

valdè tenuia? Responsum fuit à Sacra Congregatione, neutrum excusare. Conquerenti autem Episcopo Lucensi, suos Canonicos obtinere beneficia, nec expedire Bullas, visum est respondendum, vt priuet eos, qui ita obtinent, adhibitis Vicariis, qui inseruiant, vsque dum admonitus Sanctissimus prouidere possit.

Qui pacificè per triennium aliquod beneficium possedit, non tenetur ostendere titulum, vel docere de titulo. Ita Sacra Congregatio censuit Anno 1588.

Vide etiam de possessione triennali *Sessione 7.cap.8.in fin.*

REMISSIONES.

α *Nisi Episcopo,&c.*] Vide Rot.nouam dec.3.de iure patr.Roch. de iure patron.verbo Competens,num.64.cum sequentibus.* c.illud,& c.relatum,de iure patron.

CAPVT XIV.

Tractandum de Missa, Ordine, & reformatione.

DEclarat præterea sancta Synodus, in futura Sessione, quam ad 25.diem Ianuar.subsequentis anni 1552.habendam esse iam decreuit; vnà cum Sacrificio Missæ agendum, & tractandum etiam esse de Sacramento Ordinis, & prosequendam esse materiam reformationis.

SESSIO XV.

Quæ est quinta

SVB IVLIO III. PONT. MAX.

Celebrata die 25. Ianuar. 1552.

Decretum prorogationis Sessionis.

CVM ex eo, quod proximis Sessionibus decretum fuit, sancta hæc & vniuersalis Synodus per hos dies accuratissimè diligentissimeque tractauerit ea quæ ad sanctissimum Missæ sacrificium, & ad Sacramentum Ordinis spectant, vt hodierna Sessione, quemadmodum Spiritus sanctus suggessisset, decreta de his rebus, & quatuor prætereà articulos ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum pertinentes, in hanc tandem Sessionem dilatos publicaret, atque interim affuturos esse putauerit ad hoc sacrosanctum Concilium eos, qui Protestantes se vocant; quorum causa eorum publicationem articulorum distulerat; & vt liberè ac sine cunctatione vlla huc venirent, fidem eis publicam, siue saluum *a* conductum concesserat: tamen, cùm illi nondum venerint, & eorum nomine supplicatum huic sanctæ Synodo fuerit, vt publicatio, quæ

a Sess.13.

quæ hodierno die facienda fuerat, in ſequentem Seſſionem differatur, certa ſpe allata, affuturos eos eſſe omnino multò ante illam Seſſionem, ſaluo conductu amplioris formæ interim accepto: eadem ſancta Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, iiſdem Legato & Nuntiis præſidentibus, nihil magis optans, quàm ex præſtantiſsima natione Germanica omnes de religione diſſenſiones, & ſchiſmata tollere, ac eius quieti, paci, otioque conſulere; parata, ipſos, ſi venerint, & humaniter excipere, & benignè audire; confidensque eos non fidei Catholicæ pertinaciter oppugnandæ, ſed veritatis cognoſcendæ ſtudio eſſe venturos; &, vt Euangelicæ veritatis ſtudioſos decet, ſanctæ matris Eccleſiæ decretis ac diſciplinæ ad extremum eſſe acquieturos; ſequentem Seſsionem ad edenda & publicanda ea, quæ ſupra commemorata ſunt, in diem feſtum S. Ioſephi, qui erit die 19. menſis Martij, diſtulit; vt illi ſatis temporis & ſpatij habeant, non ſolùm ad veniendum, verumetiam ad ea, quæ voluerint, antequam is dies veniat, proponenda. Quibus vt omnem cunctandi diutius cauſam adimat; fidem publicam, ſiue ſaluum conductum, eius, qui recitabitur, tenoris & ſententiæ, libenter dat & concedit. Intereà verò de Matrimonij Sacram. agendum, & de eo, præter ſuperiorum decretorum publicationem, definiendum eſſe eadem Seſsione, ſtatuit & decernit, & proſequendam eſſe materiam reformationis.

SALVVS CONDVCTVS DATVS Proteſtantibus.

SAcroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legato & Nuntiis, inhærendo ſaluo conductui, in penultima Seſſione dato, & illum iuxta tenorem infraſcriptum ampliando: vniuerſis fidem facit, quòd omnibus & ſingulis Sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & aliis quibuſcumque viris cuiuſcumque ſtatus & conditionis aut qualitatis exiſtant, Germanicæ prouinciæ & nationis, ciuitatibus & aliis locis eiuſdem, & omnibus aliis Eccleſiaſticis, & ſæcularibus, præſertim Auguſtanæ confeſſionis perſonis, qui aut quæ vnà cum ipſis ad hoc generale Tridentinum Concilium venient, aut mittentur, ac profecturi ſunt, aut hucuſque venerunt, quocumque nomine cenſeantur, aut valeant nuncupari,

ri, tenore præsentium publicam fidem & plenissimam verissimamque securitatem, quam saluum conductum appellant, liberè ad hanc ciuitatem Tridentinam veniendi, ibidemque manendi, standi, morandi, proponendi, loquendi vnà cum ipsa Synodo, de quibuscumque negotiis tractandi, examinandi, discutiendi, & omnia, quæcumque ipsis libuerit, ac articulos quoslibet, tam scripto quàm verbo, liberè offerendi, propalandi, eosque Scripturis sacris, & Beat. Patrum verbis, sententiis & rationibus declarandi, astruendi, & persuadendi, &, si opus fuerit, etiam ad obiecta Concilij generalis respondendi, & cum iis, qui à Concilio delecti fuerint, disputandi Christianè, aut charitatiuè absque omni impedimento cōferendi, opprobriis, conuiciis, ac contumeliis penitus semotis; & signanter, quò causæ controuersæ secundùm sacram Scripturam & Apostolorum traditiones, probata Concilia, Catholicæ Ecclesiæ consensum, & sanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur; illo etiam addito, vt religionis prætextu, aut delictorum circa eam commissorum, aut committendorum, minimè puniantur, impertitur ac omnino concedit; sic etiam, vt propter illorum præsentiam, neque in itinere, aut quocumque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipsa ciuitate Tridentina à diuinis officiis quouis modo cessetur. Et vt his peractis vel non peractis quandocumque ipsis libuerit, aut maiorum suorum mandato & assensu ad propria reuerti optabunt, aut aliquis eorum optabit, mox absque vlla renitentia, & occasione, aut mora, saluis rebus eorum, & suorum pariter honore, & personis, vice versa, possint iuxta beneplacitum liberè & securè redire; de scientia tamen ab eadem Synodo deputandorum, vt tunc opportunè eorum securitati, absque dolo & fraude prouideatur. Vult etiam sancta Synodus, in hac publica fide saluoque conductu omnes quascumque clausulas includi ac contineri, ac pro inclusis haberi, quæ pro plena, efficaci, & sufficienti securitate, in eundo, stando, & redeundo, necessariæ & opportunæ fuerint. Illud etiam ad maiorem securitatem, & pacis ac conciliationis bonum exprimens, quòd si quispiam, aut illorum aliqui siue in itinere, Tridentum veniendo, siue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme, quod absit, egerint aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ & assecurationis beneficium, eis concessum, annullari aut cassari; vult & concedit, vt in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsis dumtaxat, & non ab aliis, condigna

animaduerſione, cum emenda ſufficienti, per partem ipſius Synodi meritò approbanda, & laudanda, mox puniantur; illorum aſſecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam vult, vt ſi quiſquam, vel aliqui ex ipſa Synodo, ſiue in itinere, aut manendo, aut redeundo aliquod enorme, quod abſit, egerint, aut commiſerint, quo poſſet huius fidei publicæ & aſſecurationis beneficium violari, aut quoquo modo tolli; in huiuſmodi facinore deprehenſi, ab ipſa Synodo dumtaxat, & non ab aliis cōdigna animaduerſione, & emenda ſufficienti, per partem Dominorum Germanorum Auguſtanæ confeſſionis, tunc hic præſentium merito laudanda, & approbāda, mox puniantur; præſenti aſſecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult prætereà ipſa Synodus, quòd liceat ipſis Ambaſciatoribus, omnibus, & ſingulis, toties quotieſcumque opportunum fuerit, ſeu neceſſarium, ad auram capiendam exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad eamdem, nec non nuntium, vel nuntios ſuos ad quæcumque loca pro ſuis neceſſariis negotiis ordinandis liberè mittere ſeu deſtinare, ac ipſos miſſos ſeu deſtinatos, ſeu miſſum & deſtinatum ſuſcipere toties, quoties eis videbitur expedire; ita quòd aliqui, vel aliquis per deputandos Concilij ſocientur, qui eorum ſecuritati prouideant, vel prouideat. Qui quidem ſaluus conductus, & ſecuritas ſtare ac durare debeat, à tempore, & per tempus, quo in ipſius Synodi, & ſuorum tuitionis curam ipſos ſuſcipi contigerit, & vſque ad Tridentum perduci, ac toto tempore manſionis eorum ibidem, & rurſum, poſt ſufficientem audientiam habitam, ſpatio viginti dierum præmiſſo, cùm ipſi petierint; aut Concilium, habita huiuſmodi audientia, ipſis receſſum indixerit, à Tridento vſque in quem quiſque elegerit ſibi locum tutum, Deo fauente, reſtituet, dolo & fraude prorſus excluſis. Quæ quidem omnia pro vniuerſis & ſingulis Chriſti fidelibus, pro omnibus Principibus tam Eccleſiaſticis quàm ſæcularibus quibuſcumque, atque omnibus aliis Eccleſiaſticis & ſæcularibus perſonis cuiuſcumque ſtatus & conditionis exiſtant, aut quocumque nomine cenſeantur, inuiolabiliter obſeruanda eſſe promittit, & bona fide ſpondet.

Inſuper, omni fraude & dolo excluſis, vera & bona fide promittit, ipſam Synodum nullam vel manifeſtè, vel occultè occaſionem quæſituram; aut aliqua auctoritate, potentia, iure, vel ſtatuto, priuilegio legum, vel Canonum, aut quorumcumque

cumque Conciliorum, præsertim *a* Constantiensis, & Senensis, quacumque forma verborum expressa, in aliquod huius fidei publicæ, & plenissimæ assecurationis, ac publicæ & liberæ audientiæ, ipsis per ipsam Synodum concessæ, præiudicium quouis modo vsuram, aut quemquam vti permissuram: quibus in hac parte pro hac vice derogat. Quòd si sancta Synodus, aut aliquis ex ea, vel suis, cuiuscumque conditionis, vel status, aut præeminentiæ existens, præscriptæ assecurationis & salui conductus formam & modum in quocumque puncto vel clausula violauerit; quod tamen auertere dignetur Omnipotens; & sufficiens emenda non fuerit mox subsecuta, & ipsorum arbitrio meritò approbanda & laudanda; habeant ipsam Synodum, & habere poterunt, incidisse in omnes pœnas, quas iure diuino & humano, aut consuetudine. huiusmodi saluorum conductuum violatores incurrere possunt, absque omni excusatione, aut quauis in hac parte contradictione.

a Conc. Constāt. Sess.19. in cap. quòd non obstantibus saluis conductibus.

SESSIO XVI.

Quæ est sexta, & vltima

SVB IVLIO III. PONT. MAX.

Celebrata die 28. Nouembris. 1552.

Decretum suspensionis Concilij.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea Reuerendissimis Dominis, Sebastiano Archiepiscopo Sipontino, & Aloysio Episcopo Veronensi, Apostolicis Nunciis, tam eorum proprio, quam Reuerendissimi & Illustrissimi domini Marcelli, tit. S. Marcelli sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, Crescētij, Legati, ob aduersam eius grauissimam valetudinem absentis, nomine, non dubitat Christianis omnibus patere, hoc Concilium œcumenicū Tridentinū primò à Paulo fel. rec. conuocatū & collectū fuisse; deinde à sanctissimo Domino nostro Iulio III. efflagitante Carolo V. Augustissimo Imperatore, ea præcipuè de causa fuisse restitutū, vt religionē in multis orbis partibus, & præsertim in Germania, in diuersas opiniones miserabiliter distractam, in statum pristinum reuocaret; abusus & mores Christianorum corruptissimos emendaret: cumque ad hoc agendum quamplu-

plurimi Patres, nulla laborum suorum periculorumq; habita ratione, è diuersis regionibus alacriter confluxissent; resque strenuè, magno fidelium concursu, feliciterque procederet, ac spes esset non leuis, illos Germanos, qui eas nouitates excitarant, in Concilium venturos sic animatos, vt veris Ecclesiæ rationibus vnanimiter acquiescerent; lux denique quædam rebus affulsisse videretur: caputque attollere inciperet profligata anteà & afflicta Respublica Christiana: ij repentè tumultus, ea bella hostis generis humani versutia exarserunt, vt Concilium velut hærere, ac suum cursum interrumpere satis incommodè cogeretur; spesque omnis vlterioris progressus hoc in tempore tolleretur: tantumque aberat, vt sancta Synodus Christianorum malis & incommodis mederetur, vt multorum mentes, præter sui animi sententiam, irritaret potius quàm placaret. Cùm igitur ipsa sancta Synodus, omnia & pręcipuè Germaniam armis ardere & discordiis videret, omnes ferè Episcopos Germanos, præsertim Principes Electores, suis consultum Ecclesiis, è Concilio abiisse; decreuit tantæ necessitati non reluctari, & ad meliora tempora reiicere; vt Patres, quod eis nunc agere non licet, suis ouibus prospectum ad suas Ecclesias regredi valerent; ne diutius vtrobique inutili otio conterantur. Atque ita, quoniam sic temporum conditio tulit, huius œcumenici Concilij Tridentini progressum per biennium suspendendum fore decernit, prout præsenti decreto suspendit: ea tamen lege, vt, si citiùs pacata res sit, ac tranquillitas pristina reuertatur, quod sperat Dei Optimi Maximi beneficio non longo fortè spatio futurum, ipsius Concilij progressus eodemmet tempore suam vim, firmitatem, vigoremque habere censeatur: sin autem, quod Deus auertat, peracto biennio prædicta legitima impedimenta non fuerint submota, cùm primum cessauerint, talis suspensio eo ipso sublata esse intelligatur, ac suus vigor & robur Concilio sit restitutum, & esse intelligatur, sine alia noua Concilij conuocatione, accedente ad hoc decretum consensu & auctoritate Sanctitatis suæ & sanctæ Sedis Apostolicæ.

Interea tamen eadem sancta Synodus exhortatur omnes Principes Christianos, & omnes Prælatos, vt obseruent, & respectiuè, quatenus ad eos spectat, obseruare faciant in suis regnis, dominiis, & Ecclesiis omnia, & singula, quæ per hoc sacrum œcumenicum Concilium fuerunt hactenus statuta & decreta.

BVLLA CELEBRATIONIS CONCILII Tridentini, sub Pio IV. Pont. Max.

PIVS Episcopus, seruus seruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Ad Ecclesiæ regimen, licèt tanto oneri impares, sola Dei dignatione vocati, statim circumferentes mentis oculos per omnes Reipublicæ Christianæ partes, cernentesque non sine magno horrore, quàm longè lateque pestis hæresum & schismatis peruasisset, & quanta Christiani populi mores correctione indigerent; in eam curam & cogitationem, pro suscepti muneris officio, incumbere cœpimus, quemadmodum ipsas hæreses extirpare, tantumque, & tã perniciosum schisma tollere, moresque adeò corruptos & deprauatos emendare possemus. Cùm autem intelligeremus, ad hæc sananda mala aptissimum esse remedium, quod sancta hæc Sedes adhibere consueuisset, *a* œcumenici generalisque Concilij, eius congregandi, & Deo iuuante, celebrandi consilium cepimus. Indictum illud quidem anteà fuit à fel. rec. Paulo III. & eius successore Iulio, prędecessoribus nostris; sed variis de causis sępiùs impeditum & interpellatum perfici non potuit: siquidem Paulus, *b* cùm id primò in vrbem Mantuam, deinde Vincentiam indixisset; quasdam ob causas, in litteris eius expressas, id primò suspendit, posteà Tridentum transtulit: deinde cùm quibusdam de causis ibi quoque eius celebrandi tempus dilatum fuisset, tandem suspensione sublata, in eadem ciuitate Tridentina inchoatum fuit; verùm Sessionibus aliquot habitis, & nonnullis decretis factis, ipsum se posteà Concilium, aliquibus de causis, accedente etiam Sedis Apostolicæ auctoritate, *c* Bononiam transtulit. Iulius autem, qui ei successit, in eamdem ciuitatem Tridentinam id reuocauit. quo quidem in tempore facta alia quædam decreta sunt *d*; sed cùm noui propinquis Germaniæ locis tumultus excitati fuissent; & bellum in Italia & Gallia grauissimum exarsisset; rursus Concilium suspensum & dilatum fuit, adnitente nimirum humani generis hoste, aliasque ex aliis difficultates & impedimenta obiiciente, vt tantum Ecclesiæ commodum, quod prorsus auferre non poterat, saltem quàm diutissimè retardaret. Quantoperè verò intereà auctæ fuerint, & multiplicatæ, ac propagatæ hæreses; quantoperè schisma creuerit, sine maximo animi dolore nec meminisse possumus, nec referre. Sed tandem pius

a Fol. 5. b.

b Supr. in 1. bulla.

c Sup. Sess. 8.

d Sess. 11. cum seq.

& misericors Dominus, qui numquam ita irascitur, vt misericordiæ obliuiscatur; Regibus & Principibus Christianis pacem & vnanimitatem donare dignatus est. Qua nos occasione oblata, maximam in spem venimus, ipsius misericordia freti, fore, vt his tantis quoque Ecclesiæ malis eadem Concilij via finis imponatur. Nos itaque ad schisma hæresesque tollendas, ad corrigendos & reformandos mores, ad pacem inter Christianos Principes conseruandam, celebrationem eius non esse duximus diutius differendam. Habita igitur cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, deliberatione matura, factis etiam consilij nostri certioribus carissimis in Christo filiis nostris, Ferdinando Romanorum Imperatore electo, & aliis Regibus atque Principibus; quos quidem, sicut de eorum summa pietate & sapientia nobis pollicebamur, paratissimos ad ipsius Concilij celebrationem adiuuandam inuenimus, ad Dei omnipotentis laudem, honorem & gloriam, atque vniuersalis Ecclesiæ vtilitatem, de eorumdem fratrum nostrorum consilio & assensu sacrum œcumenicum, & generale Concilium, ex auctoritate eiusdem Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum, qua nos quoque *a* in terris fungimur, freti & subnixi, in ciuitate Tridentina, ad sacratissimum diem Resurrectionis Dominicæ proximè futurum indicimus, & ibi celebrandum, sublata suspensione quacumque, statuimus atque decernimus. Quocirca venerabiles fratres nostros, omnibus ex locis, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, ceterosque, quibus in Concilio generali sedere, & sententiam dicere, iure communi, vel ex priuilegio, vel ex antiqua consuetudine licet; vehementer in Domino hortamur, & monemus, atque etiam districtè præcipiendo mandamus, in virtute sanctæ obedientiæ, in vi quoque iuramenti, quod præstiterunt, & sub pœnis, quas in eos, qui ad Concilia generalia conuenire neglexerint, *b* sacris sciunt esse canonibus constitutas, vt ad Concilium ibi celebrandum conueniant intra eam diem: nisi fortè impedimento fuerint legitimo præpediti: quod tamen impedimentum per legitimos procuratores Synodo probare debebunt. Monemus prætereà omnes, & singulos, quorum interest, interesséve poterit, vt in Concilio adesse ne negligant. Carissimos verò in Christo filios nostros, Romanorum Imperatorem electum, ceterosque Reges, & Principes, quos optandum sanè esset Concilio interesse posse, hortamur & io-

a Matt.16. cap. quanto, de transl.Episc.c.vn. de Eccl. benef. c. ad apost. §.pœn. de re iud. in 6.c.1.de hom. eodem lib. Pelagius 2. in 1. ep. circa princ.

b Conc. Carth. 3. c.43. infr. Sess.14. c.2. in fin. de refor.

rogamus, vt si ipsi Concilio interesse non potuerint, at Oratores suos, prudentes, graues, & pios viros vtique mittant, qui ipsorum nomine illi intersint, curentque diligenter pro sua pietate, vt ex eorum regnis atque dominiis Prælati sine recusatione, ac mora, tam necessario tempore, Deo & Ecclesiæ officium suum præstent: eosdem etiam curaturos esse minimè dubitantes, vt per ipsorum regna & dominia tutum ac liberum iter Prælatis, eorumq; familiaribus, comitibus, & aliis omnibus ad Concilium euntibus, & ab illo redeuntibus pateat; benigneq; ac comiter omnibus in locis recipiantur atque tractentur; sicut, quod ad nos attinet, ipsi quoque curabimus; qui nihil omnino prætermittere decreuimus, quod ad tam pium & salutare opus perficiendũ, à nobis, in hoc loco constitutis, præstari possit; nihil, vt Deus scit, quærentes aliud, nihil propositum habentes in hoc Concilio celebrando, nisi honorem ipsius Dei, dispersarum ouium reductionem, ac salutem, & perpetuam Christianæ Reipublicæ tranquillitatem ac quietem. Vt verò hæ litteræ, & quæ in eis continentur, ad omnium, quorum oportet, notitiam perueniant; nec quisquam ea excusatione vti possit, quòd illa ignorauerit, præsertim cum non ad omnes, quos de his litteris certiores fieri oporteret, tutus forsitan pateat aditus; volumus, & mandamus, vt in Basilica Vaticana principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi tunc, cùm in eis populus, vt Missarum solemnibus intersit, congregari solet, palàm, clara voce à Curiæ nostræ cursoribus, seu notariis aliquibus publicis recitentur: & postquam recitatæ fuerint, ad valuas earum Ecclesiarum, itemque Cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito Campi Floræ affigantur; ibique, quò legi, & omnibus innotescere possint, aliquamdiu relinquantur: cùm autem inde amouebuntur, earum exempla in eisdem locis affixa remaneant. Nos enim per recitationem hanc, publicationem, & affixionem omnes, & singulos, qui his litteris comprehenduntur, post duos menses à die publicationis & affixionis earum, volumus perinde astrictos & obligatos esse, ac si ipsismet illæ coram editæ, & lectæ fuissent. Transsumptis quoque earũ, quę manu publici alicuius Notarij scripta subscriptáve, & sigillo & subscriptione alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, munita fuerint, vt sine dubitatione vlla fides habeatur, mandamus atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam

nostræ indictionis, statuti, decreti, præcepti, admonitionis, & adhortationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli, Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Romæ, apud sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1563. Kalend. Decemb. Pontificatus nostri anno primo.

Antonius Florebellus.

Barengus.

SESSIO XVII.

Quæ est prima

SVB PIO IV. PONT. MAX.

Celebrata die 18. Ian. 1562.

Decretum de celebrando Concilio.

PLACETNE vobis, ad laudem & gloriam sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ad incrementum & exaltationem fidei & religionis Christianæ, sacrum œcumenicum & generale Concilium Tridentinum, in Spiritu sancto legitimè congregatum, ab hodierno die, qui est 18. mensis Ianuar. anni à Natiuitate Domini 1562. Cathedræ Romanæ S. Petri, Apostolorum Principis, consecrato, sublata quacumque suspensione, iuxta formam & tenorem litterarum sanctissimi Domini nostri Pij IV. Pont. Max. celebrari, *a* & in eo ea, debito seruato ordine, tractari, quæ proponentibus Legatis, ac Præsidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, sedandas de religione controuersias, coërcendas linguas dolosas, deprauatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiæ veram atque Christianam pacem conciliandam apta & idonea ipsi sanctæ Synodo videbuntur? *Responderunt*, PLACET.

a Infr. Sess. 24. 25. c. 21.

Indictio futuræ Sessionis.

PLACETNE vobis, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse Feria quinta, post secundam Dominicam Quadrages. quæ erit die 26. mensis Februarij? *Responderunt*, PLACET.

SES-

SESSIO XVIII.

Quæ est secunda

SVB PIO IV. PONT. MAX.

Celebrata die 26. Febr. 1562.

Decretum a de librorum delectu, & omnibus ad Concilium fide publica inuitandis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, non humanis quidem viribus confisa, sed Domini nostri Iesu Christi, qui os, *a* & sapientiam Ecclesiæ suæ daturum se promisit, ope & auxilio freta, illud præcipuè cogitat, vt Catholicæ fidei doctrinam, multorum inter se dissidentium opinionibus, pluribus locis inquinatam & obscuratam, in suam puritatem & splendorem aliquando restituat; & mores, qui à veteri instituto deflexerunt, ad meliorem vitæ rationem reuocet; corque *b* patrum ad filios, & cor filiorum ad patres conuertat. *c* Cùm itaque omnium primum animaduerterit, hoc tempore suspectorum ac perniciosorum librorum, quibus doctrina impura continetur, & longè lateque diffunditur, numerum nimis excreuisse, quod quidem in causa fuit, vt multæ censuræ in variis prouinciis, & præsertim in alma vrbe Roma pio quodam zelo editæ fuerint, neque tamen huic tam magno ac pernicioso morbo salutarem vllam profuisse medicinam; censuit, vt delecti ad hanc disquisitionem Patres de censuris librisque quid facto opus esset, diligenter considerarent, atque etiam ad eamdem sanctam Synodum suo tempore referrent; quò faciliùs ipsa possit varias & peregrinas doctrinas, tamquam *d* zizania, à Christianæ veritatis tritico separare, deque his commodiùs deliberare, & statuere quæ ad scrupulum ex complurium animis eximendum, & tollendas multarum querelarum causas, magis opportuna videbuntur. Hæc autem omnia ad notitiam quorumcumque deducta esse vult, prout etiam præsenti decreto deducit: vt, si quis ad se pertinere aliquo modo putauerit, quę vel de hoc librorum & censurarum negotio, vel de aliis, quæ in hoc generali Concilio tractanda prædixit; non dubitet à sancta Synodo se benignè auditum iri.

a Luc. 21.
b Luc. 1.
c Infr. Sess. vlt. circa fin.
d Matth. 13. c. ita nos, 25. q. 1.

Quoniam verò eadem sancta Synodus ex corde optat, Deumque enixè rogat, quæ ad pacem sunt Ecclesiæ, vt vniuersi

a Isai. 49. uersi communem matrem in terris agnoscentes, quæ quos a
b Rom. 15. peperit, obliuisci non potest, vnanimes, b vno ore, glorificemus Deum & Patrem Domini nostri Iesu Christi; per viscera misericordiæ eiusdem Dei & Domini nostri, omnes, qui nobiscum communionem non habent, ad concordiam & reconciliationem, & vt ad hanc sanctam Synodum veniant, in-
c Coloss. 3. uitat atque hortatur; vtque charitatem, c quod est vinculum perfectionis, amplectantur; pacemque Christi, exultantem in cordibus suis, præ se ferant, in quam vocati sũt in vno corpore. Hanc ergo non humanam, sed Spiritus sancti vocem audientes, ne obdurent d corda sua, sed in suo sensu non e am-
d Psal. 59. & Heb. 3. e Ephes. 4. f Rom. 15. bulantes, neque sibi f placentes, ad tam piam & salutarem matris suæ admonitionem excitentur & conuertantur, omnibus enim charitatis officiis sancta Synodus eos vt inuitat, ita complectetur.

Insuper eadem sancta Synodus decreuit, fidem publicam in Congregatione generali concedi posse, & eamdem vim habituram, eiusdemque roboris & momenti futuram, ac si in publica Sessione data & decreta fuisset.

REMISSIONES.

a Vide Concil. Colon. tit. de scholis, cap. 9. Petr. Cened. in Decret. Collect. 8. num. 3. in fine.

Indictio futuræ Sessionis.

Eadem sacrosancta Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, statuit, & decernit, proximam futuram Sessionem habendam & celebrandam esse Feria quinta post sacratissimum festum Ascensionis Domini, quæ erit die 14. Mensis Maij.

SALVVS CONDVCTVS CONCESSVS Germanicæ nationi.

In Congregatione generali, die 14. Martij, 1562.

SAcrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Sedis Apostolicæ Legatis, Vniuersis fidem facit, quòd omnibus, & singulis Sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus militaribus, popularibus, & aliis quibuscumque viris, cuiuscumque status, & conditionis, aut qualitatis existant, Germanicæ prouinciæ, & nationis, ciuitatibus, ac aliis locis eiusdem,

dem, & omnibus aliis Ecclesiasticis & sæcularibus, præsertim Augustanæ Confessionis personis, qui aut quæ vnà cum ipsis ad hoc generale Tridentinum Concilium venient, aut mittentur, ac profecturi sunt, aut hucusque venerunt, quocumque nomine censeantur aut valeant nuncupari, tenore præsentium publicam fidem, & plenissimam verissimamque securitatem, quam saluum conductum appellant, liberè ad hanc ciuitatem Tridentinam veniendi, ibidemque manendi, standi, morandi, proponendi, loquendi, vnà cum ipsa Synodo de quibuscumque negotiis tractandi, examinandi, discutiendi; & omnia quæcumque ipsis libuerit, ac articulos quoslibet, tam scripto, quàm verbo, liberè offerendi, propalandi, eosque Scripturis sacris, & beatorum Patrum verbis, sententiis & rationibus declarandi, astruendi: & persuadendi, &, si opus fuerit, etiam ad obiecta Concilij generalis respondendi, & cum iis, qui à Concilio delecti fuerint, disputandi, aut caritatiuè absque omni impedimento conferendi, opprobriis, conuiciis, ac contumeliis penitus semotis, & signanter, quòd causæ controuersæ secundùm sacram Scripturam, & Apostolorum traditiones, probata Concilia, Catholicæ Ecclesiæ consensum, & sanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur; illo etiam addito, vt religionis prætextu, aut delictorum circa eam commissorum, aut committendorum, minimè puniantur, impertitur, ac omnino concedit; sic etiam, vt propter illorum præsentiam neque in itinere, aut quocumque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipsa ciuitate Tridentina à diuinis officiis quouis modo cessetur. Et vt his peractis, vel non peractis, quandocumque ipsis libuerit; aut maiorum suorum mandato, & assensu ad propria reuerti optabunt; aut aliquis eorum optabit, mox absque vlla renitentia, & occasione, aut mora, saluis rebus eorum, & suorum pariter honore, & personis, vice versa, possint iuxta beneplacitum liberè & securè redire; de scientia tamen ab eadem Synodo deputandorum, vt tunc opportunè eorum securitati, absque dolo & fraude prouideatur. Vult etiam sancta Synodus, in hac publica fide, saluoque conductu, omnes quascumque clausulas includi, ac contineri, ac pro inclusis haberi, quæ pro plena, efficaci, & sufficienti securitate, in eundo, stando, & redeundo, necessariæ & opportunæ fuerint. Illud etiam, ad maiorem securitatem, & pacis ac conciliationis bonum exprimens, quod si quis-

quiſpiam, aut illorum aliqui ſiue in itinere, Tridentum veniendo, ſiue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme, quod abſit, egerint, aut commiſerint, quo poſſet huius fidei publicæ, & aſſecurationis beneficium, eis conceſſum, annullari, aut caſſari; vult, & concedit, vt in huiuſmodi facinore deprehenſi, ab ipſis dumtaxat, & non ab aliis condigna animaduerſione cum emenda ſufficienti, per partem ipſius Synodi meritò approbanda & laudanda, mox puniantur: illorum aſſecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam vult, vt, ſi quiſquam, vel aliquis ex ipſa Synodo, ſiue in itinere, aut manendo, aut redeundo, aliquod enorme, quod abſit, egerint aut commiſerint, quo poſſet huius fidei publicæ, & aſſecurationis beneficium violari, aut quoquo modo tolli; in huiuſmodi facinore deprehenſi, ab ipſa Synodo dumtaxat, & non ab aliis, condigna animaduerſione, & emenda ſufficienti, per partem Dominorum Germanorum Auguſtanæ Confeſſionis, tunc hic præſentium, merito laudanda & approbanda, mox puniantur, præſenti aſſecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult prætereà ipſa Synodus, quod liceat ipſis Ambaſciatoribus omnibus & ſingulis, toties, quotieſcumque opportunum fuerit ſeu neceſſarium, ad auram capiendam, exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad eamdem, necnon nuntium, vel nuntios ſuos ad quæcumque loca pro ſuis neceſſariis negotiis ordinandis libere mittere ſeu deſtinare, ac ipſos miſſos ſeu deſtinatos, ſeu miſſum & deſtinatum ſuſcipere toties, quoties eis videbitur expedire: ita quòd aliqui, vel aliquis per deputandos Concilij ſocientur, qui eorum ſecuritati prouideant, vel prouideat. Qui quidem ſaluus conductus & ſecuritas ſtare ac durare debeat à tempore, & per tempus, quo in ipſius Synodi, & ſuorum tuitionis curam ipſos ſuſcipi contigerit, & vſque ad Tridentum perduci, ac toto tempore manſionis eorum ibidem; & rurſum poſt ſufficientem audientiam habitam, ſpatio viginti dierum præmiſſo, cùm ipſi petierint; aut Concilium habita huiuſmodi audientia, ipſis receſſum indixerit, à Tridento vſque in quem quiſque elegerit ſibi locum tutum, Deo fauente, reſtituet, dolo & fraude prorſus excluſis. Quæ quidem omnia pro vniuerſis & ſingulis Chriſti fidelibus, pro omnibus Principibus, tam Eccleſiaſticis quàm ſæcularibus, quibuſcumque, atque omnibus aliis Eccleſiaſticis ac ſæcularibus perſonis, cuiuſcumque ſtatus & conditionis

exiſtant,

existant, aut quocumque nomine censeantur, inuiolabiliter obseruanda esse promittit, & bona fide spondet. Insuper omni fraude & dolo exclusis, vera & bona fide promittit, ipsam Synodum nullam vel manifestè vel occultè occasionem quęsituram, aut aliqua auctoritate, potentia, iure, vel statuto, priuilegio legum, vel Canonum, aut quorumcumque Conciliorum, præsertim Constantiensis, & Senensis, quacumque forma verborum expressa, in aliquod huius fidei publicæ, & plenissimæ assecurationis, ac publicæ & liberæ audientiæ, ipsis per ipsam Synodum concessæ, præiudicium, quouis modo vsuram, aut quemquam vti permissuram: quibus in hac parte pro hac vice derogat. Quòd si sancta Synodus, aut aliquis ex ea, vel suis, cuiuscumque conditionis, vel status, aut præeminentiæ existens, præscriptæ assecurationis & salui conductus formam & modum in quocumque puncto vel clausula violauerit; quod tamen auertere dignetur Omnipotens; & sufficiens emenda non fuerit mox subsecuta, & ipsorum arbitrio meritò approbanda, & laudanda: habeant ipsam Synodum, & habere poterunt, incidisse in omnes pœnas, quas iure diuino & humano, aut consuetudine, huiusmodi saluorum conductuum violatores incurrere possunt, absque omni excusatione, aut quauis in hac parte contradictione.

Conc. Constantiens. Sess. 19. in cap. quod non obstantibus saluis cōductibus.

Extensio ad alias nationes.

Eadem sacrosancta Synodus in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis de latere Legatis, omnibus, & singulis aliis, qui nobiscum in iis, quę sunt fidei, communionem non habent, ex quibuscumque regnis, nationibus, prouinciis, ciuitatibus, ac locis, in quibus publicè, & impunè prædicatur, vel docetur, siue creditur contrarium eius, quod sancta Romana sentit Ecclesia, dat fidem publicam siue saluum conductum sub eadem forma, & eisdem verbis, quibus datur Germanis.

SESSIO XIX.

Quæ est tertia

SVB PIO IV. PONT. MAX.

Celebrata die 14. Maij, 1562.

Decretum prorogationis Sessionis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsiden-

tibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, decreta ea, quæ hodie in præſenti Seſſione ſtatuenda ac ſancienda erant, iuſtis nonnullis ac honeſtis cauſis, in Feriam quintam, poſt proximam ſolemnitatem Corporis Chriſti, quæ erit pridie Nonas Iunij, proroganda eſſe cenſuit, ac prorogat; dictaque die Seſſionem habendam eſſe ac celebrandam, omnibus indicit. Interea rogandus eſt Deus, & pater Domini noſtri Ieſu Chriſti, auctor pacis, vt ſanctificet corda omnium; quo adiuuante, ſancta Synodus & nunc, & ſemper meditari, atque peragere valeat, quæ ad eius laudem & gloriam pertineant.

SESSIO XX.

Quæ eſt quarta

SVB PIO IV. PONTIF. MAX.
Celebrata die 4. Iun. 1562.

Decretum prorogationis Seſſionis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicę Sedis Legatis, propter varias difficultates, ex diuerſis cauſis exortas, atque etiam vt cõgruentiùs, maiorique cum deliberatione omnia procedant; nempe vt dogmata cum iis quæ ad reformationem ſpectant ſimul tractentur & ſanciantur; ea quæ ſtatuenda videbuntur tam de reformatione, quàm de dogmatibus, in proxima Seſſione, quam omnibus indicit in diem ſextam decimam ſubſequentis menſis Iulij, definienda eſſe decreuit. Hoc tamen adiecto, quòd dictum terminum ipſa ſancta Synodus pro eius arbitrio & voluntate, ſicuti rebus Concilij putauerit expedire, etiam in generali Congregatione reſtringere & prorogare liberè poſſit & valeat.

SESSIO XXI.

Quæ eſt quinta

SVB PIO IV. PONTIF. MAX.
Celebrata die 16. Iul. 1562.

Doctrina de Communione ſub vtraque ſpecie, & paruulorum.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, prę ſidentibus

tibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, cùm de tremẽdo & sanctissimo Eucharistiæ Sacramento varia diuersis in locis errorum monstra nequissimi dęmonis artibus circũferantur, ob quæ in nonnullis prouinciis multi à Catholicæ Ecclesiæ fide atque obedientia videantur discessisse; censuit, ea quæ ad communionem sub vtraque specie, & paruulorum pertinent, hoc loco exponenda esse. Quapropter cunctis Christi fidelibus interdicit, ne posthac de iis aliter vel credere, vel docere, vel prædicare audeant, quàm ex his decretis explicatum atque definitum.

CAPVT I.

Laicos, & Clericos non conficientes, non adstringi iure diuino ad Communionem sub vtraque specie.

a ITaque sancta ipsa Synodus, à Spiritu sancto, qui Spiritus est *a* sapientiæ & intellectus, Spiritus consilij & pietatis, edocta, atque ipsius Ecclesiæ *b* iudicium & consuetudinẽ secuta, declarat ac docet, nullo diuino præcepto laicos, & Clericos, non conficientes, obligari ad Eucharistiæ Sacramentum sub vtraque specie sumendum; neque vllo pacto, salua fide, dubitari posse, quin illis alterius speciei Communio ad salutem sufficiat. Nam *c* etsi Christus Dominus in vltima Cœna venerabile hoc Sacramentum in panis & vini speciebus instituit & Apostolis tradidit: non tamen illa institutio & traditio eò tendunt, vt omnes Christi fideles statuto Domini ad vtramque speciem accipiendam adstringantur. Sed neque ex sermone illo, apud Ioannem sexto, rectè colligitur, vtriusque speciei Communionem à Domino præceptam esse: vtcumque iuxta varias sanctorum Patrum & Doctorum interpretationes intelligatur. Namque qui dixit, *d* Nisi manducaueritis carnem Filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis: dixit quoque: *e* Si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in æternum. Et qui dixit, *f* Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam: dixit etiam: *g* Panis, quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita. Et denique qui dixit: *h* Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo: dixit nihilominus: *i* Qui manducat hunc panem, viuet in æternum.

a Isaiæ 11.
b Concil. Constantiens. Sess. 13. infrà Can. 2.
c Matt. 26. Marc. 14. Lucæ 22. 1. Cor. 11.
d Ioan. 6.
e Ibidem.
f Ibidem.
g Ibidem.
h Ibidem.
i Ibidem.

REMISSIONES.

a Vide P. Henriq. in sum. li. 8. de Eucharistia, c. 44. à princ. Card. Bellarm. lib.

lib.4.de Euchar.c.24.Valent.de Sacram.disp.6.q.6.punct.5.Petr.Ledesm. in sum.p.1.tract.de Euchar.c.16. concl. 2. P.Ægid. de Sacram. & censur. tom.1. quæst.80. num.111. cum seqq. & q. 73. num.36. P.Valer. Regin.in praxi fori pœn.lib.29.nu.58.in fin.& 59.vbi etiam de Can.4. huiusmodi, Sess.21.

CAPVT II.

Ecclesiæ potestas circa dispensationem Sacramenti Eucharistiæ.

α PRæterea declarat, hanc potestatem perpetuò in Ecclesia fuisse, vt in Sacramentorum dispensatione, salua illorum substantia, ea statueret vel mutaret, quę suscipientium vtilitati, seu ipsorum Sacramentorum venerationi, pro rerum, temporum & locorum varietate, magis expedire iudicaret. Id autem Apostolus non obscurè visus est innuisse, *a* cùm ait: Sic nos existimet homo, vt ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei, atque ipsum quidem hac potestate vsum esse, satis constat, cùm in multis aliis, tum in hoc ipso Sacramento, cùm, ordinatis nonnullis circa eius vsum, *b* Cetera, inquit, cùm venero, disponam. Quare agnoscens sancta mater Ecclesia hanc suam in administratione Sacramentorum auctoritatem, licèt ab initio Christianæ religionis non infrequens vtriusque speciei vsus fuisset; tamen progressu temporis latissimè iam mutata illa consuetudine, grauibus & iustis causis adducta, hanc consuetudinem sub altera specie communicandi *c* approbauit, & pro lege habendam decreuit, quam reprobare, aut sine ipsius Ecclesiæ auctoritate pro libito mutare non licet.

a 1.Cor.4. 1.Cor.6.
b 1.Cor. 11
c Conc. Const. Sess.1.

REMISSIONES.

α Vide P.Henriq.in sum.lib.8.de Eucharistia,cap.44.§.3. Pat.Sanch.de Matrim.lib.3.disp.22.n.27.P.Ægid.de Sacram.& censur.tom.1.quæst.80. num.121.P.Vasq.in 3.p.D.Thomæ,tom.3.disp.223.n.22.

CAPVT III.

Totum & integrum Christum, ac verum Sacramentum sub qualibet specie sumi.

α INsuper declarat, quãuis Redemptor noster, vt anteà dictum est, *d* in suprema illa Cœna hoc Sacramentũ in duabus speciebus instituerit, & Apostolis tradiderit, tamen fatendum esse, etiam sub altera tantùm specie totum *e* atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi; ac proptereà, quod ad fructum attinet, nulla gratia, necessaria ad salutem, eos defraudari, qui vnam speciem solam accipiunt.

d Matth. 16. Marc. 14. supr. c.1. 1.Cor. 11.
e cap. qui manducant, c. quem inuitat, cap. singuli, de cons. dist. 2. sup. Sess.13. c.3.Can.3. de Sacr. Euchar.

R E-

REMISSIONES.

α Vide Balduin. Iunium super opera controuerf. Bellarm. p.2. lib.3. c.8. à principio, Patr. Valer. Regin. in praxi fori pœnitent. lib.29. nu.37. & 38. Pat. Ægid. de Sacram. q.76. art.3. num.32. & 33. Petr. Ledesm. in summa. p.1. tit. de Euchariſt. cap.7. conc.1. & 4.

CAPVT IV.

Paruulos non obligari ad Communionem Sacramentalem.

Denique α β eadem ſancta Synodus docet *a* paruulos γ vſu rationis carentes, nulla obligari neceſſitate ad ſacramentalem Euchariſtiæ Communionem: ſiquidem per *b* Baptiſmi lauacrum regenerati & Chriſto incorporati, adeptam iam filiorum Dei gratiam in illa ætate amittere non poſſunt. δ Neque tamen ideò damnanda eſt antiquitas, ſi eum morem in quibuſdam locis aliquando ſeruauit. Vt enim ſanctiſſimi illi Patres ſui facti probabilem cauſam pro illius temporis ratione habuerunt; ita certè eos nulla ſalutis neceſſitate id feciſſe, ſine controuerſia credendum eſt.

a Infr. Can.4.
b Tit.3.

REMISSIONES.

α Vide Pat. Henriq. in ſum. lib. 8. de Euchar. cap. 43. à princ. Vaſquez in D. Thom. tom.3. diſp.212. n.17. & diſp.214. num.35. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib.39. q.4. num.83. Pat. Ægid. de Coninck de Sacram. & cenſuris, tom.1. q.80. art.9. à num.72. cum ſeq. Petr. Ledeſm. in ſum. p.1. tract. de Euchar. c.13. concl.7.

β Infantes, ſi daretur eis communio, recepturos gratiam, reſoluunt Victor. verbo Euchariſtia, n.84. in fine, Pat. Soar. tom.3. diſp.62. ſect.4. P. Ægid. d. q.80. a.9. num.77. Petr. Ledeſm. d. c.13. concl.8.

γ *Vſu rationis carentes.*] De amentibus perpetuis idem quod de infantibus ſentiendum eſſe docet Pat. Valer. Reginald. d. lib.29. nu.78. vbi 79. An debeat adminiſtrari Euchariſtia in articulo mortis amentiam patientibus tunc temporis, de quo etiam Pat. Henriq. in ſumm. lib.8. c.42. §.3. in fine, P. Soar. tom.3. diſp.69. ſect.1. dubit.3.

δ *Neque ideo tamen damnanda eſt antiquitas, &c.*] Vide Ægid. d. art.9. num.75.

DE COMMVNIONE SVB VTRAQVE ſpecie, & paruulorum.

CANON I.

α Si quis dixerit, *c* ex Dei præcepto, vel neceſſitate ſalutis, omnes & ſingulos Chriſti fideles vtramque ſpeciem ſanctiſſimi Euchariſtiæ Sacramenti ſumere debere; anathema ſit.

c Conc. Conſt. Seſſ.13.

CANON II.

a Sup. c. 1. & Concil. Const. de comm. loco.

β Si quis dixerit, sanctam Ecclesiam *a* Catholicam non iustis causis & rationibus adductam fuisse, vt laicos, atque etiam Clericos non conficientes, sub panis tantummodo specie communicaret, aut in eo errasse; anathema sit.

CANON III.

b Sup. c. 3. & Sess. 13. cap. 3. & Can. 3. Concil. Const. Sess. 13.

γ Si quis negauerit, totum *b* & integrum Christum omnium gratiarum fontem & auctorem, sub vna panis specie sumi, quia, vt quidam falsò asserunt, non secundùm ipsius Christi constitutionem sub vtraque specie sumatur; anathema sit.

CANON IV.

c Suprà in pr. in c. 4.

δ Si quis dixerit, *c* paruulis, ε antequam ad annos discretionis peruenerint, necessariam esse Eucharistiæ communionem; anathema sit.

d Sess. 22. in decret.

e infr. Sess. 22. in fin.

Duos verò articulos, *d* aliàs propositos, nondum tamen excussos, videlicet, An rationes, quibus sancta Catholica Ecclesia adducta fuit, vt communicaret laicos, atque etiam non celebrantes sacerdotes, sub vna tantùm panis specie, ita sint retinendæ, vt nulla ratione Calicis vsus cuiquam sit permittendus: &, An, si honestis & Christianæ charitati consentaneis rationibus concedendus alicui vel nationi vel regno Calicis vsus videatur, sub aliquibus conditionibus concedendus sit; & quænam sint illæ. Eadem sancta Synodus, *e* in aliud tempus, oblata sibi quamprimùm occasione, examinandos, atque definiendos reseruat.

REMISSIONES.

α CANON I. Vide Card. Bellarm. lib. 4. de Eucharist. cap. 20. cum seqq. P. Henriq. in sum. lib. 8. de Eucharist. c. 24. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 29. nu. 58. in fine, optime P. Ægid. de Conink de Sacram. tom. 1. q. 80. n. 111. cum seq.

β CANON II. Vide P. Ægid. de Sacram. tom. 1. q. 80. num. 121. vbi percurrit iustissimas rationes, quas habet Ecclesia præcipiendi laicis communionem sub vna sola specie.

γ CANON III. Vide Bald. Iunium super opera controuers. Bellarm. p. 2. lib. 3. cap. 8. à princip. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. q. 76. art. 3. n. 32.

δ CANON IV. Vide Doctores suprà citatos in cap. 4.

ε *Antequam ad annos discretionis peruenerint.*] In qua ætatis parte incipiant pueri habere discretionem sufficientem ad obligationem præcepti communicandi? Relinqui debere arbitrio parentum, & Confessarij, resoluunt P. Soar. tom. 3. disp. 70. sect. 1. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 29. num. 83. P. Ægid. tom. 1. de Sacram. q. 80. a. 11. dub. 4. n. 102.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

EAdem sacrosancta œcumenica, & generalis Tridẽtina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ad Dei omnipotentis laudem, & sanctæ Ecclesiæ ornamentum, ea quæ sequuntur, de reformationis negotio in præsenti statuenda esse censuit.

CAPVT I.

Episcopi gratis debent ordinare, tonsurare, dimissorias & testimoniales dare, eorumq́ ministri pro istiusmodi litteras sigillare: nec sponte oblatum recipiendum est. Vbi est consuetudo aliquid accipiendi pro litteris, nihil capiatur à Notariis pro officio vltra decimam vnius aurei partem, modo aliunde iis non suppetat salarium, &c.

α *QVoniam a ab Ecclesiastico ordine omnis auaritiæ suspicio abesse debet; 1 nihil pro collatione quorumcumque Ordinum, etiam clericalis tonsuræ, nec pro litteris dimissoriis, aut testimonialibus, nec pro sigillo, nec alia quacumque de causa, β etiam sponte oblatum*, Episcopi, & alij Ordinum collatores, γ aut eorum ministri quouis prætextu accipiant. δ ε Notarij verò in iis tantùm locis, in quibus non viget laudabilis consuetudo nihil accipiendi, pro singulis litteris dimissoriis, aut testimonialibus, decimam tantùm ζ vnius aurei partem accipere possint; dummodo eis nullum salarium sit constitutum pro officio exercendo: nec Episcopo ex Notarij commodis aliquod emolumentum ex eisdem Ordinum collationibus directè, vel indirectè prouenire possit, tunc enim gratis operam suam eos præstare omnino teneri decernit: contrarias taxas, ac statuta, & consuetudines, etiam immemorabiles, quorumcumque locorum, quæ potius abusus, & corruptelæ, simoniacæ prauitati fauentes, nuncupari possunt, penitus cassando, & interdicendo: & qui secus fecerint, tam η dantes, quàm accipientes, vltra diuinam vltionem, b pœnas à iure inflictas ipso facto incurrant.

a Vide 2. Later. c. 63. Conc. Chalc. actione 15. cap. 2. Concil. Braccaren. 2. c. 3. Concil. Aurel. 2. c. 3. Concil. Tolet. 8. Can. 3. c. sicut Epis. 1. q. 1.

b 2. Braccaren. c. 3.

DECLARATIONES.

1 *Nihil pro collatione.*] Consuetudo percipiendi ab Ordinatis ad primam tonsuram forcipes, pectines, & mappas, præter faculas, pariterque à presbyteris, intelligitur perinde ac corruptela, reuocata, nullamque eo nomine oblationem initiatus, Pontificali Romano permittente, consueuit offerre.

Pro collatione & institutione Ecclesiarum curatarum, vel pro deputatione Vicariorum in illis, Cancellarius potest in singulas accipere mercedem suo labori conuenientem: quæ tamen scriptura, sigillo & ceteris omnibus computatis, vnum aureum non excedat, & dummodo ipsi Cancellario salarium nullum pro officio suo exercendo præstitum sit, & dummodo ex pecunia, quam accipit, nihil prorsus emolumenti Collatores, aut institutores vllo modo directè, vel indirectè percipiant.

Item declarauit S. D. N. Gregorius XIII. hoc decretum vendicare etiam sibi locum in collatione beneficiorum, præsertim curatorum, neque pro sigillo aliquid accipi posse, non obstante quacumque etiam immemorabili consuetudine. Itaque dicendum est, quod Ordinarius in collatione beneficiorum pro sigillo nihil potest accipere, etiam si ab immemorabili tempore fuerit obseruatum, vt certum quid recipiat: licet contrarium senserit Gloss. mag. *in c. cum olim, de maior. & obed.* Et ita censuit Congregatio *in vna Rauennatensi.* Insuper Officiales Ordinarij, ac Ordinarius ipse pro dispensationibus ad eum remissis nihil possunt accipere, non obstante contraria consuetudine etiam immemorabili.

24. Ianu. 1594. Congregatio Concilij censuit, non posse Cancellarios pro expeditione litterarum collationis, vel institutionis, quorumcumque beneficiorum, vel pro deputatione Vicariorum in illis, accipere, nisi mercedem suo labori conuenientem, quæ tamen scriptura, sigillo, & ceteris computatis vnum aureum non excedat, dummodo tamen ipsis Cancellariis salarium vllum pro officio exercendo constitutum non sit, & ex pecunia, quam acceperunt, nihil prorsus emolumenti collatores, aliquo modo directè vel indirectè percipiant.

Item Episcopo Massariensi idem Gregorius declarauit non posse exigere annatam pro confirmatione vel benedictione Abbatissæ, vel pro collatione alicuius beneficij de menseEpiscopali, vel dimidiam annatam, si beneficium esset Iurispatronatus.

REMISSIONES.

α Vide Nauar. in Man. c. 22. n. 18. Matthæ. Soar. in practica, & ordine visitandi, c. 18. n. 6. Nau. Cons. 1. de Censibus, Patr. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 23. c. 14. n. 197. in fine.

β *Etiam sponte oblatum.*] Vide P. Soar. de Relig. lib. 4. de Simonia, c. 49. n. 2.* Paz in sua praxi annotatione 5. ex nu. 51. cum plurib. seqq. Salzedo ad Bern. Diaz in prax. can. c. 27. lit. A. & c. 91. lit. D.

γ *Aut eorum ministri.*] Vide P. Valer. Regin. d. lib. 23. n. 200. Et de Collatoribus vide P. Soar. lib. 4. de Simonia, c. 53. n. 14.

δ *Notarij verò, &c.*] Vide P. Soar. de c. 53. n. 6. cum sequentib. P. Leonard. Lessi. de iustit. li. 2. c. 35. dub. 10. Zerol. in praxi Epis. p. 1. verbo Dimissoriæ, vers. ad septimum, p. 112. Cened. ad Decretal. Collect. 177. nu. 1. vbi etiam dubius resoluit, quòd post confecta instrumenta, & tradita partibus, possunt Notarij, quod ab Ordinatis sponte offertur recipere, de quo Matiens. in Dialogo relat. pag. 3. c. 25. nu. 5. Perez l. 1. Gloss. 1. post med. tit. 9. lib. 2. Ordin.

ε Vtrum Notarius posit aliquid accipere quando nullum habet stipendium sibi constitutum ab Episcopo? Affirmant Angel. verbo Simonia, 3. n. 22. P. Valer. Regin. d. lib. 23. n. 200. vers. Quæritur.

ζ *Decimam tantùm vnius aurei partem.*] Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. ver-

verbo Dimissoriæ, vers. ad septimum, ibi quartò, P.Valer. Regin.d.lib. 23.num.200.

η *Tam dantes, quàm accipientes.*] Vide Patr.Soar.d.cap.49.num.5.

CAPVT II.

Nullus, quantumuis idoneus, sæcularis Clericus maioribus ordinetur, nisi prius habeat beneficium sufficiens ad vitam; quod resignare non possit, nisi, &c. Vel patrimonium aut pensionem similiter verè sufficiens, &c.

α * CVm non deceat eos, qui diuino ministerio ascripti sunt, cum Ordinis dedecore *a* mendicare, aut sordidum aliquem quæstum exercere; compertumque sit, complures plerisque in locis β ad sacros Ordines nullo ferè delectu admitti; qui variis artibus, ac fallaciis confingunt, se beneficium ecclesiastiacum, aut etiam idoneas facultates obtinere: statuit sancta Synodus, 1 γ ne quis deinceps Clericus sæcularis, quamuis aliàs sit idoneus moribus, scientia, & ætate, ad sacros Ordines promoueatur, 2 δ nisi prius legitimè constet, eum 3 beneficium ecclesiasticum †, quod sibi ad victum honestè sufficiat, pacificè 4 possidere. * 5 ε ζ † Id verò beneficium resignare 6 non possit, nisi facta mentione, quod ad illius beneficij titulum sit promotus: 7 neque ea resignatio admittatur, nisi constito, quod aliunde viuere commodè possit: 8 & aliter facta resignatio nulla sit * 9 η ϑ &c. Patrimonium † verò, vel pensionem * obtinentes ordinari posthac non possint, nisi illi, quos Episcopus iudicauerit assumendos pro 10 necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum; eo quoque prius perspecto, patrimonium illud, vel pensionem π verè ab eis obtineri, taliaque esse, quæ eis ad vitam sustentandam satis sint; atque ϱ deinceps sine licentia Episcopi † σ τ alienari, aut extingui, vel remitti υ nullatenus possint, donec φ beneficium ecclesiasticum χ sufficiens sint adepti; vel aliunde habeant, *b* vnde viuere 11 posint *: 12 ψ ω α Antiquorum canonum † pœnas super his innouando.

a c.Diaconi sunt, circa med. 93. dist.

b cap. cũ secundũ, de præb.

DECLARATIONES.

1 *Ne quis deinceps Clericus sæcularis.*] Nullus Clericus sæcularis, aut Regularis non professus, debet ad Sacros ordines promoueri sine sufficienti titulo ex Bulla Pij V. edita anno V. Idib. Octob.

2 *Nisi prius legitimè constet.*] Ob penuriam Sacerdotum ordinari sine beneficio vel patrimonio potest quis, dummodo quis fideiussor inueniatur, qui spondeat se necessaria ipsi ordinando subministraturum.

3 *Eum beneficium Ecclesiasticum.*] Ad titulum Seminarij nullus ad Sacros Ordines est promouendus; ad aliquod autem beneficium Seminario vnitum, ordinari potest. Non possunt ergo virtute Concil. Trid. pauperes Clerici in Seminario degentes, per Episcopum ad titulum Seminarij promoueri & ordinari, nisi ob causam inseruiendi beneficio, quod forsan esset Seminario vnitum. Poterit tamen quis ordinari sub certa assignatione fructuum à Seminario facta, causa inseruiendi beneficio vnito Seminario, vt ibi inseruiat, donec aliàs ei prouisum fuerit de congrua sustentatione.

4 *Id verò beneficium resignare.*] Fuit dubitatum, an pro forma traditum esset, vt resignans teneretur facere mentionem se ad titulum illius fuisse promotum, adeò quod per æquipollens adimpleri non possit? Fuit resolutum die 12. Maij 1588. pro forma traditum esse à Concilio, stante clausula annullatiua: & quod Concilium negatiuè loquatur; quo stante, per æquipollens non potest adimpleri.

Congregatio Concilij censuit, tutum etiam in conscientia eum, qui beneficium, ad cuius titulum erat promotus, resignauit, & aliud ex causa permutationis obtinuit, tacendo in resignatione, quod erat promotus ad titulũ primi beneficij, dũmodo secũdũ beneficiũ sit æquiualẽs primo.

Camerinensis 1. Iulij 1593. Beneficium semel à se alienãs, quia illud resignauit in manibus Ordinarij, illud idẽ amplius recuperare non potest, præsertim si resignatio facta est per Bullam Pij V. 6. Id. Augusti, 1565. quæ huiusmodi resignationes beneficiorum fieri prohibuit in manibus Ordinariorum, &c. si factæ essent, statuit beneficia ipsa verè vacare, & à Sede Apostolica, vel à superioribus Ordinariorum posse conferri. Neque ab ipso Ordinario eadem resignatio fuerat admittenda, si resignans (cum presbyteratus ordini esset adscriptus) nihil aliud haberet, quo vitam suam commodè sustentare posset. Vnde S.D.N. altera Bulla edita Kal. Apr. 1586. huiusmodi resignationes prohibuit admitti: & quia Ordinarius huic interdicto non paruit, sua Sanctitas hac in re voluit resignantem ab Ordinario alendum esse, aut alia ratione illius commodis prouidendum, eique ipsum beneficium resignatum omnino adimendum, & in eo constituendum eum, qui fuerat à principio præsentatus.

5 *Possidere.*] Quæritur an obtinens Parochialem Ecclesiam insufficientẽ ad victum, teneatur promoueri ad sacerdotium infra annum iuxta c. licet, cum Concilium videatur declarasse, d.c. licet, intelligi de beneficio Ecclesiastico sufficienti ad victum; imo prohibet posse promoueri ad sacros Ordines. Congregatio censuit non teneri, sed tamen expedire eum debere dimittere. Sanctitas sua probauit hanc sententiam vt dimittat.

Quod si beneficium esset litigiosum & curam animarum haberet, tamen obtinens sacros Ordines suscipere debet, si modo liberum curæ habeat exercitium.

6 *Resignari non possit.*] Qui beneficium, ad quod fuit ordinatus, resignare curauerit, per Pœnitentiarium est absoluendus vt resignet.

Cum habens Parochiam iurasset non reuocare per procuratorem quem fecerat ad resignandum, petiit vt absolueretur à iuramento: quo loco visum est per procuratorem posse reuocare.

7 *Neque ea resignatio admittatur.*] Et pœnam admittentibus imponit Pius V. in Bulla sub dato Kal. April. 1568. incipiente, *quanta Ecclesia Dei.*

8 *Et aliter facta resignatio, nulla sit.*] Congregatio censuit hoc non comprehendere in permittere æquiualenti. Quod si Ordinarius non habens facultatem admittendi resignationem, in certis casibus à Pio V.

subla-

ſublatam hanc reſignationem admiſerit, beneficium, ad quod quis erat ordinatus, vacat Sedi Apoſtolicæ,& Ordinarius illi de proprio prouidere tenetur. Suprà hoc c.§.*Beneficium*.

Præſuppoſita ſupplicatione reſignationis Parochialis,de qua agitur in fauorem Dom.Ioan. de Miron, cum reſeruatione penſionis ducat. 180. per Dominum Gaſparem ſoluendorum,& quòd in eadem ſupplicatione D.Gaſpar narrauerat, quod per quinquennium dictam Parochialẽ poſſederat,An in caſum,de quo agitur,intret Concil.Trid. hoc c.Congregatio Concilij cenſuit intrare.

9 *Patrimonium verò.*]Quantitas patrimonij, ad quod quis promoueri poſſit,non taxatur,ſed remittitur ad terminos Concilij.

Non expedit autem vt ad titulum patrimonij quis ad ſacros ordines promoueatur,niſi certi reditus ad honeſtam ipſius promouendi ſuſtentationem ſufficientes,ſuper certis reditibus fuerint,in forma legitima & valida aſſignati.

Congregatio Concilij cenſuit,non expedire,vt ad titulum patrimonij quis ad ſacros Ordines promoueatur, niſi certi reditus ad honeſtam promouendi ſuſtentationem ſufficientes ſuper certis reditibus fuerint in forma legitima,& valida aſſignati. 6.Febr. 1597.

Si quis ante Concilium eſt promotus, & Subdiaconus ordinatus abſque titulo beneficij, poterit is poſtea abſque titulo beneficij promoueri, dummodo ſaltem ad titulum patrimonij promoueatur. Vide Bullam Pij V.*Rom. Pontif.ſacr.* Anno 1568. vbi ſpectat hoc ad Clericos regulares non profeſſos.

Congregatio Concilij cenſuit,poſſe aliquẽ ad ſacros Ordines promoueri ad titulũ bonorũ immobilium,& annuorũ redituum, qui ei donentur, ſi tamen Epiſcopus iudicauerit eum aſſumendum, pro neceſſitate ſuarum Eccleſiarũ, donationeſque huiuſmodi bene, & abſque vlla fraude in forma valida fiant,ac bona, & reditus donati huiuſmodi promouendo ſufficiant ad vitam honeſte ſuſtentandam, & nullo modo poſſint alienari abſque licentia Epiſcopi,donec ille beneficium ſufficiens adipiſcatur,vel aliunde habeat vnde commode viuere poſſit. 10.Apr. 1598.

Ad titulum donationis alicuius poteſt etiam quis ordinari, ſi ita Epiſcopus iudicauerit eſſe aſſumendum pro neceſsitate, aut vtilitate Eccleſiarum,& ſi donatio eſt realiter vera,& non ficta, quæ deinceps alienari non poterit,abſque Epiſcopi licentia,& donec ordinatus beneficium ſufficiens adeptus fuerit, vel aliunde habeat, vnde viuere poſsit honeſtè & ſine dedecore.

Ad inſufficientis patrimonij, vel beneficij titulum ante dictæ conſtitutionis publicationem,fuerunt quidam ad ſacros (non tamen presbyteratus) Ordines promoti: at Concilium iam de promotis ad titulum non ſufficientis patrimonij,vel beneficij, reſpondet non eſſe promouendos ad Ordines ſuperiores,niſi conſecuti fuerint id, vnde congruè ſe ſuſtentare poſsint.

10 *Pro neceſſitate,vel commoditate Eccleſiarum ſuarum.*] Ad titulum patrimonij poſsunt etiã ordinari familiares triennales Epiſcoporum,iuxta formã cap.9.Seſſ.23. ſed tamen debent adſcribi Eccleſiis,pro quarum neceſsitate ſunt ordinati,iuxta formam c.16.Seſſ.23.

Congregatio Concilij cenſuit,poſſe Epiſcopum in ſumma clericorum penuria ob neceſsitatem Eccleſiæ ordinare ad Subdiaconatum ſuos clericos, cum aſſignatione perpetua fructuum aliquorum bonorum, quorum fructus ſufficiant ad eorum ſuſtentationem. 13.Febr. 1598.

An per Bullam Sixti V. contra malè promotos, intelligatur derogatum consuetudini quorundam locorum, vbi propter penuriam Sacerdotũ, ad Sacros ordines promoueri solent, qui super alienis bonis assecurationem habent victus & aliarum rerum necessariarum, cũ cautione sine alio titulo beneficij, vel patrimonij? & an in locis inopia laborantibus, sufficiens patrimoniũ dici possit quod habet annuum reditum ducatorum vigintiquinque? Quoad primum sua Sanctitas consulta non probat talem consuetudinem, sed vult patrimonium, ad cuius titulum ordinandus promoueri debet, esse rem certam, fructiferam, de qua ipse disponere valeat, ac propterea omnino prohibet talis consuetudinis obseruantiam. Quoad secundum verò, Ordinarij arbitrio relinquit hoc iudicandum, an tale patrimonium sufficiat propter diuersitatem locorum, cùm in vno sufficiat, quod alibi non erit sufficiens: d' modo animaduertatur, bona esse ipsius ordinandi propria, ab omni cõtractuum simulatione, & ceteris quæ ab amicis & coniunctis fieri solent in huiusmodi casibus, penitus libera & aliena.

An Clericus, alioquin idoneus, habens beneficium insufficiens de per se, sed iuncto patrimonio habet quod sufficiat ad honestæ vitæ sustentationem, possit promoueri? Censuit Congregatio, promoueri posse per Episcopum iuxta formam dicti Concilij præsenti c. non obstante dicta Bulla Pij V. Quod si cum beneficio, aut patrimonio insufficienti iungantur pitantiæ, & eleemosynæ, Congregatio respondit non posse. Similiter non potest aliquis promoueri, si nihil prædictorum, vel minus sufficienter haberet, & Episcopus obliget se suppleturum quod ad alimenta sufficiat, quousque habeat, vnde se sustentare possit: sic enim Congregatio censuit. Et si tantum habeat, quod ex industria, vel honesto labore lucratur, (putà, quòd sit Musicus, Magister Grammaticæ, Pictor, vel alterius licitæ professionis) idque sit sufficiens ad sustentationem vitæ, non posse tamen promoueri similiter censuit.

11 *Possint.*] Quidam resignauit Canonicatum, vt intra mensem teneretur docere, quod aliunde commodeque, &c. Moritur infra mensem, Ordinarius voluit beneficium conferre per obitum. Respondit Congregatio non posse, quia effectum est, cum semel Papa posuit manus.

Habent etiam locum omnia hîc, etiam si beneficia essent Iurispatronatus.

Hoc decretum prohibet resignationes voluntarias, non autem priuationes.

Congregatio Concilij respondit non posse Capitula sede vacante post annum non arctatis concedere dimissorias ordinandis ad titulum patrimonij siue pensionis, sed hanc facultatem esse reseruandam iudicio proprij Episcopi.

12 *Antiquorum Canonum pœnas innouando.*] Concilium in hoc c. renouauit tantum pœnas *cap. cum secundum, de præbend.*

Ordinatus contra formam huius Decreti sine beneficio, aut patrimonio, non est per hoc suspensus, nec aliquam pœnam incurrit, sed cogendus est Ordinarius ei prouidere, iuxta *c. cum secundum, de præb.* Clerici tamen regulares, qui ante professionem factam ad Sacros ordines promouentur, ipso facto suspensi sunt, & ita ordinum susceptorum actus exercendo, fiunt irregulares. Ita Pius V. in extrauag. quæ incipit. *Rom. Pont.* publicata Id. Octob. 1568.

Clerici regulares, qui ante professionem factam ad sacros Ordines pro-

promouentur; ipso facto suspensi sunt, & ita ordinum susceptorum actus exercendo fiunt irregulares. Ita Pius V. in extrau. Romanus Pontifex sacrorum publicata pridie Id. Octob. 1568.

Ab hac pij V. constitutione Greg. XIII. exemit Clericos Societ. Iesu, aut potius declarauit, illa constitutione Pij V. eos non comprehendi.

REMISSIONES.

α Vide Flamin. de Resignat. lib. 2. q. 6. Læli. Zechi, de Republica ecclesiast. c. de Clericis num. 7. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiepiscop. Neapol. cap. 81. Petr. Ledes. in summa p. 1. tract. de Sacram. Ordin. cap. 7. concl. 6. cum seqq. Fr. Emman. in summ. tom. 2. cap. 15. Ioann. Aloys. Ricci. in collect. decisionum p. 3. collect. 566. P. Azori. instit. Moral. p. 2. lib. 3. cap. 4. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 32. tract. 2. à nu. 72. latissimè Nicol. Garc. de Beneficiis p. 2. cap. 5. † Vide extensionem huius textus relatam in motu proprio Pij V. anni 1568. & Nauar. in cons. 14. 15. 16. 18. & 47. tit. de temp. ordin. Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. cap. 18.

β *Ad sacros ordines.*] Vtrùm ad minores ordines requiratur titulus? Negatiuam partem de consuetudine seruari testantur Salzed. ad Bern. cap. 18. num. 5. in nouiss. edit. Hugolin. de Irregularit. cap. 62. num. 2. Fr. Emman. in summ. tom. 2. cap. 15. num. 16. Quintanad. Ecclesiast. lib. 3. num. 17. Petr. Ledes. in summ. p. 1. tract. de Sacram. Ord. cap. 7. ad finem, Flam. de Resign. lib. 2. q. 6. num. 4. Nicol. Garc. de Beneficiis par. 2. cap. 5. num. 4. cum sequenti.

γ *Ne quis deinceps Clericus sæcularis.*] Idem in Regularibus non professis censuisse sacram Cardinalium congregationem refert Garc. d. cap. 5. num. 11. & 12. dicit habere locum tam in non professis, quàm in nulliter professis. Sed Greg. XIII. eximere Religiosos Societat. Iesu, qui post tria vota simplicia ante solemnem professionem, possunt sine titulo ad omnes sacros ordines promoueri de licentia sui Præpositi generalis, resoluunt, Fr. Emman. in summ. tom. 2. cap. 15. nu. 1. & quæst. Regular. to. 3. quæst. 23. artic. 3. Garc. d. cap. 5. num. 13.

δ *Nisi prius legitimè constet, eum beneficium ecclesiasticum, quod sibi ad victum honestè sufficiat.*] Vide Nauar. de Orat. Miscel. 62. sub n. 3. Flamin. de Resignat. lib. 5. q. 6. num. 155. vbi resoluunt hunc textum non esse intelligendum de beneficio, cuius redditus sufficiant ad viuendum decenter, sed de beneficio, cuius redditus sufficientes sunt ad viuendũ, & pacificam possessionem obtinere debet promouendus. Cened. pract. lib. 1. q. 4. nu. 23. † Salzedo ad Bern. Diaz in prax. can. cap. 18. num 4. Garcia de benef. 1. p. c. 2. §. 1. n. 84. & 85.

* *Pacificè possidere.*] Vide Lasarte de gabellis c. 19. n. 21. 22. & 25. Salzedo d. c. 18. n. 6. & 7.

ε *Id verò beneficium resignare non possit, &c.*] Vide Flamin. d. q. 6. n. 174. & lib. 2. q. 6. n. 1. & n. 36. P. Azor. inst. Moral. p. 2. lib. 6. cap. 20. q. 7. P. Ledesm. in summ. p. 1. tract. de Sacr. Ord. c. 7. concl. 10.

ζ An loquatur de constitutis in minoribus ordinibus? Vide Flamin. d. q. 6. num. 178. P. Azor. d. q. 7. Fr. Emman. in summ. tom. 2. cap. 15. num. vlt. P. Paul. Comitol. respons. Moral. lib. 6. q. 38. num. 4. qui resoluunt, posse resignare, etiam si non habeant aliunde, quo viuere possint. † & idipsum firmant Ioan. Gutierr. cons. 42. nu. 10. Cæuallos in suis com. contra com. q. 561. n. 26. Nic. Garcia d. 2. p. c. 5. n. 203.

* *Aliter facta resignatio nulla sit.*] Vide Rotã nouiss. decis.614. ex n.1. in recollectis à Farinacio. & eumdem Farinacium decis.269. nu.1. p.2. ciuil. Alex. Lud. in dec.441. n.1. & 9. Gratian. discept. forens. tom.1. c.159. Nic. Garcia de benefic.1. p.c.5. à num.438. Mantu. de tacit. & ambig. conuent. lib.25. tit.7. num.44. Garcia etiam 2. p.c.5. n.192. cum seq.

η *Patrimonium verò, &c.*] Vide Nauarr. consil.12. sub tit. de tempor. ordinand. & sub hoc decreto aliquæ editæ sunt à Cardinalium congregatione decisiones adductæ per Azor. p.2. lib.3. c.4. q.1. & per Garc. de Benefic. p.2. c.5. à n.74. † Emanuel Mendoz. de Castro in l. cum oport. C. de bonis quæ lib. n.165. & Salzedo ad Bern. Diaz in prax. can. c.18. ex n.11. vbi latissimè, & Hieron. de Leon. in decis. Valentina 102. ex n.2. p.1. Gutier. l. pract. quæst. lib.2. q.65.

ϑ Quòd ad titulum donationis alicuius potest quis ordinari, si ita Episcopus iudicauerit assumendum pro necessitate, vel vtilitate Ecclesiarum, & si donatio est realiter vera, & non ficta, quæ deinceps alienari non possit absque Episcopi licentia, donec beneficium sufficiens adeptus fuerit, vel aliunde habeat vnde viuere possit, resoluit Læli. Zechi. de Republ. eccles. c. de Clericis sub n.7. vers.84. Garc. d. c.5. n.79.

ι Cooptatum in collegium Seminarij non posse ordinari ad titulum Seminarij; nisi ob causam inseruiendi beneficio, quod forsan esset Seminario iniunctum; posse verò ordinari sub certa assignatione fructuum in Seminario facta, causa inseruiendi beneficio iuncto Seminario, & cui inseruiat, donec alteri prouisum sit de congrua sustẽtatione, docent Flam. de Resignat. lib.2. q.6. n.32. Salzed. ad Bern. c.10. n.9. Zerol. in praxi Episc. p.1. verbo Seminarium. §.6. Zechi. d. c. de Clericis, n.7. vers.84. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiep. Neapol. c.12. sub. n.2.

κ Quòd potest Episcopus ordinare subditos suos ad ordines Diaconatus, & Subdiaconatus ad titulum, & portionem Ecclesiarum matricum, non obstante, quòd non participent de fructibus illarum, nisi post susceptum presbyteratus ordinem, asserit Garc. d. c.5. n.110.

λ Ob penuriam Sacerdotum quandoque concessum esse ordinari sine beneficio, vel patrimonio, dummodo quis spondeat se necessaria ordinandis ministraturum, docent Flam. d. lib.2. q.6. n.11. Zechi. d. c. de Clericis, sub n.7. vers.94. Qui tamen videtur velle id semper posse fieri sine speciali dispensatione Papæ.* circa quod videndus etiã Grilenzon. consf.14.

μ An ad titulum Vicariæ temporalis possit quis ordinari sacris ordinibus? Affirmant Salzed. ad Bern. in pract. c.18. n.8. vers. Et ea ratione vicaria temporalis, Flamin. d. lib.2. q.6. n.2. Gonzal. ad reg.8. Cancel. gl.5. §.3. num.42.

ν Quòd ad titulum Coadiutoriæ potest quis ordinari, tenent Nauar. in tract. de Orat. c.20. n.8. Salzed. ad Bern. c.18. n.7. Gonzal. d. gloss.5. n.6. intelligit, si ratione illius habeat congruam sustentationem, Garc. d. c.5. n.132. & requirit quòd sit perpetua, Ledesm. d. c.7. concl.11. dub.2.

ξ Quòd Doctor in sacra Theologia vel iure Canonico, vel aliàs persona graduata, & litterata, si non habeat patrimonium nec beneficium, possit legitimè ordinari sub titulo litteraturæ, fatentur Frater Emman. in summ. to.2. c.15. nu.15. quem refert & sequitur Gonzal. ad reg.8. Cancel. gloss.4. n.36. P. Henriq. in summ. lib.14. c.17. ad finem, & lib.13. c.37. §.2. & lib.14. cap.5. §.3. Veg. in sum. p.1. cap.57. casu 1. Garc. d. cap.5. num.128. & 129. vbi dicit hoc etiam ex æquitate, & epicheia procedere in Bacchalaureo in Theologia, vel iure Canonico, qui est bonus scholasticus. Sacra tamen

Car-

Cardinalium Congregatio sic censuit. In Concil.Vlisbonensi decretum de promouendis ad titulum litteraturæ iussit Sanctissimus deleri, & dicit se daturum Breue Cardinali Portugalliæ, vt solos Doctores in iure Canonico, vel Theologia possit ipse Cardinalis præuio examine à se facto promouere ad sacros ordines ad hunc titulum litteraturæ, qua in re suam grauat conscientiam. refert Garc. vbi proximè.

• Quòd ordinari quis possit absque patrimonio, si habeat patrem diuitem, resoluit Surd.de Aliment.tit.7.q.37.n.2.

* *Vel pensionem.*] Vide Salzedo d.c.18.à n. 11. & in c.62. n.10. Nauar. in manual.c.27.n.158.& in cons.16.& 17.tit. de temp. ordin. Lasarte de decim.vendit.c.19.n.24.& 25.Nic.Garcia.de benefic.p.1.c.5.ex n.3.vbi latissimè,& Azeuedo in l.1.tit.4.lib. 1.nouæ recop.

π *Verè ab eis obtineri.*] Non posse quem promoueri ad titulum de futuro & in spe etiam certa,puta ad beneficium,quod quis expectat,seu ad quod est præsentatus, nominatus, vel postulatus, resoluunt Salzed. vbi supr.n.6.Fr.Emman. d.c.15.num.10.Petr.Ledesm.in summ.p.1.tit.de Sacram.Ordinis c.7.post 8.concl.Garc.d.c.5.n.150.sed affirmat post Mayol. Sayr.de censuris lib. 4.c.14.n.18.

ρ *Atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari,aut extingui,vel remitti nullatenus possint.*]Quòd bona, ad quorum titulum quis est ordine sacro insignitus,prohibita sint alienari, docent Spin. de Testam.glo.8.princip. à n.72.Guttier.pract.lib.2.q.65.à n.10.Flamin.d.lib.2.q.6.n.18.Redoan.de rebus Ecclesiæ non alien.q.51.c.13.P.Henriq.in summ.p. 2.lib.13.c.37.§.2. Gonzal.ad reg.8.Cancel.glo.5.§.10.n.3 Garci.d.c. 5. n. 181. plures per Cened.ad Decretal.collect.83.nu.2. Nauar. sub tit.de tempor.ordin. cons. 16.& cons.41.& cons.46.num.3.Ceuall.commun. q. 527. Stephan.Grat. discept.forens.c.159.num.2.Sayr.dec.55.de tempor. ordinat.† Io.Aloys. Ricc.in dec.86.Marquesan.de commiss. p. 1. de commiss.appell.in causis pens.§.1.n.8.

σ *Alienari*]Procedere in permutatione docent Gonzal. d. §. 10.nu.35. cum seq. Stephan.Gratian. d.c.159.n.3.

τ Quòd ordinatus ad titulum patrimonij, qui post ordinationem illud retrò donat, seu renuntiat, vel alienat, quamuis peccet mortaliter, quia facit contra prohibitionem Concilij in præsenti, maxime cùm sit facta ob bonum publicum principaliter, & fauorem totius ordinis clericalis,& sic castigari posset per Episcopum, tamen non incurrit vllam suspensionem.docent Nauar.in Man.c.27.n.158. vers.2. Salzed. d.c.18.n. 13.Graffis aure.dec. lib.2.c.97. n.67.Fr.Emman.d.c.15.nu.4.Guttier.d.q. 65.n.10.Sayr.de Censur.lib.4.c.15.n.23.ad finem. Ceuall.q.527.n.9.& post Quintanaduen.Tolet.Pet.Ledesm.P. Zoar.& alios,Garc.d.c.5. num.165. Stephan.Gratian.discept.forens.c.159.n.16.& 17.& P.Valer.Reginald. in praxi fori pœnitent.lib.32.n.72.vers.Porro.

υ *Nullatenus.*]Quòd inducit nullitatem actus ipso iure,non aliam pœnam,affirmant Nauar.cons.17.n.2.& cons.21.n. 4. & cons. 22.de temp. ordinand.Flamin.de Resign. lib. 2.q.6.n.16.Cald.de potest.elig.c.10.n.1. & de Resolut.emphyt.c.3.n.1.in fine.Quintanaduen. Eccles.lib.3.nu.71. Gabr.li.6.de clausulis,concl.3.nu.36.P. Molin. de Iustit.tract. 2.disp.238. Stephan.Gratian.discept.forens.c.159.num.18. Garci.d.c.5.nu.166.cum seqq. Ceual. q. 527.

φ *Donec.*] Quòd hæc dictio ſit temporis limitatiua, tradit Cardin.in Clemen.2.§.1. de ætate, & qualit.cum aliis de quibus per Bertach. verbo Donec,& Chaſſan.in conſuet.Burgund. Rub.6.§.6.verbo *des enfans*,num. 8.pag.219. Caualcan. de Vſufruct. mulieri relicto cap. 9. num.79. Cened. pract.d.ſing.46.num.6. Et quòd habeat in ſe temporis reuolutionem, & intercapedinem, ita vt dato beneficio, vel alio ex quo promotus ad ordines ſacros viuere commodè poſſit,alienare non prohibeatur patrimonium, ad cuius titulum fuit ordinatus,nec ad hoc erit neceſſaria licentia Epiſcopi,videntur tenere Flamin.d.lib.2.q.6.num.16.Ceuall.q.527.num. 8.& q.561.à num.22.maximè nu.30.cum ſeq. Steph.Gratian.d.c.159.n.14. Garcia d. cap.5.num.185. Contrarium tuentur Quintanad. lib.3.num.72. Cened.practic.lib.1.q.11.num.9.

χ *Sufficiens.*] Quod beneficium,aut patrimonium dicatur ſufficiens in propoſito,vide apud Fr.Emman. d.cap.15.num.9.Flamin.d.q.6.num.14. Vgolin.de Cenſuris cap. 16. de Irregular. num.6.Marc. Anton. Genuenſ. in praxi Archiepi.Neapol.cap.81.num.2.Pet.Ledeſm. in ſumm.p.1.tit. de Sacram. Ordinis, cap.7.conc.7. Zerol.in praxi Epiſc.p.1. verbo Beneficia p.51.& verbo Dimiſſoriæ,§.5.dub.4.& p.2.eo.verbo ad fin.Fr.Ludou.Beia caſuum conſcientiæ p.4.caſu 26.fol.442. Garc.d.cap.5.num.112.cum ſeq. Thom.Valaſ.to.1.alleg.35.

*) *Vel aliunde habeant vnde viuere poßint.*] Vide tradita per Vinc.Grilenzon.d.conſ.14.num.13.

ψ *Antiquorum canonum pœnas ſuper his innouando.*] Cõcilium in præſenti innouare pœnam ſuſpenſionis, de qua in cap.Neminem,& c.Sanctorum 70.diſt.teſtantur Spin. d.gloſſ.18.de teſtamen.nu.75. Zerol. in praxi Epiſc.p.2.verbo Dimiſſoriæ §.6. & v. Irregularitas §.2.Fr.Emman.d. c.15. n.1.Ortiz Luci.in ſumm.reſolut.10.de Suſpenſ.notab.5.P.Paul. Comitol. reſponſ.moral.l.6.q.38.P.Sanch.de Matrim.l.6.diſp.32.ad finem.Infrà citati autem tenent,per Concilium in præſenti ſolum eſſe innouatam pœnam cap.Cùm ſecundùm Apoſtolum,de præbend.& ſic ordinatum ſine titulo non eſſe ſuſpenſum, nec aliquam pœnam incurrere, ſed Epiſcopum cogendum eſſe illi prouidere, P.Henriq.in ſum.lib.13.c.37.§.2. Gutt. pract.lib.2.q.65.n.11.verſ.Nec.opinio Medinæ,Cened.adDecretal.collect. 33.num.2.& 6.ad finem,Nauar. conſ.19. nu.2. ſub tit.de temporib.ordin. plures Deciſiones ſacræ Congregationis pro hac parte adducunt Gonzal. ad reg.8.Cancel.gloſ.5.§.10.n.22.Garc.d.cap.5.num.24.cum ſeqq.* Vinc. Grilenzonius in d.conſ.14.per totum,maximè in num.8.& 9.Salzedo ad Bern.Diaz d.c.18.ex n.1.in verſ.ſunt tamen.Flam. Pariſ. de reſign. benefic.lib.2.q.6.Borgas de irregularitate p.6.tit.de ſentent.ſuſpenſ. nu.14. & p.1.q.7.n.29.

ω Quòd hæc bona,ſeu patrimonium, ad cuius titulum fuit quis ordinatus,habeant priuilegia,quæ conceduntur à iure bonis Eccleſiaſticis,affirmãt Menoch.de Recup.poſſeſſ.remed. 15.n.21.poſt Bald.& Deci.Steph. Gratian.diſcept.forenſ.c.159.n.27.& ſaltem interim quod non extinguitur per adeptionẽ beneficij eccleſiaſtici,Ceuall.q.527.n.4.Azeued.l.1.n.9. tit.4.lib.1.Recopil. Spin.d.gloſſ.18.nu.72. quos refert,& ſequitur Cened. pract.lib.1.q.11.num.9.

α α An donatio pro ſuſcipiendis ordinibus filio ſimpliciter facta conferri debeat ſeu imputari in legitimã?Negant.Ant.Gom.l.29.Tauri n.21. vbi Tell.n.16. Valaſquez de Auend.gloſſ.3.num.8. Dueñ. reg.222. num.3. Poly-

Polydor.Rip.obseru.230.Iaffred.dec.16. Gratian. reg.95. n.6. Roj. de succesl.cap. 7.à num.46.Azeued.lib.10.num.29.& 30.tit.7.l.5.nouæ Recop. Matiens.lib.3.glosl.2.n.14.tit.8.eod.Stephan.Gratian.d.cap.159.à num.31. Mendoz de Castro in l.Cùm oportet, num.165. C. de bonis, quæ liberis, Spin.d.glosl.18. à num.66. Quintanad. Ecclef. p.2.lib.3.ad finem, Cald. Pereira in l. Si curatorem, verbo, læsis, num. 103. & 132. & nouissimè quæst.forens.in comment.ad §.Sed hæc,p.2.num.48. vers.Ex quo, Instit. de inoff.testam.Affirmant Couar.in cap.Rainaldus,de testam.§.2. nu.7. Aior.de par.p.2.q.13.Salzed.d.c.18. n.16.Perez l.4.tit.12.lib.3. Ordin. Fr. Emman.d.c.15.num.8.Pet.Ledesm.d.c.7. de Sacram. Ordin. concl.6. ad finem, Auend.resp.17. Guttier. pract.lib.2.q.65. P.Moli.de Iustit. tract.2. disp.238.& disp.241. ad fin.Nicol.Garc.d. c.5. num.159. & in hoc Lusitaniæ Regno hanc opinionem attento iure regio esse recipiendam testatur Valasc.de Partit.c.13.num.77.cum seq.

CAPVT III.

Tertia pars quorumcumque prouentuum & obuentionum, tam dignitatum quàm Canonicatuum, personatuum, &c. conuertenda est in distributiones quotidianas, vbi eæ sunt ita tenues vt negligantur: diuidanturq́; solis interessentibus. Salua consuetudine, per quam non inseruientes recipiunt minus tertia saltem parte. Contumaces vlterius puniendi.

u * CVm beneficia ad diuinum cultum, atque Ecclesiastica munia obeunda sint constituta; ne qua in parte minuatur diuinus cultus, sed ei debitum omnibus in rebus obsequium præstetur: statuit sancta Synodus, in Ecclesiis, tã Cathedralibus, quàm Collegiatis, *a* in 1 quibus nullæ sunt distributiones quotidianæ, 2 vel ita tenues, 3 vt verisimiliter negligantur, *b* tertiam 4 partem fructuum, & quorumcumque prouentuum, & obuentionũ 5 tam dignitatũ, quàm canonicatuum, personatuum, portionum, & officiorum, separari debere, & 6 in distributiones quotidianas conuerti, quæ *ß* inter dignitates obtinentes, & 7 ceteros diuinis interessentes, 8 proportionabiliter iuxta diuisionem ab Episcopo, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegato, in ipsa prima fructuum deductione faciendam, diuidantur: saluis *γ* tamen consuetudinibus earum Ecclesiarum, in quibus non residentes, seu non seruientes, nihil, vel minus tertia parte percipiunt: 9 non obstantibus exemptionibus, ac aliis consuetudinibus, 10 etiam immemorabilibus, & appellationibus quibuscumque. Crescenteque non seruientium contumacia, liceat 11 contra eos procedere, iuxta iuris, *c* ac sacrorum canonum dispositionem.

a Vide constit. Alexand. in Conc. Lateran. p.1. cap.5.
b Infr. Sesl.22. de ref.c.3.
c.Infr. Sesl.23. de ref.c.1.

DECLARATIONES.

In hoc decreto agitur de Canonicatibus, portionibus, &c. sitque ex

necessitate hæc deductio, quando nullæ sunt distributiones, vel valde tenues, & quæ distribuantur interessentibus tantùm:sed in *Sess.22. c. 3.* deducitur hæc tertia pars ex dignitatibus, etiam non ex necessitate, sed in odium non residentium,& pars absentium non præsentibus, sed alicui pio loco applicatur. Vide hoc c.§.Itaque, & sess.22. c.2.§. Differentia.

Elborensis, Iulij 1591. Congregatio Concilij censuit, scribendum ad Archiepiscopum, à Decreto, quo Episcopus exequutus Decretum Concilij c.3.Sess.21.vel 3.Sess. 22. tertiam partem fructuum præbendarum in distributiones quotidianas conuertit, non dari appellationem ad effectum suspensiuum.

1 *In quibus nullæ sunt distributiones quotidianæ.*] In illis Ecclesiis in quibus non sunt distributiones regulariter tenues, imò pingues, si aliquæ sint horæ, quæ nullas habent distributiones aut tenues, debent eis rationabiles assignari, detrahendo aliquam partem fructuum à præbendis; non autem ab aliis distributionibus ceteris horis assignatis. Namque Congregatio censuit, non licere distributiones quotidianas, quæ certis dumtaxat horis Canonicis sunt assignatæ, diuidere in alias horas Canonicas, quæ nullas aut ita tenues habeant distributiones, vt verisimiliter negligantur, sed accipiendam ex corpore præbendarum, vniuscuiusque Canonicatus tantam redituum portionem, quanta sufficiat congruis portionibus inter eas horas dispertiendis. Congregatio tamen Illustrissimorum Cardinalium, super negotio Episcoporum, proponente Illustrissimo Cardinale Montis Regalis in causa Priuatensium, vbi nullæ erant distributiones, in Prima, Tertia, Sexta, Nona, & Completorio, statuit, vt Prima vniatur Matutino: Tertia autem, Sexta & Nona, Missæ: & Completoriũ Vesperis. Ideo si Canonicus non interfuerit Primæ, amittit portionem Matutini, & sic de singulis: declarauit tamen Congregatio illam decisionem Concilij non procedere in hoc casu, quo præstat quis maius seruitium. Infr. hoc c.§. In distributiones.

2 *Vel ita tenues.*] Vbi distributiones quotidianæ non sunt adeò tenues, vt præbeant occasionem & materiam negligendi, non potest Ordinarius aliquam partem fructuum præbendarum, aut dignitatum illis attribuere: vnde ob hoc quod Archiepiscop. Ianuanensis vellet conuertere partem præbendarum in distributiones quotidianas, quæ distributiones sunt per se ita opimæ, vt reliqui fructus illarum comparatione sint tenues, scriptum fuit, id à Concilio prohibitum esse.

15. April. 1592. Congregatio Concilij censuit, detractionem tertiæ partis ex fructibus præbendarum, ac dignitatum faciendam, ex cap.3. Sess.21. & conuertendam in distributiones quotidianas, fieri debere non ex vna, & altera tantum pinguiori præbenda, sed ex omnibus præbendis & dignitatibus Ecclesiæ.

3 *Verisimiliter negligantur.*] Verisimilitudo illa, quòd distributiones quotidianæ negligantur, & ob id tertia pars fructuum præbendæ sit conuertenda, considerari debet, habita ratione numeri omnium Canonicorum tam residentium, quàm non residentium. Cum ergo per hoc Decretum tertia pars fructuum præbendarum ac dignitatum assignetur conuertenda in distributiones, in iis locis facienda est fructuum sequestratio legitima, vbi distributiones aut nullæ sunt, aut ita tenues, vt facilitatem præbeant negligendi: in aliis verò Ecclesiis, non potest dicta tertia pars in distributiones assignari.

4 *Tertiam partem fructuum.*] Ista tertia pars fructuum intelligenda est, deductis pensionibus & aliis oneribus legitimè impositis, & quamdiu il-

la

la durauerint: sed de nouo imposita non comprehendunt istam tertiam partem. Et quidem ista detractio tertiæ partis fructuum, facienda est de illis beneficiis in quibus quis residere tenetur, per multa iura. Nec excusat ab ista separatione tertiæ partis, quod Canonici non essent in sacris. Porrò quando est locus detractioni istius tertiæ partis, ea facienda est iuxta verum annuum valorem beneficij currentem, non autem secundum taxam. Sess. 22. cap. 3. de Refor. §. Tertiam.

Eamdem autem assignationem distributionum quotidianarum ex tertia parte fructuum dignitatum, & præbendarum, fieri debere detractis pensione, & aliis legitimis oneribus, quamdiu durauerint.

Et fit hæc deductio de dignitatibus, quarum fructus sunt illius Ecclesiæ, in cuius choro hæ dignitates sedem habent, secus vero si nullos fructus perciperent ex illis Ecclesiis, sed haberent proprios & distinctos à mensa capitulari. Melicen-

Congregatio Concilij censuit, vigore Concilij non posse conuerti in distributiones tertiam partem redituum beneficij simplicis. sis 9. Apr. 1592.

Congregatio Conc. censuit, non posse conuerti in distributiones tertiam partem redituum beneficij simplicis. Et detractio ex fructibus præbendarum, &c. fieri debet non ex vna aut altera tantum pinguiori præbenda, sed ex omnibus præbendis & dignitatibus Ecclesiæ. Neque potest ordinarius pro lucranda tertia parte præbendæ in distributiones conuersæ, præscribere dignitatibus certam seruitij vel officij formam præter solitam.

Congregatio Concilij censuit, non posse ab Episcopo beneficiis simplicibus nouum onus imponi.

Hæ distributiones quotidianæ tenuiores, pensione grauiores fieri non possunt, nisi expressis verbis fuerit à Papa concessum. 1. Iulij 1597.

Absentia causa studiorum, etiam obtenta licentia à Sede Apostolica, non excusat ab amissione istius tertiæ partis detractæ; sicut nec excusat ab amissione ceterarum distributionum quotidianarum faciendarum interessentibus solum.

De fructibus alteri reseruatis, etiam fit ista detractio, donec reseruatarius vixerit: sed si beneficij titulum habens neglexerit residere, priuandus est eo titulo, alteri illico postea conferendo.

5 *Tam dignitatum quàm Canonicatuum.*] Omnes Capellani, Canonici, & dignitates obtinentes tenentur residere, & contra eos locum habet hæc detractio, & huius Decreti dispositio.

Congregatio censuit, obtinentes dignitates in Cathedralibus & Collegiatis posse compelli ad residendum personaliter, pœnis præfixis Decreto Concil. sess. 24. cap. 12. §. *præterea*, non obstante hoc quod velint amittere tertiam partem fructuum, pro distributionibus quotidianis applicatam. Infr. hoc cap. §. *liceat.*

Habens plures Canonicatus, residere potest in quo ipse vult, licet vnus sit in Collegiata, alter in Cathedrali etiam Metropolitana. Melius tamen est, quòd Canonicatus habens, resideat in digniori, qui plures ergo Canonicatus habet, legitimè tamen acquisitos, residendo in vno, percipit fructus aliorum, distributionibus dumtaxat exceptis. Sess. 22. cap. 3. §. *Obtinens.*

6 *In distributiones quotidianas conuerti.*] Non licet ex hoc & altero sess. 22. cap. 3. decretis, distributiones quotidianas, quæ in certis horis Canonicis sunt assignatæ, diuidere in alias horas Canonicas, quæ nullas habent

bent distributiones, aut adeo tenues, vt negligantur, sed accipere oportet ex corpore præbendarum singulorum Canonica tuum tantam partem redituum, quanta sufficiat distributionibus quotidianis assignandis horis istis. Vide supr. hoc c. §. *In quibus.*

Distributiones quotidianæ distribuendæ sunt Canonicis, tam illis, qui habent præbendas, quàm non habentibus: licet Canonici solas distributiones percipientes (modò præbendis careant) de distributionibus contribuere non debeant Seminario. Infrà sess. 23. cap. 18. de Reform. §. *An vbi.*

7 *Et ceteros diuinis interessentes.*] Inter præsentes septem nimirum horis canonicis. Etenim distributiones quotidianæ, quæ acceptæ fuerunt ex tertia parte fructuum dignitatum alicuius Ecclesiæ, designari debent, non duabus horis canonicis tantùm, sed etiam reliquis omnibus; vt sic, qui non interfuit, distributiones amittat.

8 *Proportionabiliter.*] Vnusquisque percipere debet tantum in distributionibus quotidianis, quantum de sua præbenda detractum fuerit: & qui plus contribuit, tantumdem recipiat pro quotidianis distributionibus. Igitur cui plus ablatum est ex præbenda pinguiori, eidem plus dandum est de distributionibus quotidianis; prout & nihil dandum eis, quibus nihil ablatum fuit.

Vnumquemque percipere debere tantum de distributionibus, quantum de sua præbenda fuit detractum, & eum, cui plus ablatum de præbenda pinguiori, plus de distributionibus percipere debere, cui autem nihil ablatum est, nihil esse dandum.

Congregatio Concilij censuit, vt sic quilibet Canonicus tantum accipiat de quotidianis distributionibus, quantum in eas contulit de tertia parte suæ præbendæ, ad portionem contribuendam, tam ex hoc cap. quam ex c. 3. Sess. 22. tenentur etiam & compelli possunt Canonici, qui in sacris non existunt. Nec excludantur à contributione huius tertiæ partis hi, qui essent Episcopi vel residerent in parochiali.

Quando Episcopus vsus est remedio huius capitis tertij Sess. 21. in detrahenda tertia parte ex dignitatibus, non potest ex remedio capitis tertij Sess. 22. in detrahenda alia tertia parte ex dignitatibus, & nihil dandum eis, qui nihil contulerunt.

Nec potest deducere hanc tertiam partem, nisi ex canonicatibus & aliis beneficiis in Cathedrali vel Collegiata vel aliis vnitis, neque extra Ecclesiam Cathedralem, vel Collegiatam hoc decretum habet locum.

9 *Non obstantibus exemptionibus.*] Congregatio censuit, fundationi non esse derogatum.

10 *Etiam immemorabilibus.*] An excusetur quis à residentia ex immemorabili consuetudine? S.D.N. ex sententia Congregationis declarauit, immemorabilem consuetudinem excusare à residentia in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis insignibus: in Collegiatis autem non insignibus, posse excusare, dum tamen sint rurales prorsus destitutæ, aut in quibus numquam antea supra hominum memoriam, solitum esset resideri; aut adeo tenues reditus essent, vt Canonicos, (aliunde non habentes vnde viuant) alere non possint.

Congregatio Concilij censuit, quod Ecclesia matrix seu parochialis non acquirit iuspatronatus in Ecclesia fundata iuxta suos limites, nisi de suo aliquid contulerit, nec obstat si diceretur, quod oblationes futuræ sunt loco dotis, quia ad hoc vt acquiratur Iuspatronatus requiritur

quod

quod assignatio dotis fiat tempore fundationis & non post. Etiam limitatur, quia Ecclesia ex necessitate populi constituitur, vt in d.c. ad audientiam, quo casu erunt loco dotis, & sic dotans, & rector Ecclesiæ matricis erunt ambo patroni, vt in d.c. ad audientiam.

Dotans insufficienter, quod arbitrabitur Ordinarius, non acquirit iuspatronatus, sed dicitur benefactor. quando occurrunt plures in dotatione, licet æqualiter non contribuant, omnes efficiuntur patroni, etsi sufficientem dotem ex se singuli non conferant, dummodo Ecclesia habeat dotem competentem; quia ex quo ille qui plus contulit, admisit alium, videtur illi communicare ius sibi competens in illo patronatu.

Ex quibus Congregatio respondit Episcopo montis regalis, quod si ipse iudicauerit dotem, quæ à quodam laico promittebatur iunctis obuentionibus, nam ex necessitate populi constituenda erat Ecclesia, esse sufficientem pro Ecclesia parochiali de nouo erigenda in terminis huius decreti illam erigat, & presbytero, qui nominatur, si per examen illum idoneum ad Ecclesiam regendam inuenerit, conferat sine concursu, pro hac prima vice.

Ordinarius potest cogere Procuratores Capituli, ad reddendas rationes distributionum quotidianarum. Pro distributionibus Canonicorum Cathedralis, vel Collegiatæ Ecclesiæ, non est auferendum quicquam de beneficiis, quæ sunt extra Ecclesiam Cathedralem vel Collegiatam; nisi Ecclesia vel beneficia extra dictam Cathedralem, vel Collegiatam existentia, essent perpetuò vnita præbendis Canonicatuum prædictarum Ecclesiarum: à quibus beneficiis extra prædictas Ecclesias, si quid ob eam causam exactum esset, debet restitui, & de cetero ab huiusmodi exactione abstinendum est.

Censuit Congregatio dignitati curatæ vniri posse aliam dignitatem ex causa paupertatis iuxta hoc decretum etiam in Sess.24. cap.13. eamque vnionem facere posse Abbatem si sibi facultatem vniendi legitimè præscripsit, aut ex priuilegio in Ecclesia sibi pleno iure subiecta, iurisdictionem quasi Episcopalem habet in omnibus & per omnia, alioquin vnionem faciendam esse per Episcopum cum consensu ipsius Abbatis & Capituli.

11 *Liceat contra omnes procedere.*] Obtinentes dignitates, vltra conuersionem tertiæ partis fructuum pro distributionibus, vt dicitur hoc c. possunt compelli ad residentiam, aliis pœnis præscriptis Decreto Concil. Sess.24. c.12. vers. præterea. sup. hoc c.§. Congregatio. Et qui perpetuò absunt, non solum amittunt tertiam partem fructuum, sed etiam beneficiis priuari debent.

REMISSIONES.

* Vide dicta infr. sess.22.c.3. de Reform.* & tradita à Gutier. l.1. canon. quæst.c.1.nu.106.& Hier. Cæuallos in suis pract. commun. contra com. q.388. ex num.16.

Quòd absentibus de licentia Papæ, vel causa studiorum, non concedantur distributiones quotidianæ, etiam censuisse sacram Cardinalium Congregationem asserunt Steph. Gratian. discept. forens. c.166. num.17. & 18. Gonzal. ad reg.8. Cancel. §. 7. procem. num.179. vbi refert sequentem decisionem. Licentia, causa studiorum etiam obtenta à Sede Apostol. non excusat ab amissione istius tertiæ partis detractæ, sicut nec excusat ab amissione ceterarum distributionum quotidianarum.

β *Quæ inter dignitates, &c.*] Vide Nau. de Orat. Miscel. 59. n. 6.
γ *Saluis tamen consuetudinibus, &c.*] Vide Cened. ad sextum collect. 15. num. 7.

CAPVT IV.

Vbi vnus rector non sufficit populo, adiungat sibi sacerdotes competentes. Datur modus erigendi nouas parochias, etiam inuitis Rectoribus, & Præfectis: in nouis parochiis danda portio ex fructibus quomodolibet pertinentibus ad matricem Ecclesiam: qua portione non sufficiente compellendus populus dare necessaria.

α EPiscopi etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, in omnibus ecclesiis parochialibus, vel baptismalibus, in quibus populus ita numerosus sit, 1 vt vnus Rector non possit sufficere ecclesiasticis Sacramentis ministrandis, & cultui diuino peragendo; *a* cogant Rectores, vel alios, ad quos pertinet, sibi tot sacerdotes ad hoc munus adiungere, quot sufficiant ad Sacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum. 2 in iis verò, in quibus 3 ob locorum distantiam, siue difficultatem parochiani sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina officia audienda accedere non possunt; 4 nouas parochias, * etiam inuitis Rectoribus, iuxta formam constitutionis Alexandri III. quæ incipit, *b* Ad audientiam, constituere posint. Illis autem sacerdotibus, qui de nouo erunt ecclesiis nouiter erectis præficiendi, competens asignetur portio 5 arbitrio Episcopi 6 ex fructibus ad Ecclesiam matricem quomodocumque pertinentibus: & si necesse fuerit, 7 compellere posit populum ea subministrare, quę sufficiant ad vitam dictorum sacerdotum sustentandam: quacumque reseruatione generali, vel speciali, vel affectione, super dictis ecclesiis, non obstantibus. Neque huiusmodi ordinationes, & erectiones posint tolli, nec impediri, ex quibuscumque prouisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibusuis aliis derogationibus, vel suspensionibus.

a c. & temporis 16. q. 1. & cap. fi. de Eccl. ædific. decr. l. 3. tit. 48.

b c. ad audientiam, de Eccl. ædif. in decret. l. 3. tit. 48.

DECLARATIONES.

1 *Vt vnus Rector non posit sufficere, &c.*] Vbi populus est ita numerosus, quod vnus Rector satisfacere populo nequeat, omnino seruari debet dispositio huius c. quo non conceditur Episcopo parochias vnire, sed tantùm nouas constituere.

Congregatio Concilij censuit, Episcopum ex hoc capitulo non posse erigere coadiutoriam, sed vtique cogere Rectorem ad adiungendum sibi tot sacerdotes, quot sufficiunt Ecclesi sacramentis ministrandis. Neque

que licet Ordinario erigere nouam parochiam, nisi & alia concurrant quæ exprimuntur constitutione Alexandri III. quæ incipit, *Ad audientiam, de Eccl. ædif. in decretal. lib. 3. tit. 48.* & oportet primùm vti remedio declarato in principio huius capitis.

Congregatio Concilij censuit, Episcopum in vim Concilij Trident. *c. 4. Sess. 21.* non posse erigere coadiutoriam, sed vtique cogere Rectorem, ad adiungendum sibi tot sacerdotes, quot sufficiunt Ecclesiæ Sacramentis ministrandis. 28. Apr. 1594.

Congregatio Concilij censuit, si in oppido est ecclesia Parochialis absque fonte baptismali, & Archipresbyteratus ab illa separatus cum fonte baptismali, ita demum Archipresbyteratum, cui aliàs cura non incumbit animarum, esse curatum, si tenentur homines oppidi pro pueris baptizandis solum Archipresbyterum adire, & ille tenetur id sacramentum adeuntibus ministrare. 29. Iun. 1600.

2 *In iis verò.*] Hoc decretum est ad constituendum nouas Parochias, & assignandum nouas portiones nouis Parochiis, etiam iis quæ Regularium sunt.

3 *Ob locorum distantiam.*] Licet Parochialis Ecclesia in eo sit loco, vbi minor pars Parochianorum habitat, & maior pars longè habitat in aliis oppidis; nihilominus Parochus habitare debet prope Ecclesiam, sed succurrendum est remedio præsentis Decreti, & *c. Ad audientiam, de Eccl. ædif.*

4 *Nouas Parochias.*] Etiam inuitis Rectoribus, possunt institui nouæ Parochiales, seruatis iis quæ in hoc Decreto statuuntur.

Quando Episcopus procedit ad aliquem actum, vigore Decretorum Conc. Trident. quem etiam suo ordinario iure facere poterat, & in Decreto datur ei facultas procedendi etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegato, si velit diuidere parochias ex hoc c. quod poterat per text. *in c. Ad audientiã, de Eccl. ædif.* si appelletur, potest appellatio in secunda Instantia iuridicè interponi, & tractari coram Metropolitano, cum non sit necessariò interponenda apud Sanctam Sedem Apostolicam.

5 *Arbitrio Episcopi.*] Episcopus ob multitudinem populi potest compellere Rectorem ad sibi adiungendos alios Sacerdotes pro Missis, atque aliis diuinis officiis celebrandis, aut Sacramentis administrandis, cum moderamine tamen multitudinis Missarum.

Congregatio Concilij censuit, ex ea sola causa, quod populus alicuius Parochialis adeo sit numerosus, vt vnus Rector non possit sufficere sacramentis ministrandis, & cultui diuino peragendo, minimè quidem licere ordinario nouam Parochiam erigere, nisi & alia concurrant, quæ exprimuntur constitutione fel. rec. Alexand. III. quæ incipit, Ad audientiam, & innouatur Decreto Concilij c. 4. Sess. 21. v. in his vero, sed ob huiusmodi magnam multitudinem debere ordinarium vti remedio d. c. 4. in princ. scilicet cogendo Rectores, vt tot sibi sacerdotes adiungant, quot sufficiant ad sacramenta exhibenda & cultum diuinum celebrandum. 22. Sept. 1600.

Parochus potest sibi alium presbyterum ad curam animarum adiutorem accipere, modo sit ab Ordinario approbatus.

6 *Ex fructibus ad Ecclesiam Matricem.*] Intelligendũ est id habere locum etiamsi Ecclesia illa foret cathedralis, nam indefinitè ponitur & vniuersaliter intelligitur quæcumque Matrix. Quapropter licet Episcopo assignare Sacerdotibus, qui erunt præfecti nouis Parochiis secundum hoc Decretum constitutis, competentem portionem arbitrio suo ex omnibus

bus fructibus ad Matricem pertinentibus, non distinguendum magis decimas, quàm alia corpora redituum. Poterit tamen Ordinarius in erectione Parochialis Ecclesiæ facta iuxta formam Concil. Tridentin. c.13.sess.24.de Reform. vnire eidem Parochiali, in actu ipsius erectionis, vnum ex quatuor Canonicatibus habentibus curam animarum annexam, existentem in alia Ecclesia non collegiata, quæ erat Parochialis loci, in quo noua Parochia fuerit erecta: quia multa facta tenent, præsertim stante necessitate loci & personarum, quæ hoc facit. In contrarium quidem declinabant multi Illustrissimi, hoc tamen non obstante fuit decisum potuisse ordinarium id facere.

Non licet Episcopo, loco erectionis faciendæ prorsus certam populi partem separare ab antiqua Parochia, & alteri commodiori applicare, si nimirum sit vel exiguus numerus populi, vel inopia, vel alia causa quæ impediat, aut certe non postulet erigi nouam Parochiam.

7 *Compellere possit populum.*] Assignatio facienda pro noua Parochia priùs fit ex fructibus ad Ecclesiam Matricem pertinentibus; & si ea non sufficiat, tunc demum populus compellendus; & si non potest populus ob paupertatem, Episcopus debet de suo, iuxta Hostiensem.

Ad succurrendum autem Parochianis foris habitantibus, vt suprà dictum est, erigatur vna Capellania extra ciuitatem, quæ non sit Ecclesia per se, sed in potestate Matricis Ecclesiæ, in qua ponatur Sacerdos amouibilis, approbatus ab Ordinario, qui administret Sacramenta illis, qui sunt extra ciuitatem, ad quos non est accessus ex vrbe de nocte, quia portæ ciuitatis clauduntur, iuxta alleg.c.sequenti.

An vt quæstores arceantur possint Ordinarij de facultate à Superioribus Regularium Eleemosynæ quærendæ concessa aliquam cognitionem & qualem habere. Congregatio censuit ex Concilio, non prohiberi regulares mendicantes quo minus Eleemosynas quærant; non tamen alios eorum nomine, & quoquo modo posse quæritare, illo tamen ex loco vbi sint sita monasteria, Eleemosynas per eamdem diœcesim quæritantes, teneri ad ostendendum Ordinario licentiam suorum superiorum.

REMISSIONES.

a Vide Roch. de iure patron. verbo honorificum, q. 3. num. 10. Lambert. eod. tract. pag. 1. quæst. 3. art. 15. Lap. alleg. 66. Rebuff. de Decimis q. 6. num. 21. Mandos. in praxi signaturæ, tit. Erectiones, gl. 6. lib. 13. tit. 5. par. 1. Gambar. de Officio legati lib. 5. tit. 18. Matthæ. Soar. in pract. & ordine visitandi, c. 4. num. 1.

* *Nouas parochias.*] Vide Menoch. in conf. 477. num. 1. & seq.

Lib. 3. Decretal. De Ecclesiis ædificandis.

CAPVT III.

AD audientiam nostram noueris peruenisse, quòd villa quæ dicitur H. tantum perhibetur ab Ecclesia Parochiali distare, vt tempore hyemali cùm pluuiæ inundant, non possint Parochiani sine magna difficultate ipsam adire: vnde non valent congruo tempore Ecclesiasticis interesse officiis. Quia igitur dicta Ecclesia ita dicitur reditibus abundare, quod

quòd præter illius villæ prouentus minister illius conuenienter valet sustentationem habere, mandamus quatenus si res ita se habet, Ecclesiam ibi ædifices, & in ea sacerdotem, sublato appellationis obstaculo, ad præsentationem rectoris Ecclesiæ maioris cum canonico fundatoris assensu instituas, ad sustentationem suam, eiusdem villæ obuentiones Ecclesiasticas percepturum; prouidens tamen vt competens in ea honor pro facultate loci matrici seruetur: quod quidem fieri posse videtur, cum eiusdem villæ dominus viginti arras terræ frugiferæ velit ad vsus sacerdotis conferre. Si vero persona matricis Ecclesiæ virum idoneum præsentare distulerit, vel opus illud voluerit impedire, tu nihilominus facias idem opus ad perfectionem deduci, & virum bonum appellationis cessante diffugio instituere non omittas.

CAPVT V.

Propter Ecclesiarum paupertatem, & in casibus à iure permissis faciat Episcopus vniones perpetuas quarumcumque Ecclesiarum parochialium & aliorum beneficiorum, etiam non curatorum cum Curatis.

α * VT etiam Ecclesiarum status, vbi sacra Deo officia ministrantur, ex dignitate conseruetur; β possint Episcopi, etiam tamquam Apostolicæ sedis delegati, 1 iuxta formam iuris, sine tamen præiudicio obtinentium, facere *a* 1 vniones perpetuas † quarumcumque Ecclesiarum parochialium, & baptismalium, & aliorum beneficiorum, curatorum, 3 vel non curatorum cum curatis, propter earum paupertatem, & γ* &c. in ceteris casibus à iure permissis, etiam si dictæ ecclesiæ, vel δ beneficia essent generaliter, vel specialiter reseruata, aut qualitercumque affecta. *b* Quæ δ vniones etiam non possint reuocari, nec quoquomodo infringi vigore cuiuscumque prouisionis, etiam ex causa resignationis, aut derogationis, aut suspensionis.

a c. sicut vnire, de excess. Prælat. Conc. Lat. sub Leo. X. Sess. 9. de ref. curiæ, & infr. Sess. 24. c. 13. Vide Sess. 14. c. 9.
b c. vnio, in fin. 10. q. 3. c. & temporis, cum seq. 16. q. 1.

DECLARATIONES.

Hoc caput (quo disponitur posse Episcopos facere vniones perpetuas quarumcumque Ecclesiarum Parochialium, & aliorum beneficiorum cum cura, propter eorum paupertatem) non comprehendit beneficia iuris patronatus. *Infr. hoc cap. §. Vniones.*

Si necessitatibus Parochialium prouideri non possit vnionibus præmissis iuxta hoc caput, tunc adhibenda sunt remedia posita in c. 13. session. 24. § In Parochialibus. Quod si nec possit prouideri necessitatibus

Parochialium remediis prædictis & propositis in dict. cap. 13. adhibeat Episcopus remedia iuris communis, quibus vti potest aduersus Patronos illarum Ecclesiarum, quæ sufficientes reditus non habent pro cultu diuino & sustentatione Rectoris; quia possunt compelli Patroni ad præstandum congruam sustentationem, vel patiantur illa vniri.

1 *Iuxta formam iuris.*] Hoc est, de consensu Episcopali, *iuxta Clem. vnic. de reb. Eccles. non alienand.* Episcopus enim has vniones facere potest.

2 *Vniones perpetuas.*] Episcopus Parochiales tenues vnire potest inuicem vel aliis. Sed Parochiales quæ sunt de Iure patronatus non comprehenduntur hoc Decreto.

3 *Vel non curatorum.*] Non tamen hospitalia, etiam posito quod darentur in titulum, in quibus nulla exercetur hospitalitas, ex cap. 8 sess. 22. de Reform. Non comprehenduntur beneficia hîc ad inferiorem collatorem pertinentia.

REMISSIONES.

α Vide Bullam Pij P. quæ est 46. incip. Ad exequendum, Mandos. in reg. 22. de Vnionib. q. 5. num. 3. ad finem, Caccialup. in tract. de Vnionib. art. 5. causa 3. Rebuff. de vnionib. à n. 38. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 2. n. 20. Steph. Gratian. disceptat. forens. cap. 278. * & Ricc. in prax. Ecclesiast. decis. 492.

β *Possint Episcopi.*] Absque consensu Capituli posse aiunt Nau. Cons. 10. de Officio & potest. iudicis deleg. & Zerol. d. verbo Vnio, §. 9. † Sed contrarium esse tenendum affirmat Nicol. Garcia de benefi. in p. 12. cap. 2. sequutus per Ricc. in sua prax. Cur. Eccles. Neapol. decis. 487. n. 4.

* *Facere vniones perpetuas.*] Vide infra sess. 14. c. 9. & sess. 24. c. 13. Conc. Lateran. sub Leone X. sess. 9. de reform. Camil. Borrel. cons. 32. nu. 32. Hoc decreto non comprehendi beneficia iuris patronatus, censuit Sacra Congregatio: vt refert Garcia de benefic. p. 10. c. 2. n. 210. & voluit Ricci. in sua prax. curiæ Eccles. Neapolit. decis. 486. num. 3.

γ *Et in ceteris casibus à iure permissis.*] Super hac materia aliquæ proditæ sunt à sacra Cardinalium Congregatione decisiones, quas refert Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo Vnio, p. 115. † Alias etiam referunt Garcia de benefi. p. 12. c. 2. n. 87. & Ricc. in sua prax. Cur. Eccles. decis. 492.

δ Quòd vnio monasteriorum monialium facienda sit, cùm subest aliqua causa legitima, accedente ad id auctoritate Papæ, refert censuisse sacram Cardin. Congregationem, Zerol. d. verbo Vnio, §. 4.

ε An Episcopus possit vnire beneficia etiam post deuolutionem? Affirmant Rebuff. de Deuolut. n. 31. Zerol. d. verbo Vnio, vers. Decimò.

ζ Quòd vnio possit fieri in perpetuum, & ad tempus, & hoc debeat exprimi in vnione, docent Rebuff. de Vnionib. num. 8. & 9. Zerol. d. verbo Vnio, vers. Decimoprimò.

η Quòd beneficium vnitum non possit permutari, tenent Gom. qu. 15. de infirmis resign. Zerol d. verbo Vnio, vers. Decimoquartò, Flam. de resign. lib. 2. q. 9. n. 2.

θ Parochialem posse vniri beneficio simplici, ponendo in ea Vicarium perpetuum, docet Rebuff. in reg. de idiom. glo. 2. n. 7. & de Vnionib. n. 17. & 18. Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verbo Parochia §. 7. in fine.

ι Quòd Capitulum possit præstare auctoritatem Vnioni Sede vacante, dum-

dummodo per eam vnionem nihil iuri Episcopali detrahatur, docent Rebuff. in reg. de vnionib. glos. 11. numer. 1. & 2. in tit. de Deuolut. nu. 100. Zerol. d. verbo Vnio, vers. Septimò, vbi vers. 15. resoluit, hoc non procedere in inferioribus Prælatis, veluti Abbatibus, Prioribus, Præpositis, & Commendatariis.

κ *Vel beneficia essent generaliter, vel specialiter reseruata.*] Quòd possit Episcopus vnire beneficia deuoluta, & reseruata Sedi Apost. docent Nau. Cons. 12. de Rebus Ecclesiæ non alien. & Cons. 10. de Officio deleg. Zerol. d. verbo Vnio vers. Octauò. Gomez tract. de Mand. prouid. n. 117. Et quòd vnio tamen non possit fieri de beneficio deuoluto ad Papam ab Ordinario ob ipsiusmet negligentiam non conferentis illud, & postea vellet illud vnire; quia hoc non potest in pœnam negligentiæ suæ, ob quod constitutus fuit titulus de supplenda negligent. Prælat. secus verò, quando inueniret illa iam deuoluta, vel propter prædecessoris negligentiam, ignorantiam, vel absentiam, tenent Syluest. part. 3. quæst. 11. qual. 4. Rebuff. de Deuolut. num. 31. Zerol. dict. verb. Vnio, vers. Octauò.

λ *Quæ vniones etiam.*] Vide Flam. de Resignat. lib. 2. q. 9. n. 18.

CAPVT VI.

Imperitis, sed honestæ vitæ rectoribus Vicarij pro tempore deputentur cum parte fructuum assignanda. Scandalosè autem viuentes & viuere perseuerantes nudentur beneficiis suis.

QVia α illitterati *a*, & imperiti parochialium Ecclesiarum Rectores * sacris minùs apti sunt officiis; & alij, propter eorum vitæ turpitudinem, potius destruunt, quàm ædificant; Episcopi, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati eisdem illitteratis, & imperitis, si aliàs honestæ vitæ sunt, 1 Coadiutores aut Vicarios † 2 pro tempore deputare, β partemque fructuum eisdem pro sufficienti victu assignare, vel aliter prouidere possint; quacumque 3 appellatione & exemptione remota. *b* Eos γ verò, qui turpiter, & scandalosè viuunt, postquam præmoniti fuerint, coerceant, ac castigent; &, si adhuc incorrigibiles in sua nequitia perseuerent, eos beneficiis, iuxta sacrorum *c* Canonum constitutiones, exemptione & appellatione quacumque remota, priuandi facultatem habeant.

a c. illitteratos, 36. dist. cap. nisi cum pridem, de renũc. c. 1. 36. dist. Concil. Tolet. 8. Can. 8. *b* Cap. quia frater, 7. q. 1. *c*. c. inuentum, 16. q. 1. c. felicis, de pœnit. in 6. & clem. multorũ, de pœn.

DECLARATIONES.

1 *Coadiutores aut Vicarios.*] Arguuntur hoc Decreto Episcopi, qui ex causa infirmitatis constituunt in Parochialibus Vicarios perpetuos, data etiam Rectori facultate de non residendo.

2 *Pro tempore deputare.*] Hæc deputatio ad eum spectat, qui potest instituere concursum. Nec ideo parochus, cui datus est coadiutor, poterit propterea abesse à cura.

3 *Appellatione.*] Ad effectum suspensiuum, sed non deuolutiuum.

REMISSIONES.

α Quòd Episcopi, tamquam Sedis Apostol. delegati, Rectoribus Parochialium imperitis, & minùs aptis, dare debeant coadiutores, vel Vicarios pro tempore; & assignare eis partem fructuum pro sufficienti victu, vel aliter prouidere. Et quòd hoc potest Episcopus etiam in parochiis exemptis propter identitatis rationem, tenent Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Parochia. §. 7. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 30. tract. 3. n. 172. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. §. 9. n. 29. vbi nu. 30. resoluit quod parochus, cui datus est coadiutor propter insufficientiam, non poterit abesse à residentia, & dicit decidisse sacram Cardinalium Congregationem in hæc verba. Propter deputationem coadiutoris parochus, cui datus est coadiutor, non poterit abesse à residentia.

* *Parochialium Ecclesiarum Rectores.*] Quòd autem non dentur coadiutores Rectoribus beneficiorum simplicium, consultus respondit Vinc. Grilenzon. cons. 5. num. 9.

† *Coadiutores, aut Vicarios.*] Vide Maiolum de irregularitate lib. 1. c. 32. num. 13. Salzedo ad Bern. Diaz in praxi can. c. 21. lit. G.

β *Partemq; fructuum.*] Vide Gambar. de officio legati, l. 5. tit. de coadiutoribus n. 11. Gonzal. d. §. 9. n. 33.

γ *Eos verò, qui turpiter, & scandalosè viuunt.*] Vide Flamin. de Resignat. lib. 5. quæst. 6. nu. 101.

CAPVT VII.

Curet Episcopus Ecclesias vetustate, vel aliàs collapsas restaurari, si fieri potest, ex fructibus ad eas pertinentibus: quibus non sufficientibus contribuant parochiani. Si autem non possunt illæ Ecclesiæ vllatenus restaurari; destruantur, locusq; conuertatur in locum profanum non sordidum, & beneficia talium Ecclesiarum transferantur cum oneribus ad matrices Ecclesias, &c.

α CVm illud quoque valde curandum sit, ne ea, quæ sacris ministeriis dedicata sunt, temporum iniuria obsolescant, & ex hominum memoria excidant; Episcopi, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, transferre possint beneficia simplicia, etiam iuris patronatus ex Ecclesiis, 1 quæ vetustate, vel aliàs collapsæ sint, 2 & ob eorum inopiam, nequeant instaurari, vocatis iis, quorum interest, in matrices, aut alias Ecclesias locorum eorumdem, seu viciniorum, arbitrio suo; atque in eisdem Ecclesiis erigant altaria, vel Capellas sub eisdem inuocationibus; vel in iam erecta altaria, vel Capellas transferant cum omnibus emolumentis, 3 & oneribus, prioribus Ecclesiis impositis. *a* 4 Parochiales verò Ecclesias *, etiam si iuris patronatus sint, ita collapsas refici, & 5 β instaurari procurent ex fructibus † &

a c. vlt. & pen. de Eccl. ædif. vel repar. sup. Sess. 7. cap. 1. de Ref.

† & prouentibus quibuſcumque, ad eaſdem Eccleſias quomodocumque pertinentibus; qui ſi non fuerint ſufficientes, omnes patronos, & alios, qui γ fructus aliquos ex dictis Eccleſiis prouenientes percipiunt; aut in illorum defectum δ parochianos omnibus * remediis opportunis ad prædicta cogant; quacumque appellatione, exemptione, & contradictione remota †. 6 Quod ſi nimia egeſtate omnes laborent, 7 ad matrices, ſeu viciniores Eccleſias transferantur: cum facultate tam dictas parochiales, quam alias Eccleſias dirutas, 8 in profanos vſus, non ſordidos, erecta tamen ibi Cruce, conuertendi.

DECLARATIONES.

1 *Vetuſtate, vel aliàs collapſæ.*] Eccleſiæ collapſæ, vel reſtituendæ, vel alio transferendæ ſunt, iuxta hoc Decretum.

An autem & quando ruinatæ Eccleſiæ conuerti poſſint in priuatas domos aut loca publica ad vſus non ſordidos, relinquitur arbitrio Ordinarij diſponendum. Similiter an pecunia ex dictis ruinis comparata, ſit conuertenda in bona ſtabilia Eccleſiæ, vel eroganda in alios pios vſus, eiuſdem eſt iudicare.

2 *Et ob eorum inopiam.*] Si populus nolit Eccleſiam, quæ minatur ruinam, inſtaurare, debet penitus deſtrui. itemque huic quæſtioni: An huius Capitis diſpoſitio procedat etiam in Eccleſia, quæ non prorſus eſt collapſa, ſed maiori ex parte ruinam minatur? Congregatio reſpondet affirmatiuè, ſed in hoc caſu tantùm propoſito. Nam Illuſtriſſimi noluerunt quòd procedat generaliter, ne ſcilicet Epiſcopi ſumpta tali occaſione Eccleſias transferrent, etiam ſi Eccleſiæ non eſſent ita collapſæ & ruinam minantes; hoc enim ſeuerè prohibent fieri.

3 *Et oneribus, prioribus Eccleſiis impoſitis.*] Non eſt per Epiſcopum vllum nouum onus imponendum ex coniecturis, vel veriſimilitudinibus.

4 *Parochiales verò.*] Parochiales Eccleſias dirutas reſtaurari aut transferri Epiſcopus debet curare, ſeruata forma præuia huius Decreti. Idem cenſuit Congregatio de domibus pro neceſſaria Parochi habitatione intelligendum, quod de Eccleſiis Parochialibus deciſum eſt, omni contradictione remota.

5 *Inſtaurari procurent ex fructibus.*] Pro hac inſtauratione non ſunt ſequeſtrandi fructus pro Parochi victu.

6 *Quod ſi nimia egeſtate omnes laborent.*] Facultas transferendi Eccleſias collapſas, nimia egeſtate laborantes competens Epiſcopo vigore huius cap. §. *Quod ſi nimia,* non competit eius Vicario generali, niſi ſpeciali mandato illam habuerit.

7 *Ad matrices Eccleſias.*] Eccleſia ergo diruta paruorum redituum poteſt ex ſententia Congregationis in profanos vſus, non tamen ſordidos (erecta tamen ibi Cruce,) conuerti, & transferri ad Matricem ſeu viciniorem Eccleſiam, vbi erigendum eſt altare, ſub eadem inuocatione, impoſito onere titulari; vt nimirum Epiſcopus curet ibi celebrari ſingulis hebdomadibus per Sacerdotem idoneum. Cœmiterium item profanandum, & deinde oſſa transferenda ſunt ad nouum Cœmiterium, quod à titulari cõſtruatur in eo loco, quo magis placuerit populo conſtruendũ.

8 *In profanos vsus, non sordidos.*] Qui dicantur vsus sordidi, arbitrio Ordinarij hoc totum relinquitur, qui non debet sine causa profanare Capellas: at si aliquam profanandi causam habeat, earum cæmenta potius attribuenda sunt Ecclesiæ, quæ est caput dictarum Capellarum, quàm alteri cuicumque.

REMISSIONES.

α Vide Rebuff. in praxi, tit. de Vnion. gloss. 11. n. 8. Mandos. reg. 21. Cancel. q. 7. & 8. Boer. decis. 345. Perusin. de Vnionib. cap. 4. n. 11. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Visitatio, §. 9. pag. 345. Fr. Emman. quæst. Regular. to. 1. q. 43. art. 13. Bobadil. in sua Politica, lib. 3. cap. 5. n. 34. plures refert Doctores Cened. ad Decret. collect. 153.

* *Parochiales verò Ecclesias.*] Vide Guttier. can. quæst. lib. 1. q. 17. nu. 15. Sarmiento, Nauar. & alios, congestos à Bobadilla to. 1. suæ Politicæ li. 2. c. 18. in num. 135. & lib. 3. c. 5. nu. 34. Ricci. in prax. variar. resolut. cap. 201. Thenoch. de visitat. Eccles. lib. 2. cap. 6. Francis. Salgado de Somoza in tract. de Regia potestate 3. p. cap. 5. per totum.

β *Instaurari procurent ex fructibus.*] An intelligatur deducto priùs eis necessario ad suam sustentationem, ne aliàs cogantur deseruire sine alimentis? Affirmant Sarmi. de Reditib. Ecclesiast. p. 1. monitu 82. num. 3. Cened. d. collect. 153. n. 1. in med. † & Salgado d. c. 5. n. 16. post Gutier. alleg. 10. num. 7.

γ *Qui fructus aliquos ex dictis Ecclesiis, &c.*] Vide Valasc. Cons. 179. n. 13. & sacra Cardinalium Congregatio censuit in hæc verba; Si populus noluit Ecclesiam, quæ minatur ruinam, restaurare, ea debet penitus dirui. Quòd Episcopus potest vendere lapides altarium, vel Ecclesiarum destructarum, affirmant Nauar. de spoliis Clericorum, §. 18. num. 11. vers. 2. Zerol. d. verbo Visitatio, §. 9.

δ *Parochianos omnibus.*] Cùm hoc sit opus publicum, & commune, & concernens omnium vtilitatem, & necessitatem, teneri semper contribuere nobiles, & alios exemptos docent Auend. de Exequendis mand. lib. 2. c. 14. num. 19. Cened. d. Collect. 153. num. 2. * Idem Auendan. lib. 1. c. 10. num. 29. Bobadilla d. c. 18. n. 135. ad fin. Gutierr. alleg. 10. n. 5. & 6. Salgado d. c. 5. n. 11.

† *Quacumque appellatione remota.*] Vide Salgado in d. c. 5. ex n. 14. & in 2. p. c. 8. à n. 107. post Lancelot. de attentat. p. 2. c. 12. limitat. 8. n. 4.

CAPVT VIII.

De Episcoporum cura, & visitatione eorum, quæ ad suam diœcesim pertinent.

α Sup. Sess. 7. de Refor. c. 8. & infr. Sess. 24. cap. 9. & Sess. vlt. de reg. c. 20. Concil. Bracaren. 2. c. 1.

α* QVæcumque in diœcesi ad Dei cultum spectant, ab Ordinario diligenter curari, atque iis, vbi oportet, prouideri æquum est; propterea, 1 commendata monasteria, etiam Abbatiæ, 2 Prioratus, & Præpositurae nuncupatæ, in quibus non viget Regularis obseruantia, nec non beneficia, 3 tam curata, quàm non curata, sæcularia, & β Regularia, qualitercumque commendata, etiam exempta ab γ Episcopis, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegatis, annis singulis δ visitentur, curentque iidem Episcopi congruentibus remediis, 4 etiam per sequestrationẽ fructuum, vt, quę reuocatione

ne indigent, aut restauratione, reficiantur: & 5 cura animarum, si qua illis vel eorum annexis immineat, 6 aliaque debita obsequia, rectè exerceantur: appellationibus quibuscumque, priuilegiis, consuetudinibus, etiam immemorabili tempore præscriptis, † conseruatoriis, iudicum deputationibus, & eorum inhibitionibus non obstantibus, & si in eis vigeret obseruantia Regularis, prouideant Episcopi paternis admonitionibus, vt eorum Regularium Superiores iuxta eorum Regularia instituta debitam viuendi rationem obseruent, & obseruari faciant, & sibi subditos in officio cõtineant, ac moderentur. Quòd si admoniti, intra sex menses eos non visitauerint, vel correxerint; tunc iidem Episcopi, etiam vt delegati Sedis Apostolicæ *, eos visitare possint, & corrigere, prout ipsi Superiores possent, iuxta eorum instituta: quibuscumque appellationibus, priuilegiis, & exemptionibus penitus remotis, & non obstantibus.

DECLARATIONES.

Per vim huius decreti licet Episcopo visitare omnes Ecclesias, etiam Regularibus subiectas, dummodo illarum ministri sint sæculares. *Pro his vide notat. ad c.8. Seß.7.*

1 *Commendata Monasteria.*] Episcopus non debet se interponere in Monasteriis in quibus viget Regularis obseruantia, licet Monasteria sint commendata.

Comprehenduntur in hoc Decreto etiam illa Monasteria commendata, quæ sunt perpetuò vnita aliis Ecclesiis, vel piis locis, etiamsi ipsa loca essent sub Regulari protectione, *vt infrà c.8. Seß.22.*

Fuit declaratum à Sanctissimo, quòd milites Hierosolymitani non sint ab Ordinariis visitandi, nisi prout possunt alij Religiosi habentes suos superiores, iuxta Decreta Concilij Tridentini; cum ipsi etiam sint professi, & Præceptores, non commendatarij: cum etiam habeant suum procuratorem, seu superiorem totius Ordinis, iuxta Decretum, c.20. Sess.25. de Regul.

2 *Prioratus.*] Prioratus militum Hierosolymitanorũ Ordinarius visitare non potest cum illis sint Præceptores, non autem Commendatarij, & visitari debeant à capitibus sui Ordinis, *vt Seß.7.c.8.§.Vbi Equites.*

3 *Tam curata, quàm non curata.*] Episcopus Ecclesiam Parochialem visitare debet, eique de Parocho prouidere, qui Sacramenta & alia similia populo administret.

4 *Etiam per sequestrationem fructuum.*] Fructus Ecclesiarum, quæ reuocatione indigent, ab Ordinariis sequestrari possunt, vt Ecclesiæ separentur, etiamsi illæ essent militum Hierosolymitanorum.

5 *Et cura animarum, si qua illis, vel eorum annexis immineat.*] Ecclesiæ, vbi cura animarum exercetur, visitari possunt ab Ordinariis, etiamsi illæ essent militum Hierosolymitanorum, adhibita tamẽ moderatione, quam in sua Bulla Pius V. expressit, quæ est, vt illas dumtaxat visitent, quæ animarum curam, illiusque exercitium, & Sacramentorum administrationẽ respiciunt, quæ Bulla incipit, *Exposcit pastoralis*, publicata 22. Sept. 1571.

 6. *Alia-*

6 *Aliaq; debita obsequia.*]Per vocem hanc (*debita*) in hoc Decreto positam, insinuatur quòd non liceat Episcopo maius seruitium, aut onus imponere beneficiis, quàm illis ex antiquissima consuetudine, vel illorum fundatione vel institutione debent.

REMISSIONES.

α Vide P. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 3. c. 40. quæst. 10.* Franc. Salgado d. decis. 5. num. 18. Caualcan. decis. 11. num. 30. in 3. p. Fr. Michael. Agiam de exhib. auxil. fundam. 5. Seraph. decis. 960. Ricc. in sua var. resol. c. 176.

β *Et Regularia qualitercumque commendata, &c.*] Vide Fr. Emman. q. Regul. tom. 1. q. 36. art. 3. per totum.

γ *Ab Episcopis.*] Quòd conueniat etiam inferioribus, cuiusmodi sunt Abbates, Priores, Præpositi, & alij iurisdictionem habentes, docet P. Azor. inst. moral. p. 1. lib. 12. c. 18. vers. Sextò.

† *Etiam immemorabili tempore præscriptis.*] Vide Rotam nouiss. decis. 744. in 1. p. diuersorum.

* *Episcopi etiam vt delegati Sedis Apostolicæ.*] Vide suprà in sess. 6. c. 3. & sess. 7. c. 14. Treuisan. decis. 36. per tot. l. 1. Seraphin. decis. 960.

CAPVT IX.

Quæstorum Eleemosynarum nomen & vsus penitus tollitur. Indulgentias & spirituales gratias Ordinarij publicent: & duo de Capitulo fideliter Eleemosynas recipiant sine vlla mercede.

α β CVm multa à diuersis antea *a* Conciliis, tam Lateranensi, ac Lugdunensi, quàm Viennensi, aduersus 1 prauos Eleemosynarum Quæstorum abusus remedia tunc adhibita, posterioribus temporibus reddita fuerint inutilia; potiusque eorum malitia ita quotidie magno fidelium omnium scandalo, & querela excrescere deprehendatur, vt de eorum emendatione nulla spes ampliùs relicta videatur: statuit, vt posthac in quibuscumque Christianæ religionis locis eorum nomen, atque vsus penitus aboleatur; 2 nec ad officium huiusmodi exercendum vllatenus admittantur: non obstantibus priuilegiis, Ecclesiis, monasteriis, hospitalibus, piis locis, & quibusuis, cuiuscumque gradus, status, & dignitatis personis, concessis, aut consuetudinibus etiam immemorabilibus. 3 Indulgentias verò, aut alias spirituales gratias, quibus non ideo Christi fideles decet priuari, 4 deinceps per Ordinarios locorum, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus populo publicandas esse decernit. quibus etiam Eleemosynas, atque oblata sibi charitatis subsidia, nulla prorsus mercede accepta, fideliter colligendi facultas datur: vt tandem cælestes hos Ecclesiæ thesauros non ad quæstum, sed ad pietatem exerceri, omnes verè intelligant.

a Conc. Lateran. c. 61. sub Innoc. III c. cum ex eo, de pœnit. & remiss. Clem. abusionib. eod. tit. & infrà, Sess. vlt. in Decreto, de Indulg. & sup. Sess. 5. c. 2.

D E-

DECLARATIONES.

1 *Prauos Eleemosynarum Quæstorum abusus.*] Praui Eleemosynarum Quæstores prohiberi & seuerè castigari debent; non autem illi, qui collectas Eleemosynas in pios vsus conuertunt. Non possunt proinde prohiberi à quæstoribus seu mendicantibus S. Antonij de Vienna, fratres mendicantes alicuius Ecclesiæ perpetuæ S. Antonij: quo minus etiam ipsi pro suo Conuentu mendicent & quærant.

2 *Nec ad officium huiusmodi exercendum.*] Quando Sedes Apostolica rationabili ex causa concedit alicui pio loco, vt possit Eleemosynam quærere, Episcopo Ordinario rescribit per hæc verba: *Has eleemosynas, quæ in tua ciuitate & Diœcesi pro vsu dicti hospitalis dabuntur, permittas: dummodo personæ quæ colligent eas, honestæ vitæ, & spectatæ religionis, & tuo iudicio approbatæ sint, minimeq; participes datarum Eleemosynarum, & Quæstorum nomen nullo modo gerant, sed simpliciter Eleemosynarum Collectores nuncupentur: quiq; non publicent vllas indulgentias, nec concionentur, nec circumferant sua priuilegia, nec reliquias, nec minis aut imprecationibus inducant fideles ad Eleemosynam: non campanellam aliaq; instrumenta similia quædam Quæstorum insignia ferant, pulséntve ad excitandas personas: non petant Eleemosynam tamquam debitam aut solitam, neque vlla arte (etiam prætextu dicendi orationes S. Antonij, aut alterius Sancti, vel aliter) extorqueant pecuniam: sed simpliciter, permodestè, & cum omni dexteritate petendo Eleemosynam pro sustentatione dicti Hospitalis, recipiant tantùm, quod sibi liberaliter offertur: neque super his Eleemosynis vllam conuentionem quouis modo faciant, etiam in vtilitatem dicti Hospitalis. Diligenter autem curabit Amplitudo tua, vt hæc omnia ritè obseruentur, & ad id diligenter animaduertat, imo (quo etiam Sanctitas sua conscientiam tuam grauari voluit) aduigilabit, vt quicquid dictarum Eleemosynarum nomine fuerit collectum, id totum in vsum tantùm ipsius Hospitalis, & non in alium, conuertatur.*

Facultas quærendi Eleemosynam à Sede Apostolica (sub forma tamen suprà dicta) Hospitalibus conceditur, si in eis realiter hospitalitas exerceatur: quinimò conceditur sub conditionibus prædictis, quandoque etiam nonnullis aliis Religionibus mendicantibus.

3 *Indulgentias verò.*] Per huius Decreti posteriorem partem non possunt Ordinarij prohibere, quo minùs Religiosi indulgentias, sibi olim à Summo Pontifice concessas, publicent, nullo etiam verbo cum eis facto: at indulgentias, sibi ipsis denuò concessas, absque Ordinarij licentia publicare non possunt. *Vide Decretum de indulgentiis in continuatione, Sess. 25. de Refor.*

4 *Deinceps per Ordinarios locorum.*] Nullus ergo sine Ordinariorum licentia & auctoritate poterit eas publicare, non obstante quacumque exceptione aut exemptione, etiamsi Regularis sit aut in Ecclesiis ipsorum regularium, etiam prætextu priuilegiorum, v. g. Confraternitatis Rosarij: sed per Ordinarium, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus, populo publicari debent. *Vide idem infrà Sess. 22. c. 5. §. Nemo.*

REMISSIONES.

a Vide suprà, Sess. 5. in fine, vers. quæstoris, & adde P. Henriq. in sum. lib. 7. cap. 19. à princip. Nauar. de orat. Miscel. 66. num. 2. Quarant. in summa Bullarij, verbo Archiepiscopi auctoritas, vers. 26. in fine. Zerol.

rol.in praxi Episcop.p.1. verbo Quæstores,pag.302. Fr. Emman. qu. Regul.tom.2.q.57.artic.7.& qu. 98.art. 1. plures refert Doctores Cened. ad Clem.Collect.9.p.mihi 401.* Vide etiam in Sess. vlt.in decreto de indulgentiis,& l.4.& 9.tit.9.lib.1.recopil. & l.2.tit.9.li. 1.ordinamenti.vbi eleganter Didac.Perez Ricc.in sua prax.var.resol.c. 290.n.2.

β Zerol.d.verbo Quæstores, asserit in sacra Cardinalium Congregatione decisum esse, dari posse licentiam petendi Eleemosynas cum his circumstantiis.Prima,vt sint personæ bonæ existimationis. Secunda,ne sint participes ipsarum Eleemosynarum. Tertia, ne habeant vllo modo nomen quæstoris. Quarta, nullas indulgentias diuulgent, nec concionentur.Quinta,ne sua priuilegia, aut sacras reliquias circumferant. Sexta, ne imprecationibus, aut minis Eleemosynas ab hominibus exprimant,aut extorqueant,nec campanas aliáve instrumenta deferant. Septima,ne quicquam debitum,aut vsitatum petant. Octaua,ne vllo artificio aut specie commemorandæ orationis alicuius Sancti, aut alio peruerso more vtantur. Nona,sed simpliciter, ac modestè Eleemosynas petant,easque in pij loci vtilitatem transportent.

Indictio futuræ Sessionis.

Sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, statuit,& decreuit, proximam futuram Sessionem habendam & celebrandam esse Feria quinta post Octauam festi Natiuitatis B. Mariæ Virginis, quæ erit 17. mensis Septembris, proximè futuri. Hoc tamen adiecto, quod dictum terminum, ac vnicuique Sessioni in posterum præfigendum, ipsa sancta Synodus pro eius arbitrio, & voluntate; sicuti rebus Concilij putarit expedire, etiam in generali Congregatione, restringere, & prorogare liberè possit, & valeat.

SESSIO XXII.

Quæ est sexta

SVB PIO IV. PONTIF. MAX.

Celebrata die 17. Sept. 1562.

Doctrina α β γ,&c.de sacrificio Missæ.

Sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus,in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, vt vetus absoluta, atque omni ex parte perfecta de magno Eucharistiæ mysterio in sancta Catholica Ecclesia fides, atque doctrina retineatur,& in sua puritate, propulsatis erroribus, atque hæresibus,conseruetur; de ea,quatenus verum, & singulare sacrificium est, Spiritus sancti illustratione edocta, hæc, quæ sequun-

quuntur, docet, declarat, & fidelibus populis prædicanda decernit.

REMISSIONES.

α Vide D. Thom. p. 3. quæst. 78. art. 5. & 7. & quæst. 83. Petr. Sot. titul. de Missa, Caiet. in opusculo, de sacrificio Missæ contra Lutherum, Can. lib. 12. de locis Theolog. cap. 13. Sot. lib. 9. de Iustit. quæst. 2. artic. 1. Cardin. Bellarm. de Missa, & lib. 1. cap. 5. Couar. lib. 4. Vari. cap. 22. Veg. lib. 13. in Trident. cap. 39. P. Henriq. in sum. lib. 9. de vero Missæ Sacrificio, Repertorium Inquisit. verbo Missa. Michael. Timoth. de Sacrificio Missæ. P. Gabr. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. q. 83. disput. 22. P. Azor. institut. Moral. p. 1. lib. 10. cap. 18. cum seqq. Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 242. de Missa, Zerol. in praxi Episcop. verbo Missa, P. Aegid. de Conink de sacram. & censur. tom. 1. quæst. 83. Balduin. Iunium super opera controuers. Bellar. pag. 2. l. 4. P. Valer. Reg. in praxi fo. pœn. lib. 29. à num. 143. cum seqq.

β Licitum esse vsum accipiendi pitantiam vel pecuniam pro celebranda Missa specialiter alicui applicata, nullamque ob id committi simoniam, aut culpam, etiamsi Sacerdos eam exigat ex pacto, resoluunt Anton. de Cordub. de casibus conscientiæ casu 27. Mich. Timoth. de Sacrif. Missæ, tract. 3. quæst. 48. Iacob de Graffis, lib. 2. dec. aure. ca. 96. à num. 32. Guttier. Canon. lib. 1. cap. 29. à num. 3. P. Henriq. in summ. lib. 9. cap. 22. Moral. in Emporio iuris part. 1. titul. 1. quæst. 13. à princ. Petr. Ledesm. in summ. par. 1. tit. de Sacram. Eucharist. c. 18. vers. Quarta conclus. P. Soar. part. 3. q. 83. art. 6. disp. 86. sect. 1. cum seqq. P. Lessi. de Iustit. lib. 2. cap. 35. dub. 8. P. Vasq. dict. tom. 3. disp. 234. P. Aegid. de Sacram. d. to. 1. quæst. 83. num. 196. cum seqq. plures Doctores refert Cened. ad Decretal. Collect. 44. num. 5.

γ Quòd ratio pitantiæ dicitur iniusta, quando ita taxatur, vt neque plus, neque minus liceat dari, vel recipi, dicitur tamen iusta, quæ in qualibet regione communi consuetudine recepta, & approbata est à viris prudentibus, & Deum timentibus, vel quæ taxata fuerit à superiore habente potestatem, ita vt maior non possit iustè exigi, tenent Petr. Ledes. vbi supra concl. 7. & 8. Arag. 2. 2. quæst. 85. de Sacrificiis, art. 3. versic. sed dubitabit aliquis, Zer. in praxi Episc. par. 1. verbo Missa, concl. 2. & 3. §. 3. p. mihi 227.

δ Vtrùm Sacerdos, qui aliquam pecuniæ quantitatem accepit, per se, vel per alium pro dicendis Missis, vel vt eas faciat celebrari per alios Sacerdotes, si eas celebrari faciat per alios, minori pitantia, possit iuste sibi retinere residuum eius, quod sibi datum fuit, sine peccato, & restitutione? Quòd possit retinere, si Sacerdos, qui dat illas Missas, sit parochus, aut eius populi curam gerat, resoluunt Sot. de Iustit. lib. 9. q. 3. art. 1. vers. sed hoc propterea, Fr. Emm. in sum. tom. 1. cap. 242. de Missa, n. 12. P. Soar. 3. part. quæst. 83. art. 6. disp. 86. sect. 3. vers. hac verò occasione. Contrariam verò opinionem sequuntur Ioan. Maior in 4. distinct. 45. q. 3. dub. 2. & Petr. Ledesm. dict. cap. 18. vers. *A esta duda se responde.* Alij distinguunt in hunc modum: quando Parocho, vel Sacristæ, qui pecuniam illam accepit à lege vel consuetudine, est assignata certa quantitas, ex quaque Missa pitantia ob stipendium, seu pro huiusmodi cura, & officio sibi iniuncto Missas commendandi, tunc non peccat, nec tenetur ad restitutionem, si aliquã partẽ retinet sibi, & alterã dat presbytero pro Missis: quãdo verò

Pa-

Parochus seu Sacrista non habet vllum officium, quod lege, vel consuetudine compertum sit commendari Missas dicendas, tunc non potest sibi aliquid retinere. quam distinctionem tradunt Nauar. in Man. cap. 25. num. 91. Ludou. Lop. in instructor. Conscientiæ, p. 2. tit. de Eucharist. cap. 78. vers. insuper. Beia casuum conscient. part. 1. casu 12. in fine. Arag. 2. 2. q. 85. de Sacrific. art. 3. p. 683. in princ. Guttier. Canonic. lib. 1. cap. 29. n. 32. Veg. tom. 2. c. 41. casu 3. P. Henriq. lib. 9. c. 22. in fine.

ε An præcepto de audienda Missa satisfaciat ille, qui ad horas Canonicas obligatus, eas tunc recitat, aut alias preces, ad quas tenetur ex voto, aut quia sunt à Confessario ei in pœnitentiam impositæ, tunc item recitat? Affirmant Nauar. in Man. c. 21. n. 8. & de Orat. c. 19. n. 178. P. Azor. instit. Moral. part. 1. lib. 7. c. 5. q. 3. P. Soar tom. 3. qu. 88. sect. 3. in fine, P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 19. q. 1. n. 14. P. Ægid. de Sacram. to. 1. qu. 83. nu. 307. & n. 287. asserit sufficere audire duas partes Sacri.

ζ An Missa pro multis dicta, tantum valeat cuilibet illorum, ac si pro vno solo celebraretur? Vide Nauar. in Man. cap. 25. num. 92. & num. 11. vers. 35. & Cons. 6. num. 2. & Cons. 7. de celebrat. Missar. Petr. Nauarr. li. 2. de restitut. cap. 2. à num. 262. Marc. Anton. Cuch. lib. 5. instit. maior. tit. 6. num. 77. Cou. in cap. alma, p. 1. §. 5. numer. 9. Ioan. Medin. Cod. de Orat. cap. de valore Orationis pro multis fusæ. Spin. de testament. gloss. 13. princip. à n. 55. Lud. Lop. p. 2. cap. 78. de Eucharist. vers. nam iam hic, Hieron. Llamas, in 3. part. Methodi, cap. 43. §. 17. Arag. 2. 2. q. 85. art. 3. vers. his constitutis, Fr. Emman. d. c. 252. num. 2. Iacob de Graffis, d. lib. 2. cap. 45. à num. 16. latissimè Dimas in tract. de Purgat. c. 37. Humad. lib. 42. gloss. 2. à num. 3. tit. 4. part. 1. Nunno in part. 3. D. Thomæ, qu. 84. art. 1. dub. 8. pag. 960. Cardin. Tolet. l. 2. instruct. Sacerd. cap. 6. P. Azori. institut. moral. part. 1. li. 10. cap. 21. quæst. 1. Greg. de Valent. tom. 4. disput. 6. qu. 11. punct. 1. Petr. Ledesm. in sum. par. 1. tract. de Eucharist. cap. 17. conclu. 23. P. Henriq. d. lib. 9. cap. 19. §. 5. Zerol. dict. verbo Missa, vers. ad quartum, P. Soar. tom. 3. quæst. 79. sect. 12. & tom. 4. disp. 48. sect. 6. P. Ægid. d. qu. 63. nu. 186. in fine.

η Vtrum Sacerdoti liceat Missas celebrare anticipatè? Doctores statim citandi ponunt sequentes casus. Primus igitur casus tenet, licitum esse Sacerdotem Missam dicere anticipatam ex his quas in posterum tenetur dicere pro certa intentione. Secundus, quando quis diceret, & celebraret pro intentione eius, qui habet mandare Missas, etiam si ille nesciat, poterit pro Missa taliter dicenda anticipatè stipendium accipere, resoluunt Arag. d. art. 3. pag. 682. Ledesm. d. c. 18. concl. 17. vers. *La duda es de vn Sacerdote*, Fr. Emman. dict. cap. 252. num. 8. Et præter hos casus promulgata fuit decisio Cardinalium Concilij Trident. ex mandato S. P. bonæ memoriæ Clement. VIII. edita, cuius tenor talis est.

θ Superioribus diebus significatum fuit S. D. N. paucis ab hinc annis in Hispania nouam consuetudinem recentiorum aliquot Theologorum opinione nixam, sensim receptam, in dies magis inualuisse, vt Sacerdotes Missam celebrantes eius valorem generalem applicent his, qui postea Missæ celebrationem postulaturi, ac pro eo Eleemosynam præbituri sunt, tametsi antequam Missæ sacrificium perageretur, neque à Sacerdote illud rogassent, neque ei hac de causa Eleemosynam præstitissent. Quam rem cum Sanctitas S. ad sacram Congregationem Cardinalium Concilij Trident. interpretum pro materiæ grauitate examinandam reiecisset, in ipsa Congregatione primum de ea actum fuit diligentissimè,

tissimè, ac deinde relatum ad Sanctitatem suam: quæ ex eiusdem Congregationis sententia, huiusmodi consuetudinem, tamquam pluribus nominibus periculosam, fidelium scãdalis, & offensionibus obnoxiam, atque à vetusto Ecclesiæ more nimium abhorrentem explosit, ac improbauit, atque amplitudini tuæ litteras dari, quod facimus, mandauit, vt omnibus istius Regni Archiepiscopis, atq; Episcopis, in quorum diœcesibus huiusmodi applicatio in vsum inducta fuerit, per litteras, aut alias scripto iniungat, vt talem vsum aboleant, ac prohibeant excommunicationis, atque aliis, quas opportunas, & necessarias existimauerint, pœnis. Idemque præcipiat Generalibus & Capitibus Ordinum, quos in istis regnis nũc nouerit commorari, vt scilicet, & ipsi Regularibus sibi subditis talibus applicationibus eisdem pœnis propositis interdicant. Quæ omnia pro sua pietate, & Sãctissimi Domini nostri iussis obsequendi studio amplitudinem tuam sedulo effecturam sperantes, Omnipotentem Deum rogamus, vt eam quotidie cælestis suæ gratiæ donis velit auctiorem. Romæ, die decimoquinto Nouembr. 1605.

1 Non esse peccatum mortiferum facere Sacrum ante preces noctur-
nas, seu matutinum, expresse affirmant Sot. lib. 10. de Iustit. qu. 5. art. 4.
conclu. 2. & in 4. dist. 13. quæst. 2. in fine, Flam. in p. 3. Methodi, c. 3. §. 15. el
1. pag. 501. Medin. p. 1. inst. Confess. ca. 16. §. 2. in fine, Emman. Sa in Apho-
rismis, tit. de Missa, num. 22. Ioan. Bapt. Corrad. in resp. casuum conscien.
casu 242. Cuch. lib. 5. tit. 6. num. 36. Petr. Arag. 2. 2. quæst. 63. art. 12. vers. de
Ordine, p. 832. Lud. Lop. in instruct. conscient. p. 2. c. 79. de Eucharist. vers.
denique, neque hic, pag. 297. & c. 105. de horis Canon. vers. Nunc tamen,
Veg. in speculo curat. c. 10. §. 28. num. 254. vers. Tabien. Alphon. Veg. in
sum. p. 2. c. 41. casu 16. Fr. Emman. in summ. p. 1. ca. 249. num. 12. Petr. Le-
des. in sum. p. 1. tit. de Sacram. Eucharist. ca. 23. vers. 8. concl. P. Lessi. de Iu-
stit. lib. 2. c. 37. dubit. 12. num. 81. P. Soar. part. 3. quæst. 83. art. 3. disput. 82.
sect. 1. P. AEgid. de Sacram. tom. 1. d. quæst. 83. num. 220. Quòd verò pecca-
tum sit mortale ante matutinarum recitationem Sacrum facere, tuen-
tur D. Antonin. p. 3. tit. 13. ca. 6. §. 4. in fin. Armill. in sum. verbo Missa, nu.
3. Tabien. n. 7. Angel. n. 42. Nauar. in man. c. 25. nu. 83. vers. 18. & de Horis
Canon. c. 3. num. 70. & cap. 21. num. 30. D. Raimund. in sua summ. lib. 3.
tit. de Sacrament. iter. in Gloss. verbo pro defunctis, pag. 326. Simon.
Mayol. de Irregular. lib. 3. cap. 24. num. 1. Anton. Bernard. in summ. c. 27.
num. 26. Petr. Bollo in œconomica Canon. Classe 1. c. 5. §. 6. pag. 82. vers.
Primum est, Melchior. de Huelam in Epitome cæremon. & mysteriorum
Missæ, §. 2. vers. *Los quales Maytines*, pag. 355. Ludou. Beia respons. casuum
conscient. par. 1. casu 54. vers. quia celebrare ante matutinas. Mich. Ti-
moth. de Sacrificio Missæ, tractat. 1. qu. 2. Læli Zechi. de Sacrament. tract.
de Missa, c. 16. in princip. Stephan. Durantes de Ritibus Ecclesiæ, lib. 3. ca.
24. num. 13. Iacob de Graffis, lib. 2. dec. c. 40. nu. 5. P. Henr. lib. 9. de Missa,
c. 24. n. 7. P. Azori. instit. Moral. part. 1. lib. 10. c. 18. q. 17. & latissimè scripsit
Laurentius Perez. Seco in eleganti tract. qui inscribitur, *An liceat Mißam
celebrare non recitatis Matutinis.*

CAPVT I.

Christus in nouissima Cœna Apostolis, quos tunc sacerdotes faciebat, dedit potestatem ac præceptum offerendi Corpus & Sanguinem suum sub speciebus panis & vini: hoc visibile sacrificium Ecclesiæ relinquens, per quod virtus sacrificij in cruce peracti (quod iugiter hoc repræsentatur) applicatur in remissionem peccatorum quæ quotidie committuntur.

α QVoniam sub priori Testamento, teste Apostolo Paulo, propter *a* Leuitici Sacerdotij imbecillitatem consummatio non erat; oportuit, Deo Patre misericordiarum ita ordinante, sacerdotem alium secundum β ordinem Melchisedech surgere, Dominum nostrum Iesum Christum, qui posset omnes, quotquot sanctificandi essent, consummare, & ad perfectum adducere. Is igitur Deus, & Dominus noster, etsi *b* semel seipsum in ara Crucis, morte intercedente, Deo Patri oblaturus erat, vt æternam illic redemptionem operaretur: quia tamen per mortem sacerdotium eius extinguendum non erat, in cœna nouissima, qua nocte tradebatur, vt dilectæ sponsæ suæ Ecclesiæ visibile, sicut hominum natura exigit, relinqueret sacrificium, quo γ cruentum illud semel in Cruce peragendum, repræsentaretur, eiusque *c* memoria in finem vsque sæculi permaneret, atque illius salutaris virtus in remissionem eorum, quæ à nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur; sacerdotem secundùm ordinem Melchisedech se in æternum constitutum declarans, Corpus & Sanguinem suum sub speciebus panis & vini Deo Patri obtulit; ac sub earumdem rerum symbolis Apostolis, quos tunc δ noui Testamenti Sacerdotes constituebat, vt sumerent, tradidit; & eisdem, eorúmque in sacerdotio successoribus, vt offerrent, præcepit per hæc verba, *d* Hoc facite in meam commemorationem, vti semper Catholica Ecclesia intellexit, & docuit, nam celebrato veteri Pascha, quod in memoriā *e* exitus de Ægypto multitudo filiorum Israël immolabat, nouum instituit Pascha, se ipsum ab Ecclesia per sacerdotes sub signis visibilibus immolandum in memoriam transitus sui ex hoc mundo ad Patrē, quando per sui Sanguinis effusionē nos redemit, *f* eripuitque de potestate tenebrarum, & in regnum suum transtulit. Et hæc quidem *g* illa munda oblatio est, quæ nulla indignitate, aut malitia offerentium inquinari potest: quam ε Dominus

a Heb.7.
b Heb.7. d.c.
c 1.Cor.11
d Matt.26 Luc.22.
e Exod.13.
f Colos. 1.
g Malac. 1

per Malachiam nomini suo, quod magnum futurum esset in gentibus, in omni loco mundam offerendam prædixit: & quam non obscurè innuit Apost. Paulus, *a* Corinth. scribens, cum dicit, non posse eos, qui participatione mensæ Dæmoniorum polluti sunt, mensæ Domini participes fieri: per mensam altare vtrobique intelligens. Hæc denique illa est, quæ per varias sacrificiorum, naturæ, & legis tempore, similitudines figurabatur; vtpote quæ bona omnia, per illa significata, velut illorum omnium consummatio & perfectio complectitur.

a 1. Cor. 10.

REMISSIONES.

α Vide P. Azor. instit. moral. pag. 1. lib. 10. cap. 18. q. 7. vers. Quæres an in aliis, Card. Bellarm. lib. 1. de Missa, c. 6. & 7. P. Vasq. tom. 1. in 3. p. D. Tho. disp. 218. n. 8. P. Aegid. de Conink de Sacram. & censur. to. 1. q. 83. nu. 32. & 75. Petr. Ledes. in sum. p. 1. tract. de Euchar. c. 17. concl. 1.

β *Secundùm ordinem Melchisedech.*] Vide Lindan. in panoplia, l. 4. c. 46.

γ *Quo cruentum illud semel, &c.*] Vide P. Vasq. d. to. 3. disput. 221. n. 30.

δ *Noui Testamenti Sacerdotes.*] Quòd solus Sacerdos possit Eucharistiam consecrare, de fide definitum esse resoluit P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. à num. 40. & aduersus hæreticos nostri temporis defendunt Bellarm. lib. 4. de Euch. ca. 16. P. Soar tom. 3. disp. 61. sect. 3. dico primò.

ε *Quam Dominus per Malachiam, &c.*] Vide P. Azor. d. c. 18. q. 7. à princip. P. Aegid. d. q. 83. n. 117.

CAPVT II.

Sacrificium visibile in altari est propitiatorium, non tantum viuis, sed & defunctis nondum plene purgatis in Christo.

α ET quoniam in diuino hoc sacrificio, quod in Missa peragitur, idem ille Christus continetur, & incruentè immolatur, qui in ara Crucis semel se ipsum cruentè obtulit, docet sancta Synodus, sacrificium β istud verè propitiatorium esse, per ipsumque fieri, vt, si cum vero corde, & recta fide, cum metu, & reuerentia, contriti, ac pœnitentes ad Deum accedamus, misericordiam consequamur, & gratiam inueniamus in auxilio opportuno. *a* Huius quippe γ oblatione placatus Dominus gratiam, & donum pœnitentiæ concedens, crimina, & peccata, etiam ingentia dimittit. vna δ enim eademque est hostia, idem nunc offerens sacerdotum ministerio, qui seipsum tunc in Cruce obtulit, sola offerendi ratione diuersa. Cuius quidem oblationis, cruentæ, inquam, fructus per hanc vberrime percipiuntur: tantum abest, vt illi per hanc quouis modo derogetur. Quare non solum pro fidelium viuorum peccatis, pœnis, satisfactionibus, & aliis necessitatibus, sed ε & pro defunctis in *b* Christo nondum ad

a August. 10 de Ciuit.

b Infr. Sess. 25. in princ.

ad plenum purgatis, ritè, iuxta Apostolorum traditionem, offertur.

REMISSIONES.

α Vide Bald. Iunium super opera controuers. Bellarm. p. 1. lib. 4. c. 5. P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 1. q. 83. n. 107. latè P. Valer. Reg. in praxi fori pœn. lib. 29. à n. 149.

β *Sacrificium istud verè propitiatorium esse.*] Vide P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 10. c. 20. à princ. Bald. Iunium d. c. 5. in princ. Card. Bellarm. l. 2. de Sacrif. c. 4. P. Valent. dis. 6. q. 11. puncto 1. §. 19. P. Aegid. d. q. 83. à nu. 109. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Euchar. c. 17. concl. 8.

γ *Huius oblatione placatus Dominus.*] Vide Vasq. in 3. p. D. Thom. tom. 3. disp. 225. n. 22. & disp. 228. nu. 14. P. Azor. instit. Moral. p. 1. l. 10. c. 20. qu. 2. vers. Postremò, P. Valer. Reg. d. l. 29. n. 156.

δ *Vna enim eademq; est hostia.*] Vide Paul. Comitol. respons. Moral. li. 1. qu. 42.

ε *Sed & pro defunctis.*] Vide P. Azor. d. lib. 10. c. 22. q. 4. P. Valer. Reginal. d. l. 29. n. 153. vers. in vita, P. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Euchar. c. 17. con. 21. An autem qui in humanis est possit sibi facere celebrari Missas, vel officium defunctorum? Affirmat Zerol. in praxi Epis. p. 2. verbo Missa, vers. Decimò: modò non dicantur orationes, quæ monstrant aliquem iam mortuum, verbi gratia; *Inclina Domine*, vbi dicitur, *quem de hoc sæculo migrare iussisti.*

CAPVT III.

Memoria Sanctorum fit in sacrificio, ipsum autem sacrificium non offertur Sanctis.

a Aug. de ciuit. Dei, l. 8. c. 27.

ET quamuis *a* in honorem, & memoriam Sanctorum nonnullas interdum Missas Ecclesia celebrare consueuerit; non tamen illis sacrificium offerri docet, sed Deo soli, qui illos coronauit: vnde nec sacerdos dicere solet; Offero tibi sacrificium Petre, vel Paule; sed Deo de illorum victoriis gratias agens, eorum patrocinia implorat; vt ipsi pro nobis intercedere dignentur in cælis, quorum memoriam facimus in terris.

REMISSIONES.

α Vide P. Aegid. de Conink de Sacrament. & censuris tom. 1. quæst. 73. num. 158.

CAPVT IV.

Canon Missæ ab omni vitio purus constat verbis Domini, Apostolorum traditionibus, ac sanctorum Pontificum piis institutionibus.

α ET cùm sancta sanctè administrari conueniat, sitque hoc omnium sanctissimum sacrificium; Ecclesia Catholica, vt dignè reuerenterque offerretur, ac perciperetur, sacrũ canonẽ multis ante sæculis instituit, ita ab omni errore pu-

purum, vt nihil in eo contineatur, quod non maximè sancti-tatem, ac pietatem quamdam redoleat, mentesque offerentium in Deum erigat; is enim constat cùm ex ipsis Domini verbis, tum ex Apostolorum traditionibus, ac sanctorum quoque Pontificum piis institutionibus.

REMISSIONES.

a Vide Balduin. Iunium super opera controu. Bellarm. p.2. lib.4. c.9. à principio, & præcipuè vers. Porrò Canon.

CAPVT V.

Maiestas sacrificij commendatur, & mens fidelium ad cælestia erigitur per quorumdam summissè dicendorum recitationem, ceremonias, vestes, &c.

a CVmque a natura hominum ea sit, vt non facilè queat sine adminiculis exterioribus ad rerum diuinarum meditationem sustolli; propterea pia mater Ecclesia ritus quosdam, vt scilicet quædam summissa voce, alia verò elatiore, in Missa pronuntiarentur, instituit. Ceremonias item adhibuit, vt mysticas benedictiones, lumina, thymiamata, vestes, aliaque id genus multa, ex Apostolica disciplina & traditione, quo & maiestas tanti sacrificij commendaretur, & mentes fidelium per hæc visibilia religionis, & pietatis signa ad rerum altissimarum, quæ in hoc sacrificio latent, contemplationem excitarentur.

a Aug. lib.3. de lib. arb. c.10. Humana autem anima.

REMISSIONES.

a Vide Bald. Iunium super opera controu. Bellarm. p.2. lib.4. cap.8. de ceremoniis Missæ. Pat. Valerium Reginald. in praxi fori pœnitent. lib.29. num.159. cum sequentibus.* Vide etiam Soto in 4. sentent. distinct.13. q.2. art.4. Hugonem de Sancto Vict. lib.2. de ministr. Christianæ fidei. 4. p. & lib. de myster. eccles. c.6. Salzed. ad Bern. Diaz in prax. canonica cap.38. litter. A. Thom. VValdens. de Sacramentalib. tit.4. c.28. Albert Pighi. de ecclesiast. hierarchia lib.1. cap.6. Conrad. Brun. de ceremoniis Ecclesiast. lib.1. cap.1. col.3. Henriquez in summa Theologiæ moralis lib.1. de sacrament. in genere. c.11. qui & alios auctores refert.

CAPVT VI.

Missa etiam ea, in qua nullus præter sacerdotem, qui est publicus minister, sacramentaliter communicat, est publica; fitque pro toto corpore Christi, quod est Ecclesia.

1 OPtaret quidem sacrosancta Synodus, vt a in singulis Missis fideles adstantes, non solùm spirituali affectu,

ſed ſacramentali etiam Euchariſtiæ perceptione communicarent, quo ad eos ſanctiſſimi huius ſacrificij fructus vberior proueniret: nec tamen, ſi id non ſemper fiat, *a* propterea Miſſas illas, in quibus ſolus ſacerdos ſacramentaliter communicat, vt priuatas, & illicitas, damnat, ſed probat, atque adeò commendat, ſi quidem illæ quoque Miſſæ verè communes cenſeri debent; partim quòd in eis populus ſpiritualiter communicet; partim verò, quòd à publico Eccleſiæ miniſtro non pro ſe tantùm, ſed pro omnibus fidelibus, qui ad corpus Chriſti pertinent, celebrentur.

a Alioqui nec Fabiã. de conſecrat. diſt. 1. cap. Et ſi non. nec Concil. Eliberit. de conſ. diſt. 2. c. Omnis homo. nec 1. Toletan. c. 13. probaſſet certis tantùm temporib. communicantes.

DECLARATIONES.

1 *Optaret.*] Obſtat Concilium Tridentinum Epiſcopo volenti præſcribere certa tempora, (veluti dies Dominicos, quartam & ſextam feriam) quibus tantùm liceat viris Laicis coniugatis, negotiatoribus, & mulieribus etiam non coniugatis, ſanctiſsimam Euchariſtiam ſumere, ob irreuerentiam quam poteſt quotidiana huius Sacramenti ſumptio in ſua Diœceſi parere. Quia antiquo tempore peracta conſecratione, omnes adſtantes ſumebant Euchariſtiam, & ideo licitum eſt quotidie Euchariſtiam ſumere, *cap. quotidie, de conſecr. diſt. 2.* Quapropter exhortandi ſunt fideles, vt ſicut quotidie peccant, ita quotidie medicinam accipiant, *cap. ſi quotieſcumque, de conſecrat. diſtinct. 2.*

REMISSIONES.

a *Vt in ſingulis Miſsis fideles adſtantes non ſolum ſpirituali affectu, ſed Sacramentali etiam Euchariſtiæ, &c.*] Ex hoc text. colligit Ludou. Beia Reſponſ. caſuum conſcientiæ p. 4. caſu 14. verſ. Confirmatur hoc ex Concilio, quòd, ſcilicet, quilibet Sacerdos poteſt Euchariſtiam miniſtrare abſque peccato ſæpius communicanti voluntariè, & ex deuotione. Vide D. Ambr. lib. 5. de Sacr. cap. 4. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. q. 80. num. 79. cum ſeqq.

CAPVT VII.

Plures ponuntur cauſæ, ob quas præceptum ſit ſacerdotibus, vt aquam vino in calice offerendo miſcerent.

MOnet *a* deinde ſancta Synodus, præceptum eſſe *b* ab Eccleſia ſacerdotibus, vt aquam vino in calice offerendo miſcerent; tum quòd Chriſtum Dominum ita feciſſe credatur, tum etiam quia è latere eius aqua ſimul cum ſanguine exierit, quod Sacramentum hac mixtione recolitur: & cum *c* aquæ in Apocalypſi Beati Ioannis populi dicantur; ipſius populi fidelis cum capite Chriſto vnio repræſentatur.

b 3. Carth. c. 14. & Braccar. 3. c. 1. ex Cypr. li. 2. ep. 3.
c Apoc. 17.

REMISSIONES.

α Vide Pat. Azor. inst. Moral. p. 1. lib. 10. cap. 3. q. 1. vers. Altera Quæstio erat. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. q. 74. art. 6. num. 128. P. Vasquez in 3. p. D. Thom. disp. 176. n. 13. & disp. 179. n. 11. Pet. Ledesm. in summ. p. 1. tract. de Eucharist. cap. 4. concl. 16. & 17.

CAPVT VIII.

Missa non dicenda vulgari lingua, eius tamen mysteria populo sunt frequenter inculcanda per animarum curatores.

ETsi Missa magnam contineat populi fidelis eruditionem; non tamen expedire visum est Patribus, vt α vulgari passim lingua celebraretur. Quamobrem retento vbique cuiusque Ecclesiæ antiquo, & à sancta Romana Ecclesia omnium Ecclesiarum matre, & magistra, probato ritu, ne oues Christi esuriant, *a* néve paruuli panem petant, & non sit qui frangat eis, mandat sancta Synodus Pastoribus, & singulis, curam animarum gerentibus, vt frequenter inter Missarum celebrationem vel per se, vel per alios ex iis, quæ in Missa leguntur, aliquid exponant; *b* atque inter cetera sanctissimi huius sacrificij mysterium aliquod declarent, diebus præsertim Dominicis, & festis.

a Thre. 4.
b Sess. 24. cap. 7.

REMISSIONES.

α *Vt vulgari passim lingua celebraretur.*] Vide P. Azor institut. Moral. par. 1. lib. 8. c. 26. q. 6. vers. Verum, Balduin. Iunium super opera controu. Bellarm. p. 1. l. 1. cap. 2. verbo Propositio. vers. Probatur 3. pag. 13.

CAPVT IX.

Prolegomenon canonum sequentium.

QVia verò aduersus veterem hanc, in sacrosancto Euangelio, Apostolorum traditionibus, sanctorumque Patrum doctrina fundatam fidem, hoc tempore multi disseminati sunt errores, multaque à multis docentur, atque disputantur; sacrosancta Synodus, post multos, grauesque his de rebus maturè habitos tractatus, vnanimi Patrum omnium consensu, quæ huic purissimæ fidei, sacræque doctrinæ aduersantur, damnare, & à sancta Ecclesia eliminare, per subiectos hos canones, constituit.

DE SACRIFICIO MISSÆ.

CANON I.

α Si quis dixerit, in Missa non offerri Deo verum & proprium sacrificium, aut quòd offerri non sit aliud, quàm nobis Christum ad manducandum dari; anathema sit.

CANON II.

β Si quis dixerit, illis verbis, *a* Hoc facite in meam commemorationem, *b* Christum non instituisse Apostolos sacerdotes; aut non ordinasse, vt ipsi, aliique sacerdotes offerrent Corpus, & Sanguinem suum; anathema sit.

a 1. Cor. 11.
b Luc. 22.

CANON III.

γ Si quis dixerit, Missæ sacrificium tantùm esse laudis, & gratiarum actionis, aut nudam commemorationem sacrificij in Cruce peracti, non autem *c* propitiatorium; vel soli prodesse sumenti; neque pro viuis, & defunctis, pro peccatis, pœnis, satisfactionibus, & aliis necessitatibus offerri debere; anathema sit.

c Sup. c. 2.

CANON IV.

δ Si quis dixerit, blasphemiam irrogari sanctissimo Christi sacrificio, in Cruce peracto, per Missæ sacrificium, aut illi per hoc derogari; anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, imposturam esse, Missas celebrare in honorem *d* Sanctorum, & pro illorum intercesione apud Deum obtinenda, sicut Ecclesia intendit; anathema sit.

d Sup. c. 3.

CANON VI.

Si quis dixerit, canonem Missæ errores *e* continere, ideoque abrogandum esse; anathema sit.

e Sup. c. 4.

CANON VII. *

Si quis dixerit, ceremonias, vestes, & externa signa, quibus in Missarum celebratione Ecclesia Catholica vtitur, irritabula impietatis esse magis, quàm officia pietatis; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Missas, in quibus solus Sacerdos Sacramentaliter communicat, illicitas esse, ideoque abrogandas; anathema sit.

CANON IX.

ε Si quis dixerit, Ecclesiæ Romanæ ritum, quo summissa voce pars canonis, & verba consecrationis proferuntur, damnandum esse; aut lingua *f* tantum vulgari Missam celebrari debere;

f Sup. c. 1.

debere; aut aquam non miscendam esse vino in calice offerendo, eo quòd sit cōtra Christi institutionem; anathema sit.

REMISSIONES.

α CANON I. Vide P.Azor.inst.Moral.p.1.lib.10. c. 8. q.4. P.Vasq.in 3.p.B.Thom.to.3.disp.222.num.15.

β CANON II. Vide B.August. lib.10.de Ciuit.Dei cap.20. P. Azor. d.q.4.

γ CANON III. Vide P.Vasq.d.to.3. disp.228. num.3. P.Ægid. de Sacram.q.83.n.161.P.Valer.Regin.in praxi fori pœnit.lib.29.n.149.& 153.

δ CANON IV. Vide P.Henriq.in sum.p.2.l.9.c.31.n.2.

* CANON VII. Vide Salzedo alios referentem in addit. ad Bern. Diaz in prax.canon.c.38.lit.A.

ε CANON FIN. Vide P.Azor. inst. Moral. p.1. lib.10. c.30. q.1. vers. Altera quæstio est, Balduin. Iunium super opera controu. Bellarmin. p.2. lib.4.c.7.de Missis priuatis, genere linguæ, & modo vocis, prope finem.

Decretum de obseruandis, & euitandis in celebratione Missæ.

QVanta cura adhibenda sit, vt sacrosanctum Missæ sacrificium omni religionis cultu, ac veneratione celebretur; quiuis facilè existimare poterit, qui cogitarit, maledictum in sacris litteris eum vocari, *a* qui facit opus Dei negligenter. Quod si necessariò fatemur, nullum aliud opus adeò sanctū, ac diuinum à CHRISTI fidelibus tractari posse, quàm hoc ipsum tremendum mysterium, quo viuifica illa hostia, qua Deo Patri reconciliati sumus, in altari per sacerdotes quotidie immolatur; satis etiam apparet, omnem operam & diligentiam in eo ponendam esse, vt quanta maxima fieri potest interiori cordis munditia, & puritate, atque exteriori deuotionis ac pietatis specie peragatur. Cum igitur multa iam siue temporum vitio, siue hominum incuria, & improbitate irrepsisse videantur, quæ à tanti sacrificij dignitate aliena sunt, vt ei debitus honor, & cultus ad Dei gloriam, & fidelis populi ædificationem restituatur: decernit sancta Synodus, vt Ordinarij locorum Episcopi ea omnia prohibere, atque è medio tollere sedulò curent, ac teneantur, quæ vel 1 α auaritia, *b* idolorum seruitus, 2 vel irreuerentia, quæ ab impietate vix seiuncta esse potest, vel superstitio, veræ pietatis falsa imitatrix, induxit. Atque vt multa paucis comprehendantur, in primis quod ad auaritiam pertinet, cuiusuis generis mercedum conditiones, pacta, *c* & β quidquid 3 pro Missis nouis celebrandis datur; nec non importunas, atque 4 illiberales eleemosynarum exactiones, potiùs quàm postulationes, aliaque huius-

a Hier.42. *b* Ephe.5. *c* Conc. Laodic. can.8. Concil. Carth.2. can.9. c. sicut, cum seqq. c. his ergo, c. nullus presbyter, & c. cleri. de consec. dist.1. iuxta Concil. Leodic. 58. & Felic. Papam in epist. ad omnes Episc. & ante hos Anacl. ep.2.

 modi,

modi, quæ à simoniaca labe, vel certè à turpi quæstu non longè absunt, omnino prohibeant. Deinde, vt irreuerentia vitetur, singuli in suis diœcesibus interdicant, ne cui vago, & ignoto sacerdoti Missas celebrare liceat. Neminem præterea, qui publicè, & notoriè criminosus sit, * aut sancto altari ministrare, aut sacris interesse permittant; neve γ δ patiantur 5 priuatis in domibus, † atque omnino extra Ecclesiam, & ad diuinum tantùm cultum 6 dedicata oratoria, ab eisdem Ordinariis designanda, & visitanda, sanctum hoc sacrificium à sæcularibus, aut regularibus, quibuscumque peragi: ac nisi priùs qui intersint, decenter composito corporis habitu, declarauerint se mente etiam, ac deuoto cordis affectu, non solùm corpore, adesse. Ab ε ecclesiis verò musicas eas, vbi siue organo, siue cantu lasciuum, aut impurum aliquid miscetur, item sæculares omnes actiones, vana, atque adeò profana colloquia, 7 deambulationes, strepitus, clamores arceant, vt domus *a* Dei verè domus orationis esse videatur, ac dici possit. Postremò, ne superstitioni locus aliquis detur, edicto, & pœnis propositis caueant, ne sacerdotes aliis ζ quàm 8 debitis horis celebrent; * neve ritus alios, aut alias ceremonias, 9 & preces in Missarum celebratione adhibeant, præter eas, quæ ab Ecclesia probatæ, ac frequenti, & laudabili vsu receptæ fuerint. Quarumdam η verò Missarum, & candelarum certum numerum, qui magis à superstitioso cultu, quàm à vera religione, inuentus est, omninò ab Ecclesia remoueant: doceantque populum, quis sit, & à quo potissimùm proueniat sanctissimi huius sacrificij tam pretiosus ac cælestis fructus. 10 θ Moneant † etiam eumdem populum, vt frequenter 11 ad suas *b* parochias, saltem diebus Dominicis, & maioribus festis, accedant. Hæc igitur omnia, quæ summatim enumerata sunt, omnibus locorum Ordinariis ita proponuntur, vt non solum ea ipsa, sed quæcumque alia huc pertinere visa fuerint, ipsi pro data sibi à sacrosancta Synodo potestate, ac etiam vt delegati Sedis Apostolicæ, prohibeant, mandent, corrigant, statuant, atque ad ea inuiolatè seruanda censuris ecclesiasticis, aliisque pœnis, quæ illorum arbitrio constituentur, fidelem populum compellant: non obstantibus priuilegiis, exemptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscumque.

a Matt. 21.

b Cap. 2. de par. Vide Conc. Agath. 21. & 63.

DECLARATIONES.

1 *Vel auaritia.*] Auaritia non solùm arcenda est ab eo qui celebrat, sed

ſed ab his etiam, qui à celebrante aliquid exquirunt, vt illi faciant licentiam celebrandi.

Item non poſſe Parochos accipere aliquid etiam à ſponte dantibus pro adminiſtratione Sacramentorum: pro eleemoſyna autem, quod ſponte offeretur, poſſe accipere. 1. Febr. 1593.

2 *Vt irreuerentia vitetur.*] Vbi eſt conſuetudo quod Sacerdos per Eccleſiam paratus & paramentis Sacerdotalibus indutus eleemoſynam quærat & pacem offerat, illam S. D. N. cenſuit tollendam. Nihilominus Sacerdoti celebranti, oblationem, & eleemoſynam accipere licet, dummodo apud altare maneat, nec vagetur, quia per Eccleſiam vagatio hîc ſpecialiter tollitur. Parochus autem Eccleſiam circumire poteſt. At ſimplex ſacerdos, nec ad populum ſe vertere, nec Eccleſiam circumire poteſt. Ita Congregatio, facto verbo cum Sanctiſſimo cenſuit.

3 *Pro miſſis nouis.*] Qui miſſas nouas celebrant, poſſunt ſe tantum in medio altaris ad populum vertere, & oblationes ſponte factas recipere, non autem circumire Eccleſiam hac de cauſa.

4 *Illiberales eleemoſynarum exactiones omnino prohibeant.*] Non enim eſt obligationis: poterit tamen accipi eleemoſyna inter partes ſtabilita pro miſſis celebrandis, & promittens ſoluere, poteſt conueniri. Caiet. in ſum. verbo Simonia.

5 *Priuatis in domibus.*] Facultatem celebrandi in priuatarum domorum oratoriis, ab Apoſtolica Sede emanatam, Epiſcopus impedire non poteſt; verùm oratoria ipſa viſitare debet, vt videat ſi decenti loco, ornatuque ſint. Item corrigere quicquid corrigendum inuenerit: licentias quoque ab anteceſſoribus Ordinariis conceſſas reuocare, aut limitare eius arbitrio permittitur.

Licentia tamen celebrandi miſſam in oratorio alicuius Laici reuocari non poteſt ſine cauſa.

6 *Dedicata oratoria.*] In oratoriis extra Eccleſiam dedicatis celebrare licet, dummodo nullum Parochiæ damnum inferatur.

In priuatis oratoriis celebrandi facultas ab Epiſcopo concedi non poteſt: quod procedit præſertim in locis ad id quidem deſtinatis, ſed oratorij formam non habentibus. Idem de Principum domibus cenſendum eſt, nam hoc caſu illæ priuatæ cenſentur, ſicut & palatia Baronum. Quibus non obſtantibus, Ordinarij arbitrio permittit Pontifex, neceſſitate perſonarum & infirmitatis qualitate penſata, vt pro infirmorum commoditate, etiam in priuato oratorio, vel altari ad hoc deputato, facultatem celebrandi concedat. Et ideo Ordinarius debet dare licentiam Marchioniſſæ, vt poſsit facere celebrari Miſſam in oratorio, quod, propter ætatis & valetudinis incommoda, in aula ſui palatij honeſto & opportuno loco ad ſacrum Miſſæ vſum extruendum curauit; modo tamen illud occluſum teneat, ſicuti poſtulat dignitas ſacrificij quod ibi agendum eſt.

Litteris Archiepiſcopi Ianuenſis quærentis, quid agendum ſibi eſſet in praua Ianuenſium conſuetudine, qua tam ægri quàm valentes, paſsim contra Decret. Concil. Trident. Miſſas domi audiunt? viſum eſt reſpondendum, vt nemini (qui poſsit ad Eccleſiam ire) id permittat: in caſu tamen neceſsitatis concedat arbitrio ſuo; modo celebretur in oratorio, vel altari ad id miniſterium decenter conſtituto.

Infans nobiliſsima mulier Portugalliæ, cùm per conſuetudinem non poſsit

posſit ipſa, neque eius familia exire domo ad Miſſam; poteſt, & conceditur ei ac familiæ in oratorio audire, ſine tamen præiudicio parochiæ.

Licentia celebrandi Miſſam in oratorio vel Eccleſia de nouo fabricata dari non debet, niſi cum clauſula, *ſaluo iure, & ſine præiudicio Eccleſiæ Parochialis.* Hoc autem præiudicium intelligitur in his, quæ ſpectant ad Sacramentorum adminiſtrationem, & ad alia, quæ ipſi parochiæ de iure debita attinent, in aliis verò non.

Si Oratorium ab Ordinario viſum atque recognitum, exiſtimetur idoneum, in quo honor & cultus Deo tribuatur, ſicut Miſſæ ſacrificium requirit, debet ab eodem Ordinario, (ſi adſit aliqua legitima cauſa,) permitti, vt in eodem Miſſa celebretur.

7 *Deambulationes, ſtrepitus.*] Iudices etiam Eccleſiaſtici, (qualis eſt Vicarius cum adiunctis,) non poſſunt intra corpus Eccleſiæ iudicium exercere, *vt infr. c. 6. Seſſ. 25. de Reform. §. Epiſcopis.*

8 *Debitis horis.*] Ante diem, & horis indebitis celebrare nulli licet, etiam vigore priuilegiorum à Sede Apoſtol. ante Conc. Trident. conceſſorum. An autem Regulares poſsint Dominicis diebus dicere Miſſas niſi prius in Eccleſia maiori fuerit cantatum Præfatium? Congregatio cenſuit, nullo decreto Concil. id inhibitum eſſe: ſicut & non eſt ſtatutum, ne proceſsiones faciant extra clauſtra, vel publicent monitiones, ſeu quaſuis Bullas, ſine Epiſcopi licentia. ſic declarauit Congregatio.

Placuit concedi Florentiæ, confraternitati S. Fráciſci & B. Mariæ Magdalenæ facultatem celebrandi Miſſam ante lucem, ſed ita, vt Miſſa non incipiatur niſi duabus horis ante Solis ortum.

Prælatis, Capellanis, Clericis, fratribus, aliiſque ſuperioribus mandauit Pius V. in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub ſuæ indignationis, ac perpetuæ ſuſpenſionis à diuinis, pœnis; vt deinceps Miſſas veſpertino tempore licentiarum à maiori Pœnitentiario obtentarum, aut aliarum facultatum, ſiue quouis alio prętextu, celebrare, vel celebrari facere non præſumant. Et hæc ſancta conſtitutio Pij V. in Bullario eſt.

9 *Et preces in Miſſarum celebratione.*] Licet nouæ & non receptæ preces in Miſſa prohibeantur, non tamen iaculatoriæ, ſicut eſt: *Adoramus te Chriſte*, & ſimiles vſu communi extra ſacrificium probatæ, dummodo ob illas nihil omittatur in Miſſa. Per hæc etiam verba non prohibetur, quin, vbi conſuetudo viget, vulgari ſermone dici poſsint.

10 *Moneant etiam.*] Populus monendus eſt, vt Dominicis diebus, & Feſtis maioribus in ſuis parochiis Miſſas audiat: non tamen ex vi Concil. Trid. eſt ad id per cenſuras Eccleſiaſticas cogendus.

11 *Ad ſuas Parochias ſaltem diebus Dominicis.*] Circa excommunicationem ferendam in eos qui diebus Dominicis non accedunt ad Matricem vel parochialem Eccleſiam pro Miſſa audienda, Congregatio cenſuit, hanc pœnam excommunicationis etiam in caſu notabilis negligentiæ aut contumaciæ nullo Decreto Concilij impoſitam fuiſſe; ſed tantum iniunctum eſt Epiſcopis, vt ipſi moneant populum, vt frequenter ad ſuas Parochias ſaltem diebus Dominicis, & maioribus Feſtis accedat, vt loquitur præſenti c. Item moneant populum diligenter, teneri vnumquęque Parochiæ ſuæ intereſſe, vbi commodè id fieri poteſt, ad audiendum verbum Dei, & diſcendum doctrinã Chriſtianam, *vt loquitur Seſſ. 24. c. 4.*

De rectore monoculo, qui vult ſe dare religioni, & celebrare Miſſam, negatum eſt, ſi eſt captus toto oculo, neque huius diſpoſitionis reperitur exemplum, ne ſcandalo populo ſit. *Innoc. in c. cum tua. de corp. vit.*

Con-

Congregatio Concilij declarauit, caput vnicum de obseruandis, & euitandis in celebratione Missæ Sess. 22. in ea parte, in qua disponitur, extra Ecclesiam, & ad diuinum tantum cultum dedicata oratoria sacrificium Missæ celebrari non debere, non derogasse priuilegio introducto in fauorem Episcoporum per cap. vltimum de priuileg. in 6. Elborēsis 9. Septēb. 1592.

Per hoc decretum, scilicet, de Missis in priuatis domibus non celebrandis, non est vlla ex parte derogatum priuilegio concesso in fauorem Episcoporum, de quo in cap. vltim. de priu. in c. 6. Ab omnibus enim Cardinalibus est ita decisum, quia intentio Concilij est tollere abusus, at in Episcopis non est abusus, cum fiat ex causa, scilicet vt quotidie Missam audiant, quam non audirent, si illa priuilegia ipsis derogarentur. Quo priuilegio Episcopi etiam propter valetudinem vtuntur: nam professionis, & valetudinis causa æquiparantur. Eodem priuilegio possunt vti Episcopi ex vrgenti periculo: nam & per cap. *Concedimus de consecr. dist.* 1. conceditur Missæ celebratio propter necessitatem extra Ecclesiam. Item Episcopus non valens commode accedere ad Ecclesiam, potest absque dicta licentia S. D. N. de celebrando, in oratorio celebrare, vel celebrari sibi facere, ex cap. *Missarum solemnia, de consecr. dist.* 1.

Stante prædicta declaratione, scilicet, quod licentia celebrandi in priuatis domibus est petenda à Sede Apostolica; Episcopus ipse non potest id concedere aliis, ex hoc textu, & ex dicta declaratione: ad tollendum abusus, licet de iure posset, d. cap. *Missarum solemnia.*

An si regulares aliqua indecentia aut prohibita in Ecclesiis suorum ordinum habeant, ex Concilio Prouinciali possit Ordinarius etiam contra ipsos regulares, eorumque Ecclesias, prout eis videbitur, etiam per viam interdicti, vel censurarum prouidere. Respondit Congregatio posse, dum tamen ad interdictum non procedat, nisi ritè & rectè obseruatis omnibus à Iure requisitis.

REMISSIONES.

α *Quæ vel auaritia, idolorum seruitus, &c.*] Vide Nauar. in Miscel. de Orat. Miscel. 56. num. 3. Guttier. Canon. lib. 1. c. 29. vbi latissimè.

β *Et quicquid pro Missis nouis celebrandis datur, &c.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. Qui Missas nouas celebrant, possunt se tantum in medio Altaris ad populum vertere, & oblationes sponte factas recipere; non autem circumire Ecclesiam hac de causa, refert Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verbo Missa, vers. Secundo.

* *Et notorie criminosus sit.*] Vide Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. ca. 79. lit. A.

γ *Néve patiantur priuatis in domibus, &c.*] Vide Guttier. Canon. lib. 1. cap. 30. num. 24. cum seqq. latè Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 2. ca. 5. dub. 7. Pet. Ledesm. in summ. p. 1. tract. de Eucharist. concl. *duda* 1. & 2. P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 10. cap. 26. à princip. Pat. Henriq. in summ. p. 2. lib. 8. cap. 56. pag. 738. Par. Ægid. de Sacram. tom. 1 q. 83. num. 223. cū seqq. Et Sixt. IV. concessit fratribus Minoribus, vt non solùm in oratoriis, & locis, quibus degunt, sed etiam in quocumque alio loco congruenti, & honesto possint super Altare portatile Missas libere, & licite celebrare. Et Alexand. VI. concessit eisdem fratribus, vt possint celebrare Missas in cameris sæcularium, vel in plateis, dato, quòd non videantur loca inhonesta, quia in cameris dormiunt coniugati, & in plateis fiunt multa profana. quas concessiones adducit Fr. Emman. q. Regul.

gul.tom.1.quæst. 43. art. 4. & art. 5. resoluit Concilium in præsenti non reuocare hæc priuilegia, sed tantùm præcipere ordinariis, vt non obstantibus dictis priuilegiis, compellant Regulares in foro exteriori censuris, & aliis remediis opportunis, ne facultatibus in ipsis priuilegiis vtantur, & sic non impedientibus Episcopis non est cur Religiosi scrupulis agitentur. Sed P. Azor. d. c. 26. q. 7. dicit per Concilium in præsenti sublata esse prædicta priuilegia, nisi denuo concedantur, & confirmentur, & allegat Nauar. in Man. cap. 25. num. 82. Durant. de ritibus Ecclesiæ lib. 2. cap. 6. num. 8. P. AEgid. d. q. 83. num. 226. Ideo Gregor. XIII. concessit Religiosis Societatis IESV, quod non obstante decisione Concil. Trident. sess. 22. in decreto de obseruandis, & euitandis in celebratione Missæ, possint Presbyteri Societatis in missionibus, quæ à Superioribus fiunt, seruata alias forma concessionis Paul. III. videlicet cum debita reuerentia & honore, sacrificium Missæ super altari viatico celebrare vbique gentium, etiam in castris militum, modo loca, etsi communia & profana, tuta, & honesta sint, & Præpositus generalis, aut per eum Prouinciales Præpositi, eo tunc vtendum fore iudicauerint, poteruntque ibi ipsi presbyteri sanctissimum Eucharistiæ Sacram. ministrare fidelibus ad illud sumendum debite præparatis.

δ Vtrùm Episcopus possit dare licentiam, vt sacerdos in priuatis domibus, quæ sacræ non sunt, immolare queat? Vide Nauar. conf. 1. sub tit. de Constitut. num. 76. & conf. 16. de priuilegiis, P. Azor. d. cap. 26. qu. 3. vbi resoluit, hanc facultatem solum Romanum Pontificem concedere posse, & qu. 4. sacram Congregationem censuisse, per hoc Decretum non esse derogatum priuilegio Episcoporum, quod habetur in ca. Quoniam, de priuileg. lib. 6. de quo etiam Beia casuum conscientiæ p. 4. casu 33. Idem Azor. d. cap. 26. qu. 5. asserit eamdem sacram Congregationem censuisse, Episcopos prædicto priuilegio vti posse quando ob incommodam valetudinem domo exire nequeunt: & q. 6. posse Missæ Sacrificium absque peccato fieri extra loca consecrata tempore necessitatis; Episcopi consensu, vbi commodè is peti, & impetrari potest, aut etiam sine eo, vbi commodè peti non potest, de quo etiam Nauarr. in Man. cap. 25. nu. 82. Durant. de Ritibus Ecclesiæ lib. 2. c. 6. nu. 8. Ludou. Beia d. casu 33. vers. probatur tum quia, P. Soar. p. 3. disput. 81. sect. 2. latè Pet. Cened. pract. & Canon. lib. 1. q. 44. à num. 4.

† *Néve patiantur priuatis in domibus.*] vide Bern. Diaz in prax. can. ca. 39. vbi etiam Salzedo lit. A.

‡ *Ab Ecclesiis verò musicas eas, &c.*] Vide Caiet. 2. 2. q. 91. art. 1. vers. Inter hæc. Nauar. in Man. c. 12. nu. 87. P. Soar. to. 2. de Religione lib. 4. de Orat. c. 13. nu. 16. & 17. Valent. 2. 2. disp. 6. q. 9. puncto vnic. latè, & eleganter P. Sanch. in præcepta Decalogi lib. 2. c. 37. n. 7.

η *Quarumdam verò Missarum, & candelarum certum numerum, &c.*] Vide P. Gabr. Vasquez in 3. p. B. Thom. tom. 3. disp. 233. num. 26. Zerol. p. 1. verbo Missa, pag. 227. P. Sanch. d. lib. 2. cap. 40. n. 40. vbi nu. 41. de Trinitariis sancti Amatoris.

ζ *Ne Sacerdotes aliis, quàm debitis horis celebrent.*] Vide Nau. de Orat. in Miscel. 76. Fr. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatæ, §. 13. numer. 9. P. Henriq. lib. 9. cap. 24. §. 6. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 29. à num. 173. P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 10. cap. 25. pag. 1021. P. Vasquez in 3. p. B. Thomæ tom. 3. disput. 233. num. 26. cum sequentib. Legitimum tempus esse antemeridianum ad celebrandum, resoluunt Fr. Emman.

d.§.13.ad finem, Durant. de Ritibus Ecclesiæ lib.2. c.7.P. Soar.tom.3. disput.80.sect.4.P.Ægid.de Sacrament. tom. 1.qu. 83. num.217.cum seq.Fr. Ioan.de la Cruz de statu Relig.lib.2.c.5.dub.6.vbi refert, quibus religiosis sit concessum Missam celebrare ante horam, & post horam ab Ecclesia statutam, de quo etiam Pat. Azor.d.cap.25.q.5.

* *Aliis quàm debitis horis celebrent.*] Vide tradita à Salzedo ad Bern. Diaz in prax.can.c.46.per totum.

§ *Moneant etiam eumdem populum, vt frequenter ad suas Parochias, saltem diebus Dominicis, & maioribus festis, accedant.*] Vide Cened.ad Decretal.collect.104.Ferdinand. Paez Lusit.in Repet. cap. Missas, de consecrat.distinct.1.num.133.Gutier.Canon. c.30.à num.7.lib.1.Fr.Emman.in summ.tom.1.c.149.n.25.& quæst.Regul.tom.1.q.43.art.7.P.Soar.tom.3. disp.87.sect.2.in dub. circa secundam Missæ diuisionem, P. Azor. instit. Moral.p.1.lib.7.c.6.quæst.4.P. Valer. Reginald.in praxi fori pœnit.li.19. qu.3.num.22.P.Ægid.de Sacram. tom.1.q.83.nu.312.P. Henriq.in summ. p.2.lib.9.de Missa,c.26.num.14.pag.830.Matthæ.Soar.in pract.& ordine visitandi, cap. 3.n.4.Zerol.in praxi Episcop.p.1.verbo Missa, vers. Ad sextum, p.229.vbi asserit, sacram Cardinalium Congregationem censuisse, non posse Episcopum cogere populum multis pœnis, etiam casu notabilis negligentiæ, aut contumaciæ, ire ad audiendam Missam in Parochia sua.† Vide etiam Grilenzon.in cons.54.n.7.& 18.

ɩ *Hæc igitur omnia, &c.*] Ex his verbis colligit Fr.Emman. d.art. 7.posse Episcopos compellere Regulares, vt in Offertorio Missarum conuentualium, quæ Dominis diebus in monasteriis celebrantur, declarent fidelibus, quæ festiuitates, & ieiunia in illa hebdomada occurrant: ne ignorantia horum festorum & ieiuniorum, præcepta ecclesiastica à fidelibus transgrediantur, & ibi testatur ita vidisse obseruari à quibusdam fratribus Ordinum Mendicantium in hoc Regno Portugalliæ in Archiepisc. Eborensi.

Decretum de Reformatione.

EAdem sacrosancta OEcumenica, *a* & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, vt reformationis negotium prosequatur, hæc in præsenti Sessione statuenda censuit. *a* Infr. Sess.vlt. de ref. c.1.

CAPVT I.

Omnes Clerici sint à negotiis sæcularibus alieni, honestè grauiterq; se gerant ac sanctè viuant: cum ceteri in eos suos oculos coniiciant, ex iisque sumant quod imitentur.

a NIhil est, quod alios magis ad pietatem, & Dei cultum assiduè instruat, quam eorum vita, & exemplum, qui se diuino ministerio dedicarunt. Cum enim à rebus sæculi in altiorem sublati locum conspiciantur; in eos, tamquam *b* speculum, reliqui oculos cõiiciunt, ex iisque sumunt quod imitentur. Quapropter sic decet omnino Clericos in sortem Domini vocatos, vitam, moresque suos omnes componere *, *c* vt habitu, gestu, incessu, sermone, aliisq; omnibus rebus

b Matt.5. Tit.2.c. qualiter,2 de accus. c.clericos,21. dist.
c Sess.14. in procemio.

rebus nil, nisi graue, moderatum, ac religione plenum, præ se ferant: leuia etiam delicta, quæ in ipsis maxima essent, effugiant; vt eorum actiones cunctis afferant venerationem. Cùm igitur, quò maiore in Ecclesia Dei & vtilitate, & ornamento hæc sunt, ita etiam diligentius sint obseruanda: *a* statuit Synodus, vt, quæ alias à *b* summis Pontificibus, & à sacris Conciliis de Clericorum vita, honestate, cultu, doctrinaque retinenda, ac simul de luxu, comessationibus, choreis, aleis †, lusibus, ac quibuscumque criminibus, nec non sæcularibus negotiis fugiendis copiosè, ac salubriter sancita fuerunt, eadem in posterum iisdem pœnis, vel maioribus arbitrio Ordinarij imponendis, obseruentur: nec appellatio executionem hanc, quæ ad morum correctionem pertinet, suspendat. Si qua verò ex his in desuetudinem abiisse compererint; ea quam primùm in vsum reuocari, & ab omnibus accuratè custodiri, studeant; non obstantibus consuetudinibus quibuscumque, ne subditorum neglectæ emendationis ipsi condignas, Deo vindice, pœnas persoluant.

a de vit. & hon. cler. extra in 6. & c. canonũ, 14. q. 3. c. credo, 21. q. 3. Concil. Cartha. 1. can. 6. & Conc. Cartha. 3. c. 15. Concil. Chalce. can. 3. Concil. Aurel. 2. c. 14. cum sim. & infr. sess. 24. de refor. c. 12.

b Vide 1. Concil. Matiscon. c. 5. & 2. Nicæ. c. 16. & 4. Cartha. c. 44. & seqq.

Concilium Lateran. sub Innoc. III. c. 8. & lib. 5. Decretalium, De accusationibus & inquisitionibus.

Qualiter & * quomodo debeat prælatus procedere ad inquirendum, & puniendum subditorum excessus, ex auctoritatibus noui & veteris Testamenti colligitur euidenter, ex quibus posteà processerunt Canonicæ sanctiones, sicut olim apertè distinximus, & nunc sacri approbatione Concilij confirmamus. Legitur enim in Euangelio, quòd villicus ille qui diffamatus erat apud dominum suum, quasi dissipasset bona ipsius, audiuit ab illo: Quid hoc audio de te? redde rationem villicationis tuæ, iam enim non poteris villicare. Et in Genesi Dominus ait: Descendam & videbo vtrùm clamorem, qui venit ad me, opere compleuerint. Ex quibus auctoritatibus manifestè comprobatur, quòd non solum cùm subditus, verumetiam cùm prælatus excedit, si per clamorem & famam ad aures superioris peruenerit, non quidem à maleuolis & maledicis, sed à prouidis & honestis: nec semel tantùm, sed sæpè (quod clamor innuit, & diffamatio manifestat) debet coram Ecclesiæ senioribus veritatem diligentiùs perscrutari, vt si rei poposcerit qualitas, Canonica districtio culpam feriat delinquentis, non tamquam sit auctor & iudex, sed quasi deferente fama, vel denuntiante clamore, officij sui debitum exequatur. Licet autem hoc sit obseruandum in subditis, diligentius tamen obseruandum est in prælatis, qui quasi signum sunt positi ad sagittam. Et quia non possunt omnibus complacere, cùm ex officio teneantur non solùm arguere, sed etiam increpare; quin etiam interdum suspendere, nonnumquam verò ligare, frequenter odium multorum incurrunt & insidias patiuntur: Ideo sancti Patres prouidè statuerunt, vt accusatio Prælatorum non facilè admittatur, ne concussis columnis corruat ædificium, nisi diligens adhibeatur cautela, per quam non solùm falsæ, sed etiam malignæ criminationi

* *quando.* Luc. 16. Gen. 18. Thren. 3.

tioni ianua præcludatur. Verum ita voluerunt prouidere Prælatis, ne criminarentur iniustè, vt tamen cauerent, ne delinquerent insolenter, contra morbum vtrumque inuenientes congruam medicinam, videlicet, vt criminalis accusatio, quæ ad diminutionem capitis (id est, degradationem) intenditur, nisi legitima præcedat inscriptio, nullatenus admittatur. Sed cùm super excessibus suis quisquam fuerit infamatus, ita vt iam clamor ascendat, qui diutiùs sine scandalo dissimulari non possit, vel sine periculo tolerari, absque dubitationis scrupulo, ad inquirendum & puniendum eius excessus, non ex odij fomite, sed charitatis procedatur affectu, quatenus si fuerit grauis excessus, etsi non degradetur ab Ordine, ab administratione tamen amoueatur omnino: quod est secundum Euangelicam sententiam à villicatione villicum amoueri, qui non potest villicationis suæ dignam reddere rationem. Debet igitur esse præsens is contra quem facienda est inquisitio, nisi se per contumaciam absentauerit: & exponenda sunt ei illa capitula de quibus fuerit inquirendum, vt facultatem habeat defendendi seipsum. Et non solùm dicta, sed etiam nomina ipsa testium sunt ei, vt quid & à quo sit dictum appareat, publicanda: nec non exceptiones & replicationes legitimæ admittendæ, ne per suppressionem nominum infamandi, per exceptionum verò exclusionem, deponendi falsum audacia præbeatur. Ad corrigendos itaque subditorum excessus tanto diligentiùs debet Prælatus assurgere, quanto damnabilius eorum offensas desereret incorrectas: contra quos, vt de notoriis excessibus taceatur, etsi tribus modis possit procedi, per accusationem videlicet, denuntiationem, & inquisitionem eorum, vt tamen in omnibus diligens adhibeatur cautela, ne fortè per leue compendium ad graue dispendium veniatur: sicut accusationem legitima præcedere debet inscriptio, sic & denuntiationem charitatiua admonitio, & inquisitionem clamosa insinuatio præuenire; illo semper adhibito moderamine, vt iuxta formam iudicij, sententiæ quoque forma dictetur. Hunc tamen ordinem circa Regulares personas non credimus vsquequaque seruandum, quæ, cùm causa requirit, faciliùs & liberius à suis possunt administrationibus amoueri.

Lib. 3. Clem. De vita & honestate Clericorum.

QVoniam qui abiectis vestibus proprio congruentibus Ordini, alias assumere, & in publico portare rationabili causa cessante præsumit, professorum illius Ordinis prærogatiua se reddit indignum; præsenti constitutione sancimus, quòd quicumque Clericus virgata vel partita veste publicè vtetur (nisi causa rationabilis subsit) si beneficiatus extiterit, per sex menses à perceptione fructuum beneficiorum quæ obtinet, sit eo ipso suspensus. Si verò beneficiatus non fuerit, in sacris tamen Ordinibus citra sacerdotium constitutus, per idem tempus reddatur eo ipso inhabilis ad Ecclesiasticum beneficium obtinendum.

Idem quoque censemus de Clericis aliis, vestem talem, simul & tonsuram publicè deferentibus clericalem. Dignitatem verò, personatum, seu beneficium aliud obtinens cui cura immineat animarum, nec non ceteri in sacerdotio constituti, ac Religiosi quilibet, quos oportet per decentiam habitus extrinseci morum intrinsecam honestatem ostendere, si (præterquam ex causa rationabili) publicè vestem ferant huiusmodi,

aut

aut infulam, seu pileum lineum publicè portent in capite: sint eo ipso, beneficiati videlicet, à perceptione fructuum beneficiorum, quæ obtinent, suspensi per annum; ceteri verò sacerdotes & Religiosi quilibet per idem tempus reddantur inhabiles ad quodcumque beneficium Ecclesiasticum obtinendum. Sed & tales & ceteri quicumque Clerici vtétes epitogio seu tabardo foderato vsque ad oram, & ita breui, quod vestis inferior notabiliter videatur; epitogium ipsum sæculares Clerici & Religiosi, administrationem habentes, teneantur intra mensem dare pauperibus: ceteri verò religiosi administrationem non habentes, intra idem tempus illud teneantur suis Superioribus assignare, in pios vsus aliquos conuertendum; alioquin beneficiati suspensionis, ceteri verò inhabilitatis pœnas prædictas per idem tempus se nouerint incurrisse.

Huic insuper adiicimus sanctioni, vt Clerici, præsertim beneficiati, caligis scacatis, rubeis, aut viridibus publicè non vtantur.

REMISSIONES.

α Vide Nauar.conf.4.de Regularib.n.27.& in cap.statuimus,19.qu.3.n.25.vers.2. P.Rebello de Obligat.iustit.p.2.lib.9.q.fin.sect.2.n.5.

* *Moresq; suos componere.*] Vide Salzed.ad Bern. Diaz in prax.can.c.75.lit.A.Petr.Greg.Tholosan.de appellat.l.2.cap.10.n.1.in fine.

† *Aleis.*] Vide Bern.Diaz in prax.can.cap.70.vbi Salzedo post Nauar. Menoch. & alios.

CAPVT II.

Qualitates assumendorum ad Ecclesias Cathedrales, qui vita bona, & ordine sacro præditi esse debent, ac tales qui ceteros docere valeant, quæ probari debent testimoniis, &c.

QVicumque α * posthac ad ecclesias Cathedrales erit assumendus, is non solum natalibus, ætate, moribus, & vita, ac aliis, quæ à sacris *a* canonibus requiruntur, plenè sit præditus, verum etiam in sacro Ordine antea, saltem sex mensium spatio, constitutus, quarum rerum instructio, si eius notitia nulla, aut recens in curia fuerit, à Sedis Apostolicæ Legatis, seu Nuntiis prouinciarum, aut eius Ordinatio, eoque deficiente, à vicinioribus Ordinariis sumatur. Scientia vero præter hæc eiusmodi polleat, vt muneris sibi iniungendi necessitati possit satisfacere. ideoque β antea in Vniuersitate Studiorum, Magister, siue Doctor, aut Licentiatus in sacra Theologia, vel iure Canonico meritò sit promotus †, aut publico Academiæ testimonio idoneus ad alios docendos ostendatur. Quòd si Regularis fuerit, à Superioribus suæ Religionis similem fidem habeat. Prædicti autem omnes, vnde instructio, seu testificatio erit sumenda, hæc fideliter, & gratis refere teneantur: alioquin eorum

a c.cum in cunctis, & c. à nobis, de Elect. c.graue nimis, de præben. & inf. Sess.14. ca.1.de reform.

con-

conſcientias grauiter oneratas eſſe ſcient;ac Deum, & Superiores ſuos habebunt vltores.

Lib.3. Decretal. De præbendis & dignitatibus.

CAPVT XXIX.

GRaue nimis eſt & abſurdum, quòd quidam Eccleſiarum prælati, cùm poſſint viros idoneos ad Eccleſiaſtica beneficia promouere, aſſumere non verentur indignos, quibus nec morum honeſtas, nec litterarum ſcientia ſuffragatur, carnalitatis ſequentes affectum, non iudicium rationis. Vnde quanta Eccleſiis damna proueniant, nemo ſanæ mentis ignorat. Volentes igitur huic morbo mederi, præcipimus, vt prætermiſſis indignis, idoneos aſſumant, qui Deo & Eccleſiis velint & valeant gratum impendere famulatum; fiatque de hoc in prouinciali Concilio diligens inquiſitio annuatim: ita vt qui poſt primam & ſecundam correptionem fuerit repertus culpabilis, à beneficiis conferendis per ipſum Concilium ſuſpendatur, inſtituta in eodem Concilio perſona prouida & honeſta, quæ ſuſpenſi ſuppleat defectum in beneficiis conferendis. Et hoc ipſum circa Capitula, quæ in his deliquerint, obſeruetur. Metropolitani verò delictum, ſuperioris iudicio relinquatur ex parte Concilij nuntiandum. Vt autem hæc ſalubris prouiſio pleniorem conſequatur effectum, huiuſmodi ſuſpenſionis ſententia, præter Romani Pontificis auctoritatem, aut proprij Patriarchæ, minimè relaxetur, vt in hoc quoque quatuor Patriarchales ſedes ſpecialiter honorentur.

DECLARATIONES.

1 *Aſſumendus.*] Principalis dignitas in Collegiata Eccleſia exempta, cui ordinaria Iuriſdictio cum omnibus iuribus quaſi Epiſcopalibus competit, non neceſſariò conferri debet Licentiato, vel Doctori, vt principalis dignitas Cathedralis: Concilium enim quando loquitur de dignitatibus, c.12. Seſſion.24. hortatur, vt conferantur Doctoribus, non verò præcipit: quia hoc nullibi dicitur eſſe neceſſarium. *Vide Seſſ.24.cap.12.§.Hortatur.*

REMISSIONES.

α Vide Concil.Brachar.4.act.2. c. 4. cum ſeqq.Flamin.de Reſignationib.lib.8.qu.5.n.5.* Vide etiam Salzed. ad Bern.Diaz in prax.ca.21. lit.B. & in c.24.lit.A. l.& in c.25. lit. A. Hier. Cæuallos in ſuis pract.com.contra com.q.606.n.8.& 9. Cened.collectan.ad Decret.77.nu.2.

β *Ideoque antea in Vniuerſitate ſtudiorum,&c.*] Vide Menoch.de Arbit. caſu 425.n.35.Nauar.de Orat.Miſcel.38.num.154.cum ſeq.P.Henriqu.in ſum.p.2.lib.10.c.16.§.2.lit.R.& lib.14.ca.19.in princ.P.Azor.inſt. Moral. p.2.lib.3.c.28.q.9.& li.6.c.6.q.1. P.Leſſ.de Iuſt. li.2.c.34.dub.24. Gonzal. ad regul.8.Cancel.glo.4.n.67.Cened.ad Decretum,Collect.51.num.4.in fine.P.Valer.Reginald.in praxi for.pœn. lib. 30.tract.3.n.171.

† *Vel iure Canonico merito ſit promotus,&c.*] Vide Marcum Ant. Peregr. conſ.3.n.19.vol.2.

CA-

CAPVT III.

Distributiones quotidianæ creandæ ex tertia parte quorumcumque fructuum, quorumcumque beneficiorum. Portiones absentium cedunt piis locis arbitrio Episcopi. Excipe actu ministrantem in Ecclesia curata extra ciuitatem. Excipe quasdam Cathedrales & collegiatas Ecclesias. Vbi non ministrantes perdant aliquid quod ad dictam tertiam partem ascendit.

α* β γ &c. EPiscopi, etiam tamquam delegati Apostolici, 1 λ ex fructibus, & prouentibus quibuscumque 2 μ omnium dignitatum, personatuum, & officiorum, in Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis existentium, tertiam 3 partem in distributiones, eorum arbitrio assignandas, diuidere possint; vt scilicet, qui eas obtinent, si personaliter competens ibi seruitium iuxta formam, ab eisdem Episcopis præscribendam, quolibet die statuto non impleuerint; & illius diei distributionem amittant; nec eis quoquo modo dominium acquirãt, 4 sed fabricæ Ecclesiæ, quatenus indigeat, aut alteri pio loco, 5 arbitrio Ordinarij applicetur. Crescente verò contumacia, contra eos 6 iuxta sacrorum Canonum constitutiones procedant. Quod si alicui ex prædictis dignitatibus in Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis, de iure, seu consuetudine, iurisdictio, administratio, vel officium non competat, sed extra ciuitatem in diœcesi 7 cura animarum immineat, cui is, qui dignitatem obtinet, incumbere voluerit; tunc pro tempore, quo in curata Ecclesia resederit, ac ministrauerit, 8 tamquam præsens sit, ac diuinis intersit, in Ecclesiis Cathedralibus, ac Collegiatis habeatur. Hæc in iis tantùm Ecclesiis constituta intelligantur, in quibus nulla est consuetudo, vel statutum, vt dictæ dignitates non seruientes aliquid amittant, quod ad tertiam partem dictorum fructuum, & prouentuum ascendat: 9 non obstantibus consuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus, & constitutionibus, etiam iuramento, & quauis auctoritate firmatis.

DECLARATIONES.

1 *Ex fructibus, & prouentibus quibuscumque.*] Huius capitis dispositio locum habebit, si fructus illi & prouentus sint illius Ecclesiæ, in cuius choro sedem habent hæ dignitates: secus verò, si nullos fructus percipiant istæ dignitates ex illis Ecclesiis, in quibus habent sedem in choro tantum, & in quibus numquam fecerunt residentiam, & habent proprium districtum, in quo suam iurisdictionem exerceant.

2 *Om-*

2 *Omnium dignitatum.*] Non tamen comprehenduntur dignitates, quæ etsi habent locum in choro, nullas tamen habent distributiones quotidianas, nec sufficientes præbendas, vel fructus tenues, quæ teneri possunt cum Canonicatibus, vbi est consuetudo, absque alia dispositione, vt c. *Licet*, de Cons. in 6. nec illis vnire Ecclesias parochiales ad augendos fructus distributionum quotidianarum Episcopus potest. Si aliquibus ex dignitatibus, quæ sunt de Iure patronatus Laicorum, in fundatione concedatur aliquod longum tempus, per quod illas obtinentes abesse possint, sine fructuum & prouentuum amissione; per hoc decretum nihil est istiusmodi concessioni derogatum. Verùm dignitates omnes etiam illæ quæ sunt de Iure patronatus, detractioni tertiæ partis fructuum obnoxiæ sunt, vt c. 3. Sess. 21. dicitur. Similiter, obtinens in Cathedrali, vel Collegiata dignitatem, licet vocem in Capitulo non habeat, nec distributiones quotidianas cum ceteris participet, residere tamen tenetur; & sic detractioni istius tertiæ partis fructuum est obnoxius.

Obtinens legitimè duas dignitates in Cathedralibus, in digniori residere debet, & nihilominus fructus alterius lucratur; non tamen distributiones quotidianas, nec eam tertiam partem præbendæ, quæ auctoritate huius Decreti, in quotidianas distributiones est conuersa. *Supr. Sess. 21. de Reform. c. 3. §. Habens.*

Congregatio Concilij censuit, posse Canonicos per mediaria Ecclesiæ inseruire, iuxta Decretum Episcopi, dum tamen toto anno vltra bimestre non absint ab Ecclesia, & etiam eo tempore distributiones quotidianas minimè percipiant. Sauonensis Iulij 1591.

3 *Tertiam partem in distributiones.*] Congregatio censuit, hoc procedere etiam quando distributiones sunt sufficientes. Et distributio facienda est ex fructibus, non secundùm taxam antiquam, prout in libris Capitularibus seu aliis notatur, sed secundùm communem valorem currentem. *Vide Sess. 21. c. 3. §. Tertiam partem.*

Archiepiscopus Panormitanus, volens creare distributiones in Cathedrali, iuxta formam huius capitis, dimisit liberas præbendas, distributionesque constituit ex reditibus eiusdem Ecclesiæ, prouenientibus à mortuariis & administratione Sacramentorum. Sed Congregatio decreuit, vt ex tertia parte præbendarum constituerentur distributiones quotidianæ.

An ratione visitationis Archidiacono incumbentis ratione suæ dignitatis possit abesse vltra tres menses concessos à Concilio. Congregatio censuit posse.

An verò pro tempore dictæ absentiæ vltra tres menses ex causa visitationis possit lucrari fructus sui Archidiaconatus, qui lucrifiunt per interessentiam.

Congregatio censuit posse, dummodo dari consueuerint absentibus legitima causa, non tamen lucrari distributiones merè quotidianas.

An durante ea visitatione lucrari etiam possit fructus illius canonicatùs quem obtinuit, vt ex dispensatione vel ex Ecclesiæ illius consuetudine; stante quod fructus canonicatus distincti sunt à fructibus præbendæ Archidiaconatus.

Congregatio respondit non posse nisi pro tribus mensibus vacationis & à Concilio permissis, nec tamen de lucrandis fructibus locum habent, nisi exstet Ecclesiæ consuetudo, vt Archidiaconus visitans nihil

fructuum percipiat, quam consuetudinem censuit Congregatio saluam remanere.

Abulens. distributionum Causa proposita.

ILlustrissimi & Reuerendissimi Domini. In Ecclesia Abulensi distributiones quotidianæ à fructibus præbendarum separatæ non sunt, & Capitulum prætendit D. Episcopum non posse tertiam partem omnium fructuum præbendarum dictæ Cathedralis Ecclesiæ separare pro quotidianis distributionibus; sub prætextu, quod ex consuetudine immemorabili dignitates, Canonici, portionarij & ceteri præbendati dictæ Ecclesiæ Abulensis solent lucrari grossam præbendarum suarum residentes & interessentes qualibet die, vna hora dumtaxat, videlicet ad primam, vel tertiam, vel aliam iuxta determinationem à Capitulo, pro temporis commoditate, faciendam, nec ad maiorem residentiam & diuinorum interessentiam compelli posse. Sed nihilominus D. Episcopus dicit posse & deberi ex omnibus fructibus præbendarum dictæ Ecclesiæ prædictam tertiam partem separari, & pro distributionibus quotidianis illam diuidi per omnes horas Canonicas, diurnas & nocturnas proportionabiliter pro diuinis tantùm interessentibus, iuxta Decretum Conc. Trid. Sess. 21. c. 3. & præsenti cap. & prætensam consuetudinem immutabilem ait non obstare, cùm eam Concilium in dictis Decretis tollat & abroget: grossa autem præbendarum, quæ pro vnius horæ assistentia datur, non habet vim nec effectum distributionum quotidianarum: nec satisfit Concilio, quia Concilium loquitur de illis distributionibus, quæ per omnes horas Canonicas diurnas & nocturnas diuiduntur, & lucrifiunt, & absentibus ex causa conceduntur, prout prædicta grossa. Hæ enim distributiones de iure magis pro fructibus præbendarum habentur, quam pro distributionibus quotidianis, *extrauag. Cùm nonnullæ, §. Præterea cùm in aliquibus, de præbend. inter communes. Cosmus in prag. sanct. Galliæ, in titulo, Quo tempore quis debeat esse in choro, Gloss. verf. distributiones. Paris. Cons. 32. n. 8. lib.* 4. & pluries resoluit Rota, vt in duabus resolutionibus, quarum copiæ dantur & fuerunt traditæ à Couar. *lib. 3. var. resol. c. 12. n. 2.* Et Capitulum contendit, grossam hanc pro quotidianis distributionibus computari posse, ita quod teneatur illam Episcopus proportionabiliter distribuere per omnes horas Canonicas, tam diurnas, quàm nocturnas pro interessentibus tantùm, & non pro interessentia vnius tantùm horæ, ne chorus & Ecclesia sint in aliis horis, & diuinis officiis debito seruitio, & ministrorum præsentia destituta, contra decreta, & mentem Concilij. Quare Illustrissimis & Reuerendissimis DD. VV. supplicamus, declarari vel D. Episcopum Abulensem, pro quotidianis distributionibus tertiam partem quorumcumque fructuum omnium præbendarum Ecclesiæ Abulensis separare & assignare posse, illamque proportionabiliter, per omnes horas Canonicas diurnas, & nocturnas diuidere, pro mercede & stipendio personaliter interessentium dumtaxat, etiamsi in Ecclesia Abulensi consuetudo sit immemorabilis, vel statutum, secundum quod grossa præbendarum lucrifiat interessendo qualibet die vni horæ tantùm: vel declarari, D. Episcopum Abulensem posse istam grossam loco tertiæ partis fructuum diuidere, & assignare pro quotidianis distributionibus, per omnes horas Canonicas, & non pro mercede vnius horæ, sed pro seruitio, & personali præsentia omnium horarum assignetur proportionabiliter lucranda, vt satisfiat Concilio.

Congre-

Congregatio Concilij censuit, distributiones quotidianas ita diuidendas esse, vt quilibet Canonicus deseruiendo lucrari possit ex illis id totum, quod de tertia parte suæ præbendæ detractum in ipsas distributiones conuersum fuerit. 23. April. 1598.

RESPONSIO.

Congregatio Concilij censuit, per grossam, quam isthic lucrifaciunt interessentes quotidie vni tantùm horæ non esse satisfactum Concilio in præsenti c. & c. 3. Sess. 21. Episcopus tamen non debet dictam grossam accipere, & inter alias horas diuidere, sed ex reliquo corpore præbendarum, si non omnino tertiam partem, saltem tantam portionem detrahere, quanta sufficiat ad constituendas distributiones, quæ singulis horis sufficiant, vt verisimiliter non negligantur iuxta formam ab eodem Episcopo præscribendam. Episcopus autem non potest dignitatibus, personatibus, & officiis statuere certam officij & seruitij formam præter solitam, pro lucranda tertia parte præbendæ in distributiones conuersa.

Congregatio Concilij censuit, non posse Ordinarium pro lucranda tertia parte præbendæ distributiones ex Decret. Concil. cap. 3. Sess. 22. de Reform. conuersæ dignitatibus præscribere certam seruitij & Officij formam præter solitam. Elborensis 26. Septemb. 1593.

4 *Sed fabricæ Ecclesiæ.*] Id locum habet in dignitatibus, personatibus, & officiis; non ergo per verba comprehendit Canonicatus, sed illud distributionum genus habet etiam locum, quando non adesset illa ratio quòd nullæ, vel ita tenues distributiones essent, vt dicitur in c. 3. Sess. 21. Sed in odium non residentium applicandum est fabricæ, &c.

Congregatio Concilij censuit, si Præpositura Cathedralis, à qua post Concilium tertia pars fructuum detracta, & in distributiones quotidianas conuersa, proponitur, non sit de corpore Capituli, id quod ex dicta tertia parte Præpositus non inseruiens amiserit, fabricæ Ecclesiæ indulgeat, vel alteri pio loco arbitrio Episcopi esse applicandum iuxta Decretum c. 3. Sess. 22. 10. April. 1598.

Hoc habet locum in dignitatibus, personatibus & officiis, neque comprehendit canonicatus, vel aliud distributionum genus; habet etiam locum, quod hic disponitur, quando non adest illa ratio, quod nullæ, vel ita tenues distributiones essent, vt in cap. 3. Sess. 21. sed in odium non residentium applicandum fabricæ: non obstat aliqua consuetudo, qua caueatur, vt deseruientibus portiones non seruientium accrescant.

5 *Arbitrio Ordinarij applicetur.*] Et eo non obstante, quod ista beneficia obtinentes dimitterent istam tertiam partem, possunt ab Ordinariis compelli ad residentiam, pœnis præscriptis Decreto Concilij Sess. 24. c. 12. *Vide ad c. 3. Sess. 21. §.* Itaque differentia, in fine.

6 *Iuxta Sacrorum Canonum constitutiones procedant.*] Consuetudo immemorabilis excusare non potest à residentia in Ecclesiis Cathedralibus. Et ita declarauit S. D. N. Gregorius XIII.

7 *Cura animarum immineat.*] Secus si tantùm Iurisdictionalis: si verò vnitæ sunt, est locus c. *Extirpandæ, §. qui verò, de præb.* 8. *Tamquam præsens, &c. à Collegiatis habeatur.*] Non comprehenduntur Canonici quatenus habentes Ecclesias parochiales, non tamen vnitas Canonicatibus, qui si in parochialibus resederint, fuerint priuilegiati ad perceptionem fructuum, exceptis distributionibus quotidianis, iuxta Bullam sanctæ me-

moriæ Pij V. vel ex indulto Apoſtolico: non poterunt optare domos Canonicales, neque Canonicatum priuilegialem, aut ſimilia obtinere; cùm non habeantur pro præſentibus, ſed tantùm ſunt priuilegiati ad percipiendos fructus: & id quidem quando exſtat conſuetudo vel ſtatutum, quòd abſentes non poſſint optare.

Dignitates & officia obtinentes in Eccleſia Cæſarauguſtana, de quibus in hoc capitulo, comprehenduntur ſub diſpoſitione Concilij c.12. verſ. præterea obtinentib. Seſſ. 24. vt ad præſtandum ſeruitium nouem menſium iuxta Iuris decentem formam poſſint compelli.

Competens ſeruitium quod præſtare tenentur obtinentes dignitatem, & beneficia in Eccleſia Cæſarauguſtana, non ad eum planè modum accipiendum eſt, quo præſcribitur à Conc. Trident. in c. 12. verſ. præterea obtinentibus, Seſſ. 24. ſed Archiepiſcopum poſſe & debere, circumſcripto alio eius decreto, à quo ex parte dignitatum appellatum fuit, aliter quidem ſeruitium illi competens & congruum ſtatuere, nempe ex hoc cap. Ceterùm oportere Archiepiſcopum arbitrium ſuum pro muneribus & oneribus ipſis dignitatibus & officiis incumbentibus moderari, ſimulq; rationem habere habitantium extra clauſtrum in præſcribendis horis, quibus intereſſe quiſque teneatur, iuxta autem horas & dies ſeruitij ad hunc modum determinati, diuidendas eſſe diſtributiones ex tertia parte quorumcumque fructuum & prouentuum earumdem dignitatum & officiorum deſumptas, deductis tamen penſionibus, aliiſque legitimis oneribus, quamdiu durauerint. Quæ quidem diſtributiones, ab illis, qui principaliter ſtatuto tempore non deſeruiunt, amittantur, & fabricæ Eccleſiæ aut alteri pio loco iuxta decretum eiuſdem c.3. applicentur, obtinenteſque huiuſmodi dignitates & officia licet in commodum perinde atque alij eiuſdem Eccleſiæ Canonici admittendi ſunt & ad Miſſas in altari maiori celebrandas.

9 *Non obſtantibus conſuetudinibus.*] Congregatio cenſuit, hic non eſſe derogatum fundationi.

REMISSIONES.

α Vide Couar. lib. 3. var. c. 13. n. 7. Nauar. de Orat. Miſcel. 59. n. 6. & Miſcel. 14. n. 51. Guttier. Canon. lib. 1. c. 1. nu. 106. Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo Diſtributiones, §. 4. fol. mihi 116. P. Azor. inſtit. Mor. p. 2. lib. 7. q. 8. col. 831. Quarant. in ſum. Bullarij verbo Reſidentia, p. 445. Nicol. Garſ. de Benef. p. 3. c. 2. à n. 430. cum ſeqq. P. Henriq. lib. 7. de Indulg. c. 39. §. 3. p. 592. *Vide etiam ſuprà ſeſſ. 18. c. 3. & quæ ibi diximus.

* *Deciſiones Illuſtriſſimorum Cardinalium Sacræ Congreg. adductæ à Nicol. Garſia locis infrà citatis.*

β PRima. In Decreto Seſſ. 21. c. 3. agitur de Canonicatibus, & portionibus, & fit de neceſſitate hæc detractio, quando ſunt nullæ diſtributiones, vel ita tenues, quæ diſtribuuntur intereſſentibus tantùm, ſed in c. 3. Seſſ. 22. deducitur hæc tertia pars ex dignitatibus, etiam non ex neceſſitate, ſed in odium non reſidentium, & pars abſentium non præſentibus, ſed alicui pio loco applicanda. refert Garſia de Benef. p. 3. c. 1. n. 465.

γ Secunda. Portiones abſentium accreſcunt deſeruientibus, ſi ex Decreto Concilij, Seſſ. 21. cap. 3. ſeparatæ ſint: ſecus verò fit ex Decreto, c. 3. Seſſ. 22. tunc enim fabricæ Eccleſiæ, quatenus indigeat, vel alteri pio loco arbitrio Ordinarij applicabuntur. nec obſtat aliqua conſuetudo, qua caueтur vt deſeruientibus portiones non ſeruientium accreſcant. refert Garſ. d. c. n. 465.

δ Tertia

δ Tertia. Differentia inter cap.3.Sess.21.& aliud c.3.Sess.22.est,quòd c.3. Sess.22.loquitur tantũ de dignitatibus, à quibus Ordinarius tertiam partem fructuum in distributiones quotidianas conuertendam separare potest,dato etiam quod distributiones quotidianæ non sint tenues, & hoc in odium obtinentium dignitates, & residere negligentium, & quando ista tertia pars subtracta per non seruientes amittitur, locis piis est applicanda.cap.verò 3.Sess.21.loquitur solùm,quando distributiones sunt ita tenues,vt negligantur: & hoc casu tertia pars sic separata, & in distributiones ab Episcopo conuersa, si per non seruientes amittitur, proportionabiliter seruientibus accrescit.Gars.d.c.2.n.465.

ε Quarta.Quando Episcopus vsus est remedio c.3.Sess.21.in detrahenda tertia parte ex dignitatibus, non potest vti remedio c. 3.Sess.22.in detrahenda alia tertia parte ex dignitatibus, & nihil dandum est iis, qui nihil contulerunt.refert Garsia vbi suprà,n.473.

ζ Quinta.Hæc deductio facienda est ex fructibus,non secundùm taxam antiquam,prout in libris Capitulorum,seu aliis, sed secundùm valorem currentem. refert Garsi.n.467.

η Sexta.Obtinens in Cathedralibus,& Collegiatis dignitatem,licet vocem in Capitulo non habeat,nec distributiones quotidianas cum ceteris participet, residere tamen tenetur, & sic detractioni ipsius tertiæ partis fructuum est obnoxius.refert Garsi.n.481.

θ Septima.Antequam detractio hæc fiat,deducendæ sunt priùs pensiones,& alia onera legitimè imposita,quamdiu illa durauerint : sed de nouo imposita non comprehendunt istam tertiam partem, & quòd de fructibus alteri reseruatis non fit ista detractio,donec reseruatarius vixerit; sed si beneficij titulum habens neglexerit residere, priuandus est eodem titulo alteri postea conferendo, refert Garsia n.468.

ι Octaua.Nec pro distributionibus Canonicorum Cathedralis,vel Collegiatæ Ecclesiæ auferendum est quidquam de beneficiis, quæ sunt extra Ecclesiam Cathedralem,vel Collegiatam : nisi Ecclesiæ,vel beneficia, extra dictam Cathedralem, vel Collegiatam existentia, essent perpetuò Canonicatuum vnita præbendis prædictarum Ecclesiarum,à quibus beneficiis extra prædictas Ecclesias, si quid ob eam causam exactum esset, debet restitui, & de cetero ab huiusmodi exactione abstinere, refert Nicol.Garf.n.474.

κ Nona.Congregatio Concilij censuit,per grossam,quam isthic lucrifaciunt interessentes quotidie; vna tantum hora, non esse satisfactũ Concilio,Sess.21.c.3.& Sess.22.c.3.Episcopus tamen non potest d.grossam accipere,& in alias horas diuidere:quin potius ex reliquo corpore præbendarum, si non omnino tertiam partem , saltem tantam portionem detrahere,quanta sufficiat ad constituendas distributiones,quæ singulis horis verosimiliter non negligantur,refert Garsi.n.485.

λ *Ex fructibus,& prouentibus,&c.*]Garf.d.c.21.n.477.dicit,quòd debent esse fructus illius Ecclesiæ in cuius choro sedem habent hæ dignitates, secus verò si nullos fructus percipiant istæ dignitates ex illis Ecclesiis, in quibus sedem habent, in choro tamen numquam fecerunt residentiam, & habent proprium districtum,in quo suam iurisdictionem exercent.

μ *Omnium dignitatum.*]Garf.d.c.2.n.483.resoluit,quòd nõ comprehenduntur dignitates,quę etsi locum habent in choro,nullas tamen habent distributiones quotidianas,nec sufficientes præbẽdas,vel fructus tenues, quæ retineri possunt cum Canonicatibus, vbi est consuetudo, absque alia

alia dispositione, vt c. 1. de Consuetud. in 6. nec illis vnire Ecclesias Parochiales ad augendúm fructus distributionum quotidianarum Episcopus potest.

CAPVT IV.

In Cathedrali, vel Collegiata, etiam regulari mancipatus non habeat vocem in Capitulo, nisi sit subdiaconus. Oneribus subeundis per se infra annum sint quique idonei. In posterum prouisio fiat solis habentibus integrè ætatem, &c.

α 1 QVicumque in Cathedrali, vel Collegiata, sæculari, vel 2 regulari Ecclesia diuinis mancipatus officiis, in Subdiaconatus Ordine saltem constitutus non sit, vocem in huiusmodi Ecclesiis in Capitulo non 3 habeat, etiamsi hoc sibi ab aliis 4 liberè fuerit concessum. 5 β Ij verò qui dignitates, personatus, officia, præbendas, portiones, ac quælibet alia beneficia in dictis Ecclesiis obtinent, aut in posterum obtinebunt, quibus onera varia sunt annexa, videlicet, 6 vt alij Missas, alij Euangelium, alij Epistolas dicant, seu cantent, quocumque ij priuilegio, exemptione, prærogatiua, generis nobilitate sint insigniti, teneantur, iusto impedimento cessante, 7 infra annum, Ordines suscipere requisitos: alioquin pœnas incurrant, iuxta constitutionem Concilij Viennensis, α quæ incipit, Vt ij qui; quam præsenti decreto innouat, γ cogantque Episcopi eos diebus statutis dictos Ordines per seipsos exercere, ac cetera omnia officia, quæ debent in cultu diuino præstare, sub eisdem, & aliis, etiam grauioribus pœnis arbitrio eorum imponendis. Nec δ 5 aliis in posterum fiat prouisio, nisi iis, 8 qui iam ætatem, & ceteras habilitates integrè habere dignoscantur: aliter irrita sit prouisio.

α c. vt ij, de ætat. & qualit. in Clem. lib. 1. c. 2. ti. 6.

Lib. 3. Clement. De ætate, & qualitate, & ordine præficiendorum.

VT ij qui in diuinis Cathedralibus vel Collegiatis, sæcularibus vel regularibus Ecclesiis sunt mancipati officiis, vel mancipabuntur in posterum, ad suscipiendos sacros Ordines propensiùs inducantur; Statuimus, vt nullus de cetero in huiusmodi Ecclesiis vocem in Capitulo habeat (etiamsi hoc sibi ab aliis liberè concedatur) nisi saltem in subdiaconatus Ordine fuerit constitutus. Illi verò qui dignitates, personatus, officia, vel præbendas, quibus certi Ordines sunt annexi, pacificè nunc obtinent in eisdem Ecclesiis, vel obtinuerint in futurum, nisi (iusto impedimento cessante) ad huiusmodi Ordines se promoueri fecerint intra annum, ex tunc donec ad eos promoti fuerint, nullo modo vocem in Capitulo habeant earumdem; ipsisque distributionum, quæ dantur iis qui certis Horis intersunt, pars dimidia subtrahatur. Non obstantibus quibuslibet consuetudinibus vel statutis. Pœnis aliis, quæ contra tales promoueri ad Ordines recusantes statuuntur in Iure, nihilominus in suo robore permansuris.

DE

DECLARATIONES.

1 *Quicumque in Cathedrali.*] Qui ſunt in ſacris,& maximè in Presbyteratus Ordine, nullo ſtatuto videntur prohiberi poſſe quin vocem habeant in Capitulo.
2 *Regulari.*]Sed non loquitur de monaſteriis regularium.
3 *Habeat.*]Neque conſultiuam vocem,neque aſſiſtentiam,neque ſedem in Capitulo.
4 *Liberè fuerit conceſſum.*]Non modo in omnibus actibus expediendis, qui Capitulariter expediuntur,ſed etiam in electionibus.
5 *Ij verò qui dignitates.*] Canonici qui Ordines ſacros debitos,poſt monitionem ſumere recuſant, ab Ordinario priuari debent. Attamen Archidiaconus, ad quem de conſuetudine Eccleſiæ ſpectat (abſente Decano) conuocare Capitulum,& in eo proponere,& reſolutiones accipere; id poteſt, etiamſi non ſit in ſacris; cùm iſte ſit actus Iuriſdictionis, qui competit Archidiacono,etiam in ſacris non conſtituto,& ad Decanum non ſpectat ratione Ordinis,ſed antiquitatis & Superioritatis.
6 *Vt alij Miſſas.*] An Canonici teneantur,per ſeipſos cantare Miſſas in omnibus feſtis & Dominicis Aduentus, & Quadrageſimæ, an tantùm ſolemnibus? Congregatio cenſuit cogendos eſſe ad perſonaliter canendas Miſſas illis diebus quibus ex inſtitutis, & legitima conſuetudine illius Eccleſiæ debent.
7 *Infra annum Ordines ſuſcipere requiſitos.*]Ex hoc Decreto,& c.12. Seſſ. 24. de Ref. §. *neminem etiam,* non eſt priuandus quis Canonicatu, eo ſolo quod intra annum non ſit promotus ad ſacros Ordines, qui tamen decem & octo annos natus ſit:nec per Decretum Concilij,Seſſ.23.c.12.quo cauetur ne quis ante 22.annum ſacris initiari poſſit: quia per hoc Decretum nemo cogitur ordinari,niſi in legitima ætate conſtitutus.

Congregatio Cardinalium cenſuit, ad obtinendam parochialem oportere eum,cui confertur, attingere 25.annum, atque intra annum à die collationis debere ipſum ad presbyteratus ordinem ſe facere promoueri.
8 *Qui iam ætatem.*]Declaratur *in Seſſ.24.cap.12.§.neminem.*ibi,*vt in tali ætate.*

Congregatio Concilij cenſuit, non licere Epiſcopo poſt Concilium etiam accedente patronorum conſenſu derogare qualitatibus in beneficij fundatione appoſitis, ideoque ſi beneficium in fundatione certam ætatem requirat,non poſſe Epiſcopum illud,quamuis Patronus conſenſerit,ei conferre,qui nequaquam fuerit huiuſmodi ætatis. Eadem Ian. 1567.

Hoc decretum comprehendit omnia beneficia quę ordinē requirunt.

Obtinens parochialem Eccleſiam per prouiſionem Sedis Apoſtolicæ, habens liberum curæ exercitium, & omnium bonorum, fructuum, & prouentuum ad dictam Eccleſiam parochialem pertinentium poſſeſſionem, licet in limine adeptæ poſſeſſionis prædictæ mota lis fuerit per aliquem in petitorio,tamen tenetur promoueri facere intra annum,lite pendente, partemque fructuum ei pro ſufficienti victu aſſignare, iuxta Concilij Tridentini formam.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. q. Regul. t.1.q.8.a.6.
β *Ij verò,qui dignitates,&c.*]Vide P. Azor.inſt.Mor.p.2.lib.6.c.8.quæſt. 11.col.698.Fr.Emman.quæſt.Regul.t.2.q.51.a.5.

γ *Cogantq; Episcopi, &c.*] Vide infrà, Seſſ.24.c.12.verſ.Epiſcopus autem, Nauar.in tract.de Orat.Miſcel.45.

δ *Nec aliis in poſterum fiat prouiſio.*] Vide Nauar.conſ.45.ſub tit.de temp. Ordin.& conſ.2.de pręb.F. Paul.Comitol.reſponſ.Moral.lib.6.q.64.n.2. P.Leſſ.de Iuſtit.lib.2.c.34.dub.24.in fin.

ε De ſtatuto Compoſtellanæ Eccleſiæ, quòd, qui inſeruiuit ei per quadraginta annos, habeatur pro iubilato, ita vt eſſet exemptus à ſeruitio, & lucraretur quotidianas diſtributiones, ſit ſublatum per ſacram Cardinalium Congregationem; licet poſtea, vt dicitur in ea declaratione, Sanctiſſimus dixerit, dictum ſtatutum aſſe tolerandum, reſoluit Stephan. Gratian.diſcept.foreuſ.c.298.n.19.

CAPVT V.

Diſpenſationes committendæ extra curiam Romanam, videantur ab Ordinariis locorum: nec gratioſæ effectum habeant, niſi Epiſcopus cognouerit ſummariè.

1 α* DIſpenſationes, quacumque auctoritate concedendæ, ſi extra Romanam Curiam committendæ erunt, 2 committātur Ordinariis illorum, qui eas impetrauerint. Eæ verò, quæ gratioſè concedentur, ſuum non ſortiantur effectum, niſi priùs ab eiſdem, tamquam delegatis Apoſtolicis, 3 ſummariè tantùm, & extraiudicialiter † cognoſcatur, expreſſas preces ſubreptionis, vel obreptionis vitio non ſubiacere.

DECLARATIONES.

1 *Diſpenſationes.*] Summariè tantum & extraiudicialiter cognoſcantur diſpenſationes: requiritur tamen citatio.

2 *Committantur Ordinariis.*] Diſpenſationes in forma gratioſa impetratæ, quæ vulgò dicuntur, *ſine cauſa*, debent præſentari Ordinariis, vt ab eiſdem cognoſcantur, iuxta decretum Concilij in pręſenti cap. nec antea partes illis vti poſſunt.

3 *Cognoſcatur.*] Nec aliquid accipere Epiſcopo vel Vicario licet, vel ratione taxæ, etiam ex immemorabili tempore, vel ratione ſigilli, vel cuiuſuis alterius rei. Quapropter dictum illud quod ſolet poni in litteris diſpenſationum, ſcilicet, *vt nihil muneris, aut præmij etiam ſponte oblati accipi poßit, pro illarum executione*, ita intelligendum eſt, vt neque Ordinarius ipſe, neque Vicarius eius quidquam prorſus etiam pro mercede laboris, quem ea in re ſuſciperent, capere poſſint. Notarij verò pro examine teſtium quartam partem aurei, ſeu Ducati licitè accipere poſſint. Ita declarauit S.D.N.Gregorius XIII. qui dixit etiam quòd pro litteris ad abſolutionem & diſpenſationem in foro conſcientiæ tantum, nihil omnino percipi poſſit, quemadmodum & Romæ obſeruatur. Nemo poterit publicare Indulgentias, in ſua Eccleſia conceſſas, ſine licentia & auctoritate Ordinarij illius loci, non obſtante quacumque exemptione. *Suprà, Seſſ. 21.c.9.§.Deinceps.*

Quando ſunt plures iudices in ſolidum conſtituti, vno cauſam cognoſcente, ceteri cognoſcere prohibentur, eſt enim locus præuentioni, c. *Cùm plures, de offic.deleg.lib.6.*

RE-

REMISSIONES.

α Vide Seraph.decis.1072.* & Nauar.in manuali c.29.n.253.

Quod si Papa, aut Delegatus eius, concessam à se dispensationis gratiam committat Ordinario, vt verificata narratiua dispenset, non expirat morte Papæ concedentis, quamuis Episcopus nondum dispensauerit, aut necdum gratiam acceptauerit. resoluit P.Henriq.in sum.p.1.lib. 7.c.21.§.7.

† *Extraiudicialiter.*] Quòd his verbis non obstantibus teneatur Ordinarius partes citare, resoluit Io.Aloysi. Riccius in sua prax.variar. resolut.c.50.ex Ferreto cons.82.Bellarm.decis.672.& Crescent.decis.12.

CAPVT VI.

Circumspectè commutandæ vltimæ voluntates.

α* IN commutationibus vltimarum voluntatum, *a* quæ non nisi ex iusta, & necessaria causa fieri debent, Episcopi, tamquã delegati Sedis Apostolicæ, 1 summariè & extraiudicialiter cognoscant, nihil in precibus, tacita veritate, vel suggesta falsitate fuisse narratum, priusquam commutationes prædictæ executioni demandentur. *a* infr. Sess.vlt. de Ref. c.4.

DECLARATIONES.

1 *Summariè & extraiudicialiter.*] Idem in omnibus articulis illius causæ est seruandum.

REMISSIONES.

α Vide Spin. in speculo Testam. Gloss.1.Rubr.n.42.Fr.Emman.quæst. Regul.tom.2.q.125.a.9.Aloys. Ricc.in collect.decis.p.3.collect.558.per totum, & Collect.1270.& decis.3. Alexan.Raudens. Pisan.decis.44. Capell. Tholos.decis.6.Guid.Pap.decis.556. * Vide etiam Paz in prax.to.2. n.44. & seq.Sarmiento lib.1.selectar.c.8.n.25.& cap.11.n.13.Couar.in c.3.n.5.& in c.si heredes, n.1.& 4.de testament. & lib.3.resolut.cap.6.Mandos.de signatura gratiæ, fol.mihi 75.in §. de commuta.vltim.volunt.fol.mihi 90. Eman.Mandoz de Castro de annonis ciuilib.notabili 3.num.2.Cæuallos q.282.n.25.

Quòd Episcopus ob causam, quæ suo iudicio videatur iusta, potest legatum quodcumque pium ad certum vsum relictũ, in alium vsum pium commutare, quamuis tale legatum de iure, & facto valeat adimpleri, docet Syluest.verbo Legatum 4.q.12. quem refert, & sequitur Fr.Ludo.Beia respons.casuum conscient.p.4.casu 22.

CAPVT VII.

In appellationibus, &c. seruetur tenor cap.Romana, in 6.

1 LEgati, & Nuntij Apostolici, Patriarchæ, Primates, & Metropolitani in appellationibus ad eos interpositis, in quibusuis causis, tam in admittendis appellationibus, quàm in concedendis inhibitionibus post appellationem, *seruare teneantur formam & tenorem sacrarum *a* constitutionum, & α præsertim *b* Innocentij IV. quæ incipit, Romana: quacumque consuetudine, etiam immemorabili, aut stylo, vel priuilegio, in contrarium non obstantibus, *a* in Cõc. Lugdun. *b* c. Romana, de app.in 6.

 bus,

bus, aliter inhibitiones, & processus, & inde secuta quæcumque sint ipso iure nulla.

In Sexto, lib. 2. tit. De appellationibus.

ROmana Ecclesia, & infrà. Cùm suffraganeorum Rhemensis Ecclesiæ, suorumque officialium (qui generaliter de causis ad ipsorum forum pertinentibus, eorum vices supplendo cognoscunt) vnum & idem consistorium siue auditorium sit censendum: ab ipsis Officialibus, non ad dictos suffrageneos (ne ab eijdem ad seipsos interponi appellatio videatur) sed de iure ad Rhemensem est curiam appellandum. Ab Archidiaconis verò, aliisque inferioribus Prælatis suffraganeis subiectis, eisdem & eorum Officialibus, ad suffraganeos ipsos debet, & non ad eamdem curiam (omissis dictis suffraganeis) appellari: nisi aliud Rhemensi Ecclesiæ de consuetudine competat in hac parte. Cùm autem ad præfatam curiam ab eorumdem suffraganeorum, vel suorum Officialium audientia fuerit appellatum, Rhemensis Archiepiscopus (qui pro tempore fuerit) vel Officialis ipsius nullatenus in appellationis causa interpositę antę definitiuam sententiam citent partes, nec etiam aliis illam committant, appellationis eiusdem causa probabili seu legitima non expressa.

Si verò vocatis partibus, vel nullatenus, aut non intra decem dies post interlocutoriam vel definitiuam sententiam appellatũ fuisse, seu aliquid aliud simile, sicque non esse per appellationem ad eumdem Archiepiscopum, vel eius Officialem deuolutum negotium, proponatur: iidem (nisi prius ipsis constiterit, causam ipsam ad eos totaliter fuisse delatam) prohibere, ne in causa illa, vel ne ad executionem procedatur sententiæ, non præsumant.

Quod si obiiciatur ex iniusta causa, seu minus legitima, ante sententiam appellationem interpositam extitisse, & ex eo non esse appellationem huiusmodi admittendam: nequeunt prædicti Archiepiscopus vel eius officialis prohibere, ne procedatur in causam, nisi prius appellatione recepta velut emissa ex causa probabili, cognoscere incipiant de causa huiusmodi, an sit vera. Si autem post sententiam in casibus à iure prohibitis (vtpote à sententia super manifesto & notorio crimine, vel de quo quis in iure confessus extitit, promulgata) vel consimilibus appellatum fuisse dicatur: possunt, ne sententia executioni mandetur, (postquam cognoscere cœperint, vtrùm sit recipienda, vel non, appellatio ab eo interposita) inhibere. In alium quoque qui circa rem, de qua inter appellantem & appellatum controuersia vertitur, aliquid post eorum inhibitionem attentat: non valent occasione huiusmodi iurisdictioné aliquam vendicare. Cùm verò is qui ad Rhemensem curiam super aliqua causa vocem appellationis emittit, nihilominus in causis aliis Ordinarij sui iurisdictioni subiiciatur; Rhemensis Archiepisc. vel Officialis ipsius nequaquam iurisdictionem ipsam in aliis impediant, vt ab eiusdem Ordinarij potestate totaliter eximant taliter appellantem. Debet autem ad eos ab Episcopis præfatæ prouinciæ super causis, in quibus temporalem iurisdictionem exercent, nisi fortè de consuetudine aut priuilegio, siue iure alio speciali sit appellandum ad alium, appellari. Sententias quoque interdicti vel suspensionis seu excommunicationis in appellantem ab eo, à quo appellatum proponitur, promulgatas, nullatenus, nisi vocatis partibus, & de appellatione legitimè cognito, reuocent aut denuntient esse nullas. Cùm autem ad Rhemensem Archiep. ab audientia suffraganei sui super

aliqua

aliqua causa fuerit ante sententiam appellatum: idem Archiepisc. (postquam de appellatione cognita constiterit eam minus rationabilem excitisse) causam ad eumdem suffraganeum remittere non postponat.

DECLARATIONES.

1 *Legati.*] Per hoc Decretum non comprehenduntur sententiæ ab inferioribus Ordinariis latæ, vt earum appellationes deuoluantur ad Episcopum Diœcesis, ad quem cessante exemptione deuoluerentur.

Capitulum *Romana*, de appel. in 6. seruari debet etiam in appellationibus ad Sedem Apostolicam interpositis.

Auditores legatorum, aliique Iudices Apostolici à Legatis & Nuntiis delegati, quibus iuxta facultatem illis concessam committunt audiendas & cognoscendas causas appellationum ab Ordinariis ad Sedem Apostolicam interpositarum, debent seruare hoc Decretum Concilij super inhibitionibus, iuxta formam c. Romana, de appell. in 6. decernẽdis.

REMISSIONES.

* *In concedendis inhibitionibus post appellationem, &c.*] Vide Aloysium Ricc. dec. 507. vbi latissimè in sua prax. Curiæ Neapolit.

α *Et præsertim Innocentij IV.*] Vide Soar. de Paz. in praxi, to. 2. p. 5. cap. vnic. n. 4. ad finem, & n. 14. cum seqq.

CAPVT VIII.

Episcopi plenissimè videant pias omnes dispositiones quorumcumque Collegiorum, exceptis iis quæ sunt sub immediata regum protectione, non obstantibus, &c.

α* β † &c. EPiscopi ζ *a* etiam tamquam Sedis Apostolicæ delegati, in casibus à iure concessis omnium piarum dispositionum, tam in vltima voluntate, quàm inter viuos, 1 sint executores, * 2 habeant ius visitandi η hospitalia, θ Collegia quæcumque, ac 3 ι Confraternitates laicorum, † etiam quas scholas, siue quocumque alio nomine vocant: non κ tamen, quæ sub regum immediata protectione sunt, * sine eorum licentia: eleemosynas Montis Pietatis † siue Charitatis, & pia loca omnia, quomodocumque nuncupentur, etiam si prædictorum locorum 4 cura ad laicos pertineat, atque eadem pia loca 5 exemptionis priuilegio sint munita; ac omnia quæ ad Dei cultum, aut animarum salutem, seu pauperes sustentandos instituta sunt, ipsi ex officio suo * *b* iuxta sacrorum Canonum statuta 6 λ cognoscant, & exequantur: 7 μ non obstantibus, quacumque consuetudine, etiam immemorabili, 8 priuilegio, 9 aut statuto.

a Clem. quia contingit, de rel. dom.

b c. tua, & c. Ioãnes, de test.

DECLARATIONES.

1 *Sint executores.*] An Episcopi ita sint piarum dispositionum executores, vt Archidiaconi, Diaconi & ceteri inferiores non possint de eis cognoscere iuxta eorum cõsuetudines etiam immemorabiles? Congregatio censuit, Episcopos cumulatiuè executores ad alios inferiores, piarum dispositionum esse.

2 Ha-

2. *Habeant ius visitandi Hospitalia.*] Licet autem hoc Decretum concedat facultatem Episcopis visitandi hospitalia, & cetera pia loca, non prohibet tamen, quin & iudices sæculares eadem visitare possint, si hoc eis aliàs legitimè licet. Estque huic capitulo semper locus, nisi fuerit talis aut similis clausula in fundatione.

Item Episcopum posse visitare confraternitates personarum sæcularium in Ecclesiis Regularium exemptorum existentes, non autem eorum Capellas, vel altaria, quæ intra easdem Ecclesias consistunt.

In vna Lucana Societatis sanctæ Crucis censuerunt domini mei Illustrissimi omnia hospitalia visitari posse ex Concilio tamquam loca pia, licet non sint Ecclesiastica auctoritate instituta. Nam si in fundatione fuerunt expressè exempta ab Ordinariis, tunc non poterit Ordinarius visitare etiam virtute huius Decreti, per quod nihil est fundationi derogatum. Nihilominus Congregatio censuit, Ordinarium posse visitare Hospitale, & quemuis locum pium priuatum corrigere, & reformare in his tantùm, quæ ad obseruandam voluntatem fundatorum pertinent, & ex hoc Decreto potestatem habere exigendi rationem ab Administratoribus Hospitalis, vnà tamen cum illis deputatis, quibus ex consuetudine ratio reddenda est. Atqui Ordinarius non habet auctoritatem visitandi Hospitalia, neque confraternitates, quæ à Laicis reguntur, nisi in casibus à iure expressis. Capitulum autem hoc intelligitur, & habet locũ tantum in casibus à iure communi permissis: licebit tamen Ordinario ab eis rationem administrationis exigere; nulla habita ratione iuris communis, sed seruata tantum huius c. dispositione.

Hospitalia etiam vnita, in quibus Ecclesiæ sunt, vbi assiduè diuina Officia celebrantur, & bona eorum & earum non sunt distincta, debent ab Ordinariis visitari.

3 *Confraternitates.*] Episcopus potest visitare Capellas confraternitatũ Laicorum in Ecclesiis Regularium erectas, & cogere administratores, etiamsi forent in Regum ditionibus: excipiuntur tamen quæ expressè reperiuntur sub Regum protectione. Censuit insuper Congregatio, si Episcopo Hospitale aliquod visitare volenti iuxta hoc caput opponatur exceptio quòd sub immediata Regum protectione existat, non ad sæcularem iudicem, sed ad ipsummet Episcopum talis exceptionis cognitionem & diffinitionem pertinere.

4 *Cura ad Laicos.*] Hospitalia licet à Laicis administrentur, & sint sub protectione Ducum, si aliàs Ecclesiastica erant, possunt ab Ordinariis visitari, & potest Episcopus in eis exequi quæ in hoc Decreto continentur.

Abulensium visitationis Causa proposita.

ILlustrissimi & Reuerendissimi Domini: Episcopus Abulensis nuper volens visitare quoddam Hospitale de Olmedo, à Laicis ibi fundatum: necnon Capellanias in eo existentes, fuit impeditus à Religiosis S. Hieronymi, prætendentibus, ad eos dicti Hospitalis administrationem spectare: ad quorum instantiam, processus ad sæculares iudices delatus fuit, quo tamen non obstante Episcopus prætendit vigore huius c. dictum Hospitale visitare posse, & ita supplicat declarari, etiam si dictus Prior à fundatore fuerit Patronus institutus.

RESPONSIO.

COngregatio Concilij censuit, ex Decreto huius capitis Episcopum posse visitare, nisi aliter cautum sit in fundatione. Neque aliter faciendum est, licet prædictus Prior instaret, attentis verbis, in fine dictæ de-

declarationis, siquidé verba institutionis dicti Hospitalis & Iuris Patronatus erant huiusmodi, videlicet: *Item rogo & peto in gratiã, & eleemosynã, & propter seruitiũ Domini nostri, à domino Priore nunc & pro tẽpore B. Mariæ della mezza vada, Ordinis S. Hieronymi, vt tempore meæ migrationis ab hac præsenti vita, & ab eius successoribus pro tẽpore, & in perpetuũ exeuntibus, in dicto Monasterio sint patroni dicti Hospitalis, quod ita fundo & relinquo fundatũ, quos ego nomino in tales Patronos successiuè, vnum post alium, ita vt pro tẽpore dicti Monasterij, Patronus dicti mei Hospitalis, quod ita fundaui, illud visitet, & in eo prouidere debeat, quidquid ei videbitur conuenire, pro illius sustentatione, in quantũ sufficient reditus, quos ego relinquo dicto Hospitali; adeo quod dictus Patronus apponat personã fidelem, & bonæ conscientiæ, quæ locare debeat hereditates, & bona per me dicto Hospitali relicta, exigatq; eorũ reditus, eosq; iustè & sincerè exponat in sustentationẽ ipsius Hospitalis, & illius manutentionẽ, & personarũ pauperũ sibi bene visitarum, prout reditus per me relicti sufficient; dante dicto Patrono tali personæ, pro eius labore ex reditibus dicti Hospitalis, quod sibi videbitur mereri: dictusq; Patronus singulo anno recipiat computum dictorũ redituum, & visitet Capellã, & sciat an Missæ illius, quas ego instituo, celebrentur, & exigat pœnas à Clericis & Capitulo huius oppidi de Olmedo si eas incurrerint, ob non celebrationẽ dictarum Missarũ.* Virtute autem & vigore horum verborũ, siue clausulæ prædictæ Iuris patronatus & testamenti, quia in prędicta fundatione non fuit cautum vt Episcopus nullatenus se intromittat; Congreg. Conc. respõdit, nõ bene prædictũ Prioré instare, quia fũdatio quæ producitur, nõ excludit Episcopũ à visitatione.

5 *Exemptionis priuilgio.*] Si loca pia, in eorum fundatione exempta facta fuissent ab Ordinario, per hoc Decretum nihil est eis derogatum.

6 *Cognoscant & exequantur.*] Congregatio censuit, Episcopum habere votum absoluendi, & condemnandi cum ceteris deputatis, & illius votum connumerari debere cum voto ceterorum, quorum maior pars votorum condemnat vel absoluit. *Infr. c. 9. §. Tunc.*

7 *Non obstantibus.*] Non obstat, quod videatur hæc facultas à iure data Episcopis c. *Tua, & c. Ioan. de testamentis*, & ita Concilium sustulisse eam habentibus ex consuetudine vel priuilegio; nam etiam de iure potest competere inferioribus Prælatis, quia hoc est officium necessarium, & potius dicitur onus, quàm honor.

8 *Priuilegio.*] Non obstat, quòd illi qui debent persoluere aliquod legatum, sint officiales S. Antonij inquisitionis, & ideo exempti à iurisdictione Ordinarij, vel Professores in aliqua Vniuersitate, ratione litterarum Conseruatoriarum: quia hæ eximunt quidem à iurisdictione ordinaria, non autem delegata à Sede Apostolica, vt hic.

9 *Aut statuto.*] Congregatio censuit, executionem aduersus Administratores condemnatos iuxta hoc Decretum, siue soli Ordinario reddita fuerit ratio, siue vnà cum aliis deputatis, ad ipsummet Ordinarium spectare.

Congregatio censuit, decretũ hoc debere habere locũ, etiã extra visitationé, & in casibus à iure nõ expressis, & licet Episcopis exigere rationé ab Administratoribus locorũ merè laicorũ & priuatorũ, generaliter sine vlla distinctione, (donec corã Ordinario eodé doctũ fuerit de institutione, in qua secus expressè cautũ sit) etiã tunc quãdo ex priuilegio vel cõsuetudine, vel aliqua alia cõstitutione aliis esset reddẽda ratio. *Vide inf. §. Hospitalis.*

Præsupposita cõsuetudine potest proprius sacerdos Hospitalis pauperibus ibi degẽtibus Sacramẽta ministrare, ibiq; eosdé sepelire, absq; interuẽtu Parochi, dummodo Sacerdos Hospitalis ab Ordinario sit approbatus.

RE-

REMISSIONES.

α Vide gloss. in c. Relatum, in 1. de Test. cap. 1. de Emp. l. Hæreditas 53. §. si defuncto, ibi, tamen principali, ff. de pet. hæred. & apud Lusitanos extat Lex Regia, lib. 1. titul. 62. §. 39. Vide Tiraq. de priuilegiis piæ causæ priuil. 149. Guttier. pract. lib. 1. q. 45. num. 1. cum seqq. Azeued. l. 3. num. 9. tit. 14. lib. 8. nouæ Recopil. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. Hospitale, vers. Ad tertium, Salas de vsu, & consuetud. cap. 8. num. 20. Latè D. Mart. de Iurisdict. p. 2. cap. 18. per totum, Bobad. in sua Politica, l. 2. c. 17. n. 102. P. Azor. inst. Moral. p. 2. l. 3. cap. 40. q. 10. Cened. pract. & Canon. q. lib. 1. q. 22. à nu. 14. * Vide etiam Clement. quia contingit. de religios. domib. Bald. cons. 123. l. 5. Gozadin. cons. 34. Vincen. Carroci. in tract. de exception. in sent. execut. oppon. except. 44. n. 64. Grilenzon. cons. 66. Menoch. cons. 848. n. 37. 38. & 39.

β Materia huius c. patebit ex decisionibus factis per Congregationem Illustriss. Card. super decisione dubiorum Concilij à Sanctissimo Domino N. deputatam, prout refert D. Marta, c. 18. à n. 4.

γ Fuit dubitatum, an exceptione cap. 18. Sess. 22. qua excipiuntur Hospitalia, quæ sunt sub immediata protectione Regũ, & sine eorum licẽtia non possunt ab Episcopis visitari, comprehendantur omnia hospitalia, quæ sunt in eorum ditionibus & Regnis? Respondet Congregatio non comprehendi nisi hospitalia, quæ expressè reperiuntur esse sub Regum protectione, D. Marta, d. ca. 18. n. 4. † Bobadilla supr. ca. 18. n. 214. & 218.

δ Item Congregatio censuit, Episcopos posse visitare omnia hospitalia, & pia loca quomodocumque nuncupentur, etiamsi sint priuata laicorum, ac etiam corrigere, & reformare in casibus à iure expressis, nempe ob negligentiam, vel dilapidationem bonorum, vtcumque testatoris mens seruetur, D. Marta d. c. 18. n. 5.

ε Item Congregatio censuit, si Episcopo aliquod hospitale visitare volenti iuxta ca. 8. sess. 22. opponatur exceptio, quòd sub immediata Regum protectione existat, vtique non ad sæcularem iudicem, sed ad ipsummet Episcopum talis exceptionis cognitio, vel definitio pertinebit. D. Marta d. c. 18. n. 8.

ζ *Episcopi.*] Idem dicit in Abbatibus habentibus quasi Episcopalem iurisdictionem, Flores Vari. li. 2. q. 24. n. 22. [* Matienzo in l. 14. gl. 1. num. 46. tit. 6. lib. 5. nouæ recopil. Ricc. in praxi var. resol. cap. 303.] Et in Capitulo Sede vacante post Matiens. & P. Molin. resoluit P. Sanch. de Matrimon. lib. 8. disput. 2. num. 10. sed Balb. dec. 99. decidit, quòd facultas, quæ competit Episcopo exequendi vltimas defunctorum voluntates, non transit in Capitulum.

* *Sint executores, &c.*] Vide vltra Bald. & Gozad. proximè relatos, Bursat. cons. 167. n. 13. & 14. vol. 2. Nicol. Garci. de benefic. 1. pa. c. 2. §. 1. nu. 98. 104. & 107. Cæuall. in suis commun. q. 374.

η *Hospitalia.*] Quæ sunt erecta auctoritate Episcopi, esse loca pia, & religiosa, tenent Gabr. de pia causa, concl. 2. Tiraq. de priuilegiis piæ causæ, in præfat. vers. Item relictum. Padil. in l. si aquam, Cod. de seruit. & aqua n. 46. Ludou. dec. 30. n. 6. & 7. & dec. 93. n. 36. & 45. Redoan. de Rebus Ecclesiæ non alien. Rub. 27. Rub. 33. casu 12. Valasc. cons. 105. num. 28. Solis de Censib. lib. 2. cap. 3. n. 11. Menoch. de recup. remed. 15. num. 22. & seq. Guttier. Canon. lib. 1. c. 35. n. 29. Mascard. de Probat. conc. 869. Card. Mantic. de tacitis & ambiguis conuent. lib. 25. titul. 6. num. 69. Roch. de Visit.

verbo

verbo Hospitalia, Card. Thusc. tom. 4. lit. H. concl. 158. & concl. 163. nu. 2. & 4. tom. 6. lit. P. concl. 338. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Hospitale §. 3. dub. 2. Azeued. l. 1. à n. 26. tit. 1. lib. 4. & lib. 1. num. 4. tit. 18. lib. 9. nouæ Recopil. Ceuall. commun. contra commun. tom. 4. q. 896. n. 982. Lusit. Ægid. in Repet. lib. 1. p. 1. in initio, num. 54. Cod. de Sacrosf. Eccles. Flores Vari. lib. 2. q. 21. n. 179. cum seq. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiep. Curiæ Neap. c. 17. latè Nicol. Garsi. de Benefic. p. 5. cap. 1. num. 601. cum seqq. vbi n. 602. resoluit, hospitale etiam dici locum pium, quamuis non sit erectũ, aut approbatum auctoritate Episcopi, cùm causa pietatis sit institutum, quod etiam testatur Castill. quotid. lib. 1. de Vsufructu, cap. 54. n. 24. & hoc cap. & sequens locum habere in hospitalibus, & locis piis priuatis, nec Ecclesiastica auctoritate institutis, censuisse sacram Cardinalium Congregationem testatur idem Garc. d. c. 1. n. 602. in fine.

ϑ *Collegia quæcumque.*] Quod Collegia instituta pro sustentatione studentium pauperum, vel aliorum egenorum, sunt loca pia, & gaudent priuilegiis Ecclesiæ, & de iurisdictione Ecclesiastica, & si sunt instituta, seu erecta auctoritate Ecclesiastica, non solùm sunt loca pia, sed etiam religiosa, tenent Girond. de Gabellis p. 7. n. 42. Azeued. lib. 10. n. 26. tit. 1. l. 4. & lib. 1. n. 3. tit. 18. l. 9. quos refert, & sequitur Gars. d. c. 1. n. 612.

ι *Ac confraternitates laicorum.*] Vide Gars. d. c. 1. nu. 606. Bobadil. in sua Politica lib. 2. c. 18. n. 228. Perez de Lara de Capellaniis lib. 2. c. 1. à nu. 5. D. Marta de Iurisdict. p. 4. casu 113. n. 7. vbi resoluit dici loca pia, quæ habent hospitalia cum campanilibus, & campanis, & ibi celebrantur Missæ. Et quod possit Episcopus visitare confraternitates laicorum, etiam existentes intus Ecclesias Regularium, ac illos ad reddendum computa compellere refert Gratian. dec. 188. Benint. Bonon. decis. 13. † Vide etiam Paris. cons. 34. vol. 4. Salzed. de vsu & consuetud. d. c. 8. à nu. 20. Rotam nouiss. decis. 574. n. 6. in p. 1. diuersor. Steph. Quaranta in summa Bullarij, verb. Prouidẽtia. in fine, pag. 398. Vincen. Carroc. de exceptionibus except. 44. n. 65. & 66. Ricci. in prax. var. resolut. cap. 303. n. 1.

κ *Non tamen quæ sub Regum immediata protectione sunt.*] Concordat apud Lusitanos ordin. reg. lib. 1. tit. 62. §. 42. D. Mart. d. cap. 18. num. 2. Perez de Lara de Anniuers. & Capellan. lib. 2. c. 1. n. 49. Valasc. consul. 105. n. 62. Cabed. de Patronat. Regiæ coronæ c. 39. n. 3. & cap. 42. n. 5. * Bobadilla d. l. 2. Politicæ c. 18. n. 214.

† *Montis Pietatis.*] Vide Grilenzonium cons. 2. in num. 5.

* *Ex officio suo, &c.*] Iuxta tex. in c. tua. & in c. Ioannis. de testam. vbi optimè Couar. Sarmiento in lib. 1. selectar. c. 8. n. 25. & c. 11. n. 13. Pax in prax. tom. 2. ex n. 44. Eman. Mandoz de Castro de annonis ciuilib. notabil. 3. n. 2. Gratianus decis. 232.

λ *Cognoscant & exequantur.*] An Episcopus possit compellere laicos ad exequutionem? Affirmant Steph. Gratian. dec. 189. dub. 2. quem refert Aloys. Ricci. in collect. decis. part. 3. collect. 714. in fin.

μ *Non obstantibus, &c.*] Quòd si quis administrator piorum locorum videns se constrictum ad reddendum rationem suæ administrationis appellaret, licet admittatur appellatio, non propter hoc impeditur, aut suspenditur executio, censuisse sacram Cardinalium Congregationem, refert Zerol. in praxi Episcopal. p. 1. verbo Hospitale, §. 3. versic. Sextum.

CAPVT IX.

Administratores cuiusuis fabricæ, confraternitatis, & quorumcumque piorum locorum singulis annis reddant rationem Ordinario, nisi aliter in fundatione sit cautum.

1 α ADministratores, tam ecclesiastici, quam laici, 2 fabri- * cæ cuiusuis Ecclesiæ, etiam Cathedralis, 3 hospitalis, confraternitatis, eleemosynæ β Montis Pietatis, *a* 4 & quorumcumq; piorum locorũ, singulis annis teneantur reddere rationem administrationis Ordinario *b*: 5 consuetudinibus, & priuilegiis quibuscumque in contrariũ sublatis: 6 γ δ ε nisi secus fortè in institutione, & ordinatione talis 7 Ecclesiæ, seu fabricæ expresſè cautum esset. 8 Quod si ex consuetudine, aut priuilegio, aut constitutione aliqua loci, aliis ad id deputatis ratio reddenda esset, 9 tunc cum iis adhibeatur etiam Ordinarius: & aliter factæ liberationes dictis administratoribus minimè suffragentur.

a Clem. quia contingit §. vt autem præmissa de relig. domi. *b* supr. Sess. 7. c. vlt. & inf. Sess. 25. c. 8. de Ref.

DECLARATIONES.

Extra visitationem non habet locum hoc decretum.

1 *Administratores.*] Regulariter de omnibus locis piis Episcopo est reddenda ratio ab Administratoribus, siue ea sint publica, siue priuata, Eccles. vel laicalia loca. Pia verò Vniuersitatum loca non sunt obnoxia redditioni rationum Ordinario. Sub hoc Decreto non comprehenduntur Abbates, Præpositi & Abbatissæ vitã regularẽ ducentes, & idcirco administratores Monasteriorũ de illis rationẽ Ordinario reddere nõ tenẽtur.

Congregatio censuit per administratores confraternitatis Rosarij rationem singulis annis, statis temporibus reddendam esse, ad id deputatis, & cum his etiam Episcopum seu eius vicarium adhibendum esse.

2 *Fabricæ cuiusuis Ecclesiæ.*] Ratio sumptuum fabricæ cuiusuis Ecclesiæ est reddenda Episcopis ordinariis; nisi aliter in institutione eiusdem fabricæ statutum sit. Itaque ad reddendam rationem administrationis fabricæ Ecclesiæ Cathedralis, Ordinario, (nisi constet ex institutis & ordinationibus eius, non posse Ordinarium se intromittere,) tenentur Capitulum & Canonici.

3 *Hospitalis.*] Etiamsi esset vnitum. Ergo Administratores Hospitalium debent Episcopo reddere rationem administrationis suæ: &, si consuetudine, priuilegio, & institutione aliqua personis aliis ad id officium electis ratio esset reddenda prædictæ administrationis, reddenda est tamen Ordinario cum interuentu dictorum electorum.

4 *Quorumcumque piorum locorum.*] Administratores piorum locorum, etiam exemptorum, nullam rationẽ reddentes, posthac eam Episcopo reddere debent: quod si aliis reddere soliti sunt, cum illis tamen præsentialiter adhibendus est Episcopus, qui quoties in dicto actu ad rationẽ computuum adhibebitur, in condemnatione vel absolutione administratorum vnicum votum habeat. Ad quæsitum autem: An votum ipsius debeat numerari cum aliis, ita vt maior pars votorum absoluat, aut condemnet: an verò requiratur omnino votũ Ordinarij ad condemnãdum & absoluendum, etiamsi maior pars deputatorum esset in contrario voto? Congregatio censuit, votum Episcopi connumerandum cum ceteris, ita vt maiorem partem suffragiorum consequi debeat.

5 *Consuetudinibus & priuilegiis etiam immemorabilibus, &c.*]Clem. *Quia contingit, de Relig. dom.* non sustulit consuetudinem & priuilegia. Et ita censuit Congregatio in vna Cordubensi.

Consuetudinibus etiam immemorabilibus, vt hæc derogatio aliquid operetur. Clement. enim *quia contingit, de religiosis domibus*, non sustulit consuetudinem & priuilegia, & ita censuit Congregatio in vna Cordubensi.

6 *Nisi secus fortè in institutione.*]Verba hæc, *nisi secus fortè in institutione & ordinatione talis Ecclesiæ, seu fabricæ expressè cautum esset:* intelliguntur habere locum in Hospitali, quod cum tali conditione institutum est, scilicet, vt non teneantur administratores Ordinario reddere rationem. Vide supr. hoc cap. §. Congregatio.

7 *Ecclesiæ.*] Abbates, Abbatissas & Præpositas regulares, qui liberam administrationem suarum Ecclesiarum ex immemorabili consuetudine habent, non teneri. Congregatio censuit reddere rationem fabricarum suarum, nec comprehendi hoc decreto vt Episcopus possit rationem exigere.

An quæcumque vsurpatio bonorum iuriumque cuiuscumque beneficij, vel loci pij, subiiciat vsurpantem anathemati, & aliis pœnis hic appositis. Congregatio respondit subiicere.

8 *Quod si ex consuetudine.*] Tam in hospitalibus Ecclesiasticis, quàm priuatis.

9 *Tunc cum iis adhibeatur etiam Ordinarius.*] Qui habebit votum prout alij, & tamquam votum vnius connumerabitur. Ordinarius habet votum in illo absoluendo & condemnando, sicut ceteri deputati, & eius votum debet numerari cum aliis, ita vt maior pars votorum absoluat aut condemnet, supra hoc c. §. *Cognoscant.* Cùm ergo volet interuenire illis statutis diebus, ex consuetudine aut priuilegio vel constitutione; reddenda est ratio, dummodo singulis annis id fiat.

In Clementinis lib. 3. tit. De religiosis domibus.

QVia contingit interdum, quòd xenodochiorum, leprosariarum, eleemosynariarum, seu hospitalium rectores, locorum ipsorum cura postposita, bona, res & iura ipsorum interdum ab occupatorum & vsurpatorum manibus excutere negligunt: quinimò ea collabi & deperdi, domos & ædificia ruinis deformari permittunt: & non attento quòd loca ipsa ad hoc fundata & fidelium erogationibus dotata fuerunt, vt pauperes infectique lepra reciperentur inibi, & ex prouentibus sustentarentur illorum, id renuunt inhumaniter facere, prouentus eosdem in vsus suos damnabiliter conuertentes: cùm tamen ea quæ ad certum vsum largitione sunt destinata fidelium, ad illum debeant, non ad alium (salua quidem Sedis Apostol. auctoritate) conuerti. Nos incuriam & abusum huiusmodi detestantes, hoc sacro Concilio approbante sancimus, vti, ad quos id de iure vel statuto in ipsorum fundatione locorum apposito, aut ex consuetudine præscripta legitimè, vel priuilegio sedis Apostolicæ pertinet, loca ipsa studeant in prædictis omnibus salubriter reformare: ac occupata, deperdita & alienata indebitè, in statum reduci debitum faciant: & ad ipsarum miserabilium personarum receptionem & sustentationem debitam, & iuxta facultates & prouentus locorum ipsorum, rectores prædictos compellere non omittant. In quo si fortè commiserint negligentiam vel defectum, Ordinariis locorum iniun-

iniungimus, vt etiam si pia loca prædicta exemptionis priuilegio munita consistant, per se ipsos vel alios impleant omnia præmissa & singula, & rectores eosdem vtique non exemptos, propria; exemptos verò & alios priuilegiatos Apostolica ad id auctoritate compellant, Contradictores cuiuscumque status aut conditionis existant, aut præbentes eisdem circa præmissa consilium, auxilium vel fauorem, per censuram Ecclesiasticam, & aliis iuris remediis compescendo: nullum tamen per hoc exemptionibus seu priuilegiis ipsis quo ad alia præiudicium generando. Vt autem præmissa promptius obseruentur, nullus ex locis ipsis sæcularibus Clericis in beneficium conferatur: etiam si de consuetudine (quam reprobamus penitus) hoc fuerit obseruatum: nisi in illorum fundatione secùs fuerit constitutum, seu per electionem sit de rectore locis huiusmodi prouidendum. Sed eorum gubernatio viris prouidis, idoneis, & boni testimonij committatur, qui sciant, velint & valeant loca ipsa, bona eorum ac iura vtiliter regere, & eorum prouentus & reditus in personarum vsum miserabilium fideliter dispensare, & quos in vsus alios bona prædicta conuertere præsumptio verisimilis non existat: in quibus sub obtestatione diuini iudicij illorum, ad quos dictorum locorum commissio pertinet, conscientias oneramus. Illi etiam quibus dictorum locorum gubernatio seu administratio committetur, ad instar tutorum & curatorum iuramentum præstare, ac de locorum ipsorum bonis inuentaria conficere, & Ordinariis, seu aliis quibus subsunt loca huiusmodi, vel deputandis ab eis, annis singulis de administratione sua teneantur reddere rationem. Quòd si secus à quoquam fuerit attentatum, collationem, prouisionem, seu ordinationem ipsam carere decernimus omni robore firmitatis. Præmissa verò ad hospitalia militarium Ordinum, aut Religiosorum etiam aliorum, extendi minimè volumus. Quorum tamen hospitalium rectoribus in sanctæ obedientiæ virtute mandamus, vt in illis secundùm suorum Ordinum instituta & antiquas obseruantias prouidere pauperibus, & hospitalitatem debitam in illis tenere procurent: ad quod per Superiores eorum arcta districtione cogantur, statutis ac consuetudinibus quibuslibet non obstantibus in præmissis. Ceterum nostræ intentionis existit, quod si quæ hospitalia, altare vel altaria, & cœmeterium ab antiquo habentia, & presbyteros celebrãtes, & Sacramenta Ecclesiastica pauperibus ministrantes, seu si parochiales rectores consueuerint in illis exercere præmissa, antiqua consuetudo seruetur, quoad exercenda & ministranda spiritualia supradicta.

REMISSIONES.

α Vide Guttier. Canon. lib. 1. cap. 35. nu. 19. cum seqq. Flores Vari. lib. 3. q. 21. n. 180. cum multis seqq. latè Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 395. & dec. 188. Aloys. Ricci. in collect. dec. p. 3. collect. 744.* Vide etiam Bobadillam tom. 1. suæ Politicæ l. 2. c. 17 n. 138. Nicol. Garc. de benefic. 1. p. c. 2. §. 1. ex n. 98. & quæ notat Farinac. circa istum text. & tradita à Grilenzonio cons. 20. Ricc. in prax. var. resol. c. 303. Marta de iurisd. 4. p. casu 88. n. 14. & casu. 113. n. 32.

β *Montis pietatis.*] De hac confraternitate agunt multi Doctores, quos plena manu refert Cened. ad Decret. collect. 41. num. 2. quibus adde Petr. Gregor. de Repub. lib. 13. cap. 16. à num. 9. Baptist. Gemin. de vsuris comment. 3. §. 3. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 325. Perez de Lara de Capellaniis lib. 1. 23. c. Paul. Comitol. respons. moral. l. 3. qu. 35. P. Rebello de Oblig.

Oblig.iustitiæ p.2.lib.8.qu.15.per totam. † Vinc.Grilenzon.consſ.2.

γ *Nisi secus, &c.*]Vide Gonzal.ad reg. 8. Cancel.glo.5.nu.45.& glo.29. num.3. & super hoc cap. aliquæ ortæ sunt à sacra Cardinalium Congregatione decisiones,quas refert D.Marta de Iurisd.p.2.ca.18.n.6.9.& 10.

δ Congregatio censuit,decretum sess. 22.cap.9.habere locum etiam extra visitationem, & in casibus à iure non expressis, & licere Episcopis exigere rationem ab administratoribus etiam locorum mere laicorum & priuatorum, & generaliter sine vlla distinctione, & quando ex priuilegio, vel consuetudine, vel alia constitutione aliis reddenda esset ratio, eisdem reddendam esse, adhibito cum illis Ordinario: nisi in fundatione aliter cautum esset, nempe quod rationes Ordinario reddendæ non essent.

ε Item congregatio censuit, Ordinarium ex c.9.sess.22. posse ab administratoribus hospitalium, aliorumque piorum locorum rationem administrationis exigere, donec coram eodem Ordinario doctum fuerit de institutione, in qua secus expresse cautum sit. * Huius declarationis meminit Bobadilla d.c.17.n.138.lit.G.

CAPVT X.

Quorumcumque Notariorum sufficientiam scrutentur Ordinarij, & non sufficientes ac delinquentes prohibeant ac arceant à causis Ecclesiasticis ad arbitrium suum.

CVm ex Notariorum imperitia * plurima damna, & multarum occasio litium oriatur; possit Episcopus quoscumque Notarios, etiamsi Apostolica, Imperiali, aut Regia auctoritate creati fuerint, etiam tamquam delegatus Sedis Apostolicæ, 1 examinatione adhibita, eorum sufficientiam scrutari, † 2 illisque non idoneis repertis, aut quandocumque in officio delinquentibus, officij eius in negotiis, litibus, & causis ecclesiasticis, ac spiritualibus exercendi vsum perpetuò, aut ad tempus prohibere, α neque eorum appellatio * interdictionem Ordinarij suspendat.

DECLARATIONES.

1 *Examinatione adhibita.*]Fuit decisum,ca. hoc habere locum etiam respectu contractuum,qui fiunt à Notariis super bonis hospitalium, & super bonis patrimonialibus Clericorum.

2 *Illisq; non idoneis repertis.*] Facultas prohibendi Notariis, minùs idoneis repertis, ne in negotiis Ecclesiasticis ac spiritualibus suum officium exerceant, hoc decreto, etiam quoad negotia & lites piorum locorum à Laicis administratoribus attributa, intelligitur. Congregatio ita censuit intelligi. Item, eadem facultas (*prohibendi scilicet, Notariis minus idoneis exercitium*) extenditur ad contractus personarum Ecclesiasticarum, qui de eorum patrimonialibus bonis conficiuntur, præsertim stante consuetudine, quòd causæ earum ratione bonorum ad forum Ecclesiasticum spectant. Congregatio quippe censuit extendi.

REMISSIONES.

* *Notariorum imperitia, &c.*] Vide Bald. conf. 6. lib. 2. Salzed. ad Bernar. Diaz in prax. canon. c. 2. litter. B. Tiber. Dec. conf. 28. n. 8. vol. 2.

† *Eorum sufficientiam scrutari, &c.*] Vide Paz in praxi tom. 2. cap. vni. num. 4.

α *Neque eorum appellatio, &c.*] Vide Azeued. ad li. 2. n. 18. tit. 7. li. 3. nouæ Recopil. pag. 285.

* *Neque eorum appellatio, &c.*] Vide Io. Guttier. in pract. quæst. lib. 1. q. 39. num. 6.

CAPVT XI.

Occupator quarumcumque obuentionum piis locis applicandarum, aut impediens quocumque colore ne fructus percipiantur à quibus debent, anathemati subiaceat tamdiu, quamdiu non restituerit, ac à summo Pontifice absolutionem non obtinuerit. Adduntur speciales specialibus personis pœnæ circa idem negotium.

a 5. Aurelia. 10. b 1. Tim. 6. Conc. Tribu. c. 7 Concil. Aurel. 3. c. 22. Conc. Paris. 1. c. 1. Conc. Turon. 2. c. 29. Cōcil. Aurel. 5. c. 15. Conc. Mogunt. c. 6. & 11. Concil. VVormatien. c. 75. Concil. Aquisgranens. cap. 88. Concil. Lat. sub Leone X. Sess. 9. & 10. cap. prædia cum seq. 12. q. 2.

SI a quem Clericorum, vel laicorum, quacumque is dignitate, etiam Imperiali, aut Regali, præfulgeat, in tantum malorum b omnium radix cupiditas occupauerit, vt alicuius Ecclesiæ, seu cuiusuis sæcularis, vel regularis beneficij, Montium Pietatis, aliorumque piorum locorum iurisdictiones, bona, census, ac iura, etiam feudalia, & emphyteutica, fructus, emolumenta, seu quascumque obuentiones, quæ in ministrorum, & pauperum necessitates conuerti debent; per se, vel alios, vi, vel timore incusso, seu etiam per suppositas personas Clericorum, aut laicorum, seu quacumque arte, aut quocumque quæsito colore in proprios vsus conuertere, illosque vsurpare 1 præsumpserit; † seu impedire, ne ab iis, ad quos iure pertinent, percipiantur; α is anathemati tamdiu subiaceat, quamdiu iurisdictiones, bona, res, iura, fructus, & reditus, quos occupauerit, vel qui ad eum quomodocumque, etiam ex donatione suppositæ personæ, peruenerint; Ecclesiæ, eiusque administratori, siue beneficiato integrè restituerit, ac deinde à Romano Pontifice absolutionem obtinuerit. 2 Quod si eiusdem Ecclesiæ patronus fuerit; etiam iure patronatus vltra prædictas pœnas eo ipso priuatus existat. Clericus verò, qui nefandæ fraudis, & vsurpationis huiusmodi fabricator, seu consentiens fuerit, eisdem pœnis subiaceat; nec non quibuscumque beneficiis priuatus sit, & ad quæcumque alia beneficia inhabilis efficiatur;

tur; & à suorum Ordinum executione, etiam post integram satisfactionem, & absolutionem, sui Ordinarij arbitrio suspendatur.

DECLARATIONES.

1 *Præsumpserit.*] Dispositio huius capitis non habet locum, quando dominus beneficij cædit arbores frugiferas, & illas ad proprium commodum conuertit: sed hoc capitulum sibi vendicat locum in casu cædentium arbores frugiferas, quando ipsi cædentes sunt extranei, & hanc cæsionem committunt, licet cum iniuria hoc non facerent, sed solùm animo furandi.

2 *Quòd si eiusdem Ecclesiæ Patronus fuerit.*] Nullus Laicus absque speciali facultate Sedis Apostolicæ Ecclesias seu Ecclesiastica bona possidere potest, etsi essent Iuris patronatus proprij, non obstante etiam quacumque possessione. Et qui bona Ecclesiarum absque Sanctæ Sedis Apostolicæ impetrato assensu post publicationem Concilij, in perpetuum scienter aut annuo censu locauerunt, conduxerunt, permutarunt, aut alias alienauerunt, & alienata receperunt; subiacent pœnis præsentis Decreti. Verùm occupans Hospitale in quo fuit præsentatus à prætenso Patrono, non obtenta licentia & institutione ab Episcopo, non incidit in pœnas huius Decreti: sicut nec Rectores piorum locorum cædentes arbores fructiferas, incidunt in hunc Canonem, nisi in proprios vsus conuerterent, damnificando ipsa loca.

Postquam Sedes Apostolica Placentiam in feudum concessit, non potuerunt vendi nec emi bona Ecclesiastica, domus, ædificia, vel iura Ecclesiis attributa, vigore Breuis Apostolici ibi registrata, vt in ca. 11. sess. 25. etiam continetur.

REMISSIONES.

Vide P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 30. tract. 3. nu. 154. vers. decimum tertium.* Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in prax. canon. c. 3. lit. A circa fi. & in c. 71. vbi latissimè, Oliba de iure fisci. c. 14. n. 100. & cap. 15. nu. 26. Ioseph. de Sess. de inhibition. c. 8. §. 3. n. 25.

† *Illosque vsurpare præsumpserit, &c.*] Vide Rodoan. de rebus Eccles. non alien. q. 21. n. 38. Bern. Diaz in prax. canon. c. 71. vbi etiam Salzedo.

α *Is anathemati tamdiu subiaceat.*] Vide Salzed. in pract. cap. 3. versic. & nota, P. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 9. cap. 27. qu. 10. in med. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Bona, pag. 31. P. Soar. de censur. tom. 5. disput. 22. sect. 6. num. 22. Sayr. in eod. tract. l. 3. c. 31. n. 26. P. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 6. q. 23. num. 2.

Decretum super petitione concessionis calicis.

INsuper, *a* cum eadem sacrosancta Synodus superiori Sessione duos articulos, alias propositos, & tum nondum discussos, videlicet: An rationes, quibus S. Catholica Ecclesia adducta fuit, vt communicaret laicos, atque etiam non celebrantes sacerdotes, sub vna panis specie, ita sint retinendæ, vt nulla ratione Calicis vsus cuiquam sit permittendus; &, An, si honestis, & Christianæ charitati consentaneis rationibus

a Sess. 21. can. 4.

concedendus alicui vel nationi, vel regno Calicis vsus videatur, sub aliquibus conditionibus concedendus sit, & quænam illæ sint; in aliud tempus, oblata sibi occasione, examinandos, atque definiendos reseruauerit: nunc, eorum, pro quibus petitur, saluti optimè consultum volens, decreuit, integrum negotium ad sanctissimum Dominum nostrum esse referendum, pro vt præsenti decreto refert; qui pro sua singulari prudentia id efficiat, quod vtile Reip. Christianæ, & salutare petentibus vsum Calicis, fore iudicauerit.

Indictio futuræ Sessionis.

Insuper eadem sacrosancta Tridentina Synodus diem futuræ Sessionis ad feriam quintam, post octauam festiuitatis omnium Sanctorum, quæ erit dies XII. mensis Nouemb. indicit; & in ea decernetur de Sacramento Ordinis, & de Sacramento Matrimonij, &c.

Prorogata fuit Seß. vsque ad diem 15. Iulij, 1563.

SESSIO XXIII.

Quæ est septima

SVB PIO IV. PONTIF. MAX.

Celebrata die 15. Iulij, 1563.

Vera, & Catholica doctrina de α Sacramento Ordinis, ad condemnandos errores nostri temporis, à sancta Synodo Tridentina decreta, & publicata Sessione 7.

CAPVT I.

Christus Dominus Apostolis suis ac eorum in sacerdotio successoribus dedit potestatem consecrandi & offerendi visibile sacrificium, ac remittendi & retinendi peccata.

SAcrificium, & Sacerdotium ita Dei ordinatione coniuncta sunt, vt vtrumque in omni lege extiterit. Cùm igitur in nouo Testamento sanctum Eucharistiæ sacrificium visibile ex Domini institutione Catholica Ecclesia acceperit; fateri etiam oportet, in ea nouum esse visibile, & externum sacerdotiũ, in quod vetus translatũ est. hoc autem ab β eodem Domino Saluatore nostro institutum esse, atque
α Matt. 26 Apostolis, eorumque successoribus in sacerdotio, potesta-
Matt. 18. tem traditam consecrandi, offerendi, α & ministrandi Cor-
Ioan. 20. pus, & Sanguinem eius, necnon & peccata dimittendi, & re-
tinendi,

tinendi, sacræ litteræ ostendunt, & Catholicæ Ecclesiæ traditio semper docuit.

REMISSIONES.

α Vide Barthol. Ledesm. in sua summa de Sacram. tit. de Sacramento Ordinis, Petr. Ledesm. in summa part. 1. titu. de Sacrament. Ordinis, Viuald. in candelabr. aureo, tit. de Sacram. Ordinis, P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 10. de Ordinis Sacram. Card. Thusc. lit. O, conclu. 189. Quarant. in summa Bullarij verbo Ordo, P. Vasq. in 3. part. D. Thom. tom. 3. disputat. 235. P. Valer. Reg. in praxi fori pœn. lib. 30. P. Ægid. de Coninck de Sacrament. & censur. tom. 2. disput. 20. Zerol. in praxi Episcopali, part. 1. & 2. verbo Ordo. Balduin. Iunium super opera controu. Bellarm. part. 2. lib. 6. cap. 3. & 4.

β *Ab eodem Domino Saluatore nostro institutum.*] Vide Sayr. de Sacrament. in genere lib. 2. quæst. 3. art. 1. vers. De Sacrament. Ordinis. P. Henriq. in summ. lib. 10. in procem. §. 2. lit. M. pag. mihi, 878. & §. 5. cap. 3. in princip. P. Valer. Reginald. d. lib. 30. numer. 3. P. Vasquez d. tom. 3. disputat. 239. P. Ægid. de Sacrament. & Censur. tom. 1. quæst. 83. numer. 106.

CAPVT II.

Ad venerationem tanti sacrificij ab initio Ecclesiæ fuerunt in vsu septem Ordines, quorum alij sunt aliis maiores, ita vt subdiaconatus referatur inter maiores seu sacros.

α CVm autem diuina res sit tam sancti sacerdotij ministerium; consentaneum fuit, quo dignius, & maiori cum veneratione exerceri posset, vt in Ecclesiæ ordinatissima dispositione plures, & diuersi essent ministrorum Ordines, qui sacerdotio ex officio deseruirent, ita distributi, vt, qui βγδ iam clericali Tonsura insigniti essent, per minores ad maiores ascenderent. Nam non solum de sacerdotibus, *a* sed & de Diaconis sacræ litteræ apertam mentionem faciunt; & quæ maximè in illorum ordinatione attendenda sunt, grauissimis verbis docent; & ab ipso Ecclesiæ initio sequentium Ordinum, nomina, atque vniuscuiusque eorum propria ministeria, Subdiaconi scilicet, Acolyti, Exorcistæ, Lectoris, & Ostiarij, in vsu fuisse cognoscuntur, quamuis non pari gradu. Nam Subdiaconatus ad maiores ordines *b* à Patribus & sacris Conciliis refertur, in quibus & de aliis inferioribus frequentissimè legimus.

a 1. Tim. 3. & Act. 21. vers. 8.

b c. Nullus 60. dist.

REMISSIONES.

α Vide Balduin. Iunium super opera controuers. Bellarmin. par. 2. li. 6. cap. 3. in fine.

β *Qui iam clericali tonsura insigniti essent.*] Quot sint Ordines, an nouem, vt volunt Canonistæ, an septem tantum, vt volunt Theologi; & an prima tonsura sit Ordo? Vide apud Hispanos l. 1. tit. 6. part. 1. ad fin. ibi, *corden de corona es entrada,* plures Doctores plena manu refert Cened. ad Decret. collect. 105. num. 2. quibus adde Veg. *in especo de curas,* c. 14. à nu. 4. Valent. tom. 4. disput. 9. q. 1. punct. 2. Menoch. consf. 912. n. 21. Surd. consil. 259. num. 8. Vincent. de Franch. Neapol. dec. 189. numer. 9. Fr. Emman. in sum. tom. 2. cap. 13. Viuald. in candelabro aureo, titu. de Sacram. Ordinis, num. 6. 10. & 11. Barthol. Ledesm. in summario de Sacram. Ordinis, diffic. 5. P. Henriq. in sum. lib. 10. cap. 2. Catechism. ad parochos de Sacr. Ordinis, vers. Docendum igitur erit, Nauarr. cons. 12. de temp. ordinat. Iacob. de Graffis lib. 1. aur. dec. p. 2. cap. 9. à num. 11. D. Sahagum de Sacram. Ordinis à n. 7. Velasq. de Auendan. lib. 29. Tauri glo. 3. num. 9. & 10. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tit. de Sacram. Ordinis c. 1. Ludou. Lop. in instruct. conscient. t. 2. p. 1. cap. fin. Cosm. Philiarch. de officio Sacerd. par. 2. lib. 1. ca. 13. Carrill. in itinerario ordin. sect. 3. cap. 7. à num. 17. Nunno p. 3. in addit. q. 37. & 40. art. 2. Petr. Alphons. de Vasconcellos in harmonia Rubricarum ad Rub. de tempor. ord. num. 3. & 4. Ceuall. commun. contra commu. q. 524. Mendez à Castro in l. cùm oportet, nu. 166. Cod. de bonis quæ liber. Cardin. Thusc. lit. O, concl. 189. Nicol. Garsi. de Benefic. p. 7. ca. 1. à num. 1. nouissimè D. Marta in votis nouissimarum dec. voto 14. à nu. 2. Balduin. Iunium super opera controu. Bellarm. p. 1. lib. p. c. 10. vers. denique; P. Vasq. in 3. p. D. Thom. tom. 3. disp. 236. P. Ægid. de Sacram. & cens. tom. 2. disp. 20. n. 5. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 3. n. 8.

γ An Episcopatus sit Ordo distinctus à Sacerdotio? Vide Petr. Alphon. de Vasconcellos in harmonia Rub. ad Rub. de translatione Episcopi, nu. fin. Bursat. consf. 123. Sayr. de Sacr. in genere, lib. 1. c. 2. q. 1. a. 5. vers. De consecrat. P. Vasquez d. tom. 3. disp. 240. P. Paul. Comitol. respons. moral. p. 1. q. 48. num. 11.

δ An Ordinatio Episcopalis verè & propriè sit Sacram. Vide Balduin. Iunium super opera controu. Bellarm. p. 2. lib. 6. cap. 3. vers. primum ergo, post P. Valent. Mich. Medin. Pet. Sot. & Vasquez, resoluit P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 20. n. 43.

CAPVT III.

Cùm ordinatio conferat gratiam, ea indubiè est sacramentum.

a 1. Tim. 4 α CVm Scripturæ testimonio, *a* Apostolica traditione, & Patrum vnanimi consensu perspicuum sit, per sacram ordinationem, quæ verbis, & signis exterioribus perficitur, β gratiam conferri; dubitare nemo debet, Ordinem esse verè & propriè vnum ex septem sanctæ Ecclesiæ Sacramentis: in-
b 2. Ti. 1. b. quit enim Apostolus, *b* Admoneo te, vt resuscites gratiam
2. Ti. 4. d. Dei, quæ est in te, per impositionem manuum mearum, non
2. Ti. 1. b. *c* enim dedit nobis Deus spiritum timoris, sed virtutis, & dilectionis, & sobrietatis.

REMISSIONES.

α Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 6. c. 1. in fine, P. Henriq. in summa lib. 10. cap. 14. §. 2.

β *Gratiam conferri dubitare nemo potest.*] Vide Sayr. de Sacra. in genere lib. 5. c. 1. q. vnic. a. 2. vers. de Sacra. Ord. P. Henriq. in summ. lib. 10. c. 1. §. 3. lit. R. & c. 14. in princip. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 10. tract. 1. à num. 16.

CAPVT IV.

Non omnes Christiani sunt sacerdotes, sed ij soli qui legitimè sunt ordinati ab Episcopis qui sunt summi sacerdotes, ministros Ecclesiæ ordinant, etiam non requisito laicorum suffragio, aut consensu. Ordinatis inest character indelebilis, ob quem fit, vt numquam iterum laici effici possint.

α QVoniam verò in Sacramento *a* Ordinis, sicut & in Baptismo, & Confirmatione, character imprimitur, qui nec deleri, * nec auferri potest; meritò sancta Synodus damnat eorum sententiam, qui asserunt, noui Testamenti sacerdotes, temporariam tantummodo potestatem habere; & semel ritè ordinatos, iterum laicos effici posse, si verbi Dei ministerium non exerceant. Quòd si quis omnes Christianos promiscuè noui Testamenti sacerdotes esse, aut omnes pari inter se potestate spirituali præditos affirmet; nihil aliud facere videtur, quàm *b* Ecclesiasticam hierarchiam, quæ *c* est vt castrorum acies ordinata, confundere: perinde ac si contra B. Pauli *d* doctrinam, omnes Apostoli, omnes Prophetæ, omnes Euangelistæ, omnes Pastores, omnes sint Doctores. Proinde sacrosancta Synodus declarat, præter ceteros Ecclesiasticos gradus, Episcopos, qui in Apostolorum locum successerunt, † ad hunc hierarchicum Ordinem præcipuè pertinere; & positos, *e* sicut idem Apostolus ait, à Spiritu sancto, regere Ecclesiam Dei; *f* eosque presbyteris *g* superiores esse; ac Sacramentum Confirmationis conferre; ministros Ecclesiæ ordinare; atque alia pleraque peragere ipsos posse: quarum functionum potestatem reliqui inferioris Ordinis nullam habent. Docet insuper sacrosancta Synodus, in ordinatione Episcoporum, sacerdotum, & ceterorum Ordinum, *h* nec populi, nec cuiusuis sæcularis potestatis, & magistratus consensum, siue vocationem, siue auctoritatem ita requiri, vt sine ea irrita sit ordinatio: quin potiùs decernit, eos, qui tantummodo à populo, aut sæculari potestate, ac magistratu vocati, & instituti, ad hæc ministeria exercenda ascendunt, & qui ea pro-

a Sess. 7. de Sacr. in genere can. 9.
b Cant. 6.
c 1. Cor. 12.
d Ephes. 4.
e Act. 20.
f Cœlest. 1. ep. ad Episc. Galliæ c. 1.
g Sess. 7. de confir. can. 3. Hispal. 2. c. 5. 7. & alibi.
h Laodic. Conc. cap. 13.

a Ioan.10. propria temeritate sibi sumunt, omnes non Ecclesiæ ministros, a sed fures & latrones, per ostium non ingressos, habendos esse. Hæc sunt, quæ generatim sacræ Synodo visum est Christi fideles de Sacramento Ordinis docere. His autem contraria, certis, & propriis canonibus in hunc, qui sequitur, modum damnare constituit: vt omnes, adiuuante Christo, fidei regula vtentes, in tot errorum tenebris Catholicam veritatem faciliùs agnoscere, & tenere possint.

DECLARATIONES.

An furiosus habens dilucida interualla ad subdiaconatus ordinem promotus, continuò teneatur, & dato quod non teneatur, an sit ei concedenda dispensatio, vt possit contrahere matrimonium.

Congregatio respondit aut tempore susceptionis agitabatur, & non teneri, nisi ante furorem intentionem suscipiendi habuerit, aut non constat sanæ aut insanæ mentis tunc esset, vt idem teneri. Ad secundam nullam esse rationem dispensationis concedendæ.

REMISSIONES.

α Vide P. Henriq. in sum. lib. 10. c. 7. in princip. & c. 14 §. 2. lit. P. P. Vasq. in 3. p. D. Thom. tom. 3. disp. 143. à n. 2. & disp. 244. n. 17. Balduin. Iunium super opera controuers. Bellarm. p. 1. lib. 4. c. 10. vers. Septimus Ordo Sacerdotum est. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 1. num. 3. vers. Quod attinet, & n. 16. vers. Eidem.

* *Qui nec deleri.*] Vide text. iuncta sua glossa in c. licitè 32. q. 2. & tradita à Ioseph. Sesse de inhibit. c. 8. §. 1. num. 20.

† *Episcopos, qui in Apostolorum locum successerunt.*] Vide Mich. Agia de exhibend. auxil. fundamento 1. fol. 11. & concl. 2. pag. mihi 123.

DE SACRAMENTO ORDINIS.

α CANON I.

b Sup. c. 1. Si quis dixerit, b non esse in nouo Testamento sacerdotium visibile, & externum; vel non esse potestatem aliquam consecrandi, & offerendi verum Corpus, & Sanguinem Domini, & peccata remittendi, & retinendi; sed officium tantùm & nudum ministerium prædicandi Euangelium, vel eos, qui non prædicant, prorsus non esse sacerdotes; anathema sit.

β CANON II.

Si quis dixerit, præter sacerdotium non esse in Ecclesia
c Supr. c. 2 Catholica alios ordines, & maiores, & minores, c per quos, velut per gradus quosdam, in sacerdotium tendatur; anathema sit.

γ CANON III.

d Supr. c. 3. Si quis dixerit, Ordinem, siue sacram Ordinationem d non esse

esse verè & propriè Sacramentum, à Christo Domino institutum, vel esse figmentum quoddam humanum, excogitatum à viris rerum Ecclesiasticarum imperitis, aut esse tantùm ritum quemdam eligendi ministros verbi Dei, & Sacramentorum; anathema sit.

δ CANON IV.

Si quis dixerit, per sacram Ordinationem non dari Spiritum sanctum; ac proinde frustra Episcopos dicere: Accipe Spiritum sanctum; aut per eam non imprimi characterem; vel eum, qui sacerdos semel fuit, *a* laicum rursus fieri posse; *a* 2.Tolet. anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, sacram Vnctionem, qua Ecclesia in sancta ordinatione vtitur, non tantùm non requiri, sed contemnendam, & perniciosam esse; similiter & alias Ordinis ceremonias; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, in Ecclesia Catholica non esse hierarchiam diuina ordinatione institutam, quæ constat ex Episcopis, Presbyteris, & ministris; anathema sit.

ε CANON VII.

Si quis dixerit, Episcopos non esse presbyteris superiores, vel non habere potestatem confirmandi, *b* & ordinandi; vel *b* Sup.c.4. eam, quam habent, illis esse cum presbyteris communem; vel Ordines ab ipsis collatos sine populi, vel potestatis sæcularis consensu, aut vocatione, irritos esse, aut eos, qui nec ab Ecclesiastica & canonica potestate ritè ordinati, nec missi sunt, sed aliunde veniunt, legitimos esse verbi & Sacramentorum ministros; anathema sit.

ζ CANON VIII.

Si quis dixerit, Episcopos, qui auctoritate Romani Pontificis assumuntur, non esse legitimos, & veros Episcopos, sed figmentum humanum; anathema sit.

REMISSIONES.

α CANON I. Vide Bald. Iunium super opera controu. Bellarm. p. 2. lib. 6. c. 3. & 4.

β CANON II. Vide Thom. Valasc. to. 1. alleg. 2. num. 4. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 30. n. 3.

γ CANON III. Vide Valasc. tom. 1. alleg. 2. Pet. Ledesm. in summ. p. 8. tract. de Sacram. Ord. c. 1. conc. 1.

δ CANON IV. Vide P. Henriq. in sum. l. 10. c. 4. §. 2. lit. F. & G. P. Valer. d. lib.

d.lib.30.nu.3.P.Ægid.de Sacram.tom.2.disp.20.num.58.Bald.Iunium super opera controuers.Bellarm.p.2.lib.6.c.5.vers.item patet,Pet.Ledesm. d.tract.de Sacra.Ordinis,c.4.concl.2. * Vide etiam text. cum gloss. in c. licitè 32.q.2.D.Thom.3.p.q.69.art.1. Ioseph. de Sesse in tract. inhibition. cap.8.§.1.num.20.

† CANON VI. Vide Mich.Agiam de exhib.auxiliis fundamento 2. fol.mihi 14.

ε CANON VII. Vide Sayr.de Sacram.in genere,lib.1.cap.2.q.3.art. 5.vers.De consecr.Episcopi.P.Ægid.d.disp.20. n.24. & num. 75. P.Vasq. d.tom.3. disp.243.à num.2.& disp.244.n.17.

ζ CANON VIII. Vide P.Henriq.in sum.lib.10. c.3. in fine, P. Paul Comitol.Responsor. moral.lib.1.q.99.num.3.Pet.Ledesm. d.tract.de Sacram.Ord.c.5.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

EAdem sacrosancta Tridentina Synodus, reformationis materiam prosequens, hæc, quæ sequuntur, in præsenti decernenda esse statuit, & decernit.

CAPVT I.

Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus præfectus, etiam Cardinalis, numquam absit à Diœcesi sua, nisi ad summum tres menses continuos, vel interruptos, exceptis modis infrascriptis, probandis coram Metropolitano, aut (in casu) Suffraganeo. Tempore absentiæ nullum populus damnum sentiat. Aliter facientes grauiter puniuntur. Eadem seruentur in Curatis, in quorum absentia ponendi vicarij approbati. Quædam notatu digna ponuntur in hoc capitulo.

α* β γ, &c. CVm *a* præcepto diuino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oues suas agnoscere, pro his sacrificium offerre, verbique diuini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operum exemplo pascere, pauperum, aliarumque miserabilium personarum ζ curam paternam gerere, & in cetera munia pastoralia incumbere; quæ omnia nequaquam ab iis præstari, & impleri possunt, qui gregi suo non inuigilant, neque assistunt, sed *b* mercenariorum more deserunt: sacrosancta Synodus eos admonet, & hortatur, vt diuinorum præceptorum memores, factique *c* forma gregis, in iudicio, & veritate pascant, & regant. Ne verò ea, quæ de residentia sanctè, & vtiliter iam *d* antea sub fel. rec. Paulo III. sancita fuerunt, in sensus à sacrosanctæ Synodi mente alienos trahantur, ac si vigore illius decreti quinque mensibus continuis

a Ioan.21. Actor.20. Ephes.4. 3.dist.c. sicut, 7. q.1. c.qui Episcopatum, 8. q.1. c.gloria Episcop.12. q.2.
b Ioan.18.
c 1. Pet.5.a
d Supr. Sess. 6. de ref.cap. 1.

nuis abesse liceat; illis inhærendo, declarat sacrosancta Synodus, omnes, Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus Ecclesiis quibuscumque, quocumque nomine, & titulo præfectos, etiam ✱ si sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint, obligari ad personalem 1 in sua Ecclesia vel diœcesi residentiam, vbi iniuncto sibi officio defungi teneantur: neque abesse posse, nisi ex causis, & modis infra-scriptis. *a* 2 Nam cũ Christiana charitas, † vrgens necessitas, debita obedientia, ac euidens Ecclesiæ, vel Reipubl. vtilitas aliquos nonnumquam abesse postulent, & exigant; decernit eadem sacrosancta Synodus, has legitimæ absentiæ causas à Beatissimo Romano Pontifice, 3 aut à Metropolitano, 4 vel, eo absente, Suffraganeo Episcopo antiquiori residente, qui idem Metropolitani absentiam probare debebit, in scriptis esse approbandas; nisi cum absentia inciderit propter aliquod munus, & Reipubl. officium, episcopatibus adiunctum: cuius quoniam causæ sunt notoriæ, & interdum repentinæ, nec eas quidem significari Metropolitano necesse erit: ad eumdem tamen cum Concilio prouinciali spectabit iudicare de licentiis à se, vel à Suffraganeo datis; & videre, ne quis eo iure abutatur; & vt pœnis canonicis errantes puniantur. *b* Interea meminerint discessuri, ita ouibus suis prouidendum, vt quãtum fieri poterit, ex ipsorum absentia nullum damnum accipiant. Quoniam ꝰ autem, qui aliquantisper tantum absunt, ex veterum canonum sententia non videntur abesse, quia statim reuersuri sunt: sacrosancta Synod. vult, illud absentiæ spatium singulis annis, siue continuum, siue interruptum, *c* extra prædictas causas, nullo ✱ pacto debere duos, aut ad summum tres menses excedere; & haberi rationem, vt id æqua ex causa fiat, & absque vllo gregis detrimento: quod an ita sit, abscedentium conscientiæ relinquit, quam sperat religiosam, & timoratam fore, cum Deo corda pateant; cuius opus non fraudulenter agere, suo periculo tenentur. Eosdem interim admonet, & in Domino hortatur; *d* ne per illius temporis spatium, Dominici Aduentus, Quadragesimæ, Natiuitatis, Resurrectionis Domini, Pentecostes item, & Corporis Christi diebus, quibus refici maximè, & in Domino gaudere Pastoris præsentia oues debeant, ipsi ab Ecclesia sua Cathedrali vllo pacto absint, nisi Episcopalia munia * in sua diœcesi eos aliò vocent.

a c. de ceter. c. inter quatuor, cap. tuæ & c. relatum, de cler. non resid. c. ad supplicationem de renũc. c. quorũdam 74. dist.

b c. cum ex eo, de ele. in 6. c. beneficium, de reg. eo. l. & c. 2. in fi. sup. sess. 6. Sardicen. Conc. c. 14.

c c. præsentium. 7. q. 1. & infr. sess. 24. de reform. c. 11.

d cap. si quis in clero, 7. q. 1.

Si quis autem, quod vtinam numquam eueniat, contra huius decreti dispositionem abfuerit, statuit sacrosancta

a Supr. Sess. 6. de ref. c. 1. & inf. in Bulla S. D. N. Pij IV. super residentia, c. 2. c. conquerente, & ferè per totum, de cler. non resid.

Synodus, præter alias pœnas † aduersus non residentes, sub *a* Paulo III. impositas, & innouatas, ac mortalis peccati reatum, quem incurrit: eum λ pro rata temporis absentiæ fructus suos non facere, nec tuta conscientia, alia etiam declaratione non secuta*, illos sibi detinere posse; sed teneri aut ipso cessante, per Superiorem Ecclesiasticum illos fabricæ Ecclesiarum, ς aut pauperibus loci erogare: prohibita quacumque conuentione, vel compositione, quæ pro fructibus malè perceptis appellatur; ex qua etiam prædicti fructus in totum, aut pro parte ei remitterentur: non obstantibus quibuscumque priuilegiis cuicumque Collegio, aut fabricæ concessis. 6 μ ν ξ Eadem omnino, etiam quo ad culpam, amissionem fructuum, & pœnas 7 de curatis inferioribus, 8 & aliis quibuscumque qui beneficium aliquod Ecclesiasticum, 9 curam animarum habens, obtinent, sacrosancta Synodus declarat, & decernit; ita tamen, vt, quandocumque eos, 10 causa priùs per Episcopum cognita, & probata, abesse contigerit, Vicarium idoneum, ab ipso Ordinario approbandum, cum debita mercedis assignatione relinquant. Discedendi *o* autem licentiam † in scriptis, gratisque concedendam vltra bimestre tempus, nisi ex graui causa, 11 non obtineant. 12 Quod si, per edictum citati, etiam non personaliter, contumaces fuerint; 13 liberum esse vult Ordinariis, 14 per censuras Ecclesiasticas, & sequestrationem, 15 & subtractionem fructuum, aliaque iuris remedia, 16 etiam vsque ad priuationem 17 compellere; nec executionem hanc, quolibet priuilegio, licentia, familiaritate, exemptione, etiam ratione cuiuscumque beneficij, pactione, statuto, etiam iuramento, vel quacumque auctoritate confirmato, 18 π consuetudine, etiam immemorabili, quæ potiùs corruptela censenda est, sine ϱ appellatione, aut inhibitione etiam in Romana Curia, vel σ vigore *b* Eugenianæ constitutionis suspendi posse. Postremò tam decretum illud sub *c* Paulo III. quam hoc ipsum in Conciliis Prouincialibus, & Episcopalibus publicari sancta Synodus præcipit: cupit enim, quæ adeò ex Pastorum munere, animarumque salute sunt, frequenter omnium auribus, mentibusque infigi, vt in posterum, Deo iuuante, nulla temporum iniuria, aut hominum obliuione, aut desuetudine aboleantur.

b Infr. Sess. 24. c. 18. v. debeat.
c Extr. communium, lib. 5. c. 3. Diuina, de priuil.
c Supr. Sess. 6. de ref. cap. 1.

DECLARATIONES.

1 *In sua Ecclesia vel Diœcesi residentiam.*] Episcopus, modo in Episcopatu resideat, solutus est à residentia beneficij simplicis, aut Dignitatis, quam

quam sine vlla animarum cura obtinet, etiam extra Diœcesim, in aliqua Cathedrali: eamque retinere, ac eius fructus percipere potest, exceptis portionibus & distributionibus quotidianis, & aliis, si quæ fortè sint, quæ absentes iusta aliqua de causa non percipiunt. *Vide suprà, Sess.6. cap.1. de Reform. §. Habens Archidiaconatum.*

Episcopus proinde residens in vrbe Cathedrali, liber est à residentia Monasterij Monachorum regularium, quod obtinet cum dispensatione Papæ, licet illi annexæ sint aliquæ Ecclesiæ curatæ post erectionem Monasterij, & præsertim si in tali Monasterio non sit fons baptismalis, nec aliqua animarum cura, & curatæ regi soleant per Vicarios.

An in præsentia, in qua Episcoporum copia haberi non potest, dispensandum sit, vt in loco duorum Episcoporum, qui in consecratione Episcopi interesse debent, subrogentur duo Abbates, duóve alij dignitates Ecclesiasticas habentes. Congregatio dixit posse dispensari, & maior pars Theologorum, qui consulti fuerunt, sic responderunt faciendum, & ita Pius V. dispensauit.

2 *Nam cum Christiana charitas.*] Non licet Episcopo à sua Ecclesia abesse, nisi ob aliquam causarum, quæ habentur in hoc c. infrà, de quibus non est perpetuus morbus. Itaque non licet Episcopo absentare se ab Episcopatu suo propter morbum perpetuum.

3 *Aut à Metropolitano.*] Metropolitani prouidere debent, vt prouinciales eorum Episcopi, iuxta Decreta Concilij Trident. resideant in Ecclesiis propriis, curamque commissi sibi gregis habeant diligentem.

4 *Vel eo absente, Suffraganeo Episcopo.*] Absente Metropolitano, Episcopus antiquior residens, super absentia Episcopi comprouincialis inquirit.

5 *Aut pauperibus loci erogare.*] Hæc pœna habet etiam locum in Curatis inferioribus, ita vt Episcopus debeat compellere Parochum, qui per biennium non residet, licèt postmodum resideat, ad restituendos fructus illius temporis, quos absens recepit, quamuis ad residendum, nec per edictum quidem monitus fuisset.

6 *Eadem omnino.*] Episcopus ad residentiam cogere potest Rectorem, licèt eius Ecclesia Parochialis pertineat ad inferioris collationem.

7 *De curatis inferioribus.*] Non licet Episcopo, pro Cathedralis Ecclesiæ seruitio, vel etiam suo, aliquem ex Curatis, extra ipsorum curam, ad certa negotia adhibere, constituto ibi etiam Vicario idoneo. Neque excusantur à residentia ob defectum domus, neque si habent officium inquisitionis, nec propter litem. Et etiam Coadiutores perpetui tenentur ad residendum personaliter sicut veri curati, & sub hoc cap. comprehenduntur, etiamsi in aliis beneficiis seruiant, etiam in Cathedralibus. Infrà hoc. c. §. Episcopus non potest.

Congregatio Concilij censuit, si Ecclesia Parochialis Rectoris habitatione caret, debere vtique, & posse Rectorem compelli ad habitandum intra limites Parochiæ in loco propinquiori. 23. Sept. 1596.

8 *Et aliis quibuscumque.*] Capellani coadiutores Rectorum Parochialium, cum Capellanis perpetuis institutis, auctoritate Apostolica, tenentur ad personalem residentiam, sicuti tenentur Rectores ipsi. Congregatio censuit, omnino teneri, & eos dumtaxat excipi, qui ex institutione possunt per aliũ seruire, vel quibus nulla expressa residentiæ personalis obligatio iniuncta est. Vnde & Ordinarius tenetur eos cogere

sicut

ſicut ipſos Rectores, nec cum aliquo huiuſmodi diſpenſare, quoad reſidentiam, niſi vt cum Rectoribus Epiſcopus poteſt, eodemque iure examinandi tenetur, quo Rectores Parochiales, ex c. 18. Seſſ. 24.

9 *Curam animarum habens.*] Etiamſi eſſent in Parochia tres tantum incolæ, & ibi fuerint duæ Eccleſiæ vnitæ, reſidendum eſt in digniori; quod ſi non conſtet quæ ſit dignior, reſidendum erit in frequentiori. Obtinens legitimè ante Concil. Trid. confirmationem, Parochialem Eccleſiam, & Canonicatum, non eſt cogendus alterutrum reſignare; dummodo in Parochiali Eccleſia reſideat, fructuſque Canonicatus percipiat, & amittat tantum quotidianas diſtributiones, atque illas quas abſentes iuſtis de cauſis non percipiunt: qui tamen, ſi ſtatutis horis in ipſo Canonicatu etiam reſideat & illi inſeruiat, tunc quotidianas diſtributiones conſequetur. *Vide Seſſ. 5. c. 1. de Reform. §. Per ſeipſos.*

Si parochialis Eccleſia tribus, aut quatuor milliaribus diſtet à ciuitate, in hac rector habitare debet, nec Dominicis diebus tantùm ad ſuam Eccleſiam accedens, habetur pro reſidente.

An propter intemperiem aeris relicto ibi Vicario approbato, ex Ordinarij conſenſu, Parochus non inde oriundus poſſit alibi habitare? Congregatio cenſuit, non poſſe: ſi tamen Rector infirmus eſſet, & in loco Parochialis curæ, curari non poteſt defectu Medicorum medicinarumve, tunc poſſe ab Ordinario dari ei dilationem trium vel quatuor menſium, vt in locis vicinioribus maneat, recuperandæ ſanitatis cauſa, poſito interea ab ipſo Ordinario in Parochiali, Vicario, cum congrua portione ex reditibus Parochialis. Itaque Rector qui habet Vicarium perpetuum in ſua Parochia ſeu Rectoria, poteſt & debet compelli ad perſonaliter reſidendum; niſi tota cura animarum tranſlata fuiſſet legitimè in ſolum Vicarium perpetuum. Infrà hoc c. §. Parochus.

Fuit olim Monaſterium inſigne S. Benedicti, in loco campeſtri, quod præſenter caret conuentu, & eſt commendatum, in quodam caſtro, ferè per vnum milliare diſtante à Parochiali, cuius monaſterij cura fuit ſemper ſolita exerceri per deputatos ab Abbate ſeu Commendatario pro tempore, habetque collationem nonnullorum beneficiorum curatorum exiſtentium in alienis diœceſibus, & homines dicti caſtri veniunt diebus Feſtis ad audiendam Miſſam & diuina officia ad Eccleſiam dicti Monaſterij, quæ celebrantur per eoſdem heredes deputatos: quam ob rem dictus commendatarius tenetur ad reſidentiam, & ad ſacros Ordines accipiendos. Vide Seſſ. 6. c. 2. de Reform. §. In titulum de Com. Ordin.

10 *Cauſa prius per Epiſcopum cognita.*] Omnia hæc committuntur Epiſcopo, qui exequutioni demandet, etiam in illis Parochialibus, quarum collatio ad inferiores ſpectat, etiamſi inferiores eſſent Abbates regulares.

Stante conſuetudine in Eccleſia Cathedrali, quòd Canonici non intereſſentes diuinis, non percipiant fructus præbendæ, nec diſtributiones quotidianas, licet Epiſcopo retinere penes ſe vnum vel duos Canonicos, qui dictos fructus, & diſtributiones percipere poſſint, ac ſi in Choro præſentes eſſent: exceptis tamen diſtributionibus quotidianis.

Parochialem Eccleſiam habens cum Canonicatu, in Parochiali reſidere tenetur. quod etiam eſt conforme Bullæ Pij V. quæ incipit, *cupientes pro noſtris*, publicatæ 8. Id. Iulij, Anno 1568. ſuper hoc editæ, & percipit fructus præbendæ. Eius tamen quotidianas diſtributiones perdit, & ſi quid præterea abſentes iuſta de cauſa non percipiunt. *Vide in hoc c. §. Curam. & Seſſ. 5. c. 1. de Reform. §. Per ſeipſos.* Si autem Canonicatus eſt in eodem

dem loco, vbi Ecclesia Parochialis, potest vtrique inseruire, & percipere quotidianas distributiones, & commoda, quæ sunt illi muneri attributa: si verò inseruire nequeat, distributiones tantùm eorum dierum, quibus non inest, amittat, neque alio damno affici potest. Quod procedit non obstante quacumque nobilitate Canonicorum, aut Ecclesiæ Cathedralis, etiam Metropolitanæ.

An Episcopus procedens per subtractionem fructuum aduersus Parochos non residentes iuxta hoc decretum §. eo. omnino teneatur obseruare eadem interualla, eamdemque rationem, quæ contra Episcopos non residentes statuitur c. 1. Sess. 6. Cōgregatio censuit, Episcopum quoties in opem omissæ residentiæ vult Parochis substituere partes fructuum quos residendo suos fecerūt, debere obseruare, quoad interualla & quoad quotas præscriptum Conc. cap. 1. Sess. 6. in executione autem facienda super illis fructibus, quos iidem Parochi pro rata temporis absentiæ suos non fecerunt, nec tuta conscientia retineri possunt, ex decreto Conc. c. 1. §. Si quis autem, Sess. 24. Episcopum non debere sequi interualla, de quib. in c. 1. Sess. 6.

Episcopus procedens per subtractionem fructuum aduersus Parochos non residentes iuxta Concilium Tridentinum, non tenetur obseruare eadem interualla, & eamdem rationem, quæ contra Episcopos non residentes statuit caput tertium Sessionis sextæ. Et residens in Parochiali, quæ non longè abest à Collegiata, in qua Canonicatum obtinet; diebus ferialibus ad Ecclesiam Collegiatam accedere, & in ea diuinis inseruire potest: modò omnibus diebus & horis suis debitis & congruis, Parochiali inseruiat, & nihil prorsus relinquat ex debito seruitio ipsius Parochialis.

Habens Canonicatum & Parochialem, & residens in Parochiali, ex præscripto Bullę Pij V. distributiones quotidianas lucratur: si Canonicatus consistit solùm in distributionibus quotidianis, non habens præbendam. Hoc procedit, si vtrique inseruire nequiuerit: quia si ambobus commodè seruire posset, lucraretur solum iuxta seruitium quod præstaret. Porrò obtinens duos Canonicatus, in digniori residere debet, & solum distributiones illius amittit, in quo non residet. Atque ideo Episcopo Bossanensi scribatur, vt restituat Canonicatum presbytero N. cùm non debeat ibi residere, residens in Canonicatu S. Mariæ digniori. *Vide Sess. 21. de Ref. c. 3. §. Habens.*

Obtinens parochialem, & Canonicatum præbendæ Magistralis, cum dispensatione ante Concilium Tridentinum legitimè obtenta, tenetur in Parochiali residere; atque in Magistrali præbenda idoneum virum substituere debet, qui Sacræ Scripturæ interpretandæ munus obeat. *Vide Sess. 5. c. 2. de Ref. §. De cetero.*

Eum, qui obtinet Ecclesiam baptismalem, cui incumbit sola cura baptizandi omnes infantes oppidi, & existentes sub cura Archipresbyteri, præsupposito quod in Ecclesia Archipresbyter præter baptismum, cetera Sacramenta administret, Congregatio die 21. Iulij 1587. censuit teneri ad residentiam, ad minùs tamquam Coadiutorem Ecclesiæ parochialis. Quin & obtinens Canonicatum, cui sit vnita Parochialis ad vitam obtinentis, tenetur in Parochiali residere, etiam si vnio facta sit ad vitam obtinentis tantùm.

Præpositura, licet tantùm sit Iurisdictionalis, intelligitur tamen esse comprehensa in Bulla S. D. N. Pij V. de residentia Parochorum, edita &

publicata 8. Id. Iulij 1568. Etiam perpetui coadiutores resi dere tenentur, sicut veri curati, etiam si in aliis beneficiis inseruirent, etiam in Cathedralibus.

Causæ non excusantes Parochos à residentia.

COngregatio Concilij censuit, non licere Parochis causa studiorum à suis Parochialibus Ecclesiis post Concilium abesse, & Episcopum licentias ad id concedere posse, easque si concessiæ fuerint, nō suffragari.

A residentia non excusatur exercens officium Subcollectoris Apostolici, vel Inquisitoris, neque etiam excusat lis super eadem Parochiali mota. *Vide Sess. 7. c. 5.* §. Subcollectores.

Similiter Licentia obtenta ab Episcopo de non residendo, non excusat à residentia, cum eam Episcopus concedere non possit.

Obtinens parochialem Ecclesiam per prouisionem Sedis Apostolicæ, & habens liberum curæ exercitium, & omnium bonorum, fructuum ac prouentuum ad dictam Ecclesiam parochialem pertinentium possessionem, licet in limine adeptæ possessionis prædictæ, mota lis fuerit per aliquem in petitorio, tamen tenetur se promoueri facere infra annum, lite pendente, & compellendus est ad residendum in dicta Ecclesia. Et præsupposito, quod non teneatur residere, eo casu debet Episcopus idoneum Vicarium deputare, partemque fructuum omnium pro sufficienti victu assignare, iuxta Concilij Tridentini formam. *Vide Sess. 7. de Ref. c. 7.* §. Portione etiam.

Licet Episcopus pro visitatione suæ Diœcesis vti opera Parochi possit, ille tamen ob eam causam, vltra quadrimestre singulis annis abesse non potest à sua Parochia, & interea poni debet in ea idoneus Vicarius, cum congrua portione fructuum dictæ Parochiæ, arbitrio ipsius Episcopi assignanda. Odium à residentia non excusat, inimicitiæ tamen excusant ad tempus, si non fuerint contractæ culpa Rectoris Parochialis, & Episcopo cum istis ad annum dispensare conceditur, dummodo tamen in Parochiali idoneus remaneat Vicarius. *Infrà eodem c.* §. *Presbytero.*

Causæ excusantes à Residentia.

COngregatio censuit solam distantiam loci, etiam cum æqua causa discedendi, non excusare Parochum, vt possit abesse à sua Ecclesia sine licentia in scriptis obtenta, nisi talis necessitas repente se offerat, quæ non patiatur dilationem huiusmodi licentiam petendi, quo casu quamprimum de discessu & de necessitate Ordinarium certiorem faciendum esse, vt de causa cognoscere possit.

Nec Parochus habens iustam causam abeundi extra parochiam per duos menses aut tres, satisfacit suæ conscientiæ, si petit licentiam, iurans se grauamen habere, quod non expedit manifestare, vt sic petita licentia abesse possit, licet Episcopus non concedat. Similiter abesse non potest in casu quo causam rationalem expressit, quam vir bonus & æquus rationalem iudicat, sed rigidus Prælatus minus æquam iudicat, & licentiam denegat, vel quia mouetur suspicione, quæ ficta sit, cum tamen sit vera, sed habere posse recursum ad superiorem.

Nec est liber à culpa, & à pœna amissionis fructuum qui veluti per quatuor mensium spatium ex vrgenti admodum causa ad curandam suam valetudinem morbo graui instanti, pro huiusmodi absentia non petiit licentiam ab Episcopo; qui bona fide putauit euidentiam causæ satis esse, nisi periculum fuisset in mora petendi licentiam, vt supra dictum est.

Nec

Nec sufficit licentia tacita, sed oportet vt sit expressa iuxta formam Conc. Trident. Fructus amittuntur dumtaxat pro rata illius temporis, quo quis abest sine licentia.

Nec potest componi restitutio debita fructuum malè perceptorum, cum obtinentibus Bullam Cruciatæ, vel vigore aliorum priuilegiorum & facultatum obtentarum post Concilium.

Parochus Ecclesiæ, in qua fuit constitutus Capellanus, cui ex institutione Capellaniæ imposita fuit tota cura animarum, seu Vicaria perpetua, quoad Capellanus vixerit, non tenetur in ea residere.

Infirmitas excusat à residentia, quando in loco Parochiæ non sunt Medici, vel medicinæ, & quando infirmitas alibi curari potest. Hoc casu per quatuor menses dispensat Episcopus, vt in locis vicinioribus parochus maneat, recuperandæ sanitatis causa, posito interea ab ipso Ordinario in Parochiali idoneo Vicario cum congrua portione ex reditibus ipsius Parochialis, &c.

Presbytero habenti inimicitiam cum Domino loci, vbi situm est beneficium, Episcopus debet (si non potest eos reconciliare) dare aliud beneficium, extra territorium & Iurisdictionem illius Domini, vel permittere eidem presbytero, vt abesse possit à beneficio, etiam per annum, constituto tamen Vicario idoneo; cum assignatione æquæ portionis fructuum beneficij, vt ei inseruiat, donec causa inimicitiarum inter eos desierit. Priùs tamen, habens Canonicatum & Parochialem, in qua non potest sine discrimine vitæ propter inimicitias residere, non est cogendus, (dum subest inimicitiarum causa,) in ea residere, sed permittendum est ei, vt resideat in Canonicatu. Dabuntur litteræ Ordinario, vt cognoscat, si sunt veræ & graues inimicitiæ, quæ narrantur, & absque ipsius culpa, ac postquam obtinuit illius beneficij dispensationem, exortæ: tunc Ordinarius det ei dilationem vt in alio viciniori, & tutiori loco manere possit, durantibus tamen dumtaxat inimicitiis, dum non vltra annum durent. Interea autem idoneum Vicarium in illa Ecclesia constituat, assignata ei congrua portione ex reditibus ipsius Ecclesiæ: quod si esset Canonicus, & fructus consisterent in distributionibus quotidianis, illas Canonicus lucrabitur, deducta tamen tertia parte pro deseruientibus. Curabit autem Episcopus, vt inimicitiæ extinguantur: si id perficere non potuerit, rescribere debet ad Cardinales Congregationis Concil. cuius culpa factum fuerit quò minùs reconciliatio processerit.

Quando Episcopus legitimè dispensauit à residentia per aliquod tempus, vt putà octo mensium, relicto tamen idoneo Vicario in Parochiali, vt Rector alicui operæ vacare possit, v.g. fabricæ Monasterij, absens excusatur. Confer cum hoc c. §. de Curatis.

In his quæ pertinent ad residentiam, obseruanda sunt, quæ habentur in hoc c. & in reliquis. Si nō possunt seruari Decreta Concilij Tridentini prædicta, id agendum est, quod commodiùs, & meliùs potest: & qui non habet domum propriam in loco, vbi residere tenetur, aliquam conducere debet: vbi verò populus non potest victum suo Curato subministrare, Ordinarius ea obseruare debet, quæ habentur c. 3. Sess. 24. de Reform. & in casu quo iura aliquid disponant, non debet pro iuris declaratione ad Papam recurrere. Qui finitima vbi beneficia obtinent, si domum non habent vbi habitent, conducant habitationis locum.

Parochus non habens commodam habitationem in Parochia, fuit dispensa-

pensatus, vt degere possit in loco vicino, dummodo prope Ecclesiam substitutus eius habitet.

Aliquando hæc facultas eadem de causa concessa fuit, sine conditione illa, *Dummodo prope Ecclesiam substitutus eius habitet.*

Inter causas excusantes connumeratur infirmitas incurabilis, aeris intemperies, certo anni tempore, & quando ita solitum est fieri ab omnibus sacerdotibus, præsertim alienigenis, & ad tempus.

Fuit etiam quis dispensatus à residentia in sua Parochiali, ad tempus à S.D.N. donec instrueret alium Canonicum de negotiis illius Capituli, in quo ipse erat Canonicus, vt eadem tractaret.

Creati auctoritate Sedis Apostolicæ, ex fructibus parochialis cum congrua portione duobus perpetuis Coadiutores in cura, non possunt seruire per substitutos, sed ab Ordinario cogendi sunt ad residentiam. Congregatio ita censuit. Episcopus ergo ex hoc Decreto debebit eos cogere ad residentiam, & ad exercendam curam personaliter.

S.D.N. ex sententia Congregationis declarauit, quòd Canonici obtinentes ex legitima dispensatione, parochiales, eas quidem retinere possint, sed in ipsis personaliter residere debent, &, si reditus suorum Canonicatuum verè consistant in distributionibus quotidianis, ita vt omnes percipiant de communi massa, & nullæ prorsus distinctæ sint, ne dematur aliquid his, qui horis diurnis intersint; possint sic residentes in suis parochialibus eos integros percipere. Quòd si post debitum seruitium Parochialibus suis præstitum, etiam inseruire Cathedrali possint, tunc eas portiones non percipiant: nisi quatenus inseruirent. Sup. hoc c. §. *Et alius,* item §. habens Canonicatum.

Congregatio Concilij censuit, Parocho propter inimicitias vltra primum annum absenti, concedendum secundum, ob nouam causam, quæ superuenerit ex incremento inimicitiarum & homicidio subsequuto.

Congregatio Concilij censuit, vltra bimestre tempus, abesse non posse Parochos sine licentia Episcopi, & valet constitutio Episcopi inhibentis ne parochi possint abesse vltra duos dies sine licentia, vt hîc. In infirmitatibus curabilibus datur etiam quadrimestre.

Episcopus non potest vti opera parochi in Visitatione, vel alio seruitio suæ Diœcesis: nisi pro tempore hîc permisso duorum mensium, & tunc pro eo tempore idoneus Vicarius deputetur. *Idem hoc cap. §. De Curatis.*

11 *Nisi ex graui causa non obtineant.*] Non sunt deneganda litteræ commendatitiæ ab Episcopo Sacerdotibus & Clericis, qui non habent beneficia in titulum, requirentia residentiam.

Propter inimicitias, quæ non superuenerunt culpa Parochi, datur quidem annus & crescentibus inimicitiis datur alius annus: sed odium solum parochianorum non sufficit, neque si omnes ferè fructus essent alij reseruati, neque continua aeris intemperies, neque si esset necessarius magister ludi in ciuitate, aut oppido, neque seruitium Episcopi etiam ad tempus. Hoc sæpe reperitur.

Multa concessa sunt contra hoc Decretum in Regno Poloniæ, ex variis causis & necessitatibus.

12 *Quod si per edictum citati.*] Respicit modum procedendi contra obligatos ad residendum, sese absentantes.

13 *Liberum esse vult Ordinarius.*] Episcopus cogere potest Rectorem, licet eius Ecclesia Parochialis pertineat ad inferioris collationem. *Infrà hoc cap. §. Compellere.*

14 Ter

14 *Per cenſuras Eccleſiaſticas.*] Non tamen per excommunicationem, ſi abfuerit per aliquod breue tempus: licet poſſit conſtituere Epiſcopus, quòd non poſſit abeſſe Parochus abſque licentia vltra duos vel tres dies, ſub pœna excommunicationis. *Infrà, §. Epiſcopus poteſt.*

15 *Et ſubtractionem fructuum.*] Quando alicui parocho conceditur ſtudendi facultas, vt fructus ſuos faciat, hæc infracta ſeruare debet. Primò vt ſtudeat Theologiæ aut Iuri Canonico in celebri Vniuerſitate. Secundò, ſi eſt ætatis annorum triginta nulla facultas concedi debet: ideo ætas eſt exprimenda, & hoc niſi iam ſtudia incepiſſet, & illa abſoluiſſet, propter quod iam cœpta ſtudia poteſt finire. Tertiò, ad quinquennium tantũ, à principio ſtudij computandum licentia hæc eſt concedenda, adiecta clauſula, *vt infra annum ad ſubdiaconatum promoueatur.* Quarto, interim Cura animarum per idoneum Vicarium ab Ordinario eligendum, aſſignata illi congrua portione fructuum exerceatur. Atque hæc facultas ſolùm habet locum in Parochialibus ante Concilium Tridentinum obtentis, quia in obtentis poſt Concilium, prædicta licentia non datur; ſecus in Canonicatibus, etiam poſt Concilium Tridentinum obtentis, in quibus datur ſtatuendi facultas.

Epiſcopus poteſt prohibere Parochis ſub pœna pecuniaria arbitraria, quæ tamen dimidiam decimam non excedat, ne vltra biduum à ſua Eccleſia poſsint abeſſe, nõ tamen id prohibere poteſt ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ. Parochus qui non vult in ſua parochiali reſidere, debet ea ſeruato Iuris Ordine priuari.

Rector parochialis Islerdenſis monitus ab Ordinario vt reſideret, noluit, & propterea eſt contumax appellatus: viſum eſt committendũ Auditori Cameræ, quod Epiſcopo committat, vt Eccleſiæ Vicarium præficiat, ne cultus & reliqua cura deſeratur.

16 *Etiam vſque ad priuationem.*] Arbitrio Epiſcopi relictum eſt, qua via & quo remedio ex his vti voluerit contra non reſidentes.

Priuationem.] Intelligendum excluſiuè vſque ad priuationem, dum tamen præceſſerint tria edicta publica, & lapſi ſint ſex menſes, iuxta cap. tua, de clericis non reſid.

17 *Compellere.*] Hæc compulſio ad Epiſcopum pertinet; etiam quando collatio pertineret ad Abbatem regularem.

18 *Conſuetudine etiam immemorabili.*] Vicarius amouibilis in exercitio curæ animarum, arguit curam eſſe penes deputantem, & ideo ipſum teneri ad reſidentiam.

Poſtulantibus Equitibus Hieroſolymitanis, vt Capellani Melitæ commorantes, Confeſſores Equitum, & habentes in aliis locis Parochias non cogantur reſidere; Congregatio reſpondit, illis, qui habent parochias in Italia, permittendum eſſe, vt non reſideant ad annum: qui verò habent in aliis prouinciis, ad decem & octo menſes.

Quandoque ex cauſa diſpenſari ſolet, vt quis in Parochiali continuè non reſideat, habens Canonicatum, ſi vtrique inſeruire poſsit.

Epiſcopus licentiam dare debet Priori petenti, vt per quatuor menſes à ſuo Prioratu abeſſe poſsit in loco commodiori, valetudinis ſuæ curandæ cauſa.

Gratia de non reſidendo à S.D.N. obtenta, & de percipiendo fructus ratione Studij, non valet, niſi & Ordinarij conſenſus accedat. Ita pius IV. in declaratione, quòd gratia de non reſidendo non valet ſine Ordinarij conſenſu, quæ publicata fuit anno 1564. die 24. Nouembris.

REMISSIONES.

α Vide Concil.Brachar.4.act.2.c.11.Nauar.in Man. c.25.nu.121. vers.4. limit.Pet.Pechi.in reg.1.de Regulis iuris lib.6. n.9. Anton. Pagan. de Residentia,Gonzal.ad reg.8.Cancel.gloss. 41.n.9. Fr.Ioan. de la Cruz de statu Religionis lib.2. c.1.dub.1. Cæuall. communium contra commun.q. 385.P.Lessi.de Iustit.li.2.c.34.dub.29. P.Valer.Regin. in praxi fori pœn. l. 20.n.68.& lib.30.tract.3.à n.54.cum seqq. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in prax.can.c.52.lit.C. Cened.in collectan.30.nu.2. & 3. ad sextum, Bobadill.tom.1.suæ Politicæ lib.2.c.9.Camil.Borrel.cons.2. n.16. Sim. de Prætis cons.68.centur.3.

β An Prior,qui habet Vicarium perpetuum,cui incumbit cura animarum,teneatur residere?Decreuit sacra Congregatio , quòd non, his verbis:Habens parochialem , in qua Vicarium perpetuum legitimè institui obtinuit,eo viuente residere non tenetur.refert Gonzal.ad reg.8.Cancel. gloss.6.num.99.

γ An Episcopo liceat pro Cathedralis Ecclesiæ seruitio,& item suo, aliquem ex curatis suæ diœcesis,ex ipsorum Ecclesiis constituto in illis idoneo Vicario ad certa negotia adhibere , qui quando in huiusmodi sunt seruitio,à suis Ecclesiis minimè abesse censeantur ? Congregatio censuit, non licere, teste Gonzal.d.gloss.n.258.

δ Sacra Congregatio censuit,quòd exercens Inquisitoris officium à residentia parochialis non excusatur.refert Gonzal. d.gloss.6.num.266. & gloss.43.num.164.

ε Sacra Congregatio censuit, quòd à residentia non excusatur exercens officium Subcollectoris Apostolici,teste Gonzal.d.gloss.6.num.266.

ζ *Curam paternam gerere.*] Vide Paul. Montan.de Tutelis, & curis c.35. gloss.1.num.197.

η *Etiamsi sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint.*] Vide P.Azor. inst. Moral.p.2.l.4.c.3.q.3.& l.7.c.4.q.7.& c.6.q 1. Flamin.de Resign.li.1.q.10.n.8.

† *Nam cùm Christiana charitas,&c.*] Vide Rotam nouiss. decis.222. n.2. & 5.in 2.p.diuersorum.

θ *Quoniam autem,&c.*]Quòd abesse non dicitur,qui statim est reuersurus,probat l.Postliminium,§.captiuis, l.Nihil, ff. de Captiu & postlimin. reuers.ad hoc propositũ Gonz.gloss.43.n.5.& in parocho rurali, qui singulis quibusque hebdomadibus in vrbem venit causa inuisendi parentes, & cum illis vno tantùm die moratur,relicto tamen ad occurrentes casus Capellano , quòd non peccet lethaliter , nec teneatur ad restitutionem fructuũ,resoluit Ludou.Beia Responsor.casuum cõscientiæ, p.4.casu 21.

ι *Nullo pacto debere duos,aut ad summum tres menses excedere.*] Vide P.Azor.instit.Moral.part.2.l.7.c.4.q.9.& q.10. quærit, an in parochis ad absentiam duorũ mensium necesse sit,vt facultas ab Episcopo impetretur? Negatiuè resoluit cum Nau.in Man. c.25. n. 121. de quo vide P.Sanch. de Matrim.lib.3.disp.31.num.11.

κ Sacra Cardinalium Congregatio censuit , posse Episcopum ob legitimam causam dare Canonicis suis facultatem , vt possint abesse per quatuor menses,refert P.Comitol.Respons.Moral.lib.3.q.59.n.2.

* *Nisi episcopalia munia,&c.*] Vide Treuisan.in decis.18.n.5.lib.1.

† *Præter alias pœnas,&c.*]Vide Treuisan.decis.42.in lib.2. & supra ses. 6. c.1.de reform.& in c.conquerẽte & in c.2.& ferè per tot.de cler.nõ resid.

λ *Eum pro rata temporis absentiæ fructus suos non facere.*] Vide Flamin. de Resign.lib.1.q.10.n.32.

† *Alia*

† *Alia etiam declaratione non secuta, &c.*] Vide Ricci.in sua prax. var. resolution.cap.245. Thesaur. lib.1.quæstionum forens.quæst.40.Diaz in prax. crim.canon.cap.123.

u *Eadem omnino,&c.*] Quòd Capellani, Coadiutores Rectorum Parochialium instituti auctoritate Apostol.teneantur ad personalem residentiam,vt Rectores ipsi,censuisse sacram Congregationem, refert Gonzal. ad reg.8.Cancel.Gloss.5.§.9.n.17.

Causæ aliquæ,propter quas non tenetur quis residere,adductæ à Doctoribus infrà citatis.

y SAcra Congregatio censuit, quòd si curatus absit causa inimicitiarum,& non possit residere sine discrimine vitæ, ei permittitur per annum abesse à suo beneficio, posito tamen in illo per Episcopum idoneo Vicario,seu œconomo,refert Zerol.in praxi Episcop.p.1.verbo, Priuatio,§.4.dub.1.vbi resoluit, quodsi intra annum inimicitiæ non extinguantur, & curatus seu beneficiatus fuerit in culpa tam causandarum inimicitiarum,quàm non extinctionis earumdem,quòd priuetur.

ξ Congregatio censuit, quòd vbi non adest copia Medicorum, vel Medicinarum, potest per Episcopum dari dilatio trium vel quatuor mensium,vt ægrotus in locis vicinioribus curetur. Episcopus tamen propter perpetuum morbum non potest se absentare à suo Episcopatu. Senectus in parocho non excusat à residentia, sed debet poni Vicarius idoneus cũ assignatione congruæ portionis ex ipsius parochialis reditibus, refert Zerol.in praxi Episcop.p.1.verbo Residentia vers.7.& 9.

o *Discedendi autem licentiam in scriptis,&c.*] Vide P. Azor.instit.Moral. p.2.l.7.cap.5. q.4.& 5.& c.4.quæst.fin.P.Sanch.de Matr.l.3. disp. 7.n.27. * Vide Petr.Cened.in collectan.30.n.3.super sext. Sim.de Prætis cons.68. ex n.8. centur.3.

π *Consuetudine etiam immemorabili.*] Sanctissimus D. N. ex sententia Congregatio. Concilij declarauit,immemorabilem consuetudinem non excusare à residentia in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis insignibus: in Collegiatis tamen insignibus posse excusare, dum tamen sint rurales prorsus destitutæ,in quibus numquam antea supra hominum memoriam solitum esset residere, aut cuius adeò tenues reditus essent, vt Canonicos aliunde non habentes vnde viuant,alere non possent, refert Zerol.in praxi Episcop.part.1.verbo Residentia,vers.Sextò.

ρ *Sine appellatione.*] Quòd tamen detur effectus deuolutiuus, resoluit Steph.Quarant.in summa Bullarij,verbo Archiepiscopi auctoritas, vers. Quintò quæro,pagin.66.

σ *Vigore Eugenianæ constitutionis.*] Vide Fr. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatæ in addit.fol. mihi 211.nouissimè Pet.Cened. pract.& Canon.q. lib.1.q.1.n.31.vers.Pro vera.

CAPVT II.

Vltra tres menses consecrationem differentes quidam, fructibus perceptis restituendis sunt obnoxij, & totidem mensibus absentes,sunt ipsis Ecclesiis iure priuati.

α * ECclesiis *a* Cathedralibus seu superioribus, quocumque nomine,ac titulo præfecti, etiam si sanctæ Romanæ

a Sess.7. c.9. Concil.Chalc. actio.16. cap.25. Concil. VVormatien. c.76. c.quoniã, 75.dist.c. quoniam, 100.dist.

manæ Ecclesiæ Cardinales sint, si munus consecrationis intra tres menses non susceperint, ad fructuum perceptorum restitutionem teneantur. Si intra totidem menses postea id facere neglexerint; Ecclesiis ipso iure sint priuati. Consecratio β verò, si extra Curiam Romanam, fiat in Ecclesia, ad quam promoti fuerint, aut in prouincia, si commodè fieri poterit, celebretur.

REMISSIONES.

α Vide Nauar.in Man.c.25.n.118.vers.8.Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 24.n.141.P.Valer.Reginald.in praxi fori pœnit.lib.32.tract.2.c.24.nu.58. * Vide etiã sess.7.c.9.& tex.in c.quoniam 100.dist. Syluestr. in sum. verb. consecratio.1.q.3.Salzed.ad Bern.Diaz in prax.canon. c. 26. litter. A. & cap.53.litter.A.Hugolin.de officio & potest.episcopi.p.1.cap.2.

β *Consecratio verò,&c.*] Vide P.Henriq.in summ.p.2.lib.10.c.23.§.5.in princ.P.Lessi.de Instit.lib.2.cap.34.n.103.

CAPVT III.

Breue est, non summatur.

α* Episcopi 1 per semetipsos Ordines conferant: quòd si ægritudine fuerint impediti; α subditos suos non aliter, quàm iam probatos, & examinatos †, ad alium Episcopum ordinandos dimittant.

α Infr. c.8.& 10. Concil. Cartha. 1. c.22.

DECLARATIONES.

1 *Per semetipsos.*] Hoc caput non aduersatur proximo sequenti.

Ordinarij dantes dimissorias pro accipiendis Ordinibus nemini concedant esse absentem, nisi cùm examinauerint vel examinari fecerint per suum delegatum ad hoc specialiter deputatum, quod seruandum est etiam cum illis, qui à Sede Apostolica facultatem habent Ordines à quocumque suscipiendi. *Vide not.infrà, capite octauo.*

Nullius 3. Iulij 1591. Congregatio Concilij censuit, quamuis ordinandorum genus, ætatem, & conditionem diligenter inquirere debeat, iuxta c. 7. Sess. 13. non tamen eos ab ordinatione, nisi aliud Canonicum obstet impedimentũ, qui à Iudæis originem trahunt, vel quorum maiores, &c.

Calaguritanens. 27.Aug. 1592. Congregatio Concilij censuit, Episcopum posse alienos Canonicos ordinare, si habent litteras dimissoriales proprij Ordinarij, licet Episcopus litteras dimissoriales concedens alia legitima causa, quam ægritudinis, expressa in c.3.Sess.23.de Reform.fuerit impeditus.

Episcopus potest alienos Clericos ordinare, si habeant dimissorias proprij Ordinarij, iuxta c.8. infrà, quando Episcopus dimittens, ex alia legitima causa quàm ægritudinis, est impeditus.

Dimissorias verò litteras Episcopus absens dare potest, ac ordinandos etiam suo examini subiicere, si ita sibi videbitur, &, si absentes sint, ad se, vt eos ipse examinet, vocare si commodum erit: alioquin eorum examen committat Ordinario loci, in quo illi degunt & ordinandi sunt. *Suprà hoc c.§.Ordinarij.*

2 *Iam probatos & examinatos.*] Vel dandam licentiam Ordinario Congregatio censuit, ad hoc vt quis ad sacros Ordines ab aliis Episcopis promoueri possit, cum testimonio tamen de vita & moribus pro-

prij

prij Ordinarij, vt sancitum est Seſſ. 23.c. 8. cui in hac parte non aduersari præsens c. etiam declarauit.

Fratres Carthusiani volentes ordinari ab Episcopo alterius Diœcesis, debent habere licentiam ab Episcopo, in cuius Diœcesi sunt. *Vide Seſſ. 7. cap. 11. de Reform. & infr. c. 8.*

REMISSIONES.

α Vide Thom. Valasc. tom. 1. allegationum iuris alleg. 5. num. 1. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Dimissoriæ §. 10. versic. Secundum, vbi dicit quòd hoc Decretum intelligi debet de habilibus stantibus terminis. Vide Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tractat. de Sacram. Ordinis, cap. 5. conclu. 10.

* Vide etiam Bernard. Diaz in praxi canon. ca. 25. vbi Salzedo litter. A.

† *Iam approbatos & examinatos, &c.* Vide Salzed. ad Bern. Diaz in prax. canon. c. 26. litter. C.

CAPVT IV.

Breue est, non summatur.

α* PRima α Tonsura β non initientur, qui Sacramentum Confirmationis non susceperint, & fidei rudimenta edocti non fuerint; quique legere, & scribere nesciant; & de γ quibus probabilis coniectura non sit, eos non sæcularis iudicij fugiendi fraude, sed vt Deo fidelem cultum præstent, hoc vitæ genus elegisse. a c. fin. de temp. Ordin. in 6.

REMISSIONES.

α Vide Constant. Episco. Conimb. 1. in princip. tit. 8. & Episc. Portugal. 2. in princip. titu. 9. Viuald. in Candelabro aureo titu. de Sacramento Ordinis, cap. de scientia Ordinis num. 38. Salzed. ad Bern. cap. 21. verbo Ordinari, Petr. Ledesm. in sum. p. 1. verbo Ordo cap. 7. vers. *De la primera*, P. Henriq. in sum. lib. 10. cap. 17. num. 2. P. Ægid. de Sacrament. & censur. tom. 2. dispu. 20. nu. 103. Thom. Valasc. allegationum iuris tom. 1. alleg. 9. n. 4.* Vide etiam Nauar. in Manuali Latino, c. 27. n. 205. Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 21. liter. B. & c. 24. lit. A.

β *Prima tonsura non initientur, qui Confirmationem non susceperint.*] An non confirmatus suscipiens Ordines peccet mortaliter? Negant Nauar. in Man. cap. 22. num. 9. Viuald. in Candel. de Confirm. num. 41. Victor. de Sacrament. Ordinis n. 232. P. Soar. tom. 3. disput. 38. sect. 1. P. Aegid. de Sacrament. tom. 1. q. 72. art. 9. numer. 90. Pat. Valer. Reg. in praxi fori pœn. l. 28. num. 24.

γ *De quibus probabilis coniectura non sit, &c.*] An suscipiens primam tonsuram, aut minores Ordines cum animo numquam suscipiendi maiores, aut solùm vt declinet forum sæculare, & Episcopus scienter talem ordinans, peccent mortaliter? Affirmat Bannes 2. 2. q. 12. art. 1. in 2. diffic. conclu. fin. Negant P. Sanch. de Matrim. l. 7. disput. 31. vers. 16. & 17. P. Aegid. de Sacram. tom. 2. disp. 20. n. 104. & 105.

CAPVT V.

Quibus debeant esse muniti, qui volunt ordinari, & dicta si non habeant, timeant reiectionem.

α* AD minores ordines promouendi bonum à Parocho, & à Magistro scholæ, in qua educantur, testimonium habeant. Hi verò, qui ad singulos maiores erunt assumendi, per mensem ante ordinationem Episcopum adeant, qui parocho, aut alteri, cui magis expedire videbitur, committat; 1 vt nominibus, ac desiderio eorum, qui volunt promoueri publicè in Ecclesia propositis, de ipsorum ordinandorum a natalibus †, ætate, moribus, & vita à fide dignis diligenter inquirat; b 2 & litteras testimoniales, ipsam inquisitionem factam continentes, ad ipsum Episcopum quamprimum transmittat.

a c. quando 24. dist.
b Vide 3. Carth. c. 22. & 4. Carth. 22.

DECLARATIONES.

1 *Vt nominibus ac desiderio.*] Regulares promouendi ad Ordines, inter alia non tenentur etiam nomen, & desiderium suum in Ecclesia publicè proponi facere, & testimonium deferre, ad præscriptum huius cap. sed sufficit testimonium à suis superioribus allatum.

Potest Episcopus sine attestationibus, & inquisitione, quæ in hoc Decreto iniungitur, aliquem promouere, si ipsum omnes qualitates requisitas habere sciuerit, prout Congregatio respondit, sed non debet id facere ordinariè.

Similiter ab inferioribus possunt concedi litteræ testimoniales Episcopis illas requirentibus, quando scilicet Episcopus tamquam vicinior vel Diœcesanus ordinat Subdiœcesanos inferioris, qui etiam essent nullius Diœcesis.

2 *Et litteras testimoniales.*] Quæsitum est, An ex Bulla Sixti V. contra malè promotos, Episcopus ordinans, circa Clericos alterius Diœcesis ordinandos, Testimoniales litteras à suis Ordinariis habentes, de requisitis ad ordinationem, alia diligentia vti teneatur, quàm ipsos examinandi quoad sufficientiam? S.D.N. de sententia Congregationis respondit, Sanctitatis suæ mentem esse, Ordinarium cum suis subditis dimissorias petentibus teneri adhibere diligentiam super omnibus requisitis circa ordinandum, iuxta Concilium Tridentinum & sacros Canones: & si ea ipsos habere constiterit, in iisdem dimissoriis, ex scientia sua de eisdem fidem facere, & tunc cum talibus dimissorias habentibus non opus esse Episcopum ordinantem facere diligentiam super dictis requisitis in examine, super idoneitate & litteratura.

An approbatus ad dignitatem ordines sacros annexos habentem, alia indigeat approbatione ad suum ordinem suscipiendum? Congregatio respondit eum, qui ad dignitatem approbatus est, examini nihilominus subiiciendum esse, tam eius Episcopi qui non contulit dignitatem, quam eius qui contulit, nisi tamen statim cum collatione dignitatis examinatus & ordinatus fuerit iuxta præscriptum huius decreti.

REMISSIONES.

α Vide Conc. Brachar. 4. act. 2. de Examine Ord. c. 4. Hoied. de incompatibil. benef. c. 24. n. 38. & 39. Petr. Ledesm. in sum. verbo Ordo ca. 7. vers. *En lo que toca*, P. Henriq. in sum. l. 10. c. 17. §. 2. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 9. n. 5.* Salzed. ad Bern. Diaz in praxi can. c. 21. lit. B. & c. 25. lit. A.

† *Ordinandorum natalibus, &c.*] Vide text. in c. quando 24. dist. Cened. collectan. ad Decretales 77. n. 2.

CAPVT VI.

*Nullus omnino beneficij sit capax, nisi qui habeat 14. annos: fori priuilegio gaudens quæ habere ac agere debeat, siue vnicam habuerit, siue nullam.**

1 NVllus prima Tonsura initiatus, aut etiam in minoribus Ordinibus constitutus, 2 α † β ante decimum quartum annum 3 beneficium possit obtinere. Is etiam fori priuilegio non gaudeat, nisi γ δ ε beneficium Ecclesiasticum habeat; 4 aut clericalem habitum, † & ι κ &c. Tonsuram deferens, 5 ν alicui Ecclesiæ ex mandato ξ ο* Episcopi inseruiat; vel in seminario † Clericorum, aut in aliqua schola, vel Vniuersitate, de licentia Episcopi, quasi in via ad maiores Ordines suscipiendos versetur. In Clericis verò coniugatis * seruetur constitutio Bonifacij IX. quæ incipit, a Clerici, qui cum vnicis: modò hi Clerici, alicuius Ecclesiæ seruitio, vel ministerio ab Episcopo deputati, eidem Ecclesiæ seruiant, vel ministrent; & Clericali habitu, & Tonsura vtantur: nemini, quo ad hoc, priuilegio, vel π consuetudine, etiam immemorabili, suffragante.

a c. 1. de Cler. Coniug. in 6.

DECLARATIONES.

1 *Nullus prima tonsura initiatus.*] Hoc caput non prohibet, quin ille, qui iam 14. annum suæ ætatis attigit, licet nondum expleuerit, possit beneficium simplex obtinere.

Congregatio Concilij respondit, nullam esset à Trident. Conc. præstitutam ætatem tonsuræ, & quatuor minoribus ordinibus, sed eam attendendam, quæ à sacris Canonibus præscribitur. Grossetanensis 20. Maij, 1592.

2 *Ante 14. annum.*] Nisi in fundatione aliter sit statutum, quia fundationi non est derogatum.

3 *Beneficium.*] Congregatio censuit, idem in pensione. *Fori priuilegio non gaudeat.* Clerici, qui in Decreto hoc priuilegio fori priuantur, priuilegio tamen Canonis non intelliguntur priuati.

4 *Aut clericalem habitum.*] Prouiso in 13. anno ætatis de Canonicatu in Ecclesia Collegiata, vbi, vigore statuti Ecclesiæ, prouisi ante realem possessionem & fructuum perceptionem tenentur portare habitum & tonsuram per biennium, obstat hoc Decretum. Ita censuit Congregatio die 14. Augusti. anno 1586. Clericus, in minoribus constitutus non beneficiatus, nisi incedat in habitu, quamuis sit adscriptus, non gaudet priuilegio fori, licet non sit monitus.

Congregatio Concilij censuit, vt Clericus fori priuilegio gaudeat, requiri & sufficere ea, quæ aliquo ex infra prædictis capitibus sigillatim 11. Iulij, 1595.

sunt

sunt annotata, quod obtineat beneficium Ecclesiasticum: Quod Clericalem habitum, & tonsuram deferens alicui Ecclesiæ de mandato Episcopi inseruiat: Quod Clericalem habitum, & tonsuram deferens in aliquo seminario de licentia Episcopi degat.

Quòd in habitu, & tonsura incedens in aliqua schola de licentia Episcopi versetur.

Quòd habitum, & tonsuram gestans in aliqua vniuersitate de licentia Episcopi versetur.

Si vero, quæ in aliquo ex capitibus comprehensa sunt, in Clerico concurrant, sed aliqua occasione habitum à se gestari solitum, ad breue tempus deposuerit, non ideo fori priuilegium amittere. An verò habitus sit Clericalis, ad iudicis Ecclesiastici cognitionem pertinere: quibus autem casibus Clericus ex decreto Concilij fori priuilegio non gaudet, nullam requiri monitionem, vt illud amittat.

5 *Alicui Ecclesiæ.*] Hæc verba important, vt Clericus qui diu sine habitu & tonsura incedens, Ecclesiæ alicui, etiam de mandato Episcopi, inseruit, ipso facto, sine aliqua monitione præcedente, amittat fori priuilegium, attenta mente Concilij, quæ ad tollendos penitus abusus, voluit hoc abolere. Ita censuit Congregatio die 16. Nouembr. 1581.

18. Sept. 1595. Congregatio Concilij censuit, Clericum prima tonsura insignitum, habitum Clericalem, & tonsuram deferentem, nec alicuius Ecclesiæ seruitio de mandato Episcopi descriptum, licet fori priuilegio non gaudeat, gaudere tamen beneficio c. *Odoardus.*

An Clericus in minoribus Ordinibus constitutus, in habitu & tonsura incedens, ac de mandato Episcopi inseruiens Capellæ, quæ in Ecclesia existit, ab ipsoque Episcopo Confraternitati laicorum pro oratorio assignata est, gaudeat priuilegio fori ex hoc ca. Congregatio Concilij censuit gaudere: & idem censendum est si seruitium non continuatum, sed aliquo impedimento necessario interpolatum præstiterit.

21. Ianu. 1594. Licet Clerici in minoribus dumtaxat ordinibus constituti, nisi beneficium Ecclesiasticum habeant, aut Clericalem habitum, & tonsuram deferentes, alicui Ecclesiæ ex mandato Episcopi inseruiant, vel in seminario, aut aliqua schola, vel vniuersitate de licentia Episcopi versentur, forum iudicis Laici declinare non possint, non tamen propterea Congregatio Concilij censuit obstare Episcopo, quo minus iure suo in huiusmodi Clericos delinquentes, si adhuc clerici permanent, possit animaduertere.

De iure communi fuit dubitatum, an clericus deferens habitum, vel tonsuram, vel simul vtrumque, propter delicta priuetur priuilegio clericali? Tu distingue, si est in sacris, retinet priuilegium, sed punitur. *Inn. in cap. Præterea, de Apostatis.* Si est in minoribus Ordinibus & deliquit, non priuatur priuilegio fori, nisi post trinam monitionem, *cap. In audientia, de sent. excomm. c. vlt. de vita & honest. cler. Inn. d. c. Præterea.* Et nisi se immisceat enormitas, puta quod sit seditiosus, quo casu ipse facto priuatur priuilegio.

Clericus non beneficiatus, qui incedens in habitu & tonsura inseruit alicui Ecclesiæ si fuerit cum armis deprehensus, non caret fori priuilegio. Sic fuit decisum ex c. *In audientia, de sentent. excomm.*

Cui reseruata fuit pensio vt clerico, si non incedat in habitu & tonsura, non gaudet priuilegio fori. Fuit decisum sic ex eo quod Concilium Tridentinum corrigit ius cōmune, & tres casus excipit per dictionē (nisi)

Cle-

Clericum primæ tonsuræ, præsentatum ad capellam Sacerdotalem, qui super tali præsentatione obtinuit à Papa nouam prouisionem etiam in vim motus proprij, posse in suis causis ciuilibus gaudere priuilegio fori, quamuis possessionem beneficij non habeat propter alium intrusum contra quem litem mouit, Congregatio die 16. Iulij 1587. censuit.

Idem erit, si gerat tonsuram vel habitum, sed in reliquis viuat vt laicus, *not. sing. Inn. cap. 1. de Apostatis, ad fin.* nec sufficit corona seu tonsura sine habitu, sed computatiuè requiritur vtrumque, *ita Gemin. in c. si iudex, vers. idem, de sent. excomm. in 6.* habitus quoque debet esse decens, & vsque ad talos hodie, ex huius Decreti præscripto, nec monitio requiritur. Item nec habitus & tonsura sufficiunt, nisi etiam alicui Ecclesiæ inseruiant. Et ita Congregatio censuit in vna Neapolitana.

Congregatio Concilij censuit, obtinere pensionem haberi pro Clerico beneficiato ad effectum priuilegij fori. 18. Decembr. 1595.

Congregatio Concilij censuit, ad beneficium simplex sufficere annum 14. inceptum, licet non completum. 16. Mart. 1596.

Congregatio Concilij censuit, Clericum primæ tonsuræ, qui post dimissum habitum & tonsuram Clericalem deliquit, & pro eo delicto in curia sæculari citatus fuit, deinde reassumpto habitu & tonsura Ecclesiæ seruire cœpit, iuxta c. 6. Sess. 23. non posse iudicem Laicum processui finem imponere, & contra illum realiter procedere. 19. Decembr. 1596.

Congregatio Concilij censuit, sæpius eiusdem Concilij Decret. nihil noui iuris inductum esse, quoad ætatem obtinentium Canonicatus in Collegiatis Ecclesiis, ideo sufficere ad huiusmodi Canonicatus obtinendos ætatem 14. annorum. 17. Augu. 1600.

Vtrùm Clericus in minoribus ordinibus constitutus clericalem habitum & tonsuram deferens, quod alteri Ecclesiæ quàm cui de mandato Episcopi ascriptus fuerit, inseruierit, gaudeat priuilegio fori. Congregatio respondit gaudere.

Clericus promotus ad quatuor minores ordines, non fuit ab Episcopo ascriptus alicui Ecclesiæ ad inseruiendum, iuxta text. in c. 6. & 16. Sess. 23. Congregatio Concilij censuit non teneri.

6 *In Clericis verò coniugatis.*] Censuit Congregatio, clericum coniugatum, qui post dimissum habitum, & tonsuram clericalem, pro delicto aliquo in Curia laicali est citatus, & ob contumaciam condemnatus fuerit, si deinde reassumpto habitu & tonsura (modo non in fraudem) Ecclesiæ inseruiat, iuxta hoc Decretum non posse à iudice laico propter id delictum in carcerem coniici, aut personaliter adstringi, facit *c. si iudex laicus, de sent. excomm. in 6.*

Quidam Clericatus charactere insignitus beneficium Ecclesiasticum obtinuit, cui postea, animo vxorem ducendi, vna cum clericatu renuntiauit, deinde non secuto matrimonio, clericalem habitum reassumpsit, & aliud beneficium exigui reditus adeptus est, dubitatur an gaudeat priuilegio fori? Congregatio die 11. Iunij 1587. censuit gaudere, quia clericali priuilegio renuntiare non potest, cum in fauorem totius ordinis pronuntiatum sit. *c. si diligenter, & ibi glo. de foro compet. Dec. in cap. Tua, de Apost. Roland. cons. 4. vol. 1. num. 9.*

Episcopus auctoritate sua ordinaria cum sibi subdito viro bigamo, qui alias cum duabus virginibus successiuè legitimum matrimonium contraxerit & consummauerit, & modo defunctæ sunt, dispensare non potest,

test, vt primam tonsuram & beneficia simplicia à se vel ab aliis accipiat. Ita censuit Congregatio die 30. Ianuar. 1587.

Bonifac. VIII. in Sexto, De clericis coniugatis.

17.q.4.c. Si quis suadente. in 6. De for. comp.c. 2

CLerici qui cum viduis & virginibus contraxerunt, si tonsuram, & vestes deferant clericales, priuilegium retineant Canonis ab Innocent. II. prædecessore nostro editi in fauorem totius Ordinis clericalis. Et cum iuxta Parisiense Concilium, nullus Clericus distringi debeat aut condemnari à iudice sæculari, præsenti declaramus edicto, huiusmodi Clericos coniugatos pro commissis ab eis excessibus vel delictis trahi non posse criminaliter aut ciuiliter ad iudicium sæculare: nec ab ipsis sæcularibus iudicibus eo, debere personaliter, vel etiam pecunialiter (ne per vnam viam concedatur eisdem iudicibus, quod per aliam denegatur) vllatenus condemnari. In ceteris autem, vel nisi, vt præmittitur, tonsuram vel vestem deferant clericales, etiam in præmissis eos gaudere nolumus priuilegio clericali.

REMISSIONES.

* Vide vltra DD. infra citandos Auendan. de exeq. mandatis p.1.ca.22. n.12. Vers. & vltra. Carol. à Tapia ad Constit. regni Neapolit. l.1. rubr.3. de Episcop. & cler. num. 26.

α *Ante decimum quartum annum beneficium possit obtinere.*] Vide Caualcan. dec.29. numer.1. Card. Tolet. in sum. l.5. cap.79. vers.3. Petr. Pechi. in reg. Beneficium, num.27. vers. Ceterum quid in istis, lib. 6. & Valer. Reg. in praxi fori pœn. lib.30. tra.3. n.166. in fi. P. Azor. inst. moral. par.2. lib.6. c.5. q.8. & 9. Guttier. Canon. li.1. c.26. n.33. Iacob. de Graffis dec. aure. lib.2. cap.51. num.8. tom.1. Pat. Henriq. in sum. li.10. cap.19. §.1. Petr. Ledesm. in sum. p.1. tit. de Sacram. Ordinis c.7. vers. *de la primera*, & p.2. tract.7. cap.1. conclu.7. prope finem, pag.163. Cæuall. communium contra commun. quæst.523. num.3. nouissime Ioan. Aloys. Ricc. in collect. dec. collect.860. P. Lessi. de Iustit. lib.2. ca.34. dub.20. num. 109. Nicol. Gars. de Benefic. p.7. c.4. n.8. [* Vide etiam Nauar. cons.11. nu.3. de præbend. Raud. decis.135. ex nu.22. Mainard. in dec.29. lib.3. Paris. de resignat. benefic. lib. 3. q.7. & lib. 4. quæst.1. num.7. & q.9. nu.3. & Ricc. in sua praxi rerum fori Ecclesiastici de Iurispatron. dec.187. ex num.185. & in prax. variar. resolution. ca. 239. num.2. & cap.64. & 254. num.2. Hier. Cæuall. etiam qu.693. nu.18. Gutier. canon. quæst. cap.26. n.33. & præceptor meus Salmantin. Di. Spino in suo Specul. testam. glo.3. princ. numer. 47. Rot. nouiss. dec. 194. ex num.1. de qua per Farin. in 2. p. ciuil.] Flamin. de Resign. l. 4. qu.1. numer.7. & qu.11. num.13. & lib.3. qu. 7. num. 65. num.66. resoluit, ex dispensatione posse obtineri: huiusmodi tamen dispensatio hodie non conceditur, de quo Thom. Valasc. tom.1. alleg.7. num.11. Quòd Episcopus non dispensat, refert P. Azor d.q.9. vers. Si quæras, quod Sacra Cardinalium Congregatio censuit procedere, nisi in fundatione aliter dicatur, quia non est ei derogatum, resoluunt Emman. Saa in Aphorismis, verbo Beneficium, nu.30. Gonzal. ad reg.8. Cancel. gl.5. n.9. Aloys. Ricc. d. collect. 860. vers. Nunc limita, & primo. † & in dec.187. ex nu.187. cum seq. praxis fori Eccles. Merend. cons.33. & Schrad. cons.93.

β Quòd dicti quatuordecim anni sufficiant inchoati, licet non expleti, affirmant P. Henriq. d. §.2. P. Lessi. d. num. 109. Aloys. Ricc. d. collect. 860. vers. Limita secundò, [* & in d. dec.187. num. 185.] Cæuall. quæst.523. num.4. & q.593. num.18. Thom. Valasc. tom. 1. alleg.8. Gars. dec.32.

γ Is

y *Is enim fori priuilegio non gaudeat.*] Vide Mascard. de Prob.conc.302. num.14.Guttier.pract.l.1.qu.7. * Vide etiam Caualcanum dec. 21.ex nu. 27.p.5.Bobadillam l.2.Politicæ cap. 18.num. 102. 110. & 263.Martam de Iurisd.4.p.centur.2.casu 149.n.18. & casu 153. per totum. Grilenzonium cons.72.n.16.& seq.

ℨ Quòd Clericus primæ tonsuræ, seu in minoribus constitutus, pensionem habens, gaudeat priuilegio fori, resoluunt Salzed.in pract.ca.67. num.10.Zerol.in praxi Episcop.p.1.verbo, Clericus, §.2.dub.1. D.Marta de iurisdict.p.2.cap.32.numer.45.Crescent. dec.14. de sent.& re iud. Sed censuit sacra Card. Congregatio. Cui reseruata fuit pensio vt clerico, si non incedit in habitu & tonsura, non gaudet priuilegio fori. hanc decisionem tradunt partem hanc sequentes Azeued. lib.1.numer.5.vers. Sed an pensio, tit.4.lib.1.nouæ Recopil.Flamin.de Resignat.lib.1.q.11.nu.70. & lib.2.q.15.n.15.Gonzal.ad reg. 8.Cancel. glo.5.§.5.n.6.& Nicol.Garc.de Benefic.p.1.c.5.n.70.Cened.pract.q.lib.1.q.4.n.32.cum seqq.& nu.37. resoluit, Capellaniam sufficere, quando alicui in perpetuum, vel in titulum fuerit assignata.

ε An clericus primæ tonsuræ præsentatus ad capellam Sacerdotalem, qui super tali præsentatione obtinuit à Papa nouam prouisionem, etiam in vim motus proprij, possit in suis causis ciuilibus gaudere priuilegio fori, quamuis possessionem beneficij non habeat, propter intrusum, contra quem litem mouit? Congregatio die 16.Iul. 1587. censuit gaudere, teste Flam.de Resig.l.7.q.1.n.47. Vide Marc.Ant.Gen.in praxi Archiepisc.curiæ Neapol.c.7. n. 6.Farin.in praxi crim. q. 8.n.45.Nicol.Garc.de benefic.p.2.c.2.n.8.cum seqq. Ordin.reg.Lusitan.lib.2.tit.1.§.25.

ζ Clericos, qui in hoc decreto Concilij priuilegio fori priuantur, priuilegio tamen Canonis non intelligi priuatos, censuit sacra Cardinalium Congregatio, quam referunt Gonzal. & Garc.vbi supr.Graffis l.2. dec.c. 49.à n.28.Cened.pract.& canon.q.l.1.q.4.n.21.

η Quòd ad pensionem obtinendam sufficit ætas septem annorum, resoluit Stephan.Gratian.discept.forens.ca. 397.n.17.cum seqq.

θ Quòd, qui collationem beneficij obtinet, beneficium habere dicitur, saltem ad hoc, quod priuilegio fori gaudeat, docent Milis in suo Repert. verbo obtinere dicitur quis beneficium, Cou.l.3.Var.c.16. in princip.Rebuff.in praxi p.3.tit.de Simon.in resign.à n.25.Flamin. de Resignationib. l.10.q.6.nu.2. Cened. d.q.4.num. 22. Contrarium tuetur Farin.in praxi crim.q.8.n.45.& num.70.

ι *Nisi beneficium Ecclesiasticum habeat, aut clericalem habitũ.*] An clericus habens primam tonsuram, vel minores ordines, vt priuilegio fori fruatur, teneatur portare habitum & tonsuram clericalem, si beneficium habeat? Negant propter illam dictionem, *aut*, quæ disiungit in terminis Fr.Emm.in sum.p.1.c.155.concl.2. Clar. §.fin.q.36.n.19.Læli.Zech.de Repub.Ecclesiast.tit.de Cler.vers.Ad hoc, Salz.ad Bern.c.62.nu.9.vers.Si tamen Curi.Phil.p.5.§.1.n.3.ad finem.Azeue. l.1.n.9.vers.Tonsura.& vers. Sed si beneficium, tit.4.l.1.nouæ Recop.Farin. d.q.8.n.7. Cæuall.q.563.n. 3.Bobad.in sua Politica l.2.c.18.n.102.lit.E.Cen. d.q.4. n.29.* Vide Iacob. de Graffis dec.49.n.28.& 38.l.2.Salzed.ad Bern.Diaz in praxi can.c.62. à n.9.vsque ad 13. Lazarte de Gabel.ca.19.n.19.Nicol.Garc.de benefic.1.p.c. 2.§.1.n.82.& c.5.ex n.70.& 129.Farin.in prax. crim. q.8.ex n.5.Ioseph. de Sesse de inhibitionib. cap.8.§.1.n.21.Bobad. d.lib.2.c.17.n.193.Ricci.in d. Prax. var. resolut. cap. 151. & 252.] Licet sit modici valoris, affirmat

Aloys.

Aloys.Ricc.curiæ Archiep.Neapol.decis.7. & in prax.var.resol.cap.142. * Vide etiam Azeued.in l.1.tit.4.lib.1.nouæ recopil. num.9. Gutier.lib.1. pract.in d.quæst.7.Maur.Burgiam de modo proced.ex abrupto.qu.65. à n.14.vbi latissimè ac omnino videndus.

ϰ *Et tonsuram deferens.*]Quòd nouitius alicuius Religionis, etsi prima clericorum careat consura,gaudeat priuilegio Canonis, & fori, optimè tradunt P.Azor.instit.moral.l.12.c.3.q.2.p.1.Fr.Emman.q.Regul.tom.3. q.51.art. 12.

λ Auctores statim citandi docent, quòd regulariter receptio clericatus beneficij,vel seruitij in Ecclesia post delictum commissum nihil proficit assumenti, ad effectum exemptionis à iudice sæculari, & sic ab ipso poterit puniri, absque eo, quòd delinquens fori priuilegio gaudeat, dummodo constet ipsum Ordinem Ecclesiasticum suscepisse in fraudem, vt se eximeret à iurisdictione sæculari: secus tamen si constaret absque vlla fraude post commissum delictum, aliquem assumpsisse clericatus Ordinem, quia tunc huiusmodi ordo eum liberat à iurisdictione iudicis sæcularis, resoluunt Cou. pract. cap. 32. numer. 4.Gomez. tom. 3. var. cap. 10. numer. 5. Plact. de delictis, cap.35. Cancer.lib. 2. var.cap.2.à num.133. Clar.§.fin.qu.36. num.43.Auend.lib.1. de exeq.mand.cap.12.num.12. Menoch.de Præsump. lib. 6.qu.76.num. 35. Perez ad lib.3.Ordin.titul.1. in Rub.p.450. Flamin. Chartar. de execut. sentent.capt.bann.cap. fin. sub numer. 308. Guttier.pract. lib. 1.quæst.5. Lancellot.de Attent.p.2.c.4.limit.20.num.16.Azeued. l.1.num.3. tit. 4. lib.1.nouæ Recopil.Farinac.in praxi crim.lib.1.q. 8.à num. 103. Cæuall. Commun.contra communes q.563.à num.5.Zerol.in praxi Episc.1.verbo Clericus n.6.Valasc.cons.48. plures refert Doctores Cned. ad Decretal. collect.23.n.1.

μ Quando reus per iudicem sæcularem est captus, si controuertatur an sit clericus primæ tonsuræ,vel minorum Ordinum, deferatque habitum,& illas qualitates obtineat,quæ in præsenti desiderantur,huiusmodi controuersiam per iudicem Ecclesiasticum dirimendam esse, cùm sit quid spirituale,probat text. in cap. si iudex laicus,de sentent. excommun. lib. 6. cuius textus auctoritate opinionem hanc communem esse profitentur Cou.pract.33.à princip.Clar.§. fin.qu.36. num.21.Marant.de ordine iudic.p.4.dist.11. numer.69. in fine, Bellug. in speculo 11.§.videamus,num.4.Sigismund.Scacc.lib.1.de Iudiciis causar. c.11.num. 88.Salz. ad Bernard.ca.62.num. 14. Menoch.de Præsumpt. l.6.qu.76.numer.34. Mascard.de Probat.conclu.689.num.7.Azeued.lib.1.num.52. vers.debet tamen,tit.16.l.8.nouæ Recop.Anast.Germon. de sacrorum immun.li.3. c.15.à n.55. Steph.Grat.discept.forens.c.190. n.13.cum seqq.Zerol.in praxi Episc.p.1.verbo Clericus n. 3. Farin.d.q.8.n.33.

ν *Alicui Ecclesiæ inseruiat.*]Non sufficere,quòd tonsuratus bis,vel ter inseruiat Ecclesiæ, vt gaudeat fori priuilegio (cum hæc sint verba significantia actum perseueratiuum, vnde requiritur frequentia & perseuerantia in seruitij præstatione)resoluit Cened. d.q.4.n.25.

ξ *Ex mandato Episcopi inseruiat.*] Vide Ordin. regiam Lusitan. lib.2.tit. 1.§.27.Baiard.ad Clar.quæst.36.num.27. & ibi Hieron. Giarch.numer.8. Garc.de Nobilit.glo.9.num.50.P.Henriq. l.10. cap.15.§.2.l.14. cap. 49. in fine,Soar.de Paz in praxi tom. 2.prælud.2.num. 7. Morl. in emporio iuris par.1.tit.2.in prælud.num.138.D.Barbos.in l.Titia,num. 35.ff. solut. mat.Salzed.ad Bernard.cap.62.numer.13. Cæuall.communium contra

com-

commun.q.896.n.579.tom.4. D.Marta de Iurisdict.p.4.casu 135. in fine, Dom.Garci Mastrillo Siciliæ decis. 113. Valasq. cons. 105. num.32.Thom. Valas.tom.1.alleg.10.n.2.& alleg.44.num.2.Nicol.Garc.de Benefic. p.2. cap.2.Auend.ad l.29.Tauri gloss. 3.numer.10.Fr.Emman.quæst.Regular. tom.2.q.109.art.2.* Vide etiam Mascard.de probation.conclus.302.n.14. Menochi.in cons.912.ex n.26. vol.10. Auendanum in l.29.Tauri gloss.3. num.9.& 10.

♦ *Ex mandato Episcopi.*] An expressum requiratur? Affirmant Menoch. lib.6.de Præsumpt.q.76.num.41.Cened.pract.lib.1.q.4.n.24.& 26.

† *Vel in Seminario, &c.*] Vide Simon.Maiol.de irregularit.lib.4.cap.15. Salzed.ad Bern.Diaz in prax.can.c.18.n.9.in fi.

* *In clericis verò coniugatis, &c.*] Vide Couar.in pract. quæst. cap.31. ex n.6.Auendan.de exeq.mand.cap.22. Salzed. ad Diaz in d.c.62.n.13.& c. 123.Farinac.in prax.crimin.d.q.8.ex num.6.Martam d.4.p.centur.2.casu 153.Ricci.latè in prax.var.resolut.cap.172.Carol.de Grassis de effectib. clericor.effectu 1.anno 891.

x *Vel consuetudine etiam immemorabili suffragante.*] Vide Tho. Valasc. tom.1.alleg.56.

CAPVT VII.

Tempore congruo dispiciatur de cuiuslibet ordinandi qualitatibus, per exercitatas in Ecclesiasticis personas.

α * SAncta Synodus, α antiquorum canonum vestigiis inhærendo, decernit, vt quando Episcopus ordinationem facere disposuerit; omnes, qui ad sacrum ministerium accedere voluerint, feria quarta ante ipsam ordinationem, vel quando Episcopo videbitur, ad β ciuitatem euocentur. Episcopus autem sacerdotibus, & aliis prudentibus viris, peritis diuinæ legis, ac in ecclesiasticis sanctionibus exercitatis, sibi ascitis, 1 γ ordinandorum genus, † personam, ætatem, institutionem, mores, doctrinam, & fidem 2 diligenter inuestiget, & examinet. α c. quando, 14. dist.

DECLARATIONES.

1 *Ordinandorum genus.*] Non excluditur filius Neophytæ.

Congregatio Concilij censuit, quamuis ordinandorum genus, ætatem, & conditionem diligenter inquirere debeant, iuxta cap.7. Sess.13. non tamen eos ab ordinatione, nisi aliud canonicum obesset impedimẽtum, qui à Iudæis originem trahunt, vel quorum maiores, etsi hæretici fuerint, emendatos tamen esse constet, & reincorporatos Ecclesiæ vnitati, & pro culpa huiusmodi ad mandatum Ecclesiæ pœnitentiam recepisse, quam vel perfecerũt, vel perfectioni eius insistunt, aut paratos fuisse ad recipiendum eamdem iuxta constitutionem Bonifacij VIII. quæ incipit, statutum: id tamen intelligendum esse, nisi aliter priuilegio apostolico aut confirmatione caueretur. Pacensis 12. Iulii 1591.

2 *Inuestiget & examinet.*] Qui Subdiaconi vel Diaconi, vel presbyteri sũt, petuntque admitti ad Cathedralis Ecclesiæ Canonicatus, ipsis in forma dignis à Sede Apostolica, collatos, vt eum Ordinem habeant, quem dicti Canonicatus requirunt, non opus est, quod examinentur causa ex-

plorandi eorum litteraturam: illi vero qui sacros Ordines nondum susceperunt, examinandi sunt, an illam doctrinam habeant, quæ ex præscripto Concilij Triden. necessaria est illi Ordini sacro, qui Canonicatui, quem consequi volunt, erit annexus.

Quæsitum fuit, quid respondendum de ordinatis ante legitimam ætatem ab Episcopo, qui ante ordinationem in Ecclesia publico edicto protestatus fuerat, quod non intendebat ordinare, nisi eos, qui legitimam ætatem haberent; præsupposita attestatione eiusdem Ecclesiæ Decani, asserentis se audisse ab ipso Episcopo, quod diceret huiusmodi protestationem fieri ad terrorem, ceterum se habere intentionem ordines simpliciter conferendi. Equidem videtur eos esse ordinatos, sed ab exercitio ordinum esse suspensos vsque ad debitum tempus. Sed quia in contrarium inclinabat maior Cardinalium Illustrissimorum pars, dicendo, quòd non sufficit vnus testis, idcirco terminatum est ex vno ore ab Illustrissimis, vt res ad Papam deferretur.

REMISSIONES.

α Vide Concil. Brachar. 4. act. 2. Cened. ad Decret. collect. 15. à princ. & ad Decretal. col. 56. num. 1.* Vide etiam text. in c. quando 24. dist. Salzed. ad Ber. Diaz in prax. can. c. 22. n. 24. & in c. 25. lit. A. Iband. à Bardaxi sup. for. 5. de foro compet.

β *Ad ciuitatem euocentur.*] An locus, vbi Episcopus ordines confert, sit in litteris ordinandorum exprimendus? Vide Card. Pereira de emptione cap. 5. n. 10.

γ *Ordinandorum genus.*] Vide Pat. Sanch. in præcepta Decalogi lib. 2. ca. 28. num. 15. Cened. ad Decretal. collect. 77. num. 2. vbi dicit, quòd verbum (*genus*) de quo in præsenti, proprie idem significat, quod legitimus, vel liber; non autem refertur ad descendentes ex genere Hebræorũ, vt multi opinantur. † Vide etiam Spino in suo speculo testam. gl. 3. princ. ex n. 48.

CAPVT VIII.

Vnusquisque à proprio Episcopo, aut alio, sed de proprij licentia & testimonio sub graui pœna ordinandus ad Cathedralem Ecclesiam aut ex Diœcesi inuentam conuenientiorem conueniat.

ORdinationes *a* sacrorum Ordinum, α β, &c. statutis à iure temporibus, ac in Cathedrali Ecclesia, * vocatis præsentibusque ad id Ecclesiæ Canonicis, publicè celebrentur. si autem in alio diœcesis loco, præsente Clero loci, dignior, quantum fieri poterit, Ecclesia semper adeatur. *b* 1 ε &c. Vnusquisque autem à proprio Episcopo ordinetur. Quod si *c* quis 2 ab alio promoueri petat, nullatenus id ei, etiam 3 cuiusuis generalis, aut specialis, rescripti, vel priuilegij prætextu, etiam statutis temporibus *d* permittatur; nisi eius probitas, ac mores 9 Ordinarij sui 5 testimonio commendentur. 6 ι κ si secus fiat; ordinans à λ collatione Ordinum per annum, & ordinatus à 7 susceptorum Ordinum executione, quamdiu proprio Ordinario videbitur expedire, sit 8 suspensus.

a Gelas. 1. in ep. 1. c. 13. c. vlt. 75. dist. c. 1. cũ seq. de temp. ordin.
b Conc. Cartha. 4. c. 22.
c Supr. sess. 14. de ref. c. 2. & 3.
d Hic su. c. 3. Con. Cart. 3. cap. 21. Concil. Aur. 3. c. 15. c. 1. 21. q. 2. 9. q. 2. per totã & cap. 1. cũ seqq. de temp. or. in 6.

DE-

DECLARATIONES.

1 *Vnusquisque à proprio Episcopo ordinetur.*]De omnibus ordinibus tam sacris, quàm minoribus intelligitur hoc capitulum.

Priuilegium suscipiendi ordines extra tempora, per hoc Decretum non est sublatum.

2 *Ab alio promoueri petat.*] Est concedenda licentia cum infrà tacta probatione probitatis, & morum tantum, nec aduersatur cap. 3. supra positum, nec 11. huius sess.

De mandato S.D.N. Sixti V. auditi fuerunt procuratores ordinum super declaratione à fel. record. Greg. 13. etiam ex sententia Congregationis edita, quod regulares teneantur recipere ordines sacros, vel dimissorias ab Episcopis, in quorum diœcesi sunt monasteria in quibus ipsi tunc degunt.

Idem Sanctissimus ex sententia dixit regulares posse concedere dimissorias ad Episcopum diœcesis, quod si abfuerit, ad quemcumque, dummodo ab Episcopo qui ordines contulerit, examinentur quoad doctrinam.

S.D.N. Gregor. XIII. statuit, vt Regulares suscipiant Ordines sacros ab Episcopis, in quorum Diœcesi sunt Monasteria, in quibus tunc degunt, vel dimissorias ab eis accipiant, iuxta hoc Decretum. *supr. c. 3. sess. 23. §. Fratres.*

3 *Cuiusuis specialis rescripti.*]Etiam à Sede Apostolica obtenti.

4 *Nisi eius probitas ac mores.*] Qui à Sede Apostolica obtinuit, vt ordinari possit ab alio, quam à suo Ordinario, debet probitaté suam, & mores Ordinarij sui testimonio comprobare: ac ideo inoleuit illa clausula, *sub ordinario, vel de eius licentia probitas, & mores ordinandi commendentur à quocumque alio.* Ita censuit Congregatio die 18. April. 1575. *Vide suprà sess. 7. c. 11. de Reform. §. Facultates.*

Censuit Congregatio, in casu, quo aliquis fuerit absens per plures annos ab Ordinario, ita vt illum commendare de vita & moribus non possit, sufficere litteras dimissorias Ordinarij, quæ continebunt, quod ordinandus non sit excommunicatus, vel contumax, sed de legitimis progenitus parentibus: informatio verò de vita & moribus, habenda est ex loco in quo fuit versatus.

Bayliuo S. Stephani petenti ne aliquis Episcopus possit ordinare subditum Bayliui, absque ipsius fide & testimonio de vita & moribus ordinandi: Congregatio respondit, hoc nihil esse ad ordines: quod si tamen Episcopi viciniores non possent habere notitiam de vita & moribus eorum qui sibi subditi non sunt, & subditos, non inuenire Episcopos, qui eos ordinare velint absque testimonio & fide sui Ordinarij, requirentibus Episcopis posse tum has fides dare.

Præsupposito quod Abbates & perpetui commendatarij monasterij sanctæ Mariæ Ordinis S. Benedicti nullius diœcesis sint, à Iurisdictione Episcopi exempti, & Sedi Apostolicę immediatè subditi, quibus etiam ex priuilegio Apostolico concessa fuit cura, regimen, Iurisdictio & omnimoda administratio dicti Monasterij personas corrigendi, castigandi, & visitandi propria auctoritate.

Item præsupposita Congregationis declaratione alias edita quod Superiores regulares dimissorias ad ordines concedere possint regularibus dicti sui monasterij. Congregatio censuit si constat monasterio, &

monachis speciali priuilegio à Sede Apostolica huiusmodi facultatem nominatim esse tributam, posse vtique Commendatarium dimissorias litteras concedere, aliàs nequaquam.

Episcopus Vrgellensis, antequam subditos aliquos Abbatis Monasterij B. Mariæ Ordinis S. Augustini Canonicorum Regularium ordinare vellet, decernebat nomine suo proprio edictum, vt in Ecclesia dicti Monasterij publicaretur, si qui ad ordines maiores assumendi essent iuxta c. 5. præsentis sess. sed Congregatio censuit, debere Episcopum mittere edicta ad Abbatem, aut debere curare, vt illa publicentur nomine suo proprio in Ecclesiis parochialibus sibi subiectis: erat autē Abbas in quasi possessione, vt in eius Ecclesia, aut oppido non publicarentur aliqua edicta decreta ab aliquo Ordinario, nisi in subsidium iuris.

5 *Testimonio commendentur.*] Etiamsi essent absentes, & ad titulum pensionis, vel patrimonij assumendi essent, sed non testimonio Vicarij Generalis, nisi haberet speciale mandatum concedendi dimissorias.

Per litteras, quas Episcopus absens à sua Diœcesi poterit dare, si absentes Diœcesani litteras petierint, vt ordinari possint ab alio, & propter absentiam valdè eis incommodum sit ire, ad subiiciendum se examini Ordinarij, poterit Ordinarius Episcopus examen illorum demandare Episcopo loci, in quo degunt. Vide sess. 7. cap. 11. de Reform. §. Et diligenti.

An Episcopus ordinans alienos subditos sæculares cum dimissoriis proprij Episcopi asserentis eos examinatos fuisse, & idoneos repertos: teneatur huiusmodi attestationi deferre, vel etiam possit eosdem ordinandos examinare. Congregatio respondit esse arbitrarium, & ideo posse, sed non teneri.

6 *Si secus fiat.*] Clericus ab alieno Episcopo sine Ordinarij sui dimissoriis ordinatus & ministrans efficitur irregularis.

7 *Susceptorum ordinum.*] Absoluere à suspensione eos, qui nullius Diœcesis existentes, sine litteris dimissoriis ordinati fuerunt, spectat ad Episcopum, ad quem ex Concilio pertinebat dimissorias concedere. Proprius autem Episcopus ad hoc vt possit dimissorias concedere, dicitur ille, in cuius Diœcesi ordinandus beneficium habet. Et ita fuit iudicatum in vna Leodiensium, si rectè consideretur. *Supr. sess. 23. c. 4. §. Fratres.*

Episcopus ordinans aliquem ad primam tonsuram, quem parentes dicebant natum in Diœcesi, & pro tali habetur, non incurrit irregularitatem, etiamsi sit alterius Diœcesis is qui sic ordinatur.

8 *Suspensus.*] An c. 7. sess. 23. corrigat constitutionem Pij V. cum sacrorum: ita vt qui receperunt sacros ordines ab alieno Episcopo sine aliqua licentia, vel dimissoria, & postea fuerunt à proprio Episcopo absoluti à suspensione, in quam propter peccata inciderunt, sint tuti in conscientia, an verò in dictis casibus non occultis egeant absolutione Pontificis: fortè enim Concilium procedit solum in eo, qui sine legitima quidem licentia, imò vel sine licentia, & sine testimonio proprij Episcopi de moribus & sufficienti litteratura ab alieno Episcopo ordines susceperit: eadem dispositio est circa dispensationem in prædictis casibus. Congregatio respondit esse tutius, nisi tempore, quo durabat suspensio, in iisdem ordinibus ministrassent, quo casu irregularitatem incurrissent, à qua solus Papa dispensat: sicque Concilium non corrigere constitutionem Pij V. circa irregularitatem, quia nihil de irregularitate disposuit, tantum de suspensione, cuius absolutio nec reseruanda erat Papæ per

dictam

dictam Constitutionem, sicque vno verbo suspenso non inducit reseruationem, irregularitatis est reseruatio: quia d.c.8. sic dicit, & sic concludit casum quando sine licentia à Papa, &c.

REMISSIONES.

α *Statutis à iure temporibus.*] Vide P. Henriq. in sum. p.2. lib.10. c.12. à princip. vbi enumerat quatuor anni tempora, & præter illa Sabbatum ante Dominicam in Passione, & Sabbatum sanctum.

β Quod non valeat consuetudo, quòd sacri Ordines conferantur extra Quatuor tempora, probat text. in cap.2. de temporib. ordinat. Rebuff. in praxi benefic. p.2. tit. de Clericis ad sacros Ordines malè promotis, gl.1. n.14. & 15. Quarant. in summa Bullarij verbo Ordo, vers. Deuenio ad secundum, ibi amplia. Papam tamen quolibet tempore Ordines conferre posse, docet Rebuff. d. gl.1. n.11. & n.12. quod potest Episcopo concedere ex speciali gratia, vt Ordines etiam extra quatuor tempora conferre possit, de quo etiam Quarant. vbi supra.

* *Ac in cathedrali Ecclesia.*] Vide Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c.26. lit. A. & Ricc. in sua prax. var. c.274.

γ An minores Ordines conferri possint diebus festiuis? Affirmant Rebuff. d. gloss.1. n.2. & 3. Viuald. in Candelab. tit. de Sacra. Ord. nu.36. vers. Tertia conclusio, P. Henriq. d. c.12. §.2. Fr. Emman. in summa tom.2. c.16. n.3. Iacob. de Graffis lib.3. aur. decis. p.2. c.12. nu.20. Thom. Valasc. tom.1. alleg.4. n.4. & n.3. dicit, quòd prima Tonsura potest cõferri omni tẽpore.

† & quæ debeant esse dies festiui de præcepto, Ricc. in prax. var. c.273. n.2. post Viuald. in candelabr. Eccles. tit. de sacram. ord. n.35. v.3. conclu. p.1.

δ Fratres Minores, & omnes, qui illorum priuilegiis concessis & concedendis fruuntur, ex Confirmatione S.D.N. Clem. VIII. posse extra tempora à iure statuta dominicis, vel aliis festis diebus, sacros Ordines suscipere docet Fr. Emm. q. Regul. tom.3. q.43. art.5.

ε *Vnusquisque autem à proprio Episcopo ordinetur.*] Vide Fr. Emm. q. Regul. tom.1. q.18. art.4. P. Paul. Comit. Responsor. Moral. lib.6. quæst.46.

ζ Quòd sufficiat Episcopus originis, tenent Zerol. in praxi Episc. p.2. verbo Dimissoriæ, p.40. P. Paul. Comitol. d. l.6. q.45. D. Guttier. Canon. l.3. tract. de Matrim. c.63. nu.29. Quæ concurrere debeant vt quis dicatur originarius, vide apud Sesse Aragon. decis.30. Balb. p.3. decis.339. Aloys. Ricci. in collect. decis. p.4. collect.846.

η Quod non procedat in Regularibus, qui à quocumque Catholico Episcopo possunt ordinari, resoluit Fr. Emm. q. Regul. tom.3. q.24. art.1.

* *Quòd si quis ab alio, &c.*] Vide Cæsar. d. Gras. decis.87. n.3.4. & 7. Martã de Iurisdict. 4. p. centur.2. casu 149. n.18. Gabriel cons.181. n.11. vol.2.

θ *Ordinarij sui testimonio.*] Vide Nauar. in Man. c.25. n.69. Fr. Emman. in sum. p.2. cap.14. num.6. Et de Monachis quæst. Regul. tom.1. quæst.18. art.5.

ι *Si secus fiat, ordinatus à susceptorum ordinum executione, &c.*] Vide Guttier. Canon. lib.1. c.26. num.24. Salzed. in pract. c.26. lit. E, Zerol. in praxi Episc.2. verbo Dimissoriæ, pag.40. Flamin. de Resignat. lib.4. q.2. num.89. Cened. pract. lib.1. q.38. à n.4. P. Ægid. de Sacram. tom.2. disput.15. dub.5. n.35. P. Valer. Regin. in praxi lib.32. tract.2. n.69.

κ Quòd non comprehendit initiatos prima tonsura, docent Tolet. in instruct. Sacerdot. lib.1. cap.49. numer.5. Zerol. part.1. verbo Dimissoriæ.

λ *Ordinans à collatione Ordinum per annum.*] Multos casus, in quibus excusatio datur ab hac censura, prosequitur P. Soar. tom. 3. disp. 31. sect. 1. n. 15. P. Valer. Reg. d. l. 32. tract. 2. n. 69. vers. Sunt autem, in fine, vbi dicit excusationem dandam, quando vnus Episcopus ordinat subditum alterius sub spe rationabili ratihabitionis, ex c. fin. 9. q. 2.

† *Et ordinatus susceptorum ordinum executione quamdiu proprio Ordinario videbitur expedire, sit suspensus.*] Vide Nicolaum Garci. de benefic. 1. p. c. 5. num. 142. Salzed. ad Bern. Diaz in praxi canon. c. 21. lit. B. & in cap. 26. lit. C. vers. quarto.

CAPVT IX.

Episcopus familiarem ordinans, conferat statim ei beneficium re ipsa.

α * EPiscopus familiarem suum non subditum ordinare non possit, 2 nisi per triennium secum fuerit commoratus, 3 & beneficium, quacumque fraude cessante, 4 statim re ipsa illi conferat: consuetudine quacumque, etiam immemorabili, in contrarium non obstante.

DECLARATIONES.

1 *Episcopus familiarem suum.*] Habet locum hoc decretum etiam in minoribus Ordinibus, vt scilicet teneatur Episcopus etiam conferre beneficium.

2 *Nisi per triennium.*] Ex identitate rationis sufficit quod triennium inceperit, antequam fuisset Episcopus.

3 *Et beneficium.*] Familiaris Episcopi, de quo hoc decretum loquitur, potest ordinari ad titulum patrimonij, si illud sufficiens habuerit, & si Episcopus ita iudicauerit expedire pro necessitate aut commoditate Ecclesiæ, iuxta Decretum *c. 2. sess. 21. §. Pro necessitate.* modò certæ ac particulari Ecclesiæ adscribatur, vbi suo munere fungi debeat, *iuxta c. 16. infr. hac eadem Sess. §.* Non adscribatur.

Dubitatum fuit, An Episcopus, qui decreto Conc. *c. 9. Sess. 23.* familiarem suum sibi non subditum, & per triennium secum commoratum ordinat, collato ei statim reipsa beneficio possit postea cum eodem, quo ad temporum interstitia, dispensare, in casibus tamen comprehensis cap. 11. 13. eiusdem Sess. Congregatio Concilij censuit posse.

26. Maij. 1594. Congregatio Conc. declarauit, quod Episcopus possit ordinare familiarem suum triennalem non subditum, & dare illi dimissorias ad ordines suscipiendos à quocumque, dispensare tamen non potest super illis interstitiis, de quibus *c. 12. & 14. inf. hac eadem Sess.* nisi pro Ecclesiæ suæ vtilitate.

Quicumque per decem annos, siue in Curia, siue alibi resederit, potest ibidem à Vicario Sanctissimi ordinari; familiares verò seu officiales Papæ, ac familiares Cardinalium, etsi Cardinales habitassent Romæ, atque etiam Episcoporum in Curia residentium, qui saltem per triennium habitauerint in Vrbe, possunt de licentia ipsorum Dominorum à Vicario Sanctissimi promoueri, dum tamen supradicti omnes sufficientem titulum habeant, & alia à Iure requisita.

An

An sufficiat aliquem obtinere in aliena Diœcesi beneficium simplex? Congregatio Conc.censuit sufficere,quod beneficium sit simplex.

4 *Statim.*]In incontinenti,& sic censuit Congregatio quod Episcopus, qui contulit primam tonsuram familiari suo non subdito, qui tamen per triennium secum commoratus fuerit, non dicatur satisfecisse huiusmodi decreto, per collationem beneficij illi factam infra annum & & in vndecimo mense post datam tonsuram.

REMISSIONES.

a Vide Nauar.cons.23.& cons. 26. cum seq. sub titul. de Tempor.ord. Petr.Ledesm.in sum.tit.de Sacram.Ord.c.5.concl.9.vers. *Es tanto.*Iacob. de Graffis p.2.dec.aur.l.3.ca.12.nu.7.Zerol.in praxi Episcop.part.1.verbo Dimissoriæ pag.106.& p. 2. verbo Ord.vers. Quinto pag.78.Fr.Emm.in sum.p.2.c.14.n.10.P.Henriq.in summa lib.10.c.12.§.1.Flam.in Resignat. l.4.q.1.n.91.Quarant.in summa Bullarij, verbo Ordo,vers.Limita in eo. pag.375.Marc.Anton.Genuens.in praxi Archiepisc. Neap.c.81.n.3.Nicol. Garc.de Benefic.p.2.c.5.n.80. cum seqq. Cened.pract. & Canon. q.lib.1, q.38.à n.29.Thom.Valasc.tom.1.alleg.5.num.2. P.Valer.Reg.in praxi fori pœnit.l.32.nu.69.vers.Sunt autem aliquot, tract.2.vbi dicit loqui text. in præsenti de Episcopo ordinario, quia ei,qui tantùm est titularis, talis promotio est interdicta in præced.sess. 14.cap.2.Latè Aloys.Ricc.in collect.dec.p.3. collect.596. vbi in vers. Amplia 4.refert procedere in magistro actorum Curiæ Episcopalis, qui, vt familiaris, poterit ab Episcopo ordinari, & citat Stephan.Grat.dec.233.* Vide etiam latè tradita à Salz. ad Bern.Diaz in praxi can.c.26.lit. C.in vers.Tertius casus est.

Decisiones à sacra Cardinalium Congregatione super hoc cap.editæ, & adductæ per Doctores infra citatos.

PRima. Pro necessitate & commoditate Ecclesiarum ad titulum patrimonij,possunt etiam ordinari familiares triennales Episcoporum & debent adscribi Ecclesiis, pro quarum necessitate sunt ordinati. refert Garc.d.p.2.c.5.n.81.

Secunda.Episcopus ordinat familiarem suum ad titulum pensionis, si pro necessitate, vel vtilitate suarum Ecclesiarum iudicat ordinandum, refert.Gar.d.c.5.n.81.

Tertia.Familiaris Episcopi, de quo hoc Decretum loquitur, potest etiam ordinari ad titulum patrimonij, si illud sufficiens habuerit,si Episcopus ita iudicauerit pro necessitate aut commoditate suæ Ecclesiæ, & certæ Ecclesiæ adscribatur, vbi suo munere fungi debeat, refert Garc. d. cap.5.num.82.

Quarta.Ex identitate rationis sufficit, quòd triennium inceperit, antequam fuisset Episcopus, refert Garc.d.c.5.num.83.resoluit Aloys.Ricc.in collect.dec.p.3.collect.596.vers. Amplia quinto,vbi citat Gam.dec.93.

Quinta. Episcopus non potest dispensare cum suo familiari triennali, alias non subdito, super illegitimitate, etiam ad minores Ordines, nec super interstitiis,nisi pro Ecclesiæ suæ vtilitate. refert Garc.d.ca.5.nu. 86. resoluunt Cened.pract.l.1.q.38.n.31.Sayr. sub tit.de tempor. ord.dec.28. & 29.Zerol.d.vers.Quintò dubitatur,& vers. Sextò.

Sexta. Procedit hoc Decretum tam in maioribus, quàm in minoribus Ordinibus, & vtroque casu opus est collatione beneficii. referunt hanc Cardinalium decisionem Rot. dec.731. nu. 3.p.1.in nouis.Zerol. in praxi

praxi Episcop. p. 2. verbo Ordo, vers. Quintò dubitatur, post med. Nauarr.cons.23.n.1.de temp.ord. Cened.d.q.38.n.30.vers.Quod Decretum, Sayr.tit.de tempor.ordin.decis.26.vbi resoluit procedere etiam in prima Tonsura.

Quare requirat text.in præsenti in familiari triennium,& beneficium, si sufficit beneficium?Respondet multa cumulando Zerol. d. §. Dimissoriæ ad Ordines,n.1.& p.2.verbo, Ordo, vers. Quintò dubitatur, Rot. diuersor.731.p.1.Farin.decis.222.vbi resoluit,quòd beneficium est statim re ipsa conferendum, alias si post aliquot menses,non satisfit Concilio. * Ricc.collectan.131.

CAPVT X.

Abbates exempti, etiam nullius diœcesis, nulli sæculari aut Regulari sibi non subdito dent dimissorias, nec quæcumque Capitula etiam cathedralium Ecclesiarum. Extenditur pœna impetrantium litteras dimissorias à Capitulo Sede vacante.

1 α ABbatibus, ac aliis quibuscumque, quantumuis 2 exemptis, non liceat in posterum, intra fines alicuius diœcesis consistentibus, etiam si 3 nullius diœcesis, vel exempti esse dicantur, cuiquam, qui Regularis 3 β subditus sibi non sit, Tonsuram, vel minores Ordines conferre: 4 nec ipsi Abbates, 5 & alij exempti, aut Collegia, vel γ Capitula quæcumque, etiam Ecclesiarum Cathedralium, litteras dimissorias aliquibus Clericis sæcularibus, vt ab aliis ordinentur, concedant. *a* sed horum omnium ordinatio, seruatis omnibus, quæ in huius sanctæ Synodi decretis continentur, ad δ Episcopos, intra quorum diœcesis fines existant, pertineat: non obstantibus quibusuis priuilegiis, præscriptionibus, aut consuetudinibus, etiam immemorabilibus. Pœnam quoque impositam iis, qui contra huius sanctæ Synodi sub Paulo *b* III. decretum 6 à Capitulo Episcopali, sede vacante, ε litteras dimissorias † impetrant; ad illos, qui easdem litteras non à Capitulo, sed ab aliis quibusuis, in iurisdictione Episcopi loco Capituli, Sede vacante, succedentibus, obtinerent, mandat extendi. Concedentes autem dimissorias contra formam decreti, ab officio, & beneficio per annum sint ipso iure suspensi.

a Sup.c.5. cum seq. & infr. cap.11. cum seq.

b Sup. Sess.7. de ref.c.10.

DECLARATIONES.

1 *Abbatibus, ac aliis quibuscumque.*] Abbates primam tonsuram, aut minores ordines, præterquam suis subditis Regularibus, alicui conferre non possunt, non obstante quacumque consuetudine contraria. Et ita resolutum est in quadam decisione facta 3.Mart. 1594. *Item infrà hac eadem sess.c.16.§.Sine.*

Con-

Congregatio Concilij censuit oratorem pro obtinendis dimissoriis posse adire etiam eum Episcopum, in cuius Diœcesi beneficium obtinet Ecclesiasticum. Iserniēsis 24. Maij 1591.

Congregatio Concilij censuit, Abbates etiam benedictos, vel habentes facultatem à Sede Apostolica faciendi omnia, quæ facere possunt Abbates benedicti, non posse primam tonsuram & quatuor Ordines sæcularibus, etiam quod habeant litteras dimissorias suorum Ordinariorum, conferre. 30. Mart. 1594.

Quidam laicus annis elapsis primam tonsuram suscepit, & ordines minores ab Abbate Cassinensi, eius in temporalibus & spiritualibus superiore, credens illum habere potestatem; sed cum videatur esse contra dispositionem huius capituli, dubitatur an iste indigeat dispensatione, vel necesse habeat, cupiens esse clericus, iterum ordinari ad dictos ordines, tamquam nulliter ei collatos? Congregatio Concilij sic respondit: *Indigebat dispensatione, sed non est necesse, vt iterum ordinetur.*

Abbates regulares habentes ius baculum deferendi & mitram, postquam sacerdotalem ordinem & munus Benedictionis susceperint, possunt tonsuram & Ordines minores sæcularibus Episcopi iurisdictioni subditis conferre, si modo ipsius Episcopi consensus accedat, & à dicto Episcopo pro se quisque litteras dimissorias impetrauerit, ita vt satis non sit id generatim ab Episcopo concessum esse, sed hac concessione semper opus est singulis. Etiamsi non sit benedictus Abbas, tamen potest suis subditis ordines minores conferre, si id fuerit ei ex priuilegio concessum. Quocirca Abbas qui est benedictus, vel ex priuilegio Sedis Apost. habet vt Pontificalia exercere possit ac si esset benedictus, potest omnia sacra benedicere, illis exceptis, in quibus vnctio requiritur.

Possunt etiam dicti Abbates ordines conferre aliis regularibus, qui dimissorias speciales suorum superiorum, nec non specialem consensum Episcopi loci habuerint, in quo ordines huiusmodi suscipere cupiunt. Tonsuratus verò ab Abbate non benedicto, vel non habente hanc potestatem ex priuilegio Sedis Apostolicæ, debet iterum tonsurari. *Vide huius sess. cap. 8. §. S. D. N.*

2 *Nullius diœcesis.*] Quod si non constat esse infra fines alicuius diœcesis, Episcopus vicinior concedat: tonsuratus verò ab Abbate non benedicto, vel non habente hanc potestatem ex priuilegio Sedis Apostolicæ debet iterum tonsurari, sic etiam qui esset tonsuratus, quatuorve ordines minores suscepisset ab Abbate non benedicto, vel alio qui talem potestatem habet ex priuilegio Sedis, tamen ante Concilium, cum huiusmodi priuilegia in hoc decreto sublata censeantur.

Congregatio Concilij censuit, Priorem S. Ioannis Hierosolymitani in locis nullius Diœceseos, in quibus ipse iurisdictionem ordinariam quasi Episcopalem habet, si priuilegium à sede Apostolica etiam ante Concilium obtinuerit conferendi primam tonsuram, & quatuor minores ordines, posse vtique suis subditis dumtaxat Regularibus primam tonsuram, & quatuor minores ordines conferre. 23. Aug. 1599.

Posse etiam si dicto priuilegio fulciatur ad quemcumque Catholicum antistitem eosdem subditos regulares dimittere, ad primam tonsuram, & quatuor minores ordines promouendos.

Item posse aliquem Catholicum antistitem accersere, qui ipsis subditis regularibus primã tonsurã & quatuor minores in dictis locis cõferat, alia-

aliaque ibidem Pontificalia exerceat, Chrismatisque sacramentum conferat licentia alterius minimè requisita, neque huic rei obstare Decretum c.5.Sess.6.

Quinimò minime obstante d.c.5.Sess.6. eumdem antistitem ab eo accersitum in eisdem locis posse sæculares, in quos Episcopalem iurisdictionem Prior habuerit, ad sacros ordines promouere, si litteras dimissorias Episcopi, cuius Cathedralis Ecclesia Prioratui proximior fuerit, legitime confectas secum attulerint.

3 *Quantumuis exemptus.*] Non licet Præposito terræ Prati, Florentinensis Diœcesis concedere litteras dimissorias, & idem dicendum est de Archipresbytero Terræ Collis, qui est exemptus, & habet iurisdictionem ordinariam & de Archipresbytero Barensi habente multa priuilegia Apostolica & exemptiones.

Non licet ex hoc Decreto fratribus S. Ioannis Hierosolymitani concedere aliquibus clericis sæcularibus litteras dimissorias, vt ab Episcopis ordinentur.

Inter Archimandritam & Archiepiscopum Massanensem super collatione Ordinum, & concessione litterarum dimissorialium, circa hoc cap. controuersia vergente, Congregatio censuit, non licere Archimandritæ Ordines conferre.

Die 3. Iun. 1599. Congregatio Concilij censuit, Regulares superiores posse suo subdito itidem regulari, qui præditus qualitatibus requisitis ordines suscipere voluerit, litteras dimissorias concedere, ad Episcopum tamen Diœcesanum, nempe illius Monasterij, in cuius familia ab iis, ad quos pertinet is regularis, positus fuerit, & si Diœcesanus abfuerit, vel non esset habiturus ordinationes, vel Episcopalis sedes vacaret, ad quemcumque alium Episcopum, dum tamen ab eo Episcopo, qui ordines contulerit, examinetur quoad doctrinam, & dum ipsi Regulares non distulerint de industria concessionem dimissoriarum in id tempus, quo Episcopus Diœcesanus vel absuturus, vel nullas habiturus esset ordinationes. Verum cum à superioribus regularibus Episcopo Diœcesano absente vel ordinationes nō habente, litteræ dimissoriæ dabuntur, in eis vtique huiusmodi causam absentiæ Diœcesani, vel ordinationum ab eo non habendarum, exprimendam esse.

23. April. 1594. Stante declaratione sacræ Congregationis Trident. Conc. ex mente felicis recordationis, Sixti V. facta videlicet, quod superiores Regulares possint suis subditis itidem Regularibus, qui habentes qualitates requisitas Ordines suscipere voluerint, litteras dimissorias concedere, ad Episcopum tamen Diœcesanum, & si is abfuerit, ad quemcumque alium Episcopum, dum tamen ab ipso Episcopo, qui ordines contulerit, examinentur, quoad doctrinam. Quæsitum fuit, quid esset obseruandum si Episcopus quidem abfuerit, sed minimè ordinationes voluerit habere.

Congregatio Concilij rem ad S.D.N. Clementem VIII. relatam censuit in casu, quo Episcopus fuerit præsens, & noluerit habere ordinationes, idem prorsus obseruandum esse, quod declaratum fuit seruari debere, si Episcopus fuerit absens, ita tamen si susceptio Ordinum data opera non fuerit dilata in id tempus, quo Episcopus Diœcesanus nullas esset habiturus ordinationes.

3 *Subditus sibi non sit.*] Hoc verum est, cum iure proprio sibi non liceat, vt in cap. *Abbates de priuileg. in 6.* secus si ex priuilegio Apostolico. Eadem pœna ad impetrantes dimissorias à Capitulo Sede vacante,

aut

aut ab Abbatibus, & similibus, extenditur.

4 *Nec ipsi Abbates.*] Nulli Abbati (etiam quibusuis priuilegiis munito,) licet concedere dimissorias cuicumque clerico sæculari, etiam ad Ordinarium eius directas.

5 *Et alij exempti.*] Licet fratres S. Ioannis Hierosolymitani sint priuilegiati etiam circa clericos, qui in eorum Monasteriis, & ordinibus inseruiunt, non possunt tamen litteras dimissorias ad ordines suscipiendos aliis concedere, nisi fuerint sui ordinis professi.

6 *A capitulo Episcopali, Sede vacante.*] Sacra Congregatio censuit die 5. Iulij 1575. non licere Capitulo litteras dimissorias concedere ex hoc Decreto, quamuis habeat territorium distinctum & exemptum, ac immemorabilem possessionem, & sint iudices ordinarij.

Non impediuntur tamen Capitula Cathedralium, quin Sede vacante Vicarium creare possint, si aliàs ad Capitulum hæc electio spectabat.

Vicarij Ecclesiæ Cathedralis Sede vacante, vel alij inferiores concedentes dimissorias incidunt in pœnas de quibus hic, non autem in pœnam excommunicationis in c. 10. Sess. 7. quia illud cap. 10. fuit hic tantũ expressum ad pœnas vicariorum deputatorum in Cathedralibus, si concedens incideret in excommunicationem ita vt vicarius aliàs deputatus: sed voluit concedentes incurrere tantum in illas pœnas, de quibus hic excepto Capitulo Cathedrali, vt in dict. cap. 10. Sess. 7. licet forte esset etiam dubium an vicarios Capituli Cathedralis concedentes voluerit concilium subire illas pœnas cap. 10.

Abbas Sanctæ Mariæ succursu ordinis montis Olueti an potuerit in loco ordinariæ suæ iurisdictionis conferre minores ordines tribus regularibus Sancti Augustini à suis Superioribus ad hunc effectum dimissis per priuilegium Iulij 2. qui Prælatis dictæ congregationis concedit, vt habeantur pro benedictis, ita vt non incurrant pœnas, quæ in dict. Sess. 23. cap. 8. & 10. & Sess. 14. cap. 2. habentur. Congregatio Concilij censuit non obstare, quod non sit benedictus, quia ex priuilegio Iulij 2. habetur in omnibus pro benedictis, non potuisse tamen conferre minores ordines dictis regularibus, absque consensu Episcopi loci; vt habetur suprà in cap. vlt. Sess. 6. non tamen incurrisse pœnam d. c. 10. in fine, quia loquitur tantum de concedentibus dimissorias. Item illud cap. 2. sess. 14. quia loquitur in Episcopis nullius, &c. Non item illud cap. 8. quod loquitur quando sine testimonio Ordinarij, sed in pœnam cap. fin. Sess. 6. eo quod sine licentia Ordinarij loci contulit ordines; & licet dict. cap. loquatur de Episcopo, tamen Congregatio censuit multo magis habere locum in Abbate, & cum simpliciter dict. cap. dicat suspensus ab exercitio Pontificalium, intelligi absolutè, non autem per annum dumtaxat, quia quando voluit per annum suspendi tantum, illud expressit. dd. cc. 2. & 8. sicque Abbas iste tantum erit suspensus ab exercitio illorum actuum, quos pontificali dignitate & auctoritate exercebat, nempe à collatione ordinis & similium: non autem censebitur suspensus à diuinis, quia vti religiosus sacerdos celebrare poterit. Ac consequens erit, vti postea celebrauit Missam, non ideo sit effectus regularis, tamen indigeat rehabilitatione ad exercenda pontificalia, à quibus fuit suspensus.

REMISSIONES.

a Vide Rebuff. resp. 2. Veg. tom. 2. de Curis c. 12. §. 8. num. 31. Fr. Emman. in summ. part. 2. cap. 14. num. 2. & quæst. Reg. tom. 1. q. 18. art. 1. P. Henriq. in

insumm. lib.10.cap.23.§.3.Petr.Ledesm.in sum.tr.de Sacram.Ord. cap.8. P.Azor.instit.Moral.p.1.lib.12.cap.20.q.7.& par.2.lib.3.cap.48.q.15.vers. Ceterùm,Zerol.in praxi Episc.part.1.verbo Abbas,Flores Var.lib.3. q.24. num.4.& 32.Thom.Valasc.tom.1.alleg.3.n.6.plures ex antiquioribus refert Cened.ad Decret.collect.105.* Salzed.ad Bern.Diaz c.26.lit.C.

β *Cuiquam,qui regularis subditus sibi non sit.*] Vide Fr.Emman. in summ. part.2.cap.14.q.9.& quæst.Regul.tom.3.q.23.art.2.

γ *Vel Capitula.*] Quæ quidem Capitula iure aliquo speciali iurisdictionem habere in aliqua Diœcesis parte requirit Fr.Emman. d. cap.14.nu.9. nam de Capitulo Sede vacante extat Decretum huius Concilij sess.7. cap.10.

δ *Ad Episcopos,intra quorum Diœcesis fines existant,pertineat.*] Quòd tamen si sint negligentes,& generaliter non faciant ea, quæ debent, & admoniti se non emendauerint,tunc Archiepiscopus, inuitis eis, supplebit vices eorum,scilicet,quòd in Parochia illorum ordinabit Clericos, instituet in Ecclesiis,excommunicabit,& absoluet,resoluit Quarant. in summa Bullarij, verbo Archiepiscopi auctoritas,num.21.in medio.

ε *Litteras dimissorias,&c.*]Vide P.Azor.vbi suprà,Zerol.dict.verbo Abbas,pag.10.* & suprà sess.7.c.10.de reform.Bern.Diaz in prax.can. c.26. num.2. & ibi latè Salzed. Maiol. de irregularit. lib.4. cap.5. num.5. & in cap.8.

An Abbas habens iura Episcopalia, possit has litteras dimissorias subditis suis ad sacros ordines recipiendos dare? Affirmat Ricc.in sua praxi var.resol.c.295.n.2.Negant tamen Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 25.Rebuff.Henriq.& alij relati ab eodem Ricci.d.c.295.n.1.

CAPVT XI.

Minoribus ordinandi seruent interstitia , exerceant Ordinis suscepti officium , reuereantur superiores in ordine , frequenter communionem sumant, sintque tales quos scientia spes maioribus Ordinibus dignos ostendat, annus sit medius à postremo minorum ad primum maiorum ordinum.

α c. in singulis 77.dist. & infrà c.13.
b Inf.c.17. & c.1.25. dist.
c 1.Braccar.c.38. vide 1. Nic.c.2. Sardic. c. 13. & Caium Papam.

α β MInores Ordines iis , qui saltem a 1 Latinam linguam intelligant, per temporum interstitia, nisi aliud Episcopo expedire magis videretur,conferantur; vt eo accuratiùs, quantum sit huius disciplinæ pondus, possint edoceri; b ac in vnoquoque munere iuxta præscriptum Episcopi,se exerceant;idque in ea,cui adscripti erunt,c ε Ecclesia, nisi γ forte ex causa studiorum absint: atque ita de gradu in gradum ascendant,vt in eis cum ætate vitæ meritum, & doctrina maior accrescat , quod & bonorum morum exemplum,& assiduum in Ecclesia ministerium,atque maior erga Presbyteros, & superiores Ordines reuerentia , & crebrior, quàm antea , Corporis Christi Communio maximè compro-

probabunt. Cumque hinc ad altiores gradus, & sacratissima mysteria sit ingressus, nemo iis initietur, quem non scientiæ spes maioribus ordinibus dignum ostendat. Hi δεζη verò non nisi post annum à susceptione postremi gradus minorum Ordinum ad sacros Ordines promoueantur: 2 nisi necessitas, aut Ecclesiæ vtilitas iudicio 3 Episcopi, aliud exposcat.

DECLARATIONES.

Congregatio Concilij censuit, facultatem remittendi interstitia Episcopo competentem, ex causis comprehensis in cap. 11. & 14. Sess. 23. transire in Vicarium Capituli, sede vacante. Astoricensis 21. Aprilis 1595.

1 *Latinam linguam intelligant.*] Congregatio censuit homines regionis Illyricæ, quamuis Latini idiomatis rudes, si tamen linguam Illyricam calleant, posse ad ordines promoueri, nisi canonicum obstet impedimentum.

Congregatio Concilij censuit, homines Regionis Illyricæ, quamuis Latini idiomatis rudes, si tamen linguam Illyricam intelligant posse ad ordines promoueri, nisi Canonicum obsistat impedimentum, non obstante c. 11. Sess. 23. & constitutione sanctæ mem. Sixti V. Sebricēsis 20. Sept. 1591.

2 *Nisi necessitas.*] Talem habet necessitatem, qui est prouisus de beneficio curato: tenetur enim se promoueri facere ad sacerdotium intra annum, & quando prouidetur, non est necesse, vt sit in aliquo ordine.

Congregatio Concilij censuit, Episcopi Vicarium habentem generale mandatum in forma, posse absente Episcopo concedere dimissorias ad Ordines, atque item remittere interstitia: ideò quantum ad hoc pertinet, Oratores, nisi aliud obstet, esse ritè promotos, sed ex eo, quod eodem die Oratores minores Ordines susceperint, ita demum esse male promotos, si regionis consuetudine receptum non sit, vt ipsis minores Ordines eodem die conferantur. 5. Martij 1597.

3 *Episcopi.*] An liceat Vicario Generali absente Episcopo suo vti facultate concessa Episcopo in hoc decreto & in sequenti c. 13. circa restrictionem temporum ordinandorum. Congregatio respondit, posito quod generalis vicarius habeat generale mandatum in forma, posse.

Congregatio Concilij censuit, remissionem interstitiorum, etiam quoad Regulares, ex causis tantum à Concilio expressis faciendam pertinere ad Episcopum ordinantem eum, tamen hac in re debere, quoad causas, deferre iudicio & attestationi superioris Regularis Ordinandi. 31. Mart. 1597.

Congregatio Concilij censuit, Episcopum ita demum interstitia minorum Ordinum posse remittere, si ei magis expedire visum fuerit; ceterum vbicumque satius esse putauerit illa remittere, quatuor minores ordines non aliter potest eadem die vni conferre, quod si ita in loco hodie consueuerit. 31. Maij 1597.

REMISSIONES.

α Vide Concil. Brachar. 4. act. 2. cap. 1. Viual. in Candel. tit. de Sacram. Ordin. vers. Sexta, Fr. Emman. quæst. Regular. tom. 3. quæst. 24. art. 3. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 4. à principio. * Vide etiam Nauar. in manuali. cap. 25. n. 71. Maiol. de irregul. lib. 4. c. 11. Salzed. ad Bern. Diaz c. 25. lit. C. Caualcanum decis. 11. n. 14. & 15. p. 3. ac etiam Salzed. sup. c. 21. littera B.

β Quod

β Quod non peccat, nec est suspensus, qui quatuor minores Ordines eodem die suscipit, imò etiam quòd potest accipere illos & Subdiaconatum, vbi est talis consuetudo, resoluunt Guttier. Canon. lib. 1. c. 26. nu. 31. & 32. Emman. de Saa verbo Ordo 17. Pat. Soar. tom. 5. disp. 31. sect. 1. n. 41. Fr. Emman. d. tom. 3. q. 23. art. 4. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 4. n. 2. P. Valerius Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 32. tract. 2. n. 70. vers. Ad hanc, & Menoch. de arbit. casu 564. num. 8. dicit, quòd Concilium in præsenti omnem sustulit consuetudinem in contrarium.

γ *Nisi fortè ex causa studiorum absint.*] Vide Horat. Lutium de Priuileg. scholast. priuil. 99.

δ *Hi verò non nisi post annum.*] Vide Fr. Emman. in sum. p. 1. c. 16. num. 3. & quæst. Regular. tom. 3. q. 8. a. 6. † Nauar. in manuali c. 25. nu. 71. Maiol. de irregular. d. c. 11. Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. cap. 25. lit. C.

ε Sacra Cardinalium Congregatio censuit in ordinatione Regularium dispensationem super interstitiis pertinere ad Episcopum ordinantem, debet tamen fieri mentio in litteris dimissorialibus suorum superiorum petentium ab Episcopo, vt super illis dispensare dignetur, attenta necessitate, vel vtilitate Ecclesiæ, seu Religionis, refert Prosper. de Augustino in addit. ad Quarant. in summa Bullarij verbo Ordo prope finem, pag. 395. Aloys. Ricci. Neapol. Archiepiscop. decis. 83.

ζ Sacra Cardinalium Congregatio censuit eos, qui ad Subdiaconatus Ordinem quatuor Temporibus Quadragesimæ promoti fuerint, posse anno sequenti eisdem quatuor Temporibus Quadragesimæ ad Diaconatum promoueri, licèt annus naturalis integer tunc lapsus non fuerit, cum futuro anno Paschæ festum celerius, quàm superiori celebretur, refert Prosper. de Augustino vbi suprà.

η Sacra Cardinalium Congregatio sic censuit: Licèt ex decretis huius Concilij post minores Ordines expectandus esset annus antequam quis ad sacros Ordines promoueatur: potest tamen quis parochialem acquirere, etiamsi non habeat aliquem Ordinem sacrum, & infra annum promoueri ad Sacerdotium debet. refert Garc. de Benefic. p. 7. cap. 4. num. 47.

An obtinentem beneficium curatum oporteat esse Diaconum, vel saltem Subdiaconum, cùm intra annum debeat promoueri ad Sacerdotium? Congregatio censuit non oportere, prout refert Nauarr. in Man. cap. 25. num. 116. P. Azor. institut. Moral. part. 2. lib. 6. c. 5. quæstion. ad finem.

a 2. Tolet. c. 1. & 3. Carth. cap. 4. & Agath. c. 16. annum 25. requirebant.

b Annum 30. requirit Fabiã. dist. 78. Si quis, & Bonifa. I. Concil. 4. Tolet. c. 18.

CAPVT XII.

Ætas ordinandorum ad subdiaconatum, diaconatum, Presbyteratum, seruanda etiam per Regulares examinandos ab Episcopis.

α * NVllus in posterum ad Subdiaconatus Ordinem ante β vigesimum secundum, ad Diaconatus, ante a vigesimum tertium, ad Presbyteratus, b ante vigesimum quintum ætatis suæ annum † promoueatur. Sciant tamẽ Episcopi, non singulos, in ea ætate constitutos, debere ad hos Ordines assumi, sed dignos dumtaxat, & quorum probata vita senectus

ctus sit. 1 Regulares quoque 2 nec in minori ætate, nec sine diligenti Episcopi examine * ordinentur: priuilegiis quibuscumque, quo ad hoc, penitus exclusis.

DECLARATIONES.

1 *Regulares quoque.*] Iuxta textum cap. *Cum nullus.* §. *Religiosi. de temp. Ordin. & ibi Gemin. n.* 3. & alias Congregatio hoc censuit.

2 *Nec in minori ætate.*] Circa ætatem Episcopus non potest dispensare, *Gloss. in Clem. Generalem, Syluest. ver. ætas, n.* 2.

Congregatio Concilij censuit, sufficere annum 25. fuisse cœptum, vt quis ad presbyteratus ordinem, ceteris requisitis concurrentibus, promoueri possit. 7. Septēb. 1594.

Congregatio Concilij censuit eos, qui ad subdiaconatus ordinem quatuor temporibus quadragesimæ promoti fuerunt, posse anno subsequenti eisdem quatuor temporibus quadragesimæ ad Diaconatum promoueri, licet annus naturalis integer tunc lapsus non fuerit, cum futuro anno Paschæ festum celerius, quàm superiori celebretur. Valentina 1. Februa. 1593.

S.D.N. Gregor. XIII. reformato Calendario, decem dies detraxit. Omnis verò qui promoueri voluerit ad Ordines, debet habere rationem illorum decem dierum, eosque impleuisse antequam ordinari se curet. Ita in quadam Tornacensi, An. 1601.

REMISSIONES.

α Vide Nauar. in Man. c. 25. nu. 60. cum seqq. & num. 103. Fr. Emman. q. Regul. tom. 3. q. 23. art. 6. P. Henriq. in sum. lib. 10. c. 19. §. 2. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Sacr. Ordinis cap. 7. à principio, Guttier. Canon. lib. 1. c. 26. à num. 8. latè Garci. de Benefic. p. 7. c. 4. n. 21. cum seqq. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 20. num. 102. * Vide etiam Mandos. in regul. 24. Cancell. Ber. Diaz in prax. canon. cap. 26. vbi Salzed. litter. B. Cened. in collectan. 4. ad sextum. Ricci. in sua prax. var. resolut. c. 105.

β *Ante vigesimum secundum.*] Sufficere inceptum affirmant P. Henriq. d. §. 2. & lib. 13. c. 38. §. 2. ibi ætas pro Subdiaconatu designatur annus 22. inchoatus, pro Diaconatu 23. inceptus, sed ad Presbyteratum satis est 25. incepisse per diem. Vide etiam P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 30. tract. 3. num. 166.

† *Ante 25. ætatis suæ annum*] Vide lib. 27. tit. 6. partit. 1. & quæ ibi notat. Greg. Lopez.

* *Episcopi examine.*] Vide Bern. Diaz in praxi can. 25. vbi Salzed. lit. A.

CAPVT XIII.

Subdiaconi Ordinentur sperantes se continere posse, diebus festiuis quibus ministrauerint communionem sumant: annus sit Ecclesiasticus ante promotionem ad diaconatum. Ordines sacri duo nulli conferantur eodem die.

α SVbdiaconi, & Diaconi ordinentur, *a* vt habentes bonum testimonium, & in minoribus *b* Ordinibus iam probati, ac litteris, & iis, quæ ad Ordinem exercendum pertinent,

a 1. Timoth. 3. *b* 4. Tol. c. 19.

tinent, instructi. Qui sperent, Deo auctore, se continere posse, Ecclesiis, quibus ascribentur, inseruiant; sciantque maximè decere, 1 si saltem diebus Dominicis, & solemnibus, cùm altari ministrauerint, sacram Communionem 2 perceperint. Promoti ad sacrum Subdiaconatus Ordinem †, 3 β γ si per annum saltem in eo non sint versati, 4 ad altiorem gradum, nisi aliud Episcopo videatur, ascendere non permittantur. 4 Duo α δ sacri Ordines non eodem die *, etiam Regularibus, conferantur: priuilegiis, ac indultis quibusuis concessis, non obstantibus quibuscumque.

α Hic suprà c. 11.

DECLARATIONES.

1 *Si saltem diebus Dominicis.*] Si isti diaconi & Subdiaconi in missa solemni ministrantes essent sacerdotes, meliùs est, vt ante vel post Missam maiorem celebrent, quàm Eucharistiam solam recipiant de manu sacerdotis, cui ipsi administrauerint.

2 *Perceperint.*] Quod si habent præbendas huiusmodi ordines requirentes, etiamsi essent Sacerdotes, placuit Congregationi vt isti Diaconi & Subdiaconi in Missa solemni ministrantes essent Sacerdotes, melius esse, vt ipsi post vel ante Missam celebrent, quàm Eucharistiam solum recipiant de manu Sacerdotis.

3 *Si per annum saltem.*] Ob eminentiam doctrinæ vel bonum testimonium, & de consensu Ordinarij Summus Pontifex concedit, vt quis omnes ordines, etiam presbyteratus, breuiori tempore sumere possit, etiam extra tempora. Sic responsum fuit Episcopo Placentino.

An per Bullam Sixti V. contra malè promotos in interstitiis seruandis, annus, qui interponi debet in promotione de vno ad alterum sacrum Ordinem, duodecim mensium completus esse debeat, vel sufficiat lapsa esse quatuor interstitia, quæ propter varietatem festorum mobilium occurrunt, quousque 12. mensis compleatur? S. D. N. ex sententia Congregationis dixit, attendendum esse cursum quatuor dictorum interstitiorum, non autem tempus 12. mensium completorum. Sed quæstioni huic: An per dictam constitutionem censeatur reuocatum seu restrictum arbitrium Episcopo concessum, vt possit ordinare infra annum à promotione vnius Ordinis sacri ad alterum iuxta decretum Concilij Trident. hoc cap. Sanctitas sua respondit, non esse suæ mentis alterare dispositionem supradicti Decreti, imò vult illud manere in sua pristina validitate, & vigore absque vlla innouatione, vel substitutione.

4 *Ad altiorem gradum.*] Nisi esset prouisus de Parochiali, *vt suprà c. 11. §. Nisi necessitas.*

5 *Duo sacri Ordines.*] Qui ex consuetudine alicuius regionis quatuor minores Ordines & Subdiaconatum eodem die susceperunt, non sunt ob hoc suspensi.

REMISSIONES.

α Vide Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Sacram. Ordinis cap. 8. concl. 11.* Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 21. lit. B.

† Tre-

† *Promoti ad sacrum subdiaconatus ordinem.*] Vide Caualcan. decis. 11. n. 14. & 15. p. 3.

β *Si per annum saltem in eo non sint versati, &c.*] An qui ordinatur non seruatis interstitiis, aliquam contrahat censuram, vel irregularitatem? Negant Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo Ordo, §. 8. pag. 79. & part. 2. eod. verbo, vers. Ad quintum, Sayr. sub tit. de tempor. ordin. decis. 56. quem refert Aloys. Ricci. in collect. decis. part. 3. collect. 576. Affirmat Pat. Henriq. in summa, lib. 6. c. 10. §. 3.

γ Quòd promoti ad sacros Ordines ante legitimam ætatem, vel extra tempora, vel sine litteris dimissoriis, sint suspensi ab omni Ordinum exercitio, sublata omni facultate ascendendi ad alios Ordines superiores, & si in eis suspensi ministrare præsumpserint, irregulares effecti, omnibus, & quibuscumque per eos in titulum, commendam, aut aliis obtentis dignitatibus, officiis & beneficiis Ecclesiasticis, ipso facto priuantur, & priuati esse declarantur, & inhabiles, & incapaces in perpetuum ad illa, & alia similia beneficia, & dissimilia in perpetuum obtinenda, tenent P. Azor. inst. Moral. par. 2. lib. 6. c. 17. q. 18. Quaran. in summa Bullarij, verbo Ordo, in princip.

δ *Duo sacri Ordines non eodem die etiam Regularibus conferantur.*] Vide P. Henriq. in summa. lib. 6. c. 10. §. 3. lit. Q. & lib. 13. c. 38. in fine, Fr. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatæ. fol. mihi 238. & q. Regular. tom. 3. quæst. 23. art. 4. & quæst. 24. art. 3. & 5. P. Valer. Regin. in praxi fori pœniten. lib. 30. tract. 2. num. 189. vbi resoluit, irregularem esse eum, qui contra patriæ consuetudinem, vno, eodemque die quatuor Ordines minores, & Subdiaconatum, vel duos maiores Ordines susceperit furtiuè, id est inscio, seu non aduertente Episcopo. * Vide Salzed. ad Ber. Diaz in prax. can. c. 25. lit. D.

CAPVT XIV.

Ordinandi Presbyteri annum egerint in exercitio diaconali, sint tales qui nouerint docere ceteros, & ministrare Sacramenta, castis moribus bonorum operum dent exemplum & vitæ monita. Ordinati frequenter missam celebrent. Quidam promoti per saltum dispensabiles ab Episcopo.

α QVi piè & fideliter in ministeriis antè actis se gesserint, & ad Presbyteratus Ordinem assumuntur, bonum habeant testimonium; & hi sint, qui non modò in Diaconatu ad minus 1 annum integrum, nisi ob β Ecclesiæ vtilitatem, ac necessitatem aliud Episcopo videretur, ministrauerint, sed etiam 2 ad populum docendum ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, ac administranda Sacramenta, diligenti examine præcedente, idonei comprobentur: atque ita pietate, ac castis moribus conspicui, vt præclarum bonorum operum exemplum, & vitæ monita ab eis possint expectari. 3 γ Curet Episcopus, vt ij saltem diebus Dominicis & festis solemnibus, si autem curam habuerint animarum

marum tam frequenter, vt ſuo muneri ſatisfaciant, Miſſas celebrent. 4 δ Cum promotis per ſaltum, ſi non miniſtrauerint, Epiſcopus ex legitima cauſa poſſit diſpenſare.

DECLARATIONES.

1 *Annum integrum.*] Intellige, Eccleſiaſticum. Vide c.præc. §. *An per Bullam.*

2 *Sed etiam ad populum docendum.*]Subdiaconi & Diaconi, qui carent doctrina hîc requiſita in Ordine Presbyteratus, non ſunt ad Ordinem presbyteratus admittendi, vbi eſt defectus ſacerdotum, & vbi propter tenuitatem præbendarum nulla adeſt ſpes habendi litteratos ſacerdotes. Congregatio quippe cenſuit, numquam ignaros promouendos eſſe ad ſacros Ordines, ſed iam promotis conferri poſſe Parochiales, quando litteratiores inueniri non poſſent. Interim Epiſcopus diligenter curare debet vt diſcant, & prout profecerint, debebit eos promouere, ac tandem ex ſua conſcientia & iudicio rem totam conficiat, iuxta illud: *Tu magis ſcire potes.* Interea autem, ſi adſit penuria ſacerdotum ſæcularium, vtendum eſt opera Regularium.

An obtinens Parochiale beneficium vbique cenſendus ſit idoneus, & abſque alia Epiſcoporum approbatione audire poſſit confeſſiones tantùm eorum, qui non habent huiuſmodi priuilegium, ſed ex Parochorum conſenſu. Reſpondit Congregatio non poſſe.

Nec Hieroſolymitanæ militiæ Sacerdotes, ſi Parochi non ſint, poſſunt audire confeſſiones, nec alia Sacramenta miniſtrare, niſi ab Epiſcopo ſint approbati. Ita reſponſum fuit Maletanenſi Epiſcopo.

An ſaltem prouiſus de parochiali Eccleſia per concurſum cenſendus ſit approbatus idoneus miniſter ad audiendas confeſſiones in illa diœceſi, in qua illam Parochialem obtinet.

Congregatio cenſuit, cenſeri dumtaxat in ea ciuitate vel oppido vbi ſita eſt Parochialis, non autem paſſim per totam diœceſim.

An eo caſu dimiſſa parochiali, haberi etiam nihilominus debeat idoneus, vt verbum in d. decreto *beneficium obtineat* extendatur, *vel obtinuit.* Congregatio reſpondit non haberi.

3 *Curet Epiſcopus.*] Adhortationibus & monitionibus cum ſuis presbyteris agere debet Epiſcopus, non autem cogere poteſt cenſuris Eccleſiaſticis, vt diebus Dominicis & feſtiuis ſolemnibus ipſi presbyteri celebrent. Nec enim poteſt Epiſcopus ſub pœnis, & cenſuris monere, vt legitime non impediti debeant celebrare, ſed ſolis adhortationibus & monitionibus eſt locus.

4 *Cum promotis per ſaltum.*] Ea non ſolùm intelligenda ſunt de promotis per ſaltum, aliquo ſacrorum Ordinum omiſſo, imò verò etiam de promotis ad maiores Ordines omiſſis minoribus, ſiue omnibus, ſiue vno tantùm, & etiam caſu quo aliqui omiſerint primam tonſuram. Congregatio enim cenſuit, Anno 1588. habere locum decretum Concilij in omnibus caſibus poſitis.

REMISSIONES.

α Vide Conc. Brachar. 4. act. 2. c. de Examine ordin. c. 10. Fr. Emman. in ſum. pag. 2. cap. 14. num. 1. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 21. lit. B.

β *Ob Ecclesiæ vtilitatem.*] Vide Fr. Emm. q. Regul. tom. 3. q. 24. art. 6. & 7.
γ *Curet Episcopus, vt ij saltem diebus Dominicis, &c.*] Vide Spin. in speculo testam. Gloss. 3. princip. num. 63. Fr. Emman. in summa p. 1. c. 252. num. 1. P. Azor. inst. Moral. p. 1. lib. 10. cap. 24. column. mihi 1016. cum seqq.
δ *Cum promotis per saltum, &c.*] Vide Nauar. in Manual. c. 25. num. 71. Fr. Emmanuel. in summa part. 2. cap. 17. num. 9. † Vide etiam Bern. Diaz in prax. can. c. 24. vbi & Salzedo lit. D.

CAPVT XV.

Præter potestatem absoluendi acceptam in ordinatione, debent etiam regulares antea idonei ab Ordinario reputari, & approbati esse vt sæcularium audiant Confessiones.

α β &c. 1 QVamuis Presbyteri, in sua ordinatione à peccatis absoluendi potestatẽ accipiant; decernit tamen sancta Synodus, 2 ζ nullum α etiam Regularem, 3 η posse Confessiones sæcularium, etiam sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari; nisi aut parochiale beneficium, aut 4 δ &c. ab Episcopis per examen si illis videbitur esse necessarium, aut μ &c. aliàs idoneus iudicetur, 5 & approbationem, quæ gratis detur, obtineat; priuilegiis, & consuetudine quacumque, etiam immemorabili, non obstantibus.

α Clem. dudum, §. ac deinde, de sepult.

DECLARATIONES.

1 *Quamuis presbyteri.*] S.D.N. audita relatione Congregationis, declarauit Episcopos vigore priuilegij, *de quo in cap. fin. de pœnit. & Remiss.* non posse sibi eligere sacerdotem sibi non subditum, qui à proprio Ordinario non fuerit ad hoc iuxta formam huius Decreti admissus, seu approbatus ad audiendas Confessiones. *Vide infrà, hoc c. §. Nisi.*

2 *Nullum, etiam regularem.*] S.D.N. declarauit, tempore Iubilæi posse omnes Regulares confiteri peccata sua quibusuis sacerdotibus approbatis ab Ordinario ad audiendas Confessiones: in Bulla enim non fit mentio, nisi de Ordinario eorum qui audiunt Confessiones, non autem de Ordinario pœnitentium.

3 *Posse Confessiones sæcularium, etiam sacerdotum, audire.*] Nec etiam id facere possunt in priuatis domibus ex vrgenti causa, veluti infirmorum & senum, qui ob ingrauescentem ætatem Ecclesiam commodè adire non possunt. Nec in huiusmodi casibus constitutiones Synodales, & aliæ prohibitiones allegari possunt.

Congregatio Concilij censuit, in Monasteriis ac etiam Collegiis Regularium, vbi Regularia instituta seruantur, posse Prælatos Regulares, siue aliorum religiosorum confessores absque licentia Episcopi confessiones eorum sæcularium, qui sunt verè de familia, & continui commensales, non tamen illorum, qui tantùm deseruiunt in Monasteriis, audire, &c. 30. Mart. 1594.

Prælati Regulares seu alij Religiosi Confessores non possunt audire Confessiones sæcularium, qui sunt de familia, & deseruiunt ipsorum Monasteriis,

nasteriis, absque approbatione vel licentia Episcopi. Sic Congregatio die 14. August. 1568. censuit. *Vide Clementinarum l.5.c.2. de Priuilegiis.* secus tamen si illi sæculares sunt verè de familia, & continui commensales. *Ex decis. 96.*

4 *Ab Episcopis per examen.*] Regulares & fratres mendicantes Confessores audientes sæcularium Confessiones, semel ab Episcopo in ciuitate & Diœcesi sua præuio examine approbati, ab eodem Episcopo iterum non sunt examinandi, à successore verò de nouo examinari possunt, iuxta Bullam Pij V. 8. Idib. Augusti, Pontificatus sui anno sexto, quæ non est reuocata per reductionem priuilegiorum ad terminos Concilij per S.D.N. Gregorium XIII.

Nihilominus adiecit, semel examinatum & idoneum approbatum ab Ordinario, ab eius successore pro maiori conscientię suæ quiete de nouo posse examinari. Atque ideo Fratres Ordinum Mendicantium à suis Generalibus, vel eorum ministris Prouincialibus ad audiendas Confessiones Christi fidelium vtriusque sexus approbati, hoc Concilij Tridentini Decreto non comprehenduntur.

Congregatio Concilij censuit, Regulares Confessarios ad audiendas sæcularium confessiones semel ab Episcopo in ciuitate, & diœcesi sua præuio examine approbatos, ab eodem Episcopo iterum non esse examinandos, verũ etiam ab Episcopo successore de nouo examinari posse.

Item Regularem, si ab Episcopo ad audiendas confessiones absolutè & simpliciter idoneus repertus fuerit, non autem ad tempus approbari debere, atque semel ab eo ad id muneris præuio examine approbatum, non posse ab eodem iterum examinari, nisi noua causa superuenerit.

5 *Et approbationem.*] Nullus præterquam Episcopus se interponere debet in his, quæ spectant ad approbandos sacerdotes sacræ Confessionis ministros.

Absolutio data à sacerdote vigore facultatis generaliter à Summo Pontifice, vel specialiter à Parocho concessæ, si ab Episcopo is sacerdos examinatus & approbatus non fuerit, valida non censetur, etiam quoad eos qui tali sacerdoti bona fide confessi sunt, rati esse approbatum, vel ignorantes approbationem requiri. Congregatio enim Concilij censuit, eam esse absolutionem nullam, tametsi confitentes, quoad Deum excusati censeantur: vbi tamen resciuerint, reiterandam esse Confessionem respondit eadem Congregatio.

Subditi inferiorum & exemptorum, licentiam audiendi Confessiones petere ab Episcopo debent, & ab eo approbationem obtinere, offeranturque Episcopo à superiore illarum Ecclesiarum. Nec potest contra hoc Decretum Concilij Prouinciale vel Metropolitanum Concilium aliqua statuere, veluti si aliquis Baro prætextu inimicitiarum cum Episcopo & eius clero, vellet confiteri extero presbytero etiam approbato ab Ordinario suo, qui si hunc voluerit accersiri, vt eius & suæ familiæ Confessiones audiat, poterit ei permitti, dummodo ille exterus ab Episcopo Baronis pœnitentis ad id idoneus sit approbatus.

REMISSIONES.

α Vide Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Confessores, pag. 86. Fr. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatæ, fol. 80. verso, & quæst. Regul. to. 1. q. 59. art. 1. P. Vasq. in 3. p. D. Thomæ, tom. 3. disp. 219. n. 55. & seq. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. l. 1. n. 169. P. Sanch. de Matri. l. 3. disp. 32. n. 62. vbi disp. 39. num.

num.13.& 14. asserit licentiam audiendi aliquorum Confessiones metu, vel dolo obtentam dare veram iurisdictionem, de quo etiam P. Ægid. de Sacram.& Censur.tom.2.disp.8.num.39.* Vide etiam Nauar.in manuali. c.4.Gutier.in quæst.canonicis lib.1.q.6.n.8.& q.27.n.2.3.& 28.Azeued.in l.1.n.5.& seq.tit.1.lib.1.nouæ recopilat. Ricci. in prax. variar. resolution. cap.284.

β An non approbatus inualidè Confessiones audiat? Affirmant P. Sanch.de Matrim.li.6.disp.38.n.20.P.Ægid.de Sacram.to.2.disp.8. n.49.

γ An sufficiat approbationem petiisse si iniustè negetur? Negant P. Soar.tom.4.disp.28.sect.5.à n.5.Valer.Reginald.d.lib.1.num.192.P.Ægid. disp.8.num.58.

δ An vt approbatio valeat, debeat haberi in scriptis? Negat P.Valer.Regin.d.lib.1.num.198.

ε An expiret licentia delegata audiendi Confessiones mortuo, vel amoto delegante? Negant P.Sanch. de Matrim. lib.8. disput.28.num.80.Fr. Ioann.de la Cruz de statu Relig.lib.2.c.3.dub.1.concl.3. vers.ex dictis.

ζ *Etiam Regularem.*] Sacra Cardinalium Congregatio sic censuit: Fratres Mendicantes semel examinati non debent iterum ab Ordinario, nec etiam per successorem examinari, referunt Zerol. d.verbo Confessores, §.2.Fr.Ioann. de la Cruz, de statu Religio.lib.2. cap. 6.dub.4. concl.3.Fr. Emman. quæst. Reg. tom.1. quæst.59. art.4. quorum primus dicit, quòd hoc debet intelligi, primò, quando ille Regularis sic examinatus fuit approbatus vndequaque, id est, in totum, vt quia sufficiens, & idoneus repertus fuit in examine, quoad omnes interrogationes, secus verò quando fuisset admissus ad tempus.

η *Confeßiones sæcularium.*] An approbatio ad audiendas Confessiones sæcularium requiratur etiam in Religiosis habentibus à Papa priuilegium eas audiendi? Affirmat P.Valer.Regin.d.lib.1.n.74.

θ *Ab Episcopis.*] An comprehendat Vicarium generalem, Capitulum Sede vacante, & Abbates, qui Summi Pontificis priuilegio exercent iurisdictionem Episcopalem in populum, ab omni Episcopi iurisdictione exemptum? Affirmant P.Soar. tom.4. disp.28.sect.5.in princip. Pater Sanchez de Matrimonio, lib.3.disput.29.n.14.optimè P.Valer. Reginald. d.lib.1.n.180.† Ricc.d.c.284.

ι An hæc approbatio debeat fieri ab Episcopo ipsius Confessarij? Affirmant P.Soar.tom.4.disp.28.sect.6.num.10.P.Valer.Regin. d.li.1. à n.183. Fr.Ioann.de la Cruz, d.cap.6.dub.5. & expressè ex ore Pontificis bis censuisse Card. sic refert P.Ægid.tom.2.disp.8.num.10. S. D. N. audita consultatione Congregationis, declarauit Episcopum vigore priuilegij, de quo in cap.fin.de pœnit. & remiss. non posse sibi eligere Sacerdotem sibi non subditum, qui à proprio Ordinario non fuerit adhuc ad formam huius Decreti admissus, seu approbatus ad audiendas Confessiones.

κ An approbatus in vno Episcopatu posit in quocumque alio Confessiones illorum audire, qui per Iubileum, vel aliam Bullam facultatem habent eligendi confessorem idoneum, & ab Ordinario approbatum? Negatiuam partem amplectitur Beja respons.casuum Conscient. part.4. casu.20. Affirmatiuam tuentur Cordub.in sua summa, q.10.in resp.ad secundum dubium, Fr.Emman.in expos.Bullæ Cruciatæ.§.9.dub.2.

λ Vtrùm approbatus in vna Diœcesi, si transferat se in alteram Diœcesim, posit ibi à Parocho assumi, vt eum iuuet in audiendis Confessionibus

nibus sine noua approbatione? Affirmat P.Henriq. in summa, lib.7. de Indulgent. cap 12. num.4. Negat P.Ægid. de Sacram. & Censur.tom.2. disp.8.num.52.vbi refert sacram Cardinalium Congregationem censuisse, in hæc verba: Approbatus ab alio, quàm à Valentino Episcopo in Diœcesi Valentina,non censetur approbatus ab Ordinario. refert etiam Emman.vbi proximè,& Beja casu 20.vers.Tandem.

μ *Aut alias idoneus iudicetur.*] Vide Constit.Brachar.3.tit.3. Pat. Henriq.in summ.p.1.lib.3.cap.6.à princip. F.Emman.in explicat. Bullæ Cruciatæ,fol.21. verso,cum seqq.& in addit.fol.61.verso.

ν An valeat approbatio,si Episcopus eam det absque iudicio,aut etiam contra iudicium, putà videns illum, cui dat,non esse idoneum? Vide P. Soar.tom.4.disp.28.sect.5.num.6.P.Valer.Reginald.d.lib.1.n.167.

ξ Quod vbique in confinibus diuersarum Diœcesum soleant subditi vnius Parochi confiteri alteri Parocho ex consuetudine, quæ ab Episcopis scita,& tolerata dat illis iurisdictionem,asserit Fr.Ludou.Beia respon. casuum conscient.part.4.casu 5.vers.Tum quod.

a c. nemine,70. dist.
b Et Canonum citatorũ, Sess.14. c.17.
c Con. Nicænũ, c.15. & 16. c. Sanctorum, 70. dist. c.tuæ.de Cleric. peregr. Concil. Antioc. c.7. Concil. Chalced.c.13. Concil. Aquisgr. c.59. & 61.Conci. Epaunen. c.6. Concil. Aurelian.3.c.11
d.1.Carthag.c.si Laodicé. 41.3. Cartha.c.18.

CAPVT XVI.

Quisque ordinandus vtilis sit Ecclesiæ, & in ea adscribatur, functurus suis ibidem muneribus. Desertor punitur. Nemo peregrinus sine litteris commendatitiis sui Ordinarij celebret.

CVm *a* nullus debeat ordinari, qui iudicio sui Episcopi non sit vtilis,aut necessarius suis Ecclesiis; sancta Synodus, vestigiis sexti Canonis Concilij *b* Chalcedonensis inhærendo, statuit, 1 vt nullus in posterum ordinetur, 2 qui illi Ecclesiæ, aut pio loco, 3 pro cuius necessitate, aut vtilitate assumitur, 4 non adscribatur, vbi suis fungatur muneribus, nec incertis vagetur sedibus. *c* Quòd si locum inconsulto Episcopo deseruerit,ei sacrorum exercitium interdicatur. 5 α β Nullus præterea *d* Clericus peregrinus 6 sine commendatitiis sui Ordinarij litteris ab vllo Episcopo ad diuina celebranda,& Sacramenta administranda admittatur.

DECLARATIONES.

1 *Vt nullus in posterum ordinetur.*] Hoc fiat in ipsa promotione, nam postea fieri non potest.

2 *Qui illi Ecclesiæ, aut pio loco.*] Clericus qui certo loco non est adscriptus ab Episcopo suo, non potest inuitus retineri, sed liberè potest ex sua Diœcesi abire.

3 *Pro cuius necessitate, vel vtilitate.*] Clericus iuxta hoc Decretum certæ Ecclesiæ adscriptus, à nullo Episcopo recipiendus est sine Ordinarij licentia: secus si nullum beneficium habeat, aut nulli loco sit adscriptus, quia tunc ab omnibus Episcopis recipi potest, & Episcopus ei petenti dimissorias concedere debet.

Interdicatur.] An obtinens beneficium, illud dimittere potest acceptando illud beneficium compatibile siue incompatibile contra voluntatem

tem Superioris primi beneficij. Congregatio censuit huiusmodi dubitationis solutionem non pertinere ad Congregationem, sed petendam esse ex dispositione Iuris communis, quamquam Congregatio visa est inclinare cum Hostiensi in cap. admonet, de Renunt. quod non sit in vsu.

Etiam exemptos subditos comprehendit decretum, dummodo sint in diœcesi Episcopi; non autem in locis exemptis. Nec Archidiaconi in eorum districtu Iurisdictionis habent hanc facultatem.

4 *Non adscribatur.*] Hoc etiam locum habet in familiaribus triennalibus Episcoporum, qui ad titulum patrimonij possunt promoueri, nam & ij debent adscribi alicui Ecclesiæ ordinatæ, *iuxta not. suprà c. 9. Sess. 21. & Sess. 23. c. 9. §. Familiaris.*

5 *Nullus prætereà Clericus peregrinus.*] Non possunt cogi ordinati ad titulum patrimonij, qui incertis diebus vagantur, vt deseruiant aliquibus diebus, Ecclesiis, veluti diebus festiuis. *vide c. præced. §. Curet.*

6 *Sine commendatitiis sui Ordinarij.*] Abbas non potest huiusmodi litteras concedere. *Vide sess. 13. de Reform. cap. 10. §. Nec ipsi.*

Congregatio Concilij censuit, ius concedendi litteras commendatitias, sine quibus ex decreto Concilij capite decimo sexto, Sessione vigesima tertia, Clericus peregrinus ad diuina celebranda, Sacramenta administranda admitti non debet, esse obtinendas ab eo, qui huiusmodi Clerici Ordinarius fuerit. 1. Iul. 1597.

Congregatio Concilij censuit, Episcopum posse admittere Sacerdotes exteros, habentes litteras dimissorias suorum Ordinariorum, ad Sacramenta administranda, dummodo illi vere idonei sint. 13. Ianua. 1595.

An Episcopus loci Ordinarius prohibere possit, ne Regulares in eorum Ecclesiis, sacerdotes sæculares exteros diuina officia celebrare permittãt, nisi prius ab ipso Episcopo visis litteris commendatitiis ipsi sacerdotes admissi fuerint. 1. Nou. 1594.

Congregatio Concilij censuit posse.

Non sunt denegandæ litteræ commendatitiæ ab Episcopo sacerdotibus & Clericis, qui non habent beneficia requirentia residentiã in titulũ.

REMISSIONES.

α *Nullus præterea Clericus peregrinus, &c.*] Concordat c. extraneo, cum duobus seqq. 71. d. cap. fraternitati, de Clericis non resid. Concil. Brachar. 4. act. 2. cap. 12. P. Henriq. in summ. lib. 10. cap. 34. §. 6. in fine, F. Emman. quæst. Regul. tom. 2. quæst. 121. art. 1. P. Soar. de Relig. tract. de voto, lib. 3. cap. 4. num. 9.

β Quòd qui non habet litteras testimoniales sui Episcopi, nullo iure est suspensus, sed potest celebrare secluso scandalo, resoluit P. Henriq. d. §. 6. lit. I, Nauar. cons. 5. sub tit. de Celebr. Miss. Pat. Vale. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. n. 42. vers. Tantopere.

CAPVT XVII.

Exercitia minorum Ordinum restitui debent, assignatione facta fructuum simplicium beneficiorum, vel fabricæ. Deficientibus tamen Clericis cælibatum colentibus, sufficiantur coniugati monogami tonsurati & induti clericaliter in Ecclesia.

VT sanctorum Ordinum à Diaconatu ad Ostiariatum functiones, ab Apostolorum temporibus in Ecclesia laudabili-

dabiliter receptæ, & pluribus in locis aliquamdiu intermissæ, in vsum iuxta sacros *a* Canones reuocentur; nec *α* ab hæreticis, tamquam otiosæ, traducantnr, illius pristini moris restituendi desiderio flagrans sancta Synodus, decernit, vt in posterum 1 *β* huiuscemodi ministeria non nisi per constitutos in dictis Ordinibus 2 exerceantur; omnesque & singulos Prælatos Ecclesiarum in Domino hortatur, & illis præcipit, vt, quantum fieri commodè poterit, in Ecclesiis Cathedralibus, Collegiatis, & 3 parochialibus suæ diœcesis, si populus frequens, & Ecclesiæ prouentus id ferre queant; huiusmodi functiones curent restituendas, & ex aliqua parte redituum aliquorum simplicium beneficiorum, vel fabricæ Ecclesiæ, si prouentus suppetant, aut vtrisque illorum, eas functiones exercentibus stipendia assignent: quibus, si negligentes fuerint, Ordinarij iudicio, aut ex parte mulctari, aut in totum priuari possint. Quòd si ministeriis quatuor minorum Ordinum exercendis Clerici cælibes præstò non erunt; suffici possint etiam coniugati vitæ probatæ, dummodo non 4 bigami, ad ea munia obeunda idonei, & qui Tonsuram, & habitum Clericalem in Ecclesia gestent.

a c. 1. 25. dist. c. acolytus c. exorcista, c. lector, c. ostiarius & c. Psalmista, 13. dist. sup. c. 11. Innoc. in Epi. 4. c. 5.

DECLARATIONES.

1 *Huiuscemodi ministeria non nisi per constitutos in dictis Ordinibus.*] Munus Acolyti aut Thuribularij, & his similia, non possunt exerceri nisi per cōstitutos in illis Ordinibus, quod est notandum, cum hoc (vt plurimum) passim non seruetur, c. *In sancta, dist.* 32.

2 *Exerceantur.*] Ne quidem per fratres laicos, qui talibus Ordinibus non sint insigniti, exerceri debent.

3 *Et Parochialibus.*] Hoc habet locum etiam in Regularibus qui curam animarum exercent.

4 *Bigami.*] An Episcopus sua auctoritate ordinaria potuerit cum suo subdito vero bigamo, qui alias cum duabus virginibus & successiuis temporibus, quæ modo defunctæ sunt, matrimonium legitime contraxerat & consummauerat, dispensare, vt possit primam tonsuram & simplicia beneficia accipere, hæsque eidem conferre prout contulit; & dato quod non potuerit, an aliquas & quas censuras & pœnas incurrit, tam Episcopus, quam sic promotus. S. D. N. Sixtus ex sententia Congregationis respondit, quoad Episcopum esse suspensum à collatione Ordinum. Item promotum esse suspensum ab executione ordinum susceptorum, beneficium amisisse & fructus perceptos non fecisse suos.

REMISSIONES.

α *Nec ab hæreticis tamquam otiosæ, &c.*] Quòd Ordo necessarius sit ad filios spirituales multiplicandos ad Ecclesiæ regimen, resoluit Sayr. de Sacram. in genere, lib. 6. c. 4. q. 1. ver. Alia quatuor Sacramenta.

β Vt

β *Vt in posterum huiuscemodi ministeria, &c.*] Vide P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 12. c. 18. q. 23.

CAPVT XVIII.

Datur forma erigendi Seminarium Clericorum præcipuè tenuiorum, in cuius erectione plurima veniunt obseruanda pro educatione promouendorum in Cathedralibus & maioribus Ecclesiis.

αβ CVm adolescentium ætas *a* nisi rectè instituatur, prona sit ad mundi voluptates sequendas; & nisi à teneris annis ad pietatem & religionem informetur, antequam vitiorum habitus totos homines possideat, numquam perfectè, ac sine maximo, ac singulari propemodum Dei omnipotentis auxilio in disciplina Ecclesiastica perseueret: sancta Synodus statuit, *b* 1 vt singulæ Cathedrales, Metropolitanæ, atque his maiores Ecclesiæ, 2 pro modo facultatum, & diœcesis amplitudine certum puerorum ipsius ciuitatis, & diœcesis, vel eius prouinciæ, si ibi non reperiantur, numerum in Collegio ad hoc prope ipsas Ecclesias, 3 vel alio in loco conuenienti, ab Episcopo eligendo, alere, ac religiosè educare, & Ecclesiasticis disciplinis instituere teneantur. 4 In hoc verò Collegio recipiantur, qui ad minimum duodecim annos, 5 & ex legitimo matrimonio nati sint; ac legere, & scribere competenter nouerint; & quorum indoles, & voluntas spem afferat eos Ecclesiasticis ministeriis perpetuò inseruituros. *c* Pauperum autem γ filios præcipuè eligi vult; nec tamen ditiorum excludit; modò suo sumptu alantur †, & studium præ se ferant Deo & Ecclesiæ inseruiendi. Hos pueros Episcopus in tot classes, quot ei videbitur, diuisos, iuxta eorum numerum, ætatem, ac in disciplina Ecclesiastica progressum, partim cùm ei opportunum videbitur, Ecclesiarum ministerio addicet; partim in Collegio erudiendos retinebit, aliosque in locum eductorum sufficiet; ita vt hoc Collegium Dei ministrorum perpetuum seminarium sit. Vt verò in eadem disciplina Ecclesiastica commodiùs instituantur; 6 Tonsura statim, atque habitu Clericali semper vtentur: grammatices, δ cantus, computi Ecclesiastici, aliarumque bonarum artium disciplinam discent: S. Script. libros Ecclesiasticos, homilias Sanctorum, atque Sacramentorum tradendorum, maximè quæ spectant ad Confessiones, & rituum, ac ceremoniarum formas ediscent. Curet Episcopus, vt singulis die-

a 4. Tol. c. 33. in eumdem finem constituit, Gen. 8. Concil. Aquisgr. cap. 135. Concil. Lateran. sub Leone X. Sess. 9. de Reformatione Curiæ, & aliorum.

b Const. Alexandri. 3. p. 1. c. 18. & in 2. Later. c. 11.

c c. quia de mag. cum alleg. in meo tract. de priuil. sch. priuil. 88.

diebus Missæ sacrificio intersint; ac saltem singulis mensibus confiteantur peccata, & iuxta Confessoris iudicium sumant Corpus Domini; Cathedrali, & aliis loci Ecclesiis diebus festis inseruiant. Quæ 6 omnia, atque alia ad hanc rem opportuna, & necessaria Episcopi singuli 7 ζ cum consilio duorum Canonicorum seniorum, & grauiorum, quos elegerint, prout Spiritus sanctus suggesserit, constituent, eaque vt semper obseruentur, sæpius visitando operam dabunt. Dyscolos, & incorrigibiles, ac malorum morum seminatores acriter punient; eos etiam si opus fuerit, expellendo: omniaque impedimenta auferentes, quæcumque ad conseruandum, & augendum tam pium, & sanctum institutum pertinere videbuntur, diligenter curabunt. Et quia ad Collegij fabricam instituendam, & ad mercedem præceptoribus & ministris soluendam, & ad alendam iuuentutem, & ad alios sumptus certi reditus erunt necessarij; vltra ea, quæ ad instituendos vel alendos pueros sunt in aliquibus Ecclesiis, & locis destinata, quæ eo ipso huic Seminario sub eadem Episcopi cura applicata censeantur: 8 iidem Episcopi cum consilio duorum de Capitulo, * quorum alter ab Episcopo, alter ab ipso Capit. eligatur; itemque duorum de Clero ciuitatis, quorum quidē alterius electio similiter ad Episcopum, alterius verò ad Clerum pertineat; 9 ex fructibus integris mensæ Episcopalis, 10 & Capituli, 11 quarumcumque dignitatum, personatuum, officiorum, 12 præbendarum, portionum, 13 Abbatiarum, & Prioratuum cuiuscumque Ordinis, etiam Regularis, aut qualitatis, vel conditionis fuerint, & 14 hospitalium, quæ dantur in titulum, vel administrationem, iuxta Constitut. Conc. Viennensis, quæ incipit, *a* Quia contingit: 15 & beneficiorum quorumcumque, etiam Regularium, etiam si iuris patronatus cuiuscumque fuerint, etiam si exempta, 16 etiam si nullius Diœcesis, vel aliis Ecclesiis, monasteriis, & hospitalibus, & aliis quibusuis locis piis, 17 etiam exemptis, annexa, & ex fabricis Ecclesiarum, & aliorum locorum, etiam ex quibuscumque aliis Ecclesiasticis reditibus, 18 seu prouentibus, 19 etiam aliorum Collegiorum: in quibus tamen Seminaria discentium, vel docentium *b* ad commune Ecclesiæ bonum promouendum 20 actu non habentur. 21 hæc enim exempta esse voluit, 22 præterquam ratione redituum qui superflui essent vltra conuenientem ipsorum Seminariorum sustentationem, seu corporum, 23 vel confraternitatum, 24 quæ in nonnullis locis scholæ appel-

a c. quia contingit, de relig. domib. in Clem. li. 3. tit. 11. c. 2. sup. Sess. 7. c. 15. de Reform.

b c. fin. de mag. & c. cum ex eo, de Elect. in 6.

pellantur, & omnium monasteriorum, 25 non tamen mendicantium, etiam ex decimis quacumque ratione ad laicos, ex quibus subsidia Ecclesiastica solui solent, & milites cuiuscumque militiæ, aut Ordinis, pertinentibus, fratribus *η* 9 S.Ioannis Hierosolymitani dumtaxat exceptis, *a* 26 partem aliquam, vel portionem detrahent: & eam portionem sic detractam, nec non 27 *ι* beneficia aliquot simplicia, cuiuscumque qualitatis, & dignitatis fuerint, & *κ* etiam præstimonia, vel præstimoniales portiones, nuncupatas 28, etiam ante vacationem, † sine cultus diuini, & illa obtinentium, præiudicio, huic Collegio applicabũt, & incorporabũt. quod locum habeat, etiam si beneficia sint reseruata, vel affecta; nec *λ* per resignationem ipsorum beneficiorum, 29 *μ* *ν* vniones & applicationes suspendi, vel nullo modo impediri possint: sed omnino quacumque vacatione, etiam si in Curia effectum suum sortiantur, & quacumque constitutione non obstante. Ad hanc autem portionem soluendam, beneficiorum, dignitatum, personatuum, & omnium, & singulorum suprà commemoratorum possessores, non modò pro se, 30 *ξ* sed pro pensionibus, quas aliis forsan ex dictis fructibus soluerent, retinendo tamen pro rata, quidquid pro dictis pensionibus, illis erit soluendum, ab Episcopo loci per Censuras Ecclesiasticas, ac alia iuris remedia 31 compellantur; etiam vocato ad hoc, si videbitur, auxilio brachij sæcularis: quibusuis, quoad omnia & singula supradicta, priuilegiis, exemptionibus, etiam si specialem derogationem requirerent, consuetudine, etiam immemorabili, quauis appellatione, & allegatione, quæ executionem impediat, non obstantibus. Succedente verò casu, quo per vniones effectum suum sortientes, vel aliter, Seminarium ipsum in totum, vel in partem dotatum reperiatur; tunc portio ex singulis beneficiis, vt suprà, detracta, & incorporata ab Episcopo, prout res ipsa exegerit in totum vel pro parte remittatur. Quòd si Cathedralium, & aliarum maiorum Ecclesiarum Prælati in hac Seminarij erectione, eiusque conseruatione negligentes fuerint, ac suam portionem soluere detrectauerint; Episcopum Archiepiscopus, Archiepiscopum, & Superiores Synodus prouincialis acriter corripere, & ad supradicta cogere debeat, & vt quamprimum hoc sanctum, & pium opus, vbicumque fieri poterit, promoueatur, studiosè curabit. Rationes autem redituum huius Seminarij Episcopus annis singulis accipiat, præsentibus duobus à Capitulo, & totidem à Clero ciuitatis deputatis.

a Sup. Sess.5.c.1. de Refor.

32 De-

32 Deinde, vt cum minori impensa huiusmodi scholis instituendis prouideatur; statuit S. Synodus, vt Episcopi, Archiepisc. Primates, & alij locorum ordinarij scholasterias obtinentes, & alios, quibus est lectionis munus annexum, ad docendum in ipsis scholis instituendos, per se ipsos, si idonei fuerint; alioquin per idoneos substitutos, ab eisdem scholasticis eligendos, & ab Ordinariis approbandos, etiam per subtractionem fructuum, cogant, & compellant.

33 Quòd si iudicio Episcopi digni non fuerint; alium, qui dignus sit, nominent, omni appellatione remota; quod si neglexerint, Episcopus ipse deputet. Docebunt autem prædicti, quæ videbuntur Episcopo expedire. De cetero vero officia, vel dignitates illæ, quæ scholasteriæ dicuntur, non nisi Doctoribus, * vel Magistris, aut Licentiatis in S. pagina, aut in iure Canon. & aliis personis idoneis, & qui per se id munus expleant, conferantur: & aliter facta prouisio nulla sit, non obstantibus quibusuis priuilegiis, † & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

34 Si verò in aliqua prouincia, Ecclesiæ tanta paupertate laborent, vt Collegium in aliquibus erigi non possit, Synodus prouincialis, vel Metrop. cum duobus antiquioribus Suffraganeis in Ecclesia Metropol. vel alia prouinciæ Ecclesia commodiori vnum, aut plura Collegia, prout opportunum iudicabit, ex fructibus duarum, aut plurium Ecclesiarum, in quibus singulis Collegium commodè institui non potest, erigenda curabit, vbi pueri illarum Ecclesiarum educentur.

In Ecclesiis autem amplas diœceses habentibus possit Episcopus, vnum vel plura in diœcesi, prout sibi opportunum videbitur, habere Seminaria: quæ tamen ab illo vno, quod in ciuitate erectum & constitutum fuerit, in omnibus dependeant.

Postremò, si vel pro vnionibus, seu proportionum taxatione, vel assignatione, & incorporatione, aut qualibet alia ratione difficultatem aliquam oriri contigerit, ob quam huius Seminarij institutio, vel cõseruatio impediretur, aut perturbaretur: Episcopus cum supra deputatis, vel Synodus prouincialis pro regionis more, pro Ecclesiarum, & beneficiorum qualitate, etiam supra scripta, si opus fuerit, moderando, aut augendo, omnia & singula, quæ ad felicem huius Seminarij profectum necessaria videbuntur, decernere, ac prouidere valeat.

D E-

DECLARATIONES.

1 *Vt singulæ Cathedrales.*] Si duæ Cathedrales erunt vnitæ, in vnaquaque ipsarum Seminarium est erigendum: si verò non poterit erigi in quaque, erunt deputandi duo Magistri, vnus Grammaticæ, alter Musicæ, sumptibus separatis cuiusque Ciuitatis. Infra hoc ca. §. *Si verò in aliqua.*

2 *Pro modò facultatum certum puerorum numerum.*] In hoc Seminario non debent admitti plures pueri, quàm qui ea pecunia ali possint, quæ ex dimidia decima, secundum antiquam taxam, taxata fuit.

3 *Vel alio in loco conuenienti.*] Locus Seminarij ædificationi deputandus, de sententia Ciuitatis, cuius interest, approbari debet.

4 *In hoc verò Collegio.*] In Seminario collocari debent pueri, qui sunt procliuiores ad vitam Ecclesiasticam, & præcipuè pauperes, qui dum in eo manent, Ecclesiasticis præceptis & moribus imbuendi sunt.

5 *Et ex legitimo matrimonio nati sint.*] Non spurij, etiamsi essent legitimati.

6 *Tonsura statim vtentur.*] Quomodo, aut quis possit ex fructibus Seminarij, nomine tituli sibi assignatis promoueri ad sacros ordines, vide quæ supra notata sunt. *c.2. sess.21.*

Declarauit S.D.N. Gregor. XIII. Clericos Seminarij ad sacros ordines promoueri non posse, nisi pro seruitio Seminarij vniti, & tunc cum assignatione certi annui reditus, vnde sic promotus honestè viuere possit: quæ tamen assignatio cesset, postquam ille aliunde se æquè sustentare poterit. *Vide sess.21. c.2. §. Eum, benefic.*

7 *Cum consilio duorum Canonicorum.*] Duo Canonici electi ab Episcopo ad constituendam educationem puerorum in Seminariis, debent esse perpetui, nec possunt per eum, ad libitum (nisi ex iusta causa & legitima) mutari. Imo verò Episcopus tenetur consilium Canonicorum prædictorum adhibere in constituendis regulis vniuersalibus, Seminarij loco, & similibus, ac etiam simul esse in singulis rebus, vtputa electione puerorum singulorum introducendorum, electione Magistrorum, librorum legendorum, Confessoris positione, discipulorum expulsione, visitatione, & similibus. Tenetur etiam Episcopus cum consilio eorumdem tam circa visitationem disciplinæ ac morum clericorum, quàm circa temporalium rerum administrationem, ac omnium eorum, quæ hic exprimuntur, prouidere: & sufficit illorum consilium requiri tantum, poteftque præterea Episcopus eorum consilio adhibito statuere, & declarare, quæ prouidentia sua magis expedire iudicauerit.

8 *Iidem Episcopi cum consilio duorum, &c.*] Episcopus tenetur Deputatos adhibere in consilio pro tota temporali administratione prædicti Seminarij, excepta exactione, quæ ad solum Episcopum spectat. Itaque Episcopus tenetur adhibere in consilium prædictos deputatos, non tamen tenetur eorum sequi consilium, & nisi eorum consilium adhibuerit, minimè validam vnionem beneficiorum faciet.

An Episcopus vigore huius §. *& quia*, potuerit dismembrare Canonicatum à Collegiata in qua sunt septem Canonicatus, & applicare illum Seminario? Congregatio censuit, Episcopum ex hoc c. potuisse id facere. Attamen ante erectionem factam Seminarij, nihil eo nomine soluendum est. Papiensis

Congregatio Concilij censuit, Canonicos ab Episcopo electos ad 7. Iun. 1591.

Semi-

Seminarij administrationem ad pręscriptum Concil. c.18. Seſſ.23. verſ. quæ omnia, eſſe perpetuos, nec poſſe amoueri, niſi ex iuſta, & legitima cauſa.

9 *Ex fructibus integris menſæ Epiſcopalis.*] Debet primò Epiſcopus ex ſuis, & ſui Capituli fructibus contribuere Seminario, ac poſtea reliquos ad idem cogere, & clero totius Diœceſis pro contributione Seminarij debet imponi media Decima ſuper fructibus omnium beneficiorum. Super hoſpitale tamen, quod neque in titulum, neque in adminiſtrationem datur, ſed mere laicale eſt, non poteſt taxa ratione Seminarij imponi.

10 *Et capituli.*] Canonici qui contribuunt Seminario ex fructibus ſuæ præbendæ, non debent contribuere ex diſtributionibus quotidianis, à præbendis diſtinctis, vel incertis. Hoc comprehendit etiam Regulares, qui de incertis nihil ſoluunt. Alias nullus eſt exemptus à contributione Seminarij, niſi qui nominatim à Concil. Trident. excipitur. Vide infr. hoc cap. §. *Præbendarum.*

Capuan. 10. Decemb. 1592. Congregatio Concilij cenſuit, ſi fructus, & reditus Canonicatuum conſiſtunt in diſtributionibus quotidianis, quæ dari ſolent dumtaxat diuinis perſonaliter intereſſentibus, non teneri Canonicos ad Seminarij contributionem.

Congregatio cenſuit, ſi fructus ac reditus Eccleſiæ Collegiatæ conſiſtunt in diſtributionibus quotidianis, quæ ſolummodo dari ſolent iis, qui diuinis officiis perſonaliter interſunt, non teneri Capitulum ad contributionem Seminarij.

Antequam fructus taxentur pro rata Seminario ſoluenda, deducendæ ſunt expenſæ, quæ in beneficiis fiunt, onerum quoque ratio habenda eſt.

11 *Quarumcumque dignitatum.*] Etiam Cardinales cogi poſſunt ad cõtribuendum Seminario, de fructibus beneficiorum quæ habent in Diœceſi, in qua eſt Seminarium.

Breue S. D. N. de conceſſione immunitatis contributionis Seminarij facta Canonicis regularibus, non habet locum, vbi tempore conceſſionis immunitatis prædictæ, iam erat ſtabilita taxa, & ſeminarium erat in quaſi poſſeſſione ab eis exigendi.

12 *Præbendarum.*] Neque hoc Decreto, neque Breui Pij V. comprehenduntur diſtributiones quotidianæ à præbendis diſtinctæ & minus certæ, pro quibus nihil exigendũ à Seminario. Vide hoc c. ſupr. §. *Et Capituli.*

13 *Abbatiarum.*] Si Abbas ſua mercede conductum Theologum habeat, qui ſacram Scripturam interpretetur, & Grammaticum, qui litteras, his ſumptibus deductis, deinde his etiam qui fiunt non modo in percipiendis & colligendis annuis fructibus & prouentibus Abbatiæ, ſed etiam in ſuſcipiendis & proſequendis litibus, quæ ad tuenda Iura ipſius Abbatiæ pertinent, verus Abbatiæ reditus æſtimandus eſt, atque talis æſtimationis & ſummæ, eorumque omnium ſumptuum, de quibus dictum eſt, habita ratione, Abbas contribuere debet Seminario. Sed ſi Abbatia ſeu aliud beneficium nullius eſt Diœceſis, ſoluat Seminario illius Diœceſis, in qua aliàs dicta Abbatia conſtituta erat: ſi vero Eccleſia ſeu beneficium eſt in vna Diœceſi, & bona eius in altera, contributio Seminarij fieri debet Epiſcopo loci, vbi eſt Eccleſia: niſi bona in altera Diœceſi exiſtentia ſint propria alicuius Eccleſiæ ibi conſtructæ, quę tamquam membrum ſubiecta eſſet Eccleſiæ Parochiali, aut eidem vnita; quo caſu contributio fieri debet, vbi ſunt bona. Quod etiam declarandum eſt, ſi Eccleſia iſta vnita aut ſubiecta, conſtructa fuerit ante acquiſitionem ip-

ſorum

ſorum bonorum ; quia ſi conſtaret bona fuiſſe prius applicata Eccleſiæ principali, licet verè poſtea ædificata fuerit alia Eccleſia, contributio fiet Epiſcopo Eccleſiæ principalis. Vide infrà hoc cap. §. *Et beneficiorum.*

14 *Et Hoſpitalium.*] Hoſpitalia exempta ad contributionem Seminarij non tenentur. Neque Concilium comprehendit Hoſpitalia, quæ adminiſtrantur à laicis, & in quibus ſunt bona laicorum, ſed ea tantùm, quæ dantur in titulum vel adminiſtrationem perpetuam, atque ita etiam intelligitur Clem. *Quia contingit*, ibi allegata. Idemque Concilium ibidem cogit ad contributionem Seminarij illas confraternitates quas nonnulli vocant Scholas, quæ habent de bonis Eccleſiaſticis, intuitu ſcil. bonorũ Eccleſiaſticorum. Alioqui Hoſpitalia, quę data non ſunt in titulum, commendam, ſeu adminiſtrationem, modò beneficia annexa, reditus aut prouentus Eccleſiaſticos nõ habeant, nõ tenentur cõtribuere Seminario.

Domus Hoſpitalis S. Antonij data in commendam debet Seminario contribuere, licet non fuerit æſtimata, neque taxata in libris Sacræ Cameræ Apoſtolicæ, quia debent eius bona æſtimari, ac deductis oneribus ſolitis, debet Commendatarius Seminario contribuere mediam decimam ſecundum antiquam taxam.

Hoſpitale vnius Diœceſis habens beneficium annexum, quod eſt alterius Diœceſis, tenetur contribuere pro rata fructuum beneficij annexi Seminario, quod eſt in Diœceſi, in qua ſitum eſt beneficium.

Congregatio Concilij cenſuit, ſuper Hoſpitali, quod neque in titulum, neque in adminiſtrationem datur, ſed merè laicale eſt, non poſſe taxam ratione ſeminarij imponi. 18. Iunij. 1594.

15 *Et beneficiorum quorumcumque.*] Membra ſeu bona alicuius beneficij poſita in alia Diœceſi, tenentur ad contributionem Seminarij Diœceſis, vbi ſitum eſt beneficium, licet in dictis bonis erecta fuiſſet Eccleſia, poſtquam erant bona dicti beneficij: beneficia verò vnita contribuere tenentur Seminario propriæ Diœceſis, licèt Eccleſia, cui ſunt vnita, ſit in alia Diœceſi. Sicut & Parochiales, quæ ſunt in vna Diœceſi, licèt ab alio, quàm ab Ordinario illius Diœceſis collatæ ſint, debent contribuere Seminario Diœceſis in qua ſitæ ſunt. Et bona ſita in vna Diœceſi, quæ propriè ſint attributa alicui ſacello eiuſdem Diœceſis, quod, tamquam membrum quoddã, ſubiectum aũt vnitum ſit alicui beneficio in altera Diœceſi ſito, neque conſtat eadem bona illi beneficio prius adiecta fuiſſe, quam in eis ædificaretur ſacellum; contribuere debent Seminario Diœceſis in qua ſitum eſt beneficium, cui illud ſacellũ (cuius prædicta bona ſunt,) vnitum aut ſubiectũ eſt. Quod ſi bona priùs applicata fuiſſent, quàm in eis ædificaretur ſacellum, contributio fieri debebit Seminario loci Diœceſis, in qua hoc beneficium eſt conſtitutũ. At verò ex beneficio, quod in diuerſis Diœceſibus habet bona, contribuendũ eſt Epiſcopo loci, in quo eſt beneficij Eccleſia: niſi bona in aliis Diœceſibus poſita, ſint propria vnius Eccleſiæ dicti beneficij, quia tunc contribuere debet Epiſcopis locorum, in quibus bona cum ſua particulari Eccleſia ſunt vnita, dummodo tamen Eccleſia ſubiecta aut vnita, cõſtructa fuerit ante acquiſitionem bonorũ. Igitur de contributione facienda Seminariis ex bonis beneficiorum, quæ ſunt in diuerſis Diœceſibus, declaratum eſt; Primò, Eccleſiam habentem prædia vel bona in alia Diœceſi, debere ex illis contribuere. Secundò, ſi vnum beneficium annexum ſit alteri, cum ſuis bonis in alia Diœceſi, illa bona contribuere debere Epiſcopo loci, vbi ſita ſunt cum ſua Eccleſia, non obſtante annexione. Tertiò, ſi bona vnius Diœceſis

ſint vnita beneficio alterius Diœceſis, ſiue careant Eccleſia, ſiue aliquam habeant, quæ tamen non ſit Domina bonorum, ſed ædificata fuerit ad commoditatem incolarum, nec bona ſint ei applicata ab initio, non ſequuntur illam Eccleſiam. Imo ſi ſunt vnita alteri beneficio in alia Diœceſi, contribuere debent illi Eccleſiæ cui vnita ſunt, vt in primo caſu dictum eſt.

Pro contributione Seminarij non debet imponi penſio beneficio; ſed detrahenda eſt certa pars ex fructibus eius.

16 *Etiamſi nullius Diœceſis.*] Beneficium nullius Diœceſis, ſoluit Seminario illius Diœceſis, in quo alias beneficium illud conſtitutum erat. *Supr. hoc c. § Abbatiarum.*

17 *Etiam exemptis.*] Exempta monaſteria non excuſantur à contributione Seminarij.

18 *Seu prouentibus.*] Non tamen incertis.

19 *Etiam aliorum Collegiorum.*] Congregatio cenſuit hoc intelligendum de ſæcularibus, non regularibus Collegiis. Seminario diſcentium vel docentium, intelligitur Seminarium Clericorum ſæcularium.

Collegij pro erudiendis pueris inſtituti, quod ex dicto Concilij Tridentini Decreto iam ſit Seminario applicatum, Ordinarius eſt adminiſtrator, cum onere tamen, vt omnia curet exequi, quæ ordinata fuerunt in dicti Collegij inſtitutione.

Fratres mendicantes ex reditibus beneficiorum Monaſteriis annexorum, Seminario contribuere debent: nec obeſt quod prætendant ſe eſſe exemptos: quia videlicet in illis lectiones Grammaticæ & conſcientiæ caſuum pro audiendis confeſſionibus quotidie habeantur: Congregatio enim cenſuit non eſſe ob id exempta, ſed tantùm eius impenſæ rationem habendam, quæ ante Concilium fieri ſolebat pro ſalariis horum lectorum, & ea, tamquam æs alienum detrahenda; ceterum teneri ex reliquo ad contribuendum Seminario ad ratam.

Si monaſteria Regularium ex conſtitutionibus ſuæ religionis tenentur Collegium Vniuerſitatis propriis expenſis ſingulorum Monaſteriorum ſuſtentare, qua de cauſa ſolebant ante Concilium eoſdem prorſus ſumptus facere, quos faciunt hoc tempore: æquum eſt vt eorum ſumptuum, (perinde atque æris alieni ac legitimi oneris, quod annuis fructibus eiuſdem Religionis impoſitum ſit) ratio habeatur in taxatione Seminarij, ita vt ea deducta, pro reliquis dumtaxat fructibus qui ſuperſunt, ad ratam partem Seminario contribuant. Similiter ſi ante Concil. Trident. ex inſtitutis Religionis ſolebant in ipſis Monaſteriis, ſumptibus eorum ſuſtentari profeſſores ad docendam Monaſticam iuuentutem, detrahenda eſt hæc impenſa tamquam æs alienum, & de reliqua ſumma aliquid eadem Monaſteria Seminario ex præſcripto Concil. Tridentini erecto contribuere debent pro rata.

20 *Actu non habentur.*] Monaſteria in quibus actu Seminarium non eſt, & tamen contribuunt alteri Seminario pro ſuſtentatione Scholarium, cenſentur eodem iure, ac ſi Scholares haberent: propterea non contribuunt, niſi de reditibus, qui ſuperſunt.

21 *Hæc enim exempta eſſe voluit.*] Tenentur tamen contribuere pro reliquis fructibus, deductis impenſis Seminarij, quæ deducuntur tamquam æs alienum.

Legata hac de cauſa, vt conducatur ſcilicet Grammaticus, qui pueros pauperes litteris inſtruat, intelliguntur ex Concil. Tridentino hoc cap. eſſe

esse applicata Seminario cum onere erudiendi pueros pauperes, sicut Testator iussit. Et relicta pauperibus, siue ad educationem & instructionem miserabilium puerorum cuiusdam Collegij, quò postea sublato, tandem ad Hospitale aliquod ea lege peruenerunt, vt alicui darentur qui ad pristinum pietatis vsum & officia ea conferret, ex Decreto Conc. Trident. Seminario attribuere licet, & ei applicata censentur.

22 *Praterquam ratione redituum qui superflui essent.*] Beneficium, etiamsi habeat Seminarium, tenetur contribuere pro reliquis fructibus: nam impensæ Seminarij deducuntur, tamquam æs alienum.

23 *Confraternitatum.*] Modo tamen aliquod beneficium annexum habeant. *Infr. hoc c. §. Confraternitates.*

24 *Quæ in nonnullis locis scholæ appellantur.*] Non autem si ex eleemosynis & collectis, Confraternitatum reditus consistunt. *Infr. hoc c. §. Confratern.*

25 *Non tamen mendicantium.*] Hinc apertè colligitur, fratres mendicantes ad Seminarij contributionem non teneri: quod procedit, si non habent beneficia vnita Monasteriis, quia de beneficiis vnitis etiam ipsi soluere debent, habita ratione dumtaxat redituum dictorum beneficiorum. *Sup. hoc c. §. Fratres.*

Congregatio censuit, portionem, quam Seminario legitimè contribuere tenebatur id beneficium, quod vnitum postea fuit Monasteriis, vel mendicantium, vel eorum qui iisdem, ac mendicantes, gaudeant priuilegiis, non posse amplius exigi, propterea quod beneficij status mutatus sit adeptione eorum, quos ex Pij V. Sanctæ mem. priuilegio ab huiusmodi onere Seminarij exemptos esse perspicuum est.

Si ignoratur, cuius naturæ sint bona vnita Monasterio, Ecclesiastica videlicet vt laicalia donata, vel aliàs exempta à contributione Seminarij, ei obnoxia sunt: & hoc procedit in Monasteriis, quæ non sunt mendicantium: nam in mendicantium Monasteriis quæ possident bona immobilia, onus probandi ea esse per vniones acquisita, in Episcopũ transfertur, quo id non probante, ipsa erunt exempta.

Sanctissimus Dominus noster Greg. XIII. ex sententia Congregationis declarauit, equites Hierosolymitanos non teneri ad contributionem Seminarij pro illis beneficiis Ecclesiasticis, quæ ad suam Religionem Hierosolymitanam non pertinent.

26 *Partem aliquam.*] Ad rationem dimidiæ decimæ, iuxta taxam antiquam, si Seminarium erat erectum post diem 11. Iul. 1567. *Vide supr. hoc c. §. Domus, &c.*

Pars aut portio aliqua pro illis beneficiis, quæ in libris Decimarũ non reperiuntur, taxata, Seminario non debetur, licèt etiam bona reperiantur taxata in libris Decimarum, quando beneficia ob paupertatem Religiosorum ea obtinentium, fuerint facta immunia à solutione decimarũ. Non contribuunt enim tunc Seminario.

Episcopus qui ante diem 11. Iul. 1567. re ipsa Seminarium non erexerit, quandocumque illud erigere constituerit, ab ipsa reali erectione nihil eius nomine vltra dimidiam decimam relatam ad antiquam taxam exigat, & si quid amplius exegerit; vel restituat, vel cum eo compenset, quod in posterum post ipsam erectionem, ad eam rationem exigendum erit: nisi tamen clarè appareat, totum illud, quod amplius erit exactum, iam fuisse verè conuersum in præparamenta necessaria, aut aliam similem operam Seminarij: antiqua autem taxa ea est intelligenda, quæ in vsu

fuerit, antequam alia noua ibidem fuerit.

14. Aug. 1597. Congregatio Concilij censuit, decretum *c.18.Sess.23.Vers.deinceps*, non comprehendere scholasterias existentes in loco, in quo minime erigendum est Seminarium.

2. Aug. 1596. Congregatio Concilij censuit, Episcopos in taxis faciendis pro Seminario posse, seruata tamen forma tradita à Conc.c.18.sess.23. onerare beneficia, nedum in dimidia decima, habito respectu ad antiquam taxam, verum etiam in maiori, prout beneficiorum, & locorum habito respectu iustum & æquum visum fuerit.

27 *Beneficia aliquot simplicia.*] Non tamen si essent ad collationem & prouisionem inferiorum. Vnde Concilium non decernit, vt omnia aut quæcumque beneficia simplicia vniantur Seminario, sed vt aliquot: ideoque vnio facta omnium beneficiorum simplicium, non valet, vt aliàs declarauit Congregatio. Similiter vniones factæ absque consilio eorum quatuor, quos iubet Concilium adhiberi, non valet.

Vniones vero legitimè factæ sortiri debent effectum, non solùm cùm vnita contigerit vacare per obitum, sed etiam cum per resignationem, eaque debet Episcopus D.Datarium docere.

28 *Etiam ante vacationem.*] Si vnio sit facta non *prout ex nunc*, sed *in futurum*, per decessum obtinentis censetur beneficium incorporatum & vnitum Seminario.

29 *Vniones, & applicationes.*] Illud autem in contributione Seminarij seruandum est, vt priùs detrahatur totum id quod ex causa oneris perpetui (puta quartæ fructuum quæ soluitur Cameræ Apostolicæ, & similium) re ipsa solutum erit ab his, qui Seminario contribuere tenentur. *Vide suprà hoc cap.§.Si monasteria.*

Murani. 21.Sept. 1591. Congregatio Concilij censuit, non posse Episcopum vnire seminario ea beneficia, quorum collatio ad se pertinet.

Troiana 29.Nou. 1592. Si bona in Diœcesi Troiana existentia sint propria aliquarum Ecclesiarum ibidem sitarum, quæ tamquã membra subiectæ, aut vnitæ sint Abbatiis, & Monasteriis in alia Diœcesi existentibus: Congregatio Concilij censuit, pro seminario ratione præfatorum bonorum debere solui Episcopo loci, in quo ipsa bona cum Ecclesiis sita sint, nisi constiterit bona fuisse priùs applicata ipsis Abbatiis, & Monasteriis, & deinde ædificatas fuisse Ecclesias, quia tunc contributio pro seminario esset facienda Episcopo loci, in quo ipsæ Abbatiæ, & Monasteria existunt.

22. Febr. 1601. Congregatio Concilij censuit, de cetero ad obuiandum fraudibus oportere decerni, vt non possint etiam ante vacationem vniri seminario beneficia, quæ obtineant personæ, quæ vel ob familiaritatem Cardinalium, vel aliam rationem tales sint, vt quocumque modo decedant, certum sit ea fore affecta sedi Apostolicæ.

Vniones de beneficiis reseruatis, validæ sunt, si modo factæ fuerint ante ipsorum vacationem: quod si post vacationem factæ reperiantur, nullæ sint, & prouisi à Sede Apostolica, mitti debent in possessionem dictorum beneficiorum.

Non potest Episcopus vigore huius Decreti applicare & vnire Seminario beneficia quæ residentiam requirunt, veluti Canonicatus, &c. Nec ea beneficia, quæ sunt ad Inferiorum collationem, nec quæ commendata sunt, nec beneficia Iurispatronatus, etiam Ecclesiastici, neque quæ Monasteriis sunt vnita vel annexa.

Seminario possunt ac debent vniri beneficia opima, si venit casus vacationis.

Beneficia ſimplicia quæ per mortem vacarunt, poſſunt vniri Seminario, per Epiſcopum, licèt eſſent reſeruata, vel affecta, niſi tamen alia beneficia ſimplicia, quę iam vacaſſent in menſe Epiſcopi prædicti, & quorum collatio ad Epiſcopum ſpectabat, ipſe non Seminario vniuiſſet, ſed aliis contribuiſſet, vel aliam vnionem factam non continuò enuntiaſſet, vel fortè exequutioni non demandaſſet.

Epiſcopo Hoſtienſi conceſſum fuit, vt poſſit cogere Clericos ad contributioné Collegij aut Seminarij, ſed ad finem à Concilio præſcriptum.

Item ſi rurale beneficium vniatur Seminario ad præbendam lectoris *ex nunc provt ex tunc*, quandocumque vel quomodocumque vacauerit, intelligitur vnitum.

Item, qui in Collegio illo per triennium ſtuduerit, habet priuilegia data ipſis Vniuerſitatibus.

Epiſcopo Auguſtano propter merita ſua conceſſum fuit, vt Prioratum S.Viti Vrbis Auguſtanæ Seminario applicaret.

Epiſcopo Herbipolenſi à Gregor.XIII. conceſſum fuit, vt Monaſterium Monialium deſertum, ne in hæreticorum manus veniret, Seminario ſuo vniret, idque fuit factum Ann.1382.

Congregatio Concilij cenſuit, non poſſe vniri beneficia ſeminario, ſi iuxta formam ipſius Concilij vnionis tempore minimè erectum fuerit, vtpote nec Magiſtris, nec ſcholaribus in eo actu exiſtentibus. 5.Martij 1597.

Congregatio Concilij cenſuit, ſi Epiſcopus beneficia ſimplicia, ſeruata forma Concilij, Seminario vniuerit ante eorum vacationem, etiam in menſe reſeruato, vnionem debere effectum ſortiri. 18.1597.

Congregatio Concilij cenſuit, vnionem ab Epiſcopo factam ſeminario abſque conſilio quatuor deputatorum, iuxta præſcriptum Concil. Trid. *c.*18. *Seſſ.*24. *de Reform.* minime valere. 13.Ian. 1594.

Congregatio Concilij cenſuit, in vnionibus beneficiorum faciendis Seminario, ſatis eſſe ſeruare formam traditam à Concil. *cap.*18. *Seſſ.*23. *de Reform.* nec requiri conſenſum Capituli. 3.Martij 1594.

30 *Sed pro penſionibus.*] Portionarius contribuere debet Seminario pro rata ad rationem illam, qua contribuit Titularis.

In taxa Seminario pro penſionibus ſoluenda, eſt ea ineunda ratio. Primùm inquiratur, quanta ſit taxa antiqua vnius decimæ, cuius taxæ partem dimidiam beneficiatus perſoluit, ex penſionibus verò remanebit proportionabiliter habito reſpectu ad verum valoré beneficij, & taxam perſolutam hoc modo; vid. ſi beneficium in taxa eſt pro decima integra, puta Ducator. 60. 30. quidem à Beneficiato perſoluentur, quæ ſunt pars dimidiæ decimæ. Attendatur poſtea ad verum beneficij valorem, nempe Ducat. 900. penſio verò fingatur 600. atque ita ex 30. Seminario ſolutis, beneficiatus viginti nomine penſionis, reliqua decem ratione beneficij præſtabit.

Congregatio Concilij cenſuit, titularem occaſione contributionis per eum factæ ſeminario, non poſſe detrahere ex penſione, quam ſoluit, niſi pro rata penſionis, & ad eam rationem, ad quã ipſe titularis contribuit. 30.Martij 1594.

31 *Compellantur.*] Si videlicet verè Seminarium fuerit erectum: nam ante erectionem nullus poteſt cogi ad ſolutionem.

Soluentes penſionem, poſſunt retinere ratam taxæ debitam pro Seminario, vt Seminario ſit ſatisfactum.

32 *Deinde. vt cum, &c.*] Congregatio Cardinalium cenſuit, eum qui obtinet Scholaſticam, cogi omnino debere ad obeundum munus ſuum.

Ita in quadam decisione data Episcopo Iprensi die vlt. Aug. an. 1574.

33. *Quod si iudicio Episcopi.*] Ante omnia in Seminariis conducendus est Grammaticus & Musicus, qui pueros instruant, & si reperiantur Iesuitæ, ceteris anteponendi sunt.

Licentiato in sacra pagina aut iure Canonico in qualibet Vniuersitate approbata non obstat, quod non sit ex illis, qui essent in illa regione, in qua esset scholasteria.

34 *Si verò in aliqua prouincia.*] In Ecclesiis vbi adeo sunt tenues reditus, vt huiusmodi Seminaria erigi non possint, prouideatur saltem expensis beneficia obtinentium de duobus Magistris, altero Grammaticæ, altero Musicæ. *Suprà initio huius capitis.*

Nonnullis Episcopis conquerentibus de paupertate Seminarij ex Concilij taxa. S.D.N. respondit ex sententia Congregationis seruandum esse decretum Sanctæ mem. Pij. V. & nisi possint erigere Seminarium iuxta formam Concilij, instituant scholam eo commodiori modo, quo potuerint.

Dubitatum fuit aliquando, An beneficia vnius Diœcesis alias per Sanctissimum Dominum nostrum Seminario Clericorum alterius Diœcesis, in qua existunt, erecto & instituto iuxta hoc Decretum Concilij, annexa, illam portionem soluere censeantur, quam vigore eiusdem Decreti impositam soluere consueuerunt, qui ante memoratam vnionem beneficia ipsa in titulum siue commendã per 15. annos obtinuerunt? Congregatio censuit, portioné detractam, & applicatam Seminario non posse auferri: quia vnio de qua agitur, applicatur tantum illi Seminario alterius Diœcesis, in qua sunt fructus beneficij vniti, sed non eximit à portione priori Seminario debita & persolui solita: nam ius acquisitum fuit, & non potest tolli: non obstante Concilio illis verbis, hæc enim exempta esse voluit: nam illud habet locum in Collegiis & Seminariis, ante Concilium erectis vel dotatis, vt ex talibus non detrahatur portio pro alio Seminario; nos vero loquimur, quando prius consueuit persolui, & postea subsequuta fuit vnio.

Quærebatur, An fratres mendicantes, Moniales S. Basilij, & Monachæ Carthusianæ pro grangiis, quæ omnes in ciuitate Hieracensi ante annum 1567. pro Seminario sine vlla controuersia contribuerunt, possint etiam hodie cogi ad eamdem rationem? Sacra Congregatio Concil. sub die 19. Mar. 1587. rescripsit Episcopo Hieracensi, circa hoc fratres mendicantium esse exemptos, ex Concilio hoc capitulo, & reliquos Regulares ex priuilegio fel. rec. Pij V. Moniales tamen teneri, nisi ob earum paupertatem aliqua bona possideant, quæ immunia facta sint à solutione decimarum. *Supr. hoc cap. §. Pars aut portio, & §. Cumque.*

Confraternitates numerosæ quæ oblationes incertas & maximas habent, contribuere tenentur, si nimirum habent fructus Ecclesiasticos.

An pensiones super curatis, & mensa Episcopali, ad rationem simplicium curatorum taxari debeant? Sacra Congregatio rescripsit, pensiones teneri pro rata illius taxæ, quæ ab Episcopo cum consilio deputatorum ad præscriptum Concilij hoc c. fuit imposita beneficiis ipsis, ex quorum fructibus soluuntur pensiones. *Supr. hoc c. §. in taxa.*

Vbi non adsunt præbendæ in Cathedrali, distributiones taxari non debent. Congregatio quippe censuit & rescripsit Episcopo Hieracensi eodem die, non taxandas distributiones quotidianas. *Supr. hoc c. §. Et Capituli, & Sess. 21. c. 3. de Refor. §. Distributiones.*

Qui

Qui habent præbendam in Cathedrali & Curatum in ciuitate ex dispensatione Apostolica, pro distributionibus non sunt vllatenus taxandi. Sacra Congregatio enim rescripsit eidem, non teneri Canonicos pro distributionibus merè quotidianis. *vbi sup.*

Illustrissimi DD. Cardinales pro Abbatiis & beneficiis eorum, ad simplicium rationem dixerunt faciendam esse taxationem. Etenim & ipsa sacra Congregatio rescripsit eidem DD. Cardinales existimare, et a n eos teneri iuxta taxam ab Episcopo & Deputatis, vt suprà, legitimè factam. *Supr. hoc cap. §. Quarumcumque.*

Equites Hierosolymitanos pro Grangiis contribuere Sacra Congregatio rescripsit eidem eodem die, non teneri.

An Abbatiæ & beneficia quæ habent Ecclesias matrices in alia Dioecesi, contribuant? Sacra Congregatio eodem die rescripsit eidem, Abbatias, de quibus agitur, teneri; si bona, quæ habent in Dioecesibus, sint propria alicuius Ecclesiæ ibidem sitæ, quæ tamquam membrum subiecta sit, aut vnita Ecclesiæ Monasterij in aliena Dioecesi existenti. *Supr. hoc c. §. Et beneficiorum.*

Sanctissimus Dominus noster Greg. XIII. relatione Congregationis Concilij audita, respondit, quod Episcopus Termularum, qui erexerat Seminarium anno 1575. S. M. & imposuit taxam secundum Concilium prouinciale Beneuenti, cùm sit Episcopus in quasi possessione exigendi à toto Clero Dioecesis, non obstante quod Seminarium fuerit erectum ante prædictum Decretum, Episcopum rectè posse exigere taxam impositam die 7. Octobr. 1580. non reclamauerat enim Abbas S. Mariæ Montis Lesigliæ eiusdem Dioecesis.

REMISSIONES.

α Vide Gonzal. ad reg. 8. cancel. gl. 5. §. 7 num. 68. cum sequentibus, latissimè Zerol. in praxi Episc. part. 1. verbo Seminarium, pag. mihi 326. * Vide etiã P. Aloys. Ricc. in prax. cur. Eccles. Neapol. decis. 489. & decis. 492. n. 5.

Decisiones Illustriss. Cardin. Sacra Congreg. quas refert Zerol. d. verbo Seminarium, §. 5.

β PRima. Episcopus post erectionem Seminarij beneficia simplicia vacantia non applicabit Seminario, sed familiaribus suis, vel consanguineis conferat, tantum de sua mensa Episcopali assignet Seminario, quoad vixerit, vel alia beneficia vacantia, saltem eiusdem valoris, & ad eius collationem spectantia, eidem Seminario vniuerit.

Secunda. Non potest Episcopus vnire affecta, seu reseruata, si alia vacantia in mense suo simplicia alteri contulisset.

Tertia. Episcopus debet primùm ex sua, & Capituli mensa contribuere Seminario, & postea cogere alios suo exemplo contribuere.

Quarta. Cardinales etiam debent contribuere eidem de fructibus beneficiorum, quæ habent in Dioecesi vbi est Seminarium.

Quinta. Omnes tenentur soluere, nisi qui nominatim excipiuntur, à Concilio in præsenti.

Sexta. Confraternitates, & scholæ habentes reditus etiam tenentur contribuere, si sint Ecclesiastici.

Septima. Confraternitates, & Capellæ habentes reditus Ecclesiasticos, existentes tamen intra Ecclesias Regularium, tenentur contribuere.

Octaua. Hospitalia data in titulum, vel administrationem, si habeant beneficia annexa, vel reditus, aut prouentus Ecclesiasticos, etiam tenentur soluere, refert idem Zerol. p. 1. verbo Hospitale, vers. decimū dubiū.

Nona. Legata facta pro magistro Grammatices, qui pueros pauperes doceat, applicari possunt Seminario cum onere erudiendi pueros, sicut testator iussit.

Decima. Bona, quæ fuerunt applicata alicui collegio, propter Christianam educationem miserabilium puerorum, si Collegium id sublatum sit, debent ea bona applicari Seminario.

Vndecima. Contribuere non tenentur Canonici de distributionibus quotidianis Seminario, si contribuunt ex fructibus suæ præbendæ.

Duodecima. Qui solùm habent quotidianas distributiones, non tenentur de illis contribuere Seminario. refert idem Zerol. p. 1. verbo Distributiones. §. 5. Gonzal. ad reg. 8. cancel. §. 7. proœm. num. 170. cum seqq.

Decimatertia. Cooptati in Seminarij Collegium non possunt ordinari ad titulum Seminarij, nisi ob causam inseruiendi beneficio, quod forsan esset ab Ordinario Seminario iunctum, vel ab alio.

γ *Pauperum autem filios præcipuè eligi vult.*] Vide Zerol. in Praxi Episcopali p. 1. d. verbo Seminarium. §. 2.

† *Modò suo sumptu alantur.*] Vide Hor. Lucium de priu. scholast. priu. 89.

δ *Grammatices, cantus, &c.*] Vide Zerol. d. verbo Seminarium. §. 4.

ε *Quæ omnia, &c.*] Vide Zerol. d. verbo Seminarium. §. 3.

ζ *Cum consilio duorum Canonicorum, &c.*] Quòd Episcopus tenetur adhibere in consilium prædictos deputatos, non tamen tenetur sequi consilium eorum, tenet Gonzal. ad reg. 8. Cancel. glos. 46. num. 74.

* *Cum consilio duorum de capitulo.*] Vide Dominum Cæsarem de Grass. decis. 132. per totum.

η *Fratribus S. Ioannis Hierosolymitani.*] Vide Gonzal. ad regul. 8. Cancel. gl. 8. n. 53. † Eman. Rodriquez quæst. regul. tom. 1. q. 1. a. 6. quibus accedunt tradita per Nattam cons. 507. numer. 15.

θ De Collegiis, & Monasteriis Mendicantium vide Fr. Emman. q. Regul. tom. 2. q. 45. art. 2. & q. 66. art. 3.

ι *Nec non beneficia.*] Vide Gonzal. ad regul. 8. Cancel. gl. 3. numer. 3. * Vide quæ post Neuiz. notat Cæsar de Grass. d. decis. 132. n. 5.

κ *Etiam præstimonia.*] Quòd sint beneficia Ecclesiastica, ex hoc text. colligit Gonzal. gl. 5. §. 2. n. 8.

† *Etiam ante vacationem.*] Vide Menoch. in cons. 294. maximè n. 15.

λ *Nec per resignationem ipsorum.*] Vide Flamin. de Resign. lib. [illegible] 9. n. 2. & lib. 10. q. 7. num. 17.

μ *Vniones, & applicationes suspendi, &c.*] De Resignat. simplici intelligi, non autem de conditionali in fauorem certæ personæ, sacram Cardinalium Congregationem decidisse testatur Gonzal. gl. 14. num. 10.

ν Sacra Cardinalium Congregatio censuit, debere priùs esse erecta ista Seminaria, & in illis scholares actualiter adesse, vt vniones factæ Seminario subsistant. refert Gonzal. gl. 8. n. 68.

ξ *Sed pro pensionibus, &c.*] Vide Tyraq. de iure primog. q. 70. num. 10. Valasc. de iure Emphyt. q. 17. n. 10.

* *Non nisi Doctoribus.*] Vide Peregrinum cons. 3. n. 19. vol. 2.

† *Non obstantibus quibusuis priuilegiis.*] Vide Felin. in c. nulli n. 6. de rescript. Cened. collectan. 14. ad sextum n. 6. Carol. de Tapia in lib. fin. de constit. Princip. 2. p. c. 9. ex n. 103.

Indi-

Indictio futuræ Sessionis.

Insuper, eadem sacrosancta Tridentina Synodus proximam futuram Sessionem in diem decimam sextam mensis Septembris indicit: in qua agetur de Sacramento Matrimonij, & de aliis, si qua erunt ad doctrinam fidei pertinentia, quæ expediri possint; item de prouisionibus Episcopatuum, dignitatum, aliorumque beneficiorum Ecclesiasticorum, ac de diuersis reformationis articulis.

Prorogata fuit Sessio ad diem 11. Nouemb. 1563.

SESSIO XXIV.

Quæ est octaua

SVB PIO IV. PONTIF. MAX.

Celebrata die 11. Nouemb. 1563.

Doctrina de Sacramento Matrimonij.

a MATRIMONII perpetuum, *β* indissolubilemque nexum primus humani generis parens diuini Spiritus instinctu pronuntiauit, cùm dixit: Hoc *γ a* nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea, quamobrem *b* relinquet homo patrem suum, & matrem, & adhærebit vxori suæ, & erunt duo in carne vna.

Hoc autem vinculo duos tantummodò copulari, & coniungi, Christus Dominus apertiùs docuit, cùm postrema illa verba, tamquam à Deo prolata, referens dixit: *c* Itaque iam non sunt duo, sed vna caro, statimque eiusdem nexus firmitatem, ab Adamo tanto antè pronuntiatam, his verbis confirmauit: *d* Quod ergo Deus coniunxit, homo non separet.

Gratiam verò, quæ naturalem illum amorem perficeret, & indissolubilem vnitatem confirmaret, coniugesque sanctificaret, ipse Christus, venerabilium Sacramentorum institutor, atque perfector, sua nobis passione promeruit. Quod Paulus Apostolus innuit, dicens: *e* Viri diligite vxores vestras, sicut Christus dilexit Ecclesiam, & se ipsum tradidit pro ea; mox subiungens: Sacramentum hoc magnum est: ego autem *f* dico in Christo, & in Ecclesia.

Cùm *δ* igitur Matrimonium in lege *g* Euangelica veteribus connubiis per CHRISTVM gratia præstet; meritò inter nouæ legis Sacramenta annumerandũ, sancti Patres nostri, *h* Con-

a Gen. 2. 3. Esdr. 4. Ephes. 5. 1. Cor. 6. c. fraternitatis, 35. q. 10. c. debitum, de big. c. 1. in prin. de coniu. lepr.
b Matt. 19.
c Matt. 19. Marc. 10. 1. Cor. 6. Ephes. 5. c. sunt qui 27. q. 2. c. de infidelib. de cõsang. & affin. c. Martinus, de cogna. spirit.
d Ibid.
e c. nemo in fin. 32. q. 4. Eph. 5. in fin. c. debitum, de big.
f Ibid.
g Ephes. 5.

a Conc. Florent. ſub Eugen.4. c. ad abolendam, de hæret.

a Concilia & vniuerſalis Eccleſiæ traditio ſemper docuerunt: aduerſus quam impij homines huius ſæculi inſanientes, non ſolùm perperam de hoc venerabili Sacramento ſenſerunt, ſed de more ſuo prætextu Euangelij libertatem carnis introducentes, multa ab Eccleſiæ Catholicæ ſenſu, & ab Apoſtolorum temporibus probata cõſuetudine aliena, ſcripto, & verbo aſſeruerunt, non ſine magna Chriſti fidelium iactura: quorum temeritati ſancta, & vniuerſalis Synodus cupiens occurrere, inſigniores prædictorum ſchiſmaticorum hæreſes, & errores, ne plures ad ſe trahat pernicioſa eorum contagio, exterminandos duxit, hos in ipſos hæreticos, eorumque errores decernens anathematiſmos.

REMISSIONES.

α De Matrimonio latè ſcripſerunt Petr. Sot. de Matrim. Viuald. in Cand. Aureo, tit. de Matrim. Veracruz in Specul. coniug. Gregor. Lop. tit.1.p.4. Perez tit.1.lib.5. Ord. Marienſ. tit.1. lib.5. Nouæ Reco. Barthol. Ledeſm. in ſumm. tit. de Matrim. Pet. de Ledeſm. in tract. de Matrim. & in ſum. p.1. de Sacram. Matrimonij, Cardinal. Bellarm. de Matrim. Zerol. in praxi Epiſcop. verbo Matrimonium, p.1. Stephan. Quarant in ſumma Bullarij, verbo Matrimonij impedimenta, & verbo Matrimoniales diſpenſationes, cum addit. Proſper. de Auguſtino, nouiſſimè D. Ioannes Guttier. tractatum edidit de Matrim. lib.3. ſuarum qq. Canon. Et ex Doctiſſimis Theologis Societat. IESV Pat. Henriq. in ſum. p.2. lib.11. de Matrim. P. Rebello de Obligat. iuſtit. p.2. lib.3. de contractu Matrim. P. Ægid. de Coninck de Sacram. & Cenſur. tom.2. diſp.21. cum ſeqq. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnitent. lib.31. elegantem denique tractatum in tres tomos diuiſum in lucem edidit de Sanct. Matrim. Sacram. P. Thom. Sanchez.

β *Indiſſolubilemq; nexum.*] Vide P. Ægid. de Sacram. tom.2. diſput.26. dub.1. concl.3. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c.53. à princip. P. Rebello p.2. lib.2. quæſt.15. ſeſſ.1.

γ *Cùm dixit: Hoc nunc os ex oſſibus meis, &c.*] Vide Perez l.1. in gloſſ. verbo. *Que es el Parayſo*, pag.20. tit.1. lib.5. Ord. Petr. Ledeſm. de Matrim. q. 42. art.2. Viuald. in Candel. aureo p.1. de Matrim. n. 7. P. Henriq. in ſum. lib.11. de Matrim. c.1. n.3. P. Sanch. de Matrim. lib.2. diſp.4. n.2. & diſp. 13. n.4. P. Rebello de obligat. iuſtit. p.2. lib.2. q.3. à princ. Guttier. d. tract. de Matrim. c.38. à princ.

δ *Cùm igitur Matrimonium in lege Euangelica veteribus connubiis, &c.*] Ante legem Gratiæ Matrimonium nullo modo poſſe dici eodem modo eſſe Sacramentum, quo iam eſt, reſoluunt Petr. de Ledeſ. in ſum. de Sacra. Matrim. c.1. concl.6. Pat. Ægid. d. tom.2. diſput. 24. concluſ. 2. P. Rebello d. lib.2. q.3. à num.12. P. Henriq. d. lib.11. c.2. num. 1. & in commento lit. V. P. Sanch. lib.2. de Matrim. diſput.7. n.2. nouiſſimè Guttier. d. tract. de Matrim. c.42. à princip.

DE SACRAMENTO MATRIMONII.

α CANON I.

Si quis dixerit, Matrimonium non esse verè, & propriè vnum ex septem legis Euangelicæ Sacramentis, *a* à Christo Domino institutum, sed ab hominibus in Ecclesia inuentum, neque gratiam conferre; anathema sit.

β CANON II.

Si quis dixerit, *b* licere Christianis plures simul habere vxores, & hoc nulla lege diuina esse prohibitum; anathema sit.

γ CANON III.

Si quis dixerit, *c* eos tantùm consanguinitatis, & affinitatis gradus, qui Leuitico exprimuntur, posse impedire matrimonium contrahendum, & dirimere contractum; nec posse Ecclesiam in nonnullis illorum dispensare, aut constituere, vt plures impediant, & dirimant; anathema sit.

δ CANON IV.

Si quis dixerit, Ecclesiam non potuisse constituere impedimenta matrimonium dirimentia, vel in iis constituendis errasse; anathema sit.

ε CANON V.

Si quis dixerit, *d* propter hæresim, aut molestam cohabitationem, aut affectatam absentiam à coniuge, dissolui posse matrimonij vinculum; anathema sit.

ζ CANON VI.

Si quis dixerit, *e* matrimonium ratum, non consummatum, per solemnem religionis professionem alterius coniugum non dirimi; anathema sit.

η CANON VII.

Si quis dixerit, *f* Ecclesiam errare, cùm docuit, & docet, iuxta Euangelicam, & Apostolicam doctrinam, propter adulterium alterius coniugum, matrimonij vinculum non posse dissolui; & vtrumque, vel etiam innocentem, qui causam adulterio non dedit, non posse, altero coniuge viuente, aliud matrimonium contrahere; mœcharique eum, qui dimissa adultera, aliam duxerit; & eam, quæ, dimisso adultero, alij nupserit; anathema sit.

a Matt. 19. Marc. 10. Ephes. 5. c. ad abolendam, de hæret.
b Matt. 19. c. si quis, 32. q. 7. toto tit. de sponsa duorum. c. gaudemus. de diuor.
c Leui. 18. c. pystacium, 30. quæst. 3. Conc. Tolet. 2. c. 5. 55. q. 2. & 3. per totam. c. non debet, de consang. & affin.
d c. de illa, cum seq. de diuor. c. de infidel. de consang. & affin.
e c. commissum de spons.
f Matt. 19. Luc. 16. 1. Cor. 7. c. placuit cùm multis seq. 32. q. 7. c. gaudemus de diuor. Conc. Mileuitanum.

c. 17. Conc. Africanũ, c.69. a Dist. 27. cap. presbyt.& per totam, 17. q.1. per totam extra qui cler. vel vouen. per totũ, Conc. Cart.4. cap.104. Conc. Matisc. c.4. cum sim. b 1.Cor. 10. c Matt.19. 1.Cor.7. in fin. c. nuptiæ, 32.q.2.c. qui sint 33. q.5. c.cõmissum, de sponsal. d 1.Cor 7. e c.multorũ, 35. q.6.c. de in fin.de consan.& affin.c. accedent. de exces. prælat.

ι CANON VIII.

Si quis dixerit, Ecclesiam errare, cùm ob multas causas separationem inter coniuges, quoad thorum, seu quoad cohabitationem, ad certum, incertúmve tempus fieri posse decernit; anathema sit.

κ CANON IX.

Si quis dixerit, *a* Clericos in sacris Ordinibus constitutos, vel Regulares, castitatem solemniter professos, posse matrimonium contrahere, contractumque validum esse, non obstante lege ecclesiastica, vel voto; & oppositum nil aliud esse, quàm damnare matrimonium, posseque omnes contrahere matrimonium, qui non sentiunt se castitatis, etiam si eam vouerint, habere donum; anathema sit: cùm Deus id rectè petentibus non deneget, nec *b* patiatur nos suprà id quod possumus, tentari.

λ CANON X.

Si quis dixerit, *c* statum coniugalem anteponendum esse statui virginitatis, vel cœlibatus, & non esse meliùs, ac beatiùs manere in virginitate, aut cœlibatu, quàm iungi matrimonio; *d* anathema sit.

μ CANON XI.

Si quis dixerit, prohibitionem solemnitatis nuptiarum certis anni temporibus superstitionem esse tyrannicam, ab Ethnicorum superstitione profectam; aut benedictiones, & alias ceremonias, quibus Ecclesia in illis vtitur, damnauerit; anathema sit.

ν CANON XII.

Si quis dixerit, *e* causas matrimoniales non spectare ad iudices ecclesiasticos; anathema sit.

REMISSIONES.

α CANON I. Vide Perez vbi proximè, Spin. in speculo testam. gloss. 15. princ. n. 15. Sayr. de Sacr. in genere lib. 1. c. 2. q. 2. art. 4. vers. Quod verò ad Matrimonium. P. Valent. tom. 4. disp. 10. q. 1. puncto 5. Petr. de Ledesm. in sum. p. 1. de Sacram. Matr. c. 1. concl. 1. & 19. F. Rebello de obligat. iustit. p. 2. li. 2. q. 3. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 31. c. 1. à num. 2. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 24. dub. 2. à num. 5. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 42.

β CANON II. Vide Card. Bellarm. lib. 1. de Matrim. c. 11. præposit. 2. Pat. Valent. p. 4. disput. 10. q. 1. puncto 3. col. 3. vers. Quintò, P. Henriq. in sum. lib. 12. c. 6. §. 1. P. Sanch. l. 7. de Matr. disput. 80. P. Rebello de Obligat. iustit. p. 2. lib. 3. q. fin. à num. 5. P. Ægid. de Sacr. tom. 2. disp. 26. dub. 2. n. 13. D. Guttier. d. tr. de Matr. c. 96.

γ CA-

γ CANON III. Vide P.Sanch.de Matrim.l.7.disp.52.num.5.& 6.& lib.8.disp.6.n.11.cum seq.P.Rebello de Obligat.iustit.p.2.li.3.q.15.num.11. D.Guttier.d.tract.de Matrim. c.98.num.19. * & c.122. n. 1. Bursat.cons. 461.n.36.& 37.vol.4.

δ CANON IV. Vide Petr.de Ledesm.in summ.p.1.de Sacr. Matrim. c.10.concl.1.P.Rebello de Obligat.iustit.p.2.lib.3.q.1.n.1. P.Ægid. de Coninck tom.2.disput.32.num.10.Cened.pract.& Canon.quæst.lib.2.q.39. num.91.

ε CANON V. Vide Gregor.lib.3.tit.2.part.4.Perez l.1.tit.1. lib.5.Ordinam.pag.10.

ζ CANON VI. Vide D.Barbos.p.2.Rub. ff.soluto Matr. num.73. D. Guttier d.tract.de Matrim.c.54.à num.1.P.Sanch.de Matr.lib.2. disp.18. num.3.P.Rebello de Obligat.iustit.p.2.lib.3.q.4.à n.1.& q.4.sect.3. P.Valer.Regin.in praxi fori pœnit.l.31.num.36.P.Ægid. de Coninck de Sacra. tom.2.disp.26.à nu.30. † Vide etiam Didac. de la Mota in tract. de confirm.Ordin.S.Iacobi li.2.c.2.§.28.n.5.

η CANON VII. Vide Nauarr.in Man.c.22.num.21.Couar.de sponsal.p.2.c.7.§.6.n.15.P.Rebello de Obligat.iust.p.2.lib.2.q.15.sect.2.

ϑ *Vel etiam innocentem.*] Vide Guttier. Canon. lib.1. cap.25. num.4.D. Barbos.p.2.Rub.ff.soluto Matr.n.15.P.Sanch.de Matrim.li.10.disp.2. n.2.

ι CANON VIII. Vide P.Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib.31. n.313.vers.Porrò.

κ CANON IX. Vide Petr.de Ledesm.in sum. p.1. de Sacra. Matrim. c.13. concl.8.* Vide etiam Bern.Diaz in prax.can.cap.80. vbi latè Salzed. lit.A.] Card.Bellar.in suis Controuers. lib. 2. de Monach.à c.22. D. Guttier.d.tract.de Matrim.c.94.à num.5.Pat.Henriq.in sum.l.12.c.5. §.2. lit. I.& §.9.in princ.lit.N.& O.P.Azor.instit.Moral.p.1.l.13.c.12.col.1329.in fin.P.Sanch.de Matrim.l.7.disp.26.n.1.P.Valer.Regin. in praxi fori pœnit.lib.31.n.120.P.Ægid.de Sacram.tom.2.disp.31.n.66.

λ CANON X. Vide Guttier.d.tract.de Matr.c.4.n.6.† D. Thom.2.2. q.88.art.2.& ibi Aragon.pag.682.col.1. Thom.Sanchez de matrim. lib.1. disp.4.n.1.

μ CANON XI. Vide Matiens. in gl.1.Rub. tit 1.n.147. l.5.nouæ Recopil.Cened.ad Decret.collect.22.n.1.in fin.* Salzed.ad Diaz c.74.lit.F.

ν CANON XII. Vide Zerol. in praxi Episc. p.1. verbo Matrim. §. 16. D.Martam de iurisdict.p.2.c.8.à princip.† Pet.Greg.Tholos.de appell. l.3. c.9.num.7.Bellarm.2. tom.Suarez in disp.tit.de matrimon.

CAPVT I.

Decretum de Reformatione Matrimonij.

α TAmetsi dubitandum non est, clandestina matrimonia, libero contrahentium consensu † facta, rata & vera esse matrimonia *, quamdiu Ecclesia ea irrita nō fecit †; & proinde iure damnandi sint illi, vt eos sancta Synodus anathemate damnat, qui ea vera, ac rata esse negant, quique β γ falsò affirmant *, matrimonia, à filiis familias sine consensu parentum contracta, irrita esse, & parentes ea rata, vel irrita facere posse: nihilominus sancta Dei Ecclesia ex iustissimis causis illa semper a detestata est, atque prohibuit †; ve-

a cap.non omnis, c. honorantur, & c. fin.32.q.2. c.aliter. & c.nostrates, 39. q.5.c.videtur qui matrim. acc.pos. Concil. Toletanum.3. c.10.

verùm, cùm sancta Synodus animaduertat, prohibitiones illas propter hominum inobedientiam iam non prodesse, & grauia peccata perpendat, quæ ex eisdem clandestinis coniugiis * ortum habent; præsertim verò eorum, qui in statu damnationis † permanent, dum, priore vxore *, cum qua clàm contraxerant, relicta, cum alia palam contrahunt, & cum ea in perpetuo adulterio viuunt. Cui malo cùm ab Ecclesia, quæ de occultis non iudicat, succurri non possit, nisi efficacius aliquod remedium adhibeatur; *a* idcirco sacri Lateranensis Concilij, sub Innocentio III. celebrati vestigiis inhærendo præcipit, vt in posterum †, antequam matrimonium contrahatur, 1 *δ* ter à proprio contrahentium Parocho * tribus *ε* continuis *ζ* diebus festiuis † in *η* Ecclesia inter Missarum solemnia 2 *θ ι* &c. publicè denuntietur *, inter quos matrimonium sit contrahendum; 3 quibus denuntiationibus factis †, si *ν* nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonij in *ξ* facie Ecclesiæ procedatur *; 4 *ο* vbi Parochus, viro & muliere interrogatis, & eorum mutuo *π* consensu intellecto, 5 *ρ* vel dicat, Ego vos in matrimonium coniungo †, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti: 6 vel aliis vtatur verbis, iuxta receptum vniuscuiusque prouinciæ ritum *. Quod *σ τ* si aliquando † probabilis fuerit suspicio, matrimonium malitiosè impediri posse * 7, si tot præcesserint denuntiationes; tunc vel 8 vna tantum denuntiatio fiat, vel saltem Parocho †, & duobus, vel tribus testibus * præsentibus matrimonium celebretur. Deinde *υ* ante illius consummationem † denuntiationes in Ecclesia fiant *; vt, si aliqua subsunt impedimenta, faciliùs detegantur: 9 *φ* &c. nisi Ordinarius ipse expedire iudicauerit †, vt prædictæ denuntiationes remittantur: quod *αα* &c. illius prudentiæ, & iudicio sancta Synodus reliquit. 10 *εε* &c. Qui aliter *, quam præsente *θθ* &c. Parocho †, vel *ππ* &c. alio sacerdote, 11 *σσ* &c. de ipsius Parochi, 12 *υυ* seu Ordinarij *φφ* &c. licentia *, & *βββ* &c. duobus, vel tribus testibus matrimonium contrahere attentabunt, eos sancta Synodus 13 *ζζζ* &c. ad sic contrahendum † omnino inhabiles reddit: & *θθθ* huiusmodi contractus * irritos, & nullos esse decernit, prout eos præsenti decreto 14 irritos facit, & annullat. Insuper parochum, † vel alium sacerdotem, qui cum minore testium numero, & testes, qui sine Parocho, vel sacerdote huiusmodi contractui interfuerint, nec non ipsos contrahentes * grauiter arbitrio *λλλ* Ordinarij puniri præcipit

a Conc. Later. 2. in Can. 31. & in c. cum inhibitio, de Cland. desp.

cipit*. Præterea eadem sancta Synodus hortatur, vt μ μ μ &c. coniuges ante benedictionem † sacerdotalem, in templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitent; *a* statuitque ξ ξ ξ &c. benedictionem à proprio Parocho* fieri; neque à quoquam, nisi ς ς ς ab ipso Parocho, vel ab Ordinario licentiam † ad prædictam benedictionem faciendam, alij sacerdoti concedi posse; quacumque σ σ σ consuetudine, etiam immemorabili, quæ potiùs corruptela dicenda est, vel priuilegio non obstante. Quod τ τ τ si quis Parochus, vel alius sacerdos, siue υ υ υ regularis, * siue sæcularis sit, etiam si id sibi ex priuilegio, vel immemorabili consuetudine licere contendat, 15 alterius Parochiæ sponsos sine φ φ φ illorum Parochi licentia matrimonio coniungere, aut χ χ χ benedicere † *b* ausus ψ ψ ψ fuerit; 16 ipso iure tamdiu suspensus maneat, quamdiu ab Ordinario eius Parochi, qui matrimonio interesse debebat, seu à quo benedictio suscipienda erat, absoluatur. Habeat ω ω ω Parochus librum *, in quo coniugum, & testium nomina, diemque & locum contracti matrimonij describat, quem diligenter apud se custodiat. Postremò sancta Synodus coniuges hortatur, vt antequam contrahant, vel saltem triduò ante matrimonij consummationem sua α α α α peccata diligenter confiteantur †, & ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum piè accedant. Si β β β β quæ prouinciæ aliis, vltra prædictas, laudabilibus consuetudinibus, & ceremoniis hac in re vtuntur, eas omninò retineri sancta Synodus vehementer optat. Ne verò hæc tam salubria præcepta quemquam lateant, Ordinariis omnibus præcipit, vt, cùm primùm potuerint, curent hoc decretum populo publicari ac explicari in singulis suarum diœcesum parochialibus Ecclesiis: idque in primo anno quàm sæpissimè fiat; deinde verò quoties expedire viderint. Decernit insuper, vt huiusmodi decretum in vnaquaque parochia suum robur 17 γ γ γ γ post triginta dies habere incipiat, 18 à die primæ publicationis,* in eadem parochia factæ, † numerandos.

a c. 1. cum multis seq. 30. q. 5. & c. nulli, 35. quæst. 2.

b Gratis benedictio detur, Alexand. 3. Constit. sua, p. 1. cap. 7. & Inno. III. in 2. Concil. Later. c. 66.

DECLARATIONES.

Furiosus habens dilucida interualla ad Subdiaconatus Ordinem promotus, continere tenetur, & concedenda non est ei dispensatio vt matrimonium contrahere possit.

1 [*Ter à proprio contrahentium Parocho.*] Quando matrimonium contrahitur inter duos de diuersis Parochiis, debent in ambabus fieri denuntiationes. Et quando Matrimonium contrahitur inter virum qui sit de vna Parochia, & mulierem de alia, sufficit, si contrahatur coram Paro-

rocho proprio mulieris, vel coram Parocho in Parochia viri. Sic Congregatio censuit, quod & ipse Greg. XIII. confirmauit, *iuxta Nauar. c.25.n.144.*

Matrimonium contrahitur inter duos alienigenas, & à paruo tempore in aliquo loco habitantes, si tamé sint cogniti, ita vt non sint de comprehensis inter vagabundos: proprius autem eorum Parochus esse intelligitur, in cuius Parochia habitant eo tempore, quo Matrimonium contrahunt. *Vide infra, huius Sess. c.7.§. Parochus.*

2 *Publicè denuntientur.*] Etsi denuntiationes omitterentur, tamen Matrimonium irritum non est, seruatis tamen ceteris requisitis. *Nau. Enchirid. c.22.n.70.*

Mediolanensis 28. Septemb. 1591. Congregatio Concilij censuit, matrimonium contractum non præmissis denuntiationibus, nisi aliud obstet, irritum non esse.

3 *Quibus denuntiationibus factis.*] Ex Concilio Rauennatensi fuit approbatum & decretum in Congregatione, quod si qui peractis denuntiationibus intra quatuor menses non contraxerint, non possint contrahere, nisi iterum peractis denuntiationibus: arbitrio tamen Episcopi sunt puniendi. Matrimonium vero, si antequam fiant publicæ denuntiationes, consummatum sit, seu factis denuntiationibus consummatum itidem sit, antequam coram Parocho & testibus celebretur, est verum Matrimonium; modo tamen postea contractum sit coram Parocho & testibus, & nullum aliud adsit impedimentum. Vbi vero talis est abusus, videlicet quod Matrimonium consummetur, antequam factæ sint denuntiationes, seu post, & antequam contractum sit per verba de præsenti coram Parocho & testibus, est omnino tollendus, & qui id commiserint seu in posterum committent, puniri debent pœna stupri, sed dumtaxat arbitraria.

Sponsus qui Sponsam seduxerit, & stuprauerit, non potest puniri pœna contra stuprantem à Sacris Canonibus inflictâ, prætextu, quod hodie ex Decreto Concilij, Sponsalia post copulam subsequutam non transeant in vim Matrimonij, vt erat ante Concilium, sed grauiter arbitrio Ordinarij dumtaxat sunt puniendi ex hoc Decreto.

Monendi sunt sponsi, vt factis Sponsalibus, quamprimum contrahant Matrimonium per verba de præsenti, coram Parocho & testibus, ne sponsæ hoc stupri periculum subeant, maximè si ipsi sponsi ante cōsummationem Matrimonij id petierunt. Et qui promittunt contrahere Matrimonium coram Parocho & testibus, & Notario qui recipit insuper instrumentum de iuramento, in manibus ipsius Parochi præstito, si deinde sequuta est inter eos carnalis copula, nullis factis denuntiationibus, sunt puniendi grauiter arbitrio Ordinarij, qui debet tale matrimonium declarare esse nullum: sed si postea voluerint contrahere per verba de præsenti, id eis permittitur, seruatis tamen ex hoc Decreto Concilij seruandis, & dummodo nullum aliud impedimentum legitimum adsit: & si alter quoque alterum voluisset cogere ad obseruanda sponsalia iurata, iuxta dispositionem c. *Ex litteris de Sponsal.* id eis permittitur.

4 *Vbi parochus, viro & muliere interrogatis.*] Matrimonium contractum coram coadiutore in administrandis sacramentis Parochi, vel Vicarij perpetui in illâ Parochiâ, valet. Item valet, si fuerit contractum coram Parocho notorio fornicatore, non tamen adhuc in iudicio condemnato, & confesso. Similiter valet coram Parocho etiam non sacerdote, vt dicitur in vna Abulensi.

5 *Vel dicat; Ego vos in Matrimonium coniungo.*] Et si Parochus nihil dicat, constat tamen Matrimonium, modò partes contrahant.

A. cum N. coram Parocho, & testibus contraxit Matrimonium, per verba de præsenti, sed hac tamen conditione inquit A, *si id saluo honore meo fieri potest, & si fratribus meis placuerit*, deinde non expectato conditionis euentu copulam habuit cum N. effectu maritali, & copula scitur iam à multis. Quæritur, *An per hac sit iam firmatum verum matrimonium de præsenti, nec oporteat expectare conditionis euentum.* Et ratio dubitandi est, quoniam contractus ille coram Parocho & testibus, cum fuerit per appositam conditionem suspensus, non potuit habere vim Matrimonij rati de præsenti, sed sponsalium de futuro, & copula cum effectu maritali subsequuta, quamuis ostendat, recessum fuisse à conditione, tamen nō sufficit ad Matrimonij veritatem, nisi de præsenti contrahatur coram Parocho, & testibus, qui interfuerunt quidem contractui antea inito, sed qui non habuit vim Matrimonij de præsenti, sed sponsalium de futuro. Concilium autem Tridentinum videtur exigere, vt non solum de futuro, sed etiam de præsenti, coram Parocho, & testibus contrahatur. Venetæ. 20. 17. Octobr. 1591.

Congregatio Concilij censuit, in casu proposito Matrimonium valere, nec requiri, vt de nouo coram Parocho, & testibus contrahatur. Sed S. D. N. Clemen. VIII. mandauit isti casui tantum, esse respondendum, ceteros autem casus iuxta qualitates ipsorum esse considerandos.

6 *Vel aliis vtatur verbis.*] Non pertinet ad substantiam Matrimonij, vt Parochus aliqua verba proferat: ideo valet Matrimonium, quamuis verba exprimentia censensum, prolata sint tantùm à contrahentibus: dummodo Parochus sit præsens, & intelligat id quod agitur, licet dissentiat, & contradicat: adhibitus verò Parochus intelligitur, etiam si ex alia causa principaliter esset vocatus, dummodò sit adhibitus etiam ad illum actum.

Congregatio Concilij censuit, Matrimonium coram Parocho & testibus contractum, nisi aliud obstet, validum esse, quamuis Parochus inuitus interfuerit, & alia de causa, quam vt Matrimonio interesset, à contrahentibus accersitus fuerit, cum tamen ad actum Matrimonij verè, & formaliter fuerit adhibitus. Vlixbonensis 19. Aug. 1591.

7 *Si tot præcesserint denuntiationes.*] Vbi propter publicas denuntiationes matrimonium malitiosè impediri potest, illis omissis coram Parocho, vel alio Sacerdote, de eius vel Episcopi licentia, & duobus vel tribus testibus adhibitis, per verba de præsenti contrahere possunt; quo facto, antequam deueniant ad consummationem, semel vel bis erunt faciendæ denuntiationes. Episcopus ob vicinitatem temporis, quo prohibitæ sunt nuptiæ, omittere potest aliquas denuntiationes; secundùm prudentiam suam, & iudicium, non tamen iubere vt diebus ferialibus fiant.

8 *Vna tantum denuntiatio fiat.*] Arbitrio Ordinarij, non item Parochi aut Decani ruralis.

9 *Nisi Ordinarius ipse.*] Episcopus potest post Matrimonium contractum, ante illius consummationem (si ita expedire iudicauerit) secundùm prudentiam suam & iudicium, ex aliqua causa arbitrio suo remittere denuntiationes, etiam si non sit suspicio, quod matrimonium malitiosè impediatur. *Sup. §. Si tot.*

Nō permittitur hæc facultas Cōmendatario, licet eius Abbatia iura Episcopalia habeat, cuius Abbas appellatione Ordinarij venit, iuxta gl. *in c. fin.*

*fin.de offic.Ordin.in 6.*dixit enim S.D.N. quod Ordinarius hîc non intelligitur, nisi Episcopus: tamen Cardinali Farnesio Commendatario Farnensis Monasterij fuit permissum,non autem eius Vicario.

Omissio edictorum, quæ præcedere debent celebrationem Matrimonij,ex cõstitutionibus Synodalibus diœcesanis,& ex cõsuetudine immemorabili,quam seruatam esse vellent etiam post Concilium Tridentinũ, reddere non debet Matrimonium clandestinum, prolemque illegitimam,perinde ac si Matrimonium contractum esset sine Parocho & Testibus,vt Congregatio censuit, ex vi Concilij Tridentini.

Quid de prole suscepta in matrimoniis clandestinis, si ea dissolui debeant,sit statuendum.Congregatio Concilij censuit illegitimam esse,nisi iterum contracta sint matrimonia seruata forma Concilij, & aliter validè.

Martha quæ contraxit Sponsalia de futuro cũ N.cum quo carnalis copula non sequuta est, potuit ingredi Monasterium,& habitum religionis suscipere, & in eo permanere & profiteri, & postquam professionem emiserit,tunc ab Ordinario pronuntiandum est licere N.Matrimonium liberè contrahere cum alia muliere.

19.Decéb. 1595. Congregatio Concilij sæpius declarauit, sponsalibus per verba de futuro contrahendis,nullam formam præscripsisse Concilium,ideoque eo modo contrahi posse,quo poterant ante ipsum Concilium.

10 *Qui aliter.*] Decretum hoc annullat solùm contractus matrimoniales per verba de præsenti clandestinè factos: Sponsalia verò per verba de futuro, relinquit in terminis iuris communis, præterquam quod per copulam prædictam Sponsalia in matrimonium non transibunt. iuxta *c. Ex litteris,de Sponsalibus.*

Etiam prohibitione facta ab Ordinario, ne Parochus Matrimonio coniungat aliquos,non ita tollitur, seu suspenditur Iurisdictio Parochi, vt ad celebrandum Matrimonium non sit legitimus Parochus, matrimoniumque coram eo contractum,nullum sit,sed Matrimonium valet. Et si hæc prohibitio facta sit non ipsi Rectori principali,sed eius Vicario, qui ad nutum Ordinarij amoueri potest, Matrimonium in quo contra Ordinarij prohibitionem Vicarius iste interuenit,Congregatio respondit validum esse.

Debet Episcopus cognoscere,an possit per censuras Ecclesiasticas cogere renuentem ex coniugibus,ad obseruanda sponsalia de futuro,iuxta trad.in c.*Ex litteris,de spons.& matrimoniis.*

Sponsalia inter impuberes ante ætatem,etiam vnius ex Sponsis, contracta per verba de præsenti,seruata forma Concilij,vt hic, nõ transeunt in Matrimonium etiam subsequuta copula post ætatem, non seruata de nouo eadem forma Concilij, de qua in hoc Decreto. Non impediuntur tamen, quo minùs iterum contrahere possint iuxta formam hic præscriptam,& non subsequuta copula, nullum erit impedimentum, quin cum consanguinea, vel affine alterius partis contrahere possint: secus verò si esset sequuta copula, sic enim in primo vel secundo gradu esset ortum impedimentum ex fornicatione.*Infrà hoc c.§. Matrimonium contractum per verba.*

Qui alias quam præsente Parocho.] Verba hæc sunt intelligenda adhuc ad sacerdotium non promoti, nempe quia adhuc non fuerit elapsus annus,qui conceditur sibi à iure ad faciendum se ad illud promoueri, iuxta Text.licet Canon. de Elect. in 6. & ita fuit in Congregatione resolutum,

eum,& S.D.N. Clemens VIII. approbauit hanc resolutionem.

Congregatio Concilij censuit, Matrimonium factum coram Parocho denuntiato excommunicato vtique valere. 3.Mart. 1594.

Congregatio Concilij censuit, matrimonium contractum non adhibito Parocho,& testibus,esse nullum:item censuit sponsalia per verba de futuro post contractum per copulam subsequutam non transire in matrimonium. 1. Iun. 1594.

An validū censeri debeat matrimonium celebratum in Parochia mulieris coram sacerdote habente licentiam à Parocho viri,& præsertim cū parochiæ viri,& mulieris sint in diuersis Diœcesibus constitutæ? 16.Febr. 1595.

Omnes fuerunt eius sententiæ, vt matrimonium celebratum coram sacerdote de licentia Parochi viri,in parochia mulieris,etiam si in diuersis Diœcesibus ipsæ Parochiæ constitutæ sint,valeat.

Matrimonium contractum coram testibus,sed sine Parocho vel alio Sacerdote de eius licentia post Concilium Tridentinum, non solùm est nullum,sed nec vim habet sponsalium: adeo vt sic contrahentes ad denuò contrahendum compelli non possint. Imò contrahentes non præsente Parocho, testes & notarius, qui clandestino isti contractui interfuerunt,grauiter pœna arbitraria puniendi sunt:est enim necessarium,ad hoc vt contractus Matrimonij sit validus, quod præsente Parocho proprio contrahentium,vel alio Sacerdote de ipsius vel Ordinarij licentia,& corā testibus,verba de præsenti, ab vtroque contrahentium proferātur.

Satis est vt Matrimonium coram Parocho & testibus contrahatur per verba de præsenti,quod contrahentes valuis tunc adstent, denuntiationes tamen trinæ, & Sacerdotis benedictiones in Ecclesia faciendæ sunt. Et parochus ita præsens Matrimonio debet esse, vt appareat à contrahentibus hac de causa adhibitus fuisse. *Suprà hoc c.§.vel aliis.*

Quod si Parochus adfuisset,nihil tamen eorum,quæ agebantur, vidit vel audiuit.Congregatio respondit Matrimonium non valere, si non intellexisset,nisi ipse Parochus affectasset non intelligere.

Matrimonium contractū non seruata forma Cōcil.Trident. (licet cōtrahentes certam inter se de contrahendo Matrimonio fidem dederint, & postea coram testibus sine Parocho de præsenti contraxerint, carnali etiam copula inter eos subsequuta;) non in sponsalia de futuro resoluitur,ita vt cogi possint contrahere seruata forma Concilij. *Sic responsum est Episcopo Patauino, Suprà hoc c.§.matrimonium contractum.*

An sit matrimonium, si duo contrahunt per verba de præsenti proprio parocho præsente, & aliis requisitis non omissis, cui contractui parochus formaliter adhibitus non fuit,sed dum forsan conuiuij, aut confabulationis,aliudve tractandi causa adesset,audit huiusmodi contractū fieri,& postea alter contrahentium velit ab huiusmodi contractu ratione huius defectus resilire.Respondit Congregatio posse,nisi alia interueniant, quæ parochum à contrahentibus adhibitum fuisse arguant, qui diceretur adhibitus vt supra, quāuis ex alia causa erat vocatus, dummodo sit adhibitus vt supra,quamuis ex alia causa,ad illum actum.

Congregatio Concilij perpensis consultationibus Episcopi Tricaricensis circa formam matrimoniorum quæ in partibus Hollandiæ,Zelandiæ,& Frisiæ contrahuntur,ita censuit: Vbi hoc decretum nondum est publicatum in Parochia,valet matrimonium contractum absque obseruatione formæ à Concilio præscriptæ. Publicatio autem decreti facta præsumitur, vbi decretum ipsum fuit aliquo tempore in parochia tam-

quam decretum Concilij obseruatum. Hæretici in quorum parochia dictum decretum fuit publicatum, tenentur præscriptam formam obseruare. Et propterea ipsorum matrimonia absque forma Concilij, quamuis coram ministro hæretico vel magistratu loci contracta, sunt nulla. Si vero parochia, in qua fuit aliquando obseruatum decretum, proprio parocho careat, & Cathedralis itidem Episcopo & Capitulo habentibus à Concilio facultatem alium sacerdotem ad id delegandi, nullusque alius ibi sit qui vices Parochi aut Episcopi suppleat, matrimonium valet absque præsentia Parochi, seruata tamen in eo in quo potest, forma Concilij, nempe adhibitis saltem duobus testibus. Si verò extent quidem Parochus & Episcopus, sed nullo constituto Vicario, vterque metu hæreticorum lateat, ita vt verè ignoretur vbi sit, vel eodem metu à diœcesi absit, nec ad alterutrum sit tutus accessus, validum est matrimonium contractum absque parocho, adhibitis tamen duobus testibus.

Qui clandestinè contraxerunt, possunt si pariter dissentiant, inuicem se disiungere, licet consummauerunt; & aliquamdiu cohabitauerunt; sed grauiter arbitrio Ordinarij sunt puniendi: sed non inhabiles ad contrahendum cum aliis, nec possunt cogi ad inuicem contrahendum seruata forma Concilij nisi sponsalia per verba de futuro cum iuramento contraxissent. tunc seruandum ius commune.

11 *De ipsius parochi.*] Generalis licentia alicui Sacerdoti à Parocho in scriptis data, exercendi scilicet omnia, quæ Parochi officia concernunt, sufficit ad matrimonij coram illo Sacerdote celebrati validitatem.

Abulensis 1. Decéb. 1593. 28. Ian. 1594.

Congregatio Concilij censuit Matrimonium contractum coram Parocho non sacerdote valere.

Vel alio sacerdote.] Si sacerdos alienus non habuerit licentiam, neque ab Ordinario, neque à proprio contrahentium Parocho, Ordinarius non debet irritare Matrimonium coram tali contractum, sed tantùm declarare irritum: quia cum Concilium iam illud irritum fecerit, non est vlterius irritandum, sed opus est sola declaratione quòd irritum sit, etiam si is sacerdos esset aliquis parochus, sed non Parochus contrahentium. Quod si coniungendi sunt diuersarum parochiarum, sufficit, vt sit Parochus siue viri, siue mulieris, *Suprà, hoc c. in initio.*

Congregatio Concilij censuit Matrimonium factum coram Sacerdote à proprio parocho deputato, & coram testibus vtique valere.

An sit pro matrimonio iudicandum si duo contraxerunt ex libero vtriusque consensu coram Parocho alieno, propterea quod vel eorum Parochus esset publicus hæreticus, vel profugus, quia Ecclesia parochialis carebat suo rectore. S.D.N. Gregorius XIII. ex sententia Congregationis declarauit iudicandum esse contra matrimonium, posse tamen eos iterum validè contrahere coram proprio parocho, vel alio Sacerdote de consensu Ordinarij, nisi tamen adsit aliud legitimum impedimentum.

12 *Seu Ordinarij licentia.*] Licet proprius Parochus non celebret ipse Matrimonium, tenet, si Episcopus vocatus præstaret se, vel constitueret aliquem vt proprium Parochum.

Intelligitur etiam de generali Vicario Episcopi qui hanc licentiam etiam concedere poterit. Nec sufficit tacita, quæ resultat ex tolerantia. Requiritur verò vel communiter generalis administrandi omnia Sacramenta,

menta, vel (si hæc absit) expresse specialis licentia Vicarij etiam temporalis, ad nutum amouibilis Ecclesiæ Parochialis. Qui enim Sacramenta administrant, & Matrimoniis interueniunt, sicut ipsi interuenire possunt, ita etiam dare licentiam aliis possunt interueniendi, ob fauorem matrimonij.

Præsupposito quod rector habeat parochianos in duabus diœcesibus, & quidem in vna ipsarum Ecclesia parochialis cum maiori parochianorum parte existat, in altera sit domus rectoris, in qua domo modo ipse, modo eius Capellanus residere consueuit: si alienus Sacerdos absque debita licentia parochianos eius matrimonio coniunxerit, ac propterea in suspensionem inciderit ex Concilio Sess.24.cap.1.de Reform.Matr. vers.quod si quis parochus; an absolutionem obtinere debeat ab Ordinario in cuius diœcesi habet domum propriam: maximè si parochiani sic coniuncti fuissent eiusdem diœcesis. Congregatio censuit, absolutionem huiusmodi spectare ad Episcopum Forosemproniensem, cuius diœcesis esse dicuntur sponsi sic matrimonio coniuncti, & non ad Episcopum Senogalensem, cuius diœcesanus erat Sacerdos, qui coniunxit.

11 *Ad sic contrahendum, omnino inhabiles reddit.*] Hic vers. nihil pertinet ad sponsalia per verba de futuro contracta, sed tantùm intelligitur de Matrimonio per verba de præsenti contracto. *Hoc sæpe resolutum est.*

Statuere Ordinarius non debet, vt illi, qui non seruata forma prædicta contraxerunt, sint inhabiles ad contrahendum, quia est contra dispositionem huius cap.per verba enim illa Decreti, *ad sic contrahendum*, non intelligitur,quòd qui extra formulam Decreti Matrimonium contraxerunt, simpliciter inhabiles fiant ad rursus contrahendum: quare qui in contrahendis Matrimoniis Decreti formulam secuti non sunt, si rursus contrahere velint ex decreti præscripto, id est, adhibito Parocho & testibus,hoc Ordinarius illis concedere debet, nisi sanguinis coniunctione aut propinquitate cum aliis sacrorum Canonum exceptionibus impediantur.

14 *Irritos facit & annullat.*] De Matrimonij clandestini inualiditate arguitur in his locis,vbi Decretum iam publicatum fuit.

Primò,quid de illis locis censendum est,in quibus solùm Episcoporum aut parochorum malitia,vel crassa aut supina ignorantia seu negligentia non est publicatum hactenus? Secundò, quid faciendum, cum duo clandestinè contrahunt aut contraxerunt,& in vnius Parochia publicatum fuit decretum,in alterius non item,in qua contrahunt simul? Tertiò, quid faciendum cum iis, qui post contractum clandestinum Matrimonium, idque siue ante Concilium, siue post,decreto tamen hoc non publicato, auctoritate imprudentis Episcopi aut ignorantis Parochi, separati fuerint,& postea cum aliis publicè contraxerint,neque iam sine grauissimo scandalo separari possunt?

Ad primum Sacra Congregatio respondit, Anno 1588. Decretum Concilij non obligare,si in illa Parochia vbi contractum fuit Matrimonium, necdum erat publicatum, nec 30.dies à prima die publicationis adhuc fuerant elapsi,quantumuis vel malitia, vel supina negligentia omissa fuerit huiusmodi publicatio.

Ad secundum itidem non obligare Decretum nondum in ea Parochia,vbi contrahitur,publicatum,vt dictum est.

Ad tertium,primum Matrimonium esse validum,ideoque in eos, qui

primo spreto ad secundum conuolarunt, statuendum prout à iure disponitur.

Statuitque benedictiones.]Petenti an ob difficultatem exigendi id,quod parocho debetur ante benedictionem ex laudabili consuetudine,possint cogi coniuges ad illud deponendum,contra Abb.in c.ad Apost.n.2.& 4. in fin. Congregatio respondit petitioni indignæ non esse respondendū.

13.Ianu. 1594. Congregatio Concilij censuit, sponso & sponsæ licet corrupto, vel corruptæ in primis nuptiis esse impertiendam benedictionem.

11.Aug. 1595. Congregatio Concilij censuit,consuetudinem ab his quorum nuptiæ benedicuntur,aliquid recipiendi, demum esse obseruandam, si ab initio pro fidelium voluntate nulla exactione, aut compulsione fuerit introducta; & nec etiam à sponte dantibus quicquam recipiatur, antequam benedictionem sacerdos liberè fuerit impertitus.

Ex hoc textu sunt argumenta.Quidā Parochi instabant contra Episcopum Ecclesiæ Syracusanæ, negantes ei ampliùs deberi decimam aurei partem,quam accipiebat ex annulorum nubentium benedictionibus,solus enim Parochus ex hoc c.benedicit.Contrarium tamen censuit Congregatio, quia ille denarius non debebatur ratione ministerij illius, sed loco præbendæ ad sustentationem suæ dignitatis,& cùm immemorabili tempore ita fieri consueuerit,non est tollenda hæc laudabilis cōsuetudo.

15 *Alterius Parochia.*] Per alios Sacerdotes à Parocho proprio contrahentium,vel alio Sacerdote, cui ipse Parochus vel Ordinarius licentiam dederit,Benedictio Sacerdotalis contrahentium Matrimonium non est facienda iuxta hoc Decretum,non obstantibus quibuscumque.

16 *Ipso iure tamdiu suspensus maneat.*] Id est, sublata pœna excommunicationis,*De qua in Clem.1.in fine,de priuileg.*

17 *Post 30.dies.*] Decretum Concilij Tridentini irritans Matrimonia clandestinè contracta absque præsentia proprij Parochi, incipit habere robur post 30.dies à die publicationis ipsius Decreti in Parochia factę,& post Kal.Maij 1564.iuxta Bullam S.D.N.Pij V. tenet, sicque duplex tempus concurrere debet,vnum post dictas Kal.Maij 1564. alterum post 30. dies à publicatione in loco, adeo vt si ante Kal. dictas facta fuisset publicatio;Decretum non obligasset Matrimonia contracta ante publicationem prædictam Decreti de Ref. matrimonij in Parochia contrahentium factam,ideo ante publicationem irrita non sunt, nec vt irrita declarāda.

18 *A die prima publicationis.*]Hoc Decretum de Reformatione Matrimonij, ad hoc vt robur suum accipiat,necesse est in Parochiis publicari,nec eius publicatio in Diœcesana Synodo facta, æquipollet. Si tamen hæc verba,scilicet (*Quod fiant Matrimonia præsentibus Parocho & testibus, alioquin sint irrita,*)fuerint publicata in Parochia,sufficiunt, & æquipollent publicationi totius Decreti, quantum ad matrimonij irritationem.

Qui contraxerunt in tertio vel quarto gradu, etiam post confirmationem Concilij priusquam illis innotesceret confirmatio, possunt simpliciter dispensari,etiam in ciuitatibus,vel locis, vbi, propter paupertatem ciuium, vel quando magna pars illorum inter se cognatione coniuncta est, solet dispensari. Causa verò dispensandi in sponsalibus ante confirmationem Concilij sufficiens erat,si qui essent in gradu prohibito, vel fuisset conuersatio cum Sponsa, aut præcedens publicatio sponsalium. Sic Congregatio censuit. *Infrà huius Sess. cap. 5. §. Placuit, & Nauarrus Enchir. cap.22. numer.87. item infrà cap.5. Qui contraxerunt sponsalia.*

Matri-

Matrimonium contractum per verba de præsenti de Anno 1566. circa decimum vel vndecimum annum ætatis mulieris, in reliquis seruata forma Concilij Tridentini subsequuta carnali copula: si ista mulier ex tunc simul cum viro cohabitauit per multos annos, an hodie post legitimam ætatem ipsius mulieris transeat in verum & validum Matrimonium eadem forma Concilij Tridentini non adhibita? Congregatio Concilij censuit, non transire, nisi iterum coram Parocho proprio contrahatur per verba de præsenti, iuxta formam Concilij, si tempore aduenientis pubertatis mulieris ante copulam publicatum fuerat in Parochia contrahentium hoc Decretum Concilij, & elapsi erant 30. dies à prima publicatione. Sic autem sæpius respondit Sacra Congregatio in casu etiam, quo mulier habebat circiter 12. annos, & videbatur proxima pubertati, quæ cohabitauit quatuor annos cum viro, sed non se cognouerunt carnaliter; prætendebat enim mulierem esse arctam, cuius causa fuit dissolutum Matrimonium, deinde inuenit, qui reserauit seras: vir quidem repetebat mulierem, per *c. fraternitatis, de frig. & malef.* illa tamen noluit redire, sed opposuit nullitatem matrimonij. *Vide suprà, hoc c. §. Sponsalia inter, &c.*

REMISSIONES.

α Vide Perez l. 1. vers. Quæri etiam potest, tit. 1. lib. 5. Ordin. p. 27. cum seq. Menoch. Cons. 398. Cæual. Communium contra communes, q. 604. Guttier. de iuram. confirm. p. 1. cap. 51. & lib. 3. Canon. tract. de Matrim. c. 55. cum seqq. Latissimè Cened. pract. & Canon. q. lib. 1. q. 30. per totum, P. Henriq. in summ. lib. 11. cap. 3. P. Rebello de Obligat. iustit. p. 2. lib. 2. q. 7. & lib. 4. in fine, vbi plures sacræ Cardinalium Congregationis decisiones refert circa singula huius decreti verba. * Vide etiam Petr. Cened. collectan. 58. Did. Spino in speculo testam. gloss. 15. à num. 19. Salzed ad Bern. Diaz in prax. canon. cap. 73. litter. A. Bobadilla lib. 2. suæ Politicæ. cap. 18. num. 170. Pute. decis. 257. lib. 3. Honded. cons. 87. Patian. de probatio. li. 2. cap. 16. num. 62. Peregrin. cons. 91. num. 38. vol. 2. Cæuall. etiam in q. 697. Guttier. de matr. c. 40. & 45. Hugolin. de irregularit. c. 44. §. 1. numer. 6. Ricci. in prax. var. resolut. cap. 291. & Franc. Hieron. Leon. decis. 55. n. 17. Alex. Trentacinq. var. resol. lib. 3. tit. de matrimonio resolutione 1.

† *Libero contrahentium consensu.*] Quando matrimonium ab initio fuit per nutum, & sic nulliter contractum, cessante metu, an sit necessarium, quod de nouo ex integro cum solemnitatibus à Concilio requisitis contrahatur? Affirmatiuè decreuit Rota, de qua per Alex. Ludoui[illegible] decis. 395. aduersus Thom. Sanchez de matrim. lib. 2. disputatione 37. & [illegible] resoluit Guttier. de matrim. c. 76.

* *Rata & vera esse matrimonia.*] Vide text. in cap. 2. & 3. de clandest. desponsat. & lib. 2. vbi Gregor. Lopez tit. 3. parti. 4. D. Thom. in 4. dist. 28. quæst. 1. art. 3. & ibi Soto art. 1. & 2. VValdens. de sacrament. cap. 137. Couar. 2. p. de sponsal. cap. 6. num. 27. Grammat. cons. 168. num. 10. Hier. Cæuallos d. q. 604. num. 30. post Menoch. Renatum, Chopin. Paliot. Guttier. Matienc. Azeued. Victori. & alios, Farin. decis. 8. num. 4. vol. 2. crimin. Io. Guttierr. lib. 2. pract. quæst. in quæst. 4. n. 2.

† *Quamdiu Ecclesia ea irrita non fecit.*] Vide lib. 1. tit. 3. parti. 4. Specul. coniugior. 1. p. art. 10. in appendice fol. 1. col. 2. Rotam nouiss. dec. 273. numer. 21. in recollectis à Farinacio.

β *Quique falsò affirmarunt matrimonia à filiis familias sine consensu parentum contracta, irrita esse.*] Vide Cassan in Catalogo gloriæ mundi p. 10.consid.36. Perez lib.1. prope finem, vers. Constat etiam ex prædicto Consilio pag.36.tit.1.lib.5.Ordin. P.Rebello d. lib.2. quæst.7. sect. 1. Guttier.Canon.lib.1.cap.20.num.1.& 2.& tract. de Matrim. cap.79. à princip. * Vide etiam Cened.d.collectanea 58.num.5. & 7. Cæuall. d. q.604. num.31. Cod.Fabrian. lib.5. tit. de nuptiis 2.definit. 2. Fontanella de pactis nuptial.clausula 4. glos.2. ex numer.3. Accatium Ant. de Ripoll.in l. Titio centum,§.1.ff.de condit. & demonstr. num.84. & seq. Philipp. Paschalis de patria potestate 2.p. c.5. num.16.& 19. Grilenzonium cons.70. n.5.& 23.

γ An validæ sint leges ciuiles & statuta, quibus prohibetur, ne filij, aut filiæ absque parentum consensu Matrimonium ineant? Et an possint exheredare filias sine consensu parentum nubentes? Vide Burgos de Paz Cons.20.num.8.Matiens.lib.2.Gloss.4.num.49.tit.1.lib.5. nouæ Recop. Menoch. de Arbitr. casu 453. num. 8. & libr.4.de Præsumpt. quæst. 189.num.55.& Cons.69.à num.22.Franciśc.Viui.Neapolit. decis.523.nu.3. Petr.de Ledesm.in summ.p.1.de Sacram. Matrim. cap.7. conclus.5. dub. vnic Surdum de aliment.tit.1.quæst.5.num.17. Cæuall. Commun. contra Communes q.5.num.2.& q.314.num.3.Valdes.in addit.ad Xuar.li.2. tit.*de los casamientos*,pag.mihi 50.Richard.in princ.Inst. de Nuptiis, n.6. & 11.& in princ.instit.de Inoffic.testam.num.9.D.Mart.de iurisdict.p.4. Cent.1.casu 70.Baptista Costa de scientia & ignor.Cent. 2.dist.40.nu. 71. & reg.11.D.Barbos.in lib.1.p.4.27.32.& 35.ff.soluto Matrim.Lusit.Ægid. in repet.l.Titiæ,p.3.à num.30.cum seqq.ff.de Condit.& demonst. Dom. Garsi.Mastrillo Siciliæ decis.163.Bern.Grauæ.ad pract.CameræImper.l.2. conclus.95.D.Guttier.Canon.lib.2.cap.20.num.2.& lib.2.q. 1.& 5. & l.3. de Matrim.c.80. à princ. & plures Doctores ex antiquioribus refert Cened.ad Decretal. Collect.58. num.7. & ex doctissimis Theologis Societatis IESV P.Henriq.in sum.lib.11.cap.6.§.1.lit. C.P. Azori.instit.Moral. p.2.l.2.cap.2.col.127. cum seqq. P. Molin. de Iustit.tract.2. disp.176.vers. Dubium, P.Sanch.de Matrim.lib.3.disput.47.num.12.P.Rebello, d.p.2. lib.2 quæst.14.sect.fin. P.Ægid.de Sacram. tom.2. disp. 28. num.48.cum seqq.P.Valer.Reginald.in praxi fori pœnit.lib.19.num.19.vers. Quod verò attinet.

† *Illa semper detestata est, atque prohibuit.*] Vide text.in c.non omnis. & in c.honorantur.& in c.fi.32.q.2.in c.aliter.& in c.nostrates.30.q.5.Concil.Toletan.3.c.10.Menoch.de arbitr.casu 453.& cons.199.n.4.Hier.Cæuall.d.q.604.n.35.Azeued.in l.1.tit.1.lib.5. nouæ recopil.n.4.

* *Clandestinis coniugiis, &c.*]Quibus modis matrimonium dicatur clandestinum, latè resoluunt Didac.Perez, Cuchus, Spino & Matienzo in locis relatis à Cæuall.d.q.604.n.36.& 46.& in q.5.num.8.nec non Io.Guttier.practic.qq.lib.2. q.1.n.28.in fine,& in q.4.n.13.

† *Qui in statu damnationis, &c.*] Circa hanc rationem & plures alias huius decisionis, vide Cephal.cons.421.nu.4.5.& 54.lib.3.Bim. cons.62. num.35.lib.1.Cened.d. collectan.58. num.9. ac etiam Salzed. Cuch. Menoch.Guttier.Baezan,Matienz.Azeued.Mocci.Sotum & Nauar.in locis citatis à Cæuall.d.q.604.num.39.

* *Dum priore vxore, &c.*]Vide Guttier.de iuram.confirmat.p.1. cap.51. per totum.

† *Præcipit vt in posterum, &c.*] Vide Didac.Spino d.gloss.15.ex nu. 16. &

& 70. Ledesm.de matrim. art. 5. quæst.45. versic. est secundum dubium. Azeued.in lib.1.titul.1.lib.5.nouæ recopil. num.34. & sequent. & Pereir. Did.Perez, Vegam & alios relatos à Cæuall, d.q.604.in n.40.& 41.

δ *A proprio contrahentium parocho.*] Quis dicatur proprius contrahentium parochus, vide Menoch.de præsumpt.lib.6.quæst.88. P. Henriq.lib.11.cap.3.num.3.Petr.de Ledesm. de Matrim. quæst.45. art.5. puncto 3.Stephan.Gratian.disceptat.forens.cap.76. nu.18. Thom. Treuisan. Venet decis.23.lib.1.latè Cened.pract.lib. 1. quæst.30.à n.45.D.Guttier.d. tract.de Matrimon.c.63.num.6.vbi resoluit, dici illum proprium parochum parochiæ, in qua contrahentes animum permanendi habent, non autem ad tempus, redituri postea ad proprium domicilium, & c.73. testatur habentem duplicem parochiam in qualibet posse Matrimonium inire. * Vide Nauarr. cons.1. n. 1. de sponsal. lib.4. ac etiam Ledesmam, Seguram, Franc.Marcum & Cuchum relatos à Cæuallos d.q.604. n.42. & 54.vsque ad 64.Riccium in prax. Ecclesiast. decis. 244. Paschal. de patria potestate.p.2.cap.5.ex num.51.Peregrin.cons.79.vol.5.

ε *Tribus continuis.*] Vide P.Sanch.de Matrim.lib.3.disp.6.P.Val. Regin. d.lib.31. num.225. cum seqq. vbi affirmat hoc non esse ita accipiendum, quin aliquot dierum interuallum possit intercedere, quando festa continua sunt, P.Ægid.d.tom.2.disp.28.num.47.dicit, hæc verba intelligenda esse de festis, quæ sibi non succedunt immediatè. * Vide quæ dixi suprà.

ζ *Diebus festiuis.*] An possint fieri diebus ferialibus cum dispensatione Episcopi? Negant Zerol. in praxi Episcop.p.1.verbo Matrimonium, §.4. Steph.Gratian.discept.forens.cap.83.num.28.P.Sanch.lib.3.disp.6. nu.9. vbi dicit, fini Concilij satisfieri, quando denuntiationes fiunt in die non festiua, sed in aliqua, qua magnus populi concursus ad Ecclesiam vadit, vt quia est festus vacationis illius Ecclesiæ dies, vel quia insignis Concionator habet concionem, idem asserunt P.Valer. Reginald. d. lib.31. n.227.nouissimè D.Guttier.d.tract.de Matrim.cap.56.n.8. † Vide Cened. d.collect.58.n.11.ac etiam Seguram & Mascard. citatos à Cæuallos in d. q.604.n.43.

η *In Ecclesia.*] An possint fieri extra Ecclesiam in locis competentibus, vt in prædicationibus, magna populi copia confluente? Affirmant P. Sanch.d.n.9.P.Val.Regin.d.lib.31.n.227.D.Guttier.d.c.56.n.7.

θ *Publicè denuntietur.*] An denuntiationes sint de essentia Matrimonij, ita vt sit nullum si omittantur? Negant Perez l.1.tit.15.lib.5. Ordin. Nau.Cons.17.n.4.sub tit.de sponsal.in 2.edit.& in Man.cap.22.num.70. Salzed.ad Bernard.c.75.addit.2.verbo, suspenditur ab officio, vers. Ante omnia, P.Henriq.in sum.lib.11.c.5.§.1.Veg.in sum. lib.3.casu 176. Pet. de Ledesm.de Matrim.q.45.art.5.puncto 2.dub.1.conclus.2.& in sum.p.1.de Sacram.Matrim.c.6.concl.6.in fine, Fr.Emman.in summ.tom. 1. c. 217. n.2.Stephan.Grat.discept.forens.c.83.n.7.Guttier.de iuram.confirm.p.1. c.51.n.2.& d.tract.de Matrim.c.56.n.2.& c.63. n.1. D.Mart. de Iurisdict. p.4.casu 71.à n.11.P.Sanch.l.3.disp.5.P.Rebello d.p.2.l.2. q.7.sect.2. nu.8. P.Valer.Regin. in praxi fori pœn.l.31.n.222.P.Ægid.de Sacr.to.2.disp.27. n.49.* Plotus in l.si quando.n.341.C.vnde vi.Caualcan.decis.29.n.18.Alex.Trentacinq.var.resol.l.3.tit.de matrim.n.1.Cæuall.d.q.604.n.46. & q.5.n.8.Did.Spino præceptor meus in suo Speculo testa.gl.15.n.19.& 24. Vide etiā Achillē de Gras.in decis. 330.Camil.Borrel.cons.23.n.40.Iacob. Ant. Martam de iurisd.4.p.casu 71.Cæuall.q.5.n.8.& d.q.604.n.37.& 46. &

& in q.697.num.8. Cened.d.collectan.58.con.2.Fauium Turret.conf.18. num.25.Cod.Fabrian.lib.9.tit.28. definit.28. & alios congestos sup. numer.4.Omissionem denuntiationum non reddere matrimonium clandestinum,neque prolem illegitimam, censuit Sacra Congregatio, cuius meminit Rota decis.71.num.12.per Farin.p.1.ciuilium.

ι An peccent,qui omissis denuntiationibus sine legitima dispensatione contrahunt? Affirmant lethaliter peccare Salzed. ad Bernard. c.73. addit. 2. vers. Quintus est, Petr.de Ledesm.in tract.de Matrimon.q.45. art.5.vers. Sed aliud est dubium,& in sum.p.1.de Sacram.Matrim. cap.6. conclus.6. Spin.in Speculo testam. gloss.15.princip. num.26. Cæual. d. q. 604.num.85.D.Guttier.de Iuram.confirm.p.1.cap.51.num.29.& d.tract. de Matrim.c.56.num. 4.P.Ægid.de Sacram.tom.2.disp.27.nu.51.P.Valer. Regin.d.lib.31.num.233. † Plotus, Caualcan. & Trentacinq. vbi proximè] Patr.Sanch.lib.3.disp.5.num.6. vbi num.7. affirmat non esse mortale,si vna denuntiatio omittatur,sequitur P.Rebello dict.quæst.7.n.10. quòd sine aliqua graui causa non facilè admittendum esse asserit P.Ægid.dict.num.51.vers.Aliqui.

κ An quando propria auctoritate,& sic illicitè denuntiationes prædictæ omittuntur,dicatur,& sit Matrimonium, sine eis coram parocho & testibus celebratum, clandestinum, ad incurrendas pœnas clandestinis Matrimoniis appositas? Affirmant Petr. de Ledesm. d.c.6. dub. 3. prope finem,P.Henriq.in Sum.lib.11.c.6. num.2.lit.M. in comment. P. Sanch. de Matrim.lib.3.disp.1.num.7.P.Ægid.d.tom.2.disp.18.n.103. & disp.27. n.83.D.Guttier.d.tract.de Matrim.c.55.n.5.

λ An denuntiationes faciendæ sint in vtriusque contrahentis parochia,quando contrahentes sunt diuersarum parochiarum? Affirmant Petr.de Ledesm.in tract.de Matrim.q.45.art.5.puncto 3.& in Sum.p.1.de Sacram.Matrim.c.6.concl.7.vers.*Hase de aduertir*, Zerol.in praxi Episc. p.1. verbo Matrimonium, §. 5. P.Sanch. lib.3.disp.6. num.4. P.Reb. d.p.2.lib.2.q.7.num.10.vers.Quo loco,P.Valer.Reginald. d.lib.31. num. 225.P.Ægid.de Sacram.tom.2.disp.27.numer.46. D. Guttier . d. tract. de Matrim.cap.56.num.5.

μ An parochus possit alicui licentiam concedere denuntiandi? Affirmat D.Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib.31. num.225. vers.Secundum.

† *Quibus denuntiationibus factis.*] Vide Rojas in epitom.succession.c.2. num.23.Menoch.conf.398.n.4.& conf.622.Salzed.ad Bern. Diaz in d.c. 73.lit.B.Caualcan.decis.29.num.18.p.1.Bertazol.conf.283.ex n.27. & ibi eius addition.lit.B.& C.Carrot. decis.27. n.4. Treuisan. decis.9. num.4. lib.1.Turret.in d.conf.28.num.34.Alex.Trentacinq.lib.3.var.tit. de matrim.resol.1.fol.mihi 384.

ν *Si nullum legitimum opponatur impedimentum.*] An quilibet teneatur sub culpa mortali denuntiare impedimentum à se notum inter volentes inter se contrahere Matrimonium,etiam si occultum sit,& illud probare non possit? Affirmant Guttier. Canon.lib.1.c.11.num.21.& 27.& d. tract.de Matrim.c.59.à princip. P.Sanch. de Matrim. lib.3. disp.13. nu.2. cum quibus prosequere ad multa vtilia in hac materia. Et de parocho cognoscente impedimentum ex Sacramentali Confessione , vide P. Sanch.lib. 3.disp.15.& 16.Patr.Val.Regin. d.l.31.n.241. vers. vltimum, P. Ægid.d.tom.disp.17.à n.60.D.Guttier.d.tract.de Matrim.c.60.* Cæuall. d.q.604.n.47.& 149.

In facie Ecclesiæ.] Sacra Card. Congregat. ita censuit: Ordinarius non potest prohibere quin Matrimonia domi celebrentur, seruata Concilij forma: sed cùm maximè deceat vt in Ecclesia celebrentur, id hortari debet, non præcipere. referunt P. Rebell. d. p. 2. lib. 2. q. 7. n. 11. P. Sanch. lib. 3. disp. 15. n. 10. P. Valer. Regin. d. lib. 31. num. 242. vbi asserit ad hoc vt Matrimonium dicatur celebrari in facie Ecclesiæ, non esse opus, vt in ipsa materiali Ecclesia, vel in eiusdem limine celebretur, sed sufficere, vt coram aliqua fidelium multitudine fiat, quæ tamquam quædam Catholicorum Congregatio censeri potest Ecclesia, iuxta c. Ecclesia, de Consecr. dist. 1. c. Relatum, 2. §. 2. de Testam.* Vide Honded. cons. 87. nu. 23. Peregrin. de fideicommiss. art. 24. ex n. 65. Cephal. in cons. 421. ex nu. 55. ac etiam Nauar. Cuch. Conrad. & alios citatos à Cæuall. d. q. 604. n. 50. Zuchard. cons. 53. num. 7.

† *Procedatur.*] Vide Veracruz in Specul. coniug. 1. p. art. 16. in princ. ac etiam Didac. Perez & Seguram relatos à Cæuallos in d. q. 604. n. 51.

ɵ *Viro & muliere interrogatis.*] Sacra Cardin. Congreg. censuit, non pertinere ad substantiam Matrimonij, vt Parochus aliqua verba proferat, ideoque valere Matrimonium, quamuis verba exprimentia consensum prolata sint à contrahentibus tantum. refert D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 69. num. 3. & resoluunt Cæual. d. q. 604. num. 53. P. Sanch. lib. 3. disp. 38. n. 4. P. Ægid. d. tom. 2. disp. 27. nu. 74. attestantes peccare venialiter parochum prædictam interrogationem omittentem.

π *Et eorum mutuo consensu intellecto.*] Quibusnam signis sufficienter exprimi possit consensus ad Matrimonium requisitus? Vide P. Ledesm. in sum. p. 1. de Sacr. Matrim. c. 8. P. Rebel. d. lib. 2. q. 10. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 46.* n. 8. 9. & 13. Vide etiam Ledesm. Cuch. Matiens. Vegam, Humad. Nauar. Moti. & Cenedum in locis, de quibus per Hier. Cæuall. d. q. 604. num. 52. & in q. 391. n. 3. & Viuald. in Candelab. Eccles. tit. de matr. ex n. 54. Guttier. de iuram. confirmator. 1. p. c. 51. n. 18. & 32. & in q. can. c. 22. Alex. Ludou. decis. 395. num. 5. & 13. Guttier. etiam de matrim. cap. 76. num. 32. in vers. Non inquam obstet.

ϛ *Ego vos in matrimonium coniungo.*] An hæc verba sint de essentia huius Sacramenti? Negant Perez lib. 1. vers. Præterea necessarium est, tit. 1. lib. 5. Ord. pag. 39. Segur. p. 1. direct. iudicum. c. 15. nu. 52. Pet. Ledes. de Matrim. q. 43. art. 1. dub. 4. conclus. fin. & q. 45. art. 5. puncto 3. ante 1. dub. conclus. 1. & in sum. part. 1. de Sacr. Matrim. c. 1. concl. 15. in fine, P. Henriq. lib. 11. c. 2. num. 7. P. Sanch. lib. 3. disp. 28. Cæuall. d. q. 604. num. 53. Cened. pract. & Canon. q. lib. 1. q. 30. n. 38. nouissimè D. Guttier. d. tract. de Matri. c. 69. n. 3. † Vide Spino in d. gl. 15. n. 11. Vegam, Medin. Cuch. Salzed. Veracruz, Segura, & Didac. Perez citatos à Cæuall. d. q. 604. n. 53.

* *Iuxta receptum vniuscuiusque prouinciæ ritum.*] Vide Concil. Colon. de matrim. §. de ritib. & §. de ministro. Tertulian. lib. 2. ad vxorem. Martin. V. Papam in Bulla Constantiens. relata in vol. 4. Concilior. Melch. Cano. lib. 8. de locis Theolog. c. 5. ad 3. Alphons. à Veracruz in appendice fol. mihi 17. 26. & 29.

σ *Quòd si aliquando probabilis fuerit suspicio.*] Vide Perez lib. 1. tit. 15. lib. 8. Ordin. pag. 284. Menoch. Cons. 69. Guttier. Can. lib. 1. cap 19. & d. tract. de Matrim. c. 57. num. 3. P. Sanch. lib. 3. disp. 9. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 27. num. 52. † Salzed. ad Bern. Diaz in d. c. 73. lit. D Azeued. in l. 1. tit. 1. lib. 5. nouæ recop. num. 41. Guttier. d. c. 51. in tract. de iuram. confirm. n. 25.

τ An quoties timetur malitiosè Matrimonium impediendum, possit parochus eas omittere, ita tamen vt fiant antequam consummetur? Negant, nisi dispensatio difficillimè obtineri possit, P. Henriq. in summ. li. 11. cap. 5. §. 5. Pet. Ægid. d. disput. 27. n. 53. P. Sanch. lib. 3. disp. 7. n. 17.

* *Malitiosè impediri posse.*] Vide Guttier. in quæst. can. cap. 20. à num. 9. Cephal. d. consil. 421. num. 22. & 65. cum seq. Cæuall. d. quæst. 604. n. 64.

† *Vel saltem parocho &c.*] Vide Cæuallos in dict. quæst. 604. num. 65. vsque ad 82. vbi latissimè Alex. Ludouisius decis. 395. à n. 5.

* *Et duobus vel tribus testibus, &c.*] Vide Spino in d. gloss. 15. princ. à numer. 46. Roland. cons. 93. num. 5. lib. 3. Seguram, Cuchum, Ledesmam, Couar. & Veracruz in locis relatis à Cæuallos d. quæstion. 604. nu. 82. 83. & 84.

υ *Deinde ante illius consummationem denuntiationes in Ecclesia fiant.*] Quod si Ordinarius tantùm absque vlla pœna præcipiat, quòd monitiones fiant contracto iam matrimonio, an tunc vel quoties contrahentes id contrahunt, licitè aut illicitè consummando Matrimonium ante denuntiationes peccent mortaliter, nécne? Affirmant P. Sanch. lib. 3. disp. 31. num. 3. D. Guttier. tract. de Matrim. c. 58. num. 2. † Vide Iac. Ant. Martam de iurisd. 4. p. casu 71. num. 15. & 16. & citatos à Cæuallos d. q. 604. ex num. 85.

* *Denuntiationes in Ecclesia fiant.*] Vide Lud. Molin. de Hisp. primogen. lib. 2. c. 16. n. 10. Spino d. gl. 15. n. 32. Menoch. cons. 221. n. 36. Seguram, Ledes. Nauar. Veracruz, Salzed. Vegam & citatos à Cæuallos in d. q. 604. à num. 85. vsque ad 90. Cephal. cons. 712. n. 7. lib. 5.

φ *Nisi Ordinarius ipse expedire iudicauerit, vt prædictæ denuntiationes remittantur.*] Vide Nau. Cons. 5. de sponsal. Menoch. de Arbitr. casu 453. n. 5. Petr. Ledes. in summ. part. 1. de Sacram. Matrim. c. 6. conclus. 7. P. Sanch. lib. 3. disp. 7. n. 4. cum seqq. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 31. à n. 232. * Cæuallos d. q. 604. à n. 91. vsque ad 103. Vide etiam relatos à Cenedo d. collectan. 58. num. 2. Martam de iurisd. 4. p. c. 71. num. 9.

χ An Episcopus possit generaliter delegare alicui in sua diœcesi facultatem, quam habet, remittendi denuntiationes? Negant Cephal. Cons. 421. à num. 27. vol. 1. Menoch. Cons. 69. à n. 55. P. Henriq. lib. 11. de Matrim. cap. 5. num. 5. Affirmant post Soar. de Paz & Ledesm. quos refert Cæuall. d. quæst. 604. n. 93. & 99. Spin. d. gl. 15. princip. n. 29. Rebuff. in praxi Benefic. in forma Vicariatus, n. 155. P. Sanch. lib. 3. disput. 7. num. 20. P. Valer. Regin. d. lib. 31. n. 235. in princip. P. Ægid. d. disp. 27. n. 55. concl. 3. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 56. n. 13.

ψ An Vicarius generalis Episcopi iure proprio, & auctoritate sibi à Concilio concessa possit denuntiationes remittere? Negant Menoch. Cons. 69. n. 55. cum seqq. & de Arbitr. casu 453. num. 5. Cephal. Cons. 421. à n. 72. vsque ad 75. vol. 3. Soar. de Paz in pract. tom. 2. prælud. 3. in fine, Spin. d. gloss. 15. princip. n. 29. P. Henriq. dicens sic declarasse Cardinales lib. 11. de matrim. c. 5. n. 5. Anton. Gom. in Explicat. Bullæ Cruciatæ, c. 4. n. 19. & 21. Affirmant Fr. Emm. in sum. tom. 1. c. 217. n. 4. in 2. edit. Segur. c. 16. n. 2. & 3. Salzed. in pract. cap. 73. in princip. Petr. Ledesm. in sum. part. 1. de Sacram. Matrim. c. 6. concl. 7. dub. 1. Iacob. Sbrozzi. de Vicario Episcopi li. 2. q. 101. num. 1. & seq. & q. 43. num. 28. & 29. Flores de Mena Var. lib. 3. q. 24. num. 26. Guttier. Canon. lib. 1. cap. 19. num. 13. & nouissimè d. tract. de Matrim. c. 56. num. 11. P. Sanch. lib. 3. disput. 7. num. 9. P. Valer. Regin. d. lib. 31. num. 233. P. Ægid. d. disp. 27. num. 55. Steph. Gratian. disceptat. forens.

renſ.c.83.num.10.cum ſeqq.Cæuall.d.q.604.num.92.ad finem.† & Ricc. in reſolut.316.in prax.var.

ω An poſſint remittere denuntiationes habentes iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, nullique diœceſano ſubditi? Affirmant Nauar.Conſ.5. ſub tit.de Sponſalib. in 1.edit.& Conſ.2. ſub tit.de Clandeſt. deſponſat. in 2. edit.P.Henriq.lib.11.c.5.num.5.Fr. Emm.in ſum.tom.1.c.217. num.4. in 2.edit.P.Sanch. lib.3. diſp.7. num.4. qui duo poſteriores idem reſoluunt de Magiſtro ſcholæ Salmant. reſpectu ſcholaſticorum, qui in Matricula deſcripti ſunt,refert D.Guttier.d.tract.de Matrimonio,cap.56. n.8. Idem poſſe Abbates exemptos,teſtatur Flores d.q.24.num.26. Steph. Gratian. d.cap.83.num.15.P.Sanch. d.diſput.7.num.4. * Aloyſ.Ricci. in praxi var. c.291.& d.c.316.n.2.Nauar.conſ.1.de ſponſalib.lib.4.] Idem etiam poſſe Commendatarium perpetuum affirmant P. de Ledeſm.dub.1. verſ. *Seguese lo ſegundo.* Nauar. Conſ.2. de Clandeſt. deſponſ. Gonzal. ad reg.8. Cancell.gl.5.§.8.n.28.

α α *Quod illius prudentiæ & iudicio ſancta Synodus relinquit.*] Hæc verba arbitrium prudentiale, & ratione regulatum importare probant Men.de Arb.lib.1.quæſt.8.num.26.cum ſeqq.D.Guttier.d.tract.de Matr. c.57.in princip. Et requiri cauſam iuſtam ad diſpenſandum in prædictis denuntiationibus,reſoluunt Men.Conſ.69. num.62. & 63. Segura in director.iudicum Eccl.p.1.c.16.num.17.Salzed.in pract.cap.73.verſ.diſpenſet.Fr.Emman.d.cap.217.num.3.P.Henriq.lib.11.c.5.n.5.Spin.d. gloſſ.15. princip.num.18.Ant.Gom.ſuper Bullam Cruciatæ,cap.4.q.4.num.26.P. Sanch.lib.3.diſp.8.num.1.Cæual.d.q.604.n.103.D.Gutt.Canon.lib.1.c.19. n.6.cum ſeqq.& d.tract.de Matr.c.57.num.1. & 2. qui poſteriores reſoluunt hanc cauſæ cognitionem poſſe fieri ſine ordine, & figura iudicij, & teſtibus non receptis in forma iudicij, nec iurantibus & etiam extra diœceſim.† Vide etiam Cæuall.in d. q.604. ex n.103. vſque ad 114. vbi latiſſimè.

β β Quæ ſint iuſtæ cauſæ ad diſpenſandum,videbis apud Syllueſt.verbo Matrimonium 6. q.7. Fr. Ludou. p.1. inſtruct. Conſc. c.87. Zerol.in praxi Epiſcop.p.1.verbo Matrim.§.9. Petr. de Ledeſm.p.1. Sum. de Sacra. Matrim.c.6.concl.6.verſ.*lo ſegundo*, Stephan. Gratian.cap.83. n.25. cum multis ſeqq.P.Henriq.lib.11.cap.16.P.Sanch.lib.3.diſp.P.Ægid.d.diſp.27. à num.56.P.Valer.Regin.d.lib.31.num.224. D.Gutt. d.tract.de Matrim. cap.57.à n.3. Diſparitatem conditionis,ætatis, diuitiarum, & qualitatis eſſe iuſtá cauſam diſpenſandi, docét Nau.in Man. c.22.n.70.verſ. Aduertendũ,Veg.in Sum.l.3.caſu 211.Salzed.d.c.73.ad finem,v.diſpenſet,Spin. d.Gloſſ.15.princ.n.28.cum ſeq.Zerol.d.§.9.in fine,P.Sanch. d.diſp.9. n.3. Steph.Grat.d. c.83. n.25. Articulũ mortis in volente contrahere cũ concubina,eſſe iuſtam cauſam diſpenſandi,tuentur Sarmi.l.1.Select.c.6.n.7. Cou.de ſponſa p.2.c.6.in initio.n.12.in fine,Spin.d.gl.15.n.25.Azeued.l.1. n.38.tit.1.l.5.nouæ Recopil.Fr.Emman.d.c.207.n.2.concl.1. P.de Ledeſ. d.concl.6.verſ.*El tercero*,P.Henriq.l.11.c.5.§.5. P.Sanch. l.3. diſp.9.nu.19. Steph.Grat. d.c.83.n.26. Verecundiam in diu habitis pro coniugibus eſſe iuſtam cauſam diſpenſandi,teſtantur Guttier.de iuram. conf. c.51. n.22. Stephan.Grat.d.c.83.n.27.P.Val.Regin.d.l.31.n.235.verſ. Prima, P.Ægid. d.diſp.27.n.56.verſ. Secundò,quando ſine infamia.Item, ſi adſit vicinitas temporis,quo prohibitæ ſunt nuptiæ,reſoluunt Zerol. in praxi Epiſc. p.1.verbo Matri.§.9.in med.P.Valer.Regin.d.n.235.verſ. Quarta,P.Ægid. d.nu.56.verſ.Quinto, apud quos alias videbis iuſtas diſpenſandi cauſas.

γ γ An

γγ An existente iusta causa dispensandi, teneatur Ordinarius ad petitionem partis dispensare sub pœna peccati mortalis? Affirmant in casibus, in quibus scandalum sequeretur, vel est suspicio malitiosi impedimẽti, P.Sanch.l.3.disp.10.n.6.D.Guttier.Canon lib.1.c.20.n.23.vers. Præterea Ordinarij, & nouissimè tract.deMatrim.c.57.n.4.& n.5.resoluit, quod in prædictis casibus refert ab eo appellari de denegatione dispensationis, saltem quoad effectum deuolutiuum.

δδ An quando contrahentes subsunt diuersis Episcopis, dispensatio vnius eorum sufficiat? Affirmant P.Sanch.l.3.disp.7.n.7.P.Valer.Regin. in praxi fori pœnit.lib.31.num.132.vers.Secunda.

εε *Qui aliter, &c.*] An hęc clausula sit decreti irritantis, opereturque nullitatem actus ipso iure, si forma prædicta non obseruetur? Affirmant Matiens.ad tit.1.Gl.1.Rub.n.34.lib.1.nouæ Recopil. Flamin. de Resignat. lib.5.q.fin. à n.226.Cened.d.q.30.à n.2.Guttier. d.tract. de Matrim. c.61. n.5.* Vide Franc.de Aretio cons.73. n.6.& 7. Menoch. de præsumption. l.3.præs.1.n.102.& cons.398.Cened.d.collectan.58.nu.3.post Nauarr.Matienz.& alios, Peregrin.cons.91.& 92.vol.2.Cęual.q.130. ex n.5. Farinacij decis. 8.n.4.vol.2.crimin. Franc. Mantic. de tacitis & ambiguis conuention.lib.2.tit.6.n.9.in fine.

ζζ Sacra Card.Congregatio sic censuit: Non tenentur iterum coram Parocho, ac testibus contrahere, qui iam semel coram iisdem contraxere, inualidè tamen, ex defectu consensus, vel ob occultum impedimentũ dirimens, sed sat erit, quòd rursus secretè verè consentiant, impetrata priùs dispensatione impedimenti in conscientia tantùm. Quod si in vtroque foro dispensationem obtinuerint, debent rursus publicè contrahere coram Parocho, ac testibus, iuxta formam Concilij: indigent autem in vtroque foro dispensatione, si impedimentum, quod secretum erat, innotuisset. referunt P.Rebello d.p.2.lib.2.q.9.n.5.cum seqq.

ηη An irritum sit Matrimonium in articulo mortis, & quacumque alia necessitate contractum sine Parocho, & testibus? Negant Veg.in sum.l.3. casu 361.Capu.l.2.decis.85.n.8. Iacob de Graffis lib.2.decis.aur.c.86. n.4. vers.Secũda. Affirmant Fr. Lud.in instruct.Conscientiæ p.1.c.86.Nauar. Cons.44.sub tit.de Sponsal.in 1. edit. & Cons.6. sub tit. de Clandest. desponsat.in 2.edit. Aualos de Segura in suo Direct.iudicum Eccles.p.2.c.15. n.44.Perez in lib.1.paulò post princ.fol.29.tit.1.lib.5.Ord. Sarm.lib.1. select.c.6.n.7. Barthol.à Ledesm.de Matrimon.dub.21.Petr. de Ledesm. in tract.de Matrimon.q.45.art.5.circa 3.punctum, dub.3. vers. Ex prædictis sequitur, & in summa p.1.de Sacram.Matrim.c.6.dub.15.in fine, Spin. in Speculo testam.Gloss.15.n.43.& 45.& 86.Fr.Emman.in sum.tom.1.c.219. n.17.in 2.edit.Azeued.l.1.n.38.tit.1.lib.1.nouæ Recopilat. & ibi Matiens. Gloss.6.verbo Clandestino.n.3.in fine, & Gloss.7.num.2.Cæuall.d.q.604. num.63.& 73.P.Sanch.lib.3.disp.17.n.4.Zambran.Hipsal.in suis Decisionibus aureis, c.7.de Matrim.dub.3.n.2.fol.mihi 347.D.Guttier.d.tract.de Matrim.c.61.n.4.cum seqq.

θθ *Præsente Parocho.*] Præsentiam hanc Parochi non tantùm corpoream, sed etiam moralem & humanam requiri, cum intelligentia, & aduertentia actus, resoluunt P.Ledesm.tract.de Matrim.q.45.art.5.vers. Est secundum dubium, P.Henriq.l.11.c.3.§.1.Latè Cened.pract. & Canon. q. lib.1.q.30.à num.33.P.Ægid.d.disput.27.nu. 44. nouissimè D.Guttier.d. tract.de Matrim.c.69.† Vide Cæuallos in d.q.604.ex nu. 54. vsque ad 65. Treuisan.decis.23.lib.1.Guttier.de Matrim.c.63.à num.6.Rotam nouissimam

mam decis. 643. 656. & 657. in 1.p. diuersorum, Ricc.in prax.Ecclesiast. decis.244.Peregrin.cons.91.vol.2.& cons.79.vol.5.Philipp. Pas. de patria potestate 2.p.c.5.ex num.50. Alex.Ludouisium decis.395.ex n.5.

ι ι Valere Matrimonium,quamuis Parochus, & testes vi detenti intersint,dummodo intelligant consensum contrahentium,affirmant Salzed ad Bern.c.73.vers.Tertiò,Petr.de Ledesm.in tract.de Matr.d. q.45. art.5. puncto 3.dub.2.vers.Quo supposito,Fr.Emman.in Sum.tom.1. cap. 219. num.11.in 2.edit.Cæuall.d.q.604.num.70.P.Sanch.l.3.disp.39.n.9.P.Rebello de Obligat.iust.p.2.lib.2.q.8.num. 4.D.Guttier.d.c.60.n.10.P.Ægid. d.tom.2.disp.27.n.44. & 45. in fin. resoluit esse graue peccatum contrahere coram Parocho inuito,de quo etiam D.Guttier.d.c.69. n.13.

κ κ Valere etiam Matrimonium, quamuis Parochus ad alium finem vocatus sit, affirmant Salzed.d.c.73.vers.Tertiò licèt,& vers.5.dub.Azeued.lib.1.n.39.tit.1.lib.5.nouæ Recopil. Cæual.d.q. 604.à n.66.P.Rebello d.l,2.q.8.n.4.P.Henriq.in sum.li.11.c.3.§.1.in fine,P.Sanch.lib.3.disp.39. n.10.Spin.d.gl.15.n.48.& 49.D.Guttier.d.c.69. num.3. vbi dicit Illustrissimos Card.decidisse in hæc verba: Parochum verò intelligi adhibitum, etiamsi ex alia causa vocatus sit, dummodo ad illum actum adhibeatur. Aliam decisionem in contrarium adducit Gonzal.ad reg.8. cancell.gloss. 48.35.

λ λ An Parochus excommunicatus,suspensus, vel irregularis, etiam non toleratus,validè assistat? Affirmant Petr.de Ledesm. de Matri. q.45. art.5.puncto 3.dub.3.Cæuall.d.q.604.n.65.D.Guttier.d.tract.de Matrim. c.62.n.23. & c.66.n.19.P.Henriq.lib.11.c.3.§.4.& 5.P.Sanch.lib.3.disp.21. P.Rebello d.q.9.n.9.P.Ægid.d.q.27.n.24.

μ μ An Parochus,qui propter aliquod crimen priuatus fuit Sacramentorum administratione, vel specialiter ab Episcopo, vel eius Vicario admonitus fuit,ne aliquos Matrimonio coniungat, validè assistat? Affirmant Salzed.in pract.c.73.vers. Primum igitur dubium,Cæual. d.q. 604. n.71.P.Sanch.lib.3. disp.32.n.1.& 2.D.Guttier.d.tract.de Matr.c.63. n.25. Ledesm.in sum.p.1.de Sacr.Matr.c.6.concl.4.dub.11.

ν ν An Parochus delegatus,quem Episcopus constituit,& ad nutum ipsius amoueri potest, & vicecuratus à Parocho proprietario institutus validè assistat? Affirmat P.Rebell.d.lib.2.q.9.n.8.

ξ ξ An Parochi vnius præsentia sufficiat,quando contrahentes sunt diuersarum parochiarum? Affirmant Salzed.d.c.73.vers.decimoquarto, in noua edit.Caualcan.decis.12.num.21.p.2.Spin.d.gloss.15.n.41.Cæual.d.q. 604.n.16. Zerol in praxi Episcop. p. 2. verbo Parochus §.1.D.Guttier.d. tract.de Matr.c.62.num.4.P.Henriq.lib.11.cap.3.§.2.P.Paul.Comitol.respons.moral.lib.1.q.131.n.2.P.Ægid.d.tom.2.disp.27. num.19.

ο ο An Parochus validè assistat Matrimonio suorum Parochianorum extra suam Parochiam, sine licentia Parochi illius loci in quo asistit? Affirmant Salzed. d. cap.73.vers. vndecimò. Spin. d. gloss.15. numer.4. P. Sanch.l.3.disput.19.num.8.& 14.P.Ægid.disp.27.num.22.D.Guttier.d. tract.de Matrim.c.62.n.5. vbi n.10.resoluit,non tantum proprium Parochum,sed etiam Sacerdotem de illius licentia, Matrimonio asistentem validè asistere extra Parochiam.

π π *Vel alio Sacerdote.*] Parochum,vel Ordinarium nõ posse concedere licentiam clerico non Sacerdoti assistendi Matrimonio,& si fiat,esse nullum,resoluunt Pet.de Ledesm.in sum.p. 1.tract.de Sacr.Matr.c.6.cõcl.4. vers. *Seguese lo segundo*,P.Sanch. l.3. disp.34. n.10.Cæuall. d.q.604. nu. 58. D.Guttier.d.tract.de Matrim.c.62.n.22.

ϱ ϱ An

ϱ ϱ An Parochus non Sacerdos validè assistat Matrimonio? Affirmant Nau. conf.30. sub tit. de sponsal. in 1. edit. & conf.9. sub tit. de Clandest. desponf. in 2. edit. Veg. in Sylua l.6. casu 119. in fin. Salzed. d. c.75. vers. Decimoquarto, P. Henriq. in sum. l.11. c.3. §.5. & l.14. c.6. n.3. in fine, Fr. Emm. in sum. c.218. n.9. Pet. de Ledesm. in tract. de Matrim. q.45. art.5. puncto 3. dub.3. concl.3. Cæuall. d. q.604. à n.56. Zerol. in praxi Episc. p.2. verbo Parochus, vers. Tertio, Gutt. de Iuram. confirm, p.1. c.14. n.13. in fine, & nouissimè tract. de Matr. c.62. à n.16. P. Sanch. lib.3. disp.2. n.2. Latè Cened. pract. lib.1. q.30. n.54. cum seqq.

σ σ *De ipsius Parochi.*] An Parochus excõmunicatus, etiam non toleratus, possit validè dare alteri licentiam assistendi? Negãt Petr. de Ledes. in tr. de Matr. q.45. a.5. punct. 3. dub.4. & in sum. p.1. tr. de Sacr. Matrim. c.6. concl.4. Cæual. d. q.604. n.120. ad fin. P. Sanch. l.3. disp.21. n.6. ad finem. P. Ægid. d. disp.27. n.15. Affirmant Nauar. in c. Placuit, de Pœnit. dist.6. n.73. P. Henriq. l.11. c.3. n.5. & l.13. c.7. §.7. D. Gutt. d. tr. de Matr. c.62. n.24.

τ τ An autem Parochi delegati, quos Episcopi constituunt, & ad nutũ ipsius amoueri possunt, & vicecurati à Parochis proprietariis instituti, possint alteri Sacerdoti licentiam assistendi Matrimonio concedere, agit latè per conclusiones Pat. Sanch. l 3. disp.31. ad quem se remittit D. Gutt. d. tract. de Matr. c.66. n.18. & de Curatis, qui subsunt alicui Parocho proprietario, an possint dare licentiam alij Sacerdoti, vt assistat Matri. contrahendo, latè agit nouissimè Zambran. Hispal. in suis aureis decision. c.7. de Matrim. dub.1.

υ υ *Seu Ordinarij.*] Cõprehendere Vicarium generalẽ asserunt Pet. de Ledesm. in sum. p.1. de Sacr. Matr. c.4. concl.4. dub.17. P. Henriq. l.11. cap.3. n.4. P. Sanch. l.3. disp.29. n.18. Gutt. Canon. l.1. c.19. n.13. cum seqq. & li.3. tract. de Matr. c.66. n.12. cum seqq. & c.69. n.9. cum seqq. Comprehendere habentẽ iurisdictionẽ quasi Episcopalẽ, affirmant Petr. de Ledesm. dub. 17. vers. *Digo lo segundo*, P. Henriq. l.11. c.3. n.4. P. Sanch. li.3. disp.28. n.6. P. Ægid. d. disp.27. n.17. D. Guttier. tract. de Matr. c.66. n.7. Comprehendere Archiepisc. in Diœcesib. suorum suffraganeorum cùm actu visitat, tuentur P. Henriq. l.19. c.13. n.3. P. Sanch. l.3. disp.28. n.3. & 4. P. Soar. to.4. disp. 25. sect.1. n.14. P. Ægid. d. disp.27. num.17. Et posse extra actum visitationis concedere licentiam iniustè denegatam per Episcopũ suffraganeum, fatentur Petr. de Ledesm. in sum. p.1. de Sacram. Matr. concl.4. dub.17. vers. *Digo lo tercero*, Guttier. d. tract. de Matr. c.66. n.1. Comprehendere Legatum respectu prouinciæ suæ legationis, asserunt P. Sanch. d. disp.28. nu.8. P. Ægid. d. disp.27. n.16. vers. Septimò, Guttier. Canon. lib.1. c.11. n.6. & d. tract. de Matr. c.66. n.10. Comprehendere Capitulum Sede vacante, resoluunt P. Ægid. d. disput.27. n.17. D. Gutt. d. tractatu de Matr. c.66. nu.5. Comprehendere denique Abbatem Ecclesiæ nulli Episcopo subiectæ referunt Pet. de Ledesm. de Matr. q.45. art.5. punct.3. paulò ante dub.4. concl. 3. P. Henriq. lib.11. c.3. n.4. Guttier. d. tract. de Matrim. c.66. num.6.

φ φ *Licentia.*] An requiratur expressa? Affirmant Menoch. de Arbit. casu 453. n.13. & 14. & conf.188. n.7. Petr. de Ledesm. in sum. p.1. de Sacr. Matrim. c.6. concl.4. dub.14. P. Henriq. lib.11. c.3. §.5. lit. V. Cæuall. d. q.604. n. 114. Pet. Cened. pract. & Canon. q. lib.1. q.30. n.79. in fin. Gonzal. ad reg.8. Cancel. gl.47. n.52. vbi asserit sacram Card. Congregat. in hęc verba decidisse: Non sufficit tacita licentia, que resultat ex tolerantia, requiritur verò vel commissio generalis, ad administrandum Sacram. vel si hæc absit, expressa, vel specialis licentia. * Vide etiam Menoch. conf.199. nu.57. &

conf.

conf.398.n. 25. Rotam nouissimam decis.273. ex num.19. in Recollect. à Farinacio.

χ χ An sit in scriptis proferenda? Negant P.Henriq.d.§.5.lit. Z.P.Sanch. lib.3.disp.35.n. 10.Cened.d.q.30.n.80.

ψ ψ An debeat actum præcedere. Affirmant Cened.d.q.30.nu.78.P.Ægid.d.q.27.n.31.

An requiratur vt non sit reuocata facultas concessa? Affirmãt P.Sanch. l.3.disp.36.n.9.Pat.Ægid.d.disp.27.nu.32. vers.sextò, resoluentes etiam licentiam non censeri sufficienter reuocatam nisi iis quibus concessa fuit per certum nuntium, aut per litteras significata sit.

ω ω An licentia metu, vel dolo obtenta valeat? Affirmant nisi dolus sit circa substãtiam, Pat.Sanch.l.3.disp.39.n.13.& 14.P.Ægid.d.disp.27.n.37. Guttier.d.tract.de Matr.c.69.num.14.& 15.

Vtrùm Sacerdos debeat credere dicentib.se habere veniam à Parocho, vt possint coram ipso contrahere? Negant, nisi certa signa afferant, P. Sanch.lib.3.disp.37.num.2.P.Ægid.d.disp.27.num.39.

α α α An incumbat onus probandi asserenti licentiam proprij Parochi in contrahendo Matrimonio requisitam non interuenisse, quando contra eam opponitur à tertio? Affirmat Mascar.de Proba. concl.982.

β β β *Et duobus, vel tribus testibus.*] Vide P.de Ledes.in summ.p.1.de Sacr. Matr.c.4.concl.5.P.Rebello de Obligat.iustitiæ,p.2.l.2.q.8.sect.8.num.7. cum seqq.P. Ægid.de Sacram.tom.2.q.27.n.41.concl.1.

γ γ γ An requirantur rogati? Negãt Greg.l.1.verb. *Sin testigos* tit.3.par.4. P.Henriq.l.11.c.3.§.9. P.Sanch.l.3.dis.141.n.7.Cald. Pereira de Emptione, & vendit.c.6.n.22.Guttier.d.tract.de Matrim.c.55.in fine.

δ δ δ Quid si vi detenti, & repugnantes intersint? Vide Cæuall.d.q.64. n. 82.P.Sanch.l.3.disp.39.n.9.Pat.Ægid.d.q.27. n.44. Petr. Cened. Pract. & Canon.quæst. lib.1.q.30.n.108.ad finem.

ε ε ε An requirantur omni exceptione maiores? Negant, etiam si sint infames, excommunicati, parentes, consanguinei, serui, familiares, & feminæ; dũmodo habeant vsũ rationis, Spin.in Speculo testã.gl.15. prin.n. 46.P.Henriq.d.§.9.Pet.de Ledes.in tr.de Matr.q.45.art.5.puncto 3.post 4. dub.vers.Cõclusio sit, Fr.Emm.in sum.t.1.c.219 n.18.in 2.edit.P.Sãch. l.3. disp.41.n.4.cũ seq.Zerol.in praxi Episc.p.1.verbo Matr.§. 14. Cæuall. d.q. 904.n.84.Cened.d.q.30.n.109.P.Reb.d.sect.8.n.8.P.Ægid.d.q.27. n.41.

ζ ζ ζ *Ad sic contrahendum omninò inhabiles reddit.*] Vide Guttier.de Iuram.confirm.p.1.c.51.n.22.cum seqq.Perez tit.1.lib.5. Ord. pag.40. Menoch.de Præsumpt.l.3.q.1.n.192.Cened.ad Decr.collect.58.n.3. Fr.Emm. q.Regul.to.3.q.54.art.6.vers.Primũ, Cald.Pereira in l.Si curatorem, verbo, Cùm non absimilis, n.22. vers.ex his, & nouissimè de Empt.c.30.n.17. D.Barbos.p.2.ff.soluto matr.in Rubr.n.84.P.Azor.Inst. Moral. p.1. lib.5. c.2.col.529.Pat.Sanch.l.3.disp.46.† Vide etiam Azeued.in lib.1.tit.1.lib.5. nouæ recopil.n.19.& 22.& 36.Vegam, Cuchum, Zened, Veracruz, Ledesmam, Maiol.Cordubam, & Matienzo in locis relatis à Cæuallos.d.q.604. n.122.& seq.Rotam nouissimam dec.273.n.22. in recollectis à Farinacio.

η η η Sacra Cardin. Congr. ita censuit. Qui sine testibus, ac Parocho clandestinè contrahunt, licèt eodem Decreto dicantur inhabiles ad sic contrahendum, non tamen manent inhabiles ad rursus contrahendum inter se, vel cum aliis, si seruent Concilij formam. refert P.Rebel. d.sect. 8.num.9.

θ θ θ *Et huiusmodi contractus irritos, & nullos esse decernit.*] An sponsalia

lia clandestina irritet? Negant Nauar.in Man.c.25.n.134.Perez lib.1. vers. Secundò circa prædicta dubitatur, tit.1.l.5.Ord. Salzed.ad Bernard.c.73. vers.Nonò illud, Guttier.Canon lib.1.c.18.n.10. & refert plures Doctores nouissimè tract.de Matrim.c.4.Veg.p.2.sum.c.34.casu 20.vers.*Nota que si solamente*, Spin.in Speculo test.gl.15.n.84. Segur.in direct. iudicum p.2. c.15.n.1.& 4.Petr.de Ledesm.in tract.de Matr.q.45.a.5.vers.2.punct.dub. 4.Cæuall.d.q.604.n.124.P.Henriq.li.11.c.5.n.8.P.Sanch.li.1.disp.12. Cened.pract.& Can.q.l.1.q.21.n.9.& q.30.n.20.cum seq.D.Mart.decis.164. * Cæuallos d.q.604.à n.123.vsque ad 126. An respectu legitimitatis filiorum locum habeat? Negant Fuluius Pacian.de probation.lib.2.c.16.ex n.63.vsque ad 67.Cephalus cons.435.n.92.Peregrin.cons.91.n.38.& fin. vol.2. Sponsalia autem de futuro etiam clandestina non irritat, vt censuit Rota Romana decis.25.n.7.in recollectis à Farinacio.

ι ι ι An verba de præsenti inter puberes prolata clandestinè, & quæ constituunt Matrimonium clandestinum, habeant vim sponsaliorum, & vti talia obligent? Affirmant Barthol.à Ledesm. de Matrim. dub.18. fol.1284.Ortix in sua sum c.16.de Matrim.in fine, Veg.lib.6.suæ sum.casu 120.& li.4.casu 264.P.Henriq.lib.11.c.5.§.4.P.Rebello d.lib.2.q.9.n.7. P.Ægid.de Sacr.& Censur.tom.2.disp.21.à n.40.& præcipuè n.47.Cald. Pereira de Empt.c.3.n.10.in fine.Negant Nauar. cons.1.num.3.sub tit.de Spons.in 1.edit.& cons.3.n.3.sub tit.de Clandest. desponsat. in 2.edit. Azeued.l.1.n.23.33.& 36. tit.1.lib.5. nouæ Recop. Petr.de Ledesm. de Matr. q.45.art.5.punct.2.post dub.4.conclus.1.& in sum p.1.de Sacr. Matr.c.7. concl.6.dub.2.Spin.d.gl.15.princ.n.78.Cæual.d.q.604.n.79.P.Sanch.l.1. disp.20.Guttier.de Iuram.confirm.p.1.c.51.à n.28.& nouissimè tract. de Matrim.c.1.totum, Treuis.decis.9.

κ κ κ An Matrimonium clam contractum, absque Parocho, & testibus in locis, vbi numquam fuit publicatum Concil. Trident. vel vbi numquam fuit receptum, vt in quibusdam Galliæ partibus, & in Polonia, incolis illorum, dum ibi habitant, validum sit? Affirmant Petr.de Ledesm. in sum.p.1.de Sacram.Matr.c.6.concl.4.dub.5. Cæuall.d.q.604. n.143.P. Sanch.lib.3.disp.18.n.1.P.Rebel.d.lib.2.q.7.sect.3.Guttier. d.tract. de Matrim.c.61.n.12.

† *Insuper Parochum*, &c.] Vide Segaran, Couar.Spino, Di.Peresi. Salzed.Veracruz, Azeued. Guttier. & Matienzo in locis citatis à Cæuall. d. q.604.n.126.cum tribus seqq.

* *Nec non ipsos contrahentes*, &c.] Vide Couar.in 4.2.p.c.6.in princ.n.21. Azeued.Guttier.& Mencha.in locis relatis à Cæual.d.q.604.n.130.

λ λ λ *Arbitrio Ordinarij.*] An vltra pœnam arbitrariam imponenda sit triennalis suspensio, de qua in c.fin de Clandest.desponsat. Affirmant, dicentes illam correctã non esse per Cõcilium in præsenti, Salzed. in pract. c.73.§.Octauo non est obliuioni, Veracruz in Appendice ad Specul. coniug.dub.11.in fin.Fr.Emman.c.221.n.4.in 2.edit.Petr.de Ledesm.in sum. p.1.de Sacra.Matrim.c.6.concl.4.dub.16.P.Ægid.de Sacr.& Censur.to.2. lib.27.n.84.Negant Matiens.l.1. gl.7. n.2.in fine, tit.1. lib.1. nouæ Recopil.P.Sanch.lib.3.disp.48.à n.3.cum seqq. D. Guttier. d.tract. de Matrim. c.73.n.4.† Vide Salzedo & Veracruz citati à Cæuall.d.q.604.n.131.Lud. Molinam de Hisp.primogen.lib.2.c.16.n.16.& 20.

* *Puniri præcipit*, &c.] Vide Lud.Molinam de Hispan.primogen.d.c.16. ex n.16.Bobadillam lib.2.sum.Politicæ c.18.n.170.

μ μ μ *Vt coniuges ante benedictionẽ Sacerdotalem in templo suscipiendam,*

in

in eadem domo non cohabitent.] Vide Constit. Conimb.8. titul. 9. fol.35. & Const.Portuens.1.titul.10.vers.Amoesta.P.Ægid.de Sacram.& Censuris tom.3.disp.27.à n.71.P.Rebello de Oblig.iust.p.2.lib.2.q.7.nu.262. An sit peccatum mortale consummare Matrimonium ante Ecclesiæ benedictiones?Negant Nau.in Man.c.22.num.83.Couar. de Sponsalib. p.2. c.7. §.2.num.2.Viuald.in Candel.aureo p.1. de Matrim. num. 254. Victor. in sum.de Matrim.num.207.Ludou.Lop.p.2.instruct.conf.deMatrim.c.39. vers.Deinde disceptari solet,Perez lib.1.vers.Quæri potest,tit.1.lib.5. Ordin.Matiens.titul.1. in Rubr. gloss.1. num.98.lib.5. nouæ Recopil.Petr.de Ledesm.de Matr.q.45.art.5.punct.3.dub.1.& in sum. p.1. de Sacram. Matrim.c.6.concl.7.prope finem,Spin.in Speculo testam.gl.15.princ.nu.18. Cened.practicarum,& Canon.q.lib.1.q.30. prope finem , & ad Decret. collect.49.num.3.P.Henriq.lib.11.de Matrim.c.5.§.7. in fine, P.Sanch. l.3. de Matrim.disp.12.P.Rebello d.q.7.num.2.nouissimè D.Guttier.d.tract. de Matrim.c.48.num.3.& c.106.num.13. † Vide Nauar. in manuali. c.22. num.83.Lancelot.Conrad.in templo omni.Iudic.lib.2.c.12.n.21. Cæuall. d.q.604.num.132.& sequent.vsque ad 136.post Cened.collect. 49. ad Decretales num.3.Matiens.Spin.Menoch.Ledesm.& alios.

ννν Quale sit peccatum omittere benedictiones? Vide P.Sanch. lib.7. de Matrim.disp.82.num.6.P.Ægid.de Sacra. & Censuris, tom. 2. disp.27. n.71.D.Gutt.d.tract.de Matrim.c.106.n.11.& 12.

ξξξ *Statuitque benedictionem à proprio Parocho.*] Vide Guttier. d. tract. de Matrim.c.106.cum seqq.* Vide etiam Salzedo ad Bern. Diaz in prax. can.c.73.vers.14.in fin.Caualcan.decis.12.num.22.p.2.Thom. Sanch.de matrim.lib.3.disp.23.num.10.Menoch.cons.446. ex num. 12. Cæuall. d. q.604.ex num.54.vsque ad 65.& num.145.& in q.458.n.35.& 36.

ooo An sufficiat , quòd Sacerdotalis benedictio ab vno Parocho viri, vel mulieris detur?Affirmant meliùs indicantes , quod semper requiratur Parochus mulieris,Fusc.de Visit.lib.2.cap.3.num.21.vers.Benedictionem tamen,Caualcan.p.2.decis.12.à num.21.Cæuall.Communium contra comm.q.604.num.148.Cened.ad Decretal.collect.81.nu.8. P.Sanch. lib.7.disput.82.num.4.D.Guttier.d.tract.de Matr.c.106.n.8.& 9.

πππ An secundæ nuptiæ sint benedicendæ ? Vide Menoch. de arbitr. casu 417.num.2.Couar.de Sponsal.p.2.cap.8.§.11. num.2. Perez l.1. vers. Est & alia pœna.tit.1.lib.5.Ordinam.Mozzi de Contractib. tit.de Matr. c.de naturalibus Matrim.num.10.Cened.ad Decret. collect.49. num.... P.Sanchez d.disp.82.num.21.cum. seqq. latè D. Guttier. d.tract. de Matrim.c.106.à num.14.

ϱϱϱ *Nisi ab ipso Parocho,vel Ordinario licentiam, &c.*] Quòd Archiepiscopi,Episcopi, & similes iurisdictionem Ordinariam habentes in suis Diœcesibus, necnon & eorum Vicarij generales possunt licentiam concedere impartiendi benedictiones nuptiales suis subditis , resoluit Guttier.d.tract.de Matrim.cap.96.n.7.† Vide etiam Salzed.in d.c.73.vers.12. Nauarr.cons.27.& 41.tit de Sponsalib.

σσσ *Quacumque consuetudine etiam immemorabili, &c.*] Vide P.Sanch. lib.7.disput.82.n.18.cum seqq.

τττ *Quod si quis Parochus,vel alius Sacerdos, &c.*] Vide P.Henriq.in sum.lib.13.cap.38.§.2.in fine,lit.E.& c.39.§.3.lit.C.ibi Clericus,&c.

υυυ *Siue regularis.*] An incurrat etiam pœnam excommunicationis ipso iure impositam per Clem.1.de priuileg. Affirmant dicentes illam nō esse sublatam per Concilium in præsenti,Nauar.cons.1.sub tit. de pœnis

in 1.edit.num.7.& conſ.10.ſub tit.de Conſt.in 2.edit.P.Sanch.d.diſp.48. num.8.& ſeq.l.3.* Vide etiam Cæuallos in d.q.604.num.136.

φ φ φ *Sine illorum Parochi licentia Matrimonio coniungere.*]An concedens aſſiſtendi licentiam Sacerdoti, incurrat pœnam latam in facientem? Vide P.Sanch.l.3.diſput.49.per totam, Guttier.d.tract.de Matrim. c.75.n.18.

χ χ χ *Aut benedicere.*] An Sacerdos benedictionem ſecundis nuptiis impertiens, in caſu non permiſſo, incurrat ſuſpenſionem ferendam? Affirmant Pet.de Ledeſm.de Matrim. q.63. art. 2. ad finem; Perez d.l.1. verſ.Intelligas,Fr.Emman.tom.1.ſumm.cap.241.in fin.in 2.edit. P.Henriq.lib.11.c.6.§.3.in fin.P.Sanch.d.diſp.82.num.27.D.Guttier. d.tract. de Matr.c.106.à n.16.* Vide Salzed.d.cap.73.in verſic.vndecimo.Cæuall.d. q.904. num. 137. Benedictio autem quòd gratis detur, ſtatuit Alex.III. conſtit.ſua p.1.cap.7.& Innoc.3.in 1.Concil.Lateran.c.66.

ψ ψ ψ *Auſus fuerit.*] An excuſet à ſuſpenſione quælibet ignorantia etiam craſſa? Affirmant, dũmodo non ſit ita craſſa, vt ſit ingens temeritas. P.Sanch.lib.3.diſp.48.num.7.Guttier.d.tract.de Matrim.cap.75.n.16.

Ipſo iure ſuſpenſus maneat.] A qua ſuſpenſione non ſolùm Epiſcopum, ſed etiam eius Vicarium generalem poſſe abſoluere, reſoluunt P.Sanch. lib.3.diſp.52.num.4.Guttier.cap.75.num.25.* Cæuallos d.q.604.n.147.

ω ω ω *Habeat Parochus librum,&c.*] Vide Conſt.Conimb.vlt.§. fin. tit. 9.Nau.in Man.cap.22.n.69. verſ. Quintò quòd Parochus, Azeued.lib.8. n.2.tit.1. lib. 5.nouæ Recop.Cæuall.Comm.contra comm.q.604. nu.138. Pat.Henriq.in ſum.lib.11.c.7.§.4.Pat.Rebello de Obligat. iuſt. p.2. lib.2. q.7.n.6.P.Ægid. d. diſp.27. n. 74.Thom.Valaſc.to.1. Alleg. iuris alleg.72. n.106.P.Sanch.lib.3. diſp.15. num. 22. vbi reſoluit, quòd cum hæc ad ſolemnitatem Sacramenti pertineant, propter finem neceſſarium vitandi lites,obligant ſub mortali.ſequitur P.Valer. Regin.in praxi fori pœn.lib. 31.n.242.verſ.Vltimum, nouiſſimè D.Guttier.d.tract. de Matr.c.60. n.9. * Vide etiam vltra Menoch.Caualcan.Maſcard.Sim.de Prætis,&Guttier. relatos à Cæuall.in d.q.604.n.138.& 139.Proſper.Farinac. in prax. crim. quæſt.77.cap.1.n.16.& 17.Rotam nouiſſimam deciſ.273. n.1. in recollectis ab eod.Farinacio. Birgin. Boccaci. de litteris remiſ. c.4. ex num.2.P. Sanchez d.lib.3.diſp.16.n.vlt.& diſp.48. n.5. Guttier. lib.2. pract. quæſt. c.4.num.9.

α α α α *Sua peccata diligenter confiteantur.*] Vide P.Rebello d.q.7. n.1. Petr.Ledeſm.in ſum.p.1. de Sacram. Matr. concl.22. verſ. *Digo lo quarto,* cap.2. † Vide etiam Ledeſm.Cuch.& Matienc.relatos à Cæuall.d. q.604. n.140.& 141.

β β β β *Si quæ prouinciæ,&c.*] Vide Cened. ad Decret. collect.58. n.6.

γ γ γ γ *Poſt triginta dies. &c.*] Quòd ab illo tempore obliget, quoad annullationem Matrimonij, etiam ignorantes, reſoluit poſt Medin. Henriq.Pet.de Ledeſm.Sanch.lib.3.diſput.17.n.10.ad fin.Guttier. de Matrim.c.61.num.11.

* *A die primæ publicationis,&c.*] Vide Cæuallos d.q.604.num.142. poſt Nauar. Veg. Ledeſm. Copinum, & Burſat. conſ. 255. à num.15. lib.3.& conſ.349.n.26.& conſ.375.n.14.vol.4.

† *In eadem parochia facta.*] Vide Nauar.conſ.3.num.1.lib.4.de clandeſt. deſponſ.

A-

CAPVT II.

Determinantur personæ inter quas solas contrahitur cognatio spiritualis orta ex baptismo aut confirmatione.

α β &c. DOcet experientia, propter multitudinem prohibitionum, multoties in casibus prohibitis ignoranter contrahi matrimonia: in quibus vel non sine magno peccato perseueratur, vel ea non sine magno scandalo dirimuntur. 1 Volens itaque sancta Synodus huic incommodo prouidere, & 2 à cognationis spiritualis impedimento incipiens, statuit vt vnus tantùm siue ε &c. vir, siue mulier, iuxta sacrorum *a* canonum instituta, vel ad summum ι vnus 3 & vna 4 baptizatum, de κ &c. Baptismo suscipiant; 5 inter quos, ac baptizatum ipsum, & illius patrem, & matrem, nec non inter baptizantem, & baptizatum, baptizatique μ patrem, ac matrem tantum *b* spiritualis 6 cognatio contrahatur. Parochus, ν antequam ad baptismum conferendum accedat, diligenter ab iis, ad quos spectabit, sciscitetur, 7 quem vel quos elegerint, vt baptizatum de sacro fonte suscipiant; & eum, vel ξ ο eos tantùm ad illum suscipiendum admittat; & in libro π eorum nomina describat; doceatque eos quam cognationem contraxerint; ne ignorantia vlla excusari valeant. Quod ϱ si alij, vltra designatos, baptizatum σ tetigerint, 8 cognationem spiritualem nullo pacto contrahant, *c* constitutionibus, in contrarium facientibus, non obstantibus. Si τ Parochi culpa, vel negligentia secus factum fuerit, arbitrio Ordinarij puniantur. *d* Ea quoque cognatio, quæ ex Confirmatione contrahitur, confirmantem, & confirmatum, illiusque patrem, & matrem, ac υ tenentem non egrediatur: omnibus φ inter alias personas huius spiritualis cognationis impedimentis omnino sublatis.

a c. non plures de cons. dist. 4. & c. quamuis de cognat. spir. in 6.
b c. super quibus, c. pystacium, & c. fi. 30. q. 3. c. 1. c. super eo ferè, per tot. de cog.
c c. quamuis, de cogn. spir. in 6.
d Conc. Mogunt. c. 55. c. 2. 30. q. 1. c. 1. de cog. spirit. in 6.

DECLARATIONES.

1 *Volens itaque.*] Nulla cognatio spiritualis contrahitur, nisi inter personas, quæ nominantur hoc Decreto.

2 *A cognationis spiritualis impedimento incipiens.*] Bulla Pij declaratoria cognationis spiritualis, est de cognatione spirituali contracta ante Concilium, & de Matrimonio contracto vel contrahendo post Concilium. Qui igitur contraxit ante Concilium, Matrimonium, non indiget dispensatione: vnde valet Matrimonium, inter filium suscipientis & baptizatam absque dispensatione etiam post publicationem Concilij: & S. D.N. Gregor. XIII. dubitans, an declaratoria illa Pij V. esset reuocata, quia regula, respondit non videri reuocatam, quia est magis declaratoria, quam regula.

10. April. 1598. Congregatio Concilij censuit, speciem cognationis spiritualis inter susceptum de sacro fonte baptismatis, & filium filiamve suscipientis esse sublatam Decreto Conc. c. 2. Sess. 24.

5. Martij 1597. Congregatio Concilij censuit, eum, qui tamquam testis solummodo interfuit baptismati filij N. neque suscepit, leuauit, vel aliud simile ministerium præstitit, nullam propterea contraxisse cognationem spiritualem, ideo enim N. nisi aliud impedimentum obstiterit, vxorem ducere posse, & in sic contracto matrimonio debere perseuerare.

Tarraconens. 29. Sept. 1593. Congregatio Concilij censuit, cognationem ex confirmatione ortam, quæ dirimat matrimonium postea contractum, contrahi solummodo inter confirmantem, & confirmatum, illiusque Patrem & Matrem & tenentes.

3 *Vnus & vna.*] Episcopus non potest concedere licentiam, vt duo viri, loco viri & mulieris, aliquem baptizatum de baptismo suscipiant.

4 *Baptizatum de Baptismo suscipiant.*] Procurator non contrahit cognationem spiritualem sibi, sed mandanti. Hinc est, quòd vnus, qui sit viri, alter qui sit Procurator mulieris, baptizatum de Sacro fonte suscipere possint, sed non duo viri, vel duæ mulieres, vnusquisque tamen proprio nomine, non item vir loco mulieris, vel mulier loco viri.

5 *Inter quos & baptizatum.*] Inter maritum & vxorem suscipientis, & baptizatum baptizatique patrem & matrem & qualcumque alias personas, tam ex parte suscipientis, quàm baptizantis, & baptizati, in Conc. Trident. nominatim non expressas, Matrimonium non dirimitur, nec eius vsus, saltem ex hoc capitulo, impeditur. Ea quoque cognatio quæ erat inter leuatum & filium leuantis, nullum est impedimentum, idem in filio baptizantis vel confirmantis.

6 *Spiritualis cognatio contrahatur.*] Spiritualis affinitas ex hoc Concil. Trid. Decreto pertinet ad Matrimonia contrahenda, non ad contracta dissoluenda.

Qui in Ecclesia dumtaxat fuit præsens ei qui domi fuerat verè baptizatus, sed deinde in Ecclesia fuerunt seruatæ solæ solemnitates, nullam cognationem spiritualem cum eo contraxit. Itaque committatur Ordinario, vt si legitimis probationibus compererit dict. N. filium prius domi fuisse baptizatum, declaret nullum inter N. ipsum, & dictum filium adesse impedimentum cognationis spiritualis. *Infr. hoc c. § . Cognationem.*

7 *Quem vel quos elegerint.*] Congregatio censuit, si plures suscipiant, omnes contrahere cognationem, si non constat, quis prius tetigerit & plures sint electi vel nullus: si verò vnus est electus, ille tantũ contrahit.

8 *Cognationem spiritualem nullo pacto contrahant.*] Idem dicendum, si assisterent animo contrahendi compaternitatem, non tamen tetigerunt. Idem dicendum de eo, qui leuauit à Sacro fonte eum, qui domi ob imminens periculum fuit ante verè baptizatus: quod si plures sunt designati, qui omnes baptizatum tenuerunt, omnes qui fuerunt designati ad contrahendam compaternitatem, contraxerunt cognationem spiritualem qui tetigerunt, punito tamen Parocho, *c. vlt. de cognat. spirit. in 6.*

In Episcopatu Abulensi est consuetudo communiter, quòd vulgariter dicta commater non tangat infantem, donec compater (postquam infans baptizatus, & infusa super eum aqua baptismi) ponat infantem in manibus commatris. Itaque dicta commater non tangit baptizatũ, donec (vt præfertur) baptizatus leuatus est à fonte baptismali: dubitabatur ergo an attentis præmissis, dicta commater contraheret cognationem spiri-

spiritualem cum ipso infante, & illius parentibus, ex suprà gestis, & assistentia in dicto actu vti commater nominata, ad ipsum effectum: & ne desuper dubitari contingat, supplicabatur Sacræ Congregationi pro declaratione difficultatis huiusmodi. Ipsa verò Congregatio Concilij censuit, mulierem, quæ assistit infanti, & iam non tetigit infantem, non contrahere cognationem spiritualem.

Congregatio Concilij censuit, si tempore Matrimonij contracti inter N. & Martham, in ætate minus legitima, malitia ætatis defectum in Martha suppleuisset, ex eo vtrimque non consummato ortũ esse impedimentum publicæ honestatis iustitiæ, quod fortius vinculum est, quã id quod prouenit ex sponsalibus de futuro: quod si malitia ætatis defectum non suppleuit, huiusmodi Matrimonium, si modo forma seruata Concilij contractum fuit, resolui in sponsalia de futuro, ex quibus etiam oritur vinculum publicæ honestatis iustitiæ, licet debilius, quàm illud, quod inducitur ex Matrimonio rato non consummato: itaque vtroque casu, vt N. cum sorore Marthæ matrimonium contrahere legitimè queat, opus esse Apostolica dispensatione. 4. Decẽb. 1597.

Congregatio Concilij censuit, sponsalia per verba de futuro contrahi posse, quandocumque ante contractum matrimonium, per verba de præsenti mutuo contrahentium consensu dissolui, atque vbi sic dissoluta fuerint, nullum hodie inducere impedimentum. 21. Maij. 1601.

REMISSIONES.

α Vide Galleg. in speciali tract. de Cognatione spirituali, Cou. de Sponsalib. p. 2. c. 6. §. 4. Nau. in Man. cap. 12. n. 37. & n. 140. Fr. Ludou. Beiam resspons. casuum conscientiæ p. 1. casu 16. Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 226. Pat. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 54. P. Henriq. in sum. l. 12. c. 11. P. Rebello de Oblig. iustit. p. 2. lib. 3. q. 6. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 31. num. 148. cum seqq. P. Ægid. de Sacram. & Censur. tom. 2. disp. 32. à nu. 22. cum multis seqq. Pet. Ledes. in sum. p. 1. tract. de Baptismo cap. 13. & de Sacram. Matrim. c. 17. nouissimè D. Guttier. tract. de Matrim. c. 100. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 1224.* Vide etiam Nauar. cons. 53. tit. de sponsal. Matiensum in lib. 5. nouæ recopil. tit. 1. gl. 1. rubricæ ex nu. 167. & Hier. Cæuallos in suis pract. quæst. commun. q. 271.

Vtrùm, qui suscipit aliquem de sacro fonte, teneatur ad eius instructionem? Vide Saa, verbo Baptismus, nu. 17. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. q. 67. artic. 8. qui resoluunt, quod nati inter Christianos communiter satis instruuntur à parentibus, vel præceptoribus, & susceptores ab hac cura excusantur, secus si nati sint inter infideles.

β An Cognatio spiritualis à viro contracta, eo quod aliquem tenuerit in Baptis. vel Confirmatione, transfundatur ad vxorem, vel è contra? Negant Tolet. in summ. lib. 7. cap. 4. n. 5. Matiens. in Rub. tit. 1. glos. 1. nu. 168. lib. 1. nouæ Recopil. Petr. Ledesm. de Matrim. q. 56. art. 3. vers. Conclusio sit, & d. c. 17. concl. 6. dub. 3. P. Soar. p. 3. q. 67. art. 8. versic. Secundò explicat, Fr. Emman. in sum. tom. 1. c. 226. n. 1. notab. 1. in 2. edit. P. Sanch. l. 7. disp. 54. n. 11. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. l. 31. num. 149. Pat. Ægid. de Sacram. & Censur. tom. 2. disp. 32. n. 24. vers. Inter feminam.

γ An hæc Cognatio contrahatur inter ipsosmet patrinos, veluti si vir, & femina sint simul patrini, an impediantur inter se iungi? Negant Ludou. Lop. in instructor. conscient. p. 2. cap. 51. de Matrim. col. 2. Veg. tom. 1. sum. cap. 33. casu 40. Galleg. de Cogn. Spiri. cap. 9. num. 8. P. Sanch. lib. 7.

lib.7.disp.54.num.12.Fr.Emman.& Pat.Soar.vbi proximè.

δ An per procuratorem, vel Nuntium specialiter destinatum contrahi possit hæc Cognatio ? Negant Couar.de Sponſ.p. 2. cap. 6. §. 4. n.6.P.Henriq.lib.12. c.11.num.4.P.Sanch.lib.7. disp.59.n.4. P. Rebello d. lib.3.q.6.n.12.P.Valer.Regin.l.31.n.156.Candel.aure. p.1. de Matri. n.160. Affirmant Saa in Aphorismis,verbo Matrimonium,titul.de Imped.Matrim.n.39.P.Ægid.d.disp.32.n.40.

ε *Siue vir,siue mulier.*] An religiosi in vtroque Sacramento possint esse susceptores?Negat,quia prohibetur in c.non licet,de consec. dist.4. P. Rebello d.q.6.n.10.vbi id declarat,modò qui confirmatur non sit etiam Religiosus,de quo etiam P.Valer.Regin. d.lib.31.nu.157. verſ. Quarta,resoluentes esse veros patrinos,si quem in Baptismo,aut Confirmat. suscipiant.

ζ An non baptizatus in Baptismo, & non confirmatus in Confirmatione patrinus esse possit?Negant P.Rebello d.q.6.n.6. P.Ægid.q.32.num. 25.Pet.de Ledesm.d.cap.17.conc.7.P.Valer.Reginald. d.lib.31. nu.157.vbi etiam resoluit hæreticum,quia insignitum charactere baptismali,posse esse verum patrinum.

η An si Petrus suscipiat filium Paulæ adhuc infidelis , & hæc postea baptizetur,possint validè contrahere? Negant Syluest.verbo Matrimon. 8.q.7. dicto 12.Angel. & Rosell. quos refert , & sequitur P. Ægid.d.q.32. n.27.Pet.de Ledesm.concl.7.dub.1.

θ An infans possit esse susceptor ? Negat Sayr.decis.1.de Cognat. spirit.vbi secus dicit in doli capace,Petr.Ledesm.d.concluſ.7.dub.3. An patrinus debeat esse maior baptizato ? Negant Sayr. decis. 4. eod. tit. Petr. Ledesm.d.concluſ.7.dub.2. Affirmat Aloyſ.Ricci.d.collect.1224. in fin.

ι *Vel ad summum vnus & vna.*] Vide Bald.decis.99. Quod si plures patrini admittantur,an omnes contrahant cognationem ? Affirmat Sayr. decis 4.de Cognat.spirit.An Episcopus possit dispensare,vt sint duo viri, loco viri & mulieris,vel è contra? Negant Zerol.in praxi Epiſ. p.1. verbo Baptism.§.4.P.Sanch.lib.7.disput.57.nu.7.P.Rebello de Oblig.iust.p.2.in appendice ad lib.4.n.89.P.Valer.Regin.d.lib.31.n.154.

κ *De Baptismo.*] Vtrùm hanc Cognationem contrahat,qui alium suscipit in Baptismo non solemni? Affirmat post Nau. Saa & Candel. Ægid. d.disp.32.n.39.concl.5.vbi declarat, si id faciat vt munus susceptoris obeat,secus si id solùm faceret,vt puer commodiùs posset baptizari. Vide P.Sanch.lib.7.disp.57.n.12.Guttier.d.tract.de Matrim.c.100.num.7.

λ An cùm infans vrgente necessitate domi baptizatur sine ceremoniis, & postea in templo eædem ceremoniæ adhibentur , illic contrahatur, Cognatio à suscipiente,non autem hîc? Affirmant illic contrahi, vbi scilicet confertur Sacramentum , non autem hîc , vbi solummodo confertur Sacramentale, Nau.in Man.c.22.n.40.P.Valer.Regin.d.lib.31. n.154. verſ.Secundum.

μ *Baptizatique patrem, ac matrem.*] An debeant esse carnales, siue legitimi,siue illegitimi? Affirmant Galleg.deCognat.spirit.c.7.n.12.P. Sanch. lib.7.disp.54.num.16.P.Valer.Regin.d.lib.31.num 150.verſ. Ceterùm.

ν *Parochus antequam ad Baptismum,&c.*] Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1.verbo baptismum,§.7.

ξ *Vel eos tantum ad illum suscipiendum admittat.*] Vtrùm si Parochus, ex his,quos parentes designarunt, vnum solùm admittat, amboque nihilominus infantem suscipiant, contrahat repulsus à Parocho Cognationem?

tionem? Affirmat P.Valer.Regin.in praxi fori pœnit.lib.31.n.153.

o Si Parochus non admittat designatum à parentibus baptizandi, & alium casu in Ecclesiam ingredientem vocauerit, vt baptizatum puerum susciperet, ac tangeret, an cum eo contrahatur spiritualis Cognatio? Affirmant Fr.Ludou.Beia p.2.casuum conscientiæ, casu 4. vers. Alterum, vbi à princip. prædicti casus probat Parochum in hoc euentu peccare mortaliter.

π *Et in libro eorum nomina describat, &c.*] Si in libro curati sint descripti duo compatres, vel commatres, non certificando quis eorum sit verus compater, an ratione incertitudinis prohibeantur sine dispensatione Matrimonium contrahere inter se? Affirmat Stephan.Grat. discept. forens.c.30.n.9.

ρ *Quod si alij vltra designatos, &c.*] Quid si nulli patrini designentur, an omnes suscipientes contrahant Cognationem? Negant Galleg. de Cognat.spirit.c.12.à num.9. Veg.tom.1.sum.cap.33. casu 40. in fine, Fr. Emman.tom.1.sum.c.226.n.1. notab.3. in 2. edit. P.Soar.p.3. q. 67. art.8. ad fin.P.Sanch.lib.3.disp.57. nu.12. Affirmant dicentes in hoc non corrigi c. fin.de Cognat.spirit.in 6.per text.in præsenti, Nauar.in Man.c.22.nu. 39. Iacob de Graffis p.1.lib.2.c.85.n.4. Petr.de Ledesm.de Matrim.q.56.art.3. vers. Est aliud dubium annexum, & in sum. p. 1. de Sacram. Matr. cap.17. concl.6.dub.2.Philiarch.de officio Sacerdot.tom. 1.p.2.lib.2.c.11.Viuald. in Candel. aureo tit. de Sacram. p.2. vbi de Baptismo num.70.Emman. Saa in sum.verbo Matrimonium, tit.de imped.dirim.num.5. vers. Cognatio spiritualis, Pat. Ægid.de Sacram.& censur.tom.1.disp.32. num.37. P.Henriq.lib.2.c.11.§.3.Pat.Rebello de Oblig.iustit.p.2. lib. 3. q.6. num.5. & in Appendice ad lib.4.n.95.P.Valer.Regin.d.lib.31.nu.152.vers. Secundum, qui duo posteriores asserunt sacræ Congregat. Cardinales in hæc verba respondisse: Cùm plures suscipiunt, omnes contrahunt Cognationem, si plures sint electi, vel nullus, si vnus est electus, ille tantum contrahit.

σ *Tetigerint.*] An tactus sit de substantia ita vt eo deficiente compaternitas non contrahatur? Affirmant Caputaq.decis.246. p.3. Verall. decis. 146.p.1.

τ *Si Parochi culpa, vel negligentia, &c.*] Vtrùm Parochus peccet mortaliter, si eius culpa plures adhibiti, aut designati sint? Affirmat P. Ægid. de Sacram.& censur.tom.1.quæst.67.art.7.num.59.Negat P.Sanch.lib.7. disp.57.num.6.

υ *Ac tenentem non egrediatur.*] An vnus tantùm, vel vna, in Confirmatione debeat esse susceptor? Affirmat P.Rebello d.q.6.n.6. Negant resoluentes etiam omnia supradicta perinde procedere in Confirmatione, ac in Baptismo, P.Sanch. lib.7. disp.57. num.9. P.Valer.Reginald.d.lib.31. num.152.

φ *Omnibus inter alias personas huius spiritualis Cognationis impedimentis omnino sublatis.*] An per hæc verba censeatur sublatus Catechismus, seu Cognatio quædam spiritualis nata ex Catechizatione Baptizati? Affirmât Pat.Sanch.lib.7.disp.10.P.Valer.Regin.d.l.31.n.190.P.Rebello d.p.2. lib.3.q.18.n.20.cum seqq. Vide Petr.de Ledesm.d.c.17. conclus.5.dub.1. & concl.6.dub.4.Guttier.d.tract.de Matrim.c.84.per totum.

CAPVT III.

Breue est, non summatur.

αβ &c. 1 IVstitiæ publicæ honestatis impedimentum, vbi sponsalia 2 quacumque ratione valida non erũt, sancta Synodus prorsus tollit; vbi δε &c. autem valida fuerint, 3 primum gradum non excedant, quoniam in vlterioribus gradibus iam non potest huiusmodi prohibitio absque dispendio obseruari.

DECLARATIONES.

1 *Iustitiæ publicæ honestatis.*] Hoc impedimentum intelligitur tantùm in sponsalibus de futuro, secus si Matrimonium fuisset contractum per verba de præsenti, vt declarauit Pius V. in quadam Bulla. Dispositio etiam huius Decreti retrotrahitur, prout supra in præcedenti Decreto de cognat. spir. dictum fuit. Ita declarauit Sanctissimus Dominus noster Gregor. XIII.

2 *Vbi sponsalia.*] Scilicet per verba de futuro, non autem de præsenti. Ita esse intelligendum declarauit Pius V. in quadam Bulla sub data Kalend. Iun. 1568. dispositio etiam huius decreti retrotrahitur prout supra in præcedenti decreto de cognatione spirituali dictum fuit. Ita declarauit Gregorius XIII. ex voto Congregationis.

Quacumque ratione valida non erunt.] Si sponsalia soluuntur de consensu. Congregatio censuit esse valida.

Præsupposita declaratione per constitutionem Pij V. super hoc decreto censuit Congregatio oriri impedimentum iustitiæ publicæ honestatis ex sponsalibus per verba de præsenti etiam nulliter contractis, omissa forma decreti Concil. Trid. cap. 1. huius Sess.

Sponsalia de præsenti ante ætatem etiam vnius secuta carnali copula, non transeunt in matrimonium.

3 *Primum gradum.*] Facultate huius Decreti gaudent etiam illi, qui ante Concilium contraxerunt in secundo gradu, nam inter illos nulla affinitas præsupponitur.

In iustitia publicæ honestatis & affinitate ex fornicatione attendatur remotior gradus.

Ex sponsalibus contractis per hæc verba, *promitto te ducere in vxorem, si factis denuntiationibus non apparebit aliquod impedimentum*, non oritur impedimentum publicæ honestatis.

Ex Matrimonio contracto per verba de præsenti etiam non consummato, oritur affinitas vel impedimentum iustitiæ publicæ honestatis, estque fortius & maius vinculum, quam impedimentum iustitiæ publicæ honestatis ex sponsalib. de futuro.

Item Congregatio censuit, ex matrimonio per verba de præsenti, copula non secuta, non oriri affinitatem, remanet tamen impedimentum hoc vlterioris gradus ex declaratione Pij V. sub datum Kalend. Iulij 1568. & ita fuit decretum per Congregationem 17. Aprilis 1586. & de ordine Sanctissimi prę̨ter Cardinales interfuerunt omnes priores ordinum & tres Reuerendissimi.

An ex matrimonio contracto per verba de præsenti non consummato

mato oriatur affinitas vel impedimentum iustitiæ publicæ honestatis.

Congregatio respondit non esse impedimentum affinitatis, sed impedimentũ iustitiæ publicæ honestatis & fortius & maius vinculum, quã impedimentum iustitiæ publicæ honestatis ex sponsalibus de futuro, & hoc Concilij decretum non loquitur de hoc impedimento, sed de illo tantum ex sponsalibus de futuro, ex quibus gradus istius impedimenti colligitur non intelligi ad primum gradum redactos, sed tantum illos qui contrahuntur ex sponsalibus de futuro, vt per Bullam felicis recordat. Pij V. sub datum Romæ.

REMISSIONES.

α Vide Emman. tom. 1. sum. c. 234. n. 4. in 2. edit. Veg. to. 2. summ. c. 34. casu 16. Petr. de Ledesm. de Matrim. q. 55. art. 4. dub. 1. & in sum. p. 1. de Sacram. Matr. cap. 15. concl. 9. cum seqq. & cap. 16. per totum, Pat. Henriq. in sum. l. 12. c. 10. §. 2. P. Rebello de Obligat. iustit. p. 2. l. 3. qu. 14. & in hoc li. 4. in Appendice n. 97. cum seqq. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. li. 31. c. 18. num. 126. cum seqq. P. Ægid. de Coninck de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 32. n. 58. cum sequentibus, P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disput. 68. nu. 10. cum seqq. nouissimè D. Guttier. tract. de Matrim. c. 103. * Vide etiam Azeued. in l. 7. tit. 20. lib. 8. nouæ recopilat. num. 11. 12. & 29. Salzed. ad Ber. Diaz in prax. canon. c. 83. litter. B. Vincen. Grilenzon. consf. 30. n. 2. & 8.

β Extat super hunc text. peculiaris declaratio Pij V. in Motu proprio, qui incipit, Ad Romanum spectat, edito anno 1568. ibi, Auctoritate Apostol. tenore præsentium declaramus & definimus, Decretum Concilij huiusmodi omnino intelligendum esse, & procedere in sponsalibus de futuro dumtaxat, non autem in Matrimonio sic (vt præfertur) contracto, sed in eo durare adhuc impedimentum omnibus illis casibus, & gradibus, quibus de iure veteri ante prædictum Decretum Concil. introductum erat. refert. Nau. in Man. c. 22. num. 57. P. Henriq. d. c. 10. §. 2. Valent. p. 4. disput. 10. q. 5. puncto 3. P. Sanch. lib. 7. disp. 70. num. 5. P. Rebello de Oblig. iustit. p. 2. lib. 4. in Append. num. 98. P. Valer. Regin. d. lib. 31. nu. 128. P. Ægid. d. tom. 2. disp. 32. dub. 5. num. 70. concl. 3.

γ Sacra Cardinalium Congregatio censuit, ex Matrimonio per verba de præsenti copula non sequuta, non oriri affinitatem, remanére tamen impedimentum hoc vlterioris gradus, refert Pat. Rebello d. Appen. nu. 106. & Guttier. d. c. 103. n. 24.

δ *Vbi autem valida fuerint.*] Vide P. Rebello d. q. 14. num. 3. Pat. Ægid. disput. 32. n. 61. vbi resoluit, ex sponsalibus, aut Matrimoniis metu, aut errore personæ, aut deliberatè, aut à destituto sufficienti ratione contractis, ideoque inualidis, nullum nasci impedimentum: & idem extendit ad sponsalia aut matrimonia, cum incerta contracta, quia deficit legitimus consensus, qui debet in certam personam ferri, & P. Val. Regin. d. l. 31. n. 127. Guttier. d. c. 103. num. 18. † Treuisan. in decis. 9. num. 3. lib. 1.

ε An hoc impedimentum oriatur ex sponsalibus conditionatis ante aduentum conditionis? Negant ob defectum consensus, qui suspenditur vsque ad eumdem aduentum, P. Sanch. l. 7. disp. 69. P. Valer. Reginald. lib. 31. num. 129. P. Ægid. disput. 32. num. 61. Petr. de Ledes. d. c. 15. concl. 9. dub. 2. in fine, Guttier. d. cap. 103. n. 19.

ζ An oriatur ex sponsalibus contractis à parentibus nomine filiorum, sine consensu illorum? Negant P. Sanch. lib. 7. disp. 68. num. 18. 19. P. Valer. Regin. d. lib. 31. num. 129. vers. Aduerte quintò, vbi secus resoluendum

dum putat, si iidem filij consenserint, siue expresse, siue tacitè, vt si parentes fuerint, nec cùm iam essent doli capaces, contradixerint, vide Petr. de Ledesma d.c.16.concl.3.dub.2.

η An oriatur ex omnibus sponsalibus quacumque ratione irritis, quamdiu ipsa publica sunt, & nullitas occulta? Affirmant Nauar. in Man.c.22. n.57.P.Ægid.d.disp.32.n.69. P.Valer. Regin.d.lib.32.n.127. vbi n.70.vers. Excipe, resoluit, matrimonium clandestinum, cùm habeat ratione sponsalium, inducere eodem modo impedimentum, atque alia sponsalia.

CAPVT IV.

Breue est, non summatur.

α c. quadā cum multis seq. 32. q. 7. & toto tit. de eo qui cogn. cons. vxo. sua.

α* β &c. PRæterea α sancta Synodus, eisdem, & aliis grauissimis de causis adducta, impedimentum, quod 1 propter affinitatem δ ex fornicatione contractam inducitur, & matrimonium, postea factum dirimit; ad eos tantùm, 2 qui in primo & secundo gradu coniunguntur, restringit: 3 ε in vlterioribus verò gradibus statuit, huiusmodi affinitatem matrimonium postea contractum non dirimere.

DECLARATIONES.

Dispositio huius Decreti etiam retrotrahitur prout suprà in præcedentibus Decretis, c.2.& 3.de cognat.spir. & iustitia publicæ honestatis dictū fuit, & ita etiam declarauit S.D.N.Gregor.XIII.deuotè hoc c.intelligendum esse.

1 *Propter affinitatem ex fornicatione.*] Qui suspicatus est etiam leuiter se fornicatum fuisse, & carnalem habuisse commixtionem cum muliere, cuius sororem postea duxit in vxorem, indiget dispensatione, & filij, quos ex tali Matrimonio procreauit, illegitimi sunt.

Anglonensis 26. Augusti. 1593.

Congregatio Concilij censuit, affinitatem superuenientem etiam per illicitum coitum dissoluere sponsalia, quæ fuerint contracta de futuro, & peracta pœnitentia, vel parte illius posse incestuosum ab Episcopo dispensari, vt cum alia contrahat.

2 *Primo & secundo gradu.*]In primo, & secundo gradu transuersali dispēsatur ex causis ordinariis; in descendentibus, non nisi ex magna causa.

3 *In vlterioribus verò.*] Impedimentum istud quod propter fornicationem contractum Matrimonium dirimit, habet etiam locum & comprehendit sponsalia per verba de futuro contracta, vt censuit Congregatio.

Caputaquens. 16. Decemb. 1593.

Congregatio Concilij censuit, scribendum Episcopo, potuisse Ioannē Antonium Oratorem mortua eius prima vxore, accipere in vxorem Ioannam, licet fuerit vxor Angeli, qui tertio aut quarto consanguinitatis gradu, coniunctus erat cum Diamante prima vxore Oratoris, cum tantum affinitatis genus sublatum fuerit, ideo declarandum impedimentum huiusmodi hodie non obstare.

19. Decembris. 1596.

Congregatio Concilij censuit, affinitatem ex illicita copula prouenientem restrictam esse ad secundum gradum decret. Concilij c. 4. Sess.24.de Reform.Matrim.

Die 31. Martij 1597.

Congregatio Concilij censuit, ad dignoscendum, an subsit impedimentum affinitatis prouenientis ex fornicatione, attendendum esse gradum remotiorem, ideoque quemadmodum inter eos, qui tertio gradu affini-

affinitatis ex fornicatione procedentis coniunguntur matrimonio post concilium, quod huiusmodi impedimentum ad primum & secundum gradum restrinxit, licite contrahitur: ita etiam contrahi potest inter eos, qui simul secundo, & tertio gradibus, huiusmodi affinitatis ex fornicatione inductæ coniunguntur: item censuit omissionem à denuntiatione non reddere matrimonium nullum.

In matrimonio contracto inter hæreticum & Catholicum & è conuerso, qui essent aliquo gradu cognationis, vel affinitatis coniuncti, quauis pro istorum parte supplicaretur, qui tamen etiam legitimo impedimento cessante Catholicus cum hæretico contrahere non potest, licet contractum valeat iuxta glossam communiter receptam in cap. cum oportet 28.q.1. nullo modo videtur dispensandum, ne huiusmodi exitialibus matrimoniis sedes Apostolica authoretur, quia potius partes Ordinarij sunt, talia matrimonia irrita & nulla declarare, & Catholicis matrimonia contrahendi legitimam cum Catholicis licentiam & fauorem impetrare, inuocato auxilio brachij sæcularis.

An ex clausula illa, ex quauis matrimoniali dispensatione apponi solita, videlicet, dummodo propter hoc mulier rapta non fuerit, possit Ordinarius denegare executionem matrimonij, si rapta tamen à raptore separata non fuerit, & in loco tuto & libero constituta raptorem habere in virum consentiat, prout requiritur decreto Concilij.

Congregatio censuit, dispensationem esse subreptitiam: ideo Episcopum debere executionem matrimonij denegare.

An Ordinarius possit denegare executionem obtentæ dispensationis, donec raptus decenter Iudicis arbitrio reipsa raptam dotarit, iuxta decretum prædictum. Congregatio Concilij censuit, Episcopum executionem legitimæ dispensationis denegare posse, donec raptor effectualiter raptam decenter dotauerit iuxta præsens decretum Concilij.

S.D.N. Gregor. XIII. ex sententia Congregationis dixit, per hoc Decretum sublatum censeri impedimentum quoque superuenientis affinitatis post contractum Matrimonium: quia si impedimentum dirimens sublatum est, quod maius est, ergo & istud quod solum impedit, ne is per quem contracta est affinitas sine peccato possit exigere debitum, quod minus est: præterea Concilium sustulit tertium & quartum.

REMISSIONES.

α Vide Perez lib.8.Ordin pag.mihi 315.Guttier. Canon. lib.1.c.15.num. 11.& q.23. Veg.tom.1.sum.c.34.casu 53. Fr.Emman.in sum.tom.1.cap.228. n.4.in 2.edit.& q. Regular.tom.1.q.63.art.1.P.Henriq.in sum.lib.12.c.10. §.1.Sayr.in Claui regia, lib.8.c.4.n.6. Pat. Sanches de Matrim.lib.7.disp. 67.n.4.cum seqq. Petr. de Ledesm.de Matr. quæst.55. art.3. dub.fin.& in sum.p.1.de sacr.Matrim.c.15.P.Ægid.de Conink de Sacram. & censur.to. 2.disp.32.à num.43.P.Valer.Reginald.in praxi fori pœnitent.lib.31.num. 147. plures ex antiquioribus refert Cened. ad Decret. collect. 19.num.4. nouissimè D.Guttier.tract.de Matrim.c.99.* Vide etiam Instructor. conscientiæ p.1.c.297.col.11. Veracruz in append. ad Specul coniug. fol.170. Salzed. ad Bern.Diaz in prax.can.c.84.lit.D.

β An Affinitas iure naturæ sequatur ex copula fornicaria? Affirmant P.Rebello de Oblig.iustit.part.2.lib.3.quæst.15.num.9.P.Sanch.lib.7.disp. 65.num.8.P.Ægid.dict.disp.32.num.49.

γ An

γ An Affinitas ex Matrimonio orta sit restricta per Conc.in præsenti? Negant resoluentes hodie etiam derimere matrimonium vsque ad quartum gradum, sicut statutum erat in c. Non debet, de Consang. & affinit. Viuald.in Candel.aureo,tit.de Sacram.p.1.vbi de Matrim. num.295. Nauar.in Man.c 22.num.43. Philiarch. de officio Sacerd.tom.1.p.2.l.2.c.12. vers.Consanguinitatis, Lara in l.si quis à liberis, in princ.n.90.ff.de liberis agnosc. Emman. Saa in summ.verbo matrimonium tit.de imped.dirim. n.13. Perez lib.5.col.3.tit.15.lib.8.Ordin.Llamas p.3.methodi curat. cap.8. §.19.Tolet.in sum.lib.7.cap.11.n.4.Azeued.lib.7.n.9.tit.21.lib.8.nouæ Recopil. Barthol. Ledesm. de Matrim.dub.41. concl.1. Valent.p.4.disp.10. q.5.puncto 3.F.Emman.tom.1.sum.cap.228.n.4.in 2.edit.P.Henriq.lib.12. c.10.n.1.lit. H. Pet.de Ledesm. de Matrim. q.55.art.6. paulò post princip. P.Rebello d.q.15.n.6.D.Guttier.d.tract.de Matrim.c.99.n.14.

δ *Ex fornicatione.*] An ex omni copula illicita? Affirmant P.Sanch.lib.7. disp.67.n.7.P.Valer.Regin.d.lib.31.n.147. Pet. de Ledesm.d.c.15 concl.6.

ε *In vlterioribus verò gradibus, &c.*] Vide motum proprium Pij V.editum anno 1566.incip.Ad Romanum, ibi: Declaramus, & auctoritate Apostolica decernimus, nullum hodie impedimentum remanere, quominus in vlterioribus gradibus huiusmodi, liberè & licitè matrimonium contrahi possit. refert P.Sanch.lib.7.disp.67.n.4.& nouissimè D.Guttier.d.tract.de Matr.cap.69. n.13. † An copula fornicaria habita cum consanguineis alterius coniugis in 3.vel 4. gradu, impediat hodie debiti exactionem à propria vxore, vel viro? Negant Guttier.de matrim.cap.99.n.16.& frater Basilius de impediment.matrimonij cap.38.c.1.fol.mihi 564.col.2.

CAPVT V.

a c.fin.§. pen. de cland. desp. Clem. vnica de consa. & aff.

b c.fin. de immu. eccl. c. quia frustra de vsu.

1 α * β &c. SI quis intra *a* gradus prohibitos scienter matrimonium contrahere præsumpserit; separetur, 2 & spe dispensationis consequendæ careat: idque in eo multo magis locum habeat, qui non tantum matrimonium contrahere, sed etiam consummare ausus fuerit. η θ Quod si ignoranter id fecerit, si quidē solemnitates requisitas in contrahendo matrimonio neglexerit; eisdē subiiciatur pœnis: non enim dignus est, qui Ecclesiæ benignitatem facilè experiatur, *b* cuius salubria præcepta temerè contempsit. 4 Si verò, solemnitatibus adhibitis, impedimentum aliquod postea subesse cognoscatur, cuius ille 5 probabilem ignorantiam habuit; ι tunc facilius cum eo †, & gratis dispensari poterit. 6 In contrahendis matrimoniis, vel nulla omnino detur dispensatio, vel raro: 7 κ &c. idque ex causa, & gratis concedatur. 8 ψ ω In secundo gradu numquam dispensetur †, nisi inter magnos principes, & ob publicam causam.

DECLARATIONES.

1 *Si quis intra, &c.*] Intra gradus prohibitos, qui se cognouerunt carnaliter, sine tractatu & conditione Matrimonij, postea volentes Matrimonium contrahere, & petentes secum dispensari in aliquo impedimento, & tacentes se carnaliter cognouisse: si obtineant ex aliqua causa non probata.

probata, dispensationem, potest ea dici subreptitia, & sic nullã obtinuisse dispensationem, eo quod non narrauerint cognitionem carnalem.

2 *Spe dispensationis.*] Quando scilicet impedimentum prouenit ex consanguinitate & affinitate, non autem ex impedimento Iustitiæ publicæ honestatis, ad quod prohibitio hæc non se extendit. *Infrà hoc cap. §. In secundo.*

Sic etiam indigent noua dispensatione, qui obtinuerunt litteras, & eis non præsentatis, vel (quia per nuntium intellexerunt dispensationem fuisse obtentam, vel supplicationem datam,) contraxerunt, & se carnaliter cognouerunt.

3 *Quod si ignoranter.*] Pro petitione eorum, qui contractis sponsalibus, tam post publicatam confirmationem Concilij, quàm denuntiandi necessitatem in matrimonio, non seruata denuntiatione in postulatione dispensationis, non expresserunt, vt ipsi dicunt, errore agentium ante Concilij Tridentini confirmationem esse facta sponsalia, non conceditur dispensatio.

4 *Si verò solemnitatibus.*] Illis qui ignorantes gradum post Kalend. Maij 1564. contraxerunt, petentibus dispensationẽ in locis vbi non esset publicatum Decretũ de clandestinis Matrimoniis, censuerunt eam dandam esse gratis: hoc habet locum in compositionibus, non in mercede, quæ soluitur ob expeditionem bullarum.

5 *Probabilem ignorantiam.*] Non debent concedi dispensationes Matrimoniales sub prætextu ignorantiæ decretorum Concilij, si hæc ignorantia fuerit post Kal. Maij Anni 1566. in supplicationibus autem non exprimantur Kalend. Maij, sed sufficit si colligatur ex narratione facti.

Placuit quoad tertium tantum gradum dispensari cum iis, qui ignorantes gradum, non clandestine post Concilij confirmationẽ contraxerunt, dum tamen eorum ignorantia probabilis fuerit. Item pro iis, qui ignorantes contraxerunt in tertio aut quarto, si postmodum factis aliis proclamationibus iuxta Concilium Tridentinum habetur notitia impedimenti. Pro iis etiam qui in tertio aut quarto gradu propter angustiam loci, aut eo quod non inueniuntur paris conditionis, sicut & pro eo qui vult ducere in vxorem sibi attinentem pauperem, constituendo illi dotem, aut etiam pro sedandis litibus aut discordiis componendis contrahere volunt, visæ fuerunt legitimæ causæ ad dispensandum de contrahendo, dummodo gratis prorsus. At in tertio maturiùs procedatur, *Suprà huius Sess. c. 1. §. Qui contraxerunt.*

Idem seruandum est quod in casibus supradictis, in iis videlicet Matrimoniis per verba de futuro publicatis, præcedentibus aut subsequutis osculis, aut per fidei vel munerum dationem, quæ in nonnullis prouinciis vim habent Matrimonij contracti per verba de præsenti, dummodo huiusmodi sponsalia contracta sint ante confirmationem Concilij, & fuerint proclamata interuenientibus aliquibus supradictis actibus. Et si etiã de tertio gradu agatur, placuit quod possint accipi componendæ: sed non possint cogi isti qui contraxerunt, ad petendam dispensationem, etiamsi Matrimonium esset consummatum, si nollent petere, & ambo vellent resilire, vel alter saltem eorum.

6 *In contrahendis Matrimoniis.*] Cùm dubitatur an contrahentes sint in quarto vel quinto gradibus prohibitis, arbitrio Ordinarij hoc relinquitur vt credat illis testibus & probationibus, quæ ei magis probare videbuntur. Congregatio idem censuit in sponsalibus esse obseruandum.

7 *Idque*

7 *Idque ex causa.*] Causa est legitima, si dos non esset competens, in quarto tamen gradu.

S.D.N. ex vna sententia Congregationis respondit, dispensationem subreptitiè obtentam non videri, cum in supplici libello dictum fuerit de loci angustia; si modò verum est oratores, in eo loco, vbi contrahendum est Matrimonium, viros sibi non consanguineos paris conditionis, quibus nubant, inuenire non posse.

Cardinales Congregationis Concilij Tridentini habent facultatem à Papa declarandi, quæ sunt causæ dispensationis Matrimonialis, & quo sensu sunt illæ accipiendæ. Causa verò dotis non sufficientis est iusta, vt cum aliquo in quarto consanguinitatis gradu dispensari possit, pro cuius verificatione sufficit, si in eo loco, in quo mulier habitat, ipsa diligentiam adhibeat, in perquirendo virum parem, à quo cum tali dote in Matrimonium ducatur, neque tamen inueniat, qui eam habere velit.

Qui contraxerunt in secundo aut tertio gradu etiam post confirmationem Concilij, antequam tamen illius confirmatio innotesceret, potuerunt simpliciter dispensari. *Supra, hoc c. §. Placuit quoad.*

Qui contraxerunt sponsalia ante Concilij confirmationē, cum essent in gradu prohibito, & postea volunt contrahere matrimonium, non possunt absque causa dispensari. Causa idonea videtur, si conuersatio cum sponsa, aut publicatio sponsaliū præcesserunt, aut quid simile, præter alias causas à iure receptas. Vicarius Episcopi nihil prorsus potest accipere siue pro laboribus in instruendo processum, siue pro Decreto super dispensationibus Matrimonialibus habitis à Sede Sancta Apostolica. *Suprà, huius Sess. c. 1. §. Qui contraxerunt, in tertio.*

8 *In secundo gradu numquam dispensetur.*] Pius V. declarauit hoc intelligi de gradibus affinitatis & consanguinitatis. Congregatio tamē idem censuit in sponsalibus, prout decretum fuit in Congregatione, caput tertium suprà loqui de sponsalibus de futuro iuxta Bullam Pij V. incipientem *Ad Romanum*, sextum verò loqui de Matrimonio contracto, & consummato, quia verba contextus id ita esse ostendunt. De Matrimonio verò rato tantùm, nihil habetur in hoc Concilio Tridentino, sed illud (prout est de iure,) est maius quoddam impedimentum quàm sint sponsalia, & idcirco remittendum iuris dispositioni & prudentiæ Sanctissimi Domini nostri, qui pro rerum & causarum varietate prouidebit singulis casibus.

Cum iis qui contraxerunt in secundo gradu ante Concilij confirmationem sub spe dispensationis obtinendæ, & præsertim si venerunt ad Curiam, atque cœperunt agere pœnitentiam salutarem ipsis impositam, videtur dispensandum esse, etiamsi nulla signata sit supplicatio.

Facta relatione cum Sanctissimo in consistorio, Sanctitas sua visa est annuere concessioni istarum dispensationum, *Supr. hoc c. §. Intra gradus,* pro iis, qui se carnaliter cognouerunt, prout ante solitum erat, cum ista expressione copulæ, etsi non exprimeretur, quòd publica facta esset. Si post impetratas litteras dispensationis, ante illarum præsentationē & Decretum Ordinarij, se cognouerunt nullis factis, aut adhibitis solemnitatibus, committitur Ordinario, vt, si dictæ litteræ dispensationis sibi præsentabuntur, & causa in eis expressa probabitur legitima coram se, simulque quòd oratores post impetratas litteras se cognouerint; dispenset cum eis, iniuncta tamen ipsis salutari pœnitentia, propter incestum, arbitrio suo. Quòd si tales contraxerint coram Parocho habita notitia

obtentæ

obtentæ dispensationis, & se carnaliter cognouerunt, committitur vt suprà. Additur verò punitio Parocho qui non seruata forma Concilij coniunxit oratores in Matrimonium, & quidem grauior, si sciuit illos in gradu prohibito se attinere, nec litteras dispensationis vidit.

Iis qui Romã miserunt pro dispensatione, & habito nuntio quòd litteræ fuerunt expeditæ, contraxerunt, vel se cognouerunt, & ita verum est fuisse expeditas, & haberi datas ante contractum vel commistionem, dandas dispensationes esse Congregatio Cardinalium censuit. Idem visum est, etiam hoc posito, quòd litteræ non essent expeditæ, sed supplicatio signata, & ex toto expedita. Ipsa quoque Congregatio Cardinalium censuit, dispensationem reddi nullam ex copula præcedente dispensationem, si eius mentio non est facta in supplicatione: copula verò superueniente post dispensationem ab Ordinario factam, non impediri Matrimonij validitatem.

Episcopus auctoritate ordinaria non habet facultatem dispensandi in gradibus affinitatis, seu consanguinitatis à iure prohibitis, circa contrahentes Matrimonia.

REMISSIONES.

α Vide Pat. Ægid. de Coninck de Sacrament. & Censur. tom. 2. disp. 33. à n. 42. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 31. n. 139. cum seqq. & n. 198. & 203. P. Rebello de Oblig. iust. p. 2. lib. 3. q. 5. à n. 19. * Vide etiam Nauar. in manuali. cap. 22. n. 86. & conf. 1. 2. & 5. de consanguin. & affinit. Iacob. de Graffis lib. 2. suar. decis. aurear. p. 1. c. 81. n. 5. Guttier. lib. 1. canon. quæst. cap. 15. ex n. 17. & c. 22. n. 5. 25. & 26. Spin. in Speculo testam. glos. 15. princ. n. 55. Io. Bapt. Costa de facti scient. & ignor. centur. 2. distinct. 38. ex n. 9. Idem Gutier. de matrim. cap. 122. num. 6.

β An consanguinei, vel affines, qui tacita copula obtinuerunt dispensationem super impedimento consanguinitatis, vel affinitatis, sint subreptitij, & matrimonium postea contractum sit nullum? Negant Nau. Consl. 1. q. 19. sub tit. de Constit. & Consl. fin. de Cognat. spirit & Consl. 8. & 9. de Consanguin. & affinit. Emman. Saa verbo, Dispensatio, nu. 10. Salzed. ad Bern. c. 126. v. Vnde meritò, Veg. to. 2. sum. c. 34. casu 97. *Nota porque viene*, Fr. Emman. in sum. to. 1. c. 236. n. 5. P. Henriq. in sum. l. 12. c. 2. §. 4. & §. 7. Cæuall. Communium contra commun. q. 737. Petr. de Ledesm. de Matrim. q. 56. art. 5. & in sum. de Matrim. c. 27. diffic. 3. concl. 1. Læli. Zechi. de repub. Ecclesiast. c. 28. de parocho, pag. 367.

Affirmant Galleg. de Cognat. spirit. c. 24. à n. 1. Sarmi. lib. 1. selectar. c. 9. n. 3. Emm. sibi contrarius *del orden del juizio*, cap. 10. n. 4. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 31. n. 200. vers. Simulque, Ludou. Lopez in instructor. Consci. tom. 1. c. 296. Guttier. Canon. l. 1. c. 15. & nouissimè tract. de Matr. cap. 124. n. 12. cum seqq. Paul. Comit. Responsl. Moral. lib. 1. q. 104. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo, Dispensatio. §. 4. Steph. Quarant. in summa Bullarij verbo, Matrimoniales dispensationes, num. 13. P. Rebello de Obligat. iustit. p. 2. lib. 3. q. 5. num. 24. P. Sanch. lib. 3. disp. 14. n. 3. & lib. 8. disput. 25. Marc. Anton. Genuensl. in praxi Archiepiscop. Curiæ Neapol. cap. 25. n. 4. Latè Nicol. Garz. de Benefic. p. 8. c. 3. n. 31. cum seqq. vbi numer. 66. & 70. sequentes adducit super hoc sacræ Congregationis responsiones.

γ Congregatio Cardinalium Concilij censuit, dispensationem subreptitiam, si inter Consanguineos, vel affines, vel spirituali Cognatione coniun-

coniunctos carnalis copula præcessisset, cuius mentionem in supplicatione non fecissent, propterea quòd tales consanguinei, affines, & cognati spirituales per hanc carnalem copulam redditi sunt inhabiles ad contrahendum matrimonium , ex eo, quòd dicuntur commisisse incestum, qui impedit incestuosos contrahere matrimonium, ideo pro validitate dispensationis super gradu prohibito necessariam esse de iure expressionem copulæ carnalis, prout stylus curiæ obseruat.

δ Congregatio Cardinalium Concilij Trident. censuit, dispensationem reddi nullam ex copula præcedente dispensationem, si de ea non fuerit facta mentio in supplicatione. Copulam verò superuenientem post dispensationem ab Ordinario factam non impedire matrimonij validitatem.

ε An dispensatio super impedimento Cognationis spiritualis, vel etiam publicæ honestatis, non facta mentione de copula inter impetrantes habita, sit subreptitia, & nulla? Negat cum Nauar. P. Sanch. lib. 7. disp. 15. num. 8. & lib. 8 disp. 25. n. 9. Affirmant per text. in c. 2. de eo qui cognouit consang. vxoris suæ, Galleg. de Cognat. spirit. c. 24. Mātienf. in Rubr. tit. 1. gl. 1. n. 137. lib. 5. nouæ Recopil. Guttier. Canon. lib. 1. c. 23. n. 15. Men. de Arbit. casu 50. à n. 1. Garci d. c. 3. n. 64.

ζ *Intra gradus prohibitos.*] An intelligatur de quocumque etiam impedimento dirimente? Negat P. Henriq. lib. 12. c. 3. §. 8. lit. P. Affirmant Petr. Ledes. de Matrim. q. 56. art. fin. dub. 2. diffic. 1. concl. 1. P. Sanch. lib. 8. disp. 42. n. 7. & disp. 25. num. 24.

η *Quod si ignoranter id fecerit, &c.*] Vide Nauar. in cap. si quando, de Rescript. except. 5. n. 5. & in cap. si quis autem, de Pœnit. dist. 7. n. 66. cum seqq. Guttier. Canon. lib. 1. cap. 15. num. 2. P. Sāch. lib. 3. disp. 42. num. 7. in fin.

ϑ An excuset ignorantia crassa ? Affirmat, dummodo non sit ingens temeritas, P. Sanch. lib. 2. disp. 40. n. 4. in med.

ι *Tunc facilius cum eo, & gratis, poterit dispensare.*] An solus Romanus Pontifex? Affirmat P. Sanch. de Matrim. lib. 8. disp. 6. n. 19. † Vide etiam Gutier. de matrim. cap. 122. num. 2. 6. & 7.

κ *Idque ex causa.*] Causas; quæ hodie in praxi versantur in Romana Curia, pro quibus dispensationes ad contrahenda Matrimonia conceduntur, vide apud P. Henriq. lib. 12. c. 3. §. 9. P. Sanch. lib. 8. disp. 19. Galleg. de Cognat. spirit. c. 22. Fr. Emman. in sum. to. 5. c. 237. in 2. edit. P. Ægid. de Sacram. & Cens. to. 2. disp. 33. n. 45. cum seqq. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 31. num. 196. cum seqq. Petr. de Ledesm. in sum. p. 1. de Sacram. Matrim. c. 17. conc. 5. cum seqq.

λ Prima est. Quòd cùm oratrix dotem habeat minùs competentem, iuxta statuс sui conditionem, cum qua virum sibi non consanguineum, vel affinem paris conditionis, cui nubere possit, inuenire queat, & dictus orator intendat illam cum dicta minùs competenti dote in vxorem ducere, &c. quam referunt Fr. Emm. d. c. 237. concl. 1. n. 2. Iacob de Graffis, part. 1. decis. lib. 2. c. 81. in fine, Petr. Ledesm. de Matrim. q. 56. art. fin. & in sum. de Sacrament. tit. de Matrim. c. 27. conclus. 5. Galleg. de Cognat. spirituali, c. 22. n. 8. Guttier. Canon. lib. 2. c. 15. n. 107. P. Sanch. lib. 8. disp. 19. num. 16. P. Valer. Regin. d. lib. 31. num. 194. vbi n. 196. resoluit, censendam iustam causam dispensandi, cum in defectu ipso dotis inuenitur ratio pietatis. Vide P. Henriq. lib. 12. c. 3. §. 9. vers. Tertia. P. Ægid. d. disp. 33. num. 47. Aloys. Ricc. in Collect. decis. p. 3. Collect. 709.

μ Vtrùm

μ Vtrùm femina in ordine ad hunc effectum possit dici pauper, & carere dote, quæ nihil quidem habet proprium, habet tamen parentes, aliosve consanguineos diuites? Vide Couar. de Sponsal. part. 2. cap. 6. §. 9. & 10. P. Sanch. lib. 8. disput. 19. num. 19. & 20. P. Ægid. d. disp. 33. nu. 48. vbi resoluit, non dici pauperem, si eos possit cogere vt statim dent dotem, dici tamen, quando de facto constaret nullum non consanguineum, qui sit paris conditionis cum ea femina, velle eam habere vxorem, eo quod communiter sibi persuadeant parentes non daturos sufficientem dotẽ.

ν Secunda. Quod cùm dicta oratrix in dicto loco, propter illius angustiam, virum sibi non consanguineum, vel affinem paris conditionis, cui nubere possit, inuenire nequeat, &c. referunt Galleg. de Cognat. spirit. c. 22. n. 10. Veg. in sum. tom. 2. c. 34. casu 167. Fr. Emman. d. c. 237. nu. 2. vers. *La quarta*, P. Henriq. d. §. 9. P. Sanch. lib. 8. disp. 19. num. 12. P. Ægid. d. disp. 33. num. 46. P. Valer. Regin. d. lib. 31. num. 196. vers. Ad tertiam, vbi resoluit requiri tantùm, vt intra oppidum proprium feminæ non inueniatur æqualis cui nubat; refertque ita responsum esse Archiepisc. Mediolanensi à Congregatione Cardinalium 18. Nouembris, Anno 1570. cuius responsionis verba adducit P. Sanchez. d. disput. 19. num. 13. dicens, num. 15. non esse adstringendam ad nubendum alicui vetulo, aut durioris, intolerabiliorisve ingenij, vide Aloys. Ricci. Curiæ Archiepisc. Neapol. decis. 25.

ξ Tertia. Quod cùm inter dictorum oratorum parentes, consanguineos, vel affines, graues inimicitiæ ortæ iam sint, & ad præsens vigeant, aliunde tamen, quàm ex causa matrimonij inter oratores contrahendi prouenientes, & ante illius tractatum exortæ, & certum sit, quod si oratores prædicti inuicem matrimonialiter copularentur, inimicitiæ huiusmodi omnino componerentur: pro illis igitur componendis, ac pro bono pacis, oratores prædicti cupiunt, &c. referunt P. Sanch. lib. 8. disp. 19. nu. 8. P. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 196. vers. Ad secundam.

ο Quarta. Quod cùm inter dictos oratores, seu eorum parentes lites super rebus magni momenti ortæ iam sint, & ad præsens vigeant, lites huiusmodi omnino conantur, &c. referunt F. Emman. d. c. 237. nu. 2. versic. *La segunda por se acabar vn gran pleyto*. P. Ægid. d. disp. 33. n. 45. P. Sanch. l. 8. disp. 19. n. 8. vbi n. 9. resoluit, quod ad hanc causam reducitur euitatio scandalorum inter cognatos, & num. 11. dicit, similiter esse iustam dispensandi causam, quando dispensatio est quasi remedium necessarium obuiandi alicui magno delicto.

π Quinta. Quod cùm dictus locus ad littus maris situs, continuis inuasionibus piratarum, & Fidei Orthodoxæ hostium expositus sit, propterea externi homines non ita libenter, vt cum dicti loci habitatricibus contrahant accedere velint, cupiunt, &c. refert Stephan. Quaranta in summa Bullar. verbo, Matrimoniales dispensationes.

ρ Sexta. Cum autem Pater Sancte, nisi matrimonium inter oratores contrahatur, dicta oratrix innupta, & diffamata remaneret, grauiaque exinde scandala possint verosimiliter exoriri. refert P. Sanch. lib. 8. disp. 19. num. 9.

Septima. Quòd dicta oratrix vigesimum quartum annum excedens hactenus virum paris conditionis, cui nubere posset, non inuenit, refert Stephan. Quarant. d. verbo Matrimoniales dispensationes.

σ Vltra prædictas principaliores causas quatuor alias afferunt, P. Ægid. d. disp. 33. n. 49. P. Sanch. disp. 19. n. 30. cum seqq. P. Val. d. lib. 31. nu. 197. in princip.

τ Octaua. Conseruatio diuitiarum in eadem cognatione, ne causa dotis distrahantur ad aliam cognationis familiam, quando eæ amplissimæ sunt, referunt Galleg.d.c.22.numer.11.cum.seqq.Veg.tom.2.sum.cap.34. casu 167.Fr.Emman.d.c.237.concl.1.in fine.Pat.Ægid.d.disp. 33.num.49. Pat.Valer.Reginald.d.lib.31.num.197.

υ Nona. Excellentia meritorum in Ecclesiam siue dispensationem petentis, siue eius cui petitur, referunt Galleg.d.c.22.n.17.P.Sanch.d.disput. 19.n.32.P.Ægid.d.disput.33.n.49.vers.6.

φ Decima. Proles habita ex consanguinea, quando bona fide suscepta est, referunt Petr. Ledesm. de Matrim. q. 56. art. vlt. ad finem, Guttier. Canon.lib.2.c.15.n.107.P.Sanch.d.disput.19.n.33. P.Ægid.d.disp.33.num. 49.vers.7.

χ Vndecima. Conseruatio illustris familiæ in eodem sanguine, aliàs perituræ, vt si eius caput esset femina, quia hoc ad Reipub. bonum aliquo modo spectat, refert.P.Ægid.d.disp.33.num.49.vers.4.

* *Et gratis.*] Iustas causas ad dispensandum cumulant Nauar. d.c.22.n. 87.Sarmiento lib.1.select.c.9.

ψ *In secundo gradu numquam dispensetur, nisi inter magnos principes.*] Vide P.Henr.in sum.lib.12.cap.3.num.6.in comment.lit.X.Guttier.tract.de Matrim.cap.63.n.40.& c.128.n.14. P.Sanch.d.lib.8.disp. 19.n.5. Zerol.in praxi Episcop.p.1. verbo Dispensatio, §.2. vbi refert se vidisse dispensari inter Barones, & titulatos Regni Neapol. Vide etiam P. Ægid. d. disp. 33. num. 44. vbi dicit hunc Tridentini locum intelligendum esse de gradu consanguinitatis, vel affinitatis ortæ ex legitimo matrimonio, quia in affinitate orta ex fornicatione, præsertim occulta, longè faciliùs dispensatur.

ω Quomodo intelligatur secundus gradus in collaterali, vel descendenti in æquali? Vide Rebuff. in Reg.de dispensat. in gradu prohibito, Gloss.fin.n.8.

† *In secundo gradu numquam dispensetur.*] Vide Ludou. Molinam de Hispan.primog.lib.2.c.13.n.12.Acacium Ant.Ripoll.in l. Titio centum §. 1.ff.de condit.& demonstr.num.32.

CAPVT VI.

Inter raptorem & raptam, quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit, nullum consistit matrimonium. Raptor dotet raptam, siue eam ducat, siue non. Excommunicantur consentientes raptui.

α * β &c. DEcernit sancta Synodus, inter raptorem, & raptam, θ quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit, ι nullum posse consistere matrimonium. a Quod si rapta à raptore separata, & in loco tuto, & libero, constituta, illum in virum habere consenserit; eam raptor in vxorem habeat; κ & nihilominus raptor ipse λ ac omnes illi consilium, auxilium, & fauorem præbentes, 1 μ sint ipso iure excommunicati, ac perpetuò infames, omniumque dignitatum incapa-

a c.fin. de rap. Vide Concil. Chalced. c.26.cap. eos, & c. de puellis, 36.qu.1. Concil. Chalced. c.27.Côc. Vormatien.c.27. Exod.21. cap.1.de adult.

incapaces; & si Clerici fuerint, de proprio gradu decidant. » Teneatur præterea raptor mulierem raptam, siue eam vxorem duxerit, siue non duxerit, decenter arbitrio iudicis dotare.

DECLARATIONES.

1 *Sint ipso iure excommunicati.*] An quilibet mulierum raptores, v.g. qui non idcirco rapiunt vt eas in vxores ducant, sed ob aliam causam, sint ipso iure excommunicati per hoc capitulum? Visum fuit multis ex Illustrissimis, non comprehendi nisi eos qui rapiunt vt in vxores ducant. *Vide Nauar. c. 27. n. 150.* Quomodocumque sit, fuit decisum per sacram Congregationem die 23. Ianuar. 1586. raptores ob aliam causam, quam vt in vxores ducant, non comprehendi à Concilio, propter identitatem vel maioritatem rationis: nec constitutio pœnalis extenditur tali casu.

REMISSIONES.

α Vide Perez l. 2. verbo, *Fuere desposada*, tit. 15. lib. 8. Ordinam. pag. 288. Nauar. cons. 32. de Sponsalib. & Cons. 3. n. 7. de consang. & affinit. Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 232. in 2. edit. Zerol. in praxi p. 2. verbo, Raptus, Petr. de Ledesma in Summa p. 1. de Sacramento Matrimonij c. 26. per totum, P. Henriq. in sum. lib. 12. c. 14. §. 4. & 5. P. Leonard. Lessi. de Iustit. l. 4. c. 3. dub. 9. n. 68. cum seqq. P. Sanch. lib. 7. disp. 13. Pat. Rebello de Obligat. iustit. pag. 2. lib. 3. q. 11. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 22. à num. 28. cum seq. & lib. 31. à n. 164. P. Ægid. de Sacr. & Censur. to. 2. disp. 31. à num. 46. Ioan. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 211. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 78. Hiero. Portoles ad Molinam. §. Violentia num. 16. & 17. Don Lud. à Peguera in suis q. crimin. c. 42. Azeued in lib. 2. tit. 13. lib. 8. nouæ recopil. num. 63. & 75.

β An hoc Decretum habeat locum in Raptu, qui fit tantùm causa libidinis explendæ? Negant Salzed. in pract. c. 78. in fine. Fr. Emm. in sum. tom. 1. c. 212. n. 7. in 2. edit. Veg. to. 2. sum. c. 34. casu 157. notab. 1. P. Sanch. lib. 7. disp. 13. n. 4. P. Lessi. d. c. 3. dub. 9. n. 70. P. Valer. d. lib. 31. num. 165. vers. Primum.

γ An procedat cum puella, quæ sponte consentit repugnantibus parentibus? Affirmant Salzed. d. cap. 78. §. fi. Veg. d. casu 157. notab. 1. P. Henriq. d. c. 14. num. 4. Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verbo, Raptus, §. 1. Fr. Emman. d. c. 232. n. 1. P. Rebello d. q. 11. n. 6. Petr. de Ledesm. d. cap. 26. concl. 2. dub. 1. Negant, ex ea ratione, quia iste raptus non repugnat vllo modo libertati matrimonij, cui Concilium hoc Decreto solũ voluit consulere, P. Sanch. lib. 7. disp. 13. n. 13. P. Lessi. d. c. 3. dub. 9. n. 70. P. Valer. Reginald. lib. 22. n. 31. P. Ægid. d. disp. 31. num. 48.

δ An comprehendat Raptum quo sponsus rapit propriam sponsam? Negant Fr. Emman. d. cap. 232. num. 4. P. Henriq. d. c. 14. num. 4. P. Sanch. d. disp. 13. n. 15. P. Lessi. d. num. 70. vers. Tertium.

ε An habeat locum in muliere rapiente virum? Affirmant Fr. Emman. d. cap. 232. num. 4. vers. *Lo quinto se ha de notar que este decreto ha lugar tambien quando vna muger robusta arrebata à vn hombre de menos fuerças.* P. Henriq. d. cap. 14. num. 4. vers. Si fortè femina robusta. Veg. tom. 2. sum. cap. 34. casu 157. notab. 5. Negant Farin. in praxi crimin. q. 145. num. 45. P. Sanch. d. disp. 13. num. 16. P. Rebello d. q. 11. num. 6. P. Valer.

P.Valer.Reginald.d.lib.31.num.165.verſ.Septimum eſt. Dicit vtramque opinionem probabilem Petr.de Ledeſm.d.c.26.concl.2.dub.5.

ζ An habeat locum in rapiente feminam corruptam, meretricem, vel inhoneſtam? Affirmat P.Valer.Reginald.d.lib.31.num.165. verſ. Sextum eſt, vbi in verſ.Quartum, dicit non requiri copulam, cùm hæc ad matrimonium ineundum nihil conferat,& in verſ.Quintum,aſſerit requiri vt femina abducatur nolens, de quo etiam Sayr. deciſ. 2. de Raptorib.

η An procedat,ſi ſolis importunis precibus, aut pretio conducta femina extrahatur? Negat,dummodo illæ preces tales non eſſent vt violentiæ æquipararentur,P.Sanch.lib.7.diſput.13.num.11. vbi num. 12. dicit etiam non eſſe locum his pœnis, ſi dolis circumuenta virgo extrahatur.

θ *Quamdiu ipſa in poteſtate raptoris manſerit.*] An ad hoc vt raptus dicatur,requiratur traductio de loco ad locum? Affirmant Nauar. Conſ. 1.num.vnic.ſub tit.de Raptorib. Fr.Emman.d.c.232.numer.2.P.Sanchez lib. 7. diſput.13.num.7.P.Ægid.d.tom.2. diſput.31. numer.48. verſ. Vt autem.

ι *Nullum poſſe conſiſtere matrimonium.*] Quid in ſponſalibus? Negant etiam Fr.Emman.d.cap.232.num.3.Veg.d.caſu 157. notab. 3. P. Sanch.d. diſp.13.num.17.

κ *Et nihilominus raptor ipſe,&c.*] An raptor,ſi nubat,fiat infamis? Affirmant P.Leſſi.d.c.3.num.69.Farin.d.q.175.num.102. Negant, ex ea ratione,quia alias rapta cogeretur nubere infami,P.Henriq. d.c.14. nu.4. verſ. Si ducat non ita fit.Fr.Emman.d.c.232.num.4.verſ.*Lo ſexto*.Petr.de Ledeſm.d.c.16.dub.fin.

λ *Ac omnes illi conſilium, auxilium, & fauorem præbentes.*] Vide Pat. Sanch.lib.7.diſp.13.num.3.& 4.Farin.d.q.145.num.11.& 47.vbi reſoluit, quòd raptui opem ferentes, ſcienter tamen & doloſè, capitali ſupplicio ſubiiciuntur, licet quoad alias pœnas & præſertim amiſſionem bonorum tantummodo, qui in actu rapinæ auxilium præſtiterunt, non autem alij,illas incurrant.

μ *Sint ipſo iure excommunicati.*] Vide Farin.in praxi crim.quæſt. 145. num.21.P.Sanch.l.7.diſput.13. à princip. vbi etiam reſoluit excommunicationem huius decreti non eſſe de reſeruatis Pontifici,& P.Valer.Regin. d. lib.22. num.31. verſ. De excommunicatione dicit illam eſſe latæ ſententiæ,& nulli reſeruatam.

ν *Teneatur præterea raptor mulierem raptam,&c.*] Vide Henriq.d. c.14. num.5.P.Sanch. d.diſput.13.num.3. & 4. vbi num.1. verſ. Teneri raptorem, reſoluit, quòd in ſententia iudicis conſtituentis hanc dotem, attendenda maximè eſt raptoris, & raptæ qualitas perſonarum; vide Farin. d.quæſt.145. num.57. Et quòd requiratur ſententia iudicis, vt eam teneatur dotare,Pat.Ægid.d.diſput.31.num.48.Valer.d.num.31.verſ. De dotatione.

CAPVT VII.

Quomodo vagabundi coniungendi matrimonio.

a c. De iis,& c. 25. Conc. Agathen.

α * β MVlti ſunt, *a* qui vagantur,& incertas habent ſedes, & vt improbi ſunt ingenij, prima vxore relicta,aliam & plerumque plures,illa viuente,diuerſis in locis

cis ducunt. Cui morbo cupiens ſancta Synodus occurrere, omnes, ad quos ſpectat, paternè monet, 1 γ δ ne hoc genus hominum vagantium ad matrimonium facile recipiant: magiſtratus etiam ſæculares hortatur, vt eos ſeuerè coerceant: 2 Parochis autem præcipit, ne illorum matrimoniis interſint, niſi prius diligentem inquiſitionem † fecerint, ε & re ad Ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint.

DECLARATIONES.

1 *Ne hoc genus hominum vagantium.*] Non dicitur vagans illa mulier, quæ per octo annos in vna eademque terra habitauit.

2 *Parochis autem præcipit.*] Si contingat contrahentes, alienigenas eſſe, & à paruo tempore ibi habitantes, conſtito tamen quòd non ſint de comprehenſis inter vagabundos, proprius parochus ad contrahendum, is eſt, in cuius Parochia contrahentes habitant eo tempore quo contrahunt. *Vide huius Seß. de Reform. c.1. §. Matrimonium contrahitur.*

Congregatio cenſuit, ideo non videri matrimonium nullum, quia fuerunt prætermiſſa ea de quibus in hoc decreto.

REMISSIONES.

α Vide Perez lib.1. in princip. tit.14. lib.8. Ordinam. P.Henriq. in ſum. lib.11. cap.3. §. 3. Fr. Emman. in ſum. tom.2. cap.219. num.3. Petr. de Ledeſm. in ſum. p.1. de Sacram. Matrim. cap.7. concluſ. 4. dub.3. Zerol. in praxi Epiſcop. p.1. verbo Matrim. verſ.6. & p. 2. verbo, Parochus, pag.81. Latè P.Sanch. de Matrim. lib.3. diſput.25. num.8. cum ſeqq. Cened. pract. & Canon. quæſt lib.1. quæſt.30. num.66. cum ſeqq. P.Ægid. de Coninck de Sacram. & Cenſuris, tom. 2. diſp.27. num.20. P. Rebello de Obligat. iuſtitiæ, p.2. lib.2. quæſt.8. num.3. P.Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib.31. num.239. nouiſſimè D.Guttier. Canon. lib.5. tract. de Matrim. cap.65. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in prax. canon. cap.9. litt. D. Bobadill. to.1. ſuæ Politicæ lib.2. cap.13. ex num.33. Farinaci. deciſ. 129. num.2. & ſeq. vol.2. crim.

β Vagabundus quis dicatur? Vide D.Barboſ. in l. heres abſens, §. proinde, ff. de Iudiciis, in art. de foro delicti, num. 14. & ſeq. Cened. d. q.30. num.69. & 70. P.Sanch. lib.3. diſput.25. à princip. P. Ægid. de Sacrament. & Cenſur. tom.1. quæſt.8. num.62. & tom.2. quæſt.27. num.20. verſ. Nota 1. P.Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib.1. num.64.

γ *Hoc genus vagantium.*] An procedat, ſi vnus contrahentium ſit notus, & incola, & propriam habeat ſedem, ſubdituſque ſit parochi? Affirmant Cened. d. quæſt.30. num.68. verſ. Circa hanc, Guttier. d. c.65. num.8.

δ An procedat in illis, qui alibi habentes domicilium habitant, ac contrahunt in loco vbi ignoti ſunt? Affirmat P. Ægid. d. diſput. 27. num.20. verſ. Nota 2. vbi in verſ. Nota 3. dicit Concilium in præſenti eſſe intelligendum de iis, qui communiter dicuntur vagi, non autem de his qui domicilium transferunt, notique ſunt in iis locis, de quo etiam Guttier. d. tract. de Matrim. cap.65. num.9.

† *Nisi prius diligentem inquisitionem.*] Vide Nauar. in c. placuit, de pœnit. dist. 6. à num. 69.

ε *Et re ad Ordinarium delata.*] An parochus, qui vagos non præmissa debita diligentia & licentia Ordinarij matrimonio coniunxerit, peccet mortaliter? Affirmant, matrimonium tamen valere resoluentes, Veracruz in appendice in quæst. quomodo qui vagantur admittendi sint ad matrimonium, versic. Quamuis si fiat, P. Sanch. lib. 3. disput. 25. num. 16. & 17. P. Henriq. lib. 11. cap. 12. num. 3. Cened. d. q. 3. num. 68. in princ. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 65. num. 15. & c. 67. num. 2.

CAPVT VIII.

Concubinarij cuiuscumque sint conditionis, feriantur excommunicatione, si ter moniti non abstinent à conuersatione nefanda. Mulieres concubinæ, si ter monitæ non abstinent, extra territorium ac diœcesim trudantur, aliis pœnis in suo robore permanentibus.

a Infr. Sess. 25. c. 14. de Reform. Concil. Rom. sub Nic. 1. in fin. Conc. Later. sub Leone X. Sess. 9. de Ref. Curię & aliorum, vers. Concubinarij. b Concil. Tolet. 1. c. 17. cap. is qui, 34. dist. c Concil. Arelat. 2. c. 3. c. fraternitatis, 34. dist. c. si concubinæ, de senten. excom. c. 2. in fin de cohabit. Cler. & mul.

1 α* GRaue peccatum est, homines solutos concubinas habere; grauissimum verò, & in huius magni Sacramenti singularem contemptum admissum, *a* vxoratos quoque in hoc damnationis statu viuere, ac audere eas quandoque domi etiam cum vxoribus, alere & retinere. Quare, vt huic tanto malo sancta Synodus opportunis remediis prouideat, statuit huiusmodi concubinarios, tam solutos, quàm vxoratos, cuiuscumque status, dignitatis, & conditionis existant, si postquam ab Ordinario, β γ etiam ex officio, ter admoniti ea de re fuerint, concubinas non eiecerint, seque ab earum consuetudine non seiunxerint, *b* excommunicatione feriendos esse; à qua non absoluantur, donec re ipsa admonitioni factæ paruerint. 2 Quod si in concubinatu per annum, censuris neglectis, permanserint; contra eos ab Ordinario seuerè pro qualitate criminis procedatur. δ Mulieres, *c* siue coniugatæ, siue solutæ, quæ cum adulteris, seu concubinariis publicè viuunt, si ter admonitæ non paruerint; ε ab Ordinariis locorum, nullo etiam requirente, ex officio grauiter pro modo culpæ puniantur; 3 & extra oppidum, vel diœcesim, si id eisdem Ordinariis videbitur, ζ inuocato, si opus fuerit, brachio sæculari, eiiciantur: aliis pœnis, contra adulteros, & concubinarios inflictis, 4 in suo robore permanentibus.

DE-

DECLARATIONES.

1 *Graue peccatum est.*] Per hoc Decretum non tolluntur aliæ pœnæ à iure communi vel statutis synodalibus contra concubinarios inflictæ, neque alius modus procedendi contra eosdem: si tamen vellet Ordinarius illos excommunicare, forma hic præscripta seruanda esset. Quapropter Archiepiscopus Mediolanensium, qui adulterum condemnauit ad scuta quinquaginta quæ piis locis applicata fuere, non tamen factis monitionibus, de quibus mentio est in hoc cap. non contrauenit statuto Concilij, vt Congregatio die tertia Nouembr. 1587. censuit. Concilium quippe non sustulit alias pœnas contra adulteros, vt patet ex fine capitis, & sic ille non malè gessit, sed valde benè.

2 *Quod si in eo concubinatu per annum.*] Præsentis capituli tenor obseruandus est etiam eo casu quo concubinatus exerceretur cum diuersis concubinis. *Vide de clerico in Sess. 25. cap. 14.*

3 *Extra oppidum.*] Mulieres, quæ cum adulteris & concubinariis publicè viuunt, possunt vltra exilium, aliis etiam pœnis contra adulteros inflictis cumulatim puniri.

4 *In suo robore permanentibus.*] Non tolluntur priuilegia concessa religionibus de habilitandis illegitimis ad dignitates & gradus illarum.

Iudices sæculares.] Non possunt inhibere Iudicibus Ecclesiasticis, vt seruetur forma trium admonitionum.

Decretum de eiiciendis mulieribus non intelligitur de viris.

Trina monitio tunc demum necessaria est inter concubinarios, quando in eos vult Episcopus ferre sententiam excommunicationis: si verò pœnis pecuniariis vel aliis mulctare eos velit iudex, non requiruntur istæ solemnitates.

REMISSIONES.

α Vide Ordin. Regiam Lusitanorum, lib. 2. tit. 1. §. 13. Salzed. ad Bernard. cap. 79. vers. Laicus, Baiard. ad Clar. q. 37. nu. 13. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Concubinarij. §. 2. pag. 60. Bobadil. in sua Polit. li. 2. c. 17. num. 53. Iacob. de Graffis lib. 2. decis. c. 76. n. 3. Thom. Valasc. tom. 1. Allegationum iuris, alleg. 34. à n. 8. vbi n. 9. asserit pariter eumdem concubinatum prohiberi per constitutiones Synodales huius regni tam in clericis quàm in laicis, vt videre licet ex Constit. Archiep. Ebor. 16. tit. 10. & Constit. 1. tit. 25. & ex Const. Episc. Conimb. 2. tit. 15. & Const. 4. tit. 33. & ex Constit. Episc. Lamec. 15. tit. 12. & Constit. vnic. tit. 30. & ex Constit. Episc. Portugal. 14. tit. 15. & Const. 4. tit. 31. vide Sayr. in Claui regia, lib. 8. c. 2. n. 9. cum seqq. Petr. de Ledesm. in sum. p. 2. tract. 27. cap. 28. concl. 2. * Vide etiam Menoch. de arbitr. centur. 5. casu 418. Azeued. in l. 1. tit. 19. lib. 8. nouæ recopilat. per tot. & præcipuè n. 114. cum seq. Auendan. de exeq. mād. cap. 26. Molfesium ad consuetud. Neapol. 4. q. 48. n. 8.

β *Etiam ex officio ter admoniti.*] An distinctis temporibus? Affirmat Auend. de exeq. mandatis p. 3. c. 22. n. 14.

γ An Episcopus in prima admonitione possit pœna pecuniaria concubinarium punire? Affirmat Thom. Valasc. d. alleg. 34. nu. 11. vbi nu. 12. refert ita fuisse iudicatum, cùm hæc dubitatio accidisset inter iudicem coronæ Senatus Portugal. & officialem Episcopi, in Senatu Palatino.

δ *Mulieres siue coniugatæ, siue solutæ, &c.*] Vide Sayr. in Clau. regia, lib.8.c.2.num.14.Bobadil. in sua Politica lib.2. cap.17. num.53. vers. *Y por vn decreto del Santo Concilio.* † Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can.c.79.lit.B.Nau.in cons.2.de offic.ord.

ε *Ab Ordinariis locorum, &c.*] An crimen concubinatus sit mixti fori, ita vt per iudices sæculares possit etiam puniri? Affirmant. Ordin.Regia Lusitan.lib.2.tit.9.in princ.ibi, *Barrigueiros*, Gregor.l.58. verbo, *Estos*, tit. 6.part.1.Auend.ad cap.26.prætor.num.2.p.2.Azeued.lib.4.num.4.tit.1. lib.4.nouæ Recop.Soar.de Paz in praxi tom.2.prælud.2.num.31. in fine, Farin.in praxi crimin.q.8.num.131.P.Azor.inst.Moral.p.2. lib.3.c.53. q.2. vers.Dubiæ quæstionis, Bobad.in sua Politica,d.c.17.num.53.Thom.Valasc.d.alleg.55.num.4.

ζ *Inuocato, si opus fuerit, brachio sæculari.*] An si iudex sæcularis neget, possit ad id cogi sub pœna excommunicationis? Affirmant Ludou. Rodolphin.de brachio sæculari,num.45.Menoch.de Arbitr.casu 452. Bellacomb.tom.1.Comm.opin.lib.3.tit.1.numer.118. pag. 367. Farin.in praxi. crimin.q.197.num.8.Bobadil.d.c.17.num.80.Fr.Emman.q.Regul.tom.1. q.8.art.14.D.Mart.de Iurisdictione,p.1.c.52.nu.1. * Vide Salzed. ad Bern. Diaz in prax.can. cap.111. nouiter edita. num.5.fol.mihi 496.Farinac.in prax.crim.q.97.n.98.

CAPVT IX.

Domini ac magistratus cogentes directè vel indirectè, minis & pœnis subditos suos ad certa matrimonia contrahenda cum certis personis, ipso facto excommunicantur.

α * ITa plerumque temporalium dominorum, ac magistratuum mentis oculos terreni affectus, atque cupiditates excæcant, vt viros, & mulieres, sub eorum iurisdictione degentes, maximè diuites, vel spem magnæ hereditatis habentes, minis & pœnis adigant cum iis matrimonium inuitos contrahere, quos ipsi domini, vel magistratus illis præscripserint.*a* Quare cùm maximè nefarium sit, matrimonij libertatem violare; & ab eis iniurias nasci, à quibus iura expectantur †: præcipit sancta Synodus omnibus, 1 cuiuscumque gradus, dignitatis, & conditionis existant, β sub anathematis pœna, *b* quam ipso facto incurrant, ne quouis modo directè vel indirectè subditos suos, vel quoscumque alios cogant, quo minùs liberè matrimonia contrahant.

a c.cum locum c. requisiuit, & c. Gemma, de despõsatione impuberum.
b Concil. Paris.1. c.6. cap. nullus, 36.q.2.

DECLARATIONES.

1 *Cuiuscumque gradus, dignitatis & conditionis existant.*] S. D. N. Gregor. XIII. declarauit, non comprehendi priuatas personas, sed tantùm supradictos Dominos temporales, & magistratus cuiuscumque dignitatis existant. Verum est tamen, particulares ac priuatas personas grauiter peccare, si minis adigant inuitos contrahere matrimonium, & quidem eorum peccatũ Ordinarij possent excommunicatione dignum iudicare.

REMISSIONES.

α Vide Guttier. Canon.lib.1.c.20. num.32. Pat. Valer. Regin. in praxi fori pœn.lib.20.num. 19.Latè P.Sanch.de Matrim. lib.2. disp.27. P.Henriq.in sum.lib.11. cap. 6. §. 6. lit. G.resoluentes etiam Concilium in præsenti loqui tantùm de domino temporali, & de magistratu cogente, qui in foro exteriori habet iurisdictionem in subditos: non comprehendere Regem, Imperatorem, parentes, nec illum, qui retrahit à matrimonio cum isto aut illo. Vide etiam nouissimè Guttier. tract. de Matrim.cap.79.à num.8.* & Philip.Paschal.de iurib. patriæ potest. 3. p. c.2.num.12.& seq.

† *Et ab eis iniurias nasci, à quibus iura expectantur.*]Vide tex.in c.infames.§.arrantur.3.q.7.iuncta l.nominauerint.C.vnde vi,& tradita à Gregor.Lopez in l.16.tit.9.parti.7.glo.vlt.

β *Sub anathematis pœna.*] An hæc excommunicatio lata sit solùm contra iniustè impedientes matrimonia? Affirmant Nauar. in Man. c.27. n. 150.P.Sanch.d.disp.27.num.8.vbi num.9.resoluit,parentes iniustè impedientes matrimonia filiorum non incurrere hanc excommunicationem,de quo etiam Guttier.d.c.79.à nu.11. P.Molin.de Iustit.tract.2. disput.176.vers.Ad secundam partem,P.Henriq.lib.11.cap.6.nu.5. in Commento.

* *Quominus liberè matrimonia contrahant.*] Vide Carrotium decis.8. num.18.Martam de iurisdictione 4.p.centur.1. casu 71. in num.23. Fontanell.de pactis nuptial.clausul.4.glos.5.à nu.11. Aloys. Ricci. collectan. 1568.& decis.231.num.1.Azeued.cons.4.num.4.& 5.& cons.37. n.12. Accati.Ant.Ripoll.in l.Titio centum.§.1. de condit.& demonstr.ex n.8.69. 84.& sequent.Alex.Ludouis.nunc sanctissimum Gregor. XV. decis.426. 392.395.& 374.

CAPVT X.

Tempora designantur quibus nuptiarum solemnitates celebrari non conuenit.

1 α * β AB aduentu Domini nostri Iesu α Christi vsque in diem Epiphaniæ, & à feria quarta Cinerum vsque in octauam Paschatis inclusiuè, antiquas solemnium nuptiarum prohibitiones diligenter γ ab omnibus obseruari sancta Synodus præcipit: in aliis verò temporibus nuptias solemniter celebrari permittit: quas Episcopi, vt ea qua decet modestia, & honestate fiant, curabunt, sancta enim res est matrimonium, & sanctè tractandum.

α Concil. Laodicé Can.52. Concil. Salegustadien c.3. c.Capellanus, de feriis.

DECLARATIONES.

1 *Ab Aduentu.*] Quocumque tempore potest Matrimonium contrahi coram Parocho: sed nuptiarum solemnitates, conuiuia, traductio ad domum,& carnalis copula certis temporibus prohibentur.

Præterea ab aduentu D.N.Iesu Christi, vsque ad diem Epiphaniæ, & à feria quarta cinerum,vsque ad octauam Paschatis,conuiuia nuptiarum, so-

solemnitates, traductiones ad domum & carnalem copulam decret. Conc.1.c.Sess.24.de Refor.Matrim.prohiberi, sed matrimonium coram Parocho, & testibus, eo tempore contrahi posse.

REMISSIONES.

α Vide Matiens.in Rubr.tit.1.Gloss.1.n.147.lib.5.Recopilat.latissimè P. Sanch.de Matrim.lib.7. disp.7. plures Doctores refert Cened. ad Decretal.Collect.22.Petr.de Ledesm.in sum.p.1. de Sacramento Matrim. c.10. concl.8.dub.1.vers.*Et tercero.* Vide etiam tex.regni Castellæ in l. 18. tit. 2.parti. 4. Nauar. in manuali. cap.22. n.70. & cap.28.Specul. coniugior. p.1.a.14.Ledesm. de matrimon. q. 45. art. 5. col.2. Paleotum de noth.& spur.c.5.n.3.Purpurat.cons.579.num.16.in lib.2.Farinaci.decis.72.n.8. in fi.vol.1.crimin.

β *Ab aduentu Domini.*] An incipiat à media nocte, quæ est initium diei primæ Dominicæ Aduentus, vbi consuetudo aliud non exposcerit? Affirmat Caualcan.in suis decis.par.2. decis.12.de Contractibus, quæ in ordine est 58.n.19.Negat P.Sanch.lib.7. disp.7. num.2. resoluens tempus Aduentus in hac prohibitione incipere à primis vesperis Sabbati præcedentis, in Feria autem quarta Cinerum à media nocte illius feriæ incipere.

γ *Ab omnibus obseruari sancta Synodus præcipit.*] An contrarium faciens peccet mortaliter? Affirmant, non tamen ob id dirimi matrimonium resoluentes, Matiens.d.gl.1.num.147.Cened. d.collect.22.num.2.P. Sanch.d.disp.7.à num.3.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

Eadem sacrosancta Synodus, reformationis materiam prosequens, hæc in præsenti Sessione statuenda decernit.

CAPVT I.

Norma procedendi ad Episcopi creationem Ecclesiæ Dei vtilem hîc datur. Idem in Cardinalium electione teneatur omnino.

α SI in quibuslibet Ecclesiæ gradibus prouidenter, scienterque curandum est, vt in Domini domo nihil sit inordinatum, nihilque præposterum; multò magis elaborandum est, vt in electione eius, qui supra omnes gradus constituitur, non erretur. Nam totius familiæ domini status, & ordo nutabit, si, quod requiritur in corpore, non inueniatur in capite. Vnde, etsi *a* aliàs sancta Synodus de promouendis ad Cathedrales, & superiores Ecclesias nonnulla vtiliter decreuit; hoc tamen munus huiusmodi esse censet, vt, si pro rei magnitudine expendatur, numquam satis cautum de eo videri possit. Itaque statuit, vt, cùm primùm Ecclesia vacauerit, supplicationes, ac preces publicè, priuatimque habeantur, atque à Capitulo per ciuitatem & diœcesim indicantur, quibus Clerus, populusque bonum

a Supr. de ref. sess.6. c.1. sess.7. c.1.& 3.& sess.22. c.2.

num à Deo pastorem valeat impetrare. Omnes verò, & singulos, qui ad promotionem præficiendorum, quodcumque ius, quacumque ratione, à Sede Apostolica habent, aut alioquin operam suam præstant, nihil in iis pro præsenti temporũ ratione innouando, hortatur, & monet, vt in primis meminerint, nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem vtilius posse facere, quàm si bonos Pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoueri studeant; eosque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi, quos digniores, & Ecclesiæ magis vtiles ipsi iudicauerint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed, eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curauerint, & quos ex legitimo matrimonio natos, & vita, ætate, doctrina, atque aliis omnibus qualitatibus prȩditos sciant, *a* quæ iuxta sacros canones, & Tridentinæ huius Synodi decreta requiruntur. Quoniam verò in sumendo de prædictis omnibus qualitatibus graui, idoneoque bonorum, & doctorum virorum testimonio, non vniformis ratio vbique ex nationum, populorum, ac morum varietate potest adhiberi; mandat sancta Synodus, vt in prouinciali Synodo, per Metropolitanum habenda, præscribatur quibusque locis, & prouinciis propria examinis, seu inquisitionis, aut instructionis faciendæ forma, Sanctissimi Romani Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eisdem locis vtilis, atque opportuna esse videbitur: ita tamen, vt, cùm deinde hoc examen, seu inquisitio de persona promouenda perfecta fuerit, *b* ea in instrumentum publicum redacta, cum toto testimonio, 1 ac professione fidei ab eo facta, quamprimùm ad Sanctissimum Romanum Pontificem omnino transmittatur: vt ipse Summus Pontifex, plena totius negotij, ac personarum notitia habita, pro gregis Dominici commodo de illis, si idonei per examen, seu per inquisitionem factam reperti fuerint, Ecclesiis possit vtiliùs prouidere. *β* Omnes verò inquisitiones, informationes, testimonia, ac probationes quæcumque de promouendi qualitatibus, & Ecclesiæ statu à quibuscumque etiam in Romana Curia, habitæ, per Cardinalem, qui relationem facturus erit in Consistorio, & alios tres Cardinales diligenter examinentur; ac relatio ipsa Cardinalis relatoris & trium Cardinalium subscriptione roboretur, in qua ipsi singuli quatuor Cardinales affirment, se adhibita accurata diligentia, inuenisse promouendos qualitatibus à iure, & ab hac *c* sancta Synodo

a c. cum in cunctis, & c. cum nobis olim, de elect. Cōc. Later. sub Leone X. de ref. Curiæ in pr. sess. 9.

b S.D.N. Pius IV. in Bulla super forma iuramenti professionis fidei.

c In dictis locis.

requi-

requisitis, præditos; ac certò existimare sub periculo salutis æternæ idoneos esse, qui Ecclesiis præficiantur: ita vt relatione in vno Consistorio facta, quo maturiùs interea de ipsa inquisitione cognosci possit, in aliud Consistorium iudicium differatur; nisi aliud Beatissimo Pontifici videbitur expedire. γ Ea verò omnia, & singula, quæ de Episcoporum præficiendorum vita, ætate, doctrina, & ceteris qualitatibus aliàs in eadem Synodo constituta sunt, decernit eadem, etiam in creatione sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, * etiam si Diaconi sint, exigenda; quos Sanctissimus Romanus Pontifex ex omnibus Christianitatis nationibus, quantum commodè fieri poterit, prout idoneos repererit, assumet. Postremò, eadem sancta Synodus, tot grauissimis Ecclesiæ incommodis commota, non potest non commemorare, nihil magis Ecclesiæ Dei esse necessarium, quàm vt Beatissimus Romanus Pontifex, quam sollicitudinem vniuersæ Ecclesiæ ex muneris sui officio debet, eam hic potissimum impendat, vt lectissimos tantùm sibi Cardinales asciscat; & bonos maximè, atque idoneos pastores singulis Ecclesiis præficiat, idque eò magis, quod ouium Christi sanguinem, quæ ex malo negligentium, & sui officij immemorum Pastorum
a Ezec. 33. & 34. Act. 20. suprà. sess. 6. de ref. c. 1. a regimine peribunt, Dominus noster Iesus Christus de manibus eius sit requisiturus.

DECLARATIONES.

1 *Ac professione fidei ab eo facta.*] Professio fidei ab Episcopo emittenda est iuxta Bullam Pij IV.

Hoc decretum extenditur etiam ad eos, qui de Monasteriis, conuentibus, domibus & aliis quibuscumque bonis regularibus, quorumcumque Ordinum etiam militiarum, quocumque nomine, vel titulo prouidentur.

Idem Pius IV. per aliam bullam, ad hanc fidei professionem teneri voluit omnes Doctores, magistros, regentes, & alios cuiuscumque artis & facultatis professores siue Clerici, siue laici, vel cuiuscumque ordinis regulares sint, qui docere vel promoueri, vt suprà voluerint. Itaque Ordinarij eorum locorum vbi studia vigent, negligentes hanc fidei professionem exigere, puniendi sunt.

19. Dec. 1596. Congregatio Concilij censuit, Commendatarios Abbatiæ curam iurisdictionalem tantum, non autem Sacramentalem habentes, nullo Concilij decreto ad residentiam adstringi, neque si non resideant, pœnis ab eo in non residentes constitutis arceri.

Ianuar. 1597. Congregatio Concilij censuit, Regulares in Ecclesiis suorum ordinum prædicare volentes, non teneri ab Episcopo licentiam obtinere, sed tantum à suis superioribus de vita, moribus, & scientia examinari, & approbari debere, ac ab eis habere licentiam, & cum ea se personaliter coram

Epis-

Epiſcopo præſentare, ab eoque petere benedictionem, tameſi eam minimè obtinuerunt.

Lib. 1. Decretalium, tit. de electione & electi poteſtate.

CAPVT VII.

CVm in cunctis ſacris ordinibus, & Eccleſiaſticis miniſteriis ſint ætatis maturitas, grauitas morum, & litterarum ſcientia inquirenda; multo fortiùs in Epiſcopo hæc oportet inquiri, qui ad aliorum curam poſitus, in ſe ipſo debet oſtendere, qualiter alios in domo Dei oporteat conuerſari. Ea propter, ne quod de quibuſdam pro neceſſitate temporis factum eſt, trahatur à poſteris in exemplum; præſenti decreto ſtatuimus, vt nullus in Epiſcopum eligatur, niſi qui iam trigeſimum annum ætatis exegerit, & de legitimo matrimonio ſit natus: qui etiam vita & ſcientia commendabilis demonſtretur.

REMISSIONES.

α Vide Nauar. in tract. de Orat. Miſcel. 33. cum ſeqq. & Miſcel. 42. Mandoſ. de Signatur. gratiæ in princ. verb. Prouiſiones, Ludou. Maretan. in Clypeo Militaris Eccleſiæ lib. 3. c. 19. & 20. cum ſeqq. nouiſſimè P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. n. 163.

β *Omnes verò Inquiſitiones, &c.*] Vide Flamin. de Reſignationib. lib. 8. q. 5. num. 10. cum ſeqq. & q. 6. n. 4. vbi reſoluit, idem tenendum in beneficiis conſiſtorialibus, cùm in eis vigeat eadem ratio.

γ *Ea verò omnia, &c.*] Vide P. Azor. inſt. Moral. part. 2. l. 6. c. 6. col. 682.

* *Etiam in creatione Cardinalium.*] Vide Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 25. lit. A. in fine.

CAPVT II.

Quolibet triennio fiant Concilia prouincialia per ipſum Metropolitanum, aut eo impedito, Coepiſcopum antiquiorem. Ad ea conueniant quicumque de iure vel conſuetudine intereſſe debent. Epiſcopi nulli Archiepiſcopo ſubiecti eligant vicinum Metropolitanum. In reliquis vigeat eorum exemptio. Synodi diœceſanæ quot annis celebrentur, &c.

α * PRouincialia Concilia, ſicubi omiſſa ſunt, pro moderandis moribus, corrigendis exceſſibus, controuerſiis componendis, *a* aliiſque, ex ſacris canonibus, permiſſis renouentur. 1 β Quare Metropolitani per ſe ipſos, ſeu, illis legitimè impeditis, 2 Coepiſcopus antiquior intra annum ad minus à fine præſentis Concilij, & deinde 3 γ quolibet ſaltem triennio poſt octauam Paſchæ Reſurrectionis Domini noſtri IESV CHRISTI, ſeu alio commodiori tempore pro

a Cap. propter Eccleſiaſt. cum ſequen. 18. diſt. c. ſicut olim, de accuſ. Conſ. Aurel. 3. cap. 1. Conc. Later. ſub Leon. X. Seſſ. 10. in 2. Lat. ſub Innoc. III. exigebatur vt ſingulis annis Metropolita. viſita. c. 6.

pro more prouinciæ non prætermittat 4 Synodum in prouincia sua cogere: quò Episcopi omnes, & ᵹalij, qui de iure, vel consuetudine interesse debent, exceptis iis, quibus cum imminenti periculo transfretandum esset, conuenire omnino teneantur. 5 ε Nec Episcopi comprouinciales prætextu cuiuslibet consuetudinis ad Metropolitanam Ecclesiam in posterum accedere inuiti compellantur. 6 Itidem Episcopi, 7 qui nulli Archiepiscopo subiiciuntur, aliquem 8 vicinum Metropolitanum 9 semel eligant, 10 in cuius Synodo prouinciali cum aliis interesse debeant; & quæ ibi ordinata fuerint, obseruent, ac obseruari faciant: in reliquis omnibus eorum exemptio, & priuilegia salua, atque integra maneant. 11 Synodi quoque diœcesanæ 12 quotannis celebrentur: 13 ζad quas exempti etiam omnes, qui aliàs, cessante exemptione, interesse deberent, nec Capitulis generalibus subduntur, accedere teneantur, ratione tamen parochialium, aut aliarum sæcularium Ecclesiarum, etiam annexarum, debeant ij, 14 qui illarum curam gerunt, quicumque illi sint, Synodo interesse. Quod si in his tam Metropolitani, quàm Episcopi, & alij supra scripti negligentes fuerint; pœnas, sacris *a* canonibus sancitas incurrant.

a Concil. Tarraco. c.8.

DECLARATIONES.

1 *Quare Metropolitani.*] Metropolitani negligentes conuocare Concilium Prouinciale, à sũmo Pontifice excitãtur, præsentis tenore capituli.

Metropolitanus, qui ex aliqua causa Concilium hoc ad præscriptum tempus celebrare non potest, à summo Pontifice solet dispensari.

2 *Coepiscopus antiquior.*] Suffraganeus antiquior, Metropolitano impedito, debet conuocare Concilium Prouinciale, & in ceteris vice dicti Metropolitani fungi, prout decernitur hoc c. & non alius Episcopus, qui non est suffraganeus, etsi sit exemptus & Apostolicæ Sedi immediatè subiectus, licèt in Concil. Prouinciali per Metropolitanum, dum viueret, celebrato iuxta formam huius cap. elegerit dict. Metropolitanum, cuius Synodo interesset, etiamsi omnibus d. Metropolitani suffraganeis antiquior esset, ac in Conc. Prouinciali super omnes dictos suffraganeos sederet.

3 *Quolibet saltem triennio.*] In India ob distantiam Episcoporum comprouincialium hoc triennij tempus ad Concilium celebrandum vsque ad sextum annum à Sede Apostolica prorogatur.

4 *Synodum in Prouincia sua.*] Ad Archiepiscopum spectat electio loci celebrandæ Synodi prouincialis: tamen cessantibus impedimentis iustis, & accidentibus commoditatibus necessariis, probauit Congregatio Concil. Metropolitanam Ecclesiam non esse relinquendam.

Congregatio Concilij censuit, electionem Synodi Prouincialis factam à prædecessore, ligare etiam successorem.

6. April. 1595.

Decreta, quæ in Conciliis Prouincialibus conduntur, publicari non debent inconsulto Romano Pontifice: mittentes autem ad Sedem Apostoli-

-stoli-

ſtolicam Diœceſanas Synodos, laudandi ſunt.

In Conciliis Prouincialibus attendendum eſt in præcedentia Epiſcoporum tempus ordinationis, non autem dignitas Eccleſiarum vel earum ordo & præeminentia.

Commendatarij Monaſteriorum ſiue Abbatiarum in Conciliis Prouincialibus inter Abbates ſunt recipiendi, Canonici Cathedralis Eccleſiæ præferendi ſunt quando capitulariter procedunt: extra hunc caſum Abbates titulares habentes vſum mitræ debent præcedere Commendatarios; poſt hos, locũ habent Dignitates, & poſt Dignitates collocandi ſunt Procuratores Eccleſiarum Cathedralium: nec tenentur venire ad Concilium Prouinciale exempti & Abbates eorũ, nec ij, qui de iure vel cõſuetudine intereſſe non debent. Capitula tamen Cathedralium Eccleſiarum ſpecialiter inuitantur, & ad obſeruationem Decretorũ Concilij Prouincialis omnes obligantur, cum Epiſcoporum Iuriſdictioni ſubduntur: exempti quoque in caſibus à iure communi, ex Cõcil. Trident. decretis debent aliquem Metropolitanum eligere, cuius Concilio interſint, ſiquidem ſpecialiter Epiſcopis aut Concil. Prouinciali in Epiſcopo poteſtas tributa eſt, vt contra inobedientes, iuris remediis procedant.

5 *Nec Epiſcopi.*] Epiſcopi prouinciales, non tenentur accedere ad ſuum Metropolitanum, niſi vt interſint Synodo prouinciali, non obſtante aliqua in contrarium conſuetudine. Et ideo Epiſcopi comprouinciales ex Decreto huius cap. non tenentur perſonaliter accedere, nec procuratorem mittere, ad præſtandam obedientiam Metropolitano ſuo, nullaque conſuetudo etiam immemorabilis obſtat.

Abbates Commendatarij, Capitulorum deputati vocem dumtaxat conſultiuam in Concilio Prouinciali habent, Epiſcoporum procuratores poſſunt etiam deciſiuam habere, ſi Concilio prouinciali placuerit.

Item non teneri venire ad Concil. Prouinciale, alios exemptos, quam eos, qui de iure, vel conſuetudine intereſſe debent: ſed Capitula Eccleſiarum Cathedralium particulariter eſſe inuitanda. 19. Aprilis. 1596.

Præterea ad obſeruationem decretorum Concilij Prouincialis omnes eſſe obligatos, qui Epiſcopali iuriſdictioni ſubduntur, atque item exemptos in caſibus, in quibus à iure communi, & Concilij decretis ſpecialiter Epiſcopis, aut Concilio Prouinciali in ipſos poteſtas tributa eſt, contra inobedientes autem iuris remediis eſſe procedendum.

Item Abbates Commendatarios Capitulorum deputatos, vocẽ dumtaxat conſultiuam in Concilio Prouinciali habere: Epiſcoporum vero Procuratores poſſe etiam deciſiuam habere ſi Concilio Prouinciali placuerit, ceterum Laicos, qui inuitati ad Synodum Prouincialem intereſſe poſſunt, in ea votum dumtaxat conſultiuorum habere.

Congregatio Concilij cenſuit, capitula collegiatarum, quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem habentia ad Synodum Prouincialem eſſe vocanda. 19. Decẽbr. 1596.

6 *Itidem Epiſcopi.*] Non ſolùm Epiſcopi exempti tenentur eligere vt in hoc decreto, verùm etiam Prælati inferiores, qui hanc electionem liberam habent, licèt eorum Capitula contradicerent: quæ Capitula tenentur ad eamdem obſeruantiam decretorum in Concil. Prouinciali conditorum, ſicut ipſi Prælati eligentes.

7 *Qui nulli Archiepiſcopo ſubiiciuntur.*] Hoc Decretum non habet locum in Epiſcopis qui ſunt in Prouincia Romana, veluti, qui ſunt inter Capuanam prouinciam, & Piſanam, *cap. Tua, de offic. Vicar.*

8 *Vicinum Metropolitanum.*] Hũc ſolus Epiſcopus, & alij Inferiores Eccle-

Ecclesiarum absque consensu Capituli & cleri, imò ipsis contradicentibus,& aliam electionem facientibus, eligere possunt, prout dictum est. Et notandum quod Episcop. exemptus, qui Metropolitanum vicinum semel elegit, & eius prouinciali Synodo interfuit, non potest ab eodem Metropolitano compelli, nec cogi ad constitutiones in ea Synodo editas obseruandas. Sic Congregatio censuit, & hoc ratione exemptionis, nam Concilium loquitur tantùm de interessentia, in reliquis verò seruat exemptionem Metropolitanorum.

9 *Semel eligant.*] Prouincialem Synodum semel eligens Episcopus exemptus, ad illam in futurum semper accedere tenetur, sub eisdem pœnis, ac si exemptus non esset, similiterque eius successor Archipresbyter nullius Diœcesis potest Archiepiscopum aliquem in Metropolitanum eligere, atque eius Synodo prouinciali se subiicere, non obstante contradictione cleri dicti Archipresbyteratus.

10 *In cuius Synodo Prouinciali cum aliis interesse debeant.*] Capitula etiam exempta tenentur obseruare decreta in Synodo Prouinciali facta.

11 *Synodi quoque diœcesanæ.*] Episcopi qui sunt in prouincia Papæ, tenentur suas synodos facere: si autem non faciant, accersentur Romam ad celebrandum Concilium Prouinciale.

12 *Quotannis celebrentur.*] Episcopus legitimis de causis impeditus potest celebrari facere Synodum diœcesanam in suo Episcopatu per procuratorem aut Vicarium suum generalem, cum sufficienti mandato, cùm hic Concilium loquatur impersonaliter. Et in constitutionibus faciendis non est requirendus consensus & approbatio cleri, sed tantùm consensus Capituli, qui etiam non est necessariò sequendus, præterquam in certis casibus à iure expressis.

Scriptum fuit Archiepiscopo Panormitano de Synodo, vt ne coniunctim cum aliis Episcopis, sed vnusquisque separatim suam celebraret Synodum, ex Concil. Trident. decreto.

Licet in Pontificali Romano legatur, quod constitutiones, quæ in synodis fiunt per verbum *placet*, approbari debeant, hoc tamen non procedit in Synodo diœcesana, in qua consensus Capituli requiritur quidem, non autem est necessarium illum sequi, nisi in quibusdam casibus à iure expressis.

13 *Ad quas exempti omnes.*] Etiam Rectores, qui nullius diœcesis sunt, tenentur accedere ad Synodum diœcesanam illius Episcopi, qui tamquam proximior potest eas Ecclesias visitare ex decreto Concilij *præsentis Sess. c. 9.* quia cum ius habeat visitandi istos Parochos, frustra videretur visitare, nisi priùs ad Synodum vocati & instructi essent de iis ordinationibus, quas scire eos oportet, aliqui tamen dixerunt, quod *d. cap. 9. infr.* tribuit tantum ius visitandi, quod est longè diuersum à iure cogendi ad Synodum.

Ratione Parochialium obtinentes beneficium in vna Diœcesi, vel ciuitate, cùm tamen ipsi in alia habitent, tenentur ad Synodum diœcesanam illius Episcopi accedere, cui subiecti sunt, eiusque leges obseruare.

26. Aug. 1594. Congregatio Concilij censuit, Regulares, qui subduntur Capitulis generalibus, non posse cogi ab Episcopo ad interessendum Synodo, nisi tantum in casu expresso, *c. 2. Sess. 24. de Reform.*

14 *Qui illarum curam gerunt.*] Hoc seruandum est, etiam hoc posito quod institutio, vel nominatio ad illos pertineret.

REMISSIONES.

α Vide Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Concilium, pag. 74. latè P. Azor. iustit. Moral. p. 2. lib. 3. c. 47. per totum, Fr. Emman. quæst. Reg. tom. 3. q. 46. art. 1. cum seqq. nouissimè P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 20. num. 69. vers. Quartum, Aloys. Ricci. in collect. decis. collect. 1153. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 52. lit. C. in vers. Quartus casus.

β *Quare Metropolitani per se ipsos, seu illis legitimè impeditis, &c.*] Vide Zerol. d. verbo Concilium, §. 7. P. Azor. d c. 47. q. 5.

γ *Quolibet saltem triennio.*] Vide P. Azor. d. cap. 47. q. 6. Zerol. d. verbo Concil. §. 2.

δ *Et alij, qui de iure, vel consuetudine interesse debent.*] An procedat in habentibus iurisdictionem quasi Episcopalem, Affirmat P. Azor. d. c. 47. q. 2. Negat in Rectoribus nullius iurisdictionis, Sayr. decis. 11. de offic. Ordin.

ε *Nec Episcopi comprouinciales, &c.*] An suffraganeus ad Metropolitanum accedere teneatur extra celebrationem Concilij Prouincialis? Negatiuè censuisse sacram Congregationem testatur Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Suffraganei, pag. 318.

ζ *Ad quas exempti etiam omnes, &c.*] Vide P. Azor. d. c. 47. q. 3.

CAPVT III.

Visitationem suæ diœcesis faciant Episcopi & alij superiores, eamque absoluant intra biennium, certis seruandis, & saluis saluandis.

α β &c. PAtriarchæ, α Primates, Metropolitani, & Episcopi * 1 propriam Diœcesim per se ipsos, aut, si legitimè impediti fuerint, 2 per suum generalem Vicarium, aut Visitatorem, si quotannis totam, propter eius latitudinem, visitare non poterunt, saltem maiorem eius partem, ita tamen, vt tota biennio per se, vel Visitatores suos compleatur, visitare non prætermittant. A δ Metropolitanis verò, etiam post plenè visitatam propriam diœcesim, non visitentur Cathedrales Ecclesiæ, neque diœceses suorum comprouincialium, nisi causa cognita, & probata in Concilio Prouinciali. 3 ε Archidiaconi autem, Decani, & alij inferiores in iis Ecclesiis, 4 vbi hactenus visitationem exercere legitimè consueuerunt, debeant quidem, 5 ζ assumpto notario, de consensu Episcopi deinceps 6 per semetipsos tandẽ ibidem visitare. 7 η Visitatores etiam, à Capitulo deputandi, vbi Capitulum ius visitandi habet, priùs ab Episcopo approbentur: 8 sed non ideo Episcopus, vel eo impedito, eius Visitator easdem Ecclesias seorsum ab his visitare prohibeatur; cui ipsi Archidiaconi, vel alij inferiores, visitationis factæ infra mensem rationem reddere, & depositiones testium, ac integra acta ei exhibere

a Concil. Tolet. 4. c. 35.

bere teneantur; non obstantibus quacumque consuetudine, etiam immemorabili, * atque exemptionibus, & priuilegiis quibuscumque. Visitationum autem omnium istarum *a* præcipuus sit scopus, sanam, orthodoxamque doctrinam, expulsis hæresibus, inducere; 9 bonos mores tueri, prauos corrigere; populum cohortationibus & admonitionibus ad religionem, pacem, innocentiamque accendere; cetera pro vt locus, tempus & occasio feret, ex visitantium prudentia ad fidelium fructum constituere. Quæ vt faciliùs, feliciusque succedant; monentur prædicti omnes, & singuli, ad quos visitatio spectat, vt paterna charitate, Christianoque zelo omnes amplectantur; ideoque modesto contenti equitatu famulatuque studeant, 10 quàm celerrimè, debita tamen cum diligentia, visitationem *b* ipsam absoluere. 11 ❧ Interimque caueant, ne inutilibus sumptibus cuiquam graues, onerosive sint; 12 néve ipsi, aut quisquam suorum 13 quidquam procurationis causa pro visitatione, etiam testamentorum ad pios vsus, 14 præter id, quod ex relictis piis iure debetur, aut alio quouis nomine, nec pecuniam, nec munus, quodcumque sit, etiam qualitercumque offeratur, accipiant: non obstante quacumque consuetudine, etiam immemorabili: 15 *ι* exceptis tantùm victualibus, quæ sibi ac suis frugaliter, moderateque pro temporis tantùm necessitate, & non vltra, erunt ministranda. Sit tamen in optione eorum, qui visitantur, si malint soluere id quod erat ab ipsis antea solui, certa pecunia taxata, consuetum; 16 an verò prædicta victualia subministrare: saluo item iure conuentionum antiquarum cum monasteriis, aliisve piis locis, aut Ecclesiis non Parochialibus inito, quod illæsum permaneat. In *κ* iis verò locis, seu prouinciis, vbi consuetudo est, vt nec victualia, nec pecunia, nec quidquam aliud à Visitatoribus accipiatur, sed omnia gratis fiant; ibi id obseruetur. Quod si quisquam, quod absit, aliquid amplius in supradictis omnibus casibus accipere præsumpserit; *λ* is præter dupli restitutionem, intra mensem faciendã, aliis etiam pœnis iuxta Constitutionem Concil. Generalis Lugdunensis, quæ incipit, *c* Exigit: nec non & aliis pœnis in Synodo Prouinciali arbitrio Synodi, absque vlla spe veniæ, *μ* mulctetur. Patroni verò in iis, quæ ad Sacramentorum administrationem spectant, nullatenus se præsumant ingerere; neque visitationi ornamentorum Ecclesiæ, aut bonorum stabilium, seu fabricarum prouentibus immisceant: nisi quatenus id eis ex institutione, ac fundatione competat: 17 sed Episcopi ipsi hæc faciant

a c. 1. §. sane, de cens. in 6. c. Florentinum, 5. dist.

b Conc. Bracc. 2. c. 1. Conc. Ticinen. versi. statuimus etiam ne Epis. c. cauendũ, & c. inter cetera, 10. q. 3. & c. cum Apost. de censib.

c Sexti decretal. lib. 3. de censib. tit. 10. c. 2.

faciant † , 18 & fabricarum reditus in vſus Eccleſiæ neceſſarios, & vtiles, 19 pro vt ſibi expedire magis viſum fuerit, expendi curent.

DECLARATIONES.

1 *Propriam diœceſim.*] Hoc intelligitur habere locum etiam caſu quo Eccleſiæ ſint exemptæ, ſed tunc per ſeipſum tantum, vel illis, quibus ſibi videbitur, adiunctis, *Ex c. 4. ſeſſ. 6.*

Fuit dubitatum, an liceret Epiſcopo in viſitatione, homines monere per edicta ſub excommunicationis pœna ad reuelanda ea quæ ſcirent contra Capitulares, & alios qui correctione, & emendatione indigent. Fuit reſolutum die vlt. Martij 1588. non licere.

2 *Per ſuum generalem Vicarium, aut Viſitatorem.*] Comprehenduntur etiam exempti qui viſitandi eſſent ab Epiſcopis, vt poſſint ipſis legitimè impeditis viſitari à Vicariis, vt hic.

3 *Archidiaconi autem.*] Ordinarius vel debet dare beneficium Eccleſiaſticum Archidiacono de conſuetudine iuriſdictionem exercendi, vel permittere ei exercere iuriſdictionem Archidiaconatus, ſicut erat ſolitus. Cùm autem Archidiacono prouiſum fuerit de alio beneficio, contigeritque Archidiaconatum ipſius Archidiaconi ceſſione vel morte vacare, Archidiaconatus ipſe in perpetuum poſtea ſublatus eſſe intelligitur. Interim verò dum Archidiaconus iuriſdictionem exercet, ſi ipſe, vel eius miniſtri, quicquam iniuſtè, vel perperam egerint, Ordinarius in eos animaduertere debet.

4 *Viſitationem.*] Congregatio cenſuit, Archidiaconum, dummodo viſitet, percipere fructus Archidiaconatus, cùm ſit abſens pro ſeruitio Eccleſiæ, & ex præſcripto Papæ.

5 *Aſſumpto notario.*] Verba hæc, quibus dicitur, quod Archidiaconi, Subdiaconi & alij inferiores, in ſua viſitatione debeant aſſumere notarium de Epiſcopi conſenſu, locum non habent in Abbate ſæculari.

6 *Per ſeipſos tantum.*] Si iuriſdictio iſtorum inferiorum verſaretur ſolum in videndis rationibus & computis Eccleſiarum, per ſubſtitutos poſſent implere ſuum munus.

7 *Viſitatores etiam.*] Hoc decretum, quo iubetur Viſitatores à Capitulo deputatos, eſſe approbandos ab Ordinario, vendicat ſibi locum, etiam vbi ſoli Capitulo abſque Epiſcopo competit facultas viſitandi, prout declarauit Congregatio die 30. April. 1587.

8 *Sed non ideo Epiſcopus.*] Licet Epiſcopus poſſit iterum viſitare Eccleſias viſitatas ab inferioribus, vt hic, non poteſt tamen iterum punire punitos ab eis, nec ab eis abſolutos cogere ad innocentiam ſuam demonſtrandũ.

Congregatio cenſuit, licuiſſe Archiepiſcopo Tranenſi in actu viſitationis Eccleſiæ ſancti Iacobi, Eccleſiæ exemptæ, exquirere ab illius Eccleſiæ clericis titulos beneficiorum & dimiſſorias, quarum virtute fuerint ordinati, niſi aliter idem Archiepiſcopus exquiſierit & viderit, poſſe idem compellere ad exhibendas huiuſmodi dimiſſorias & titulos.

Penſionarius non tenetur contribuere pro mercede concionatoris, præſertim vbi eſt conſuetudo, quod populus talem impenſam facere ſoleat.

Penſionarij nulla ex parte contribuere debent pro mercede quæ prædicatoribus ſoluitur.

Decretum Clementis II. de sepult. de hora prædicandi quod regulares possint prædicare populo verbum Dei, hora illa dumtaxat excepta, in qua locorum Prælati voluerint vel coram se facere solemniter prædicare, S.D.N. respondit non esse in vsu.

An vigore huius cap. teneatur Ordinarius prohibere regularibus, ne in Ecclesiis suorum Ordinum prædicent, causam allegare, aut iustificare, & quæ legitima censeatur. Congregatio censuit non teneri.

9 *Bonos mores tueri, prauos corrigere.*] Episcopus visitando potest aliquod crimen corrigere & punire, & non solù monere & reprehendere.

10 *Quam celerrimè.*] Nullum certum tempus ab Episcopo obseruandum ad visitationem est præscriptum, sed relictum est arbitrio Episcopi, quod debet esse moderatum & discretum.

Dum ipse Episcopus visitat, debet continenter visitationem prosequi, neque ad extraneos actus diuertere; sed quamprimum legitimo impedimento cessante, vt perficiatur, incumbere.

11 *Interimque caueant.*] Per Decretum hoc, §. *interimque*, quo prohibetur Episcopis, ne præter victualia quicquam accipiant procurationis causa, pro visitatione, etiam testamentorum ad pios vsus, aut alio quouis nomine, non censetur sublatum Cathedraticum, quod singulis annis exigi solet ab Ordinario, tam in visitatione, quàm extra. Ita censuit Congregatio Concil. die 8. Octobr. 1587. Melius tamen facerent si Cathedraticum extra visitationem exigerent.

12 *Néve ipsi aut quisquam suorum.*] Non potest quicquam ab eis qui visitantur, pro decretis & ordinationibus spectantibus ad visitationem, vel etiam pro scriptura laboréve, percipere Episcopus, vel ei adiuncti.

13 *Quicquam procurationis causa.*] Episcopus re ipsa non visitans, nihil procurationis causa exigere potest.

Episcopo sibi petente declarari, quem ordinem debeat habere Episcopus cum suo Capitulo, an cum Notario vel sine, vel cum iuramento, ne detur occasio litibus & sumptibus. Congregatio respondit seruandum esse eum ordinem quem constituit decretum Concilij Sess. 6. cap. 4. & Sess. 21. c. 6. Si modo Capitulum sit exemptum ab Ordinario, quod si illud subiectum sit, tunc seruandum ordinem positum præsenti c. vbi de Notario & dispositionibus, & de actis expresse dispositum est.

An Episcopus constituere possit suum Archidiaconum ad visitationé expediendam, & præscribere comitatum & equitatum ne oneri sit Ecclesiis, quas visitauerit. Congregatio respondit posse.

Hoc caput dum de subministrandis victualibus disponit, non habere locum in visitatione Cathedralis Ecclesiæ censuit Congregatio.

Congregatio censuit, munera nulla posse accipere, sed victualia tantum, vel eorum loco procuratorium si visitati ita elegerint. Congregatio censuit, nullum certum tempus à Concilio fuisse præscriptum intra quod teneatur Episcopus suam visitationem concludere, sed relictum eius arbitrio, quod tamen debet esse moderatum & discretum.

14 *Præter id, quod ex relictis piis iure debetur.*] Episcopus potest ex consuetudine exigere, veluti trigesimam, ex relictis piis ratione visitationis testamentorum: secus verò si in testamentis nullum esset relictum pium.

15 *Exceptis tantùm victualibus.*] Hæc debent ab his, qui consueuerunt procuratorem præstare, & quandoque contingit à Communitatibus locorum.

Ex tante consuetudine, vt Episcopo Diœceseos visitanti à laicis victualia

lia

lia ministrentur, etiam Vicario visitanti, ab Ecclesiarum Rectoribus, consuetudo attendenda sit.

16 *Victualia subministrare.*] Si ex consuetudine populus subministrat victualia Episcopo visitanti, potest seruare consuetudinem Ecclesiæ vtilem: laudabile tamen est, vt Episcopus illum minus grauet. Si verò populus subministrabat ante Concilium singulis trienniis, Episcopus non debet exigere si singulis annis visitauerit, nisi pro tempore quo ante præstabat populus: quod si ipse recusaret, cogendus non est.

Episcopus exiens per villas & oppida, vt Sacramentum Confirmationis tantùm conferat, à nemine est procurandus; & ipsi Episcopo Chrismatis tantùm conferendi causa ad loca suæ Diœcesis accedenti laici vel Ecclesiarum Rectores, ad illius impensas non tenentur.

17 *Sed Episcopi ipsi hoc faciant.*] Capitulum quoddam prætendit, quod Episcopus sine adiunctis non posset visitare corpus Ecclesiæ Cathedralis, Sacramentum, reliquias, vestes, vasa, ornamenta, ceteraque ad cultum diuinum destinata: nec capellas, capellanias, dotationes, anniuersariorum institutiones & memorias defunctorum, aliaque pia opera, nec res aut bona dictæ fabricæ, aut Ecclesiæ: Congregatio tamen censuit, posse sine adiunctis; de quibus sess. 25. c. 6. de Reform.

18 *Et fabricarum reditus.*] In fabricis, quæ non sunt de iure patronatus à fortiori decretum hoc habet locum: nam earum reditus arbitrio Episcopi in vsus Ecclesiæ sunt exponendi.

19 *Prout sibi magis expedire visum fuerit.*] Cùm ex hoc Decreto reditus fabricarum, quæ sunt de iure patronatus, expendi debeant, prout Episcopo magis expedire videbitur, à fortiori hoc habet locum etiam in fabricis, quæ non sunt de iure patronatus.

Congregatio Concilij censuit, obtinentem legitimè præbendam & Parochialem ante Concilium, posse post Concilium vtrumque beneficium retinere, dummodo in Parochiali resideat. 28. April. 1594.

Gregor. X. in generali Concil. Lugdunensi in 6. Decretal. tit. De censibus & exactionibus.

CAPVT II.

Exigit peruersorum audacia, vt non simus solum delictorum prohibitione contenti, sed etiam pœnam delinquentibus imponamus. Ibid. c. 1. Constitutionem itaque felicis recordationis Innocentij Papæ IV. prædecessoris nostri, editam super non recipiendis in pecunia procurationibus, ac super receptione munerum visitantibus, eorumque familiaribus interdicta, quam multorum fertur temeritas præterire, volentes inuiolabiliter obseruari, eam decernimus pœnæ adiectione iuuandam: Statuentes, vt vniuersi & singuli, qui ob procurationem sibi ratione visitationis debitam exigere pecuniam, vel etiam à volente recipere, vel aliàs constitutionem ipsam recipiendo munera, siue visitationis officio non impenso procurationem in victualibus, aut aliquid aliud procurationis occasione, violare præsumpserint, duplum eius quod receperint Ecclesiæ à qua id receptum fuerit, intra mensem reddere teneantur. Alioquin ex tunc Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, duplum ipsum vltra prædictum tempus restituere differentes, ingressum sibi Ecclesiæ sen-

sentiant interdictum. Inferiores verò ab officio & beneficio nouerint se suspensos, quousque de duplo huiusmodi grauatis Ecclesiis plenariam satisfactionem impendant, nulla eis in hoc dantium remissione liberalitate seu gratia valitura.

REMISSIONES.

α Vide nouissimè P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib.20. n.69. vers. Quintum, latè P. Azor. instit. Moral. p.2. lib.3. c.40. à principio.

β *Patriarcha.*] Plura de Illustrissimis Patriarchis Ecclesiæ, & de eorum numero, præeminentia, origine, & dignitate congerunt Couarr. lib.4. Vari. c.14. n.13. vers. Secunda autem Sedes, Altamiran. tract. de Visitat. super hunc text. verbo, Patriarchæ, & Primates, n.2. Albert. Troti. de vero, & perfecto Clerico, lib.1. c.13. nu.4. Cassan. in Catalog. p.4. consid.9. Pelan. lib.2. de planctu Ecclesiæ, cap.17. Petr. Rebuff. in Concord. tit. de Collat. §. si quis verò, in gloss. verbo, Patriarchales, Fusc. de Visitat. lib.1. c.2. à n.9. Rophin. de Re Pontif. lib.2. Rub.5. cap.33. & 34. Selu. de Benefic. part.1. q.2. n.28. Illescas part.1. historiæ Pontificalis lib.2. c.1. fol.56. col.1. Petr. Gregor. Syntagm. lib.15. c.10. Lusit. Petr. Alphons. de Vasconcellos in Harmonia Rubricarum ad Rubr. de Auctoritate & vsu pallij, n.10. in fine, Læli. Zech. de Republ. Ecclesiast. tit. de Illustrissimis Patriarchis, Sigismund. de Appellat. quæst.8. nu.99. Pat. Henriq. in summa part.2. li.10. cap.29. nouissimè Fr. Paulin. Berti Lucens. in praxi crimin. Regular. tit.4. cap.2. num.7.

γ Patriarchas dici quasi Patres Patrum, seu principes Episcoporum, probat cap. Cleros. vers. Patriarchæ. 21. dist. Vide Polydor. Virgil. de Inuent. rerum. lib.4. cap.12. Læli. d. tit. de statu Reuerendiss. Patriarcharum, num.2. Petr. Greg. Syntagm. lib.15. c.2. num.11. & rei benefic. c.10. num.4. Pat. Henriq. d. c.19. §.1. & 2. Gonzal. ad reg. Cancel. gloss. 41. n.13.

* *Et Episcopi, &c.*] Vide tex. in c. si Episcopus de offic. ordin. in 6. Summam Arm. verb. Visitare, Matthæum Soarez in sua pract. de visitadores c.1. lib.2. tit.22. part.1. Balthasar Altamiran. de visitatione, vbi latissime. Tho. Valasc. allegatione 70. ex n.3. Cardin. Tusc. lit. V. in conclus.218.

δ *Metropolitanis verò, &c.*] An Archiepiscopus possit visitare prouinciam? Affirmat Cabed. p.1. decis.78. n.2.

ε *Archidiaconi autem, decani, & alij inferiores, &c.*] Vide Pat. Azor. dict. c.40. quæst.7. Flores Vari. lib.3. quæst.24. n.23. † Vide Aloys. Ricci. in decis.581. n.3. & in prax. var. resol. c.301.

ζ *Assumpto Notario.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. Potest Episcopus in visitatione vti quauis persona, prout de iure communi potest vti in actibus iudicialibus, & iterum Episcopus non potest arctari in visitatione, vt deferat Notarium Capituli, cum potestas visitationis adeò sibi Episcopo est concessa, vt sibi nihil in ea vendicare Capitulum possit, & ideo potest Episcopus secum ferre vel Secretarium suum, vel alium Notarium, prout sibi videbitur necessariò conuenire. Refert iisdem verbis Zerol. in praxi Episcop. p.2. verbo Visitatio, §.10.

η *Visitatores etiam à Capitulo visitandi.*] An Capitulum superstite adhuc Episcopo, ex præscriptione, vel priuilegio visitandi ius habeat? Affirmat P. Azor. d. c.40. q.8.

* *Consuetudine etiam immemorabili.*] Vide omnino Rotam nouissim. decis.744. in 1. p. diuersorum.

θ In-

ϑ *Interimque caueant, &c.* Vide Nauar.conſ.1.de Cenſibus, Zerol.p.1. verbo Viſitatio, §.5.in fine, verſ. Præterea, Stephan. Gratian. diſcept. forenſ.c.57.num.36.cum ſeqq.

ι *Exceptis tamen victualibus, &c.*] Vide latè, & eleganter Zerol. d. verbo, Viſitatio, Paragrapho ſexto, vbi dub.1. dicit, quòd appellatione expenſarum victualium comprehenduntur illæ, quæ conſiſtunt in victu, non autem illæ, quæ concernunt alia neceſſaria perſonæ, putà ſi vellet viſitator ſumere medicinam, vel aliqua extra victum. Et dub.2. quòd Viſitator id, quod per victum ſibi neceſſarium contingebat, non poteſt in pecunia taxare. Et dub.3. quòd ſubditi non tenentur miniſtrare equitaturas Viſitatori. Et dub.4. quòd Secretarius, vel Scriba non poteſt aliquid recipere pro ſuis laboribus ſcribendo, & tranſcribendo, vel dando copiam ipſius viſitationis. Et dub.5. quòd quando Epiſcopus viſitat per alium, teneantur viſitati ad omnia ipſis viſitatoribus, ac ipſi Epiſcopo ſi viſitaret. Et dub.6. quòd ſi Epiſcopus vna die duas Parochias viſitauerit, vnam tantùm procurationem habet. Et dubio 7. quòd Epiſcopus, vel alius Viſitator non poteſt accipere procurationem ab hoſpitalibus, & aliis locis leproſorum, domorum Dei, pauperum, & infirmorum, nec ab Eccleſia paupere, quia debet gratis viſitari, & ſuper hoc editam fuiſſe à ſacra Cardinalium Congregat. ſequentem deciſionem refert Zerol. vbi ſupr. Quòd ſi beneficia omnia eximantur ab onere procurationis, Domini dixerunt, quæcumque beneficia etiam tenuia pro rata ad procurationem teneri.

κ *In iis verò locis, ſeu prouinciis, &c.*] Vide Stephan. Gratian. diſcept. forenſ.cap.57.num.19.

λ *Is præter dupli reſtitutionem, &c.*] Vide Concil. Brachar. 4. act. 2. de Viſit. cap.9.fol.28.P. Azor.inſtit.Moral.part.2. lib.3. cap.42. col.360. vide ad hoc Nauarr.conſ.11.de cenſibus.

μ *Mulctetur.*] Vide Spin.in Speculo teſtament. gloſſ.4. principali. numer.91.

† *Sed Epiſcopi ipſi hoc faciant.*] Vide Caualcan. deciſ. 11. num.30. p.3. Tobiam Nonium conſ.61.

CAPVT IV.

Prædicationis munus frequenter obeundum: à parochianis Eccleſia Parochialis adeunda eſt ad audiendum verbum Dei: nullus contradicente Epiſcopo prædicare præſumat in Eccleſiis etiam regularium, &c.

1 α PRædicationis munus, *a* quod Epiſcoporum præcipuum eſt, cupiens ſancta Synodus, quo frequentiùs poſſit ad fidelium ſalutem exerceri, Canones aliàs ſuper hoc editos, ſub fel. rec. *b* Paulo III. aptiùs præſentium temporum vſui accommodando mandat, vt in Eccleſia ſua 2 ipſi per ſe, aut, ſi legitimè impediti fuerint, 3 per eos, quos ad prædicationis munus aſſument; in aliis autem Eccleſiis, 4 per parochos, ſiue, iis impeditis, per alios 5 ab Epiſco-

a Concil. Carth. 4. c.20. Con. Remen.
b c. Epiſc. nullam rei 88. diſt. cap. ſupr. ſeſſ. 5. de ref. c.2. Conc. Later. ſub Innoc.3. c.10. c. inter cetera de off. ord. Cōc. Mag. c.25.

Episcopo β impensis eorum, qui eas 6 præstare vel tenentur, vel solent, deputandos in ciuitate; aut in quacumque parte diœcesis, censebunt expedire, γ saltem omnibus Dominicis, & solemnibus diebus festis; tempore autem Ieiuniorum 7 Quadragesimæ, & Aduentus Domini, quotidie, vel saltem tribus in hebdomada diebus, si ita oportere duxerint, 8 sacras scripturas, diuinamque legem annuntient, & aliàs quotiescumque id opportunè fieri posse iudicauerint. 9 Moneatque Episcopus populum diligenter, δ teneri vnumquemque

a4.Carth. † Parochiæ suæ interesse, vbi commodè id fieri potest, α ad

c.24. audiendum verbum Dei. 10 ε Nullus autem sæcularis, siue 11 regularis, 12 etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, 13 contradicente Episcopo, 14 prædicare præsumat. ζ Iidem etiam saltem Dominicis, & aliis festiuis diebus pueros in singulis Parochiis fidei rudimenta, & obedientiam erga Deum, & parentes diligenter ab iis, ad quos spectabit, doceri curabunt, & si opus sit, etiam per censuras Ecclesiasticas compellent: non obstantibus priuilegiis, & consuetudinibus. In reliquis, ea, quæ de prædicationis munere sub eodem Paulo III. decreta fuerunt, suum robur obtineant.

DECLARATIONES.

1 *Prædicationis munus.*] Congregatio censuit, electionem, & deputationem prædicatoris ad solos Episcopos in eorum Cathedralibus Ecclesiis spectare, nulla habita ratione cuiuscumque consuetudinis etiam immemorabilis, qua talis deputatio Capitulo, vel Episcopo vna cum Capitulo, aut cuiuis alteri competeret. Est autem in optione Episcopi, vtrum ipse malit Prædicatorem in sua Cathedrali eligere, aut deputare, quando populus illum etiam ab immemorabili tempore eligere & nominare consueuisset, vel prædictam nominationem ex immemorabili consuetudine relinquere, ita tamen, vt ipse Episcopus electionem, deputationemque Prædicatoris faciendo, populum, ad sustentationis gratia aliquid erogandum, non compellat; sin verò populum prædicta facultate eligendi prædicatorem Episcopus vti sinat, eumdem populum cogere possit ad eas impensas & eleemosynas Prædicatori præstandas, quas ipse populus in hanc causam præstare solitus est. In aliis Ecclesiis ad Episcopum similiter pertinet electio, & deputatio Prædicatoris impensis eorum, qui illas præstare vel tenentur vel solent. Concilium tamen non sustulit immemorabilem consuetudinem, qua facultas nominandi Prædicatorem in Ecclesiis non Cathedralibus, alteri, quàm Episcopo, competeret in sua Diœcesi, etiamsi sit Cathedralis. *Hoc c. infr. §. In optione.*

11. Iunij Congregatio Concilij censuit, esse in electione Episcopi vel deputare in

1596. sua Cathedrali Prædicatorem, etiam quod populus illum ab immemorabili tempore eligere consueuisset, vel præteritam nominationem ipsi populo relinquere, ita vt si Episcopus Prædicatorem eligat, populum ad Eleemosynas Prædicatori erogandas non compellat: verum si populum

præ-

prædictum facultate eligendi prædicatorem vti permiserit, tunc populum ad solitas Eleemosynas præstandas Episcopus cogere poterit.

Die 4. Septemb. 1597.

Congregatio Concilij censuit, in aliis Ecclesiis quàm Cathedralibus non esse sublatam consuetudinem immemorabilem præsentandi, vel nominandi pro eis Prædicatorem Episcopo.

2 *Ipsi per se.*]Episcopus qui legitimè impeditur, hoc officium prædicandi per seipsum non præstat, per alium impensis suis præstare debet, nisi ex consuetudine hoc ad alium spectaret.

Diaconus non debet prohiberi exercere onus prædicandi, nisi ob iustam aliquam causam.

3 *Per eos quos ad prædicationis munus assument.*] His verbis liquet, quod ius eligendi Prædicatorem spectat ad Episcopum, & non ad alium quempiam.

Pius V. decreuerat in Cathedrali solum Episcopum teneri ad præstandum stipendium Prædicatori, non obstante quacumque consuetudine, etiam immemorabili. Greg. XIII. dixit deinceps rationem habendam esse consuetudinis immemorabilis, & Episcopum hac ratione posse cogere.

In optione tamen Episcopi erit Prædicatorem in sua Cathedrali deputare, etiamsi aliàs pertineret ad populum ex immemorabili consuetudine. At tunc non poterit Episcopus compellere populum ad solitam eleemosynam & impensas Prædicatori præstandum. Secus si Episcopus sineret vt populus nominaret, & solitus esset eleemosynas præstare. Non potest Episcopus denegare licentiam prædicandi in Parochiali, eo quod prædicetur in Cathedrali, sed permittere, iuxta formam huius Decreti, & c. 3. Sess. 5.

4 *Per Parochos.*]Onus eligendi Prædicatorem incumbit Episcopo vel Parocho, & si Curatores animarum per se volunt munus Prædicatoris obire, non debent prohiberi.

5 *Ab Episcopo.*] Vbi viget consuetudo, quod populus soluat Concionatori, ea est seruanda, nisi forsan facultas nominandi Prædicatorem vniuersitatis ab immemorabili tempore Episcopo competeret, & Episcopus talem nominationem sibi vendicaret.

Merces, quæ Prædicatoribus tribui solet, nulla ex parte à pensionariis est exigenda, atque eo minus, si populus hos sumptus facere solebat.

Si ex publico ciuitatis ærario concionatori solent eleemosynæ dari, ea consuetudo seruanda est.

6 *Præstare vel tenentur, vel solent.*] Etiam pro Ecclesiis Cathedralibus.

7 *Quadragesimæ.*] Redarguit Sedes Apostol. Episcopum, qui tempore quadragesimæ ad aliam Ecclesiam Cathedralem sibi vnitam, Concionatorem non destinauerat.

Per hoc Decretum relinquitur arbitrio Episcoporum, an tempore Quadragesimæ, & Aduentus quotidie vel tribus diebus in hebdomada, vel minus illis tribus diebus prædicetur, cum hodie Aduentus non dicatur propriè tempus ieiunij.

8 *Sacras scripturas, diuinamq́; legem annuntient.*] Non est ponendus punctus commatis post verbum *Ieiuniorum*, quasi sacra Scriptura annuntianda sit in omnibus vigiliis, per annum, & quatuor anni statis temporibus, sed refertur dumtaxat ad Quadragesimam, & Aduentum.

9 *Moneat Episcopus.*] Ordinarius nō potest per hoc Concilium mulctis & pœnis, etiam in causa notabilis negligentiæ aut contumaciæ, cogere po-

populum ad audiendam missam, & sacram concionem in Ecclesia Parochiali, nec pueros ad discendum Doctrinam Christianam, etiam si hoc fieri voluerit in oppidis, villis, aut aliis locis extra Ciuitatem.

10 *Nullus autem sæcularis.*] Vigore Bullæ fel. rec. Pij V. de professione fidei facienda, regulares Concionatores non tenentur facere professionem fidei antequam prædicandi munus assumant: potest tamen Ordinarius, quo tempore solet prædicandi licentiam ex Decreto Concilij Tridentini hoc cap. concedere regularibus, ab eisdem exigere hanc fidei professionem, si ita videbitur sibi expedire.

11 *Siue regularis.*] Munus prædicationis per Episcopum committi potest etiam clerico qui non sit in sacris Ordinibus constitutus, non enim alicuius Ordinis sacri videtur actus esse. Fuit tamen dictum, quod secus de laico.

12 *Etiam in Ecclesiis suorum ordinum.*] Habet etiam locum in exemptis Ecclesiis, habentibus proprium Prælatum, in quibus, qui obtinere vult licentiam prædicandi ab Episcopo, à Prælato eidem offerri debet.

13 *Contradicente Episcopo.*] Per hęc verba quibus cauetur vt nullus prædicet contradicente Episcopo, Sedes Apostolica nemini prædicandi licentiam concedere solet, nisi de consensu Episcopi.

14 *Prædicare præsumat.*] Immò ab Episcopo benedictionem petere tenetur ex Decreto Concilij, Sess. 5. cap. 2. quo tempore poterit Episcopus professionem fidei exigere ab eo.

Non potest Episcopus Ordinarius, ad libitum, & sine causa rationabili suspendere à prædicatione.

Concilium Lateranense sub Innocentio III. Can. 10.

CVm sæpe contingat, quòd Episcopi, propter occupationes multiplices, vel inualetudines corporales, aut hostiles incursiones, seu occasiones alias (ne dicamus defectum scientiæ, quod in eis est reprobandum omnino, nec de cetero tolerandum) per se ipsos non sufficiunt ministrare populo verbum Dei, maximè per amplas diœceses & diffusas: generali constitutione sancimus, vt Episcopi viros idoneos ad sanctæ prædicationis officium salubriter exequendum assumant, potentes in opere & sermone, qui plebes sibi commissas vice ipsorum, cum per se idem nequiuerint, sollicitè visitantes, eas verbo ædificent & exemplo, quibus ipsi cùm indiguerint, necessaria ministrent, ne pro necessariorum defectu compellantur desistere ab incepto. Vnde præcipimus, tam in Cathedralibus, quàm in aliis conuentualibus Ecclesiis, viros idoneos ordinari, quos Episcopi possint Coadiutores & cooperatores habere, non solum in prædicationis officio, verum etiam in audiendis confessionibus, & pœnitentiis iniungendis, ac ceteris, quæ ad salutem pertinent animarum. Si quis autem hoc neglexerit adimplere, districtæ subiaceat vltioni.

REMISSIONES.

α Vide latè Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Prædicatio, pag. 287. P. Henriq. in sum. p. 1. lib. 7. cap. 28. §. 8. nouissimè P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 20. num. 69. vers. Tertium est, & lib. 18. num. 118. cum seqq.

β *Impensis eorum.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit: Munus eligen-

eligendi Prædicatoré ad Episcopum spectat, nisi in contrarium sit consuetudo ab immemoriali tempore. Et iterum: Episcopus debet sumptibus propriis conducere in Ecclesia Cathedrali Prædicatorem, non obstantibus quibuscumque consuetudinibus etiam immemorabilibus; & dum est dubium, quorum sumptu sit conducendus concionator pro Quadragesima, debet Episcopus interdũ proprio sumptu conducere illum. Iisdem verbis refert Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Prædicatio, §. 7.

γ *Saltem omnibus Dominicis, & solemnibus diebus festis.*] Vide Bobadil. in sua Politica, l. 2. c. 18. n. 194. lit. K. vbi resoluit, quòd Correctores ciuitatum possunt facere etiam renitente Vicario generali, vt saltem omnibus diebus Dominicis, & solemnibus festis, populo prædicetur, de quo etiam latè Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 62. art. 19.

δ *Teneri vnumquemque Parochiæ suæ interesse.*] Vide Pat. Soar de Relig. to. 1. lib. 2. cap. 26. num. 5. P. Azori. instit. Moral. p. 1. lib. 7 cap. 3. q. 7. & lib. 12. cap. 2. q. 1. vers. Deinde, Zerol. d. verbo Prædicatio, §. 4. & p. 2. verbo Parochia, pag. 82. vbi dicit sacram Cardinalium Congregationem disposuisse, non posse Ordinarium mulctis, & pœnis cogere ire ad audiendũ sacram concionem, & Missam in Ecclesia Parochiali. * Vide etiam Guttier. lib. 1. can. quæst. c. 30. num. 7. 33. & 34.

ε *Nullus autem sæcularis, siue Regularis etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, contradicente Episcopo, prædicare præsumat.*] Vide P. Henriq. d. lib. 2. cap. 18. §. 8. Zerol. d. verbo Prædicatio, §. 3. Fr. Emman. quæst. Reg. to. 3. qu. 32. art. 5. † Ric. in prax. var. resol. c. 190.

ζ *Iidem etiam, &c.*] Vide etiam Beiam Responſ. casuum Conſ. par. 3. casu 27. verſ. Tandem, vbi etiam resoluit, nequaquam esse absoluendum eum, qui vel ob negligentiam, vel verecundiam Pater noster, Aue Maria, Credo, & decem præcepta addiscere non curat: postquam tamen sic ignorans pro viribus elaborat, vt hæc memoriæ tradat, & nec verbum vnum retinere potest, dummodo tamen credat singulos articulos, quando sibi proponuntur à ministris Ecclesiæ, & sciat de illis, ac de præceptis Decalogi respondere quando interrogatur: & deprecetur Deum intendens saltem virtualiter ad ea, quæ in oratione Pater noster continentur, absolui tunc poterit. Vide etiam Zerol. in praxi Episcop. 1. verbo Doctrina Christiana. §. 2. vbi §. 3. dicit sacram Cardinalium Congreg. censuisse in hæc verba: Ordinarius non potest mulctis, & pœnis, etiam in casu notabilis negligentiæ, aut contumaciæ, cogere pueros ad discendam doctrinam Christianam, etiamsi hoc fieri noluerint in oppidis, villis, & aliis locis extra ciuitatem: nec valet, quia Concilium loco citato dicit posse compelli per Censuras Ecclesiasticas, quia ibi loquitur de compulsione illorum, quorum interest eam docere, & non de compulsione puerorum seu parentum ipsorum. * Vide etiam S. Thom, p. 2. q. 76. art. 2. in responſ. Nauar. conſ. 10. num. 1. de pœnit. Hugolin. de offic. & potest. Episc. p. 1. cap. 6. §. 2.

CAPVT V.

Causæ criminales grauiores contra Episcopos à solo summo Pontifice cognoscantur & terminentur. Aliquando tamen sua manu committet summus Pontifex causæ disquisitionem Metropolitanis, qui solam facti instructionem facient, & ad Sanctissimum Dominum mittent, &c. Minores criminales cognoscantur à solo Concilio prouinciali, &c.

1 α CAusæ criminales α β grauiores contra Episcopos, γ etiam hæresis, quod absit, quæ de positione, aut priuatione dignæ sunt, δ ab ipso tantùm summo Romano Pontifice cognoscantur, & terminentur. Quòd si eiusmodi sit causa, quæ necessariò extra Romanam Curam sit committenda, nemini prorsus ea committatur, 2 nisi Metropolitanis, aut Episcopis, à Beatissimo Papa eligendis. Hæc verò commissio & specialis sit, & manu ipsius Sanctiss. Pontificis signata, nec vmquam plus his tribuat, quàm vt solam facti instructionem sumant, processumque conficiant, quem statim ad Romanum Pontificem transmittant, *b* reseruata eidem Sanctissimo sententia definitiua. Cetera aliàs sub fel. rec. Iulio III. super his decreta; nec non & constitutio sub Innocentio III. in Concilio generali, quæ incipit, Qualiter *c* & quando; quam sancta Synodus in præsenti innouat; ab omnibus obseruetur. Minores verò criminales causæ Episcoporum, 3 in Concilio tantùm prouinciali cognoscantur, & terminentur, 4 vel à deputandis per Concilium prouinciale.

a Vide Conc. Sardicen. c.3.c.ad abolendam,& c. excommunicamus, §. damnati verò, de hæret.& c. quo iure 8. dist.

b Suprà, Sess. 13. de Refor.c.6. 7.& 8.

c Lateran. c.8.& decretal. lib.5.t.2. c.14.

DECLARATIONES.

1 *Causæ criminales.*] Concilium prouinciale non potest formare hunc processum contra Episcopum ad effectum transmittendi illum ad Sanctissimum, quia vult hoc capit. vt non solùm diffinitio, sed etiam cognitio sit tantùm Sanctissimi. Sic Congregatio censuit die tertia Octob. 1585.

2 *Nisi Metropolitanis.*] Potest Metropolitanus cognoscere causas ciuiles Episcoporum, ex sententia Congregationis.

3 *In Concilio tantùm prouinciali.*] In Concilio prouinciali possunt tractari & diffiniri causæ criminales minores, non existentibus inibi duodecim Episcopis à Concilio requisitis: quia constat Concilia prouincialia ex minori numero Episcoporum consistere. Nec obstat, quod cognoscendis causis Episcoporum requirantur duodecim Episcopi, quia illud procedit in causis maioribus, vt censuit Congregatio.

4 *Vel à deputandis.*] Non est necesse, quòd sint Episcopi, qui deputandi sunt per Concilium prouinciale: quia facultas est generalis. Poterunt insuper deputati prædicti cognoscere & terminare causas Concilio Prouinciali dissoluto, si causæ erant cœptæ ab istis deputatis ante dissolutionem

nem dicti Concilij: quia in simili non exspirat Iurisdictio Delegati. Quan-
do verò causa non erat cœpta, dicti Deputati non possunt ampliùs illas
terminare.

REMISSIONES.

α Vide Flamin. de Resignat. lib. 1. qu. 10. n. 40. P. Henriq. in sum. l. 13. c. 55.
§. 2. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 41. n. 5. vbi resoluit, Concilium in præ-
senti, intelligendum esse de Episcopis residentibus, qui etiamsi sit causa
atrocissima hæresis, aut læsæ Maiestatis, minimè citari possunt ad perso-
naliter comparendum per quoscumque iudices Ordinarios, vel delegatos
etiam sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, nisi expressa, ac speciali com-
missione manu Papæ signata. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in prax.
can. c. 121. lit. A.

β *Grauiores.*] Quæ autem dicantur causæ graues, & grauiores, vide apud
Clar. in pract. causarum criminal. in princip. num. 9. Læli. Iordanes lib. de
maioribus Ecclesiæ causis, c. 1. & 2. Menoch. de Arbitr. casu 266.

γ *Etiam hæresis.*] An causa hæresis in Episcopo, reseruetur Papæ? Af-
firmatiuè decidit cap. Inquisitores, de hæret. in 6. resoluunt Nauar. Cons.
1. de foro comp. n. 5. Penna p. 3. director. Inquisit. commento 77. p. mihi
577. Fr. Emman. qu. Regul. tom. 2. q. 81. art. 1. vers. Aduertendum tamen.

δ *Ab ipso tantum Romano Pontif.*] An solus Papa possit deponere Epis-
copos? Affirmat Gonzal. d. gl. 41. num. 21.

CAPVT VI.

Datur Episcopis ampla potestas dispensandi in irregularitatibus & suspensionibus certis, & absoluendi sibi subditos à quibusuis casibus reseruatis Sedi Apostolicæ, in foro conscientiæ, etiam à crimine hæresis.

1 α LICEAT β &c. Episcopis θ in a irregularitatibus omnibus, & suspensionibus, 2 ι ex delicto occulto prouenientibus, excepta ea, quæ oritur ex 3 κ homicidio λ &c. voluntario, & exceptis aliis deductis ξ ο ad forum contentiosum, 4 dispensare: & in quibuscumque π casibus occultis, b etiā Sedi Apostolicæ reseruatis, delinquentes, 5 ς quoscumque sibi subditos, σ τ in Diœcesi sua per se ipsos, 6 υ aut Vicarium, ad id specialiter deputandum, φ in foro conscientiæ gratis absoluere, imposita pœnitentia salutari 7 χ &c. Idē & in hæresis crimine in eodem foro conscientiæ eis tantùm, ββ non eorum Vicariis, sit permissum.

a Vide Sess. 14. c. 7. c. miror & c. Cōtumaces, 50. dist. c. erga, 1. q. c. at si Clerici, de iud. & c. nuper, de sentent. excōm.

b De quibus sub Alexandro, in Conc. Lat. parte 14. Constit. eius.

DECLARATIONES.

1 *Liceat Episcopis.*] In hoc decreto non comprehenduntur inferiores, habentes Iurisdictionem Ordinariam & quasi Episcopalem, sed Episcopi priuatiuè quoad alios. Attamen Episcopi illarum Regionum, in quibus Concilium Tridentinum adhuc receptum non est, non possunt vti ista facultate concessa in hoc Decreto.

Episcopo

Episcopo in aliquod delictorum (de quibus hoc Capitulum) prolapso, licet ad se absoluendum, proprium suum Confessarium deputare, cum eadem auctoritate quam ipse potest ex eodem hoc capite in sibi subditos exercere.

Nullius 13. Aug. 1599. Congregatio Concilij censuit eos, qui non obtinent dignitates, nec sunt de Capitulo, & in Cathedralibus vel Collegiatis Ecclesiis beneficia obtinent, propriè comprehendi Decreto eiusdem Concilij c. 6. Sess. 24. vers. qui verò.

2 *Ex delicto occulto prouenientibus.*] Episcopus, etsi à Simonia occulta dispensare possit, non potest tamen Simoniacum rehabilitare ad beneficia in posterum obtinenda, nec ad ea retinenda quæ per Simoniam occultam obtinet.

Absolutus vel dispensatus à proprio Episcopo in materia delicti perpetrati coram duobus vel tribus testibus, quod tamen non fuit notorium, non est tutus in conscientia, quia Conclium vtitur verbo *occulti*, quod propriè loquendo dicitur quod probari non potest. Abb. in cap. vestra, de cohabit. Cleric. eo quod duo testes probare possunt, & verba Concilij secundum proprietatem sunt accipienda.

Idem respondit de illis qui occasione delictorum occultorum ab officio inquisiti, sed quia non potuerunt delicta probari, rei ipsi non fuerunt absoluti nec definitiuè nec alio modo, sed simpliciter dimissi recepta promissione de se præsentando; non posse istos vti huius canonis beneficio, quia causa fuit deducta ad forum contentiosum, sicque sufficit sola deductio, quidquid inde sequitur.

Item Congregatio censuit, si is clericus peruenit iam ad ætatem legitimam, posse Episcopũ cum illo dispensare tam super irregularitate, quam super suspensione, ex delicto tamẽ occulto prouenienti, quia se fecit promoueri non in ætate legitima, si necdum ad legitimam ætatem peruenit Clericus, Episcopum non posse, sed petendam absolutionem à Sede Apostolica.

3 *Homicidio voluntario.*] Appellatione homicidij non venit mutilatio membri. Nec obstat Gloss. *in Clemen. prima, de homicid.* quia procedit, quoad incurrendum irregularitatem, non quoad dispensationem.

4 *Dispensare.*] Quærebatur, an Episcopus in causa huius c. 6. habeat facultatem dispensandi cum suo Diœcesano absente in aliena Diœcesi legitimè impedito, commoranti? Congregatio censuit, quod forensis in casu huius cap. 6. potest absolui in sacramento pœnitentiæ ab illo Episcopo, in cuius Diœcesi vel Ciuitate commoratur, non autem ab alio dispensari. Facit ad hoc, quod Nuntij, qui possunt absoluere excommunicatos ob iniectionem manus in Clericos, non possint absoluere subditos extra prouinciam. Accedit etiam, quod Concilium loquatur de absolutione sacramentali in foro conscientiæ, quæ requirit præsentiam, exemplo Confessionis, quæ non potest fieri per nuntium, vel per litteras.

5 *Quoscumque sibi subditos.*] Qui non sunt subditi Episcopi, puta medicus, Prætor, & similes exteri, qui tamen habitant in Ciuitate, hoc Decreto comprehenduntur, etsi commiserint crimina in aliis ciuitatibus: habita tamen hac distinctione, quod scilicet possent absolui in sacramento pœnitentiæ à suis criminibus, non tamen dispensari super his.

6 *Aut Vicarium ad id specialiter deputandum.*] Congregatio Concilij censuit, Episcopum posse non tantum Vicario generali, sed etiam Pœnitentiario, ad id specialiter deputato, committere absolutionẽ huius cap.

7 Idem

7 *Idem & in hæresis crimine.*] Episcopus aut Inquisitor absoluere iam non possunt hominem hæreticum in foro Conscientiæ, licet hæc facultas à Concilio sit ipsis tradita.

Congregatio censuit, præsenti decreto Concilio derogatum esse non tantum in crimine hæresis, sed in omnibus casibus comprehensis in dicta Bulla Pij V.

Item quærentibus, an idem decretum locum habeat in casibus post Concilium Tridentinum ex noua lege Sedi Apostolicæ reseruatis? S.D.N. Greg. XIII. audita relatione Congregationis, respondit non habere locum.

In delictis occultis in materia clausuræ, per constitutionem Pij V. censetur huic Decreto derogatum.

REMISSIONES.

α Vide Hugolin. de Irregular. cap.13.§.1. cum seqq. & c.62. P. Soar. de Censuris, tomo 5.disp.7.à num.20.Sayr.eod.tract.lib.7.c.7.per totum.P. Henriq.in summ.lib.7.c.13.§.2.lit.V.& lib.14.cap.28.cum seqq. P. Sanch. in præcepta Decalogi lib.2.cap.11. P. Valer.Regin. in praxi fori pœnit.lib. 30.tract.2.tit.3.à num.91.P.Ægid.de Coninck de Sacram.& Censur.tom. 2.disput.18.dub.14.Nicol.Garc.de Benef.p.7.c.11. num.12. cum seqq.& p. 11.cap.10.numer.112.cum seqq.nouissimè Iacob de Graffis tom. 2.consil. tit.de homicidio, Cons.2.num.14.cum seqq.P.Valer. Regin. in praxi fori pœnit.lib.5.à num.1. * Vide etiam Maiol.de irregularit. lib.1. cap.30.nu. 9.& lib.5.cap.51.à num.4. Cened.in collect.an.4.sup.Sextum & Clement. Guttier. in quæst.canon.lib.1. cap.3.à n.9. & c.13. n. 18.27. & 29.Salzed.ad Bern.Diaz. in prax. canon.c.13.liter.B. & c.25.lit.B. & c. 26. lit. E & c.86. lit.B.nec non & in cap.94.liter B.vbi latè Io.Aloys. Ricci. in prax.fori ecclesiast.decis.518.& in prax.variar.resolut.cap.105.num. 2. Viual. in candelabro Eccles. tit. de Sacramento Ordinis nu. 37.Ricci.etiam in d.prax. resolution.c.134.num. 1.& c.240.ex n.1. & in c. 298.n.3. & in cap.304.ac etiam Guttier.de Matrimon.cap.76.num.37.

β *Episcopis.*] An etiam Abbatibus, aut aliis Prælatis habentibus propriam Diœcesim,& in ea iurisdictionem quasi Episcopalem? Negant Cened.in Collect.ad sextum Collect.4.num.5.Arag.2.2.quæst.88.art.12.col. 7.concl.4.Tolet.in sum.lib.1.c.83. num.5.ad finem, P.Spor.tom.4.de Pœnit.disp.30.sect.2.n.6.Petr. Ledesm.tom.2. sum. tract.1.cap.6. post concl. 10.diffic.1.Nicol.Garci.d.p.7.c.11.à num.12. Affirmant P.Henriq.in sum. p.1.lib.6.c.16.§.1.Fr.Emman.quæst.Regul.tom.1.q.24.a.13. & 16.& quæst. 61.art.9.Flores Var.lib.3.q.24.num.18.Sayr. in Claui reg. lib.6. cap.11.nu. 83.in fine, Auila de Censur.p.7.disp.10.dub.6.P. Sanch.in præcepta Decalogi,lib.2.cap.11.n.5.† Ricc.d. c.304.

γ An competat ea potestas Episcopis electis, & confirmatis, nondum tamen consecratis? Affirmant Cened.d. Collect.4. nu.3.P.Soar. de Censur.tom.5.disp.41.sect.2.num.7.P.Sanch.de Matrim.lib.8.disp.2.num.11. Nouissimè D.Guttier. Canon.lib.3.de Matrim.c.49. à num. 16.* & Ricc. in prax.var.resol.cap.136.

δ An possit Episcopus eam facultatem dispensandi delegare alteri, vices suas illi committendo? Affirmant P. Soar. d.tom.5.disp.41.sect.2.nu.8.P. Valer.Regin.in praxi fori pœnit.lib.30.tract. 2.num.29. vers. Secundum. D.Guttier.d.tract.de Matrim.c.49.num.21.contra Henriq.in sum.lib.14. de Irreg.cap.14.num.7.& in Comment.lit.O.

ε An illa facultas dispensandi competat Capitulo Sede Vacante? Affirmant Cened.d.n.3.P.Henriq.d.cap.16.§.1. Fr. Emman.d.quæst.61.art.9. P.Soar.tom.4.de Pœnit.disp.30. sect.2.n.4. Ludou. Beia respons. casuum conscientiæ.p.4.casu 37.Marc.Anton.Genuens.in praxi Archiepisc.Neapol.cap.66.num.22.P.Sanch.d.disp.2.nu.10.Nicol.Garc.de Benefic.pag.5. cap.7.n.41.& cap.11.num.21.P.Valer.Reginald.d.num.19.ver.Quartum, Sayr.decis.31.de tempor.Ordin.quem refert Aloys.Ricci in Collect.decis. 3.Collect.721.vers.Tertiò dubitatur. † Aragon.q.88.art.12.concl.5.Ricc. in prax.var.resol.cap.118.num.5.

ζ An competat Archiepiscopo dum visitat? Affirmant P.Henriq.lib.14. cap.18.num.3.Sayr.in Claui regia, lib.6.cap.11.n.79. Auila de Censuris,p. 2.cap.7.disp.1.dub.10.concl.3.& p.7.disp.19.dub.6.notab.2.circa primam conclusionem, P.Sanchez in præcepta Decalogi, lib.2.c.11.num.6. & lib. 4.c.38.n.13.& 14.

η An competat superioribus, seu conuentualibus Religionum exemptarum, erga Religiosos eis subditos? Affirmant, dicentes hoc expresse concessisse Pium V.in quodam Breui,cuius verba refert Fr. Emman.quæ. Regul to.1.q.61.art.9.& Fr. Ioan.de la Cruz de statu Relig. l.1.cap.6.dub. 16.Ludou.Beia in respons. casuum conscientiæ. p.4.casu 37. in princip.P. Henriq.in sum.lib.6.cap.16.§.8.& lib.7.c.25.§.2.& lib.14.cap.fin.§.5.ad finem,P.Sanch.de Matr.lib.8.disp.2.num.13. & d. c.11. num.7. P. Molin.de Iustit.tract.3.disp.61.num.4.& 5.disp.70.in fine,Sayr.de Censuris, lib.7.c. 7.num.23.Nouissimè Iacob.de Graffis,tom.2.Consil.sub tit.de Homicid. Cons.2.n.23.cum seqq.Negant Petr.de Ledes.vbi supr. diffic.3. Marc.Anton.Genuens.in praxi Archiepisc.Curiæ Neap.c. 66.num.19.Nicol.Garc. d.cap.11.num.20.P.Valer.Regin.d.n.29. vers. Quintum est. Vbi declarat, si à suo Prælato ei in illum finem subiiciantur.

ϑ *In irregularitatibus omnibus.*]An habeat locũ,siue delictum sit propriũ, siue alienum? Affirmat P. Valer.Regin.d.num.29.in fine,vbi resoluit,posse Episcopum dispensare in bigamia occulta, quam contraxit quis cognoscendo vxorem suam, quam ignorabat adulterium commisisse,& postea re comperta vult facto diuortio ordinari. Item in irregularitate ex defectu natalium,vt in Ordinibus bona fide susceptis possit ministrare is,qui ob crimen occultum matris coniugatæ habebatur legitimus.

ι *Ex delicto occulto.*] An occultum dicatur quod non est publicum etiam si ab aliquibus sciatur? Affirmant Nauar.in Man.c.27.n.250.aliàs 255.Lud.Lop.tom.2.p.2.c.8.Maiol.de Irregul.lib.5.c.51.num.4. P.Henriq. lib.14.c.20.§.4.Anton.Roch.de Visitat.verbo Occultis, Veg. in summa. p.1.c.49.casu 16.Pat.Paul.Comitol.respons. Moral.lib.6.q.44.n.2.Tolet. in Sum.lib.1.cap.89.num.5.Viual.in Candel.aureo, tit.de Irregul. nu.315. Genuens.d.cap.66.num.2.P.Azor.instit.Moral.p.1.lib.8.c.10. quæst.9.Zerol.in praxi Episc.p.2.verbo Irregularitas, §.1. Auil de Censuris, p.2.c.7. disp.1.dub.12.concl.2.& p.7.disp.10.dub.6. P.Soar.tom.4. disp.30.sect.2. n.2.& tom.5.de Censur.disp.41. sect.2. num.6. P.Molin. de Iustit.tract.3. disp.79.num.8.vers 2.Fr.Emman.quæst. Regul.tom.1.quæst.24. art.11.P. Sanch.de Matrim.lib.2.disp.37.num.11.& lib.8.disp.34.num.55.& in præcepta Decalogi,lib.2.cap.11.num.19.cum seqq. P.Valer.Reginald.d.tract. 2.num.30.Negant dicentes occultum dici,quod non potest probari,quia ita censuit sacra Congregatio,Nic.Garc.de Benef.pag.7.c.11.à num.46. Iacob de Graffis, lib.1.decis.c.13.num.45.& tom.2. Consil.tit. de Homicid.Cons.2.num.20.* Ricc.in d.prax.decis.523.

κ Ex

κ *Ex homicidio.*] An ſub hoc verbo comprehendatur mutilatio voluntaria? Negant Fr. Emman quæſt. Regul. tom. 1. q. 24. art. 10. & in addit. Bullæ ad §. 13. num. 9. Emm. Saa, verbo Irregularitas, tit. de Irreg. ex deform. illic. in fine, P. Henriq. lib. 13. c. 57. §. 1. lit. H. & lib. 14. cap. 19. §. 1. lit. I. Tolet in ſum. lib. 1. c. 88. verſ. 6. & c. 89. n. 3. P. Soar. tom. 5. diſp. 44. ſect. 2. n. 4. Genu. d. c. 66. n. 9. P. Molin. d. diſp. 79. ſub n. 8. Nicol. Garc. d. cap. 11. n. 29. & 30. P. Sanch. in præcepta Decalogi, l. 1. c. 10. n. 49. P. Valer. Regin. d. lib. 30. tract. 2. n. 91. P. Ægid. de Sacr. & Cenſur. tom. 2. diſp. 18. dub. 8.

λ *Voluntario.*] Vide Fr. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatæ, fol. mihi 136. Et quod dicatur homicidium voluntarium, quod caſuale in propoſito, vide Cou. in Clem. ſi furioſus, p. 2. in initio, & §. 1. n. 2. Nau. in Man. c. 27. n. 240. Veg. *en Eſpeio de Curas,* c. 12. n. 325. Lodou. Lop. tom. 2. p. 2. c. 28. in princ. & c. 30. Marc. Anton. Genuenſ. d. c. 66. n. 7. Tolet. in ſum. lib. 1. cap. 77. & 79. Hugol. de Cenſur. c. 33. de irreg. Auil. eod. tract. p. 7. diſp. 3. dub. 7. & diſp. 6. ſect. 2. dub. 1. Fr. Emman. in Sum. tom. 1. c. 176. cum duobus ſeqq. Anton. Roch. de Viſit. verbo Homicidio voluntario, P. Molin. tract. 3. diſ. 33. & 39. P. Soar. de Cenſur. tom. 5. diſp. 44. ſect. 1. & diſp. 45. ſect. 2. Sayr. eod. tract. lib. 7. c. 7. n. 5. cum ſeqq. Vaſq. tom. 2. diſp. 10. n. 39. † Quòd appellatione homicidij voluntarij nō comprehendatur mutilatio membri voluntaria, cenſuit Sacra Cardinal. Congregatio, vt refert in præſenti Farinac. & poſt Nau. Viuald. & alios tradit nouiſſimè Io. Aloyſ. Ricc. in prax. fori eccleſiaſt. deciſ. 520. Quod dicatur homicidiū voluntarium, & quod caſuale, tradit etiam in terminis Riccius in d. praxi deciſ. 519. & 521.

μ An procedat in homicida, qui ex induſtria occidit aliquem? Affirmat Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo Priuatio, §. 2. & verbo, Vicarius. §. 16. dub. 3.

ν An Epiſcopus poſſit in homicidio voluntario iuſto diſpenſare? Affirmant Salzed. in praxi cap. 14. lit. C. Veg. in. Sum. p. 1. c. 56. caſu 6. & c. 127. caſu 27. & p. 2. c. 15. caſu 40. *& en Eſpeio de Curas* c. 11. n. 287. & c. 12. n. 232. Hugolin. de Irregularit. d. c. 33. §. 1. n. 1. & c. 44. §. 2. n. 4. & c. 62. §. 2. num. 5. Auil. de Cenſur. p. 7. diſp. 6. ſect. 5. dub. 1. Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Irregul. §. 8. P. Henriq. lib. 14. c. 9. §. 3. & c. 19. §. 4. lit. K. Guttier. Canon. lib. 2. c. 6. numer. 170. Plat. de Delictis, c. 11. numer. 11. Petr. Ledeſm. in ſum. p. 2. tract. 3. c. 13. concl. 51. Viuald. in Candelabro aureo, tit. de Irregul. à n. 327. Fr. Emman. in ſum. tom. 1. c. 173. n. 4. & q. Reg. tom. 1. q. 24. art. 8. & 9. dub. tom. 2. q. 105. art. 2. Negat Garc. p. 7. cap. 11. num. 39.* & Ricc. in prax. reſol. cap. 298. num. 3.

ξ *Ad forum contentioſum.*] An ſi delictum deductum ſit ad forum contentioſum, non tamen probatum, quia reus fuit abſolutus, poſſit Epiſcopus diſpenſare? Affirmant, ex ea ratione, quia adhuc manet occultum, & non fuit deductum cum effectu, ex quo non fuit probatum, Viual. in Candelab. aureo, tit. de Excommunicat. n. 42. Iacob de Graffis, lib. 1. deciſ. c. 13. n. 42. & tom. 2. Conſil. lib. 5. tit. de Homicid. Conſ. 2. n. 30. Veg. in ſum. p. 2. c. 15. caſu 2. Sayr. de Cenſur. lib. 7. cap. 7. num. 12. P. Soar. eod. tract. diſp. 41. ſect. 2. n. 6. P. Molin. de Iuſtit. tract. 3. diſp. 79. n. 8. verſ. 2. & 3. Auil. de Cenſuris, p. 7. diſp. 1. dub. 11. concl. 3. Anton Genuenſ. d. cap. 66. num. 5. & 6. P. Sanch. de Matrim. lib. 2. diſp. 37. n. 12. & lib. 8. diſp. 34. n. 57.* Vide Sanch. de matrim. l. 8. diſputatione 14. n. 9. Guttier. de matrim. c. 123. n. 18. tit. Quinta concluſ. Io. Aloyſ. Ricci. in prax. fori eccleſiaſt. deciſ. 522.

ο Vtrùm ſi delictum deductum ſit ad forum contentioſum, & iam iudicio finito punitum, poſſit Epiſcopus diſpenſare in eo? Affirmant Auil. de Cenſuris, p. 7. diſp. 10. dub. 7. P. Sanch. d. cap. 11. num. 21. verſ. Sed quid,

P.Valer.Regin.d.lib.30.tract.2.n.29.vers. Sextum est, P. Henriq.lib.14.de Irregul.c.7.n.5.Negant Guttier. Canon.lib.1.c.3.ad fin.Fr. Emman.tom.1. sum.c.168.in fine,in 2.edit.

π *Casibus occultis.*] Qui sint, vide apud P. Henriq.lib.14.cap.20. §.4.Fr. Emman.in explic.Bullæ Cruciatæ,fol.136. P.Sanch. de Matrimonio, lib. 8.disp.34.n.55.cum seqq.

ξ *Quoscumque sibi subditos.*] An comprehendat vagabundos? Affirmant, quia cùm nullibi domicilium habeant, subduntur Episcopo, in cuius diœcesi reperiuntur, P.Soar.tom.4.de Pœn.disp.30.sect.2.n.3. P.Sanch.in præcepta Decalogi, lib.2.c.11.n.8. & n.9. dicit quòd etiam comprehendit peregrinos, scholasticos, & mercatores propriam diœcesim habentes, & num.17.in fine, resoluit verba Concilij (quoscumque sibi subditos in diœcesi sua) esse intelligenda, vt nullatenus iurisdictionem Episcopi limitent, sed tantùm velint, vt Episcopus possit absoluere quoscumque sibi subditos, & quomodocumque sibi subdantur, nempe, vel quia sunt Ordinarij subditi, vtpote, qui ibi domicilium habent, vel quia subduntur quoad solum pœnitentiæ forum, eò quòd in sua diœcesi inueniuntur tamquam aduenæ, & peregrini. de quo etiam vide Zerol.in praxi Episcop p.1.verbo Vicarius,§.18.dub.4.Nicolaum Garc.de Benef.p.11.c.10.n.139.

ο *In diœcesi sua.*] Posse Episcopum exercere dispensandi potestatem in irregularitatibus, & suspensionibus erga subditos suos extra diœcesim, & verba illa in *diœcesi sua,* referri ad posteriorem partem huius text. in quo conceditur Episcopis facultas absoluendi à reseruatis, resoluunt P. Soar.tom.5. de Censuris, disp.41.sect.2. num.10. & num.12. in fine, Pat. Sanch.d.c.11.num.12. Contrà verò P. Henriq. lib.14. cap.20.§.5. Auil.de Censuris,par.7.disp.10.dub.6. Fr.Emman.in summa,tom.2.c.69. num.1. in fine, dixerunt Episcopum non posse dispensare in suspensione extra suam diœcesim, virtute illius Decreti, non aduertentes eam limitationem non apponi in priori illa parte. Perez lib.3.fol.99. paulò ante secundam partem tractatus hæresis,tit.4.lib.8.Ordinat.dicit eam dispensationem esse pro solo conscientiæ foro.

τ Si ipsemet Episcopus in hæresim occultam aut in alios casus labatur, à quibus potest ipse suos subditos absoluere, aut cum eis dispensare, posse eam facultatem suo Confessario committere, vt eum absoluat, vel cum eo dispenset, docent P.Soar.d.disp.41.sect.2.num.15.P.Sanch.de Matrim. lib.8.disput.3.n.3.& in præcepta Decalogi,lib.2.cap.11.n.11.Nicol.Garc.de Benefic part.11.cap.10.num.139.

υ *Aut Vicarium.*] Vide Pat.Sanch.de Matrim.lib.2.disp.40.num.13.

φ *In foro conscientiæ.*] Quòd absolutio prodest tantùm quoad forum conscientiæ, & quòd ab excommunicatione potest Episcopus absoluere extra Confessionem Sacramentalem vigore huius Decreti, tenent Fr.Emman.Regular.tom.1.q.20.art.7.& q.61.art.10.P. Henriq. in sum. lib.7.c. 13.§.2.Iacob. de Graffis lib.1.cap.13.n.[illegible]. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiepiscop.Curiæ Neapolit.c.19.n.18. P.Soar. de Relig. tom.2. tract.6. lib.6.cap.16.num.4. P.Sanch.de Matrim. lib.8.disp.34. num. 29. Auila de Censuris,p.1.cap.7.disp.3.dub.13.

χ *Idem, & in hæresis crimine.*] Si hæreticus occultus à secreta hæresi vel apostasia sit in foro conscientiæ legitimè absolutus, quòd non videtur manere irregularis, asserunt Viuald.in Appendice ad Candelab. aureum cap.1.num. 13. P.Henriq. in sum.lib. 14.cap. 4.§.6. Auil.de Censuris, p.7. disp. 4. dub. 2. Nicol.Garci.de Benefic.pag.11.c.10. num.85. Contrà resol-

uunt

uunt Perez lib.3.in tract.de hæret.p.1.prope finem,pag.99.tit.4.lib.8.Ordinat.Fr.Emman.in addit.ad Bullam Cruciatæ, §.13.n.12. P.Soar. tom.5. disp.43.sect.1.num.4.

ψ An irregularitate orta ex hæresi occulta, & non deducta ad forum contentiosum, dispensare possit Episcopus virtute huius capitis? Affirmāt Hugolin. de Irregular. c.36.in princ. num.5. P.Sanch.in præcepta Decalogi,lib.2.c.25.à num.15.

ω Fr.Emman.in Addit.ad Bullam Cruciatæ,§.9.num.69.docet quòd facultas data Episcopis hoc cap. 6.circa absolutionem ab hæresi, intelligitur solùm,quando ipse hæreticus solus absque eo,quòd ab alio audiuerit, committit occultè crimen hæresis, manifestando illam aliquo actu exteriori,quamuis nemo eum audiat. Et quòd illa facultas non extenditur ad hæresim occultam,quando adest complex,nam aliàs, inquit, esset destruere machinam sancti Officij, &c. Et quòd Concilium non dat facultatem absoluendi ab obligatione denuntiandi complicem, quem habet, aliàs est excommunicatus per edictū sancti Officij, cuius excommunicatio stat semper,de quo etiam Nicol.Garc.de Beneficiis, p.11.c.7.num.142.

α α Vtrùm facultas concessa Episcopis in hoc capite sit per Bullam Cœnæ reuocata,quoad absolutionem ab hæresi, & ceteris casibus Bullę Cœnæ? Eam facultatem non esse reuocatam tuentur Nauar.in Manual.c.27. num.260.in fine,& Cons.11.q.1.sub tit.de Priuileg.in 2.edit. Vela.de Pœnis delictor.c.14.vers.Iure verò Canonico,Llamas in Methodo curat.par. 3.cap.1.§.vlt.in fine,Emman. Saa verbo Episcopus,n.37. Angles in Florib. Theolog.part.1.tit.de Confess.q.4.artic.5.diffic.6.Veg.tom.2.sum. c. 125. casu 11.Cordub.in summa, q.8.punct.1. Viuald.in Candelab. p.1.tract.de Absolut.num.13. & pa.2.in expositione Bullæ Cœnæ, num.141. Fr.Emman.in summa,tom.1.cap.131.num.3.in 2.edit. & in explicat. Bullæ Cruciatæ, §.9.numer.70.& quæst. Regular. tom.1.quæst. 20. art. 10.Guttier. Canon.in posterior. edit. lib.1. cap.13. ad finem, Anton. Gom. in Bullam Cruciatæ clauf.10.num.44.in fine, P.Henriq.in summa,lib.6.cap.14.n.7. Petr.de Ledesm.in sum.p.2.tract.1.c.6.post 20.conclus.difficult.7.Bannes 2.2.quæst.11.art.4.dub.2.post 2.concl.argum.3.vers. Et si quis obiiciat, & ibi Arag.art.3.Col.10.vers. Sed dubium est quisnam possit, P. Soar.tom. 5.de Censuris, disp.21.sect.3.num.5.Prædictam tamen facultatem reuocatam esse tenent Maiol.de Irregul.lib.5.c.46.num.6. vers. Caueant, Tol.in summa inBulla Cœnæ Excom.14.in fine, Viuald.palinodiam recantans in editione nouiori anno Domini 1602. in Candel. p. 1. tit. 11. de Absolut. num.13. Hugolin. de casibus Pontifici reseruatis,p.2.§.4.super vers.Etiam pretextu quarumcumque facultatum,num.3.Param.de Origine Inquisit. lib.3.q.9.n.191.P.Molin.de Iust.tract.3.disp. 64.num.8. & tract. 5. disp.18. num.2.Nic.Garc.de.Benef.p.11.cap. 10.num.115.Sayr.decis.16.de sent.excommun.quem refert Aloys.Ricci in Collect. decis.p.4. Collect. 821.vers. Tertio. Et secundum hanc opinionem in supremo Generalis Inquisitionis Prætorio Romano sæpe pronuntiatum esse testatur Penna in Direct. Inquisit.p.3.q.92.comment.141.vers.pen.sic declarasse Gregor. XIII. refert Fusc.de Visit.lib.2.c.31. n.5.& c.23. n.4. & audiuisse à religioso docto, & fide digno sic declarasse Clem. VIII. dicit P. Azor.instit. Moral.p.1. lib.8. cap.19.q.3.& c.10.q.10.& ita censuisse sacram Cardinalium Congregationem asserit P.Soar.tom.4.disp.30.sect.2.num.11.

β β *Non eorum Vicarius.*] Vide Fr.Emman.in explicat.Bullæ Cruciatæ,fol. 116.& in addit.p.2.fol.124.& quæst.Regul.to.1.q.20.art.11.Zerol.in praxi

Episc.p.1.verbo Vicarius, vers. Primum dubium. pag.337. & pag. 2. verbo Hæretici, vers.4.P.Sanch.lib.2.de Matrimon.disp.40.num.27. & in præcepta Decalogi, lib.2.c.11.num.22.cum seqq. nouissimè Guttier.d.tract.d. Matrim.cap.49.n.18.22.& si hic text. Vicarios non excluderet, illis videri datam potestatem resoluit Steph. Gratian.discept.forens.cap.83.num.12. Guttier. d.tract. de Matrim.cap.59.n.11.

CAPVT VII.

Administrentur sacramenta, eorumq; vis frequenter explicetur etiam lingua vernacula: Missæ quoque mysterium populo diligenter inculcetur explanatione eius quod agitur.

α VT fidelis populus ad suscipienda Sacramenta maiori cum reuerentia, atque animi deuotione accedat; præcipit sancta Synodus Episcopis omnibus, vt non solum, cùm hæc per se ipsos erunt populo administranda, priùs illorum vim, & vsum pro suscipientiū captu explicent, sed etiam idē à singulis parochis piè, prudenterque etiam lingua vernacula, si opus sit, & commodè fieri poterit, seruari studeant, iuxta formam à sancta Synodo in Catechesi singulis Sacramentis præscribendam; quam Episcopi in vulgarem linguam fideliter verti, atque à Parochis omnibus populo exponi curabunt: necnon vt *a* inter Missarum solemnia, aut diuinorum celebrationem sacra eloquia, & salutis monita eadem vernacula lingua singulis diebus festis, vel solemnibus explanent; eademque in omnium cordibus, postpositis inutilibus quæstionibus, inserere, atque eos in lege Domini erudire studeant.

a Suprà Sess.22. de Sacrificio Missæ, cap.8.

REMISSIONES.

α Vide Fr.Petrum Ledes.in sum.p.1.in fine, tract.*de la doctrina Christiana.* Fr. Ioannes Gonzal. *el tratado del perfecto Christiano*, fol. 219. verso, vbi Concilium in præsenti citat.

CAPVT VIII.

Publicè peccantibus iniungenda publica pœnitentia, nisi Episcopi arbitrio aliter fuerit visum: Pœnitentiarij in Cathedralibus collocandi cum quorumdam obseruatione.

APostolus monet, *b* α publicè peccantes palam esse corripiendos. Quando igitur ab aliquo publicè, & in multorū conspectu crimen commissum fuerit, vnde alios scandalo offensos, commotosque fuisse non sit dubitandum; huic condignam pro modo culpæ pœnitentiam *c* publicè iniungi oportet; vt quos exemplo suo ad malos mores prouocauit, suæ emendationis testimonio ad rectā reuocet vitam. Episcopus tamen

b 1.Tim. 1.c.sed illud, 45. dist. c. si peccauerint, vers. ergo, 2. q.1.

c c. pœnitentes, & c.in capite, cum seq. 50. dist.

tamen publicè hoc pœnitentiæ genus in aliud secretum poterit commutare, quando ita magis iudicauerit expedire. 1 In omnibus etiã Cathedralibus Ecclesiis, vbi id commodè fieri poterit, 2 γ δ Pœnitentiarius aliquis, 3 cum vnione præbendæ 4 proximè vacaturæ, 5 ab Episcopo instituatur, qui Magister sit, vel Doctor, aut Licentiatus in Theologia, vel iure Canonico †, & ε annorum quadraginta, seu aliàs qui aptior pro loci qualitate reperiatur; qui 6 dum Confessiones in Ecclesia audiet, interim præsens in choro censeatur.

DECLARATIONES.

1 *In omnibus etiam Cathedralibus Ecclesiis.*] Officium pœnitentiariæ in Cathedrali potest per solum Episcopum constitui, ad quem quoque pertinet electio personæ, quoties opus fuerit exercendo tali officio, nec requiritur aliquis Capituli consensus: collatio autem præbendæ vniendæ, ab his fieri debet, ad quos anteà spectabat.

In omnibus Cathedralibus.] Congregatio censuit, hoc decretum intelligi tantùm de Cathedralibus, & in aliis Ecclesiis Collegiatis non habere locum. Item Pœnitentiarium teneri confessiones audire in Ecclesia, aliàs priuari posse.

Congregatio Concilij censuit, defectum ætatis 40. annorum non obstare vbi aliàs aptior pro loci qualitate non reperitur.

Præsupposito iuxta decisionem Congregationis aliàs editam, posse Canonicum ex consuetudine Ecclesiæ in eadem obtinere dignitatem, an obtinens Canonicatũ, cui post Concilium iniunctũ est munus pœnitentiarij, possit vigore dictæ consuetudinis obtinere etiam dignitatem in eadem Ecclesia: Congregatio censuit, non posse.

2 *Pœnitentiarius aliquis.*] Si officij Pœnitentiarij & vnitæ præbendæ vacatio contingat in mense Apostolico, vel aliàs præbenda esset reseruata, vel affecta, electio personę Pœnitentiarij huiusmodi pertineat ad Sanctissimum, prout bis re diligenter discussa, citatis etiam procuratoribus Episcoporum, quorum interesset, & eorum binis allegationibus perpensis, censuit Congregatio pertinere ad Sanctissimum.

Vniones factæ auctoritate Sedis Apostolicæ in casu huius cap. in fauorem Pœnitentiarij, dicuntur saltem ex verisimili mente comprehensæ in hoc Decreto ad effectum, vt tales vniones cadant sub exceptione regulæ reuocatoriæ vnionum.

Congregatio Concilij censuit, institutionem officij pœnitentiarij ad solum Episcopum absque consensu Capituli pertinere, collationẽ autem præbendæ pœnitentiariæ vnitæ ab illo fieri debere. 23. Iunij 1594.

Congregatio Concilij censuit, pœnitentiariũ ad præscriptum Concilij institutum ante vacationem præbendæ ei officio vnitæ, neque vocem in Capitulo, neque in choro sibi vendicare posse, minusque habendum interim esse pro Canonico, præbendam autem ipsi officio vniendam integram, atque Canonicalem esse debere. 31. Maij 1596.

Congregatio Concilij censuit, si collatio sit communis inter Episcopũ, & Capitulũ, & vacatio prębendę pœnitentiarij contingat in quatuor mẽsibus inferiorũ collatorum, electionem personæ pœnitentiarij ad Episcopum, & Capitulum simul, quemadmodum ante Concilium, pertinere. Ianuarij 1597.

3 *Cum vnione præbendæ.*] Præbendæ pro pœnitentiario à Capitulo, Sede vacante,

vacante, assignari validè non possunt, sed ab Episcopo hoc præstandū est.

Portio, quæ sit in Ecclesia, in præbendam pœnitentialem erigi non potest, sed præbenda Canonicalis.

In Ecclesia, vbi hæc præbenda pœnitentialis nondum erecta est, à Sede Apostolica fuit deputatus Pœnitentiarius, cum assignatione stipendij 79. scutorum à Capitulo in perpetuum persoluendorum. At si non esset præbenda, & fructus omnes existerent in distributionibus quotidianis, tunc distributiones habebuntur pro præbenda.

Pœnitentiarius à Capitulo Sede vacante institutus acquirit aliquod ius ad Canonicatus, & præbendas eiusdem Ecclesiæ vacantes, durante dicta Sede vacante, de quibus auctoritate Apostolica fuit prouisus, etiam si Canonicatus, & præbenda primò vacatura, spectaret ad Pœnitentiarium.

7. Martij 1598. Congregatio Concilij censuit, & declarauit pœnitentiarium ab Episcopo ad præscriptum Concilij institutum teneri officium exercere, etiam ante vacationem præbendæ ipsi officio vnitæ.

12. Febr. 1601. Congregatio Concilij censuit, tam Theologi, quam Pœnitentiarij prębendam, etiam postquam est effectum sortita, non subiacere optioni.

7. Iunij 1601. In Cathedrali Vercellensi sunt 24. Canonici, quorum duodecim ex designatione Episcopi sunt Sacerdotes, sex Diaconi, & alij sex Subdiaconi.

Ex consuetudine illius Ecclesiæ Canonici habent duplicem optionem, alteram præbendæ temporalis. Nam Canonicus retento titulo optat Præbendam temporalem vacantem. alteram tituli. Nam inferioris ordinis Canonici optant titulos ordinis superioris, & ita Diaconus potest optare titulum sacerdotis defuncti.

4 *Proximè vacatura.*] Non tamen in mense Papæ. Præbenda in mensibus Apostolicæ Sedi reseruatis vacans, non potest erigi in prębendam pœnitentialem. An autem præferatur prouisio Theologi, *Suprà c.1. Sess.5.*

In Ecclesiis, in quibus ex consuetudine optantur præbendæ, si ea, quæ post Concilium primò vacauit, non fuit in pœnitentialem erecta, potest optari postea vacans: sed si antè optationem Episcopus erexit, erectio præualet, nec poterit postea optari.

Fuit dubitatum an præbenda pœnitentiarij defuncti possit optari? Et Congregatio respondit non posse.

Nunc quæritur, an ordo Sacerdotalis, cuius erat Pœnitentiarius, possit optari à Canonico ordinis inferioris, adeò vt præbenda Pœnitentiarij debeat postea obtineri à Canonico ordinis inferioris?

Congregatio Concilij censuit, non posse.

5 *Ab Episcopo instituatur.*] Solo scilicet, absque consensu Capituli, & etiā ab eodem eligatur, & licet vacaret sedes Episcopalis, Capitulum nihil potest, etiam posito quod eo tempore Pœnitentiarius moreretur. *Suprà, hoc c. §. Cum vnione.*

6 *Dum Confessiones in Ecclesia audiet.*] Si pœnitentiarius ex vi huius decreti deputatus renueret Confessiones audire, puniri deberet ab Episcopo, & cogi vt officium sibi iniunctum exequatur.

Pænitentiarius habendus est pro præsente in choro, dum audit Confessiones in Ecclesia, siue sit in Confessionario, siue extrà. Illo autem tempore quo residet in Confessionario, nec audit Confessiones, aliis in choro diuina celebrantibus, aut recitat officium priuatè, & non celebrauerit Missam, non est censendus esse præsens in choro.

Giennensis. 4. Sept. 1591. Congregatio Concilij censuit, Pœnitentiariū dum confessiones audit, in Ecclesia censeri præsentem, etiam in processionibus, & orationibus.

Con-

Congregatio Concilij censuit, pœnitentiarium non posse absoluere à casibus Episcopo reseruatis, nisi Episcopus ipse hanc ei tribuerit facultatem. 17. Iunij 1597.

Non potest Pœnitentiarius Canonicus cogi ad maiorem residentiam, quàm alij Canonici, qui per tres menses abesse possunt, dummodo non absit tempore, quo frequentiùs pœnitentes accedunt. Et diebus festis solemnibus, veluti tempore ieiuniorum Quadragesimæ, & Aduentus, quatuor anni temporum, Resurrectionis, Ascensionis, &c. Pœnitentiarius non potest absoluere quemquam à casibus, quos Episcopus sibi expresse reseruauerit, nisi ipsemet Episcopus hanc illi speciatim dederit facultatem. Nec sufficit quæcumque præsumptio.

Abulensium causa proposita Congregationi sacræ.

Illustrissimi, & Reuerendissimi Domini: statutum est per Decretum sacri Concilij Tridentini, *Cap. 8. Sess. 24. de Reform.* quòd in Cathedralibus Ecclesiis, in quibus commode fieri potest, sit vnus Pœnitentiarius. Prætendit autem Pœnitentiarius, non teneri se nisi ad reseruatos, cùm tamen videatur etiam teneri ad non reseruatos, quia Concilium generaliter, & indistinctè loquitur; ideo generaliter, & indistinctè est intelligendũ: & tanto magis id procedit, quia deputatio talis Pœnitentiarij redderetur frustratoria, si tantùm ad reseruatos restringenda esset. Nullus enim ad confitendum ad illum accederet, ne detegeretur eo ipso, in casibus reseruatis deliquisse, quòd pœnitens ad pedes talis Pœnitentiarij accederet, vnde multi se abstinerent illi confiteri, & sic inuenta ad vnum finem, operarentur contrarium.

Secundò dubitatur, An pœnitentiarius teneatur ante & post meridiem statutis horis in sede sibi in Ecclesia pro audiendis confessionibus specialiter deputata assistere? Ipse enim asserit, omnino sufficere, quod in choro, siue alibi in eadem Ecclesia sit, vbi qui vult confiteri, potest illum perquirere, cum tamen videatur teneri ad assistendum in sede, saltem per aliquod tempus, nam ideo à residentia chori, & altaris liberatur: tum etiam, quia iam ad hanc matricem & insignem Ecclesiam, propter deuotionem corporum sanctorum, Secundi primi Episcopi dictæ Ecclesiæ, ac Vincentij, Sabinæ & Christianæ sororum, Patronorum dictæ Ciuitatis, magna cum frequentia confluitur. Ideoque iustum videtur, si propter Ecclesiæ decorem & auctoritatem Pœnitentiarius in sua sede ad id deputata resideat, vt nimirum omnes illum videant, nec eum perquirere cogantur, maximè cùm verecundia affecti plures perquirere illum recusare posse videantur. Et arguendo etiam à simili, videmus quòd miles sęcularis certis horis, & locis, tenetur vigiliam & assistentiam personalem facere, nec in alia assistendo satisfaciat, propterea quod teneatur in loco sibi deputato assistere. Nec obstat dicere, quod idem seruatur in Ecclesiis Cathedralibus Vrbis, in quibus non semper assistunt in sua sede.

Tertiò dubitatur, An debeat tenere in manu virgam seu baguetam, tempore quo sedet in dicta sede? quod videtur affirmatiuè dicendum, tum quia idem seruatur in aliis Cathedralibus Vrbis, tum quia per illam demonstratur, & plena auctoritas, & potestas fori pœnitentialis concessa ipsi tantum. Ideo supplicatur pro opportuna super his casibus tribus declaratione.

Responsio Congregationis sacræ ad propositam causam.

Libellus, qui erit cum his litteris, declarabit Amplitudini Tuæ tres dubitationes, quæ de Pœnitentiarij in ista Ecclesia instituti officio exortæ, & Sacræ Congregationi Cardinalium Concilij Tridentini interpretum propositæ fuerunt. Congregatio ad primam respondendum censuit, Pœnitentiarium teneri integras Confessiones audire, non autem solos casus reseruatos. Ad secundam, debere eumdem Pœnitentiarium pro fructu peccata confiteri volentium assistere certis horis opportunis, in loco, & Sede, pro Episcopi, ad quem hoc spectat, arbitratu. Quo viso ad tertiam respondit, nouas consuetudines non inducendas. Romæ, die 21. Aprilis 1587.

Qui tempore Paschæ peccata sua fuerit confessus pœnitentiario deputato, satisfacit præcepto Ecclesiæ contento in capit. *Omnis vtriusque sexus, extrà de Pœnitent. & Remiss.* sic enim deciderunt Illustrissimi Domini Cardinal. Anno Domini 1595. Februar. 16.

REMISSIONES.

α Vide Medin. tract. 2. de Pœnitent. quæst. 40. vers. Alia est pœnitentia, Pat. Ægid. de Sacram. tom. 2. disput. 10. num. 75. * Vide etiam Nauar. in 6. iudicet. num. 1. de pœnitent dist. 1. Ber. Diaz in prax. canon. c. 23. vbi etiam Salzed. lit. B. & in c. 79. in lit. B.

β *Publicè peccantes.*] Vide Nau. in Man. cap. 8. num. 10. Pat. Ægid. d. disput. 10. num. 74.

γ *Pœnitentiarius aliquis, &c.*] Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 9. §. 2. num. 84. vbi adducit sequentem sacræ Cardinalium Congregationis decisionem. Si officij Pœnitentiarij & vnitæ præbendæ vacatio contingit in mense Apostol. vel aliàs præbenda esset reseruata, vel affecta, an electio personæ Pœnitentiarij huiusmodi pertineat ad Episcopum, vel ad Sanctissimum? Bis re diligenter discussa, citatis etiam procuratoribus Episcoporum, quorum interest, & eorum bonis allegationibus perpensis, censuit pertinere ad Sanctissimum.

δ Canonicum Pœnitentiarium non posse optare, tenet Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 34. num. 78. cum seqq. vbi dicit sacr. Cardinal. Congregationem in hæc verba censuisse: Non potest optari præbenda, nec dimisso officio potest optare aliam præbendam, cuius officio fuit perpetuò vnitus vnicus Canonicatus, & certa præbenda.

† *Vel iure Canonico.*] Vide Peregr. cons. 3. n. 19. vol. 2.

ε *Annorum quadraginta.*] Vide Pat. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. n. 164. in fin.

CAPVT IX.

Ecclesiæ sæculares quæ nullius sunt diœcesis, ab Episcopo proximiori visitentur, aut alio, qui hic ponitur, modo.

α Sup. sess. 6. de ref. c. 4. & sess. 7. de refor. c. 8. & sess. 21. de ref. cap. 8.

α QVæ aliàs sub fel. rec. Paulo III. *a* & nuper sub Beatissimo Domino nostro Pio IV. in hoc eodem Concilio de adhibenda ab Ordinariis diligentia 1 in beneficiorum, β etiam exemptorum, 2 visitatione constituta sunt;

eadem

eadem etiam 3 in Ecclesiis sæcularibus obseruentur, quæ in nullius diœcesi esse dicuntur; vt ab Episcopo, 4 ỿ cuius Cathedralis Ecclesia est proximior, si id constet, alioquin ab eo, qui semel in Concil. Prouinciali à Prælato loci illius 5 electus fuerit, tamquam Sedis Apostol. delegato ♂ visitentur: non obstantibus priuilegiis, & consuetudinibus quibuscumque, etiam immemorabilibus.

DECLARATIONES.

1 *Beneficiorum etiam exemptorum.*] Beneficia nullius Diœcesis visitari debent ab Episcopo viciniori, & id ab eodem faciendum est solum in capite, non in membris. Proinde Collegiatæ nullius Diœcesis visitari debent à viciniori Episcopo, tamquam Sedis Apost. delegato. Archipresbyteratum etiam qui nullius Diœcesis est, à viciniori Episcopo visitari oportet.

Congregatio Concilij censuit sæpius, Ecclesias sæculares nullius Diœceseos, quantumcumque exemptas, & Sedi Apostolicæ immediatè subiectas, earumque Prælatum sæcularem habentem in eas iurisdictionem quasi Episcopalem, posse ab Episcopo cuius Cathedralis Ecclesia est proximior, visitari vigore decreti *capitu noni, Session.* 24. 4. Decemb. 1597.

Congregatio Concilij censuit, Episcopum legitimè impeditum posse ex facultate sibi à Concil. Trident. tradita in hoc cap. 9. Sess. 24. Ecclesias quæ nullius diœcesis sunt, per suum Vicarium generalem visitare.

2 *Visitatione.*] Visitator vigore huius Capituli in Concil. Prouinciali eligendus est à Prælato illius loci, qui visitandus est, non autem ab alio.

3 *In iis Ecclesiis sæcularibus.*] Hoc Decretum habet locum in Ecclesiis sæcularibus, non regularibus, etiamsi iis subessent beneficia sæcularia, vt solent esse in Abbatiis, quia illa beneficia sæcularia possunt visitari.

Abbates Regulares possunt Parochiales suas visitare, & etiam alij inferiores vnà cum viciniori Episcopo cumulatiuè. S.D.N. Gregor. XIII. quoad parochiales, quibus inseruitur per presbyteros sæculares, non Regulares, licèt sint vnitæ dependenter à regularibus, & ideò hoc Decreto comprehensæ, dedit Sanctitas sua pro illa vice Breue propter abusus, Episcopo Sarsinatensi, saluis iuribus vtriusque partis, contra Abbatem de balneo Camadulensium.

Sola beneficia sæcularia exempta, non autem Regularia, ex vi huius decreti ab Ordinariis visitari possunt. Itemque personæ Ecclesiis etiam non inseruientes.

4 *Cuius Cathedralis Ecclesia est proximior.*] Ab ipsamet Cathedrali Ecclesia distantia est mensuranda.

Ad Episcopum spectat, vt concedat litteras dimissorias iis, qui sunt nullius Diœcesis, quando non constat, quòd sint infra fines alicuius Diœcesis, item in visitatione poterit monere & cogere, prout in Sess. 5. cap. 2. vt plebem commissam vnusquisque Superior salutaribus verbis pascat.

Itē Episcopus vicinior poterit in visitatione eius, qui est nullius Diœcesis, illum, si non residet, vel indiscretas licentias non residendi suis subditis concedat, monere & corrigere. Ad ipsum autem Episcopum tamquam viciniorem non spectat Sacramentum Confirmationis his qui nul-

nullius Diœcesis sunt, ministrare, cum possint ipsi accedere ad quem maluerint Catholicum Episcopum: saluo tamen maiori iure Episcopi, si aliunde id sibi competit, iuxta quod non modo Ecclesiam visitabit, sed etiam Prælatum illius, aliosque ministros.

Pro (*si id constet*) caue ne legas (*si id possit*) retinendum est enim prius, & reiiciendum posterius.

5 *Electus fuerit.*] Et talis electio ligat successores, vt sæpe declaratum est.

REMISSIONES.

α Vide suprà, sess. 6. de reform. c. 4. & Sess. 7. de Reform. cap. 8. & sess. 21. de Reform. cap. 8. Pat. Azor. institut. moral. p. 2. lib. 3. cap. 40. prope finem, Aloys. Ricci. in collect. decis. 4. collect. 1153. * & in sua prax. var. resol. in resol. 43.

β *Etiam exemptorum visitatione.*] Vide Fr. Emman. q. Regul. tom. 1. q. 36. art. 3. † & Rotam nouiss. decis. 798. num. 4. in recollect. à Farinacio.

γ *Cuius Cathedralis Ecclesia est proximior.*] Sacra Cardinalium Congregatio sic censuit: Beneficia nullius diœcesis debent visitari à viciniori Episcopo, & id ab eodem faciendum est, non solùm in capite, sed etiam in membris. Collegiati nullius diœcesis visitari debent à viciniori Episcopo. refert Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo, Visitatio, §. 11.

δ *Visitentur.*] An procedat in Prælatis inferioribus habentibus iurisdictionem quasi Episcopalem? Negat Flor. Var. lib. 3. q. 24. num. 24. † & Ricc. in prax. var. resol. cap. 301. num. 3.

CAPVT X.

Subditi Episcoporum nulla appellatione suspendere possunt executionem visitationis.

α EPiscopi, vt aptiùs, quem regunt, populum possint in officio, atque obedientia continere, in omnibus iis, 1 quæ ad visitationem, ac morum correctionem subditorum suorum spectant, ius & potestatem habeant, etiam β tamquam Apostolicæ Sedis delegati, ea ordinandi, moderandi, puniendi, & exequendi, iuxta Canonum sanctiones, quæ illis ex prudentia sua pro subditorum emendatione, ac diœcesis suæ vtilitate necessaria videbuntur. 2 γ a Nec in his, vbi de visitatione, aut morum correctione agitur, exemptio, aut vlla inhibitio, 3 δ ε appellatio, seu querela etiam ad Sedem Apostolicam, interposita, executionem eorum, quæ ab his mandata, decreta, aut iudicata fuerint, 4 quoquo modo impediat, aut suspendat.

a Supr. sess. 22. de ref. c. 1. & sess. 13. de ref. cap. 1.

DECLARATIONES.

1 *Quæ ad visitationem ac morum correctionem.*] Ea quæ ad visitationem, & morum correctionem quoad subditos spectant, non possunt per appellationem impediri vel suspendi vllo modo.

Congregatio Concilij censuit, Episcopum solum, visitando, posse non tantum monere: sed etiam aliquod crimen corrigere, etiam si in *c. statuit.*

*tuit.Sess.*15.dicatur debere duos Capitulares assumere: sed hoc fit, cùm procedendum est ad pœnam ad dictam punitionem respicientem: sed si ad eam pœnam, quæ magis emendationem morum respiciat, contra non recitantes horas, contra non incedentes in habitu honesto, & similia; id solus efficere potest, quia decretum Concilij corrigere & emendare Episcopo visitanti permittit. Aduerte tamen quod non potest Episcopus prætextu, quòd sit Sedis Apostolicæ Delegatus, declinare iurisdictionem Metropolitani in casibus illis, in quibus ante Concilium hic, tamquam Ordinarius, poterat vti eodem iure, eademque potestate.

In eadem materia correctionis vbi Episcopus etiam sine processu & sine scriptis carcerat subditos & diu tenet carceratos, potest Metropolitanus cognoscere de prætenso excessu in corrigendo, si carcerati appellauerint ad eum, & dummodo interim non impediatur aut suspendat executionem eorum quæ ab Ordinario decreta fuerunt, vt hic & Sess. 22.cap.1.

2 *Nec in iis vbi de visitatione.*] Congregatio censuit hoc habere locum, quãdo nõ fuit processũ iudicialiter, siue cõpilato ac proposito processu.

Episcopus visitans non potest allegari quod sit suspectus, si voluerit visitare ad correctionem, (etiam non compilato processu) & imponere pœnam ordinariam. Fuit etiam dictum quod sicut in aliquo casu datur appellatio de iure, ita etiam poterit allegari suspectus in aliquo casu: nam decretum istud non habebit locum in tali casu, nempe quando non cõpilato processu & ad pœnam ordinariam Episcopus procedet.

Fuit dubitatum an Episcopus visitans possit allegari suspectus, & fuit resolutum die 6.Octobris 1588. quod non possit, si voluerit visitare ad correctionem & non compilato processu, quo casu non potest infligere pœnam ordinariam. Sed si voluerit visitare compilato processu & imponere pœnam ordinariam, fuit dictum quod sicut in isto casu dabatur appellatio de iure, ita etiam poterat allegari suspectus, nam c. istud non habet locum in tali casu, nempe quando non compilato processu & ad pœnam ordinariam Episcopus procedebat.

3 *Appellatio.*] Interposita appellatio ad Metropolitanum ab Episcopo vigore huius Decreti tamquam Delegato Apostolico, visitante, licet deuoluat causam, non tamen visitationem seu executionem suspendit. Casu autem quo locus sit appellationi, acta sunt transportanda, & danda copia, iuxta præscriptionem *c.3.Sess.13.c.20.huius Sess.* quia hoc decretum non sustulit appellationem deuolutiuam, sed suspensiuam tantùm, licèt Episcopus id faciat, tamquam Sedis Apostolicæ Delegatus. Quod ad dandam autem copiam actorum attinet, Congregatio censuit seruanda esse Decreta Concil. *Sess.13.c.3.&c.20.huius Sess.*

4 *Quoquo modo impediat, aut suspendat.*] In causis visitationis & correctionis appellari potest post diffinitiuam, ita tamen, vt appellatio non suspendat executionem, prout sancitum est suprà. Quod si Episcopus compilato processu, formato iudicio, seruatis seruandis, prout iuris fuerit, procedat, veluti in causa blasphemiæ, adulterij, aut restitutionis fructuum beneficiorum, aut ob non recitatum diuinum officium, & similia, non habent locum hæc Decreta.

REMISSIONES.

a Vide Thom. Valasc. tom.1. Allegationum iuris allegat. 70. num.5. cum sequentibus.* Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in prax. canon. c.79. lit. B. in fi. & tradita per Cenedum in collectan.14. ad Sextum num.3.

Aloys.

Aloys.Ricc.resolut.7.in sua prax.var.resolutionum,& resolutione 126.

β *Tamquam Sedis Apostol. delegati.*] An in dubio videantur procedere vt delegati? Vide Menoch.de Præsump. lib.2.quæst.17.numer.4. Nauar. cons.32.de sent.excomm.n.8.Mascard.de Probat concl.945.n.15.Cened. ad Decret.collect.157.n.1.

γ *Nec in his, vbi de visitatione, &c.*]Doctores statim citandi dicunt, quòd procedit, quando iudex superior non iustificata appellatione, nec visis actis processus inferiorem inhibere contendit: sed si postquam appellatio iustificata fuerit ex processu iam ad tribunal appellationis delato, inhibitio concessa fuerit, erit obtemperanda; nec poterit inferior iudex ad suæ sententiæ executionem procedere. Aliter quidem superiorum iudicum auctoritas, & potestas non vulgarem iacturam pateretur, dareturque causa inferioribus iudicibus, vt pro libito iudicarent, & auxilium appellationis multis causis nihil proficeret, aliaque incommoda multa sequerentur, quæ à mente S.Concilij aliena sunt. vide Sayr. in Claui Regia lib.8.c.2.n.13.Soar.de Paz in praxi tom.2.par.2.c.vnic. num.14. & vide quid Fr.Emman. q.Regul.tom.2.q.6. art.2.optimè Cur.Philip.p.1.§.7. num.10. ibi: *El Obispo en casos de visitacion de sus subditos puede proceder, ordenar, castigar, y executar sin embargo de appellacion, inhibicion, ni querela alguna, por remetirse à su prudencia como delegado de la Sede Apostolica.* † Salzed.d.lit.B.

δ *Appellatio.*] Quòd intelligatur de suspensiua, & non deuolutiua, tenet Thom.Valasc.tom.1.Alleg.70.num.5.in fine, dicit aliter explicando Conzalus Mendez de Cabedo lib.1.diuers.argum. cap.19. à num.8. Sed sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. Si in visitatione appellari contigerit ab Episcopo suffraganeo, etiam tamquam Sedes Apostol. delegato, debet appellari ad Metropolitanum quoad deuolutiuam, non quoad suspensiuam.refert Zerol.in praxi Episc.p.2.verbo Visitatio.§.3.

ε An Episcopus possit in Visitatione recusari tamquam suspectus? Vide suprà sess.7.c.8. de Reform. Et libet hîc inserere tenorem cuiusdam epistolæ, quam S.D.N. Paulus V. transmisit ad Episcopum Portucalensem. Venerabilis frater, salutem & Apostolicam benedictionem. Fraternitatis tuæ nomine nobis nuper expositum fuit, quod Visitationes, quæ in tua diœcesi in vim Decretorum Concil. Trid.& aliàs legitimè fiunt, sæpiùs impediuntur, eo quia visitati Prælatum, seu alium legitimè visitantem suspectum allegant, in magni diuini cultus præsertim & fabricæ Ecclesiarum præiudicium. Quamobrem nos huiusmodi abusum tollere volentes, supplicationibus tuo nomine super hoc humiliter porrectis inclinati, de consilio venerabilium fratrum nostrorum sacræ Rom. Ecclesiæ Cardinal.sacri Concil.Trident.interpretum Apostol. auctoritate tamen præsentium declaramus, Episcopum, vel alium, cui id legitimè competit, visitantem non possè vti suspectum recusari, non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostol. ceterisque in contrarium facientibus quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die 29.Octobr.1610.Pontificatus nostri anno 6.S.Cobellutius. Venerabili Fratri Gondizaluo Episc.Portucalensi.

CAPVT IX.

Ob honorarios titulos & priuilegia particularia nihil est derogatum iuri Episcoporum quantum ad omnia, nisi, &c.

α QVoniam priuilegia, *a* & exemptiones, quæ variis titulis plerisque conceduntur, hodie perturbationem in Episcoporum iurisdictione excitare, & exemptis occasionem laxioris vitæ præbere dignoscuntur; decernit sancta Synodus, vt si quando iustis, grauibus, & ferè necessariis suadentibus causis, aliquos honorariis titulis Protonotariatus, Acolytatus, Comitis Palatini, Capellani Regij, aut aliis huiusmodi in Romana Curia, vel extra, insignibus decorandos esse placuerit; β necnon alios, cuicumque monasterio oblatos, vel quomodocumque addictos, aut sub nomine seruientium militiis, seu monasteriis, hospitalibus, Collegiis, aut quocumque alio titulo assumi, 1 nihil ex iis Priuilegiis detractum esse Ordinariis intelligitur, quo minùs ij, quibus ea iam concessa sunt, vel in posterum concedi contigerit, ipsis Ordinariis, tamquam Apostolicæ Sedis delegatis, plenè in omnibus, & quoad Capellanos Regios, * iuxta constitutionem Innocentij III. quæ incipit, *b* Cum Capella, subiecti existant: γ exceptis tamen iis, qui prædictis locis, 2 aut militiis actu seruiunt, & intra eorum septa, ac domos residént, † subque eorum obedientia viuunt, siue iis, qui legitimè, & secundùm regulam, earumdem militiarum professionem fecerint, de qua Ordinario constare debeat: non obstantibus priuilegiis quibuscumque, † 3 δ etiam religionis S. Ioannis Hierosolymitani, & aliarum militiarum. Quæ verò priuilegia residentibus in curia Romana vigore *c* Eugenianæ Constitutionis, aut familiaritatis Cardinalium competere solent; ea in iis, qui beneficia Ecclesiastica obtinent, ratione prædictorum beneficiorum minimè intelligantur, sed Ordinarij iurisdictioni subiecti permaneant: non obstantibus quibuscumque inhibitionibus.

a Sup. sess. 6. c. 3.

b c. cum capella extr. de priui. Decretal. l. 5. l. 33. c. 16. Vide paulò post.

c c. diuina, de priuil. in extrau. com.

DECLARATIONES.

1 *Nihil ex iis priuilegiis detractum esse Ordinariis.*] Hoc cap. non habet locum in ciuilibus causis, sed iis quæ hic exprimuntur in decreto.

2 *Aut militiis actu seruiunt.*] Fratres S. Ioannis Hierosolymitani non possunt dare dimissorias Clericis inseruientibus, in eorum Ecclesiis ad eum finem vt possint ordinari.

3 *Etiam Religionis sancti Ioannis Hierosolymitani.*] Non inseruiens actu militiæ, nec inseruiens in eius domo, nec sub illius obedientia, si nó probauerit,

bauerit se in ea legitimam professionem emisisse, non debet eius priuilegio gaudere: super quo videatur constitutio Gregorij Papæ XIII.

Equites Hierosolymitani habentes indulgentias à Sanctissimo Domino nostro, debent litteras Apostolicas expedire, & eas Episcopo Ordinario præsentare: aliter tenetur dictus Ordinarius contra eos & eorum Clericos procedere, prout habetur *Sess. 6. c. 3. Sess. 14. c. 4. & præsenti cap.*

Lib. 5. Decretal. De priuilegiis & exces. priuileg. c. 16. Innocent. 3. Episcopo Lingonensi.

CVm capella ducis Burgundiæ gaudere dicatur huiusmodi priuilegio, quòd nullus Archiepiscopus vel Episcopus in personas Canonicorum eiusdem capellæ suspensionis vel excommunicationis, aut interdicti sententias audeat promulgare: quidam capellæ supradictæ Canonici, qui parochiales Ecclesias à te tenent, occasione priuilegij prælibati in his etiam quarum iurisdictio ad te pertinet, ita se dicunt exemptos, vt quantumcũque grauiter interdum excedant, tuæ correctioni recusent & sententiæ subiacere. Quocircà mandamus, quatenus in quantum exempti sunt eiusdem ratione capellæ, Apostolicis priuilegiis deferas reuerenter; sed in quantum ratione parochialium Ecclesiarum, vel aliàs iurisdictionem tuam respicere dignoscuntur, officij tui debitum in eosdem liberè prosequaris.

In Sexto, De priuilegiis.

VOlente libertatem (quam nonnullis Apostolica Sedes priuilegio exemptionis indulsit) sic integram obseruari, vt & illam alij non infringant, & ipsi eius limites non excedant, declaratione irrefragabili definimus, quòd quantumcumque sic exempti gaudeant libertate, nihilominus tamen ratione delicti, siue contractus, aut rei, de qua contra ipsos agitur, ritè possunt coram locorum Ordinariis conueniri, & illi quoad hoc suam in ipsos iurisdictionem (prout ius exigit) exercere.

Numquid ergo carent omnino in his commodo libertatis? non vtique, quia nec coram Ordinariis ipsis, dummodò sit in loco exempto commissum delictum, vel contractus initus, aut res litigiosa, nec vbi domicilium habent, si alibi delinquant vel contrahant, aut res ipsa consistat, conueniri possunt aliquatenus super istis: nec domiciliorum prætextu, locorum diœcesani (si vbi deliquerunt, vel contraxerunt, aut res ipsa consistit, illi conueniantur) remittendi eos illuc, vel ipsis vt illic respondeant, iniungendi habeat aliquam potestatem, saluis nihilominus casibus aliis, in quibus eos Episcoporum iurisdictioni subesse Canonica præcipiunt instituta. Et idipsum decernimus circa illos, quibus vt non nisi sub vno iudice teneantur de se conquerentibus respondere, Apostolico priuilegio est concessum. In eos autem, quibus ne interdici, suspendi, vel excommunicari à quoquam valeant, à sede Apost. est indultum (sicut sunt religiosi quamplures) in quorum priuilegiis continetur, ne quisquam Episcopus, vel Archiepisc. monast. suorum monachos pro vlla causa, vllove loco interdicere, suspendere, vel excommunicare præsumat: iidem Ordinarij iurisdictionem suam quantum ad ista vbicumque illi fuerint, penitus exercere non possint; nisi forsan ipsi monachi ad monasteriorum suorum Prioratus, Ordinariis iisdem subiectos, fuerint destinati. Tunc enim etsi liberè possint ad eadem monasteria reuocari,

ac tam illorum quàm ipsorum Prioratuum monachi reputentur (cùm non sit inconueniens, aliquem vtrobique locum habere monachicum) vnum alteri subesse monasterio, vel ab ipso noscitur dependere, ratione tamen eorumdem Prioratuum dicti Ordinarij sua iurisdictione in ipsis etiam, quoad præmissa (quamdiu morantur in illis) licitè vti possunt.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. qu. Regular. tom. 2. q. 108. art. 3. Flamin. de Resign. lib. 3. q. 11. num. 5. Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo Referendarij, vbi resoluit, quòd hi, qui sunt de numero, sunt exempti, alij verò non; quia hodie sunt quasi innumerabiles.

β *Nec non alios cuicumque monasterio oblatos, &c.*] Quòd oblati, vel alij quicumque dicentur Ecclesiastici, & Ecclesiasticis gaudebunt priuilegiis, si in totum se, & sua religioni tradant, & ad monasterium se transferant, & in eo inseruiant, resoluunt Couar. in cap. alma, p. 2. §. 2. num. 8. Card. Tusc. lit. O, concl. 16. n. 15. Fr. Emman. quæst. Regular. tom. 2. q. 123. art. 1. D. Marta de Iurisdict. p. 4. casu 113. & num. 37.

* *Capellanos Regios.*] Vide Rotam nouiss. decis. 744. p. 1. decis. Ric. in prax. variar. resol. fori Eccles. resol. 41. num. 2. & resol. 30.

γ *Exceptis tamen iis, &c.*] Vide Fr. Emman. d. tom. 2. q. 62. art. 14. & q. 64. art. 4. & q. 67. art. 3. † & Rotam nouiss. decis. 78. num. 2. p. 1. diuersorum, Bobadill. lib. 2. suæ Politicæ cap. 19. num. 17. Maur. Burg. de modo proced. ex abrupto, centuria 1. quæst. 65. ex num. 14. & 63.

* *Et intra eorum septa & domos resident.*] Vide Rotam nouiss. decis. 702. n. 5. p. 1. diuers. Ricc. d. resol. 41. n. 3.

† *Non obst. priuilegiis quibuscumque.*] Vide tradita à Cenedo collectan. 14. ad Sextum. num. 3.

δ *Etiam religionis S. Ioannis Hierosolymitani.*] Vide Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 65. art. 17.

CAPVT XII.

Qualitas habere volentium dignitates cum cura animarum: Archidiaconi & ceterorum adspirantium ad dignitates in Cathedralibus: commendantur quidam ad dignitates præ ceteris: seruanda residentia, & personaliter obeunda officia. Quædam ordinanda per synodum prouincialem.

α CVm dignitates, in Ecclesiis præsertim Cathedralibus, ad conseruandam augendamque Ecclesiasticam disciplinam fuerint institutæ; vt, qui eas obtinerent, pietate præcellerent, aliisque exemplo essent, atque Episcopos opera & officio iuuarent: meritò, qui ad eas vocantur, tales esse debent, qui suo muneri respondere possint. a Nemo igitur deinceps ad dignitates quascumque, quibus animarum cura subest, promoueatur, nisi qui saltem XXV. suæ ætatis annum attigerit; & in Clericali Ordine versatus, doctrina ad suum mu- (a Sess. 22. c. 2.)

munus exequendum necessaria, ac morum integritate commendetur; iuxta Constitutionem Alexandri III. in Concilio Lateranensi promulgatam, quæ incipit, a Cum in cunctis. 1 β Archidiaconi etiam,* qui b oculi dicuntur Episcopi, sint in omnibus Ecclesiis, vbi fieri poterit, Magistri in Theologia, seu Doctores, 2 aut Licentiati in iure Canonico † 3 γ Ad ceteras autem dignitates, vel personatus, quibus animarum cura nulla subest, 4 Clerici alioquin idonei, 5 δ ε &c. XXII. annis non minores, asciscantur, 6 η &c. Prouisi etiam de beneficiis quibuscumque, curam animarum habentibus, * teneantur à die adeptæ possessionis, 7 ο &c. ad minus intra duos menses, c τ in manibus ipsius Episcopi, υ vel, eo impedito, coram generali eius Vicario, seu Officiali, Orthodoxæ 8 suæ fidei publicam facere professionem, & in Romanæ Ecclesiæ obedientia se permansuros spondeant, ac iurent. Prouisi autem 9 de canonicatibus & dignitatibus, 10 φ in Ecclesiis Cathedralibus, non solum coram Episcopo, seu eius Officiali, sed etiam in Capitulo idem facere teneantur: alioquin prædicti omnes prouisi, vt suprà, 11 χ &c. fructus non faciant suos, 12 γ γ nec illis possessio suffragetur. d 13 δ δ Neminem etiam deinceps ad dignitatem, 14 canonicatum, aut portionem recipiant, nisi qui 15 eo Ordine sacro 16 aut sit initiatus, quem illa dignitas, præbenda, aut portio requirit; 17 aut in tali ætate, vt infra tempus à iure, & ab hac sancta Synodo statutum, 18 initiari valeat. In omnibus verò Ecclesiis Cathedralibus 19 omnes canonicatus, † 20 ac portiones 21 habeant annexum Ordinem Presbyterij, diaconatus, vel subdiaconatus. 22 Episcopus autem cum consilio Capituli designet, ac distribuat, prout viderit expedire, 23 quibus quisque Ordo ex sacris annexus in posterum esse debeat; ε ε ita tamen, vt dimidia saltem pars Presbyteri sint, ceteri verò Diaconi, aut Subdiaconi: vbi verò consuetudo laudabilior habet, vt plures, vel omnes sint Presbyteri, omnino obseruetur. Hortatur etiam sancta Synodus, vt in prouinciis, vbi id commodè fieri potest, 24 dignitates omnes; & saltem dimidia pars Canonicatuum, in Cathedralibus Ecclesiis, & Collegiatis insignibus 25 conferantur tantum Magistris, 26 vel Doctoribus, aut etiam Licentiatis in Theologia, vel iure Canonico. 27 ζζ Præterea obtinentibus 28 in eisdem Cathedralibus, 29 aut Collegiatis 30 dignitates, canonicatus, præbendas, ηη aut portiones, 31 non e liceat vigore cuiuslibet statuti, θθ &c. aut consuetudinis, 32 κκ λλ &c. vltra tres menses, οο

ab

a c. cũ in cunctis, de ele. Cle. 1. ep. 1. ad Iacobum Anacl. ep. 1. c. Diaconi, 93. d. & c. ad hæc.

b De offic. Arch. l. 1. dec. tit. 6. c. 7. ab Inn. III. in 1. dec. tit. 23. c. ad hæc nos, & aliis.

c 4. Tol. c. 25. & 26. etiam sic prouidebatur, inf. in bulla S.D.N. Pij IV. super forma iuramenti professionis fidei.

d Cap. licet can. & c. cum ex eo, de ele. in 6. sup. sess. 7. de ref. c. 12.

e Sup. sess. 23. de ref. c. 1.

ab eiſdem Eccleſiis 33 quolibet anno abeſſe: 34 ſaluis nihilominus earum Eccleſiarum conſtitutionibus, quæ longius ſeruitij tempus requirunt: 35 alioquin primo anno priuetur vnuſquiſque dimidia parte fructuum*, quos ratione etiam præbendæ, 36 ac reſidentiæ fecit ſuos; quòd ſi iterum eadem fuerit vſus negligentia, ππ &c. priuetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit; creſcente verò contumacia, contra eos, iuxta *a* ſacrorum Canonum conſtitutiones, procedatur. *b* 37 σσ &c. Diſtributiones verò, 38 κκκ qui ſtatis horis interfuerint, 39 recipiant: reliqui, quauis colluſione, aut remiſsione excluſa, 40 his careant, iuxta Bonifacij VIII. decretum, quod incipit, Conſuetudinem, quod ſancta Synodus λλλ in vſum reuocat: 41 non obſtantibus quibuſcumque ſtatutis, & conſuetudinibus. *c* μμμ &c. Omnes verò diuina per ſe, & non per ſubſtitutos, 42 compellantur obire officia: & 43 Epiſcopo celebranti, 44 aut alia Pontificalia exercenti, adſiſtere, inſeruire, πππ atque in choro, ad pſallendum inſtituto, hymnis & Canticis Dei nomen reuerenter, diſtinctè, deuoteque laudare. Veſtitu inſuper decenti † tam in Eccleſia, quàm extra, aſsiduè vtantur; *d* ab illicitiſque venationibus*, aucupiis, choreis, tabernis, luſibuſque † abſtineant, atque ea morum integritate polleant, vt meritò Eccleſiæ Senatus dici poſsit. 45 Cetera quæ ad debitum in diuinis officiis regimen ſpectant, deque congrua in his canendi, ſeu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & permanendi, ſimulque de omnibus Eccleſiæ miniſtris, quæ neceſſaria erunt, & ſi qua huiuſmodi; Synodus prouincialis, pro cuiuſque prouinciæ vtilitate, & moribus, certam cuique formulam præſcribet. 46 Interea verò Epiſcopus non minùs, quàm 47 cum duobus Canonicis, quorum vnus ab Epiſcopo, alter à Capitulo eligatur, in iis, quæ expedire videbuntur, poterit prouidere.

a Seſſ.22. c.3.
b Sexti decret. lib.3.de cle. non reſid.c.1. ſexti dec. lib.1.de conſue. c.1.
c Seſſ.22. c.licet, & c.extirpandæ, c. qui verò, de præben.cap. quia nonnulli, de cler.non reſid.
d Conc. Turon. 3. c.8.Conc. Agathen. can.55. qui incipit, Epiſcopis, c. Epiſcopũ, 34.diſt.to. 10.tit.de vi.& ho. cler. extra. in 6. & in Cle.

DECLARATIONES.

1 *Archidiaconi.*] Archidiaconis, qui non habent curam animarum, vel iuriſdictionem, non præcipitur hoc Decreto, vt ſint Doctores vel Licentiati: ſed hoc debet intelligi de illis Archidiaconis, qui reuera Archidiaconatus officium exercent, non autem de aliis.

2 *Aut Licentiati in iure Canonico.*] Qui verè carent cura animarum, & omni prorſus iuriſdictione, non comprehenduntur hoc Decreto, quoad qualitatem Doctoratus vel Licentiaturæ per hoc caput requiſitam *ſup.§.Archidiaconi.*

3 *Ad ceteras autem dignitates.*] Nullo Concilij Decreto ſtatutum eſt, vt qui Decanatum conſequi volet, is neceſſariò ſit Magiſter, ſiue Doctor,

ctor,siue Licentiatus in Theologia, aut iure Canonico vel ciuili. Imò verò quod dignitates & Canonicatus in Cathedralibus dentur tantùm graduatis: non est inducendum ex necessitate, nec per Concilium prouinciale id statui potest sine Sedis Apostolicæ auctoritate.

4 *Clerici alioquin idonei.*]Qui iam Sacerdos est, & prouisus per Sedem Apostolicam *in forma dignum*, de Canonicatu, super litteratura seu idoneitate scientiæ examinandus est ab Ordinario, & de quocumque alio, vt ordine sacro, illi Canonicatui requisito, *Infrà hoc c.§. Conferantur tãtùm*

5 *Et 22. annis non minores.*] Ætas 22. annorum sufficit ad acquirendum Canonicatum, cui vnita est Parochialis, sed eadem ætas non requiritur in Canonicatibus Collegiatarum Ecclesiarum magis nunc, quàm ante Concilium, videlicet 14. annorum.

De consensu Ordinarij dispensatur super ætate resignatarij, attenta fidei, vitæ, & morum probitate, eodem consensu, & eadem de causa etiam quod non promoueatur. *Hic locus alium declarat Sess. 22. de Reform. cap. 4.*

6 *Prouisi autem de beneficiis.*] Comprehenduntur etiam Canonici, & aliæ dignitates, & personæ existentes in Cathedrali ante Concilium.

7 *Ad minus intra duos menses.*] Hæc longissima est dilatio, itaque triennalis possessio non prodest eis, qui non emiserunt professionem fidei, quoad fructus percipiendos, si infra dictam professionem non emiserint. Eadem sacra Congregatio censuit illa verba, *nec illis possessio suffragetur*, intelligenda esse quoad fructus percipiendos, & faciendos suos, ideoque omissionem professionis fidei non priuare Canonicum ceteris effectibus possessionis & Iuribus, proindeque eum omnino vocem in Capitulo habere, &c.

8 *Suæ fidei professionem publicam facere.*]Per seipsum debet beneficiatus profiteri publicè, & si absens est, accedere debet ad Ecclesiam.

Ad emittendam professionem fidei, omnes docentes artes liberales tenentur, qui antequam ad docendum admittantur, possunt arbitrio Episcopi prohiberi, donec de eorum moribus informationem susceperit. Idem est dicendum de iis, quibus per aliquam Vniuersitatem testimonium conceditur, & hoc non solùm est conforme Bullæ Pij IV. sed etiam Decreto Pij V.

2. Septéb. 1591. Congregatio Concilij censuit, scribendum ad nuntium Hispaniarũ, ei qui Professionem fidei non emisit, possessionem non suffragari, quo ad fructus faciendos suos tantum, quo ad ceteros autem effectus commodo possessionis, & ceteris iuribus, si quæ habet, non priuari.

Capienda est informatio & faciendus processus summarie super fide Catholica istorum, antequam admittantur ad professionem fidei, quantum Episcopo sufficere videbitur.

Congregatio censuit, in locis iis in quibus sunt Gymnasia publica, Bullam Pij V. videri has pœnas non imposuisse Ordinariis, si patiuntur quẽquã quoquo modo docere litteras, priusquã fidei professioné faciat.

9 *De Canonicatibus.*]Canonicatus Ecclesiæ Collegiatæ in Romana ciuitate dignior est Canonicatu Cathedralis alterius ciuitatis.

10 *In Ecclesiis Cathedralibus non solum corã Episcopo, sed etiam in Capitulo, &c.*]Congregatio censuit id non extendi ad Canonicos in Collegiatis.

11 *Fructus non faciant suos.*] Per omissionem professionis fidei amittuntur tantùm fructus præbendarum, non autem distributiones quotidianæ, quas inseruiendo quis acquisiuit ratione ministerij & operæ, & de qui-

quibus distributionibus potest testari, & ad libitum disponere.

12 *Nec illis possessio suffragetur.*]Comprehenduntur etiam Regulares, & computandi sunt duo menses à die electionis, vel quo admittuntur ad participationem massæ Capitularis.

13 *Neminem etiam deinceps.*]Decretum hoc Concil. Trident. §. *neminem.* locum habet etiam in Collegiatis Ecclesiis.

14 *Canonicatum aut portionem.*]Qui iam est Canonicus, sed in minori ætate constitutus, non est cogendus ad susceptionem Ordinum, nisi postquam peruenerit ad legitimam ætatem.

15 *Eo Ordine sacro.*]Monitus ad suscipiendum Ordinem, quem eius dignitas aut portio requirit, si non receperit, auctoritate huius Decreti priuatus poterit denuntiari, iuxta aliàs statuta in Concilio Constantiensi sess. 24. de dispens.

16 *Aut sit initiatus.*] Vacante præbenda presbyterali, poterit Episcopus illam conferre illi, qui Diaconalem aut Subdiaconalem ordinem & ætatem habet pro his obtinendis.

17 *Aut in tali ætate.*] Obtinens præbendam in Cathedrali, quatenus eius ætas patitur, statim cogendus est suscipere, & illum Ordinem exercere, qui est illi præbendæ annexus.

Congregatio Concilij censuit, ad obtinendam Parochialem oportere eum, cui confertur, attingere 25. annum, atque intra annum à die collationis debere ipsum ad Presbyteratus ordinem se facere promoueri, quemadmodum expressè cauetur constitutione Gregorij X. in generali Lugdunensi Concilio edita, cui inhæret Trid. Conc. Decreto c. 3. Sess. 7.

Si neque ante Concilium, neque post Concil. Trident. vllus Ordo, siue Diaconalis, siue Presbyteralis, Canonicatui annexus fuerit, & Parochialis Ecclesia legitimè & perpetuò eidem Canonicatui vnita sit tamquam principali accessorium, attendenda est natura Canonicatus, non autem Ecclesiæ Parochialis, & ita sufficit, vt is, cui collatio facta est, sit in ætate 22. ann. quæ in Canonicatus collatione requiritur. *Supr. hoc c. §. Et 22. ann.*

Obtinens Canonicatum per resignationem, in ætate minus legitima constitutus, nulla facta mentione de impedimento ætatis, nequaquam illum retinere potest, sed infra sex menses resignare permittitur, nulla tamen sibi reseruata pensione.

18 *Initiari valeat.*]Qui non poterit initiari ob defectum ætatis, priuari poterit Canonicatu & fructibus iam perceptis.

19 *Omnes Canonicatus.*]Præbendis Canonicalibus Sacer Ordo adiũgatur.

Qui ante confirmationem Concilij Trident. duos Canonicatus legitimè obtinuerunt, ex hoc Decreto non prohibentur etiam nunc vtrumque Canonicatum retinere.

Inseruientes Parochialibus possunt percipere aliquos fructus ex Canonicatibus seu beneficiis, quę possident in Cathedralibus, & quidẽ omnes, si modo nullæ præbendæ distinctæ fuerint, ac omnes percipiunt de cõmuni, nec detur aliquid eis, qui non intersunt diuinis horis: at quando saluo debito seruitio Parochialium, poterunt etiam inseruire Cathedrali, tunc non possent percipere, nisi quatenus inseruierint.

Congregatio Concilij censuit, non licere Capitulo aliquo prætextu distributiones quotidianas donare, aut remittere alicui, qui ab Ecclesiæ seruitio abfuerit, quin imo eum, qui illas receperit, teneri ad earum restitutionem, nec illas suas facere posse.

Oxoniẽsis 22. Nouẽbris 1592.

Congregatio Concilij censuit, statutum excludens à perceptione fructuum,

Salzanẽsis 6. Iulij 1592.

ctuum, & distributionum quotidianarum eos Canonicos, qui nouem menses integros Ecclesiæ non inseruierint, non habere locum quo ad Canonicum, per quem non stetit quo minus toto requisito tempore inseruierit.

Si Canonici Ecclesias Parochiales infra fines Diœcesis habentes, quarum collatio ad Abbatem regularem spectat, nolint in eis residere, cura hæc Abbati collatori quidem incumbit inquirere, an ex legitima Sedis Apostolicæ dispensatione vtrumque possideant, cùm alias iure obtinere non potuissent, sed ampliùs hoc incumbit Episcopo.

20 *Ac portiones.*] Licet portiones habere debeant annexum Ordinem Sacrum, dimidiæ tamen portiones huic Ordini non sunt subiectæ.

21 *Annexum ordinem.*] Cùm intellexisset Congregatio Concilij, Vicarium Patauinum in annexione Sacrorum Ordinum, quam fecerat Canonicatibus illius Ecclesiæ, inclusisse dignitates, censuit rescribendum his verbis: *Cum Concilium non meminerit dignitatum, quando de illa annexione disposuit, & idem voluerit, saltem dimidiam partem, presbyteralem esse, conuocet iterum Capitulum, ac de eius consilio subtrahat dignitates, & earum loco designet, & distribuat quibus aliis Canonicatibus debeat esse Sacer Ordo annexus.*

Congregatio Cardinalium hoc decreto de ætate non comprehendit Canonicatum iuris patronatus laicorum ante Concilium fundatum, in cuius fundationis limine fuerit appositum pactum, quod descendentes à fundatore possent dictum Canonicatum obtinere, licèt non sint sacerdotes, nec in sacris ordinibus constituti, sed tantum simplices clerici donec deuenerint ad ordinem sacerdotalem.

22 *Episcopus.*] Episcopus cogere non potest, vt omnes Canonici efficiantur Sacerdotes, sed sufficit si dimidia eorum pars presbyteri sint, inter quos præcipuè debet esse maior pars: ceteri verò, Diaconi vel Subdiaconi: vt Concilium decreuit. Non obstat huic Decreto statutum alicuius Ecclesiæ, vt putà quod tertia pars sint Acolyti: nec consuetudo immemorabilis. Ergo ligat hoc Decretum in posterum, postquam Ordines fuerint distributi, & tunc qui eos obtinere voluerint, possunt compelli ad illos Ordines suscipiendos & exercendos, quos eorum Canonicatus habere annexos fuerit iudicatum, iuxta formam præsentis Decreti. Si verò aliquis inhabilis & non idoneus reperiatur ad Ordines Sacros suscipiendos ex iis, qui ante distributionem ordinum fuerint recepti, carebit voce in Capitulo, *pro vt sess. 22. c. 4.* quamdiu eorum ætas non patitur, &c.

Prouisus de Canonicatu habente annexum Ordinem Sacrum, si est completæ ætatis, vt posit infra annum Ordinem requisitum suscipere, non habet vocem in Capitulo, iuxta hoc Decretum & Clementinam, *Vt ij qui, de ætat. & qualitat.* sed non perdit partem aliquam distributionum, nec verò habet vocem in Capitulo, licèt sit aliàs in Sacris, si nimirum non habet Ordinem requisitum iuxta dispositionem dictæ Clementinæ, quæ necessario videatur.

Calag. 19. Iul. 1593. Congregatio Concilij censuit, minimè potuisse Episcopum statuere, vt Decanus primam obtinens dignitatem in Ecclesia Collegiata sanctæ Mariæ, teneatur contra consuetudinem dictæ Ecclesiæ inseruire in Diaconi officio sacerdoti celebranti, nisi Decanus vltra dignitatem Decanatus obtineret in eadem Ecclesia etiam præbendam, onus hoc canendi

nendi Euangelium annexum habentem: tunc enim ad onus prædictum, etiam subeundum cogendum fore.

Episcopus in ordinatione facienda qui Canonici, qui Presbyteri, qui Diaconi, qui Subdiaconi esse debeant ex vigore huius c. tenetur solum adhibere consilium Capituli, non autem consensum tenetur sequi aut habere, quia potest eis inuitis, quod magis expedire iudicauerit, perficere ac prouidere.

23 *Quibus quisque Ordo.*] Episcopus cum consilio Capituli designare debet, quibus Canonicatibus quisque Sacer Ordo debeat esse annexus, non quibusuis Canonicis, quia Concilium hic mandat Sacros Ordines annecti Canonicatibus ipsis, non autem personis eos obtinentibus.

Congregatio Concilij censuit, cap. 12. Sess. 24. in ea parte, in qua dicitur, quod omnes Canonicatus debeant habere annexum ordinem Presbyteratus, Diaconatus, vel Subdiaconatus, non comprehendere Canonicatum iurispatronatus laicorum, ante Concilium fundatum, in cuius fundationis limine fuerit appositum pactum, quod descendentes à fundatore possent dictum Canonicatum obtinere, licet non sint sacerdotes, neque in sacris ordinibus constituti, sed tantum simplices Clerici, donec deuenerint ad ordinem sacerdotalem. Ideo in hanc sententiam erunt dandæ litteræ ad Vicarium Placentini, coram quo casus hic contingit. Placentinensis 29. Nouemb. 1592.

Congregatio Concilij censuit, neque Episcopum, neque Capitulū debere exigere rationem redditionis administrationis, tempore quo recitantur horæ Canonicæ, & diuinæ celebrantur. 1. Februa. 1593.

24 *Dignitates omnes.*] Principalis dignitas in Ecclesia Collegiata exempta, cui ordinaria iurisdictio, cum omnibus iuribus Episcopalibus competit, non necessariò debet conferri Doctori, vel Licentiato, cùm id nusquam per Concil. Trident. caueatur, & hoc nō præcipiat, sed solùm hortetur, *vt supra dictum est sess. 22. c. 2. Supr. hoc c. §. Ad ceteras autem.*

25 *Conferantur tantùm Magistris.*] Congregatio censuit in iis, qui Subdiaconi aut Diaconi vel presbyteri sunt, petuntque admitti ad Cathedralis Ecclesiæ Canonicatus, & eum Ordinem sacrum quem ipsi habent, requirunt, sibi *in forma dignum* conferri, opus non esse examine, quod ad explorandam litteraturam pertinet, eos verò qui Sacros Ordines nondum susceperunt, examinandos esse, an illa habeant elementa doctrinæ, quæ ex præscripto Concil. Trid. necessaria sunt illi sacro Ordini, qui Canonicatui, quem consequi volunt, erit annexus.

26 *Vel Doctoribus.*] Congregatio Concilij censuit, existentibus Doctoribus in Capitulo, necessariò vnum ex illis in Vicarium esse eligendum; alioquin deputationem ad Metropolitanum deuolui.

27 *Præterea obtinentibus.*] Congregatio censuit, quod obtinens beneficium simplex, & sine cura animarum, & extra Collegiatam Ecclesiam, nec personalem residentiam, ob aliam causam requirens, non teneatur in eo residere: tenetur tamen ad inseruiendum illi per alium, qui sit ab Ordinario approbatus.

Non fuit mens Pij V. in Bulla de residentia edita 8. Iulij 1569. cogere habentes beneficia simplicia in eis residere. Bulla incipit, *Cupientes.*

28 *In eisdem Cathedralibus.*] Ad hanc residentiam in Cathedralibus & Collegiatis Ecclesiis tenentur etiam Abbates Regulares, si in eis dignitates obtinuerint.

29 *Collegiatis.*] Intelligitur de omnibus Collegiatis etiam non insigni-bus,

bus, nisi tamen non insignes Collegiatæ essent rurales prorsus destitutæ, & in quibus numquam antea supra hominum memoriam solitum esset resideri, aut adeo tenues reditus essent, vt Canonicos aliunde non habentes vnde viuerent, alere non possint; & sufficit ad excludendum immemorabilem consuetudinem, quod aliqui Canonici resederint, aut resideant. *Infr. hoc c. §. Eos qui.*

Ad hanc residentiam tenentur etiam Abbates, & alij superiores Ecclesiarum Collegiatarum, licet habeant iurisdictionem in Canonicos, & ad hoc possunt cogi ab Episcopo, sub cuius Diœcesi sunt.

30 *Dignitates, Canonicatus, præbendæ.*] Hoc Decreto cauetur, ne obtinentes in Ecclesiis Metropolitanis, Cathedralibus, & Collegiatis, dignitates, Canonicatus, siue portiones, possint vigore alicuius statuti siue consuetudinis, recreationis causa, ab eisdem Ecclesiis abesse.

Abulensium Causa, Congregationi sacræ proposita.

ILlustrissimi & Reuerendissimi Domini Decanus & Capitulum Ecclesiæ Abulensis prætendunt, in vim cuiusdam statuti, non obstante Decreto supradicto, posse ex dicta recreationis causa abesse à seruitio & residentia eorum Ecclesiæ per quatuor menses, & interim non solùm præbendarum grossam, verum etiam quotidianas distributiones (ac si diuinis interessent) lucrari. Verum Reuerendissimus Dominus Episcop. videns ex huiusmodi prætensione cultus diuini augmentum lædi, eamque esse contra dispositionem Concil. Trid. recurrit ad Sacram Congregationem, supplicans duo declarari. Vnum est: An dictum decretum *Sess.* 24. *de Reform. cap.* 12. sustulerit quascumque consuetudines, & statuta, quę longius tempus trium mensium indulgeant. Secundum: An in dictis tribus mensibus, quibus possunt recreationis causa abesse à residentia, lucrentur quascumque distributiones quotidianas, quocumque nomine nuncupentur, & ex quacumque causa dentur & distribuantur.

Et qualitercumque declaratio super præmissis facienda sit per Sacram Congregationem, supplicatur rescribi D. Episcopo, vt illa in dicta Ecclesia obseruetur, honorque diuini officij retineatur.

Responsio Congregationis sacræ.

REuerendissime Domine: Vidit sacra Congregatio Concil. Tridentini Interpretum, libellum, qui cum his erit litteris, censuitque, donec & quousque Rota decreuerit confirmationem statuti Ecclesiæ Abulensis, validam & legitimam esse secundùm Decret. Concil. præfati Sess. 24. de Reform. c. 12. de absentia trium mensium, non obstante quacumque cōtraria consuetudine, etiam immemorabili. Interea verò absentes non lucrari distributiones quotidianas. quod ideo ad Amplitudinem Tuam perscripsi, vt cum illi nota fuerit Congregationis sententia, eam obseruandam curet. Romæ die 3. August. 1586.

Ita est. Antonius Cardinalis Caraffa.

Episcopus residens in sua Capituli Sede, solutus est à residentia Decanatus, Canonicatuum, & ceterorum beneficiorum, illaque retinere & fructus percipere potest, exceptis quotidianis distributionibus & aliis, si quæ fortè sint, quas absentes alia de causa non perciperent. Canonici ad continuam residentiam tenentur in Canonicatibus, nisi in aliis benefi-

ciis

ciis quæ sunt perpetua, & habeant annexum seruitium, in Choro resideant.

31 *Non liceat vigore cuiuslibet statuti.*]Intellige hoc de statuto quod non sit confirmatum à Sede Apostolica: licet autem per statutum Ecclesiæ concedatur Canonicis per tres menses abesse, si tamen illud per consuetudinem non fuit obseruatum, attendenda est magis consuetudo contraria, quàm statutum.

Eos qui obtinent in Cathedralibus & Collegiatis insignibus, dignitates & Canonicatus, immemorabilis consuetudo non excusat à residentia: ita S.D.N. Gregor. XIII. ex sententia Congreg. Concilij declarauit. In Collegiatis autem non insignibus immemorabilis consuetudo excusare poterit, si Ecclesię sunt rurales prorsus destitutæ, aut in quibus antea supra hominum memoriam solitum non esset resideri, aut in quibus adeo tenues reditus habent, vt Canonicos alere non possint, non habentes aliunde, quomodo viuant. *Supr. hoc c. §. Ac Collegiatis, &c.* Ecclesia Collegiata iamdiu destituta ob incursum Turcarum, & aeris intemperiem, ad alium viciniorē locum est transferenda; ne residentia deseratur.

Congregatio Concilij iampridem declarauit, Canonicos collegiatarum Ecclesiarum etiam in oppidis non insignibus existentium teneri ad residentiam, nisi essent collegiatæ Rurales prorsus destitutæ, aut in quibus numquam antea supra hominum memoriam solitum esset residere, & quarum Canonicatus ea essent fructuum tenuitate, vt qui eos obtinuerint, nec ex eis ali possint, nec aliunde habeant vnde commodè viuant. Comensis. 5. Iul. 1599.

32 *Vltra tres menses.*] Etiam continuos. Interessentia, de qua in hoc Decreto, debet esse in omnibus diebus & horis officij diuini, prætérquam tribus mensibus singulorum annorum; nisi Ecclesiæ constitutiones longius seruitij tempus requirant. Licet autem Canonici possint abesse à suis Ecclesiis per tres menses, non possunt tamen omnes eodem tempore recedere, ne Ecclesia destituatur suo debito seruitio, sed tantùm ea pars Canonicorum, quæ videbitur arbitrio Episcopi & Capituli posse abesse. Nec licet vltra tres menses abesse, etiam prætextu immemorabilis consuetudinis, nisi ex causa inimicitiarum, si post obtentum Canonicatum inimicitiæ superuenerunt, vel nisi in Parochiali Ecclesia resideret, qui fructus præbendæ facit suos. Ille dicetur abesse (etiamsi steterit in loco) qui abfuerit à seruitio vltra tres menses. Fuit verò dispensatum cum multis in Polonia, ad longum tempus ex variis causis & rationabilibus.

Congreg. Conc. censuit, nullam requiri Episcopi licentiam, vt Canonici tribus mensibus præmissis à residentia abesse possint. 9. Mart. 1597.

Congregatio Concilij censuit, decret. c. 12. versiculo distributiones, Sessione 24. sublatam esse consuetudinem percipiendi distributiones in absentia, etiam immemorabilem. 1. Iulij 1597.

Non licere Canonicis prætextu immemorabilis consuetudinis vltra tres menses quotannis ab Ecclesia abesse, neque eo trimestri tempore posse absentes distributiones quotidianas percipere, quippe quod huiusmodi immemorabilis consuetudo vtroque casu sublata est decret. c. 12. Sess. 24. 17. Iulij 1597.

Congregatio Concilij censuit, ad obtinendum in Cathedrali Canonicatum, cui est annexus ordo Subdiaconatus, sufficere, quem esse constitutum in tali ætate, vt intra annum possit promoueri ad Subdiaconatū. 18. Deceb. 1597.

Congregatio Concilij censuit, distributionem Ordinum in Ecclesia Ca- 2. Ian. 1598.

Cathedrali, non adhibito Capituli consilio, quemadmodum Concilium mandat decret.c.12. Sess.24. esse nullam.

10. Apr. 1598. Congregatio Concilij censuit, minimè esse necesse, Archidiaconos, qui cura animarum omnique prorsus iurisdictione carent, nullosque ex Archidiaconatu fructus percipiunt, esse præditos qualitatibus, quæ habentur ex c.12. vers. Archidiaconi, Sess.24.

Nullius die 5. Iul. 1598. Congregatio Concilij censuit, Canonicum tribus mensibus permissis ab Ecclesia abesse volentem, minime teneri petere vel obtinere licentiam ab Episcopo, ceterum quota pars Canonicorum ab Ecclesia eodem tempore possit abesse, ne debito seruitio ipsa Ecclesia destituatur, Episcopi iurisdictionem atque arbitrium esse.

Non potest Episcopus facere, vt quibusdam propter graues diuturnasque inimicitias recusantibus in suis Parochialibus residere, & volentibus resignare, de Rectore prouideatur, neque vnita eis quædam simplicia beneficia & oratoria diuidere & illis conferre, cum iisdem detractis reditus Parochialium sufficiant, ad honestè sustentandum Rectorem.

Illis tribus mensibus à iure concessis non est assignanda causa absentiæ, qua quis vult abesse cum licentia sui Prælati, impetrata à Decano vel Præsidente in choro, & frui quibusdam nouis distributionibus, per Episcopum impositis, prout fruuntur in dictis tribus mensibus omnibus fructibus suarum præbendarum, cum pro præsentibus & interessentibus habeantur de iure. Nemo tamen potest frui dictis distributionibus, quando istæ distributiones sunt distinctæ à præbendis.

Congregatio Concilij censuit eum, qui cum fideiussione est detentus, vt non possit discedere ab Vrbe, non posse cogi ad residendum.

33 *Quolibet anno abesse.*] Archiepiscopus Ianuensis prouideat, ne duo menses, quos habent vacantes Canonici sui Capituli, incurrant in Natalem aut Pascha Domini, aut alias maximas solemnitates.

Decretum hoc sic intelligendum est, vt nulli Canonici possint abesse ab Ecclesiæ suæ seruitio vltra tres menses singulis annis, nihilque eis prodest, quod in ciuitate maneant, nisi Ecclesiæ debitis horis inseruiant, & omnes in contrarium consuetudines per hoc Decretum sunt sublatæ. Attamen Episcopus potest ob legitimam causam dare licentiam Canonicis, vt à suis Canonicatibus per quatuor menses abesse possint.

Residens in Decanatu vnius Ecclesiæ, non amittit fructus aliorum Canonicatuum, quos in aliis Ecclesiis obtinet, ex sententia Congregationis, exceptis distributionibus, & aliis, quæ absentes non solent percipere. *Hoc sæpius resolutum.* An dignitates Canonici, vel portionarij Canonicatus, & alij officiales possint abesse à seruitio Ecclesiæ sine licentia Episcopi? Congregatio Concilij censuit, non requiri licentiam Episcopi, quando obtinentes dignitates, Canonici portionarij abesse volunt, tempore Conc. Trident. ipsis permisso.

De aliis qui non sunt beneficiati, & inseruiunt in Ecclesia, Concilium nihil disposuit, sed æqualiter seruandum, quod Concilium mandat circa regimen debitum in diuinis officiis hoc c. in fin.

34 *Saluis nihilominus.*] An liceat Canonicis regularibus, & portionariis sæcularibus ab eadem Ecclesia abesse per tres menses, stante, quod per eorum statuta & consuetudines absunt per quadraginta dies cum licentia? Congregatio in sæcularibus censuit, negatiuè ex hoc textu: in regularibus verò censuit, non comprehendi sub hoc Decreto, verùm, si causa sit rationabilis, & adsit licentia Prioris, poterunt abesse.

In-

Indultum Leonis decimi tribuens Præposito & Canonicis S. Mariæ della Scala, vacationem duorum mensium contra fundationem Ecclesiæ, non intelligitur sublatum per hoc c. quia Concilium reuocat tantum institutiones, quæ concedunt absentiam vltra tres menses.

Quando tempus faciendi itineris periculosum est, propter nimios calores & similia, concedi potest dilatio petenti ad proficiscendum ad residentiam sui beneficij, & interim dum abest ab eo, quoad fructus beneficij habenda est eadem ratio, ac si semper resideret, ex iure enim habetur pro residente.

Quando non stat per aliquem, quo minus in suo beneficio resideat, nullum ob non residentiam detrimentum sentire debet. *Hoc sæpe resolutum est.*

Licentia, vt quis possit abesse causa studiorum à seruitio suæ Ecclesiæ, vel seruitio sui Canonicatus, non suffragatur, vltra quinquennium à die quo studere cœpit. *Sæpius hoc dicitur.*

An obtinentes Dignitates in Cathedralibus seu Collegiatis, siue Præbendam, quæ tamen distincta est certa dismembratione, interim dum effectum illius non exspectant, non teneantur residere?

Congregatio censuit, quòd habentes plures canonicatus dignitate pares, residere tenentur vbi pluribus inseruiri potest.

Obtinens autem Canonicatum & Monasterium in commendam, sed ab animarum cura liberam, in Canonicatu residere tenetur.

Congregatio Concilij censuit, in obtinente dignitatem nullam habentem principaliter curam animarum, sed tamen per vnionem Parochialium, quæ ipsi dignitati accessoriæ sunt vnitæ, non requiri, vt attigerit vigesimum quintum annum. 18. Apr. 1594.

Congregatio Concilij censuit, quod si quis indebitè coniectus fuerit in carcerem, vtique distributiones quotidianæ ei debeantur: pariter censuit, quod fructus massæ grossæ tamdiu debeantur, quamdiu per sententiam non constiterit, iustè illum in carcere detineri. 25. Oct. 1594.

Congregatio Concilij censuit, prouiso de dignitate, vel Canonicatu, qui fidei professionem non emisit, possessionem ad fructus faciendos suos minimè suffragari. 13. Apr. 1595.

Episcopo Vlixbonensi scribatur N. residentem in Canonicatu Ecclesiæ Vlixbonæ cogendum non esse vt resideat in monasterio N. Ordinis Cisterciensis, quod obtinet in commendam, ab animarum cura liberam.

Habens duos Archidiaconatus dignitate pares, residere poterit in eo in quo sibi placuerit: sed si alter est dignior, in eo residere tenetur.

Habens dignitatem in Collegiata, quæ vnita sit Cathedrali, si Collegiata sit destructa, potest talis, si non recipiatur in Cathedrali alibi, vbi habet beneficium residere, & dignitatis suæ fructus percipere, exceptis distributionibus, & iis si quæ fortè sunt, quæ absentes iusta de causa non percipiunt.

Parochus, qui habet parochiam, intra cuius limites adhuc habitant parochiani, tenetur in ea residere.

35 *Alioquin primo anno.*] Absens per annum à Dignitate, Canonicatu seu præbenda, distributionibus est priuatus, & priuari debet dimidia parte fructuum: si verò perseuerauerit in absentia, priuandus est non modò fructibus, sed etiam beneficio.

36 *Ac residentiæ fecit suos.*] Non tamen si in alio Canonicatu etiam Ecclesiæ collegiatæ alterius Diœcesis resideret.

37 *Distributiones verò, qui statis horis interfuerint, recipiant.*] Canonici vel alij officiales chori habentes in Cathedralibus vel Collegiatis capellanias in titulũ, tẽpore, quo in dictis capellaniis celebrant, distributiones recipere nõ debent, pro vt S.D.N. ex sententia Congregationis declarauit: nisi quãdo sic iussi essent à suo superiore, vt eo tempore celebrarent, quem tamẽ admoneri voluit, vt ab huiusmodi iussu abstineat in posterũ.

13. Sept. 1595. Congregatio Concilij censuit, Canonicum absentem studiorum causa percipere quidem fructus præbendæ, non autem distributiones quotidianas, quod si in huiusmodi distributionibus omnes Capituli redditus consistant, percipere etiam distributiones dempta tertia parte, quæ inseruientibus accrescit, nullo autem casu debere ipsum Canonicum percipere distributiones missis, aut defunctorum anniuersariis applicatas.

Inseruientes Ecclesiis siue Parochialibus, & habentes legitima beneficia in Ecclesiis Cathedralibus, vel aliàs seruitoria, quæ residentiam requirunt, quorum omnes fructus consistunt in distributionibus quotidianis, possunt omnes percipere, si modò nullæ præbendæ distinctæ fuerint, & omnes de communi percipiant, nec detur aliquid eis, qui diuinis horis non intersint: at quando saluo debito seruitio parochialium, poterunt etiam inseruire Cathedrali, tunc non possunt percipere nisi quatenus inseruiunt.

Fructuum.] De omnibus fructibus tam præbendæ quàm residentiæ Canonici missi ab ipsis Episcopis ad limina Apostolorum eorum nomine, vel comitantes ipsos Episcopos ad eadem limina lucrantur distributiones ex Decreto S.D.N. Sixti V.

Congregatio censuit, non posse confici ex horis, quibus Canonici residentes absunt à choro, dies, vt ex diebus & horis confici possunt menses absentiæ, de quibus in hoc Decreto, neque ad constituendum seruitium nouem mensium, colligendas esse punctaturas, quasi ij qui nouem partes punctaturarum ex duodecim quæ ex seruitio totius anni conflãtur deseruiendo tulerint, seruitio nouem mensium debito satisfecerint, sed ipsos dies residentiæ & seruitij siue continui siue interpellati numerandos esse, vt compleant numerum dictorum nouem mensium. Et Capellani deseruientes capellis mercenariis licitè gaudeant Eleemosynis tempore infirmitatis.

Absentes pro vtilitate Ecclesiæ distributiones quotidianas nõ amittũt.

Senio confectis, si aliàs residere soliti sint, distributiones debentur, ac infirmis, etiam ex propria culpa & peccato cum præcedenti occasione, nimius enim rigor esset. Nec superior huiusmodi rigidam inquisitionem facere debet, addendo afflictionem afflictis, quandoquidem multæ essent annexæ causæ etiam non turpes. Debentur quoque detentis in carceribus, non tamen ob propriam culpam.

5. Dec. 1596. Congregatio Concilij censuit, Canonicos Episcoporum in visitatione comitantes, percipere quidem debere fructus præbendæ, non autem distributiones quotidianas in illis Ecclesiis, in quibus fructus præbendæ sunt distincti à quotidianis distributionibus, vniuersi Capituli redditus constent, percipere debere ipsas distributiones dimissa tertia parte, quæ inseruientibus accrescit, verum huiusmodi dictis de causis absentes nullo modo posse percipere Eleemosynam pro anniuersariis vel missis relictam, aut elargitam, nisi ipsi Ecclesiæ per se seruitium prestiterint.

Non possunt Canonici videlicet illi duo associantes suum Prælatum, quandoque volentem audire Missam in Cathedrali Ecclesia, vel in alia

Eccle-

Ecclesia ciuitatis, participes fieri distributionum quotidianarum, quæ non nisi præsentibus,& inseruientibus debentur.

Vacationes omnes vnius,aut plurium mensium, quibus absentes distributiones quotidianas percipere solent,sublatæ sunt: nisi absentes abessent ex causis à iure permissis, & nisi dictæ vacationes concessæ essent in fundatione : quæ etiam intelligantur sublatæ, si canonicatuum fructus omnes sint distributiones quotidianæ.

Non licet Episcopo aliquo prætextu distributiones quotidianas donare, relinquere aut quauis collusione remittere alicui, qui vel ab Ecclesiæ seruitio abfuerit, vel alio quouis modo distributiones legitimè debeat amittere:Nec fas sit cuipiam eas capere, & si acceperit, suas ne faciat, sed eas restituere omnino cogatur,distribuendas fabricæ Ecclesiæ, quatenus indiget,aut alteri pio loco Episcopi arbitratu.

Congregatio Concilij censuit,docentes Ius Canonicum in publica v- 18. Apr.
niuersitate,priuilegiis de percipiendis in absentia suarum præbendarum 1595.
fructibus gaudere,& potiri,quamuis prębendæ, quas obtinent, sitæ sint in Cathedrali eiusdem ciuitatis,in qua publici lectoris munere fungūtur.

Congregatio Concilij censuit, duos ex Canonicis, qui inseruientes E- 2. Iun.
piscopo à chori seruitio absunt, lucrari quidem fructus præbendæ, non 1595.
autem distributiones quotidianas.

Cōgregatio Cōcilij censuit,à mandato de residendo in visitatione edi- 8. Iun.
cto non dari appellationé ad effectum suspensiuū,sed deuolutiuū tantū. 1595.

Congregatio Concilij censuit,illa verba Concilij,quæ habentur in *c.12.* 27. Apr.
*Sess.*24. eiusdem Concilij, videlicet possessio eis non suffragetur, intelli- 1595.
genda esse,quoad fructus percipiendos,& faciendos suos, ideoque omissionem professionis fidei non priuare Canonicum supra narratis possessionis effectibus,sed ipsum,& vocem in Capitulo, & ius procedendi à die adeptæ possessionis habere, nisi aliud obstet, quamuis professionem fidei minimè emiserit.

Congregatio Concilij censuit,Canonicum in publica vniuersitate sa- 27. Febr.
crā scripturā legentē debere vtique etiam si non resideat, percipere fru- 1557.
ctus præbendæ,nō auté distributiones quotidianas,quod si omnes redditus Capituli huiusmodi distributionibus constent,debere percipere distributiones,dimissa altera ex tribus partibus,quę inseruiētibus accrescit.

Illi qui licentia legitimè obtenta studiorum causa absunt,distributiones omnes quotidianas percipere debent, exceptis incertis & quotidianis illis prouentibus, qui tantum inter eos diuidi solent quotidie qui sacris horis intersunt & inseruiunt.

Congregatio censuit,distributiones quotidianas lucrari eum, qui indebitè coniectus in carcerem fuerit,& fructus præbēdæ siue massæ grossæ tamdiu deberi, quamdiu per sententiam non fuerit declaratum iustè illum in carcere detineri.

Qui statis horis interfuerint.]Congregatio Concilij intelligit statas horas,id est,omnes horas quibus diuina celebrantur, licet Gloss. *in d. Clem. Vt ij qui,*ibid.Card.Zabar. *n.* 12. dicant de iure posse fieri distributionem per certas horas.

Non valet statutum quo disponitur,vt in vna hora vel duabus interessentes lucrentur massam grossam siue præbendam, amissis distributionibus quotidianis.

Congregatio censuit, Canonicatus & dignitates obtinentes teneri interesse omnibus horis,nisi irritante aliqua speciali cōfirmatione,quæ nō est sublata per Concilium Tridentinū. Distributiones verò quotidianæ

ceteris quoque horis ex fructibus beneficiorum seu præbendarum proportionabiliter sunt assignande, ne negligantur.

Censuit Congregatio, facultatem Capitularibus sese inuicem substituendi in seruitio Ecclesiæ, ab Episcopo debere concedi, ea tamen cautione adhibita, vt non eodem tempore eidem seruitio sint obstricti. *Infrà, hoc cap. §. si factum.*

39 *Recipiant.*] Habeantur tamquam præsentes in choro, qui animarum curam exercent, quæ illi Ecclesiæ imminet, dum tamen sint in actu administrandi Sacramenta vel alia exercendi, quæ spectant ad ipsam curam.

Non potest declinari, quin tertia pars præbendæ conuertatur in distributiones quotidianas ex Decreto Concilij. *Suprà Sess. 22. cap. 3.* ratione curæ animarum, quæ imminet Canonicatui, qui à præbenda non est diuisibilis.

Mota fuit difficultas de statu & consuetudine Ecclesiæ Collegiatæ Canonicorum regularium, quo tam ipsi Canonici, quàm portionarij, qui sunt sæculares, ab eadem Ecclesia singulis annis cum licentia Prioris & Capituli, per quatuor dies abesse possunt, quibus, vnà cum fructibus grossæ, etiam distributiones quotidianas accipiunt, perinde ac si diuinis interessent: Sacra autem Congregatio in portionariis, sæcularibus absque difficultate censuit, amittendas esse distributiones quotidianas, vtpote quæ debeantur tantum illis, qui adstant & intersunt facientes officium. Ideoque dicunt esse salarium diurnum, quod laborantibus debetur: de regularibus verò censuit, illos non comprehendi hoc Decreto, & quia habent seruitium continuum, si Prior eis concedat licentiam cum rationabili causa, iudicauit posse abesse & percipere.

40 *His careant.*] Hoc intellige nisi residentes in Parochialibus nullos reditus ex præbenda haberent, sed omnes fructus in distributionibus essent, tunc habentur pro præsentibus & inseruientibus, quo casu nihil vltra seruitium perciperent.

Qui fuerunt olim Canonici reseruantes in resignationibus domos Canonicales, easque Laicis locantes, cogendi sunt locare (iusta tamen mercede) dictas domos Canonicis residentibus, ita vt hi preferantur quibuscumque aliis in locatione, cessantibus quibusuis priuilegiis inquilinatus.

41 *Non obstantibus quibuscumque statutis & consuetudinibus.*] Non obstat quod illæ consuetudines non inseruiendo essent immemorabiles in Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis insignibus. Attamen hoc Decretum fundationes & confirmationes Apostolicas non sustulit.

Congregatio censuit, Canonicos abeuntes sub matutinum, etsi id ex consuetudine immemorabili faciant, non excusari, si nullam aliam causam allegant præter hanc. Quod si per se ipsos id facere debent, non sunt augendæ illis, vt petunt, distributiones.

Si factum est aliquod statutum, quo Canonici possint inseruire per substitutos, vel saltē vnus pro alio, non habeatur eius ratio, quia est contra Concilium.

Congregatio Concilij censuit, posse aliquem in vna Ecclesia ex priuilegio vel consuetudine fungi duplici officio, vt si sit thesaurarius & Canonicus, & propterea duplices lucrari distributiones, quas obtinet diuerso iure, cum inter dignitates suppleat numerum Canonicorum, nec eget substituto.

42 *Compellantur obire officia.*] Ad omnes septem horas Canonicas isti tenentur, & ad faciendum principium, & officium Hebdomadarij, si tamen

amen alij non sunt Canonici.
43 *Episcopo celebranti.*] Comitantes Episcopum non lucrantur distri-
butiones quotidianas,nisi Canonicatus consisterent in distributionibus
quotidianis,& tunc amittunt eam partem, quæ deseruientibus accrescit.
An Capellaniæ in Ecclesia Cathedrali existentes, quarum reditus ex
variis defunctorum reditibus cum onere Missas aliquot, & diuina officia
pro animarum salute celebrandi, inter se tantum distribuunt Capellani
præsentes,qui onera prædicta per seipsos, & per alios presbyteros quos-
cumq; persoluunt, reliquis Capellanis, qui præsentes non sunt,nihil per-
cipientibus,personalem residentiam requirát,ita vt, qui eas obtinent,ad
residentiam præcisè, etiam per priuationem cogi possint, non obstante
consuetudine contraria? Multi quidem ex Illustrissimis tenebant, non
posse cogi præcisè. Nihilominus fuit decisum, posse cogi præcisè ad resi-
dendum.
Episcopo Missam priuatam celebranti etiam in Cathedrali non tenen-
tur Canonici assistere. At in modo assistendi,& inseruiendi Episcopo ce-
lebranti, seruanda est consuetudo Ecclesiæ. Canonicatus ergo & Di-
gnitates obtinentes in Cathedrali, omnes Episcopo pontificalia exercen-
ti assistere debent,nisi aliqui legitimè absint, etiamsi titulo vacationis: &
renuentes Episcopus puniat.
In conferendo Ordines seruandum est. *Cap. 8. Sess. 23.* Episcopo exer-
centi pontificalia extra Cathedralem Ecclesiam,in ciuitate tamé, & non
in Diœcesi,tenentur assistere & inseruire, qui solent assistere, & inseruire
exercenti Pontificalia in Cathedrali.
Pro nominatione existentium in pontificalibus tam in missa, quàm in
vesperis,Congregatio censuit,seruandam esse consuetudinem illius Eccle-
siæ: de qua nisi constet,seruandum esse id, quod scribitur in Pontificali,
etiam non obstante quacumque consuetudine.
Congregatio Concilij censuit, Episcopum priuilegio sacris Canonibus Vltima
concesso posse vti opera duorum Canonicorũ,eosque dum illi inseruient Ianuar.
debere percipere fructus præbendæ, amissis distributionibus quotidianis, 1601.
si distributiones quotidianæ semotæ sint à fructibus præbendæ. Quod si
omnes fructus in quotidianis distributionibus constent,debere percipere
earum duas partes amissa tertia, quæ accrescit inseruientibus.
44 *Aut alia Pontificalia exercenti.*] Congregatio censuit, Canonicos
accedere debere ad cubiculum Episcopi, quoties ipse non priuatim, sed
pontificaliter cum cappa,in diebus festiuis, & solemnibus voluerit descé-
dere,vt assistat,vel horis diuinis, vel Missæ Sacrificio, multoque magis si
ipsemet sit celebraturus,in reditu verò vsque ad ostium domus Episcopi,
Episcopo præcedente ipsisque sequentibus, comitari debere:in diebus au-
tem feriatis, quando priuatim venit in Ecclesia celebraturus, aut aliquid
aliud acturus, debere etiam nonnullos ex Canonicis accedere ad ostium
Ecclesię & Episcopum comitari, idipsumque in reditu obseruandum.
Præcipit Congregatio seruandam esse consuetudinem illam quæ est in
Ecclesia Cathedrali Seguntinensi, in qua Capitulum per Magistrum ce-
remoniarum deputat aliquos qui adsint proprio Episcopo pontificaliter
celebranti: sint tamen principales dignitates, & Magister ceremoniarum
à Pontificalis obseruatione non recedat. Ipsi autem Episcopo celebranti
priuatim in Ecclesia,etiam Cathedrali, non debent aliqui Canonici adsi-
stere: secus si ipse pontificaliter concionaretur aut celebraret, tam in Ec-
clesia Cathedrali, quàm in ipsa ciuitate aut suburbiis. Est etjam dubitatũ
à Capi-

à Capitulo eiusdem Ecclesiæ Seguntinensis,an omnes adsistentes deberent esse Dignitates & Canonici,an verò sufficerent illi,quos capitulum nominauerat ex Dignitatibus, Canonicis & præbendis, iuxta consuetudinem supradictam immemorabilem? Et præsupposita consuetudine, quod Diaconus Seguntinensis Ecclesiæ ex statuto fundamentali dictæ Ecclesiæ facto, auctoritate Apostolica sit præsidens chori,cui incumbit regimen chori, & correctio, & punitio colloquentium in eo & perturbantium officia diuina, & quod ille tamquam Præsidens chori sit inter Dignitates, & Canonicos tantum, Diaconus verò inter dimidios, ex consuetudine autem non reperiantur,qui debeant esse prædicti assistentes & ministri: quæsitum est an in hoc casu videretur seruanda esse consuetudo Ecclesiæ,quæ rationabilis esse putabatur,& iuri conformis, qua Dignitates semper deputantur distributis inter omnes oneribus suo ordine, habita ratione personarum & impedimentorum? Pro hoc dubio Congregatio censuit, Episcopo solemniter Missam aut Vesperas celebranti primam Dignitatem obtinentem, pluuiali indutum debere in officio presbyteri assistentis inseruire, & ipso legitimè impedito secundam Dignitatem debere vice alterius fungi.

Illustrissimi & reuerendissimi Domini: Dignitates & Portionarij Ecclesiæ Abulensis noluerunt Reuerendissimum D.Episcopum associare,eo quod prætenderent se non esse comprehensos in Decreto 12. Sess.24. ideoque totum id onus Canonicis imposuerunt: quare pro parte Canonicorum dictæ Ecclesiæ Abulensis humiliter supplicatum est, vt Domini Cardinales dignarentur curare obseruari quod aliàs fuit declaratum in vna Burgensi, vt scil. in dicto Decreto associandi D.Episcopum Abulensem comprehendantur omnes Dignitates & Portionarij dictæ Ecclesiæ, cum etiam sint de Capitulo, & non deceat membra à capite discedere. Ad hanc dubitationem Congregatio Cardinalium Sacri Concilij Tridentini Interpretum respondit, Dignitates item & Portionarios Ecclesiæ, æque ac Canonicos debere Episcopum associare, idque Congregatio ipsa vult omnino obseruari die 25. Maij 1586.

Ad ipsum verò Episcopum pertinet vt associationis horam intimet, ne diuina extra suas horas fiant,aut ciues scandalizentur. Et simul ac Episcopus fuerit in choro, horæ diuinæ inchoentur.

Itaque Episcopo rei diuinæ peragendæ causa ad Ecclesiam venienti cum cappa Pontificali,comitantibus Canonicis, vnus ex dignioribus de Capitulo in porta primaria Ecclesiæ porrigat aspersorium cum osculo: cum verò priuatim adit Ecclesiam, tunc ex suis familiaribus vnus aquã ad aspergendum, vt est consuetudo, Episcopo porrigat.

Item quando ex consuetudine Episcopus dicit submissè responsorium in processionibus solemnibus, vbi Diaconus & Subdiaconus librum tenent,ea consuetudo est omnino seruanda. Est quoque iudicatum vt attendatur consuetudo Ecclesiæ Abulensis, quæ est quod Dignitates & Canonici assistentes induant se, & non relinquant solum Episcopum accedere ad chorum.

Episcopo consecranti oleum & chrisma, adsint aliqui præsentes, & honorent Episcopum pontificalia exercentem. Quæsitum fuit, an celebranti Canonico Diaconus & Subdiaconus ministrare debeant? Responsum fuit à sacra Congregatione, hoc in prouinciali Synodo statuendum esse,interim verò nihil innouandum, vltra Concilium, quia Concilium nihil determinat.

45 *Cetera quæ ad debitum in diuinis officiis.*] Improbatur illa consuetudo, qua dicebatur non posse aliquem in sua Ecclesia campanas pulsare, antequam campanæ Cathedralis Ecclesiæ pulsentur: siquidem perinde omnes possunt (horis tamen debitis) suas campanas pulsare. Pariter improbatur non posse alios Missas in suis Ecclesiis celebrare, donec fuerit decantatum Præfatium Missæ maioris in Cathedrali. Similiter non posse regulares extra sua claustra per Ecclesiæ districtum processiones facere.

NB Campanæ

De certa lege in choro conueniendi & permanendi, Punctator debet esse Clericus in sacris constitutus, secundùm decretum Concilij Prouincialis Compost. &c. reuisi per S.D.N. sub Dato Romæ apud S. Petrum, die 17. Octobris 1568. anno 2. vel alia veriori data.

Quoad residentiam verò obseruetur decretum Concilij de residentia nouem mensium, & si aliquod statutum in contrarium sit factum, sit irritum & nullum, ac liti & causæ commissæ in Rota vel alibi cedatur quo ad hoc cap.

Quoad remissionem quæ fit in die Cœnæ Domini, seu alio de portionibus aliis accrescentibus, ob non residētiam; nō fiat, & facta reuocetur.

Præsupposita immemorabili consuetudine, quæ allegatur pro parte Capituli, quod deputatio punctatoris pertinet ad Capitulum, nihil innouetur, aliàs remaneat in dispositione iuris communis.

46 *Interea verò Episcopus.*] Canonici & beneficiati debent dare notam, & copiam authenticam omnium beneficiorum ad dictos Canonicatus & beneficia. Pertinet autem ad eos cum Capitulo, vt eas reponere, & seruare possint in Archiuis.

47 *Cum duobus Canonicis.*] Episcopus tenetur consilium hoc petere, non autem sequi: consensus enim Capituli non est necessarius. Episcopus non potest cogere aliquem in beneficio simplici residere. Item non potest cogere obtinentem Capellaniam, vt ipsemet celebret, licet in eius fundatione disponatur, quod Rectores celebrent, nam istis oneribus Missarum rectè per substitutum satisfit.

NB.

Episcopus obtinentes beneficia simplicia cogere non potest personale aliquod seruitium suis beneficiis impendere, cum ex antiquissima totius Ecclesiæ consuetudine non nisi ad officium recitandum teneantur. Hæc autem declaratio non sufficit pro illis, in quorum beneficiorum fundatione posita est clausula hæc, scilicet, *quod per seipsos, & non per substitutum teneantur seruire.*

REMISSIONES.

α Vide P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. l. 30. tract. 3. à n. 164. Pet. Ledesm. in sum. p. 1. tract. 7. c. 1. concl. 6. prope fin. pag. 163.

β *Archidiaconi etiam, qui oculi dicuntur Episcopi, sint in omnibus Ecclesiis, vbi fieri potest, Magistri in Theologia, &c.*] Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 4. n. 68. & Io. Aloysium Ricc. decis. 581.

† *Doctores aut Licentiati in iure canonico.*] Vide Nauar. consil. 1. & 2. tit. de summa Trinit. & fide Catholica. Peregrin. consil. 3. num. 19. vol. 2. Marc. Ant. Genuensem in tract. de Ecclesia. q. 611. n. 2.

γ *Ad ceteras autem dignitates, vel personatus, &c.*] Sacra Cardinalium Congregatio sic censuit: Dignitates etiam in Ecclesiis Collegiatis comprehenduntur. refert & hanc opinionem sequitur Nicol. Garc. de Benefic. p. 7. cap. 4. numer. 59. & 62. cum seqq. Contrarium tamen, imò

hoc

hoc decretum non habere locum in Collegiatis Ecclesiis, tenent Zerol. in praxi Episcop. p.1. verbo Beneficia, §.1. vers. Ad dignitates,& verbo Canonica,§.9.Fr.Emman.quæst.Regul.tom.1.q.11.art.2. & in addit. ad Bullam compositionis,num.4. vbi ait Christophorum Velam Archiepisc.Burgensem contulisse dignitatem scholastriæ Collegiatæ Ecclesiæ de Aguilar.de Campo,cuidam scholari, qui non habebat maiorem ætatem 17.annorum,& cùm litigaretur super hoc,fuisse iudicatum,collationem esse canonicam & iuridicam.

δ *Et 22.annis non minores.*] Sacra Cardinalium Congregatio censuit hos 22.annos esse completos in hunc modum: Congregatio Concilij censuit requiri ætatem vigintiduorum annorum completam. refert Garc.d.cap.num.70.& refertur in decis.16.p.4.interpret.Concilij Trid. in recollectis à Farinacio.]& hanc opinionem sequuntur Mandos. tract. de Ætate minorum,c.5.num.10.P.Molin.de Iustit.tract.2. disp.573. circa princip.Veg.in sum.p.1.cap.76.casu vnic. P. Lessi. de Iustit. lib.2. cap.34. num.108. dicens illam formulam, vt non sit minor 22.annis, insinuare annos 22.debere esse completos. Contra tamen tenent P.Henriq. lib.14. cap.8.§.10.in fine,Emman.Saa verbo Beneficium,num.31. Zerol. in praxi Episcop.p.1.verbo,Beneficia,§.1. vers.Ad dignitates. P. Azor. instit. moral.p.2.lib.6.c.5.q.3.

ε Ad dignitatem tamen principalem in Collegiata regulariter requiri ætatem 25.annorum inceptorum, cùm regulariter habeat curam animarum in foro interiori,vel exteriori,resoluit Garc. d. c.4.n.65.

ζ Si aliqua parochialis Ecclesia esset vnita alicui Canonicatui Ecclesiæ Cathedralis, accessoriè sufficere prædictos 22. annos, censet Gonzal. ad reg.8.Cancel.Gloss.9.num.4.

η *Promisi etiam de beneficiis quibuscumque, &c.*] De Professione Fidei emittenda vide Fr.Emman.in sum. tom.1. cap.19.nu.7. Fusc. de Visitat. lib.1.cap.5.num.15.& lib.2.cap.3.num.4.Petr.Ledesm.in summ.p.2. tract. 1.cap.4. concl.10. Sayr.decis.1. cum seqq. sub tit. de Constit. Flamin.de Resignat.lib.8.quæst.9. à num.121.& lib.10.q.9.Nicol.Garc.de Beneficiis, p.3.cap.3.per totum,Aloys. Ricc.in Collect. decis.p.3.Collect.579. nouissimè Pat.Sanch.in præcepta Decalogi,lib.2.c.5. à princ.Zerol.in praxi Episcopali,part.2.verbo,Fidei Professio.

* *Curam animarum habentibus.*]Vide Nauar.cons.3.& 4. tit. de summa Trinit.& fide Catholica,& in Manuali c.25.n.135.

† *Intra duos menses.*] Vide Nauar.cons.1.& 2.eod.tit.

ϑ Nec à prædicta Fidei professione in manibus Episcopi facienda excusari Canonicos exemptos, ratione suæ exemptionis, resoluunt Nauar. Cons.9.sub tit.de Iureiur.in 2. edit. Petr. Lesm. d. cap.4. post concl.10. difficult.5.Sayr.decis.1.sub tit.de Constit. Aloys. Ricc.d.Collect.579. vers. Amplia 1.Pat.Sanch. d. cap.5. num.2. & censuisse sacram Cardinalium Congregationem testatur Garc.d.cap.[illegible].num.21.

ι Nec excusari Prælatos Regulares, imò intra bimestre ab adepta possessione suæ præfecturæ, hanc professionem facere teneri, docent Emman.Saa verbo Fides,in fine,Fr.Emman.in sum.tom.1.cap.100. num.7. in 2.edit.& quæst.Regul.tom.2.quæst.72. art.1.P.Sanch. d. cap.5. num.3. Sayr.decis.sub tit.de Constit.

κ Nec excusari Canonicos Regulares Ecclesiarum Cathedralium sacra Cardinalium Congregatio in hunc modum censuit.Comprehenduntur etiam si fuerint Regulares,& computandi sunt duo menses à die electio-

nis,

nis, vel quoad mittantur ad participationem massæ capitularis. refert Garc.d.c.3.num.16.

λ Nec excusari Doctores, Magistros, Regentes, & alios cuiuscumque artis ac facultatis, tenet P.Sanch.d.cap.5.n.4.

μ Nec excusari etiam denuo emittere eos, qui eam iam emiserunt in adeptione alterius Parochialis, vel Canonicatus, resoluit sacræ Cardin. Congregationis decisionem adducens Garc.d.cap.3.n.17. & 18.

ν *Prouisi, &c.*] Huiusmodi Fidei professionem non posse fieri per procuratoré, resoluunt Steph.Gratian.discept.forens.c.166.n.22.Nic.Garc.d.c.3.n.74. vbi affirmat ita à sacra Cardinalium Congregatione decisiones emanauisse. Contrarium tamen, imo hanc Fidei professionem per procuratorem fieri posse tenent Nauar.Cons.4.num.2. sub titul.de Summa Trinit.in 2.edit.& Cons.11.num.2.sub tit.de Iureiur.in 2.edit. Petr.Ledes. d.cap.4.post 10.conclus.difficult.6. P.Azor. inst. Moral. p.2. lib.7.cap.2. quæst.6.P.Sanch.d.cap.5.num.7.Zerol.in praxi Episcop. p.2. verbo Fidei professio.

ο *Intra duos menses.*] Quod non obligat illum, per quem stat, quominus possessionem accipiat, resoluit Garc.d.c.3.n.32.

π Quod clericus parochialem adeptus omittens per ignorantiam Fidei professionem facere, non peccat, nec subintrat dispositio Concilij in præsenti, resoluit Sayr. decis.3.sub titul.de Constitut.

ς Quod curatus, qui Fidei professionem intra duos menses non fecit, potest moram purgare, docet Sayr.decis.4.sub titul.de Constitut.

σ Illum, qui non fecerit professionem intra duos menses, teneri eam postea emittere; cùm hic terminus non ponatur ad finiendam obligationem, sed ad differendam executionem, docet Garc.d.c.3.n.29.

τ *In manibus ipsius Episcopi.*] Quod sede Episcopali vacante prouisus de beneficio curato debet facere professionem coram Ordinario Capituli sede vacante, & non coram Capitulo, tenet Garc. d.cap.3.à.n.26.

υ *Vel eo impedito.*] Quod professio Fidei potest fieri coram Vicario Episcopi, eo etiam non impedito (quia verba huius text. solum ponuntur ad admonitionem, & denotandum conuenientius esse, eam facere coram ipso Episcopo cessante impedimento) resoluit Garc. d. cap.3. numer.22.& 23.

φ *In Ecclesiis Cathedralibus.*] Quod non procedit in Canonicis, & dignitatibus Collegiatæ Ecclesiæ, sacram Cardinalium Congregationem censuisse testatur Garc.d.c.3.n.13.Contrariam tamen tenet Zerol.d.verbo Beneficium, §.5.dicto 4.p.1.

χ *Fructus non faciant suos.*] Ad illorum restitutionem in conscientia teneri etiam, non interueniente aliqua sententia, resoluit Garc. d. cap.3. num.35.& peccat mortaliter à numer.64. tamen contrarium tenet Pat. Sanch.in præcepta Decalogi, lib.2.c.5.n.10.

ψ Non procedere in distributionibus quotidianis, quæ dantur ratione ministerij, & operæ personalis, & laboris, ita vt illas percipiens faciat suas, asserit Steph.Gratian.discept.forens.cap.166. nu.22. & sacram Cardinalium Congregationem censuisse referunt Garc.d.cap.3. num.60. & Gonzal.ad reg.8.Cancel.§.7. procem. num.170. Aloys. Ricci. in Collect. decis.part.4.Collect.1451.vers.Infertur sexto.

ω Si ignarus huius decreti omiserit Fidei professionem in foro externo non excusari, quia est ignorantia iuris clari, in foro tamen interiori, & quoad Deum à mortali, & consequenter ab amissione, & restitutione

ne fructuum excusari, docent Frat. Emman. in sum. tom. 1. c. 119. num. 7. in 2. edit. & q. Regul. tom. 2. quæst. 72. art. 3. Nauar. Cons. 1. num. 2. & 3. sub tit. de summa Trinit. in 1. edit. & Cons. 4. num. 3. & Cons. 3. numer. 2. & Cons. 7. num. 2. & 3. & Cons. 11. num. 3. & Cons. 12. n. 2. sub tit. de Iureiur. in 2. edit. P. Azor. d. cap. 2. q. 2. Flam. de Resign. lib. 10. quæst. 9. num. 8. cum seqq. Læli. Zechi. de Republ. Ecclesiast. tit. de Benefic. & pens. cap. 9. num. 3. vers. Requiritur etiam, P. Sanch. d. cap. 5. num. 13. Garc. d. c. 3. nu. 66. cum seqq.

α α Cui sint assignandi, & applicandi fructus amissi ob non factam professionem Fidei? Vide apud Læli. Zechi. de Republ. Ecclesiast. tit. de Benefic. & pension. c. 13. n. 4. vers. Quod si parochialis, Fusc. de Visitat. lib. 2. c. 13. n. 4. Flamin. de Resign. l. 10. q. 9. n. 123. & 124. qui, loquendo de parochis, dicunt assignandos, & applicandos esse fabricæ Ecclesiæ, seu pauperibus.

In Canonicis vero, & dignitatibus habentibus fructus in mensa Capitulari, fructus amissos ob non factam professionem spectare ad Capitulum, resoluit Garc. d. c. 3. à num. 40. vbi à n. 44. dicit quod debens fructus, non potest se componere cum Capitulo, soluta aliqua parte, & à num. 53. refert sacram Cardinalium Congregationem censuisse, Ordinarium non posse condonare fructus amissos ob non factam professionem Fidei.

β β Quod hæc Lex non est pœnalis, sed conuentionalis, resoluunt P. Azor. instit. moral. part. 2. lib. 7. c. 2. q. 1. vers. Quæres an ob professionem, Petrus Ledesm. in sum. part. 2. tract. 1. c. 4. post conclus. 10. diffic. 1. Garc. d. c. 3. num. 35. Sed hoc decretum esse pœnale, ac proinde, etiamsi pœnam ipso iure irroget, non obligare in foro conscientiæ, tenent Nauar. Cons. 3. num. 1. sub titul. de Summa Trinit. in 1. edit. & Cons. 12. n. 1. sub titul. de Iureiur. in 2. edit. Fr. Emman. q. Regul. tom. 2. quæst. 72. art. 3. P. Sanch. d. c. 5. num. 10.

γ γ *Nec illis possessio suffragetur.*] Vide Sayr. decis. 6. de verborum signific at. & sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. Nec longissima possessio prodest ei, qui non emisit professionem Fidei quoad fructus percipiendos, quamdiu dictam professionem non emiserit. referunt Flamin. de Resignat. lib. 10. q. 9. n. 122. & Nic. Garc. de Benefic. p. 3. c. 3. nu. 34. resoluunt Fr. Emman. in sum. tom. 1. c. 119. n. 7. P. Sanch in Præcepta Decalogi, lib. 2. cap. 5. num. 11. & 12. P. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 7. cap. 6. col. 826.

BVLLA S. D. N. D. PII,

Diuina Prouidentia Papæ IV.

Super forma iuramenti professionis fidei.

Pius Episcopus, seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

INIVNCTVM nobis Apostolicæ seruitutis officium requirit, vt ea quæ Dominus omnipotens, ad prouidam Ecclesiæ suæ directionem, sanctis Patribus, in nomine suo congregatis diuinitus inspirare dignatus est, ad eius laudem & gloriam incunctanter exequi properemus. Cùm itaque iuxta Concilij Trident. dispositionem omnes, quos deinceps Cathedra-

thedralibus & superioribus Ecclesiis præfici, vel quibus de illarum dignitatibus, Canonicatibus, & aliis quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis, curam animarum habentibus, prouideri continget, publicam Orthodoxæ fidei professionem facere, seque in Romanæ Ecclesiæ obedientia permansuros spondere & iurare teneantur: Nos volentes, etiam per quoscumque quibus de monasteriis, conuentibus, domibus, & aliis quibuscumque locis, Regularium quorumcumque Ordinum, etiam militiarum, quocumque nomine, vel titulo prouidebitur, idem seruari, & ad hoc, vt vnius eiusdem fidei professio vniformiter ab omnibus exhibeatur, vnicaque & certa illius forma cũctis innotescat, nostræ sollicitudinis partes in hoc alicui minime desiderari, formã ipsam præsentibus annotatam publicari, & vbique gentium per eos ad quos ex Decretis ipsius Concilij, & alios prædictos spectat, recipi & obseruari, ac sub pœnis per Concilium ipsum in contrauenientes latis, iuxta hanc & non aliam formam, professionem prædictam solemniter fieri, auctoritate Apostolica tenore præsentium districtè præcipiendo mandamus, huiusmodi sub tenore.

Ego N. firma fide credo & profiteor omnia & singula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo sancta Rom. Ecclesia vtitur, videlicet: Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, visibilium omnium & inuisibilium. Et in vnum Dominum Iesum Christum, Filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia sæcula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, Genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt: qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cælis. Et incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine, & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus & sepultus est, & resurrexit tertia die secundùm scripturas: & ascendit in cælum, sedet ad dexteram Patris, & iterum venturus est cum gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum & viuificantem, qui ex Patre Filioque procedit, qui cum Patre & Filio simul adoratur & conglorificatur, qui locutus est per Prophetas. Et vnam sanctam Catholicam & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnum Baptisma in remissionem peccatorum: & expecto resurrectionem mortuorum, & vitam venturi sæculi. Amen. Apostolicas & Ecclesiasticas traditiones, reliquasque eiusdem Ecclesiæ obseruationes & constitutiones firmissimè admitto & amplector. Item sacram Scripturam iuxta eum sensum quem tenuit & tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu & interpretatione sacrarum Scripturarum, admitto, nec eam vmquam nisi iuxta vnanimem consensum patrum accipiam & interpretabor. Profiteor quoque, septem esse verè & propriè Sacramenta nouæ legis à Iesu Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam Vnctionem, Ordinem, & Matrimonium, illaque gratiam conferre, & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem, sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus, in supradictorum omnium Sacramentorum solemni administratione recipio & admitto. Omnia & singula quæ de peccato originali & de iustificatione in Sacrosancta Tridentina Synodo definita & declarata fuerunt, amplector & recipio. Profiteor pariter, in Missa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium sacrificium, pro viuis & defunctis, atque in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse verè, realiter & substantialiter Corpus & Sanguinem, vnà cum anima & diuinitate Domini nostri Iesu Christi, fierique conuersionem totius substantiæ panis in

Corpus, & totius substantiæ vini in Sanguinem, quam conuersionem Catholica Ecclesia Transsubstantiationem appellat. Fateor etiam, sub altera tantum specie, totum atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi. Constanter teneo Purgatorium esse, Animasq; ibi detentas fidelium suffragiis iuuari. Similiter & Sanctos vnà cum Christo regnantes, venerandos atque inuocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas. Firmissime assero, imagines Christi ac Deiparæ semper Virginis, necnon aliorum Sanctorum, habendas & retinendas esse, atque eis debitum honorem ac venerationem impartiendam. Indulgentiarum etiam potestatem à Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque vsum Christiano populo maximè salutarem esse affirmo. Sanctam Catholicam & Apostolicam Romanam Ecclesiam, omnium Ecclesiarum matrem & magistram agnosco, Romanoq; Pontifici, beati Petri, Apostolorum Principis, successori, ac Iesu Christi Vicario veram obedientiam spondeo ac iuro. Cetera item omnia à sacris Canonibus & œcumenicis Conciliis, ac præcipuè à sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita & declarata indubitanter recipio atque profiteor, simulque contraria omnia, atque hæreses quascumque ab Ecclesia damnatas, & reiectas & anathematizatas, ego pariter damno, reiicio, & anathematizo. Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in præsenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eamdem integram & inuiolatam, vsque ad extremum vitæ spiritum, constantissimè (Deo adiuuante) retinere, & confiteri, atque à meis subditis, vel illis quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. spondeo, voueo, ac iuro. Sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

Volumus autem quod præsentes litteræ, in Cancellaria nostra Apostolica, de more legantur; & vt omnibus faciliùs pateant, in eius Quinterno describantur, ac etiam imprimantur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Romæ, apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimoquarto, Idibus Nouembris, Pontificatus nostri Anno Quinto.

Fr. Cardinalis Cæsius.

Cæ. Glorierius.

LECTÆ & publicatæ fuerunt suprascriptæ litteræ Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimo quarto, die vero Sabbati, nona Mensis Decembris. Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri, Domini Pij, Papæ IV. Anno quarto.

A. Lomellinus Custos.

ꝺꝺ *Neminem etiam deinceps, &c.*] Vide Flam. de Resignat. lib. 4. quæst. 9. num. 10. Non habere locum in Collegiatis Ecclesiis tenent Nau. Cons. 3. sub tit. de temporib. Ordin. in 1. edit. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Beneficia, §. 5. pag. 46. * Vide etiam Io. Aloys. Ricc. in prax. var. resol. cap. 238. & seq.

† *Omnis canonicatus*, &c.] Canonicatus Iurispatronatus laicorum, ante Concilium fundatos, hoc decreto non esse comprehensos, censuit

Sacra

Sacra Cardinal. Congregatio die 29. Nouembris, 1591. vt patet ex decis. 45. relata à Farinacio in 4. p.

ε ε *Ita tamen, vt dimidia saltem pars, &c.*] Vide Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Capitulum, n. 10. pag. 84. & verbo Canonica, n. 2. pag. 94.

ζ ζ *Praterea obtinentibus in eisdem Cathedralibus, &c.*] Vide latissimè Nicol. Garci. de Benef. p. 3. cap. 2. num. 180. cum multis seqq. vbi num. 181. resoluit, quòd sub hoc cap. comprehenduntur dignitates principales, & Capitula Ecclesiarum Collegiatarum. Vide Nau. Cons. 2. de Clericis non resid. & de Orat. miscel. 59. num. 6. Flamin. de Resign. lib. 10. q. 10. num. 62. P. Azor. instit. moral. part. 2. lib. 7. c. 3. col. 816.* Nauar. cons. 1. lib. 3. de cler. non resid.

η η *Aut portiones.*] Vide P. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 10. col. 275.

θ θ *Aut consuetudinis.*] Quòd non tollit consuetudinem immemorialem, ex eo quia immemorialis consuetudo numquam censetur sublata, nisi expressa mentio de ea in lege, vel constitutione habeatur, docent Flores Var. lib. 2. quæst. 10. n. 44. Fr. Emmanuel quæst. Regular. tom. 1. q. 9. art. 5. ad finem, Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 33. num. 2. Sed in proposito contrarium censuisse sacram Congregationem Cardinalium refert Garc. loco infrà citato † num. 199. & 198.

ι ι Immemorialis consuetudo non excusat à Residentia in Cathedralibus, & Collegiatis insignibus: in Collegiatis autem non insignibus potest excusare, si Ecclesiæ sint rurales prorsus destitutæ, aut in quibus numquam antea supra hominum memoriam solitum esset residere, aut in quibus adeò tenues reditus essent, vt Canonicos aliunde non habentes vnde viuerent, alere non possent, & sufficit ad excludendam immemorialem, quòd aliqui Canonici resederint. refert Garc. d. cap. 2. n. 197.

κ κ *Vltra tres menses.*] Sequentes sacræ Congregat. decisiones Doctores infrà citati super hoc decretum suis in tractatibus fideliter referunt.

λ λ Prima est, an illis tribus mensibus à iure concessis sit assignanda causa absentiæ, & cum licentia sui Prælati? vel an possint potiri beneficio trium mensium nulla causa declarata, sed impetrata licentia à Decano, vel Præsidente in choro, & frui quibusdam nouis distributionibus per Episcopum impositis, prout fruuntur in dictis tribus mensibus omnibus fructibus suarum præbendarum, cùm pro præsentibus & interessentibus habeantur de iure? Congregatio censuit nullam assignandam esse causam. Secundò, nullam licentiam requiri, non tamen omnes Canonicos posse abesse eodem tempore, ne Ecclesia destituatur suo debito seruitio, sed tantùm eam quartam partem Canonicorum, quæ videbitur arbitrio Episcopi, vel Capituli. Tertiò, non posse frui dictis distributionibus, cùm sint distinctæ à præbendis, de hac decisione testantur Nicol. Garc. de Benef. p. 3. c. 2. num. 315. Zerol. in prax. Episcop. part. 1. verbo, Priuatio, §. 2 dub. 4.

μ μ Secunda. Archiepiscopus Genuensis prouideat, ne duos menses, quos habent vacantes Canonici sui Capituli, incurrant in Natale, aut Pascha Domini, aut huiusmodi maximas solemnitates, de qua decisione testantur Garc. d. c. 2. num. 316. Læli. Zechi. de Republ. Eccles. tit. de Beneficiatis, nu. 6. vers. Quòd si beneficia, Zerol. d. verbo Priuatio, §. 4. dicto 2. præsentiali dub. 3.

ν ν Tertia. Decretum Concilij, c. 12. sect. 24. concedit Canonicis absentiam trium mensium, si constitutiones Ecclesiæ seruitium totius anni requirunt. refert Garc. dict. c. 2. n. 312.

ξ ξ Istos tres menses continere 90.dies,& vnum mensem continere triginta, & cùm Concilium absolutè illos concedat, nec exprimat à quo tempore incipere debeant, posse accipi non solum continuos, sed etiam interpolatos, docent Menoc.de Arbitr.casu 50.à n.12. Gonzal.ad reg. 8. Cancel.Gloss.11.n.8.Garci.d.c.2.n.306.

o o *Ab eisdem Ecclesiis.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit: Decretum hoc intelligendum est, vt Canonici non possint abesse ab Ecclesiæ suæ seruitio vltra tres menses singulis annis, nihilque eis prodesse, quòd in ciuitate maneant, nisi Ecclesiæ debitis horis inseruiant, intelligendumque est, omnes in contrarium consuetudines per hoc decretum esse sublatas, refert Garc.d.c.2.n.323.

* *Dimidia parte fructuum.*] Vide Treuisanum in decis. 42.lib.2.

π π *Priuetur omnibus fructibus.*] Quod Capitulum non potest concedere, vt absens lucretur distributiones quotidianas, potest tamen illas, quæ iam accreuerant, interessentibus remittere, docet Stephan. Gratian. discept.forens.cap.166. num.31.cum sequentibus.

ϱ ϱ Litem non dici legitimam causam absentiæ, & lucrandi fructus ea durante, nisi in tribus casibus, docet Aloys.Ricci. in Collect.decis.part.4. collect.1233. Primus est, Si verteretur super iuribus ipsius beneficiati. adducit Sayr.decis.17. de Clericis non resident.Secundus, nisi sit criminalis, & talem criminalitatem contineat, propter quam Clericus prohibeatur residere, refert Rot. collecta à Farin. decis.168. Tertius, nisi litigetur contra Capitulum, quod deneget dare fructus Canonico, numerat Aloys.Ricci.vbi proximè.

σ σ *Distributiones verò, &c.*] Doctores infra citandi plures casus cumulant, in quibus absens à diuinis lucratur distributiones, ac si cum aliis interesset, & præsens esset.

τ τ Primus casus est. Absens à loco beneficij tempore pestis, licèt fructus præcipuos & principales percipiat, non tamen habebit quotidianas distributiones, nisi consuetudine obtentum sit, eas absenti ex iusta causa dari, resoluunt Cou.Var.lib.3.c.13.n. 8.vers. Nonò, Reip. de peste, cap.1. n.145.Alex.Monet.de distribut.quotid.p.2.q.5.n.76.

υ υ Secundus casus. Qui ex morbi impedimento non potest personaliter adesse diuinis officiis, licitè percipit distributiones quotidianas in absentia, constituunt Duenh.reg.206.vers.Limita 7.Hoied.de Benef. par.1. cap.17.num.15.Fusc. de Visitat.lib.1. cap.15. num.25. vers. Et infirmo, & cap.20.num.26.Selu.de Benefic.part.4.q.6.num.9. Guttier.Canon. lib.1. cap.1.num.140.Spin.in Speculo testam.Gloss.9.princip.num.30.Monet. part.2.quæst.6.num.7.Procedere etiam si quis propria culpa in morbum inciderit, referunt Fusc. d. cap. 20. num.26 Guttier. d.c.1.num.138.Frat. Emmanuel in sum.part.1.cap.33.num.6.vers. *De aqui se infiere.* Monet.d. quæst.6.à n.12.Zerol.in praxi Episcop.p.1.verbo Distributiones, §. 3. vers. Sextò debentur. Procedere quoque dicunt Doctores statim citandi, si dum erat sanus, interesse solebat horis Canonicis: quòd si talis Clericus ægrotus non erat solitus residere, & interesse diuinis officiis, dum bene valebat, tunc infirmitas illius non iudicatur pro præsentia, & interessentia, cùm eo casu ipsa infirmitas non præstiterit causam absentiæ, & tunc quidem Clericus infirmus non lucrabitur huiusmodi distributiones, resoluunt Nau.de Horis Canon.cap.11.à num.9. in finalib. verbis, Cou.d. num.8. vers. Sextò, Corset. sing.152. incip. An quilibet infirmus. Fr.Emman. d. c.33. numer.6. Monet.d.part.2.quæst.6.numer.21. Cald. Pereira de

de Renou.quæst.3.num.23.verſ.Vnde ſi Canonicus,P.Henriq.lib.13. c.13. num.4.in fine gloſſ.lit. Y.Spin.d.gloſſ.9.num.30.verſ.Sed tenendo, Guttier.d.c.1.num.138.vbi num.139.aſſerit, tunc demum infirmum conſequi debere diſtributiones, quando præſens eſt in loco,vbi eſt Eccleſia. Quod Clericus cuius intereſt aliò ſe conferre acquirendæ ſanitatis cauſa,vtputà ad balnea,vel ad celeberrimum aliquem medicum,vel etiam, vt cæli ſibi officientis inclementiam effugiat, lucratur diſtributiones interim in abſentia, reſoluit Alexand.Monet.de Diſtribut.quotid. p.2. quæſt.6. nu.10. Quòd etiam Clericus, qui tamquam morboſus, ſeu infectus morbo aliquo contagioſo, veluti lepra,peſte, & huiuſmodi, à ciuitate abeſſe iubetur,lucratur diſtributiones quotidianas,teſtatur Monet.d.q.6.n.11.

φ φ Tertius caſus. Senex Beneficiarius non reſidens in Diuinis Officiis habet diſtributiones, quando ſenio ita confectus eſt, vt non poſſit commodè perſonaliter Eccleſiæ deſeruire,referunt Hoied. d. c.17. nu.17.Menoch.caſu 60.n.10.Monet p.2.q.7.n.7.

χ χ Quartus caſus. Non eſt priuandus quotidianis diſtributionibus ille,qui obſes datus eſt ab Eccleſia,& ſic detentus, aut etiam repreſaliarum cauſa captus fuit, ac detinetur,firmat Monet.p.2.q.5.n.56.cum ſeqq.

ψ ψ Quintus caſus. Beneficiarius abſens ab officiis diuinis propter aliquam neceſſitatem, vel cauſam euidenter vtilem ipſi Eccleſiæ, quòd ex conſuetudine percipiat quotidianas diſtributiones teſtantur Couar. lib.3.Var.cap.13.num.8.verſ.Octauo, Pariſ.Concil. 32. à numer.18. vol.4. Duenh.Reg. 206.verſ.Limita Sextò,Hoied.de Benefic. p.1. c.17. num.19. & p.2. cap.10. numer.16. Læli. Zechi. de Rep. Eccleſ. cap.24.num.6.verſ. Quando,Nauar.Conſ.10.à n.4.ſub titul.de Clericis non reſid.Gutt. Can. lib.1.c.1.num.144.Monet.p.2.q.11.à n.11.& à num.36.& 46.

Sextus caſus. Inquiſitores hæreticæ prauitatis habentur in omnibus ſuis beneficiis, dignitatibus, & præbendis pro præſentibus, & reſidentibus,& percipiunt integros fructus ſuarum præbendarum, ſimul cum diſtributionibus quotidianis, ex priuilegio ſpeciali fauore Fidei eis conceſſo à Paulo III. & Pio V. Pontificibus maximis, referunt Roi. de priuil.Inquiſit.num.420. & ſing. 69. Spin. in Speculo teſtam. gloſſ.3. princip.num.78. vbi dicit quòd hoc priuilegium non ſolùm competit Inquiſitoribus habentibus beneficia ſimplicia,aut dignitates,ſed etiam habentibus beneficia curata, cuius contrarium verius eſſe reſoluit Cæuall. Communium contra Commun.q.585.num.12.

ω ω Septimus caſus. Excommunicatus Clericus pro cauſa Eccleſiæ,& defenſione ſuorum iurium lucratur (etſi Diuinis non interſit)fructus,& diſtributiones beneficij,firmat Guttier.Canon.lib.1.cap.1. numer.142.& 147.inferens,n.150.eas pari ratione lucrari Prouiſores,& Officiales generales à Capitulo Sede Epiſcopali vacante deputatos, ſi excommunicentur ob cauſam officij, cuius eſt iuriſdictio, quam exercent. Quòd iniquè excommunicatus diſtributiones quotidianas exigere poteſt, cum eo tempore,quo excommunicatio iniuſta in eum lata fuit, præſens erat in loco beneficij ſui, eratque ſolitus Diuinis Officiis ante impedimentum excommunicationis adeſſe,docent Couar.lib.3.Variar. c.13.num.8. verſ. Ceterùm,Petr.Nauar.l.2.de Reſtitut.c.2.n.238.Fr.Emman.d.c.33.num.6. Perez lib.1.verſ.Aduertendum tamen eſt,pag.17.tit.5.lib.8.Ordin. Surd. de Aliment.tit.1.quæſt.82.num.15.verſ.Aliàs ſecùs,Guttier. d.c.1. nu.137. Monet.p.2.q.15.à num.22.Pat.Henriq.lib.13.cap.13.num.4.in fine, Sayr. de Cenſur.lib.2.cap.3. num.27. Quòd iniuſtè etiam ſuſpenſus, ſiue ab officio,

ficio, siue à beneficio, recuperat distributiones quotidianas, resoluit Monet.p.2.q.15.nu.42. Quòd etiam iniustè, & absque causa legitima in carcerem inclusus, & detentus, etiam semota quacumque consuetudine in contrarium percipere debeat distributiones quotidianas, testantur Couar. d.c.13.num.8. vers. Vndecimò, Nauar. Cons 9.à princip. sub tit. de Clericis non resid. Læli. Zech. de Repub. Ecclesiast. c. 24.num.6. vers. Sextò debentur, Cæuall. Commun. contra Commun. q.585.n.15. Zerol. in praxi Episc.p.1. verbo Distributiones, §.8. debentur. Monet. p.2.q.5.n.80. Quòd interdicta Ecclesia, vel polluta, beneficiatus, qui consueuerat in ea residere, & non dedit causam interdicto, consequatur distributiones quotidianas, affirmant Scrutin. Sacerd. p.1. tract.12. de Interdicto, pag.290. in fine, Monet. p.2.q.16. n.29. Quòd etiam iniustè, vel nulliter interdictus ab ingressu Ecclesiæ recuperare debeat quotidianas distributiones constito de iniustitia, vel nullitate, resoluit Monet. p.2. q.15. à num. 46. & part.3. quæst. 6. à num. 46.

α α α Octauus casus. Auditores Rotæ Romanæ consequuntur fructus, & distributiones suarum præbendarum in absentia, ac si actualiter residerent, ex Bulla Clem. VII. incip. Conuenit. tradit Læli. Zechi. de Republ. Ecclesiast. p.11.n.2.

β β β Nonus casus. Collector generalis Cameræ Apost. Subcollectores, Aduocati, Procuratores, Fiscales, & Notarij in causis spoliorum, & iurium præfatæ Cameræ, eorum officio durante, lucrantur distributiones quotidianas in absentia ex Bulla Sixti V. data Romæ in monte Quirinali sub annulo Piscatoris die 8. Maij 1590. sui Pontificatus anno sexto.

γ γ γ Decimus casus. Canonicus, vel Archidiaconus visitans Ecclesiam, iura, vel reditus suæ præbendæ, percipit distributiones quotidianas, cum visitando prædicta iura, & loca seruiat Ecclesiæ in re vtili, tradit Monet. part.2.q.11.n.63.

δ δ δ Vndecimus casus. Beneficiati, qui adsunt Concilio Generali, lucrantur distributiones quotidianas, resoluunt Rebuff. in praxi p.3. tit. de Dispens. de non resi. num.34. Salzed. ad Bernard. c.52. lit. C. vers. Quartus casus.

ε ε ε Duodecimus casus. Qui tamquam Theologus, vel Canonista Concilio interest nomine sui Capituli ab eo missus, lucratur distributiones quotidianas, tenet Monet. p.2. quæst. 11.n.31.

ζ ζ ζ Tertius decimus casus. Examinatores beneficiorũ à Synodo Diœcesana electi, si causa examinis absunt à choro, lucrantur distributiones quotidianas, decidisse sacram Cardin. Congregat. refert Læli. Zechi. de Republ. Ecclesiast. titul. de Beneficiatis, num.13. ad finem. Contrarium tamen resoluit Monet. p.2. quæst.11. num.61.

Quæ statuta, & consuetudines circa percipiendas quotidianas distributiones in absentia apud Doctores valere reperiantur.

η η η Valere statutum, vel consuetudinem, qua cauetur seruitium quadraginta annorum Ecclesiæ præstitum liberare Beneficiatum à residentia, lucrarique distributiones quotidianas in absentia, quãuis ipse non intersit diuinis, resoluunt Cened. p.3. collect.15. in fine. Monet. p.2.q.7.n.21. & q.12.n.61. & q.13. num.41. vbi testatur sacram Cardin. Congregat. in hæc verba decidisse: Licet statuta sint sublata, per quæ absentibus dantur distributiones, nihilominus Gregorius XIII. senibus, & bene-

benemeritis misertus mandauit statutum Compostellanum tolerari, per quod debentur distributiones non seruientibus, qui per quadraginta annos iam seruierunt. dubius pertransit Stephan. Gratian. discept. forens. c.198.n.19.

ϑ ϑ ϑ Valere etiam consuetudinem, vt quis in absentia percipiat distributiones quotidianas, quando huiusmodi consuetudo inducta esset sciente, & patiente, vel tolerante Papa, affirmant Cou.l.3.Var.c.13. n.5. in fin. Duenh.Reg.206.vers.Limita quintò. Hoied.d.c.17.n.13.Monet.d.p.2. q.12.à num.45.

ι ι ι Validam esse consuetudinem, vt distributiones quotidianæ diuidantur inter eos, qui intersunt Officio Diuino certis horis, licèt non intersint omnibus, affirmant Duenh.d.reg.206.vers.Limita 2.Hoied.p.1. c. 17.n.11.Monet.p.2.q.12.num.42.vers.Limitatur.

Validam etiam esse consuetudinem, vel constitutionem, qua cauetur, quòd Clerici recedentes à choro, dum Diuinũ Officium canitur, lucrantur distributiones, si id fieri contingat ob celebrandam Missam, vel Sacramentalem Confessionem, resoluit Monet.p.2.q.11.à n.48. vers. Infertur, & à n.52.cum seqq.

κ κ κ *Statis horis.*] Sacra Cardin.Congreg.censuit intelligi statas horas, id est, omnes horas, quibus Diuina celebrantur, refert Garci.d.c.2.n.488. Et Canonicos non posse iuuari aliqua consuetudine, quin teneantur omnibus septem horis inseruire, resoluit Theodos. Rubeus inter disceptationes forenses Stephan. Grat.c.298.nu.20. vbi n.21.asserit celebrantes tempore recitationis horarum, in capellis, in quibus tenentur Missas celebrare, vel deuotionis gratia, non debent percipere distributiones illius horæ, etsi permissu superioris id facerent. Et n. 22. dicit quòd à præsentia in choro excusatur ille, qui exercet curã animarum imminentem Cathedrali, dum tamen est in actu administrandi Sacramenta.

λ λ λ *In vsum reuocat.*] Vide Nauar.cons.8.de Clericis non resid.P.Azor. inst.Moral.p.2.lib.7.c.7.col.832.

μ μ μ *Omnes verò Diuina per se, & non per substitutos, &c.*] Sacra Cardin. Congreg.ita censuit: Si factum est aliquod statutum, quòd Canonici possint inseruire per substitutos, vel alternatim vnus pro alio, non habeatur eius ratio, quia est contra Concilium, refert Zerol. in praxi Episcop. p.2. verbo Canonicus, §.5. Garc.d.c.2.n.498.

ν ν ν Sacra Card. Congreg.ita censuit: Canonici cogendi sunt ad personaliter canendum Missam illis diebus, quibus ex institutis, & legitima cõsuetudine illius Ecclesiæ debent, &c. Refert Nicol. Garcia de Beneficiis p.3.c.2.n. 495.

ξ ξ ξ Obtinentes dignitates, Canonicatus, vel portiones in Ecclesiis præsertim Cathedralibus, cuiuscumque qualitatis sint, Episcopo solemniter celebranti, aut Pontificalia exercenti assistere, ac vestibus sacris indutos eidem inseruire, nec non munera eisdem dignitatibus, Canonicatibus, & portionibus in decantatione Missæ, Euangelij, Epistolæ, & similium functione, præstatione, incumbentia, & annexa per seipsos subire, & exercere iuxta Sacrorum Canonum & Conc. Trid. dispositioné, ac cuiusque Ecclesiæ particularem ordinationé certum esse respondit sacrorum rituum Cõgregatio: quod si quãdo aliquis legitimo impedimento detétus, ea per se ipsum adimplere non poterit, tunc alios, eiusdem tamen Ordinis, & gradus, non autem inferioris, dignitates, nempe alias dignitates, Canonici Canonicos, & portionarij respectiuè portionarios in sua quisque heb-

hebdomada, ne graduum,& ordinum prærogatiua confundatur, deputare debebit: idque per Episcopum opportunis remediis, etiam huius Decreti vigore prouidendum fore censuit eadem Congregat. supplicante Capitulo,& aliis Ecclesiæ Abulensis portionariis,refert Garc.d. cap.2. num.496.

o o o Sacra Cardin.Congreg.ita censuit:Item Episcopus non potest compellere obtinentem capellaniam, vt ipsemet celebret, licet in eius fundatione disponatur, quòd capellani celebrent;nam istis oneribus Missarum rectè per substitutum satisfit,refert Gonzal.ad reg.8.Cancel.gl.5.n.84.

NRB

π π π *Atque in choro ad psallendum.*] Canonicos ex sua institutione, & iure communi, teneri canere in choro sub peccato mortali, si in hoc essent notabiliter negligentes,resoluunt Nauar.de Orat.cap.10.num.47.& cap.11.ad finem,& c.13.n.17.& Miscel.79.Petr.Nauar.de Restit.lib.2. c.2. à num.219.Sandou.de Officio Diuino,p.6.cap.16.Zechi.de Republ.Ecclesiast.cap.24. de Canonicis sub n.6.Ludou. Bei. p.1.Respons.casuum conscient.casu 55.Arag.2.2.q.83.a.12. Iacob.de Graffis aurear.decis.lib.2. c.51. n.12.& cap.52.num.22.& c.53.n.4.& 5.Pet.Ledesm.in summ.par.2. tract. 9.cap.4.concl.1.diffic.1.P.Azor.inst.Moral.par.1.lib.10.c.11.q.5. & 7.Pat. Soar.de Relig.tract.4.lib.4.cap.12.cum seqq. P.Valer. Regin.in praxi fori pœnit.lib.18.à num.175.vbi num.176. resoluit Canonicos, & ceteros Beneficiarios ad recitationem horarum Canonicarum in choro adstrictos debere ibi eas recitare,nec à peccato excusari, scilicet veniali, si eas domi recitent,nisi iustam habeant causam absentiæ; mortale tamẽ committere,si per contemptũ, aut contra Prælati particulare præceptũ,fieret talis absentia,& Fr.Emm.in Sum.to.1.c.145. n.5.asserit,Cauonicos domi recitantes, & assistentes in choro non recitando, nec cantando teneri restituere distributiones quasi totas, siue etiam teneri, qui de ordinario, & frequenter confabulantur in choro,testatur Ludou. Lopez in Instructorio conscient.tom.1. c.246. quem sequitur Veg. in Summa p.1. cap.128. casu 10.

† *Vestitu insuper decenti.*] Vide Salzedo ad Bern.Diaz in prax.can.c.75. litt.A.

* *Illicitisq; venationibus.*] Vide Abb.Trotium de vero & perfecto clerico lib.2.cap.55.& 56.Menoch.lib.2.de arbitr. cent.5. casu 413. Salzedo ad Bern.Diaz in prax.can.c.67.lit.A.

† *Lusibus.*] Vide Salzed.ad Bern.Diaz in prax.can.c.70.vbi Nauar. Menoch.& alios refert.

CAPVT XIII.

Cathedrales tenues summus Pontifex vnit, aut accessione ex fructibus auget. Interea certo modo prouideatur Episcopo. Parochiales, sed tenues Ecclesiæ sunt augendæ, &c. Pensionibus beneficia tenuia grauari minimè conuenit. Suas Parochias singuli Parochiani frequentent.

a Sup. sess.7.de ref.c.6. & 7. & Sess. 14. de ref. cap.9. & inf.c.15.

QVoniam a pleræque Cathedrales Ecclesiæ tam tenuis redditus sunt, & angustæ, vt Episcopali dignitati nullo modo

modo respondeant, neque Ecclesiarum necessitati sufficiant, examinet Concilium prouinciale, vocatis iis quorum interest, & diligenter expendat, quas propter angustias, tenuitatemque inuicem vnire*, vel nouis prouentibus augere expediat; *a* confectaque de præmissis instrumenta ad summum Romanum Pontif. mittat; quibus instructus summus Pontifex ex prudentia sua, pro vt expedire iudicauerit, aut tenues inuicem vniat, aut aliqua accessione ex fructibus augeat. Interim verò, donec prædicta effectum sortiantur, huiusmodi Episcopis, qui fructuum subuentione pro diœcesis suæ tenuitate indigent; poterit de beneficiis aliquibus, 1 dum tamen curata non sint, nec dignitates, 2 seu Canonicatus, & præbendæ, nec monasteria, in quibus viget Regularis obseruantia, vel quæ Capitulis generalibus, & certis Visitatoribus subduntur, à summo Romano Pontifice prouideri. α In Parochialibus etiam Ecclesiis, quarum fructus æquè adeò exigui sunt, vt debitis nequeant oneribus satisfacere; curabit Episcopus, si per beneficiorum vnionem, non tamen regularium, id fieri non possit, vt primitiarum, vel decimarum assignatione, aut per Parochianorum symbola, ac collectas, aut qua commodiori ei videbitur ratione, tantum redigatur, quod pro Rectoris, aut Parochiæ necessitate decenter sufficiat. β In vnionibus verò quibuslibet, seu ex supradictis, seu aliis causis faciendis, Ecclesiæ Parochiales γ monasteriis quibuscumque, aut Abbatiis, seu dignitatibus, siue præbendis Ecclesiæ Cathedralis, vel Collegiatæ, siue aliis beneficiis simplicibus, aut hospitalibus, militiisve vniantur: & quæ vnitæ sunt, *b* 3 reuideantur ab Ordinariis, iuxta aliàs decretum in *c* eadem Synodo sub fel. rec. Paulo III. quod etiam in vnitis ab eo tempore citra æquè obseruetur: non obstantibus in iis quibuscumque verborum formis, quæ hîc pro sufficienter expressis habeantur. δ Ad hæc in posterum, omnes hæ Cathedrales Ecclesiæ, quarum reditus summam ducatorum mille, & Parochiales, quæ summam ε ζ ducatorum centũ, secundum verum annuum valorem nõ excedũt, 4 nullis pensionibus, aut reseruationibus fructuum grauentur. In iis quoque ciuitatibus, ac locis, vbi Parochiales Ecclesiæ 5 certos non habent fines, nec earum Rectores proprium populum, quem regant, sed promiscuè petentibus Sacramenta administrant; mandat sancta Synodus Episcopis, pro tutiori animarum eis commissarum salute, vt distincto populo in certas, propriasque Parochias, vnicuique suum

a c. vnio. 10. q. 3. c. & temporis cum seq. 10. q. 1.

b Sess. 7. c. 6.

c Sup. Sess. 7. de ref. c. 6.

a c.1.13.q. 1.c.plures, 16.q.1.c. 1. de Paroch. & infr.sess. 14.de reform.c.9.

suum perpetuum, a peculiaremque Parochum assignent, qui eas cognoscere valeat, & à quo solo licitè Sacramenta suscipiant †; aut alio vtiliori modo, prout loci qualitas exegerit, prouideant. Idemque in iis ciuitatibus, ac locis, vbi nullæ sunt Parochiales, quamprimùm fieri curent: non obstantibus quibuscumque priuilegiis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

DECLARATIONES.

1 *Dum tamen curata non sint.*] Parochialis non debet vniri Cathedrali.

Nullius 29. April. 1593.

Congregatio Concilij censuit, cap.13.Sess.24. dum prohibet Parochiales posse vniri Monasteriis, intelligendũ esse de Parochialibus, quæ actu, non autem de illis, quæ habitu tantum supra hominum memoriam Parochiales existunt.

2 *Seu Canonicatus & præbendæ.*] Collegiatæ non debent vniri Cathedrali sine auctoritate Papæ, qui id quandoque efficere potest, sed cum causæ cognitione particulari seu speciali.

Si duæ Parochiales per consuetudinem (quæ per 40. annos viguerit) semper tamquam vnitæ, vni semper collatæ sine dispensatione fuerint, earum possessor non est molestandus.

Plebania non potest vniri Præposituræ, Romæ 27.Septembris 1574.

Congregatio Concilij censuit, non posse ab ordinariis fieri vniones Parochialium Ecclesiarum, obstantibus Collegiis sæcularium, seu Regularium personarum, obstan. Decret. eiusdem Concilij c. 13. Sessi. 24. de Reformat.& si factæ fuerint, nullas esse vniones, &c.

Parochiales.] Quæ actu, non autem quæ habitu tantum parochiales existent, ita enim Congregatio Concilij censuit.

Si Parochialis non est vnita Canonicatui ab initio, sed ex postfacto, non comprehenditur in Concil. Trid. Decreto de Parochialibus loquente.

3 *Reuideantur ab Ordinariis.*] Episcopi ex hoc Decreto possunt reuidere vniones factas per bienniũ ante Concilium in forma gratiosa cum clausula, *de non immittendo ad partes, vocatis vocandis, &c.* pro vt fuit declaratum die 19.Iunij 1586.ex cap.6.Sess.7.

4 *Nullis pensionibus aut reseruationibus fructuum grauentur.*] In resignatione parochialium in Lusitania salua manet pensio resignantibus.

Petente Episcopo Anconitano vt Canonici Cathedrales non maneant in Parochiis, ne deseratur ibi cultus Cathedralis, ita vt valeant resignare Parochias retentis 30.vel 40.scutis, visum est concedendum, modo addatur clausula: *petente Episcopo, & seruatis seruandis.*

Doctori Fulginati obtinenti Prioratum cum cura animarum, & Parochialium, permissum est resignare Parochialem, pensione arbitrio Episcopi reseruata.

De Parochia 125.aureorum Episcopo Amadensi, in cuius resignatione vult relinquere 30.titulari, visum est concedendum.

Postulatum Brixiani presbyteri, vt sibi liceret alteri Parochiam tradere in Vicariatum perpetuum, reiectum est.

Pro mercede Capellani sufficiunt 50. aurei, attentis tamen rerum circumstantiis merces Vicariis perpetuis assignari debet, nec maior centum, nec minor quinquaginta aureorum summa, nisi Vicariis temporaneis

solitum

solitum fuisset plus assignari. Pius V. in Bulla incipiente, *Ad exequendum*, publicata Kal. Febr. 1567.

Congregatio Concil. Trident. Interpretum censuit, valorem centum ducatorum (de quibus hoc Decreto statuitur vt debeant remanere Rectori Parochialis Ecclesiæ quæ pensione grauatur) esse intelligendum iuxta morem cuiusque regionis.

Congregatio Concilij censuit, valorem centum Ducatorum, qui ex decreto *c.* 13. *Sess.* 24. *de Reform.* debent remanere Rectori Parochialis Ecclesiæ, quæ pensione grauatur, esse intelligenda iuxta morem cuiusque regionis.

ς *Certos non habent fines.*] Quæ Parochiæ certos fines non habent, illæ per certum populum & certas familias ita distinguantur, vt sacramenta non promiscuè administrentur.

Episcopus potest curam animarum toti Capitulo Cathedralis Ecclesiæ incumbentem transferre, per vim vnionis perpetuæ, in personam seu Dignitatem eiusdem Ecclesiæ. Ita Congregatio mense Octobri 1586.

REMISSIONES.

* *Tenuitatemque inuicem vnire.*] Vide Camillum Borrel. cons. 32. Aloys. Ricc. in sua prax. Curiæ Eccles. Neapol. decis. 492. num. 5.

α *In Parochialibus etiam Ecclesiis, &c.*] Vide Guttier. Pract. lib. 1. q. 17. num. 3. cum seqq. Mandos. reg. 22. de Vnionib. q. 5. num. 3. ad finem, Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 2. num. 20. & gloss. 5. §. 7. num. 61. & 62.

β *In vnionibus verò quibuslibet, &c.*] Sacra Cardin. Congregat. ita censuit: Parochiæ, quæ certos fines non habent, sed certum tantùm populum, & per certas familias distinguuntur, vsque adeò, vt Sacramenta promiscuè non administrentur, hoc Concilij Decreto vtique non comprehenduntur. refert Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 6. n. 96.

γ *Monasteriis.*] Saluari, & excipi vniones, quæ fiunt pro fundatione, dotatione, augmento, vel conseruatione Collegiorum & aliorum piorum locorum ad fidei Catholicæ defensionem, & propagationem, bonarumque artium cultum, resoluit Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 5. §. 7. n. 46.

δ *Ad hæc in posterum omnes hæ Cathedrales Ecclesiæ, &c.*] Vide Flam. de Resignat. lib. 6. q. 2. n. 21. cum seqq. & n. 34. P. Azor. Inst. Moral. part. 2. lib. 7. cap. 21. col. 886. & vide ad quid Flores Vari. lib. 3. q. 23. num. 38. † Marchesan. de commiss. tit. de commiss. appellat. in causa pensionum p. 1. §. n. 93. & 94. cum seqq.

ε *Ducatorum centum.*] Iuxta valorem ducatorum loci, in quo est beneficium, affirmant sacram Card. Congreg. censuisse Lel. Zech. de Republ. Ecclesiast. cap. 28. num. 4. p. 323. March. decis. 41. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 745. in fine.

ζ Quod ad probationem valoris attenditur tempus quinque annorum antè, & quinque post, resoluunt Sarnens. decis. 23. Seraphin. decis. 1340. Et quòd huiusmodi valor beneficij probandus est de tempore prouisionis, & non sufficit probare de antiquo tempore, asserunt Statil. Pacific. decis. 35. Verall. decis. 330. part. 3. Et non sufficere probationē per famam, asserit Farin. decis. 39. Et probationem debere esse concludentem, quòd scilicet remanserunt centum liberi pro Parocho, resoluit Rot. diuers. decis. 280. & decis. 268. lib. 1.

† *A quo solo licitè sacramenta suscipiant.*] Vide Nauar. in c. placuit, de pœnit. dist. 6. ex n. 75. Didac. Spino in suo speculo testam. gl. 15. princ. n. 41.

CAPVT XIV.

In nulla prouiſione, ſeu admiſſione ad poſſeſſionem cuiuſcumque beneficij aut diſtributionum, fiant vllæ fructuum deductiones conuertibiles in vſus non pios: conſuetudinibus laudabilibus exceptis, & per Epiſcopum probatis: cuius eſt cognoſcere de ſtatutis, conſtitutionibus, &c. contrariis.

α IN pluribus Eccleſiis, tam Cathedralibus, quàm Collegiatis, & Parochialibus, ex earum conſtitutionibus, aut ex praua conſuetudine obſeruari intelligitur, 1 vt in electione, præſentatione, nominatione, inſtitutione, confirmatione, collatione, vel alia prouiſione, 2 ſiue admiſſione ad poſſeſſionem alicuius Cathedralis Eccleſiæ, vel beneficij, Canonicatuum, aut præbendarum, vel partem prouentuum, ſeu ad diſtributiones quotidianas certæ conditiones, 3 ſeu deductiones ex fructibus, 4 ſolutiones, promiſſiones, compenſationésve illicitæ, aut etiam, quæ in aliquibus Eccleſiis dicuntur Turnorum lucra, interponantur: hæc cum ſancta Synodus deteſtetur, β γ mandat Epiſcopis, vt quęcumque huiuſmodi in vſus pios non conuertuntur, atque ingreſſus eos, qui ſimoniacæ labis, aut ſordidæ auaritiæ ſuſpicionem habent, fieri non permittant; ipſique diligenter de eorum conſtitutionibus, ſiue conſuetudinibus ſuper prædictis cognoſcant, & illis tantùm, quas 5 vt laudabiles probauerint, exceptis, reliquas, vt prauas, ac ſcandaloſas, reiiciant, & aboleant. Eos verò, qui aduerſus hæc, in præſenti decreto comprehenſa, quauis ratione commiſerint, pœnis, a contra ſimoniacos editis, ſacris Canonibus, & variis ſummorum Pontificum conſtitutionibus, quas omnes innouat, teneri decernit: non obſtantibus quibuſcumque ſtatutis, conſtitutionibus, conſuetudinibus, etiã immemorabilibus, etiam Apoſtolica auctoritate confirmatis: de quarum ſubreptione, obreptione, & intentionis defectu Epiſcopus, tamquam Apoſtolicæ Sedis delegatus, cognoſcere poſſit.

a 1.q.1. ferè per totã, Conc. Tolet.8. can.3.c. cum ſemper, de confeſſ. toto ferè tit. de ſimon. extra.

DECLARATIONES.

1 *Vt in electione, præſentatione.*] Epiſcopus etiam cum conſenſu Capituli ſtatuere non poteſt, vt aliquid minimum ſoluatur ingreſſu Canonicorũ, hoc enim eſt prohibitum per Bullam Pij V.

2 *Siue admiſsione ad poßeſsionem.*] Epiſcopus, vbi aliàs vigebat conſuetudo, vt quiuis Canonicus pro introitu ad poſſeſſionem amitteret omnes fructus ſuæ præbendæ per triennium, non poteſt conſenſu Capituli & Cano-

Canonicorum statuere, vt quilibet Canonicus prouisus à Papa in capienda possessione vice supradictorum fructuum soluat eidem fabricæ, seu sacristiæ scuta quinque: prouisus verò ab Ordinario scuta decem.

Valet Constitutio facta per Episcopum & Capitulum post Concilium Tridentinum ad soluendam certam quantitatẽ ratione nouæ possessionis Episcopatus, Canonicatuum & dignitatum, integrè cedat in fabricam: nihil autem ex pecunia notariis, Cursoribus, campanariis, aliisve Ecclesiæ ministris, quibus aliàs constituta sunt salaria, attribuendum.

Pro admissione in possessionem Præposituræ non potest Capitulum Collegiatum quicquam exigere ab eo, cuius nomine adepta fuit possessio, nisi ex aliqua lege vel consuetudine id in aliquos pios vsus erogandum esset, & si quid ab illo exactum esset, debet eidem ab eodem Capitulo restitui.

3 *Deductiones ex fructibus.*] Per hoc Decretum prohibentur capi illi fructus primi anni, qui aliquibus in locis soluebantur de omnibus beneficiis diœcesanis. Itaque Episcopus non potest primi anni fructus alicuius beneficij sibi retinere vel attribuere pro datione possessionis, de qua legitimè ab eo prouisus est.

4 *Solutiones.*] Dulciora multa seu banqueta intelliguntur esse de genere prohibitorum à Concilio Tridentino hoc cap. ab aliquo Capitulo exigendorum, pro admissione in possessionem alicuius noui Canonici beneficij. Antistes autem in receptione alicuius in Canonicum dulciora aut similia exigens, tamdiu à Pontificalis officij exercitio maneat suspensus, donec satisfactione præuia per Sedem Apostolicam illi suspensio relaxetur. Capitula verò & Collegiata quæcumque, Ecclesiæ subiacent interdicto, & singulares personæ excommunicationis incurrunt sententiam Pontifici reseruatam, solo mortis articulo excepto. Propterea Iuramenta de dulcioribus præstanda, sunt irrita, necnon ipsi iurantes in excommunicationem iam dictam incidunt. Pius V. sic statuit in Bulla, quæ incipit, *Durum nimis, publicata die Kalend. Iunij,* 1570. Neque verò cuiusuis prætextu statuti etiam ex vrgenti causa facti pro bono Ecclesiæ, potest cogi nouus Canonicus aliquid soluere pro debitis antiquis Ecclesiæ suæ, etiam contractis pro reparatione & melioratione bonorum, & hoc, attenta Bulla Pij V. & declaratione huius Decreti.

Interponatur.] Neque hoc Decreto neque Bulla Pij V. super hac eadem re edita comprehenduntur statuta Ecclesiastica deseruiendi per annum, vel aliquod tempus & nihil percipiendi interim de massa grossa, nisi peracto integro Decreto seruitio, idque post obitum heredibus deberi, cum potius sit differre quam auferre.

Consuetudinem Ecclesiæ Melphitensis auctoritate Apostolica Leonis X. confirmatam, scilicet vt presbyteri & Canonici ad participationem massæ communis ipsius Ecclesiæ non admittantur, nisi prius in Acolytatu, Subdiaconatu, & Diaconatu, videlicet in quolibet ex dictis ordinibus per triennium, & in sacerdotio per annum dictæ Ecclesiæ inseruierint: Congregatio respondit sublatam non esse per Concilium hîc, aut per Bullam Pij V. super hac eadem re editam. Comprehenduntur autem statuta Ecclesiarum deseruiendi per annum vel aliud tempus, & nihil percipiendi interim de massa grossa, nisi peracto integro dicto seruitio.

Comprehenditur etiam hoc decreto, quicquid soluitur pro Missis nouis decantandis in Ecclesiis receptiuis, vt quis admittatur ad portionem

sacer-

ſacerdotalem, etſi tales ſolutiones cederent in pios vſus: non enim ſunt beneficia, ſed potius ſpectant ad auaritiam, vt Seſſ.22.cap.de obſeruandis & euitandis in celebratione Miſſarum, ſatis declaratum eſt.

ſ *Vt laudabiles.*] Sed non cenſentur laudabiles, quæ ſunt pro inſtauratione vel reparatione menſæ capitularis, cederent tamen in vtilitatem Capitularium ſingulorum, ſed ſi exiſtat talis conſuetudo, vt fructus, putà cuiuſlibet præſtimonij dimidiandi, poſtquam vacauit, cederent in vtilitatem menſæ Capitularis, talis vtique conſuetudo per hoc decretum non eſt ſublata.

Et ita cenſuit Congregatio in vna Burgenſi.

Ita cenſuit Congregatio in vna Paleatina conſuetudinem, qua id quod à recepto in Canonicum ſoluebatur, conuertatur in reparationem & inſtaurationem molendinorum menſæ Capitularis, etiam ab hoc Decreto reprobatam.

REMISSIONES.

α Vide Guttier.Canon.q.lib.1.c.29.num.27. cum multis ſeqq. * Vide etiam omnino Rotam nouiſſ.660.in recollectis à Farinacio.

β *Mandat Epiſcopus, &c.*] Vide Nau.in tract.de Orat.cap.7.n.30.& in Miſcel.de Pſalter. & Roſario, Miſcel.6. num.3.& conſ.7. de Simonia in 2. edit.Gregor.ad l.15. verbo, *Por premio,* tit. 17.part.1. Fr.Emman. in addit.ad Bullam Cruciatæ fol.213.Ced.ad Decretal.collect.16. num.1. vbi etiam reſoluit valere conſuetudinem, vt Canonicus de nouo receptus ſoluat certam pecuniam operi pio, vel pro cappa.

γ Sacra Cardinalium Congregatio ita cenſuit: Dulciaria multa intelliguntur eſſe de genere prohibitorum à Concil. Trid.cap.14.ſeſſ.24.ab aliquo Capitul.exigendorum pro admiſſione in poſſeſſionem alicuius noui Canonicatus, refert Zerol.in praxi Epiſcop. part.2.verbo Poſſeſſio beneficij, §.5.in fine.

CAPVT XV.

In Eccleſiarum Cathedralium & Collegiatarum inſignium præbendis multis, ſed tenuibus & inſufficientibus, hæc ſit ratio, vt ipſæ præbendæ vnitione quorumdam aliorum beneficiorum creſcant, aut patronorum conſenſu præbendarum quarumdam fiat tanta ſuppreſſio, quæ non officiat celebrando cultui diuino, non obſtantibus, &c.

α Sup. cap. 13. α IN Eccleſiis Cathedralibus, & α Collegiatis inſignibus, vbi frequentes, 1 adeoque tenues ſunt præbendæ ſimul cum diſtributionibus quotidianis, 2 vt ſuſtinendo decenti Canonicorum gradui pro loci, & perſonarum qualitate non ſufficiant; 3 β liceat Epiſcopis γ cum conſenſu Capituli, vel 4 aliquot ſimplicia beneficia, non tamen regularia, δ iis vnire; vel ſi hac ratione prouideri non poſſit, ſ aliquibus ex iis ſuppreſsis, cum patronorum conſenſu, * ſi de iure patronatus laicorum ſint, quarum fructus & prouentus reliquarum præbendarum diſtributionibus quotidianis applicentur, ε eos ad

ad pauciorem numerum reducere; ita tamen vt tot superſint, quæ diuino cultui celebrando, ac dignitati Eccleſiæ commodè valeant reſpondere: non obſtantibus quibuſcumque conſtitutionibus, priuilegiis, aut quacumque reſeruatione generali, vel ſpeciali, 6 aut affectione: 7 neque prędictæ vniones, aut ſuppreſsiones tolli, ſeu impediri poſsint ex quibuſcumque prouiſionibus, etiam vigore reſignationis, aut quibuſuis aliis derogationibus, vel ſuſpenſionibus.

DECLARATIONES.

1 *Adeoq; tenues ſunt præbendæ.*] Per hoc Decretum non licet Epiſcopo vnire beneficia Capellanis etiam Cathedralibus, eo quòd habeant tenues reditus, cùm hoc decretum loquatur ſolùm de præbendis. Item neque ſacriſtiæ aut fabricæ vniones fieri poſſunt.

Diſtributionibus quotidianis.] Idem licere cenſuit Congregatio: quando nullæ ſunt diſtributiones & præbendæ tenues vel è contra; ſic etiam vt huiuſmodi vnio iuxta formam præſcriptam fieri poſſit pro diſtributionibus quotidianis, dummodo tenues ſint præbende; ſecus ſeruandum eſſe decretum Seſſ. 21. cap. 3.

2 *Suſtinendo decenti Canonicorum gradui.*] Non licet Abbati exempto Collegiatæ ſæcularis habenti Iuriſdictionem ordinariam & quaſi Epiſcopalem in ſua Eccleſia, vbi præbendæ ſimul cum diſtributionibus quotidianis adeo tenues ſunt, vt pro ſuſtinendo decenti Canonicorum gradu loci & perſonarum qualitate non ſufficiant, cum conſenſu Capituli aliquibus ex iis ſuppreſſis, & eorum fructibus & prouentibus aliquarum præbendarum diſtributionibus applicatis, eas ad pauciorem numerum reducere.

Congregatio cenſuit, propoſito quod dignitas Archidiaconatus non habeat votum in Capitulo, nec redditus ex menſa Capitulari, ſed dumtaxat ſtallum in choro, non licere Epiſcopo per vnionem cuiuſcumque beneficij ſimplicis illius tenuitati prouidere.

3 *Liceat Epiſcopis.*] Epiſcopus ergo poteſt, ſed non tenetur, vnde Metropolitanus non poteſt id ſupplere.

Congregatio Concilij cenſuit, verba illa, *liceat Epiſcopis cum conſenſu Capituli*, contenta in cap. 15. Seſſ. 24. eſſe intelligenda de conſenſu Capituli illius Eccleſiæ, in qua ſit reductio Præbendarum. Mediolanenſis, 4. Deceb. 1592.

Liceat Epiſcopis.] Capitulum ſede Epiſcopali vacante non poteſt ſupprimere quodcumque beneficium, & ſibi vnire.

Hoc decretum non habet locum in ſuppreſſionibus ad tempus, ſed perpetuis.

Hoc decretum locum non habet, ſi ſolitæ diſtributiones ſunt tenues, tunc Epiſcopus dumtaxat vti poteſt remedio c. 3. Seſſ. 21.

4 *Aliquot ſimplicia beneficia.*] Congregatio cenſuit non comprehendi Dignitates.

5 *Aliquibus ex iis ſuppreſſis.*] Ob tenuitatem præbendarum Epiſcopus aliquas earum ſupprimere poteſt cum conſenſu Capituli. Atqui Prælatus Collegiatæ Eccleſiæ hanc tenuium præbendarum ſuppreſſionem facere non poteſt, licèt ſit exemptus, & Eccleſia ſit inſignis: etenim hoc ſolis Epiſcopis Concilium conceſſit, & quidem cum conſenſu ſuorum Capitulorum. *Supr. hoc cap. §. Suſtinendo.*

6 *Aut affectione.*] Idem seruandum hic, quod sanctæ mem. Pius V. & S. D.N. Gregor. XIII. decreuerunt in vnionibus factis seu faciendis seminariis, vid. quòd vniones de beneficiis reseruatis validæ sint, si modò factæ fuerint ante ipsorum vacationem: quod si post vacationem fieri reperiantur, nullæ sint, & prouisi à Sede Apostol. mitti debent in possessionem dictorum bonorum.

7 *Neque prædictæ vniones.*] Vniri possunt simplicia beneficia viuentium propter tenuitatem præbendarum, sine tamen præiudicio ea obtinentium, seruata forma huius Decreti: sed si beneficia viuentium contingat resignari, & resignationem per Sedem Apostolicam admitti, vnio pro illa vice suspenditur.

REMISSIONES.

α Vide Zerol. in praxi Episcop. p.1. verbo Vnio, §.7. vers. Secundò, Steph. Grat. disceptat. forens. 178. n.34. † Camil. Borell. cons. 32. n.17.

β *Liceat Episcopis.*] An etiam Vicariis? Negant, cum vnire sit alienare, & habeatur pro re graui, & reseruata, Rebuff. in praxi Benefic. tit. de forma Vic. Archiepisc. & aliorum collat. p.1. nu.102. & in tit. de Vnion. benefic. n.37. Sbrozzi. de Officio Vicar. lib.2. q.115. Steph. Grat. d.c.278. n.35.

γ *Cum consensu Capituli.*] Quòd hic consensus potest post vnionem interuenire, tenet Steph. Grat. d.c.178. n.30. vbi etiam resoluit, nullitatem vnionis ob defectum consensus Capituli à nullo posse opponi, cùm hæc exceptio illi soli concedatur. † Sed vide Ricc. in sum prax. curiæ Eccles. Neapol. in decis. 487. & seq.

δ *Ius vnire.*] Vt singulis præbendis singula beneficia vniantur, non omnibus simul indistinctè vnum, aut plura, resoluunt Steph. Grat. disceptat. forens. c.278. n.34. in fine, Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. gloss. 37. n.25. vbi etiam refert Concilium in præsenti non concedere facultatem vniendi mensæ capitulari, sed tenuibus præbendis singulorum Capitularium, quod etiam affirmat Aloys. Ricci. in collect. decis. p.4. collect. 1066. in fine.

ε *Cum patronorum consensu.*] Vide Io. Aloys. Ricci. in sum prax. cur. Eccles. Neapolit. decis. 486. ex n.1. Lambertin. de iur. patron. lib.3. q.6. art.2. Rebuff. cons. 20. vers. quintò respondetur.

ι *Eos ad pauciorem numerum reducere.*] Vide Zerol. in praxi Episcop. p.1. verbo Beneficia, §.1. vers. Vndecimò, ibi, ad dignitates, & ibi, quintò.

CAPVT XVI.

De Constitutione Vicarij, & Oeconomi sede vacante ad Capitulum pertinente.

a Concil. Chalced. act.16. c.25. in fi. Cõ. Vvormatien. cap.76. *b* c. non. liceat alicui, 12. q. 2. & c. fin. de sup- plen. negl. præl. in 6.

1 *a* CApitulum, *a* Sede vacante, vbi fructuum percipiendorum ei munus incumbit, Oeconomum vnum, vel plures fideles, ac diligenter decernat, qui rerum Ecclesiasticarum, & prouentuum curam gerant, quorum rationes ei, ad quem pertinebit, sint redditurі. 2 β Item Officialem seu Vicarium * infra octo dies post mortem Episcopi constituere, vel existentem confirmare omnino teneatur, qui 3 γ δ &c. saltem in iure Canonico sit Doctor, vel Licentiatus, vel aliàs, quantum fieri poterit, idoneus: si secus factum fuerit, *b* ad Me-

Metropolitanum deputatio huiusmodi deuoluatur. * Et, si Ecclesia ipsa Metropolitana fuerit, aut exempta, Capitulumque vt præfertur, negligens fuerit, tunc antiquior Episcopus ex Suffraganeis in Metropolitana, & propinquior Episcop. in exempta Oeconomũ, & Vicarium idoneos possit constituere. Episcopus verò ad eamdem Ecclesiam vacantem promotus ex iis, quæ ad eum spectant, ab eisdem Oeconomo, Vicario, & aliis quibuscumque officialibus, & administratoribus, 4 qui, Sede vacante, fuerunt à Capitulo, vel ab aliis in eius locum constituti, etiam si fuerint ex eodem Capitulo, rationem exigat officiorum, iurisdictionis, administrationis, aut cuiuscumque eorum muneris; possitque eos punire, qui in eorum officio, seu administratione deliquerint: etiam si prædicti officiales, redditis rationibus, à Capitulo, vel à deputatis ab eodem, absolutionem, aut liberationem obtinuerint. Eidem quoque Episcopo teneatur Capitulum de scripturis, ad Ecclesiam pertinentibus, si quæ ad Capitulum peruenerunt, rationem reddere.

DECLARATIONES.

1 *Capitulum Sede vacante.*] Portionarij, quia non sunt de Capitulo, non comprehenduntur sub hoc Decreto. Neque clerus potest se cum Capitulo ad hoc ingerere vt Officialem constituat aut confirmet.

Congregatio Concilij censuit, ex Decreto Concilij cap. 16. Sess. 24. à Capitulo sede vacante vnum tantum Vicarium esse eligendum, ceterum non esse eo Decreto sublatam consuetudinem duos, aut plures eligendi, præsertim immemorabilem. Panormitana. 31. Apr. 1592.

Congregatio Concilij censuit, existentibus Doctoribus in Capitulo, necessariò vnum ex illis in Vicarium esse eligendum, alioquin deputationem ad Metropolitanum deuolui. 14. Febr. 1594.

Congregatio Concilij censuit, Capitulum, ad libitum posse amouere Vicarium, alias per ipsum electum, & confirmatum, tenerique intra octo dies alium constituere, alioquin deuolui ius deputandi Vicarium ad Metropolitanum, ac si Ecclesia ipsa Metropolitana fuerit, ad antiquiorem Episcopum. 28. Aprilis 1594.

2 *Item Officialem.*] Non est de necessitate, vt is qui assumitur in Officialem, sit de gremio: si tamen adesset idoneus, ceteris paribus esset præferendus.

Capitulum non potest eligere Visitatorem ad visitandam Diœcesim absque Vicario.

Ad Vicarium spectat obire illa omnia, quæ ex Concilio pertinent ad Episcopum, occurrente vacatione Parochialis, *iuxta cap. 18. sess. 24. de reform.* Quare idem Vicarius, absque Capitulo, Parochialibus vacantibus deputabit idoneos Vicarios, & proponet edicta ad concursum.

Dubitatum fuit, an Vicarius in vim istius Decreti à Capitulo constitutus, teneretur procedere cum adiunctis vel sine, *iuxta cap. 6. Sess. 25.* Et fuit resolutum die vltima Martij, 1588. quod si Episcopus dum viuebat, habebat auctoritatem procedendi sine adiũctis, etiam poterit

terit Vicarius: ſin minus poterat procedere Epiſcopus ſine adiunctis, ita nec poſſit Vicarius.

Octo dies.] Capitulum ad libitum poteſt amouere Vicarium alias per Epiſcopum electum, aut confirmatum, dummodo intra octo dies alium conſtituat: alioquin deuoluit ius deputandi Vicarium ad Metropolitanum.

Cenſuit Congregatio facta electione Officialium non poſſe ad libitum eos reuocare & nouos conſtituere, niſi vel Oeconomum, vel illos Officiales quos etiam viuente Epiſcopo Capitulum poſſit deputare.

3 *Saltem in iure Canonico ſit Doctor.*] Vicarius vacante Epiſcopali Sede omnino debet eligi Doctor vel Licentiatus, ſi in Capitulo aliqui graduati erant; ſin minus, poſſunt eligi alij idonei, licet non ſint graduati. Quinimò ſi Epiſcopus mortuus reliquit Vicarium, quem elegerat, cùm non eſſet Doctor, Capitulum non debet neceſſario eum confirmare, ſed alium, qui ſit Doctor, eligere poteſt.

9. Sept. 1594. Congregatio Concilij cenſuit, non eſſe de neceſſitate, vt Vicarius eligatur de gremio Capituli, ceteris tamen paribus præferendum eſſe Capitularem, & exiſtentibus Doctoribus, vel Licentiatis in iure Canonico eligendum in Vicarium Doctoré, ſiue Licentiatum in ipſo iure Canonico, aliàs ſufficere vt eligatur, qui quantum fieri poſſit, idoneus ſit.

12. Nou. 1594. Congregatio Concilij cenſuit, emolumenta tempore vacationis ſedis Epiſcopalis obuenientia ex iuriſdictione & ſigillo, aut aliàs vndecumque quæ ad Epiſcopum Eccleſia non vacante pertinuiſſent, ad Capitulum minime ſpectare, niſi ex Apoſtolico priuilegio illi conceſſa fuiſſent, ſed debere futuro Epiſcopo reſeruari, ex his tamen emolumentis deducendum eſſe rationabile ſalarium Vicario conſtituendum, & perſoluendũ; quod ſi ex priuilegio Apoſtolico Capitulo competerent, non poſſe Canonicos, ſi Regulares ſint, & tria vota emiſerint, inter ſe illa diuidere.

Si plures ad officium Vicarij à Capitulo aſſumerentur, is qui in controuerſia repertus fuerit magis idoneus, & habuerit has qualitates Concilij Tridentini, remanere debet, & ceteri remouendi ſunt. Et quia erat dubium, an id extenderetur etiem ad Eccleſiam Collegiatam defuncto eius Prælato, qui ordinariam Iuriſdictionem & omnia iura Epiſcopalia habebat; Congregatio die 22. Septembr. 1585. cenſuit negatiuè, quia ſi nõ eſt neceſſe vt hic Prælatus mortuus, ſit Doctor, vt dictum eſt ſupr. c. 12. præſentis ſeſſionis, ergo neque Vicarius eius.

4 *Qui Sede vacante, fuerunt à Capitulo.*] Capitulum Sede vacante poteſt eligere arbitros ad cognoſcendum de cauſis ſuſpicionum, quæ contra Vicarium ab ea ſede vacante deputatum proponuntur, eo modo, quo Epiſcopus potuiſſet.

Fuit dubitatum an ſi iſte Vicarius allegaretur ſuſpectus, poſſent eligi arbitri? Et reſolutum fuit die vlt. Martij 1588. quod non, ſed recurrendum eſſe ad Capitulum, tamquam ad Superiorem.

8. April. 1595. Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopum per ſe rationem adminiſtrationis officij geſti à Vicario Capituli, ſede vacante conſtituto, exigere, atque alicuius delicti compertum punire auctoritate ſibi tributa decreto Conc. 16. *Seſſ.* 24.

22. 1599. Congregatio Concilij cenſuit, licere Vicario Capituli ſede vacante inſtituere præſentatum à patronis.

Item Capitulum ſede vacante poteſt facta mentione Vicarij vel aliorum Officialium illos cogere ad reddendam rationem adminiſtrationis,

nis, eosque pro culpa punire, non tamen impedire futurum Episcopum, quin ex hoc Decreto ab eisdem exigat rationes actionum, quas sede vacante fecerint, & eos punire, etiamsi à Capitulo fuerint absoluti.

Congregatio censuit Episcopum in Capitulo exempto si velit rationem exigere ab Officialibus ex gremio Capituli deputatis sede vacante, eorum officij & administrationis, non teneri procedere cum adiunctis ex forma, c.6. Sess.25. nisi vellet criminaliter ad eorum punitionem & correctionem procedere.

REMISSIONES.

α Vide Gig. de Pensionib. q.75. num.12. Couar. in cap. Relatum, in 2. n.3. de Testam. P. Azor. instit. Moral. p.2. lib.3. c.37. col.349.

β *Item Officialem, seu Vicarium infra octo dies, &c.*] Vide Zerol. in praxi Episc. p.1. verbo Capitulum, §.3. pag.84. Steph. Quarant. in Summa Bullarij, verbo Capitulum Sede vacante, vers.21. Quæro, pag. mihi 142. ibi verum. Vbi etiam resoluit, quòd stante præfixione termini octo dierum, infra quem Capitulum cogitur Vicarium eligere, ipsum Capitulum debere administrare, & in vers. Secundò dubitatur, dicit, quòd si adesset discordia inter Canonicos in electione Vicarij, & plures ad hoc officium assumerentur, magis idoneus, & habens qualitates Concilij remanere debet, ceteris remotis: & in vers. Tertiò dubitatur, in num.3. asserit, Vicarium constitutum à Capitulo Sede vacante posse reuocari ab eodem Capitulo durante dicta vacatione, idem tenet Zerol. in praxi Episcop. p.1. verbo Vicarius, §.21. vers. Secundum dubium, vbi id ampliat, etiam si Canonici iurassent, vel promisissent sub certa pœna eum non reuocare. * Vide Pauin. de potestate Capituli sede vacante 2. p. princ. q.10. n.1.2. & 3. Io. Narbona de appellat. à Vicario ad Episcopum. q.1. n.102. & 103. Mastril. decis.236. n.5. & 6. p.3.

γ *Qui saltem in iure Canonico sit Doctor.*] Quarant. d. verbo Capitulum Sede vacante, num.3. vers. In casu verò resoluit, quòd si non fuerit Doctor, potest Capitulum in ipso actu deputationis dare ei consultorem Doctorum: alioquin poterit ipse Vicarius eligere consultorem sibi bene visum partibus non suspectum in casibus, in quibus eo opus erit. † Vide Peregr. cons.3. num.19. vol.2. Marc. Ant. Genuens. in tract. de Eccles. q.611. num.2.

δ De Vicario Episcopi vltra Doctores in tit. de Offic. Vicar. lib.6. agunt latè Angel. Syluest. Rosell. Tabien. Armil. & alij Summistæ verbo Vicarius, Bertach. de Episcopo lib.4. part.7. tit. de Vicario Episcopi, Rebuff. in praxi tit. de Vicariis Episcopi, Læli. Zechi. de Repub. Ecclesiast. c.23. de Vicario Episcopi, Guttier. Canon. lib.2. c.17. Iacob. Sbrozz. in tract. de Vicar. Episcopi, Zerol. in praxi Episc. p.1. verbo, Vicarius.

ε An Vicarius Episcopi debeat esse Clericus saltem primæ Tonsuræ? Affirmant Hoied. de Incompatib. benef. part.1. c.10. num.11. Lancelot. de Inst. Canon. lib.1. tit. de Offic. Vicar. §.2. Rebuff. d. tit. de Vicario Episcopi, n.35. Zech. de Republ. Ecclesiast. c.23. de Vicario Episcopi, §.1. num.1. Pat. Soar. tom.5. de Censuris, disp.2. sect.3. nu.8. cum seq. Sbrozz. d. lib.1. q.31. Fr. Ludou. de Miranda de Ordine Iudiciario q.2. art.7. Sahag. in cap.2. de Iudic. num.110. Et an possit esse Clericus coniugatus? Negant Rebuff. num.36. Hoied. n.11. P. Soar. n.10. Sbrozz. n.5. dictis locis. Zerol. d. verbo Vicarius dub.7. Pat. Sanch. de Matrim. lib.7. disp.46. n.14.

ζ An Vicarius habeat ordinariam iurisdictionem? Affirmant gloss. verbo Officialem, in c.2. de Offic. Vicarij lib.6. & verbo Generaliter in c. Romana, de Appel. eod. lib. Bertachin. d. lib.4. num.1. Guttier. Canon. lib.2.c.17.num.17.& lib.3.tract.de Matrim.cap.69. num.7. Couar. Pract. cap.4.n.8.& lib.3.Var.cap.20.num.4.Marant.de Ordine iud.par.4. dist. 5.num.12.& 13.Azeued.lib.1.num.7.tit.9.lib.3.nouæ Recopil. Molin. de Primogen.lib.1.c.25.n.13.Corras.de Benef.p.2.cap.8. n.13. Pat. Molin. de Iustit.tom.6.disp.10.n.1.& 2. Sbrozz. d. lib.2. q.55. Mascard. de Probat. concl.1412.n.9.& 22.Pauin.de potest.Capituli Sede vac.p.1. quæst.2. n.2. & 3. & p.2.quæst.10.num.3.& 4.Hugolin.de Censuris tab.1. cap.1. §.20. num.6.Zech.d.c.23.§.2.n.1.Salzed ad Bernar.cap.73. in gl.verbo Dispensant, Soar.de Paz in prax. tom.1. temp.1.nu.6.& 7.& tom.2.prælud.3. num.3.Cardoso in praxi iudicum, & aduocat. verbo Vicarius, num.7. Fr.Ludou.Miranda de Ordine iud.q.2.art.6.P.Azor.Inst.Mor.p.2. lib.3. c.43.q.5.P.Sanch.de Matrim. lib.3. disp.29. num.3. Negant Licent. Ant. Gomez in explicatione Bullæ Cruciatæ, cap.4.num.21. & 22. Morl. in Empor.iuris,p.1.tit.2.q.27.

η An iurisdictio Vicarij mortuo Episcopo expiret? Affirmant Molin. de Primogen.lib.1.cap.25.num.13.P.Sanch.lib.3.disp.30.nu.1.D.Guttier. tract.de Matrim. cap.69. numer.16. & testatur deceptum P. Henriq.in Summa lib.7. cap.21. §.5. in gloss.lit. S. vbi dicit non expirare de per se mortuo Episcopo, sed per Capitulum Sede vacante deponi. Vnde valere gesta à Vicario ignorante mortem Episcopi longè distantis, resoluunt Stephan. Grat. disceptat.forens.cap.18. num.50. Pat.Sanch.lib.3.de matrim.disp.22.num.59.& disp.30.num.44.Guttier.d.c.69.n.18.

* *Ad Metropolitanum deputatio huiusmodi deuoluatur.*] Vide Soarez de censur.disp.7.sect.3.num.14.Narbon.vbi suprà p.1.n.122.

CAPVT XVII.

Singula singulis personis conferantur beneficia Ecclesiastica, obtinenti tamen insufficiens conferri potest aliud simplex: dummodo vtrumque personalem residentiam non requirat. Obtinentes plures Parochias dimittant vtram voluerint, & alteram teneant, &c.

1 α CVm Ecclesiasticus *a* ordo peruertatur, quando vnus plurium officia occupat Clericorum; sanctè sacris Canonibus cautum fuit, β γ neminem oportere in duabus Ecclesiis conscribi. verùm quoniam multi improbæ cupiditatis affectu seipsos, non Deum, decipientes, ea, quæ bene constituta sunt, variis artibus eludere, & plura simul beneficia obtinere non erubescunt: sancta Synodus debitam regendis Ecclesiis disciplinam restituere cupiens; præsenti decreto, quod in quibuscumque personis, quocumque titulo, etiam si Cardinalatus honore fulgeant, mandat obseruari; statuit

a Conc. 1. Nic.c.15. & 16.Antioc. c.3. & Arelat. 1.cap.2.& 22. & Mileu. c.15. c. quia in tantum, c.ad hæc, & c. cum nō ignores, de præb. cū alleg. sess. 7. de ref. c.2.c.referente, & c. de multa, de præbend. 21. q.1.per totam, c. quia nonnulli, de cleric. nō resid.

tuit vt in posterum vnum tantùm beneficium Ecclesiasticum ∂ 2 singulis conferatur. quod quidem si ad vitam eius, cui confertur, ε honestè sustentandam non sufficiat † ; 3 liceat nihilominus aliud simplex ζ sufficiens, 4 η &c. dummodo vtrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri. Hæcque non modo ad Cathedrales Ecclesias, sed etiam ad alia omnia beneficia tam sæcularia, quàm regularia quæcumque etiam ξ &c. commendata, pertineant, 5 cuiuscumque tituli, ac qualitatis existant. ϱ Illi verò, 6 qui in præsenti plures Parochiales Ecclesias, aut vnam Cathedralem, & aliam Parochialem obtinent; a σ cogantur omninò *, quibuscumque dispensationibus †, ac vnionibus ad vitam non obstantibus, vna tantum Parochiali, vel sola Cathedrali retenta, alias Parochiales 8 τ infra spatium sex mensium 9 dimittere: alioquin tam Parochiales, quàm beneficia omnia, quæ obtinent, b 10 υ &c. ipso iure vacare censeantur; ac tamquam vacantia liberè aliis idoneis conferantur; nec ipsi antea illa obtinentes, tuta conscientia, fructus post dictum tempus retineant. Optat autem sancta Synodus, vt resignantium necessitatibus commoda aliqua ratione, prout summo Pontifici videbitur, prouideatur.

a Sup. sess. 7. de ref. c. 4.

b c. execrabilis, §. qui verò, in extrauag. cõm. tit. de præb.

DECLARATIONES.

1 *Cum Ecclesiasticus ordo peruertatur*]Non comprehenduntur dignitates cum Canonicatu quæ nullos, vel tenues habent fructus, licet habeant sedem in choro, quando ex consuetudine per Canonicos obtineri solét, *iuxta c. 1. de consuetud. in 6.* Item dignitas cum beneficio curato absque dispensatione Apostolica ante Concilium potuit obtineri. *Infr. hoc cap. §. habens legitimè,*

Congregatio Concilij censuit, consuetudine permittenti, vt in eadem Ecclesia dignitas cum Canonicatu per eumdem obtineri, & retineri possit, non censeri derogatum ex decreto Concilij Tridentini, *c. 17. Sess. 24. de Reform.* vbi disponitur habenti beneficium competens, non posse conferri alterum. 13. Ian. 1594.

Capellania, cui adiunctum est onus deseruiendi in Choro, obtineri non potest cum Canonicatu, per hoc Decretum, etiam si haberet tantũ onus celebrandi Missam, cum enim est sub eodem tecto, opus est dispensatione. Attamen qui regressum habet ante Concilij publicationem ad parochialem Ecclesiam, vel ad Canonicatum, & post Concilium obtinuit vel Canonicatum, vel parochialem, vel ante obtinebat simul, non est molestandus, si post Concilium facto loco regressui vult obtinere vtrumque beneficium, ea tamen lege, vt resideat in parochiali amissis distributionibus quotidianis pro tempore quo in Canonicatu non deseruierit. *Hoc sæpe fuit declaratum.*

2 *Singulis conferantur.*] Idem intelligitur cum effectu, vt vnum possit retinere, quia Ordinarius potest instituere præsentatum, vel conferre aliud beneficium incompatibile, vel ratione residentiæ, vel ratione sufficien-

ficientiæ, dummodo habita possessione pacifica secundi beneficij dimittat primum.

Congregatio die 2. Februarij, 1588. idem dixit seruandum esse in beneficiis, quæ sint Iuris patronatus, & in quibus non fit collatio, sed institutio.

3 *Liceat nihilominus aliud simplex sufficiens.*] Episcopus habenti vnum simplex beneficium, quod non sufficit ad eius sustentationem, potest eidem aliud conferre citra dispensationem Apostolicam: & habenti beneficium sufficiens, potest conferre aliud, sed habita possessione secundi beneficij sufficientis vacat primum sufficiens. *Supra hoc cap. §. Singulis.*

28. Iun. 1594. Congregatio censuit, quod si habenti vnum beneficium sufficiens, aliud sufficiens ab Episcopo fuerit collatum, habita pacifica possessione secundi, vacat primum sufficiens.

Episcopus potest conferre secundum beneficium si primum non sufficit ad sustentationem: sed si duo non sufficerent, non potest conferre tertium absque dispensatione Apostolica. In collationibus autem beneficiorum, Episcopus nihil pro sigillo accipere potest. Notarius verò pro labore, charta & aliis, aureum vnum non excedat.

Simplex beneficium est Archipresbyteratus, licèt habeat aliquam Iurisdictionem, dummodo residentia non sit in eo necessaria.

Beneficia etiam curata aliis beneficiis annexa transeunt in simplicium naturam, dummodò accessoriè sint vnita, & illorum cura per Vicarium ab Ordinario positum exerceatur.

Plura beneficia non possunt obtineri, licèt simplicia sint, sine dispensatione Papæ, intellige sub eodem tecto, ac requirentia residentiam.

1. Iul. 1595. Congregatio Concilij censuit, qui dispensatus est ad beneficia, dummodo plura simul non sint, non posse obtinere plura, quàm vnum, quâuis illud ad vitam obtinentis honestè sustentandam non sufficeret.

11. Iulij 1596. Congregatio Concilij censuit, Episcopum habenti vnum simplex beneficium, quod non sufficiat ad eius sustentationem, posse ad eius simile conferre, sed non posse plura simplicia, vsque ad eius sufficientem sustentationem eidem conferre.

28. Febr. 1598. Congregatio Concilij censuit, obtinentem beneficium simplex ad sui sustentationem sufficiens, posse quidem institui ad aliud simplex beneficium itidem sufficiens in eadem Ecclesia, in qua primum existens, sed adepta pacifica possessione secundi vacare primum.

4 *Dummodo vtrumque personalem residentiam non requirat.*] Illi qui obtinent duo vel plura beneficia cum legitima dispensatione ante Concilium Tridentinum obtenta, requirentia personalem residentiam, tenentur residere in eo in quo maior est necessitas: nec possunt alterutro priuari, amittunt tamen distributiones quotidianas eius beneficij, cui non inseruiunt. Secus verò si esset dignitas cum Canonicatu & parochiali, quia obstat extrauagans *execrabilis.*

Congregatio Concilij censuit, non posse ab Ordinariis fieri vniones parochialium Ecclesiarum, obstantibus Collegiis Sæcularium seu Regularium personarum, non obstante decreto huius Concil. Sess. 24. c. 13. de reform. & si factæ fuerint, nullas esse vniones.

5 *Cuiuscumque tituli ac qualitatis existant.*] Non est molestandus is, qui ante Concilium obtinuit vnum Canonicatum ab Ordinario, & vnam Parochialem, dummodo resideat in Parochiali, ex Bulla Pij V.

Distributiones quotidianæ cuiuslibet Capellaniæ arguunt residentiam

tiam in choro, ideo huiusmodi Capellania incompatibilis est cum aliis beneficiis residentiam requirentibus.

Congregatio Concilij censuit, obtinenti Canonicatum, cui post Concilium munus sit iniunctum Pœnitentiarij, non posse in eadem Ecclesia vnà cum dicto Canonicatu obtinere dignitatem, in vim consuetudinis Ecclesiæ permittentis Canonicatum posse retinere Canonicatum cum dignitate. 27. Mart. 1594.

Qui in præsenti plures Canonicatus obtinet legitimè, & cum auctoritate Sedis Apostolicæ ante Conc. Trident. confirmationem, Ecclesiam Parochialem & Monasterium perpetuò commendatum vel ad vitam, non potest ex hoc Decreto cogi vt alterutrum dimittat, quasi duas Parochiales obtineat, sed potest vtramque retinere, cùm Monasterium (quamuis curam habeat animarum) appellatione parochialis hoc cap. non comprehendatur.

Hoc decretum licèt dicatur in præsenti ligare, incipit tamen Kal. Maij anni 1564.

6 *Qui in præsenti plures parochiales.*] Sub hoc c. non comprehenduntur qui cum Parochiali obtinent dignitatem & Canonicatum habentes curam annexam.

Dignitas Ecclesiæ Collegiatæ, cui à principio cura animarum iniuncta est, aut illi principaliter imminet & non accessoriè, comprehenditur in hoc Decreto.

Qui vnam habet Parochialem cum fructibus, & alteram cum nudo titulo, vnam ex his tenetur, quam velit, dimittere. Itemque habens duas Parochias, quarum altera est beneficio simplici, vel dignitati in perpetuum vnita, alteram dimittere tenetur.

Cum eo cui non est constitutum salarium, fuit dispensatum, vt plures possit retinere, quando timetur ne Parochiales perueniant ad manus hæreticorum.

Habens vnam Parochialem, & titulum alterius, cuius fructus omnes alteri sunt reseruati, alteram dimittere tenetur.

Ordinarius potest Ecclesiam Parochialem habenti alteram Parochialem conferre, sed post adeptionem possessionis pacificæ secundæ vacabit prima.

Regula de Triennali non habet locum contra Decretum huius c. quia illa regul. requirit titulum coloratum.

Vnam Cathedralem ac aliam Parochialem habens: Item habens Episcopatum & Parochialem, quam resignare non potest, quia est de iure patronatus, nihilominus vnum dimittere tenetur ex istis duobus beneficiis.

In habentibus Parochias, & in quibus alij habent regressus vel accessus, dum coguntur resignare, danda est optio regressario, vt vel cedenti sibi Parochiam soluat eamdem pensionem, vel patiatur resignare alteri cum suspensione regressus.

7 *Vna tantum parochialis.*] Episcopi Cremonensis petitio, vt quidam presbyter duas obtinens Parochiales, alteram centum scutorum, ex quibus soluit pensionem 56. alteram reseruatis Patruo omnibus fructibus, posset vtramque retinere, penitus est à Congregatione reiecta.

Petitio etiam de duabus Parochiis, quarum altera est litigiosa, vt possit quis vtramque retinere, vsque dum alterius lis terminetur, reiecta est à sacra Congregatione. Vnde & petenti vt ex quatuor Parochiis, cum

cesserit duabus, & sibi vnam reseruauerit tit. S. Columbani, liceat titulum retinere, responsum est, vt titulum relinquat, nec eò accedat.

Habens legitimè duas aut plures dignitates non curatas & parochialem suam curatam, vnam solam retinere potest.

Non tenetur quis alterum dimittere, si habet parochialem & Canonicatum obtentum ante Concilium, sed tenetur residere in parochiali, etiamsi in fundatione Canonicatus caueatur quod illum obtinens sit ipso iure priuatus, si per 30. dies absens fuerit.

Papa attentâ personarum & locorum qualitate, dispensat, vt vni ac eidem Parochialis & Canonicatus simul conferantur, si vtrique inseruire bene potest.

Licèt aliàs resolutum fuerit in certo casu, quod habens ante Concilium duos Canonicatus, quibus singulis esset vnita parochialis, per hoc Decretum non teneretur ad alterius dimissionem: nihilominus pro absoluta resolutione contrarium est verius, videlicet quod alterum dimittere teneatur.

Habenti Parochiam cum datur Canonicatus Cathedralis, si duo illi menses sint elapsi non sua culpa, quibus debebat dimittere Parochialem, conceduntur ad dimittendum alij duo menses.

Dum hoc Decretum loquitur de beneficiorum pluralitate tollenda, scire oportet quòd ante Concilium non erat necessaria dispensatio pro retentione Parochiæ cum Canonicatu, & quòd si iam habenti parochialem Canonicatus conferatur, adepta possessione Canonicatus vacat Parochialis.

Habens Canonicatum & duo simplicia beneficia Ecclesiastica, quorum omnium annui reditus secundùm communem æstimationem non excedunt scuta 125. non prohibetur à Concilio, quin ea omnia retinere possit. Et Concilium Tridentinum prohibens quod habens Canonicatum possit acquirere Parochialem, & è contra, non cogit, vt quis dimittat alterum duorum iam acquisitorum legitimè.

Residens in Prioratu qui curam habet animarum, retinere potest Canonicatum & beneficium simplex, sed beneficio simplici per alium inseruire debet.

Qui impetrauit per nouam prouisionem, Narbonensem Archidiaconatũ, & obtinebat alium Archidiaconatum Aconitanũ, cum non posset possidere Narbonensem ob potentiam intrusi, cum quo litigabat, petiuit ne priuetur Aconitano, sed huius petitio ad S.D.N. fuit reiecta.

Nominatus à Rege Galliæ ad Episcopatum Mallunensem vacantem per obitum, petitum expediri vna cum retentione duorũ monasteriorum, quæ in commendam obtinet vt detur retentio, quia istæ commendæ in Gallia nullam nunc curam, nullamque iurisdictionem habent aut exercent. S.D.N. putauit compatibiles cum Episcopatu.

Iuxta decisionem Congregationis aliàs editam, qua dictum fuit posse Canonicũ ex consuetudine Ecclesiæ in eadem obtinere dignitatem, obtinens Canonicatum, cui post Concilium iniunctũ est munus Pœnitentiarij, non potest vigore dictæ consuetudinis obtinere etiam dignitatem in eadem Ecclesia: quia consuetudo strictè est interpretanda, & nemo potest esse triplex in eadem Ecclesia.

Habens Archipresbyteratum, si regressum habet ad Parochialem quã obtinuit ante Conc. Trid. publicationem ex dispensatione tali, *quod si regressus ei contigisset, ipsam Parochialẽ cum Archipresbyteratu posset retinere:*

si

si casus prædicti regressus postea euenerit, etiam post Concil. Tridentin. potest retinere, sed tenetur in Parochiali residere, & non perdit quicquam Archipresbyteratus, nisi distributiones quotidianas.

8 *Infra spatium sex mensium.*] Licet habens duas parochiales infra sex menses alteram dimittere teneatur, fauore tamen militiæ S. Ioannis Hierosolymitani, fuit aliquibus concessus annus, si habent parochiales in Italia: & si extra, fuit datus secundus annus.

9 *Dimittere.*] Etiamsi illæ parochiales sint de Iure patronatus Laicorũ, quamuis regressatæ, & etiamsi qui habet regressum, nolit præstare consensum: quia tunc facta ei oblatione resignationis cum honesta pensione (si noluerint acceptare) resignatio fiet alteri, & regressus suspenditur vsque ad cessum vel decessum resignatarij.

Habens autem Parochialem, quam ex Decreto dimittere tenetur, si ea est obligata alteri ratione regressus, conueniendus est primò iste habens regressum, an ipse cum aliqua pensione resignanti reseruanda, Parochialem velit. Quod si eam recipere recuset, alteri resignare debet cum suspensione regressus.

10 *Ipso iure vacare censeantur.*] Qui non dimittit vnam ex duabus Ecclesiis curatis intra tempus à sacro Concilio assignatum, debet condignas pœnas subire & puniri, prout in eo statuitur.

Lib. 3. Decretal. de præbendis & dignitatibus.

CAPVT XXVIII.

DE multa prouidentia fuit in Lateranensi Concilio prohibitum, vt nullus diuersas dignitates Ecclesiasticas, vel plures Ecclesias Parochiales reciperet, contra sacrorũ Canonũ instituta: alioquin recipiens sic acceptum amitteret, & largiendi potestate conferens priuaretur. Quia verò propter præsumptiones & quorumdam cupiditates, nullus hactenus, aut rarus de prædicto statuto fructus prouenit: nos euidentius & expressius occurrere cupientes, præsenti decreto statuimus, vt quicumque receperit aliquod beneficium curam habens animarum annexam, si prius tale beneficium habebat, eo sit ipso iure priuatus: & si fortè illud retinere cõtenderet, etiam alio spolietur. Is quoque ad quem prioris spectat donatio, illud post receptioné alterius liberè conferat, cui meritò viderit conferendum: & si vltra sex menses conferre distulerit, non solùm ad alios secundùm Lateranensis Cõcilij statutum eius collatio deuoluatur, verùm etiam tantũ de suis cogatur prouentibus in vtilitatem Ecclesiæ, cuius est illud beneficium, assignare, quantum à tempore vacationis ipsius constiterit esse perceptum. Hoc idem in personatibus esse decernimus obseruandum: addentes, vt in eadem Ecclesia nullus plures dignitates aut personatus habere præsumat, etiam si curam non habeant animarum. Circa sublimes tamen & litteratas personas, quæ maioribus beneficiis sunt honorandæ, cum ratio postulauerit, per sedem Apostolicam poterit dispensari.

[Cap. Quia nonnulli, sup. Sess. huius, c. 2.]

[1. Decretal. de Conc. præben. c. nulla.]

REMISSIONES.

a Vide Dionys. Carthus. in tract. de pluralitate Benef. Hoied. eodem tract. Rebuff. in praxi benefic. part. 1. titul. de Dispensat. ad plura beneficia, Cened. ad Decretal. Collect. 150. P. Paul. Comitol. Respons. Moral. lib. 1. q. 73. nouissimè P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 30. tract. 3. cap. 19. n. 275. cum seqq. latissimè Nicol. Garc. de Beneficiis, part. 11. cap. 5. num. 260. cum seqq.* Vide etiam Caualcan. decis. 17. ex num. 73. p. 2.

p.2.Oieda de benefic.2.p.c.1.ex num.24.Paul.Fuscum de visitatione lib.2. c.7.num.8.Rotam nouiss.per Farinac.decis.624.num.2.in recollectis anno 1612.& Rot.nouiss.decis.250.in 2.p.eiusdem Farinacij.

β *Neminem oportere in duabus Ecclesiis conscribi.*] Sacra Cardinalium Congregatio censuit hoc non habere locum in pensionibus, cùm Ordinarius possit conferre beneficium alicui habenti iam in pensionibus Ecclesiasticis sufficientem sustentationem, refert Garc.d.cap.5.num.310.in fine,vers.Quarto, & resoluunt Hoied. p.2. cap.7. P.Azor. d. pag.2. lib.8. cap.10.quæst.8.& c. 12.q.6.Gonzal.ad reg.8.Cancel. Gloss.5. §.5. num.14. cum seqq.

γ Congregatio Concil. censuit hoc decreto non comprehendi terrulas beneficiales, seu pia legata cum onere, Missas, aliáve diuina officia celebrandi, quæ neque Ecclesiæ habent aliquam denominationem, conferri tamen consueuerunt in titulum simplicis beneficij vni vel pluribus presbyteris ad præsentationem heredum siue patronorum, & singula duorum aut trium aureorum valorem non excedunt. Quòd decretum Congregationis Sanctiss. Dominus noster probauit, & placuit seruari stylum Cancellariæ, vt vnica collatione plura vni conferri possint in titulum simplicis beneficij; refert Garc.d.c.5.n.318.

δ *Singulis conferatur.*] Vide Garc.d.cap.5.num.283.vbi resoluit intelligi cum effectu, vt vnum possit retinere,quia Ordinarius potest instituere præsentatum, vel conferre aliud beneficium incompatibile, vel ratione residentiæ, vel ratione sufficientiæ, dummodo habita possessione pacifica secundi beneficij dimittatur primum.

An Coadiutoria cum futura successione inducat incompatibilitatem cum alio beneficio? Vide Lusit. Gonzal. Mendez lib.4. diuers. iuris argument.cap.1.num.8.Gonzal.ad regul.8. Cancel.Gloss.5. §.9. à nu.64.& n.122.Nicol.Garc.p.4.cap.5.n.122.

ε *Honestè sustentandum non sufficiat,liceat nihilominus aliud simplex,&c.*] Quod habens beneficium simplex sufficiens ad commodam sustentationem, & aliud consequatur, sit incompatibile cum primo, & peccet mortaliter, tenent Gloss. in cap. dudum 2.de Electione, verbo, Intitulatam, & verbo, Retinere, Syluest. in Sum. verbo, Beneficium, 4. numer.2. Gregor.Lop.lib.3. tit. 16. part.1. Ludouic. Lopez in Instruct. Consc. tom.1. cap.251.Zech. de Benefic. & pensionibus, cap. 5. num.4. vers.circa tertium, Hoied. p.1.cap.19. num.1. Salon. 2. 2, quæst.63.art.2. conclus.3.P.Azor.Instit.Moral.p.1.lib.2.cap.12.post princ.& lib.5.cap.19. vers. Consuetudo qua quis in eadem Ecclesia, & p.2.lib.3.cap.7.quæst. 4.& cap.8.quæst 6.& cap.9.quæst.3.& cap.10.quæst.4.& cap.11.quæst.23. Frat.Emman.in Sum.tom.1.cap.31.num.2.& 3.Flamin.de Resignat.lib.3. quæst.1.num.138.& lib.5.q.6. numer.115.cum seqq.Veg.p.1.sum.c.36. casu 21.cum duobus seqq.Lud.Beia Respons.casuum conscientiæ, p. 4.casu 26.Petr.Ledesm.in Sum.p.2.tract.7.cap.1.concl.12,diffic.5.Zerol.in praxi Episcop. p.2. verbo Incompatibilia,§.2. P. Valer. Reginald. d. tract. 3. à num.283.Card.Tusc.tom.1.lit.B.concl.61. † Nauar.cons.1. tit.de constitut.num.9.

ζ *Sufficiens.*] Quod dicatur beneficium sufficiens,vide apud Gomez de expectat. num.107.Nau.de Orat.Miscel.62.Prosp.de Augustino in addit. ad Quarant.in summa Bullarij, verbo, Beneficiorum resignationes, causa 8.Menoch. de Arbitr. casu 216. Hoied. p.1. cap.19. à num. 22. Flamin. de Resign.lib.5.quæst.6.num.121.cum seqq.Zerol.verbo Beneficium,§.7. concl.

concl.8. princip. Gonzal. ad reg.8. Cancel. gloss.15. num.39. Marc. Ant. Genuens. in praxi Archiepisc. Curiæ Neap. cap.64. num.3. Pat. Valer. Reginald. dict. tract.3. num.285.

η *Dummodo vtrumque personalem residentiam non requirat.*] Vide Corras. de Benef. p.1. cap.5. num.2. Hoied. c.17. num.30. Zerol. p.1. verbo Beneficium, §.7. P. Azor. instit. Moral. p.2. lib.3. cap.8. quæst.6. P. Valer. Reginald. d. tract.3. num.279. Garſ. de Benef. pag.11. cap.5. num.260. & nu.373. sequentes adducit sacræ Cardin. Congreg. decisiones.

θ Prima est. Dispensatus legitimè, sine dubio Canonicatum, & parochialem retinere potest: sciendum tamen est, Ordinarium super hoc dispensandi facultatem non habere.

ι Secunda. Episcopus ex causa potest dispensare, vt quis possit obtinere duo beneficia difformia sub eodem tecto, dummodo quodlibet per se non sit sufficiens ad sustentationem prouisi.

κ Tertia. An duo Canonicatus de iure in vim S. Concilij Trident. Decretorum sint incompatibiles? Congregatio respondit esse incompatibiles, refert Garc. d.c.5. n.381.

λ Quarta. An is, qui duos Canonicatus simul absque dispensatione Apostol. per triennium, & vltra detinet, vtroque ipso iure excidat in vim d. Decretorum Concilij Tridentini? Congregat. iudicauit, si duos huiusmodi Canonicatus simul retinere perrexerit, vtroque esse ipso iure priuatum. An vtriusque Canonicatus possessionem tueri, & defendere valeat possessor ex reg. de triennali? Congregat. respondit vtique non posse: refert Garsia, vbi proximè.

μ Quinta. Episcopus habenti vnum simplex beneficium, quod non sufficiat ad eius sustentationem, potest aliud simile conferre absque dispensatione Apostol. refert Leli. Zechi. de Republ. Ecclesiast. titul. de Beneficiatis, ad fin. Nicol. Garſ. dict. c.5. n.310.

ν Sexta. Episcopus potest conferre secundum beneficium, si primum non sufficit ad sustentationem; sed si duo non sufficerent, non posse conferre tertium absque dispensatione Apostolica, refert Nicol. Garſ. vbi proximè; & propter illud verbum *Aliud*, de quo in Concilio, dicit ita obseruari in Vrbe, Marc. Anton. Genuenſ. d. cap.64. numer.3. De stylo tamen Curiæ, si duo non essent sufficientia ad commodam sustentationem, licere obtinere plura beneficia residentiam non requirentia, testantur Hoied. part.2. cap.1. à num.3. Azeued. conſ.2. numer.1. Cened. ad Decretal. collect.150. num.1. Flam. de Resign. lib.3. quæst.1. numer.141. Pat. Azor. instit. Moral. part.2. lib.6. cap.11. quæst.8. Perez de Lara de Anniuersar. & Capellan. lib.2. cap.7. numer.12. & videtur sentire Zech. dict. cap. de Benefic. verſ. Ad dignoscendum verò, Zerol. part.1. verbo Beneficium. §.7. concl.2. Quintanad. Ecclesiast. lib.4. num.119. Quòd Episcopus non potest dispensare, vt quis habeat duo beneficia simplicia, quorum alterum sit sufficiens, nec, si non sunt sufficientia, & requirunt residentiam personalem, veluti duo Canonicatus, resoluunt Zerol. d. §.7. concluſ.7. Quintanad. lib.4. numer.131. Pat. Azor. d. part.2. lib.3. cap.7. quæst.4. & lib.6. cap.2. quæst.6. Pat. Valer. Reginal. d. lib.30. tract.3. n.281. prope finem.

ξ *Commendata.*] Vide Suprà Seſſ.7. cap.4. & de incompatibilitate duarum Ecclesiarum commendatarum vide Hoied. pag.1. cap.... num.13.

ο Congregatio Concilij ita censuit: Non comprehenduntur in hoc decreto, qui cum parochiali obtinent monasterium commendatum cum

cum cura. refert Gonzal.ad regul.8.Cancel.Gloss.5.§.8.n.65.

π Congregatio Concilij ita etiam censuit: Habens parochialem, & monasterium in Commendam ad vitam, cui cura imminet animarum, alteram dimittere non tenetur. referunt Gonzal. vbi proximè, Zerol. in praxi Episcop. p.2. verbo Parochia §. 5. Nicol. Garsi. de Benef. part.4. cap.4.n.35.

ϱ *Illi verò, &c.*]Vide P.Azor.instit.Moral.p.2.lib.7.cap.17.Collect.870. Nicol.Garsi.p.11.cap.5.n.19.

σ *Cogantur.*]Vide Pat.Henriq.in sum.pag.2.lib.14.cap.17. §.5. in Gloss. lit.C.* Nauar.in manuali.cap.25.num.129. Salzed.ad Bern.Diaz in prax. canoni.cap.48.litter.D.Fideri.Scotum cons.6.num.3.4.& 5.lib.1. tom.2. Camill.Borrel.cons.32.num.65.

† *Quibuscumque dispensationibus.*] Vide Spino in suo Speculo testam. glos.3.princ.num.75.

τ *Infra spatium sex mensium.*] Vide Nicol.Garsi d.p.11.c.5.num.77.vbi resoluit, huic decreto non aduersari aliud suprà, Sess.7. de Refor. cap.4. quia hoc solum loqui affirmat de obtinentibus tunc plures parochiales, aut vnam Cathedralem, & aliam parochialem ex dispensatione seu vnione ad vitam, quibus iniunxit Concilium quòd vna retenta, alias infra sex menses dimitterent, non tamen loqui de pluribus parochialibus beneficiis post Concil.obtentis, de quibus loquitur d.cap.4.intrepidè resoluit.

υ *Ipso iure vacare censeantur.*] Quod accepto secundo beneficio vacat primum, & non potest tuta conscientia obtinere fructus primi beneficij, quamuis nulla detur sententia, nec fiat petitio, resoluit P.Henriq.in sum.l.14.c.56.§.2.in fin.in Gloss.lit.O.

φ An obtinens plura beneficia ex dispensatione Papæ, sine causa tamen rationabili, sit tutus in foro conscientiæ? Vide Ludou. Lop.in instructor. Conscient.tom.1.cap.252.& seq. Nauar.cons.31. de Constit.à n.37. Cordub.in q. lib.1. q.21.Corrad.in Respons.casuum Consc.quæst.35.in addit. Didac.Perez ad Villadieg.de Irregul.cap.1.num.13.Veg.p.1.c.36. casu 30. Fr.Emman.in sum.tom.1.cap.31.n.7.& 8.Hoied.p.2.c.fin.num.38. Tolet. lib.5.cap.81.Petr.Ledesm.in sum.p.2.tract.7. cap.1.circa 9.concl. & 11.P. Azor.Inst.Moral.p.2.lib.6.cap.1. quæst.7.8. & 11. & lib.5. cap.3.quæst.2. P.Valer.Reginald.in praxi for.pœnit.l.30.tract.3. num.289. vers. Sextum dubium, P.Lessi.de Iustit.lib.2.cap.34.num.151.cum seq.

CAPVT XVIII.

Dum contingit Ecclesias Parochiales vacare, fiat examen per concursum præmissis edictis; describuntur qualitates eorum qui debebunt examinare. Si Ecclesia fuerit Iurispatronatus Ecclesiastici, & institutio pertineat ad Episcopum, quædam strictiùs erunt obseruanda, quàm casu quo Ecclesia fuerit Iurispatronatus laicorum, &c. Attentè hoc caput legendum & seruandum ad amussim.

a &c. EXpedit maximè animarum saluti, à dignis, atque idoneis Parochis gubernari. Id vt diligentiùs ac rectius

ctiùs perficiatur, ſtatuit ſancta Synodus, vt 1 cùm parochialis Eccleſiæ vacatio, 2 etiam ſi cura Eccleſiæ, vel Epiſcopo incumbere dicatur, & per vnum, vel plures adminiſtretur, etiam in Eccleſiis patrimonialibus, ſeu receptiuis nuncupatis, in quibus conſueuit Epiſcopus 3 vni vel pluribus curam animarum dare, quos omnes ad infraſcriptum examen teneri mandat, per obitum, 4 » vel reſignationem, etiam in Curia, ſeu aliter quomodocumque contigerit, § etiam ſi ipſa parochialis 5 Eccleſia reſeruata, vel affecta fuerit generaliter, vel ſpecialiter, etiam vigore indulti, ſeu priuilegij in fauorem S. Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, ſeu 6 Abbatum, vel 7 Capitulorum: 8 debeat Epiſcopus ſtatim, habita notitia vacationis Eccleſiæ, ſi opus fuerit, 9 idoneum in ea Vicarium, 10 cum congrua, eius arbitrio, fructuum portionis aſſignatione, conſtituere; qui onera ipſius Eccleſiæ ſuſtineat, donec ei de Rectore prouideatur. 11 ∘ Porro Epiſcopus, 12 & qui ius patronatus habet, π ϱ intra decem dies, vel aliud tempus, ab Epiſcopo præſcribendum, idoneos aliquot Clericos ad regendam Eccleſiam 13 coram deputandis examinatoribus nominet. Liberum ſit tamen etiam aliis, qui aliquos ad id aptos nouerint, eorum nomina deferre, vt poſsit poſtea de cuiuſlibet ætate, moribus, & ſufficientia fieri diligens inquiſitio. Et ſi Epiſcopo, aut Synodo prouinciali pro regionis more videbitur magis expedire, 14 per edictum etiam publicum vocentur, qui volent examinari. Tranſacto conſtituto tempore, omnes qui deſcripti fuerint, *a* 15 examinentur σ ab Epiſcopo, ſiue, eo impedito, 16 ab eius Vicario generali, atque ab aliis examinatoribus: 17 non paucioribus, quàm tribus †: 18 quorum votis, ſi pares, aut ſingulares fuerint, 19 accedere poſsit Epiſcopus, vel Vicarius, quibus magis videbitur. Examinatores autem ſingulis annis 20 in diœceſana Synodo ab Epiſcopo, vel eius Vicario ad minus ſex proponantur; 21 qui Synodo ſatisfaciant, & ab ea probentur. 22 Adueniente que vacatione cuiuſlibet Eccleſiæ, 23 tres ex illis eligat Epiſcopus, qui cum eo examen perficiant; indeque ſuccedente alia vacatione, aut eoſdem, aut alios tres quos maluerit, ex prædictis illis ſex eligat. Sint verò hi examinatores * Magiſtri, ſeu Doctores, aut Licentiati in Theologia, aut iure Canonico, vel alij Clerici, ſeu Regulares, etiam ex ordine mendicantium, aut etiam ſæculares, qui ad id videbuntur magis idonei, iurentque omnes ad ſancta Dei Euangelia, ſe, quacumque

a Inf. Seſſ. vlt. de Refor. c. 9.

a c.quando, 24. distinct. que humana affectione postposita, fideliter munus executuros. α τ υ Caueantque ne quidquam prorsus occasione huius examinis 24 nec, ante, nec post accipiant: alioquin simoniæ vitium tam ipsi, quàm alij dantes incurrant; à qua absolui nequeant, nisi dimissis beneficiis, quæ quomodocumque etiam antea obtinebant, & ad alia in posterum inhabiles reddantur. Et de his omnibus non solum coram Deo, sed etiam in Synodo Prouinciali, si opus erit, rationem reddere teneantur: à qua, si quid contra officium eos fecisse compertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniri possint. φ &c. Peracto deinde examine renuntientur, quotcumque ab his 25 γ γ idonei iudicati fuerint, 26 ætate, 27 moribus, doctrina, prudentia, & aliis rebus ad vacantem Ecclesiam gubernandam

b Sess. 25. cap. 9. opportunis, b 28 ex hisque Episcopus eum eligat, quem ceteris † 29 magis idoneum iudicauerit*; 30 atque illi, & non alteri, collatio Ecclesiæ ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre. 31 Si verò iuris patronatus Ecclesiastici erit, ac institutio ad Episcopum, & non alium pertineat, is, 32 ζ ζ η η quem patronus digniorem inter probatos ab examinatoribus iudicabit, Episcopo præsentari teneatur, vt ab eo instituatur. Cùm verò institutio 33 ϑ ϑ ab alio, quàm ab Episcopo, erit facienda; tunc Episcopus solus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei præsentet, ad quem institutio spectat. 34 ι ι &c. Quod si ius patronatus laicorum fuerit; debeat qui à patrono præsentatus erit, ab eisdem deputatis, vt suprà, examinari, & non, nisi idoneus repertus fuerit, admitti. In omnibusque suprà dictis casibus 35 non cuiquam alteri, quàm vni ex prædictis examinatis, & ab examinatoribus approbatis, iuxta supradictam regulam, de Ecclesia prouideatur: nec prædictorum examinatorum relationem, quo minus executionem habeat, μ μ vlla deuolutio, 36 aut appellatio*, etiam ad Sedem Apostolicam, siue eiusdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nuntios, seu Episcopos, aut Metropolitanos, Primates, vel Patriarchas interposita, impediat, aut suspendat; alioquin Vicarius, quem Ecclesiæ vacanti antea Episcopus arbitrio suo ad tempus deputauit, vel forsan postea deputabit, ab eius Ecclesiæ custodia, & administratione non amoueatur, donec aut eidem, aut alteri qui probatus, & electus fuerit, vt supra, sit prouisum, ν ν ξ ξ alias prouisiones omnes, seu institutiones, præter supradictam formam † factæ, 37 surreptitiæ esse censeantur: non obstantibus huic decreto exemptionibus, indultis, priuilegiis, præuentio-

uentionibus, affectionibus, nouis prouisionibus, indultis concessis quibuscumque *a* Vniuersitatibus, etiam ad certam summam, & aliis impedimentis quibuscumque. Si tamen adeò exigui reditus dictæ parochiales fuerint, vt totius huius examinationis operam non ferant: aut nemo sit, qui se examini quærat subiicere; aut ob apertas factiones, seu dissidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur, facilè grauiores rixæ, ac tumultus possint excitari: 38 poterit Ordinarius, si pro sua conscientia cum deputatorum consilio ita expedire arbitrabitur, hac forma omissa, priuatum aliud examen, ceteris tamen, vt suprà, seruatis, adhibere. Licebit etiam Synodo prouinciali, si qua in supradictis circa examinationis formam addenda, remittendáve esse censuerit, prouidere.

a Sess. 25. cap. 9.

DECLARATIONES.

1 *Cum Parochialis Ecclesiæ vacatio.*] Hoc decretum non habet locum quando contingit aliquam dignitatem vacare, cui parochialis est vnita accessoriè.

Si fuerit Capellania pro coadiutoria in Parochiali sita, in ea conferenda seruatur hoc Decretum. Sicut & tunc, cum ex antiquissima consuetudine hæ Parochiales solitæ essent commendari ad sex menses, & qui semel instituti fuerint etiam ad præsentationem non possint amoueri ad nutum.

2 *Etiamsi cura Ecclesia.*] Etiam hoc seruatur in Ecclesiis Cathedralibus vel Collegiatis, in quibus exercetur cura animarum per Capellanos amouibiles ad nutum Capitulorum, vel per ipsosmet Canonicos absque examinatione ab immemorabili tempore, quo non obstante, omnes tenentur ad subiiciendum se examini Episcoporum.

In vacationibus Ecclesiarum parochialium, licet earum collatio pertineat ad Canonicos, edicta tamen, & examina ac electio personarum, quæ sunt magis idoneæ, propriè ad Episcopos ordinarios spectant, collatio autem parochialium ab his facienda est postea, ad quos antè pertinebat conferre.

Episcopo resignantes proprias parochias *in forma dignum*, resignent iudicio & prouisione vicinioris Episcopi.

3 *Vni, vel pluribus curam animarum dare.*] Sed non intelligitur hoc de Canonicis Cathedralis vel Collegiatæ Ecclesiæ, quibus cura animarum incumbit, & per quos ipsa cura animarum exercetur.

4 *Vel resignationem.*] S.D.N. Greg. XIII. noluit licere Canonicis regularibus Congregationis Lateranensis, etiam de licentia sui Generalis, absque permissu Summi Pontificis assumere curam animarum, etiam ad tempus, multoque minus beneficium curatum ad tempus.

Decretum Concilij Tridentini quod dicit, vacationes omnes de Ecclesiis parochialibus, etiam per resignationem examine per concursum præuio ab Ordinario conferendas ei, quem aptiorem iudicauerit, locum non habet in resignationibus factis in manibus Papæ in fauorem certæ personæ, cùm non possint dici propriè vacare. Itaque Concilium Tridentinum loquens de examine per concursum faciendo, non habet locum

cum in vacatione parochialis per resignationem factam in manibus Papæ in fauorem personæ, quem idem Pontifex admiserit, & mandauit examinari & expediri *in forma dignum*.

Ei, qui exhibuit Bullam parochiæ sibi resignatæ Episcopo Cesanatensium, & reiectus est ab examine, de quo fidem examinatorum affert, iussum est eamdem appellationem ad suffraganeum Rauennatensium deferre.

In prouisionibus faciendis de beneficiis ex causa permutationis, non est necessarium hoc examen per concursum, potestque apponi clausula: *vt non obstantibus beneficialibus*, dummodo permutatio sit vera, & non fraudulenta, nec de simplici ad curatum, nec in valore sit magna inæqualitas, vel aliquid simile; aliàs fieri debet examen per concursum. *Infrà §. In permutationibus.*

Ad litteras Episcopi non probantis examen eius presbyteri, cui resignatio facta est, quia præsumptio est pro presbytero, respondetur à Reuerendissimo Domino Datario, vt Episcopus testes examinet, & si quid contra eum habet quod indignum ac inidoneum reddat, transmittat.

In concessione iurium in fauorem eius qui prætendit habere ius, nec examen, nec expressio beneficiorum, aut valoris est necessaria, si vera lis fuerit.

5 *Ecclesia reseruata.*] In beneficiis curatis reseruatis Sedi Apostolicæ, & quibusuis aliis, ex antiqua consuetudine Ordinarij proponunt edicta concursus, & à Sede Apostolica prouisio fit, & approbatur ab examinatoribus in Synodo Diœcesana deputatis, si prouidendus habet fidem approbationis suæ ab Ordinario. De hoc est Bulla Pij V.

6 *Abbatum.*] Abbatis prouisione curata beneficia cùm vacarint Ordinarij edicta concursus proponere debent.

Quoties aliqua Ecclesia parochialis vacauerit, ad quam Abbas aliquis habet ius nominandi, quemcumque Abbas nominauerit, eum ad examen Ordinarius admittere debet: si autem Ecclesiæ vacabunt ad mortem rectorum, in quibus Abbas habet ius conferendi, eos, qui earum curationem suscipere volunt, Ordinarius probare debet, illo examinis genere, quod vocatur per concursum: neque Abbas eam ob causam vllum examinis edictum proponere potest, neque illius officij partem vllam attingere: sed id totum pertinet ad Ordinarium, qui & ipse proponere debet edicta, & examinatores ex Concilio præfato deputatos adhibere, à quibus omnes istiusmodi concurrentes examinentur: quo examine confecto, ex his, quos vitæ integritas & doctrina commendabit, Ordinarius debet eligere magis idoneos, ac postea Abbati relinquere, vt ex illis, cui maluerit, curam conferat.

Licet aliqui Patriarchæ habeant collationem Parochialium existentium in aliqua Diœcesi, Ordinarius tamen illius Diœcesis, edicta concursus proponere debet, & collatio postea legitima & approbata debet fieri à Patriarcha. Habens itaque ius conferendi aliquas Parochiales, quę sunt in Diœcesi Episcopi suæ prouinciæ non potest eas conferre, nisi his, qui approbati & examinati fuerint ab examinatoribus deputatis per Episcopum eius Diœcesis in qua sitæ sunt istæ Parochiales, & interim, dum dictæ Parochiales vacant, Episcopus illius Diœcesis in qua sunt, ius habet constituendi in eis Vicarium cum congrua (arbitrio suo) fructuum portionis assignatione, qui dictæ parochiæ inseruiat, donec de Rectore fuerit prouisum: nec potest Patriarcha in aliena Diœcesi (licet ea sit Episcopi

pi suæ prouinciæ) Capellanos ad animarum curationem constituere, nisi ad eiusdem Episcopi consensum, & examine eius præeunte, quod per eum, aut eius exequutorem faciendũ est, & quamdiu prædictus Episcopus prouincialis dicti Patriarchæ, Synodum Diœcesanam habebit, Patriarcha nihil potest aliter committere. Quamobrem Ecclesiarum Rectores, quorum electio ad ipsum Patriarcham spectat, aliique præterea qui curam animarum in eis gerunt, vel Synodo non intersint, vel decretis Episcopi obtemperent. Nec potest idem Patriarcha alienos Episcopos in Diœcesin Episcopi sui prouincialis inducere ad Ecclesias benedicendas vel consecrandas, vel vt sacrum extremæ vnctionis oleum conficiant, vel chrisma administrent, aut aliqua Pontificalia munia obeant atque exerceant, nisi de Episcopi, cuius ipsa Diœcesis est, consensu.

7 *Capitulorum.*] Etiamsi ad illos collatio, institutio, seu præsentatio pertineat.

Quando collatio Parochialis ab immemorabili tempore pertinet ad Capitulum Cathedralis vel Collegiatæ Ecclesiæ, vel ad alium inferiorẽ; occurrente illius vacatione pertinet edictorum appositio ad solum Episcopum, si in eius diœcesi Parochialis sita est. Immò verò vacante parochiali, si eius collatio spectat ad Archidiaconum, ius examinandi eligendique virum idoneum ac edictorum proponendorum ad Ordinarium spectat; non ad ipsum Archidiaconum.

Archidiaconus, cuius territorium est in vna diœcesi, parochiales Ecclesias conferre potest tantum illis, quos Episcopus eiusdem Diœcesis, (in qua territorium est) elegerit, magisque idoneos iudicauerit ex his, qui ab examinatoribus in Diœcesana Synodo deputatis idonei renuntiati sũt.

Quoties autem vacauerit aliqua Ecclesia Parochialis, cuius collatio spectat ad Præpositum alicuius Collegiatæ, debet idem Præpositus curare, vt fiat edictum publicum, in quo sit adscriptus certus dies, & huius tenoris, videlicet: quod *protestatur se in ipsa Ecclesia conferenda Ordinarium Episcopum praeuenire, ipsamque conferre illi, quem Episcopus idoneum elegerit ex iis quos examinatores approbauerint, atque ideò se ei denuntiare, vt edicta proponantur, & curet vt examen fiat suo tempore.* Infrà hoc c. §. *Porro Episcopus.*

8 *Debeat Episcopus statim.*] Hoc examen agere, edicta proponere, & alias prouisiones facere, prout in hôc Decreto, spectat tantum ad Episcopum, & non ad alium inferiorem, vel Capitulum: non obstante etiam quod ipse inferior ex immemorabili consuetudine haberet huiusmodi ius cumulatiuè in loco suæ iurisdictionis (dummodo in ipsius Episcopi diœcesi Parochialis posita sit) etiam Vicarium constituere, & omnia alia facere, nisi inferior Ordinario haberet ius congregandi Synodum.

9 *Idoneum in ea Vicarium.*] Hic Vicarius debet habere custodiam & administrationem omnium bonorum Ecclesiæ, etiam illius, cuius institutio non ad Episcopum, sed ad inferiorem spectaret, non obstantibus his, quæ traduntur per Doct. *in c. cum vos, de Off. Ordin.*

Mercenarij quidam, ex antiquissima consuetudine ab Ordinario commendari solent ad sex menses sacerdotibus per vicinos præsentatis: quibus elapsis numquam vel rarò sacerdos ipse prorogationem vel nouam prouisionem requirit, sed vigore dictæ primæ expeditionis, ad Rectoris vel hominum libitum, in ipso munere iure persistit. At si vicini illi probarent legitimè ius patronatus validum, prout Concilium requirit *Sess. 25. c. 9.* permittendũ esset illis præsentare instituendos,

præuio tamen examine, ex hoc cap. ad denegandam expresse illis facultatem semel institutos amouendi ad eorum nutum.

Congregatio censuit, pro collatione & institutione harum Ecclesiarum curatarum, seu deputatione Vicarij, *vt Sess.6.c.2.& Sess.7. cap.7. & cap.8.&c.* Cancellarium posse in singulas accipere mercedem suo labori conuenientem, quæ tamen pro scriptura, sigillo, & ceteris omnibus cõputatis vnum aureum non excedat, & dummodo ipsi Cancellario salarium nullum pro officio suo exercendo præstitum sit, & ex pecunia, quam accipit, nihil prorsus emolumenti collatores, aut institutores vllo modo directè, vel indirectè, percipiant.

10 *Cum congrua.*] Duorum aureorum (attentis certis circumstantiis) pro singulis mensibus visa fuit congrua portio fructuum portionis in assignatione vt constitueretur. Et hoc ipsum potest, Sede vacante, Capitulum. Quod si in pensionis assignatione grauamen intulerit, poterit vnius Episcopus corrigere.

11 *Porrò Episcopus.*] Hoc examen omnino ad Episcopum Ordinarium spectat, in cuius Diœcesi Parochialis est. Collatio autem fit ab eo, ad quem de iure spectabat, & si inferior haberet prouisionis ius cum Ordinario, debet, habita notitia vacationis Parochialis, coram Notario declarare se velle dictam Parochialem conferre, & ideo rogare Episcopum, vt proponat edicta, & hac ratione tuebitur prouisionis suæ ius. *Suprà hoc c.§. Archidiaconum, & §. Quoties autem.*

28.April. 1594. Congregatio Concilij censuit, Vicarios perpetuos in parochialibus Capitulo vnitis non esse præuio concursu instituendos. Censuit quoque, Episcopum posse occurrente vacatione beneficij curati admittere ad concursum aliquem habentem beneficium curatum: sed si is obtinuerit illud per concursum, & sic vacauerit primum beneficium per adeptam possessionem pacificam alterius curati, poterit Episcopus iterum ponere edicta noui concursus, pro beneficio illo vacante.

12 *Et qui ius patronatus habet.*] Congregatio iam dudum censuit, hoc c. non requirere examen per concursum ad Parochialem, quæ sit Iuris patronatus laicorum validè; ideo admittendum ad eam illum, qui intra tempus Iuris patronatus laicis præfixum, fuerit ab ipsis præsentatus, si à deputatis examinatoribus idoneus repertus fuerit.

13 *Coram deputandis examinatoribus nominet.*] Cùm nominatio patroni Ecclesiæ facta fuerit, potest Episcopus etiam alios idoneos ad concursum admittere.

14.Iulij 1594. Congregatio Concilij censuit, Episcopum posse occurrente vacatione beneficij curati, vocare & admittere ad concursum possidentem aliud beneficium curatum, sed nõ potest sine concursu, & si beneficium, quod possidet, obtinuerit ille per concursum, & postquam vacauerit primum beneficium per adeptam possessionem pacificam alterius curati, poterit Episcopus iterum ponere edicta pro concursu.

14 *Per edictum etiam publicum vocentur, qui volunt examinari.*] Congreg. censuit, si vnus tantum ad concursum comparuerit intra triennium, posse solum examinari & approbari.

9.Aug. 1593. Congregatio censuit illum, qui termino elapso comparuit, minime esse admittendum ad concursum Parochialis.

Item vnico comparente non debet prorogari terminus, & proponi aliud edictum, sed ille qui comparuerit, examini subiiciendus est, &, si idoneus repertus fuerit, eidem beneficium est conferendum, nisi qui de-

script-

scripti sunt, excusent se legitimo impedimento detineri, quo minus valeant ad concursum accedere: tunc enim poterit Episcopus legitimè terminum prorogare.

Item, si Episcopus semel edictum proposuit per concursum, & ex multis examinatis nullus repertus sit idoneus, licet Concilium non videatur necessariò requirere edictum per concursum, fuit tamen tutiùs iudicatum, aliud edictum proponi; & si nemo comparuerit idoneus, tunc alicui, præuio examine, sine concursu beneficium conferetur.

A reprobatione examinatorum datur appellatio ad effectum deuolutiuum, sed non ad suspensiuum: & qui transacto tempore comparuit, minimè est audiendus aut admittendus ad concursum.

Congregatio Concilij censuit, à reprobatione Examinatorum dari appellationem ad effectum deuolutiuum à die sententiæ. Vrbinatensis

Congregatio Concilij censuit, à reprobatione examinatorum, qui aliquem ex concurrentibus ad Parochialem Ecclesiam vacantem minùs idoneum renuntiarunt, dari appellationem ad effectum deuolutiuum, non autem suspensiuum. 4.Maij 1592. 7.Aug. 1600.

Congregatio Concilij censuit, beneficia curam animarum habentia, quæ verè sint dignitates, non subiacere concursui. 26.Ian. 1601.

Hoc Decretum de concursu non habet locum in beneficiis quæ Regularibus conferri consueuerunt.

Examen concursus in parochialibus est necessarium, etiam in illis locis, vbi sunt factiones & partialitates, ob quas timentur scandala in concursibus peragendis.

Doctor siue Licentiatus in Theologia, siue in iure Canonico, & in publica Vniuersitate graduatus, non excusatur ab examine quando petit prouideri de aliqua Ecclesia Parochiali.

Omnis cura, & diligentia adhibenda est, ne Episcopi iurisdictionis Venetæ, in parochialium vacationibus, non adhibeant examen per concursum, sed curandum est, vt Decretum Concilij Tridentini & motus proprij S.D.N. in huiusmodi omnino seruentur.

Examen concursus non est necessarium in dignitate, quæ Parochialem perpetuo, sed accessoriè vnitam habet. *Infrà hoc c.* §. S.D.N.

In parochialibus vacantibus per resignationem quam vocant in fauorem, concursus fieri non debet, cùm propriè non dicantur vacare, prouisiones tamen istarum Ordinariis committantur, qui examinatis, non autem per concursum prouisis, siue resignatariis; & idoneis repertis parochiales huiusmodi conferant.

In prouisionibus à Sede Apostolica specialiter factis *in forma dignum*, non est necessaria, nec de iure debet fieri examinatio, quæ fit per concursum. Adeo vt familiaris Papæ, qui de eiusdem commissione examinatus & approbatus fuit Romæ, ab Ordinario debeat haberi tamquam si fuisset approbatus & examinatus ab ipsomet Ordinario.

Archiepiscopo Cæsar-augustano, qui noluit ad examen recipere habentem titulum parochialis à Papa per obitum in curia, aliàs ab ipso Archiepiscopo approbatum in eadem Ecclesia: scriptum fuit, vt vel ipse cũ examinatoribus examinet *in forma dignum*, vel committat Ordinario viciniori.

Resignans parochialem cuidam, qui per multos annos in curia permansit, petiit vt examinaretur in curia, coram deputatis examinatoribus, & hoc istis partibus concessum fuit.

Habens Parochiam, si per triennium seruiuit ab Ordinario approbatus, modo non fuerint examinatores in Synodo constituti, remittatur examinandus ad Ordinarium viciniórem, & simul ad eiusdem examinatores.

30.Ian. 1596. Congregatio Concilij censuit, in collatione Canonicatus, quamuis ei vnita sit parochialis, non oportere obseruari formam examinis per concursum.

S. D. N. ex sententia Congregationis Concilij declarauit examen, quod ex decreto hoc faciendum est per concursum in collatione Parochialium, non oportere fieri in prouisione dignitatis nuncupatæ, licèt ei sit vnita Parochialis Ecclesia, dummodo hæc vnita auctoritate Sedis Apostolicæ, ac perpetua & accessoria sit. *Supra hoc c. §. Examen.*

Petentibus Iesuitis, an Parochia Toletana in monasterium erecta, & vnita eorum Collegio regi possit à deputato ab ipsis, modo sit approbatus ab Ordinario, censuerunt Illustrissimi Cardinales posse.

15 *Examinentur ab Episcopis.*] Licet Episcopis capellanos seu coadiutores ad exercendam curam animarum deputatos à Capitulo, seu à quocumque id auctoritatis habente, examinare, nec permittitur illis absque eius approbatione curam exercere, vel Sacramenta administrare.

Hoc Decreto comprehenduntur Parochiales sæculares, quarum collatio spectat ad Abbates & alios collatores inferiores.

16 *Ab eius Vicario Generali.*] Vicarius Sede Episcopali vacante, in locum examinatorum absentium, vel defunctorum, alios auctoritate propria sufficere potest, sed curare debet, vt elapso anno alij in locum demortuorum sufficiantur seu eligantur in Synodo, alioquin pro legitimis non habebuntur, qui supererunt.

In permutationibus Ecclesiarum Parochialium, non requiritur examen: si tamen adsit aliqua inæqualitas numeri Parochianorum, vel permutantes non fuissent examinati eo tempore, quo parochiales adepti sunt, tunc eos examinandos esse declaratum fuit, sed absque concursu. Itemque si fiat permutatio cum beneficio simplici, erit necessarium examen, sed non per concursum. *Suprà hoc cap. §. In prouisionibus.*

17 *Non paucioribus, quàm tribus.*] Tres examinatores adhiberi omnino debent in Parochialibus etiam modici valoris. *Infrà hoc c. §. Tres ex illis.*

Satisfit huic decreto, si tertius examinator examinauerit, & sit præsens in approbatione, licet votum suum non applicauerit.

In examine per concursum examinatores ex prædictis deputatis in Synodo adsint, & idem numerus à Concilio præscriptus in omnibus examinibus, tam ad minores, quam ad maiores Parochiales seruandus est.

18 *Quorum votis.*] Licet Concilium non expresserit, an vota examinatorum palam, aut secretè fieri debeant: magis tamen expedit, vt examinatores palam inter se sua vota conferant, deinde Notario iubeant, vt in actis suis simpliciter scribat, Titium approbatum idoneum, vt Romæ fit, secus verò reprobatum.

19 *Accedere possit Episcopus.*] In hoc casu Episcopus tantùm, vel eius Vicarius habet votum decisiuum.

Episcopus non potest admittere in Parochialibus in suis manibus resignatis consanguineos, familiares, tam suos quàm resignantium, ex Bulla Pij V. anni eius 5. Kal. April.

28. Apr. 1595. Congregatio Concilij censuit, si ex duobus concurrentibus ad Parochia-

chialem vacantem, & à tribus examinatoribus Synodalibus examinatis, alter eorum ab omnibus tribus fuerit approbatus, alter verò ab vno approbatus, & à duobus reprobatus, debere vtique Episcopũ tamquam magis idoneum eligere illum, qui omnia suffragia pro se tulisse proponitur, itaque in hunc modum ad electionem procedentem, atque approbato petenti acta omnia ab ipso Episcopo esse exhibenda.

20 *In diœcesana Synodo.*] Eligendi sunt in illa Synodo examinatores, qui examinent promoueri volentes ad Parochiales: eligendi sunt & iudices Ecclesiastici, quibus Ecclesiæ causæ ex Concil. Trid. Decreto committendæ sunt.

21 *Qui Synodo satisfaciant.*] Horũ officiũ nõ expirat per mortẽ Episcopi.

Congregatio Concilij censuit, examinatores synodales durare, donec alij in synodo deputati fuerint, verum si anno elapso aliqui ex eis mortui fuerunt, officium omnium expirare. Saonensis 1. Febr. 1593.

22 *Adueniente*q; *vacatione, &c.*] Datarius testatur Papam prouidere de beneficiis vacantibus in mensibus etiam non reseruatis, Sede Episcopali vacante, licèt de his nulla habeatur reseruatio, vel in corpore iuris, vel in extrauagantibus, vel in regulis.

23 *Tres ex illis eligat Episcopus.*] Hoc seruandum est tam in Ecclesiis tenuioris reditus, quàm in Parochialibus modici valoris.

Concil. Trid. non statuit præcisè, vt examinatores sint tres, sed quod non possint esse pauciores tribus. Itaque si tres sunt tantum examinatores, vota non possunt esse paria, sed singularia, quando singuli singula approbant.

Congregatio Concilij censuit, licuisse Episcopo secundum ea, quæ proponuntur eligere ex duobus inhabilibus inhabilem, quamuis vnum dumtaxat suffragium examinatorum tulerit, illum tamen amplius erudiri curabit Episcopus. Foresem proniẽsis 19. Aug. 1591.

24 *Nec ante, nec post accipiant.*] Quacumque etiam immemorabili consuetudine non obstante.

Congregatio Concilij censuit, examinatores minime quidquam etiam post examen accipere posse.

25 *Idonei iudicati fuerint.*] An obtinentem beneficium curatum oporteat esse Diaconum, vel saltem Subdiaconum, cùm intra annum debeat promoueri ad Sacerdotium? Congregatio censuit non oportere.

26 *Ætate.*] Episcopo Cremonensi postulanti an iis, qui à se scriptum Testimonium auferre volunt, quod sint idonea ætate administrandi Parochiales, dare debeat in genere, an in specie, illi Parochiæ? responsum est examinandos esse in genere.

27 *Moribus, doctrina.*] Præferendus minus doctus (modo idoneus & quãdo eius mores sunt noti & approbati) doctiori, cuius vita ignoratur.

Congregatio Cõcilij censuit, relatione examinatorũ renuntiantium vnum ex approbatis idoneum quoad scientiam tantum, & quoad vitã, & mores approbationem reiicientium ad Vicarium Archiepiscopi, non esse satisfactum decreto d.c.18. Sess. 24. vers. peracto. 24. Maij 1601.

28 *Ex hisque Episcopus eum eligat.*] Non prohibetur, quod si vnus tantùm comparuerit in concursu, atque repertus fuerit idoneus, ei debeat Ecclesia conferri. *Supr. hoc cap. §. Item vnico.*

29 *Magis idoneum.*] Etiam casu quo collatio pertineat ad Abbates & alios inferiores collatores.

Congregatio Cõcilij censuit, examinatores synodales debere renun- 5. April. 1598.

 tiare

tiare quotquot idoneos repererint ad vacantem Parochialem Ecclesiam gubernandam, sed ad Episcopum, non autem ad eosdem examinatores pertinere, iudicare, quis inter eos sit magis idoneus.

Conchēsis 1599. Congregatio Concilij censuit, non pertinere ad examinatores, sed solum Episcopum, iudicare, quis ex concurrentibus ad Parochialem vacantem sit magis idoneus.

30 *Illi, & non alteri collatio Ecclesiæ ab eo fiat ad quem spectabit.*] Constitutiones Sanctæ memoriæ Pij V. super collatione Parochialium Ecclesiarum 15. Kalend. April. 1566. S.D.N. Gregor. XIII. audita relatione Congregat. Concilij respondit, non habere locum, nisi in iis Diœcesibus in quibus fuit coacta Synodus Diœcesana, & in ea iuxta formam huius c. fuerunt deputati examinatores.

31 *Si vero iuris patronatus.*] Idem dicendum est & obseruandum in collatione & institutione Iuris patronatus mixti; scilicet partim Laici, partim Ecclesiastici.

Non habet locum hoc Decretum contra institutionem & fundationem, nam seruanda est lex in institutione & fundatione posita: attamen præsentatus est examinandus, & approbandus ab Ordinario, citra concursum, siue id repugnaret institutioni, siue fundationi.

Episcopus instituere debet in beneficio præsentatum ab Ecclesiæ Patrono, si digniorem elegerit ex approbatis ab examinatoribus.

Montis regalis 6. Augusti 1593. Congregatio Concilij censuit, etiam in iure patronatus, quod pro duabus partibus pertinet ad laicos, & pro vna ad Ecclesiasticos, seruandum esse concursum ex Decreto cap. 18. Sess. 24.

22. Apr. 1599. Congregatio Concilij censuit, beneficia curata iurispatronatus Ecclesiastici esse conferenda præuio concursu, ad eumque omnes qui concurrunt esse admittendos, tametsi à Patronis non fuerint nominati, ideoque appellationem præsentatorum ab ipsis Patronis Ecclesiasticis prætendentium alios ad concursum admitti non debere, concursum, dummodo aliàs legitimè constitutus, & habitus fuerit, impedire non potuisse.

Die 6. Apr. 1598. Congregatio Concilij censuit, Decretum cap. 18. Sess. 24. de Reform. vers. si vero iurispatronatus, non habere locum aduersus Parochialis institutionem, vel fundationem vestigare præsentati idoneitatem si præscripta fuerit, eam vtique omnino esse obseruandam; ceterum iuspatronatus debet hoc casu ab ordinario examinari, & approbari citra concursum, quamuis lex fundationis repugnaret.

32 *Quem patronus digniorem inter approbatos.*] Ad eumdem Patronum Ecclesiæ spectabit (quando duo æquè idonei ab examinatoribus fuerint iudicati) eligere vtrum voluerit ex approbatis.

Si beneficium curatum Iurispatronatus Ecclesiastici in mensibus Apostolicæ Sedi reseruatis vacauerit? Episcopus ipse Ordinarius nulla habita ratione Patronorum, debet edicta concursus proponere, & idoneum eligere, ac Romam mittere instituendum cum fide Ordinarij; sicut fit in aliis curatis, quæ non sunt de Iure patronatus.

28. Apr. 1594. Ciuitatensis 26. Aug. 1593. Congregatio Cōcilij censuit, si institutio ad Parochiales Ecclesias Iuris patronatus Ecclesiastici facienda sit à summo Pontifice, ius eligendi digniorem ex approbatis ab examinatoribus Synodalibus spectare ad Episcopum, sicuti pari modo electio spectat ad eumdem Episcopum quando ab eodem Pontifice collatio Parochialium facienda sit.

11. Ian. 1594. Congregatio Concilij censuit, ad patronum parochialis Ecclesiæ, quæ Iu-

Iuris patronatus Ecclesiastici sit, si institutio ad Episcopum pertineat, spectare, eligere digniorem inter probatos ab examinatoribus Synodalibus: si autem institutio non ad Episcopum, sed ad alium spectet, debere Episcopum eligere digniorem, & hunc teneri ipsum Patronum præsentare.

33 *Ab alio, quàm Episcopo hoc seruetur.*] Etiamsi institutio esset facienda à Papa, quia tunc solus Episcopus eligit. Ita Congregatio censuit, & Sanctissimus voluit, quia Episcopus meliùs cognoscit personas.

Congregatio Concilij censuit, verba illa, *ab alio*, posita in cap. 18. Sess. 24. de Reform. vers. cum vero, &c. intelligenda esse de inferiori collatore. Nullius 29. Ian. 1593.

Si institutio istarum Parochialium de Iure patronatus Ecclesiæ ad inferiores pertineat, licet ad exemptos, etiam Abbates, nihilominus Episcopus ordinarius debet edicta concursus proponere, & tunc inferior instituat magis idoneum approbatum ab Episcopo: quod si secus factum fuerit, collatio est nulla.

34 *Quod si Iuspatronatus Laicorum.*] Speciale est in iure patronatus Laicorum, vt non requiratur concursus in collatione Ecclesię Parochialis: sed si ea sit Iurispatronatus partim Ecclesiastici, partim Laici, seruanda est forma examinis per concursum hic posita, sicut Concilium præscribit in conferenda Parochiali, quæ sit iuris patronatus merè Ecclesiastici. Idem dicendum est, quando iuspatronatus ex duabus partibus pertinet ad Laicum, & pro vna tantum ad Ecclesiasticum.

Eueniente vacatione Parochialium de iurepatronatus Laicorum, quando plures sunt præsentati, requiritur examen per concursum inter ipsos præsentatos tantum, vt ex his qui peracto examine idonei ab examinatoribus renuntiati sunt, Episcopus eum eligat quem ceteris magis idoneum iudicauerit, atque illum & non alterum instituat, iuxta hoc Decretum.

Poterit & debebit Episcopus cogere prouisos post Concilium de beneficio Iurispatronatus ad ostendendum titulum prouisionis, & eos, quos inuenerit habere Parochiales huiusmodi sine approbatione, Ordinarius admittet ad nouum examen, & eis idoneis repertis dabit confirmationem.

Rector semel deputatus non poterit ad nutum amoueri à Patronis, etiamsi allegarent se esse in possessione ita faciendi, & Ius patronatus esset alicuius Communitatis, sed perpetuò illius Ecclesiæ remanebit. Hoc idem fuit declaratum in præsentatione Cõmunitatis Campi Tosti, quæ allegabat antiquam consuetudinem amouendi Rectorem ad libitum.

Congregatio Concilij censuit, inter plures à Patrono ad Parochialem iuris patronatus laicorum cumulatiuè præsentatos, obseruandam esse formam examinis per concursum. 29. Iun. 1600.

Congregatio Concilij censuit, in collatione Parochialium, quæ iure deuolutiuo conferuntur, seruandam esse formam examinis per concursum, quia Patronus non læditur, & quia sublato obstaculo præsentationis, & iuris patroni illa vice exclusi, res cedit ad ordinarij potestatem. 29. Iun. 1600.

Congregatio Concilij censuit, quod si plures fuerint præsentati super parochiali de Iure patronatus Laicorum existente, requiratur examen per concursum inter eos præsentatos tantum, vt ex his, qui peracto examine idonei ab examinatoribus Synodalibus renuntiati fuerint, Episcopus eum eligat, quem ceteris magis idoneum iudicauerit, atque illum, & non alterum instituat. Die 16. Ian. 1595.

35 *Non cuiquam alteri, quàm vni ex prædictis examinatis.*] Iurisdictio & quasi possessio immemorabili tempore præscripta à Capitulo exercendi curam in ciuitate, per deputandos ad id Capellanos adiutores ad nutum amouibiles, non possunt efficere quo minus deputatos post Concilium liceat Episcopo huiusmodi examinare, & approbare.

36 *Aut appellatio.*] Datur nunc appellatio ex Bulla Pij V. quæ incipit, *In conferendis*, casu videlicet eo quo Episcopus minus habilem posthabitis magis idoneis post examen per concursum debitum elegerit. Etenim ij qui reiecti fuerint, à mala electione huiusmodi ad Metropolitanum, vel, si ipse eligens fuerit Metropolitanus aut exemptus, ad viciniorem Ordinarium, &c.

37 *Subreptitiæ esse censeantur.*] Examen omissum in Parochialibus per concursum vitiat collationes, & prouisiones Parochialium Ecclesiarum, factas post publicationem Concilij Tridentini, & prædictæ Parochiales ita collatæ vacant, earumq; collatio ad Sedem Apostolicã spectat.

38 *Poterit Ordinarius, si pro sua conscientia, &c.*] Ex hoc verbo, *Ordinarius*, intelligitur hoc decretum locum habere etiam in aliquibus inferioribus Prælatis: siquidem inferior Episcopo, sed qui omnimodam habet iurisdictionem Episcopalẽ, nec alicui subditur, sed est immediatè Sedi Apostolicæ subiectus, nullius Diœcesis proprium territorium habens, si habet ius congregandi Synodum, & legitimè constet illum congregasse & elegisse examinatores, poterit concursum instituere, examinare, ac Oeconomos Vicarios deputare, denique omnia illa, quæ per hoc Decretum Episcopo præcipiuntur, præstare.

Episcopus vacante Parochiali, proposuit edicta ex hoc c. & infra decẽ dies, quatuor comparuerunt, qui adscripti fuerunt iuxta formam Concilij, sed in die pro concursu & examine deputato, duo tantum ex ipsis quatuor comparuerunt, qui examini se subiecerunt, & idonei reperti sunt: dubitatum itaque fuit, an examen prædictũ subsisteret, ex quo duo alij adscripti non fuerunt examinati, cùm Concilium præcipiat, quod omnes adscripti examinentur? Congregatio censuit examen istud validè subsistere, quia verba Concilij intelliguntur, quatenus veniant ad examẽ, aliàs in potestate vnius esset nolle venire, impedireque ne vlterius procederetur, quod dici non debet.

Qui, cùm non sit examinatus, obtinet Parochialem (in qua virtute huius Concilij nullum ius habet) si examini se subiicere vult, audiendus est, & idoneus repertus, admittendus seu confirmandus.

5. Decem. 1594. Congregatio Concilij censuit, inferiorẽ Episcopo, qui omnimodam iurisdictionẽ habeat Episcopalẽ, nec alicui subdatur, & sit immediatè subiectus Sedi Apostolicæ, nullius Diœceseos proprium habeat territorium, habeatque ius congregandi Synodum, & legitime constet illam congregasse, & delegisse examinatores, vtique posse concursum instituere, examinare, & approbare, & Oeconomos, ac Vicarios deputare, omniaque alia agere, quæ c. 18. *sess.* 24. *de reform.* continentur.

Ex Bulla Pij V. Quæ incipit, In conferendis, *desumuntur sequentia.*

COllationes, prouisiones & quasuis deputationes Parochialium Ecclesiarum ab Episcopis, Archiepiscopis, & à quibusuis aliis collatoribus tam Ordinariis, quàm delegatis, & S.R.E. Cardinalibus, & Sedis Apost. delegatis, vel Nuntiis præter & contra formam Concil. Trident. tradi-

tam,

tam, præsertim in examine per concursum faciendo præscriptam, factas, aut in futurum faciendas, nullas, irritas & nullius valoris, vel momenti fore & esse, nullumque ipsis ius aut titulum etiam coloratum possidendi præbere volumus. Et Parochiales Ecclesias huiusmodi, vt prius ante collationes istas vacabant, etiam nunc vacare, easque omnes pro tempore sic vacantes, nostræ & Sedis Apostolicæ, & non aliorum quibus ius conferendi (præterquam si sit Episcopus, vel Archiepiscopus, qui curam dicti examinis iuxta Decret. Concil. Trident. habere non debent) competit, dispositioni reseruamus.

Si Episcopus minus habilem, posthabitis magis idoneis, post examen per concursum habitum elegerit, possunt ij, qui fuerunt reiecti, à mala electione huiusmodi, ad Metropolitanum, vel si ipse eligens fuerit Metropolitanus, aut exemptus, ad viciniorem Ordinarium, vti Sedis Apostolicæ delegatum, aut aliàs ad dictam Sedem Apostolicam appellare, & præelectum ad nouum examen coram ipso appellationis iudice, & eius examinatoribus prouocare. Constitò verò de prioris eligentis irrationabili iudicio, eoque reuocato; Parochialis magis idoneo per eumdem iudicem appellationis auctoritate Apostolica (quatenus collatio ad Episcopum, à quo fuit appellatum, spectaret) conferatur; aliàs eidem magis idoneo per iudicem appellationis approbato conferenda remittatur ad eum, ad quem collatio, prouisio, vel institutio spectabit. Hæc tamen appellatio interposita interim non impediat aut suspendat, quo minus electio per Ordinarium primo loco facta debitæ executioni demandetur, & prouisus ab eadem Ecclesia, causa appellationis huiusmodi pendente, nõ amoueatur. Et si quis à sententia per iudicem appellationis lata duxerit appellandum esse, tunc ad Sedem Apostolicam appellabit: si quid secus in præmissis omnibus, & singulis, actum aut intentatum fuerit, irritum est & inane. *Hæc Bulla publicata dicitur Kal. April. 1567.*

REMISSIONES.

α Vide Flam. de Resignat. l. 1. q. 7. n. 7. & lib. 8. q. 9. num. 77. cum seqq. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gl. 6. num. 121. cum sequentib. Latè Nicol. Garsi. de Benefic. p. 9. c. 2. à num. 103. Fr. Petr. de Ledesma in sum. p. 2. tract. 7. cap. 1. conclus. 7. à principio, & præcipuè diffic. 13. cum seqq. * & Farinacius in præsenti. Vide etiam Constitut. Pij V. incip. in conferendis. cuius in proposito meminit Rota nouiss. decis. 672. & 674. & latè explicatur in decis. 673. & 628. in recollectis à Farinacio. Azeued. in l. 1. tit. 16. de los Protomedicos examinatores. lib. 3. recopil. n. 4. Vide quoque decis. 323. in 2. p. ciuil. Farin. in recentioribus num. 1. 6. & 8.

Decisiones Illustriss. Cardinalium sacræ Congreg. adductæ à Doctoribus infrà citatis.

β PRima est. Doctor, siue Licentiatus in Theologia, siue in iure Canonico, & in publica Vniuersitate graduatus, non excusatur ab examine, quando petit prouideri de aliqua Ecclesia Parochiali. referunt Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gl. 4. num. 90. Nicol. Garsi. de Benefic. p. 9. cap. 2. num. 103. & resoluunt Lambertin. de Iure patron. pa. 5. lib. 2. quæst. 11. art. 3. num. 5. Fusc. de Visitat. lib. 2. c. 5. num. 10. Rebuff. de priuileg. scholar. priuil. 86. num. 4. Flamin. de Resignat. lib. 8. quæst. 9. num. 83. & seqq. Zerol. in praxi Episc. pa. 2. verbo Doctor. §. 1. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archie-

Archiepisc.Curiæ Neapol.c.65.num.1.ad finem,P.Lessi.de Iustit.l.2.c.34. num.82.Prosper.de Augustino in addit.ad Quarant.in sum.Bullarij, verbo Parochialium beneficiorum collat.q.1. plures ex antiquioribus refert Cened.ad Decret.collect.15.n.5.

γ Secunda.Hoc decretum non habet locum in resignationibus factis in manibus Papæ in fauorem.referunt Flamin.de Resignat.l.1. q.7.n.7. Gonzal.ad reg.8.Cancell.gloss.6. num.121. cum seqq. vbi etiam resoluit, quòd resignatarius prouisus à Papa, vel mandatum de prouidendo in forma dignum obtinens, dumtaxat examinari debet absque concursu, & approbari, si idoneus repertus fuerit ad curam animarum, siue resignatarius sit præsens in Curia, siue absens in partibus, de quo etiam vide Guttier.Canon.l.2.c.11.num.1.Zerol.p.1.verbo Parochia,§.2.dub.5. & 6. Marc.Anton.Genuens.d.c.65.num.1.& 2.Prosper.de August. vbi supr.q. 3.P.Lessi.d.lib.2.c.34.n.84.

δ Tertia. In permutationibus,quæ fiunt de beneficio simplici,& curato,licèt non sit necessarius concursus,examen tamen necessarium est. In permutationibus tamen Ecclesiarum Parochialium non requiritur examen: si verò adsit magna inæqualitas numeri Parochianorum, vel permutantes non fuissent examinati eo tempore,quo Parochiales adepti sunt,tunc eos examinandos esse, sed absque concursu, refert Gars.d. p.9.c.2.num.165.& vide Flamin.d.q.9.n.95.Læli.Zech. de Republ. Ecclesiast.cap.28.de Parocho num.6.Genuens.d.c.65.nu.2.Prosper.de August. vbi sup.q.3.

ε Quarta. Examen concursus non est necessarium in dignitate, quæ Parochialem perpetuò & accessoriè vnitam habet, refert Garsi. d.p. c.2. num.193.Anastas.Germon.de indultis Cardin.§.quibussuis num.7.Steph. Gratian.disceptat.forens.c.273.num.48.† & Io.Aloys. Ricc. in sua prax. curiæ Archiepisc.Neapol.decis.490.

ζ Quinta. Examen concursus non debet fieri in prouisione dignitatis Abbatiæ, tametsi vnita sit ei Parochialis Ecclesia, dummodo hæc vnio auctoritate Sedis Apostol. ac perpetuò, & accessoriè facta sit. referunt Gars. d.cap.2.num.193. Gonzal.ad reg.8.Cancel.gloss.5. §.7. num.13. & gloss.6. num.162. Prosper. de Augustino d. quæst.3. P.Less. d. cap.34. num.82.

η Sexta. In dignitatibus habentibus curam animarum in Ecclesiis Collegiatis,non est necessarium examen per concursum, quale requiritur in Parochialibus Ecclesiis.refert Garsi.d.cap.2.n.195.

θ Septima.Hoc decretum de concursu non habet locum in beneficiis Regularibus,quæ Regularibus conferri consueuerunt, referunt Gonzal. ad reg.8.Cancel.gloss.6.n.162.Garsi.d.cap.2.n.197.& 198.

ι Octaua. In Prioratibus Regularibus habentibus curam animarum solitis commendari sæcularibus,non requiritur concursus. refert Gars. d.cap.2.n.199.

κ Nona. In Vicariis perpetuis Parochiarum vnitarum non debet fieri concursus, sed solùm ad nominationem, seu præsentationem illorum, quorum dignitati, vel Ecclesiæ Parochialis est vnita, & annexa, deputandi,& instituendi sunt.refert Garsi.d.cap.2. n.289.

λ Decima. Hoc decretum habet locum etiam quod Parochiales litigiosæ sint,quando in illis Summus Pontifex noluerit collitigantem subrogare, vel ius demortui in aliam transferre, nisi constet Sanctitatem suam voluisse dicto Decreto Concilij derogare, refert Nicol. Gars. d.

cap.2.

cap.2.n.170.vide tamen Gonzal.ad reg.8.Cancel.gloss.6. num.142.

μ Vndecima.In Parochialibus, quas quis acquirit per regressum, non est necessarium examen,quod intelligendum, si eam possederit, secus si eam numquam possederit,refert Nicol.Garsi.d. cap.2. num. 168. † Plures alias decisiones Sacræ Congregationis scitu dignissimas refert Prosper Farinaci.in recollectis ab eo circa istum textum à fol.376. & aliquas etiam retulit Stephan. Gratian.tom.2.disceptatio.forens.cap.211.nu.35. & quatuor sequentibus.

ν *Vel per resignationem etiam in Curia.*] Intelligi de resignatione simplici,non verò de illa, quæ fit in fauorem,resoluit Gonzal.d.gl.6.nu.122.& seqq.

ξ *Etiamsi ipsa Parochialis Ecclesia reseruata vel affecta fuerit.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. In beneficiis curatis reseruatis Sedi Apostol.& quibusuis aliis,etiam ex antiqua consuetudine, Ordinarij proponant edicta concursus, & à Sede Apostolica prouisio fiat approbato ab examinatoribus in Synodo Diœcesana deputatis,si habet fidem approbationis ab Ordinario , referunt Anast. Germ. de Indultis Card.§.Quibusuis,num.17.Flam.de Resignat.lib.10.q.7.n.12. Gonzal.d. gloss.6.n.112. Nicol.Gars.d.c.2.num.154.

ο *Porrò Episcopus.*] Quòd hic etiam intelligatur Abbas, qui habet ordinariam iurisdictionem , refert decidisse sacram Cardinalium Congr. Flores Var.lib.3.q.14.n.21.

π *Intra decem dies.*] Quòd etiam vltra alios decem dies poterit prorogari,sed non vltra,ex Bulla Pij V. & Concil. Cusent. & Mediolan. Prouinc.refert Zerol.in praxi Episc.part.1.verbo Parochia,§.2.dub.3.

ϱ Sacra Cardin.Congregat.ita censuit: Si termino elapso alter superueniat , vt res integra sit, admittendus est, referunt Gonz.ad regul.8. Cancel.gloss.9.§.1.n.115.Nicol.Garsi d.cap.2.n.206.

* *Per edictum etiam publicum,&c.*] Vide Ricci.collectan.1366.in fi. qui refert cautelam seruandam ab inferioribus quibus competeret ius conferendi aliqua beneficia curata, cuius etiam meminit Farinaci. in præsenti fol.mihi 383.super verb.Porrò Episcopus.

σ *Ab Episcopo, siue eo impedito, ab eius Vicario generali.*] Quòd per hæc verba non tollatur,quin coram Vicario possit fieri examen, etiam Episcopo non impedito, sed posita esse ad denotandum conuenire, quòd ab ipso Episcopo cessante impedimento fiat examen,resoluit Gars. d.cap.2. num.117.

† *Non paucioribus quàm tribus.*]Vide Rotam nouis.decis.672. n.4. in recollectis à Farinacio.

* *Sint verò hi examinatores.*]Vide Peregrin.cons.3.n.19. vol.2.

τ *Caueantque ne quidquam prorsus occasione huius examinis nec antè nec post accipiant.*]Vide Zerol.d.verbo Parochia,§.2.dub.11.P.Soar.deRelig.lib.4. de Simonia,cap.59.n.2.Nicol.Gars.d.p.9.cap.2.num.368. cum seqq.vide quæ tradunt Menoch.de Præsumpt. lib.5, q.8.nu.7. Anton.Gabr.lib.1.de Præsumpt.conclus.13.n.6.cum seqq.optimè Farin.cons.75.num.3. & 48. bene Petr. Ledes.d.c.1.concl.7.prope finem.

υ Sacra Cardin.Congreg.ita censuit: Non potest Ordinarius statuere aliquod stipendium, etiam minimum, examinatoribus deputatis in Synodo pro concursu Parochialium,& si Synodus diœcesana secus statuerit,decretum esse irritum, & nullum, refert Gars.d.p.9.c.2.numer.374. contrarium tamen in Ecclesiis Hispaniæ communi vsu receptum esse

testa-

testatur Pet.de Ledesm.d.concl. 7. prope finem,v. *La difficuldad.* pag.159.

φ *Peracto deinde examine,&c.*] Sequuntur decisiones Illustriss. Cardinal.Sacræ Congreg.adductæ à Nicol.Garſ.in locis infrà citatis.

χ Prima. Examinatores peracto examine debent eos ex communi sententia renuntiare Episcopo,quos idoneos reperient,refert Nicol.Garſ.de Beneficiis,pa.9.cap.2.num.104.

ψ Secunda. Non spectat ad examinatores, sed ad Episcop. eligere ex approbatis magis idoneum,refert Garſ.d.c.2.num.108.

ω Tertia. Examinatores debent solùm renuntiare duos, vel tres, verbi gratia,examinatos idoneos, deinde Episcopus absque votorum calculo, sed suo iudicio eligere debet digniorem,refert Garsi d.c.2.n.109.

αα Quarta. An si pluribus examinatis aliqui vltra dimidiam vocum fuerint consequuti,& sic approbati,& vnus omnia suffragia prospera reportauit, Episcopus facta per examinatores relatione possit, postposito illo, in quem omnia suffragia confluxerunt,alium ex eis eligere,qui vltra dimidiam partem vocum habuerunt, cùm omnes approbati dicantur? Respondit Congregat.posse,refert Garsi d.c.2.n.109.

ββ Quinta. Licet Concilium non expresserit,an vota examinatorum palam,aut secretè fieri debeant,magis tamen expedit, vt examinatores palam inter se sua vota conferant,deinde Notario iubeant,vt in actis suis simpliciter scribat Titium approbatum idoneum, Seium verò reprobatum,refert Garsi.d.c.2.n.107.

γγ *Quotcumque ab his idonei iudicati fuerint ætate,moribus,&c.*]In dubio spectare ad examinatores renuntiare, quis sit magis idoneus, dicit Zerol. in praxi Episcop.p.1.verbo Parochia,§.2. in princip. Et examinatores ab Episcopo,vel Vicario,quibus beneficia prouideri incumbit,accersitos,teneri significare,& subscribere quis sit dignus,& quis dignior,sub peccato mortali,tenent Barthol.Medin.in sum. lib.1.c.14.§.32. Fr. Ludou. Lopez in instruct.conscient. tom.1.cap.127. Petr. Ledesm. in sum.tract.7.cap.1. concl.7.diffic.13. † Vide Rotam Rom.decis.654. n.1. & seq. & decis.655. in princ.in recollectis à Farinacio.

δδ Primò præferri graduatum in aliqua scientia dicit Caputaq. decis. 277.part.1.& Pute. decis.200.lib.3. * quos refert & sequitur Rota nouiss. decis.677.num.1.in recollectis à Farinacio.] Secundò originarium ciuitatis,† Deci.Paris.& alij citati à Rota decis.628.in princ.& in d.decis.677. n.1.in fin.in recollectis à Farinac.] Bellarmin. decis. 591. & posse eligi dignum de gremio Ecclesiæ, posthabito digniore, iuxta l. in Ecclesiis, Cod. de Episcopis & clericis, resoluit Pat. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitentiæ,lib.30.tract.3.num.200.3.Præferri magis litteratum asserit Farinacius Rom.decisione 677. 4. Maiori habilitate præditum, veluti prudentia, integritate,& maturioritate,refert Farin.decis.638.& præferri minùs dignum, quando in eo concurrunt pietatis, misericordiæ, vel vtilitatis publicæ argumenta, testatur Pat.Valer.Reginald. d.num.290.5.Præferri minùs doctum, modo idoneum, quando eius mores sunt noti, & approbati, doctiori, cuius vita ignoratur, referunt Gonzal. ad reg. 7. Cancell. gl.4.num.111.& Garsi.d. part.9.cap.2.numer.112. Et quod peccatum mortale committatur, quando alter dignus eligitur, prætermisso digniore, tenent Sot.lib.3.de Iust.quæst. 6. art. 2.Cou. in reg.peccatum,p.2.§.7.num.4.Petr.Nauar.lib.2.de Restit.cap.2.num.120.Valent. 2,2.disp.5.quæst.7.puncto 2.§.2. quæritur, P. Azor. inst. moral. p.1. lib. 6. cap.15.q.1.Pat.Valer.Reginald.d.tract.3.n.195.Sayr.decis.21.de Pœnitent.

Alexand.

Alexand. Raudens. decis. 35. Aloys. Ricci. in collect. decis. p. 4. collect. 931. Stephan. Gratian. decis. 97. vbi resoluit, non teneri ad restitutionem, nisi quando beneficium debetur digniori, ex aliquo statuto, vel lege.

ɛɛ An prouisio Parochialis sit nulla, si examinatores relationem fecerint solum de litteratura, examen verò circa mores, ætatem, & reliqua, Episcopo relinquatur? Resoluit Congregat. censuisse teneri facere relationem circa mores, ætatem, & reliqua, Nicol. Garsi. de Benefic. p. 5. cap. 7. num. 11. vers. Ad tertium, & p. 6. c. 2. num. 238.

† *Episcopus eum eligat, quem ceteris, &c.*] Vide Io. Guttier. in pract. quæst. cap. 11. ex num. 11. lib. 2. Medicis de acquir. rer. dominio gloss. 2. p. 3. nu. 63. Caualcan. decis. 11. n. 1. p. 3.

* *Magis idoneum iudicauerit, &c.*] Vide omnino Rotam nouiss. decis. 672. in recollect. à Farinacio, & decis. 40. in nu. 4. de qua per Farin. part. 1. ciuil.

ζζ *Is quem patronus digniorem inter approbatos ab examinatoribus iudicabit, &c.*] Vide Nauar. cons. 5. de iurepatron. Marc. Anton. in praxi Archiepisc. Curiæ Neapol. c. 65. n. 5. Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo Iurispatronatus §. 10. Pat. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 6. c. 21. q. 15. Alexand. Raudens. Pisana decis. 33. Aloys. Ricc. in Collect. decis. p. 2. collect. 278.

ηη Sacra Card. Congreg. ita censuit: Si Ecclesia Parochialis sit iurispatronatus partim Ecclesiæ, partim laici, seruanda est forma examinis per concursum hîc posita, quam Concilium præstitit in conferenda Parochiali, quæ sit iurispatronatus merè Ecclesiastici: & idem dicendum est, quando iuspatronatus pro duabus partibus pertinet ad laicum, & pro vna tantum ad Ecclesiasticum, referunt Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gl. 6. n. 135. Garsi. d. p. 9. c. 2. n. 278.

θθ *Ab alio.*] Sacra Card. Congreg. censuit verba illa *ab alio*, intelligenda esse de inferiori Collatore, refert Gars. d. cap. 2. n. 275.

ιι *Quòd si iuspatronatus laicorum fuerit, &c.*] Vide Flamin. de Resign. l. 8. q. 9. num. 111. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Parochia, §. 7. pag. 271. Læli. Zechi. de Republ. Ecclesiast. cap. 28. num. 6. p. 325. † Stephan. Grat. discept. forens. tom. 2. c. 211. ex n. 30.

κκ Sacra Card. Congreg. ita censuit: Examen per concursum fieri non debet in vacatione Parochialium, quæ sunt Iurispatronatus laicorum, sed sufficit, quòd deputatus à patronis examinetur ab examinatoribus in diœcesana Synodo deputatis, & idoneus iudicetur, prout statuit hoc Concil. Trident. non possunt tamen patroni, quacumque consuetudine contraria non obstante, ad nutum amouere semel institutos, & Rectorem deputatum, referunt Flamin. de Resign. lib. 8. q. 9. num. 111. Zech. d. cap. 28. de Parocho, num. 6. Marc. Ant. Genuens. d. c. 65. num. 2. P. Lessi. de Iustit. lib. 2. cap. 34. nu. 58. & 81. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 6. num. 234. Garsi. d. p. 9. c. 2. n. 255.

λλ Sacra Card. Congr. etiam ita censuit: Veniente vacatione Parochialium de iurepatronatus laicorum, quando plures sunt præsentati, requiritur examen per concursum inter ipsos præsentatos tantùm, vt ex his, qui facto examine idonei ab examinatoribus renuntiati fuerint, Episcopus eum eligat, quem ceteris magis idoneum iudicauerit, atque illum, & non alium instituat, iuxta hoc decretum, referunt Gonzal. d. gl. 6. nu. 138. Garsi. d. c. 2. n. 256.

μμ *Vlla deuolutio, aut appellatio, &c.*] Vide Azeued. ad l. 1. n. 4. tit. 16. li. 3. nouæ Recopil. pag. 376. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gl. 9. §. 1. in annot. contra

tra nullit.num.186.& 209.& d.gloss.6.n.163.cum seq. vbi quid in secunda instantia. † Vide Nic. Garc. de benef. p.9. c.2. num.239. Ricc. in prax. curiæ Neapol.resol.348.Steph.Grat.decis.97.n.17.

γγ *Alias,prouisiones omnes, &c.*] Vide Zerol.in praxi Episc.p.1.verbo Parochia, §.2. pag.270. Comprehendere etiam prouisiones Papæ dicit Garsi.d.c.2.n.366.

ξξ Sacra Card. Congregat. censuit, collationem Parochialis factam sine examine per concursum, esse nullam, & irritam, & præfatas Parochiales eo modo collatas vacare, earumque collationem ad Sedem Apostolicam spectare, refert Zerol.d.verbo Parochia, §.2.dub.2.

† *Præter supradictam formam.*] Vide Steph.Grat.tom.2. discept. foren. c.211.n.32.33.& 34.

CAPVT XIX.

Expectatiuis hactenus concessis vti nulli fas esto. Reseruationes mentales, &c. nulli concedantur.

α DEcernit sancta Synodus. 1 Mandata de prouidendo, & gratias, quæ Expectatiuæ dicuntur, nemini amplius, β γ etiam 2 Collegiis, a Vniuersitatibus, Senatibus, & aliis singularibus personis, etiam sub nomine indulti, aut ad certam summam, vel alio quouis colore concedi, nec hactenus concessis cuiquam vti licere. b δ Sed nec reseruationes mentales, nec aliæ quæcumque gratiæ ad vacatura, nec indulta ad alienas Ecclesias, vel monasteria alicui, etiam ex sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, concedantur, & hactenus concessa, abrogata esse censeantur.

a Vide sess.25. cap.9. b c.2.de conc. præb.& c. detestãda, eo tit. in 6.

DECLARATIONES.

1 *Mandata quæ Expectatiuæ dicuntur.*] Expectatiuæ sunt omnino sublatæ, etiamsi illæ factæ sint de consensu Ordinariorum.

Decretum hoc Expectatiuarum abrogatarum intelligi debet vt sonat ad litteram, & non debet extendi etiam ex identitate rationis.

Sua Sanctitas, ex sententia Congregationis censuit, primarias preces Cæsareæ Maiestatis non comprehendi hoc Decreto anno Dom. 1575. die Ianuar.25. sic dictum est in vna Cameracensi.

Ex hoc Decreto Expectatiuarum abrogatarum colligitur, non posse erigi ab Episcopo Canonicum supra numerarium ad futuram præbendam.

Conchésis 9. Sept. 1592. Congregatio Concilij censuit, expectatiuas concessas felicis recordationis Sixto V.& Gregor.XIII. cùm paucissimæ sint (nempe, quia mandata sunt de prouidendo, videntur posse dici per obitum concedentis reuocata) non debere à S.D.N. per regulam generalem, sed specialiter reuocari, illas scilicet, quæ non fuerunt sortitæ effectum, neque super his lites pendeant, S.D.N. Congregationis sententia audita, cum paucæ sint expectatiuæ concessæ, inclinauit nolle eas reuocare.

2 *Collegiis.*] Neque ipsa Capitula Ecclesiarum possunt Canonicos supernumerarios creare super futura præbenda.

REMISSIONES.

α Vide Rebuff. in praxi benefic. titul. de Rescriptis ad beneficia vacantia, optimè Gonzal ad reg. 8. Cancel. §. 1. prooem. num. 57. cum multis sequentib. Corras. in Paraphrasi benefic. p. 4. c. 5. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. à num. 266.

β *Etiam Collegiis, Vniuersitatibus, &c.*] Quod si non expressisset, non comprehenderentur, resoluit Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 37. num. 22.

γ Sacra Card. Congr. ita censuit: Expectatiuæ sunt omnino sublatæ, etsi illæ factæ sint de consensu Ordinariorũ; refert Gonzal. d. §. 1. prooem. num. 63. vbi num. 64. resoluit ex hoc Decreto expectatiuarum abrogatarum colligi non posse erigi Canonicatum supranumerarium ad futuram præbendam.

δ *Sed nec reseruationes mentales, &c.*] Quòd mentalis reseruatio erat, quando Papa reseruabat beneficium, vel in specie, vel in genere, per Bullam, vel per Breue, vt personæ gratæ prouideret, quam non exprimebat, sed in mente retinebat, & sic in nullius personæ expressæ fauorem facta fuerat reseruatio, tunc enim dicebatur mentalis, quasi in mente retenta quoad prouisionem personæ, resoluit Gonzal. d. §. 1. prooem. n. 67.

CAPVT XX.

Causæ omnes ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, in prima instantia coram Ordinariis locorum cognoscantur, & infra biennium terminentur, ex quo licebit ad alium iudicem appellare, imò & ante in aliquo casu. Causas matrimoniales & criminales solus Episcopus cognoscat, etiam casu quo controuertitur de huiusmodi causæ cognitione, &c. Legati de latere non procedant contra clericos aliásve personas Ecclesiasticas, nisi Episcopo priùs requisito & negligente. Agitur de expensis Actorum, & mercede Notarij copiam Actorũ dantis appellanti, &c.

1 * CAusæ omnes, ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, etiam si beneficiales sint, 2 in prima instantia α coram Ordinariis locorum dumtaxat cognoscantur: atque omnino, saltem 3 β infra biennium à die γ motæ litis, a terminentur: δ alioquin post id spatium liberum sit partibus, vel alteri illarum iudices superiores, aliàs tamen competentes, adire, qui causam in eo statu, quo fuerit, assumant, & quamprimùm terminari curent, nec antea aliis committantur, nec auocentur: ε neque appellationes ab eisdem interpositæ 4 per Superiores quoscumque recipiantur; eorúmve commissio, aut inhibitio fiat, nisi à definitiua, vel 5 ζ η à definitiuæ vim habente, θ &c. & cuius grauamen per appellationem 6 à definitiua reparari nequeat. ξ Ab his excipiantur causæ, quæ b iuxta Canonicas sanctiones apud Sedem Apostoli-

a Infr. sess. vlt. de ref. cap. 10. in fin.

b c. nec licuit, 17. dist. cap. maiores, de bapt. Vigil. Papa in ep. ad Eutherum infr. & Pelagius 2. in 1. ep. circa fi. cum sim.

cam sunt tractandæ; vel quas ex vrgenti, rationabilique causa iudicauerit summus Romanus Pontifex per speciale rescriptum Signaturę Sanctitatis suæ, manu propria subscribendum,* committere, aut euocare. 7 ☞ Ad hæc, 8 causæ matrimoniales, † 9 & criminales, 10 non Decani, 11 Archidiaconi, 12 aut aliorum inferiorũ iudicio, * etiam visitando, sed Episcopi tantùm examini, † & iurisdictioni relinquantur; etiam si in præsenti inter Episcopum, & Decanum, 13 seu Archidiaconum, aut alios inferiores super causarum istarum cognitione lis aliqua in quacumque instantia pendeat: coram quo, si pars verè paupertatem probauerit, * non cogatur extra prouinciam, nec in secunda, nec in tertia instantia in eadem causa matrimoniali litigare; nisi pars altera & ę alimenta, & expensas litis velit subministrare. Legati quoque etiam de latere, Nuntij, Gubernatores Ecclesiastici, aut alij quarumcumque facultatum vigore, non solùm Episcopos in prædictis causis impedire, aut aliquo modo eorum iurisdictionem iis præripere, aut turbare non præsumant; sed nec etiam contra Clericos, aliásve personas Ecclesiasticas, nisi Episcopo priùs requisito, ☞ eoque negligente, procedant: aliàs eorum processus ordinationésve nullius momenti sint, atque ad damni satisfactionem partibus illati, teneantur. ☞ Præterea, si quis in casibus à iure permissis appellauerit, aut de aliquo grauamine conquestus fuerit; seu aliàs ob lapsum biennij, de quo suprà, ad alium iudicem recurrerit; teneatur acta omnia, † coram Episcopo gesta, ad iudicem appellationis 14 expensis suis transferre; eodem Episcopo priùs admonito, vt, si quid ei pro causæ instructione videbitur, possit iudici appellationis significare. Quòd si appellatus compareat, cogatur tunc is quoque actorum, quæ translata sunt, expensas, pro portione sua, si illis vti voluerit, subire; nisi aliter ex loci consuetudine seruetur, vt scilicet ad appellantem integrum hoc onus pertineat. Porrò ipsam actorum copiam teneatur notarius, congrua mercede accepta *, appellanti quanto citiùs, & ad minus intra mensem exhibere. Qui notarius si in differenda exhibitione fraudem fecerit; ab officij administratione arbitrio Ordinarij suspendatur, & ad dupli pœnam, quanti ea lis fuerit, inter appellantem, & pauperes loci distribuendam, compellatur. Iudex verò, si & ipse impedimenti huius conscius, particépsve fuerit, aliterve obstiterit, ne appellanti integrè acta intra tempus traderentur; ad eamdem dupli pœnam, prout suprà,

tenea-

teneatur: non obstantibus, quoad omnia suprà scripta, 15 priuilegiis, indultis, concordiis, quæ suos tantùm teneant auctores; *u* & aliis quibuscumque consuetudinibus.

DECLARATIONES.

1 *Causæ omnes.*] Causæ omnes ad forum Ecclesiasticum pertinentes, & beneficiales in prima instantia, numquam per resignaturam iustitiæ aliis committuntur. Et si matrimoniales causæ fuerint, Episcopis vicinioribus: sed si vel de affectis, aut reseruatis beneficiis agatur, tunc in Curia committuntur.

Prouisi per sedem Apostolicam de beneficiis reseruatis, possunt virtute Breuium in fauorem litterarum, seu nomine Cameræ Apostolicæ ad accipiendam possessionem, coram Auditore eiusdem Cameræ directarum citare, & ad iudicem coram eòdem auditore Cameræ vocare possessores talium beneficiorum, occupantes & detinentes, ac si coram Ordinario super possessorio tantùm causæ ventilarentur, & si sententia super eodem possessorio prolata fuerit, potest pars aduersa causam in Curia committere.

2 *In prima instantia.*] Congregatio censuit, hoc non procedere in Conseruatoriis Vniuersitatum, & aliarum, de quibus cap. 6. Sess. 25.

3 *Infra biennium.*] Hoc cap. quo cauetur causas omnes à locorum Ordinariis esse intra biennium terminandas, alioquin post id spatium liberum esse partibus, vel alteri illarum iudices superiores adire, non habet locum, si non steterit per iudicem, quo minus infra dictum tempus causam diffiniat, sed vel ob qualitatem causæ, vel partium cauillationes. Congregatio enim censuit, si per iudicem non stetit, partes alios Superiores adire non posse.

4 *Per superiores.*] Quando legitimè appellatur à sententia Episcopi, qui eam tulit etiam tamquam Sedis Apostol. delegatus, ex facultate Decretorum huius Concilij, nihil est derogatum iurisdictioni Metropolitanorum, *c. Licet, de off. ord.*

5 *A definitiua vim habente.*] Fuit resolutum sub die 4. Augusti 1588. quod quando fuit appellatum à diffinitiuæ vim habente, cuius grauamen per appellationem à diffinitiua reparari nequeat, & grauamen fuerit iustificatum, quod tunc Conc. non disponat, an causa principalis remittenda sit Ordinario, sed id remanet in dispositione iuris communis.

6 *A definitiua reparari nequeat.*] Intelligitur etiam hoc de grauamine indebitæ carcerationis. Ideoque Ordinarius tenetur huic appellationi deferre, & sinere processum; interim tamen eo remanente in carceribus, donec iudex appellationis causa cognita aliud iusserit.

Metropolitanus, quando ad eum appellatur, in causis concernentibus explicationem Decretorum Concil. Tridentin. à cognitione earum abstinere debet.

Congregatio Concilij censuit, grauamen indebitæ carcerationis esse 8. Martij ex his, quæ per appellationem à diffinitiua reparari nequeunt, ideoque 1598. ab eo ante diffinitiuam appellare liceret ex Decreto cap. 20. circa principium, & ordinarium teneri huic appellationi deferre, & sinere processum transferri ad iudicem appellationis: interim tamen reo manente in carceribus, donec iudex approbationis causa cognita aliud iusserit.

7 *Ad hæc, causæ matrimoniales.*] Hoc decretum non repugnat,

quin Abbatibus habentibus iurisdictionem pleno iure spirituale & temporale, causæ matrimoniales & criminales committi possint & debeant.

An hoc Decretum sustulerit etiam res iudicatas, quæ innitebantur priuilegiis ante Concilium ipsum obtentis? Congregatio die 9. April. 1587. in vna Salernitana censuit affirmatiuè, vid. sustulisse, quia sententia, quæ innititur priuilegio, non dat plus roboris priuilegiis, quàm de se habeant, sed solùm imponit finem liti.

Constitutiones editæ in Synodo diœcesana Hispalensi non potuerunt executioni demandari, pendente iudicio in Rota super earum nullitate, & prætensis attentatis. Hoc enim inhibuit Interpretum Congregatio; & quidem iustis admodum ex causis, videlicet, quia regulariter nullitatis exceptio retardat executionem. Et præsertim, quando nullitas prætenditur prouenire ex defectu iurisdictionis: quia donec pendet iudicium attentatorum, non potest procedi in causa principali, suspendit enim causam tam petitorij, quam possessorij. Tertiò, quia pendente appellatione nihil est innouandum, *toto titulo ff. lit. pend. nil inno. c. non solùm, de appell. in 6. c. appellatione interposita, in princ. 2. q. 6. Doct. l. 1. C. de bon possess.* ita fuit resolutum in Congregatione die 26. Aprilis 1489.

Nullius 5. Iulij 1599. Congregatio Concilij censuit, Archipresbytero, qui nullius Diœceseos existat & omnimodam iurisdictionem quasi Episcopalem habeat, dispensationes matrimoniales atque litteras in forma significauit, pro suis subditis committendas esse.

8 *Causæ matrimoniales.*] Congregatio censuit, non sustulisse Concilium immemorabilem consuetudinem, & ideo, si Archipresbyter legitimè probauerit se admittendum, hanc iurisdictionem exerceat. Sed quasi possessio immemorabilis erit probanda coram eodem Episcopo, & interim Episcopus ipse & quidem solus iurisdictionem exerceat.

9 *Et criminales.*] Nisi essent in quasi possessione immemorabili, cui, in hoc, Concilium non derogauit, si huiusmodi quasi possessio probata fuerit tribus sententiis conformibus & continuis.

11. Martij 1597. Congregatio Concilij censuit, causam etiam criminalem aduersus Clericum, quamuis consentientem, non posse absque speciali commissione Papæ signata in prima instantia à D. A. C. cognosci, nisi Episcopus quoque consentiat.

22. Janua. 1598. Congregatio Concilij censuit, Decreto eiusdem Concilij c. 20. vers. ad hæc, Sess. 24. non esse sublatam immemorabilem consuetudinem, secundum quam inferiores Episcopo cognouerint causas Matrimoniales & criminales, ideoque si huiusmodi immemorabilem consuetudinem tribus sententiis conformibus probauerint, non esse impediendos eam exercere.

Ceterum antequam huiusmodi probationem per tres sententias conformes ad præscriptum iuris legitimè præstiterint, Episcopum intra cuius diœceseos fines is inferior existit, debere huiusmodi iurisdictionem exercere.

12. Febr. 1598. Congregatio Concilij censuit, vnicam sententiam, quæ transitum fecerit in rem iudicatam, ad effectum decisionis Congregationis Concilij tribus æquipollere.

10 *Non Decani.*] Hoc de sæcularibus voluit Congregatio intelligendum, non de Regularibus. Sed per hoc non prohibetur quo minus Decani possint visitare subditos suos, aliaque obire munia.

Hoc Decretũ non se extendit ad illos, qui nullius Diœceseos sunt, sicut

nec ad Decanum,& Capitulum ab Ordinarij iurisdictione exemptos,nec ad eos quibus ex priuilegio Apostolico,& consuetudine etiam immemorabili causarum & controuersiarum,contra & in ipsos, personasque ipsis subiectas ratione contractus,cognitio competit. Itaque Abbates,Præpositi seu Archipresbyteri nullius Diœceseos, qui Ordinarij iurisdictione ab immemorabili tempore citra funguntur, non comprehenduntur hoc Decreto.

Congregatio Concilij censuit,iurisdictionem criminalem,quam N.Archipresbyter prætendit sibi ademptam esse, nisi probaret per tres sententias conformes, se ab immemorabili tempore eam iurisdictionem exercuisse : interim verò, quod huiusmodi probationem per tres sententias conformes præstiterit, Archiepiscopum, intra cuius Diœceseos fines Archipresbyteratũ existere proponitur, debere eam iurisdictioné exercere. 18.Martij 1598.

Quando inferiores Ordinarij volunt procedere in criminalibus, si legitimè constet de immemorabili quasi possessione Archipresbyteri in cognoscendis decidendisque causis criminalibus suorum Clericorum, Decretum hoc non derogauit huic immemorabili quasi possessioni, vnde in ea Archipresbyter conseruandus est. Supr. hoc cap. §. *Causa matrimon.*

11 *Archidiaconi.*] Hoc Decretum non impedit vt Archidiaconus, cui competerent omnes oblationes, quæ ex benedictionibus nubentiũ percipiuntur, huiusmodi iurisdictiones exerceat, dummodo actus benedictionis relinquatur his,quibus ex Decret. Conc. sess.24. cap.1. de reform. matrim.competit.*Infrà hoc c.*§.Si autem.

12 *Aut aliorum inferiorum iudicio.*] Non comprehenduntur inferiores Prælati,qui sunt nullius Diœceseos. *Hoc sæpe resolutum est.*

Facta visitatione,& seruatis de iure seruandis non potest cogi vnus suã innocentiam, & ex eadem causa coram Episcopo denuo purgare, nec debitè punitus,ab eodem denuo potest puniri.

13 *Seu Archidiaconum.*]Hoc procedit in Archidiaconis & Decanis, qui sunt in Diœcesi Episcoporum ; non autem in illis,qui nullius diœceseos, & sic voluit Congregatio.

Quod Decani & ceteri hic nominati, non possint cognoscere causas matrimoniales,hoc etiam procedit, si essent exempti.

Si autem isti Decani, Archidiaconi, & ceteri hic expressi, haberent aliquod emolumentum in benedictione annulorum pro Matrimoniis, vel aliis similibus,Concilium nihil eis præiudicauit: oportet tamen remanere saluam dispositionem c.1. supr. eadem sess. de reform. matrim. *paulò sup.hoc cap.*§.*Archidiaconi.*

14 *Expensis suis transferre.*] Non contrariatur *c. 3. Supr.sess.*13. nam ibi non loquitur de Notario,hic verò de Notario.

15 *Priuilegiis.*] Nota Concilium dumtaxat priuilegiis & consuetudinibus Ecclesiarum derogare voluisse, ne illarum prætextu excludatur Episcopus,volens visitare,corrigere,& emendare.

REMISSIONES.

* Pro ornatu huius textus vide latè tradita à Farinacio in declaration. Sacr. Congregat.ab eo recollectis à fol.395.in impressis Lugduni,& quæ notant Aloys.Ricc.decis.403.& sequent.& in prax.var. resolution c.130. & 125.Don Garsia Mastrilli decis.236.ex num.4.pag.3.

α *Coram Ordinariis.*] De inferioribus etiam habentibus iurisdictionem quasi Episcopalem intelligi resoluunt Nau. Conc. 2. n. 4. sub tit. de foro comp. Fr. Emman. q. Regul. tom. 1. q. 36. art. 4. Farinac. p. 4. decis. 100. Flamin. de Resign. lib. 3. q. 11. n. 19. vbi n. 22. resoluit, quòd sub verbo Ordinarius comprehenditur etiam Vicarius Episcopi, de quo etiam P. Sanch. de Matr. lib. 3. disp. 29. n. 5. & 17. Gutier. de Matrim. c. 66. n. 14.

β *Infra biennium.*] Vide Monald. Cons. decis. 94. Aloys. Ricc. in collectaneis decision. part. 4. collect. 1553. in fine, Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Instantia, vers. Quartò, & vers. Sextò, tenet hoc tantùm fallere in Curia Romana, vbi lis, siue instantia numquam extinguitur nisi per sententiam. † Vide Paz in prax. tom. 1. in princ. annot. 2. ex num. 9. cum seq. & tom. 2. prælud. vlt. Treuisan. decis. 71. n. 14. lib. 2.

γ *Motæ lites.*] Quando dicatur lis mota? Vide Rebuff. in l. litis nomen 36. pag. 206. ff. de verbor. signific. Cabed. p. 2. decis. 15. num. 11.

δ *Alioquin post id spatium, &c.*] Quod consensus prorogandi iurisdictionem tollitur litigantibus in prima instantia, resoluit Soar. de Paz in praxi tom. 2. prælud. vlt. n. 18. cum seqq.

ε *Neque appellationes, &c.*] Vide Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Appellatio, §. 1. pag. 29. Soar. de Paz in praxi, tom. 1. p. 6. in proœm. n. 25. vbi n. 26. dicit hoc decretum procedere tam in interlocutoriis latis, tam à iudice Ordinario, quàm à delegato, tam in prima instantia, quàm in secunda, quia non est correctorium iuris communis, sed potiùs declaratorium. * Vide etiam Paz in praxi tom. 2. p. 2. cap. vni. num. 108. & p. 5 cap. vni. n. 14. Greg. Tholosan. de appellation. lib. 1. cap. 14. n. 21. Stephan. Gratian. decis. 97. ex n. 1. & 14.

ζ *Vel à definitiuæ vim habente.*] Quod sententia, per quam denegatur appellatio, sit interlocutoria, habens vim diffinitiuæ, asserit. Valasc. Cons. 47. Idem de præcepto de soluendo testatur Rot. Lucens. decis. 80. Et de sententia, qua iudex pronuntiauit aliquem non esse minorem, vel non habere restitutionem, & quod ab ea possit appellari, affirmant Gamma decis. 159. n. 2. Viui. decis. 302. Et quod possit appellari à sententia reiectionis probationum, admittunt Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 77. n. 11. cum seqq. Surd. decis. 36. Et à sententia delationis iuramenti alteri parti per iudicem factæ, non diffitentur Mynsing. cent. 1. obseru. 39. Lancelot. de Attent. p. 2. cap. 12. limit. 50. n. 190. Gonzal. ad Regulam 8. Cancel. gl. 9. §. 1. in annot. n. 195. Et quod possit appellari à sententia missionis in possessionem, tenet Steph. Gratian. decis. 60. Et ab omissa condemnatione expensarum, firmant Gam. decis. 65. Guid. Papæ, decis. 42. Et quod possit etiam appellari à sententia sequestrationis mulieris, resoluit Ann. Alleg. 82. & à sententia pronuntiantis, executionem esse reuocandam, probat Amatis, decis. 19. Et à sententia absolutionis instantiæ dicuntur Cresc. decis. 6. Cabe. p. 2. Aresto 32. in fine. Et à sententia legitimationis personarum, Capell. Tholos. decis. 38. Et à sententia admissionis articulorum amplectuntur Gonzal. dict. §. 1. in annot. num. 191. Steph. Gratia. d. cap. 74. num. 15. Et ab incidentibus in causa suspicionis officialium probat Vincent. de Franch. decis. 408.

η An ab interlocutoria, in qua iudex declarat se competentem, detur appellatio? Negant Gam. decis. 159. & 362. Marc. Anton. de Amatis decis. 86. Gabe. par. 1. decis. 156. procedit Ordin. Regia Lusitanorum, lib. 3. tit. 20. §. 9. ibi, *Porem no caso*, quæ loquitur de exceptionibus incompetentiæ de iudicio sæculari ad sæculare. Affirmant Guid. Papæ, decis. 10. Myn-

Mynsing. cent.3.obseruat.35. Aloys. Ricci. in Collect. decisionum, p.4. Colle.1306. in principio, Tho.Valasc.tom.1. Alleg.iuris Alleg.53. nu.5. vbi resoluit, quòd in causa Remissionis prouocantis ad Ordines non expedietur prouocatio à iudice, qui super ea iudicauit per grauamen, sed per appellationem, procedit Ordin. Regin. Lusitanorum, lib.2.tit.1.§.28.ibi, *Posto quo no caso perque sean remetidos.*

ϑ *Et cuius grauamen per appellationem à definitiua reparari nequeat.*] Casus damni irreparabilis vide apud Ioseph. Ludou. Perusina decis.83. per totam. Ann. Alleg.82. Surd.decis.36.Zerol.in praxi Episcop.p.1.verbo Appellatio. §.6. Quarant. in Summa Bullarij, verbo Archiepiscopi auctoritas, vers.18. auctoritas, n.20. Ignat. del Villar. in Sylua respons. lib.1. resp. 15.n.6.latissimè Gonzal.ad reg.8. Cancel.gloss.9.§.1.in annot.nu.189.cum multis seqq.Steph.Grat.discept.forens.c.77.† Ricc. dec.505.num.4. Vide text.in l.2.ff.de appell.recip.& l.3.regni Castellæ tit.23.partit.3.

ι Quòd idem resoluendum sit, & procedat hic text. quamuis tale grauamen possit reparari, sed magna cum difficultate, aut præiudicio partis, asserunt Gonzal.ad reg.8.Cancel.glos.9.§.1.num.177.Bernard.Greuæ.ad pract.Cameræ Imp. lib.1. concl.29. num.6. Aloys.Ricci.Curiæ Archiep. Neap.dec.93.* & decis.505.n.2.

κ Quòd captura afferat damnum irreparabile, & à sententia interlocutoria, vt quis in carcerem conijciatur, potest appellari, affirmant Soar. & Donat.d.fin.tom.2.Commun.opin.lib.9.tit.3.n.2. Maynard. decis.23. lib.2.Aloys.Ricci.in Collect.decis.p.3. Collect. 642. vers. Primò Cald. Pereira in l.Si curatorem, verbo, Per quod.nu.31. D.Barbos. in l.2. ff. Soluto Matrimon.in princip. p.2.nu.33. Prosper de Augustino in addit.ad Quarant.in Summa Bullarij, verbo Archiepiscopi auctoritas, vers.10. Auctoritas, n.30.lit.H.pag.64.& 71.vbi refert sacram. Cardinalium Congreg.in hæc verba censuisse: Sanctissimus D.N. audita relatione Congregationis Concilij, declarauit ita esse intelligendum, & ideo ab huiusmodi grauamine appellari posse, & Ordinarium teneri processum transferre ad iudicem appellationis, interim tamen reo manente in carceribus, donec iudex appellationis causa cognita aliud iusserit.

λ Quòd tortura afferat damnum irreparabile, tenent Ordin.Reg.Lusitan.lib.3.tit.69.§.1.Hippol.in l.1.ff.de quæst.n.34.Clar.lib.5.§.finali,q.64. n.27.Azeued.li.3.n.6. tit.18.lib.4.nouæ Recopil. Carau. Ritu.249. Aloys. Ricci.d. Collect.642.vers. Secundò, & Curiæ Archiepisc. Neapol.decis. 13.Zerol.d.verbo Appellatio, §.9.vbi resoluit, quòd quando omnia ritè, & rectè processerunt, vt quia datæ fuerunt, & repulsa concessa, cùm essent petita, & publicatus processus, & auditus reus in omnibus suis iuribus cum eius procuratore, & aduocato, & iudicia non sunt euacuata per defensiones, & alia requisita acta sunt, & videtur potiùs appellari ad dilatandum, & ad differendum sceleris punitiones, tunc non debet admitti appellatio à comminata tortura.

μ Quòd à sententia Excommunicationis per Decretum interlocutorium prolata detur appellatio, quia continet damnum irreparabile, resoluunt Duenh.Reg.52. fallent.2.Rebuff. ad leges Galliæ, tit. de Friuolis appell.in Rub.sub glos.1.in fine vers.Fallit quando grauamen, Gonzal.d. §.1.in Annot.n.197.

ν Quòd sententia de compromisso faciendo, vel non, contineat grauamen irreparabile, docet Montald. Cons.decis.39. p.2. Et de Decreto condemnationis ad triremes idem resoluit Vincent.de Franch.dec.139.

ξ *Ab his excipiuntur causæ,&c.*] Quid in beneficiis reseruatis ratione manus appositionis,an possit cognosci in Curia in prima instantia? Sacra Cardin. Congregat. decreuit,quòd sic,teste Gonzal.ad reg. 8. Cancel. gloss.52.num.36.& sequenti.† Vide text.in c.nec licuit.17. dist.& in cap. maiores.de baptis.& Martam voto 209.per totum.

ο Auditores Cameræ causas obligatione Camerali firmatas in partibus existentes auocare posse, etiam si extra Curiam contraxerint, & licèt pendeant coram Ordinariis,resoluunt Lanc. de Attentatis, lite pendente,limit.15.n.8.& c.20.limit.26.Flores Vari.q.lib.1.quæst.12. num.48. Steph.Gratian.discept.forens.c.118.in fine.

* *Manu propria subscribendum.*] Vide Marchesan. in prax. commiss.6. commiss.n.52.

π *Ad hæc causæ matrimoniales,&c.*] Vide Guttier.pract.lib.3.q.26. n.1. Soar.de Paz tom.2. prælud.1.n.8. vbi etiam resoluit hoc Decretum non procedere in iudicibus Ordinum Militarium, ad quos etiam pertinet cognitio causarum grauissimarum.

† Vide Mich.Agiam de exhibend.auxil.fundamento 15.pag.53. Salzed. ad Bernard.Diaz in prax.can.c.3. lit. A. Bobadill.lib.2.suæ politicæ c.17. n.37.Tiber.Decian.cons.98.n.5.& 6.vol.2.

* *Aut aliorum inferiorum iudicio.*] Vide Prosp. Farinac. decis.100. per totum vol.1.crim.Rotam nouiss.decis.713.in recollect. à Farinac.

† *Episcopi tantùm examini.*] Vide Menoch.cons.69.n.60.

* *Paupertatem probauerit*]Vide Martam d.voto 209.n.7.

ϱ *Et alimenta,& expensas litis velit subministrare,*] Vide Crescent. decis. 233.Aloys.Ricci.in Collect.decis.p. 4.Collect.853.in med.

ϖ *Eoq; negligente.*] An propter negligentiam Episcopi deuoluatur iurisdictio ad Archiepiscopum? Affirmant Afflict.in cap. Imperialem, §. præterea,num.33.de prohibita feudi alien.per Feder.Prosp. de August.in addit.ad Quaran. in Summa Bullarij, verbo Archiepiscopi auctoritas. vers.19.auctoritas,in fi.lit.M.

τ *Præterea si quis in casibus à iure permissis, &c.*] Vide Steph. Gratian. discept.forens.cap.121.num.15.vbi à num.18.cum multis seqq.dicit,quòd hæc Concilij dispositio habet locum etiam in actis factis partibus coram iudice delegato.Et procedere in quocumque iudice censuisse Rot.in vna Maiorig.Officij Pœnitentiariæ 1591. côram Illustriss. Blanchetto, refert Aloys.Ricci.in Collect.decis.p.4. Collect. 1356. * Vide etiam Manticam decis.2.ex num.1.

† *Acta omnia,&c.*]Vide Paz in prax.tomo 2.p.5.cap.vni.num.7. & 14. Petr.Gregor.Tholosan.de appellation.lib.6. c.7. n.3. Rotam Romanam in decis.69.n.3.in recollectis à Farin. & decis.107.657.& 812. Aloys.Ricci. decis.510.num.3.vers. Ceterum.Leonin.decis.106.num.4. Farinac.decis. 114.vol.2.crim.& etiam decis.116.125.143.144. 161. & in decis.178. 188. & decis.200.& Giurbam in decis.29. n.1.6.& seq.

* *Notarius congrua mercede accepta,&c.*]Vide Paz in d.5.p.c.vni.nu.14. Greg.Tholosan.d.c.7.num.3.& cap.9.ex num.2. & quæ dicta sunt sup.in sess.13.cap.3.de reform.

υ *Et aliis quibuscumque consuetudinibus.*] Sacram Cardin. Congreg.censuisse immemorabiles sub hoc Decreto non comprehendi,resoluit Gonzal.ad reg.8.Cancell.Gloss.33. n.5. † & Farinac.in præsenti, & Seraphin. decis.585.n.2.Steph.Grat.discept.forens.tom.3. c.492. n.5. & 6. & Garc. de benefic.3.p.c.2.n.194.

CAPVT XXI.

Hoc Capitulum continet aliquid particulare.

CVpiens sancta Synodus, vt ex decretis ab ea editis nulla vmquam futuris temporibus dubitandi occasio oriatur, verba illa posita in decreto, publicato Sessione prima, sub Beatissimo Domino nostro Pio Quarto, *a* videlicet: Quæ proponentibus Legatis, ac Præsidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, sedandas de religione controuersias, coercendas linguas dolosas, deprauatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiæ veram & Christianam pacem conciliandam apta, & idonea ipsi sanctæ Synodo videbuntur; explicando declarat, mentis suæ non fuisse, vt in prædictis verbis solita ratio tractandi negotia in generalibus Conciliis vlla ex parte immutaretur; neque noui quidquam, præter id, quod à sacris Canonibus, vel generalium Synodorum forma hactenus statutum est, cuiquam adderetur, vel detraheretur. *a* Sup. Sess. 11.

Indictio futuræ Sessionis.

INsuper, eadem sacrosancta Synodus proximam futuram Sessionem feria quinta post Cõceptionem Beatæ MARIAE Virginis, quæ erit dies nona mensis Decembris, proximè venturi, habendam esse statuit, & decernit, cum potestate etiam abbreuiandi. in qua Sessione tractabitur de sexto nunc in eam dilato capite, & de reliquis reformationis capitibus iam exhibitis, deque aliis ad eam pertinentibus. Si verò opportunum videbitur, & tempus patietur, poterit etiam de nonnullis dogmatibus tractari, prout suo tempore in Congregationibus proponentur.

Abbreuiata est dies Sessionis.

SESSIO XXV.

Quæ est nona, & vltima,

SVB PIO IV. PONT. MAX.

COEPTA DIE III. ABSOLVTA

die IV. Decemb. M. D. LXIII.

Decretum de Purgatorio.

α β γ CVm Catholica Ecclesia, Spiritu sancto edocta, ex sacris litteris, & antiqua Patrum traditione, in sa-

a 1. Cor. 3. cris Conciliis, & nouissimè in hac œcumenica Synodo docuerit, *a* Purgatorium esse; animasque ibi detentas, fidelium suffragiis, potissimum verò acceptabili altaris sacrificio iuuari; præcipit sancta Synodus Episcopis, vt sanam de Purgatorio doctrinam, à sanctis Patribus, & sacris Conciliis traditam, à Christi fidelibus credi, teneri, doceri, & vbique prædicari, diligenter studeant. Apud rudem vero plebem difficiliores, ac subtiliores quæstiones, quæque ad ædificationem non faciunt, & ex quibus plerumque nulla fit pietatis accessio, à popularibus concionibus secludantur. Incerta item, vel quæ specie falsi laborant, euulgari, ac tractari non permittant. Ea verò, quæ ad curiositatem quamdam, aut superstitionem spectant, vel turpe lucrum sapiunt; tamquam scandala, & fidelium offendicula prohibeant. Curent autem Episcopi, vt fidelium viuorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes, Eleemosynæ, aliaque pietatis opera, quę à fidelibus pro aliis fidelibus defunctis fieri consueuerunt, secundum Ecclesiæ instituta piè, & deuotè fiant, & quæ pro illis ex testatorum fundationibus *, vel alia ratione debentur; non perfunctoriè, sed à sacerdotibus, & Ecclesiæ ministris, & aliis, qui hoc præstare tenentur, diligenter, & accuratè persoluantur.

REMISSIONES.

α Vide Valuerd. Bellarm. & Lensen. in suis tract. de Purgatorio, Castr. aduersus hæreses, verbo Purgatorium, P. Sot. de Instruct. Sacerd. lect. 1. de Purgatorio, Theodor. Peltan. de Purgat. Cordub. lib. 1. q. 9. de Indulgent. Greg. de Valentia, tom. 4. disp. 11. de locis seu receptaculis animarum post mortem, q. 1. puncto 1. Nicol. Diaz *en el trattado del Iuyzio final. c. 6. §. 2.* P. Soar. tom. 4. disp. 45. sect. 1. optimè el Doctor Martin Carrillo *en la explicacion de la Bulla de los defuntos,* in princ. Fr. Emm. q. Regul. tom. 3. q. 44. art. 1. P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 11.

β De loco Purgatorij, vide Valent. d. q. 1. puncto 2. P. Soar. d. disp. 45. sect. 2. D. Martin. Carrillo vbi suprà p. 1. c. 2. P. Ægid. d. disp. 11. dub. 2. n. 17. cum seqq.

γ Quas pœnas animæ in Purgatorio patiantur, explicant Petr. Sot. lect. 2. de Purgat. Angles p. 1. Florum Theolog. q. 4. de Purgat. diffic. 3. Io. Lensen. de fidelium animarum purgat. lib. 1. c. 2. Viuald. in Candel. aureo, p. 1. de Purgat. n. 8. Card. Bellarm. lib. 2. de Purgat. c. 10. cum quatuor seqq. P. Valent. d. disp. 11. q. 1. punct. 2. Pat. Soar. to. 4. disp. 46. sect. 1. & 2. P. Ægid. d. disp. 11. dub. 3. n. 19. cum seqq. D. Martin. Carrillo vbi suprà, p. 1. c. 3.

* *Et quæ pro illis ex testatorum fundationibus.*] Vide Didac. Couar. in c. 3. num. 5. & in c. si heredes n. 1. & 4. de testam. & lib. 3. var. resol. c. 6. & quos retulimus suprà Sess. 22. cap. 8.

De

De inuocatione, & veneratione, & reliquiis Sanctorum, & sacris imaginibus.

α MAndat sancta Synodus omnibus Episcopis & ceteris docendi munus, curamque sustinentibus, vt iuxta Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ vsum, primæuis Christianæ religionis temporibus receptum, sanctorumque Patrum consensionem, & sacrorum Conciliorum decreta, in primis de Sanctorum intercessione, inuocatione, Reliquiarum honore, & legitimo imaginum vsu, fideles diligenter instruant, β docentes eos, Sanctos, vnà cum Christo regnantes, orationes suas pro hominibus Deo offerre; bonum, atque vtile esse suppliciter eos inuocare; & ob beneficia impetranda à Deo per filium eius Iesum Christum Dominum nostrum, qui solus noster Redemptor & Saluator est, ad eorum orationes, opem, auxiliumque confugere: illos verò qui negant Sanctos, æterna felicitate in cælo fruentes, inuocandos esse; aut qui asserunt, vel illos pro hominibus non orare; vel eorum, vt pro nobis etiam singulis orent, inuocationem esse idololatriam; vel pugnare cum verbo Dei, aduersarique honori vnius mediatoris Dei, & hominum Iesu Christi; vel stultum esse, in cælo regnantibus voce, vel mente supplicare; impiè sentire. Sanctorum quoque martyrum, & aliorum cum Christo viuentium sancta Corpora, quæ viua membra fuerunt Christi, *a* & templum Spiritus sancti, ab ipso ad æternam vitam suscitanda, & glorificanda, à fidelibus veneranda esse: per quæ multa beneficia à Deo hominibus præstantur: ita vt affirmantes, Sanctorum reliquiis venerationem, atque honorem non deberi; vel eas, aliaque sacra monumenta à fidelibus inutiliter honorari; atque eorum opis impetrandæ causa Sanctorum γ memorias frustra frequentari; omnino damnandos esse, *b* prout iampridem eos damnauit, & nunc etiam damnat Ecclesia. Imagines porrò Christi, Deiparæ Virginis, & aliorum Sanctorum, in templis præsertim habendas, & retinendas, eisque debitum honorem, & venerationem impertiendam, non quòd credatur inesse aliqua in iis diuinitas, † vel virtus, propter quam sint colendæ; vel quòd ab eis sit aliquid petendum, vel quòd fiducia in imaginibus sit figenda; veluti olim fiebat à Gentibus, quæ in idolis *c* spem suam collocabant; sed quoniam honos, qui eis exhibetur, refertur ad *d* prototypa, quæ illæ repræsentant: ita vt per imagines, quas osculamur, & coram quibus caput aperi-

a 1.Cor.3.
b Conc. Nic.2.
c Psalm. 134.d.
d Conc. Nic.2. actio.3.

aperimus, & procumbimus, Christum adoremus, & Sanctos, quorum illæ similitudinem gerunt, veneremur. * Id quod Conciliorum, præsertim verò secundæ Nicenæ Synodi decretis contra imaginum oppugnatores est sancitum.

Illud verò diligenter doceant Episcopi, per historias mysterium nostræ redemptionis, picturis, vel aliis similitudinibus expressas, erudiri, & confirmari populum in articulis fidei commemorandis, & assiduè recolendis: tum verò ex omnibus sacris imaginibus magnum fructum percipi; non solùm quia admonetur populus beneficiorum, & munerum, quæ à Christo sibi collata sunt, sed etiam quia Dei per Sanctos miracula, & salutaria exempla oculis fidelium subiiciuntur: vt pro iis Deo gratias agant, ad Sanctorumque imitationem vitam moresque suos componant, excitenturque ad adorandum, ac diligendum Deum, & ad pietatem colendam. Si quis autem his decretis contraria docuerit, aut senserit; anathema sit. In has autem sanctas & salutares obseruationes si qui abusus irrepserint, eos prorsus aboleri sancta Synodus vehementer cupit, ita vt nullæ falsi dogmatis imagines, & rudibus periculosi erroris occasionem præbentes, statuantur. Quod si aliquando historias, & narrationes sacræ Scripturæ, cùm id indoctæ plebi expediet, exprimi, & figurari contigerit; doceatur populus, non propterea diuinitatem figurari, quasi corporeis oculis conspici, vel coloribus, aut figuris exprimi possit. Omnis porrò superstitio in Sanctorum inuocatione, Reliquiarum veneratione, & imaginum sacro vsu tollatur, omnis turpis quæstus eliminetur, omnis denique lasciuia vitetur, ita vt procaci venustate imagines non pingantur, nec ornentur, & sanctorum celebratione; ac Reliquiarum visitatione homines ad comessationes, atque ebrietates non abutantur; quasi festi dies in honorem Sanctorum per luxum, ac lasciuiam agantur. Postremò, tanta circa hæc diligentia, & cura ab Episcopis adhibeatur, vt nihil inordinatum, aut præposterè, & tumultuariè accommodatum, nihil profanum, nihilque inhonestum appareat, a cùm domum Dei deceat sanctitudo. Hæc vt fidelius obseruentur, statuit sancta Synodus, nemini licere vllo in loco, vel Ecclesia etiam quomodolibet exempta, b vllam insolitam ponere, vel ponendam curare imaginem, nisi ab Episcopo approbata fuerit, nulla etiam admittenda esse noua miracula, c nec nouas Reliquias recipiendas, nisi eodem recognoscente & approbante Episcopo, qui simulatque de iis aliquid com-

a Psal. 92. b 1.c. De cret. de Immu. Eccl. in 6.

compertum habuerit, adhibitis in consilium Theologis, & aliis piis viris, ea faciat, quæ veritati, & pietati consentanea iudicauerit. Quod si aliquis dubius, aut difficilis abusus sit extirpandus, vel omnino aliqua de iis rebus grauior quæstio incidat: Episcopus, antequam controuersiam dirimat, Metropolitani, & comprouincialium Episcoporum in Concilio prouinciali sententiam expectet; ita tamen vt nihil, inconsulto Sanctissimo Romano Pontifice, nouum, aut in Ecclesia hactenus inusitatum decernatur.

REMISSIONES.

α Vetustissimum esse in Ecclesia Dei, & à sanctis Patribus comprobatũ vsum sanctarum imaginum pictarum, earumdemq; adorationem, pluribus testimoniis confirmatur, & resoluunt Sim. Maiol. in tract. de Sacris imaginibus, Alphons. à Castro, lib. 8. aduersus hæreses, verbo Imago, Sebast. Medices in Summa omnium hæresum, p. 1. verbo Imago, Guilhel. Duran. in rationali diuin. offic. lib. 1. cap. 3. Simanch. de Cathol. instit. cap. 33. à princip. Barthol. à Medi. p. 1. instr. *de Confessores*, cap. 14. §. 1. post med. Card. Bellarm. in disput. Fidei Catholicæ controu. 7. lib. 2. Azeued. l. 3. à princip. tit. 1. lib. 1. nouæ Recop. Fusc. de Visitat. lib. 1. c. 9. Fr. Hieron. Roman. lib. 4. de Repub. Christiana, cap. 7. fol. 199. Nauar. in Man. cap. 11. num. 21. vers. 7. & cap. 27. num. 169. Sarm. lib. 2. Selectar. cap. 14. num. 2. Valent. 2. 2. disp. 6. q. 11. puncto 6. P. Soar. in 3. p. D. Thom. q. 25. art. 3. disp. 54. per septem sectiones, Vasq. de Adorat. imag. lib. 3. disp. 3. à num. 78. P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 9. cap. 6. col. 855. cum seqq. & cap. 8. col. 864. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 3. quæst. 55. art. 1. * Vide etiam Maiol. de Sacris imagin. per totum, maximè centur. 13. ex cap. 14. & centur. 7. cap. 2. & 4. & relatos à nostro Petro Cenedo in collectan. 22. ad sextum, & in collectan. 52. ad decretales. ex n. 1.

β *Docentes eos Sanctos vnà cum Christo regnantes.*] Vide Nauar. in tract. de Orat. notab. 1. num. 21. D. Cyprian. Epist. 57. & ibi latam additionem Iacobi Pamelij, n. 14.

γ *Memorias frustra frequentari.*] De peregrinatione ad Sanctorum memorias vide Fr. Ioseph. de Siguenza in vita D. Hieronymi, lib. 4. cap. 9. pag. mihi 451.

† *Inesse in eis aliqua diuinitas.* &c.] Vide Maiolum dicta centur. 7. c. 2. Conrad. Brun. de cæremon. Ecclesiast. lib. 6. cap. 7. fol. mihi 206.

* *Quorum illæ similitudinem gerunt, veneremur.*] Vide Beat. Augustin. in tom. 9. operum suorum l. vni. de visitatione infirmorum, Azeued. late in l. 3. tit. 1. lib. 1. nouæ recopilation.

δ *Vllam insolitam ponere, vel ponendam curare imaginem.*] Vide latè Thom. Sanch. in præced. Decal. lib. 2. c. 43. n. 6. vbi num. 7. cum Philiarch. de officio Sacerd. tom. 1. pag. 2. lib. 3. cap. 9. in fine resoluit, nec in altari domus priuatæ licere eam imaginem Sancti non Canonizati tenere, si sola in eo sit, & cum lampade, & num. 10. asserit solas reliquias Sancti Canonizati posse Episcopum approbare, vt publicè venerentur

ε *Nec nouas reliquias recipiendas.*] Sacra Cardin. Congregat. sic censuit: Sanctorum reliquiæ antiquæ habendæ sunt in illa veneratione, qua hactenus fuerunt: si verò sint nouæ, Episcopus seruet hoc Decretum.

ζ Ad-

ζ *Adhibitis in consilium Theologis.*] Vide P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 9. c. 8. col. 866.

De Regularibus, & Monialibus.

EAdem sacrosancta Synodus reformationem prosequens, ea quæ sequuntur, statuenda esse censuit.

CAPVT I.

Secundùm tenorem & rigorem suæ regulæ indispensabiliter viuãt Regulares, idque obseruari curent Superiores valde strictè.

QVoniam non ignorat sancta Synodus, quantum ex Monasteriis piè institutis, & rectè administratis, in Ecclesia Dei splendoris, atque vtilitatis oriatur; necessarium esse censuit, quo faciliùs, ac maturiùs, vbi collapsa est, vetus, & Regularis disciplina instauretur, & constantiùs, vbi conseruata est, perseueret, præcipere, prout hoc Decreto præcipit: α vt omnes Regulares, tam viri, quàm mulieres, ad Regulæ, quam professi sunt, præscriptum vitam instituant, & componant; atque in primis, 1 quæ ad suæ professionis perfectionem, *a* vt obedientiæ, paupertatis, & castitatis, ac si quæ alia sunt alicuius Regulæ, & Ordinis peculiaria vota, & præcepta, ad eorum respectiuè essentiam, nec non ad communem vitam, victum, & vestitum conseruanda pertinentia; fideliter obseruent. β Omnisque cura, & diligentia à Superioribus adhibeatur tam in Capitulis generalibus, & prouincialibus, quàm in eorum visitationibus, quæ suis temporibus facere non prætermittant, vt ab illis non recedatur: *b* cùm compertum sit, γ ab eis non posse ea, quæ ad substantiam Regularis vitæ pertinent, relaxari. si enim illa, quæ bases sunt, & *c* fundamenta totius Regularis disciplinæ, exactè non fuerint conseruata; totum corruat ædificium necesse est.

a Clem. exiui, §. cum igitur, in primis, de verb. sign.

b c. cum ad monasteriũ, de stat. mon.

c Cap. cũ Paulus, 1. q. 1.

DECLARATIONES.

1 *Quæ ad suæ professionis perfectionem.*] Censuit tamen Congregatio quod Ordinarius permittere debet tertiarias Moniales S. Francisci sub obedientia Fratrum Minorum, quemadmodum antè fuerunt, & prouidere vt professionem trium solemnium votorum quam primùm emittant, ex instituto religionis S. Francisci, cui sunt addictæ: si tamen non emiserunt, eas cogere non debet, vt habitum mutent, vel vt velo nigro vtantur, si illarum Ordo id non requirat. Postremò infra septa monasterij illas claudere debet, *Infrà Sess. 25. de Reform. Regul. c. 5. §. Clausuram.*

RE-

REMISSIONES.

α *Vt omnes Regulares, &c.*] Vide optimè Nauar. in cap. Nullum, 14. quæst. 2. n. 24. & 32. & in c. Statuimus, 19. quæst. 3. num. 66. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. quæst. 73. art. 3. & tom. 3. q. 29. art. 14. Pat. Ribaden. in libro, quem in lucem edidit, pro defensione Societatis IESV, Capit. 18.
β *Omnisque cura, & diligentia à superioribus, &c.*] Vide Fr. Emman. to. 2. q. 4. art. 2. Et quomodo Prælati in reformatione debeant se habere, vide q. 73. art. 4.
γ *Ab eis non posse ea, quæ ad substantiam regularis vitæ pertinent, relaxari.*] Vide Fr. Emman. tom. 1. q. 26. art. 1. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 18. n. 390. & 396. vers. Octauum.

CAPVT II.

Proprietatis vitium à monasteriis extruditur: cuncta collata legata conuenienter distribuuntur. Proprietarius biennio esto elinguis in Capitulo, & de eo taceatur.

1 α * NEmini igitur Regularium, tam virorum, quàm mulierum, liceat β &c. bona immobilia, vel mobilia, cuiuscumque qualitatis fuerint, etiam quouis modo ab eis acquisita, a tamquam propria, † aut etiam nomine conuentus, 2 possidere, vel tenere; sed statim ea 3 Superiori tradantur, 4 conuentuique incorporentur. * 5 Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui Regulari concedere †, etiam ad vsumfructum, vel vsum, administrationem, aut commendam. 6 Administratio autem bonorum monasteriorum, seu conuentuum ad solos officiales eorumdem, ad 7 nutum Superiorum amouibiles, pertineat. Mobilium verò vsum ita Superiores permittant, vt eorum supellex statui paupertatis, quam professi sunt, conueniat; 8 nihilque superflui in ea sit: nihil etiam, quod necessarium, eis denegetur. * ζ Quod si quis aliter quidquam tenere deprehensus, aut conuictus fuerit; 10 is biennio actiua & passiua voce priuatus sit, atque etiam iuxta suæ Regulæ, & Ordinis constitutiones puniatur.

a c. 8. & c. cum ad monasterium, de stat. reg.

DECLARATIONES.

1 *Nemini igitur Regularium.*] Regulares tam feminæ, quàm masculi, non possunt tenere propria, sed omnia dare debent suis Superioribus, per quos prouideatur primò vt subueniatur necessitatibus earum, vel eorum, quibus munera destinata fuerunt.

2 *Possidere vel tenere.*] Moniales tamquam proprium possidere nihil possunt etiam de eo quod suis manibus laborando acquirunt, vel eis à parẽtibus donatur, etiam hoc posito quod Monasteriũ esset nuperrimũ.

3 *Superiori tradantur.*] Moniales & regulares ceteri res etiam parui momenti sibi donatas, aut alias acquisitas, vti proprias retinere non possunt, sed Superiori resignandæ sunt,

4 *Conuentui incorporentur.*] Quicquid singulæ moniales, quocumque titulo acquisierint, totum ad Abbatissæ manus deferri oportet : quæ in primis ex huiusmodi acquisitionibus subueniat arbitrio suo necessitatibus illius monialis; cuius opera vel contemplatione fuerunt datæ : quod verò reliquum erit, conuertat in communem vsum totius Monasterij, curabit vt victus monialium quotidianus, communis sit, & in coctura, & in vsu.

In causa D. Aldonzæ de Toledo, quæ viro mortuo, facta est monialis S. Francisci, sibique permittente filio reseruauit circiter 200. aureos ad vsum suum, quia contra Concilium est moniales habere aliquid proprium, visum est dandam eam pecuniam Priorissæ, quæ prouidebit necessitati ipsius Aldonzæ.

Si quis affert munera vel eleemosynam, vel aliquid, quod Sacrarum Virginum manibus elaborandum sit, det Abbatissæ, vel illis, quæ ab ea præpositæ sunt, modò præsente earum procuratore, neque alij det, neque cum ea quisquam præterea alloquatur.

5 *Nec deinceps liceat superioribus.*] Nisi soli Papæ, quæ solet monachis concedere vim testandi, dummodo consensus superioris ad illud accedat, & de modica quantitate disponatur.

Ex dispositione inferiorum Summi Pontificis, non licet regularibus possidere vel tenere agros, annuos reditus, aliaque bona immobilia superflua, obstante hoc Decreto.

6 *Administratio autem bonorum.*] Electio Officialium, qui administraturi sunt Monasteriorum bona, ad Monasterij spectat Superiores : & ideo licet Episcopus sit eis Superior, ipsi tamen possunt eligere officiales, non autem id faciat Episcopus.

Officiales electi pro administratione bonorum Monasterij, à Superioribus eiusdem, possunt (prout magis expedire videbitur) reditus ipsorum Monasteriorum in loco conuenienti, etiam extra monasterium conseruare, & de eisdem ministrare pro tempore necessitatis ipsis monialibus.

Moniales deputatæ in Officiales redituum monasterij à suis superioribus, illos administrare possunt sine vllo peccato.

7 *Ad nutum Superiorum amouibiles, pertineat.*] Ij autem solùm sunt, qui distributionem bonorum habent, nam alios amouere non possunt ad nutum.

Moniales ergo illæ, quæ à Capitulo sui Monasterij in officiales huiusmodi eligi solebant, propter administrationem bonorum immobilium dicti Monasterij, si dicto Monasterio visum fuerit, amoueri possunt.

Licet administrantes bona temporalia Monasteriorum, & Officiales possint amoueri ad nutum Superiorum ex hoc Decreto, in eo tamen non comprehenduntur officiales, qui bona temporalia non administrant, sed hoc relinquitur dispositioni iuris communis, & statutorum sacræ religionis.

Ciuitates sunt nonnullæ, quibus à Sede Apostolica concessa fuit administratio bonorum temporalium ex custodia clausuræ, & facultate, hac adhibita moderatione (*vti debent,* videlicet, *& quoad temporalia, & clausuram tantùm*) electi ergo à ciuitate, gubernent Monasteria monialium, cum interuentu tamen, & consensu Superiorum dictorum Monasteriorum, & quidem sic vt ipsi laici sint ætatis saltem 40. annorum, & prætextu talis gubernationis non possint loqui cum monialibus, aut

earum Monaſteria ingredi, niſi cum neceſſitas ſui officij id poſtulauerit, & tunc quoque non niſi in præſentia Superiorum ipſarum monialium.

8 *Nihilque ſuperflui in ea ſit.*] Superiorum arbitrio, & præfinitioni ſtare debent regulares, quoad mobilium ſuperfluitatem, vel conuenientiam; niſi de exceſſu arbitrij conſtiterit, habita videlicet ratione perſonæ, officij, & regularis ſtatus paupertatiſque quam profeſſi ſunt, & ceterarum itidem qualitatum.

9 *Nihil etiam, quod ſit neceſſarium.*] Superiore quantumuis requiſito, neceſſaria ſuis regularibus negante, vel ſubtrahente, licet ipſis clam, vel eo inuito, illa ſibi comparare ſeu retinere, etiamſi ideo neceſſaria negentur, quia Monaſterij facultates non ſuppetunt, ſi præfata neceſſitas ſit ad indiuidui ſuſtentationem.

Superiores hoc caput declarare & interpretari non poſſunt.

Si moniales victui, & vitæ ſuæ aliter conſulere non poſſint niſi ſuſtentarentur artificio operum quæ manibus elaborantur ac efficiuntur, non prohibentur earum rerum emptiones & venditiones facere, modò ſtricta earum & honeſta clauſura ſeruetur, prout illarum inſtituta, & Concilij Trident. Decreta poſtulant. *Infrà c.3.§.In prædictis.*

Præſuppoſito quod Superiores Regularium non poſſint eis concedere licentiam poſſidendi immobilia ſuperflua, iuxta nouiſſimam deciſionem Congregationis, per talem licentiam regulares ipſa immobilia vel mobilia ſuperflua poſſidentes, à culpa, vel à pœna non excuſantur. Nec credendum eſt Superioribus aſſerentibus ſe poſſe concedere licentiam poſſidendi mobilia aut immobilia ſuperflua.

10 *Biennio actiua & paſſiua voce priuatus ſit.*] In omnibus actibus Capitularibus, non tamen in electionibus hoc intelligitur.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. quæſt. Regul. tom. 2. q. 57. art. 2. & q. 47. art. 5. & q. 125. art. 4. & tom. 3. q. 29. art. 8. 10 & 12. Aloyſ. Ricci. in Collect. deciſ. part. 3. Collect. 519. Latè Fr. Ioan. de la Cruz de ſtatu religionis lib. 1. cap. 3. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 18. n. 397. cum ſequentib. * Vide etiam Franc. Viui. deciſ. 314. n. 12. lib. 2. Camil. Borrel. conſ. 17. per totum, maximè n. 57. Ricci. in prax. var. reſolut. cap. 194.

β *Bona immobilia, vel mobilia.*] Sacra Cardin. Congreg. ita cenſuit: Regulares tam feminæ, quàm maſculi, non poſſunt tenere propria, ſed omnia dare debent ſuis Superioribus, à quibus primò ſubueniendum eſt neceſſitatibus earum, vel eorum, quibus munera deſtinata fuerunt. Itaque monialibus non licet poſſidere propria, & ſi quid legatum, relictum, datum donatúmve fuerit, vel earum labore, vel induſtria partum, tradi debet Abbatiſſæ, quæ ex eo primùm monialis ipſius, cuius cauſa id quæſitum eſt, neceſſitati prouidebit, reliquum conferri debet in vſum Monaſterij. referunt Nauar. in Comment. 2. de Regularib. nu. 18. & in tract. de Reditib. Eccleſ. q. 1. num. 84. P. Azor. inſtit. Moral. p. 1. lib. 12. cap. 19. q. 2. prope finem.

γ An liceat Monialibus feminis nutu, & conſenſu ſuperiorum retinere, & poſſidere reditus, ſiue cenſus certos ad vitam ſibi à parentibus, propinquis, vel amicis, aſſignatos ad ſuæ vitæ vſus neceſſarios? Vide Syl-ueſtr. in Summ. verbo Religio 6. n. 7. verſ. Tertium, Cordub. tract. Caſuum Conſcientiæ, q. 54. Petr. Nauar. de Reſtitut. tom. 2. lib. 3. cap. 1. à num. 166. Barthol. Humald. l. 14. gloſſ. 2. tit. 7. part. 1. Nauar. Comment. de Regular. num.

num.14. P. Azor. d. p.1. lib.12. cap.9. q.2. Latiſſimè Fr.Ioan.de la Cruz de ſtatu Relig.lib.1.cap.3.dubit.2.vbi reſoluit, religioſos habentes cenſus, & reditus annuos,non peccare,& aſſerit Concilij prohibitionem habere tantùm locum in reditibus,vt propriis, & irreuocabilibus per Prælatos, & ſine eorum licentia diſtrahendis: dicit etiam Clem. VIII. in Motu, qui incipit,Religioſæ Congregationis, edito 3.Kal.Iulij anni 1594. multa vetare religioſis vtriuſque ſexus, exceptis Militaribus, circa largitionem munerum.

& An Monachus factus Epiſcopus habeat bonorum, ſeu fructuum dominium,& proprietatem? Negant D.Thom.2.2.q.88.art.11.ad 4.& q.185. art.8.Nauar.de Reditib.Eccleſiaſt.p.1 defenſ.monitu 11.& 13. Pat.Molin. de Iuſtit.tract.2. diſput.140. ad finem, Petr. Ledeſm.in Sum.p.2.tract.10. cap.8.ad 4.& tract.32.c.3.*del eſtado de los Obiſpos,* concl.25. verſ. *digo lo tercero.* P.Leſſi.de Iuſtit.lib.2. cap.41. num.29. & cap.40. num.113. Ribad.d. cap.18. vbi ſolus aſſerit Papam in effectu diſpenſare cum Religioſo Epiſcopo,vt ſit Dominus, & habeat proprietatem redituum.Et quòd poſſit diſpenſari cum monacho in ſenſu diuiſo , id eſt, faciendo de monacho non monachum , & extrahendo eum à Religione, reſoluunt Valent.d. tom.3.diſp.10.quæſt.4.p.2. P.Vaſquez diſput.165. n.104. P.Azor.inſtitut. mor.p.1.lib.12.c.7.P.Leſſi.d.c.41.à n.4.P.Valer. Regin.in praxi fori pœn. lib.18.n.397. verſ.neque verò.Motta lib.2.c.2.§.7.num.10.aſſerentes text. in c. Cùm ad monaſterium , in fine, de ſtatu Monach.intelligi in ſenſu compoſito,id eſt,cum monacho manente monacho.

§ Quod profeſſio facta cum conditione,pacto, ſeu modo de retinendo,ſeu habendo proprio,non valeat,ſed vitietur ex tali adiectione, vtpote contra ſubſtantiam illius,reſoluunt Abb.in c.fin.nu.7. de Condition. appoſit. & in c. fin. nu.6. Qui clerici vel vouentes, Bern.Reg.521.Garc. Reg.320.n.2.Menoch.lib.3.de ſucceſſ. creat.§.21.nu.177. Spin.in Speculo teſtam.gl.12.n. 12.Cæual.Comm.contra commun.q.85.Fr.Ludou.Lop.in Inſtr.Conſcient.tom.2.p.2.c.42.circa finem, P.Leſſi.de Iuſtit.lib.2. c.41. n.63.Ioan.Ramirez de Confirmat.D.Iacobi,c.11.à num.18.P.Azor. d.p.1. lib.12.c.5.q.2.aſſerentes etiam, text. in d.cap. fin. Qui Clerici,vel Monachi,intelligi de retentione,ſeu reſeruatione bonorum ad vſum profitentis in domo propria, pro ſuis neceſſitatibus, tamquam obedientiarij, & ex voluntate Prælati.

† *Tamquam propria.*] Vide Hondedeum in conſ.78.n.12.vol. 2.

* *Conuentuíq; incorporentur.*] Vide Panorm.in c.ne religioſi.nu.3. de regular.Treuiſan.deciſ.41.n.6.lib.1.& deciſ.30.eod.lib.poſt Zabarel. conſ.6. n.2.Menoch.conſ.722.ex n.59.Honded.conſ.76.n.12.vol.2.

† *Alicui regulari concedere, &c.*] Vide Nauar.conſ.20.ex n.2.lib.3. de regularib.Rotam nouiſſ.deciſ.216. nu.12. p.2. diuerſor. Honded.d.conſ.78. n.44.vol.2.

* *Nihil etiam quod ſit neceſſarium eis denegetur, &c.*] Iuxta illud Apoſtoli ad Timoth.1.cap.6.& Lucæ Actuum c.4.Borrel.d.conſ.17.n. 64.

ζ *Quòdſi quis aliter , &c.*] Vide Nau. in c.non dicatis 12. q.2.notab.1. n.33.41.48.cum ſeqq.& in c.Nullum 18.q.2. n.3. cum ſeqq. Lud.Beja Reſponſ.caſuum conſc.p.3.caſu 36.fol.380.& p.4.caſu 17. fol. 418. & caſu 32. fol.458.

CAPVT III.

Omnia monasteria, præter monasteria Minorum de Obseruantia & Capucinorum, possunt possidere bona immobilia. Plures non recipiantur in monasteriis, quàm honestè sustentari possint ex reditibus aut Eleemosynis.

α * Concedit sancta Synodus omnibus monasteriis, & domibus tam virorum, quàm mulierum, & mendicantium, *a* exceptis domibus fratrum S. Francisci †, Capucinorum, & eorum, 1 β qui Minorum de Obseruantia vocantur, etiam quibus aut ex constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex priuilegio Apostolico non erat concessum, vt deinceps 2 bona immobilia * eis possidere liceat †. Quod si aliqua loca ex prædictis, quibus auctoritate Apostolica similia bona possidere permissum erat, eis spoliata sint, eadem omnia illis restituenda esse decernit. *b* 3 In prædictis autem monasteriis, & domibus tam virorum, quàm mulierum, bona immobilia possidentibus, vel non possidentibus, 4 γ δ is tantum numerus constituatur, ac in posterum conseruetur, qui vel ex reditibus propriis monasteriorum, vel ex consuetis eleemosynis commodè possit sustentari: 5 ε nec de cetero similia loca erigantur sine Episcopi, in cuius diœcesi erigenda sunt, licentia priùs obtenta.

a c. exiit, qui seminat, §. porro, de verb. sig. in 6. *b* Conc. Arel, 3. c. 8. Conc. Moguntiacum, c. 19. c. 1. & c. auctoritate, de instit. cap. quoniam vt ait, de vit. & hon. cleric. c. vnico, §. sanè vt hoc, de sta. re. in 6

DECLARATIONES.

Congregatio Concilij censuit, posse Episcopum compellere regulares ad publicas processiones accedere recusantes, facultate sibi tributa Decreto Conc. c. 13. Sess. 25. de regul. & controuersias præcedentiæ amota omni appellatione componere, ad præscriptum dicti cap. 13. obseruata tamen quoad Regulares, & confraternitates, constitutione sanctæ mem. Greg. XIII. de hac re edita. Nullius 21 Mart. 1591.

1 *Qui Minorum de obseruantia vocantur.*] Hi possunt perquirere & colligere quascumque eleemosynas, exceptis pecuniis. In hac autem exceptione Fratrum Minorum de obseruantia non comprehenduntur moniales S. Claræ.

Congregatio Concilij censuit in exemptione Fratrum Minorum de obseruantia, quæ habetur in Decret. c. 3. Sess. 25. de Regul. exceptis domibus non comprehendi Moniales S. Claræ. Hispalēsis 26. Martij 1591.

2 *Bona immobilia.*] Executio huius Decreti competit Episcopis, & regularibus respectiuè, *Pius V. in Bulla publicata 4. Kal. Iun. 1566.*

3 *In prædictis autem.*] Monialibus quæ non habent aliunde, vnde commodè se sustentare valeant, licet artificio & manibus propriis victum sibi quærere, dummodo honesta, & stricta earum clausura seruetur, prout à Conc. Trid. decretum est, & visum est Congregationi. *Sup. huius sess. c. 1. §. si moniales.*

4 *Is tantũ numerus.*] Ordinarij monialiumq; Superiores nullatenus permittere debent, vt plures in illarum Monasterium recipiantur quàm ex propriis monasterij reditibus vel cõsuetis eleemosynis possint sustẽtari.

In constituendo ergo numero monialium obseruari debet huius Capituli Decretum. De dotibus autem nihil certi cum eis statutum est, sed prout qualitas personarum & temporum postulabit, est faciendum: nec quod datur à moniali Monasterium ingrediente, dotis nomine propriè vocari debet, sed dicendum est, quod id tribuatur pro alimentis ac necessaria sustentatione personæ quæ monasterium ingressa est.

§ *Nec de cetero similia loca erigantur.*] Monachi non possunt Monasteria ædificare in Parochia, in qua ea non habent, sine cognitione & licentia Papæ, ex Decreto Congregationis.

Licet noua monasteria erigi sine consensu Episcopi non possint, fabricæ tamen eorum iam cœptæ sine licentia perfici possunt.

REMISSIONES.

α Vide Nauar. in Tract. de Orat. c. 22. n. 82. Fr. Emm. q. Regul. to. 3. q. 29. art. 14. P. Azor. instit. Moral. part. 1. lib. 12. cap. 23. q. 8. Fr. Ioan de la Cruz de stat. Relig. lib. 1. c. 4. * Vide etiam tradita per Rotam nouiss. decis. 730. in recollectis à Farin. Honded. cons. 76. num. 24. & 33. vol. 2. Lud. Molinam Theol. de iustit. & iure tom. 1. disput. 139. colum. 1. Io. Steph. Duranti in suis q. notatis vtriusque iuris. q. 6. Grilenzonius cons. 1. n. 11. & 16. Nauar. de regular. commentar. 2. num. 50. & 54. Menoch. cons. 1014. anno. 13. & Mantic. decis. 225.

† *Fratrum sancti Francisci, &c.*] Vide Honded. cons. 76. n. 25. & 26. vol. 2.

β *Qui Minores de Obseruantia vocantur.*] Sacra Card. Congregat. ita censuit: In hac autem exceptione fratrum Minorum de obseruantia non comprehenduntur moniales S. Claræ.

* *Vt deinceps bona immobilia, &c.*] Vide Camil. Borrel. cons. 17. per totum, ac præcipue n. 57.

† *Eis poßidere liceat, &c.*] Vide Honded. d. cons. 76. n. 3. 7. 8. 28. 29. & sequent.

γ *Is tantùm numerus constituatur, ac in posterum conseruetur, qui vel ex redstibus.*] Vide c. 1. §. fanè, de statu Regul. lib. 6. Nauar. in tract. de Reditib. Eccles. q. 1. monitu 62. Fr. Emm. q. Regul. tom. 2. q. 48. art. 1. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Moniales, §. 6. p. 255. Pat. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 13. c. 9. quæst. 1. Quarant. in Summa Bullarij verbo, Monasteria monialium, pag. 359.

δ Vtrùm cùm expletus est numerus personarum religiosarum, quæ ali possunt ex annuis reditibus monasterij, possit aliqua sufficienter dotata cum sua dote supra illum numerum admitti? Affirmant Nauar. d. monitu 62. P. Soar. de Relig. tract. 3. lib. 4. c. 9. n. 17. Pat. Valer. Regin. in praxi fori pœnitent. lib. 23. nu. 194. resoluentes textum in præsenti cum similibus intelligendum esse prohibere, ne quando plures feminas monasterium alere non potest, quam in eo iam sint, non admittantur aliæ sine dote, expensis monasterij alendæ.

ε *Nec de cetero similia loca tam mulierum, quàm virorum sine Episcopi, in cuius diœcesi erigenda sunt, licentia prius obtenta.*] Vide Fr. Emm. tom. 1. q. 23. ar. 7. & to. 2. q. 49. art. 3. F. Ioan de la Cruz de statu Relig. l. 2. cap. 8. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Monachi, §. 1. & 2. vbi dicit sacram Cardin. Congreg. censuisse in hæc verba: Monachi non possunt ædificare monasteria in Parochia, in qua id non habent sine cognitione, & licentia Papæ.

CAPVT IV.

Regularis subiiciens se obsequio alicuius alterius loci aut personæ, prætextu pij operis, sine Superioris licentia, puniendus est; sicut & à conuentu recedens ad superiores, nisi ab eis fuerit appellatus. Regulares studiosè viuant in communitate.

α PRohibet sancta Synodus, ne quis Regularis, sine sui Superioris licentia, prædicationis, vel lectionis aut cuiusuis pij operis prætextu, a subiiciat se obsequio alicuius Prælati, Principis, vel Vniuersitatis, vel Communitatis, aut alterius cuiuscumque personæ, seu loci; neque ei aliquod priuilegium, aut facultas ab aliis super iis obtenta, suffragetur. Quòd si contra fecerit, tamquam inobediens, arbitrio Superioris puniatur. β γ Nec liceat Regularibus à suis conuentibus recedere, etiam prætextu ad superiores suos accedendi, nisi ab eisdem missi, aut vocati fuerint. Qui verò sine prædicto mandato, in scriptis obtento, repertus fuerit; ab Ordinariis locorum, 1 tamquam desertor sui instituti puniatur. Illi autem, qui studiorum causa ad Vniuersitates mittuntur, in conuentibus tantùm habitent: alioquin ab Ordinariis contra eos procedatur.

a c. quanto, de off. ord. Cle, ne in agro, §. quia verò, de statu mon.

DECLARATIONES.

1 *Tamquam desertor sui instituti puniatur.*] Sunt igitur tales puniendi, sed non sunt ideo excommunicati per Concilium Tridentinum.

REMISSIONES.

α Vide P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 18. cap. 28. nu. 403. cum sequentib. Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. c. 6. de voto Obedientiæ.

β *Nec liceat Regularibus à suis conuentibus recedere, &c.*] Vide Nauar. Comment. 2. de Regularib. num. 61. & Comment. 3. n. 50. Fr. Emm. to. 1. q. 30. art. 3. & 4. & to. 2. q. 53. art. 10. Sayr. in Claui Regia lib. 2. c. 17. nu. 37. cum seqq. P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 12. c. 11. q. 7. vers. Ceterùm, & q. 8. resoluit, tutò religiosum è monasterio fugere posse, cùm in eum plus æquo superior sæuierit, si certò, & euidenter constiterit de superioris sæuitia.

γ Apud Religiosos adire superiorem ob iustum grauamen ad conquerendum de illo, habere vim appellationis, neque id vetare Concilium in præsenti, docet Nauar. in c. Non dicatis, 12. q. 1. nu. 61. quamuis prædictus accessus ob hanc causam ad superiorem fieret sine licentia, & consensu sui Superioris, resoluit Fr. Emm. tom. 1. q. 30. art. 3. asserens opinionem D. Bannes in 22. q. 12. art. 1. procedere posse casu, quo non constaret de iniustitia grauaminis: qui etiam Fr. Emm. d. to. 1. q. 29. art. 1. refert per sacrã Congreg. Illustr. Card. esse interpositũ decretũ anno Dom. 1587. vt appellatio hoc ordine prosequatur à Guardiano ad Prouincialem, à Prouinciali ad Generalem, & à Generali ad Protectorem, à Protectore ad sacram Congregat. refert etiam Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. c. 6. dub. 4.

CAPVT V.

Adnitantur Episcopi, vt procurent obseruari clausuram monasteriorũ, adhibito etiam brachio sæculari, si necesse fuerit. Qui ingredi valeant licitè monasteria, aut egredi. Monasteria monialium exposita malorum hominum prædæ sunt intra vrbes transferenda.

a c. periculoso, de stat. mon. in 6. Decr. l. 6. de stat. Regularium cap. 1.

α BOnifacij a Octaui constitutionem, quæ incipit, Periculoso, renouans sancta Synodus, 1 vniuersis Episcopis sub obtestatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ, præcipit, vt in omnibus monasteriis sibi subiectis, ordinaria, in aliis verò Sedis Apostolicæ auctoritate 2 clausuram Sanctimonialium, vbi violata fuerit, diligenter restitui, & vbi inuiolata est conseruari maximè procurent; inobedientes, atque contradictores per censuras Ecclesiasticas, aliasque pœnas, quacumque appellatione postposita, compescentes, inuocato etiam ad hoc, † si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Quod auxilium vt præbeatur, omnes Christianos Principes hortatur sancta Synodus, & sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda, omnibus magistratibus sæcularibus iniũgit. b β Nemini autem Sanctimonialium liceat 3 post professionem exire à monasterio etiam ad breue tempus, quocumque prætextu, γ &c. nisi ex aliqua legitima causa, 4 ζη ab Episcopo approbanda: indultis quibuscumque & priuilegiis non obstantibus. c 5 ingredi autem intra septa monasterij nemini liceat, ι cuiuscumque generis aut conditionis, κ &c. sexus, ξ vel ætatis fuerint, 6 sine Episcopi, vel Superioris * ο licentia, in scriptis obtenta, ϖ sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda. d 7 ρ Dare autem tantùm Episcopus, σ τ vel Superior licentiam debet in casibus necessariis, neque alius vllo modo possit, etiam vigore cuiuscumque 8 facultatis, vel indulti hactenus concessi, vel in posterũ concedendi. υ Et quia monasteria Sanctimonialium 9 extra mœnia vrbis, vel oppidi constituta, 10 malorum hominum prædæ, & aliis facinoribus 11 sine vlla sæpe custodia sunt exposita; curent Episcopi, & alij Superiores, si ita videbitur expedire, vt Sanctimoniales ex iis 12 ad noua, vel antiqua monasteria intra vrbes, vel oppida frequentia reducantur, inuocato etiam auxilio, si opus fuerit, brachij sæcularis. Impedientes verò, vel non obedientes per censuras Ecclesiasticas parere compellant.

b Conc. Cabilon. 2. c. 57. 62. & 63.
c Conc. Matiscon. c. 2. Conc. Arela c. 7.
d c. definimus, 18. q. 2.

DECLARATIONES.

1 *Vniuersis.*] Episcopi, Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi & Episcopi in virtute Sanctæ obedientiæ debent publicare in suis ciuitatibus, & Diœcesibus Bullam Pij V. de clausura monialium, & efficere vt in omnibus Monasteriis clausura seruetur, iuxta formam Bullæ eiusdem.

Episcopus debet prouidere de iis, quæ faciunt ad clausuram monialium, & aliis earum necessitatibus. Vnde & Monasteria regularibus subiecta potest visitare in his omnibus, quæ ad clausuram pertinent.

Censuit Congregatio, Episcopum Diœceseos in Monasteriis alteri Episcopo subiectis, ex Concil. Trid. ius visitandi habere, quoad clausuram, & eamdem potestatem quoad alia quam habet in Monasteriis regularibus sibi subiectis.

2 *Clausuram Sanctimonialium.*] Moniales Tertiariæ, quæ tria vota substantialia solemniter emiserunt, cogendæ omnino sunt ad obseruandum clausuram. In aliis autem Tertiariis, quæ dicta vota non emiserunt, seruanda est præcisè Bulla Pij V. edita Anno 1566. 4. *kal. Iunij.* Sicque declarandum est Breue aliàs à Pio IV. scriptum Nuntio Hispaniarum pro Tertiariis Hispanis, quæ ea vota non emiserunt, quatenus in eo concessit, vt permanerent, prout antea vixerunt. Intelligitur tamen hæc permissio iuxta præscriptum dictæ Bullæ, quæ generaliter in omnibus Tertiariis huiusmodi, vbicumque degentibus, deinceps obseruetur, nulla habita amplius ratione iussionis factæ ab eodem Pio V. vt ipsis Tertiariis solemniter non professis certus terminus præfigatur ad profitendum, quo elapso si non fuissent professæ, ad domos parentum propinquorumque reuerterentur. Cùm enim nulla super hac iussione fuerit promulgata Bulla, sed aliquæ tantùm litteræ, partim à Congregatione Concilij, partim à nonnullis protectoribus regularium, pro quibusdam particularibus harum Tertiariarum Monasteriis scriptæ fuerint, ob id rectius est ad præscriptum dictæ Bullæ iamdiu editæ & passim obseruatæ redire.

Moniales licet prætendant se subesse suæ propriæ Prouincialissæ, Ordinarius tamen eas coercere debet, toties quoties iudicauerit expedire, in iis præsertim quæ spectant ad clausuram. Concessio etiam alloquendi moniales exemptas, potius ab Episcopo, quàm ab alio concedatur.

Bulla Sanctissimi Domini nostri, de Tertiariis, prohibet puellis, quod non possint suscipere habitum in Monasterio non clauso: si verò sit clausum, possint.

Monachæ Tertiariæ, seu de pœnitentia dictæ, quæ tria substantialia vota solemniter emiserunt, ad præcisam clausuram perpetuò seruandam, per censuras & aliarum pœnarum impositionem, & sæcularis brachij inuocationem, omnibusque aliis iuris & facti remediis omnino cogendæ sunt & compellendæ. In aliis verò, à quibus hęc tria vota non sunt emissa, seruandum est præscriptum Bullæ Pij V. editæ 4. *Kalendar. Iunij, Pontificatus sui anno* 1. quæ sic incipit: *Cùm pastoralis officij.* vbi vult Tertiarias non professas ab Ordinario & earum superioribus admonendas & inducendas vt profiteantur, & post professionem clausuræ se subiiciant: quod si recusauerint, & inuentæ fuerint scandalosè viuere, esse seuerissime puniendas. In eadem Bulla Pontifex imperat volentibus viuere sine professione & clausura, vt in futurum nullam personã aliam in suum Ordinem, religionem aut Congregationem recipiant.

Congregatio censuit, comprehendi sub constitutione sanctæ mem. Pij V. *de clausura monialium, sub dato Romæ 1566.4. kal. Iunij anno primo,* quamdam religiosam domum *de paupere victu* nuncupatam, quæ castitatis simplex votum emittunt, non autem votum clausuræ & obedientiæ. Propterea Monialibus nolentibus emittere professionem, vel optantibus extra clausuram viuere omnino interdictum fuit, & prohibitum perpetuò, vt in futurum nullam aliam prorsus in suum Ordinem Congregationémve recipiant. *Suprà hoc c. §. Monachæ.*

Censuit Congregatio ob causam concedere, vt monialis possit exire à Monasterio in Ecclesiam exteriorem ipsius Monasterij, vt exercitari possit, vbi sunt reliquiæ. Hac eadem de causa à Seda Apostolica fuit semel concessum, vt in domum parentum accedere possit saltem semel per mensem.

3 *Post professionem exire.*] Monialibus à Monasterio exire non licet, etiam cum causa probabili, nisi adsit communis consensus Superioris regularis, & Episcopi illius.

4 *Ab Episcopo approbandæ.*] Moniales subiectæ potestati regularium, si sine Bulla & licentia Ordinarij egressæ fuerint, per censuras Ecclesiasticas, & alia iuris remedia, debent ipsæ & ipsarum Superiores (de quorum licentia è Monasterio fuerunt egressæ,) ab eodem Ordinario puniri: non obstantibus quibuscumque priuilegiis.

Exeundi à Monasteriis iustam causam hanc moniales non habent, vt curam nepotum suorum gerant, etiam si nullum alium propinquum haberent nepotes.

Ex causa Sedes Apostol. concessit quibusdam monialibus, vt transirent ad aliud Monasterium alterius ordinis, de consensu tamen Superiorum.

5 *Ingredi autem intra septa.*] S.D.N. Gregor. XIII. audita relatione Congregationis approbauit declarationem alias factam à sanctæ memoriæ Pio V. vt liceat mulieribus ingredi prima claustra monasteriorum, quando contingit viros & mulieres in publicis processionibus ire per ea ad Ecclesiam, vel in eis diuina celebrare, & non aliter.

Cadauera eorum, qui cupiunt in Monasteriis monialium sepulturæ tradi, respondit S.D.N. Gregorius poni debere in exteriori Ecclesia, non autem intra clausuram.

Præsupposita declaratione Congregationis aliàs edita, quòd si aliquorum est consuetudo accedendi ad Monasteria Monialium regularibus subiecta, sine licentia Episcopi, ea debeat obseruari: Dubitatur, an eodem modo attendenda sit consuetudo post Concilium introducta, vt Ordinarij concedant licentiam ingressus ad monasteria regularibus subiecta priuatiuè ad ipsos superiores regulares? Congregatio censuit, si consuetudo sit introducta post Concilium, quòd ea debeat obseruari. Et dato, quod à superioribus regularibus huiusmodi licentiæ ingressus concedi debeant priuatiuè ad Ordinarios, an possint tamen Ordinarij aliquam super ipsarum licentiarum concessione superintendentiam habere, & qualem? Congregatio censuit, quod etiam sit seruanda consuetudo. Si autem ex aliqua causa expedire iudicaret ipsas licentias improbare, ex toto non poterit, verùm posset aliquem particularem accedentem impedire, si probabiliter sic expedire videtur.

Ingredi intra septa Monasterij, nec religiosis ipsis licet, etiam vt satisfaciant testantium voluntati, qui in Monasteriis monialium voluerunt

quo-

quolibet anno anniuersarium celebrari, nam hoc casu satisfaciendum est, celebrando anniuersarium in exteriori Ecclesia.

Puella introduci potest intra claustra monasterij monialium, ad hoc vt educetur ibi, etiam absque licentia Ordinarij, quoad Monasteria regularibus subiecta, obtentis tamen licentiis ab ipsa Congregatione causa præsupposita, non autem ex sola licentia Superiorum regularium, nec etiam de licentia Ordinarij & superiorum. Illa autem quæ habitum regularem suscipere vult & ibi permanere, potest ibidem commorari per aliquot dies, vt magis perspicere possit quid agere debeat.

Nobili feminæ, cuius progenitores Monasterium monialium fundarunt, concessum fuit ex magna causa, vt etiam cum duabus aliis Matronis, bis in anno in illud ingredi possit, dummodo in eo non pernoctet.

Viduis & mulieribus nobilibus, quæ volunt ingredi Monasteria, vt in eis perpetuò viuant, retento sæculari habitu, à Sede Apostolica permittitur, dummodo ingrediantur de consensu Abbatissæ, & maioris partis monialium, & licentia in scriptis à Superiore habita, modestoque habitu incedant, legemque communem clausuræ obseruent: quòd si semel egrediantur, in ea monasteria iterum ingredi non permittantur. Permissum etiam quandoque fuit mulieribus habentibus virum absentem, ad tempus in Monasteriis monialium permanere.

Licet Episcopo vel superiori in Monasteriis sibi subiectis dare licentiam recipiendi puellas in Monasteriis & ibi commorandi, vt rectè in moribus instruantur, licet nolint religionis habitum suscipere, cum certis tamen conditionibus, non obstante Concilio Tridentino hoc cap. Nec verò Concilium Tridentinum prohibet, quin puellæ in Monasteriis monialium, educationis gratia, recipi possint. Quòd si fortè ratio aliqua, vel statutum religionis alicuius monasterij aliter prohiberet, recipiendæ non essent vllo pacto.

Possunt ordinarij iure proprio puellas, de quibus controuertitur, in Monasteriis collocare ad tempus, donec lites finiantur. Attamen puellæ quæ educationis gratia deguntin Monasteriis, debent ibi manere sine ancillis, nec inde exire, (nisi velint penitus amplius non admitti) & obligatæ sunt ad clausuram, & ad cetera, sicut ipsæ moniales. Idem statutum est de puellis, quæ propter tenues facultates, vel inopiam domi suæ tuto ali nequeunt, si quidem illæ, etiam victu à propinquis suppeditato, sunt in Monasteriis collocādæ. Ceterùm puellæ quæ sunt in Monasteriis monialium educationis gratia, debent restitui patri, quandocumque eas petierit.

Puellis, quæ in Monasteriis educationis gratia sunt, licentiæ dari debent inde recta ad balnea curandæ valetudinis suæ gratia exeundi, iisdemque permitti debet, vt in idem Monasterium redire possint, si tamen recta à balneis se recipere voluerunt.

Puellæ, quæ de licentia Superioris monasterij, de eo exierunt curandæ valetudinis causa, rursus in eo admitti debent, modo ab earumdem Superiore licentiam in scriptis impetrent, & Abbatissæ ac reliquarum monialium accedat consensus. Et in eo vestitu in monasterio manebunt, qui virginali modestiæ ac pudori conueniat, nullamque secum famulam ducant, & dum ibi erunt, seruare debent clausuræ eamdem legem, quam moniales seruant, neque ibi permanere permitti debent vltra ætatis suæ annum 25. quo ex loco si semel exierint, nullam postea reintrandi habeant facultatem.

Episcopus potestatem facit puellæ redeundi & commorandi in Monasterio, in quo aliàs commorabatur causa educationis, si ex eo exiuit morbi sui curandi causa, modo id fecerit de eius licentia, sed seruentur omnes conditiones, quæ aliàs in litteris huiusmodi præscriptæ fuerunt.

In monasteriis monialium tolerari debent puellæ, quæ deiectæ sunt ex hospitalibus & aliis piis locis, donec offeratur facultas eas nubendi, quæ licet inseruiant Monasteriis monialium, non possunt tamen priuatim cuiquam moniali inseruire. Et hæ puellæ, cùm producuntur in publicum, omnes processionaliter incedere debent, nec comites illis moniales adiungantur, & confecta processione ad Monasterium reuertantur, & quamdiu ibi sunt, clausuram seruare teneantur, & reliquam viuendi rationem, pro vt ipsæ moniales, & nullas secum habere ancillas, nec singulæ inde possunt exire, nisi postea numquam in idem Monasterium redituræ.

Rectè curauit D. Episcopus Abulensis ne Abbatissa & moniales quædã Bernardinæ ancillas sæculares in habitu sæculari agentes, & exire quãdocumque vellent ex monasterio prætextu seruitij præsumentes, haberent.

Puellæ, quæ propinquis & facultatibus destitutæ sunt, & ideo sine dote in Monasterium adduci non possunt, si misericordiæ causa admissæ fuerunt, tolerari debent in Monasteriis, modo supradictis legibus obediant, in futurum autem nullæ talis conditionis admittantur.

Neophytæ possunt in Monasteriis monialium manere, si Ordinarij & Abbatissæ monialium earumque Superioris consensus accesserit, ipsæque solæ maneant in Monasteriis, neque inde exeant, nisi in Monasterium amplius postea non redituræ, reliquisque in rebus omnibus, præsertim in iis, quæ ad clausuram pertinent, leges seruent monialibus præscriptas. Viduæ autem, quæ viris mortuis honestatis causa se contulerunt in Monasterium, modò sint bonæ existimationis & famæ, legibusque supradictis monialium pareant, tolerari debent: de cetero tamen nullæ huiusmodi recipi debent, nisi moniales fieri velint. At verò mulier sæcularis, quæ iam est intra septa Monasterij, expellenda est, si isthuc sine licentia Sedis Apostolicæ ingressa est, & contra maioris partis monialium intentionem.

Viduæ nobiles, quibus permittitur ingredi Monasterium monialium, his conditionibus vti debent, vt nullas secum ducant ancillas, & eo animo ingrediantur, vt nolint inde amplius exire, & dum apud moniales sunt, his clausuræ finibus & legibus teneantur, quibus ipsæ moniales.

Non potest Episcopus licentiam dare viduæ Monasterium ingredi volenti in habitu laicali permanere, etiamsi ibi vsque ad finem vitæ suæ permanere, nec amplius exire vellet, quia in istis nulla adest causa necessaria.

Mulier coniugata si sit in Monasterio monialium, & constitit quod si inde exierit, versabitur in periculo mortis, in Monasterio relinqui debet, sed sine ancillis & vllo famulatu extraneo, teneturque clausuram & alia, prout ipsæ moniales, seruare.

Mulier, quæ venit in suspicionem adulterij apud maritum, & ob id timet ne ab eo vis aliqua inferatur, permitti debet vt ingrediatur Monasterium monialium, si modo constitutiones monasterij non repugnent, & accedat consensus Abbatissæ & monialium & ministri Prouincialis, aut alterius earum superioris, sed ingrediatur sine ancillis, & seruet clausuram, & reliqua, prout ipsæ moniales. Et causa ingressus cessante debet

inde exire, & si semel exierit, numquam postea idem monasterium ingredi possit. Insuper mulieres, quæ sunt in discordia cum maritis, & eorum sæuitiam timent, si sunt extra culpam, quamdiu iustam timendi causam habuerint, debent, si sunt in monasteriis, tolerari.

Causa infirmitatis monialium, aliquando Sedes Apostolica concessit, vt secum retinere possint famulam sæcularem cum eisdem legibus clausuræ & habitus, quibus suprà. Ordinarius tamen hanc facultatem concedere non potest, & de facto concessa reuocatur.

Illustribus puellis, quæ in monasteriis cum supradictis conditionibus educari permittuntur à Sede Apostolica, ab eadem etiam fuit aliquando dispensatum, vt famulam sæcularem haberent cum eisdem legibus.

De virgine vxore N. Ciuis Panormitani, quæ separata est à viro in monasterio, scribatur Archiepiscopo Panormitano, vt si exiens ibi subit vitæ discrimen, patiatur esse in monasterio, modo quantum ad clausuram attinet seruet clausuram monialium.

Petitio Comitissæ Pignorosæ, vt propter fluxum sanguinis possit à marito separari, & cum tribus filiabus puellis in monasterio monialium habitare, reiecta est.

Nobiles & gradu superiores matronæ, quæ sunt in monasterio admissæ, omnes ancillas emittere debent, nec possunt è monasterio exire, nisi in id non rediturę, & dum in eo manent, seruare debent clausuram & reliqua sicut ipsæ moniales. Itemque de lite Comitissæ Sancti Seuerini, quæ interea dum filius adolescat, voluit ingredi monasterium Neapoli: Responsum est, vt ingrediatur, nec inde exeat nisi non amplius ingredi voluerit, & quamdiu ibi erit, quod ad clausuram attinet, obseruet regulam monialium.

Non licet Episcopo licentiam dare matri, sororibus, & consanguineis, monasterium ingredi, causa visitandi filiam vel sorores, quæ al qua graui infirmitate tenentur, etiam non sine mortis periculo, multo minùs quando filiæ aut aliæ professionem emittunt, vel habitum suscipiunt religionis.

Congregatio Concilij censuit, non esse permittendum quampiam mulierem, tametsi Regia dignitate insignitam, vel ex Regia stirpe profectam fundatricém ve, Monasteria Religionis fratrum minorum S. Francisci de Paula intrare. 14. Feb. 1598.

Sæculares omnes ab ingressu monasteriorum monialium prorsus prohibendi sunt, & monialibus expressè præcipi debet, ne in monasterium vllos sæculares admittant, deinde excommunicationis pœna sæcularibus ipso facto incurrenda, si ausi fuerint ea monasteria introire, denuntianda est. Nihilominus causa euidentis vtilitatis monialium licentia concedenda est ab Ordinario, procuratoribus earum in monasteria ingredi, modo ætas & morum grauitas ea sit, quæ eos commendet.

Ordinarius non debet permittere mulieres, quæ inhonestè vixerint, in sacrarum virginum monasteriis permanere, & præsertim si non consueuit monasterium illud tales feminas admittere, & prædictæ mulieres nullam à Superiore monasterij in scriptis licentiam impetrauerunt, neque Abbatissæ, neque reliquæ moniales consenserunt, neque post ingressum monasterij clausuram seruauerunt, neque aliquam viuendi rationem, quam moniales seruant.

Quan-

Quandoque fuit ex gratia à Sede Apostolica concessum, vt aliquæ mulieres semel ingrediantur septa monasterij Carthusiensis, cum licentia tamen Superiorum, causa visitandi quamdam Capellam. Quoad accessum autem ad colloquium cum monialibus ad crates, seruanda est etiam consuetudo in monasteriis subiectis regularibus, aliàs nemo ex consuetudine possit accedere sine licentia Episcopi.

Licentia ingrediendi obtinenda est à regularibus, quando monasteria ipsis regularibus, non autem Episcopis, sunt subiecta. Item potestas accipiendi & dimittendi facultates, ad eos pariter spectare dicitur, qui monasteria habent.

28. Apr. 1594. Congregatio Concilij censuit, Episcopum non posse impediri à Regularibus, quo minus ingrediatur septa Monasterij ipsis Regularibus subiecti, ad effectum videndi, si clausura seruata fuerit, necne.

29. Iun. 1597. Congregatio Concilij censuit, licentias ingrediendi intra septa Monasteriorum monialium Regularibus sęcularibus, ex vera tantum necessitate concedendas, spectare dumtaxat ad ipsos superiores Regulares.

Die 17. Iulij 1597. Congregatio Concilij Censuit, Episcopum posse moniales Regularibus subiectas in iis, quæ clausuram concernunt, toties visitare, quoties verè cognouerit expedire.

6 *Sine Episcopi vel superioris licentia.*] Cum aliquibus valde coniunctis vel aliis præcipuis personis, quæ necessitatibus monialium subueniunt, non potest Superior dispensare, vt visitent moniales in loco per Superiorem deputato intra septa monasterij, prout Congregatio censuit: quinimò debet cogere dictas moniales ad præcisè seruandum Decretum Concil. Trident. & Bullam Pij V. de clausura monialium.

17. Iulij 1597. Congregatio Concilij censuit, facultatem concedendi licentiam accedendi ad colloquium cum monialibus Regularibus subiectis, spectare ad ipsos superiores Regulares, nisi esset consuetudo legitimè præscripta, vt huiusmodi licentia etiam quoad Monasteria, quæ Regularibus subsunt, ab Episcopo tantum, vel ab Episcopo, & superiori Regulari coniunctim obtineretur, tunc enim consuetudinem esse obseruandam.

7 *Dare autem tantum Episcopus.*] Nulla est licentia danda introeundi ad tempus septa monasterij monialium, nisi in casibus necessitatis, quorum aliqui explicati fuerunt edicto Vicarij vrbis Romæ.

Episcopus concedere debet licentiam in casibus necessariis mulieribus honestis, petentibus tamen, quæ curam habent de monasteriis Conuertitarum.

Tollantur Ecclesiæ, quæ sunt intra claustra monasterij ex Decreto Concil. Trident. & alibi collocentur.

Regulares adeuntes monasteria monialium sine licentia Episcopi, incidunt in pœnam excommunicationis, quam Episc. suo edicto proposuit. Sic Congregatio censuit 9. April. 1587. Si tamen Regulares illi haberent ex priuilegio, quod non possent excommunicari, non erunt excommunicati, sed debebunt puniri à suis superioribus alia pœna. Et regulares sic excommunicati non possunt absolui à suis superioribus, sed ab Episcopo, qui sibi hanc facultatem reseruauit.

8 *Facultatis vel indulti.*] Mulieres cuiuscumque sint status aut conditionis, prætextu confessionalium, aut aliarum litterarum Apostolicarum, ingredientes domos & monasteria Carthusiensium & aliorum regularium ordinum, etiam mendicantium, excommunicationem ipso facto incurrunt, cuius absolutio Romano Pontifici reseruatur, excepto mortis articulo.

articulo. Pius V. in constitutione regularium personarum publicata 23. Octobr. 1566.

9 *Extra mœnia vrbis vel oppidi constituta.*] Monasteria monialium extra mœnia vrbis, & oppidi (etiam posito quod ea sint exempta & immediatè Sedi Apost. subiecta) possunt Ordinarij tamquam Sedis Apostolicæ delegati, intra vrbis mœnia transferre, iuxta hoc Decretum.

Quando verò ex permissu Sedis Apost. transferuntur moniales de loco ad locum, translatio debet fieri in aurora, vt non nisi à paucis conspiciātur. Deducantur autem à personis grauibus & honestis ac proximioribus seu coniunctis.

10 *Malorum hominum prædæ.*] Moniales quæ habent monasteria exposita excursioni Piratarum, & aliorum malorum hominum, in monasterio vrbano eiusdem ordinis collocari debent: non sunt tamen in plura vrbana monasteria distribuendæ dum proprium ædificatur, quia hoc non conuenit statutis eiusdem monasterij.

11 *Sine vlla sæpe custodia sunt exposita.*] Non habet locum hoc decretum in illis monasteriis, quæ longè distant ab vrbibus, vel oppidis, & à frequētissimo pago circumcirca custodiuntur.

12 *Ad noua vel antiqua monasteria.*] Translatio monasterij monialium, cui imminet scandalum, est facienda ad aliud eiusdem ordinis monasterium, nec reditus monasterij translati sunt isti monasterio applicandi, sed vniendi sunt monasterio in quod fuit translatum, licet non possit de Seminario prouidere. Tanslatio monialium de vno loco ad alium eiusdem ordinis est facienda propter superuenientiam aëris pestilentis. Monachæ Collegij Nolani propter pestilentem quemdam aquę defluxum ex vicino monte, petierunt transitum ad aliud monasterium sub eadem regula, & fuit scriptum Episcopo Nolano, vt si ita est, benignè concederet.

Quando restaurantur monasteria, si hoc expedire probatur, permissum est, vt nouitiæ moniales ad alium locum transferantur, donec perficiatur opus.

13 *Reducantur.*] Vnio monasteriorum monialium facienda est, cùm legitima causa subest, accedente ad id Papæ auctoritate.

In Sexto, tit. De statu Regularium.

PEriculoso & detestabili quarumdam monialium statui (quæ honestatis laxatis habenis, & monachali modestia, sexusque verecundia impudenter abiectis, extra sua monasteria nonnumquam per habitacula sæcularium personarum discurrunt, & frequenter intra eadem monasteria personas suspectas admittunt, in illius, cui suam integritatem voluntate spontanea deuouerunt, grauem offensam, religionis opprobrium & scandalum plurimorum) prouidere salubriter cupientes, præsenti constitutione perpetuo irrefragabiliter valitura, sancimus, vniuersas & singulas moniales præsentes atque futuras, cuiuscumque Religionis sint vel Ordinis, in quibuslibet mundi partibus existentes, sub perpetua in suis monasteriis debere de cetero permanere clausura: ita quod nulli earum Religionem tacitè vel expressè professæ, sit vel esse valeat quacumque ratione vel causa (nisi fortè tanto & tali morbo euidenter earum aliquam laborare constaret, quòd non posset cum aliis absque graui periculo seu scandalo commorari) monasteria ipsa deinceps egrediendi facultas: nullique aliquatenus inhonestæ personæ, nec etiam honestæ (nisi ra-

tiona-

tionabilis & manifesta causa existat, ac de illius, ad quem pertinuerit, speciali licentia) ingressus vel accessus pateat ad easdem: vt sic à publicis & mundanis conspectibus separatæ, omnino seruire Deo valeant liberiùs, & (lasciuiendi opportunitate sublata) eidem corda sua & corpora in omni sanctimonia diligentiùs custodire. Sanè vt hoc salutare statutum commodiùs valeat obseruari, districtiùs inhibemus, ne in monasteriis Ordinum non mendicantium aliquæ recipiantur de cetero in sorores, nisi quot poterunt de ipsorum monasteriorum bonis siue prouentibus absque penuria sustentari: si secùs actum fuerit, irritum decernentes.

Verùm quando Abbatissa vel Priorissa cuiusuis monasterij, pro feudo quod monasterium ipsum tenet ab aliquo Principe seu domino temporali, sibi debebit homagium, vel fidelitatis sacramentum præstare (nisi quod per procuratorem illud præstet, possit efficere apud eum) de monasterio cum honesta & decenti societate exire poterit eo casu licenter, homagio facto quamprimum commodè poterit, seu fidelitatis præstito sacramento, ad ipsum monasterium è vestigio reuersura: sic quod in fraudem residentiæ siue moræ claustralis nihil fiat omnino.

Porrò ne moniales causam seu occasionem habeant euagandi, Principes sæculares ac alios dominos temporales rogamus, requirimus, & obsecramus per viscera misericordiæ IESV CHRISTI, eisdem in remissionem peccaminum nihilominus suadentes, quod Abbatissas ipsas & Priorissas, ac moniales quascumque monasteriorum suorum curam, administrationem, negotiáve gerentes, quibuscumque nominibus censeantur, per procuratores in suis tribunalibus seu curiis litigare permittant: ne pro constituendis procuratoribus (qui atornati in aliquibus partibus nuncupantur) seu aliis huiusmodi easdem oporteat euagari. Si verò contra præsumpserint, exhortationi huiusmodi rationabili atque sanctæ obtemperare nolentes, cùm sit iuri contrarium, quòd mulieres (præsertim religiosæ) per se ipsas litigare cogantur, & à via deuiet honestatis, & periculum animarum inducat, ad hoc per suos Ordinarios Ecclesiasticos censura Ecclesiastica compellantur. Episcopis autem & aliis prælatis superioribus & inferioribus quibuscumque iniungimus, quòd & ipsi causas seu negotia, quæ præfatæ moniales habebunt agere coram ipsis, aut in curiis eorumdem, siue sint homagia, fidelitatis sacramenta, lites, vel quicquid aliud, ipsa per procuratores earum fieri faciant & tractari.

Et quoniam parum esset condere iura, nisi essent qui ea executioni debitè demandarent, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis & Episcopis vniuersis districtè in virtute sanctæ obedientiæ, sub obtestatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ præcipiendo mandamus, quatenus eorum quilibet in ciuitate ac diœcesi propria in monasteriis monialium sibi ordinario iure subiectis, sua; in iis vero quæ ad Romanam immediatè spectant Ecclesiam, Sedis Apostolicæ auctoritate; Abbates vero, & alij tam exempti quàm non exempti Prælati Ecclesiarum, monasteriorum, & Ordinum quorumcumque, in monasteriis huiusmodi sibi subiectis, de clausura conuenienti, vbi non est, ipsorum monasteriorum expensis, & fidelium Eleemosynis, quas ad hoc procurent, diligentiùs facienda, & de ipsis monialibus includendis, quamprimùm commodè poterunt, prouidere procurent; si diuinæ ac nostræ indignationis voluerint acrimoniam euitare: contradictores atque rebelles

per

per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo: inuocato ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachij sæcularis. Per hoc autem in monasteriis exemptis Ordinarij locorum, quo ad alia, nullam sibi credant iurisdictionem vel potestatem aliquatenus attributam.

REMISSIONES.

α Vide Nauar.in Man.c.27.n.108.& in c. Non dicatis,12.q.1.num.51.& num. 72. & in comment. 4. de Regularib. num. 39. Pat. Azor.institut. Moral. part. 1.l.1.12.c.8. à princ.Zerol.in praxi Episcop.part.1. verbo Moniales.§.3.pag.234.& §.16. Fr. Emman. q. Regul.tom. 2.q.2.art.7. Aloys. Ricc.in collect.decis.p.4.collect.820.* Grilenzon cons. 64. Guttier.in q. can.lib.1.c.14.

† *Inuocato etiam ad hoc.*] Vide Salz.ad Bern.Diaz in prax.can.c.151.nouæ editio.ex num.5.

β *Nemini autem Sanctimonialium liceat,&c.*] Vide Nauar.in c.Statuimus 19.q.3.num.47.Guttier.Canon.lib.1.q.14. à num.1. Paul.Fusc. de Visitat.lib.2.c.18.à n. 17.Cened.ad Sextum collect.31.Pat.Azor. inst. Moral. p.1.l.12.c.8.q.3. Latè Fr.Ioan. de la Cruz de statu Relig.lib.1.cap.5.dub.2. cum seqq.

γ *Nisi ex aliqua legitima causa.*] Summus Pontif. Pius V. per suam Extrauag.incip.Cura Pastoralis,statuit vt nulla alia ex causa, vel occasione, nisi magni incendij,vel infirmitatis,lepræ,aut epidemiæ,Moniales è monasterio exire possint, latè refert Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1.c.5. dub.4.

δ An verò liceat Monialibus exire à monasterio ob alias causas præter iam dictas? Vide Nauar.Comment.4.de Regularib. n. 48.& in c. Statuimus.19.q.3.n.49. Guttier. Canon. lib.1.cap.14.à n.7. Cened. ad Sextum collect.31.num.2.P.Azor.d.c.8.q.2.vers. Tertiò, Zerol. in praxi Episc. p.1. verbo Moniales §.16.vers.Secundo dubitatur. Fr. Ioan.de la Cruz.d.dub. 4.vers. An verò liceat,vbi resoluit,illud esse licitum in causis similibus,v.g.in casu hostium inuadentium monasterium, in casu aquæductus, aut ruinæ domus, & aliorum similium, incendio, & in aliis infirmitatibus contagiosis, & nociuis communitati monialium: & in vers. Secunda conclusio ait,quod satis pia,& probabilis est sententia Nauar. in d.c.Statuimus,num.4. extendens dictum Decretum Pij V. ad infirmitatem soli moniali nociuam: cui exeundo à monasterio remedium adhibetur, si aliàs periculum vitæ, aut grauis & diuturnæ infirmitatis probabiliter timetur. * Stephanus Quarant.in Summa Bullarij,verb. Monasteria monialium,pag.mihi 350.

ε An sit causa legitima ingrediendi, vt quia mater, aut soror, aut consanguinei ingredi vellent visere filiam aut sororem graui morbo laborantem? Negatiuè sacram Cardinal. Congr. censuisse testantur Zerol.d. verbo Moniales,§.8.vers.Secundo, Fr.Emman.tom.1.quæst.64.à numer. 11.Frat.Ioan.de la Cruz d.c.5.dub.2.concl.3.not.3.

ζ *Ab Episcopo approbanda.*] An approbatio causæ ad exeundum pro monialibus Religiosis subiectis debeat fieri per suum Generalem,vel Prouincialem? Sacram Card.Congreg.censuisse,non tantùm licentiam suorum superiorum, sed etiam Episcopi requiri, affirmat Fr. Emm. q.Regul. to.1.q.49.art.6. Sed in Hispania cùm exeunt Moniales, solam superiorum licentiam esse necessariam testatur Fr.Ioan.de la Cruz d.c.1.dub.3.

η An Moniales possint transire de vno monasterio ad aliud, vel causa nouæ

nouæ fundationis, vel correctionis, vel reformationis, vel præfectionis? Affirmat auctoritate Episcopi Nauar. conf.57. numer.6. de Regularib. & conf.5.num.3.& 6.de statu monach. Sacr. tamen Congr. censuisse, in his recurrendum esse ad Sedem Apostol. refert Zerol. in praxi Episc. p.1. verbo Moniales, §.16.

ϑ *Ingredi autem intra septa monasterij nemini liceat.*] Quæ personæ ingredi possint vide apud Motum prop. Greg. XIII. pag. mihi 709. & Concil. Brachar.4.act.5.de Monialib. Auiles ad c.1. Prætor. fol.50.n.29. Læli. Zech. de Casibus reseruatis casu 10.in princip. Paul. Fusc. de Visitat. lib.2. c.18. à n.24. Fr. Emm. to.1.q.46.art.1.cum seqq.& q.47. art.4. cum seqq. Pat. Azor. instit. Moral. p.1. lib.13.c.8.q.6. Fr. Io. de la Cruz de statu Relig. lib.1. c.5.dub. 2.† Vide etiam Thom. Cerdan de Tolleda in suo tract. visita de la carcel cap.5.num.9.in fin.

ι *Cuiuscumque generis & conditionis.*] Summus Pontif. Greg. XIII. Bul. 40.& 41. reuocat licentias personarum, cuiusuis status, etiam Ducissarum, Comitissarum, & Marchionissarum, quarum prætextu monasteria intrare conabantur: & sub excommunicatione sibi reseruata præcipit illis, ne istarum licentiarum prætextu, monasteria monialium, vel earum loca intrare audeant; nisi in casibus necessariis, & cum licentia superioris in scriptis iuxta hunc textum: & Abbatissis, Præsidentibus, Conuentibus, atque aliis superioribus præcipit sub excommunicatione Papæ reseruata, nec non priuationis dignitatum, beneficiorum, & officiorum suorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, ne prætextu illarum licentiarum, quemquam dicta monasteria, vel loca ingredi faciant, aut permittant, refert Fr. Ioan. de la Cruz d.dub.2.vers. Prima Conclusio.

ϰ *Sexus.*] Sacra Card. Congr. ita censuit: Mulieres, quæ sunt in discordia cum maritis, & eorum sæuitiam timent, si extra culpam sunt, quamdiu iustam causam timendi habuerint, debent, si sunt in monasteriis, tolerari, in posterum verò huiusmodi mulieres non debent recipi, refert Zerol. in praxi Episc. part.1. verbo Moniales, §.12.

λ Item Sacra Cardin. Congreg. sic censuit: Si mulier aliqua venerit in suspicionem marito, quòd timet ne ab eo aliqua vis ei inferatur, debet permitti, vt possit ingredi monasterium Monialium, si modo constitutiones monasterij non repugnent, & accedat consensus superiorum Abbatissæ, & Monialium, & causa cessante ingressus debet inde exire, & si semel exierit, numquam postea in idem monasterium ingredi poterit, & tenetur ad clausuram sicut aliæ moniales, & stare sine ancillis, &c. referunt Zerol. d. verbo Moniales, §.12. & Fr. Ioan. de la Cruz d. cap.5. dub.2. concl.3. in fine.

μ Quæ conditiones requirantur, vt puellę educationis causa possint recipi in monasteriis Monialium, vide apud Steph. Quarant. in Summa Bullarij, verbo Monasteria monialium, pag.346. Fr. Ioan de la Cruz d. dub.2. prope finem: decem & septem decisiones sacræ Congreg. circa receptionem puellarum, & aliarum mulierum, quoad educationem, & mansionem in monasteriis, recenset Fr. Emm. tom.1.q.46. art.10. optimè Zerol. d.p.1. verbo Moniales, §.10. vbi asserit Sacram Cardin. Congr. censuisse, quòd puellæ educationis gratia, licèt sacro vestitu indutæ nõ sint, non prohibentur in monasteriis Monialium retineri cum sequentibus conditionibus. 1. Est, sine ancillis. 2. Vt si semel egrederentur, non ampliùs possint illuc reuerti. 3. Tenentur ad clausuram obseruandam, quemadmodum

modum ipsæ moniales. 4. Quòd recipiantur cum licentia in scriptis superiorum. 5. Et de consensu Abbatissæ. 6. Quòd si ob ægritudinem curandam, de licentia tamen superioris, vt suprà de consensu Abbatissæ, & monialium exierint à monasterio; rursus in eo admitti debent cum licentia superioris, & de consensu Abbatissæ & moniali ũ. 7. Quòd vtantur eo vestimento, quod virginali modestiæ & pudori conueniat. 8 Quòd non sint super numerum præfixũ. 9. Quòd quolibet semestri eis anticipata soluatur portio pro alimentis. 10. Quòd sit locus separatus à loco vbi degunt aliæ moniales professæ, & nouitiæ pro dormitione, & laborerio. Puellas causa educationis recipi non posse minores septennio, & maiores vigesimoquinto dicit per sacram Cardin. Congr. decisum Zerol. d.p.1. verbo Moniales, §. 11.

y An liceat mulieribus intrare monasteria Religiosorum? Negat Fr. Ioan. de la Cruz d. cap. 5. dub. 1. conclus. 1. vbi refert Summum Pontif. Pium V. excommunicare cum reseruatione mulieres monasteria Religiosorum intrantes; prætextu aliquarum licentiarum, quas ibi reuocat, & asserit confirmare Gregor. XIII. imponendo excommunicationem latæ sententiæ dictum ingressum sub prætextu dictarum licentiarum permittentibus, probatque sub dictis decretis non comprehendi Imperatrices, Reginas, Infantes, & ancillas, quas secum deferunt, & conc. 3. refert, omnibus mulieribus liberè concedi cum aliis Catholicis personis licentiam accedendi ad monasteria, & loca Regularium, atque eorum claustra, quando in eis Missa, & alia diuina officia celebrantur, ac quando processiones fiunt, & quando fidelium cadauera ibi sepeliuntur, atque etiam pro eis suffragia fiunt.

ξ *Vel ætatis fuerint.*] Quòd infans discretione carens admittatur ad claustrum Monialium, resoluunt P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 13. c. 42. §. 3. in gl. lit. S. Nauar. Comment. 4. de Regular. num. 59. P. Paulus Comitol. Respons. Moral. lib. 6. q. 29. ad fin. & q. 22. Pat. Azor. in inst. Moral. part. 1. lib. 13. c. 8. q. 5. Fr. Ioan. de la Cruz d. c. 5. dub. 2. concl. 3. vbi resoluit, quòd Concilium excludens omnes cuiusuis ætatis, loquitur de habentibus vsum rationis, & de illis qui ad peccatum mouere possunt: vt sunt fatui, qui licèt intrando non peccent, peccant tamen Moniales eos admittentes, & citat Nau. in c. Statuimus, 19. q. 3. n. 59.

* *Vel superioris.*] Quòd Concilium loquatur de illis superioribus, qui habent iurisdictionem ordinariam, non priuatam, affirmat Vinc. Grilenzonius in cons. 64. ex n. 9. & 18. cum seq.

o *Licentia in scriptis obtenta.*] An necessaria sit licentia in scriptis pro casibus, communiter occurrentibus, vt pro ingressu Medici, Confessoris, Visitatoris, Artificis, & aliorum, quorum repentina opera passim sunt necessaria? Negat Fr. Ioan. de la Cruz à concl. 3. notab. 3.

π *Et sub excommunicationis pœna.*] Quòd possint iudices Ecclesiastici omnibus magistratibus sæcularibus iniungere pœnam excommunicationis, vt præbeant auxilium brachij sæcularis, resoluunt plures Doctores, quos citaui suprà sess. 24. de Reformat. matrimonij c. 8. n. 6.

ρ *Dare autem tantùm Episcopus, &c.*] An hoc Decretum includat Episcopos ingredientes monasteria sibi non subdita sine licentia superiorum in scriptis? Affirmant Nauar. Comment. 4. de Regularibus, q. 14. num. 39. ad med. vers. 4. Steph. Grat. discept. forens. cap. 393. n. 5. & 20.

σ *Vel superior.*] An prouisor à Capitulo nominatus sit superior ad licentiam concedendam respectu Monialium Episcopo subditarum? Affirmat

Ioan. de la Cruz dict.c.5.dub.2.concl.3.notab.1.

τ Quòd validum sit statutum Episcopi excommunicans accedentes ad monasteria exempta Monialium subdita Regularibus, qui non subsunt iurisdictioni Episcoporum, existentia intra suam diœcesim, resoluit post Gemin. in c.1.§.& quoniam, n.8. de statu Regul. lib.6. optimè Steph. Grat. discept. forens.c.393.n.23. cum sequentibus, & asserit comprehendere tam subditum, quam non subditũ, ex eo quod Episcopus imponens pœnam eunti ad monasterium, istuc ire est delinquere, & sic delictum est factum in loco non exempto, licet sit consummatum in loco exempto, quod Ordinarius poterit punire, vide Iason. cons.83. incip. in casu præsenti col. 2. ad med. vers. circa 2. dub. num.3. lib.3 Roland. cons.33.n.16.lib.3.

υ *Et quia monasteria Sanctimonialium extra mœnia vrbis, &c.*] Vide Zerol. in praxi Episc. part.1. verbo Moniales, §. 17. vbi dicit Sacram. Card. Congreg. censuisse, istam translationem faciendam esse ad aliud monasterium eiusdẽ Ordinis, & hoc quando immineret scandalum, vel propter supereminentem aëris pestilentis causam; quæ monasterij translatio debet fieri simul cum introitibus, & reditibus, quos illud habebat.

CAPVT VI.

Omnes superiores eligibiles eligantur collatione suffragiorum secretorum: Absentium vota non suppleantur: aliter eligi se permittens existat inhabilis ad omnia officia in religione obtinenda, & electio irrita, &c.

1 α IN electione Superiorum quorumcumque, Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, ac Generaliũ & Abbatissarum, atque aliarum Præpositarum, quò omnia rectè & sine vlla fraude fiant, in primis sancta Synodus districtè præcipit, omnes supradictos eligi debere per vota secreta, ita vt singulorum eligentium 2 nomina numquam publicentur. Nec in posterum liceat, Prouinciales, aut Abbates, Priores, 3 aut alios quoscumque Titulares ad effectum electionis faciendæ constituere, aut voces & suffragia absentium supplere. Si verò contra huius decreti constitutionem aliquis electus fuerit; electio irrita sit; & is, qui ad hunc effectum se in Prouincialem, Abbatem, aut Priorem creari permiserit; deinceps ad omnia officia in religione obtinenda inhabilis existat, facultatesque super his concessæ, eo ipso abrogatæ censeantur; &, si in posterum aliæ concedantur, tamquam subreptitiæ habeantur.

DECLARATIONES.

1 *In electione Superiorum quorumcumque.*] Congregatio censuit, electionem esse nullam, quando aliqui ex electoribus vnam schedulã recipiunt, vnico

vnico nomine scriptam, & nomen electi notum scribæ vel alteri, reponunt in capsula. Similiter, quando accipiunt de manu scribæ duas schedulas, & vnam, quam voluerint, reponunt, alteram scindunt. Et scriba poterit reuelare talem, qui habuit tantum vnam schedulam, vel talem, qui habuit duas. Monendus est autem sic electus, non legitimè se electum fuisse. Et si fuisset conscius fraudis, esset puniendus & admonendus, vt petat à Sanctissimo confirmationem.

Et Abbatißarum.] In electione Abbatissæ de qua hic, Episcopus potest cum suo Vicario vel Secretario, vel alio ab ipso sumpto vota singularum monialium ore tenus expressa audire.

In electione Abbatissarum vota ore tenus accipi possunt à Superioribus, cum duobus testibus.

Vbi sunt tres vocales, quorum vnus potest eligi in discretum, & per consequens necesse est, vt alter aliorum duorum qui remanent, det alteri vocem suam, & ita electio non potest esse secreta; dubitatum fuit, an possit fieri electio discreti, quæ nõ sit contra huius decreti formam; Congregatio censuit posse, si ita status religionis permittit, &c.

Si electi fuerint in Superioribus aliqui, vtputà quatuor, qui vota omnium recipiant, electio reputabitur Canonica & secreta. *cap. Quapropter, de electione.*

Electio Abbatissæ, facta per vota non secreta, per ignorantiam huius Decreti, non valet regulariter ac de more, nec Episcopus potest dispensare vt valeat. S.D.N. tamen dispensat, consideratis circumstantiis.

2 *Nomina numquam publicentur.*] Ita strictè hoc Decretum est intelligendum, vt si post electionem factam in Bullis confirmationis seu patentibus, exprimerentur nomina eligentium, electio esset nulla.

3 *Aut alios quoscumque titulares.*] Omnes titulares, quamuis principaliter ad effectum electionis faciendæ constituti sint, sunt tamen prohibiti sua ferre suffragia in electione superiorum: non tamen ij, qui titulares perpetuò sunt, habentes veros titulos suarum Ecclesiarum, à quarum possessione vi excluduntur, vt sunt Priores Angliæ, Vngariæ, Hierosolymæ. Procuratores verò legitimè constituti cum generali mandato ad eligendum, non excluduntur, dummodo non habeant mandatum de certa persona eligenda, tunc enim votum non esset secretum.

Congregatio Concilij censuit, omnes Titulares, quamuis pluraliter ad effectum electionis constituti non sint, prohibitos esse decreto cap. 6. Sess. 25. de reg. ferre suffragia in electione superiorum. Non tamen eos, qui titulares perpetui sint, habentes veros titulos suarum Ecclesiarum, à quarum possessione vi excluduntur, vt sunt Priores Angliæ, Vngariæ, Hierosolymitani.

Item ex decreto d. c. 6. non esse prohibitum superioribus ordinum, quibus id ex regula conceditur, vt aliquem fratrem idoneum sui loco delegent, seu mittant ad Capituli generalis celebrationem, vt suo nomine electionem faciat, si ex institutis & decretis Religionis suæ, licet superioribus absentibus & legitime impeditis, mittere alium ad Capitulum generale, qui suo loco & nomine in electione suffragium ferat.

REMISSIONES.

α Vide Nauar. Conſ. 4. ſub tit. de Electione, & Conſ. 83. de Regularib. Fr. Emman. quæſt. Regul. tom. 2. q. 51. a. 6. & 8. Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo Abbatiſſa, §. 6. pag. 28. P. Azor. inſtit. Moral. p. 1. lib. 13. cap. 10. quæ. 2. Aloyſ. Ricci. in Collect. deciſ. par. 4. Collect. 751. Quarant. in Summa Bullarij verbo Abbatiſſa, vbi refert conſtitutionem Gregor. XIII. Romæ publicatam die 4. Ianuar. 1583. incip. Expoſcit debitum, quæ in fine ſic ait: Diſtrictiùs inhibentes omnibus, & ſingulis dictorum monaſteriorum conuentibus, ſuperioribus, & perſonis, aliquam Abbatiſſam, aut aliam Præfectam perpetuam, ſeu ad vitam, ſed triennalem tantùm eligere, & præficere vllo modo audeant, vel præſumant, & adminiſtratione monaſterij per triennium à die finitæ adminiſtrationis inchoandum abſtineant, quo elapſo iterum eligi poſſunt.

* *Abbatum.*] Vide Franc. Viuium deciſ. 314. lib. 2.

CAPVT VII.

Quadragenaria aut ſaltem trigenaria eligatur in Abbatiſſam aut Prioriſſam, quæ vni tantum præſit monaſterio, cuius clauſtra Epiſcopus non ingrediatur ad votorum receptionem.

1 α ABbatiſſa, *a* & Prioriſſa, & quocumque alio nomine Præfecta, vel Præpoſita appelletur, eligatur non minor annis quadraginta, & quæ octo annis poſt expreſſam profeſſionem laudabiliter vixerit. 2 Quod ſi his qualitatibus non reperiatur in eodem monaſterio, ex alio eiuſdem Ordinis eligi poſſit. Si hoc etiam incommodum Superiori, qui electioni præeſt, videatur; ex iis, *b* quæ in eodem monaſterio annum trigeſimum exceſſerint, & quinque ſaltem annis poſt profeſſionem rectè vixerint, Epiſcopo, vel alio Superiore conſentiente, eligatur. *c* Duobus verò monaſteriis nulla præficiatur. Et, ſi qua 3 duo vel plura β quocumque modo obtinet, cogatur vno excepto, intra ſex menſes cetera reſignare. Poſt id verò tempus, niſi reſignauerit, omnia ipſo iure vacent. γ Is verò, qui electioni præeſt, 4 Epiſcopus, ſiue alius Superior clauſtra monaſterij 5 non ingrediatur; ſed ante cancellorum feneſtellam 6 vota ſingularum audiat, vel accipiat. In reliquis ſeruentur ſingulorum Ordinum, vel monaſteriorum conſtitutiones.

a Conc. Cart. 3. Concil. Agat. c. 19. c. ſanctimoniales, 20. q. 1. *b* c. indemnitatib. de Elect. in 6.

c Conc. Agath. c. 57. c. vnũ, 21. q. 1. Concil. Cabil. c. 12.

DECLARATIONES.

1 *Abbatiſſa.*] Licet per quinquennium Abbatiſſa non permanſerit in religione, dum tamen excedat 30. annos, ſi id facit ad requiſitionem ſuarum monialium de licentia ſecundæ Dignitatis Eccleſiæ Cathedralis & earum Superioris regularis (dummodo laudabiliter anno ſuperiori ſe geſſerit) debet confirmari per biennium in officio. Quod ſi confirmationi

dictæ

dictæ Abbatissæ deesset consensus Superioris regularium propter absentiam, seruatis iis quæ hoc cap. præscribuntur, ad dictam confirmationem procedendum est.

2 *Quod si his qualitatibus non reperiatur.*] Quando in monasterio non sunt moniales, quæ habeant qualitates requisitas à Concilio, vt in Abbatissam eligi possint, non est necessaria facultas Apostolica, vt egredi possit illa quæ ex alio monasterio est electa, cautè tamen deducenda est ad monasterium cui est præficienda.

3 *Duo vel plura.*] Congregatio censuit, id procedere in monasteriis Canonicorum regularium, etiam vbi consuetudo immemorabilis est in contrarium, quæ reformanda est.

Episcopus benedicere debet Abbatissam, si intra annum à die, quo ad illud monasterium fuit electa, petit ab Episcopo benedici, & si sit solitum illis Abbatissis benedici, Episcopus benedicit Abbatissam, & consecrat moniales exemptas, & ad ea obseruanda compellit, si procrastinent.

4 *Episcopus siue alius Superior.*] Hic actus accipiendi vota in electione Abbatissæ delegari potest.

5 *Non ingrediatur.*] Consecratio & benedictio monialium fieri potest in Ecclesia exteriori, adhibitis iis monialibus tantum quæ erunt necessariæ.

6 *Vota singularum audiat.*] Superior qui electioni Abbatissarum præest, potest vna cum Vicario vel Secretario, vel alio ab Episcopo assumpto, vota singularum monialium, ore tenus expressa audire.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. quæst. Regular. to. 1. q. 15. art. 3. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Abbatissa, §. 1. pag. 26. Pat. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 13. c. 10. à princip. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. n. 166. in princip. Nicol. Gars. de Beneficiis, part 7. cap. 4. num. 42. & 71. * Vide etiam Salzed. ad Ber. Diaz in prax. canon. c. 22. num. 25. Viui. decis. 314. n. 16. lib. 2. Vincenti. de Anna. allegat. 51. ex n 7.

β *Quocumque modo obtinet.*] Vide Flamin. de Resignationib. lib. 3. q. 18. num. 40.

γ *Is verò, qui electioni præest Episcopus, &c.*] Vide Nauar. in cap. Statuimus, 19. q. 3. n. 59. Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. c. 5. dub. 2. concl. 3. prope finem, vbi resoluit, hoc limitandum esse, nisi Prælati prudenter iudicent non posse fieri canonicè dictam electionem ipsis non intrantibus, ob inquietudinem monialium, & suspicionem subornationis votorum inter ipsas subortæ, aut ob alias iustas causas à superioribus prudenter arbitrandas, & ibi possunt vota recipere.

CAPVT VIII.

Monasteria non habentia Ordinarios regulares visitatores, & non subdita Episcopis, singulis trienniis, sese in Congregationes vnius vel diuersæ prouinciæ redigant, & deputati ibidem reforment reformanda, ac visitent: negligentia omittentiū id facere, digna est, cui annectatur subiectio respectu Episcopi illius diœcesis.

α MOnasteria omnia, quæ generalibus Capitulis, aut Episcopis non subsunt, nec suos habent Ordinarios regula-

regulares visitatores, sed sub immediata sedis Apostolicæ protectione, ac directione regi consueuerunt, teneantur infra annum à fine præsentis Concilij, & deinde quolibet triennio 1 sese in congregationes redigere, iuxta formam Constitutionis Innocentij III. in *a* Concilio generali, quæ incipit, In singulis; ibique certas regulares personas deputare, quæ de modo, & ordine, de prædictis congregationibus erigendis, ac statutis in eis exequendis deliberent, & statuant. Quòd si in his negligentes fuerint; 2 liceat Metropolitano, in cuius prouincia prædicta monasteria sunt, tamquam Sedis Apostolicæ delegato, eos pro prædictis causis conuocare. Quòd si infra limites vnius prouinciæ non sit sufficiens talium monasteriorũ numerus ad erigendam Congregationem, possint duarum, vel trium prouinciarum monasteria vnam facere Congregationem. Ipsis autem congregationibus constitutis, illarum generalia Capitula, & ab illis electi Præsides, vel Visitatores eamdem habeant auctoritatem in suæ Congregationis monasteria, ac regulares in eis commorantes, quam alij Præsides, ac Visitatores in ceteris habent Ordinibus: teneanturque suæ Congregationis monasteria frequenter visitare; & illorum reformationi incumbere; & ea obseruare, quæ in sacris Canonibus, & in hoc sacro Concilio sunt decreta. Quod si etiam, Metropolitano instante, prædicta exequi non curauerint; Episcopis, in quorum diœcesibus loca prædicta sita sunt, tamquam Sedis Apostolicæ delegatis, subdantur.

a c. in singulis, de statu mon. Decret. lib. 3.

DECLARATIONES.

1 *Sese in Congregationes redigere.*] Dubitatum fuit à quibusdam, quis numerus requireretur ad legitimè conuocandum? Congregatio censuit, quod maior pars requiratur ad congregandum, quia vniuersitas consistit saltem in duabus partibus.

Rursus ex sententia Congregationis possunt legitimè congregati requirere & monere, non autem compellere quæcumque monasteria Prouinciæ. De monasteriis verò extra prouinciam, si in ea non sit sufficiens numerus monasteriorum, idem censuit Congregatio.

Vltimò si monasteria sint intra limites, censuit posse deliberare & definire quæcumque negotia videbuntur, quia potestas est penes Congregationem istam.

2 *Liceat Metropolitano.*] An conuocare monasteria ad Congregationem faciendam, de qua hoc cap. pertineat ad Prælatos tantùm, an verò ipsis renuentibus ad ipsos Capitulares, ita vt dispositio Concilij non intret, nisi data vtrorumque negligentia? Congregatio censuit, die 5. Februarij negatiuè, quia Episcopus procedit in sæcularibus. In regularibus verò potestas congregandi spectat ad caput, quia sunt mortui mundo, & Concilium hoc vult quod Metropolitanus siue Episcopus in cuius Diœcesi sunt ea monasteria, tamquam Sedis Apostolicæ delegatus, &c.

Innoc.

Innoc. III. in Concil. Lateranensi c. 12. & lib. 3. Decretal. De statu monachorum.

IN singulis regnis siue prouinciis fiat de triennio in triennium, saluo iure diœcesanorum Pontificum, commune Capitulum Abbatum atque Priorum, Abbates proprios non habentium, qui non consueuerunt tale Capitulum celebrare, ad quod vniuersi conueniant, præpeditionem Canonicam non habentes, apud vnum de monasteriis ad hoc aptum, hoc adhibito moderamine, vt nullus eorum plus quàm sex euectiones, & octo personas adducat. Aduocent autem charitatiuè in huius nouitatis primordiis duos Cistercienses Ordinis Abbates vicinos, ad præstandum sibi consilium & auxilium opportunum, cùm sint in huiusmodi capitulis celebrandis ex longa consuetudine plenius informati. Qui absque contradictione duos sibi de ipsis associent, quos viderint expedire. Ac ipsi quatuor præsint Capitulo vniuerso, ita quòd ex hoc nullus eorum auctoritatem prælationis assumat. Vnde cùm expedierit, prouida possint deliberatione mutari. Huiusmodi verò Capitulum aliquod certis diebus continuè iuxta morem Cistercienses Ordinis celebretur, in quo diligens habeatur tractatus de reformatione Ordinis & obseruantia Regulari: & quod statutum fuerit, illis quatuor approbantibus, ab omnibus inuiolabiliter obseruetur, omni excusatione & contradictione ac appellatione remotis, prouiso nihilominus, vbi sequenti termino debe t Capitulum celebrari: & qui conuenerint, vitam ducant communem, & faciant proportionabiliter simul omnes communes expensas: ita quòd si non omnes potuerint in eisdem, saltem plures simul in diuersis domibus commorentur. Ordinentur etiam in eodem Capitulo religiosæ ac circumspectæ personæ, quæ singulas Abbatias eiusdem regni siue prouinciæ, non solum monachorum, sed etiam monialium, secundùm formam sibi præfixam, vice nostra studeant visitare, corrigentes & reformantes, quæ correctionis & reformationis officio viderint indigere: ita quòd si rectorem loci cognouerint ab administratione penitus amouendum, denuntient Episcopo proprio, vt illum amouere procuret: quòd si non fecerit, ipsi visitatores hoc referant ad Apostolicæ Sedis examen. Hoc ipsum regulares Canonicos secundùm Ordinem suum volumus & præcipimus obseruare. Si verò in hac nouitate quidquam difficultatis emerserit, quod per prædictas personas nequeat expediri, ad Apostolicæ Sedis iudicium absque scandalo referatur, ceteris irrefragabiliter obseruatis, quæ concordi fuerint deliberatione prouisa.

Porrò diœcesani Episcopi monasteria sibi subiecta ita studeant reformare, vt cùm ad ea prædicti visitatores accesserint, plus in illis inueniant quod commendatione, quàm quod correctione sit dignum; attentissimè præcauentes, ne per eos dicta monasteria indebitis oneribus aggrauentur. Quia sic volumus superiorum iura seruari, vt inferiorum nolimus iniurias sustinere. Ad hoc strictè præcipimus tam diœcesanis Episcopis, quàm personis quæ præerunt Capitulis celebrandis, vt per censuram Ecclesiasticam, appellatione remota, compescant aduocatos, patronos, vicedominos, rectores & consules, magnates & milites, seu quoslibet alios, ne monasteria præsumant offendere in personis ac rebus. Et si forsitan offenderint, eos ad satisfactionem compellere non omittant, vt liberiùs & quietiùs omnipotenti Deo valeant famulari.

REMISSIONES.

a Vide Nauar. Comment. 3. de Regularib. nu. 3. vers. 6. & in cap. Statuimus, 19. q. 3. num. 22. vers. 41.

CAPVT IX.

Monasteria monialium immediatè subiecta Sedi Apostolicæ gubernentur ab Episcopis, alia autem à deputatis in Capitulis generalibus vel aliis regularibus.

MOnasteria Sanctimonialium, sanctæ Sedi Apostolicæ immediatè subiecta, etiam sub nomine Capitulorum sancti Petri, vel sancti Ioannis, vel aliàs quomodocumque nuncupentur, 1 ab Episcopis, tamquam dictæ Sedis delegatis, a 2 gubernentur, non obstantibus quibuscumque. Quæ verò à deputatis in Capitulis generalibus, 3 vel ab aliis Regularibus, reguntur; sub eorum cura, & custodia relinquantur *.

a c. cognouimus, 18. q. 2.

DECLARATIONES.

1 *Ab Episcopis.*] Moniales Sancti Spiritus in Saxonia gubernandæ sunt ab Episcopis.

2 *Gubernentur.*] Spirituali gubernio, non autem temporali.

Per hoc Decretum nulla iurisdictio concessa est Episcopis in monasteria Sedi Apostolicæ immediatè subiecta, nisi in concernentibus spiritualia, in temporalibus verò nihil agere possunt. Magistratus sæculares non debent regere monasteria monialium, quæ sunt immunia priuilegio, vel indulto Apostolico, sed sunt sub iurisdictione Ordinarij, in iis dumtaxat rebus, quæ ad veram rationem spiritualem pertinent, in reliquis verò non possunt se intromittere.

Episcopus qui est in quasi possessione visitandi moniales aliquot, potest in dicta possessione perseuerare, saluum tamen manet ius dictis monialibus in petitorio.

Episcopus visitans monasterium tamquam Abbas, non tamquam Episcopus, non acquirit possessionem visitandi Episcopo.

3 *Vel ab aliis regularibus reguntur.*] Ex sententia Congregationis Concilij nullam auctoritatem vel iurisdictionem possunt sibi Ordinarij vendicare ex Decretis Concilij Tridentini in Confessarios monialium, quæ subiectæ sint Regularibus. *Infrà cap. 10. §. Præter.*

REMISSIONES.

* Declarationes aliquas Sacræ Congregationis in proposito refert Io. Gallemart in præsenti fol. 673.

C A-

CAPVT X.

Mensibus singulis confiteantur & communicent Sanctimoniales, quibus dare potest Episcopus Confessarium extraordinarium vt ei peccata detegant, si confiteri sacramentaliter voluerint bis aut ter in anno, &c.

ATtendant diligenter Episcopi, & ceteri Superiores monasteriorum Sanctimonialium, vt in constitutionibus earum α admoneantur Sanctimoniales, *a* vt β saltem semel singulis mensibus Confessionem peccatorum faciant, & sacrosanctam Eucharistiam suscipiant; vt eo se salutari præsidio muniant ad omnes oppugnationes Dæmonis fortiter superandas. 1 γ Præter ordinarium autem Confessorem alius extraordinarius 2 ab Episcopo, & aliis Superioribus bis aut ter in anno offeratur; 3 qui omnium Confessiones audire debeat. δ Quod verò sanctisimum Christi Corpus intra chorum, vel septa monasterij, & non in publica Ecclesia conseruetur, prohibet sancta Synodus; non obstante quocumque indulto, aut priuilegio.

a Clem. ne in agro, §. sanè, de statu mon.

DECLARATIONES.

1 *Præter ordinarium Confessorem.*] Confessores huiusmodi in monasteriis monialium quæ sunt sub cura Regularium, non sunt examinandi ab Episcopo.

Ex facultate tamen huius Decreti Episcopus potest dare confessorem monialibus subiectis Regularibus, quæ nulla ratione induci possunt, vt suis Regularibus confessoribus peccata confiteantur.

2 *Ab Episcopo.*] Hunc confessarium poterit Episcopus dare monasteriis etiam non subiectis, & quem maluerit, vel Regularem sc. alicuius Ordinis, vel etiam sacerdotem sæcularem.

Episcopus non habet iurisdictionem in moniales, quæ priuilegio vel indulto Papæ sunt immunes, nisi in iis quæ ad clausuram & ad spiritualium rerum curam pertinent.

3 *Qui omnium Confessiones audire debeat.*] Est in arbitrio tamen cuiuscumque monialis, vt extraordinario confiteatur, si voluerit confiteri, quoniam est materia fauorabilis.

Sanctißimum Christi Corpus.] Eucharistia non in choro monialium reseruetur, sed in choro exteriori non obstante quacumque consuetudine contraria.

REMISSIONES.

α *Admoneantur.*] Non esse obligatorium præceptum resoluit P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. n. 73. in fine.

β *Vt saltem semel singulis mensibus, &c.*] Vide Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Moniales, §. 7. pag. 235. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. quæst. 62. art. 1.

y *Præter ordinarium, &c.*] Vide Nauar. Conf. 19. n. 5. de Pœnit. & Remiss. Fr. Emman. in addit. ad Bullam Cruciatæ, fol. 185. & sufficere, si examinatus sit à suo superiori ad audiendas Confessiones Monialium, resoluit P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 13. cap. 9. quæst. 2. vers. Quæres an Confessarij.

ʒ *Quòd verò sanctissimum Christi, &c.*] Vide Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 47. art. 4. p. mihi 415.

CAPVT XI.

Vbicumque imminet cura personarum sæcularium, præter eas quæ sunt de monasteriorum familia, visitet Episcopus, & Sacramentorum ministros, etiam ad nutum amouibiles, deputet, exceptis monasteriis Abbatum generalium, aut Capitum Ordinum, &c.

1 a IN monasteriis, seu domibus virorum, seu mulierum, 2 quibus imminet animarum cura personarum sæcularium, præter eas, quæ sunt de illorum monasteriorum, seu locorum familia, personæ, tam regulares, quàm sæculares, huiusmodi curam exercentes, subsint immediatè in iis, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, 3 iurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi*, in cuius diœcesi sunt sita. *a* Nec ibi aliqui, etiam 4 ad nutum amouibiles, 5 deputentur, nisi de eiusdem consensu, 6 ac præuio examine per eum, aut eius Vicarium faciendo, excepto monasterio Cluniacensi cum suis limitibus, & exceptis etiam iis monasteriis, seu locis, in quibus 7 Abbates †, Generales, aut Capita ordinum* sedem ordinariam principalem habent: 8 atque aliis monasteriis, † seu domibus, in quibus Abbates, aut alij Regularium superiores iurisdictionem Episcopalem, & temporalem in parochos, & parochianos exercent: saluo tamen eorum Episcoporum iure, qui maiorem in prædicta loca, vel personas iurisdictionem exercent.

a Cap. Qui religiosis, 18. q. 2.

DECLARATIONES.

1 *In Monasteriis.*] S.D.N. Pius V. dixit (quicquid Concilium videatur disposuisse in hoc Decreto) excipiendas eas Ecclesias, in quibus regentes habent spiritualem & temporalem iurisdictionem. Voluit tamen vt in omnibus Ecclesiis Parochialibus, in quibus cura animarum etiam laicorum exercetur, habeant Ordinarij facultatem, eas Ecclesias, & personas in iisdem curam exercentes visitandi & corrigendi, in his dumtaxat quæ ad dictam curam, & sacramentorum administrationem spectant, ita vt ab hoc Decreto nullus censeatur exemptus.

Cisterciensis 7. April. 1592. Congregatio Concilij censuit, iurisdictionem tributam Episcopo Decreto Concil. cap. 11. Sess. 25. de Regul. in personas exercentes curam animarum, & administrationem Sacramentorum, in Monasteriis Regularium,

rium, quibus incumbit animarum cura, competere etiam præpositis iurisdictionem quasi Episcopalem habentibus.

Item eam iurisdictionem esse cumulatiuam, cum ea, quæ competit superioribus Regularibus, ceterum si Præpositi Decreta, hac in re à superioribus Regularium Decretis discrepent, præualere vtique & obseruanda esse Decreta Præpositi.

2 *Quibus imminet animarum cura.*] Non intendit hoc Decretum priuilegiis derogare, nisi in his tantùm, quæ ad curam animarum, & actualem sacramentorum administrationem pertinent atque concernunt.

3 *Iurisdictioni, visitationi.*] Episcopus habet ius visitandi Parochiam sitam in sua Diœcesi, in iis quæ spectant ad curam animarum, licet dicta parochia sit sub cura Canonicorum Regularium, Vicariumque ex ipsis Canonicis Regularibus, ab eorum Superioribus nominatum, & præuio examine per Episcopum ipsum, vel eius Vicarium faciendo idoneum, & approbatum, ad nutum tamen huius Superioris amouibilem, deputare debet, non obstantibus quibuscumque. Equites Hierosolymitani, quatenus beneficia curata non obtinent, ab Ordinariis visitari nō possunt.

Congregatio Concilij censuit, Episcopum posse ex *c.7. Sess.7.* visitare Ecclesias Parochiales vnitas Monasterio Canonicorum Regularium, tametsi generalis in eo Sedem Ordinariam principalem habeat. 2. Mart. 1595.

Congregatio Concilij censuit, exercentes curam animarum in Parochialibus Hierosolymitanæ Religionis teneri accedere ad Congregationes, quæ iussu Episcopi ad casus conscientiæ disserendos habentur. 18. Mart. 1598.

4 *Ad nutum amouibiles deputent.*] Non in omnibus monasteriis, tam illis scilicet, quibus à primæua eorum institutione cura animarum imminet, quam iis, quibus postea annexa fuit, possunt ab Ordinariis perpetui Vicarij deputari, sed tantùm à Superioribus eorum, præuio tamen examine ipsorum Ordinariorum, iuxta præscriptum huius Decreti.

Congregatio Concilij censuit, nominationem Vicariorum sæcularium amouibilium in beneficiis curatis vnitis spectare ad Episcopos: Vicariorum verò Regularium in vim certæ constitutionis à Pio V. emanatæ spectare ad eos, in quorum Ecclesiis vnitis ipsi Vicarij ponentur, illosque non esse præuio concursu, sed tantùm examine, & approbatione Episcoporum deputandos: & quando dicti Regulares in Vicarios deputabuntur, ipsos teneri cum alio Regulari cohabitare. 5. Febru. 1595.

5 *Deputentur.*] Petentibus Iesuitis, An Parochia Toletana in monasterium erecta, & vnita eorum Collegio, gubernari possit à deputato ab ipsis, modo sit approbatus ab Ordinario, censuerunt posse, sicut etiam monachi possunt, si ad id approbarentur.

6 *Ac præuio examine.*] Hoc Decretum habet etiam locum in Capitulis Ecclesiarum, in quibus exercetur cura animarum, licet sint in possessione prædicta deputandi Capellanos amouibiles, aut per seipsos curam animarum vellent exercere, absque examine per Ordinarium, aut eius Vicarium faciendo, sed electio spectat ad Rectorem, siue Abbatem, approbatio ad Episcopum, de cuius consensu Vicarius amouibilis est deputandus.

Præuio examine.] Etiamsi essent in possessione immemorabili aliter faciendi.

7 *Abbates, Generales, aut Capita Ordinum.*] In monasterio in quo Generalis alicuius religionis regularium sedem ordinariam principalem habet, licèt personæ sæculares sint in eodem monasterio, curam ani-

animarum exercentes, quantum ad curam ipsam, & administrationem sacramentorum spectat, nullam visitationis suæ iurisdictionem habent Episcopi Ordinarij Diœcesis illius in qua monasterium est fundatum.

Cauriẽsis 5.Maij 1592. Congregatio Concilij censuit, ea verba *Abbates Generales*, posita in c.11.Sess.25. de Regul.esse coniunctim intelligenda ita vt ea exceptio loquatur de Abbatibus,qui iidem sint generales.

20.Nou. 1592. Congregatio Concilij censuit, Episcopos non posse visitare Ecclesias Parochiales, in quibus Abbas iurisdictionem Episcopalem, & temporalem in Parochiam & Parochianos exercet, nisi Episcopus maiorem in illis locis,& personis iurisdictionem exerceat.

8 *Atque aliis monasteriis seu domibus.*]Habet locum hoc Decretum etiam in Ecclesiis sæcularibus illius oppidi seu loci,in quo Abbates,& alij Regulares Superiores eamdem iurisdictionem habent.

Parochiales vnitas monasteriis quæ habent iurisdictionem, Ordinarij visitare possunt & personas, tantùm quoad ea quæ ad curam animarum pertinent. In his quoque Parochialibus possunt visitari à Superioribus Regularibus Capellani ad nutum amouibiles, dummodo approbati sint ab Ordinariis.

2.Sept. 1599. Congregatio Concilij censuit, exceptionem positam in c.11. Sess.25.de Regul. vers. & exceptis, procedere quoad regulares Ecclesias, in quibus duo Abbates Regulares commorantur,& quæ dependent à Monasteriis, in quibus duoAbbates generales aut capita ordinũ sedẽ ordinariam principalem habent,etiam si in illis Ecclesiis Regularibus dependentibus non vigeat regularis obseruantia,ideoque Episcopum ab huiusmodi Ecclesiarum visitatione debere omnino abstinere.

Ordinarius non habet ius visitandi capita Ordinum, licet annexam habeant curam animarum,nec membra proxima capiti.

REMISSIONES.

æ Vide Fr.Emman.q.Regular.tom.1.q.36.art.4.† & quæ refert Farinac. super hoc decretum.

* *Correctioni Episcopi*,&c.] Decretum hoc & similia loquentia de Episcopis,locum etiam habere in Præposito, Congregatio Concilij censuit, vt testatur Rota Romana decis.798.n.4.in recollectis à Farinac.

† *Abbates,&c.*] Vide Michael Axiam de exhibend. auxil. fundamento 5.pagin.mihi 3.

* *Aut Capita Ordinum,&c.*]Vide Farinaci.in annotation.huius decreti.

† *Atque aliis monasteriis,&c.*]Vide Francisc. Viuium decis.314.nu.5. & 6. lib.2.

* *Monialium,&c.*]Vide Ricc.in prax.var.resol. c.285.n.2.

Quia circa huius & aliorum quorumdam capitum materias,nonnulla à S.D.N.Gregorio XV.fel. record. constituta sunt, de quibus varij & magna ex parte falsi rumores percrebuerunt;ac præsertim quia Declaratio per ipsummet Pontificem eidem Constitutioni postmodum adhibita, hactenus multos latuit; opportunum visum est hic apponere Pontificiam illam Constitutionem,& Declarationem.Ita habet.

S. D.N.

S. D. N. D. GREGORII PAPÆ XV.

CONSTITVTIO.

De Exemptorum priuilegiis circa animarum curam, & Sacramentorum administrationem, Sanctimonialium Monasteria, & Prædicationem Verbi Dei.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei,

Ad perpetuam rei memoriam.

INSCRVTABILI Dei prouidentia Vniuersalis Ecclesiæ regimini, meritis licèt imparibus, præsidentes, pastoralis nostræ solicitudinis partes esse dignoscimus, in eam curam præcipuè incumbere, vt à dignis, & probatis tantùm sacerdotibus sanctè administrentur Ecclesiastica Sacramenta; atque vt virginum Deo sacrarum Monasteria diligentissimè custodiantur; & viri assumantur idonei ad prædicationis officium salubriter exequendum. Sanè Tridentinæ Synodi decretis prouidè cautum est nullum Presbyterum, etiam regularem, posse Confessiones sæcularium, etiam Sacerdotũ, audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut parochiale beneficium habeat, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut aliàs idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat: Necnon vt in Monasteriis, seu domibus virorum, seu mulierũ, quibus imminet animarum cura personarum sæcularium, præter eas, quæ sunt de illorum Monasteriorum, seu locorum familia personæ; tam regulares, quàm sæculares eiusmodi curam exercentes, subsint immediatè in iis, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, iurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in cuius Diœcesi sunt sita. Itemque vt Episcopi vniuersi sub obtestatione Diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ in omnibus Monasteriis sibi subiectis Ordinaria, in aliis verò Sedis Apostolicæ auctoritate clausuram sanctimonialium, vbi violata fuerit diligenter restitui, & vbi inuiolata est, conseruari maximè procurent; inobedientes, atque contradictores per censuras Ecclesiasticas,

ſiaſticas, aliaſque pœnas, quacumque appellatione poſtpoſita, compeſcentes. Atque vt regulares in Eccleſiis ſuorum Ordinum prædicare volentes, ſe coram Epiſcopis præſentare, & ab eis benedictionem petere teneantur; in Eccleſiis verò, quæ ſuorum Ordinum non ſunt, nullo modo prædicare poſſint ſine Epiſcopi licentia: contradicente autem Epiſcopo, nulli, etiam in ſuorum Ordinum Eccleſiis prædicare præſumant. Verùm quia experientia compertum eſt, Eccleſiaſtici regiminis rationes poſtulare, vt decretis eiuſmodi aliquid adiungatur: matura deliberatione noſtra, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac generali, ac perpetuò valitura Conſtitutione decernimus, ſtatuimus, & declaramus, vt deinceps tam regulares, quàm ſæculares quomodolibet exempti, ſiue animarum curam perſonarum ſæcularium Monaſteriis, ſeu domibus regularibus, aut quibuſuis aliis Eccleſiis, vel beneficiis ſiue regularibus, ſiue ſæcularibus incumbentem exerceant; ſiue alias Eccleſiaſtica Sacramenta, aut vnum ex illis miniſtrent præuia Epiſcopi licentia, & approbatione; ſiue quoquo modo in dictæ curæ exercitio, aut in eorumdem Sacramentorum, vel alicuius ex illis adminiſtratione de facto abſque vlla auctoritate ſe ingerant: in his, quæ eiuſmodi curam, ſeu adminiſtrationem concernunt, omnimodæ iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni Diœceſani Epiſcopi, tamquam Sedis Apoſtolicæ delegati, plenè in omnibus ſubiiciantur. Ad hæc tam regulares, quam ſæculares huiuſmodi nullis priuilegiis, aut exemptionibus tueri ſe poſſint, quominus, ſi deliquerint circa perſonas intra ſepta degentes, aut circa clauſuram, vel circa bonorum adminiſtrationem Monaſteriorum Monialium, etiam Regularibus ſubiectarum, ab Epiſcopo loci, ſimiliter tamquam ad hoc Sedis Apoſtolicæ delegato, quoties, & quando opus fuerit, puniri, & corrigi valeant. Confeſſores verò ſiue regulares, ſiue ſæculares, quomodocumque exempti, tam ordinarij, quàm extraordinarij ad Confeſſiones monialium, etiam regularibus ſubiectarum, audiendas nullatenus deputari valeant, niſi priùs ab Epiſcopo Diœceſano idonei iudicentur, & approbationem, quæ gratis concedatur, obtineant. Sed & Adminiſtrantes bona ad eiuſmodi Monaſteria Sanctimonialium, vt præfertur, etiam regularibus ſubiectarum, pertinentia, ſiue regulares extiterint, ſiue ſæculares quomodo-

libet

libet exempti, Episcopo loci, adhibitis etiam superioribus regularibus, singulis annis rationes administrationis, gratis tamen exigendas, reddere teneantur, ad idque iuris remediis cogi, & compelli queant. Liceatque Episcopo, ex rationabili causa Superiores regulares admonere, vt eiusmodi Confessores atque Administratores amoueant, iisque Superioribus id facere detrectantibus, aut negligentibus, habeat Episcopus facultatem prædictos Confessores, & Administratores amouendi quoties, & quando opus esse iudicauerit. Ac similiter possit Episcopus, vnà cum Superioribus regularibus, quarumcumque Abbatissarum, Priorissarum, Præfectarum, vel Præpositarum eorumdem Monasteriorum, quocumque nomine appellentur, electionibus per se, vel per alium interesse, ac præsidere; absque vlla tamen ipsorum Monasteriorum impensa. Ac demum habeat Episcopus, tamquam dictæ Sedis delegatus, auctoritatem coercendi, ac puniendi quoscumque exemptos tam sæculares, quàm regulares qui in alienis Ecclesiis, aut quæ suorum Ordinum non sunt, absque Episcopi licentia; & in Ecclesiis suis, aut suorum Ordinum, non petita illius benedictione, aut ipso contradicente, prædicare præsumpserint. Ita vt Episcopi in suprascriptis casibus, & in prænominatas personas, in præmissis omnibus, & singulis, aut circa ea quoquo modo delinquentes, quoties, & quando opus fuerit, etiam extra visitationem, per censuras Ecclesiasticas, aliasque pœnas, vti eiusdem Sedis delegati, procedere, omnemque iurisdictionem exercere liberè, & licitè valeant. Decernentes sic per quoscumque Iudices quauis auctoritate fungentes, etiam Sacri Palatij Auditores, necnon Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere; Irritum quoque, & inane si secùs super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis in fauorem quarumcumque personarum, atque Ordinum tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Militiarum, etiam Sancti Ioannis Hierosolymitani, Congregationum, Societatum, ac cuiusuis alterius instituti, etiam necessariò, & in indiuiduo exprimendi, Monasteriorum, Conuentuum, Capitulorum, Ecclesiarum, & aliorum

quo-

quorumcumque tam sæcularium, quàm regularium locorum, necnon illorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis Statutis, vel Consuetudinibus, etiam immemorabilibus; exemptionibus quoque, indultis, & priuilegiis, etiam in corpore iuris clausis, aut ex causa, & titulo oneroso, vel in limine fundationis concessis, etiam Mari Magno, seu Bulla aurea, aut aliàs nuncupatis; Conseruatorum deputationibus, eorumque, atque aliis inhibitionibus, quibus Episcopi deferre minimè teneantur; & quibusuis aliis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut alias quomodolibet, etiam per viam communicationis, seu extensionis concessis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, & formis specialis, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma seruanda esset; tenores huiusmodi ac si de verbo ad verbum, nihil penitùs omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, quibus quoad ea, quæ eisdem præsentibus aduersantur, illis aliàs in suo robore permansuris, specialiter & expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque. Ceterùm quia difficile foret præsentes litteras ad singula quęque loca deferri, vt eæ tamen omnibus innotescant, mandamus illas ad valuas Lateranens. & Principis Apostolorum de Vrbe Basilicarum, atque Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ publicari, & inibi affigi, & per aliquod temporis spatium dimitti, eisque detractis, earum exempla eo in loco relinqui. Ac volumus, vt earumdem præsentium litterarum transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & Sigillo Prælati, seu Personæ in dignitate Ecclesiastica cōstitutæ munitis, in iudicio, & extra illud, vbi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum Statuti, declarationis, decretorum, derogationis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum
Petri,

Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis M. DC. XXII. Nonis Februarij, Pontificatus nostri anno Secundo.

V. Dat.

S. de Vrsinis.

Registrata in Secretaria Breuium.

Declarationes aliquot sacræ Congregationis Concilij Tridentini super constitutione S.D.N. Gregorij Papæ XV. de exemptorum priuilegiis, &c.

POsita constitutione sanctissimi Domini nostri de exemptorum priuilegiis, &c. dubitatur,

Primò, an liceat Episcopis visitare altaria Regularium Ecclesiarum, quibus cura animarum personarum sæcularium non incumbit, aut loca vbi in iisdem Ecclesiis asseruatur sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, vel vbi audiuntur confessiones personarum sæcularium?

Secundò, an Episcopi possint regularibus præscribere, vt certis tantum in locis, ac temporibus, aut certarum personarum confessiones audiant; vel alias illorum priuilegia restringere, ac moderari in Sacramentis administrandis?

Tertiò, an facultas Episcopis per constitutionem attributa in exemptos tam sæculares, quàm regulares, intelligatur etiam tributa in personas nullius Diœcesis?

Quartò, an eadem facultas competat inferioribus prælatis proprium territorium ac iurisdictionem quasi Episcopalem habentibus?

Vltimò, an per eamdem constitutionem in illis verbis, *poßit Episcopus vna cum Superioribus Regularibus quarumcumque Abbatißarum, &c. electionibus per se vel per alium interesse ac præsidere*, ius Abbatissas confirmandi, Episcopis attributum censeatur?

SACRA Congregatio Cardinalium Concilij Trident. interpretum censuit constitutionem S. D. nostri de exemptorum priuilegiis nequaquam subiicere Regulares exemptos, quibus cura personarum sæcularium non incumbit, Episcoporum iurisdictioni in his quæ Sacramentorum administrationem concernunt, nisi cum in Sacramentis, personis sæcularibus administrandis, iidem regulares delinquunt, ac propterea,

Ad primum dubium respondit, Episcopis non licere in vi huius constitutionis visitare altaria Ecclesiarum Regularium quibus non incumbit cura animarum personarum sæcularium, nec loca vbi in iisdem Ecclesiis asseruatur sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, vel vbi confessiones personarum sæcularium audiuntur.

Ad secundum, hac in parte constitutionem S.D.N. nihil noui iuris induxisse, nec vllam nouam auctoritatem Episcopis in regulares attribuisse, ideoque in vi ipsius constitutionis non posse Episcopos regularibus præscribere, vt certis tantum in locis ac temporibus aut certarum personarum confessiones audiant. Vel alias illorum priuilegia in Sacramentis administrandis restringere aut moderari.

Ad tertium censuit eiusmodi facultatem non intelligi tributam Episcopis in personas nullius Diœcesis.

Ad quartum non competere.

Ad vltimum ius confirmandi Abbatissas minime fuisse Episcopis per constitutionem attributum.

Quæ cum S. D. nostro relata fuißent eius, Sanctitas sacræ Congregationis sententiam in omnibus approbauit.

R. Cardinalis Vbaldinus.

Prosper Iaiinanus Sacræ Congreg. Secret.

CAPVT XII.

Conformentur Regulares sæcularibus in obseruatione censurarum Episcopalium & dierum festorum qui seruantur per diœcesim.

α c. de lit. 13. dist.

1 α CEnsuræ, & interdicta, α nedum à Sede Apostolica emanata, sed etiam ab Ordinariis promulgata; 2 mandante Episcopo, β à Regularibus in eorum Ecclesiis publicentur, atque seruentur. 3 Dies etiam festi, quos in diœcesi sua seruandos idem Episcopus præceperit, ab exemptis omnibus etiam Regularibus, 4 seruentur.

DECLARATIONES.

A regularibus in eorum Ecclesiis publicentur.] Improbatur verò, imo contra Bullam in cœna Domini, quod possint publicare monitiones, siue bullas sine expressa licentia Ordinarij.

Exstant Perusij quamplurima collegia, quæ collegia artes vocantur, & inter cetera reperiuntur collegia Macellariorum, Aromatariorum & Pullariorum, & ista tria collegia per plures annos vendiderunt plus offerenti facultatem vendendi diebus festis, & sic ille solus, qui plus offerebat, vendebat, nempe vnus pro quolibet exercitio seu collegio, & istud pretium semper conuerterunt in luminaria & collationes hominibus dictorum collegiorum, dum eunt ad dicta luminaria, & hoc habent ex antiquissima consuetudine: verum cum tractetur de vendendo merces diebus festis, & sic de non sanctificando dies festos, quæsitum fuit an sapiat aliquid peccati vel tolerari possit. Congregatio censuit tolerari posse, cum talis consuetudo non sit nutritiua peccati, sed inducta propter necessitatem, & ideo excusatur; atque ita tenent communiter Summistæ.

1 *Censuræ, & interdicta.*] Interdicta non solum generalia, sed etiam Capitularia & vnius hominis, Regulares publicare & seruare debent.

2 *Mandante Episcopo.*] Sub hoc Decreto non comprehenduntur, qui nullius Diœcesis sunt.

3 *Dies etiam festi.*] Dies festi, quos clerus, & populus, ex more & instituto alicuius Ecclesiæ obseruant: Regulares etiam eorumdem ritu tales dies festos obseruent, licet ex obseruatione dictorum dierum festorum ritus prædictorũ in suis officiis obseruandis intactus remanere nõ possit.

22. April. 1599. Congregatio Concilij censuit, licere diebus festis dare operam rebus ad victum necessariis, ac tempore perituris, præsertim tempore vindemiarum, ac messium, ac recollectionis fructuum, vel vbi necessitas vrgeat, aut suadeat pietas.

Die 3. Iunij 1600. An in die festi ab Episcopo constituti, & à Regularibus seruandi ex Decreto

creto Concilij c.12.Sess.25. de Regul.permanere debeat regularium ritus in eorum Ecclesiis,quoad Episcopales,Euangelia, & similia.

Congregatio Concilij censuit,debere permanere,sed in sacris Concionibus,& lectionibus seruari ab ipsis debere illa Euangelia,& Apostolicas, quibus clerus sæcularis vtitur pro more,& instituto illius Ecclesiæ. Salmantina 10. Ian.1604.

4 *Seruentur.*] Eorum Regularium ritu permanente illis diebus, quoad lectiones, Epistolas, Euangelia, & similia. In sacris vero lectionibus & concionibus, seruari debent ab ipsis illa Euangelia & Epistolæ quibus Clerus sæcularis vtitur ex more & instituto illius Ecclesiæ.

Pro parte Episcopi Salamantinensis Ecclesiæ à Sacra Rituum Congregatione quæsitum fuit,an ceremoniale Episcoporum nuper editum,tollat immemorabiles Ecclesiarum consuetudines.

Eadem sacra Rituum Congregatio respondit vt alias,sæpe ceremoniale præceptum tollere abusus, non autem immemorabiles Ecclesiarum consuetudines, maximè si Consuetudo immemorabilis legitimè præscripta sit. Et ita censuit,& declarauit die 10.Ianuarij,1604.

REMISSIONES.

α Vide Pat.Henriq.in Sum.p.2.lib.13.cap.42.§.3. in fine, Fr.Emman.in addit ad Bullam Cruciatæ,fol.mihi 29. Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig.lib.2. c.7. dub.2. optimè agit colendiss. Præceptor meus D.Antonius Homem,ad c.Cùm & plantare,§.Quòd si Templarij,p.2.de Priuil.vbi in hæc verba: Maior dubitandi ratio est,an per Conc.Sess.25.de Reg.c.12.& c.22. reuocata sint priuilegia Regularibus concessa ad celebrandũ tempore interdicti,& admittendos laicos ad Diuina eodem tempore? Partẽ affirmatiuam constanter tuentur Nauar.in Man.c.27.n.190. & latiùs ex professo Cons. 7. de Priuil.in nouis, cuius sententiam verissimam esse contendit Nic. Garci.de Ben.p.3.cap.2.à n.278.& consultos ab Episcopo Abulensi respondisse Illustrissimos Cardinales, testatur idem Garci. p.5. c.8.n.87.vers.ad 8.vbi proposita quæstione prædicta in hæc verba responderunt: Priuilegia si ante Concilium concessa fuerunt, vtique reuocata existunt. Contrariam sententiam negatiuam, quòd Trident. Decreto specialia Regularium priuilegia, vt pro suis festis, vel aliis certis diebus non seruent interdicta,non sint reuocata,tuentur P.Henriq. lib.13. c.48. §.1.Sayr.de Censur.lib.5.cap.13.n.24. & 25.Fr.Emman.in Bullam Cruciatæ,§.5.num.15.& in addit.num.13.& 35.& quæst. Regul.tom.2.quæst.112. art.1.Fr.Ioan.de la Cruz,d.cap.7.dub.2.conclus.2.Hæc sapientissimus D. Præceptor.* Vide etiam Fr.Michael.Agiam de exhibendis auxiliis, fundamento 5.pag.23.Seraphin.decis.960.

β *A Regularibus.*] Vide Fr.Emm.quæst.Regul.tom.2.quæst.108. art.2. in fine.

CAPVT XIII.

Controuersias de præcedentia è vestigio componat. Exempti omnes ad supplicationes publicas accedere compellantur, exceptis quibusdam.

1 α * CONtrouersias omnes de præcedentia, quæ persæpe cum scãdalo oriuntur inter Ecclesiasticas personas,

2 tam sæculares, quàm regulares, cùm 3 in processionibus publicis, tum in iis, quæ fiunt in tumulandis defunctorum corporibus, & in deferenda vmbella, & aliis similibus, β Episcopus, 4 amota omni appellatione, & non obstantibus quibuscumque, 5 γ componat †. δ Exempti autem omnes, 6 ε tam clerici sæculares, quàm regulares, quicumque, etiam monachi, 7 ad publicas processiones vocati 8 accedere ζ compellantur; iis tantùm exceptis, η qui in strictiori clausura perpetuò viuunt.

DECLARATIONES.

1 *Controuersias omnes.*] Controuersias omnes pendentes dirimere Episcopus hodie potest, finitas autem innouare non potest ex Bulla Pij V. in fauorem Regularium edita.

14. Feb. 1594. Congregatio Concilij censuit, Episcopum ex *c.13. vers.25. de Regul.* controuersias super præcedentia in processionibus, & aliis similibus, ortas inter personas Ecclesiasticas, tam sæculares quam Regulares componere.

19. Apr. 1594. Congregatio Concilij sæpius declarauit in Conciliis Prouincialibus attendendum esse in præeminentia Episcoporum tempus ordinationis, non autem dignitatem Ecclesiarum, vel earum ordinem, & præeminentiam.

Item Commendatarios Monasteriorum, siue Abbatiarum in Conciliis Prouincialibus inter Abbates esse recipiendos, eisque Canonicos Cathedralis esse præferendos, quando capitulariter procedunt, sed extra hunc casum Abbates titulares, vel habentes vsum mitræ debere præcedere Commendatarios, post hos locum obtinere dignitates, & post dignitates collocandos esse Procuratores Ecclesiarum Cathedralium.

2 *Tam regulares, quàm sæculares.*] Nullæ immunitates Religioni Hierosolymitanæ concessæ obstant, quo minus eius sacerdotes inseruientes Ecclesiis, vocari debeant ad processiones, ac nisi accedant, etiam cópelli.

Vbi ex consuetudine contra cap. *Statuimus, de maiori. & obed.* Canonici Diaconi antiquiores præferuntur Presbyteris iunioribus, nihil potest Ordinarius auctoritate huius decreti immutare. Et Decretum hoc, in quo decernitur omnes tam clericos sæculares, quàm regulares, & monachos ad publicas processiones vocatos venire debere, locum non habet in iis qui perpetuò in strictiori clausura viuunt, ex quibus sunt Canonici Regulares sanctæ crucis Conimbricensium, Carthusiensium, & Camaldulensium.

22. Ian. 1598. Congregatio Concilij censuit, Regulares, quantumuis exemptos, teneri accedere ad omnes & quascumque processiones publicas, & consuetas, vel indictas pro bono publico vel honore.

Cesenatensis 5. Maij 1592. Congregatio Concilij censuit, si Monachi, seu Regulares fere vltra medium milliare à Ciuitate distent, non esse vtique compellendos ab Episcopo accedere ad processiones, non obstante Decreto cap.13. Sess.25. de Regul.

3 *In processionibus publicis.*] Ad Episcopum pertinet cum consensu Capituli constituere atque edicere, quò & quà processiones dirigi, quásve

ad

ad Ecclesias nominatim perduci debeant. Et Regulares qui non accedunt ad processiones ab ipso Episcopo indictas, ab ipso puniri possunt per censuras & pœnas arbitrarias, & alia iuris remedia.

Ordinarius potest præcipere Regularibus in sua diœcesi commorantibus, vt eant ad processiones publicas, vtputa in festo Corporis Christi, in Litaniis & Iubilæis publicis faciendis in plebibus, in quibus ipsi habent Monasteria, dummodo processiones sint eius generis, quòd Bulla S.D.N. mendicantibus concessa comprehendantur, & dummodo Regulares non sint ex illis conuentibus *Collegia* nuncupatis, quæ in eadem Bulla excipiuntur. Hæc Bulla incipit, *Etsi mendicantium*, Pij V. publicata 27. Kalend. Iunij 1567. Excipit autem dicta Bulla illos conuentus, in quibus fratres sub arctiori clausura degũt, ita vt nec in choro cantent, nec ad mortuos accedant, sed tantum studiis & lectionibus vacent.

4 *Amota omni appellatione.*] Intellige ad effectum suspensiuum, sed cum conuenit, à sententia Episcopi bene appellari poterit ad effectum deuolutiuum.

5 *Componat.*] Id est, Breui manu, summariè, ac de plano, sine strepitu, & figura iudicij expediat vniuersa.

6 *Tam Clerici.*] Non comprehenduntur, qui sunt nullius Diœcesis, neque laicorum confraternitates, quos tamen Episcopus potest vocare, non autem compellere.

Non comprehenduntur etiam Sacerdotes nullum officium aut beneficium Ecclesiasticum in ciuitate aut diœcesi obtinentes. Et si monachi ferè vltra medium milliare à ciuitate absint, non erunt compellendi ad processiones quascumque publicas pro bono publico vel honore.

Congregatio Concilij censuit, sacerdotes nullum officium, aut beneficium Ecclesiasticum in ciuitate vel Diœcesi obtinentes, seu habentes non esse ab Episcopo compellendos ad vllas processiones accedere. 9. Maij 1597.

Congregatio Concilij censuit, Episcopum posse compellere Canonicos, & alios presbyteros beneficia, vel officia Ecclesiastica obtinentes, vt accedant ad omnes & quascumque processiones publicas, vel indictas pro bono publico vel honore. 17. Iulij 1597.

7 *Ad publicas processiones vocati.*] Vocentur ad quascumque processiones publicas, & consuetas, vel indictas pro bono publico, vel honore, non tamen compellendi sunt ipsi Regulares exempti (de quibus loquimur) accedere ad Ecclesias extra propria Monasteria pro celebratione orationis quadraginta horarum, sed Congregatio probauit illos, cum toti populo dicta oratio indicitur, in propriis Ecclesiis huiusmodi orationi insistere posse.

8 *Accedere compellantur.*] Etiamsi sint Sacerdotes Hierosolymitani.

Sacerdotes inseruientes Ecclesiis Religionis equitum Hierosolymitanorum compelli possunt ab Ordinario, vt ad processiones publicas accedant. *Suprà hoc c. §. Tam Regulares.*

Congregatio Concilij censuit, Regulares degentes in Monasteriis, quæ per dimidium milliare distant à ciuitate, non teneri, nec ab Episcopo compellendos esse accedere ad processiones. 21. Maij. 1601.

An antiquitas monialium à tempore ingressus & suscepti habitus regularium, an verò emissæ professionis computari debeat. Congregatio censuit attendendum esse tempus professionis.

Exemptis in processionibus locum assignandum, quem habere volent.

REMISSIONES.

α Vide Menoch. Conſ. 126. à num. 2. cum ſeqq. & per Gregor. XIII. edita fuit declaratio circa præcedentiam fratrum Mendicantium, & confraternitatum laicorum in proceſſionibus, vt patet ex eius Conſtitut. Romæ publicata die decimoſeptimo Iunij anno 1585. incip. Expoſcit paſtoralis officij, quam refert Steph. Quarant. in Summa Bullarij, verbo Præcedentia, pag. 396. * Vide etiam Mich. Agiam de exhibend. auxil. fundam. 5. pag. 23. Felin. Lancelot. Chaſſan. & Paulum Fuſcum relatos à Petro Cenedo in collectan. 45. ad decretum n. 3. Tiber. Decian. conſ. 67. vol. 2. Gamma in deciſ. 1. n. 7. & tradita per Farinac. in declarat. Congregat. Card. circa hoc decretum. Martam de Iuriſdict. 4. p. caſu 113. num. 20. Franc. Salgado de Regni protect. tom. 1. pag. 2. cap. 9. per totum; maximè à num. 5.

β *Epiſcopus amota omni appellatione.*] Vide Fr. Emm. q. Regul. tom. 3. q. 37. art. 3. * Salgado ſuprà n. 9.

γ *Componat.*] Quòd in præcedentiis, & proceſſionibus debeat attendi conſuetudo loci, aſſerunt Medices Marchiæ deciſ. 21. Seraphin. deciſ. 335. & deciſ. 663. Aloyſ. Ricc. in Collect. deciſ. p. 4. Collectan. 1069.

† *Componat.*] Vide deciſ. 88. Interpretum Concilij in recollectis à Farinacio 4. part. & Franc. Salgado d. cap. 9. à n. 15.

δ *Exempti autem omnes, &c.*) Vide Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verb. Proceſsiones, §. 2. Fr. Emman. tom. 3. q. 36. art. 1. Aloyſ. Ricc. Curiæ Archiep. Neap. deciſ. 90. latè Stephan. Grat. deciſ. 232. Balb. deciſ. 339. p. 2. * Hugolin. de offic. & poteſt. Epiſcop. c. 20. §. 2. n. 4.

ε *Tam Clerici ſæculares, quàm Regulares.*] Sacra Card. Congr. cenſuit, Clericos omnes diœceſanos, quantumuis exemptos, ſi beneficia etiam ſimplicia in diœceſi obtineant, teneri, & compelli poſſe ab Epiſcopo, vt accedant ad proceſsiones. refert Aloyſ. Ricci in Collect. deciſ. p. 4. Collect. 882. in principio. An procedat in clericis nondum beneficiatis, ſed tantùm obtinentibus officium in Eccleſiis? Affirmat Balb. deciſ. 339. p. 2.

ζ *Compellantur.*] An poſsint compelli Monachi ab Epiſcopo, & cenſuris diſtringi, vt vadant ad publicas proceſsiones? Pluries per ſacram Cardin. Congr. fuiſſe deciſum non poſſe compelli, refert Quarant. d. verbo Præcedentia, in fine, & reſoluunt Pat. Sanch. de Matrim. lib. 7. diſp. 33. nu. 23. Fr. Emman. in Sum. tom. 1. cap. 74. num. 4. Sed in Curia Epiſcopali Papiæ deciſum fuiſſe poſſe cenſuris compelli, teſtatur Macera. deciſ. 35. dub. 2. ſaltem pœnis pecuniariis, aſſerit Steph. Gratian. deciſ. 232. n. 15. Et quòd pariter compelli poſsint confraternitates laicorum, dicit deciſum Papiæ Macerat. eiuſdem Curiæ, deciſ. 66. & vide Sayr. deciſ. 5. de Officio Ordin. vbi reſoluit, quòd huiuſmodi confraternitates, quoad temporalia non ſubſunt Epiſcopo, ſecùs verò quoad ſpiritualia. * quod etiam voluit Marta de iuriſdict. 4. p. caſu 113. n. 20.

Nota ex Farinacio, hic quod Regulares qui non accedunt ad proceſſiones ab ipſo Epiſcopo indictas, poſſunt ab ipſo puniri per cenſuras & pœnas arbitrarias & alia iuris remedia. Et patet ex deciſ. 1. & 24. deciſionum interpretum Concilij Trid. ab eod. Farin. recollect. 4. p.

Nota etiam quòd ſacra Congregatio declaratione 360. decreuit, ſacerdotes etiam ſeruientes in Eccleſiis Equitum Hieroſolymitanorum, poſſe ſimiliter compelli ab Ordinario, vt interſint iis proceſsionibus: vt refert

Cenedo

Cenedo in suis qq. canonicis quæst.26.num.17.cuius in proposito meminit Franc.Salgado de Regia protectione p.2.in c.9.n.103.

η *Qui in strictiori clausura.*] Vide Stephan. Gratian. decis.232.Et quòd non procedat etiam in Regularibus, qui absunt à ciuitate vltra dimidium milliare, affirmat Aloys.Ricc.Curiæ Archiep.Neapol.decis.131. * & est decisio 24.Interpretum Concilij in recollect.à Farinac. & notat Ricc. collect.503. post Maynard. decis. 13. lib.4. & idipsum tradit Hugolin.d. c.20.in §.2.num.5.& 6.

CAPVT XIV.

De supplicio Religiosi publicè delinquentis.

1 α * REgularis, non subditus Episcopo qui intra claustra monasterij degit, & 2 extra ea ita notoriè deliquerit, vt populo scandalo sit; Episcopo instante, à suo Superiore intra tempus, ab Episcopo præfigendum, 3 seuerè puniatur, ac de punitione Episcopum certiorem faciat: *a* sin minùs, à suo Superiore officio priuetur, β & delinquens ab Episcopo puniri possit. *a* c.fi.§.si vero,de stat.mon.

DECLARATIONES.

1 *Regularis, non subditus Episcopo.*] Declaratio huius Decreti extenditur ad Cruciatam, & Inquisitores, vt non possint extrahere regulares absque Superiorum consensu.

2 *Et extra ea ita notoriè deliquerit.*] Quando extra claustra regularis delinquit notoriè, dubitatum fuit, an detinendus sit in carceribus Episcopi, donec processus in curia Episcopali conficiatur, eoque compilato instante Superiore remittendus sit vnà cum processu puniendus; an potius non expectata compilatione processus, statim remittendus sit ad Superiorem vnà cum his probationibus, quæ habentur? Congregatio respondit, statim remittendum esse, etiam posito quòd Superior nullam instantiam faceret.

Regulares degentes de licentia suorum Superiorum in domo ad erectionem Monasterij destinata, comprehenduntur sub dispositione Concil.Trid. hic & cap.3.Sess.6. adeo vt ab Episcopo, si deliquerint, puniri & corrigi possint, si in ea domo vigeat regularis obseruantia.

An regulares degentes de licentia superiorum suorum in domo ad erectionem monasterij destinata comprehendantur sub dispositione Concilij hic, & in cap.3.Sess.6. ita vt ab Episcopo si deliquerint, puniri & corrigi possint? Congregatio censuit comprehendi, si in ea domo non viget regularis obseruantia. vide Sess.7.& 8.

3 *Seuerè puniatur.*] In posterum nemo Regularium eiiciatur è Monasterio, etiamsi sit incorrigibilis, sed peccantes à Superioribus ignominia carceris castigentur, & acrius etiam (si opus fuerit) pro modo delictorum puniantur.

Intimetur per cursorem, vt nullus officialis Cameræ, Pœnitentiariæ, Contradictarum, Cancellariæ, aut cuiusuis tribunalis (sub pœna priuationis officiorum) audeat ponere manus in supplicatione regularium virorum, & mulierum, etiam cum litteris iustificationis, nisi sit à protectore subscripta.

An regulares possint ciuiliter coram Episcopo, à creditoribus suis conueniri? Et fuit responsum, quod possint conueniri, si non sint sub regulari obseruantia, *c. cognouimus.* At si sint sub regulari obseruantia, non possunt conueniri coram Episcopo, quia habent proprium Superiorem, & nihil habent cum iis commune Episcopi, propter exemptionem, itaque coram Conseruatoribus in casibus præmissis suprà, sess. 14. cap. 5. possunt conueniri, & ita censuit Congregatio, *die 19. Iulij* 1573.

REMISSIONES.

α Vide Nauar. Comment. 2. de Regular. num. 63. Fr. Emm. q. Regul. to. 2. q. 2. art. 6. & q. 63. art. 4. * & Seraphin. decis. 960. Vide etiam Mich. Agiam de exhib. auxil. fundam. 5. fol. mihi 24. Treuisan. decis. 36. n. 4. lib. 1.
β *Et delinquens ab Episcopo puniri possit.*] Quòd non per censuras, docet P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 33. n. 23.

CAPVT XV.

Professio tamen validè emittitur anno decimo sexto ætatis expleto.

α c. Consal. 87. q. 2. c. ad Apostol. de Regul. & c. non solum, eo. tit. in 6. b c. ad nostram, c. cum virũ, & c. postulasti, eo. tit. & cap. 1. eod. tit. in 6.

α 1 &c. IN quacumque Religione, *a* tam virorum, quàm mulierum 2 professio non fiat δ ante 3 decimum sextum annum expletum; nec qui minore tempore, quàm ε ζ &c. 4 per annum, post susceptum habitum in probatione steterit, ad professionem admittatur. *b* 5 ι Professio autem, anteà facta, sit nulla; nullamque inducat obligationem ad alicuius Regulæ, vel Religionis, vel Ordinis obseruationem; 6 aut ad alios quoscumque effectus.

DECLARATIONES.

1 *In quacumque religione.*] Hoc decreto, & 19. *infrà.* §. *Quicumque regularis,* non comprehenduntur omnes regulares militares: sic etiam Rota decidit in vna Triasorensis pensionis, coram Reuerendo Seraphino 11. Decemb. 1570. etenim non veniunt in odiosis.

2 *Professio non fiat ante 16. annum.*] An professus tacitè iam dudum sit verè professus sicut qui expressè post annum professus, & tacita professio sit per hoc c. sublata? Congregatio censuit esse verè professum, si modo cetera adsint, quæ ius requirit ad inducendam tacitam professionem, & respondit hanc non esse exclusam per dictum Decretum, seruato tamen ibi tempore præfixo.

Moniales quæ eius Ordinis sunt, qui requirit professionem, si tacitam professionem emiserint, etsi palam & expressè id faciendum non fuit, cogendæ non sunt vt expressè profiteantur. Etenim singula Monasteria liberum habent tacitè vel expressè profitendi.

Neapolitana 9. Sept. 1593.

Congregatio Concilij censuit Oratricem asserentem habitum per eam gestum, distinctum fuisse distinctione patenti ab habitu professas fieri solitis immiscuisse, minimè tacitam emisisse professionem.

3 *Decimum sextum annum completum.*] Non releuat, quod moniales seu regulares fuissent deceptæ circa ætatem admissæ ad professionem.

Gor-

Corrigitur hic caput primum de Regularib. in 6. vt in minore 14. ann.&c.

4 *Per annum.*] Continuum scilicet in probatione intra claustra, non autem interpolatum;nec Priuilegium aliquod suffragatur, cùm censeatur sublatum,*inf.c.22.*

Congregatio Concilij censuit, annum probationis ad emittendam professionem in Religione debere esse continuum, non autem interpolatum. 17. Noué. 1597.

An verò qui vouit ingredi religionem,& in ea perseuerare,si ingressus intra annum probationis recedens reuerteretur ad sæculum, sit liber à voto ex mente huius Decreti Concilij, cùm non possit renuntiari anno probationis,sicut de iure communi ? Congregatio declarauit, hoc Decret.Concil.nihil disposuisse de voto, cùm professio non sit valida ante expletum probationis annum.

Quia autem Canones permittunt, vt quis post ratum matrimonium religionem ingredi possit, dubitabatur quid fieret, si vnam religionem ingressus,de illa transeat ad aliam,aut plures, & ita tempus professionis differatur? an scilicet talis compelli possit ad tempus hoc breuiandum, maximè cum iste transitus ex vna ad aliam religionem, fieri videatur in fraudem eius qui in sæculo remansit?Congregatio ann.1598. respondit, non posse compelli.

Puella ex illegitimo & damnato coitu nata, nullo Concilij decreto habitum religionis sumere,in eoque profiteri prohibetur.

Hoc anno probationis durante si nouitia (curandæ valetudinis causa)de licentia superiorum à Monasterio exierit,& postea reuertatur, eodem tempore professionem emittet, perinde ac si numquam egressa fuisset.

Congregatio Concilij censuit, moniales nullo pacto ad professionem admittendas,nisi per annum post susceptum habitum in probatione steterint,quemadmodum disertis verbis cauetur decreto 15.*Sess.25.de Reg.* neque vllam rationem habendam contrariæ consuetudinis etiam immemorabilis,vtpotè sublatæ *decret.c.22.Sess.25.* 14.Aug. 1597.

Itidem moniales virgines, quas solas consecrare fas est, ante 25. annum completum non esse consecrandas.

5 *Professio ante facta sit nulla.*] Professio facta à Moniali ante 16. annum expletum debet ab Ordinario nulla declarari.

Sed quid si ex instituto alicuius regulæ professio non fiat ante 18. annum completum, (vt sunt de S.Francisco de Paula) an sit eorum professio nulla, si iam emiserint post tempus Concilij, sed ante tempus in eorum Regula statutum ? Siquidem ex verbis Regulæ non annullatur talis actus professionis, sed tantum imponitur pœna eum reiiciendi, & eget confirmatione superioris ? Censuit Congregatio professionem tenere,*argumento capit.Ad Apostolicam,de Regular.*

Congregatio Concilij censuit,ex professione, siue tacite siue expresse intra annum probationis emissa,non obligari aliquem, neque in specie, neque in genere Religioni. Lucensis 6.Aug. 1593.

Congregatio Concilij censuit eum,qui emisit professionem intra annum,nec deinde emisit tacitam, non esse obligatum ad religionem, neque in genere,neque in specie. 21. Septé. 1594.

6 *Aut ad alios quoscumque effectus.*] Si mulier 12.annis maior ingrediatur Monasterium, & intra duos menses habitum susceperit, expleto 16. anno,

anno,&lapso anno probationis, professionem emittat iuxta hoc Decretum,interea verò expectet donec annus probationis labatur,& professio sic emittatur.

Qui emisit professionem intra annum probationis, non est obligatus, neque ad Religionem in genere, neque in specie, nec etiam in foro conscientiæ illi indicta est obligatio.

Congregatio aliàs respondit,tacitam professionem induci per annum, & diem computandum à die post decimũ sextum annum expletum eius qui Monasterium ingressus est.

Item Congregatio censuit,tacitam professionem in his Decret.15.& 16. non esse exclusam, seruato tamen tempore ibi præfixo, & concurrentibus aliis ad tacitam professionem requisitis. *Supr.hoc c.initio.*

In religione sancti Basilij approbata in sui initio fiebat expressa professio trium votorum,sed tempore,quo (de cuius initio non est memoria) regulari obseruantia collabente, eius Monasteria commendata fuerunt, desiit emitti consueta professio, quia nec erat caput aliquod religionis. Dubitatur itaque an illi, qui huiusmodi religionis habitum de manibus Commendatarij, vel Prioris, vel expresse, professione suscepta per aliquot annos gestarunt, tacitè professi intelligantur quoad regulam sancti Basilij? Congregatio censuit tacitè professos.

Congregatio coram Cardinali Alciato diffiniuit, caput hoc de Militaribus religionibus non loqui, quia in odiosis non veniunt Hierosolymitani,*Sylu.ver.relig.1.n.4.Suprà hoc c.§.In quacumque.*

3.Iun. 1599. Congregatio Concilij censuit, etiam milites Hierosolymitanos hodie debere antequam professionem emittant, per annum in probatione manere,postquam eorum constitutiones, quoad hoc, ad Tridentini Concilij Decreta sunt relatæ,& à sede Apostolica confirmatæ.

Licet Hierosolymitani milites dicantur regulares,idque iuxta *Abb.rub. de regul.* tamen non comprehenduntur sub hoc cap. vnde & in his non requiritur ætas præscripta per Concilium.

Post professionem quilibet regularis etiam extra claustra degens, si moriatur cum habitu, iure omnia bona sua mobilia & immobilia acquirit Ordini,in quo professus est,& visa quadam Bulla Pij V.paulo post Rota decreuerat in fauorem militiarum, quod ipsi per Concilij verba non comprehenderentur.At nouissimè mense Iulij 1592.censuit Congregatio, milites Hierosolymitanos è nouo ipsorũ statuto inhærente hoc Decreto comprehendi.

Post professionem verò quilibet regularis etiam extra claustra degens, siue moriatur cum habitu,siue sine, cuncta bona sua mobilia & immobilia acquirit ordini,inquo professus est:vide Bullam Pij V.

REMISSIONES.

α Vide Frat.Emman.quæst. Regular.tom.2.quæst.2. artic.7. & tom.3. quæst.13.art.4.& quæst.15.art.1.2.7.& 8.P.Azor.instit.moral.part.1.lib.12. c.4. Pat.Valer.Regin. in praxi fori pœnitent. lib.18.n.385. cum sequentib. Petr.Ledesm.in Summ. part.2. tract. *del estado de los Relig.*cap.7. * Vide etiam Nauar.cons.5.n.4.lib.1.de his quæ vi metúsve causa fiunt.Honded. cons.78.n.22. vol.2 Molin. Theolog. tom. 1. de instit. & iur. q.139.col.6. fol.mihi 542.Didac.dela Mota de confirmat. Ordin. S. Iacobi lib.2.c.1.§. 4.n.5.& §.12.n.9.& Rotam nouiss.decis.591.p.1.diuersor.

β An per Concil.in præsenti sublatæ sint tacitæ professiones? Affirmant

mant aliquas tantùm,non omnes esse abrogatas, Fr.Emm. tom.3. q.17. artic.1.P.Azor.dict.c.4.quæst.6.

γ An Milites in emittenda professione comprehendantur sub hoc Decreto? Affirmant Nauar. conf.5. sub titul. de his quæ vi.Fr.Emman.in Summ.tom.2.c.8.n.2.concl.1.Steph.Grat.discept.forens.c.363.n.27. Negant Rot.nouiss.part.1. decis.191. Fr.Ludou. Beia Respons. casuum conscient.part.4.casu 28.per totum, latè Gonzal. ad reg.8. Cancel. gloss. 8.à n.61.P.Sanch.de Matrim.lib.7.disp.44.n.8.Flamin.de Resignat.lib.6.q.2. n.117.cum seqq.vbi n.120. dicit Milites Hierosolymitanos comprehendi sub hoc Decreto ex nouo ipsorum statuto,huic Decreto adhærenti.†Stephan.Gratian.disceptat.457.ex n.31.Ricc.collectan.216.

δ *Ante decimum sextum annum expletum.*] Vide Zerol. in praxi Episc. p.1.verbo Moniales,§.2.pag.233.P.Azor.instit.Mora.p.1.l.12.c.2.col.1167. & lib.13.c.9.col.1316.P.Sanch.de Matrim.lib.2. disp.24. n.22. Fr. Ioan.de la Cruz de statu Relig.lib.1.cap.8.dub.2.& 4.Petr. Ledesm. in Summ. c.2. tract. *del estado de los Religiosos en comun.*cap.7.Neque hoc casu malitiam supplere ætatem asserit Aloys.Ricci.Curiæ Archiepisc.Neapol.decis.122. *Vide Guttier.l.2.canon.q.c.1.n.107.Io. Steph. Duranti Tholosan. quæstion.iuris notatissim.q.3. & ibi Iacob. Ferrer eius additionator. Rotam nouiss. decis.175.n.7.de qua per Farinacium in p.1.ciuil.

ε *Quam per annum,*] An continuus debeat esse? Affirmāt Nauar. cons. 52.sub tit.de Regular.n.2.Pat.Henriq.in Summ.l.13. c.40.§.2. in medio, Flamin.de Resign.lib.3.q.13.n.11.† Honded. d.cons.78.n.17. Cabedo li.2. diuers.iuris argum.c.15.n. 2.3.& 4. Iacob.Ferrer ad Steph. Duranti. quæstionum iuris notatissimar.q.3.Rota nouiss.decis.175.à n.1.per Farin. p.1. ciuil.

ζ Quòd potest compleri extra monasterium cum licentia, resoluunt Nauar.d.cons.52.n.4.& cons.41.n.3.de Regul.& cons.10. de Clericis non resid.n.3.Flam.d.q.13.n.12.Fr.Emm.to.3.q.15.art.8.Fr. Beja Resp. casuum consc.p.4.casu fin.in vltimis verbis.

η Quòd annus probationis possit impleri ab eo, qui nondum expleuerit annum decimum sextum, & vi talis probationis possit probatus admitti ad professionem expleto 16.anno, tenent Nauar. cons.30. de Regul.n.1.P.Azor.inst.Moral.p.1.lib.12.c.4.q.9. P.Valer. Reginald. d. lib.18. n.385.prope finem.

θ An nouitius,etiam de consensu Prælati,& conuentus,possit renunciare anno integro probationis? Negant Nauar. cons.33. sub tit.de Reg. Beja d.casu fin.vers. Tertiò, vbi à princip. probat professionem nouitij ante annum probationis factam in mortis articulo esse validam: teneri tamen nouitium,si conualuerit,& ex ea infirmitate non decesserit,complere postea integrum probationis annum, & professionem de nouo emittere,vide Fr.Emm.to.3.q.15.art.6.Pet.de Ledes.d.c.7.concl.2.diffic.1.

ι *Professio autem antea facta sit nulla.*]Vide Bejam.d.p.4.casu 7. Fr.Emm. tom.3.q.17.art.5.& vide ad quid P.Sanch.de Matrim. lib.2. disp.24. n.6. & lib.7.disp.37.nu.45. cum seqq. Et quòd allegans se non esse professum, probare debeat,decidit Rot.diuers.decis.216.part.2. Nec in dubio professionem præsumi affirmat Pute. decis.108. lib.1. Professio verò an possit per testes probari? Vide apud Vincent. de Franch. decis. 483. †Honded. cons.78.n.36.Stephan.Duranti q.iur.q.5.

* *Aut ad alios quoscumque effectus.*] Vide Treuisan.in decis.33.lib.1.

CAPVT XVI.

Renuntiatio aut obligatio quæcumque fiat intra duos menses proximos ante professionem, alioquin est nulla. Nouitij inuenti habiles sine mora admittantur ad profitendum, aut è monasteriis eiiciantur. Nihil innouatur in pio instituto clericorum Societatis Iesu. Ne illaqueentur nouitij aut nouitiæ, &c.

1 α β γ NVlla quoque δ renuntiatio, 2 aut obligatio ε antea facta, etiam cum iuramento, vel in fauorem cuiuscumque causæ piæ, valeat, 3 nisi ζ cum licentia η Episcopi, siue eius Vicarij, fiat 4 intra duos menses * proximos ante professionem; ac 5 non alias intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta professione: aliter verò facta, etiam si cum huius fauoris expressa renuntiatione, etiam iurata, θ sit irrita, 6 & nullius effectus. α ι Finito tempore nouitiatus, 7 Superiores, nouitios, 8 quos habiles inuenerint, 9 ad profitendum admittant; aut è monasterio eos eiiciant. † Per hæc tamen sancta Synodus non intendit aliquid innouare, aut prohibere, κ quin Religio Clericorum Societatis Iesu, iuxta pium eorum institutum, à sancta Sede Apostolica approbatum, Domino, & eius Ecclesiæ inseruire possint. λ Sed neque ante professionem, excepto victu, & vestitu, nouitij, vel nouitiæ illius temporis, quo in probatione est, quocumque prætexu, à parentibus, vel propinquis, aut curatoribus eius monasterio 10 aliquid ex bonis eiusdem tribuatur; 11 ne hac occasione discedere nequeat, quod totam, vel maiorem partem substantiæ suæ monasterium possideat; nec facilè si discesserit, id recuperare possit: quin potius præcipit sancta Synodus 12 sub anathematis pœna dantibus, & recipientibus, ne hoc vllo modo fiat; & 13 vt abeuntibus, ante professionem μ omnia restituantur, quæ sua erant. Quod vt rectè fiat, Episcopus etiam per ν censuras Ecclesiasticas, si opus fuerit, compellat.

α c. cum causam, in fi. de elect.

DECLARATIONES.

1 *Nulla quoque renuntiatio.*] Hoc cap. non habet locum in puellis, quæ educationis gratia manent in monasteriis, neque procedit hoc c. in testamento aut vltima voluntate, vel eleemosynis.

2 *Aut obligatio, antea facta.*] Vox *antea* respicit tempus quod secutum est ipsum ingressum. Ideoque valida est donatio facta ante susceptionem habitus, non autem illa quæ à tempore susceptionis præcessit duos menses qui sunt ante professionem.

Quoad Decretum Concilij respondit Congregatio, se non comprehendisse quoddam depositum illarum pecuniarum, quæ dotis seu eleemosynæ nomine Monasterio dantur, siue deponuntur in publico Banco,

siue

siue penes alium, qui eas Monasterio dare debeat post professionem emissam.

Improbatur pariter cautio Bancaria in euentum restitutionis, ac etiam in inuentionem mutui colorati, quod parentes nouitiarum in dotem destinatam, sub nomine mutui singuli Monasterio numerarent: etenim omnibus istis modis lex Concilij circumuenitur.

Quod si renuntiatio ante susceptum habitum facta fuerit, vel ante ingressum Religionis (quamuis renuntians foret acceptatus) Concilium non habet locum, loquitur enim de sumentibus habitum, vel intrantibus religionem. Sed si donatio vel renuntiatio facta fuerit intuitu Religionis ingrediendæ; tunc tamquam facta in fraudē huius canonis, videtur subesse huic dispositioni ex sententia Congregationis.

Congregatio Concilij censuit, Decretum c.16.in principio, non vendicare sibi locum in testamentis, atque aliis vltimis voluntatibus. 22.Ian. 1598.

Congregatio Concilij censuit, Decretum Concilij cap. 16. Session.25. de Regularibus, non vendicare sibi locum in donationibus, vel renuntiationibus ante habitus susceptionem, etiam animo & proposito religionem ingrediendi factis. 18.Mart. 1598.

Congregatio Concilij censuit, decretum Concil.Trid. *cap.16.Sess.25.de Reg.* non habere locum in donationibus, & renuntiationibus factis ante susceptionem habitus. 3.Mart. 1594.

3 *Nisi cum licentia Episcopi.*] Hac licentia omissa, & professione sequuta, nulla est renuntiatio.

4 *Intra duos menses proximos.*] Renuntiatio à nouitiis facienda intra duos menses vltimos, antequam professio emittatur, fieri debet. Hæc verba verificantur, etiamsi vltra plures menses anni probationis professio fuerit prorogata. Neque enim renuntiatio facta cum licentia Episcopi, siue eius Vicarij, intra duos menses proximos, tempore quo professio emitti legitime potuisset, censebitur inualida, ex eo quod actualis professio per aliquot menses dilata fuit.

Congregatio Concilij censuit, renuntiationem factam cum licentia Episcopi, siue eius Vicarij intra duos menses proximos tempori, quo professio emitti legitimè potuisset, non censeri inualidam ex eo, quod ipsa actualis professio per aliquot menses dilata fuerit. 17.Oct. 1594.

Congregatio Concilij censuit, Decretum c.16.Sess.25. de Reg. in princ. vendicare sibi locum etiam in his quæ excedunt annum 16. & illa verba, ante facta, quæ ibidem habentur, non referri ad ætatem renuntiantis, sed ad duos menses proximos ante professionem. 15.Ianu. 1601.

5 *Non alias intelligatur.*] Si renuntians tempore renuntiationis compleret 16.annum, renuntiatio esset valida, dummodo facta sit cum licentia Episcopi, seu Vicarij, iuxta hoc Decretum intra duos menses proximos ante professionem.

6 *Et nullius effectus.*] Idem dicendum est, si renuntians esset tacitè professus, licet renuntiasset duobus mensibus, vt hic, ante professionem expressam.

7 *Superiores, Nouitios, &c.*] Hæc verba respiciunt tantum ad habiles, non autem ad inhabiles. Et ita ex licentia S.D.N. explicante hunc textum Illustrissimo Cardinali Carauellanensi, censuit Congregatio sub die 19. Iulij 1570. quod dictum tempus nouitiatus est arbitrarium.

8 *Quos habiles inuenerint.*] Si inhabilitas ex infirmitate proueniat, poterit prorogari tempus; donec duret probabilis spes recuperandæ sanitatis.

Ad

Ad profitendum admittant.] Fuit dubitatum, an monialis, quæ emiserat professionem, & deinde probabiliter dubitans non fuisse baptizatam, denuò ad cautelam baptizata fuit, debeat denuò emittere professionem, & dato quod sic debeat expectare per annum. Respondit & resolutum fuit professionem primam eam ligare, verum debere eam ad maioré cautelam iterum emittere professionem non expectato alio anno, & fuit alleg. Abb. c. 1. & 2. de presb. non bapt.

9 *Ad profitendum admittant.*] Fuit dubitatum, an monialis, quæ emiserat professionem, & deinde probabiliter dubitans se non fuisse baptizatam, de nouo ad cautelam baptizata fuit, debeat de nouo emittere professioné? & dato quod sic, an debeat expectare per annum? Fuit resolutú sub die 10. Decemb. 1588. professioné ligare, verùm debere eam ad maioré cautelam iterum emittere professionem, expectato alio anno, & fuit allegatus Abbas in c. 1. & 2. de presbyter. non baptizato.

10 *Neque aliquid ex bonis eiusdem tribuatur.*] Ne quidem eo casu quo aliquid tribueretur non ex puellæ bonis propriis, sed ex illorum bonis, qui sunt parentes, vel consanguinei.

Cum dubitatur an puella sit legitimè professa, & an donatio facta monasterio fuerit libera & valida: Episcopus debet eam amouere à monasterio in loco tuto & neutri parti suspecto collocare, ibique eam diligenter interrogare.

11 *Ne hac occasione discedere nequeat.*] Quod si discesserit intra tempus probationis, & dos soluta esset; erit restituenda heredibus vnà cum fructibus, si quos Monasterium percepisset, deducto tamen victu, & vestitu, non tamen pacto, quo talia diceret antequam habitú in Monasterio susciperet: *etiam si pactum esset irritum, & si esset immemorabilis consuetudo restituendi.* Debetur dos promissa monasterio pro Moniali defuncta professa. nó obstantibus alimentis persolutis eidé Moniali, dú ipsa viueret & pacto, quod semper essent eis persoluenda dicta alimenta, donec solueretur dos.

12 *Sub anathematis pœna dantibus.*] Non incurritur ipso facto, & absolutio non est reseruata Papæ.

Puellæ quæ sunt in Monasteriis, finito tempore Nouitiatus, sunt ad professionem admittendæ, si habiles inueniantur; si verò non, eiiciantur è Monasterio.

Professus in vna Religione ad aliam translatus, etiam ad laxiorem, auctoritate tamen Apostolica, non potest renuntiare anno probationis, vt in hoc Decreto: nec illa renuntiatione per superioré facta, ad ipsam professionem intra annum potest recipi, sed iterum debet profiteri, iuxta formam hic traditam.

31. Maij. 1597. Congregatio Concilij censuit, tempus anni ad emittendam professionem à Concilio Tridentino præfixum, posse arbitrio superioris Regularis prorogari.

13 *Et vt abeuntibus ante professionem omnia restituantur.*] Etiam cum frúctibus si qui sint, deductis tamen alimentis à Monasterio præstitis. *Supr. hoc c. §. ne hac occasione.*

Si Nouitius sit sui iuris, & non habeat parentes, non potest in ingressu Religionis præter victum aliquid donare Religioni, amore Dei, vt Congregatio respondit, ex verbis expressis huius Decreti. Ad dubium autem, an idé possit in ipsomet ingressu donare seipsum, & omnia bona sua Religioni, vt fiebat olim, dummodo in istis casibus non sit posita pœna excommunicationis, respondit similiter Congregatio, omnes huiusmodi dona-

donationes, quæ fiunt ab iis, qui vt nouitij fiant, ingrediuntur, animo profitendi legitimo tempore, comprehendi hoc Decreto.

REMISSIONES.

α Vide Fr.Emman.q.Regul.t.3.q.47.art.8.P.Azor.inst.Moral.p.1.l.12.c.2. col.1169.P.Molin. de Iustit.tract.disp.139.vers.Antequã, P.Less.eod.tract. l.2.c.41.dub.4.n.40.P.Valer. Regin.in praxi fori pœnit.l.18.n.397. Aloys. Ricci.in collect.decis.p.2.collect. 454. Cæuall. Communiũ contra Communes q.806.n.13.cum seq.latissimè Aluar.Valasc.de Partitione,c.16.n.12. cum seqq.Lusit.Benedict. Ægid.in Repet.lib.vnic. Cod.de Sacrosanct.Eccles.pag.4.§.2.per totum.

β Hoc Decretum non procedere in Testamentis, donatione causa mortis, & codicillis, resoluunt Nau. Comment.2. de Regul.n.30. Gasp. Thesaur.decis.56.l.2. Henriq.decis.21. P.Azor.d.p.1.l.12.c.2.q.14. Fr.Emman. tom.3.q.16.art.1. Aloys.Ricc.in collect.decis. collect. 584. P.Less.de Iustit. l.2.c.41.n.40.Valasc.d.c.16.à n.13.Lusit.Ægid.d.§.2.n.21.cum seq.& n.fin.

γ *Renuntiatio.*] Procedere in renuntiatione beneficij, etiam ante ingressum, intuitu religionis facta, nisi paulò ante professionem, quando scilicet, ad illam est receptus à fratribus, & omnia sunt parata, ita vt moraliter loquendo professio indubitanter sequi debeat, resoluunt Fr.Emman.t.1.q.32.a.2.Flam.de Resig.l.3.q.13.n.3.cum seqq. P.Azor. inst. Mor. p.2.l.7.c.20.q.6. † Renuntiatio autem facta à nouitio profiteri nolente in religione, si efficiatur postea Episcopus, an reuocetur? Affirmat Aloys. Ricc.in sua prax.variar.resolut.c.152.

Vtrùm dos data puellæ pro ingressu religionis, si moritur ante professionem acquiratur monasterio, vel à proximioribus vendicari possit, quæri solet? & ad fauorem proximorum consulti responderunt post Calderin.Menoch.cons.396.n.3. Honded. cons.44. & Ricc.in prax.var.resolut.c.138.ex n.1.

δ *Antea facta.*] Vtrùm renuntiatio, seu donatio bonorum facta ab existente adhuc in sæculo, prætextu, & intuitu ingressus Religionis, stante dispositione huius c.valida sit? Negat P. Less.d.l.2.c.41.n.40. vers.Secundò. Affirmant hoc Decretum non habere locum in renuntiatione facta ante susceptionem habitus, Quarant. in Summa Bullarij, verbo Monasteria, & conuentus, pag.330.vers. Dubium illud. Stephan. Gratian. decis. 37.n.2.Aluar.Valasc.d.c.16.n.22.cum seqq. Benedict.Ægid. in Repet.d.l.1. p.4.§.2.n.22.ad finem. * Vide Gaspar. Ant. Thesaur. lib.2.quæst. forens. q.56.num.7.

ε Vtrùm Testamentum ante ingressum Religionis factum sequuta professione rumpatur? Et an ante professionem possit expressè reuocari? Vide Grass.§.Testamentum quæst.34.n.2. Fachin lib.6. Controu cap.14.& 15.Carol.Tapi.ad Auth.Ingressi, verbo, Ideoque nec de his, à num.74. C. de Sacros.Ecclesiis. Mench.de Succes.creat.l.2.§.20.n.29.& de Success. progres.lib.1.§.1.n.52.Guttier.in c.Quamuis pactum, verbo, Dum nuptui tradebatur, n.4. & Canon,l.2.c.1. Molin.l.2.de Primogen.c.9.à n.38.Matiens.l.1.gl.3.n.4.tit.4.l.5.nouæ Rec.Cor.ad Gom.l.3. Tauri n. 13. Spin.de Test.in gl.Rub.p.6.n.3. P.Molin. de Iust.tract.2.disp. 139. & disp.604.n.3. Cæuall.Com.contra Communes q.61.& 221.P.Azor. inst.Moral.p.1.l.12. c.8.Cast. Quotid.l.1. de Vsufructu c.65.n.6.& l.3.c.12.n.30.plures ex antiquioribus refert Cened.ad Decretũ.coll.50.n.3.& ex nostris Lusitan.Gam decis.

decis.316.n.5.& 6.& dec.375.n.5. Cost. in c. Si pater, verbo Testatorem, n. 8.& 10.Cald. Pereira, in l. Si curatorem, verbo Sine curatore, n. 59. & de Nomin.q.6.n.5.cum seqq.& de potestate elig.c.3.n.17.Valasc.de Partitionib.c.16.n.14.Fr.Emman.q.Regul.tom.3.q.9.a.3.

ζ *Cum licentia.*] Quòd debeat interuenire ante actum, vel in ipso actu affirmant iuxta Bart.doctrinam in l.si quis mihi bona.§.iussum,ff.de acq. hered. Tiraq.de iure mar.gl.6.nu.3. cum seqq. Chassan.in consuet. Burg. Rub.4.§.2. gloss. *Sans licence*, fol.130.& §.7.glos.*Sicen*,f.160.Cened.pract. & Canon.quæst.lib.1.q.30.n.78.

η *Episcopi.*] Non sufficere superioris, tenet Fr.Emman.to.2.q.47.art.14.

* *Intra duos menses.*] P.Molina d.q.139.col.6.in fin.pag.mihi 542.Emm. Rodriquez in summa cap.90.tom.1.

ϑ *Sit irrita & nullius effectus.*] Vide Nauar. cons. 7. & 8. de donation. P. Azor.inst.Moral.p.1.lib.12.c.18.ver s.52.

† *Aut è monasterio eos eiiciant.*] Vide Honded. cons.78.n.49.65. & seqq. vol.2.

ι *Finito tempore.*] An professio possit differri? Vide Nauar. cons. 29.de Regul.& vide quid cons.30. Fr.Emman.to.3.q.15.art.10.in fin.& q.17.a.5.

κ *Quin Religio Clericorum Societatis Iesu.*] Vide Ioseph. Ludou. Perus. decis.77.Et quod sint veri Religiosi, tuentur P.Azor.Instit.Moral.p.1.l.13. c.7.col.1302.Fr.Emm.to.1.q.56.art.1.& vide quid to.2.q.47.a.16.Fr.Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib.1.c.2.concl.5.vers.Ex dictis.

λ *Sed neque ante professionem.*] Vide Fr.Emman.to.2.q.47.art.5.& q.84. art.5.Valasc.de Partit.c.16.n.32. Steph. Grat.discept. forens. c.363. n.18.& 19.* Vide etiam Sotum de Iusti. & iure lib.6.q.6.art.2. ad quartum. Paul. Fuscum de visitatione lib.2.cap.15.nu.54.& in singulari 32. lit. C. Patrem Molinam d.q.139.col.6.& seq. Rodriquez.d.q.47.n. 8. Cæuallos in q.439. n.6. cum sequent.

μ *Omnia restituantur.*] Vide Zerol.in praxi Episc. p.1.verbo Moniales, §.3. & p.2.eodem verbo, vers.1.pag.73. † Treuisan.decis.57.per totam lib. 1.

ν *Censuras Ecclesiasticas, &c.*] Quid si hoc non fuisset expressum? Vide Pat.Sanch.de Matrimon.lib.7.disp.33.num.23.

CAPVT XVII.

Virgines volentes habitum religionis assumere, sint maiores duodecim annis, & examinentur ab Ordinario, sicut & ante emissionem professionis. Proinde Præfecta monasterio certiorem faciat Episcopum ante mensem finiti nouitiatus.

1 α LIbertati professionis virginum Deo dicandarũ prospiciens sancta Synodus, statuit atque decernit; vt, si puella, quæ habitum regularem suscipere voluerit, 2 maior duodecim annis sit, 3 non ante eum suscipiat; β nec postea ipsa, vel alia 4 professionem emittat, 5 quàm explorauerit Episcopus, * vel, eo absente, vel impedito, eius Vicarius, aut aliquis eorum sumptibus ab eis deputatus, 6 virginis voluntatem diligenter, 7 an coacta, an seducta sit, an sciat quid agat: & si voluntas eius pia, ac libera cognita fuerit, habueritque condi-

conditiones requisitas iuxta monasterij illius, & Ordinis regulam; nec non monasterium fuerit idoneum; 8 liberè ei profiteri liceat. 9 Cuius professionis tempus ne Episcopus ignoret; 10 teneatur Præfecta monasterio, eum ante mensem certiorem facere, quòd si Præfecta certiorem Episcopum non fecerit; quamdiu Episcopo videbitur, ab officio suspensa sit.

DECLARATIONES.

1 *Libertati professionis.*] Virgines antequam ingrediantur Monasterium, adducantur ad matronas honestas, nec sanguine illis coniunctas, nec aliquo modo suspectas, vbi remotis omnibus earum propinquis, examinetur ab Episcopo earum voluntates. Etenim omnimoda libertas requiritur in Monasticæ vitæ delectu, pro qua libertate obtenta est causa cuiusdam Dominæ, ad annullandam eius professionem metu reuerentiali factam, anno 1586. mense Februarij.

Ex puella, cuius deliberatio in dubium reuocatur, Ordinarius diligentissimè quærere debet, an Deo religiosè inseruire, atque inter moniales apud quas est, professionem emittere, an verò nubere velit: & hoc fieri debet necessariis interrogationibus, & quicquid respondet, describi debet à publico Notario, præsentibus testibus idoneis: quæ quidem puella, si ob aliquam causam probabilẽ videtur Ordinario non esse examinanda ad monasterij crates, examinari debet in Ecclesia eiusdem Monasterij, vel alio religioso loco, qui aptior & commodior videbitur. *Infr. hoc c.* §. Episcopo N.

2 *Maior 12. annis sit.*] Congregatio censuit, non esse dispensandum, vt puellæ quæ duodecim. annum non compleuerunt, possint habitum in Monasterio suscipere.

3 *Non ante eum suscipiat.*] Vtrumque spectat ad Episcopum, tam ante susceptionem habitus, quàm ante professionis emissionem, explorare voluntatem puellæ, non obstante quod Monasterium sit Regularibus subiectum, vel aliàs exemptum à Iurisdictione Episcopi.

4 *Professionem emittat.*] Non admittitur puella ad professionem ante annum decimum sextum expletum. Quod si puella in 12. ætatis anno matrimonio coniuncta, & Religionem ingressa sit, cogendus est sponsus per quatuor annos expectare, vsque dum illa profiteatur, nec permitti potest transire ad vota, vbi illa per annum in dicta Religione permanserit, prout responsum fuit à sacra Congregatione anno 1580.

Virgines à quibus facienda est professio, si clausura monialium facta sit, examinandæ sunt ab Ordinario intra Monasterium ad cancellos seu crates ipsarum monialium, & clausura facta Ordinarius obtinere debet à monasterio ingressum.

Episcopo N. scriptum est ne extra cancellos monialiũ examinaret puellas facere volentes professionem, vel si haberet causam iustam, vel certã suspicionem, examen faceret in Ecclesia Monasterij, vel in Ecclesia alia.

5 *Quam explorauerit Episcopus.*] Congregatio censuit, Virginum, quæ ab Ordinario examinatæ habitum Religionis susceperunt antequam profiteantur, voluntatem iterum penitus explorandam. Quo igitur tempore professionem facere volunt, etsi nullo ab Ordinario adhibito examine habitum susceperunt, tamen ab ipsis examinentur.

Quam explorauerit Episcopus.] Per hoc decretum Episcopi debent illa bis examinare, primo ante susceptionem habitus, deinde ante professionem, virgines quibus est facienda professio, si clausura monialium facta sit, examinandæ sunt ab Ordinario intra monasterium ad cancellos seu crates ipsarum monialium, & clausura facta Ordinarius abstinere debet à monasterij ingressu.

6 *Explorauerit virginis voluntatem.*] Per hæc verba Congregatio rescripsit, aliquam puellam non debere admitti ante 12. annum ad habitum suscipiendum, cuius causa requiritur voluntatis puellæ exploratio: non est autem voluntas Congregationis neque Concilij, vt ante illam ætatem puella admittatur.

Virginis voluntatem.] Per hæc verba Congregatio rescripsit aliquam puellam non debere admitti ante duodecimum annum ad habitum suscipiendum, quia cum requiratur voluntatis exploratio, non est eius voluntas neque consilium ante illam ætatem.

Congregatio censuit, Ordinarium non debere explorare voluntatem puellæ, quæ habitum recipit in Monasterio ad petitionem illius qui vult illam in vxorem ducere, sed expectandum esse tempus faciendæ professionis, & tunc, si sit suspicio quod instigetur à Monialibus, pro suo officio curabit inde educi in exteriorem Ecclesiam Monasterij, vel in aliam propinquiorē & commodiorem (prout magis conuenire iudicabit) vbi voluntatem eius explorare possit. Quod si nulla sit suspicio, & nullam aliam iustam causam subesse apparebit, tunc non alio in loco, quàm ad crates ferreas Monasterij voluntatem puellæ explorabit.

Burgensis 21. Sept. 1591. Congregatio Concilij censuit, explorationē voluntatis puellarū profiteri volentium ad præscriptū Decreti c.12. Sess.25. de Reg. vtroque tempore, scilicet ingressus, & professionis, faciendam, ad Archiepiscopū pertinere, quamuis Monasterium ab eius iurisdictione exemptum existat.

7 *An coacta, an seducta sit.*] Congregatio censuit, quod inclusa per vim in Monasterium, debet inde educi, & si quid damni ob eam causam passa est, curari debet, vt indemnitati eius prouideatur, eorum impensis qui talem vim intulerunt, qui debent etiam seuerè castigari. Sed si puella monialis effici velit, desiderij eius compos est facienda, licet pater eius contradicat.

8 *Liberè ei profiteri liceat.*] Puellis, quæ sumpserunt sacrum habitum in aliquo Monialium Monasterio, debet ab Ordinario certus dierum numerus 11. vel 20. præfigi, intra quem deliberent, vtrùm velint professionem emittere vel non. si noluerint, remitti poterunt ad domos consanguineorum vel affinium.

Omnis puella, præsertim tamen ea quæ inconsulto Episcopo habitum suscepit Religionis, antequam profiteatur, ab Episcopo examinanda est diligenter.

9 *Cuius professionis tempus, ne Episcopus ignoret.*] Postquam Episcopus hac de re & ingressuræ voluntate certior factus fuerit infra 25. dies examen hoc perficere tenetur, quibus exactis amplius in eo se non intromittat. Sic sacra Congregatio.

Si Monialis, aut nouitia negèt se esse professam, Ordinarius audire potest eam, etiam extra monasterium.

10 *Teneatur Præfecta Monasterio.*] Si Superior monialium alicui puellæ habitum dederit, priusquam ab Ordinario examinata fuerit, contra Decreta Concilij facit. Item si moniales professionem fecerint antequam

iterum

iterum ab Ordinario examinentur, contra Concil. Trident. faciunt. Prior casus si euenerit, tenetur Ordinarius explorare voluntatem earum, quæ habitum tantum susceperunt, antequam in Religione profiteantur. Ab illis autem sacris Virginibus, à quibus non solùm habitus est susceptus, sed iam professio facta est, etiamsi examinatæ non fuerint, nihil Ordinarius præsentatus debet suscipere, sed permittat eas in suo st tu permanere, provt Concil. Trident. statuit. In Abbatissas tamen animaduertere potest, debentque per eumdem Ordinarium moniales, earumque superiores admoneri, ne illis Virginibus dent sacrum habitum, & nihilominus patiantur in Religione profiteri, nisi prius voluntas earum perspecta sit, & explorata ab eodem Ordinario. Contrafacientes ergo poterit idem Ordinarius coercere, non solùm pœnis à Concil. Trid. statutis & præscriptis, sed etiam Ecclesiasticis censuris, & aliis iuris remediis, non obstantibus quibuscumque priuilegiis.

Sumptus à Monialibus in professione, & velo sumendo faciendi taxentur ab Ordinario, & definiantur rebus necessariis, pecunia vero reseruata ad earum vestitum in ingressu, detur Abbatissæ.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Ioan. de la Cruz, de statu relig. lib. 1. c. 8. in fine.

β *Nec postea ipsa vel alia professionem emittat.*] Vide Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Moniales, pag. 232. & pag. 258. vers. Ad 14. P. Azor. Inst. Moral. p. 1. lib. 12. cap. 1. col. 1160. Fr. Emman. q. Regular. tom. 3. q. 12. art. 2. nouissimè P. Sanch. in præcepta Decalogi lib. 4. cap. 18. num. 32. cum seqq.

* *Quam explorauerit Episcopus.*] Vide Honded. in cons. 78. num. 14. 49. & 52. vol. 2. Menoch. cons. 396. in n. 22.

CAPVT XVIII.

Anathematizantur quicumque cogentes puellam, viduam aut quamcumque mulierem ad ingrediendum monasterium, emittendam professionem, & ad id fauorem dantes, & quoquo modo eidem actui consentientes. Excipiuntur casus iuris.

α ANathemati sancta Synodus subiicit omnes, & singulas personas, cuiuscumque qualitatis, vel conditionis fuerint, tam Clericos, quàm laicos, sæculares, vel regulares, atque etiam qualibet dignitate fungentes, si quomodocumque 1 β &c. coegerint aliquam Virginem, vel viduam, aut aliam quamcumque mulierem inuitam, *a* præterquam in casibus in iure expressis, ad ingrediendum monasterium, ε vel ad suscipiendũ habitum cuiuscumque religionis, vel ad emittendam professionem; quique consiliũ, auxilium, vel fauorem dederint; quiq; scientes eam non sponte ingredi monasteriũ, aut habitũ suscipere, aut professionem emittere, quoquo modo eidem actui vel præsentiã, vel consensum, vel auctoritatẽ interposuerint. *b* ζ Simili quoque anathemati subiicit eos, qui sanctã Virginũ, vel aliarũ mulierũ volũtatẽ veli accipiendi, vel voti emittẽdi, quoquomodo sine iusta causa impedierint. Eaq; omnia,

a c. de lapsis. c. Episcop. 15. q. 6. c. Impudicas, c. Si homo 27. q. 1.
b Concil. Tolet. 3. c. 10. c. puella, 20. q. 2. c. vlt. 32. q. 2.

omnia, & singula, quæ ante professioné, vel in ipsa professione fieri oportet, seruentur non solùm in monasteriis subiectis Episcopo, sed & in aliis quibuscumque. a Ab his tamen excipiuntur mulieres, quæ Pœnitentes, aut Conuertitiæ appellantur: in quibus constitutiones earum seruentur.

a Concil. Tolet. 4. c. 30. in fi.

DECLARATIONES.

1 *Coegerint aliquam Virginem.*] Si Pater naturalem filiam ea lege institueret heredem, vt in monasteriũ ingrediatur, & nisi ingrediatur, instituit ac fundat monasteriũ, filiæ verò naturali relinquit pro alimentis aureos 25. videretur quidem quòd filia esset ad ingressum religionis coacta, & quod locum haberet iste præsens textus. Contrarium tamen verius est, quia textus hic loquitur per verbum *coegerit*, & sic intelligitur de hac vi incussiua, quæ non est in casu prædicto, in quo non potest considerari alia causa, quam inductiua. Ista quoque filia etsi erat naturalis, nihil tamen de hereditate paterna monasterio struendo deputata poterit ideo prætendere, quia mens testatoris videtur fuisse, vt haberet monasterium heredem. Et ita censuit Congregatio sub die 18. Iulij 1573.

REMISSIONES.

α Vide Pat. Henriq. in Sum. lib. 11. c. 19. §. 4. vers. Secundò, P. Soar. tom. 5. de Censur. disput. 23. sect. 5. numer. 8. P. Azor. Instit. Moral. part. 1. lib. 12. cap. 5. col. 1160. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 18. numer. 375. latissimè Pat. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 4. cap. 4. per totum. Fr. Emman. tom. 3. q. 14. art. 3. & q. 17. art. 18. Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. cap. 8. dub. 4. vers. Nota, Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Moniales, vers. Ad 22. pag. mihi 261. Pet. de Ledesm. in Summa p. 2. tract. *del estado de los Religiosos*, c. 4. concl. 8.

β *Coegerint.*] Vide P. Azor. Inst. Moral. p. 1. l. 13. c. 9. q. 3. vers. Præterea.

γ An cogens mulierem monasterium ingredi, excommunicetur ingressu non sequuto? Negat Sayr. decis. 56. sub titul. de Sentent. excommunicat.

δ An parentes, qui cogunt filios Religiosorum vitam suscipere, vel qui eos ab eo vitæ genere prohibent, incidant in excommunicationé latam in hoc cap. Negat P. Azor. Instit. Moral. p. 2. lib. 2. c. 21. q. 15.

ε *Vel ad suscipiendum.*] An cogentes feminam ad monasterij ingressum, non vt profiteatur, nec vt habitum sumat, sed vt ibi sæculari habitu retento educetur, donec ætatis aptæ matrimonio sit, pœnas contentas hîc incurrant? Affirmant Nauar. consil. 56. sub. tit. de Sentent. excomm. in 1. edit. & consil. 6. tit. de Regularib. in 2. edit. Pat. Soar. tom. 5. dis. 23. sect. 5. num. 9. P. Sanch. d. c. 4. num. 12. Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verbo Moniales, vers. 13. pag. 73.

ζ *Simili quoque.*] Vide Cened. ad Decret. collect. 49. n. 2. & ad Decretal. collect. 165. num. 5. Sayr. in Claui Regia lib. 5. c. 1. n. 27. cum sequentib.

CAPVT XIX.

Modus procedendi in causa qua quis prætendit se per vim, aut ante ætatem debitam professum fuisse. Quod si habitum antea susceptum dimiserit, puniatur tamquam Apostata, & nullo religionis iuuetur priuilegio. Laxior religio non quæratur, nec occultè habitus religionis feratur.

α β 1 QVicumque γ Regularis prætendat, *a* se per vim, & δ metum ingressum esse religionem; aut etiam dicat, ante ætatem debitam professum fuisse †; aut quid simile, 2 velitque habitum dimittere quacumque de causa, aut etiam cum habitu discedere sine licentia Superiorum; non audiatur, 3 ε nisi intra quinquennium tantùm à die professionis, & tunc non aliter, nisi causas, quas prætenderit, deduxerit ζ coram Superiore suo, & Ordinario. *b* Quòd si antea habitum sponte dimiserit, nullatenus ad allegandum quamcumq; causam admittatur; sed ad monasterium redire cogatur, & tamquam apostata puniatur: interim verò nullo priuilegio suæ Religionis iuuetur. Nemo etiam Regularis cuiuscumque facultatis vigore 4 η θ transferatur ad laxiorem Religionem, nec detur licentia cuiquā Regulari ι occultè ferendi habitum suæ Religionis.

a c.puellæ 20.q.1.c. cum virū, de reg.

b Conc. Arel.1.c. vlt.Conc. Arel. 3. c. 25.

DECLARATIONES.

1 *Quicumque Regularis.*] Milites S. Ioannis Hierosolymitani in hoc Decreto comprehenduntur.

2 *Velitque habitum dimittere.*] De iis, qui exire volunt, committatur Ordinario loci, simul cum Superiore monasterij, vbi emiserunt professionem.

3 *Nisi intra quinquennium.*] Non dentur prorogationes Regularibus, qui manserunt in Religione per quinquennium, vt omnino non audiantur ante Concilij confirmationem, nisi iuxta formam Conc.Trid.& fiat formularium expeditionis.

Felicis recordationis Gregor. XIII. ex sententia Congregationis Concilij declarauit eos, qui per vim & metum se Religionem professos prætenderent, nisi intra quinquennium reclamauerint, eo elapso non esse audiendos, tametsi allegarent vim & metum semper durasse.

Quidam vir Hispanus propter publicum vxoris suæ adulterium illam dimisit, & ipse in partibus longinquis sub Ordinarij obedientia ex Breui Pauli IV. vitam Ereniticam per multos annos duxit, qua relicta ingressus est Religionem S.Basilij, vbi per quinquennium demoratus est, ibique professus: sed ante dictæ Religionis ingressum, semel adulterium commisit, & demùm examinata fuit eius vita à Prælato Religionis prædictæ, cui clarè omnia sua peccata confessus est Quibus auditis Prælatus eum habitu priuare voluit, imperans vt aut ad vxorem rediret, aut aliud remedium peteret: Congregatio autem censuit, scribendum esse Ordinario loci dictæ vxoris, qui (prout iuris est) in isto casu procedat. Tangitur

hæc quæstio per Abb. *in cap. Constitutus, & cap. Veniens, de conuers. coniug.*

Nullius 1. Decemb. 1593. Congregatio Concilij censuit, Regularem deducentē intra quinquennium nullitatem professionis, teneri eam probare coniunctam coram proprio superiori Regulari illius Monasterij, in quo professionem emisit, & coram Ordinario illius loci, vbi existit Monasterium, in quo professus est.

Martij 1598. Felicis recordationis Gregorius XIII. ex sententia Congregationis Concilij declarauit eos, qui per vim, & metum se Religionem professos prætenderent, nisi intra quinquennium reclamauerint, eo lapso non esse audiendos, tametsi allegarent vim, & metum semper durasse.

Die 6. Martij 1598. Congregatio Concilij censuit, in causis nullitatis professionis, quæ infra biennium ab Ordinario, & superiore regulari non terminantur, esse locum Decreto Concil. c. 20. Sess. 25. in princ. vers. atque omnino.

4 *Transferatur ad laxiorem religionem.*] Si quis sit translatus ad laxiorē familiam, etiam eiusdem Religionis, debet se conformare bonæ regulæ & modo viuendi illius monasterij ad quod translatus est.

Transitus ad parem vel arctiorem Religionē non fiat nisi cognita causa transeuntis, & vitæ ac morum ratione perspecta, idque ex approbatione Capituli.

REMISSIONES.

α Vide Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo Professio, §. 2. vers. Verùm, Nauar. Comment. 4. de Regularib. numer. 73. & 77. Fr. Emman. quęst. Regularib. tom. 3. q. 17. art. 17. Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. c. 8. dub. 4. vers. Secunda conclusio, P. Less. de Iust. l. 2. c. 41. dub. 7. n. 63. latissimè P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 37. * Vide etiam latè tradita à Vincent. Grilenzonio in cons. 74. & Riccio in sua prax. var. resol. cap. 311.

β *Quæcumque.*] Quòd quæcumque etiā, resoluit Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Moniales, vers. Ad secundum respondetur, pag. mihi 233.

γ *Regularis.*] Quòd etiam Ordinum Militarium, tenet Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 8. n. 61.

δ *Et metum.*] An professio ob metum reuerentialem parentum facta valeat? Negat Sayr. decis. 91. de Regular. quem refert Aloys. Ricc. in collect. decis. part. 4. collect. 932. prope finem.

† *Ante ætatem debitam professum fuisse.*] Vide Nauar. de regular. comment. 4. n. 73. & Honded. cons. 78. n. 31. vol. 2.

ε *Nisi intra quinquennium.*] Vide Flam. de Resignat. lib. 13. q. 5. n. 45. cum seqq. Zerol. d. part. 1. verbo Professio, §. 1. pag. 289. Fr. Emman. tom. 3. q. 17. art. 16. P. Azor. Instit. Moral. p. 1. li. 12. c. 4. col. 1177. Spin. in Speculo Testa. gl. 12. princip. n. 62. cum seqq. Fr. Lud. Beja Respons. casuum conscient. p. 4. casu 18. Flores Var. lib. 5. q. 23. num. 68. vbi resoluit, hoc Decretum non procedere, quādo illud quinquennium semper cucurrisset tempore inhabili, vtpote vel durante pupillari ætate, aut durante metu, & eius causa, aut verò durante aliqua causa nullitatis irremissionis alicuius inhabilitatis personalis.

ζ *Coram Superiore suo, & Ordinario.*] Vide Fr. Emman. tom. 1. q. 36. artic. 3. pag. mihi 348. Lud. Beiam Respons. casuum conscient. p. 4. casu 18. fol. 424. verso.

η *Transferatur ad laxiorem Religionem.*] Vide Nau. cons. 56. sub tit. de Regularib. num. 3. P. Azor. Institut. Moral. p. 1. lib. 12. cap. 14. q. 12. vers. In Concil. Trident. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 18. c. 9. n. 412.

cum

cum seqq. Aloys.Ricci.in collect. decis.p.3. collect. 521. latè Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig.lib.1.cap.7. dub.3. Sayr.decis.55. de Regularib. vbi resoluit, quòd non obstante hoc Decreto Concilij Trident. & iure communi, Generalis, & Superior Religionis ad laxiorem etiam religionem de iusta causa transitum concedere potest, cùm mens, & intentio Concilij non fuerit, iuridicas tollere facultates, hæc Sayr. dicto loco.

ϑ An Regularis Professus in vna Religione, & strictiorem ingrediens, stante emissam professionem redeat ad primam, intelligatur redire ex tunc, an verò ex nunc? Vide Treu.Rot. Venet.decis.33.part.1. vbi resoluit, quòd intelligitur redire ex tunc, non verò ex nunc.

ι *Occultè ferendi habitum suæ Religionis.*] Vide Fr.Emman.tom.2.q.76. art.3.P.Soar.tom.5.disp.23.sect.4.n.34.P.Valer.Regin.in praxi fori pœnit. lib.18.n.406.Fr.Ioan.de la Cruz de statu Relig.l.1.cap.7.dub.4.& c.2.dub. 4.resoluit, Episcopum monachū teneri portare habitum suæ Religionis, & peccare mortaliter, si deserat habitum suæ Religionis, non tamen manere excommunicatum tamquam apostatam, docet Petr. de Ledesm. in Summa part.2.tract.32.c.3.prope finem.

CAPVT XX.

Abbates qui sunt Ordinum capita, & alij prædictorum Ordinum Superiores in prædicta monasteria iurisdictionem exercere consueti eam omnino exerceant, visitent loca prætacta, quorum Superiores à Capitulis generalibus, vel Visitatoribus instituantur.

α ABbates, qui sunt Ordinum Capita, ac ceteri prædictorum Ordinum Superiores, β Episcopis non subiecti, quibus est in alia inferiora monasteria, Prioratúsve legitima iurisdictio, eadem illa sibi subdita monasteria, & Prioratus, suo quisque loco, atque ordine, ex officio visitent, etiā si commendata existant. 1 Quæ cùm Ordinum suorum Capitibus subsint, declarat sancta Synodus, in iis, *a* quæ aliàs de visitatione monasteriorum commendatorum definita sunt, non esse comprehensa: teneanturque quicumque prædictorum Ordinum monasteriis præsunt, prædictos Visitatores recipere, & illorum ordinationes exequi. Ipsa quoque monasteria, quæ sunt Ordinum Capita, iuxta sanctæ Sedis Apostolicæ, & cuiusque Ordinis constitutiones visitentur. Et quamdiu durabunt huiusmodi commendæ, Priores claustrales, aut in Prioratibus, conuentum habentibus, Superiores, qui correctiones, & spirituale regimen exercent, à Capitulis generalibus, vel ipsorum Ordinum Visitatoribus instituantur. γ In ceteris omnibus præfatorum Ordinum 2 priuilegia, & facultates, quæ ipsorum personas, loca, & iura concernunt, firma sint, & illæsa.

a Sup. sess. 12. de reform. cap.1.

DECLARATIONES.

1 *Quæ, cùm Ordinum suorum Capitibus subsint.*] Prioratus, qui suis Capitibus subsunt, etiam qui sunt Ordinis Hierosolymitani, ab Episcopis visitari non possunt.

2 *Priuilegia & facultates.*] Hodie ex Bulla Pij V. in fauorem Mendicantium edita, moniales omnes pleno iure Episcopo nō subsunt, etenim Regulares sunt exempti & liberati à Superioritate, dominio, & iurisdictione Episcoporum; iuxta ipsorum Regularium priuilegia Apostolica. Hæc verò Bulla fuit tandem reducta ad viam iuris communis, & terminos Concilij Tridentini per Gregorium XIII.

REMISSIONES.

α Vide Pat. Azor. Institut. Moral. part. 2. lib. 12. cap. 18. vers. Sextò.

β *Episcopis non subiecti.*] An Episcopi possint visitare Ecclesias Ordinum Militarium, exigendo rationem à Rectoribus, & ab Oeconomis, visitando Confratrias, & Eremitas? Negat Fr. Emman. tom. 1. q. 36. art. 3.

γ *In ceteris omnibus præfatorum Ordinum priuilegia, &c.*] Vide Fr. Emman. tom. 1. q. 17. art. 9.

CAPVT XXI.

Monasteria collapsa restituantur, personæ non nisi Regulares iis præficiantur. Quidam Commendatarij tenentur solemniter profiteri infra sex menses, aut Commendis cedere, &c.

a Conc. Lat. sub Leone X. Sess. 9. in Bulla, de Refor. Curiæ.

b Sup. Sess. 14. c. 10.

CVm pleraque monasteria, a etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præpositurae ex mala eorum, quibus commissa fuerunt, administratione, non leuia passa fuerint tam in spiritualibus, quàm in temporalibus detrimenta; cupit sancta Synodus ea ad cōgruam monasticæ vitæ disciplinā omnino reuocare. Verùm adeò dura, difficilisque est præsentium temporum conditio, vt nec statim omnibus, nec commune vbique, quod optaret, remedium possit adhiberi: vt tamen nihil prætermittat, vnde prædictis salubriter aliquando prouideri possit; primùm quidem confidit, Sanctiss. Romanum Pontificem pro sua pietate & prudentia curaturum, quantum hæc tempora ferre posse viderit, vt iis, quæ nunc commendata reperiuntur, & quæ suos conuentus habent, 1 α Regulares personæ, eiusdem Ordinis expressè professæ, & quæ gregi præire, & præesse possint, præficiantur. b β Quæ verò in posterum vacabunt, γ non nisi Regularibus spectatæ virtutis, & sanctitatis conferantur. Quo ad ea verò monasteria, quæ Capita sunt, ac Primates Ordinum, siue Abbatiæ, siue Prioratus, filiæ illorum Capitum nuncupantur; tenentur illi, qui in præsenti ea in commendam obtinent, nisi sit eis de regulari successore prouisum, δ 2 infra sex menses

ſes religionem illorum Ordinum propriam ſolemniter profiteri, aut iis cedere: aliàs commendæ prædictæ ipſo iure vacare cenſeantur. Ne autem in prædictis omnibus, & ſingulis fraus aliqua adhiberi poſſit; mandat ſancta Synodus, vt in prouiſionibus dictorum monaſteriorum qualitas ſingulorum nominatim exprimatur: aliterque facta prouiſio ſurreptitia eſſe cenſeatur: nullaque ſubſequenti poſſeſſione, etiam triennali, adiuuetur.

DECLARATIONES.

1 *Regulares perſonæ, eiuſdem Ordinis expreſsè profeſſæ.*] Quærebatur, an vbi Monaſteria commendata habent certum numerum profeſſorum, & nouitiorum, quibus decedentibus, in loca præmorientium ad portiones perpetuas vacantes alij ſubrogantur, ius admittendi nouitios ad loca præfata, & ad alias portiones perpetuò inſtituendi pertineat ad Priores & Monachos ex hoc Decreto, vel ad Commendatarios, quibus talium monaſteriorum regimen & adminiſtratio in ſpiritualibus & temporalibus plenariè committi ſolet? Congregatio Concilij, die 14. Auguſti 1586. cenſuit tale ius ita demum pertinere ad Commendatarios, ſi monaſteria non exiſtant ſub aliqua Congregatione, habente Regulares ſuperiores, & conſuetudo Commendatariorum excluditur.

Hoc Decretum reſtringitur ad ea monaſteria, quæ membra ſub ſe habent, non autem ad ea, quæ (licet Capita Ordinum dicantur) ſine membris tamen ſunt.

Congregatio Concilij cenſuit, ſi beneficium huiuſmodi ſit ſæculare, 6. Iunij nihil ſubeſſe difficultatis, vt Michael non teneatur habitum Religionis 1600. ſuſcipere, & profiteri: quod ſi à principio fuerit Regulare, & poſtea immutauerit ſtatum concurrentibus his, quæ à iure communi requiruntur ad inducendam huiuſmodi mutationem, itidem cogi oratorem non poſſe, vt habitum Religionis aſſumat, in eaque profiteatur. Quod ſi beneficium ſit regulare taleque nunc permaneat, collationem oratori, qui ſæcularis eſt, tamquam de ſæculari factam viribus carere.

2 *Infra ſex menſes religionem.*] Prioratus ob non ſuſceptionem habitus & profeſſionem non emiſſam infra tres menſes reſtituendus, & prior ipſe redarguendus.

REMISSIONES.

α *Eiuſdem Ordinis expreſſè.*] Quòd extranei, id eſt, alterius religionis alumni non poſſunt aſſumi ad Prælationes illius Religionis, vbi non ſunt profeſſi, niſi id auctoritate Apoſt. concedatur, vel conſuetudine introductum ſit, vt ex certo alio gremio eligendo aſſumatur, reſoluit Fr. Emman. quæſt. 52. art. 8.

β *Quæ verò in poſterum, &c.*] Vide Flamin. de Reſign. lib. 4. q. 5. n. 2.

γ *Non niſi Regularibus.*] Hæc verba eſſe conſultiua, docet Stephan. Grat. diſcept. forenſ. c. 123. num. 12.* Vide Hieron. Cæuallos in ſuis comment. q. 281. à n. 3.

δ *Infra ſex menſes Religionem, &c.*] Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloſſ. 8. num. 88. Et quòd Reges Hiſpaniæ ſint adminiſtratores Ordinum Militarium, & non Magiſtri, & non faciant profeſſionem, aſſerit Fr. Emma. tom. 2. quæ. 122. artic. 3.

CAPVT XXII.

Superiora decreta omnino obseruentur, & quidem statim vt potuerint obseruari.

α HÆc omnia & singula in superioribus decretis contenta, obseruari sancta Synodus præcipit in omnibus cœnobiis, ac monasteriis, Collegiis, ac domibus quorumcumque monachorum, ac Regularium, necnon quarumcumque Sanctimonialium Virginum, ac viduarum, etiam si illæ sub gubernio militiarum, etiam Hierosolymitanæ, viuant, & quocumque nomine appellentur, sub quacumque regula, vel constitutionibus, & sub custodia, vel gubernatione, vel quauis subiectione, aut annexione, vel dependentia cuiuscumque Ordinis, mendicantium, vel non mendicantium, vel aliorum Regularium monachorum, aut Canonicorum quorumcumque; β non obstantibus eorum omnium, & singulorum priuilegiis sub quibuscumque formulis verborum conceptis, ι ac Mare magnum appellatis, etiam in fundatione obtentis, necnon constitutionibus, & regulis etiam iuratis, atque etiam consuetudinibus, vel præscriptionibus, etiam immemorabilibus. Si qui verò Regulares tam viri, quàm mulieres sunt, qui sub arctiori regula vel statutis viuunt, excepta facultate habendi bona stabilia in communi, eos ab eorum instituto, & obseruantia sancta Synodus amouere non intendit. Et quia sancta Synodus desiderat, vt omnia, & singula supradicta quàm primùm executioni demandentur; præcipit omnibus Episcopis, in monasteriis sibi subiectis, & in omnibus aliis, ipsis in superioribus decretis specialiter commissis, atque omnibus Abbatibus, & Generalibus, & aliis superioribus Ordinum supradictorum, vt statim prædicta exequantur. Et si quid executioni mandatum non sit, Episcoporum negligentiam Concilia prouincialia suppleant, & coerceant. Regularium verò Capitula Prouincialia, & Generalia, & in defectum Capitulorum generalium Concilia prouincialia, per deputationem aliquorum eiusdem Ordinis prouideant. Hortatur etiam sancta Synodus omnes Reges, Principes, Resp. & Magistratus, & in virtute sanctæ obedientiæ præcipit, vt velint prædictis Episcopis, Abbatibus, ac Generalibus, & ceteris Præfectis in superiùs contentæ reformationis executione suum auxilium, & auctoritatem interponere, quoties fuerint requisiti; vt sine vllo impedimento præmissa rectè exequantur ad laudem Dei omnipotentis.

DECLARATIONES.

1 *Ac Mare magnum appellatis.*] Omnia priuilegia Sedis Apostolicæ etiam Maris magni, quatenus sunt contraria Concilio Tridentino, sublata, & ad terminos Concilij redacta. Pius IV. in constitutione edita anno 6. Pontificatus sui.

Per hanc derogationem maris magni non possunt Regulares, cuiuscumque ordinis illi sint in casibus Episcopis reseruatis absoluere, prout etiam annotatum est cap. 2. Sess. 14. de seruandis in doctrina illius Sacramenti.

Decreta huius Concilij nihil derogant priuilegiis Religiosorum, nisi quatenus Concilio ipsi sunt contraria.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 8. artic. 6. & tom. 2. quæst. 108. artic. 2. in fine, & quæst. 112. artic. 1. & tom. 3. quæst. 23. art. 5. & in expl. Bull. Cruciatæ, §. 5. dub. 3. fol. 33.

β *Non obstantibus.*] Vide Fr. Emman. d. tom. 2. q. 73. art. 3.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

CAPVT I.

Episcopi exemplo bono sint omnibus hominibus; abstineant ab immodica elargitione bonorum temporalium: similiter & Cardinales.

α OPtandum est, vt ij, qui Episcopale ministerium suscipiunt, quæ suæ sint partes, agnoscant; ac se non ad propria commoda, non ad diuitias, aut luxum, sed ad labores, & sollicitudines pro Dei gloria vocatos esse intelligant.* *a* nec enim dubitandum est, & fideles reliquos ad religionem, innocentiamque faciliùs inflammandos, si præpositos suos viderint non ea quæ mundi sunt, sed animarum salutem, ac cælestem patriam cogitantes. Hæc cùm ad restituendam Ecclesiasticam disciplinam præcipua esse sancta Synodus animaduertat, admonet Episcopos omnes, vt secum ea sæpè meditantes, factis etiam ipsis, ac vitæ actionibus, quod est veluti perpetuum quoddam prędicandi genus, se muneri suo conformes ostendant: in primis verò ita mores suos omnes componant, vt reliqui ab eis frugalitatis, modestiæ, continentiæ, ac quæ nos tantopere commendat Deo, † *b* sanctæ humilitatis exempla petere possint. β Quapropter, exemplo Patrum nostrorum in Concilio *c* Carthaginensi, non solùm iubet, vt Episcopi modesta supellectili, & mensa, ac frugali victu contenti sint; verùm etiam in reliquo vitæ genere, ac tota eius domo caueant, ne quid appareat, quòd à sancto hoc instituto sit alienũ; quodque non sim-

a c. magna, de voto, c. qualiter, & quando, de accusat. Sup. Sess. 22. de Ref. c. 1. in princ.

b Ps. 101. Eccle. 3. 35. & 66. Matt. 10. & 18.

c Conc. Cart. 4. c. 15. Concil. Tolet. 3. c. 7. cap. Episc. 41. dist. c. pro reuerentia, 44. dist. Supr. Sess. 3.

ſimplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum contemptum præ ſe ferat. *a* Omnino verò eis interdicit, ne ex reditibus Eccleſiæ conſanguineos, familiaréſve ſuos augere ſtudeant: cùm & Apoſtolorum *b* Canones prohibeant, ne res Eccleſiaſticas, γ quæ Dei ſunt, δ conſanguineis donent; ſed, ſi pauperes ſint, iis, vt pauperibus diſtribuant: eas autem non diſtrahant, nec diſſipent illorum cauſa: immo, quàm maximè poteſt, eos ſancta Synodus monet † ζ vt omnem humanum hunc erga fratres, nepotes, propinquoſque carnis affectum, vnde multorum malorum in Eccleſia ſeminarium extat, penitus deponant. Quæ verò de Epiſcopis dicta ſunt; eadem non ſolum in quibuſcumque beneficia Eccleſiaſtica, tam ſæcularia, quàm regularia obtinentibus, pro gradus ſui conditione obſeruari, *c* ſed & ad ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales pertinere decernit; quorum conſilio apud Sanctiſſimum Romanum Pontificem cùm vniuerſalis Eccleſiæ adminiſtratio nitatur, nefas videri poteſt, non iis etiam virtutum inſignibus, ac viuendi diſciplina eos fulgere, quæ meritò omnium in ſe oculos conuertant.

a Conc. Antioc. c.25.c. quiſquis, c. ſint manifeſta c.Epiſc.& c. res Eccleſ.cum ſeq.12.q.2.
b Canon. Apoſt. 39. & 75. diſt. 86.cap. eſt probāda.
c Conc. Lat.ſub Leone X. Seſſ.9.de Reform. Curiæ.

REMISSIONES.

α Vide P.Valer.Reginald.in praxi fori pœnitent. lib.20. num.69. verſ. Secundum P.Ledeſm.in Summ.p.2.tract.22.cap.3.*del eſtado de los Obiſpos.* concluſ.24.dub.2.

* *Vocatos eſſe intelligant.*] Vide ſuprà ſeſſ.22.cap.1.in principio de reformat.c.magnæ.de voto.

† *Quæ nos tantopere commendat Deo, &c.*] Vt in Pſalm.101.& Eccleſiaſt. 3.35.& 66.& Matth.c.10.& 18.cum ſimil.

β *Quapropter exemplo Patrum noſtrorum, &c.*] Vide P.Azor.Inſt.Moral.p.2.lib.1. cap.8.quæſt.6.verſ.At enim contra hos, p.837.

γ *Quæ Dei ſunt.*] Vide Innocent.in c.Cum ſuper, n.3. de cauſa poſſeſſ. & propr.Tiraq.de Conſtit.limit.16, nu.3. Nauar.Comment.2.de Regul. num.3.

δ *Conſanguineis donent.*] Vide Cæuall. Comm. contra Commun. q.388. nu.33.Fr.Ludou.Bejam Reſponſ.caſuum conſçient.p. 2.caſu 25. fol.240. Pat.Paul.Comit.Reſponſ.Moral.lib.1.q. 70.n.20. Cald. Pereira de Poteſtate elig.c.13.n.13.* Vide etiam Sarmiento de reddit.eccleſ. 4.p.q.6.n.15. Guttier.lib.2.pract.q.114.n.16. Caualcan.deciſ.29.n.56. & 57. p.2. Ab inteſtato autem conſanguineos proximiores, & non Epiſcopum vel Eccleſiam eis hodie ſuccedere debere, affirmant relati à Cened. collect.12. ad decretales ex n.1.quibus accedunt alij congeſti per Azeued.in l.fin.tit.8. lib.5.nouæ recopil.maximè num.4.Didac.Couar.in c.cum in officiis, de teſtam.n.9.verſ.Sed & quantum. Nauarr.Didac. Perez. Greg. Lopez & alij relati, & ſequuti à Salzedo ad Bern.Diaz in prax.canon.c.132. in litt. A.Ludo.Molin.de Hiſpan.primogen.lib.2.c.10. n.54.Didacus Spino olim præceptor meus Salmantinus in ſuo ſpeculo teſtam.in gloſſ.13.rubricæ. n.15.ac etiam Palati.rub.Iul.Clar. Auendanus, Matienç. Guttier. Barboſ.

& alij relati & sequuti per Hier. Cæuall. in d.q.388. ex n. 36.38. & 42. quibus accedunt Bellon.cons.3.n.8.& 10. Roland. cons.11. n.61. vol.4. Mieres de maiorat.1.p.q.1.n.54.

§ An Prælati possint bona Ecclesiæ suis cognatis in Emphyteusim concedere? Vide Concil. Brachar.4.act.5.c.28. Menoch. Cons.79.num.1.& 4. cum seqq. Surd. de Alim.tit.8.priuil.92.num.2. Flam. de Resign.lib.9.q.17. n.124. P. Azor. Inst Moral.p.2.lib.9.c.2. Cardoso in praxi iudicum, verbo Emphyteusis,n.21. Cald.d.c.13.n.2.8.& 11.

† *Eos S. Synodus monet.*] Vide Sarmientum d.q.6.nu.15.& 16. Guttier.d. n.16. Cæuallos d.q.388.n.62.& 63.

ζ *Vt omnem humanum, &c.*] Vide Nauarr. de Spoliis Cleric.§.19.n.2.

CAPVT II.

Professio fidei emittenda est ab omnibus gradum aliquem hîc nominatum adepturis, aut beneficium Ecclesiasticum obtenturis, ipsis Vniuersitatibus, verbi diuini interpretibus, ac Doctoribus.

* COgit temporum calamitas, & inualescentium hæresum malitia, vt nihil sit prætermittendum, quod ad populorum ædificationem, & Catholicæ fidei præsidium videatur posse pertinere. Præcipit igitur sancta Synodus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & omnibus aliis, qui de iure, vel consuetudine in Concilio prouinciali interesse debent, vt in ipsa prima Synodo prouinciali, post finem præsentis Concilij habenda, ea omnia, & singula, quæ ab hac sancta Synodo definita & statuta sunt, palam recipiant; necnon veram obedientiam summo Romano Pontifici spondeant, & profiteantur; simulque hæreses omnes à sacris Canonibus, & Generalibus Conciliis, præsertimque ab hac eadem Synodo damnatas, *a* publicè detestentur, & anathematizent. Idemque in posterum quicumque in Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcoposque promouendi, in prima Synodo prouinciali, in qua ipsi interfuerint, omninò obseruent. Quòd si quis ex supradictis omnibus, quod absit, renuerit, Episcopi comprouinciales statim summum Romanum Pontificem admonere sub pœna diuinæ indignationis teneantur; interimque ab eiusdem communione abstineant. Ceteri verò omnes, siue in præsenti, siue in futurum beneficia Ecclesiastica habituri, & qui in Synodo diœcesana conuenire debent, idem, vt suprà, in ea Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, faciant, & obseruent: aliàs secundum formam sacrorum Canonum puniantur. Ad hæc, omnes ij, ad quos Vniuersitatum, & 1 studiorum generalium cura, visitatio, & reformatio pertinet, diligenter curent, vt ab eisdem

a c. sicut, & c. excommunicamus in 2. de hæret.c.2. in fi. de sum. Trin. cum sim.

Vniuer-

Vniuersitatibus Canones, & decreta huius sanctæ Synodi integrè recipiantur, ad eorumque normam Magistri, Doctores, & alij in eisdem Vniuersitatibus ea, quæ *a* Catholicæ fidei sunt, *β* doceant & interpretentur; seque ad hoc institutum initio cuiuslibet anni solemni iuramento obstringant: sed & si aliqua alia in prædictis Vniuersitatibus correctione, & reformatione digna fuerint, ab eisdem, ad quos spectat, pro religionis, & disciplinæ Ecclesiasticæ augmento emendentur, & statuantur. Quæ verò Vniuersitates, immediatè summi Romani Pontificis protectioni, & visitationi sunt subiectæ; has sua Beatitudo per eius delegatos eadem, qua suprà ratione, & , prout ei vtilius visum fuerit, salubriter visitari, & reformari curabit.

a Vide sess. 5. c. 1. de Refor.

DECLARATIONES.

1 *Studiorum generalium cura.*] Decretum est, vt fiat Bulla, per quam in omnibus Gymnasiis lectores omnes iubeantur profiteri Catholicam fidem, iuxta tempus à Bulla præfinitum, & eos qui doctoratus insignibus ornandi sunt, non priùs debere ornari, quam obseruata sit eorum fides & vita Catholica, de quibus omnibus fiat processus *in forma gratiæ* per promotores in Collegio, antequam approbentur ad assumptionem gradus.

Episcopus debet auctoritate propria curare, vt professio fidei iuxta formam Bullæ Pij IV. fiat ab his, qui in Gymnasiis Diœceseos suæ gradum Doctoratus deposcunt, in reliquis aliis prædicta Bulla seruetur.

Irriti sunt Doctoratus, in quibus adhibita non fuit professio fidei iuxta Bullam Pij IV. iam dictam.

Idem Pius IV. per aliam Bullam ad hanc fidei professionem teneri voluit omnes Doctores, Magistros, Regentes, & alios quoscumque ac cuiuscumque artis & facultatis professores; siue clerici, siue laici sint, vel cuiuscumque Ordinis Regulares, qui docere, vel promoueri voluerint. Vnde Ordinarij eorum locorum, vbi studia vigent, negligentes à Doctoribus hanc fidei professionem exigere, puniendi sunt. Siquidem ad emittendam hanc fidei professionem tenentur omnes docentes artes liberales, qui antequam ad docendum admittantur, possunt arbitrio Episcopi prohiberi, donec de eorum moribus informationem susceperit. Idem dicendum est de his, quibus per aliquam Vniuersitatem testimonium conceditur, & hoc non solùm Bullæ Pij IV. sed etiam Concilij Tridentini Decreto conforme est.

Congregatio censuit, Bullam Pij IV. de emittenda fidei professione editam, locum etiam habere in docentibus prima principia Grammaticæ, Arithmeticæ, Musicæ, & aliarum artium, licet publicam scholam non facerent. Informationem quoque & processum summarium, quantum Episcopo sufficere videbitur, fieri necessum est.

Quoad pœnas verò in eadem Bulla contentas, Congregatio censuit in locis, in quibus non sunt Gymnasia publica, dictam Bullam non videri eas Ordinariis imposuisse, si patiantur aliquem quoquo modo docere litteras, priùs quàm fidei professionem faciat.

Item per eamdem Bullam de supradictis omnibus debet fieri summarius

rius processus circa Religionem fidemque Catholicam istorum, quantum Episcopo sufficere videbitur.

REMISSIONES.

α Vide P.Valer.Regin.in praxi fori pœnit.li.13.n.163.& 164.vers. Vnde. Per schedulam Regalem Regis Philippi II. latam apud Madritum mense Iulij, Anno Domini 1564.commendari Episcopis,& Prælatis huius Concilij publicationem,vt ipsum obseruent,& exequantur,& Correctoribus præcipi,vt ad id suum fauorem, & auxilium impertiantur, referunt Fr. Emman.q.Regul.tom.2.q.63. art.19.Bobadil.in sua Politic.l.2.c.18.n.194.

β *Doceant & interpretentur.*] Vide Er.Emm.q.Regul. tom.1. q.11. art.3. P.Henriq.lib.7.de Indulgent.c.29.§.4.P.Valer.Regin.in praxi fori pœnit. lib.20.n.53.in fine, vbi resoluit, in Bulla edita in confirmationem Concilij Trident.à Pio IV. non esse sermonem de interpretationibus, quæ in scholis fiunt docendo.

CAPVT III.

Excommunicationis gladius non est temere stringendus; sed maturè, ac vbi executio realis ac personalis fieri nequit. Legatur bene ac seruetur huius capituli tenor.

α 1 QVamuis *a* excommunicationis gladius neruus sit Ecclesiasticæ disciplinæ, & ad continendos in officio populos valde salutaris; 2 sobriè tamen, magnaque circumspectione exercendus est: cùm experientia doceat, si temerè, aut leuibus ex rebus * incutiatur, magis contemni, quàm formidari; & perniciem potiùs parere, quàm salutem. 3 β Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus præmissis, 4 ad finem reuelationis †, vt aiunt, aut pro deperditis, seu subtractis rebus ferri solent, 5 à nemine prorsus, 6 γ præterquam ab Episcopo, decernantur; & tunc non aliàs, quàm ex re non vulgari, causaque diligenter *, *b* ac magna maturitate per Episcopum examinata, quæ eius animum moueat; nec ad eas concedendas cuiusuis sæcularis, etiam Magistratus, auctoritate adducatur; sed totum hoc in eius arbitrio 7 & conscientia sit positum: quando ipse pro re, loco, persona, aut tempore eas decernendas esse iudicauerit. In causis verò iudicialibus † mandatur omnibus iudicibus Ecclesiasticis, cuiuscumque dignitatis existant, 8 vt quandocumque executio realis, vel personalis in qualibet parte iudicij propria auctoritate ab ipsis fieri poterit, abstineant se tam in procedendo, quàm definiendo, à censuris Ecclesiasticis, seu interdicto: sed liceat eis, si expedire videbitur, in causis ciuilibus, ad forũ Ecclesiasticum quomodolibet pertinentibus, cõtra quoscumq; etiam laicos, 9 per mulctas pecuniarias, 10 quæ locis piis, ibi existẽtibus, eo ipso quòd exactæ fuerint, assignen-

a c.dilecto, de sentent. excom. in 6. c. multi in princ. 2.q.1.c. visit. in fi. 16.q.2.c. corripiantur, 14.q.3.

b c.Episcopi, c. nem. Episcoporum, & c. nullus sacerdotũ, 15.q.3.c. sacro de sent.Excomm. Conc. Aurelian. 5.cap.2.

assignentur; seu per captionem pignorum, personarumque districtionem*, per suos proprios, aut alienos executores faciendam, siue etiam per priuationem beneficiorum, aliaque iuris remedia procedere, & causas definire. 11 Quod si executio realis, vel personalis aduersus reos hac ratione fieri non poterit; sitque erga iudicem contumacia, *a* tunc eos etiam anathematis mucrone, arbitrio suo, præter alias pœnas ferire poterit. In causis quoque criminalibus, vbi executio realis, vel personalis, vt suprà, fieri poterit, erit à censuris abstinendum: sed si dictæ executioni facilè locus esse non possit; licebit iudici hoc spiritali gladio † in delinquentes vti; si tamen delicti qualitas, præcedente bina saltem monitione, etiam per edictum, id postulet. *δ* Nefas autem sit sæculari cuilibet Magistratui * prohibere Ecclesiastico iudici, ne quem excommunicet; aut mandare, vt latam excommunicationem reuocet, sub prætextu, quòd contenta in præsenti decreto non sint obseruata; cùm non ad sæculares, sed ad Ecclesiasticos hæc cognitio pertineat. *b* 12 Excommunicatus verò quicumque, si post legitimas monitiones non resipuerit, non solùm ad Sacramenta, & communionem fidelium, ac familiaritatem non recipiatur; sed, si obdurato animo, censuris annexus, in illis *ε* per annum insorduerit, etiam contra eum, tamquam de hæresi suspectum, procedi possit.

a c. si quis deinceps, in fin. 17. q. 1.

b c. rogo, cũ seqq. 11. q. 3. c. nulli, cum seq. cap. desideres, & c. si concubinæ, de sent. Excom.

DECLARATIONES.

1 *Quamuis excommunicationis gladius.*] Episcopus in fulminandis excommunicationibus se gerere debet sicut à Concilio Tridentino statuitur, nec potest procedere, vt Apostolicæ Sedis delegatus, nisi in casibus à iure expressis.

2 *Sobriè tamen.*] Gladius excommunicationis maxima cum circumspectione est exercendus, ne despectus Ecclesiasticæ disciplinæ oriatur.

Cùm ordinarius tamquam delegatus mandat aliquid sub pœna excommunicationis (quod in defectum vel alias requiri potest) potest appellari etiam quoad effectum suspensiuum, ita vt excommunicatio postea lata, sit nulla. Congregatio enim respondit, debere ipsum tamquam delegatum abstinere ab huiusmodi præceptis, cum additione pœnæ excommunicationis, quæ non nisi in subsidium est exercenda, ab ea tamen (si cui comminetur) dari vtique appellationem.

3 *Quapropter excommunicationes illæ.*] Vicarius Generalis, & ad id facultatem habens ab Episcopo, potest sine præuia cognitione facta ab ipsomet Episcopo, excommunicationem ad finem reuelationis pro rebus deperditis decernere, dum tamen ipse Vicarius cognitionem adhibeat; & quamuis nonnulli Illustriss. DD. dubitarent ex illis verbis; *à nemine prorsus, præterquam ab Episcopo,* quia taxatiuè alios excludunt, Congregatio tamen sub die 18. Februarij, 1583. primam firmauit resolutionem.

4 *Ad finem reuelationis.*] Excommunicationes quæ ad finem reuelationis fieri solent, concedi non possunt à Commendatore Abbatiæ, hominibus sibi subiectis, quæ dicitur esse nullius diœceseos, minusque à vicinis Episcopi iurisdictione eiusdem Abbatiæ, cum ea verè Sedi Apostolicæ subiecta, sit nullius diœceseos. Dicatur propterea, si quibus hoc remedio opus erit, confugiendum esse eis ad ipsam Sedem Apostolicam; à qua huiusmodi generis excommunicationes impetrent. *Infrà, hoc cap. §. A nemine, & §. Episcopus non potest.*

5 *A nemine prorsus.*] Vicarius tamen generalis potest has excommunicationes decernere adhibita causæ cognitione. At reliqui omnes Prælati etiam nullius Diœceseos, (etiamsi in suis territoriis iurisdictionem quasi Episcopalem haberent, etiam priuatiuè quoad Episcopum) Episcopis inferiores, qui ante Concilium huiusmodi excommunicationes concedebant, vel ex iure proprio, vel ex priuilegio, vel etiam ex immemorabili consuetudine, hodie non possunt, sed tantùm Episcopi. Ideò eos, qui sunt nullius Diœceseos, & quicumque alicui Episcopo non sunt subiecti, sed immediatè Sedi Apostolicæ, ipsam sanctam Sedem pro his excommunicationibus adire oportet. *Suprà hoc c. §. ad finem.*

Et hæc potestas competit Vicario Capituli Sede vacante, vt resolutum fuit die 14. Augusti 1586. quia ad Capitulum transeunt ea, quæ sunt iurisdictioni necessaria, vt est excommunicatio.

Episcopus non pòtest concedere excommunicationes, quæ ad finem reuelationis (vt aiunt) fieri solent, hominibus beneficij quod sit nullius Diœceseos, minusq; potest concedi ab obtinente dictum beneficium: sed eis confugiendum est ad Sedem Apostolicam, si quando his excommunicationibus opus habebunt. Sic Congregatio ex sententia Pij IV. die 6. Octobris 1579. *Suprà hoc c. §. ad finem.*

Monitoria pro rebus deperditis ab Episcopis solis sunt decernenda, & inferiores Ordinarij, etiam exempti, & immediatè Sedi Apostolicæ subiecti ac nullius Diœceseos, ea concedere non possunt, sed ad Sedem Apostolicam pro eis est recurrendum, cùm nec Episcopis vicinioribus ea concedere permittatur. *Hoc sæpè declaratum suprà, hoc cap.*

Congregatio Concilij censuit, Abbati aliive inferiori, quamuis nullius Diœceseos existat, & iurisdictionem quasi Episcopalem obtineat, post Concilium non licere excommunicationes, quæ pro rebus deperditis, vel subtractis fieri solent, decernere, sed debere eius subditos ad eas obtinendas sedem Apostolicam adire: idemque esse obseruandum, si huiusmodi inferior intra fines alicuius Diœceseos existens iurisdictionem quasi Episcopalem priuatiuè ad Episcopum habeat, sitque priuilegio sedis Apostolicæ immediatè subiectus, nam ius huiusmodi excommunicationes decernendi in eius subditos, neque ad ipsum, neque ad Episcopum pertinere, sed adire sedem Apostolicam oportere. Quod si inferior iurisdictionem quidem quasi Episcopalem in certa parte Diœceseos habuerit, sed appellationes ab eo ad Episcopum deuoluantur, hanc facultatem in illius subditos ad Episcopum etiam pertinere, nisi vbi ea iurisdictio esset inferiori per priuilegium quæsita, ex tenore priuilegij aliud resultaret. 22. Ianua. 1598.

Congregatio Concilij censuit, si iuxta cap. 3. Sess. 25. de Refor. litteris monitorialib. ad finem reuelationis, quæ etiam pro rebus subtractis ferri possunt, relaxatis, propalatum aliquid reuelans fuerit, posse actorem contra eos, qui aliquo indicio laborauerint, siue causa fuerit ciuilis, siue criminalis, iudicium experiri, in eoque si legitimè pro- Taurin. 27. Aug. 1592.

bauerit obtinere, & si executionem iudicati neque realem, neque personalem habere voluerit, tunc, & non prius licere Iudici spirituali gladio excommunicationis, si causæ qualitas id expostulauerit, in eos condemnatos vti.

6 *Præterquam ab Episcopo.*] Vicario etiam licet, sed ex speciali mandato, & non alias: non autem Commendatario, neque ab Episcopis in beneficiis commendatis, si nullius Diœceseos erunt. *Et hoc valde sæpe.*

An possit Episcopus delegare Vicariis foraneis facultaté cócedendi litteras monitoriales pro rebus deperditis, vel subtractis, nó obstá te Decreto c.3. Sess. 25. dú tamen expresse, & in specie huiusmodi facultas tribuatur.

6. Iunij 1592. Congregatio sibi certo persuadet, per Episcopum id non, nisi personis circumspectis, & grauibus, quorum nouerit prudentiam & iudicium, esse commissum.

7 *Et conscientia sit positum.*] Episcopus non debet facultatem concedendi litteras monitorias pro rebus perditis committere quibusuis foraneis personis, sed iis dumtaxat, quæ graues, honestæ & ceteris bonis qualitatibus sint præditæ.

In causis verò iudicialibus.] Excommunicatio lata à Iudice Ecclesiastico priusquam legitimè constet de impedimento vel perturbationibus propter quas non potest deuenire propria auctoritate ad executionem realem vel personalem, est valida, & qui tali excommunicatione ligatus existit, indiget absolutione; debent tamen Ordinarij curare vt in excommunicationibus proferendis obseruetur decretum à Concil. Trid. hoc cap.

8 *Quandocumque executio realis.*] Excommunicatio lata à iudice Ecclesiastico priusquam legitimè constet de impedimento vel perturbationibus, ob quas non potest deuenire propria auctoritate ad executionem realem vel personalem, est valida, & qui tali excommunicatione ligatus existit, indiget absolutione. Debent tamen Ordinarij curare, vt in excommunicationibus proferendis obseruentur Decreta Concilij Trident.

9 *Per mulctas pecuniarias.*] In mulctis, quæ ex ordinatione Concilij Tridentini sunt applicandæ locis piis, idem Concilium Tridentinum est obseruandum.

10 *Quæ locis piis.*] Pœnæ fori Ecclesiastici piis locis sunt applicandæ, nec valet consuetudo contraria, per quam pars pœnarum applicatur Vicario, vel Cameræ Episcopali, etiam in minima parte.

11 *Quod si executio realis.*] Si sunt duo in solidum obligati pro eodem debito, & contra vnum tantùm deueniri potest ad executionem realem vel personalem, non debet laxari censura (etiam ad instantiam creditoris) contra eum, circa quem non potest deueniri ad executionem realem aut personalem. Itèm Congregatio die 12. Decembr. 1585.

Vlt. Iunij 1600. Congregatio Concilij censuit, si sint duo in solidum obligati in forma Cameræ pro eodem debito, & contra vnum tantum possit deueniri ad exequutionem realem, vel personalem, non posse contra alterum, contra quem non potest fieri exequutio realis vel personalis, ad instantiam creditoris in subsidium relaxari censuras.

12 *Excommunicatus verò.*] Excommunicatus tamquam contumax à contumacia si coram Ordinario compareat, & sit paratus stare iuri, debet per eumdem absolui.

An si iudex deficientibus ceteris remediis velit excommunicare Canonicos ex hoc cap. 3. necessarium sit vt ex actis constet realem & perso-

nalem

nalem executionem fieri non posse, an verò sufficiat hæc constare extra iudicium? Congregatio censuit, debere ex actis constare: sed si non sic potest constare, respondit quod sufficiat probari per nuntij relationem, aliàs exequi non possit.

REMISSIONES.

α Vide Quarant. in summa Bullarij, verbo Concilium prouinciale, vers. Trigesimosexto, in fine, Sayr. in Claui regia, lib. 9. c. 15. n. 20.

* *Aut leuibus ex rebus.*] Vide Fr. Mich. Agiam de exhib. auxil. fundam. 11. pag. 45. & seq. Farinac. in prax. crim. q. 97. n. 98.

β *Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus præmissis, &c.*] Ad materiam litterarum monitorialium generalium ad finem reuelationis sub excommunicationis pœna vide Ioan. de Neuizan. in sua Sylua nup. lib. 3. verbo Monitoriæ, Nauar. in Repet. c. Inter verba, 11. q. 3. concl. 6. Corol. 66. Franc. Marc. decis. 850. 852. & 853. Achil. de Grassis, decis. 6. de Sent. excomm. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Excommunicatio, pag. mihi 134. Guttier. Canon. lib. 1. c. 11. P. Henriq. in Sum. lib. 5. de Excomm. cap. 18. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. quæst. 59. art. 4. Prosper de Augustino in addit. ad Quarantam in Summa Bullarij, verbo Excommunicatio ad finem reuelationis, pag. 232. & verbo Archiepisc. auctoritas, vers. 19. Auctoritas in fine, pag. mihi, 77. resoluit, quòd si Episcopus monitiones excommunicationum, quæ fiunt ad finem reuelationis, denegaret, licet parti appellare ad Metropolitanum, quamuis resideat in eius arbitrio eas concedere. Vt prædictarum litterarum monitorialium concessio obtineatur, quòd debent quinque concurrere, asserunt Doctores infrà citati. Primum esse, quòd nominatim contra testes non concedantur ratione formæ, nisi præuia diligentia de exequendo realiter, vel personaliter, quamuis sine Canonica monitione non procedatur ed excommunicationem, dicit Franc. Marc. decis. 851. & 853. p. 2. per Text. in c. constitutionem, de Sentent. excomm. lib. 6. Secundum esse, quòd res pro qua huiusmodi litteræ conceduntur, non sit minimi, aut exigui momenti, refert Francisc. Marc. decis. 803. p. 2. & Aloys. Ricc. Curiæ Archiepisc. Neapol. decis. 90. Tertium esse, quòd contineant clausulam iustificatiuam, aliàs sunt inualidæ, decidit Sayr. decis. 3. de Censib. & decis. 3. de Clerico excomm. minist. Quartum esse, quòd aduersarius non sit certus, alioquin via ordinaria esset expediendum, testatur Alexand. Raud. decis. 60. Quintum esse, quod dentur hæ litteræ monitoriales in subsidium, id est deficiente alia probatione, resoluit Sayr. decis. 4. de Censib.

† *Ad finem reuelationis, &c.*] Vide Maur. Burgium de modo proced. ex abrupto, centur. 11. q. 5. n. 233. & alios relatos per Ric. collectan. 102. part. 1. & collectan. 1422. pag. 4.

γ *Præterquam ab Episcopo.*] Vide Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo, Vicarius, vers. 17. pag. 338. Quid in Vicariis Episcoporum? Vide P. Sanch. de Matr. lib. 3. disp. 29. n. 16.

* *Causaque diligenter, &c.*] Vide text. in c. Episcopi, in c. nemo Episcoporum, & c. nullus sacerdotum, 11. q. 3. in c. Sacro. de sentent. excomm. Couar. D. Thom. & alios relatos per Salzed. ad Bern. Diaz in praxi. can. c. 38. litter. B. & in c. 76. lit. C.

† *In causis verò iudicialibus, &c.*] Vide Guttier. de iuram. confir. 1. p. cap. 17. num. 9. Seguram in director. iudicum 2. p. cap. 13. num. 34. Salzed.

ad Bern. Diaz in prax. c. 151. num. 5. Paz in prax. tom. 2. c. vni. num. 7. & 8. Bobadillam in tom. 1. suæ Politicæ lib. 2. cap. 17. num. 169. Iac. Berritam cons. 3. num. 30. & in cons. 4.

* *Personarumque districtionem, &c.*] Vide Couar. 1. lib. variar. c. 2. nu. 9. Salzed. ad Ber. Diaz supr. in c. 122. lit. A. & Bobadillam d. c. 17. num. 195. Azeued. in l. 5. tit. 1. lib. 2. nouæ recopil. n. 7.

† *Hoc spirituali gladio, &c.*] Vide Azeued. in lib. 3. tit. 2. n. 3. lib. 1. nouæ recop. Bobadill. d. lib. 2. cap. 15. per totum.

δ *Nefas autem sit, &c.*] An per hoc Decretum videantur prohibitæ tuitiuæ appellationes? Negant Barth. Humad. lib. 13. Gloss. 4. tit. 13. p. 2. Viuald. in Candelab. p. 2. in explicat. Bullæ Cœnæ Domini casu 16. à num. 114. Latissimè Azeued. lib. 2. vers. Item & decimoquartò, tit. 6. l. 1. Recopil.

* *Sæculari cuilibet magistratui, &c.*] Vide Cenedo in collectan. 17. ad decretales n. 2. post Viuald. Azeued. & alios, & Salzed. ad Ber. Diaz in prax. can. c. 102. lit. A. Bodabill. d. lib. 2. c. 18. n. 139.

ε *Per annum insorduerit.*] Vide Cou. in c. Alma mater, p. 1. §. 7. à nu. 10. Mandos. in Annal. cas. à num. 90. & in praxi tit. de Ingrat. cap. 5. Duenh. Reg. 153. vers. Quartò amplia. Rebuff. in Repet. cap. Postulasti, de Clerico excomm. minist. à n. 108. & in praxi tit. declarat. nouæ prouis. verbo Teque absoluentes. n. 10. Maran. de Ordine iudic. p. 6. cap. de contumacia. num. 35. Simanch. de Cathol. instit. cap. 14. à num. 2. & c. 27. num. 4. Paul. Fusc. de Visitat. lib. 1. cap. 29. n. 2. Perez l. 1. vers. Et excommunicatus persistens, tit. 5. & l. 9. in Gloss. verbo, *estuuiere descomulgado*, tit. 19. lib. 8. Ordin. Humad. li. 32. Gloss. 2. à princip. tit. 19. p. 1. Salzed. in praxi cap. 116. à nu. 4. Azeued. ad lib. 14. n. 14. tit. 1. lib. 4. nouæ Recop. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Clericus, pag. 78. ad fin. Fr. Emman. q. Regul. to. 2. q. 103. art. 3. in fine † Io. Guttier. in q. canon. lib. 1. c. 12. n. 20. Cened. plures referens collect. 13. ad decretum.] Gonz. ad Reg. 8. Cancel. gl. 15. n. 103. cum seqq. Steph. Grat. discept. forens. c. 119. n. 2. cum seqq. qui duo posteriores resoluunt, quod si quis fuerit excommunicatus propter debitum ciuile, ob non solutionem alicuius rei, non habebit locum huiusmodi priuatio propter insordescentiam.

CAPVT IV.

Episcopi, Abbates & Generales Ordinum possunt pro sua conscientia statuere omne quod magis expedire iudicauerint circa Missarum numerosarum recitationem.

α CONtingit sæpe in quibusdam Ecclesiis vel 1 tam magnum Missarum celebrandarum numerum ex variis defunctorum relictis impositum esse, vt illis pro singulis diebus, à testatoribus præscriptis, nequeat satisfieri; vel Eleemosynam huiusmodi pro illis celebrandis adeo tenuem esse, vt non facilè inueniatur, qui velit huic se muneri subiicere; vnde depereunt piæ testantium voluntates; & eorum conscientias, ad quos prædicta spectant, onerandi occasio datur. Sācta Synodus, cupiens hæc ad pios vsus relicta, quo plenius, &

& vtiliùs poteſt, impleri, facultatẽ dat Epiſcopis, vt in Synodo diœceſana, β itemque Abbatibus, & Generalibus Ordinum, vt in ſuis Capitulis Generalibus, re diligenter perſpecta, poſſint pro ſua conſcientia in prædictis Eccleſiis, quas hac prouiſione indigere cognouerint, 2 ſtatuere circa hæc, quidquid magis ad Dei honorem & cultum, atque Eccleſiarum vtilitatem viderint expedire; ita tamen, vt eorum ſemper defunctorum commemoratio fiat, qui pro ſuarum animarum ſalute legata ea ad pios vſus reliquerunt.

DECLARATIONES.

Congregatio Concilij cenſuit, ex decreto Concilij, c.4. Seſſ.25. non licere Epiſcopo reducere onera miſſarũ beneficio in fundatione appoſita. 3.Martij 1597.

Congreg.Conc.cenſuit, redditus pia teſtantium voluntate pro miſſarum celebratione aliiſque piis vſibus relictos, poſſe ab Epiſcopo in diſtributiones quotidianas, neque in alium vſum, quantumuis pium, vllo modo conuerti. 28.Ian. 1600.

1 *Tam magnum Miſſarum.*] Caput hoc intelligendum eſt de Miſſis tantùm, & non de aliis ſuffragiis.

Hoc Decretum habet locum etiam in reductione Officiorum pro defunctis.

Improbata fuit certa taxa Eleemoſynarum, pro miſſis à teſtatoribus præſcriptis. Non intelligitur hoc capitulum de Miſſis in fundatione impoſitis, ſed de relictis.

2 *Statuere circa hoc, quidquid, &c.*] Congregatio cenſuit Epiſcopum in Synodo Diœceſana poſſe conſtitutiones facere abſque conſenſu & approbatione cleri; debere tamen eum requirere conſilium Capituli, licet illud non teneatur ſequi, niſi in quibuſdam caſibus à iure expreſſis de Synodo.

Vt eorum ſemper defunctorum.] Hæc dictio *ſemper* non refertur neque ad tempus, neque ad diem, ſed intelligi debet *ſemper ſingulis miſſis* quas iure reductionis celebrari contigerit.

Commemoratio fiat.] Hic ſatisfit per intentionem applicationis Miſſarum per preces, quæ offeruntur in ſecundo memento, & per collectas fieri poſſunt. Religioſi qui ob paupertatem Sacerdotum Miſſarum oneri ſatisfacere nequeunt in ſuis Capitulis prouincialibus, prout magis expedire iudicauerint prouidere poterunt.

REMISSIONES.

α Vide Concil.Brachar.act.4.c.26. in fine, Seraph. dec.611. Fr. Emm.in ſum.p.1.cap.252.n.13.

β *Itemq; Abbatibus & Generalibus Ordinum.*] Optimè Zerol. in praxi Epiſcop.p.1.verbo Miſſa, §.3.pag.228.Fr.Emm.q.Regul.tom.1.q.43.art.13.

CAPVT V.

Rebus bene conſtitutis & certum onus annexum habentibus nihil omnino detrahatur.

RAtio poſtulat, vt illis, quæ bene cõſtituta ſunt, contrariis ordinationibus nõ detrahatur: quãdo igitur ex beneficio-

rum quorumcumq; 1 erectione, seu fundatione, aut aliis constitutionibus, 2 qualitates aliquæ requiruntur, seu certa illis onera sunt iniuncta, in beneficiorum collatione, seu in α quacumque alia dispositione, 3 eis non derogetur. β Idem in præbendis Theologalibus, Magistralibus, Doctoralibus, aut Presbyteralibus, Diaconalibus, ac Subdiaconalibus, quandocumque ita constituta fuerint, obseruetur, vt eorum qualitatibus, vel Ordinibus nihil in vlla prouisione detrahatur: & aliter facta prouisio surreptitia censeatur.

DECLARATIONES.

1 *Erectione seu fundatione.*] Habens Capellam, non tenetur promoueri ad Sacerdotium, dummodo in fundatione cautum non sit, vt Capellanus per seipsum Missas celebret: attamen interea debet curare vt per alium Missæ in illa Capella celebrentur, nec erit satisfactum oneri, si Missæ in alia Ecclesia erunt.

2 *Qualitates aliquæ requiruntur.*] Congregatio censuit, non licere Episcopo post Concilium, etiam accedente Patronorum consensu, derogare qualitatibus in beneficij fundatione appositis: ideoque si beneficium in fundatione certam ætatem requirat, non posse Episcopum illud ei conferre qui nequaquam fuerit huiusmodi ætatis.

Capellæ non intelliguntur habere onus celebrandi Missam, nisi ex fundatione cautum sit, *vt per seipsum, &c.*

3 *Eis non derogetur.*] Ne quidem de consensu patronorum, quorum circa hoc nulla est potestas, sed omnino obseruari debet fundatio. Itaque sublata est facultas, de qua Doctores in *c. cum accessissent, de Const. vbi Abbas, num. 5.*

REMISSIONES.

α *Quacumque alia dispositione.*] Quòd valet conditio posita in fundatione beneficij, quòd tale beneficium conferatur consanguineis, resoluunt Hoied. de benefic. p. 1. c. 23. n. 132. & c. 24. n. 107. Lambertin. de Iure patron. p. 1. lib. 1. q. 9. princip. à num. 109. & lib. 1. p. 2. art. 2. q. 2. princip. à num. 1. Sebast. Medices de acquir. rerum domin. Gloss. 1. p. 3. num. 352. Azeued. lib. 14. num. 13. tit. 3. lib. 1. nouæ Recopil. & lib. 5. nu. 2. tit. 6. eod. lib. * Rota nouiss. decis. 194. n. 1. de qua per Farin. 2. p. ciuil. Vide etiam tradita per Azeued. in l. 9. tit. 6. lib. 1. nouæ recop. num. 6. Guttier. cons. 1. nu. 1. 11. 17. & 19. vbi quæ stante hoc decreto Episcopus non potest dispensare cum præseruato, nec pro vna vice, alterando qualitates à testatore requisitas adhuc cum consensu patroni. quod etiam Azeued. d. tit. 6. in lib. 5. num. 2. nisi consensus præstaretur à fundatore.

β *Idem in præbendis.*] Vide Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. gloss. 9. §. 2. n. 19. & vide quid Gloss. 29. n. 3.

CAPVT VI.

Præſcribitur modus quem obſeruare debet Epiſcopus viſitans Capitula exempta, ac perſonas, cum deputatis duobus ex parte Capituli, tam in criminibus ex incontinentia, quàm aliter.

1 a STatuit ſancta Synodus, vt in omnibus Eccleſiis Cathedralibus, & Collegiatis Decretum ſub fel. rec. Paulo III. a quod incipit, 2 Capitula Cathedralium, obſeruetur, non ſolùm, 3 β quando Epiſcopus viſitauerit, ſed & quoties ex officio, vel ad petitionem alicuius, 4 contra aliquem ex contentis 5 in dicto Decreto procedat: ita tamen, vt, cum extra viſitationem proceſſerit, infraſcripta omnia locum habeant: videlicet, 6 γ δ vt Capitulum initio cuiuslibet anni 7 eligat ex Capitulo duos: de quorum conſilio, * & aſſenſu Epiſcopus, 8 vel eius Vicarius, tam 9 in formando proceſſum, quàm in ceteris omnibus actibus vſque ad finem cauſæ incluſiuè, 10 coram Notario tamen ipſius Epiſcopi, & in eius domo, 11 aut conſueto tribunali, procedere teneatur. ε Vnum autem tantum ſit vtriuſque votum, poſſitque alter Epiſcopo accedere. Quod ſi ambo ab Epiſcopo diſcordes in aliquo actu, ſeu interlocutoria, vel definitiua ſententia fuerint; tunc intra ſex dierum ſpatium cum Epiſcopo tertium eligant: &, ſi in electione tertij etiam diſcordent, ad viciniorem Epiſcopum electio deuoluatur; & iuxta eam partem, cum qua tertius conueniet, articulus, in quo erat diſcordia, terminetur: aliàs proceſſus, & inde ſecuta nulla ſint, nulloſque producant iuris effectus. b 12 In criminibus tamen 13 ex incontinentia prouenientibus, de qua in Decreto de cõcubinariis, & in atrocioribus delictis, depoſitionem, aut degradationem requirentibus, vbi de fuga timetur, ne iudicium eludatur, & ideò opus ſit 14 perſonali detentione, † c poſſit initio ſolus Epiſcop. 15. ad ſummariam informationem, & neceſſariam detentionem procedere: ſeruato tamen in reliquis ordine præmiſſo. In omnibus autem caſibus ea ratio habeatur, vt iuxta qualitatem delicti, * ac perſonarum, delinquentes ipſi in loco decenti cuſtodiantur. d Epiſcopis præterea vbique is honor tribuatur, qui eorum dignitati par eſt; eiſque in choro & in Capitulo, 16 in Proceſſionibus, & aliis actibus publicis ſit 17 prima ſedes, & locus, quem ipſi elegerint, & 18 præcipua omnium rerum agendarum auctoritas. 19 Quod ſi aliquid Canonicis ad deliberandum proponant; nec de re ad ſuum, vel ſuorum commodum ſpectante agatur,

a Sup. Seſſ.6.de ref.c.4.

b Inf.c.14. & ſup. ſeſ. 24. de Matri. c.8.

c c. qualiter, c.2. de accuſ. & c. tuæ, de pœ.

d Concil. Cart.4. c.35. c. Epiſ. in Eccleſiis, 95. diſt.

a c.nouit. cum seq. de his quę fiunt à prælat. sine cons. cap.

a 20 Episcopi ipsi 21 Capitulum conuocent, 22 vota exquirant, & iuxta ea concludant. Absente verò Episcopo omnino hoc 23 ab eis de Capitulo, ad quos hoc de iure, vel consuetudine spectat, perficiatur, 24 nec ad id Vicarius Episcopi admittatur. Ceteris autem in rebus 25 Capituli iurisdictio, & potestas, si qua eis competit, & bonorum administratio salua, & intacta omnino relinquatur. 26 Qui verò non obtinent dignitates, 27 nec sunt de Capitulo, ij omnes in causis Ecclesiasticis Episcopo subiiciantur: ¿ non obstantibus, quo ad supradicta, priuilegiis, etiam ex fundatione competentibus, 28 nec non consuetudinibus, 29 etiam immemorabilibus, † sententiis, iuramentis, 30 concordiis, quæ tantum suos obligent auctores: b saluis tamen in omnibus, priuilegiis, quæ Vniuersitatibus Studiorum generalium, † seu earum personis sunt concessa. 31 Hæc autem omnia, & singula in iis Ecclesiis locum non habeant, in quibus Episcopi, aut eorum Vicarij ex constitutionibus, vel priuilegiis, aut consuetudinibus, siue Concordiis, seu quocumque alio iure maiorem habeat potestatem, auctoritatem, ac iurisdictionem, quàm præsenti Decreto sit comprehensum, quibus S. Synodus derogare non intendit.

b c.iur. alleg. in meo tractat. de priuilegiis scholarium, maximè priuil. 64. cum seq.

DECLARATIONES.

1 *Statuit sancta Synodus.*] Decretum hoc loquitur solùm de Capitulis exemptis, & iis quæ consuetudine aut alio speciali iure se tuebantur aduersus Episcopos, ea autem iura Episcopo sunt restituta; sed illis non vtetur nisi cum consilio, & assensu duorum electorum ex Capitulo, &c. Non exempta autem capitula non comprehenduntur, etiam si multa habeant priuilegia.

2 *Capitula Cathedralium.*] Hoc Decretum non pertinet ad Ecclesiam Cathedralem tamquam cathedralem, sed tamquam exemptam: vnde Collegiata, quæ prius non erat exempta, sed in omnibus Episcopo subiecta, si postea est erecta in Cathedralē, non comprehenditur hoc Decreto.

Si Capitula, de quibus hoc Decretum & supra sess. 6. c. 4. sunt exempta à iurisdictione Episcoporum, tenentur seruare Decretum illius Concilij Prouincialis, cui interfuit Episcopus.

3 *Quando Episcopus visitauerit.*] Debere ita obseruari Congregatio Concilij censuit. *Vide quæ supra notata sunt sess. 6. c. 4.*

Circa hoc Capitulum fuerunt proposita varia dubia. *Primum*, An in visitatione Abulensis Ecclesiæ vel personarum, Episc. necessariò deberet assumere Notarium & Secretarium Capit. vel potius vnum ex suis Notariis, quem ipse ad hoc elegisset, cum in Conc. Trid. c. 6. expressè sit dispositum, quòd acta fiant coram Notario Episcopi? *Secundum*, an Episcopus visitādo possit solus sine adiunctis Capitularibus peccata & excessus Capitularium (quos correctione & punitione dignos repererit) corrigere, punire, & emendare? *Tertium*, an Episcopus vel eius Vicarius, quando simul cum adiunctis Capitularibus, extra visitationem, contra aliquem ex Capitularibus ad punitionem delictorum procedunt iuxta formam

Conc.Trid.hoc c.6. debeat ei seruire Fiscalis ipsius Episcopi, qui crimina accuset & prosequatur? vel potiùs an ad hoc munus sit assumendus & nominandus alius Fiscalis ex seruitoribus vel Capellanis dictæ Ecclesiæ Abulensis?

Ad hæc ita responderũt Domini Cardinales, & quidẽ ad Primum, quod in visitatione, de qua agebatur, proprius Notarius ab Episcopo esset assumendus, non illi tamen Capitulo suspectus. *Ad secundum*, Non teneri Episcopũ in præfata visitatione adhibere adiunctos Capitulares; & aliquod crimen posse per se corrigere & punire, nõ tamen pœna ordinaria, sed ea quæ morum magis emendationẽ, quàm punitionẽ respiciat. *Ad tertium*, Posse eumdẽ Episc. assumere fiscalẽ vel alium, quẽ ipse deputare maluerit.

Ex parte eiusdem Episcopi denuo proposita fuerant hæc dubia. *Primum est*, An Episcopus solus, absque adiunctis Capitularibus possit Capitulum visitare. *Secundum*, An hæc visitandi facultas extenderetur etiam ad res & bona Capituli, eiusque administratores. *Tertium*, An huiusmodi decisio haberet locum etiam casu quo administratio rerum & bonorum inter Episcopum & Capitulum esset communis. *Quartum*, Quatenus Episcopo competat facultas visitandi, etiam tunc, cum administratio est communis, an præscribendus sit modus Episcopo, ne immutet aut tollat decreta ab administratoribus facta, ne eorum potestas, aut auctoritas labefactetur. *Quintum*, An liceret Episcopo exigere iuramentũ à visitatis. *Sextum*, An de rebus scandalosis tantum, & publicis, an etiam secretis & occultis in visitando posset inquirere. *Septimum*, An essent danda transsumpta eorum, quæ Episcopus visitando punitione digna repe-risset. *Octauum*, An Capitulũ possit visitari ab Episcopo in sua domo Episcopali, an in loco Capitulari tantum. *Nonum*, An Episcopus visitando possit recusari, tamquã suspectus. *Decimum*, An Episcopus visitans, iuramentũ, & acta visitationis in scripturã redigere possit, præsertim si respiciebant personas Capitulares, contra quas nõ nisi cum adiunctis est procedendum, iuxta hoc cap. *Ad primum, de visitatione*, respondit Congregatio Episcopum posse. Quod sic (vt prætenditur) Capitulum habet statutũ ab Apostolica Sede confirmatũ. Hunc articulum Congregatio reiecit ad Rotã, dummodo interea non retardetur visitatio. *Ad secundum* respondit, facultatẽ visitandi, etiam ad res & bona Capituli, eiusque administratores extendi, alias elusoria esset visitatio, si negligentes & bonorũ vsurpatores non castigaret. *Ad tertium* respondit prædictũ Episcopum etiam eo casu visitare posse, non excedendo tamẽ terminos visitationi præscriptos. *Ad quartũ*, nullum alium Episcopo præscribendum modum, quam quòd iuxta visitationis limites se contineat. *Ad quintũ*, de iuramento nõ licere in visitatione præparatoria, secus in Capitulo: an autẽ depositiones testium sint redigendæ in scripturã? Cõgregatio dixit maturiùs vtraque parte informata, se deliberaturam. *Ad sextũ*, respondit posse etiam in iis. *Ad septimũ* de transsumptis dandis, posse itidem in præparatoria, secus verò in Episcopali. *Ad octauum*, dixit, Episcopum non posse nec potuisse visitare in domibus Episcopalibus, sed cùm visitare voluerit Capitulum, accedere debere ad locum ipsum, quo Capitulares congregari & eorum actus expediri consueuerunt, si tamen id congruè fieri potest: sin minus, ad locum congruum & commodiorem. Sed semper tenetur accedere ad locum Capitularem, quoties prosequi voluerit visitationem alicuius particularis personæ de Capitulo. *Ad nonum*, respondit sæpe dictum Episcopum recusari non posse, nec cum generalem visitationẽ agredi-

greditur, nec cum ad specialem descendit, si modo sine strepitu & figura iudicij procedens pœnas imponit delictorum non ordinarias, sed eas tantum, quæ morum emendationem respiciunt, & modum corrigendi non excedunt. *Ad decimum & vltimum*, de redigendis in scripturam iuramento & actis visitationis, respondit id non posse.

Congregatio censuit de voto Rotæ, hoc Decretum non solum comprebendere Capitula exempta, sed & omnia alia prætendentia ritè se posse tueri, non modo aduersus visitationem, vt cap. 4. Sess. 6. sed etiam aduersus ea quæ hic disponuntur, quando agenda sunt extra visitationem, siue vigore priuilegiorum etiam ex fundatione competentium, nec non consuetudinum etiam immemorabilium, sententiarum, iuramentorum & concordiarum, quæ tantum suos obligent auctores.

Fuit dubitatum, an portionarij, qui habent vocem in Capitulo, possent visitari ab Episcopo absque adiunctis: & fuit resolutum quod sic, quia etiamsi habeant vocem in Capitulo, non propterea erunt de Capitulo, eo quod de Capitulo sint Canonici tantùm, *Fel. in proœm. Decretal.* & habere vocem in Capitulo non operatur, quòd quis sit de Capitul. *gl. & Doct. in Clem. 2. de ætat. & qualit.*

22. Iunij 1593. Congregatio Concilij censuit, non ex eo, qui Portionarij integri, & dimidij habent vocem in Capitulo, illos esse Capitulares, sed tunc inter Capitulares censeri debere, cum ex Apostolico priuilegio, vel ex consuetudine, aut Ecclesiæ statuto inter Capitulares connumerentur. Ideo si ipsi talibus facultatibus non potiantur, Episcopus poterit contra illos non cum adiunctis solum procedere.

4 *Contra aliquem ex contentis.*] Facultas procedendi contra aliquem ex Capitularibus exemptis pertinens ad Episcopum, & adiunctos, iuxta hoc c. non deuoluitur ad Episcopum, si adiuncti requisiti, cum eo procedere negligant, vel recusent.

5 *In dicto Decreto procedat.*] Hæc facultas non est priuatoria ad eos, qui ius habent visitandi & corrigendi, quia iis licebit visitare seorsum ab Episcopo, & correctos ab istis non poterit Episcopus de nouo corrigere.

Hoc Decretum planè est obseruandum, etiamsi Capitulum ipsum deliquerit, vel aliquis ex Canonicis de mandato Capituli, etiamsi Canonicus extra ciuitatem delinquat; maximè degens in aliquo loco, vt putà in loco sui beneficij, vel si deliquerit intra corpus suæ Ecclesiæ.

Subcollectores Cameræ Apostolicæ ad nudum ministerium exigendi certis casibus in his partibus deputati, si sunt Canonici, vel aliàs beneficiati, ab Episcopo visitari & corrigi non possunt. Sic responsum fuit Episcopo Segobiensi.

6 *Vt capitulum initio cuiuslibet anni.*] Quando scilicet exemptum est à iurisdictione Episcopi, & sic quæ disponuntur in hoc cap. & cap. 4. Sess. 6. habent locum tantum in Capitulis à iurisdictione Episcoporum exemptis. *Hoc hactenus sæpè declaratum est.*

Propositum fuit: An ad Episcopum vel ad alium Superiorem pertineat facultas procedendi contra Capitulares, quando vniuersum Capitulum deliquit? Item dato quod ad Episcopum pertineat, an de consilio & assensu duorum ex Capitulo procedere teneatur, iuxta hoc cap.

Ad has duas dubitationes Sacra Congregatio Cardinalium Concil. Tridentin. Interpretum, sic respondendum censuit, nempe, *quoad primum*, huiusmodi facultatem procedendi pertinere ad Episcopum

etiam

tiam abſque adiunctis, quando totum Capitulum deliquit: modò delictum non ſit in perſonam Epiſcopi, vel in contemptum eius; vel, vbi Epiſcopus habeat intereſſe: tunc enim ea facultas contra Capitulares procedendi deuoluitur ad proximum ſuperiorem. *Ad ſecundum* verò reſpondit, Epiſcopum de conſilio & aſſenſu duorum ex Capitulo procedere non teneri.

7 *Eligat ex Cap. duos.*] In forma procedendi Epiſcopo hic præſcripta, licet ei ſecum adhibere duos de Capitulo exempto, quando procedere voluerit contra aliquem ex ipſis.

Ex hoc decreto poteſt ſolus Epiſcopus ſine adiunctis Capitularibus ad correctionem & punitionem portionariorum procedere, etiam caſu quo portionarij de conſuetudine, aut ex priuilegio Apoſtolico, vel Eccleſiæ ſtatuto in Capitulo vel ſemper vel plurimùm haberent vocem.

8 *Vel eius Vicarius.*] Congregatio cenſuit, Vicarium non teneri procedere cum adiunctis, niſi prout tenetur Epiſcopus.

9 *Informando proceſſum.*] Aliter tamen cenſuit Congregatio, quando à Capitulo vniuſcuiuſque Eccleſiæ Collegiatæ non ea omnia obſeruari debent, quæ decreta ſunt hoc Capitulo.

10 *Coram Notario tamen ipſius Epiſcopi.*] Etiam in viſitatione, quando eſt adhibendus Notarius, non tamen ad electionem Vicarij cum adiunctis. Id ſeruandum eſt tam in extraiudicialibus, quàm in iudicialibus correctionibus.

Capitulo licet eligere duos Canonicos, qui cum Epiſcopo procedant in cauſis Canonicorum: nullum tamē ius habent in electione Fiſcalis, qui interuenire ſolet in criminibus Canonicorum reorum, ſed eius electio ad Epiſcopum pertinet.

Excluſo Notario Capituli, electio Fiſcalis ad Epiſcopū ſolum pertinet. Epiſcopus verò poteſt aſſumere ſuum Fiſcalem vel alium quemcumque voluerit deputare.

11 *Aut conſueto tribunali.*] Ad electionem Epiſcopi, vel eius Vicarij, dummodo non fiat in Eccleſia, Vicarius Epiſcopi debet conuenire in conſueto tribunali, eo caſu quo procedit cum adiunctis, quod erat in Eccleſia Salamantina in clauſtro, dummodo ſit extra corpus Eccleſiæ.

Epiſcopus poteſt ſedere pro tribunali quocumque loco Diœceſis non exempto, vbi maluerit. *Ita c. cum Epiſc. de off. Ord. in 6.*

12 *In criminibus tamen.*] Epiſcopus in viſitatione poteſt inquirere de criminibus occultis, & non ſolummodo de publicis & notoriis.

Cùm magiſter Capellæ, ceteriq́ue Cantores, & Organiſta ſint de Capitulo, an iſtos Epiſcopus punire ſine adiunctis poſſit? Congregatio cenſuit, niſi hæ perſonæ comprehendantur in confirmationibus Apoſtolicis; ex Concilio in hoc c. omnes, qui non obtinent dignitates, neque ſunt de Capitulo, in cauſis Eccleſiaſticis Epiſcopo ſubiici.

13 *Ex incontinentia.*] In crimine concubinatus poteſt Epiſcopus ſolus ad informationes & carcerationem procedere, vbi de fuga timetur, idq́ue abſque monitione, & forma hîc præſcriptis.

14 *Perſonali detentione.*] Carceres pro Capitularibus delinquentibus in domo Epiſcopi eſſe debent.

In loco decenti cuſtodiantur. licet Canonici ſint cuſtodiendi in loco decenti, carcer tamen debet eſſe in domo Epiſcopali, & non in Eccleſia.

15 *Ad ſummariam informationem.*] Etiam abſque monitione illa, de qua infrà c. 14.

Congre-

13. Aug. 1599. Congregatio Concilij censuit, Decretum d.c.6. Sess. 25. habere locum in his tantùm Capitulis, quæ exemptione, consuetudine, aut alio speciali iure se tuebantur aduersus iurisdictionem Episcopi, tamquam adepta esset Capitulis tantum huiusmodi exemptio, aut aliud ius speciale quo ante Concilium nitebantur, tum etiam iurisdictionem quam in Capitulares ante Concilium exercebant, Episcopo esse restitutam, qui tamen non aliter ea vti planè debet, aut potest, quam cum consilio & assensu duorum Canonicorum à Capitulo ad præscriptum eiusdem Concilij electorum.

De quorum consilio & assensu Consilium & assensus duorum Canonicorum à Capitulo pro causis criminalibus electorum, ab Episcopo quærendum non est, si Capitulum totum deliquerit, aut illi duo electi.

Episcopus visitans tenetur dare transumptum, si repererit aliquod delictum carceratione vel castigatione dignum.

Mulctæ quæ exiguntur à Capitularibus non sunt aliquibus eorum functionibus applicandæ, veluti portionibus, sed piis locis.

Episcopi conuocare Capitulum ad libitum possunt, dummodo non proponant de re ad commodum suum vel suorum spectante. Capitulum quoque ipsum potest, quandocumque voluerit se congregare. *Infrà hoc cap.§. Quod si aliquid.*

16 *In processionibus.*] Ad Episcopum pertinet cum consil. Capituli, decernere & edicere, quò & qua dirigendæ deducendæque sint processiones, non obstante immemorabili consuetudine, prout est in Decreto Concilij.

Hoc Capituli consilium declarauit eadem Congregatio intelligi oportere in processionibus dumtaxat publicis, non autem in priuatis. Priuatas autem processiones illas intellexit, in quibus alieni seu externi Clerici non euocantur, sed à capitularibus & Cathedralibus tantum fiunt ob aliquas particulares causas. Porrò in publicis processionibus absente Episcopo eamdem facultatem habet Vicarius Generalis in processionibus decernendis & dirigendis, quam Episcopus habere consueuit.

17 *Sit prima sedes.*] Per hæc verba fuit resolutum, quod Rector Parochialis Ecclesiæ Ripæ Transenensis, qui ex immemorabili consuetudine deferebat in publica processione Sacramentum Ecclesiæ, *iuxta Clementinam vnic. de reliquiis, & vener. sanct. & sup. Sess. 13. Can. 6.* cedat Episcopo nuper electo, qui vult Sacramentũ huiusmodi deferre. Sic Congregatio censuit de mense Aprili 1573.

18 *Et præcipua auctoritas.*] Non potest tamen solus Episcopus sine Consilio Capituli edicere & dirigere processiones, sed tenetur illud adhibere, sicut dicitur in hoc Decreto.

19 *Quod si aliquid Canonicis.*] Episcopo ex Decret. huius c. quod ad conuocationem Capituli spectat, ea dumtaxat auctoritas est attributa, vt eo casu solo possit ipse suo arbitrio Capitulum conuocare, vota requirere, & iuxta ea concludere, dummodo non sit actum de re ad suum vel suorum commodum spectante. In reliquis Concilium suum vnicuique ius reseruauit. Eadem tamen Congregatio censuit, Episcopum conuocare non posse Capitulum in illis casibus, in quibus iudex esse non potest. Et qui de re spectante ad Episcopalem dignitatem potest esse iudex, conuocare potest Capitulum.

20 Episco-

20 *Episcopi ipsi.*] Eo casu quo res esset pertinens ad commodum Episcopi, Concilium declarauit, quod Capitulum non potest conuocari sine consensu & præsentia Episcopi; reliquos autem casus reliquit in terminis iuris veteris. In Capitulis ergo non exemptis, quæ Ordinario subsunt, est seruandum ius commune.

Episcopus controuersiam habens cum Capitulo, non potest domi suæ Capitulum congregare, sed debet ad aulam capitularem conuocare, in qua solitum est Capitulum semper conuenire.

21 *Capitulum conuocent.*] In domibus propriis posset conuocari Capitulum, casu quo non haberent Episcopi locum ad hoc specialiter deputatum & decentem, in quo solitum esset conuocare, & congregare Capitulum.

Episcopus Placentinus non potest Capitulum Ecclesiæ Cathedralis domi suæ congregare, sed idem debet in aula Capitulari conuocari, in qua antea solitum est semper Capitulum conuocari.

Dubitatum fuit an decretum Concilij hoc c. quo conceditur facultas Episcopis conuocare Capitulum nisi de re ad suum vel suorum commodum spectante agatur, sit intelligendum, quando res ad se vel ad suos suo priuato nomine pertinet: an verò etiamsi pertinet ratione dignitatis Episcopalis. Congregatio censuit quod Episcopus conuocare non possit Capitulum in illis casibus, in quibus Iudex esse non potest, & si de re spectante ad episcopalem dignitatem potest esse Iudex, conuocare potest Capitulum. Abb. in c. venerabili de Cens. in fin.

Capitulum N. prætendit Episcopum non posse visitare personas Capitulares alibi quàm in loco vel Camera Capituli. Congregatio censuit in loco decenti.

22 *Vota exquirant.*] Episcopus non habet vocem in Capitulo.

23 *Ab iis de Capitulo.*] Absque consensu Episcopi.

Visitatio ad fauorem cap. 4. sess. 7. & cap. huius eatenus competit ex his Decretis, Episcopo, vt etiam liceat Decano & Capitulo Regulares personas ipsi Capitulo subiectas cumulatiuè cum Episcopo, vel seorsum etiam ab eodem (non tamen excludendo ipsum Episcopum toties quoties sua auctoritate vti voluerit) visitare, corrigere, & emendare iuxta antiquam & immemorabilem hactenus obseruatam consuetudinem.

24 *Nec ad id Vicarius Episcopi admittatur.*] Hoc intelligendum est, si Capitulum est exemptum. Et ita obseruari iussit Congregat. cum Vicario Tarantinensi.

25 *Capituli iurisdictio & potestas.*] Declaratum fuit debere hoc fieri iuxta consuetudinem, & statuta hactenus obseruata, & idcirco non poterit cogi Capitulum ad tenendum Secretarium, qui sit Clericus in sacris constitutus, sed potest habere Laicum. Punctator verò debet esse Clericus in sacris constitutus, secundum Decretũ Prouincialis Compostellæ, reuisum per S.D.N. an. 1565. Et si ab immemorabili tempore deputatio punctatoris ad Capitulum pertineat, ita obseruetur, quia Concilium in hoc nihil innouat.

26 *Qui verò non obtinent dignitates.*] Qui non obtinent dignitates, nec sunt de Capitulo Portionarij, si in Cathedrali habent stallum, in choro vestem Canonicalem & votum consultiuum; sunt de Capitulo, & comprehenduntur hoc Decreto.

Dubium faciebat doctrina Innoc. *in c. 2. ad finem de instit.* vbi requirit quod quis habeat ius Canonici, per ea quæ cumulat Fel. Sed visum fuit

sacræ

sacræ Congregat. Illustrissimorum Cardinalium, quòd propter votum consultiuum, quod habent illi portionarij, dicantur de Capitulo, quantū ad dispositionem huius cap. Nam qui habet vocem in Capitulo, habet ius Canonici. *Fel. in cap. cum acc. num.* 34. *de constit.* quid autem de dignitatibus faciendum sit, tenendum est, sicut per eum ibidem dicitur.

27 *Nec sint de Capitulo.*] Et si subsunt Capitulis, vel illis inseruiant, aut famulentur foris, aut in ipsa Ecclesia quantum ad diuina & non aliter.

28 *Nec non constitutionibus.*] Congregat. censuit, non obstare, quod Vicarius Archiepiscopi possit interuenire in Capitulo, & in eo præsidere, si talis facultas ei ante Concilium, ex constitutionib. aut consuetudine, vel alio quocumque iure legitimè competebat, iuxta Decretum eiusdē Concilij in fine. Præsertim si illud Capitulum nullo exemptionis, aut speciali iure iuuetur aduersus omnimodam subiectionem: in his tamen, in quibus esset agendum in Capit. de respectante ad Archiepiscopum, seu suorum commodum, Congregatio æquum censuit, vt ne eius Vicarius intersit.

1. Iulij 1597. Congregatio Concilij censuit, Episcopum in Synodo Diœcesana posse constitutiones facere absque consensu & approbatione Clerici, debere tamen eum exquirere consilium Capituli, licet illud non teneatur sequi, nisi in quibusdam casibus à iure expressis.

29 *Etiam immemorabilib.*] Derogatio immemorabilis, de qua hoc c. extenditur ad disposita in c. 4. sess. 6. suprà.

30 *Concordiis.*] Re proposita à Rota, & perlata ad Illustrissimos Cardinales, & in Congregatione maturata, Illustrissimi censuerant derogationem, de qua in præsenti textu, concordias etiam à Sede Apostolica confirmatas comprehendere: quia attendenda est potiùs mens, quàm verba legis, & ita fuerat resolutum sub die 15. April. 1574. Sed iterum negotium excitantibus Dominis de Rota, S.D.N. hunc textum declarauit ex Congregationis sententia, cum suis derogationibus nō comprehendere concordias à Sede Apostolica confirmatas.

28. Apr. 1594. Congregatio Concilij censuit, concordiæ confirmatæ à Papa in forma communi, cum qua concurrat consuetudo immemorabilis, fuisse à Concil. Trid. *cap. 6. Sess. 25. de Reform.* derogatum.

Fuit autem propositum in Congregatione, An intelligatur de concordiis confirmatis in forma communi, an verò de illis tantum, quæ ex certa scientia sunt confirmatæ? Die 13. Nouembr. 1586.

Congregatio censuit, esse præseruatas ex hoc textu, & ex cap. 4. sess. 6. concordias confirmatas ex scientia cum causæ cognitione dumtaxat.

Super interpretatione c. 4. sess. 6. & c. 6. sess. 25. Conc. Trid. facta per Dominos de Rota instante Sacra Congregatione Illustrissimorum Cardinalium eiusdem Concilij: Respondit sic Decanus: De ordinatione Sacræ Congregationis Illustrissimorum Cardinalium Concil. Tridentini fuit propositum in Rota dubium, quod erat inter D. Episcopum Gadicensem, & Decanum & Capitulum eiusdem Ecclesiæ super interpretatione tam cap. 4. sess. 6. quàm huius c. & partibus hinc inde informantibus fuerunt Cardinales omnes sine difficultate in voto, quòd vigore harum constitutionum possint per Episcopos & alios maiores Prælatos, capitula Cathedralium & aliarum maiorum Ecclesiarum, illarumque personæ visitari, corrigi, & emendari, etiam auctoritate Apostolica: non solum si capitula huiusmodi, ac personæ vellent se tueri exemptionibus, sed etiam consuetudinibus, sententiis, iuramentis, & concordiis, quæ tantum suos obligent

obligent auctores, non etiam successores. Itaque Sacra Synodus comprehendit, non solum capitula exempta, sed & omnia alia prætendentia se posse tueri aduersus visitationem, sub vigore constitutionum, &c. Notissimum enim est, indefinitum in lege æquipollere vniuersali: prætereà satis dixisset, *nullis exemptionibus*, si nihil vltra impedimentum exemptionis S. Synodus tollere voluisset, quod non est dicendum stantibus subsequentibus verbis, scilicet, *consuetudinibus, sententiis, iuramentis, concordiis, &c.* Quoniam interpretationem clarissimè comprobant verba, quæ sunt initio huius capitis, scilicet, *Statuit Synodus vt in omnibus Ecclesiis Cathedralibus, &c.* Qui autem dicit (*omne*) nihil excipit aut excludit. Et hoc tenendum est, etiam casu quo agendum sit extra visitationem, derogaturque priuilegiis etiam ex fundatione competentibus, nec non consuetudinibus etiam immemorabilibus, sententiis, iuramentis, & concordiis, quæ tantum suos obligent auctores, sicuti dicitur in hoc capitulo.

31 *Hæc autem omnia & singula.*] S. Synodus in fauorem Episcoporum addit *omnia & singula* (de quibus hoc capitulum) locum non habere in his Ecclesiis, in quibus Episcopi, aut eorum Vicarij, ex constitutionibus vel priuilegiis aut consuetudinibus, siue concordiis seu quocumque alio iure maiorem habent potestatem, auctoritatem & iurisdictionem, quam præsenti Decreto sit comprehensum, quibus S. Synodus derogare non intendit. Ita hic in præsenti decreto dicitur. Ex quibus verbis tollitur vnum motiuum deductum per informantes pro parte cuiusdam Capituli, quo dicebatur præsentis Capitis tenor non continere derogationem statutorum dicti Capituli. Sed apertè ex verbis proximè relatis constat de contrario, cùm solùm præseruentur constitutiones in fauorem Episcoporum. Ex quibus infertur, prædicta omnia verba multo fortiùs habere locum, si Capitulum neque sit exemptum, aut consuetudinem non habeat aut sententias, aut iuramenta, aut concordias.

REMISSIONES.

α Vide Aloys. Ricc. in collect. dec. p. 4. collect. 751. per totum, vbi in fine refert mense Aprili 1614. Illustriss. Card. censuisse, text. nostrum procedere etiam in portionario, ita vt Canonici possint in coniudices eligi, & huiusmodi portionarios habere ius votandi vt Canonicos, & posse agere sicut Canonicos pro concernentibus Ecclesiæ vtilitatem, resoluit Verall. decis. 91. p. 1.* Idem Ricc. resol. 39. in prax. resolut. Vide etiam suprà sess. 6. c. 4. de reform. & Salzed ad Bern. Diaz in prax. can. c. 3. lit. A. vers. competit, & Rotam nouiss. decis. 174. ex n. 1. de qua per Farin. p. 1. ciuil. vbi etiam decis. 57. 62. & 168.

β *Quando Episcopus visitauerit.*] Visitationem Capitulorum, & personarum Episcopis concessam, esse intelligendam cumulatiuè, non priuatiuè ad Abbates, & Decanos, & alios quibus ante Concil. competebat ius visitandi, seorsum tamen ab Episcopis, per Illustriss. Card. decisum referunt Steph. Gratian. disceptat forens. cap. 154. n. 40. Gonzal. ad regul. 8. Cancel. §. 2. procem. num. 21.

γ *Vt Capitulum initio cuiuslibet anni, &c.*] An habeat locum in Capitulo exempto ab Episcopo? Affirmant Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Capitulũ, vers. Ad 8. pagin. 84. Rot. Rom. diuers. dec. 206. & 308. p. 2. quam refert Aloys. Ricc. d. collect. 751. in pr.

δ An si collectores Cameræ Apost. ad nudum ministerium exigendi certis casibus in partibus deputati si sunt Canonici, vel aliàs beneficiati

ab

ab Episcopo visitari & corrigi possint? Sacram Card. Congregationem censuisse Episcopum non posse, refert Gonzal. ad reg. 8. Cancel. glos.51. num.82.

* *De quorum consilio,&c.*] Vide Achil.de Grassis decis.57. Quod hæc forma sit seruanda tam in casibus grauioribus, quàm leuibus, decreuit Rota nouissima decis.738. in recollectis à Farinac.

§ *Vnum autem tantùm sit.*] Quid si discordent? Vide Guttier. pract.l.1. quæst.94.* & q.93.

† *Personali detentione.*] Vide text. in c. qualiter. 24. de accusation. & in c.tuæ 6.de pœnis. Bern.Diaz in prax.cri.cap.84. Farin.in prax.crim.quæst. 1.maximè ex numer.8.& in quæst.47.num.153.cum seq.& n.210.

* *Iuxta qualitatem delicti, &c.*] Vide Salzed. ad Bernard. Diaz in praxi can.cap.124.lit. A.

ζ *Non obstantibus, quoad supradicta, priuilegiis.*] Locum non habere in concordiis à Sede Apostol. ex certa scientia confirmatis, docet Gonzal.ad reg.8.Cancel.gloss.25.num.14.† Vide Rotam nouiss.decis.715.iure collect. à Farin.num.4.

† *Consuetudin.etiam immemorabilibus.*] Vide Horatiũ Lutium de priuil. scholar.priuileg.64.Salzed.ad Bern.Diaz in d.c.3.pag 10.decis.Rotæ 715. n.4.in recollectis à Farinacio.

* *Concordiis.*] Vide Achil. de Grassis decis. 60. Cæsarem de Graf. decis. 88.Rotam nouis.decis.715.n.3.& 2.in recollect. à Farin.

† *Vniuersitatibus studiorum generalium, &c.*] Vide Seraphin. decis. 585. num. 2.

CAPVT VII.

Accessus aut regressus ad beneficia Ecclesiastica tolluntur. Coadiutor quomodo, cui, & ex qua causa concedendus.

a c.ad Apostolicã, 8.q.1. c.ex transmissa,& c. ad extirpãdas successiones de fil. presb. c. consulit, de iur. pat. c. ad hæc, de deci. Conc. Ro. tempore Hilarij c.5.

CVm *a* in beneficiis Ecclesiasticis ea, quæ hereditariæ successionis imaginem referunt, sacris constitutionibus sint odiosa, & Patrum decretis contraria; nemini in posterum accessus, aut regressus, etiam de consensu, ad beneficium ecclesiasticum cuiuscumque qualitatis concedatur: nec hactenus concessi suspendantur, extendantur, aut transferantur. Hocque decretum in quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis, ac in quibuscumque personis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus locum habeat. 1 In Coadiutoriis quoque cum futura successione idem posthac obseruetur, vt nemini in quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis permittantur. Quod si quando Ecclesiæ Cathedralis, aut monasterij vrgens necessitas aut euidens vtilitas postulet Prælato dari Coadiutorem; is non aliàs cum futura successione detur, quàm hæc causa prius diligenter à Sanctissimo Romano Pontifice sit cognita, & qualitates omnes in illo concurrere certum sit, quæ à iure, & decretis huius S. Synodi in Episcopis, & Prælatis requi-

requiruntur: aliàs concessiones super his factæ surreptitiæ esse censeantur.

DECLARATIONES.

1 *In coadiutoriis.*] Episcopo cuidam petenti, vt posset facere Coadiutorem in Abbatia, quam in Episcopatus resignatione retinuit, concessum est, vt eligat Vicarium ad vitam, vel coadiutorem, &c. cum non obstet præsens capitulum.

REMISSIONES.

α Vide Flam. de Resign. lib. 6. quæst. 5. num. 96.* & in tract. de confident. beneficial. q. 27. à n. 72.] P. Azor. inst. moral. part. 2. lib. 9. c. 21. col. 883.

β De Coadiutoria vide Quintanad. Ecclesiast. lib. 2. à n. 30. cum seqq. latissimè Nicol. Garſ. de Benef. p. 4. c. 5. per totum.

γ Quando concedi soleant Coadiutoriæ, vide Gonzal. ad reg. 6. Cancell. gl. 5. §. 9. n. 43. cum seqq.

δ *In Coadiutoriis, &c.*] Vide P. Azor. d. p. 2. lib. 3. c. 2. col. 257. & vide quid Gonzal. d. gl. 5. n. 33. & 34.

CAPVT VIII.

Beneficiati sint hospitales. Hospitalia regantur prout fert fundatio, patiuntur prouentus, ac bona. Episcopus ad hæc aduigilet, contra tamen fundationem nihil agat, quam obseruari curet, adhibitis pœnis.

α ADmonet sancta Synodus quoscumque Ecclesiastica beneficia, sæcularia, seu regularia obtinentes, *a* vt hospitalitatis officium, à Sanctis Patribus frequenter commendatum, quantũ per eorũ prouentus licebit, promptè, benigneq; exercere assuescant; memores eos, qui hospitalitatem amant, *b* Christum in hospitibus recipere. Illis verò, quæ hospitalia vulgò nuncupata, seu alia pia loca, ad peregrinorum, infirmorum, senum, pauperúmve vsum præcipuè instituta, 1 in commendam, administrationem, aut quemcumque titulum, aut etiam Ecclesiis suis vnita, obtinent; vel si Ecclesiæ Parochiales hospitalibus fortè vnitæ, aut in hospitalia erectæ, earumque patronis in administrationem concessæ sint; præcipit omnino, vt impositum illis onus, officiúmve administrent, atque hospitalitatem, quam debent, ex fructibus ad id deputatis actu exerceant, *c* iuxta Constitutionem Concilij Viennensis, aliàs in hac eadem Synodo sub fel. rec. Paulo III. innouatam, quæ incipit, Quia contingit. β Quod si hospitalia hæc ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliarum personarum genus suscipiendum fuerint instituta; nec in loco, vbi sunt dicta hospitalia, similes personæ, aut perpaucæ reperiantur; mandat adhuc, vt fructus illorum in alium pium

a c. 1. & c. quiescamus, 42. dist. cap. Archid. 25. dist. c. volumus, 98. dis. c. quia ad fin. & c. Mos. 11. q. 2. c. quoniam. 16. q. 1.
b Matt. 25.
c Clem. quia contingit, de rel. dom. & sup. Sess. 7. c. vlt.

 vsum,

vſum, qui eorum inſtitutioni proximior ſit, ac pro loco, & tẽpore vtilior, conuertantur, prout Ordinario cum duobus de Capitulo, qui rerum vſu peritiores ſint, per ipſum deligendis, magis expedire viſum fuerit: niſi aliter fortè, etiam in hunc euentũ, 2 in eorum fundatione, aut inſtitutione fuerit expreſſum: quo caſu, quod ordinatũ fuit, obſeruari curet Epiſcopus, aut, ſi id non poſſit, ipſe, prout ſupra, vtiliter prouideat. Itaque ſi prædicti omnes, & ſinguli, cuiuſcumque Ordinis, & Religionis, & dignitatis, etiam ſi laici fuerint, qui adminiſtrationẽ hoſpitalium habent, non tamen regularibus ſubiecti, vbi viget regularis obſeruantia, ab Ordinario moniti, hoſpitalitatis munus, adhibitis omnibus, ad quæ tenentur, neceſſariis, re ipſa obire ceſſauerint, non ſolùm per Eccleſiaſticas cenſuras, & alia iuris remedia ad id compelli poſſint, ſed etiã hoſpitalis ipſius adminiſtratione, curáve perpetuò priuari poſſint; aliiq; eorum loco ab iis, ad quos ſpectabit, ſubſtituantur. Et prædicti nihilominus, etiam ad fructuum reſtitutionẽ, quos contra ipſorũ hoſpitalium inſtitutionem perceperunt, quæ nulla eis remiſſione, aut compoſitione indulgeatur, in foro conſcientiæ teneantur; nec adminiſtratio, ſeu gubernatio huiuſmodi locorum vni & eidem perſonæ vltra triennium † deinceps committatur; niſi aliter in fundatione cautum reperiatur: non obſtante, quoad omnia ſupradicta, quacumque vnione, exemptione, & conſuetudine in contrarium, etiam immemorabili, ſeu priuilegiis, aut indultis quibuſcumque.

DECLARATIONES.

1 *In commendam.*] Hoſpitalia ob rationabilem cauſam quandoque à Sede Apoſtolica ad quatuor menſes tantummodo commendantur, cum clauſula, *quod omnes fructus in vſus pauperum conuertantur.*

Petenti Cardinali de Piſis, vt Hoſpitale Placentinum vacans morte eius familiaris, ſibi ſolùm ad ſex menſes commendaretur. Congregatio cenſuit dandum, & cuſtodiendum ad quatuor menſes per Breue, cum onere tamen vt poſtea de idoneo viro prouideatur ex hoc Decreto, & modo interim ipſe nullos inde fructus percipiat, ſed omnes in vſum Hoſpitalis conuertat.

Congregatio cenſuit, comprehendi Hoſpitale, cuius à 300. annis citra collatio & inſtitutio in perpetuum titulum dari conſueuit, quia Conciliũ excipit vnũ caſum dumtaxat, videlicet quando aliter in fundatione cautum reperitur.

Qui eorum inſtitutioni proximior ſit.] In hoſpitalibus, in quibus non habentur laborantes proprio morbo iuxta proprium inſtitutum hoſpitalis, licet videantur recipiendi proximiori morbo laborantes, iuxta verba Concilij, non tamen eiiciendi ſunt, ſi qui alioquin pauperes, diuerſo morbo laborantes, aut alij miſerabiles reperiantur: cùm verè mens Concilij fuerit prouidere, ne qui poſſident hoſpitalia omnes fructus in vſus proprios conuertant, ſub prætextu quod non inueniantur infirmi ſecundum primam inſtitutionem hoſpitalis.

2 *In*

2 *In eorum fundatione, vel institutione.*] Congregatio Conc. die 4. Feb. 1581. censuit posse, & debere admitti id quod aliter fieri cautum est in fundatione.

REMISSIONES.

α An possit aliquis compelli ad hospitalitatem? Vide Laram in l. si quis à liberis, §. & si impubes, n. 37. Menoch de Arbitr. casu 183. n. 43. P. Henriq. p. 2. sum. pag. mihi 147. Tiraq. de Pœnis temp. causa 44. n. 10. Spin. in Speculo Testam. gl. 6. princ. num. 8.

* *Hospitalibus fortè vnitæ, &c.*] Vide Nicol. Garciam de benefic. p. 1. cap. 3. ex numer. 2.

β *Quod si hospitalia, &c.*] Vide Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 84. art. 2. vers. Secundum, Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Hospitale, n. 8.

† *Vltra triennium, &c.*] Vide Nicol. Garciam d. c. 3. n. 7.

CAPVT IX.

Quomodo probandum ius patronatus: cui deferendum, similiter etiam vetitæ nonnullæ accessiones, quædam verò minimè. Legatur & teneatur hoc capitulum.

α &c. SIcuti legitima patronatuum iura † tollere, piásque fidelium voluntates in eorum institutione violare, æquum non est: sic etiam, vt hoc colore beneficia Ecclesiastica in seruitutem, quod à multis impudenter fit, redigantur, non est permittendum. ζ η Vt igitur debita in omnibus ratio obseruetur, decernit sancta Synodus, vt titulus Iuris patronatus sit ex *a* fundatione*, vel dotatione, qui ex authentico documento, & aliis iure requisitis 1 ostendatur; siue etiam 2 θ ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimum temporis cursum, ι qui hominum memoriam excedat, aliásve secundùm iuris dispositionem. † In iis verò personis, seu Communitatibus, κ vel Vniuersitatibus, in quibus id ius plerumque 3 ex vsurpatione potius quæsitũ præsumi solet*, plenior, & exactior probatio † ad docendum verum titulum requiratur, 4 nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quàm si præter reliqua ad eam necessaria, præsentationes, etiam continuatæ, † non minori saltem, quàm quinquaginta annorum spatio, * quæ omnes effectum sortitæ sint, 5 authenticis scripturis probentur. 6 Reliqui patronatus omnes in beneficiis, tam sæcularibus, quàm regularibus, seu parochialibus, vel dignitatibus, aut quibuscumque aliis beneficiis, in Cathedrali, 7 vel collegiata Ecclesia; seu facultates, 8 & priuilegia concessa tam in vim patronatus, quàm alio quocumque iure nominandi, eligendi, præsentandi ad ea, cùm vacant (λ exceptis patronatibus, super Cathedralibus Ecclesiis, competentibus, & exceptis aliis, quę ad Imperatorem & Reges, seu regna possidentes, μ aliosque sublimes, ac supremos

a Sup. sess. 14. de ref. c. 12. cipiæ mentis conseq. 16. q. 1. & c. nobis de iur. patr.

mos Principes, iura Imperij in dominiis suis habentes, pertinent; & *a* quæ in fauorem studiorum generalium concessa sunt) in totum prorsus abrogata, 9 & irrita, cum quasi possessione inde secuta, intelligantur. Beneficiaque huiusmodi, tamquam libera, à suis collatoribus conferantur; ac prouisiones huiusmodi plenum effectum consequantur. *b* Ad hæc liceat Episcopo, † præsentatos à patronis, si idonei non fuerint, repellere. 10 Quod si ad inferiores institutio pertineat, 11 ab Episcopo tamen, iuxta aliàs statuta ab hac sancta Synodo, examinentur: alioquin institutio ab inferioribus facta, 12 irrita sit, & inanis. § Patroni autem beneficiorũ, cuiuscumque Ordinis, & dignitatis, etiam si Communitates, Vniuersitates, Collegia quæcumq; Clericorũ, vel laicorum existant, in perceptione fructuũ, prouentuum, obuentionũ quorumcumque beneficiorũ, etiam si verè de iure patronatus ipsorum ex fundatione, & dotatione essent, nullatenus, 13 nulláve causa, vel occasione se ingerant,* sed illos liberè Rectori, seu Beneficiato, non obstante etiam quacumque consuetudine, distribuendos dimittant. Nec dictũ ius patronatus, venditionis, aut alio quocumq; titulo in alios contra Canonicas sanctiones transferre præsumant: 14 si secus fecerint, excommunicationis & interdicti pœnis subiiciantur; & dicto Iure patronatus, ipso iure priuati existant. Insuper accessiones, per viã vnionis † factæ de beneficiis liberis ad Ecclesias Iuri patronatus, etiã laicorũ, subiectas, tam ad parochiales, quàm ad alia quæcumque beneficia, etiam simplicia, seu dignitates, vel hospitalia, ita vt prædicta beneficia libera eiusdẽ naturæ cum iis, quibuscum vniuntur, efficiantur, atque sub Iure patronatus cõstituantur; hæ si nondum plenarium sortitæ sunt effectũ, vel deinceps ad cuiusuis instantiã fient; quacumque auctoritate, etiam Apostolica, concessæ fuerint, simul cum vnionibus ipsis per surreptionẽ obtentæ intelligantur: non obstante quacumque in iis verborũ forma, seu derogatione, quæ habeatur pro expressa: nec executioni amplius demandentur; sed beneficia ipsa vnita, cùm vacauerint, liberè, vt antea, conferantur. *c* Quę verò à quadraginta annis citra * factæ, effectum & plenã incorporationem sunt consecutæ; hæ nihilominus ab Ordinariis, tamquam à Sede Apostolica delegatis, reuideantur & examinentur: ac quæ per surreptionẽ vel obreptionem obtentę fuerint, simul cum vnionibus irritæ declarentur, ac beneficia ipsa separentur, & aliis conferantur. Similiter quoque patronatus quicumque in Ecclesiis, quibuscumq; aliis beneficiis, etiam digni-

a Not. præced. 19. sess. 24.

b Sup. sess. 24. de ref. c. 18. & sess. 14. de ref. c. 13.

c Supr. sess. c. de ref. c. 6.

dignitatibus antea liberis, acquisiti à quadraginta annis citra, & in futurum acquirendi, seu ex augmento dotis, seu ex noua constructione, vel alia simili causa, etiam auctoritate Sedis Apostolicæ, ab iisdem Ordinariis, vti delegatis, vt suprà, qui nullius in his facultatibus, aut priuilegiis impediantur, 15 diligenter cognoscantur: & quos non repererint ob maximè euidentem Ecclesiæ, vel beneficij, seu dignitatis necessitatem legitimè constitutos esse, in totum reuocent; atque beneficia huiusmodi sine damno illa possidentium, & restituto patronis eo, quod ab eis idcirco datum est, in pristinum libertatis statum reducant: non obstantibus priuilegiis, constitutionibus, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

DECLARATIONES.

Per antiquissimum temporis cursum.] Hæc verba censuit Congregatio die 4. Februar. 1581. intelligenda esse pro vt de iure.

Qui hominum memoriam excedat.] Requiritur tempus immemorabile, quod si probandum est per testes sexaginta annos, per scripturã centum. Rota sic tenet.

Ex fundatione vel dotatione.] Congregatio Concilij censuit hæc verba accipienda esse disiunctiuè, nam sufficit alterum probare, scilicet vel titulum ex authentico documento, siue multiplicatas præsentationes vt in Concilio.

Iuspatronatus acquisitum per augmentum tertiæ partis dotis, ante quadraginta annos à die Confirmationis Concilij numerandos, validum est, si verò est acquisitum intra annos quadraginta, Episcopus ibi tamquã Apostolicæ Sedis Legatus illud examinare debet, & quod non repererit in euidentem Ecclesiæ dignitatem factum, reuocabit, restitui tamen debet patronis, id quod hoc nomine datum fuit, prout in fine huius decreti statutum est.

Ex authentico documento.] Iuspatronatus probatum solo documento fundationis, absque aliqua præsentatione non tollitur à Concilio. vide decis. Rotæ de præbend. in nouis, nisi tantum temporis præteriisset, quantum iure requiritur ad præscribendam Ecclesiæ libertatem.

1 *Ostendatur.*] Non est satis asserenti, sibi competere Ius patronatus ex fundatione vel dotatione; quod vna præsentatio de Anno 1554. & altera 1561. effectũ sortitæ fuerint, sed ostendatur, prout Congregatio censuit, die 4. Februarij 1581. *Infra hoc c. §. multiplicatis,*

Congregatio Concilij censuit, Ius patronatus ex fundatione, vel dotatione probari etiam ex multiplicatis præsentationibus per tempus, supra hominum memoriam, tametsi nullum instrumentum fundationis, vel dotationis ostendatur, & quamquam etiam in dictis præsentationibus nulla apparet mentio factæ fundationis, & dotationis. 23. Iun. 1594.

Congregatio Concilij censuit, Ius patronatus ex fundatione, vel dotatione, probari etiam, quod nullum instrumentum fundationis, vel dotationis ostendatur, ex multiplicatis pręsentationibus per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriam excedat, ita tamen, vt in iis 25. Octob. 1594.

iis personis, in quibus ius plerumque ex vsurpatione quæsitum præsumi solet, vltra immemorabilis temporis probationem, præsentationes etiam continuatæ, non minori saltem, quam quinquaginta annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis probentur.

15. Febr. 1608. Congregatio Concilij censuit, Decretum c. 9. Sess. 25. eiusdem Concilij requirens, vt patronatus sit ex fundatione vel dotatione, quæ iuxta formam ibidem præscriptam probari debeat, vendicare sibi locum tam in petitorio, quàm in possessorio.

Item patronatus ex priuilegio ante Concilium concessos, esse eodem Decreto sublatos, tametsi inserta esset ipsi priuilegio clausula, vt perinde habeantur, ac si essent ex fundatione, vel dotatione.

Item censuit, non posse patronum repelli à sua quasi possessione præsentandi, si adhibita causæ cognitione super iure patronatus, post Concilium Ordinarius à Patrono præsentatum admisisset, etiam si post obitum eiusdem præsentati de validitate Iuris patronatus iterum contigerit dubitari: secus autem, si simpliciter Patroni præsentatio absque causæ cognitione admissa fuisset. Item censuit, tum demum debere intelligi adhibitam fuisse causæ cognitionem in probando Iure patronatus, cùm seruata fuerit forma à Concilio tradita. *Infrà hoc c. §. diligenter.*

2 *Multiplicatis præsentationibus.*] Ius patronatus ex solis præsentationibus continuis vltra hominum memoriam probatur, licet in eis nulla fuerit facta mentio de fundatione, aut dotatione.

Hoc decretum Concilij habet locum & in petitorio, & in possessorio, vnde admittenda non est præsentatio, aut præsentati institutio facienda, nisi prius cognito Iure patronatus ex decreto Concil.

3 *Ex vsurpatione potius quæsitum.*] Quoad vsurpationem bonorum Ecclesiasticorum, quę præsumitur in Dominis Oppidorum & terrarum habentibus perpetuam iurisdictionem, Congregatio Concilij censuit, Barones & alios Dominos iurisdictionem perpetuam habentes comprehendi hoc Decreto.

Nullius 25. Octob. 1592. An. c. 9. Sess. 25. in ea parte, in qua requirit pleniorem, & exactiorem probationem Iurispatronatus iis personis, seu communitatibus, in quibus vsurpatio plerumque præsumitur, nec vult immemorabilem aliter suffragari, nisi præsentationes etiam continuatæ non minori, quàm 50. annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint authenticis scripturis probentur, requirat pro forma, quod probatio fiat per authenticas scripturas, ita vt probatio per testes excludatur.

4 *Nec immemorabilis temporis.*] Ad probandum priuilegium patronatus in Conuentuali Ecclesia ex causa fundationis, & dotationis, & quidē in eius limine fundationis concessum fuisse, sufficit immemorabilis, iunctis multiplicatis præsentationibus, quę secundum formam Concilij hoc cap. effectum sortitæ fuerunt. Sic enim Congregatio die 4. Decemb. 1586. censuit ex verbis Concilij etiam casu quo super hoc nullum fuerit priuilegium, aut nullum reperietur fundationis instrumentum.

Congregatio censuit, vt ad conficiendam immemorabilem consuetudinem concurrant anni elapsi vsque ad terminum controuersiæ motæ, non tantum tempus diuersum ad publicationem Concilij attendendum sit.

5 *Authenticis scripturis probentur.*] Non possunt repelli probationes oblatæ à Patronis, vt eorū patronatus declaretur esse ex Concilio: saluis tamen

tamen exceptionibus tam huius Decreti, quàm iuris communis. Probatio ergo quæ fit per solos testes, & non per authenticam scripturam reiicitur.

Congregatio Concilij censuit probationem debere fieri per authenticas scripturas, ita vt probatio per testes regulariter excludatur.

6 *Reliqui patronatus.*] Congregatio die 4. Decembris 1586. censuit esse sublatos patronatus ex priuilegio, non auté ex fundatione & dotatione.

Congregatio Concilij censuit, si ius patronatus ex augmento dotis concessum fuerit super 40. annos, ante diem Kalend. Maij 1564. illud non fuisse abrogatum, aut irritum factum à decreto Concil. Trident. *cap.9. sess.25. de Reform.* si verò concessum sit à 40. annis citra, esse diligenter ab Ordinario vti delegato Sedis Apostolicæ cognoscendũ, & si non repererit, illud ob maximè euidentem Ecclesiæ necessitatem, legitimè esse constitutum, reuocandum esse, reddito tamen Patronis eo, quod ab illis idcirco datum est. 14. Febr. 1594.

Reliqui patronatus.] An patronatus in Ecclesia conuentuali censeri debeant sublati hoc vers. reliqui. Congregatio die 4. Decemb. 1586. censuit esse sublatos patronatus ex priuilegio, non autem ex fundatione & dotatione. Ius præsentandi v.g. ad mansionarios datum Capitulo censendum est esse ex priuilegio, quando Capitulum non fundauit, nec dotauit, nec habet immemorabilem. Ideo sublatum est hoc decreto.

7 *Vel Collegiata Ecclesia.*] Si de Beneficiis simplicibus agatur, præsentatio non potest institui à Canonicis, priusquam fuerint examinati ab Episcopo, & idonei reperti. Si verò de parochialibus Ecclesiis agatur, seruanda est forma examinis quæ præscribitur Sess. 24. cap. 16.

8 *Et priuilegia concessa.*] Super hæc verba fundabat se quidam Episcopus, dicens ius eligendi (quod ex consuetudine competebat cuidam Capitulo cuiusdam Ecclesiæ Collegiatæ ad Canonicatus vacantes) per Concilium hoc esse sublatum, quod falsum est, & fuit ab Illustrissimorum Congregatione reprobatum, nam textus ille restringit se ad ius eligendi in iure patronatus electiuè, non autem in aliis electionibus, quæ de iure communi Capitulis competunt cum Prælato inferiori.

9 *Iure nominandi, eligendi, præsentandi.*] Hoc ius præsentandi v.g. ad mansionarios, tantum censendum est esse ex priuilegio, quando Capitulum non fundauit, nec dotauit, vel habet immemorabilé, ideo sublatum est hoc Decreto. Qui dicit se habere ius patronatus ex priuilegio admittendus est ad probandum immemorabilem.

Ius patronatus ex priuilegio Episcopi concessum, in cuius pacifica possessione extitere prætensi patroni per 140. annos, cùm constet de titulo ex priuilegio, inualido, centenaria possessio prodesse non potest, & hoc, ob malam fidem.

Ius præsentandi ex priuilegio Episcopi concessum, in cuius pacifica possessione existere probant patroni per 140. annos, cum constet de titulo ex priuilegio inualido, centenaria possessio prodesse non potest ob malam fidem. Ideo per hoc decretum sublatum remanet dubium, an immemorabilis prosit propter clausulam derogatiuam in fine cap. quæ referenda sit etiam ad Iuspatronatus ex priuilegio, sed in hoc subsistit Congregatio 1573.

10 *Quod si ad inferiores institutio.*] Quando Concilium se remittit ad statuta aliàs in hac sancta Synodo, intelligit textum, sess. 7. cap. 13. vt sit sensus: Beneficium iuris patronatus, quando est simplex, licet possit ab

ab inferiore institui, tamen semper Episcopi requirit examen. Sic Congregatio die 18. Iunij 1573.

Congregatio censuit cognitionem validitatis & inualiditatis iuris patronatus controuersi, ad Episcopum dumtaxat, non autem ad inferiores, qui ius habent instituendi, pertinere, secus verò si huiusmodi inferiores Ordinarij in eo loco haberent iurisdictionem.

11 *Ab Episcopo examinentur.*] Etiamsi institutio pertineret ad monachos. Non tamen comprehendit beneficia simplicia, quorum collatio liberè pertinet ad inferiores, sed bene se extendit ad omnia beneficia, pro quibus facienda est præsentatio, electio, seu manutentio inferioribus collatoribus.

Abbates & alij ex fundatione exemptionem prætendentes in Ecclesiis suis, coram se præsentatos instituere non possunt absque Episcopi examine. Congregatio enim Concilij illud censuit ab Episcopo fieri debere, si nihil aliud obiiciatur, quàm dicta exemptio: & aliter factam institutionem irritam esse & nullam ex hoc capite. Et quia dicti Abbates prætendunt in dictos huiusmodi à se ad patronorum præsentationem institutos omnimodam iurisdictionem habere, seque illorum Ordinarios esse, & ideò dictam declarationem sibi non obesse, quo minus absque Episcopi examine & approbatione præsentatos instituere possint; Congregatio censuit eis obesse eam, etsi Ordinarij institutorum sint, & in eos iurisdictionem habeant, aliàs eam irritam esse institutionem.

12 *Irrita sit & inanis.*] Nō sufficit quod præsentatus fuerit aliàs examinatus, & approbatus ab alio ordinario ad aliquod beneficium Curatum, sed de nouo oportuit eum esse examinatum.

13 *Nullàve causa, vel occasione se ingerant.*] Qui tempore, quo se ingerit, & fructus exigit, non est in actu præsentandi, sed est Patronus in potentia (vtpote de patronorum familia) non habet locum in hoc capitul. sed is aliâ pœnâ puniri poterit, quia bona aliena inuasit, vel surripuit. Sic Congregatio censuit, in vna Murana. Quod si ipse patronus vellet à præsentato conducere bona iuris patronatus (etenim verbum *ingerere*, sonat rem agi per viam illegitimam, titulus verò locationis est legitimus) maior pars illustrissimorum respondit hoc capitulum habere locum etiam eo casu.

14 *Si secus fecerint, excommunicationis, &c.*] Pœnæ appositæ in hoc Decreto referuntur non solùm ad alienantem bona beneficij patronatus, sed etiam ad vsurpantem fructus illius.

Quæ verò à quadraginta annis.] Isti quadraginta anni numerandi sunt à die confirmati Concilij, nam licet à die quo vellet Ordinarius inquirere super validitate iuris patronatus essent transacti 40. anni, hoc nihil eximit.

Interea tamen dum fit examen, nullus est in sua quasi possessione turbandus.

15 *Diligenter agnoscantur.*] Si Ordinarius post Concilium cognouit de iure patronatus, & admisit post Concilium, non potest patronus repelli à sua quasi possessione præsentandi, si Ordinarius voluerit cognoscere, propter obitum illius præsentati: secus autem, si simpliciter eius præsentatio fuisset admissa absque causæ cognitione.

10. April. 1598. Congregatio Concilij censuit Decretum eiusdem Concil. c. 9. Sess. 25. in principio habere locum tam in petitorio, quàm in possessorio.

In totum reuocent.] Ius patronatus minus legitimè constitutum Episcopi

piſcopi reuocent, ſoluto tamen patronis quidquid Eccleſiæ ratione augendæ dotis datum fuerat.

REMISSIONES.

α Vide Matthæ. Soares in practica & Ordine viſitandi cap.6. nu.1. Cabed. de patronat. Regiæ Coronæ, c.34. Latiſſimè Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. gl.18. num.19. cum multis ſeqq. nouiſſimè P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib.30. tract.3. n.210.* & quæ notat Farinac. circa iſtum textum ex declarat. Congregat. Rota nouiſſ. deciſ. 634. in recollectis à Farinacio. Maietarius var. reſol. lib.1. reſol.104. n.24. & in reſol.105. n.1.

Deciſiones Illuſtriſs. Card. adducta à Gonzalez locis infrà citatis.

β Prima. Hoc decretum Concilij habet locum in petitorio, & in poſſeſſorio. Vnde admittenda non eſt præſentatio, aut præſentati inſtitutio facienda, niſi prius verificato iure patronatus ex decreto Concilij. refert Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. gloſſ.18. num.23.† & notat Ricc. deciſ.153. n.47. in prax. fori Eccleſ. ſed videndus erit Grilenzon. conſ.31. n.4. & 18.

γ Secunda. Non poteſt repelli à ſua quaſi poſſeſſione præſentandi, ſi adhibita cauſæ cognitione ſuper iure patronatus poſt Concil. Ordinarius à patrono præſentatum admiſiſſet, etiamſi poſt obitum eiuſdem præſentati, de validitate iuris patronatus contigerit dubitari: ſecus autem ſi ſimpliciter patroni præſentatio abſque cauſæ cognitione admiſſa fuerit. refert Gonzal. ad Gloſſ.18. num.26.* & Ricc. d. deciſ.151. n.48.

δ Tertia. Ius patronatus ex ſolis præſentationibus continuis vltra hominum memoriam probatur, licèt in eis nulla fuerit facta mentio de fundatione, aut dotatione. refert Gonzal. d. Gloſſ.18. num.46.† Ricc. ſupr. deciſ.142. n.12. Grilenzon. conſ.41. n.33.

ε Quarta. Pro forma requiritur, vt probatio fiat per Authenticas ſcripturas, & regula eſt conſtituenda, quod probatio per teſtes non ſufficiat. refert * Ricc. deciſ.140. nu.4. & deciſ.148. in prax. fori Eccleſ.] Gonzal. d. Gloſſ.18. n.79. & n.82. reſoluit, quòd ſi per teſtes probaretur eſſe deperditas ſcripturas, & deponerent de tenore illarum, in quibus continebantur continuatæ præſentationes, quòd tunc ſatisfieret menti Concilij: vide tamen Steph. Grat. diſcept. forenſ. c.168. n.21.

† *Legitima patronatuum iura.*] Vide ſuprà allegat.96. Spino in ſuo ſpeculo teſtam. gloſſ.4. princ. n.44. Cenedo alios referens in collect.21. ex n.2. p.3. Couar. in pract. c.36. n.3.4. & 7. Mandoſ. in regul.1. de reformat. q.8. Lambertin. de Iure patr.1. p. lib.2. art.22. q.6. & in 3. p. a.3.8. & 13. q.9. princ. Cephal. conſ.681. n.3. vol.5.

ζ *Vt igitur debita in omnibus, &c.*] Quibus modis probetur ius patronatus? vide Maſcard. de Prob. conc.956. & concl.1216. Franc. deciſ.540. n.2. & dec.542. n.3. Zerol. in praxi Epiſcop. p.1. verbo ius patronatus, pag.180. Aloyſ. Ricc. in Collect. deciſ. p.1. Collect.58. An ſufficiat fama, Maſcard. concl.753. num.47.* Vide etiam Rotam nouiſſimam deciſ.557. 542. 533. 536. 537. & 540. in recollect. à Farinacio, ac etiam deciſ.563. 564. & Rotam nouiſſ. deciſ.13. de qua per Farin. p.1. ciuil. Vincent. Grilenzon. conſ.41. Rotam nouiſ. deciſ.753. in 2. p. ciuil. Farin.

η An debeat patronus probare bonam fidem? Vide Spin. in Speculo Teſtam. gloſ.4. princip. num. fin. Valaſc. conſultat.263. num.9. cum ſeqq. Gonzal. d. gloſ.18. numer.48. vbi quid ſi conſtet de inualido titulo, vel de iniuſto principio.

* *Ex fundatione.*] Vt in cap. piæ mentis. cum seq. 16. quæst. 1. & in cap. nobis, de iure patronat. & in session. 14. cap. 12. de reformatione suprà, de quo latè Cæuall. in suis pract. quæst. commun. quæst. 282. Camil. Borrel. consf. 25. numer. 5. & Ricc. decis. 140. tit. de iure patronat. ex numer. 1. Rota nouiss. decis. 565. in recollectis à Farinacio.

ϑ *Siue etiam ex multiplicatis præsentationibus, &c.*] Vide Menoch. Cons. 336. & lib. 3. de Præsumpt. quæst. 90. num. 3. cum seqq. Mascard. conclus. 103. num. 9. Gonzal. d. gloss. 18. num. 44. cum seqq. Caual. decis. 17. p. 1. vbi resoluit, ad minus debere esse tres, nec omnes necessarias esse de tempore immemorabili decidit Aloys. Ricc. decis. 29.

ϛ *Qui hominum memoriam excedat.*] Quot annorum debeat esse tempus immemoriale ad probandum ius patronatus? Per spatium sexaginta annorum probari tenent Osasc. decis. 150. Vincent. de Franch. decis. 166. Spatium tamen centum annorum desiderari asserunt Capell. Tholos. decis. 440. Farin. in decis. nouiss. 584.* & Maiorat. var. resol. lib. 1. resol. 104. n. 24. in fin.

Quomodo testes debeant deponere ad effectum probandi titulum immemorabilem? notat Rota nouissima in decis. 788. in recollectis à Farin.]

An patronus, qui est in quasi possessione præsentandi post. Concil. si de nouo vacet beneficium, & iterum præsentet, teneatur ad instantiam fisci de nouo docere de titulo, vel priùs debeat fieri institutio & manuteneri in possessione? Patronum esse manutenendum in quasi possessione saluis iuribus fisco in petitorio, decidit Aloys. Riccius Curiæ Archiepisc. Neapol. decis. 63.

† *Aliasvè secundùm iuris dispositionem.*] Vide Menoch. cons. 402. ex n. 11. vol. 5. & quæ pulchrè notat Ricc. decisione 145. ex n. 19. tit. de Iure patrona. Rotam diuersor. decis. num. 1. p. 1. Verall. decis. 133. p. 2. Grilenzon. cons. 41. à n. 25.

ϰ *Vel vniuersitatibus, &c.*] Vide Aloys. Ric. in Collect. decis. p. 4. Collect. 1240.* & decis. 145. num. 24. prax. Mantica in dec. 234.

* *Ex vsurpatione potiùs præsumi solet, &c.*] Vide Verallum decis. 128. p. 2. Caualcan. decis. 17. à n. 4. p. 2. & decis. 11. ex n. 2. p. 3. Ricci. collect. 58. p. 1. vbi etiam collect. 220. in fine. Rotam nouiss. decis. 542. n. 3. & 4. ac decis. 578. 589. & 590. in recoll. à Farin. & decis. 634. & 788. & 800. num. 5. Mantic. decis. 234. n. 1.

† *Plenior & exactior probatio, &c.*] Vide Caualcan. in decis. 11. n. 29. p. 3. Farin. in decis. nouiss. 590.

† *Etiam continuatæ, &c.*] Vide Ricci. decis. 147. suæ praxis fori Eccles. n. 32. Rota nouiss. decis. 800. in recoll. à Farin.

* *Quinquaginta annorum spatio, &c.*] Vide latè tradita per Aloys. Ricc. in decis. 146. ex nu. 24. suæ prax. fori eccles. & Rotam nouiss. decis. 788. in recoll. à Farin.

λ *Exceptis patronatibus, &c.*] Vide Guttier. pract. l. 3. q. 13. n. 72. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 24. n. 160. & vide quid Gloss. 18. n. 97. cum seqq. * Azeued. in l. 5. tit. 6. nouæ recop. n. 1. & in l. 1. n. 4.

μ *Aliosq; sublimes ac supremos principes.*] Qui sint isti magnates, vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 18. n. 66. cum seqq. & Gloss. 24. à n. 160.

ν *Et irrita, &c.*] Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. fin. n. 47. & 48.

† *Ad hæc liceat Episcopo, &c.*] Vide Supra sess. 14. de reform. c. 13. & sess. 24. de refor. c. 18. & tradita à Caual. d. decis. 11. n. 1. p. 3.

ξ *Pa-*

‡ *Patroni autẽ beneficiorũ.*] Vide Spin in Speculo Testam.Gl.4.princ.n.91.
* *Nulláve causa vel occasione se ingerant, &c.*] Vide Aloys. Ricc. decis. 165.tit.de Iure patron.in prax.fori Eccles.n.84.& 85.
† *Per viam vnionis, &c.*]Ricc.in d.prax.Curiæ Eccles.decis.492.n.5.
* *Quæ verò à 40.annis citra, &c.*]Vide Gabriel cons.195.Ricc. decis. 167. n.94.suæ praxis fori Eccles.

CAPVT X.

Præter Ordinarios locorum quædam personæ qualificatæ designentur à Capitulis, coram quibus ac eorum substitutis causæ Ecclesiasticæ spirituales breuiter terminentur.

QVoniam ob malitiosam petentium suggestionem, & quandoque ob locorum longinquitatem, personarum notitia, quibus causæ mandantur, vsque adeò haberi non potest; hincque interdum iudicibus, non vndequaque idoneis, causæ in partibus delegantur, statuit sancta Synodus, in singulis Conciliis prouincialibus aut diœcesanis aliquot personas, quæ qualitates habeant, *a* iuxta Constitutionem Bonifacij VIII. quæ incipit, Statutum, & 1 alioquin ad id aptas designari, vt præter Ordinarios locorum iis etiam posthac causæ Ecclesiasticæ ac spirituales, & ad forum Ecclesiasticum pertinentes, in partibus delegandæ committantur. Et, si aliquem interim 2 ex designatis mori contigerit, 3 substituat ordinarius loci cum Consilio Capituli alium in eius locum, vsque ad futuram prouincialem aut diœcesanam Synodum: ita vt habeat quæque diœcesis quatuor saltem, aut etiam plures probatas personas, ac vt suprà qualificatas, quibus huiusmodi causæ à quolibet Legato, vel Nuntio, atque etiam à Sede Apostolica committantur: alioquin post designationem factam, quam statim Episcopi ad summum Romanum Pontificem transmittant, delegationes quæcumque aliorum Iudicum, aliis quàm his factæ, surreptitiæ censeantur. Admonet dehinc sancta Synodus tam Ordinarios, quàm alios quoscumque iudices, *b* vt terminandis causis, quanta fieri poterit breuitate, studeant: ac litigatorum artibus, seu in litis contestatione, seu alia parte iudicij differenda, modis omnibus, aut termini præfixione, aut competenti alia ratione occurrãt.

a c. statutum, de rescr. in 6. Vide paulò post.

b Vide Sess. 14. c.20. c. finem litibus, & c. fin. de dol. & contu c. 2. de re iud. & c. constitutus, de procur.

DECLARATIONES.

1 *Alioquin ad id aptas designari.*] Harum personarum qualificatarum nominationem ad Episcopum quidem principaliter, non tamen priuatiuè ad alios spectare, Congregatio respondit. Et si is qui tempore commissionis causarum reperiebatur constitutus in dignitate, & designatus inter iudices synodales, commissionem resignauerit, poterit de eadem

eadem causa cognoscere, quia sufficit ab initio fuisse capacem. Sic fuit dictum die 2. Martij 1587.

Ad id aptas designari.] Quorum nominationem ad Episcopum quidem principaliter, non tamen priuatiuè ad alios spectare Congregatio respondit.

An is qui tempore commissionis reperiebatur constitutus in dignitate, & designatus inter Iudices Synodales, si dignitatem resignauerit, possit de eadem causa cognoscere, vel potius qui eam dignitatem obtinuit, vel neuter.

Congregatio censuit die 21. Maij 1587. etiamsi eam resignasset de eadem causa cognoscere posse, quia sufficit ab initio fuisse capacem.

2 *Ex designatis mori contigerit.*] Habet hic Textus etiam locum in diuturna absentia, quæ æquiparatur morti.

3 *Substituat Ordinarius loci cum consilio Capituli alium in eius locum.*] Congregatio censuit Concilium Capituli requiri pro forma. Ordinarius ergo non poterit illud præterire, attamen non tenebitur illud sequi.

In Sexto, tit. De rescriptis.

STatutum quod circa iudices à Sede Apostolica deputandos nuper edidimus, cum quædam contenta in eo, quæ pro communi vtilitate credebantur inducta (sicut experientia docuit) tendere dignoscantur ad noxam, sanctione præsenti, quam irrefragabiliter obseruari mandamus, suadente vtilitate in melius duximus reformandum. Sancimus igitur, vt nullis nisi dignitate præditis, aut personatum obtinentibus, seu Ecclesiarum Cathedralium Canonicis, causæ auctoritate litterarum Sedis Apostolicæ, vel Legatorum eius de cetero committantur; nec audiantur alibi quàm in ciuitatibus vel locis insignibus, vbi possit commodè copia peritorum haberi.

CAPVT XI.

Ecclesiarum bona non elocentur cum præiudicio successorum, quocumque indulto non obstante. Iurisdictiones quoque Ecclesiasticæ non locentur, & concessæ elocari, irritantur, &c.

α &c. MAgnam Ecclesiis perniciem afferre solet, cùm earum bona, γ repræsentata pecunia, in successorum præiudicium aliis locantur. Omnes igitur hæ locationes, si anticipatis solutionibus fiant, α δ nullatenus in præiudicium successorum validæ intelligantur; quocumque indulto, aut priuilegio non obstante: nec huiusmodi locationes in Romana Curia vel extra eam confirmentur. 1 Non liceat * etiam iurisdictiones Ecclesiasticas, seu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in spiritualibus, locare; nec conductoribus per se aut alios ea exercere; aliterque concessiones, etiam à Sede Apostolica factæ, surreptitiæ censeantur. Locationes verò rerum Ecclesiasticarum, etiam auctoritate Apostolica confirmatas, sancta Synodus irritas decernit, 2

α c. de precariis, 11. q. 2. & cap. 2. de precar.

quas

quas 2 à triginta annis citra, 3 ad longum tempus, seu, vt nonnullis partibus, ad viginti nouem, seu bis viginti nouem annos, vocant, factas; Synodus prouincialis, vel deputandi ab ea, in damnum Ecclesiæ & contra Canonicas sanctiones contractas fuisse iudicabunt.

DECLARATIONES.

1 *Non liceat etiam.*] Iurisdictionem Ecclesiæ locari prohibetur, quod procedit etiam in quolibet minimo officio Iurisdictionem habente, non obstante quacumque consuetudine contraria.

Iurisdictiones Ecclesiasticas.] Sub iis comprehenduntur etiam iurisdictiones damnorum datorum.

2 *Quas à 30. annis citra.*] Intelligendum à 30. annis citra, vsque ad confirmationem Concilij.

3 *Ad longum tempus.*] Dominus proprietatis, si tempus præfixum esset finitum, ita vt deberet confirmare Emphyteusim, continuetur, si electi deputati à Synodo, vel ipsa Synodus Prouincialis, iudicauerint non esse locationem factam in damnum monasterij, ipse autem D. curare debet, vt quamprimum fiat hoc iudicium.

Congregatio Concilij censuit, neque constitutionem Pauli II. neque Conc. Trid. decretum derogasse dispositioni c. Terulas. 12. q. 2. 11. Ian. 1596.

S. D.N. Papæ Vrbani VIII. nunc sedentis decretum de non alienandis bonis Regularium.

SAcra Congregatio Cardinalium Conc. Trident. interpretum, rerum experimento edocta, quantum religiones accipiant detrimenti ex bonorum immobilium & pretiosorum mobilium distractionibus, quas crebro faciunt Regulares, Apostolicis priuilegiis innixi, ac proinde operæ pretium putans, illorum facilitatem aliqua ratione compescere: speciali sanctissimi D.N. iussu Generalibus, & Prouincialibus capitulis, vel Congregationibus, Abbatibus, Generalibus, & quibuscumque aliis Superioribus Regularibus, cuiusuis Ordinis, Congregationis, Societatis, vel instituti, infra fines Europæ existentibus, omnium rerum, & bonorum immobilium; ac pretiosorum mobilium alienationem, omneque pactũ, per quod ipsorum dominium transfertur, census perpetuos, seu vitalitios, hypothecam, locationem, & conductionem vltra triennium, concessionem in feudum, vel emphyteusim, præterquam in casibus à iure permissis, fieri perpetuo prohibet, atque interdicit, absque ipsius Congregationis Concilij expressa licentia in scriptis, & gratis concedenda; sub pœna priuationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebunt, vocisque actiuæ, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa imposterum obtinenda, quam ipso facto absque alia declaratione incurrant; sublata etiam Generali, & Protectori illam moderandi, aut relaxandi facultate; pœnis nihilominus Apostolicarum Constitut. & præsertim fel. rec. Pauli II. quæ incipit: *Ambitiosæ*, in suo robore permansuris. Alienationes verò, pacta, census, hypothecas, locationes, conductiones, & concessiones quascumque contra huiusmodi prohibitionem faciendas, Sanctitatis Suæ auctoritate, ipso iure nullas atque irritas decernit: Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis in fauorem quarumcumque personarum,

rum, atque Ordinum, tam Mendicantium quàm non Mendicantium, Militiarum, etiam S.Ioan.Hierosolymitani, Congregationum, Societatum, ac cuiusuis alterius instituti, etiam necessariò & in indiuiduo exprimendi, Monasteriorum, Conuentuum, Collegiorum, Domorum, ac locorum Regularium quorumcumque; necnon illorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, vel consuetudinibus, etiam immemorabilibus, *exemptionibus quoque, indultis, & priuilegiis sub quibuscumque tenoribus, & formis, & cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus Decretis, etiam motu proprio & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut alias quomodolibet, etiam per viam communicationis, seu extensionis, concessis & iteratis vicibus approbatis, & innouatis; etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus, ac formis specialis & indiuidua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, & aliqua alia exquisita forma seruanda esset; tenores huiusmodi præsentibus pro expressis habentes, quibus, quoad ea, quæ præsenti Decreto, ac prohibitioni aduersantur, illis alias in suo robore permansuris, specialiter, & expresse, Sanctitatis Suæ auctoritate derogat; ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ die 7. Septembr. 1624.

Cosmus Card. de Torres.

REMISSIONES.

α Vide P.Rebello de Oblig.iustit.p.2.lib.14. quæst.5. à num.4. P.Valer. Regin.in praxi fori pœnit.lib.25.cap.43.num.539.* Vide etiam Valasc.de iure emphyt.quæst.10.numer.5.Gigant.de pension.q.88. Azeued. in l. 33. tit.3. lib.1. & in l.1. tit.5. eod. lib.1. nouæ recop. numer.4. Vinc. Grilenz. cons.21.Alex. Trentacinq. var.resol. lib.3. tit. de locat. & conduct. resol. 3.num.7.

β Vtrùm valida sit per priores saltem tres annos locatio, de rebus Ecclesiæ vltra triennium facta in Lusitania, & vbi Extrauagans Paulina recepta est? Affirmat P.Rebello.dict.lib.14.quæst.6.

γ *Repræsentata pecunia.*] Ante diem solutam intelligit Guttier. de Iuram.Confirmat. part.3. cap.3. numer.2. vide quid D.Barbos.in l.si filiolam.§.vlt.numer.27. ff. solut. matr. Valasc. de iure Emphyt.q.10.num.5. Zerol. in praxi Episcop. part.1. verbo Alienatio rerum Eccles. vers. ad 7. pag.14.nouissimè Cald.Pereira de Renouat.q.20.num.3.& de Emptione, cap.26.n.8. vbi etiam an locatio iudicetur vsuraria, si ob repræsentatam solutionem conductor dimidium lucri faciat.

δ *Nullatenus in præiudicium successorum, &c.*] An Prælatus vel beneficiarius succedens in officio vel beneficio teneatur stare locationi per suum prædecessorem factæ? Negant, si Prælatus vel beneficiarius nomine proprio locet reditus suæ dignitatis, vel beneficij in suam vtilitatem, ad tempus iure vel Synodali constitutione permissum, ipseque ante tempus locationis expletum decedat, secus pro illo anno cœpto & quando terræ essent satæ, & fructus pendentes de proximo colligendi, per Gloss. receptam in cap.fin.ne Prælati vices suas, Cou.Var.lib.2.cap.15.numer.6. Molin.de Primogen.lib.1.cap.21.à princ.Caroc.de Locato, part.3. tit. de rebus Ecclesiæ locandis, quæst.1.cum seqq. Mich. Grass. tom. 2. Commun. opin.

opin.lib.4.tit.43.numer.40.pag.656.& ibi Viui.num.123.pag.661.Spin.in Speculo Testam. Gloss. 19. princip. num.41. Cardoso in praxi iudicum, verbo fructus, num.23. & verbo Locatio, num.6. Stephan. Gratian. discept.forens.cap.37.à num.18.Rip.obseru.115.Balb.decis.229. Statil. Pacif. decis.192.Card.Pute.decis.176.lib.1.Aloys. Ricci.in Collect. decis. part.4. Collect. 1007. & Collect.1055. in fine, remissiuè Guttier. de tutel.part.2. cap.20.numer.10.P.Molin.de Iustit. tract.2.disput.462.vers.Quòd denique, Flamin.de Resignat.lib.1.quæst.16. num.47. D.Barbos. d.§. vltim.à numer.17.Morl.in Emporio iuris part.1.tit.10.quæst.2.numer.20. P.Valer.Reginald.in praxi fori pœn.lib.25.cap.43.numer.538.cum seqq.ex antiquioribus plures refert Cened.ad Decret.Collect.76.num.5. D.Mart.de Iurisd.pag.4. casu 48. num.8. & in votis nouiss. decis. voto 180. Cardin. Thusc.verbo Locatio, conclus.419. Cardin.Mantic.de Tacitis, & ambig. conuent.liq.5.tit.13.num.21.Cald.quæst.forens.lib.1.q.32.

* *Non liceat.*] Vide Greg.Lopez in lib.8.tit.17. part.1. Salycet. ad Bern. Diaz in prax.can.cap.4.lit.B.

§ *A triginta annis citra.*] Vide Cened.ad Decretal.Collect.102. num.3. in fine. † Vide Auendan.de exequend.mand.lib.1.cap.4.num.37. Couar. lib.2.var.resol.cap.16.num.6.Grilenzon.cons.22.n.18.

CAPVT XII.

Decimarum solutiones fiant: impedientes fieri excommunicentur, nec absoluantur, nisi plena restitutione secuta. Subueniendum rectè est, tenuioribus qui præsunt Ecclesiis.

a NOn *a* sunt ferendi, qui variis artibus decimas, Ecclesiis obuenientes, subtrahere moliuntur; aut qui ab aliis soluendas temerè occupant, & in rem suam vertunt: cùm decimarum solutio debita sit Deo; & qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas inuadunt. Præcipit igitur sancta Synodus omnibus, 1 cuiuscumque gradus, & conditionis sint, 2 ad quos decimarum solutio spectat, vt eas, ad quas de iure tenentur, in posterũ Cathedrali, aut quibuscumq; aliis Ecclesiis, vel personis, † quibus legitimè debentur, 3 integrè persoluant.* *b* Qui verò eas aut subtrahunt, aut impediunt, excommunicentur; nec ab hoc crimine, β nisi plena restitutione secuta, absoluantur. Hortatur dehinc omnes & singulos pro Christiana charitate, debitoque erga Pastores suos munere, vt de bonis sibi à Deo collatis, Episcopis & Parochis, qui tenuioribus præsunt Ecclesiis, largè subuenire ad Dei laudem, atque ad Pastorum suorum, qui pro eis inuigilant, dignitatem tuendam, non grauentur.

a Conc. Matisc. 2. c.5. Conc. Ticin. ver. in sacris. Exod. 22. 23. Leuit. 27. Nu. 18. Tob. 3. Malac. 3. c. decimas, 16. q.1. cap. decimas, cum seq. 16. q.7. c. parochianos, cap. ex transmissa, & c. tua, de decim.

b c. omnes decimæ, 16. q.7. c. peruenit, c. non est, c. tua, & cap. in quibusdam, de dec. Clem. 1. eod. tit.

D E-

DECLARATIONES.

19. Deceb. 1596. Congregatio Concilij censuit, si decimæ sint impositæ rei, quia ab initio fuerunt concessæ, vel traditæ cum ea conditione, & onere, vt ex eis decimæ soluantur, tunc ad quoscumque peruenerint, etiam mendicantes, teneri eas soluere; si verò debeantur pro administranda cura animarum, tunc quia Parochi his mendicantibus aliqua Sacramenta non administrant, mendicantes ad eas non teneri, si tamen à solutione decimarum Sedis Apostolicæ priuilegiis eximantur.

19. Iunij. 1597. Congregatio Concilij censuit, obtinentem Canonicatum in Cathedrali Ecclesia etiam ante factam Ordinum distributionem in ea saltem ætate oportere esse constitutum, vt intra annum ad Subdiaconatum possit promoueri.

Qui ex antiqua consuetudine non soluebat decimas, ex hoc decreto ad eas soluendas cogi non potest.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Ioan. de la Cruz, de statu Relig. lib. 2. c. 19. dub. 4. per totum. * Vide etiam Couar. lib. 1. var. c. 17. Bologner. consil. 29. à num. 1. Treuisan. decis. 29. lib. 1. Guttier. in quæst. can. c. 21. lib. 2. & Azeued. in l. 1. nu. 4. & s. tit. 4. lib. 1. nouæ recopil.

† *Vel personis*, &c.] Vide Treuisan. decis. 15. lib. 1. Bobadillam in lib. 2. politicæ. c. 18. num. 146. vbi alios refert.

* *Integrè persoluant*, &c.] Vt in c. omnis 16. quæst. 7. & in cap. peruenit, & in c. non est & in cap. tua & in cap. in quibusdam, de decim. & in Clem. 1. eod. tit. Camil. Borrel. cons. 20. n. 33. 60. & per totum.

β *Nisi plena restitutione*.] Vide nouissimè P. Sanch. in præcepta Decal. lib. 2. c. 20. num. 19.

CAPVT XIII.

Quarta funeralium soluatur omnino loco cui hactenus solita est pendi, non obstantibus quibuscumque.

α De sepul. extra, in 6. & in Clem.

α DEcernit *a* sancta Synodus, quibuscumque in locis, iam 1 β ante annos quadraginta, Quarta, quæ funeralium dicitur, Cathedrali aut Parochiali Ecclesiæ 2 solita esset persolui, 3 ac postea fuerit ex quocumque priuilegio, aliis monasteriis, hospitalibus, aut quibuscumque locis piis concessa, eadem posthac integro iure & eadem portione, quæ anteà solebat, Cathedrali seu Parochiali Ecclesiæ persoluatur: non obstantibus concessionibus, gratiis, priuilegiis, etiam Mari magno nuncupatis, aut aliis quibuscumque.

DECLARATIONES.

1 *Iam ante* 40. *annos*.] Non comprehenduntur monasteria ædificata à 40. annis citra, aut quæ in dies ædificantur, præsupposito quod huiusmodi monasteria sunt eius religionis, cui à Sede Apostolica indultum sit, vt quartam funeralium non teneatur Episcopo soluere.

A dispositione igitur Concilij Tridentini in hoc cap. non sumitur argumen-

gumentum quod à monasteriis ædificatis ab annis 40.citra, non persoluatur quarta funeralium Episcopo, nisi monasteria per Sedem Apostolicam ad solutionem huiusmodi quartæ partis funeralium non teneantur. Item Monasterium fratrum Minorum S. Francisci de obseruantia à 30.annis fabricari cœptum, post hoc decretum non debet soluere quartam funeralium Cathedrali,prout Congregatio censuit, huiusmodi Monasteria non comprehendi vel teneri quartam funeralium persoluere Episcopo,præsertim præsupposito priuilegio quod Iulius III. concessit religioni fratrum Minorum S.Francisci.

Congregatio sæpius respondit,Decreto Concilij c.13.Sess.25.non comprehendi Monasteria ædificata à 40.annis citra,vel quæ in dies ædificantur,præsupposito,quod sint eius Religionis, cui à Sede Apostolica indultum sit,vt quartam funeralium non teneatur soluere Episcopo. Rossanẽsis 21. Septemb. 1591.

Congregatio Concilij censuit,Concilium Tridentinum *cap.13. Sess.25. de Reform.* non sustulisse priuilegium, supra 40. annos ante Concilium certis religionibus concessum, ad percipiendum quartam funeralium. 3.Martij 1594.

Cathedrali.] Non potest Episcopus applicare fabricæ Ecclesiæ suæ census,& libellos, quos rectores Ecclesiæ possident,nec prohibere, quin dicti rectores accipiant sponte oblata ab heredibus defunctorum.

Congregatio censuit onus probandi possessionem solutionis quartæ funeralium, ante quadraginta annos ipsius Cathedralis Episcopo incumbere.

2 *Solita esset persolui.*] Regularibus qui sunt in quasi possessione non soluendi quartam Episcopo seu Parocho, non incumbit onus probandi ante 40. annos non solui solitam ab eorum monasteriis, sed onus probandi Regulares ante 40.annos esse solitos soluere, spectat ad præcedentes Episcopos seu Parochos.

3 *Ac postea fuerit ex quocumque priuilegio.*] Idem si ante 40.annos, dummodo priuilegium non sit in vsu.

In priuilegiis quæ S.D.N.mendicantibus concessit,ea mens fuit,vt Parochi inuitentur, quartæ funeralium ante 40.annos cum Cathedrali Episcopo incumbere. Non potest autem Episcopus applicare fabricæ suæ Ecclesiæ census,quos Rectores Ecclesiarum possident,nec prohibere quin dicti Rectores accipiant sponte oblata ab heredibus defunctorum.

REMISSIONES.

α Vide Petr.de Perus.in tract. de Canonica Paroch.Bertachin.de Episcop.part.4.lib.4.n.40.Petr.Gregor.Syntagm.lib.2.cap.25.nu.10. Chopin. de sacra polit.tit.7.n.13.& 14.Guttier.de Iuram. conf. part.2. cap.4. n.2. Card.Tusc.tom.6.verbo Quarta, concl.21.Fr.Emman.q.Regul.tom.1.q. 39.art.2.Latè Fr.Ioan.de la Cruz, de statu Relig. lib.2. cap. 13. dub. 5. * & Farinac.in declar.Card.

β *Ante annos quadraginta.*] Sacra Cardin.Congreg.censuit,non comprehendi in dictis verbis Concil. Monasteria ædificata à quadraginta annis citra, vel quæ in dies ædificantur, &c. refert Fr.Ioan. de la Cruz, d. dub.5.concl.2.in fine.† Vide decis. 91. Congregationis Card. in recollectis à Farinac.

CAPVT XIV.

Datur salutaris ac expeditus modus procedendi contra pestem faculentam ac lutulentam clericorum concubinariorum per ipsos Episcopos, siue illi Clerici sint in beneficio, siue non.

α Quàm turpe, ac Clericorum nomine, qui se diuino cultui addixerunt, sit indignum, in impudicitiæ sordibus immundoque concubinatu versari, satis res ipsa communi fidelium omnium offensione, summoque Clericalis militiæ dedecore, testatur. *a* Vt igitur ad eam, quam decet, continentiam, ac vitæ integritatem ministri Ecclesiæ reuocentur; populusque hinc eos magis discat reuereri, quo illos vita honestiores cognouerit: prohibet sancta Synodus quibuscumque Clericis, ne concubinas, aut alias mulieres de quibus possit haberi suspicio, in domo β vel extrà detinere, aut cum iis vllam consuetudinem habere audeant: γ alioquin pœnis 2 à sacris Canonibus vel statutis Ecclesiarum impositis, puniantur. 2 Quòd si a Superioribus moniti, † 3 ab iis se non abstinuerint; 4 δ tertia parte fructuum, obuentionum, ac prouentuum beneficiorum suorum quorumcumque, & pensionum ipso facto sint priuati, quæ fabricæ Ecclesiæ, aut alteri pio loco arbitrio Episcopi applicetur. Sin verò in delicto eodem, cum eadem vel alia femina perseuerantes, secundæ monitioni adhuc non paruerint, non tantùm fructus omnes, ac prouentus suorum beneficiorum, & pensiones, eo ipso amittant, qui prædictis locis applicentur; sed etiam à beneficiorum ipsorum administratione, quoad Ordinarius, etiam vti Sedis Apostolicæ delegatus, arbitrabitur, suspendantur, & si ita suspensi nihilominùs eas non expellant, aut cum iis etiam versentur, tunc beneficiis, portionibus, * ac officiis & pensionibus quibuscumque Ecclesiasticis perpetuò priuentur, atque inhabiles ac indigni quibuscumque honoribus, dignitatibus, beneficiis, ac officiis in posterum reddantur, donec post manifestam vitæ emendationem ab eorum Superioribus cum iis ex causa visum fuerit dispensandum. Sed, si postquam eas semel dimiserint, intermissum consortium repetere, aut alias huiusmodi scandalosas mulieres sibi adiungere ausi fuerint, præter prædictas pœnas *b* excommunicationis gladio plectantur. Nec quæuis appellatio, aut exemptio † 5 prædictam executionem impediat aut suspendat: supradictorumque omnium cognitio, 6 non ad Archidiaconos *,

a Sup. Sess. 24. cap. 8. de Ref. Cōc. Cart. 3. c. 18. Conc. Nicæ. c. 3. Conc. Matisc. 1. c. 1. Cōnc. Arel. 2. c. 3 Conc. Tolet. 2. c. 3. Conc. Bracc. 1. c. 15. Cōc. Turo. 2. c. 10. 11. & 12. Conc. Mogunt. c. 49. c. interdixit 32. dist. c. cum omnib. c. volumus, & c. feminas, 8. dist. c. 1. cū mult. seq. de cohab. Cler. & mulier.
b c. 2. cum seq. de cohab. Cler. & mul. c. si concubinæ, de sent. excom. Conc. Aurel. 3. c. 4.

nos *,

nos *, nec Decanos, aut alios inferiores, sed ad Episcopos ipsos pertineat: qui sine strepitu, & figura iudicij, † & sola facti veritate inspecta procedere possint. 7 Clerici verò beneficia Ecclesiastica, aut pensiones non habentes, iuxta *a* delicti & contumaciæ perseuerantiam & qualitatem ab ipso Episcopo carceris pœna, suspensione ab Ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, aliisve modis, iuxta sacros Canones, puniantur. 8 Episcopi quoque, quod absit, si ab huiusmodi crimine non abstinuerint; & à Synodo prouinciali admoniti, se non emendauerint; *b* ipso facto sint suspensi: & si perseuerent, etiam ad Sanctissimum Romanum Pontificem ab eadem Synodo deferantur, qui pro qualitate culpæ etiam per priuationem, si opus erit, in eos animaduertat.

a Sup. c. & in aliis locis sup. alleg. Cócil. Tolet. 4. c. 41. Vide 8. Tolet. c. 6.
b Cap. quorumdam 34. dist. Cóc. Aurelian. 5. c. 3.

DECLARATIONES.

Hoc decretum de concubinatu & aliis impudicitiæ sordibus Clericorum, non procedit in simplici incontinentia absque qualitate concubinatus.

1 *A sacris Canonibus.*] Patroni possunt (si ad eos spectat præsentatio alicuius beneficij, per concubinarium detenti) vel alij laici parochiani pro suo interesse, in quo ab his percipiunt Sacramenta, accusare eos.

Quinimò potest Ordinarius procedere contra ipsos de iure, non expectata forma huius Textus & vi huius litteræ, est enim intolerabile peccatum.

2 *Quòd si à superioribus moniti.*] Specialiter monendi sunt, non autem solùm generaliter, putà per edictum. Et hæ monitiones ex hoc Decreto non sunt faciendæ tantũ in visitatione, sed & in aliis quoque temporibus fieri debent. At tempus, quod inter vnam & aliam monitionem intercedere debet, arbitrio Episcopi relinquitur.

Poterit Episcopus contra omnes procedere, etiam in carcerando, quando timetur de fuga, iuxta traditam formam in cap. 6. huius Sessionis, idque absque monitione.

Pœna de qua in vers. *quod si à Superioribus moniti*, &c. non habet locum in Clericis, si primo deliquerint, etiamsi dicta generalia Ordinarij præcesserint, sed incurritur vbi Clericus secundo deliquit. Pro primo puniri debet aliis pœnis à sacris canonibus, vel statutis Ecclesiarum impositis: & demum si monitus fuerit & quidem speciali admonitione secundò delinquat, priuatur tertia parte fructuum, non tamen distributionibus quotidianis, quas ratione Canonicatus vel dignitatis diuinis interessendo percipit præter fructus præbendæ distinctæ; eadem pœna censetur repetita in vers. Si verò in delicto eodem, &c. Sin autem secundæ monitioni non paruerit, suspendendus est ab administratione beneficiorum, & cum non possit interesse choro, amittit etiam distributiones quotidianas.

3 *Ab iis se non abstinuerint.*] Episcopus procedere potest per denunciationem ex officio, vel alio qui sibi placuerit, modo.

4 *Tertia parte fructuum.*] Si resignatio parochialis verè fuit Romæ expedita, antequam Ordinarius resignantem, titulo ac beneficio dictæ parochialis priuaret, eadem dicta resignatio suum effectum sortiri debet, nec

 eam

eam poteſt Ordinarius infringere, nec aliquam Eccleſiæ penſionem imponere. Itaque pœna quæ ſtatuitur in hoc capitulo non tranſit ad ſucceſſorem in beneficio ſi cōcubinarius iure priuatus beneficio illud reſignat.
5 *Prædictam executionem impediat.*] Prædictam executionem exemptio aut appellatio ante vel poſt diffinitiuam ſententiam ſuſpendere non poteſt.
6 *Non Archidiaconos.*] Congregatio cenſuit, hoc non habere locum in immemorabili.
7 *Clerici verò.*] Si Clerici concubinarij, notorij ſunt, etiam hodie ipſo iure à diuinis ſuſpenſi (prout in vetere iure) ſunt.

REMISSIONES.

α Vide Bern.Diaz in pract.c.79.Clar.§.Fornicatio,num.9.verſ.Clericus autem concubinarius, Guid.Papæ deciſ.558.Hieron.de Monte Var. iuris, q.18.n.48.Humad.l.32.gl.5.n.6.tit.5.p.1.& lib.43.gl.2.n.3.tit.part.1. Perez, lib.23.verſ.Quæri tamen poteſt,tit.3.lib.1.Ordin.Matienſ.l.6.gl.2.à nu.23. tit.8.lib.5. nouæ Recop. Menoch. de Arbit. caſu 418. Rebuff. de concord. tit.de Publicis concub.ver.Prima ergo pœna, Petr.deBollo in œcon.Eccl. claſſi.1.c.4.à §.5.Zerol.in praxi Epiſc.p.1.verbo Concubinarij, §.3. pag.60. P.Comit. Reſponſ. Moral. lib.1. q.57. P.Valer. Regin. in praxi fori pœn. l.30.tract.3.num.154.verſ.Decimum.Aloyſ.Ricc.in coll.deciſ.p.4.Collect. 857.Th.Valaſc.to.1.Alleg.34.n.7.optimè Petr.de Ledeſ.p.2.ſum.tract.27. cap.18.* Vide etiam Salzed.ad Ber.Diaz in d.c.79. lit.B.Azeued.in l.1.tit. 19.lib.8.nouæ recopilat.præcipuè num.113.Proſper.Farinac.conſ.80.n.63. volum. 1.Vincen.Grilenzon.in conſ.19.ex n.12.& 19.
β *Vel extra detinere.*] Quod procedit in ſimplici incontinentia abſque qualitate concubinatus, reſoluunt Nau.Conſ.4.ſub tit.de Adulter. Sayr. deciſ.4.ſub eod.titul.quem refert Aloyſ.Ricc.in Collect.deciſ.par.4. Collect.821. in fine, dicit probabile, ſed contrarium probabilius, Petr.de Ledeſ.d.c.18.diffic.3.
γ *Alioquin pœnis.*] An pecuniariis? Affirmat Aloyſ. Ricc. Curiæ Archiep.Neapol.deciſ.99.
† *Quòd ſi à ſuperioribus moniti.*] Vide Proſp.Farinac. in d.cōnſ.80. nu.13. 47.51.59.& 62.vol.1.
δ *Tertia parte fructuum.*] An etiam diſtributionum quotidianarum? Affirmant Sayr.deciſ.7.de verbor. ſignific. quem refert Aloyſ. Riccius in Collect.857.verſ.Amplia 2.Petr.de Ledeſin.d.c.18.diffic.2.
* *Tunc beneficiis, portionibus, &c.*] Vide Nicol. Garciam de benefic. p.1. cap.5.§.2.n.299.& 304.
† *Aut exemptio, &c.*]Vide Seraphin.deciſ.960.
* *Non ad Archidiaconos, &c.*]Vide Aloyſ.Ricc.deciſ.581.
† *Sine ſtrepitu & figura iudicij, &c.*] Vide Salzed.ad Bern. Diaz in prax. canon.c.126.lit.C.in fin.
ε *Epiſcopi quoque, &c.*] Vide Pat.Soar.to.5.de Cenſur.diſput.31.ſect.5.ad fin. Pat.Valer. Regin.in praxi fori pœnit.lib.32.tract.2. num.65.verſ.Item ex Concilio, Pat.Ægid.de Coninck de Sacram.& Cenſur.tom.2. diſp.15. ſuſpenſ.27.

CAPVT XV.

Contra Clerici filios.

1 VT *a* paternæ incontinentiæ memoria locis Deo consecratis, quos maximè puritas, sanctitasque decet, 2 α longissimè arceatur; β non liceat γ &c. filiis Clericorum, 3 qui non ex legitimo nati sunt matrimonio, 4 in Ecclesiis, vbi eorum patres 5 θ &c. beneficium aliquod Ecclesiasticum 6 habent, aut habuerunt, * 7 quodcumque etiam dissimile beneficium obtinere, 8 *b* ο &c. nec in dictis Ecclesiis 9 quoquo modo ministrare, 10 nec pensiones super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, vel alias obtinuerunt, habere, 11 Quod si in præsenti pater, & filius 12 σ in eadem Ecclesia beneficia τ obtinere 13 reperiantur; 14 υ cogatur filius suum beneficium resignare, aut cum alio permutare extra Ecclesiam 15 intra trium mensium spatium: aliàs ipso iure eo priuatus existat, & super iis quæcumque dispensatio surreptitia censeatur. φ Ad hæc, reciprocæ resignationes, si quæ posthac à parentibus Clericis in fauorem filiorum fient, vt alter alterius beneficium consequatur, in fraudem huius Decreti, & canonicarum sanctionum factæ omnino censeantur: nec collationes secutæ, vigore huiusmodi resignationum, seu aliarum quarumcumque, quæ in fraudem factæ fuerint, ipsis Clericorum filiis suffragentur.

a Conc. 9. Tolet. in c. 10. grauius animaduertit, c. proposuisti, 92. dist. *b* Ab Alex. 3. p. 19 c. 3. & in Conc. 2. Lat. c. 14. c. 2. & per totum, de fil. presb.

DECLARATIONES.

1 *Vt paternæ incontinentiæ.*] Hoc decretum à iure communi differt in quinque. Primò, quod non solùm ratione successionis (prout de iure communi,) sed etiam ob incontinentiæ memoriam inualuit hæc prohibitio. Secundò, quòd ratione talis memoriæ legitimè arceatur quis non solùm immediatè, prout de iure communi, sed etiam mediatè. Tertiò, quòd non solùm prohibetur successio in beneficio eodem, sed & in alio quocumque, etiam dissimili, dummodo sint in eadem Ecclesia. Quartò, quòd non solùm prohibetur filius obtinere beneficium in eadem Ecclesia in qua Pater obtinet, sed etiam ministrare, cum iure communi tantum Pater ministrare prohibeatur. Quintò, quod nec pensiones super fructibus beneficiorum, quos parentes eorum obtinuerunt, vel obtinent, habere poterunt filij.

2 *Longissimè arceatur.*] Hunc textum sacra Congr. censuit, procedere non solùm in filio respectu Patris, sed etiam in nepote respectu aui, propter verbum, *longissimè*, quod excludit omnem personam etiam mediatam, vt dictum est. Vide infrà hoc c. §. *Stante.*

Congregatio Concilij causa aliàs maturè discussa censuit, Nepotem legitimum ex filio illegitimo non comprehendi decreto, c. 15. Sess. 25. Bracharense 17. Octob. 1592.

3 *Qui non ex legitimo matrimonio nati sunt.*] Filij illegitimi clericorum non prohibentur à Conc. Trid. cum patribus habitare.

4 *In Ecclesiis, vbi eorum patres.*] Filij Presbyterorum Decreto hoc Concil. Trid. non prohibentur retinere beneficium legitimè obtentum in eadem Ecclesia, in qua fuit beneficiatus pater eorum, qui ante publicationem eiusdem Concilij è vita migrauit, quia hoc Decreto tantum prohibentur in futurum obtinentes.

Illegitimus, cuius Pater fuit Rector Ecclesiæ matricis, potest Ecclesiam filialem obtinere dependentem, seu alias illi vnitam, in qua etiam eadem matrix habet quædam iura Parochialia, saluo hoc Decreto, nisi vnio facta sit per viam subiectionis Ecclesiæ matricis. Quod si beneficia sunt vnita æquè principaliter, tunc illegitimi obtinere non possunt: si verò non sunt vnita æque principaliter, sed accessoriè, tunc possunt, si tamen dictæ Ecclesiæ vnitæ non tenentur ministrare in principali.

Habens Canonicatum in Ecclesia, in qua Pater eius similiter Canonicatum obtinuit, non potest in eadem Ecclesia de Canonicatu ad dignitatem ascendere.

Pater, qui est Coadiutor filij in Canonicatu, cedere tenetur omne ius filio, posset tamen sibi aliquem seruare fructum aut pensionem.

Non sunt tolerandi in Ecclesia, sed expellendi Canonici illegitimè ex presbyteris & solutis mulieribus nati. Non comprehenditur hoc Decreto is qui litteris Apostolicis non expeditis, nec possessione secuta, cessit in fauorem alterius in manibus Pontificis. Secus autem dicendum est de eo qui litteras expediuit, possessionem accepit per procuratorem, quamuis numquam in Ecclesia ministrasset, nam per prouisionem acquiritur ius in re, & causatur vitium in persona filij per Patris intitulationem. Abbas in c. *transmissa n.6. de filiis presbyt.*

5 *Beneficium aliquod Ecclesiasticum.*] Concilium Tridentinum non prohibet, quin Pater & Filius possint celebrare Missam in eadem Ecclesia, dummodo ambo non obtineant beneficia in ea, sed id fiat ab altero causa legati, quod legatum sit Missam celebrantibus.

Ad Episcopum N. scribatur, vt desinat molestiam exhibere presbytero N. illegitimo celebranti Missam ob quoddam legatum in eadem Ecclesia, in qua Pater celebrat ob deuotionem; cùm neuter habeat beneficium, quia hic casus non est prohibitus à Concilio.

6 *Habent, vel habuerunt.*] Non dicitur ille habuisse, ad hoc vt comprehendatur sub hoc capitulo, qui prouisus, sed litteris non expeditis, & possessione non habita cessit alteri. supra *hoc c. Non sunt.*

Hæc verba, *habent, vel habuerunt*, intelliguntur de futuro, scilicet post publicationem Concilij. Non autem ante Concilium. Congregatio censuit, eum comprehendi hoc Decreto qui per procurationem acquirit ius in re, hæc enim causat vitium in persona filij per Patris institutionem. Si verò per solam publicationem Pater obtinuerit beneficium, cùm vel litteras non expediuerit, nec possessionem ceperit, secus censuit Congregatio, quia ante litterarum cōfectionē gratia non est perfecta; sed informis.

Præsumpta dispensatio, quæ fundatur in Regula de Triennali, non habet locum contra hoc Decretum, quia dicta Regula requirit titulum coloratum, *vt latè in c.4. Sess.7.*

7 *Quodcumque etiam dissimile.*] In Ecclesiis quæ dicuntur esse sorores aliarum Ecclesiarum (sicut sunt aliquæ in Hispania) in quarum altera residens præsupponitur residere in principali, non potest Pater residere in vna, & filius in altera.

Cum Patre habente præbendam Theologicam in Ecclesia in qua eius filius

filius illegitimus Canonicatum detinebat, & cum filio qui suum Canonicatum dimittere tenebatur; ob suarum virtutum merita & testimonium ipsius Episcopi fuit dispensatum, dummodo idem Pater abstineret ab Ecclesia, sed legeret per substitutum ab Episcopo eligendum, cui assignetur aliqua portio arbitrio eiusdem Capituli & Episcopi.

Congregatio Concilij censuit, re mature discussa, patrem legitimum nulla indigere dispensatione ad obtinendum immediatè beneficium filij, licet filius, quamuis legitimus, dispensatione egeat ad obtinendum immediatè beneficium patris. 12. Deceb. 1594.

8 *Nec in dictis Ecclesiis quoquomodo ministrare.*] Dubitatum fuit, an alius illegitimus laicus, qui in Ecclesia in qua Pater beneficium habet, non habet portionem, sed vt Cantor musicæ tantummodo in Ecclesia cantat, prohibeatur cantare per istum textum? Congregatio die Decembr. 1574. censuit affirmatiuè, quia Concilium dicit, *quoquomodo ministrare*, eadem enim ratio est, siue ministret in officio; siue in beneficio. inf. *hoc c. §. Quoquomodo.*

Filius Clerici hoc decreto non prohibetur, quo minus tamquam Capellanus amouibilis deseruire possit atque obtinere beneficium in Ecclesia, in qua eius Pater numquam fuit intitulatus ad aliquod beneficium Ecclesiasticum, licèt pro Capellano amouibili inseruierit in eadem Ecclesia.

In ciuitate Leodiensi sunt plures Collegiatæ. Decani & Canonici vigore cuiusdam statuti accedunt per certas processiones in certis festis diebus anni ad Cathedralem, & ibi canunt vnum versiculum, seu Collectam, hoc stante, fuit pluries dubitatum, an valeat electio facta de filio illegitimo ad Decanatum vnius illarum Ecclesiarum Collegiatarum, cùm prædicta teneatur præstare in Cathedrali, in qua Pater eius Canonicus fuit? Congregatio censuit, filium prædictum illegitimum, incapacem esse huius Decanatus, quia quoquo modo inseruire dictæ Ecclesiæ videtur.

9 *Quoquomodo ministrare.*] Non solùm filius non potest retinere beneficia in ea Ecclesia, in qua pater obtinuit, sed nec canere in eadem Ecclesia, tamquam Musicus simplex. sup. *hoc c. §. Nec in dictis.*

10 *Nec pensiones.*] Idem decretum locum non habet in iis Filiis presbyterorum, qui pensionem super beneficio à Patre obtento ante Concil. Trident. & illius confirmationem obtinuerunt.

Cum filio obtinente pensionem in Ecclesia N. in qua Pater habuit Canonicatum, quem resignauit, fuit dispensatum.

Filius illegitimus presbyteri dimidium beneficium habens in illa Ecclesia in qua Pater eius olim beneficium habuit, non potest ascendere ad integram portionem.

Filius presbyteri illegitimus non potest obtinere beneficium, quod olim pater eius absque legitimo titulo, & minus pacificè aliquamdiu possedit, die 4. Septembr. 1586.

11 *Quòd si in præsenti.*] In petitione presbyteri N. de resignatione Canonicatus nepoti coadiutori, quæ ideo fit, vt eius filius possit obtinere eum quem habet in eadem Ecclesia Canonicatum, visum est dandum spatium sex mensium filio ad permutandum, ita tamen vt interim ab Ecclesia omnino abstineat.

Illegitimo N. habenti beneficium patrimoniale, quod permutari non potest in Ecclesia, in qua idem pater habet, sed non seruit, vtpotè iacens in

in lecto paralyticus, conceſſum eſt, vt retineat, quia non poteſt permutare.

2. Mart. 1598. Congregatio Concilij cenſuit, Decretum c. 15. Seſſ. 25. minimè prohibere, vt nepos illegitimus ex filio illegitimo beneficium, quod auus habuit, obtinere non poſſit.

Spurij petentes in poſterum pro tranſitu ad honorem, afferant Teſtimonium & Epiſcopi commendationem, & maioris partis ſui capituli.

Poſtulantibus, dum viuit alter, vel pater, vel filius, vt alteruter poſſit ire ad aliam Eccleſiam, & altero mortuo, de conſenſu Epiſcopi & Capituli liceat alij ad primam Eccleſiam redire, conceſſum eſt.

Stante ſupradicta declaratione, vid. quod Concilium non comprehendat nepotem legitimum ex filio ſeu filia illegitimis reſpectu beneficij, quod auus obtinuit, dubitatum eſt, an etiam procedat viuente ipſo auo, adeò vt nepos ex filia illegitima ſiue illa viuat, ſiue non, poſſit obtinere penſionem ſuper beneficio parochiali, quod auus poſſidet? Congregatio die 13. Maij, 1580. cenſuit affirmatiuè vt arceatur memoria prioris incontinentiæ, licet quidam Illuſtriſſimi dicerent contrariam opinionem eſſe de iure veriorem, ex ſententia Rotæ.

Cardinali N. dubitanti an nothi parochias obtinere poſſint, viſum eſt reſpondendum Concil. Trident. de hoc non eſſe loquutum.

12 *In eadem Eccleſia beneficia obtinere.*] Idem eſſet ſi vnum tantùm, ſed eſſet in perſona patris & filij cum alternatiua reſidentia. Dicitur & aliud obtinere reſignatarius cum reſeruatione tituli & denominationis, necnon fructuum pro reſignante, perinde ac ſi reſignaſſet. Vnde reſignatarius cenſetur priuatus titulo, ſi poſt publicationem Concilij intra tempus hic præſcriptum non reſignauit; ſi tamen eius viueret beneficiatus, in ea Eccleſia verè beneficiatus eſt, licet reſeruatis fructibus vt ſuprà: ſecus verò ſi eius Pater in eadem Eccleſia beneficiatus ante prædictam publicationem Concilij fuiſſet mortuus. Tunc enim eueniente morte reſignantis, illud beneficium plenè poſſidere poteſt, fructuſque inde percipere pleno iure, & tuta conſcientia tamquam ante Concilium acquiſitos.

13 *Reperiantur.*] Etiamſi eſſet factus coadiutor, teneretur intra ſex menſes à die mortis patris reſignare.

14 *Cogatur filius ſuum beneficium reſignare.*] Si fieret locus regreſſui, & qui regreſſum habet, nollet conſentire; oblata prius reſignatione cum honeſta penſione & non acceptata, admittitur reſignatio, & regreſſus ſuſpenditur vſque ad ceſſum vel deceſſum reſignatarij.

Filius omnino cogendus eſt reſignare beneficium, quod obtinet in illa Eccleſia, in qua Pater obtinuit, quia filius ſemper repræſentat incontinentiam paternam. Hoc tamen moderatum quandoque fuit de conſenſu Ordinariorum, ſi Pater reſignaſſet ſua ſponte ſuum beneficium.

Calag. 1. Iul. 1593. Congregatio Concilij cenſuit, Decretum Concilij cap. 15. Seſſ. 25. de Reform. diſponere tantum circa reciprocas reſignationes poſt ipſum Concilium in fauorem filiorum faciendas.

15 *Intra trium menſium ſpatium.*] Filij intra trium menſium ſpatium reſignare debent ſua beneficia; quod adeò verum eſt, vt ſi poſt dictos tres menſes non reſignauerint, nihil eis proſit hoc decretum.

RE-

REMISSIONES.

α *Longißime arceatur.*] Si per triginta annos alius mediatè successerit, quòd videtur filium posse in eo succedere, docet Gonzal.ad reg.8. Cancel.gloss.5.num.33. * Vide etiam Nauar.consf.17.& 18.tit.de constitution. Salzed.ad Bern.Diaz in prax.canon.c.49.litt.A.

β *Non liceat.*] An liceat illa beneficia, quæ pater ante hanc Constitutionem dimisit, obtinere? Affirmat & resolutum fuisse refert Farin. decis.81.† An filius,qui mortuo patre ante Concilium, in ea Ecclesia in qua pater fuerat beneficiatus,habet beneficium légitimè obtentum, possit illud retinere?Affirmat Grilenzon.consf.65.per tot.& consf.69.numer.1. & 2.vbi insuper testatur, quòd si Ecclesia collegiata in qua pater fuerat beneficiatus, post illius mortem erigeretur in Cathedralem, rectè quidem eius filius habere possit beneficium in tali Ecclesia mutata.

γ *Filiis clericorum, qui non ex legitimo nati sunt matrimonio.*] Quòd filius natus ex legitimo matrimonio potest obtinere beneficium patris,resoluunt Fr.Emman.in sum.tom.1.c.29.num.4.vers. *Lo primero*, Veg.part. 1.c.36.casu 18.vers. *Lo quarto*.Garsi.de benefic.p.7.c.3.n.18.

δ An prohibitio hæc procedat in filiis naturalibus procreatis ante clericatum? Affirmat Bald.decis.29.

ε An procedat in illegitimo Religioso? Negat Sayr. decis.4. sub tit. de filiis presbyter.

ζ An habeat locum in nepotibus legitimis filiorum ex filio illegitimo, respectu beneficij aui? Affirmat Rebuff.Roias, & Mier. quos refert Garsi. d.cap.3.num.21.Salzed.in pract.cap.48.litt.A.P.Lessi. de Iust.lib.2.cap.34. num.91.Negant Nauar. consf.9. num.9.sub tit.de filiis presbyter. Spin. in Speculo Testam.glos.3.à numer.23. Sayr.de Censur.lib.6.c.10.num.46.& decis.9.de filiis presbyt.Bald.decis.21.P. Azor.inst.Moral.p.2.lib.6. cap.4. quæst.17.Stephan.Gratian.discept.forens.c.397.n.6.

η An è conuerso prohibeatur pater succedere in beneficio filij? Negant Rebuff.in praxi tit.de Dispensat.super defectu natalium,n.29.Fr.Emman. d.c.29.n.4.in fine,Quintanad.Ecclesiast.lib.2.n.95. Nicol. Garsi. d.cap.3. num.28.

θ *Beneficium aliquod habent.*] Quòd pater clericus habens facultatem transferendi pensionem, potest illam transferre in filium illegitimum, resoluunt Gig.de Pensionib.q.86.num.5. Flam.de Resign. lib.6. quæst.4. num.21.& 22.Gonzal.ad reg.8. Canc. gl. §. 5.num.22. & 23. P. Azor.Inst. Mor.pag.2.lib.8.cap.8.quæst.7.Nicol.Garsi.d.c.3. numer.34. Steph. Grat. discept.forens.cap.397.num.1. & 7.Aloys.Ricc.in collect. decis. p. 4. collect.1367.in fine.

ι Clericum non prohiberi obtinere beneficium in Ecclesia, in qua eius pater numquam fuit intitulatus ad aliquod beneficium intitulatum, licèt pro Capellano inseruierit in eadem Ecclesia,resoluunt Nicol.Garsi.de Benef.p.7.c.3.num.72.Steph. Gratian.discept.forens.c.397.num.24. cum seq.Nec prohiberi obtinere Canonicatum, qui erat portio tempore quo pater illum obtinebat, refert Achil.de Gras.decis.1.de filiis presbyt. Nec prohiberi succedere in Capellania, quæ fundari solet,maximè in Hispania, absque aliqua Episcopi vel alterius superioris auctoritate, vt in illis succedant clerici de parentela,asserit Gonzal.d.gloss.5.n.33.& seq.

Aut habuerunt.] Vide tradita per Vincent.Grilenzonium consf.69. ac etiam in consil.7.n.13.& 14.

Decisiones Illustriss. Cardin. adductæ per Garsiam in locis infrà citatis.

ж PRima. Congregatio Concilij censuit, Canonicum illegitimum, cuius pater possessionem alterius Canonicatus in eadem Ecclesia apprehendit, licèt in dicta Eccles. non ministrauerit, nec aliquid perceperit ex fructibus ipsius Canonicatus, comprehensum esse decreto Conc. sess. 25. cap. 15. Illum verò cuius pater sola Romani Pontif. signatura sibi obtinuit conferri Canonicatum eiusdem Ecclesiæ, sed neque litteras Apost. expediuit, neque vmquam habuit possessionem, non comprehendi, refert Garsi. de Benef. p. 7. c. 3. n. 55.

λ Secunda. Non dicitur habuisse, ad hoc vt comprehendatur sub hoc c. ille, qui fuit prouisus, & litteris non expeditis, & possessione non habita, cessit alteri. refert Garsi. d. c. 3. n. 56.

μ Tertia. Filius presbyteri illegitimus non potest obtinere beneficium, quod olim pater suus absque legitimo titulo, & minùs pacificè possedit. refert Garsi. d. 53. n. 59.

ν Quarta. An illegitimus obtinere possit Ecclesiam filialem quando eius pater obtineret matricem? Fuit dictum posse quando obtinentes filiales non tenerentur ministrare in matrice. refert Garsi. d. c. 3. num. 63. vbi etiam dicit procedere quoad Ecclesias filiales, quæ sunt beneficia de per se, & distincta à matricibus, & numer. 65. resoluit quòd si vnio facta sit accessoriè, & pater habuit, seu habet Ecclesiam, seu beneficium principale, filius potest obtinere vnitam tamquam Vicarius perpetuus, seu tamquam Vicarius temporalis.

ξ Quinta. Item fuit quæsitum, an filius illegitimus per Concil. hoc cap. excludatur, ne possit obtinere beneficium in Ecclesia, in qua eius pater habuit solam sedem in choro, ratione dignitatis, quam in alia Ecclesia obtinebat? Congregatio respondit excludi. & refert Garsi. d. cap. 3. num. 66.

ο *Nec in dictis Ecclesiis quoquomodo ministrare.*] Neque Missam ibi celebrare, aut Epistolam canere, neque Sacristæ aut Cantoris officio fungi posse resoluunt Nau. consil. 1. quæst. 17. sub titul. de Constitut. Sayr. decis. 1. sub eod. tit. quem refert Aloys. Ricc. in collect. decis. part. 4. collect. 1367. vers. Tu amplia, Stephan. Grat. discept. forens. cap. 397. num. 26. cum seqq. vbi num. 28. testatur, quod nec etiam Antiphonam in ea canere ratione oneris beneficij alterius Ecclesiæ annexi, de quo etiam Aloys. Ricc. Curiæ Archiep. Neap. decis. 3.

π Sacra Cardin. Congregat. ita censuit: Concil. Trident. non prohibet, quin pater & filius possint celebrare Missam in eadem Ecclesia, dummodo ambo non obtineant beneficium in ea; sed id fiat ab altero deuotionis gratia, ab altero causa legati, quod relictum sit Missam celebrantibus. refert Nico. Garsi. d. cap. 3. n. 73.

ϱ Item censuit filios illegitimos clericorum non prohiberi à Concil. Triden. cum patribus habitare. refert Garsi. d. c. 3. n. 74.

σ *In eadem Ecclesia beneficia obtinere.*] Sacra Card. Congregat. ita censuit. Idem esset, si vnum tantùm, sed esset in persona patris & filij cum alternatiua residentia, quo casu fuit decretum, quòd pater in totum cederet filio totum ius, quod haberet, reseruata sibi pensione, & perpetuò abstineret à seruitio.

τ Ob-

† *Obtinere.*] An collatio ei facta sit ipso iure nulla? Affirmat Sayr.decis. 1.de Constitut.

υ *Cogatur filius, &c.*] Vide Flamin.de Resig.lib.3.q.18.num.38.

φ *Ad hæc, reciproca, &c.*] Vide Nau.conf.5.de Renun. Fr. Emman.in sum.p.1.c.56.n.9.& faciunt quæ scribit Flamin. de Resign. lib.14.quæst.9.

CAPVT XVI.

Beneficia habentia annexam curam animarum non conuertantur in simplicia. Vicario, in quem translata fuerit cura animarum, assignetur congrua portio, & reapplicetur animarum cura cum titulis.

STatuit sancta Synodus, vt Ecclesiastica beneficia sæcularia, quocumque nomine appellentur, quæ curam animarum ex primæua eorum institutione, aut aliter quomodocumque retinent, illa deinceps in simplex beneficium, etiam assignata Vicario perpetuo congrua portione, non conuertantur: non obstantibus quibuscumque gratiis, quæ suum plenarium effectum non sunt consecutæ. In iis verò, in quibus contra eorum institutionem, seu fundationem cura animarũ in Vicarium perpetuum translata est, etiam si in hoc statu ab immemorabili tempore, reperiantur, si congrua portio fructuum Vicario quocumque nomine is appelletur, non fuerit assignata, ea quamprimum, & ad minus, intra annum à fine præsentis Concilij, arbitrio Ordinarij, *a* iuxta formam decreti sub fel.rec.Paulo III. assignetur. Quod si id commodè fieri non possit, aut intra dictum terminum factum non erit: cùm primùm per cessum vel decessum Vicarij, seu Rectoris, aut quomodolibet alterum eorum vacauerit, beneficium curam animarum recipiat, ac Vicariæ nomẽ cesset, 3 & in antiquum statum restituatur.

a Sup. Sess. 7. de ref. c.7.

DECLARATIONES.

Congrua portione.] Congrua portio fuit declarata esse 24. aureorum singulis annis.

REMISSIONES.

α *Quomodocumque retinent.*] Vide Zerol.in praxi Episcop.part.1.verbo Vnio §.3.pag.348. † Vide etiam Flamin. Paris.de resignat. benefic. lib.3.q. 13.Hier. Cæuallos in suis pract.quæst.com.q.281. Ricc. in sua prax. Curiæ Neapol.decis.492.n.5.Garci.de benefic.p.12.c.2.n.87.

CAPVT XVII.

Episcopi vbique viuant tamquam Patres & Pastores secundum gradus sui decorum, nullibi autem indignè se demittant.

NOn potest sancta Synodus non grauiter dolere, audiens Episcopos aliquos, sui status *a* oblitos, Pontificiã dignitatem non leuiter dehonestare; qui cum Regum ministris, Regulis, & Baronibus in Ecclesia, & extra, indecenti quadam demissione se gerunt, & veluti inferiores ministri altaris, nimis indignè non solùm loco cedunt, sed etiam personaliter illis inseruiunt. Quare hæc, & similia detestata sancta Synodus, sacros Canones omnes, Conciliaque generalia, * *b* atque alias Apostolicas sanctiones ad dignitatis Episcopalis decorum, & grauitatem pertinentes renouando, præcipit, vt ab huiusmodi in posterum Episcopi se abstineant; mandans eisdem, vt tam in Ecclesia, quàm foris suum gradum & ordinem præ oculis habentes, vbique se Patres, & Pastores esse meminerint; reliquis verò tam Principibus, quàm ceteris omnibus, vt eos paterno honore, ac debita reuerentia prosequantur.

a Vide Concil. Agat. c. 23. nec Episc. posteriorem finit priori præponi, & c. 3. Braccar. c. 24. cap. quanto, de off. ord. & supr. sess. 24. de reg. cap. 4. *b* Sup. c. 6. c. Valent. 63. dist. 6. Episc. in Ecclesiis 95. dist. c. quis dubitet, cap. duo sunt, cum seqq. 96. dist. & c. solitæ, de maior. & obed. 21. Aug. 1596.

DECLARATIONES.

Congregatio Concilij censuit, decretum cap. 17. qui v. non obtinent dignitates, Sess. 25. præseruare nedum dignitates, quæ habent administrationem cum iurisdictione, sed etiam illas dignitates, quæ pro talibus habentur in Ecclesia, quam sententiam Sanctissimus ad se relatã approbauit.

REMISSIONES.

* *Conciliaq; generalia, &c.*] Vide suprà hac ead. sess. c. 6. & textum in c. Valentinianus 63. dist. & in cap. Episcopus in Ecclesiis 95. dist. in cap. duo sunt. & in cap. quis dubitat cum seqq. 96. dist. & in cap. solitæ, de maiorit. & obedient.

CAPVT XVIII.

Canones exactè seruentur ab omnibus indistinctè: si quando in eis dispensandum, id validè, maturè, & gratis fiat, alioquin dispensatio sit surreptitia.

SIcut publicè expedit, legis vincula quandoque relaxare, vt pleniùs, euenientibus casibus, & necessitatibus pro communi vtilitate satisfiat: sic frequentius legem soluere, exemploque potius, quàm certo personarum, rerumq; delectu, petentibus indulgere, nil aliud est, quàm vnicuiq; ad leges transgrediendas adire. *c* Quapropter sciant vniuersi, sacratissimos Canones exactè ab omnibus, & quoad eius fieri poterit indistinctè obseruandos. Quod si *a* vrgens, iustaque ratio, & maior quandoque vtilitas postulauerint, cum aliquibus dispensandum

c cap. si Roman. 19. dist. c. si quis omnem. 1. q. 7. c. 1. de constit.

sandum esse; *a* id *β* causa cognita, ac summa maturitate, atque gratis, à quibuscumque, ad quos dispensatio pertinebit, erit præstandum: aliterque facta dispensatio surreptitia censeatur. *a* c. 1. de voto.

REMISSIONES.

α *Vrgent instaq.*] Ad dispensationem debere cum legitima auctoritate concurrere rationabilem causam, iuxta viri boni arbitrium, resoluunt P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 13. cap. 191. num. 194. cum seqq. Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 2. c. 1. dub. 1.

β *Causa cognita.*] Vide P. Sanch. de Matrim. lib. 3. disp. 8. num. 3. & lib. 8. disp. 17. num. 10.

CAPVT XIX.

Quicumque Domini temporales locum ad monomachiam concedentes sint ipso facto excommunicati, & priuati certis priuilegiis ab Ecclesia obtentis. Ipsi quoque duellantes & eorum patrini grauibus pœnis plectantur.

α &c. DEtestabilis *b* duellorum vsus fabricante diabolo introductus, vt cruenta corporum morte, animarum etiam perniciem lucretur, ex Christiano orbe penitus exterminetur. Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocumque alio nomine Domini temporales; qui locum ad *c* monomachiam in terris suis *ζ* inter Christianos concesserint; eo ipso sint excommunicati; ac iurisdictione, & dominio ciuitatis, castri, aut loci in quo, vel apud quem duellum fieri permiserint, quod ab Ecclesia obtinent, priuati intelligantur: &, si feudalia sint, directis dominis statim acquirantur. 1 Qui verò pugnam commiserint, & qui eorum Patrini vocantur, excommunicationis, ac omnium bonorum suorum proscriptionis, ac perpetuæ infamiæ pœnam *η* incurrant; & vt homicidæ, *d* iuxta sacros Canones, puniri debeant. Et si in ipso conflictu decesserint, perpetuò *θ* careant Ecclesiastica sepultura. Illi etiam, 2 qui consilium in causa duelli, tam in iure, quàm facto dederint; aut alia quacumque ratione ad id quemquam suaserint, nec non spectatores, excommunicationis, ac perpetuæ maledictionis vinculo teneantur: non obstante quocumque priuilegio, seu praua consuetudine, etiam immemorabili.

b cap. 1. de torneam.

c de ea & Nicolaus 1. decretorũ suorum tit. 12.

d c. 2. de cle. pugn. in duel. de torneam. per totũ, & toto tit. de hom.

DECLARATIONES.

1 *Qui verò pugnam.*] Qui ex condicto & statuto tempore, & in loco consueto commiserit duellum, etiamsi nulli patrini sociive ad id vocati fuerint, vel loci securitas habita, nullæve prouocatoriæ

litteræ aut denuntiationes chartulæque præcesserint, censuris & pœnis à Concil. Trident. impositis perinde tenentur, ac si publico & consueto abusu singulare certamen iniuissent, iuxta Bullam Gregor. XIII. incipientem, *Ad tollendam detestabilem duellorum*, publicatam 9. Decembr. 1582.

2 *Qui consilium.*] Locorum Domini sic certamen huiusmodi ex condicto huiusmodi permiserint, aut quantum in se fuerit, non prohibuerint, omnesque illud fieri mandantes, instigantes, auxilium, consilium & fauorem dantes: equos, arma, pecuniam, commeatū, & alia subsidia scienter subministrantes, aut ex proposito spectatores, vel socios quouis modo se præbentes, eisdem pœnis subiaceant: etiamsi illi, qui ad locum destinatum pugnaturi accesserunt, impediti pugnam non commiserint, si per ipsos non stetit, quominus illa committeretur. Ita Gregor. XIII. in eadem iam dicta Bulla. Attamen S.D.N. Gregor. XIII. audita relatione respondit postmodum hoc Decretum in duellis solemnibus, & publicis, non autem in priuatis habere locum. Nouissimè pro hac materia videnda est Bulla S.D.N. Clementis VIII. edita Kalend. Septembr. 1592. quæ incipit, *Detestabilis duellorum vsus.*

REMISSIONES.

α Vide Ordin. Regiam Lusitanorum lib. 5. tit. 43. Syluest. Caietan. Armil. & alios Summistas verbo Duellum, Salzed. ad Bern. in pract. cap. 100. Azeued. lib. 10. n. 18. tit. 8. lib. 8. nouæ Recop. Nauar. consil. 1. & 2. de Purgat. vulgari. Bannes in 2.2. quæst. 64. art. 7. dub. 3. Menoch. Illustr. cap. 49. n. 11. cum seqq. Valent. 2.2. disput. 3. quæst. 17. puncto 1. Farin. in praxi crim. l. 4. quæst. 119. num. 28. & consil. 9. lib. 1. Fr. Emman. q. Regul. tom. 3. quæst. 61. art. 1. vers. 12. Zerol. in praxi Episc. verbo Duellum, Quarant. in Summa Bullarij cum addit. Prosper. de Augustino verbo Duellum. pag. mihi 218. Sayr. in Claui Regia, lib. 7. cap. 13. nu. 11. cum seqq. & de Censur. lib. 3. c. 31. à n. 29. nouissimè Petr. Caball. in tract. de omni genere homicidij, à n. 76. cum multis seqq. plures ex antiquioribus refert Cened. ad Decret. collect. 117. nu. 4. Et ex doctissimis Religiosis Societatis IESV vide Petr. Henriq. in Summ. lib. 13. cap. 39. §. 3. P. Paul. Comitol. Resp. Mor. lib. 6. quæst. 13. cum seqq. P. Molin. de Iustit. tract. 3. disput. 17. P. Martin. Delr. Disquisit. Magic. lib. 4. cap. 4. quæst. 4. sect. 2. optimè P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 21. cap. 7. à nu. 73. nouissimè P. Sanch. in. Præcepta Decalogi, l. 2. cap. 39. nu. 19. cum seqq. * Vide etiam Castill. à Bobadilla in lib. 2. suæ Politicæ cap. 14. ex nu. 39. Io. Ramirez. de confirmatione Ordinis Diui Iacobi. cap. 13. ex nu. 25. Ricci. in sua prax. var. resolutio. cap. 170. Doctor Vincentius Blasio tom. 1. histor. Ecclesiast. & secular. Regni Aragon. lib. 3. cap. 1. fol. 253. Steph. Gratian. disceptat. forens. tom. 3. disceptat. 410.

β Constitutionem Clem. VIII. incip. Illius vices, quam edidit an. Dom. 1591. renouare Bullam quamdam de hac re editam à Pio IV. & confirmare alteram Gregor. XIII. incip. Ad tollendum, editam anno Incarnat. 1582. 9. Decembris, refert latè, & eleganter P. Valer. Reginald. d. lib. 21. nu. 82. cum seqq. vbi resoluit, Greg. XIII. in prædicta Bulla extendere impositas in Concilio, in præsenti, pœnas aduersus omnes illos, qui non publicè quidem, priuatim tamen ex condicto, statuto tempore, & in loco conuento monomachiam commiserint, etiamsi nulli patrini, sociive ad id vocati fuerint, nec loci securitas habita, nullæ prouocatoriæ litteræ, aut denuntiationis chartulæ præcesserint. Quas etiam pœnas extendere testatur contra locorum dominos, si certamē ex condicto permiserint, aut quantum

tum in se fuerit, non prohibuerint, necnon contra eos omnes, qui duellũ huiusmodi fieri mandauerint, instigauerint, auxilium, consilium, vel fauorem dederint, aut equos, arma, pecuniam, commeatum, & alia subsidia, scienter subministrauerint, aut ex composito spectatores, vel socios, se quouis modo præbuerint, etiam si illi, qui ad locum destinatum pugnaturi accesserunt, impediti pugnam non commiserint, si per se ipsos non steterit quominus illa committeretur.

γ Vtrum liciti sint conflictus illi particulares, qui inter hostes solent fieri tempore belli, inter vnum, & vnum, decem, & decem, &c. Vide Caiet. 2. 2. quæst. 95. in fine. Petr. à Nauarra lib. 2. de Restit. cap. 3. numer. 295. & 296. Patr. Sanch. in præcepta Decalogi lib. 2. cap. 39. à num. 12. Pat. Valer. Reginald. d. lib. 21. n. 79.

δ Vtrùm Concilium in præsenti procedat, quando duellum fuerit commissum in loco priuato, & non tuto, sine patrinis, sociisve ad id vocatis, ac sine prouocatoriis litteris, & chartellis, ac etiam pugna non perfecta? Affirmant P. Valer. Regin. in citato loco, Ioseph. Ludou. Perus. decis. 11. Aloys. Ricc. in collect. decis. p. 3. collect. 616. Farinac. d. cons. 9. nu. 34. Quarant. d. verbo Duellum, vers. Nouissimè, vbi refert ita declarasse S.D.N. Clement VIII. die 2. Septemb. 1592. Negant, resoluentes Concil. in præsenti de solo Duello solemni, quod auctoritate publica, & patrinis fiebat, loquutum fuisse Bobadill. in sua Polit. l. 2. cap. 14. num. 41. & post Nauar. & Pat. Soar. P. Sanch. d. c. 39. n. 22.

ε An pro honoris defensione duellum licitum sit? Negant Bernard. Græuæ. ad pract. Cameræ Imper. lib. 2. concl. cap. 100. consid. 1. Pat. Valer. Regin. d. lib. 21. nu. 80. vbi etiam resoluit, nulla vmquam de causa licitum fuisse duellum suscipere.

ζ *Inter Christianos concesserunt.*] An procedat inter infideles? Negant P. Mart. Delr. d. quæst. 4. num. 16. Pat. Sanch. d. cap. 39. nu. 29. vbi secus dicit, si Christiano pugnaturo cum infideli in suo Regno locum concederet.

η *Incurrant.*] Vide P. Valer. Reginald. d. lib. 22. num. 76. post. princip. vbi resoluit, non obstare quod Concilium in præsenti vtatur verbis imperatiui modi, quæ videri possunt significare non sententiam latam, sed ferendam per iudicem, quia ea non diriguntur ad iudicem, vt censeantur requirere illius actionem, sed ad reum, quem per imperiũ efficax ligauit.

θ *Careant Ecclesiastica sepultura.*] Morientes in duello sepultura priuari, resoluunt D. Martin. Carrillo *en la Explication de la Bulla de los defunctos*, part. 2. cap. 4. num. 55. P. Valer. Regin. d. lib. 22. nu. 76. vers. Accedit. * Ricc. in prax. var. resol. c. 170. Steph. Gratian. discept. 140.

CAPVT XX.

Cogantur omnes Principes Catholici conseruare omnia sancita quibus immunitas Ecclesiastica declaratur, à prædictorũ Principum Officialibus minimè lædenda, sed bene conseruanda.

α CVpiens sancta Synodus Ecclesiasticam disciplinam in Christiano populo non solùm restitui, sed etiam perpetuò sartam tectam à quibuscumq; impedimentis conseruari, præter ea quæ de Ecclesiasticis personis constituit, sæculares quoque Principes officij sui admonendos esse censuit; confidens

dens eos, vt Catholicos, quos Deus ſanctæ fidei Eccleſiæquè protectores eſſe voluit, ius ſuum Eccleſiæ reſtitui, non tantùm eſſe conceſſuros, ſed etiam *a* ſubditos ſuos omnes ad debitam erga Clerũ, Parochos, & ſuperiores ordines reuerentiã reuocaturos; nec permiſſuros, vt officiales, aut inferiores magiſtratus, Eccleſiæ & perſonarum Eccleſiaſticarum immunitatem, Dei ordinatione, *a* & Canonicis ſanctionibus conſtitutam, aliquo cupiditatis ſtudio, ſeu inconſideratione aliqua violent; ſed vnà cum ipſis Principibus debitam ſacris ſummorũm *b* Pontificum, & Conciliorum conſtitutionibus obſeruantiam præſtent. Decernit itaque, & præcipit, *c* ſacros Canones, & Concilia generalia omnia, necnon alias Apoſtolicas ſanctiones, in fauorem Eccleſiaſticarum perſonarum, libertatis Eccleſiaſticæ, & contra eius violatores editas, quæ omnia præſenti etiam decreto innouat †, exactè ab omnibus obſeruari debere. Propterea que admonet Imperatorem, Reges, Reſp. Principes, & omnes, & ſingulos, cuiuſcumque ſtatus, & dignitatis extiterint, vt, quo largiùs bonis temporalibus, atque in alios poteſtate ſunt ornati, eo ſanctius, quæ Eccleſiaſtici Iuris ſunt, tamquam Dei præcepta, * eiuſque patrocinio tecta, venerentur; nec ab vllis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, aliíſve dominis temporalibus, ſeu magiſtratibus, maximeque miniſtris ipſorum Principum lædi patiantur; ſed ſeuerè in eos, qui illius libertatem, immunitatem atque iuriſdictionem impediunt, animaduertant, quibus etiam ipſimet exemplo ad pietatem, religionem, Eccleſiarumque protectionem exiſtant; *d* imitantes anteriores optimos, religioſiſsimoſque Principes, qui res Eccleſiæ ſua in primis auctoritate, ac munificentia auxerunt, nedum ab aliorum iniuria vindicarunt. Adeoque ea in re quiſque officium ſuum ſedulò præſtet: quo cultus diuinus deuotè exerceri, & Prælati, ceterique Clerici in reſidentiis, & officiis ſuis, quieti, & ſine impedimentis, cum fructu, & ædificatione populi, permanere valeant.

a c. Conc. §. hinc, 17. diſt. 1. quis dubiter, c. duo ſunt, & c. ſi. 96. diſt.

b Pij 2. c. 5.

c c. peruenit. 86. d. c. ſi quis ſuadente, 17. q. 4. toto tit. de immu. Eccl. c. quamquã de cenſi. in 6. c. fœlicis de pœ. eo. lib. Conc. Ticinen. verſ. ſtatuimus, & verſ. ſancimus, Concil. Aqu. gra. c. 9. Conc. Lateran. ſub Leone X. Seſs. 9. & 10.

d c. Valentinian. 63. d. c. Eccleſiæ, in cap. ſi. 87. diſt. c. Conſtanti. & c. vlt. 36. diſt.

REMISSIONES.

* Vide Guttier. lib. 3. pract. quæſtion. 1. & 5. Bobadillam lib. 2. Politicæ cap. 14. per totum, & præcipue numer. 3. in fin. & num. 17. Farinac. in prax. crim. quæſt. 28. ex numer. 74. Ioſeph. de Seſſe in ſuo ſingulari tract. Inhibition cap. 8. §. 4. ex numer. 26. & in cap. 9. §. 1. Michael. Agiam de exhibend. auxil. fundamento 22. fol. mihi 85. Martam de Iuriſdictione 4. p. centur. 2. caſu. 101. & 102. Cened. in ſuis pract. qq. in quæſt. 4. num. 1. & 2.

a *Et Canonicis sanctionibus constitutam.*] Vtrùm exemptio Clericorum, quoad forum, sit iuris humani, an Diuini? Vide Couar. Pract. cap. 31. nu. 2. Medin. in Cod. de Restitut. quæst. 15. Chassan. ad consuetudin. Burgund. Rub. 1. §. 3. fol. 30. num. 27. cum seq. Menoch. Illustri. cap. 22. num. 8. & de success. creat. §. 22. num. 58. Nauar. in cap. Nouit. notab. 3. num. 52. de Iudic. Perez lib. 1. tit. 3. lib. 1. Ordin. pag. 55. Humad. lib. 14. tit. 1. p. 6. gloss. 2. nu. 6. Surd. consf. 301. num. 46. & 55. Anastas. Germon. de Sacrorum Immunit. lib. 3. cap. 15. à num. 15. Farinac. in praxi crimin. quæst. 8. numer. 2. Flamin. de Resign. lib. 7. quæst. 9. num. 5. Garsi. de nobilit. gloss. 9. numer. 1. Morl. in Emporio iuris p. 1. tit. 2. quæst. 12. Cæual. Commun. contra Commun. quæstion. 550. Soar. de Paz tom. 2. præludi. 2. num. 2. P. Molin. de Iust. tract. 2. disp. 31. conclus. 1. & 3. Valasc. consf. 100. num. 8. P. Azor. Instit. Moral. p. 1. lib. 5. cap. 12. P. Paul. Comit. Resp. Moral. lib. 1. quæst. 92. Sayr. in Claui Regia, lib. 12. cap. 8. num. 16. cum seqq. D. Mart. de Iurisdict. p. 4. casu 64. num. 1. Castill. Quotid. lib. 2. cap. 5. num. 29. cum seqq. Cened. ad Decretum collect. 37. num. 1. & Can. quæst. lib. 1. quæstion. 4. per totam. Ex nostris Lusitanis Fr. Emman. quæstion. Regul. tom. 2. quæstion. 62. articul. 2. Cabed. part. 2. decis. 83. num. 10. nouissimè Cald. Pereira in Comment. ad leg. vnic. Cod. ex delictis defunct. part. 1. numer. 54. Fra. Anton. de Sonsa in Relect. de Censuris Bullæ Cœnæ, cap. 19. disp. 91.

† *Præsenti etiam decreto innouat, &c.*] Vide Paz in prax. tom. 1. pag. 5. cap. 3. §. 3. ex num. 16. Baiard. ad Iul. Clar. in quæst. 30. num. 5. Farin. d. qu. 28. nu. 1. & 5. D. Sesse d. §. 4. num. 27. Ioan. Guttier. practic. quæstion. lib. 1. quæstion. 1. num. 7.

* *Tamquam Dei præcepta.*] Vide Bobadill. d. lib. 2. cap. 18. num. 252.

CAPVT XXI.

Quomodo decreta huius Concilij intelligantur, Salua Sedis Apostolicæ auctoritate.

POstremo S. Synodus, omnia, & singula, sub quibuscumque clausulis, & verbis, quæ de morum reformatione, atque Ecclesiastica disciplina, tam sub fel. rec. Paulo III. ac Iulio III. quàm sub Beatissimo Pio IV. Pontificibus Maximis, in hoc *a* sacro Concilio statuta sunt, declarat, ita decreta fuisse, vt in his salua semper auctoritas Sedis Apostolicæ, & sit, & esse intelligatur *.

a Supr. sess. 7. de ref. in princ.

Decretum de continuanda Sess. in diem sequentem.

Cum ea omnia, quæ in præsenti Sessione tractanda erant, quia hora tarda est, commodè expediri non possint; propterea iuxta id quod in generali Congregatione à Patribus statutum fuit, ea quæ supersunt, in diem crastinam, hanc eamdẽ Sessionem continuando, differuntur.

REMISSIONES.

* *Vt in his salua semper auctoritas Sedis Apostolicæ sit, & esse intelligatur.*] Vtrùm derogatione speciali opus sit in concessionibus Sanctissimi Domini nostri Papæ aduersus Concilium factis? negatiuè respondit Sacra Cardinal. Congregatio, & sequuta est Rota coram Pamphil. in causa Sancti Angeli pensionis 16. Decembris 1594. & in alia Ferentina pensionis 23. Ianuarij 1602. coram Domino Ortembergo numer. 3. relata à Marquisano de commission. pag. 1. tit. de commissione appellat. in causis pension. §. 1. fol. mihi 535.

CONTINVATIO SESSIONIS

DIE IV. DECEMB.

Decretum de Indulgentiis.

α CVm potestas conferendi Indulgentias à CHRISTO Ecclesiæ concessa sit; atque huiusmodi potestate, diuinitus sibi tradita, antiquissimis etiam temporibus illa vsa fuerit: sacrosancta Synodus indulgentiarum vsum, Christiano populo maximè salutarem, & sacrorum Conciliorum auctoritate probatum, in Ecclesia retinendum esse docet, & præcipit; eosque anathemate damnat, qui aut inutiles esse asserunt, vel eas concedendi in Ecclesia potestatem esse negant. In his tamen concedendis moderationem iuxta veterem, & probatam in Ecclesia consuetudinem, adhiberi cupit; ne nimia facilitate Ecclesiastica disciplina eneruetur. Abusus verò, qui in his irrepserunt, quorum occasione insigne hoc Indulgentiarum nomen ab hæreticis blasphematur, emendatos, & correctos cupiens, præsenti decreto generaliter statuit, prauos quæstus omnes* pro his consequendis, vnde plurima in Christiano populo abusuum causa fluxit, omnino abolendos esse. Ceteros verò, qui ex superstitione, ignorantia, irreuerentia, aut aliunde quomodocumque prouenerunt, cùm ob multiplices locorum, & prouinciarum, apud quas hi committuntur, corruptelas commodè nequeant specialiter prohiberi; mandat omnibus Episcopis, vt diligenter quisque huiusmodi abusus Ecclesiæ suæ colligat, eosque in prima Synodo Prouinciali referat: vt aliorum quoque Episcoporum sententia cogniti, statim ad summum Romanum Pontificem deferantur: cuius auctoritate, & prudentia, quod Vniuersali Ecclesiæ expediet, statuatur; vt ita sanctarum Indulgentiarum munus piè, sanctè, & incorruptè omnibus fidelibus dispensetur.

RE-

REMISSIONES.

a Vide Angles in Floribus Theologicarum quæst. cap. de Indulgent. Nauar. in particulari opere, P. Valent. tom. 4. disput. 7. quæst. 20. P. Soar. tom. 4. prope finem, P. Henriq. in Summ. part. 1. lib. 7. de Indulgent. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 7. à nu. 94. cum seqq. P. Ægidium de Coninck de Sacram. & Censuris tom. 2. disput. 12. Bald. Iunium super opera controuers. Bellarm. part. 1. lib. 6. de Indulgent.

* *Prauos quæstus omnes.*] Vide suprà sess. 21. de reformat. cap. 9. Hugolin. de offic. & potest. Episcop. part. 2. cap. 41. §. 3. num. 1.

De delectu ciborum, ieiuniis & diebus festis.

Insuper hortatur sancta Synodus, & per sanctissimum Domini nostri atque Saluatoris aduentum Pastores omnes obtestatur, vt tamquam boni milites illa omnia, quę sancta *a* Romana Ecclesia, omnium Ecclesiarum mater, & magistra, statuit, nec non ea, quæ tam in hoc Concilio, quàm in aliis œcumenicis statuta sunt, quibuscumque fidelibus sedulò commendent; omnique diligentia vtantur, vt illis omnibus, & iis præcipuè sint obsequentes, quæ ad mortificandam carnem conducunt, vt ciborum delectus, & ieiunia; vel etiam, quæ faciunt ad pietatem augendam, 1 vt dierum festorum deuota, & religiosa celebratio; admonentes populos crebrò, *b* obedire Præpositis suis: quos qui audiunt, Deum remuneratorem audient; qui verò contemnunt, Deum ipsum vltorem sentient.

a c. non decet. 82. distinct. Vig. in ep. ad Euthemum in fi. Felix 1. in ep. 3.

b c. qui suis, 93. dist. cap. quia frater. 7. q. 1. Luc. 10.

DECLARATIONES.

1 *Vt dierum festorum deuota & religiosa celebratio.*] Nihil innouandum in consuetudine hucusque tolerata in nundinis, quæ non sunt solemnes, sed fiunt peractis sacris in festo alicuius Sancti, ante eius Ecclesiam, extra tamen atrium.

De Indice librorum & Catechismo, Breuiario, & Missali.

SAcrosancta *c* Synodus in secunda Sessione, sub Sanctissimo Domino nostro Pio IV. celebrata, delectis quibusdam Patribus commisit, vt de variis censuris, ac libris, vel suspectis, vel perniciosis, quid facto opus esset, considerarent; atque ad ipsam sanctam Synodum referrent: audiens, nunc, huic operi ab eis extremam manum impositam esse; nec tamen, ob librorũ varietatem, & multitudinẽ, distinctè, & commodè possit à sancta Synodo diiudicari, præcipit, vt, quidquid ab illis præstitum est, Sanctissimo Romano

c Sup. Sess. 18. in princ.

Pontifici exhibeatur; vt eius iudicio, atque auctoritate terminetur, & euulgetur. Idémque de *a* Catechiſmo à Patribus, quibus illud mandatum fuerat, 1 & de Miſſali, & Breuiario fieri mandat.

a Vide Seſſ. 14. cap. 7.

DECLARATIONES.

De Miſſali.

1 *Et de Miſſali.*] Pius V. in Bulla poſita in Miſſali Romano, ex Decreto Conc. Trid. à ſe reſtituto, ſuſtulit omnes alias ceremonias, preces & ritus ex aliis Miſſalibus, quantumuis vetuſtis hactenus obſeruari conſuetos, derogans conſuetudini etiam immemorabili.

Celebrantes cum alio Miſſali, quàm cum hoc reformato, qui aliàs ex dicta Bulla tenentur, incurrunt in peccatum mortale, ſi ſcienter & abſque iuſta & rationabili cauſa id faciant.

De loco Oratorum.

DEclarat S. Synodus, ex loco aſsignato Oratoribus, tam Eccleſiaſticis, quàm ſæcularibus, in ſedendo, incedendo, aut quibuſcumque aliis actibus, nullum cuiquam eorum factum fuiſſe præiudicium; ſed omnia illorum, & Imperatoris, Regum, Rerumpublicarum, ac Principum ſuorum iura, & prærogatiuas illæſas, & ſaluas eſſe, in eodemque ſtatu permanere, prout ante præſens Concilium reperiebantur.

De recipiendis & obſeruandis Decretis Concilij.

Tanta fuit horum temporum calamitas, & hæreticorum inueterata malitia, vt nihil tam clarum in fide noſtra aſſerenda vmquam fuerit, aut tam certò ſtatutum; quod non, humani generis hoſte ſuadente, illi errore aliquo contaminauerint: eapropter ſancta Synodus id potiſsimum curauit, vt præcipuos hæreticorum noſtri temporis errores damnaret, & anathematizaret; veramque & Catholicam doctrinam traderet, & doceret, prout damnauit, anathematizauit, & definiuit. Cumque tamdiu tot Epiſcopi, ex variis Chriſtiani orbis prouinciis euocati, ſine magna gregis ſibi commiſſi iactura, & vniuerſali periculo ab Eccleſiis abeſſe non poſſint; nec vlla ſpes reſtet, hæreticos, toties, fide etiam publica, quam deſiderarunt, inuitatos, & tamdiu expectatos, huc amplius aduenturos; ideoq; tandem huic ſacro Concilio finē imponere neceſſe ſit: ſupereſt nunc, vt Principes omnes, quod facit, in Domino moneat ad operam ſuam ita præſtandam, vt, quæ ab ea decreta ſunt, ab hæreticis deprauari, aut violari non permittant; ſed ab his, & omnibus deuotè recipiātur, & fideliter obſeruentur. Quod ſi in his recipiendis aliqua difficultas oriatur; aut aliqua inciderint,

derint, quæ declarationem, quod non credit, aut definitionem postulant, præter alia remedia, in hoc Concilio instituta, confidit S. Synodus Beatissimum Romanum Pontificem curaturum, vt vel euocatis ex illis præsertim prouinciis, vnde difficultas orta fuerit, iis, quos eidem negotio tractando viderit expedire, vel etiam Concilij generalis celebratione, si necessarium iudicauerit, vel commodiore quacumque ratione ei visum fuerit, prouinciarum necessitatibus pro Dei gloria, & Ecclesiæ tranquillitate consulatur.

DECLARATIONES.

De recipiendis, & obseruandis Decretis Concilij.

1 *Aliqua difficultas oriatur.*] Causis grauibus quæ committuntur in Rota, apponatur hæc clausula, quæ in causa Salamantinensi prius apposita fuit, scilicet, *committatur in Rota cum facultate inhibendi, præuia tamen matura causæ cognitione, & Decretis Concilij in hac parte editis diligenter prius consideratis, & discussis in Rota.*

Decreta & litteræ Congregationis Concilij semotis litibus sunt executioni demandandæ, nec super his, sententia vel Decretum aliquod est iterum faciendum.

S.D.N. Gregorius XIII. reducit ad terminos Decretorum Concilij eas tantùm materias, de quibus Concilium disposuit: eas autem de quibus Concil. nihil decreuit, reliquit in terminis in quibus erant ante Concil. & ideo si qua ipsis Regularibus priuilegia eo tempore indulta fuerunt, quæ Decretis Concil. non aduersantur, Sanctitas sua non sustulit.

In vna Pisciensi, Rota auocauit ad se quasi possessionem: opposuit se Præpositus, qui cum Abbate de Florentia litigabat super iure visitationis de Decreto Concilij, c. 8. Sess. 21. Congregatio consulta respondit, licuisse Rotæ auocare sibi quasi possessionem, & posse procedere in causa ad vlteriora.

Cùm dicitur, *ante publicationem Concilij*, non intelligitur in aliqua particulari Diœcesi, sed ante Kalend. Maij, 1564. secundum declarationem Pij IV. modo accedant reliqua.

S.D.N. Gregorius XIII. voluit illas tantum declarationes Pij IV. saluas esse, de quibus litteræ Apostolicæ iam expeditæ, vel supplicationes signatæ & registratæ fuerunt.

Episcopo Leodiensi, qui quæsiuit, an publicatio Concilij Tridentini facta in Vrbe, liget Leodienses, vbi nec hodie per Episcopum publicatũ fuit? Respondit Congregatio ligare debere, modo concurrant quæ suprà, Sess. 24. de Reformat. Matrim. 1. §. *Post triginta dies.*

De recitandis Decretis Concilij, sub Paulo III. & Iulio III. in Sessione.

Quoniam *a* diuersis temporibus, tam sub fel. rec. Paulo III. quam Iulio III. multa in hoc sacro Concilio quoad dogmata ac morum reformationem statuta & definita sunt; vult sancta Synodus, vt illa nunc recitentur & legantur. *a* Suprà, Sess. 1. 6. 7. 13. & 24.

Recitata sunt.

De fine Concilij, & confirmatione petenda à Sanctissimo Domino nostro.

Illustrissimi Domini, Reuerendissimique Patres, Placétne vobis, vt ad laudem Dei omnipotentis huic sacræ OEcumenicæ Synodo finis imponatur? & omnium, & singulorum, quę tam sub fel. rec. Paulo III. & Iulio III. quàm sub S.D.N. Pio IV. Romanis Pontificibus, in ea decreta & definita sunt, *a* confirmatio nomine sanctæ huius Synodi per Apostolicæ Sedis Legatos, & Præsidentes à Beatissimo Romano Pont. petatur.

a Iuxta Gel.Pap. super Concil. Chalced. & Pelagiũ PP.2. in Ep.Decret. & Marc.in Epist. decretali, ad Episc. Antioc. prouin. & Conc. Chalced. Act.3. & Nic.1. apud Gratianũ, d.19. Si Romanorum.

Responderunt, PLACET.

Postmodum Illustrissimus & Reuerendissimus Cardinalis Moronus, primus Legatus & Præsidens, benedicens sanctæ Synodo, dixit: POST GRATIAS DEO ACTAS REVERENDISSIMI PATRES ITE IN PACE. *Qui responderunt,* Amẽ.

ACCLAMATIONES PATRVM IN FINE CONCILII.

CARDINALIS A LOTHARINGIA.

Beatissimo Pio Papæ, & Domino nostro, sanctæ Vniuersalis Ecclesiæ Pontifici, multi anni, & æterna memoria.

RESPONSIO PATRVM.

Domine Deus, Sanctissimum Patrem diutissimè Ecclesiæ conserua multos annos.

Card. *Beatissimorum summorum Pontificum animabus, Pauli III. & Iulij III. quorum auctoritate hoc sacrum generale Concilium inchoatum est, pax à Domino & æterna gloria, atque felicitas in luce Sanctorum.*

Resp. *Memoria in benedictione sit.*

Card. *Caroli V. Imperatoris, & Serenissimorum Regum, qui hoc vniuersale Concilium promouerunt & protexerunt, memoria in benedictione sit.*

Resp. *Amen, Amen.*

Card. *Serenissimo Imperatori Ferdinando, semper Augusto, Orthodoxo, & pacifico, & omnibus Regibus, Rebuspubl. & Principibus nostris, multi anni.*

Resp. *Pium, & Christianum Imperatorem Domine conserua: Imperator cælestis terrenos Reges, rectæ fidei conseruatores custodi.*

Card. *Apostolicæ Romanæ Sedis Legatis, & in hac Synodo Præsidentibus, cum multis annis magna gratia.*

Resp. *Magna gratia: Dominus retribuat.*

Card. *Reuerendiss. Cardinalibus, & Illustribus Oratoribus.*

Resp. *Magnas gratias, multos annos.*

Card. *Sanctissimis Episcopis vita & felix ad Ecclesias suas reditus.*

Resp. *Præconibus veritatis perpetua memoria: Orthodoxo Senatui multos annos.*

Card. *Sacrosancta Oecumenica Tridentina Synodus: eius fidem confiteamur, eius decreta semper seruemus.*

Resp. *Semper confiteamur, semper seruemus.*

Card. *Omnes ita credimus: omnes idipsum sentimus: omnes consentientes & amplectentes subscribimus. Hæc est fides B. Petri & Apostolorum: hæc est fides Patrum: hæc est fides Orthodoxorum.*

Resp. *Ita credimus, ita sentimus, ita subscribimus.*

Card. *His decretis inhærentes, digni reddamur misericordiis & gratia primi & magni supremi Sacerdotis Iesu Christi Dei, intercedente simul inuiolata Domina nostra sancta Deipara, & omnibus Sanctis.*

Resp. *Fiat, Fiat. Amen, Amen.*

Card. *Anathema cunctis hæreticis.*

Resp. *Anathema, Anathema.*

Post hæc mandatum fuit à Legatis, & Præsidentibus sub pœna excommunicationis omnibus Patribus, vt, antequam discederent à ciuitate Tridentina, subscriberent manu propria decretis Concilij; aut ea per publicum instrumentum approbarent: qui omnes deinde subscripserunt, & fuerunt numero CCLV. *videlicet Legati* IV. *Cardinales* II. *Patriarchæ* III. *Archiepiscopi* XXV. *Episcopi* CLXVIII. *Abbates* VII. *Procuratores absentium cum legitimo mandato* XXXIX. *Generales Ordinum* VII.

LAVS DEO.

Concordat cum Originali: in cuius fidem subscripsimus;

Ego Angelus Massarellus, Episcopus Thelesinus, sacri Concilij Tridentini Secretarius.

Ego Marcus Antonius Peregrinus, Comensis, eiusdem Concilij Notarius.

Ego Cynthius Pamphilus, Clericus Camerinensis diœcesis, eiusdem Concilij Notarius.

CONFIRMATIO CONCILII.

NOs Alexander, S. Laurentij in Damaſo Diaconus Cardinalis, de Farneſio, S.R.E. Vicecancellarius, fidem facimus & atteſtamur, qualiter hodie, die Mercurij, XXVI. Ianuarij, M. D. LXIV. Pontificatus Sanctiſſimi Domini noſtri D. Pij, diuina prouidentia Papæ IV. anno quinto, in Conſiſtorio ſecreto, apud S. Petrum, Reuerendiſſ. DD. mei, Cardinales Moronus & Simoneta, nuper reuerſi à ſacro Concilio Tridentino, cui vti Sedis Apoſtolicæ Legati præerant, petierunt ab eodem Sanctiſſ. D. noſtro vt infrà.

Beatiſſime Pater, in Decreto ſuper fine Concilij OEcumenici Tridentini, pridie Nonas Decembris præteriti publicato, ſtatutum fuit, vt per Sanctitatis veſtræ & ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legatos & Præſidentes peteretur nomine dicti Concilij à Sanctitate veſtra confirmatio omnium & ſingulorum, quæ tam ſub fel. rec. Paulo III. & Iulio III. quàm ſub Sanctitate veſtra in eo decreta & definita ſunt. Quapropter nos Ioannes Cardinalis Moronus & Ludouicus Cardinalis Simoneta, qui tunc Legati & Præſidentes eramus, volentes exequi, quod in dicto Decreto ſtabilitum fuit, humiliter petimus nomine dicti Concilij OEcumenici Tridentini, vt Sanctitas veſtra dignetur confirmare omnia & ſingula, quæ tam ſub fel. rec. Paulo III. & Iulio III. quàm ſub Sanctitate veſtra in eo decreta & definita ſunt.

Quibus auditis, Sanctitas Sua, viſo & lecto tenore dicti Decreti, & habitis votis Reuerendiſſ. DD. meorum Cardinalium, reſpondit per hæc verba:

Petitioni nomine Concilij OEcumenici Tridentini ſuper eius confirmatione per dictos Legatos nobis factæ annuentes, omnia & ſingula, quæ in dicto Concilio tam ſub fel. rec. Paulo III. & Iulio III. prædeceſſoribus noſtris, quàm Pontificatus noſtri tempore decreta & definita ſunt, auctoritate Apoſtolica; etiam de Venerabilium fratrum noſtrorum Cardinalium conſilio & aſſenſu, matura cum illis deliberatione præhabita, confirmamus, atque ab omnibus Chriſti fidelibus recipi & inuiolabiliter obſeruari mandamus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Amen.

Ita eſt.

A Cardinalis Farneſius, Vicecancellarius.

BVL-

BVLLA S. D. N. D. PII, DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ IV.

SVPER CONFIRMATIONE OEcumenici Generalis Concilij Tridentini.

Pius Episcopus, seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

BENEDICTVS Deus & Pater Domini nostri IESV CHRISTI, Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, qui respicere dignatus Ecclesiam suam sanctam tot procellis & tempestatibus agitatam atque vexatam, & grauiùs in dies laborantem, apto tandem ei subuenit optatoque remedio. Ad plurimas & perniciosissimas hæreses extirpandas, ad corrigendos mores, & restituendam Ecclesiasticam disciplinam, ad pacem & concordiam Christiani populi procurandam, indictum iampridem in ciuitate Tridentina œcumenicum & generale Concilium à piæ memoriæ Paulo III. prædecessore nostro, & sessionibus aliquot habitis cœptum fuerat, ab eius autem successore Iulio in eamdem vrbem reuocatum, post alias sessiones celebratas, variis impedimentis & difficultatibus obiectis, ne tum quidem peragi potuerat: itaque diutiùs intermissum fuerat, non sine maximo mœrore piorum omnium, cùm quotidie magis Ecclesia eiusmodi remedium imploraret. Nos autem post susceptum Sedis Apostolicæ regimen, tam necessarium, ac salutare opus, sicut pastoralis sollicitudo monebat, diuinę misericordiæ fiducia perficere aggressi, adiuti pio studio carissimi in Christo filij nostri Ferdinandi Romanorum Imperatoris electi, & aliorum Christianorum Regum, Rerumpublicarum, ac Principum, tandem consecuti sumus, quod nec diurnis nec nocturnis curis elaborare destitimus, quodque à Patre luminum assiduè precati sumus. Cum enim eam in vrbem vndique ex Christiani nominis nationibus conuenisset, nostris conuocata litteris, & sua etiam ipsorum pietate excitata, Episcoporum & aliorum insignium Prælatorum maxima, & œcumenico Concilio digna frequentia, præter plurimos alios pios & sacrarum litterarum, scientia diuinique & humani iuris cognitione præstantes viros, pręsidentibus ipsi Synodo Sedis Apostolicæ Legatis, nobis adeò Concilij libertati fa-

uentibus, vt etiam de rebus Sedi Apostolicæ propriè reseruatis liberum ipsi Concilio arbitrium per litteras, ad Legatos nostros scriptas, vltrò permiserimus, quæ de Sacramentis & aliis rebus, quæ quidem necessariæ visæ sunt, tractanda, definienda & statuenda restabant, ad confutandas hæreses, ad tollendos abusus, & emendandos mores à sacrosancta Synodo summa libertate, diligentiaque tractata, & accuratè ac maturè admodum definita, explicata, statuta sunt. Quibus rebus perfectis, Concilium tanta omnium, qui illi interfuerunt, concordia peractum fuit, vt consensum eum planè à Domino effectum fuisse constiterit: idque in nostris atque omnium oculis valdè mirabile fuerit. Pro quo tam singulari Dei munere supplicationes statim in alma hac Vrbe indiximus, quæ magna cleri & populi pietate celebratæ fuerunt; laudesque & gratias diuinæ maiestati meritò persoluendas curauimus: cùm eiusmodi Concilij exitus, spem magnam & propè certam attulerit, fore, vt maiores in dies fructus ad Ecclesiam ex ipsius decretis constitutionibusque perueniant. Cùm autem ipsa sancta Synodus pro sua erga Sedem Apostolicam reuerentia antiquorum etiam Conciliorum vestigiis inhærens, decretorum suorum omnium, quæ nostro & prædecessorum nostrorum tempore facta sunt, confirmationem à nobis petierit, decreto de ea re in publica Sessione facto: Nos, ex Legatorum litteris priùs, deinde post reditum eorum, ex iis, quæ Synodi nomine diligenter retulerunt, postulatione ipsius Synodi cognita, habita super hac re cum venerabilibus fratribus nostris, sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, deliberatione matura, sanctique Spiritus in primis auxilio inuocato, cùm ea decreta omnia Catholica & populo Christiano vtilia ac salutaria esse cognouissemus, ad Dei omnipotentis laudem, de eorumdem fratrum nostrorum consilio, & assensu in Consistorio nostro secreto illa omnia & singula auctoritate Apostolica hodie confirmauimus, & ab omnibus Christi fidelibus suscipienda ac seruanda esse decreuimus; sicut harum quoque litterarum tenore ad clariorem omnium notitiam confirmamus, & suscipi obseruarique decernimus. Mandamus autem in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœnis à sacris Canonibus constitutis, aliisque grauioribus, etiam priuationis, arbitrio nostro infligendis, vniuersis & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis & aliis quibusuis Ecclesiarum prælatis, cuiuscumque status, gradus, Ordinis & dignitatis sint, etiam si Cardinalatus

honore

honore pręfulgeant, vt eadem decreta & ſtatuta in Eccleſiis ſuis, ciuitatibus & diœceſibus, in iudicio & extra iudicium diligenter obſeruent, & à ſubditis quiſque ſuis, ad quos quomodolibet pertinent, inuiolabiliter faciant obſeruari: contradictores quoſlibet & contumaces, per ſententias, cenſuras & pœnas Eccleſiaſticas etiam in ipſis decretis contentas, appellatione poſtpoſita, compeſcendo: inuocato etiam, ſi opus fuerit, brachij ſæcularis auxilio. Ipſum verò cariſſimũ filium noſtrum Imperatorem electum, ceteroſque Reges, Reſpublicas, ac Principes Chriſtianos monemus, & per viſcera miſericordiæ Domini noſtri Ieſu Chriſti obteſtamur, vt, qua pietate Concilio per Oratores ſuos affuerunt, eadem pietate, ac pari ſtudio, diuini honoris & populorũ ſuorum ſalutis cauſa, pro Sedis quoque Apoſtolicæ & ſacræ Synodi reuerentia, ad eiuſdem Concilij exequenda & obſeruanda decreta, Prælatis, cũ opus fuerit, auxilio & fauore ſuo adſint, neque aduerſantes ſanæ ac ſalutari Concilij doctrinæ opiniones à populis ditionis ſuæ recipi permittant, ſed eas penitus interdicant. Ad vitandũ præterea peruerſionem, & confuſionem, quæ oriri poſſet, ſi vnicuique liceret, prout ei liberet, in decreta Cõcilij commẽtarios & interpretationes ſuas edere, Apoſtolica auctoritate inhibemus omnibus, tã Eccleſiaſticis perſonis, cuiuſcumque ſint Ordinis, conditionis & gradus, quàm laicis, quocumque honore ac poteſtate præditis; Prælatis quidem ſub interdicti ingreſſus Eccleſię, aliis verò, quicũque fuerint, ſub excõmunicationis latæ ſentẽtiæ pœnis, ne quis ſine auctoritate noſtra audeat vllos commentarios, gloſſas, annotationes, ſcholia, vllúmve omnino interpretationis genus ſuper ipſius Cõcilij decretis quocũque modo edere, aut quidquã quocũque nomine, etiã ſub prætextu maioris decretorũ corroborationis, aut executionis, alióve quæſito colore, ſtatuere. Si cui verò in eis aliquid obſcuriùs dictũ & ſtatutũ fuiſſe, eamq; ob cauſam interpretatione aut deciſione aliqua egere viſum fuerit; aſcẽdat ad locum quem Dominus elegit, ad Sedem videlicet Apoſtolicam, omnium fidelium magiſtram, cuius auctoritatẽ etiam ipſa ſancta Synodus tam reuerenter agnouit. Nos enim difficultates & controuerſias, ſi quę ex iis decretis ortæ fuerint, nobis declarandas & decidendas, quemadmodum ipſa quoque ſancta Synodus decreuit, reſeruamus, parati, ſicut ea de nobis meritò cõfiſa eſt, omnium prouinciarum neceſſitatibus ea ratione, quæ commodior nobis viſa fuerit, prouidere: Decernentes nihilominus irritum & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter conti-

gerit attentari. Vt hæc autem ad omnium notitiam perueniant, néve quis excusatione ignorationis vti possit: Volumus & mandamus, vt hæ litteræ per aliquos curiæ nostræ Cursores in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi, tunc, cùm in eis populus, vt Missarum solemnibus intersit, congregari solet, palàm & clara voce recitentur; &, postquam recitatæ fuerint, ad valuas earum Ecclesiarum, itemque Cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito Campi Floræ affigantur, ibique, vt legi, & omnibus innotescere possint, aliquantisper relinquantur. Cùm autem inde amouebuntur, relictis de more ibidem exemplis, in alma Vrbe ad impressionem tradantur, quò commodiùs per Christiani nominis prouincias & regna diuulgari possint. Transumptis quoque earum, quæ manu alicuius publici Notarij scripta, subscriptáve, & sigillo ac subscriptione alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munita fuerint, fidem sine vlla dubitatione haberi, mandamus atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, monitionis, inhibitionis, reseruationis, voluntatis, mandatorum & decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimo Tertio, Septimo Kalend. Februarij, Pontificatus nostri anno quinto.

EGO PIVS, CATHOLICÆ ECCLESIÆ EPISCOPVS.

Ego Fr. Card. Pisanus, Episcop. Ostien. Decanus.
Ego Fed. Card. Cæsius, Episc. Portuen.
Ego Io. Card. Moronus, Episcopus Tusculan.
Ego A. Card. Farnesius, Vicecan. Episcopus Sab.

. . . .

. . . .

Ego R. Card. S. Angeli, Maior Pœnitent.

. . . .

. . . .

. . . .

Ego Io. Cardinalis S. Vitalis.

Ego

Ego Io. Michael. Card. Saracenus.

. . . .

Ego Ioannes, Card. S. Clementis.
Ego Scipio, Cardin. Pisarum.
Ego Cardinalis Romanus.
Ego M. G. Cardinalis Alexandrinus.
Ego Clemens, Card. Aræ cæli.
Ego Ia. Card. Sabellus.

. . . .

. . . .

Ego B. Cardinalis Saluiatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego Lud. Card. Simoneta.

. . . .

. . . .

Ego F. Card. Paciecc us, y de To.
Ego M. A. Card. Amulius.
Ego Ioan. Franc. Cardinal. de Gambara.
Ego Carolus Card. Borromæus.
Ego M. S. Card. Const.
Ego Alph. Card. Gesualdus.
Ego Hip. Cardinalis Ferrar.
Ego Franciscus, Cardinal. Gonzaga.

. . . .

Ego Gui. Asc. Diac. Cardinalis Cam.
Ego Vitellotius, Cardin. Vitellius.

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

Ant. Florebellus Lauellinus.

H. Cumyn.

BVL-

BVLLA S. D. N. D. PII, DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ IV.

Super declaratione temporis ad obseruanda decreta sacri œcumenici & generalis Concilij Tridentini.

Pius Episcopus, seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

SICVT ad sacrorum Conciliorum decreta ac Canones, auctoritas atque confirmatio Apostolicæ Sedis & debet, & solet accedere, ita si qua super eis exorta sit dubitatio, eiusdem Sedis iudicio & declaratione tollenda est. Ad aures nostras peruenit, multos esse qui dubitent, ex quo tempore cœperunt decreta sacri generalis Concil. Trident. ad reformationem & ius positiuum dumtaxat spectantia, eos ad quos pertinent obligare, illa præsertim, quæ tempora certa præstituunt ad prouinciales diœcesanasque Synodos celebrandas, ad sacros Ordines suscipiendos, ad Religionem profitendam, ad parochiales Ecclesias aliaque beneficia Ecclesiastica, quæ eiusdem Concilij decretis retineri prohibitum sit, resignanda, & ad complures huiusmodi exequendas, ac illas omnes ad prædictam reformationem iusque positiuum tãtum spectantes, quæ obseruari aut euitari debeant. Nos itaque, vt omnis controuersia dubitatioque tollatur, Motu proprio eam rem prout rationi, iuri & æquitati conuenire censuimus, duximus declarandam. Nam etsi ipsius Concilij decreta, etiam de venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio & assensu, in Consistorio nostro secreto confirmata à nobis fuerunt sub finem Mensis Ianuarij, & ab eo etiam tempore apud hanc sanctam Sedem obseruari cœperunt: quia tamen non parum temporis in eis Romæ diligenter emendateque imprimendis necessariò consumptum fuit, & iure etiam communi sancitum est, vt Constitutiones nouæ vim non nisi post certum tempus obtineant, æquum nobis & iustum visum est, prædicta decreta omnia ad dictam reformationem iusque positiuum dumtaxat spectantia, Kal. Maij proximè præteriti omnes obligare cœpisse, neque post eam diem excusationem cuiusquam, quod ea ignorauerit, admittendam, atque ita Apostolica auctoritate declaramus ac definimus, & ab omnibus iudicari debere mandamus atque statuimus.

tuimus. Decernentes irritum & inane, si quid secus à quoquã, quacumque dignitate, auctoritate & potestate prædito, contigerit iudicari. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, aliisque in contrarium facientibus quibuscumque. Nulli ergo omnino hominũ liceat hanc paginam nostræ declarationis, definitionis, mandati, statuti, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimo quarto, Quintodecimo Kalend. Augusti, Pontificatus nostri anno quinto.

Fed. Card. Cæsius.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Anno à Natiuitate Domini Millesimo Quingentesimo Sexagesimoquarto, Indictione septima, die verò vigesima mensis Iulij, Pontificatus sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri, Domini Pij, diuina prouidentia Papæ IV. anno quinto, retroscriptæ litteræ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerũt in valuis Basilicarum Principis Apostolorum de Vrbe, & sancti Ioannis Lateranens. necnon Cancellariæ Apostolicæ, & in Acie Campi Floræ, per nos Iacobum Carra, & Iulium Patinum, prælibati S.D.N. Papæ Cursores.

Antonius Clerici Magister Cursorum.

MOTVS PROPRIVS S. D. N. D. PII, DIVINA prouidentia Papæ IV.

Per quem deputantur octo Reuerendiss. Cardinales, qui faciant obseruari reformationes ab ipso editas, necnon decreta sacri œcumenici, & generalis Concil. Trident.

PIVS PAPA IV.

MOTV proprio, &c. Alias Nos nõnullas constitutiones & ordinationes, reformationẽ maioris Pœnitentiarij, ac sacræ Pœnitentiariæ nostræ, ac Vicarij nostri, ac eius officij, necnõ Camerarij & Cameræ Apostolicæ, ac illius cau-

causarum Auditoris, necnon palatij Apostolici causarum, Auditorum, ac Gubernatoris, & Capitolinæ curiarum, & Contradictarum, aliorumque almæ Vrbis nostræ ac Romanæ Curiæ tribunalium & officiorum concernentes, edidimus: quæ tamen (vt intelleximus) ab eorumdem officiorum & tribunalium præfectis ac officialibus minus diligenter obseruantur. Cum autem enixæ nostræ voluntatis sit, illa, vt & pariter decreta sacri Concilij Tridentini, in his quę ad eorum officia spectant, ab eisdem omnino obseruentur: Nos propterea considerantes, parum esse iura condere, nisi sint qui ea executioni demandari faciant, & in præmissis, prout ex debito pastoralis officij nobis (meritis licet imparibus) iniuncti obligamur, salubriter, & vtiliter prouidere, præfatasque constitutiones & ordinationes, ac decreta Concilij, quas & quæ hic haberi volumus pro expressis, inuiolabiliter obseruari volentes: Venerabili fratri nostro Ioanni Episcopo Tusculan. Morono, Io. Michaeli Sanctæ Anastasiæ Saraceno, ac Io. Baptistæ Sancti Clementis Cicadæ, necnon Michaeli Sanctæ Sabinæ Alexandrino, Clementi Sanctæ Mariæ in Ara cæli, & Ludouico Sancti Cyriaci in Thermis Simonetæ, ac Carolo Sancti Martini in montibus Borromæo presbyteris, necnon Vitellotio Sanctæ Mariæ in Porticu Vitellio nuncupatis, titulorum, diacono, Cardinalibus committimus & mandamus: quatenus ipsi, seu eorum maior pars, coniunctim vel diuisim, eorum arbitrio, etiam tamquam executores dictarum litterarum, constitutionum, & decretorum prædictorum constitutiones, & ordinationes, ac decreta præfata iuxta tenores eorum, ac litterarum desuper confectarum, per quoscumque Pœnitentiariæ, Vicariæ, & Cameræ, ac Rotæ curiarum, ac tribunalium prædictorum iudices & officiales, sub excommunicationis latæ sententiæ, ac priuationis officiorum, & aliis eisdem Cardinalibus bene visis, etiam pecuniarum, eo ipso incurrendis pœnis, firmiter obseruari faciant & cum effectu: nisi tam in executione dictorum Concilij, quàm dictarum litterarum nostrarum, aliqua dubietas aut difficultas emerserit: quo casu ad nos referant, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis, ac eos, qui litteris & decretis prædictis, & eorumdem Cardinalium mandatis non paruerint, ex tunc, prout ex eadem die, & è contra, illorum officiis priuatos, necnon ad illa & alia Romanæ curiæ officia in posterum obtinenda inhabiles, ac ipsis ab eisdem officiis sic priuatis, illa tamquam per priuationem vacatio à

Datario

Datario noſtro vendi, & à quibuſuis perſonis idoneis pro pretio conuenienti emi, liberè & licitè poſſe auctoritate noſtra curent, nuntient, decernant, ac declarent, prout nos harū ſerie nuntiamus, decernimus & declaramus. Non obſtantibus quibuſuis conſtitutionibus Apoſtolicis, ac Pœnitentiariæ & curiarum, necnon tribunalium prædictorum ſtatutis, & etiā iuramento, &c. roboratis, priuilegiis quoque, indultis & litteris Apoſtolicis illis, ac dictis officialibus & Tribunalibus ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſuis clauſulis & decretis, etiā motu ſimili, &c. & alias quomodocumque conceſſis, &c. Quibus omnibus, &c. illorum tenores, &c. hac vice latiſſime derogamus, eaq; aduerſus præmiſſa nullatenus ſuffragari volumus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Placet, Motu proprio I.

Datum Romæ, apud ſanctum Marcum, 4. Non. Aug. Anno 5.

BVLLA S. D. N. D. PII, PAPÆ IV. REVOCATORIA

Priuilegiorum, exemptionum, immunitatum, facultatum, conſeruatoriarum, indultorum, confeſſionalium, Maris magni, & aliarum quarumcumque ſimilium gratiarum, quibuſcumque locis & perſonis conceſſarum, in his, in quibus ſtatutis & decretis ſacri Concilij Tridentini contrariantur.

Pius Epiſcopus, ſeruus ſeruorū Dei, ad perpetuam rei memoriam.

IN Principis Apoſtolorum Sede, meritis licet imparibus, diuina diſpoſitione conſtituti, nihil neque vniuerſali Eccleſiæ, curæ & ſollicitudini noſtræ commiſſæ, ſalubrius, neque iniuncto nobis Apoſtolicæ ſeruitutis officio decentius præſtare poſſumus, quàm quod prouidentiæ noſtræ miniſterio œcumenicum Concilium Tridentinum, ſicut noſtris potiſſimum auſpiciis, ſummaque ſanctorum Patrum concordia per Dei miſericordiam feliciter abſolutum fuit: ita, per vniuerſos, qui Chriſtiana pietate cenſentur, vbique ſuſcipiatur, & remotis quibuslibet obſtaculis, ab omnibus æqualiter obſeruetur. Cùm itaque in eodem Concilio quamplura ſalubria & ad vniuerſalem morum reformationem valde vtilia decreta atque ſtatuta, maturo præſentium ipſorum examine præcedente ſint edita, quibus multa atque diuerſa priuilegia, exemptiones, immunitates, diſpenſationes, facultates, conſeruato-

riæ,indulta,&,vt vocant,confeſſionalia, & Mare magnum,& aliæ gratiæ, quæ variis tam Cathedralibus, etiam Metropolitanis,quàm Collegiatis Eccleſiis,Monaſteriis, Conuentibus, & aliis religioſis, etiam Fratrum mendicantium domibus & Ordinibus,necnon ſancti Spiritus in Saxia,ſancti Ioannis Lateranenſis,ac Incurabilium de Vrbe, Sancti Antonij Viennen. & ſancti Bernardi Iuren. aliiſque Hoſpitalibus, Militiis, eorumque Capitulis & Conuentibus,ac Vniuerſitatibus,etiam Studiorum generalium collegiis,tam Sæcularibus,quàm Eccleſiaſticis,Confraternitatibus,Societatibus,& tam Principis Apoſtolorum de Vrbe, quàm aliis Fabricis ſanctæ Cruciatæ, aliiſque piis locis & operibus,necnon Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Prælatis, Abbatibus, Abbatiſſis, Prioribus, Præpoſitis & aliis Eccleſiaſticis, tam ſæcularibus, quã diuerſorum Ordinum & militiarum regularibus,ac etiam laicis cuiuſcumque dignitatis & ſtatus ac gradus & excellentiæ,ac etiam Ducali,Regia, Imperiali dignitate fulgentibus vtriuſque ſexus perſonis, necnon aliquibus Notariis, & etiam de latere Legatis, atque Nuntiis, tam perpetuo, quàm ad tempus per plures Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos & Sedem Apoſtolicam, eiuſque Legatos hactenus, etiam Motu proprio & ex certa ſcientia,ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine,ſeu etiam Imperatorum, Regum, Ducum & aliorum Principum contemplatione & intuitu,etiam de fratrum conſilio,diuerſimodè, variiſque temporibus in genere vel ſpecie, ex quauis etiam honeſta cauſa conceſſa,& etiam pluries confirmata & innouata fuerunt,in pleriſque contrariantur. Nos, quibus in primis cordi eſt,tam ſancta & Eccleſiæ Dei ſaluberrima decreta ſuos,vt par eſt, effectus vbique conſequi, & ab omnibus obedienter obſeruari, priuilegiorum, exemptionũ, immunitatum,facultatum, Conſeruatoriarum, Indultorum, Confeſſionalium, Maris magni, & aliarum gratiarum prædictarum,ac quarumcumque Apoſtolicarũ & aliarum litterarũ deſuper cõfectarum, proceſſuumque decretorum, & aliorum inde ſecutorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur,pręſentibus pro ſufficienter expreſſis & plenè inſertis habẽtes: Motu proprio & ex certa ſcientia,ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine quòd eadem omnia & ſingula priuilegia, exemptiones,immunitates,facultates,diſpenſationes, Cõſeruatoriæ,Indulta,Confeſſionalia,Mare magnũ, & aliæ gratiæ in his omnibus & in ſingulis,in quibus illa ſtatutis & decretis Concilij huiuſmodi contrariantur,ipſo iure reuocata,caſſata,

&

& annullata, ac ad ipsius Concilij terminos atque limites reducta sint & esse censeantur, nec quidquam aduersus ipsa decreta & statuta, quominus vbiq; & apud omnes obseruentur, in aliquo suffragari posse, sed ea perinde haberi & reputari debere, ac si numquã emanassent, auctoritate Apostolica, tenore præsentium declaramus, ac etiam statuimus & ordinamus. Decernentes nihilominus, omnia & singula quę vigore priuilegiorum, exemptionum, immunitatum & dispensationum, facultatum, Conseruatoriarũ, Indultorum, Confessionalium, & aliarũ quarumcumque gratiarum huiusmodi, post id tempus quo Concilium obligare cœpit, facta & gesta quomodolibet fuerunt & in posterum fient, in his in quibus dicti Concilij decretis aduersantur, nulla, inualida & irrita esse & censeri, ac nemini, etiam quantumlibet, vt præfertur, qualificato tã in foro (quod aiunt) fori, quàm conscientiæ suffragari posse & debere. Et ita per quoscumque locorum Ordinarios, aliosque Iudices & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorũ cuilibet quauis aliter iudicandi facultate, in vtroque foro iudicarĩ & definiri debere, ac quidquid secus, à quoquã, quauis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inanę decernimus. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, statuti, ordinationis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorũ Petri & Pauli Apostolorũ eius se nouerit incursurũ.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimo quinto, Tertio decimo Kalend. Mart. Pontificatus nostri Anno sexto.

Cæ. Glorierius.

P. Episcopus Narnien.

H. Cumyn.

Anno à Natiuitate Domini Millesimo Quingentesimo Sexagesimoquinto, Indictione sexta: die verò vigesimaquarta mensis Februarij, Pontificatus sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri Domini Pij diuina prouidentia Papæ IV. Anno eius sexto, retroscriptæ litteræ Apostolicę affixæ & publicatæ fuerunt in Acie Campi Floræ, & valuis Cancellariæ Apostolicę, per nos Nicolaum de Matthæis & Camillum Cherubinum S.D.N. Papæ Cursores.

Philibertus Chapuis, Magister Cursorum.

 ORA-

ORATIO HABITA IN SESSIONE NONA, ET VLTIMA Sacri Concilij Tridentini.

CELEBRATA DVOBVS CONTINVIS diebus, tertia & quarta Decemb. 1564. Pio IV. Pont. Max.

A. R. P. D. HIERONYMO RAGASONO VENETO, Episcopo Nazianzeno, & Coadiutore Famagustano.

Hic summatim recensentur omnia in Concilio Tridentino definita, quæ & ad piè credendum, & ad bene viuendum pertinent.

AVDITE hæc omnes Gentes, auribus percipite omnes qui habitatis orbem. Tridentinum Concilium iam diu cœptum, aliquando intermissum, distractum variè atque diuulsum, nunc demum, singulari Dei omnipotentis beneficio, summa atque incredibili omnium Ordinum ac nationum voluntate, connectitur atque perficitur. Dies hæc quidem felicissima Christiano populo illuxit, in qua templũ Domini disturbatum frequenter ac dissipatum reficitur & absoluitur: & nauis hæc vna bonorum omnium ex maximis ac diuturnis turbinibus atque fluctibus tuta in portu collocatur, quam vtinam conscendere nobiscum ij voluissent, quorum in primis gratia hæc ipsa nauigatio instituta fuit: atque ædificij huius construendi participes existerent, qui hoc nobis negotium exhibuerunt; maioris nunc profecto lætitiæ causam haberemus. Sed nostra id certè culpa non accidit.

Nos vrbem hanc in Germaniæ faucibus, id est, in domus illorum fere limine positam elegimus, nos custodiam nullam nobis, ne suspicionem illis aliquã minus liberi loci daremus, adhibuimus: nos eam fidem publicam illis concessimus, quã sibi ipsi composuerunt: nos hic illos perdiu expectauimus; neque hortari ac rogare vmquam destitimus, vt ad veritatis lucem cognoscendam accederent. Verum illis etiam absentibus satis, vt puto, à nobis consultum est. Etenim, cum duo essent, in quibus ægris atque infirmis illorum animis medicina fuit adhibenda: alterum fidei Catholicæ ac verè Euangelicæ illis in rebus quæ in dubium ab ipsis vocantur, quæque opportunæ his temporibus viderentur, explicata & confirmata, disiectis omnibus ac disipatis errorum tenebris, doctrina:

alterum disciplinæ Ecclesiasticæ, cuius potissimum deprauatione illi se à nobis defecisse affirmant, fuit restitutio; vtrumque, quantum in nobis fuit, pro temporum horum ratione, cumulatè præstitimus.

Principio enim sancta hæc Synodus (facta ex laudabili maiorum nostrorum consuetudine suæ fidei professione) vt quoddam quasi fundamentum futuris actionibus poneret, & quibus testimoniis atque præsidiis in dogmatibus sanciendis nitendum esset, ostenderet, veteris ac noui Testamẽti libros, qui essent sine vlla dubitatione recipiendi, antiquorum Conciliorum probatissimorum exemplo, piè & prudenter enumerauit: ac, ne de verbis quidem vlla ex variis versionibus, oriri posset difficultas, certam ac definitam de Græcis & Hebraicis translationem approbauit. Hinc omnium hæresum caput atque arcem aggrediens de humanæ naturæ corruptis initiis ea statuit, quæ veritas ipsa, si loqui posset, exprimeret. De iustificatione deinceps (res magna, & cùm antiquis, tum à nostri temporis hæreticis mirum in modum oppugnata) ea definit, quibus & perniciosissimis eo in genere opinionibus occurreretur, & rectè sentiendi ratio miro quodam ordine, atque admirabili sapientia (vt in illis Dei spiritum facilè agnoscas) demonstraretur. Præstantissimo hoc post hominum memoriam decreto hæreses ferè vniuersæ iugulantur, & quasi caligo Sole discutiuntur ac dispelluntur: eaque claritas isque splendor veritatis apparet, vt tantum lumen quin videat, dissimulare iam nemo possit. Subsecuta est salutaris septem diuinorum Ecclesiæ Sacramentorum tractatio: primum simul de omnibus, post de vnoquoq; separatim. Hic verò quis non videt, quam distinctè, explicatè, abundanter, illuminatè & (quod caput est) verè tota cælestium horum mysteriorum ratio contineatur? Quis in tam magna multiplicique doctrina quid aut sequendum aut fugiendum sit, potest vllo modo desiderare? Quis in illis omnibus errandi locum aut occasionem inueniet? Quis denique de Sacramentorum horum vi atque virtute dubitare in posterum poterit, cum gratiam illam, quæ illis ipsis quibusdã quasi stillicidiis in fidelium quotidie mentes illabitur, tunc nobis adfuisse tam copiosè perspiciatur? Accesserũt ad hæc de sacrosancto Missæ Sacrificio, & de Communione sub vtraque specie, & paruulorum, decreta: quibus quidem nihil sanctius, nihil vtilius, vt de cælo lapsa, non ab hominibus cõposita videantur. Adiungetur his hodie certa de Indulgentiis, de Purgatorio, de Sanctorum

Veneratione, Inuocatione, Imaginibus & Reliquiis doctrina, qua non solùm hæreticorum fraudibus & calumniis obsistetur, sed piorum etiam Catholicorum conscientiis planè satisfiet.

Haec de rebus ad salutem nostram pertinentibus, quæ dogmata appellantur, & faustè ac feliciter erunt peracta: neque aliud quidquam præterea eo in genere à nobis hoc tempore expectabatur.

In eorum autem quibusdam administrandis cum nonnulla essent quæ non ritè omnino ac rectè seruarentur, accuratissimè, Patres amplissimi, curastis, vt purè illa & castè, atque ex more institutoque maiorũ tractarentur. Ita omnem superstitionem, omnem quæstum, omnem (vt dicunt) irreuerentiam à diuina Missarum celebratione abstulistis: vagis, ignotis & criminosis sacerdotibus sanctum hoc offerre sacrificium interdixistis: rei huius sacratissimæ vsum à priuatis domibus & profanis in sacra & religiosa loca reuocastis: molliores cantus & symphonias, deambulationes, colloquia, negotiationes à templo Domini summouistis. Ita Ecclesiastico vnicuiq; gradui leges illæ à vobis præscriptæ sunt, vt tradito illis diuinitus ordine, abutendi nullus vtique locus relinquatur. Ita nonnulla Matrimonij impedimenta, quæ ansam quasi quamdam ad violanda Ecclesiæ præcepta dare videbantur, remouistis: faciem veniæ consequendæ viam minus legitimè connubij fœdus ineuntibus interclusistis. Quid de furtiuis tenebricosisque matrimoniis commemorem? Equidem ita sentio, si alia nulla causa conuocandi Concilium fuisset, (quæ multæ & maximæ fuerunt) propter vnam hanc id omnino fuisse faciendum. Nam cum res hæc ad omnes spectet, neque vllus in orbe terrarum vniuerso angulus reperiatur, quem labes hæc non inuaserit, curandum merito fuisset, vt communi huic malo, communi etiam consilio prouideretur. Innumerabilium, Patres sanctissimi, & grauissimorum delictorum ac scelerum occasio prudentissima ista vestra ac propè diuina sanctione penitus ablata est, & Christianæ Reip. gubernationi sapientissimè consultum. Accedet ad hæc vtilis in primis ac necessaria multorum in Purgatorij, Sanctorum Venerationis, Inuocationis, Imaginum & Reliquiarum, atque Indulgentiarum ratione abusuum interdictio, qui rerum ipsarum pulcherrimã faciem inquinare atque turpare mirũ in modũ videbãtur.

Altera verò pars, in qua de labenti ac propè cadenti Ecclesiastica disciplina fulcienda erat agendum, diligentissimè

etiam

etiam abſoluta fuit atque perfecta. Eligentur in poſterum ad Eccleſiaſtica munera obeunda, qui virtute, non ambitione, præſtent; quique populi commodis, non ſuis inſeruiant; & proſint potius, quam præſint. Enuntiabitur atque explanabitur frequentius & ſtudioſius verbum Domini, omni ancipiti gladio penetrantius.

Aderunt ſuis gregibus & inuigilabunt Epiſcopi, ceteríque quibus animarum cura commiſſa eſt, neque extra creditā ſibi cuſtodiam vagabuntur. Nihil cuiquam proderunt aut ad impurè & flagitioſè viuendum, aut ad malè & perniciosè docendum priuilegia: nullum ſine pœna crimen, nulla ſine præmio virtus relinquetur. Pauperum & mendicantium ſacerdotum multitudini optimè prouiſum eſt: certæ vnuſquiſque Eccleſiæ, ſtatutoque operi, vnde ali poſſit, adſcribetur.

Avaritia, quo nullum vitium eſt tetrius, præſertim in domo Dei, ab ea omnino tolletur: gratis Sacramenta omnia, vt par eſt, conferentur. Ex vna Eccleſia plures, ex pluribus vna, vt populi commodum & ratio poſtulabit, conſtituetur. Eleemoſynarum quæſtores, (vt appellant) qui ſua, non quæ Iesv Christi quærentes, magnum noſtræ religioni damnum, magnam infamiam afferebant; ex omni hominum memoria (quod ſummæ felicitatis loco ponendum eſt) penitus euellentur. Hinc noſtra præſens calamitas ſumpſit exordium: hinc ſerpere infinitum malum, manareque in dies latius non deſiſtebat: neque occurri illi adhuc multorum Conciliorum cautionibus ac prouiſionibus potuit. Quamobrem quis non niſi ſapientiſſimè factum dixerit, vt membrum hoc in quo ſanando diu ac multum fruſtra laboratum eſt, ne reliquo corpori noceret, excideretur.

Porro Deo cultus tribuetur potiùs & accuratiùs, atque ita, qui ferunt vaſa Domini, mundabuntur, vt ad ſui imitationem alios trahant: in quo præclarè illud fuit excogitatum, vt qui ſacris eſſent initiandi, ij moribus atque litteris in vnaquaque Eccleſia à prima ætate inſtituerētur, vt quoddā quaſi virtutū omnium ſeminarium illud exiſteret. Iā verò prouincialibus Synodis reſtitutis, Viſitationibus ad populorū vtilitatē, non ad querelā & ſumptum renouatis: tradita Paſtoribus regendi ſuos, atque paſcendi commodiùs facultate: Pœnitentia publica in vſum reuocata: Hoſpitalitate tū Eccleſiaſticis hominibus, tū piis locis indicta: in Curatis ſacerdotiis cōferendis memorabili ac penè cæleſti ratione cōſtituta: beneficiorū (vt aiunt) pluralitate ſublata: hereditaria ſāctuarij Dei poſſeſſione

prohibita: modo excommunicationibus imposito ac terminato: primis iudiciis iis in locis, vbi lites oriuntur, assignatis: singularibus certaminibus interdictis: omnium hominum, ac sacrorum in primis, luxuriæ, cupiditati, atque licentiæ freno quasi quodam, quod excuti non facilè possit, iniecto: Regibus ac Principibus sui muneris diligenter admonitis, aliisque rebus huiusmodi prudentissimè sancitis, quis non videt vestras vos, PP. optimi, hoc etiam in re partes cumulatissimè executos? Actum sæpe est in superioribus Conciliis de fide nostra explicanda, moribusque corrigendis: sed nescio an vmquam diligentius atque distinctius. Hic, præsertim hoc biennio, ex omnium populorum ac nationum, in quibus Catholicæ religionis veritas agnoscitur, non solum Patres, sed Oratores habuimus. At quos viros? Si doctrinam spectemus, eruditissimos; si vsum, peritissimos; si ingenia, perspicacissimos; si pietatem, religiosissimos; si vitam, innocentissimos. Numerus hic quoque fuit, vt, si præsentes Christiani orbis considerentur angustiæ, frequentissima hæc omnium, quæ antea fuerunt, Synodus appareat. Hic singula omnium vulnera detecta, mores expositi fuere: nihil dissimulatum est: nostrorum aduersariorum argumenta & rationes ita tractatæ, vt eorum tum causa, non nostra, agi videretur. Tertium nonnulla, atque etiam quartum discussa: summa sæpe contentione certatum: eo scilicet consilio, vt, quemadmodum igne aurum, ita quibusdam quasi luctationibus veritatis vires ac nerui probarentur. Quæ enim inter idem sentientes idemque spectantes, discordia potuit existere.

QVAE cum ita sint, licet optandum (vt initio dicebam) summopere fuisset, vt vna cum illis hæc agerentur, quorum potissimum causa tractata sunt: absentium tamen etiam incolumitati atque saluti ita prouisum est, vt alia ratione prouideri, si affuissent, non potuisse videatur. Legant illi quæ de fide nostra statuimus, vt Christianum hominem decet, humiliter: &, si lumen eis aliquod fulserit, ne faciem auertant: &, si vocem Domini audierint, corda sua non obdurent. Ac, si ad communem matris Ecclesiæ complexum, vnde se illi distraxerunt, redire voluerint, clementiam sibi omnem ac misericordiam tribuendam non dubitent. Sed præcipua illa ratio est, P.A. dissentientes à nobis animos conciliandi, consentientes in fide atque officio retinendi, si quæ hoc in loco verbis sancimus, re ipsa in nostris Ecclesiis præstemus. Leges etsi optimæ sunt, muta tamen res est. Quid Hebræo populo Dei

ipsius

ipsius ore latæ leges profuerunt? Quid Lycurgi leges Lacedæmoniis; Solonis, Atheniensibus; ad libertatem retinendam, quam ob causam erant conscriptæ, vtilitatis attulere? Sed cur externa atque antiqua nimis commemoro? Quæ ad bene beateq; viuendum instituta atque præcepta ex vnius Christi Domini nostri vita atq; doctrina desiderare aut possumus aut debemus? Quid item fuit à maioribus nostris omissum, quod cum ad rectè sentiendum, tum ad præclare agendum pertineret? Medicamentum quidem salutare compositum ac paratum tamdiu habemus: verum, si morbum debet expellere, sumendum est, ac per venas in omne corpus diffundendum. Poculo hoc salutis non primum inebriemur, carissimi, & viuę atque loquentes leges simus, & norma quasi quædam, ac regula, ad quam aliorum actiones & studia dirigantur: atque ita sibi vnusquisque persuadeat, nihil è Christianæ reipub. commodo ac dignitate successurum, nisi, quantum in se sit, studiosè præstiterit.

Id curandum nobis cum antea fuit: tum multo erit in posterum accuratius. Etenim, si magistri nostri ac Saluatoris exemplo facere prius debebamus, quàm docere, postquam docuimus, quin faciamus, quæ esse poterit excusatio? Quis ferre nos ac pati poterit, si, cum non furandum esse demonstrauerimus, ipsi furemur? si cum non mœchandum, mœchemur? Sanctos à sancto Concilio: innocentes atque integros ab integritatis præceptis & innocentiæ: firmos in fide atque constantes à fidei nostræ firmata doctrina discedere minimè conuenit. Ac tales quidem exspectant nos populi nostri, qui nostrum iam diu reditum sustinentes, ea se ipsi ratione consolabantur, fore, vt hanc temporis vsuram maiori præsentes studio sarciremus. Sed fiet id à vobis, vt spero, Patres sanctissimi diligenter: & quemadmodum hoc in loco fecistis, ita etiam domi satis Deo atque hominibus facietis. Nunc (quod huius temporis est) Deo primum ipsi maximo atque immortali, maximas atque immortales gratias & agamus & habeamus, qui non secundum peccata quæ fecimus nos, neque secundum iniquitates nostras retribuit nobis: sed diem hunc lætissimum, quem videre multi concupiuerunt, nobis non solum videndum, sed etiam celebrandum, incredibili cum totius Christiani populi assensu atque approbatione, sua magna benignitate concessit. PIO deinde IV. summo nostro atque optimo Pontifici gratiæ perpetuæ ac singulares habendę sunt: qui, cum primum beati Petri sedem ascendit, tanto Synodum hanc

hanc instaurandi desiderio exarsit, vt in eo suas omnes curas & cogitationes defigeret. Nuntios statim, viros probatissimos, ad indicendum illis nationibus atque prouinciis Concilium misit, pro quorum in primis salute conuocabatur. Hi Aquilonis partes propè omnes peragrarunt, rogarunt, obsecrarunt, obtestati sunt: tuta omnia atque amica promiserunt: atque id etiam egerunt, vt in Angliã traiicerent: Legatos postmodum pietate ac doctrina præstantissimos, cum interesse illi Synodo, vt mirum in modum cupiebat, non posset, huc misit: ex quibus duos (quorum memoria in benedictione est) statuta die, tametsi nulli ferè Episcopi conuenissent, hic esse voluit. Hi, atque additus eis paulo post tertius, nouem menses, atque eo amplius, iustum ad Synodum instituendã Episcoporum numerum hoc in loco nihil agentes exspectauerunt: cum interea nihil aliud Pontifex ipse aut ageret, aut meditaretur, quam vt Patres quamplurimi, quamoptimi, & quamprimum huc accederent, & Christiani nominis Reges omnes ac Principes suos huc Oratores mitterent: vt communi omnium voto atque consilio communis hæc causa grauissima omnium atque maxima tractaretur. Quid vero postea omni cura, sollicitudine, sumptibus prætermisit, quod ad Cõcilij huius amplitudinem, libertatem & commodum pertinere aliquo modo videretur? O singularem Pastoris ac Patris nostri pietatem atque prudentiam! ô summam etiam eiusdẽ felicitatem, cuius auctoritate atque auspiciis iactatum hoc diu & agitatum Concilium constitit & conquiescit. Te Paulum III. te Iulium mortuos appello; quamdiu, quantoque studio videre, quod nos videmus, exoptastis? quot in eam rem sumptus, quot labores insumpsistis? Quamobrem verè tibi atque ex animo, Pio sanctiss. ac beatiss. gratulamur, quod tantam tibi lætitiam, tantam tuo nomini laudem (id quod maximum diuinæ in te beneuolentiæ argumentum est) Dominus reseruauit, quem nos precibus omnibus, ac votis supplices oramus, vt te nobis incolumem, pro Ecclesiæ suæ sanctæ commodo atque ornamento, & quam citissimè reddat, & quam diutissimè conseruet. Serenissimo etiam Imperatori gratias agere & gratulari iure optimo debemus. Ille potentissimorum Cæsarum, qui propagandæ Christianæ religionis miro quodam desiderio flagrarunt animum, vt locum, referens, vrbem hanc ab omni periculo liberã conseruauit, & nos vt tutã tranquillamq; pacem traheremus, sua vigilantia perfecit, magnamq; nostris animis securitatẽ; assidua trium suo-

rum

tum Legatorum summorum virorum præsentia ac prope pignore, attulit. Ille de nostris his rebus pro sua eximia pietate sollicitus mirificè fuit.

Ille à se atque à nobis dissentientes homines, ex obscurissimis, in quibus versantur tenebris eruere, atq; ad sanctæ huius Synodi clarissimam lucem aspiciendã adducere maximopere laborauit. Regum præterea Christianorum ac Principũ, in Concilio hoc amplissimis suis legationibus ornando, & suos vestræ auctoritati fasces submittendo, pia maximè voluntas grata nobis memoria prosequenda est. Iam verò quis est, illustriss. Legati & Cardinales, qui se vobis debere plurimum non fateatur? Vos nostrarum actionum duces optimi ac moderatores extitistis. Vos, ne nostra aut in dicendo libertas violari aliqua ex parte videretur, incredibili patientia ac diligentia curastis. Vos nulli corporis labori, nulli animi contentioni pepercistis, vt ad optatum res exitum, quod alij multi vestri similes frustra tentauerunt, quamprimum perduceretur. In quo præcipuam quamdam ac propriam lætitiã habere tu MORONE Illustriss. atque ornatissime debes: qui cum vigesimo ab hinc anno primum præclaro huic ædificio lapidem posueris, extremam nunc manum post alios multos huic operi architectos adhibitos, feliciter, pro summa tua ac prope diuina sapientia, impones. Factum hoc tuum egregium ac singulare omnium sermone perpetuo celebrabitur, neque vlla vmquam ætas de tuis his laudibus conticescet. Quid de vobis dicam, Patres sanctiss. quam bene de Christiana republ. vestris his præstantissimis actionibus meruistis? quanta vestrũ vniuscuiusq; nomini commendatio, quanta gloria à Christiano populo vniuerso tribuetur? Vos verè Patres, verè pastores, & agnoscent omnes & prædicabunt, vobis suam vnusquisque vitam atque salutem acceptam libentissimè referet. O diem illam populis nostris iucundissimam atque lætissimam, in qua primum reuisere illis nos atque amplecti à templi Domini ædificatione redeuntes contigerit.

SED fac, tu Domine Deus noster, vt tam eximiæ de nobis opinioni egregiis factis respondeamus, & semen hoc, quod in agro tuo seminauimus, vberem fructum afferat, fluatque vt ros eloquium tuum: atque quod fore aliquando pollicitus es, fiat temporibus nostris, vt vnum sit omnium ouile, & vnus pastor, atque is potissimum PIVS IV. in tui nominis gloriam sempiternam. Amen.

FINIS.

INDEX
RERVM ET VERBORVM
IN CONCILIVM TRIDENTINVM
COPIOSISSIMVS.

A.

Adul-

B

Bene-

D

G

H

I

L

M

cere

Qua-

Q

R

S

F I N I S.

INDEX
RERVM PRÆCIPVARVM
ET MAGIS NOTABILIVM,
IN HOC TOTO DECLARATIONVM

& Remissionum Opere contentarum, clarissimus & fidelissimus.

A

Absen-

B

Capel-

Con-

E

F

Fatui

G

H

Ordi-

P

Q

R

T

Finis Indicis Declarationum & Remissionum.

CATA-

CATALOGVS
LEGATORVM,
PATRVM, ORATORVM,
ET THEOLOGORVM,

QVI AD SACROSANCTAM OECVMENICAM Tridentinam Synodum conuenerunt à principio vſque in finem, qui fuit die IV. Decembris, M.D.LXIII. ſub Pio IV. Pontifice Maximo: Quorum Nomina, Cognomina, Patriæ & Dignitates infrà continentur.

Cardinales Legati.

HERCVLES Gonzaga S.R.E. Presb. Card. tituli ſanctæ Mariæ nouæ, Mantuanus. obiit Tridenti die ſecunda Martij, 1563. & ſepultus eſt Mantuæ.

Hieronymus Seripādus S.R.E. Presb. Card. tituli ſanctæ Suſannæ, Neapolitanus. obiit Tridenti, die XVII. Martij 1563. & ibi ſepultus in Eccleſia S. Marci Ordinis Fratrum Eremitarum S. Auguſtini, quorum olim fuerat Generalis.

Ioan. Moronus S.R.E. Card. Epiſcop. Præneſtinus, Mediolanenſis, in demortui Card. de Mantua locum miſſus.

Staniſlaus Hoſius S.R.E. Presb. Card. tit. S. Laurentij in Paliſperna, Polonus, VVarmienſis.

Ludouicus Simoneta S.R.E. Presb. Card. tit. S. Cyriaci Thermis, Mediolanen.

Marcus Syticus S.R.E. Diaconus Card. Baſilicę duodecim Apoſtolorum, de Altaemps, Germanus.

Bernardus Nauagerius S.R.E. Presb. Card. tit. S. Nicolai inter imagines, Venetus, in demortui Cardinalis Seripandi locum miſſus.

Cardinales non Legati.

Carolus à Lotharingia S.R.E. Presb. Card. tit. S. Apollinaris, Princeps & Archiepiſc. Rhemenſis, Gallus.

Ludouicus Madrutius S.R.E. Diac. Card. electus Epiſcopus Tridentinus, Germanus.

Oratores, quorum nomina hic deſcribuntur iuxta eorum loca quæ in eadem ſacroſancta Synodo habuerunt.

Oratores Eccleſiaſtici ſedebant à manu dextra Legatorum, videlicet,

Antonius de Muglitio, Morauus, Archiepiſcopus Pragenſis, Orator Cæſareus.

Georgius Draſcouitius, Croatus, Epiſcopus Quinqueeccleſienſis, Orator Cæſareus pro Regno Hungariæ.

Valentinus Herbutus, Polonus, Epiſcopus Præmiſſienſis, Orator Sereniſſimi Regis Poloniæ.

Marcus Antonius Bobba, Caſalenſis, Epiſcopus Auguſtenſis in Pedemontio, Excellentiſſimi Ducis Sabaudię Orator, nunc Card.

Hieronymus de Gaddis, Florentinus, Epiſc. Corthonenſis, Orator Excellentiſſimi Ducis Florentiæ, miſſus in locū Ioannis Strozij.

Frater Martinus Royas Portalrubeo, Hiſpanus, Orator Religionis Ieroſolymitanæ.

Oratores sæculares sedebant à manu sinistra Legatorum.

Sigismundus à Tuun, Tridentinus, Orator Cæsareus.

Ludouicus de Lansac. Renaldus Ferrerius Præsidens in Parlamento Parisiensi, & Guido Faber, Iudex maior Tholosæ, — Oratores Christianissimi Galliarum Regis.

Ferdinandus Martineus Mazcarenius, Orator Serenissimi Regis Portugaliæ.

Nicolaus de Ponte, & Doctor, & Eques, & Matthæus Dundalus, Eques, — Oratores Serenissimi Dominij Venetorum.

Melchior Lussi, Eques Auratus, Orator septem Cantonum Heluetiorum.

Augustinus Paungartner I. V. D. de Monachio, Orator Excellentissimi Alberti, Ducis Bauariæ.

Claudius Fernandez Quingnonij, Comes Lunensis, Orator Regis Catholici in locum Illustrissimi Ferdinandi de Aualos Marchionis Piscariæ missus. Obiit Tridenti die XX. Decembris 1563. post finem Concilij, ibique sepultus est.

Hic separatim ab aliis oratoribus sedebat apud Reuerendissimum Thelesinum Secretarium sanctæ Synodi, ob contentionẽ super præcedentia ortam inter ipsum & Oratores Regis Christianissimi.

Patriarchæ.

Antonius Helius, Iustinopolitanus, Ierosolymitanus.

Daniel Barbarus, Venetus, electus Aquilegiensis.

Ioan. Treuisanus, Venetus, Venetiarum.

Archiepiscopi Pauli III.

Ferdinandus Annius, Neapolitanus, Archiepiscopus Amalphitan. nunc Episcopus Bouinnus.

Petrus Laudus, Venetus, Archiepiscopus Cretensis.

Petrus Antonius de Capua, Neapolitanus, Archiepisc. Hidruntinus.

Marcus Cornelius, Venetus, electus, tunc Archiepiscopus Spalatrensis.

Sebastianus Leccauella, Græcus, Ord. Præd. olim Archiepisc. Naxiensis, nunc Episcopus Lateranensis.

Petrus Cuerrero, Hispanus, Archiepiscopus Granatensis.

Antonius Altouitus, Florentinus, Archiepisc. Florentinus.

Cæsar Cibo, Genuensis, Archiepiscopus Taurinensis. Obiit Tridenti die 26. Decembris 1562.

Archiepiscopi Iulij III.

Paulus Æmilius Verallus, Romanus, olim Archiepiscopus Rossanen. nunc Episcopus Caputaquen.

Ioannes Brunus de Olichinio Macedo, Regni Seruiȩ Primas, Archiepiscopus Antibaren.

Ioannes Baptista Castaneus, Romanus, Archiepiscopus Rossanen.

Ioannes Baptista Vrsinus, Romanus, Archiepiscopus S. Seuerinæ.

Archiepiscopi Pauli IV.

Ludouicus Beccatellus, Bononien. Archiepiscopus Ragusinus.

Mutius Calinius, Brixiensis, Archiepisc. Iadrensis.

Sigismundus Saracenus, Neapoliten. Archiepisc. Materanus.

Antonius Parrages de Castilegio, Hisp. Archiepisc. Calaritanus.

Iulius Pauesius, Brixiensis, Ord. Præd. Archiepisc. Surentinus.

Bartholomæus de Martyribus, Lusitanensis, Ord. Præd. Archiepiscopus Braccaren.

August. Saluago, Genuensis, Ord. Præd. Archiepiscopus Genuen.

Archiepiscopi Pij IV.

Philippus Mocenicus, Venetus, Regni Cypri Primas, & legatus natus, Archiepisc. Nicosien.

Guillielmus d'Auanson, Gallus, Archiepiscopus Ebredunen.

Antonius Caucus, Venetus, Archiepisc. Corcyrensis.

Germanicus Bandimus, Senensis, electus, Archiepiscopus Senarum.

Marcus Antonius Columna, Romanus, Archiepiscopus Tarentinus, nunc Cardinalis tit.

Gaspar

Gaſpar de Foſſo, Conſentinus, Ord.S. Franciſci de Paula, Calaber, Archiep. Rheginus.
Antonius de Muglitio, Morauus, Orator Cæſareus, Archiepiſc. Pragenſis.
Maximus de Maximis, Romanus, Archiepiſcopus Amalphitanus.
Gaſpar Ceruantes de Garta, Hiſpanus, Archiepiſc. Meſſanenſis, nunc Salernitanus.
Leonardus Marinus, Genuenſis, Ord. Præd. Archiepiſc. Lancianenſ.
Octauianus Præconius, Meſſanenſis, Ord. Min. Conuen. S. Franciſci, Archiepiſc. Panormitan.
Nicolaus de Pelue, Gallus, Archiepiſcopus Senonenſis.
Antonius Iuſtinianus, Chienſis, Ord. Præd. Græcus, Archiepiſc. Naxien.
Antonius Puteus, Nicien. Archiepiſc. Barenſis.

Epiſcopi Leonis X.

Vincentius Nicoſantius de Fano, Epiſc. Arbenſis.
Ioannes Franciſcus de Fiſco, Ianuen. Epiſcopus Andrienſ.
Ioannes Thomas de S. Felicio, Neapolitan. Epiſcopus Cauen. ſenior.

Epiſcopi Adriani VI.

Quintius de Ruſticis, Rom. Epiſcopus Milleten.

Epiſcopi Clementis VII.

Lucas Bizantius de Catharo, Epiſcopus Catharen.
Aloyſius Piſanus, Venetus, Epiſc. Patauinus, nunc Cardinalis.
Alex. Piccolhomineus, Senen. Epiſcopus Pientin.
Dionyſius Græcus, Ord. Min. S. Franciſ. de Obſeruant. Epiſc. Millopotamen.
Gabriel de Veneur, Gallus, Epiſcopus Ebroicenſis.
Gulielmus de Montbas, Gallus, Epiſc. Lector.

Epiſcopi Pauli III.

Antonius à Camara, Sabaudus, Epiſc. Bellic.
Nicolaus Maria Caracciolus, Neapolitan. Epiſc. Catanien.
Bernardus Bonioannes, Romanus, Epiſcopus Camerinen.
Fabius Mirtus, Neapolitanus, Epiſcopus Caiac.
Scipio Bongallus, Romanus, Epiſc. ciuitatis Caſtellanæ.
Georgius Cornelius, Venetus, Epiſcopus Taruiſinus.
Vincentius Durantius, Brixienſis, Epiſc. Thermularum.
Mauritius de Petra, Papien. Epiſcopus Vigleuen.
Martius de Martiis, Medices, Florentinus, Epiſc. Marciſen.
Ioannes Vincentius Michaelius, Barolitanus, Epiſc. Minerbinen.
Gabriel de Bouueri, Gallus, Epiſcopus Andegau.
Leonardus Haller, Germanus, Epiſcopus Philadelphien.
Ludouicus Vanninus de Theodolis, Forliuien. Epiſcopus Britonorien. obiit Tridenti die 11. menſis Ianuarij, 1563.
Ægidius Falcetta, Cingulanus, Epiſc. Caprulanus, nunc Britonorienſis.
Iulius Contarenus, Venetus, Epiſcopus ciuitatis Bellunen.
Thomas Caſell. Roſſanen. Ord. Præd. Epiſc. Canen. iunior.
Hippolytus Ariuabenus, Mantuanus, Epiſc. Hieragetren.
Hieronymus Machabæus, Romanus, Epiſc. Caſtrenſis.
Petrus Auguſtinus, Hiſpanus, Epiſcopus Olcen. & Iaeenſis.
Iacobus Naclantus, Florentinus, Ord. Præd. Epiſcopus Clodien.
Bartholomæus Sirigo, Cretenſ. Græcus, Epiſc. Caſtellaneten.
Thomas Stella, Venetus, Ord. Præd. Epiſc. Iuſtinopolitan.
Petrus du Val, Gallus, Epiſc. Sagienſis.
Ioannes Antonius Pantuſa, Conſentinus, obiit Trident. die 27. Octobris, 1562. Epiſc. Litterenſis.
Ioannes Baptiſta de Groſſis, Mantuanus, Epiſc. Regienſis.
Ioannes Xuarez, Luſitanus, Ord. ſancti Auguſtini, Epiſc. Conimbricen.
Philippus Ricabella, Recanaten. Epiſc. Recanaten.
Io. Iacobus Barba, Neapolitan. Ord. S. Augu-

Augustini, Episcopus Interamen.
Michaël à Turre, Vtinen. Episc. Ceneten.
Pompeius Zambeccarius, Bononien. Episc. Sulmonen.
Ioannes Beroaldus, Panormitanus, Episcopus S. Agathæ.
Antonius Scarampus, Aquensis, Episc. Nolanus.
Antonius de Comitibus, Genuen. Ord. Præd. Episc. Brugnacen.
Cæsar Foggia, Rossan. Episc. Vmbriatic.
Cęsar Comes à Gambara Brixien. Episc. Tortonen.
Io. Baptista de Bernardis, Lucen. Episc. Adiacen.
Martinus Perezius de Ayala, Hispanus, Episc. Segobiensis.
Nicolaus Psalme, Gallus, Episc. Verduné.
Alphonsus Rosetus, Ferrarien. Episcopus Comaclen. nunc Eerrarien.
Iulius Parisianus, de Tolentino, Episc. Ariminen.
Bartholomæus Sebastianus, Hispanus, Episc. Pacten.
Franciscus Lambertus, Sabaudus, Episc. Nicien.
Maximilianus Doria, Genuen. Episc. Naulen.
Eustachius du Bellay, Gallus, Episcopus Parisien.
Bartholomæus de Capranica, Romanus, Episc. Carinen.
Ennius Massarius de Narnia, Episcopus Feretranus.
Achilles Brancia, Neapol. Episcopus Chironen.
Albertus Diuimius de Gliricis, Ord. Præd. de Catnato, Episc. Veglen.
Ioannes Antolinez de Bricianos de la Ribera, Hispanus, Episc. Iuuenacen.
Tristanus de Bizet, Gallus, Episcopus Xantonen.

Episcopi Iulij III.

Marcus Gonzaga, Mantuanus, Episc. Ausseren.
Ascanius Cherardinus de Amelia, Episc. Cattacon.
Balduinus de Baldouinis, Pisanus, Episc. Auersanen.
Petrus Franciscus Pallauicinus, Genuen. Episc. Alerien.
Ægidius Fuscararius, Bononien. Ord. Præd. Episc. Mutinen.
Timotheus Iustinianus de Chio, Græcus, Ord. Præd. Episc. Calamonensis.
Didacus de Almansa, Hispan. Episcopus Dorien.
Lactantius Rouerella, Ferrarien. Episc. Asculanus.
Ambrosius Monticula, Lunensis Sarzanen. Episc. Signinus.
Sebastianus Gualterius, Romanus, Episc. Viterbien.
Honoratius Fascitellus, monachus Ord. S. Benedicti, Neapolitanus, qui obiit Romæ in mense Martio 1564. Episc. Insulanus.
Petrus Camaianus, Aretinus, Episc. Ferularum.
Horatius Græcus Troianen. Apulus, Episc. Lesinen.
Fabius Cupallata, Placentius, Episc. Lacedon.
Gaspar de Casal, Lusitanus, Ord. S. Augustini, Episc. Leirien.
Bernardinus de Cuppis, Romanus, Episcopus Auximanus.
Ioannes de Moruiliter, Gallus, Episc. Aurelianen.
Iulius Gentilius, Torion. Episcopus Vulturarien.
Adrianus Fusconius, Roman. Episc. Aquinus.
Antonius de S. Michaële, Hispan. Ord. S. Francisci de Obseruantia, Episcopus Montis Mariani.
Hieronymus Melchioribus, Recanaten. Episc. Maceraten.
Petrus de Petris de Monte, Aretinus, Episc. Lucerinus.
Cæsar Iacumellus, Romanus, Episcopus Bellocastren.
Iulius Gritus, Venetus, Episc. Parétinus.
Iacobus Siluerius Piccolhomineus, de Cælano, Episcopus Aprutinus.
Ludouicus de Bresse, Gallus, Episcopus Melden.
Iacobus Magnanellus, Senen. Episcopus Crossés.
Io. Andr. Cracius de Tibure, Ep. Tiburt.
Franc. Richardotus, Burgund. Episc. Atrebat.

Carolus

Carolus Cicada, Genuen. Episcopus Albiganen.

Franciscus Maria Piccolhomineus, Senen. Episc. Ilcinen.

Acciſculus Moya de Conteras, Hiſpan. Epiſc. Vicent.

Galeatius, Roſcius de Interamna, qui obiit Tridenti die 16. Octobris, 1563. Epiſcopus Aſſiſien.

Iacobus Maria Sala, Bonon. Epiſcopus Viuarien.

Gabriel de Monte S. Sabini, Epiſcopus Heſinus.

Marianus Sabellus, Romanus, Epiſcopus Eugubinus.

Agapitus, Belhomo, Romanus, Epiſc. Caſertanus.

Iulius Cananius, Ferrarien. Epiſcopus Hadrienſis.

Iullus Gallettus, Piſanus, Epiſc. Aliſſané.

Hieronymus Burgenſis, Gallus, Epiſc. Catalonen.

Epiſcopi Pauli IV.

Scipio Aſtenſis, Ferrarié. Epiſc. Caſalen.

Didacus Sarmiente de Soto maior, Hiſpanus, Epiſc. Aſtoricen.

Thomas Goduclus, Anglus, Epiſcopus Aſſaphen.

Fauſtus Caffarellus, Romanus, Epiſc. Fundanus.

Belliſarius Baldinus, Neapolitanus, Epiſcopus Larinen.

Vrbanus Vigerius de Ruere, Genuen. Epiſc. Senogallien.

Iacobus Suretus, Græcus, Epiſc. Milopotamen. iunior.

Io. Baptiſta Oſius, Roman. Epiſc. Reatinus, obiit die 12. Nouembr. 1562.

Marcus Laureus, Tropienſis. Ord. Præd. Epiſc. Campanien.

Franciſcus de Beauquere, Gallus, Epiſc. Metenſis.

Io. Franciſcus Commendonus, Venetus, Epiſc. Zazinthen. nunc Cardinalis.

Carolus de Graſſis, Bononien. Epiſc. Montis Faliſci.

Arias Gallego, Hiſpan. Epiſc. Gerunden.

Hieronymus Gallego, Hiſpanus, Epiſc. Oueten.

Hercules Rettinger, Germanus, Epiſc. Lauentinus.

Iulius de Rubeis, Polian. Epiſc. S. Leonis, obiit Romæ in menſe Martio, 1564.

Io. de Munnatones, Hiſpanus, Ord. S. Auguſtini, Epiſc. Segorbicen.

Franciſcus Balneo, Hiſpanus, Epiſcopus Aurienſis.

Vincentius de Luchis, Bononien. Epiſc. Anconitanus.

Pompeius Piccolhomineus de Aragonia, Epiſc. Tropien.

Petrus Barbadicus, Venetus, Epiſcopus Curſolen.

Franciſcus Bachodius, Sabaudus, Epiſc. Gebennen.

Carolus de Agennes, Gallus, Epiſcopus Cenomanen.

Hieronymus de Nichiſola, Veronen. Ord. Præd. Epiſc. Theanen.

Marcus Antonius Bobba, Caſalen. Epiſc. Auguſten. nunc Cardinalis.

Iacobus Lomellinus, Meſſanen. Epiſc. Mazarien.

Donatus de Laurentiis, de Aſculo, Apulus, Epiſc. Arianen.

Petrus Contarenus, Venetus, Epiſcopus Paphon.

Petrus Daneſius, Gallus, Epiſc. Vauren.

Hieronymus Sauorgnanus, Foroiulié. Epiſc. Sibinicen.

Philippus du Bec. Gallus, Epiſc. Veneten.

Carolus de Roue, Gallus, Epiſc. Sueſſion.

Georgius Draſcouicius, Croatus, Epiſc. Quinqueeccleſien.

Franciſcus de Aguierre, Hiſp. Epiſcopus Crotonen.

Andreas de Gueſta, Hiſpan. Epiſcopus Legionen.

Antonius Gorroinero, Hiſp. Epiſcopus Almerien.

Antonius Auguſtinus, Hiſp. Epiſcopus Ilerden.

Angelus Maſſarellus, Septempedanus, Epiſc. Theleſinus.

Antonius Ciurelia, Barenſis, Epiſcopus Buduenſis.

Dominus Caſablancha, Meſſanen. Ord. Præd. Epiſc. Vicenſis.

Petrus Faunus, Coſtacciarius, Epiſcopus Aquen.

Io. Carolus Bouius, Bonon. Epiſc. Oſtunen. nunc Archiepiſc. Brunduſinus.

Hugo

Hugo Boncompagnus, Bonon. Episcopus Vestanus, nunc Cardinalis tit. S.Sixti.
Saluator Pacinus de Colle, Episcopus Clusinus.
Lupez Martinez, Hispanus, Episcopus Elnen.
Carolus de Espinay, Gallus, Episcopus Dolen.
Ægidius Spifame, Gallus, Episcopus Niuernen.
Antonius Sebauianus Minturnus de Traiect. Episcopus Vxentin.
Bernardus del Bene, Florentinus, Episc. Nemausen.
Dominicus Bollanus, Venetus, Episcop. Brixien.
Ioannes Antonius Vulpius, Comen. Episcopus Comen.
Ludouicus de Ginolhac, Episc. Tutellen.
Philippus Maria Campegius, Bononié. Episc. Feltren.
Ioannes de Quignones, Hispanus, Epsc. Calaguritan.
Didacus Couarruuias de Leyua, Hisp. Episc. Ciuitaten.
Philippus Gerius, Pistorien. Episc. Isclanen. nunc Assisien.
Ioan. Antonius Facchinettus, Bononié. Episc. Neocastren.

Episcopi Pij IV.

Ioan. Fabricius Seuerius, Neapolitanus Episcopus Aceren.
Martinus Rithouius, Flander, Episcopus Ipren.
Antonius Hauetius, Ord. Præd. Flander, Episc. Namurcens.
Constantinus Bonnellus, Feretran. Episc. ciuitatis Castelli.
Iulius Superchius, Ord. Carmelitarum, Mantuanus, Episcopus Acien. nunc Caprulan.
Matthæus de Concinis, Florentinus, Episc. Cortonen.
Nicolaus Sfondratus, Mediolanen. Episc. Cremonen.
Ventura Buffalinus, Romanus, Episcop. Masian.
Ludouicus de Bueil, Gallus, Episcopus Vencien.
Hieronymus Galleratus, Mediolanen. Episcopus Sutrinus.
Ioan. Petrus Delphinus, Venetus, Ord. Canonicorum Regularium, Episc. Zacinthi, & Cephaleniæ secundus.
Ioannes Andreas Bellonius, Messanen. Episc. Massalubren.

....

Fredericus Cornelius, Venetus, Episcop. Bergomen.
Stephanus Bouther, Gallus, Episcopus Corisopiten.
Ioan. Paulus Amanius, Cremen. Episc. Anglon.
Alexander Sfortia de sancta Flora, Episcop. Parm. nunc Card. tit. S. Mariæ in via.
Antonius de Cirier, Gallus, Episcopus Abrincen.
Andr. Mocenicus, Venetus, Episcopus Nimosien.
Benedictus Saluinus, Firmanus, Episc. Verulanus.
Gulielmus Cassador, Hispanus, Episcop. Barcinonen.
Petrus Gonzalez de Mendoza, Hispan. Episc. Salmantin.
Martinus de Corduba de Mendoza, Hispanus, Ord. Præd. Episc. Dertusen.
Iulius Magnanus, Placentinus, Ord. min. Conuent. S. Francisci, Episcopus Caluen.
Valentin. Herbutus, Polonus, Episcopus Præmisil.
Simon Aleotus Foroiulien. electus Foroiul. mortuus est Tridenti die 20. Augusti, 1562. Episc. Foroiulien.
Petrus de Xaque, Hispanus, Ord. Præd. Episc. Niochen.
Prosper Rebiba, Messanen. Episcopus Troianus.
Melchior Auosmediano, Hispan. Episc. Guadicen.
Hippolytus de Rubeis, Parmensis, Episc. Papiensis.
Didacus de Leon, Hispan. Ord. Carmelitarum, Episc. Columbrien.
Annibal Sarracenus, Neapolit. Episcop. Licien.
Paulus Iouius, Comensis, Electus, Episc. Nucerien.
Hieron. Triuisanus, Venetus, Ord. Præd.

mortuus est Tridenti die 9. Septemb. 1562. Episcopus Veronen.

Hieronymus Ragazzonus, Venetus, Episcopus Famagustan.

Romulus de Valentibus, de Trebia, Episc. Conuersan.

Lucius Maranta, Venusinus, Episcopus Lauellen.

Simon de Nigris, Genuen. Episc. Sarazanen. mortuus Cardinalis.

Theophilus Gallupus Tropien. Episcopus Oppid.

Iulius Simonetta, Mediolan. Episcopus Pisauren.

Petrus de Albret, Gallus, Episcop. Conuenarum.

Iacobus Guidius, Volateranus, Episcop. Pennen. Adrien.

Didacus Ramirez, Hispan. Episc. Pampilonen.

Franciscus de Gado, Hispan. Episcopus Lucensis.

Ioannes Clausse, Gallus, Episc. Senecen.

Iacobus Gibertus de Nogueras, Hispan. Episc. Aliphan.

Ioannes Annius, Neapolitanus, Episc. Hipponen. & Coadiutor Bouinus.

Antonius Maria de Saluiatis, Roman. Episcopus S. Pauli.

Matthæus Priulus, Venetus, Episcopus Æmonien. nunc Vincentinus.

Thomas Lilius, Bononien. Episcopus Soranus.

Hieronymus Guerrinus, Ferreranus, Episc. Imolen.

Thomas Oyerllaithe, Hibernus, Episc. Rossen.

Franciscus Valete, Episcopus Vabien.

Fabius Pignatelius, Neapolitanus, Episc. Monopolitan.

Carolus de Vicecomitibus, Mediolan. Episc. Vintimilien. mortuus Card. tit.

Ioannes Colosuarinus, Hungarus, Ord. Præd. obiit Tridenti die 24. Nouemb. anno 1562. Episc. Canadiensis.

Andreas Duditius Bardellatus, Hungarus, Episc. Thinien. nunc Quinqueecclesien.

Spinellus Bencius, Politian. Episc. Montispolit.

Franciscus Abondius, Castilioneus, Episcopus Bobien. nunc Cardinal. tit.

Stanislaus Faleschi, Polonus, Episcopus Theodosien.

Eugenius Ohairt, Hibernus, Ord. Præd. Episc. Agaden.

Donaldus Magongian. Hibernus, Episc. Rapoten.

Guido Ferrerius, Pedemontanus, Episc. Vercellen. nunc Card. tit.

Ioan. Baptista Sighicellius, Bononien. Episc. Fauentinus.

Sebastianus Vantius, de Ariminio, Episc. Vrbeuetanus.

Ioan. Bapt. Lomellinus, Messanen. Episc. Gardien.

Ioan. Bapt. Milanesius, Florent. Episc. Marsican.

Augustinus Mollignatus, Vercellensis, Episc. Triuicanen.

Carolus Grimaldus, Genuen. Episcopus Sauonen.

Fabricius Landrianus, Mediol. Episcop. S. Marci.

Bartholomæus Ferrantius, Amerinus, Episc. Amerinus.

Petrus Fragus, Hispan. Episc. Vsellen.

Hieronymus de Gaddis, Florentinus, Episc. Cortonen.

Franciscus Contarenus, Venetus, Episc. Paphen.

Ioannes Delphinus, Venetus, Episcopus Torcellanus.

Alexander Molus, Comen. Episcopus Minoren.

Hieronymus Vielmus, Venetus, Ord. Præd. Episc. Argolicen.

Franciscus Raguseus, Ordin. S. Francisci de Obseruantia, Episc. Marchanen.

Abbates.

Hieronymus Gallus, Abb. Clarauallen.

Simplicianus, Abb. S. Saluatoris Papiæ, de Vultulina, Congregationis Cassinē.

Stephanus Catanius, Nouarien. Abb. S. Mariæ gratiarum, Placentin. diœc. Congregationis Cassinen.

Augustin. Loscus, Hispanus, Abbas S. Benedicti de Ferraria, Congregationis Cassinen.

Eutychius Cordes, Antuerpiens. Abb. sancti Fortunati apud Bassianum, Congregationis Cassinen.

Claudius

Claudius Sainctes, Gallus, Abb. Luneuillan.
Coſmas Damianus, Hortolan. Hiſpan. Abbas Villæbertrandi.

Generales.

Vincentius Iuſtinianus, Genuenſis, Generalis Ordin. Præd.
Franciſcus Zamora, Hiſpanus, Generalis Ord. Min. de Obſeruantia.
Antonius de Sapientibus, Auguſtanus, General. Ord. Min. Conuentualium.
Chriſtophorus Patauinus, Generalis Ord. Eremitarum S. Auguſtini.
Ioan. Baptiſta Migliauica, Aſten. Generalis Ord. S. Mariæ Seruorum.
Stephanus Fazinus, Cremen. Prouincialis Lombardiæ, pro Generale Carmelitarum.
Iacobus Lainez, Hiſpan. Præpoſitus Generalis Societatis IESV.
Thomas . . . . . ciuitatis de Caſtello, Generalis Capucinorum.

Doctores legum pro ſacro Concilio miſſi.

Gabriel Paleottus, Bonon. Auditor Rotæ, nunc Cardinalis tit. ſancti Nerei & Achillei.
Scipio Lancellotus, Romanus, Aduocatus Conſiſtorialis.
Ioannes Baptiſta Caſtellius, Bononien. Promotor.
Michael Thomaſius, Maioricen. Doct. Decretorum.

Theologi à ſummo Pontiſice miſſi.

Frater Petrus de Soto, Ordinis Prædic. Hiſpan. obiit Tridenti, menſe Aprilis, 1563.
Alphonſus Salmeron, Hiſpanus Societ. IESV.
Franciſcus Torenſis, Doctor Theolog. Hiſpanus.
Antonius Soliſius, Doctor Theologus, Hiſpanus.
Frater Camillus Campegius, Papien. Inquiſitor Ferrariæ, Ord. Prædic.
Frater Hieronymus Brauo, Hiſp. Ord. Prædic.
Frater Adrianus Valenticus, Venetus, Ordin. Prædic. in demortui F. Petri de Soto locum, nunc Illuſtriſſimi Domini Veneti Inquiſitor Generalis.

Doctores Theologicæ facultatis Pariſienſis miſſi à Carolo IX. Galliarum Rege Chriſtianiſſimo.

Nicolaus Maillard, Decanus facultatis Pariſienſis.
Ioannes Peletier.
Antonius Demochares.
Nicolaus de Bris.
Iacobus Hugonis Franciſcanus, idem etiam procurator Reuerendiſſimi Ioannis Vrſini Epiſc. Trecorenſis.
Simon Vigor.
Richardus du Pre.
Natalis Paillet. obiit Trident. 7. Kalend. Decemb. 1562.
Robertus Fournir.
Antonius Coquier.
Lazarus Bloychot.
Claudius de Saintes, Canonicus Regularis.

Theologi miſſi à Philippo Rege Catholico.

Coſmas Damianus, Hortolanus, Electus Abb. Villæ Bertrandi.
Ferdinandus Tritius, Doctor Theologus, Canonic. Caurien.
Ferd. Velloſillus, Doctor Theologus, Canonicus Saguntinus.
Thomas Daſſio I. V. D. Canonicus Valentin.
Licentiat. Anton. Couarruuias, Auditor Granaten.
Ferdinandus Mennacenſis, Decret. Doctor.
Frater Ioannes Ramirez, Hiſpan. Miniſter prouin. Diui Iacobi.
Frater Alphonſus Contreras, Commiſſarius Ord. in curia Regis Hiſpaniæ.
Frater Michael de Medina, Hiſpanus, Ord. Min. ſacræ Theologiæ Doctor.
Frater Ioannes Lobera, Hiſpanus, ſacræ Theolog. Lector Salmanticæ, miſſus in ſocietatem Miniſtri prouincialis Diui Iacobi ſubmemorati.
Coſmas Palma Fonteyus, ſacræ Theol. Doctor. Hiſpan. Hortolani Abb. deſcri. & comes.
Frater Ioannes Gallo, Hiſpanus, Ordin. Prædic.
Frater Petrus Ferdinandez, Hiſpanus Ord. Præd. in ſocietate Magiſtri Gallo.

Frater Desiderius de S. Martino Panor. Ord. Carmelitan.
Michaël Baius ab Atho, sacræ Theol. Doctor.
Ioan. Hessels, à Louanio, sacræ Theologiæ Doctor.
Cornelius Iansenius, Hulstensis, sacræ Theologiæ Doctor.

Theologi missi à Rege Portugalliæ.

Frater Franciscus Foriero, Ord. Præd.
D. Iacobus à Payua de Andrade, Lusitanus, Doctor Theologus.
D. Melchior Cornelius, Decretorũ Doctor, Senator Regis Portugalliæ.

Ab excellentissimo Duce Bauariæ.

Ioan. Cuuillonius, Flander, ex Societ. Iesv.

Procuratores Episcoporum absentium.

Merchantus Doctor Theologus, pro illust. Cardinale de Mendoza, Episc. Burgen.
Ioan. Gothardus Cler. sæc. Germanus, pro Reuerend. Episc. Ratisbonen.
Georgius Hochenuarter Cleric. sæcul. Doctor Theologus, Suffraganeus, pro Reuerend. Episc. Basileensi.
Frater Felicianus Ninguarda à Morbiuio, Ord. Præd. pro Illustriss. Domino Salisburgen. Orator.
Petrus Cumel, Doctor Theolog. Canonicus Malacitanus, pro Reuerend. Malacitano.
Ioannes Delgadus Doctor Theologus, Canonicus Tudensis, pro D. Ioanne de S. Æmiliano Reuerendiss. Episc. Tudensi.
Gaspar Cardillus, Villalpandeus, Segob. Doctor Theologus, pro Reuerend. Episc. Abulen.
Frater Ioannes de Ludenna, Doctor Theolog. Ord. Præd. pro Reuerend. Episc. Saguntino.
Frater Franciscus Orantes, Lector Vallisoleti, Ord. Min. pro Reuerendiss. Episc. Palent.
Cæsar Ferrantius Suessanus, Doctor Theologus, pro Reuerend. Episcopo Suessano apud Reuerendissimum Illerdensem.

Procuratores Ordinum.

Ioannes Coutigon, Doct. Gallus, Prior & Procurator Ordinis Cluniacensis.
Nicolaus Boucherat, Gallus, Prior Monasterij de Recluso, Procurator Generalis Ordinis Cisterciensis.

Theologi sæculares & Doctores Iuris Canonici.

Georgius Girard. Gallus, Doctor Theologus, cum Reuerend. Andegauensi.
Gentianus Heruetus, Gallus, cum Illustrissimo & Reuerend. Cardinale à Lotharingia.
Franciscus Sancius, Decanus facultatis Theologiæ, & Canonicus Salmanticen. cum Reuerend. Salmanticen.
Matthæus Guerra, Consentius, Calabr. Presb. sæcularis, cum Reuerend. Episcop. S. Marci.
Federicus Pendasius, cum Illustriss. Card. de Mantua, Legato S. Concilij.
Ioan. Franciscus Lombardus, cum Illustriss. Card. Seripando, Legato Sacri Concilij.
Petrus Morcatus Theologus, cum Reuerend. Vicensi.
Trigillus, Doctor Theologus, Canonicus Legionen. cum Reuerendiss. Legionen.
Sobannus, Doctor Theologus, cum Reuerend. Legionen.
Antonius Leitonius, Doctor Theologus, cum Reuerend. Corymbricensi.
Petrus Fontidonius, Doctor Theologus, cum Reuerend. Salmantino.
Ioannes Viletta, Doctor Theologus, cum Reuerend. Barcinonen.
Ioannes Fonseca, Doct. Theolog. cum Reuerend. Archiepiscopo Granaten.
Michael Oroncuspe, Doctor Theologus, cum Reuerend. Episc. Pampilon.
Alphonsus Fernandez de la Guerra, Hispan. Doct. Theol. cum Reuerend. Guadixien.
Michael Ytero D. V. I. cum Reuerend. Episc. Pampilonen.
Iosephus Puebla, Doctor Theologus, cum Reuerend. Episc. Ciuitaten.
Ioannes Chacon, Doctor Iuris Canonici, cum Reuerendiss. Episcopo Almerien.
Antonius Garsias, Doctor Theologus, cum Reuerend. Episc. Oueten.

Bene-

Benedictus Arias Montanus, Ord. S. Iacobi, Doct. Theologus, cum Reuerend. Segobien.
Ioannes Barcelona, Theologus, cum Reuer. Episc. Vscellen.

Doctores Galli Ordinis S. Benedicti.

Ioannes Corthougne, Doctor Theologus.
Ioannes de Verdun, Doctor Theologus.

Theologi Ordinis Fratrum Prædicatorũ.

Angelus Ciosus, Florentinus, cum Illustrissimo Card. Mantuano Legato.
Seraphinus de Caballis, de Brixia, Prouincialis Terræ sanctæ cum Reuer. suo Generali.
Helisæus Capys, Venetus, Theologus, cum Reuerendissimo Archiepiscop. Pragen.
Petrus Aridien. Gallus, cum Reuerendiss. D. Cenomanen.
Bernardus Bernardi, Gallus, Inquisitor Auenione, Vicarius cong. Franciæ, cum Reuerendiss. D. Nemausensi.
Ioannes Matthæus Valdina, cum Reuerendiss. D. Tarentin.
Petrus Martyr, Coma, Hispan. cum Reuerendiss. D. Gerundensi.
Petrus Zatores Hisp. cum Reuerendiss. D. Dertusensi.
Antonius de Grosupto, cum Reuerend. D. Vigliuanensi.
Aurelius de Chio, cum Reuer. D. Spalatrensi.
Adrianus Valenticus, Venetus, cum Reuerend. D. Nicosiensi.
Marcus Medices, Veronen. cum Reuerend. D. Ceneten.
Benedictus Herba, Mantuanus, cum Reuerend. D. Brixiensi.
Michael de Ast, Genuensis, Prior S. Laurentij.
Constantinus Coccianus, Isorella, cum Reuerendissimo D. de Monte Politiano.
Henricus de S. Hieronymo, cum Reuerend. D. Braccarensi.
Ludouicus de Soto maior, cum Reuerend. D. Georgio de Tayde.
Baptista de Lugo cum Reuerend. D. Veronensi.
Hieronymus Barolus, Papien.

Nomina Fratrum Theologorum beati Francisci de Obseruantia, cum suo Generali.

Aloysius de Burgo nouo, Italus, sacræ Theologiæ Lector Bononien. Commissarius Generalis, nunc Ordinis Generalis.
Thomas de Soglianor, Italus, Prouinc. Bononiæ Minister.
Antonius de Padua, Lusitanus, Ord. Secretarius.
Bonifacius Raguscus, Apostolicus Prædicator, Terræ S. Gubernator, nunc Episcopus de stagno in Dalmatia.
Angelus de Petriolo, Italus, Lector sacræ Theologiæ Perusiæ.
Angelus Iustinianus, Italus, Lector sacræ Theologiæ Ianuæ.
Vincentius de Messina, Italus, sacræ Theologiæ Lector Neapoli.
Iulius Passitanus, Vrceanus, Italus, sacræ Theologiæ Lector Bergoni.
Iacobus Alani, Gallus, Theologus, cum Reuerendissimo Episc. Veneten.

Nomina omnium Theologorum Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium, existentium in sacro Concilio, cum Reuerendo patre Generali.

Marcus Antonius Gambaronus à Lugo socius Religionis.
Bartholomæus Golphus de Pergula, Prædicator illustris.
Ioannes Tertius, Bergomen. Lector Theologiæ publicus in Gymnasio Papiensi.
Clemens Thomasinus, de Florentia, Regens in Conuentu sanctæ Crucis de Florentia.
Augustinus Balbus à Lugo.
Ioannes Baptista Chilulphus, Ordinis scriba.
Antonius de Grignano, Regens S. Antonij de Patauio.
Lucius Augusiola Placentinus, Regens S. Francisci Bononiæ.
Maximianus Benianus, Cremen. Orator pro Religione, & Inquisitor Paduæ.
Octauianus Charus de Neapoli, Regens S. Laurentij de Neapoli.

Antonius Posius de Monte Ilcino, Regens in conuentu duodecim Apostolorum Romæ.
Bonauentura Meldulen Regens in conuentu Parmæ.
Martialis Peregrinus, Calaber, Regens in conuentu Ferrariæ.
Antonius à Cubalo, Feltren.
Andreas Schynopius, de Amandula, cum Reuerend. D. Cathanzario.
Balthazar Crispus, Neapolitanus, cum Reuerend. D. Tropien.

Theologi Ordinis Fratrum Eremitarum sancti Augustini.

Thadæus Perusinus, cum Reuerend. D. Saluiato, nunc Procurator Generalis.
Ioannes Paulus Recanatensis, cum Reuerend. D. Quinqueecclesien. Oratore pro regno Hungariæ.
Simon Florentinus, cum Illustriss. Card. Seripando, Legato.
Cherubinus Lauosius de Cassia, cum Reuerend. D. Vercellen.
Gabriel Verratellus, Anconitanus.
Ambrosius Veronensis, Prior conuentus S. Marci in vrbe Tridentina.
Ioannes Baptista Burgos, Valentinus, Hispanus.
Antonius Mondulphensis, qui est cum Reuerend. D. Pragen. Oratore.
Ægidius Volaterraus, cum Reuerend. Episcopo Thininien.
Eugenius Pisaurensis in præterita Quadragesima Concilij Prædicator celeberrimus.
Adamantius Florentinus, qui est cum Illust. Card. Madrutio.
Aurelius Corinaltensis, cum D. Oratore Heluetiorum.
Balthassar Massanus cum Reuerend. Episc. Catanien.
Sebastianus Fanensis, eiusdem Ordinis Scriba.
Christophorus de Sanctotis, Burgensis, Hispanus.
Simon de Brazzolatis, Patauinus.
Angelus Ferrus, Venetus, cũ Reuerend. D. de Osma.
Petrus Lusitanus, cum Reuerend. D. Leirien.

Theologi Ordinis Fratrum Carmelit.

Io. Iacobus Cherecatus, Vincentinus, Prouincialis Venetiarum, nunc Procurator Generalis Ordinis.
Theodotus Masius, Mantuan. cum Reuerend. D. Cremonensi.
Siluester, Confessor Illust. Card. Mant.
Lucretius Asolanus, cum Reuerend. D. Patriarcha Venetiarum.
Nicolaus Gallus, cum Reuerend. patre Generali.
Eraldus Gallus, cum Reuerend. patre Generali.
Laurentius Lauretus, Venetus, cum Reuerend. patre Generali.
Angelus Ambrosianus, Venetus.

Theologi Ordinis Fratrum Seruorum.

Stephanus Bonuntio, Aretinus.
Amans, pro congregatione Seruorum, cum Reuerend. D. Sibinicen.

Officiales Sacri Concilij Tridentini.

Episcopus Cauensis, Commissarius.
Episcopus Thelesinus, Secretarius.
Ludouicus Bondonius, Magister Ceremoniarum.
Antonius Manellus, Depositarius.

Cantores Sacri Concilij.

Simon Bartholinus, Perusinus.
Ioannes Aloysius de Episc. Neapolitan.
Bartholomæus Conte, Gallus.
Matthias Albo, de Fulgineo.
Franciscus Bustamente, Hispanus.
Ioan. Antonius Latinus, Beneuentan.
Franciscus Druda, Calliensis.
Lucas Longinquus, Gisonen.
Petrus Scorteccius, Aretinus.

Notarij.

Marcus Antonius Peregrinus, Comensis &
Cynthius Pamphilus, de S. Seuerino.
Hieronymus Gambarus, Brixiensis Forensis.

Cursores Sanctiss. D.N. & Sacri Concilij.

Nicolaus de Matthæis,) Allobro-
& Iacobus Carra,) ges.

NVMERVS PRÆLATORVM

CVIVSCVMQVE NATIONIS,

Qui ad œcumenicam Tridentinam Synodum conuenere.

Prælati	Itali	187.	per Procuratores	2.
	Galli	26.	per Procuratores	1.
	Germani	2.	per Procuratores	4.
	Hiſpani	31.	per Procuratores	4.
	Luſitani	3.		
	Græci	6.		
	Poloni	2.		
	Vngari	2.		
	Angli	1.		
	Hiberni	3.		
	Flandri	2.		
	Croati	1.		
	Moraui	1.		
	Illyrici	3.		

F I N I S.

INDEX LIBRORVM PROHIBITORVM,

Ex Conc. Trident. præscripto;

AVCTORITATE

PII QVARTI

PRIMVM EDITVS.

POSTEA VERO A SIXTO V. AVCTVS.

Demùm Clementis VIII. iussu recognitus.

Additis regulis, ac exequendæ prohibitionis ratione.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

SACROSANCTVM Catholicæ fidei depositum, sine quo Deo placere, aut æternam salutem consequi nemini licet, vt saluum in Ecclesia Dei perpetuò conseruaretur, posterisque inuiolatum traderetur, pastoralis Romanorum Pontificum vigilantia, summo semper studio, & contentione laborauit. Ipsi enim à Christo Domino, huius tam pretiosi depositi auctore, & illud fideliter custodiendi, & bonum semen patrisfamilias, ab inimici hominis zizaniis discernendi, & Ecclesiam salutari doctrina ædificandi, præcipuam curam, summamque potestatem, in beatissimo Petro Apostolorum Principe acceperunt. Quocirca sanctæ memoriæ Gelasius primus, & Gregorius IX. aliique complures Romani Pontifices, prædecessores nostri, zelo zelati pro domo Domini exercituum, vt hanc fidei Catholicæ, doctrinæque integritatem, saluam, incorruptamque in Ecclesia Dei retinerent, Apostolici animi magnitudine, pro muro domus Israel,

Iſrael, aduerſus eiuſdem fidei hoſtes ſeipſos opponentes, ne illorum dolis, & inſidiis imprudentes, & ſimpliciores homines caperentur, lucem à tenebris, praua à rectis ſeiunxerunt, quæ ſequenda, quæ cauenda eſſent, Chriſti fidelibus declararunt, probatos, laudabiles, orthodoxos libros ab adulterinis, perniciofis & apocryphis, ſingulari diligentia diſtinxerunt, poſtremò hæreticorum impia dogmata, & noxia, ac venenata ſcripta, Conciliorum decretis, Pontificiis conſtitutionibus, aut alio opportuno cenſuræ genere condemnarunt. Sed cùm noſtris hiſce calamitoſis, & nouiſſimis temporibus, antiquus humani generis hoſtis, à ſua malitia numquam recedens, ad eamdem Catholicam doctrinam, & veritatem labefactandam peſtiferas hæreſes, & deteſtabiles errores, aut nouos conflaſſet, aut veteres ex inferis excitaſſet, ſacra Tridentina Synodus peſtilentem noxiorum librorum copiam, quæ plus nimio excreuerat, coercere, atque auferre cupiens, primùm quidem doctiſſimos aliquos viros delegit, qui de tota ea re cognoſcerent, & deliberarent, deinde verò cùm ij in negotio non parũ progreſſi eſſent, iuſtis de cauſis, eadem Synodus permota, ad ipſam Apoſtolicam Sedem, integram rem deferendam ſtatuit. Itaque fel. rec. Pius Papa quartus prædeceſſor noſter, qui tunc ad Eccleſiæ gubernacula ſedebat, Prælatis quibuſdam doctrina, & prudentia præſtantibus adhibitis, Indicem librorum prohibitorum, & Regulas quaſdam, per ſuas litteras in forma Breuis, promulgauit, & eiuſmodi noxiorum librorum detrimentis depellendis, opportunè prouidit. Ceterum, licet illa pro temporis ratione prudenter fuerint tunc conſtituta, tamen cùm Sathanæ aſtutia, in huiuſmodi librorum editione noua in dies mala creſcerent (nam poſt illud tempus alij etiam libri pernicioſi partim conſcripti, atque editi, partim qui ſcripti erant, & antea delituerant, in medium prodiere, quorum lectione ſimpliciores, & incauti homines, in errores induci facilè poterant;) propterea piæ me. Sixtus Papa V. prædeceſſor noſter, multis illuſtratis, atque ad regulas adiectis neceſſariis rebus, mandauit, vt nonnulli alij eiuſdem generis libri, eidem Indici adderentur. Verùm cùm idem Sixtus, re minimè abſoluta, ab humanis exceſſerit: Nos animarum ſaluti quantum cum Domino poſſumus conſulentes, quod iam pridem vtiliter cœptum, & à multis diu deſideratum erat, hoc tempore omninò perficiendum atque in lucem edendum duximus. Venerabili igitur fratri noſtro Marco Antonio Epiſcopo Præneſtino de Columna, & dilectis filiis noſtris Auguſtino

S.Marci de Verona, Simeoni S. Anastasiæ de Terranoua, Hieronymo S. Mariæ super Mineruam Asculano, Frederico S.Mariæ Angelorum in thermis Borromæo, Francisco S. Mariæ Transpontinæ Toleto, titulorum Presbyteris, nec non Ascanio S.Mariæ in Cosmedin de Columna Diacono, Cardinalibus, super huiusmodi Indice per nos deputatis, aliisque piis, & eruditis viris, in consilium adhibitis, ea omnia, ac singula, quæ à Sixto V. vt suprà diximus, instituta erant, diligenter examinanda, commisimus, quæ cùm magno studio visa ac Deo fauente, demum absoluta fuerint: Nos tam eamdem Pij prædecessoris Constitutionem, & Indicem, ac Regulas, quorum omnium tenores haberi volumus pro expressis, quàm hæc ipsa illis addita, prout inferiùs descripta sunt omnia, & singula auctoritate Apostolica tenore præsentium, approbamus, & præsentis scripti patrocinio communimus, atque ab omnibus, tam Vniuersitatibus, quàm singularibus personis vbique locorum existentibus, sub eisdem pœnis in dicta Pij Constitutione contentis, obseruari præcipimus, & mandamus. Quò autem faciliùs negotium, cùm prohibitionis, tum expurgationis, & impressionis librorum, peragatur, eas omnes facultates, priuilegia, & indulta, quæ recol. mem. Pius V. Magistro sacri Palatij primùm, deinde Gregorius XIII. & Sixtus V. Cardinalibus Congregationis prædictæ concesserunt, quorum tenores hic volumus haberi pro expressis, confirmamus, & quatenus opus est, innouamus in his omnibus, quæ additis in hoc Indice, non aduersantur, volumusque propterea, ac decernimus, vt si quæ in posterum dubitationes, aut controuersiæ circa ipsum Indicem, illiusque Regulas, aliaque illis addita emerserint, ad Congregationem supradictorum Cardinalium, seu aliorum, qui pro tempore super Indice huiusmodi deputati fuerint, referantur, & ex sententia eorumdem Cardinalium nobis, aut successoribus nostris, si rei grauitas id postulauerit, consultis, declarentur, & decidantur; quorum auctoritatem, tum per mittendis, tum prohibendis, expurgandis, & imprimendis libris, aliisque ad eam rem pertinentibus, explicandis, volumus esse præcipuam, atque ita mandamus ab omnibus venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, aliisque locorum Ordinariis, & dilectis filiis Inquisitoribus, Vniuersitatibus, Magistris, Doctoribus, Bibliopolis, Impressoribus, Mercatoribus, Gabellariis, ceterisq; omnibus cuiuscumque gradus, ordinis, aut dignitatis, tam Ecclesiasticis sæcularibus, vel regularibus, quàm laicis, quocumque

cumque

cumque honore, vel dignitate prædiţis, inuiolabiliter obſeruari. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac vniuerſalibus, prouincialibus, & ſynodalibus Conciliis, editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus & ordinationibus, ac quibuſuis ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apoſtolicis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis in contrarium præmiſſorum conceſſis, confirmatis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, & ſingulis etiamſi pro illorum ſufficiente derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, & ad verbum inſerta mentio habenda eſſet, tenores huiuſmodi præſentibus pro expreſſis habentes, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſè derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Decernentes earumdem præſentium exemplis, etiam expreſſis, Notarij publici manu ſubſcriptis, & ſigillo Prælati alicuius Eccleſiaſtici obſignatis, eamdem haberi fidem quæ haberetur ipſis præſentibus, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Dat. Tuſculi, ſub Annulo Piſcatoris, die decima ſeptima Octobris, milleſimo quingenteſimo nonageſimoquinto, Pontificatus noſtri Anno quarto.

M. Veſtrius Barbianus.

PIVS

PIVS PAPA IV. AD PERPETVAM REI MEMORIAM.

DOMINICI *gregis custodiæ, Domino disponente, Præpositi, vigilis more pastoris, non desistimus, ipsi gregi ab imminentibus periculis, quanta maxima possumus cura, & diligentia præcauere, ne propter negligentiam nostram pereant oues, quæ pretiosissimo Domini nostri Iesu Christi sanguine sunt redemptæ. Etsi autem quæ ad fidei veritatem patefaciendam, & ad horum temporum hæreses confutandas pertinebant, in œcumenico, & generali Concilio Tridentino, Sancti Spiritus assistente gratia, nuper adeò enucleata, ac definita fuerunt, vt facilè iam sit vnicuique sanam Catholicamq; doctrinam, à falsa, adulterinaq; internoscere; tamen cùm librorum ab hæreticis editorum lectio, non modò simpliciores homines corrumpere soleat, verùm sæpè etiam doctos, eruditosq; in varios errores, & à veritate fidei Catholicæ alienas opiniones inducere, huic quoque rei esse duximus prouidendum. Cùm autem aptissimum ei malo remedium esse sciremus, si cōponeretur, atque ederetur Index, siue catalogus librorū, qui vel hæretici sint, vel de hæretica prauitate suspecti, vel certè moribus, & pietati noceant: id negotium ad sacram Tridentinam Synodum reieceramus. Ea verò ex tanta Episcoporum, & aliorum doctissimorum virorum copia delegit, ad eum conficiendum Indicem, multos cùm doctrina, tum iudicio insignes Prælatos, ex omnibus ferè nationibus, qui quidem non sine maximo labore plurimisq; vigiliis eum Indicem tandem, Deo iuuante, perfecerunt, adhibitis etiam in consilium lectissimis quibusdam Theologis. Peracto autem Concilio, cùm ex ipsius Synodi decreto, is Index nobis oblatus fuisset, vt ne antè ederetur, quàm à nobis approbatus fuisset, nos doctissimis quibusdam, probatissimisq; Prælatis eum accuratissimè legendum, examinandumq; tradidimus, & ipsi etiam legimus. Cùm igitur cum magno studio, acri iudicio, diuturna cura confectum, & præterea commodissimè digestum esse cognouerimus: Nos saluti animarum consulere, eamq; ob causam prouidere cupientes, ne libri, & scripta cuiuscumque generis, quæ in eo improbantur, siue vt hæretica, siue vt de hæretica prauitate suspecta, siue vt pietati, ac morum honestati inutilia, aut aliqua correctione saltem indigentia, posthac à Christi fidelibus legantur: ipsum Indicem, vnà cum Regulis eis præpositis, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, imprimiq; ac diuulgari, & ab omnibus Vniuersitatibus Catholicis, ac quibuscumque aliis, vbique suscipi, easq; regulas obseruari mãdamus, atque decernimus: Inhibentes omnibus, & singulis, tam*

Eccle-

Ecclesiasticis personis, Saecularibus, & Regularibus, cuiuscumque gradus, ordinis, & dignitatis sint, quàm laicis, quocumque honore, ac dignitate praeditis: ne quis contra earum Regularum praescriptum, aut ipsius prohibitionem Indicis, libros vllos legere, haberéve audeat. Si quis autem aduersus eas Regulas prohibitionemq; fecerit, is quidem, qui haereticorum libros, vel cuiusuis auctoris scripta propter haeresim, vel falsi dogmatis suspicionem damnata, atque prohibita legerit, habueritve, ipso iure in excommunicationis poenam incidat, eamq; ob causam in eum, tamquam de haeresi suspectum inquiri, & procedi liceat: praeter alias poenas super hoc, ab Apostolica Sede, sacrisq; canonibus constitutas. Qui autem libros alia de causa prohibitos legerit, habueritve, praeter peccati mortalis reatum, Episcoporum arbitrio seuerè se nouerit puniendum. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscumque, aut si quibus communiter, vel diuisim ab eadem Sede indultum, ne excommunicari possint, per litteras Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem. Vt haec autem ad omnium notitiam perueniant, neve quis excusatione ignorationis vti possit, volumus, & mandamus, vt hae litterae per aliquos curiae nostrae cursores in Basilica Vaticana, Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi tunc, cùm in eis populus, vt Missarum solemnibus intersit, congregari solet, palam, & clara voce recitentur, & postquam recitatae fuerint ad valuas earum Ecclesiarum, itemq; Cancellariae Apostolicae, & in loco solito Campi Florae affigantur: ibiq; vt legi, & omnibus innotescere possint, aliquantisper relinquantur. Cùm autem inde amouebuntur, earum exempla in iisdem locis affixa remaneant. Nos enim per recitationem hanc, publicationem, & affixionem, omnes, & singulos, qui his litteris comprehenduntur, post tres menses, à die publicationis, & affixionis earum, numerandos, volumus perinde astrictos, & obligatos esse, ac si ipsismet illae editae lectaeque fuissent. Transsumptis quoque earum, quae manu alicuius publici Notarij scripta, subscriptave, & sigillo, ac subscriptione alicuius personae in dignitate Ecclesiastica constitutae, munita fuerint, fidem sine vlla dubitatione haberi mandamus, atque decernimus. Dat. Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 24. Martij 1564. Pontificatus Nostri anno Quinto.

Antonius Florebellus Lauellinus.

IN INDICEM LIBRORVM PROHIBITORVM,

Confectum à deputatione Tridentinæ Synodi, Præfatio R.P.F. Francisci Forerij, Ord. F. Præd. S.T. Professoris, & eiusdem Deputationis Secretarij.

CVM Sancta œcumenica Tridentina Synodus, iis rationibus adducta, quæ in secundæ sessionis Decreto sub Beatissimo Pio IV. Pont. Max. explicata sunt, censuisset, vt Patres aliquot, ex omnibus ferè nationibus delecti, de librorum censuris quid statuendum esset, diligenter cogitarent, in eam tandem sententiam post diuturnam deliberationem venerunt, vt iudicarent nihil vtilius fieri posse, quàm si Romanus ille prohibitorum librorum Index, ab Inquisitoribus Romæ postremò confectus, paucis tantùm demptis, atque etiam additis, retineretur; quippe qui cum magna maturitate à multis viris doctis compositus, plurimos comprehendat auctores, atque in ordinem satis commodum digestus esse videatur.

Quoniam verò intelligebant, propterea in aliquibus Prouinciis, ac locis hactenus eum Indicem receptum non esse, quòd in eo quidam libri prohiberentur, quorum lectione viri docti priuati magno incommodo afficerentur, atque animaduertentes etiam in eo esse nonnulla parum explicatè posita, quæ interpretatione indigerent, re multùm diuque deliberationibus agitata, ac viris etiam ex omni natione, Theologicæ facultatis scientissimis, in consilium adhibitis, subiectas Regulas componendas iudicarunt, vt quoad eius fieri posset, dictorum hominum commodis, & studiis, salua veritate, ac religione, prospiceretur.

Illud igitur in primis obseruare oportet, vnamquamque penè alphabeti litteram, tres habere classes.

In prima non tam libri, quàm librorum scriptores continentur, qui aut hæretici, aut nota hæresis suspecti fuerunt, horum enim Catalogum fieri oportuit, vt omnes intelligant, eorum scripta, non edita solùm, sed edenda etiam, prohibita esse.

Sed illud etiam animaduertendum est, quòd licèt multi præterea sint, qui iustissimis de causis in hanc classem referri poterant, Patribus tamen non is fuit animus, aut ad eorum pertinebat institutum, vt eos ad vnum perquirerent; sed iis pene contenti fuere, qui in Romano Catalogo descripti sunt, de aliis verò eiusdem generis auctoribus, idem ab Ordinariis & Inquisitoribus statuendum existimarunt.

In secundam Classem non auctores, sed libri sunt relati qui propter doctrinam, quam continent, non sanam, aut suspectam, aut quæ offensionem etiam in moribus tantùm fidelibus afferre potest, reiiciuntur, etiamsi auctores, à quibus prodiere, ab Ecclesia numquam desciuerunt.

Tertia verò, & vltima classis, eos libros complectitur, qui sine scriptoris nomine exierunt in vulgus, & eam doctrinam continent, quam Romana

Eccle-

Ecclesia tamquam Catholicæ fidei, aut morum integritati contrariam, refutandam ac repellendam esse decernit.

Non enim omnes libros, qui nomen auctoris non præferunt, damnandos putarunt, quandoquidem sæpe viros doctos ac sanctos nouimus, vt Christiana quidem Resp. ex eorum vigiliis fructum caperet, ipsi vero inanem gloriam euitarent, libros optimos sine nomine edidisse, seu eos tantùm, qui aut liquidò prauam, aut dubiam fidei doctrinam, siue moribus perniciosam continent.

At verò qui sint huiusmodi, aut tales censeri debeant præter eos, qui in hoc Catalogo descripti sunt: Episcopi, & Inquisitores vnà cum Theologorum Catholicorum consilio diiudicabunt.

Sed propter nostrorum temporum malitiam, ne in posterum libri sine nomine auctoris edantur, decreto quartæ sessionis Tridentini Concilij, sub fel. rec. Paul. 3. quod incipit, Sed & impressoribus, &c. prouisum est.

REGVLA I.

LIBRI omnes, quos ante annum M. D. XV. aut summi Pontifices, aut Concilia œcumenica damnarunt, & in hoc Indice non sunt, eodem modo damnati esse censeantur, sicut olim damnati fuerunt.

REGVLA II.

HÆresiarcharum libri, tam eorum, qui post prædictum annum, hæreses inuenerunt, vel suscitarunt, quàm qui hæreticorum Capita, aut Duces sunt, vel fuerunt, quales sunt, Lutherus, Zvvinglius, Caluinus, Balthasar Pacimontanus, Schvvenckfeldius, & his similes cuiuscumque nominis, tituli, aut argumenti existant, omnino prohibentur.

Aliorum autem hæreticorum libri, qui de religione quidem ex professo tractant, omnino damnantur.

Qui verò de religione non tractant, à Theologis Catholicis, iussu Episcoporum & Inquisitorum examinati, & approbati permittuntur.

Libri etiam catholicè conscripti, tam ab illis, qui postea in hæresim lapsi sunt, quàm ab illis, qui post lapsum ad Ecclesiæ gremium rediere, approbati à facultate Theologica alicuius Vniuersitatis catholicæ, vel ab inquisitione generali, permitti poterunt.

REGVLA III.

VErsiones scriptorum etiam Ecclesiasticorum, quæ hactenus editæ sunt à damnatis auctoribus, modò nihil contra sanam doctrinam contineant, permittuntur.

Librorum autem veteris testamenti versiones, viris tantùm doctis, & piis, iudicio Episcopi concedi poterunt; modò huiusmodi versionibus tamquam elucidationibus vulgatæ editionis, ad intelligendam sacram scripturam, non autem tamquam sacro textu, vtantur.

Versiones verò noui Testamenti, ab auctoribus primæ classis huius Indicis factæ, nemini concedantur, quia vtilitatis parum, periculi verò plurimum, lectoribus ex earum lectione manare solet.

Si quæ vero annotationes cum huiusmodi, quæ permittuntur, versionibus, vel cum vulgata editione circumferuntur, expunctis locis suspectis à facultate Theologica alicuius Vniuersitatis catholicæ, aut inquisitione generali, permitti eisdem poterunt, quibus & versiones.

Quibus conditionibus totum volumen Bibliorum, quod vulgo Biblia Vatabli dicitur, aut partes eius, concedi viris piis, & doctis poterunt.

Ex Bibliis verò Isidori Clarij Brixiani prologus & prolegomena præcidantur; eius verò textum nemo textum vulgatæ editionis esse existimet.

RE.

REGVLA IV.

CVm experimento manifestum sit, si sacraBiblia vulgari lingua, passim sine discrimine permittantur, plus inde, ob hominum temeritatem, detrimenti, quàm vtilitatis oriri, hac in parte iudicio Episcopi, aut Inquisitoris stetur, vt cum consilio Parochi, vel Confessarij, Bibliorum à catholicis auctoribus versorum lectionem in vulgari lingua eis concedere possint, quos intellexerunt, ex huiusmodi lectione non damnum, sed fidei, atque pietatis augmentum capere posse; quam facultatem in scriptis habeant.

Qui autem, absque tali facultate ea legere, seu habere præsumpserit, nisi prius Bibliis Ordinario redditis, peccatorum absolutionem percipere non possit.

Bibliopolæ verò, qui prædictam facultatem non habenti, Biblia idiomate vulgari conscripta vendiderint, vel alio quouis modo concesserint: librorum pretium, in vsus pios ab Episcopo conuertendum, amittant; aliisque pœnis pro delicti qualitate eiusdem Episcopi arbitrio subiaceant.

Regulares verò, non nisi facultate à Prælatis suis habita, ea legere, aut emere possint.

OBSERVATIO

Circa quartam regulam.

ANimaduertendum est circa suprascriptam quartam regulam Indicis fel. rec. Pij Papæ IV. nullam per hanc impressionem, & editionem de nouo tribui facultatem Episcopis, vel Inquisitoribus, aut Regularium superioribus, concedendi licentiam emendi, legendi, aut retinendi Biblia vulgari lingua edita, cùm hactenus mandato, & vsu sanctæ Romanæ & vniuersalis Inquisitionis sublata eis fuerit facultas concedendi huiusmodi licentias legendi, vel retinendi Biblia vulgaria, aut alias sacræ Scripturæ tam noui, quàm veteris testamenti partes, quauis vulgari lingua editas; ac insuper summaria & compendia etiam historica eorumdem Bibliorum, seu librorum sacræ Scripturæ, quocumque vulgari idiomate conscripta: quod quidem inuiolatè seruandum est.

REGVLA V.

LIbri illi, qui hæreticorum auctorum opera interdum prodeunt, in quibus nulla, aut pauca de suo apponunt, sed aliorum dicta colligunt, cuiusmodi sunt Lexica, Concordantiæ, Apophthegmata, Similitudines, Indices, & huiusmodi, si quæ habeant admixta, quæ expurgatione indigeant, illis, Episcopi, & Inquisitoris, vnà cum Theologorum Catholicorum consilio sublatis, aut emendatis, permittantur.

REGVLA VI.

LIbri vulgari idiomate de controuersiis inter Catholicos & hæreticos nostri temporis differentes, non passim permittantur, sed idem de iis seruetur, quod de Bibliis vulgari lingua scriptis, statutum est.

Qui verò de ratione benè viuendi, contemplandi, confitendi, ac similibus argumentis vulgari sermone conscripti sunt, si sanam doctrinam contineant, non est cur prohibeantur, sicut nec sermones populares, vulgari lingua habiti.

Quod si hactenus, in aliquo regno, vel prouincia, aliqui libri sunt prohibiti, quod nonnulla continerent quæ sine delectu ab omnibus legi non expediat, si eorum auctores Catholici sunt, postquam emendati fuerint, permitti ab Episcopo & Inquisitore poterunt.

REGVLA VII.

LIbri qui res lasciuas, seu obscœnas, ex professo tractant, narrant, aut docent, cùm non solum fidei, sed & morum, qui huiusmodi librorum lectione facile corrumpi solent, ratio ha-

habenda sit, omnino prohibentur: & qui eos habuerint, seuerè ab Episcopis puniantur.

Antiqui verò ab ethnicis conscripti, propter sermonis elegantiam, & proprietatem, permittuntur, nulla tamen ratione pueris prælegendi erunt.

REGVLA VIII.

Libri quorum principale argumentum bonum est, in quibus tamen obiter aliqua inserta sunt, quæ ad hæresim, seu impietatem, diuinationem, superstitionem spectant, à catholicis Theologis Inquisitionis generalis auctoritate expurgati, concedi possunt.

Idem iudicium sit de prologis, summariis, seu annotationibus, quæ à damnatis auctoribus, libris non damnatis apposita sunt: sed posthac non nisi emendati excudantur.

REGVLA IX.

Libri omnes & scripta, Geomantiæ, Hydromantiæ, Aeromantiæ, Pyromantiæ, Onomantiæ, Chiromantiæ, Necromantiæ, siue in quibus continentur sortilegia, veneficia, auguria, auspicia, incantationes artis magicæ, prorsus reiiciuntur.

Episcopi verò diligenter prouideant, ne Astrologiæ iudiciariæ libri, tractatus, indices legantur vel habeantur, qui de futuris contingentibus, successibus, fortuitisve casibus, aut iis actionibus, quæ ab humana voluntate pendent, certo aliquid euenturum affirmare audent.

Permittuntur autem iudicia & naturales obseruationes, quæ nauigationis, agriculturæ siue medicæ artis iuuandæ gratia conscripta sunt.

OBSERVATIO

Circa nonam regulam.

Circa Regulam 9. eiusdem Indicis, ab Episcopis, & Inquisitoribus Christi fideles sedulo admonendi sunt, quod in legentes, aut retinentes contra regulam hanc, libros huiusmodi Astrologiæ iudiciariæ, diuinationum & sortilegiorum, rerumq́ue aliarum in eadem Regula expressarum, procedi potest, non modò per ipsos Episcopos, & ordinarios, sed etiam per Inquisitores locorum ex constitutione fel. rec. Sixti Papæ V. contra exercentes Astrologiæ iudiciariæ artem & alia quæcumque diuinationum genera, librosq́ue de eis legentes, ac tenentes, promulgata, sub Datum Romæ ad S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1585. Nonis Ianuarij, Pontificatus sui anno primo.

REGVLA X.

In librorum, aliarúmve scripturarum impressione seruetur, quod in Concilio Lateranensi sub Leone X. sessione decima statutum est.

Quare si in alma vrbe Roma, liber aliquis sit imprimendus, per Vicarium summi Pont. & sacri Palatij Magistrum, vel personas à Sanctissimo Domino Nostro deputandas, priùs examinetur.

In aliis verò locis ad Episcopum, vel alium habentem scientiam libri, vel scripturæ imprimendæ, ab eodem Episcopo deputandum, ac Inquisitorem hæreticæ prauitatis, eius ciuitatis, vel diœcesis, in qua impressio fiet, eius approbatio, & examen pertineat, & per eorum manum propria subscriptione gratis, & sine dilatione imponendam, sub pœnis, & censuris in eodem decreto contentis, approbetur, hac lege & conditione addita, vt exemplum libri imprimendi authenticum & manu auctoris subscriptum, apud Examinatorem remaneat.

Eos verò, qui libellos manuscriptos vulgant, nisi antè examinati, probatiq́ue fuerint, iisdem pœnis subiici debere iudicarunt Patres deputati, quibus Impressores: Et qui eos habuerint, & legerint, nisi auctores prodiderint, pro auctoribus habeantur.

Ipsa verò huiusmodi librorum probatio in scriptis detur, & in fronte libri

ſcripti, vel impreſſi authenticè appareat, probatioque & examen, ac cetera gratis fiant.

Præterea in ſingulis ciuitatibus, ac diœceſibus, domus, vel loci, vbi ars impreſſoria exercetur, & Bibliothecæ librorum venalium ſæpius viſitentur, à perſonis ad id deputandis ab Epiſcopo, ſiue eius Vicario, atque etiam ab Inquiſitore hæreticæ prauitatis, vt nihil eorum, quæ prohibentur, aut imprimatur, aut vendatur, aut habeatur.

Omnes verò librarij, & quicumque librorum venditores, habeant in ſuis bibliothecis indicem librorum venalium, quos habent, cum ſubſcriptione dictarum perſonarum, nec alios libros habeant aut vendant, aut quacumque ratione tradant, ſine licentia eorumdem deputandorum, ſub pœna amiſſionis librorum, & aliis arbitrio Epiſcoporum, vel Inquiſitorum imponendis, emptores verò, lectores, vel impreſſores, eorumdem arbitrio puniantur.

Quod ſi aliqui libros quoſcumque in aliquam ciuitatem introducant, teneantur iiſdem perſonis deputandis renuntiare, vel ſi locus publicus mercibus eiuſmodi conſtitutus ſit, miniſtri publici eius loci, prædictis perſonis ſignificent, libros eſſe adductos.

Nemo vero audeat librum, quem ipſe vel alius in ciuitatem introduxit, alicui legendum tradere, vel aliqua ratione alienare, aut commodare, niſi oſtenſo priùs libro, & habita licentia à perſonis deputandis, aut niſi notoriè conſtet, librum iam eſſe omnibus permiſſum.

Idem quoque ſeruetur, ab heredibus, & exequutoribus vltimarum voluntatum, vt libros à defuncto relictos, ſiue eorum Indicem, illis perſonis deputandis offerant, & ab iis licentiam obtineant, priuſquam eis vtantur, aut in alias perſonas, quacumque ratione eos transferant.

In his autem omnibus, & ſingulis, pœna ſtatuatur, vel amiſſionis librorum, vel alia, arbitrio eorumdem Epiſcoporum, vel Inquiſitorum, pro qualitate contumaciæ, vel delicti.

Circa verò libros, quos patres deputati aut examinarunt, aut expurgarũt, aut expurgandos tradiderunt, aut certis conditionibus, vt rurſus excuderentur, conceſſerunt, quidquid illos ſtatuiſſe conſtiterit, tam Bibliopolæ, quàm ceteri obſeruent.

Liberum tamen ſit Epiſcopis, aut Inquiſitoribus generalibus, ſecundum facultatem quam habent, eos etiam libros, qui his regulis permitti videntur, prohibere, ſi hoc in ſuis regnis, aut prouinciis, vel diœceſibus expedire iudicauerint.

Ceterum nomina cùm librorum, qui à patribus deputatis purgati ſunt, tum eorum quibus illi hãc prouinciam dederunt, eorumdem deputatorum Secretarius, Notario ſacræ vniuerſalis Inquiſitionis Romanæ deſcripta, Sanctiſſimi Domini noſtri iuſſu tradidit.

Ad extremum verò omnibus fidelibus præcipitur, ne quis audeat contra harum Regularum præſcriptum, aut huius Indicis prohibitionem, libros aliquos legere, aut habere.

Quod ſi quis libros hæreticorum, vel cuiuſuis auctoris ſcripta, ob hæreſim, vel ob falſi dogmatis ſuſpicionem damnata, atque prohibita, legerit, ſiue habuerit, ſtatim in excommunicationis ſententiam incurrat.

Qui verò libros, alio nomine interdictos legerit, aut habuerit, præter peccati mortalis reatum, quo afficitur, iudicio Epiſcoporum ſeuerè puniatur.

OBSERVATIO.

De Thalmud, & aliis libris Hebræorum.

QVamuis in tertia claſſe Indicis prædicti Pij Papæ IV. ſub littera T, Thalmud Hebræorum, eiuſque gloſſæ, annotationes, interpretationes, & expoſitiones omnes prohibeantur, ſed quod ſi abſque nomine Thalmud, & ſi-

ne

ne iniuriis & calumniis in Religionem Christianam aliquando prodiissent, tolerarentur, quia tamen Sanctissimus Dominus noster Clemens Papa VIII. per suam constitutionem contra impia scripta & libros Hebræorum, sub Datum Romæ apud sanctum Petrum anno Incarnationis Domini M. D. LXXXII. pridie Kal. Martij, Pontificat. sui anno secundo, illos prohibuit atque damnauit: mens ipsius non est, eos propterea vllatenus etiam sub illis conditionibus permittendi, aut tolerandi, sed specialiter & expresse statuit & vult, vt huiusmodi impij Thalmudici, Cabalistici, aliique nefarij Hebræorum libri omnino damnati & prohibiti maneant & censeantur, atque super eis & aliis libris huiusmodi, prædicta constitutio perpetuò & inuiolabiliter obseruetur.

De libro Magazor.

AD hæc sciant Episcopi, Ordinarij, & Inquisitores locorum, librum Magazor Hebræorum, qui continet partem officiorum, & cæremoniarum ipsorum, & Synagogæ, Lusitanica, Hispanica, Gallica, Germanica, Italica, aut quauis alia vulgari lingua, præterquam Hebræa, editum, iamdiu ex speciali decreto rationabiliter prohibitum esse. Idcirco prouideant illum nullatenus permitti aut tolerari debere, nisi Hebraica lingua prædicta.

INSTRVCTIO EORVM, qui libris, tum prohibendis, tum expurgandis, tum etiam imprimendis, diligentem, ac fidelem (vt par est) operam sunt daturi.

AD fidei Catholicæ conseruationem, non satis est, quinam ex iam editis libris damnatæ lectionis sint cognoscere (quod indice, & Regulis confectis per Patres à generali Tridentina Synodo delectos præcipuè sancitum est) nisi illud etiam caueatur, ne vel iidem denuo pullulent libri, vel similes alij emergant, & propagentur, qui incautas fidelium mentes occulto veneno inficientes, iusta ac merita damnatione digni iudicentur.

Vt igitur quicumque posthac, seu veteres, seu noui libri edentur, quàm maximè puri, & tam in iis quæ ad fidé, quàm quæ ad mores pertinent, incontaminati existant, quid circa malorum librorum interdictionem, ad eos penitus abolendos, tam ab Episcopis, & Inquisitoribus, quàm à ceteris, quorum ad id in Ecclesia Dei studium valere, & auctoritas potest, (præter ea quæ Tridentinorum Patrum Regulis supradictis decreta sunt,) publica vtilitas exigat, capitibus infrà positis, diligentiùs sancitur: iisdemque statuitur, quæ omnino in posterum, tum ab iisdem Episcopis & Inquisitoribus aliisque, vt præfertur in malorum librorum interdictione, & abolitione, tum à Correctoribus in librorum, ac ceterorum quorumcumque scriptorum correctione atque emendatione, tum à Typographis, in ipsorum librorum impressione, (pœna pro arbitrio Episcopi, & Inquisitoris aduersus eosdem Typographos constituta) inuiolatè sunt obseruanda.

Romæ verò hæc omnia certo à se, propositis edictis præscribendo tempore, præstari curabit Sac. Pal. Magister.

DE PROHIBITIONE

LIB. §. j.

CVrent Episcopi, & Inquisitores, vt statim, atque hic Index fuerit publicatus, eorum *I*urisdictioni subiecti, ad ipsos descripta sigillatim deferant nomina librorum omnium & singulorum, quos apud se in eodem *I*ndice prohibitos quisque reperiet.

Ad huiusmodi verò libros sic significandos, infra certum tempus, ab Episcopo, vel Inquisitore præscribendum, omnes cuiuscumque gradus, & conditionis extiterint, sub graui pœna eorum arbitratu infligenda, teneantur.

§. ij.

SI qui erunt, qui librum vnum, aut plures, ex prohibitis, qui ad præscriptum regularum permitti possunt, certa aliqua ex causa potestatem sibi retinendi, aut legendi fieri, ante expurgationém desiderent; concedendæ facultatis extra Vrbem, ius erit penes Episcopum, aut Inquisitorem; Romæ, penes Magistrum sacri Palatij.

Qui quidem, gratis eam, & scripto manu sua subsignato tribuent, de triennio in triennium renouandum, ea in primis adhibita consideratione, vt non nisi viris dignis, ac pietate, & doctrina conspicuis, cum delectu, eiusmodi licentiam largiantur, iis autem in primis, quorum studia, vtilitatis publicæ, sanctæ Catholicæ Ecclesiæ vsui esse, compertum habuerint.

Qui inter legendum, quæcumque repererint animaduersione digna, notatis capitibus, & foliis, significare Episcopo, vel Inquisitori teneantur.

§. iij.

ILlud enim Catholicæ fidei conseruandæ necessitas extra Italiã, maximè cùm ab Episcopis, & Inquisitoribus, tum à publicis Vniuersitatibus, omni doctrinæ laude florentibus postulat, vt eorum librorum Indicem cõfici, & publicari curent, qui per eorum regna, atque prouincias, hæretica labe infecti, ac bonis moribus contrarij, vagantur, siue illi propriæ nationis, siue aliena lingua, conscripti fuerint.

Vtque ab eorum lectione, seu retentione, certis pœnis ab iisdem Episcopis, & Inquisitoribus, propositis, eorumdem regnorum, ac prouinciarum homines, arceant.

Ad quod exequendum, Apostolicæ sedis Nuntij, & Legati extra Italiam, eosdem Episcopos, Inquisitores, & Vniuersitates, sedulò excitare debebunt.

§. iiij.

IIdem Apostolici extra Italiam Nuntij, siue Legati, nec non in Italia, Episcopi, & Inquisitores, eam curam suscipient, vt singulis annis, catalogum diligenter collectum librorum in suis partibus impressorum, qui aut prohibiti sint, aut expurgatione indigeant, ad sanctam Sedem Apostolicam, vel congregationem Indicis, ab illa deputatam, transmittant.

§. v.

EPiscopi, & Inquisitores, seu ab iisdem subdelegati, & deputati, tam in Italia, quàm extra, penes se habeant singularum nationum Indices, vt librorum, qui apud illas damnati, ac prohibiti sunt cognitionem habentes faciliùs prospicere possint, an etiam à suæ iurisdictionis terris, eosdem recognitos, arcere, vel retinere debeant.

§. vj.

IN vniuersum autem de malis, & perniciosis id declaratur, atque statuitur, vt qui certa aliqua lingua initio editi, ac deinde prohibiti, ac damnati à Sede Apostolica sunt; eosdem quoque, in quamcumque postea vertantur linguam, censeri ab eadem Sede, vbique gentium, sub eisdem pœnis interdictos & damnatos.

DE CORRECTIONE LIB. §. j.

HAbeant Episcopi, & Inquisitores coniunctam facultatem, quoscumque libros iuxta præscriptum huius Indicis, expurgandi, etiam in locis exemptis, & nullius, vbi verò nulli sunt Inquisitores, Episcopi soli.

Librorum verò expurgatio, non nisi viris eruditione, & pietate insignibus committatur, iique sint tres, nisi fortè considerato genere libri, aut eruditione eorum,

eorum, qui ad id deligentur, plures, vel pauciores iudicentur expedire.

Vbi emendatio confecta erit, notatis capitibus, paragraphis, & foliis, manu illius, vel illorum qui expurgauerint, subscripta reddatur eisdem Episcopis, & Inquisitoribus, vt præfertur, qui si emendationem approbauerint, tunc liber permittatur.

§. ij.

QVi negotium susceperit corrigendi atque expurgandi, circumspicere omnia, & attentè notare debet, non solùm quæ in cursu operis, manifestè se offerunt, sed si quæ in scholiis, in summariis, in marginibus, in indicibus librorum, in præfationibus, aut epistolis dedicatoriis tamquam in insidiis, delitescunt.

Quæ autem correctione, atque expurgatione indigent, ferè hæc sunt, quę sequuntur.

Propositiones hæreticæ, erroneæ, hæresim sapientes, scandalosæ, piarum aurium offensiuæ, temerariæ, & schismaticæ, seditiosæ, blasphemæ.

Quæ contra Sacramentorum ritus, & cæremonias, contraque receptum vsum, & consuetudinem sanctæ Romanæ Ecclesiæ, nouitatem aliquam inducunt.

Profanæ etiam nouitates vocum ab hæreticis excogitatæ, & ad fallendum introductæ.

Verba dubia & ambigua, quæ legentium animos, à recto, catholicoque sensu, ad nefarias opiniones, adducere possunt.

Verba sacræ Scripturæ, non fideliter prolata, vel è prauis hæreticorum versionibus deprompta, nisi fortè afferrentur, ad eosdem hæreticos impugnandos, & propriis telis iugulandos & conuincendos.

Expungi etiam oportet verba Scripturæ sacræ, quæcumque ad profanum vsum impiè accommodantur, tum quę ad sensum detorquentur abhorrentem à Catholicorum patrum, atque doctorum vnanimi sententia.

Itemque epitheta honorifica, & omnia in laudem hæreticorum deleantur.

Ad hæc reiiciuntur omnia, quæ superstitiones, sortilegia ac diuinationes sapiunt.

Item quæcumque fato, aut fallacibus signis, aut ethnicæ fortunæ, humani arbitrij libertatem subiiciunt, oblitterentur.

Ea quoque aboleantur, quæ paganismum redolent.

Item quæ famæ proximorum, & præsertim Ecclesiasticorum, & principum detrahunt; bonisque moribus & Christianæ disciplinæ sunt contraria, expungantur.

Expungendæ sunt etiam propositiones, quæ sunt contra libertatem, immunitatem, & iurisdictionem ecclesiasticam.

Item quæ ex gentilium placitis, moribus, exemplis, tyrannicam politiam fouent, & quam falsò vocant rationem status, ab Euangelica & Christiana lege abhorrentem inducunt, deleantur.

Explodantur exempla, quæ Ecclesiasticos ritus, religiosorum ordines, statum, dignitatem, ac personas lædunt & violant.

Facetiæ etiam, aut dicteria in perniciem, aut præiudicium famæ & existimationis aliorum iactata, repudientur.

Denique lasciua, quæ bonos mores corrumpere possunt, deleantur.

Et si quæ obscœnæ imagines, prædictis libris expurgandis impressæ extent, etiam in litteris grandiusculis, quas initio librorum vel capitum imprimi moris est, huius generis omnia penitus oblitterentur.

§. iij.

IN libris autem Catholicorum receptiorum, qui post annum Christianæ salutis 1515. conscripti sunt, si id, quod corrigendum occurrit, paucis demptis, aut additis emendari posse videatur, id correctores faciendum curent, sin minus omnino deleatur.

§. iiij.

IN libris autem Catholicorum veterum, nihil mutare fas ſit, niſi vbi aut fraude hæreticorum, aut Typographi incuria, manifeſtus error irrepſerit.

Si quid autem maioris momenti, & animaduerſione dignum occurrerit, liceat in nouis editionibus, vel ad margines, vel in ſcholiis adnotare, ea in primis adhibita diligentia, an ex doctrina locisque collatis, eiuſdem auctoris ſententia difficilior illuſtrari, ac mens eius planius explicari poſſet.

§. v.

POſtquam codex expurgatorius confectus erit, ac mandato Epiſcopi, & Inquiſitoris impreſſus: qui libros expurgandos habebunt, poterunt de eorumdem licentia iuxta formam in codice traditam, eos corrigere, ac perpurgare.

DE IMPRESSIONE LIB. §. j.

NVllus liber in poſterum excudatur, qui non in fronte nomen, cognomen, & patriam præferat auctoris.

Quod ſi de auctore non conſtet, aut iuſtam aliquam ob cauſam, tacito eius nomine Epiſcopo, & Inquiſitori liber edi poſſe videatur, nomen illius omnino deſcribatur, qui librum examinauerit atque approbauerit.

In his verò generibus librorum, qui ex variorum ſcriptorum dictis, aut exemplis, aut vocibus compilari ſolent, is qui laborem colligendi, & compilandi ſuſceperit, pro auctore habetur.

§. ij.

REgulares præter Epiſcopi & Inquiſitoris licentiam (de qua regula decima dictum eſt,) meminerint teneri ſe ſacri Concilij Tridentini decreto, operis in lucem edendi facultatem à Prælato cui ſubiacent obtinere.

Vtramque autem conceſſionem quæ appareat, ad principium operis, imprimi faciant.

§. iij.

CVrent Epiſcopi, & Inquiſitores, pœnis etiam propoſitis, ne impreſſoriam artem exercentes, obſcœnas imagines, turpeſve etiam in grandiuſculis litteris imprimi conſuetas, in librorum deinceps impreſſione apponant.

Ad libros verò qui de rebus eccleſiaſticis, aut ſpiritualibus conſcripti ſunt, ne characteribus grandioribus vtantur, in quibus expreſsè appareat alicuius rei prophanæ, nedum turpis, obſcœnæve ſpecies.

Qui etiam inuigilabunt ſummoperè, vt in ſingulorum impreſſione librorũ, nomen impreſſoris, locus impreſſionis, & annus, quo liber impreſſus eſt, in principio eius, atque in fine annotetur.

§. iiij.

QVi operis alicuius editionem parat, integrum eius exemplar exhibebit Epiſcopo, vel Inquiſitori, id vbi recognouerint, probauerintque, penes ſe retineant, quod Romæ quidem in archiuo Magiſter ſacri Palatij, extra vrbem verò in loco idoneo, quem Epiſcopus, aut Inquiſitor elegerit, reſeruetur.

Poſtquam autem liber impreſſus erit, non liceat cuiquam venalem in vulgus proponere, aut quoquo modo publicare, antequam is, ad quem hæc cura pertinet, illum cum manuſcripto apud ſe retento, diligenter contulerit, licentiamque vt vendi, publicarique poſſit, conceſſerit.

Idque tum demum faciendum, cùm exploratum habebitur, Typographum fideliter ſe in ſuo munere geſſiſſe, neque ab exemplari manuſcripto, vel minimum diſceſſiſſe.

Qui contra facere auſus fuerit, grauiter & ſeuerè puniatur.

§. v.

§. v.

CVrent Episcopi, & Inquisitores, quorum muneris erit facultatem libros imprimendi concedere, vt eis examinandis, spectatæ pietatis, & doctrinæ viros adhibeant, de quorum fide, & integritate sibi polliceri queant, nihil eos gratiæ daturos, nihil odio, sed omni humano affectu posthabito, Dei dumtaxat gloriam spectaturos, & fidelis populi vtilitatem.

Talium autem virorum approbatio, vnà cum licentia Episcopi, & Inquisitoris, ante initium operis imprimatur.

§. vj.

TYpographi, & Bibliopolæ, coram Episcopo aut Inquisitore, & Romæ coram Magistro sacri Palatij, iureiurando spondeant, se munus suum catholicè, syncerè, ac fideliter exequuturos, huiusque Indicis decretis, ac regulis, Episcoporumque & Inquisitorum edictis, quatenus eorum artes attingunt, obtemperaturos; neque ad suæ artis ministerium quemquam scienter admissuros, qui hæretica labe sit inquinatus.

Quod si inter illos, insignes, ac eruditi nonnulli reperiantur, fidem etiam catholicam iuxta formam à Pio IV. fel. rec. præscriptam, eorumdem superiorum arbitrio, profiteri teneantur.

§. vij.

LIber auctoris damnati, quia ad præscriptum regularum expurgari permittitur, postquam accuratè recognitus, & purgatus, legitimeque permissus fuerit, si denuò sit imprimendus, præferat titulo inscriptum nomen auctoris, cum nota damnationis, vt quamuis, quoad aliqua liber recipi, auctor tamen repudiari intelligatur.

In eiusdem quoque libri principio, tum veteris prohibitionis, tum recentis emendationis, ac permissionis mentio fiat, exempli gratia, Bibliotheca à Conrado Gesnero Tigurino, damnato auctore, olim edita, ac prohibita, nunc iussu Superiorum expurgata, & permissa.

INDEX AVCTORVM ET LIBRORVM PROHIBITORVM.

AVCTORES PRIMÆ CLASSIS.

A

Abydenus Corallus, aliàs Huldricus Huttenus.
Achilles Pyrminius Gaſſarus.
Adolphus Clarembach.
Albertus Brandeburgenſis.
Albertus Draco.
Alexander Aleſius Scotus.
Alexius Brenicerus.
Alphonſus Æmilius Chemnicenſis.
Ambroſius Interbocenſis.
Ambroſius Moibanus Vratislauienſis.
Andreas Altameri.
Andreas Bondeſtein Caroloſtadius.
Andreas Cratander.
Andreas Dietherus.
Andreas Fabricius Chemnicenſis.
Andreas Fricius Modreuius.
Andreas Hyperius.
Andreas Knopen.
Andreas Muſculus.
Andreas Oſiander.
Andreas Poach.
Angelus Odonus.
Antonius Alicus, vel Halicus.
Antonius Anglus, auctor libri de origine Miſſæ.
Antonius Brucciolus.
Antonius Coruinus.
Antonius Otho.
Aretius Felinus, qui & Martinus Buccerus.
Arnoldus Montanij.
Arſatius Schoffer.
Arturus Britannus.
Auguſtinus Mainardus Pedemõtanus.

APPENDIX.

Abdias Liberinus, vel Liberinus Abdias.
Abdias Prætorius.
Abrahamus à Munsholt, Antuerpienſis
Abrahamus Muſculus.
Achatius Brandeburgenſis.
Adamus Hoppius.
Adamus Paſtoris.
Adamus Schmid, vel Schuberts.
Adamus Siberus.
Æmilius Portus, Franciſci filius.
Albertus Hardembergius.
Albertus Lyttichius.
Alceus Antonius.
Alexander Nouellus.
Alexander Seton, Scotus, *Apoſtata, qui ſcripſit anno* 1541.
Alexius Alexander Lipſenſis.
Alphonſus Conradius, vel Conradus.
Ambroſius Lobvvaſſer.
Ambroſius Reudenius.
Ambroſius VVolfius, vel VVolſius.
Andreas Celichius.
Andreas Corninus.
Andreas Critius, Polonus.
Andreas Ellingerus.
Andreas Freihub.
Andreas Fulda.
Andreas de Corlitz, Profeſſor Lipſenſis
Andreas Gorrutius.
Andreas Hondorffius.
Andreas Iacobi Gopingenſis.
Andreas Kreich.
Andreas Lang.
Andreas Muncerus.

An-

Andreas Otho Hertzbergensis.
Andreas Pancratius.
Andreas Petrius.
Andreas Pouchemius.
Andreas Scoffius, vel Scoppius.
Andreas Volanus.
Andreas à Skeuue.
Antonius Ceuallerius.
Antonius Cooke.
Antonius Corranus.
Antonius Fayus.
Antonius Ghelbius, Linconiensis.
Antonius Herfortus.
Antonius Mocherus.
Antonius Paquius.
Antonius Probus.
Antonius Sadeel.
Antonius Schorus, Anglus.
Antonius Pelearius.
Augustinus Marloratus.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

in Actis Æneæ Syluij prohibentur ea quæ ipse in Bulla retractationis damnauit.

Alcuini, seu potius Caluini commentarij in libros de Trinitate.

Antonij Francisci Doni literę.
Antonij de Rosellis Aretini tractatus de potestate Imperatoris, & Papæ, & de Conciliis.
August. de Roma Nazareni Episcopi, tractatus de Sacramento Diuinitatis Iesu Christi & Ecclesiæ.
Item tractatus de Christo capite, & eius inclyto principatu.
Item tractatus de charitate Christi circa electos, & de eius infinito amore.
} Donec expurgētur.

A P P E N D I X.

Adriani Barlandi liber selectas quasdam epistolas Erasmi Roterodami continens.

Alberti Argentinensis Chronicon, editio Basileensis.
AlbertiKrantzij Hāburgensis. Historiæ, seu Chronicæ, editæ Francofurti.
} Nisi corrigātur.

Alphonsi Enriquez, defensio pro Erasmo, contra Eduardum Læum, & contra Vniuersitatem Parisiensem.

Amati Lusitani Centuriæ: donec expurgentur.

Ambrosij Catharini Polyti, quæstiones duæ, de verbis, quibus Christus sanctissimum Eucharistię sacramentum confecit.

Andreæ Corui, liber de Chiromantia.

Andreæ Masij, Commentaria super Iosue, vsquequo emendentur.

Annales gentis Silesiæ, Ioachimo Cureo auctore.

Annotationes super inst. Ioan. Schneidevvini, nisi emendentur.

Antiochi Tiberti, liber de Chiromantia.

Antonij Bonfinij, commentaria de pudicitia.

Antonij Poli Veneti, Lucidarium potestatis papalis.

Antonij Reuclini Exegesis dictionum in Psalmos.
Antonij de Rampilogis, Figuræ Bibliorum.
} Donec expurgentur.

Apologia Fratris Michaelis Medinæ Belarcensis, aduersus F. Dominicum Soto Segobiensem pro fratre Ioanne Fero.

Apologia VVilhelmi, Principis Auranici, Comitis Nassauiæ, contra Principem Parmensem.

Apologia Zasij, contra Ioannem Eckiū.

Arnaldi de Villanoua opera, nisi expurgentur.

Augustini Eugubini Cosmopeia, nisi fuerit ex emendatis, & impressis Venetis, 1591.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

Acta Noribergæ, videlicet, Osiandrismus.

Acta Synodi Bernensis.

Actiones duæ Secretarij Pontificij.

Admonitio Ministrorum verbi Argentinensium.

Æquitatis discussio, super concilio delectorum Cardinalium.

Alchimia Purgatorij.

Alchoranus Franciscanorum.

APPENDIX.

AVCTORES TRIMÆ

Classis.

B

Bilibaldus

Bilibaldus Pirkaimerus.
Biblicanus Theobaldus.
Blaurerus Ambrosius.
Buccerus Martinus.
Bullingerus Henricus.
Bugenhagius Pomeranus, seu Ioannes Bugenhagius Pomeranus.

APPENDIX.

BAlthasar Bidembachius.
Balthasar Ralde.
Balthasar Sartorius.
Bartholomæus Bernardus Grimbergensis.
Bartholomæus Fontius.
Bartholomæus Tremelius Gothenus.
Bartholomæus Gernhard.
Bartholomæus Hofman.
Bartholomæus Traheron.
Basilius Faber Soranus.
Benedictus Aretius Bernensis.
Benedictus Thalmanus.
Bentanus Anglus.
Bernardus Kniperdollingus.
Bertholdus Sprocouius.
Bertrandus Loquæus.
Boquinus Petrus.
Brentius, vel Prontius.
Bruno Quinos.
Bullingamus Anglus.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

BAptistæ Cremensis opera omnia, quàm diu emendata non prodierint.
Bartholomæi Ioannes, de aduentu Antichristi.
Beati Rhenani scholia in Tertullianũ.
Benonis liber, de vita Hildebrandi.
Bertrami liber, qui inscribitur de corpore & sanguine Christi.
Boccatij Decades, siue nouellæ centum, quamdiu expurgatę non prodierint.
Brunonis Heindelij Querfurdẽdis poëmatum libri septem.

APPENDIX.

BArtholomæi Canse, opera omnia.
Bartholomæi Caranzæ, Mirandensis, Catechismus.
Bartholomæi Coclitis Anastasis Chiromantiæ, & Physionomiæ.
Bartholomæi Ferrariensis de Christo Iesu abscondito, libri sex, quousque expurgentur.
Beati Rhenani epistola de primatu Petri vbicumque reperiatur, siue seorsum, siue libro decimo operis ad Fridericum Nauseam.
Beniamin Cantabri Itinerarium.
Bernhardi Lotij Hadamarij, seu Gerardi Lorichij Adamarij, collectio triũ librorum racemationum Brunonis Seillij de Missa publica proroganda.
Bernardini Telesij, de natura rerum.
Item de somno.
Itẽ quod animal vniuersum ab vnica animæ substantia gubernatur. } Donec expurgentur.
Bernardini Tomitani expositio in Matthæum.
Bononia, siue de libris sacris conuertendis in vernaculam linguam, libri duo, auctore Friderico Furio Pæriolano Valentino.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

BElial, siue de consolatione peccatorum.
Beneficium Christi.
Bernensis disputatio.
Bernensis reformatio contra Missam.
Breuis & compendiosa instructio, de religione Christiana.
Breuis tractatus ad omnes, in Christianam libertatem maleuolos.
Breuis pastorum Isagoge.

APPENDIX.

BAsiliensium Ministorum responsio contra Missam.
Biblia hæreticorũ opera impressa, vel eorumdem annotationibus, argumentis, summariis, scholiis & & indicib. referta, omnino prohibentur.
Bibliotheca Constantinopolitana.
Bibliotheca sanctorum Patrũ Parisiis edita, & per Margarinum de la Bigne in vnum collecta. } Donec expurgẽtur.

AVCTORES PRIMÆ

Claſſis.

C

APPENDIX.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

CApricci del Bottaio, Ioannis Baptistæ Gellij, quamdiu emendatus non prodierit.

Chumani Elinſpachij, de tabernis montanis.

Chronologia, ex ſacris litteris.

Cyri Theodori Podromi epigrammata.

APPENDIX.

CArdani, Opera de ſapientia.
De varietate.
De ſubtilitate.
De conſolatione.
Commentaria in quadripartitum Ptolomæi, de genituris, & reliqua omnia quę de Medicina non tractant. } Niſi corrigantur.

Caſſiani Conſtantinopolitani, de libero arbitrio collatio illa, quæ Hagenoæ impreſſa eſt, per Ioannem Sicerum 1528.

Chriſtophori à capite Fontium, libri de neceſſaria correctione Theologiæ ſcholaſt.

De Miſſæ Chriſti ordine, & ritu.
Epitome nouæ illuſtrationis Chriſtianæ fidei. } Omnino prohibentur.

Reliqua verò ipſius opera item prohibentur, donec expurgentur.

Chronica Turccia collecta à Philippo Lonicero, cui eſt adiectum opus quoddam Ioannis Auentini hæretici, in quo declarantur cauſæ miſeriarum, &c.
Continuatio temporum Germani cuiuſdã, ab anno ſalutis 1513. vſque ad an. 1549. quæ ſolet addi Chronico Euſebij, ab eo loco vbi incipit, Noua temporum continuatio, &c.
Chronologia Gerardi Mercatoris, quæ à Sleidano, & dãnatis auctoribus, ſumpta eſt. } Niſi emendentur.

Claudij Baduelis, liber de ratione vitæ ſtudioſæ, & litteratæ in matrimonio collocandæ.

Claudij Eſpencæi commẽtaria, de continentia, & in Epiſtolam ad Titum.
Clementis Scuberti, liber de ſcrupulis Chronologorum. } Niſi corrigantur.

Commentaria Rabbi Salomonis, & Chimi, & Rabbini Hieroſolymitani, & ſimiliũ, ſuper vetus teſtamentum, tam ſcripta Hebraicè, quàm Latinè tranſlata, per Conradum & Paulum Fagium hæreticos.

Conſilium Abbatis Panormitani, pro Concilio Baſileenſi.

Conciones F. Thomæ de Senis falsò adſcriptæ, & quæ reuera ſunt Bernardini Ochini hæretici.

Conradi Clingij opera omnia, donec expurgentur.

Coropœdia, ſiue de moribus, & vita virginum ſacrarum, Gaſpare Styblino auctore.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

CApita fidei Chriſtianæ contra Papam, & portas inferorum.

Capo Finto.

Carontis, & Mercurij Dialogi.

Catalogus Papæ, & Moyſis.

Catalogus teſtium veritatis, ex ſanctis Patribus.

Catecheſis puerorum in fide, litteris & moribus.

Catechiſmus Eccleſiæ Argentoratenſis.

Catechiſmus, pro Eccleſia VViteber genſi.

Catechiſmus, cui titulus eſt, Catechiſmus maior, & minor.

Catechiſmus, cui titulus, Qual maniera, &c.

Catechiſmo, Cioe Formulario, per inſtruire, & ammaeſtrare i fanciulli, nella religione Chriſtiana, fatto à modo di dialogo.

Catechiſmus, ſiue explicatio Symboli Apoſtolici.

APPENDIX.

Catechiſmus, pro Eccleſia Antuerpienſi, quæ confeſſionem Auguſtanam profitetur.

Catechiſmus Geneuenſis.

Catechiſmus Latino-Germanicus.

Centuria prima Monaſteriorum Germaniæ, ſiue Chronologia.

Chiromantiæ libri omnes, & præſertim Patricij Tricaſij Mantuani, & expoſitio eiuſdem Tricaſij ſuper Coclitem.

Chronicon prodigiorum & oſtentorum.

Chronographia Eccleſiæ Chriſtianæ, impreſſa Baſileæ apud Nicolaũ Bryllingerum, 1551. & vbicumque impreſſa fuerit.

Chronologia ex ſacris litteris.
Chronologicarum rerum libri duo.
Circulus charitatis diuinę, ſiue ſub alio titulo, circulus diuinitatis.
Collectio figurarum omniũ ſacræ Scripturæ.
} Niſi expurgetur.

Colloquium Altemburgenſe.

Colloquium Badenſe.

Colloquium Bernenſe.

Colloquium Clerici & Militis.

Colloquium Herphordienſe.

Colloquium Ieſuiticum.

Colloquium Lipſenſe.

Colloquium Marpurgenſe.

Colloquium Pariſienſe.

Colloquium Poſſiacum.

Colloquium Schmalcaldicum.

Colloquium VVittembergenſe.

Comœdia Tragica Suſannæ, quæ quandoque cum nomine, quandoque etiã ſine nomine Auctoris prodiit, vtraque prohibetur.

Comœdiæ, & Tragœdiæ, ex nouo & veteri Teſtamento impreſſæ Baſileæ 1540. per Nicolaum Bryllingerum.

Comitia Spiræ & VVormatiæ.

Commentarium Bibliorum.

Commentarius captæ Vrbis ductore Borbonio, ad exquiſitum modum confectus.

Compendiũ, ſiue Breuiarium textus & gloſſæ Maron in omnes veteris inſtrumenti libros.

Compendium orationum, impreſſum Venetiis, per Iunctam & alios, donec expurgatum fuerit.

Concordia pia, & vnanimi conſenſu repetita confeſſio fidei, & doctrinæ electorum Principum, & Ordinum Imperij, atque eorumdem Theologorum, qui Auguſtanam confeſſionem complectuntur.

Confeſſio Anglicana.

Confeſſio Antuerpienſis.

Confeſſio Argentinenſis.

Confeſſio doctrinæ Saxonicarum Eccleſiarum, Synodo Triden. oblata, anno 1551.

Confeſſio fidei, de Euchariſtiæ Sacramento, per Miniſtros Eccleſiæ Saxonicæ.

Confeſſio fidei Miniſtrorum VVittembergenſium.

Confeſſio Miniſtrorum Ieſu Chriſti.

Confeſſ. pia doctrinæ, quæ nomine Chriſtophori Ducis VVitembergenſis, & Teccenſis Comitis, &c. fuit propoſita per legatos eius, die 24. menſis Ianuarij, anno 1552. congregationi Conc. Trid.

Confeſſio religionis, ſeu fidei Chriſtianæ ſacratiſſimo Imperatori Carolo Quinto Cæſari Auguſto, in Comitiis Auguſtæ, anno Domini 1530. per Legatos ciuitatum Argentorati, Conſtantiæ, Menningæ, & Landauiæ exhibita.

Confeſſio VValdenſium.

Conſilium Pauli Tertij, datum Imperatori, in Belgis, cum Euſebij Pamphili pia explicatione.

Conuentus Geneuenſis, ſiue concilium Miniſtrorum Geneuenſium in diuerſorio quodam iuxta Geneuam habitum anno 1565.

Conuiuia ſeu colloquia Tyronum.

Catecheſis, ſiue prima inſtitutio, aut rudimenta religionis Chriſtianæ Hebraicè, Græcè, Latinè explicata, Lugduni Batauorum, ex officina Plantiniana, apud Franciſc. Raphelingium.

A V.

AVCTORES PRIMÆ
Claßis.

D

DAuid Georgius ex Delphis.
Dauid Peiferus Lipsius, vel Pfeffinger.
Dauid Scheffer.
Didymus Fauentinus, qui est Melanchthon.
Diethelmus Cellarius.
Dionysius Melander.
Dominicus Caramanius.
Dominicus Melguitius.

APPENDIX.

DAniel Bodembergius.
Daniel Hoffmannus.
Daniel Tossanus.
Dauid Chytræus.
Dauid Paræus.
Dauid Stangius.
Dauid Thoner.
Dauid VVetterus.
Dauid VVithedus.
Dauid VVoitus.
Donadus Gotvvisus.
Durandus de Baldach.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

DAntis Monarchia.
Dauidis Chytræi, liber de auctoritate, & certitudine Christianæ doctrinæ, ac ratione discendi Theologiam.
Desiderij Erasmi Roterodami, Colloquiorum liber, Moria, lingua, Christiani matrimonij Institutio. De interdicto esu carnium, eiusdem Paraphrasis in Matthæum, quæ à Bernardino Tomitano in Italicam linguam conuersa est.
Cetera verò opera ipsius, in quibus de Religione tractat, tamdiu prohibita sint, quamdiu à facultate Theologica Parisiensi, vel Louaniensi expurgata non fuerint.
Adagia verò ex editione, quam molitur Paulus Manutius, permittentur.
Interim verò, quæ iam edita sunt, expunctis locis suspectis, iudicio alicuius facultatis Theologicæ Vniuersitatis Catholicæ, vel Inquisitionis alicuius generalis permittantur.

APPENDIX.

DAuid de Pomis Hebræi, de Medico Hebræo enarratio Apologetica, quamdiu emendata non prodierit.
Desiderij Erasmi Roterodami Adagia iam pridem edita à Paulo Manutio permittuntur.
Dialogus Petri Mochi, de cruciatu, exilioque cupidinis.
Dialogus Pontani Charon.
Didaci Stellæ commentaria in Euangelium Lucæ, nisi fuerint ex impressis ab anno 1581.
Duareni Liber de S. Ecclesiæ ministeriis, permittitur, si tamen correctus fuerit.
Libellus verò eidem adiunctus, ab hæreticis factus, cui titulus est, Pro libertate Ecclesiæ Gallicanæ, aduersus Romanam aulam defensio Parisiensis Curiæ, Ludouico XI. Gallorum Regi quondam oblata, omninò prohibetur.

Auctorum incerti nominis libri prohibiti.

DEclaratoria Iubilæi.
Decretum Noribergense, editum anno 1523.
Defensio pro Zvvinglio.
Defensio aduersus axioma catholicũ, id est, criminationem, Roberti Episcopi Abricensis.
Defensio aduersus Ioannem Eckium.
Dialogi, de Mercurio, & Charonte.
Dialogus de doctrina Christiana.
Dialogus Karstans, & Regellianus.
Dialogus de morte Iulij II. Papæ, siue Iulius.
Dialogus Murnarus Liuiathan.
Dialogus obscurorum virorum, in quo tres colloquuntur Theologi.
Dialogus Orat. Pontificis Romani, & illius, qui est Pontifici à confessionibus.
Dialogus paradoxos, quo Romani Pótificis Orator, vnà cũ eo qui est, &c.

Discorsi sopra li foreti di SanFrancisco.
Disputatio Badensis.
Disputatio Bernensis.
Disputatio Cronicen. cum duabus epistolis.
Disputatio inter clericum, & militem, super potestate Prælatis Ecclesiæ atque Principibus terrarum commissa, aliàs Somnium viridarij.
Disputatio Lypsica inter Martinum, & Hieronym. Emserum.
Disordine della Charesa.
Diurnale Romanum impressum Lugduni in ædib. Philiberti Rolleti, & Barthol. Freneti.
Doctrina veriss. sumpta à c. 4. epist. ad Rom. vt consolentur afflictæ conscientiæ.
Doctrina vetus, & noua.
Dragale locorum communium.
Duæ disputat. Herflordianæ Langi, & Nauclerij.
Due lettere d'vn corrigiano, nelle quali si dimostra, che la sede, &c.

APPENDIX.

De auctoritate, officio, & potestate Pastorum Ecclesiasticorum.
Declaratio nominum Chaldæorum, nisi corrigatur.
De disciplinis puerorum, recteque formandis eorum studiis, & moribus, ac simul, tam parentum, quàm præceptorum in eodem officio, doctorum virorum libelli verè aurei.
De Scripturæ sanctæ præstantia, dignitate, auctoritate, &c.
De Christianissimi Regis periculis, & notata quædam ad Sfrondrate Pontificis Romani, literas monitoriales, Francofurti, apud Martinum Lechlerum, 1591.
Dialectica Legalis, etiam cum nomine auctoris Dialogi sacri, sine nomine auctoris, qui tamen sunt Sebastiani Castalionis hæretici.
Disputatio de festo corporis Christi.
Disputatio de peccato originis.
Disputatio de pœnis.
Disputatio de ministerio verbi.
Doctrinæ Iesuitarum præcipua capita, à doctis quibusdam Theologis retexta, solidis rationibus testimoniisque sacrarum Scripturarum, & doctorũ veteris Ecclesiæ, confutata, Tomi tres. Altera editio priore emẽdatior, eo duplo maior, & sub eisdem, vel parum diuersis titulis doctrinæ Iesuitæ, &c. Tomus primus, Tomus secundus, tertius, quartus, & quintus.
Dominicæ precationis explicatio, impressa Lugduni, per Gryphiũ, & alios.
Duellorum libri, literæ, libelli, scripta, &c. Quibus eadem duella ex professo defenduntur, suadentur, docenturque, prorsus vetantur; sicut & eorum detestabilis vsus sacro Concilio Tridentino, omnino prohibitus est.
Si qui verò huiusmodi libris, ad controuersias sedandas, pacesque componendas proficere possunt, expurgati, & approbati permittuntur.
Duo volumina orationum, obscurorum virorum.

AVCTORES PRIMÆ *Classis.*

E

Eobanus Hessus.
Erasmus Benedictus Silesius.
Erasmus Fabriceus.
Erasmus Ebnerus.
Erasmus Osualdus, Screktenfuchsius.
Erasmus Rotembucher.
Erasmus Roterodamus, vide sup. in litera D.
Erasmus Sarcerius.
Erasmus Snepsius.
Euricius Cordus.
Eutychius Mion, qui & Musculus.

APPENDIX.

Edmundus Halen, Hordeuolgius, vel Nordouolegius.
Edmundus Gest, Anglus.
Edmundus Grindallus, Anglus.
Edmundus Bunnius.
Ægidius Hunnius.
Elchanon Pragensis.
Elias Palingenius.

Enochus Saracenus Geneuensis.
Erasmus Albertus.
Erastus Thomas.
Erhardus Scnepsius.
Ernestus Vogelin.
Esaias Heinduhich.
Eusebius Cleberus.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

APPENDIX.

Elementa Magica Petri de Abano.
Enchiridion doctrinæ Christianæ, Concilij Coloniensis.
Enchiridion militię Christianæ, auctore Ioanne Iusto Lanspergio, seu sine nomine auctoris, impressum Compluti.
} Nisi expurgetur.
Epitome omnium operum C. Aurelij Augustini, per Ioannem Piscatorem, illæ quæ impressæ sunt, per Ioannem Crispinum.
Eusebij Candidi plausus luctificę mortis.
Examen ordinandorum, Ioannis Feri, nisi sit ex impressis ab anno 1587.

Auctorum incerti nominis Libri prohibiti.

Elementa Christiana, ad instituendos pueros.
Enarrationes Epistolarum, & Euangeliorum.
Enchiridion Christianismi.
Enchiridion piarum precationum.
Epigrammaton Christianæ sectæ, libri duo, ex variis Christianis Poetis decerpti.
Epistola Apologetica ad synceriores Christianismi sectatores, per Phrysiā Orientalem, &c.
Epistola Christiana, de cœna Domini.
Epistola directa, ad pauperem, & mendicam Ecclesiam Lutheranam.
Epistola de non Apostolicis quorumdā moribus, qui in Apostolorum se, &c.
Epistola de Magistris Louaniensibus.
Epistola Ministri cuiusdam verbi Dei, de Ecclesiæ clauibus, Sacramentis, veraque Ministrorum Spiritus electione.
Epistolæ piæ, & Christianæ.
Epistola, & præfatio in decalogum.
Epistola S. Vlrico adscripta.
In Epistolam ad Timotheum commētaria.
Epitome Belli Papistarum, contra Germaniam, atque patriam ipsam, Cæsare Carolo V. Duce.
Epitome decem Præceptorum, prout quemque Christianum cognoscere decet.
Epitome Ecclesiæ renouatæ.
Epitome responsionis, ad Martinum Lutherum.
Esdræ Lamentationes Petri.
Esposítione dell' Oratione del Signore in volgare, composta per vn Padre non nominato.
Euangelicæ Conciones.
Euangelium æternum.
Euangelium Pasalli.
Exameron Dei opus.
Expositio Symboli Apostolorum, Orationis Dominicæ, & præceptorum.

APPENDIX.

Elegiæ aliquot de morte Coniugis, & liberorum, quæ sunt Ioannis Pistorij Hæretici.
Enchiridion Manuale, Romæ excusum, apud Thomam Membrunium (vt quidem apparet in frontispicio) vt verò in calce legitur, Trecis, vbi eum librum excudebat Franciscus Trumesui.
Enchiridion parui Catechismi, Ioannis Brentij, in colloquia redactum.
Enchiridion aliud, piarum precationū, cum Kalendario, & passionali (vt vocatur) VVitembergæ, apud Ioannem Lust, anno 1559.
Enchiridion principis, & Magistratus Christiani, quod refertur ad Petrum Ægidium, & Cornelium Scribonium.
Epigrammatum Flores, nisi corrigantur.
Epistola consolatoria, ad Reuerendos, & grauissimos Theologos.

Epistola Luciferi, ad malos Principes Christianos.

Epistolæ consolatoriæ, collectæ per Cyriacum Spangenbergium.

Epistolæ obscurorum virorum.

Epitome Chronicorum, & Historiarum mundi, velut Index, primæ & secundæ impressionis, in quo sunt impressæ, atque figuratæ, Imperatorum imagines.

Epitome figurarum Sacræ Scripturæ.

Epitomatę Historiæ, de bello Religionis.

Epitome Historiarum Sacrarum, & locorum communium.

Ethicæ Christianæ libri tres, in quibus, &c.

Euangelium, Lætum Regni Nuncium.

Excepta quædam capita, ex scripturis omnibus fidelibus necessaria.

Exempla virtutum, & vitiorum.

Exemplarium sanctæ Fidei Catholicæ, quocumque idiomate impressum.

Exemplorum variorum liber de Apostolis & Martyribus, siue seorsum, siue coniunctus Catalogo S. Hieronymi de Ecclesiasticis scriptoribus.

Exercitatio vitę spiritualis.

Explicatio Symboli, per Dialogos.

Explicatio primi, tertij, quarti, & quinti cap. Act. Apost.

Expositio secundæ Epistolæ D. Petri & Iudæ.

Expositio nominis Iesu, iuxta mentem Hebręorum Cabalistarũ, Græcorum, Chaldæorum, Persarum, & Latinorum.

Expositio super Cantica Canticorũ Salomonis.

Sine nomine auctorũ, & quocumque idiomate impressa.

Expositio in epistolas Pauli ad Romanos, & ad Galatas, cuius præfatio in epistolam ad Romanos incipit, Varias narrationes, &c. Et in expositione primi cap. ad Romanos, cuius initium est: Quum beatus Apostolus Romanis scribere instituisset, &c.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

F

Fabricius Capito VVolphangus.
Fabricius Montanus.
Felicianus de Ciuitella.
Felix Malleolus Tigurinus.
Felix Mansius.
Firmianus Clorus, qui & Viret.
Franciscus Bettus.
Franciscus Burgandi.
Franciscus Cotta, Lemburgius.
Franciscus Enzinas.
Franciscus Kolbius.
Franciscus Lambertus.
Franciscus Lamberti.
Franciscus Lismanius.
Franciscus Niger Bassanensis.
Franciscus Portus, Græcus.
Franciscus Stançarus.
Fridericus à Dinheim.
Fridericus Iacob.
Fridericus Myconius.
Fridericus à Than.
Fridolinus Brombach.
Fridolinus Lindouerus.

APPENDIX.

Faustus Sozzinus.
Filis pastor in Austria.
Filis pastor Halberstadiensis, vel Halberstatiensis.
Fortunatus Crellius.
Franciscus Bigot.
Franciscus Burgonius.
Franciscus Dauid.
Franciscus Hottomannus.
Franciscus Iunius.
Franciscus Perren.
Franciscus Puccius Filidinus, *falsò vsurpans cognomen Pucciorum.*
Franciscus Rablerius.
Fridericus Beurhusius.
Fridericus Dedekindus.
Fridericus Petri.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

Fabulæ Laurentij Abstemij, & Gilberti cognati.

APPENDIX.

Auctorum incerti nominis Libri prohibiti.

APPENDIX.

AVCTORES PRIMÆ

Classis.

G

Georgius

Georgius Maior.
Georgius Neccarus.
Georgius Persseres.
Georgius Reich.
Georgius Rorarius.
Georgius Sabinus.
Georgius Spalatinus.
Georgius Volger.
Gerardus Geldenhaurius, Nouiomagus.
Gerardus Listrius.
Gerardus Lorichius Adamarius.
Gerardus Separelli Pergamen.
Gilbertus Cognatus, Nozerenus.
Gorcinianus.
Gregorius Bruck.
Gregorius Caselius.
Gregorius Girald. *Non ille Ferrariensis, qui dicitur Lilius.*
Grinæus Simon.
Gualterius Tigurinus.
Gulielmus Aurifex.
Gulielmus Farellus.
Gulielmus Gnaphæus, Hagien.
Gulielmus Postellus Barenonius.
Gulielmus Sartoris.
Gulielmus Taylous, Anglus.
Gulielmus Tindalus.

APPENDIX.

GAspar Adelet.
Gaspar Brantmuller.
Gaspar Elogius.
Gaspar Eurimaches, vel Eurymachera.
Gaspar Faber.
Gaspar Gondeman.
Gaspar Hantz.
Gaspar Hombergius.
Gaspar Macer, vel Macrus.
Gaspar Melisander.
Gaspar Matthæus Schmalcaldensis.
Gaspar Oleuianus.
Gaspar Peucerus Budissinus.
Gaspar Stolsbagius.
Gaspar Tauberus.
Georgius Autumnus.
Georgius Blandrata, vel Blandata.
Georgius Brinderus.
Georgius Buchananus Scotus.
Georgius Cassander Burgensis, siue Veranius, Modestius Pacimontanus.
Georgius Codonius.
Georgius Constantinus, Anglus.
Georgius Dauid.
Georgius Dieterichus.
Georgius Ebouff.
Georgius Eckart.
Georgius Edelman.
Georgius Fladorius.
Georgius Grynæus Bodicenus.
Georgius Hanfelt.
Georgius Henninges.
Georgius Toye Bedfordiensis.
Georgius Kupelich.
Georgius Lysleinius.
Georgius Meckart.
Georgius Mylus.
Georgius Niger.
Georgius Nigrinus.
Georgius Princeps Anhaltinus.
Georgius Raudt.
Georgius Schmalzing.
Georgius Scholtz.
Georgius Schon.
Georgius Lilberschag.
Georgius Schonius.
Georgius Spintlerus.
Georgius Tilenus.
Georgius VValterus.
Georgius Neomagus, siue Nouimagus.
Germanus Beyer.
Gothardus, qui & Conradus.
Gregorius Pauli.
Gregorius Perlitius Lubenensis.
Gregorius Verser.
Gulielmus Barlouue.
Gulielmus Bidembachius.
Gulielmus Carcus.
Gulielmus Colus.
Gulielmus Feuguereius, vel Fuquereius.
Gulielmus Fulcus.
Gulielmus Hiron.
Gulielmus Rodingus Hassus.
Gulielmus Sarcerius.
Gulielmus Turacrus.
Gulielmus Tulnerus.
Gulielmus Vdalus.
Gulielmus VVitakerus.
Gulielmus VVidephus.
Gulielmus VVitte.
Gulielmus VVittingamus.
Gulielmus Xilander.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

GAufridi de monte Electo, tractatus super materia Concilij Basiliensis.
Georgij Cassandri Hymni Eccles.
Gratia Dei de monte Sancto, Epistolæ piæ, & Christianæ.
Griphij precationes Dominicæ.
Gulielmi Ochami Opus Nonaginta dierum.
Item Dialogi, & scripta omnia contra Ioannem vigesimum secundum.

APPENDIX.

GAsparus Caballini Tractatus commerciorũ, & vsurarũ, redituumque pecunia constitutorum, & monetarum. Eiusdẽ Tractatus, de eo quod interest. Et de diuiduo, & indiuiduo, qui omnes sunt Caroli Molinæi, mutato tantùm auctoris nomine. } Nisi emendentur.
Gasparis Stiblini Coropædia.
Gaudentij Merulæ Memorabiliũ liber, nisi emendetur.
Georgij Nigrini Conciones.
Georgij Victorij poemata.
Gulielmi Grattaloræ opera, quamdiu emendata non prodierint.

Auctorum incerti nominis Libri prohibiti.

GEographia vniuersalis.
Germanicæ Nationis Lamentationes.
Guiditio sopra le lettere di dretici huomini, stampate l'anno 1555. qual si enosse esser del Vergerio.

APPENDIX.

GEnesis cum Catholica expositione Ecclesiastica.
Geomantiæ libri omnes.
Gesta Romanorum.
Glossa ordinaria Geneuensis.
Glossæ ordinariæ specimen.
Gratianus anti-Iesuita, id est, canonum ex scriptis auctorum Theologorum, à Gratiano in illud volumen (quod Decretum appellatur) collectorũ, & doctrinæ Iesuiticæ ex variis istius nuperæ sectæ Mateologorum scriptis excerptæ, collatio, à quodam veritatis studioso instituta, & nunc primùm in lucem edita.

AVCTORES PRIMÆ

Classis.

H

HAdrianus Iunius.
Hartmannus Beyer.
Hartmannus Palatinus I. C.
Heberus.
Hedio Gasper.
Helias, vel Helius Eobanus Hessus.
Helias Pandochæus, qui & Postellus.
Heleodorus Alexiacus.
Henricus viij. Anglus.
Henricus Bomius.
Henricus Bullingerus.
Henricus Cornelius Agrippa.
Henricus ab Emsidel, vel Einsidel.
Henricus ab Eppendorff.
Henricus Lupulus.
Henricus Pantaleon.
Henricus Scotus.
Henricus Tollius.
Henricus Zurphanus.
Henricus VVelphius Lingen.
Henricus Vtingerus.
Hermannus Bodius.
Hermannus Bonnus.
Hermannus Buschius, Pasiphilus.
Hermannus Hessus.
Hermannus Italus.
Hermannus Hisſvvick.
Hermannus Luscus.
Herzetus.
Hieronymus Bassanus.
Hieronymus Cato Pisaurien.
Hieronymus Galatheus.
Hieronymus Kauscher.
Hieronym. Marius, vel Hieron. Massarius.
Hieronymus de Praga.
Hieronymus Sabir, de sancto Gallo.
Hieronymus Sauonen.

Hieronymus Sciurpff.
Hieronymus Vicellerius.
Hieronymus VVolphius.
Hiob Gast.
Hippinus.
Hortensius Tranquillus, aliàs Hieremias, aliàs Landus.
Hugo Latimerus.
Huldricus Euchaustius.
Huldricus Huttenus, siue de Vtten.
Huldricus Multius, Hugvvaldus.
Huldricus Zvvinglius, Toggius.

APPENDIX.

Hallerus Bartholdus.
Hamelus Godoffredus.
Hartmannus Sçoperus, Nouoforensis Noricus.
Helias Hutterus.
Helias Palingenius.
Helias Scadæus.
Hemingius Nicolaus.
Henricus Boetius.
Henricus Brinkelous, *qui edidit libros sub nomine Roderici Morsij.*
Henricus Erffothen, vel Erfforden.
Henricus Eritzberg.
Henricus Hartopæus.
Henricus Hussanus.
Henricus Mylius.
Henricus Modec.
Henricus Mollerus.
Henricus siue Nicolaus, *siue libri omnes H.N. signati.*
Henricus Petrus.
Henricus Rhodus, vel Rothus.
Henricus Senensis.
Henricus Stenius Mungerus.
Henricus Stephanus.
Henricus Tylo.
Henricus Tholosanus.
Henricus VVolphius.
Hermannus Figulus.
Hermannus Hamelmannus.
Hermannus Pacificus.
Hermannus Bastringius.
Hieronymus Hamboldus, vel Hauboldus Ratisbonensis.
Hieronymus Henninges.
Hieronymus Maucelius.
Hieronymus Panchus.
Hieronymus Peristerius.
Hieronymus Pumekchius.
Hieronymus Valler.
Hieronymus Vehus.
Hieronymus VValerus.
Hieronymus VVildembergius Aurimõtanus.
Hieronymus Zanchius, vel Pancus.
Himmanuel Tremellius.
Houardus.
Hugo Hugaldus.
Hugo Sureaus cognomine Rosiere.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

Henrici Bebelij Iustingens. Facetiæ, institutio puerorum, triumphus Veneris.
Hieronymi Gebuileri liber de sacrilegio. Item exhortatio ad sacram Communionem.
Hieronymi Messi Discursus, Prouerbia, & Prognostica.
Hieronymi Sauonarolæ Ferrariensis sermones, qui olim in Romano Indice prohibiti fuere, non legantur, donec iuxta censuras Patrum deputatorum emendati prodeant, & sunt hi.
In Exodum sermo primus, incipiens, Domine quid multiplicati, &c.
Item sermo secundus, incipiens, Essendo noi, &c.
Item sermo tertius, super, In exitu Israel.
Item sermo vj. in illud, Quanto magis opprimebat eos, &c.
Item sermo x. in illud, Clamor ergo filiorum Israel, &c.
Item sermo xij. in illud, Respondens Moyses, &c.
Item sermo xx. in illud Psal. Palpebræ eius interrogant filios hominũ, &c.
Item exhortatio habita ad populum incipiens, Hauendosi à fare, &c.
Item in concionibus per totum annum, Concio vij. super Ruth, eius initium est, Il lume naturale della religione, &c.
Item in concionibus super Amos, & Zachariam, Concio xij. in illud,

APPENDIX.

Auctorum incerti nominis Libri prohibiti.

APPENDIX.

AVCTORES PRIMÆ Claſſis.

I

IAcobus Brediotus, Pludentinus.
Iacobus à Burgundia, *ille qui ſcripſit Apologiam ad Carolum Cæſarem.*
Iacobus Hallis.
Iacobus Imelius.
Iacobus Kaurius.
Iacobus Kungius.
Iacobus Micyllus.
Iacobus Miſnenſis, aliàs Iacobellus.
Iacobus Milichius.
Iacobus Otherus.
Iacobus Præpoſitus, *qui ſcripſit hiſtoriam vtriuſque captiuitatis, propter verbum Dei.*
Iacobus Schekius.
Iacobus Schenk.
Iacobus Strauſſ.
Iacobus Seiglerus.
Ianus Cornarius.
Iaſparus Bigel.
Ioachimus Camerarius.
Ioachimus Lesbetus.
Ioachimus Magdeburgius.
Ioachimus Morlinus.
Ioachimus Vadianus.
Ioachimus VVeſtphalus.
Ioannes Æpinus.
Ioannes Agricola Islebius.
Ioannes Alacro.
Ioannes Aloyſius, Paſchalis.
Ioannes Appellus, Noribergenſis.
Ioannes Aſtoc, Anglus.
Ioannes Aſvvarbij.
Ioannes Athanaſius, Veluanus.
Ioan. Auene, Rubeaquenſis.
Ioannes Auentinus.
Ioannes Baliſtraius.
Ioannes Baptiſta, Vergerius.
Ioannes Blaſius.
Ioannes Brentius.
Ioannes Briſmannus.
Ioannes Bugenhagius, Pomeran.
Ioannes Caluinus.
Ioannes Campanus, *qui ſcripſit contra Trinitatem.*
Ioannes Cannerius.
Ioannes Carion.
Ioannes Caſtellanus.
Ioannes Comander.
Ioannes Coſmius.
Ioannes Czaphko.
Ioan. Decanus, Batauienſ.
Ioannes Denchius, aliàs Deckius.
Ioan. Diazius, *ille cuius mortis hiſtoriam ſcripſit Gernarcleuius.*
Ioan. Dolſchius, VeltKirchenſis.
Ioannes Draco, ſiue Draconites.
Ioannes Entomius.
Ioannes Fabritius.
Ioannes Foxus.
Ioann. Franciſcus Cotta, Lemburgius.
Ioannes Frederus.
Ioann. Fredericus, Cæleſtinus.
Ioann. Friſius, Tigurinus.
Ioann. Frith Londin.
Ioannes Functius, Noribergen.
Ioannes Fuſterus.
Ioan. Gaſtius, Briſacenſis.
Ioann. Gerardus.
Ioann. Gigas Northuſianus.
Ioannes Gochius.
Ioannes Grellus.
Ioannes Hallerus, Tigurinus.
Ioannes Hannerus.
Ioannes Herold, Acropolita.
Ioann. Heruagius.
Ioann. Heſſus.
Ioann. Humborgius.
Ioann. Hoperus, Anglus.
Ioannes Hoſpinianus, Steinianus.
Ioannes Hoſt.
Ioannes Huſchius.
Ioannes Huſſ.
Ioannes Huſſerus.
Ioann. Huttichius.
Ioan. de Indagine, *non ille Carthuſianus.*
Ioannes Kleinauus.
Ioann. Knoplouchus.
Ioann. Lathman.
Ioan. Lasko, Polonus.
Ioannes Leonardus Sartorius.
Ioan. à Leydis.
Ioan. Licaula.
Ioann. Lonicerus.
Ioan. de Lukavvek.
Ioann. Mantellius.

APPENDIX.

Iacobus Linctor.
Iacobus Lachkern.
Iacobus Palleologus,
Iacobus Peregrinus.
Iacobus Rungius.
Iacobus Scopperus.
Iacobus Sobius.
Ieremias Piſtorius.
Ieremias Hombergerius.
Ieremias Zchvvenglinus.
Illiricus Flaccus.
Implerus Chriſtophorus.
Immanuel Tremellius.
Innocentius Gentilletus, I. C. Delphinenſis.
Ioachimus Bonus.
Ioachimus Curæus,
Ioachimus Giftheil.
Ioachimus Meiſterus.
Ioachimus Staubius.
Ioachimus Stigius.
Ioachimus Vomburg.
Ioannes Amplia Polonus.
Ioannes Atrocianus.
Ioannes Auenarius, vel Habermann.
Ioannes Auicinnus.
Ioannes Balæus.
Ioannes Beltzius.
Ioannes Buccerus Lubecenſis.
Ioannes Borſtyus.
Ioannes Bradfordus.
Ioannes Brandmullerus.
Ioannes Brentius Filius.
Ioannes Buſſebius.
Ioannes Calfidus.
Ioannes Caius.
Ioannes Candidus.
Ioannes Cheyſeſpergenſis.
Ioannes Choreander.
Ioannes Chriſtophorus Fuchs.
Ioannes Clarus, Hertzbergenſis.
Ioannes Cogelerus.
Ioannes Conradus, Vlmerus.
Ioannes Criſpinus.
Ioannes Cronerus, vel Crumerus.
Ioannes Cuno.
Ioannes Darrius.
Ioannes Dauſus, vel Douſa.
Ioannes Felde.
Ioannes Ferinarius.
Ioannes Filporus.
Ioannes Gallus.
Ioannes Garcærus.
Ioannes Garnierius.
Ioannes Georgius Godelmannus.
Ioannes Griffin.
Ioannes Gulielmus Stuckius, Tigurinus.
Ioannes Hartungus.
Ioannes Hedericus.
Ioannes Hedlerus.
Ioannes Heidenreich.
Ioannes Hertzberg.
Ioannes Hugo.
Ioannes Iacobus Gryneus.
Ioannes Lezlerus, Scaphuſianus.
Ioannes Irenæus.
Ioannes Iudex.
Ioannes Iuellus, Anglus.
Ioannes Kenerus.
Ioannes Kneuſtobtus.
Ioannes Knoxus, Scotus.
Ioannes Langus, Sileſius.
Ioann. Lambert, aliàs Nicols.
Ioannes Lapæus.
Ioannes Leonis Nardi.
Ioannes Leumelarius, vel Leunclaius.
Ioannes Lobartus, Borruſius.
Ioan. Lorichius, Adamarius.
Ioannes Loyſelerius.
Ioannes Mackbray.
Ioannes Mageirus.
Ioannes Maior Poeta.
Ioannes Manlius, vel Milius.
Ioannes Moſellanus.
Ioannes Matthæus, Semalcaldenſ.
Ioannes Mercerius.
Ioannes Monhemius.
Ioannes Niſæus.
Ioannes Odembach.
Ioannes Oldus.
Ioannes Olearius, VVeſſalienſius.
Ioannes Ornæus.
Ioannes Palmerius.
Ioannes Pandochæus.
Ioannes Pappus.
Ioannes Parckhurſtus.
Ioannes Pfeil.
Ioannes Plough, Nottingamienſis.
Ioannes Poinetus.
Ioannes Pontiſella.
Ioannes Poſſellius.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

APPENDIX.

Auctore expurgata, cum approbatione Magistri sacri Palatij prodierint.

OBSERVATIO.

De libris Ioannis Bodini, ex obseruatione addita regulis Indicis.

CVm in appendice secunda classis sub littera I, dicatur (Ioannis Bodini Andegauensis Dæmonomania omnino prohibetur, liber verò de Republica, & Methodus ad facilem historiarum cognitionem, tamdiu prohibita sint, quousque ab auctore expurgata, cum approbatione Magistri sacri Palatij prodierint.) Id quidem per errorem fortaßè librarij factum creditur: nam liber de Republica eiusdem Ioannis Bodini, primum die xv. Mensis Octob. M. D. XCII. deinde liber Dæmonomania die primo mensis Septemb. M. D. XCIV. ab eodem Sanctißimo Domino nostro Papa simpliciter damnati sunt, ac proinde vterque damnatus & prohibitus censendus est.

Ioannis Cast. Sphæra ciuitatis, hoc est Reipublicæ, rectè ac piè secundum leges administrandæ. } Donec emendentur.
Ioannis Corasij liber de vniuersa sacerdotum materia. } Donec emendentur.
Ioannis Drusij opera. } Donec emendentur.
Ioannis Feri opera omnia. } Donec emendentur.

Excipiuntur tamen, eiusdem Feri Annotationes & Commentaria in S. Matthæi, & S. Ioannis Euangelia, ac in eiusdem S. Ioannis Epistolam primam, Romæ recognita & impressa.

Ioanni Fischerio, liber falsò adscriptus, de fiducia & misericordia Dei.

Ioannis Forsterij Dictionarium Hebraicum.

Ioannis Lalamantij Medici exterarum ferè omnium & præcipuarũ gentium anni ratio & Romani collatio. } Nisi corrigantur.

Ioannis Mahusij Aldenarden Epitome Annotationum Erasmi in nouum Testamentũ. } Nisi corrigantur.
Ioannis Matthæi Toscani, Psalmi Dauidis. } Nisi corrigantur.

Ioannis Neuizani Astensis I.C. Silua nuptialis, donec emendetur.

Ioannis Pauli Donati libellus, de reseruatione casuum.

Ioannis Peregrini Petrosellani, liber conuiualium sermonum.

Ioannis Petri de Ferrariis, practica Papiensis, nisi corrigatur.

Ioannis de Roa d'Auila, Apologia de Iuribus principalibus defendendis & moderandis iustè.

Ioannis Rutheni, tabulæ locorum cõmunium, vtriusque Testamenti. } Nisi corrigantur.
Ioannis Scapulæ, Lexicũ Græcolatinum. } Nisi corrigantur.
Ioannis Schneidevvini, super Instit. Commentaria, seu Annotationes. } Nisi corrigantur.

Ioannis VVierij Medici, libri quinque de præstigiis dæmonum, incantationibus, & veneficiis.

Iulij Cæsaris Scaligeri, Cõmentarij in Theophrasten, & Poemata. } Donec emendentur.
Ioseph Scaligeri liber de emendatione Temporum. } Donec emendentur.
Iuliani Tanæotij, de quadruplici Monarchia. } Donec emendentur.

Iulij Velsij κρισις, veræ, Christianæque Philosophiæ comprobatoris, atque æmuli, quique Antichristi doctrinã sequitur, per cõtentionem, comparationemque descriptio.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

IMperatorum & Cæsarum vitæ.
Instructio visitationis Saxonicæ.
Interpretatio nominum Chaldæorum.
Introductio puerorum.
Iulius Dialogus; aliàs Aula.

APPENDIX.

IMagines mortis, cum medicina animæ.
Index Bibliorum, impressus Coloniæ in ædibus Quentelianis.
Index rerum omnium, quæ in nouo ac veteri Testamento habentur locupletissimus, vnà cum Hebræorum, Chaldæorum, ac Latinorum nominum interpretatione, &c. Venetis ad signum Spei, 1544.
Index vtriusque Testamenti, pene similis indici Bibliorum Roberti Stephani.
Institutiones Grammaticæ & aliarum artium, nisi repurgentur.
Institutio Principis.
Institutio Religionis Christianæ, impressa VVitebergæ, anno 1556.
Instructio, qua vitam æternam obtinebimus.
Instructio admirabilium antiqua & moderna, seu Apologia ficta pro Herodoto, anno 1567.
Iudicium & Censuræ Ecclesiarum piarum, de dogmate, in quibusdam prouinciis Septemtrionalibus, contra adorandam Trinitatem.
Iustitia Britannica.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

K

KAntius.
Knipstro.
Knopper Dellingius.
Kolbeius.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

APPENDIX.

KAlzij liber, de sanitate tuenda.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

APPENDIX.

KAlendaria omnia ab hæreticis confecta, in quibus nomina hæreticorum ponuntur.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

L

LActantius Ragnonus.
Lambertus de Nigromonte.
Laurentius Czoch.
Laurentius Humphedrus, Anglus.
Laurentius Tubius, Pomeranus.
Leo Iudas.
Leonardus Culman.
Leonardus Fuchsius.
Leonardus Iacobus, Northusian.
Leonardus Strubin.
Leopoldus Dickius.
Lollardus.
Lucas Lossius.
Lucas Scroteck, seu Schroteysen, Rubeaquensis.
Lucius Hacteræus, vel Hecterus.
Lucius Pisæus.
Ludouicus ab Eberstheim.
Ludouicus Hestzer.
Lutherus.
Lysmannus.

APPENDIX.

LAmbertus Danæus.
Laonicus Antisturmius, à Sturmeneck.
Laurentius Godmann.
Laurentius Ludouicus, Leoburgensis.
Laurentius Matthæsius.
Laurentius Ritter.
Laurentius Rhodomannus.
Laurentius Streicherus.
Lelius Sozzinus.
Leo Achrydanus.
Leonardus Coxus.
Leonhardus Krentzheim.
Leonardus Pellicanus, Rubeaquensis.
Leonardus Schveiglinus.
Leonardus Stockelius.
Leonardus VVarmundus.
Leonardus VVerner.
Lucas Backmeisterus, Luneburgensis.
Lucas Mainus.
Lucas Osiander.
Lucas Sternberger, Morauus.
Ludouicus Berquinus.
Ludouicus Enans.

Ludo-

Ludouicus Helmboldus.
Ludouicus Leuatherius, vel Lauaterius.
Ludouicus Rabus.
Ludouicus Villebois.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

LAurentij Vallæ de falsa donatione Constantini.
Item de libero arbitrio.
Item de voluptate.
Lilij Capilupi Cento ex Virgilio, nonnisi expurgatus legatur.
Lucæ Bertini liber inscriptus, Oraculo della renouatione della Chiesa.
Luciani Mantuani, annotationes in Commentum D. Ioannis Chrysostomi in Epistolam ad Romanos.
Luciani Samosatensis Dialogi, videlicet mors Peregrini & Philopatris.
Ludouici, seu Laonici Chalcondylæ Athediens. de origine & reb. gestis Turcarum, libri decem, Conrado Clauserio interprete, cum annot.
Ludouici Pultij Poemata, nempe odæ, sonetti, canzoni.

APPENDIX.

LAurentij Vallæ Annotationes in nouum Testamentum, & liber de persona contra Boethium, nisi corrigantur.
Laus Matrimonij, & congestio bonarum mulierum, ex diuersis historiis M. Petri Lesuandert.
Lelij Capilupi Centones ex Virgilio, Romæ anno 1590. impressæ permittuntur.
Leuinij Lemnij Medici Zirizei, occulta naturæ miracula. } Donec expurgentur.
Lexicon Simonis Schardij. } Donec expurgentur.
Ludouici Borbonij Principis Condæi litteræ. } Nisi priùs repurgentur.
Ludouici Caruiali, Dulcoratio amarulentiarum Erasmicæ responsionis ad Apologiam eiusdem Ludouici Caruiali. } Nisi priùs repurgentur.
Ludouici Casteluetrij, opera omnia.

Ludouici Imperatoris nomine, liber fictus, contra sacras imagines.
Ludouici Viuel Valentini, Annotationes in S. Augustinum, nisi expurgentur.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

LAmentationes Petri, auctore Esdra.
Lamentatio & querimonia Missæ.
Liber inscriptus, de auctoritate, officio & potestate pastorũ Ecclesiasticorũ.
Liber inscriptus, Augustini & Hieronymi Theologia.
Liber inscriptus, alcun importanti Luoghi, tradotti fuori del l'Epistole Latine di M. Francisco Petrarca, &c. contre soneti suoi, & xviij. stanze del Bernia, auanti il xx. canto, &c.
Libellus aureus, quòd idola, &c.
Liber inscriptus, Basiliensis Ecclesiæ, cur Missam, &c.
Liber inscriptus, Bulla Diaboli, &c.
Liber inscriptus, Capo finto.
Liber inscriptus, de cœna Dominica.
Liber inscriptus, consilium de emendanda Ecclesia.
Liber inscriptus, consilium Pauli iij. datum Imperatori in Belgis, cum Eusebij Pamphili pia explicatione.
Liber inscriptus, delle commissioni, & facolta che Papa Guilio iij. ha dato à M. Paulo Odeschalco.
Liber inscriptus, de disciplina puerorũ, recteque formandis eorum studiis & moribus.
Liber inscriptus, Doctrina verissima tolta dal capitulo quarto, à Romani, per consolare l'afflitte conscientie.
Liber inscriptus, cur Ecclesia quatuor Euangelia acceptauit.
Liber inscriptus, de emendatione & correctione status Christiani.
Liber inscriptus, de genuino Eucharistiæ negotij intellectu & vsu ex vetustissimis orthodoxorum Patrum libris, &c.
Liber inscriptus, de falsa religione.
Liber inscriptus, de fatis Monarchiæ Romanæ somnium, vaticinium Esdræ, &c.

APPENDIX.

minus suis Ecclesiis dedit, excerpta à quodam verbiDei ministro, diu multumque in Theologia versato, siue Bibliotheca expositionum Geneseos, id est, expositio, ex probatis Theologis, quotquot in Genes. aliquid scripserunt, collecta, & in vnum corpus singulari artificio conflata, &c.

Libellus intitulatus, de Iesu Christo Pôtifice Maximo, & Rege fidelium summo regente in Ecclesia Sanctorum.

Liber qui inscribitur, illustrissimi Principis, ac D.D. Ioannis Friderici secundi, Ducis Saxoniæ, &c. suo ac fratrũ D. Ioann. VVilhelmi, & D. Ioann. Friderici natu iunioris nomine solida confutatio, & commendatio præcipuarum corruptelarum, sectarum, & errorum, hoc tempore ad instaurationem, &c.

Liber qui inscribitur interim anno 1548. editus.

Liber qui inscribitur libellus Apostolorum nationis Gallicanæ cum constitutione sacri Concilij Basiliensis.

Liber continens doctrinam, administrationem Sacramentorum, ritus Ecclesiasticos, formam ordinationis consistorij, visitationis scholarum, in ditione Principum & Dominorum D. Ioannis Alberti, & Hulderici Fratrum, Ducum, &c. Francfurti, per Petrum Burbachium, 1561.

Liber egregius de vnitate Ecclesiæ, cuius auctor periit in Concilio Constantiensi.

Liber de Mediatoris Iesu Christi nominis diuinitate & æqualitate, item de restauratione Ecclesiæ Cellarij, &c.

Liber inscriptus de re Metrica.

Liber inscriptus Mirabilis liber.

Libellus de non timenda morte sine nomine auctoris, aut impressoris, aut loci, aut temporis.

Liber inscriptus, de laudibus Iulij 3.

Hymnus & sequentia Missæ, quæ dicitur in die corporis Christi.

Liber inscriptus, ordo baptizandi iuxta ritum sanctæ Romanæ Ecclesiæ Venetiis apud Ioannem Guariscum & socios, anno 1575. nisi corrigatur.

Liber inscriptus de officio pij, & publicæ tranquillitatis verè amantis viri, in hoc religionis dissidio, sine auctoris nomine; & alius ab eo, quem sub eadem inscriptione composuit Ioannes Hesseltz, Doctor Louaniensis.

Liber inscriptus, de persecutione Barbarorum.

Liber inscriptus, pro libertate Ecclesiæ Gallicanæ aduersus Romanam aulam defensio Parisiensis curiæ Ludouico XI. Gallorum Regi quondam oblata; qui circumfertur cum tractatu Duareni de S. Ecclesiæ ministeriis, ab eo Latinus factus.

Liber inscriptus, de protrahenda vita vltra vigintiquinque annos.

Liber Psalmorum Dauidis cum Catholica expositione Ecclesiastica, impressus per Henricum Stephanum, anno 1562.

Liber inscriptus, quæ regia potestas, quo debent auctore solemnes Ecclesiæ conuentus indici cogique, &c.

Liber inscriptus de regno, ciuitate, & domo Dei, ac Domini nostri Iesu Christi.

Liber inscriptus, de regno Christi, liber primus, de regno Christi, liber secundus.

Liber contra regimen feminarum.

Liber responsionũ ad decem rationes.

Liber inscriptus, & Sermo diuinæ maiestatis voce pronuntiatus in monte Syna.

Liber similitudinum, & dissimilitudinum.

Liber inscriptus, veterum quorumdam breuium Theologorum Elenchus.

Ludi Theutonici rythmicè compositi, & Gandaui exhibiti, super hac quæstione, quod sit homini morienti maximum solatium.

AVCTORES PRIMÆ *Classis.*

M

Marcellus Palingenius, Stellatus.

Marcus Antonius Caluinus.

 Mar-

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

MArci Pagani Carminum liber, cuius titulus est, triomfo Angelico.
Et alter qui dicitur, Sonnetti diuersi di Marco Pagano.
Masiutij Salernitani, Nouellæ.
Merlini Angli liber, obscurarum prædictionum.

APPENDIX.

MAccaronicorum Opus, Merlini Coccai, Poetæ Mantuani, nisi repurgatum fuerit.
Mahometis Saracenorum Principis, eiusque successorum vitæ.
Item Alchoran, cum præfatione Martini Lutheri.
Martini Eisengrenij tractatus Apologeticus, de certitudine gratiæ, pro Canone iij. sess. vj. Concilij Trident.
Martini Martinez, Cantapetrensis, Hypotyposeon liber, nisi fuerit ex impressis, ab anno 1582.
Melchior Klingius, in præcipuos secundi libri Decretalium Tit. & in Institutiones Iuris Ciuilis.
Michaelis Carranzæ, annotatio marginalis ad D. Ildefonsum.

Auctorum incerti nominis Libri prohibiti.

MAniera di tenere ad insegnare i figliuoli Christiani.
Margarita Theologica.
Matrimonio delli Preti, & delle Monache.
Medicina animæ.
Meditationes in Orationem Dominicam.
Meditationes, & precationes piæ, admodum vtiles, & necessariæ, pro formandis, cùm conscientiis, tum moribus electorum.
Metaphrases Epistolarum S. Pauli, ad communem Ecclesiarum Concordiam.
Methodi sacræ Scripturæ, tomi duo.
Methodus in præcipuos Scripturæ diuinæ locos.
Microsynodus Noribergensis.
Ministrorum verbi Argentinensium admonitio, ad ministros Heluеticos.
Modo di tenere nell' insegnare, & nel prædicare, al principio della religione Christiana.
Modo, è via breue di consolare quelli, che stanno in periculo di morte.
Modus solemnis, & authenticus ad inquirendum,

APPENDIX.

MArgarita pastorum.
Medicina animæ, pro sanis simul & ægrotis instante morte.
Medicina animæ, adiuncta imaginibus mortis.
Medicina animæ, tam his qui firma, quàm aduersa corporis valetudine præditi sunt, in mortis agone, & extremis his periculosissimis temporibus, maximè necessaria.
Meditationes sanctorum Patrum, quibus Dominicæ passionis mysterium explicatur.
Methodica iuris vtriusque traditio.
Mirabilis liber.
Missa Euangelica.
Missa Latina, quæ olim ante Romanam circiter annum 700. erat.
Modus confitendi, & modus orandi, prout impressit Doletus.
Modus orandi, & confitendi.
Monumenta sanctorum Patrum Orthodoxographa, hoc est, Theologiæ sacrosanctæ, ac sincerioris fidei doctores numero circiter octoginta quinque Ecclesiæ lumina, auctores partim Græci, partim Latini, Basileæ 1569. nisi emendentur.
Multi integri loci sacræ doctrinæ, veteris & noui Testamenti, ex Hebræa & Græca lingua in Latinum & Germanum sermonem translati.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

N

NIcolaus Amsdorffius.
Nicolaus Balingius.
Nicolaus Borbonius, Vandoperanus.
Nicolaus Briling.
Nicolaus de Calabria.
Nicolaus Gallasius.

APPENDIX.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

APPENDIX.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

APPENDIX.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

O

APPENDIX.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

APPENDIX.

OLimpiæ Fuluiæ Moratæ, Dialogi, Epiſtolæ, & Carmina.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

OEconomia Chriſtiana.
Onus Eccleſiæ.
Opera diuina della Chriſtiana.
Orandi modus.
Orationes Dominicales Gryphij.
Oratio pro Iulio 2. Ligure, à quodam benè docto, & Chriſtiano perſcripta, liber ſic inſcriptus.

APPENDIX.

OPtima ratio componendæ religionis, quæ ſit.
Opus magni lapidis, per Lucidarium.
Oratio Dominica, cum aliis quibuſdam precatiunculis Græcè cum Latina verſione, è regione poſita, quibus adiunctum eſt Alphabetum Græcũ.
Oratio Eccleſiarum Germaniæ, ac Belgiæ ſub, &c. 1566.
Orationes Funebres, & Epicedia, per Tomos diſtinctum Opus.
Orationes Funebres de hæreticis habitæ, certis Tomis impreſſæ.
Ordo Eccleſiaſticus, circa doctrinam, Sacramenta, & Ceremonias, in ducatu Illuſtriſſimi Ducis Bauariæ Friderici, obſeruandus.
Orthodoxographia Theologiæ ſacroſanctæ, & ſincerioris fidei Doctores, &c. donec expurgentur.
Oſiandriſmus, ſiue acta Noribergæ.

AVCTORES PRIMÆ Claſſis.

P

PAcimontanus Balthaſar.
Paulus Commodus Britannus.
Paul. Conſtantinus Phrygio.
Paulus Daſypodius.
Paulus Eberus.
Paulus ab Eitzen.
Paulus Fagius.
Paulus Ritius Iſraelita.
Paulus Scalikius.
Pellicanus Conradus.
Petrus Abailardus.
Petrus Artopæus.
Petrus Brubachius.
Petrus Cholinus.
Petrus Deſdrenſis.
Petrus Ferrarien.
Petrus Ioan. de Villa Serciatum.
Petrus Martyr, Vermilius.
Petrus Martyr, Verunghus.
Petrus Miſnen.
Petrus Molinæus.
Petrus Olerius.
Petrus Paulus, Vergerius.
Petrus Payne, Anglus.
Petrus Sebiuilla.
Petrus Similerus.
Petrus Trimorsheim.
Petrus VValdus.
Petrus Viretus.
Philippus Melanchthon.
Philolethes.
Philotheus Irenæus Eupolitanus.
Pomeranus.

APPENDIX.

PAlatinus Kednadod.
Parcerus pſeudoarchiepiſcopus Cãtuarienſis.
Patricius Coeburnus.
Paulus Crellius.
Paulus Dolſcius.
Paulus Florenius.
Paulus Ioannes Alciatus.
Paulus Keinerius.
Petrus Berexaſius.
Petrus Boſſinus.
Petrus Boquinus.
Petrus Caſtiodorus.
Petrus Clarke.
Petrus Dathenus.
Petrus Dilletus.
Petrus Dogninus.
Petrus Gedultig, ſeu patiens.
Petrus Glaſſer.
Petrus Hafritius,
Petrus Lansbergius, vel Lindeburgius.
Petrus Palladius.
Petrus Pateshul.
Petrus Paulus, Nochteſterus.
Petrus Ramus.
Petrus Rainauus.
Petrus Staitorius.

Pasquillorum Tomi duo.
Pasquini,& Marphorij Hymn. in Paulum iij.
Passio Martini Luth. secundum Marcellum.
Phalarismus.
Phrases sacræ Scripturæ, quamdiu expurgatæ non fuerint, atque ab Inquisitoribus Generalibus recognitæ.
Piæ & Christianæ Epistolæ, cuiusdam serui Iesu Christi, de fide, operibus & charitate.
Precationum aliquot, & piarum meditationum Enchiridion.
Precationes Biblicæ.
Precationes Christianæ, ad imitationem psalmorum.
Precationes Dominicæ Griphij.
Precationes psalmorum, per Ioannem Nomburgium latinitate donatæ.
Precedenze all' Apologia della Confessione VVitebergense.
Processus Consistorialis martyrij Ioannis Huss.
Psalterium translationis veteris, cum noua præfatione Martini Lutheri.

APPENDIX.

PAralipomenon omnium rerum memorabilium, à Friderico secundo, vsque ad Carolum V. historiæ Abbatis Vspergensis, per quemdam studiosum, annexum.
Pasquilli extatici, seu nuper è cælo reuersi, de rebus partim superis, partim inter homines, in Christiana religione passim hodie controuersis, cum Marphorio colloquium.
Pasquilli manuscripti, in quibus Deo, aut sanctis, aut sacramentis, aut Catholicæ Ecclesiæ, & eius cultui, aut Apostolicæ Sedi, quomodocumque detrahatur.
Philosophia Amoris.
Phrases Hebraicæ, quæ in veteri Testamento habentur.
Pium consilium, super Papæ Sfrondratæ, dicti Greg. xiv. Monitorialibus, vt vocant Bullis, &c. à Tussano Berchero, Lingoniensi è Gallico sermone, in Latinum conuersum.
Poemata varia Doctorum, nisi corrigantur.
Postillæ *Maiores*.
Praxis, & Taxa officinæ pœnitentiariæ Papæ, ab hæreticis deprauata.
Priapæia, quæ vnà cum Virgilio circumferri solet.
Protocollum, hoc est, acta colloquij inter Palatinos, & VVittebergicos Theologos.
Psalmi Dauidis carmine impressi Louanij.
Psalterium Dauidis, ex Hebraico in Germanicum, & Latinum sermonem fideliter translatum.
Pyromantiæ libri, & scripta omnia.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

Q

APPENDIX.

QVirinus Beuterus *Monsbacensis*.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

APPENDIX.

QVerimonia Friderici secundi Imperatoris, auctore Petro de Vineis, Cancellario eiusdem Friderici.

Auctorum incertorum Libri prohibiti.

APPENDIX.

QVerela de Pontificis insidiis per Germaniam.
Quinque librorum *Moysis* breuis ac perspicua explicatio.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

R

RAphael *Musæus*.
Rapsodus.
Raydenus.
Raymundus Neopytus.
Rabelesius.
Rhegius Vrbanus.

Scamlerus Petroburgensis, Pseudoepiscopus.
Sebastianus Eigulus.
Sebastianus Henricpetri.
Sebastianus Lupulus.
Sebastianus Sperber.
Sebastianus Spradler.
Siegfridus Saccus.
Sigismundus Sueuus.
Simon Gedicæus.
Simon Meyer.
Simon Pauli, vel Paulus Suerinensis.
Simon Siderus.
Simon Simonius.
Simon Sneiderus.
Stanislaus Sarnicius.
Stephanus Gerlachius.
Stephanus de Malescot.
Stephanus Reich.
Stephanus Szegedinus.
Stephanus VVacker.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

Sigiberti liber, contra Papam Gregorium, & contra Epistolam Paschalis Papæ.
Seraphini Firmani Apologia, pro Baptista de Crema.
Stephani VVinctoniensis Episcopi liber de vera obedientia.

APPENDIX.

Silua nuptialis Ioannis Neuezani Astensis, donec repurgata fuerit.
Stephani Lindij Epistola de Magistratu & Missa.
Suidæ historia, nuper Basileæ impressa, quamdiu annotationes marginales, & indices emendentur.

Auctorum incertorum Libri prohibiti.

Scholia in epistolam Pauli III. Pont. Max.
Scripta quædam Papæ, & Monarcharũ, de Concilio Tridentino, &c.
Sententiæ pueriles.
Sermones Conuiuales.
Sermones de prouidentia Dei.
Similitudinũ & dissimilitudinum liber.
Simplex & succinctus orandi modus.
Simplicissima & breuissima Catechismi expositio.
Simulacri, Historie & Figure della Morte.
Somnium & Vaticinium Esdræ, de fatis Monarchiæ Romanæ.
Speculum cæcorum, ad cogitationem Euangelicæ veritatis.
Svvermenica doctrina.
Summa totius Scripturæ.
Summa in Smaragdum, super Euangelia & Epistolas totius anni, tam separatim, quàm vnà cum ipso auctore impressa.
Supplicatio quorumdam apud Heluetios Euangelistarum, ad Episcopum Constantiensem.
Supplice eshortatione, de nouo mandata all' Inuitissimo Cæsare Carolo Quinto.
Supputatio annorum mundi.
Syncrama Clarissimorum virorum, qui Halæ conuenerunt, pro verbis in Cœna Domini.
Synodus Marpurgensis.

APPENDIX.

Sanctæ Inquisitionis Hispanicæ artes.
Sanctorum Patrum meditationes, quibus Dominicæ passionis mysterium explicatur, atque historia de passione Christi expenditur.
Scholæ Christianæ, libri duo.
Scripta eruditorum virorum, de Cœna Domini.
Scriptorum publicè propositorum, à Professoribus in Academia VVitebergensi.
Sententiæ sanctorum Patrum de Cœna Domini.
Sermo diuinæ maiestatis voce pronuntiatus, in monte Sina.
Signa sacra, & origo Missæ.
Solida refutatio compilationis Zuinglianæ, & Caluinianæ, per Theologos VVitebergicos.
Somnium Viridarij, alias disputatio inter Clericum & Militem.
Speculum iustitiæ.
Speculum vitæ Aulicæ, &c. sub titulo, Poetici libri.
Spiritus sancti figuræ, aut typi, originale peccatum depingentes.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

T

APPENDIX.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

APPENDIX.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

APPENDIX.

Tabulæ duę, quarum prima est, summa totius scripturæ veteris & noui Testamenti: altera vero, de decem præceptis.

Theologorum VVitebergensium vera & solida refutatio duorum libellorũ Iesuitarum.

Threnodia Ecclesiæ Catholicæ, ad Christum sponsum suum.

Triumphi Romanorum, & Iesu Christi, & in cælum ascendentis collatio.

Turco-Græciæ, libri octo, Basileæ impressi 1584. donec corrigantur.

Turingicorum exulum responsio.

Totius Belgicæ, vrbium, Abbatiarum, collegiorum diuisio, ad opprimendũ per nouos Episcopos Euangeliũ, &c. sine nomine auctoris, censuræ, impressoris, & loci.

AVCTORES PRIMÆ *Classis.*

V

VAdianus Ioachimus.
Valerius Anselmus Ry
Valerius Philarcus,
Varemundus Luitholdus.
Velcurio.
Vergerius.
Victor de Bordeaux, vel de Bordeus.
Victorinus Strigelius.
Vincentius Obsopæus.
Viretus Petrus.
Vitilingius, siue Brentius.
Vitus Theodorus.
Vitus VVisemius.
Vlricus Studerius.
Vlricus Velenus, Minhoniensis.
Vlricus de Vitem.
Vrbanus Rhegius.
VVendelinus ab Helbach.
VVenzelaus Linck.
VVeselus, siue Basilius Grœningensis.
VVestphalus Ioachimus.
VVigandus Grosher.
VVilhelmus Hesenus.
VVilhelmus Radensis.
VVolphangus Fabritius, Cap
VVolphangus Mater.
VVolphangus Meusel.
VVolphangus Musculus.
VVolphangus Ruez.
VVolphangus Rupertus.
VVolphangus VValderus.
VVolphangus VVissenburgensis.

APPENDIX.

VAlentinus Erythr us.
Valentinus Fraced rfius.
Valentinus Gresserus.
Valentinus Heiland.
Valentinus Hesener
Valentinus Merckel.
Valentinus Schahetius.
Valentinus Schmidlerus.
Valentinus Trocedorffius.
Valentinus Vannius, Malbrugens.
Valentinus VVinschemius.
Valerius Fildlerus.
Verus Gratianus.
Veteranus Pinserus.
Vincentius Grunther.
Vinitor.
Vitus Breschvvertibach.
Vitus Mollerus.
Vldaricus Ruppinensis.
Vlricus Zvvinglius.
Volradus Comes Mansfeldensis.
VVilhelmus Bidembachius.
VVilhelmus Clebitius.
VVilhelmus Nolderus.
VVilhelmus Sarcerius.
VVilichius Fischerus.
VVolphangus Amling.
VVolphangus Ammonius.
VVolphangus Ampelandæus.
VVolphangus Audingus.
VVolphangus Bisbachius.
VVolphangus Camlingus.
VVolphangus Finckelhaus.
VVolphangus Maler.
VVolphangus Martius.
VVolphangus Ochesius.
VVolphangus Peristerus.
VVolphangus Prisbachius.
VVolphius.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

VIti Merbachij Antiparadoxas.
Item Commentaria in Pythagoræ, & Phocylidis poemata.
Item Historia de sacerdotio Christi.

APPENDIX.

VAlentini Forsterij de successionibus ab intestato, donec expurgetur.
Verani Modesti Pacimontani, de Officio pij viri tractatus.
Vincentij Ciconiæ Veronensis, Enarrationes in Psalmos, nisi corrigantur.
Vldarici, ad Papam Nicolaum Epistola.
Vldarici Zazij opera omnia, donec corrigantur.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

VAldensium confessio & Apologia fidei, ad Vladislaum Regẽ Vngariç.
Varia doctorum, piorumque virorum, de corrupto Ecclesiæ statu poemata.
Viridarij somnium, de potestate Papæ & Principum sæcularium.
Visitatio Saxonica.
Vita & gesta Hildebrandæ.
Vitæ Patrum, cum Præfatione Martini Lutheri.
Vitæ Pont. Rom. VVitebergæ impressæ.
Vn vede modo, qual deue tener ciascun padre.
Vnio dissidentium Tripartita.
Vniuersitatis VVitebergensis seria actio, apud Principem Fridericum.

APPENDIX.

VIta iuuentutis, cum Annotationibus, seu additionibus Philippi Melanchthonis.
VVitebergica acta Synodalia, à quodã collecta, & per VVitebergicos Theologos probata, Illyricanos.
VVormatienses Articuli.
Vrsulæ Munsterbergensis Ducissæ defensio, quare vitam monasticam deseruerit.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

X

XYstus Buteleius, Augustanus.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

Y

APPENDIX.

YOnellus, vel Iuellius, Anglus.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

Z

ZEllius Keiserspergensis.
Zvvinglius.

APPENDIX.

ZAcharias Hosmarius.
Zacharias Prætorius.
Zacharias Schriterus.
Zacharias Vrsinus, Heidelbergensis.

FINIS.

REVOCATIO QVARVMCVMQVE LICENTIARVM

Legendi, & habendi quomodolibet libros prohibitos quibuſcumque perſonis ab omnibus, etiam Romanis Pontificibus conceſſarum.

GREGORIVS PAPA XV.

Ad futuram rei memoriam.

APOSTOLATVS officium Nobis, nullo licet meritorum ſuffragio, diuina prouidentia commiſſum poſtulat, vt ad ea vigilantiæ noſtræ partes propenſiùs intendamus, per quæ religio Catholica, vbi diuina gratia illæſa viget, conſeruetur, & vbi reſtitutione indiget, reſtituatur. Quapropter cùm librorum prohibitorum lectio magno eſſe ſinceræ fidei cultoribus detrimento noſcatur, & ſicut accepimus, licentiæ libros huiuſmodi legendi nimis excreuerint: Nos, vt huic malo maturè occurratur, & in poſterum quàm cautiſſimè licentiæ huiuſmodi concedantur, quantum cum Domino poſſumus, prouidere volentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes, & ſingulas licentias legendi, & habendi libros quoſcumque ob hæreſim, vel falſi dogmatis ſuſpicionem, vel aliàs quomodolibet prohibitos, quibuſcumque perſonis cuiuſcumque gradus, & conditionis exiſtentibus etiam per litteras Apoſt. ad tempus, ſeu ad vitam, & aliter quomodocumque & ex quacumque cauſa, tam per litteras in forma Breuis, quàm aliter quomodocumque à Nobis, ſeu prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, ſeu ab habentibus à Nobis, vel ab eis facultatem, & auctoritatem conceſſas, earum tenorem pręſentibus pro expreſſis habentes, tenore præſentium reuocamus, caſſamus, & annullamus, ac pro reuocatis, caſſis, & annullatis haberi, nulliq; in poſterum ſuffragari. [illegible] libros per licentias huiuſmodi

per-

permissos legentes, aut habētes, pœnas in sacris Canonibus, Constitutionibus Apostolicis, & Indicibus Librorum prohibitorum contentas incurrere volumus, & declaramus. Decernentes, vt præsentes litteræ postquam in valuis Basilicarum S. Ioannis Lateranensis, ac Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ, necnon in acie Campi Floræ affixæ fuerint, infra duos menses ex tunc proximos, omnes, & singulos, ad quos spectat, arctent, & afficiant, perinde ac si vnicuique personaliter intimatæ fuissent, quodque dictis duobus mensibus durantibus, ij, qui libros prohibitos huiusmodi habuerint, eos ad Episcopum, seu Inquisitorem, in prouincijs quantocitius comburere debeat, deferre, quique aliquos similes libros prohibitos habere sciuerint, eos denunciare teneantur, neque de cetero similes licentiæ nisi à Congregatione Sancti Officij, quæ singulis hebdomadis coram Nobis haberi solet, concedantur. Ac quòd earumdem præsentium transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romę apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die xxx. Decembris. M.DC.XXII. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

Anno à Natiuitate D. N. Iesu Christi millesimo sexcentesimo vigesimo tertio, Indictione sexta, die verò secunda mensis Ianuarij, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XV. Anno eius Secundo, retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ fuerunt ad valuas Basilicarum S. Ioannis Lateranensis, & Principis Apostolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apostolicæ, nec non in acie Campi Floræ, vt moris est, per me Brandimartem Latinum Apostolicum Cursorem.

Octauius Spada Mag. Curs.

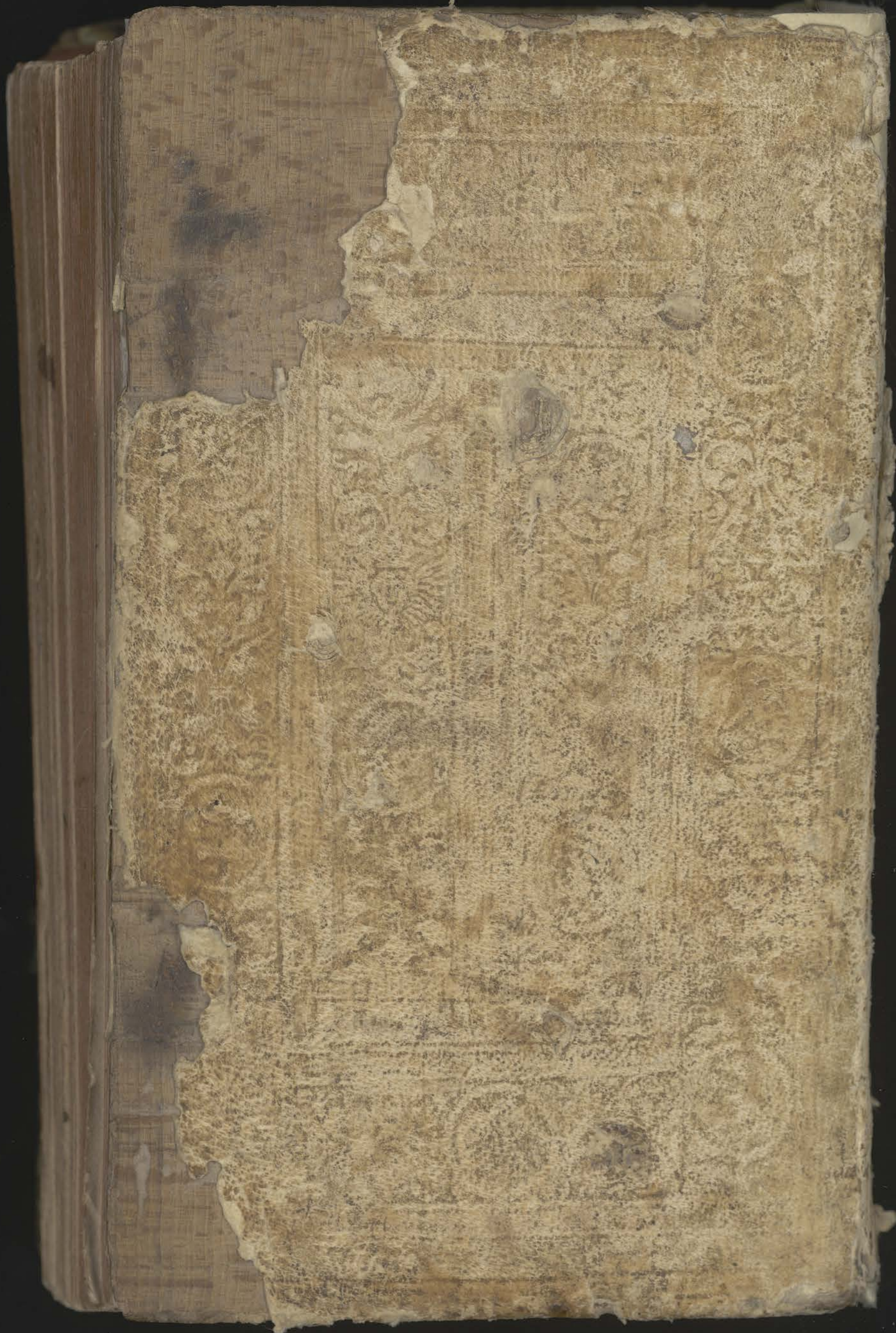
1

1623

1729

051 071.

I.
Jur: Reg: Lat:
Dan[illegible] T. I.